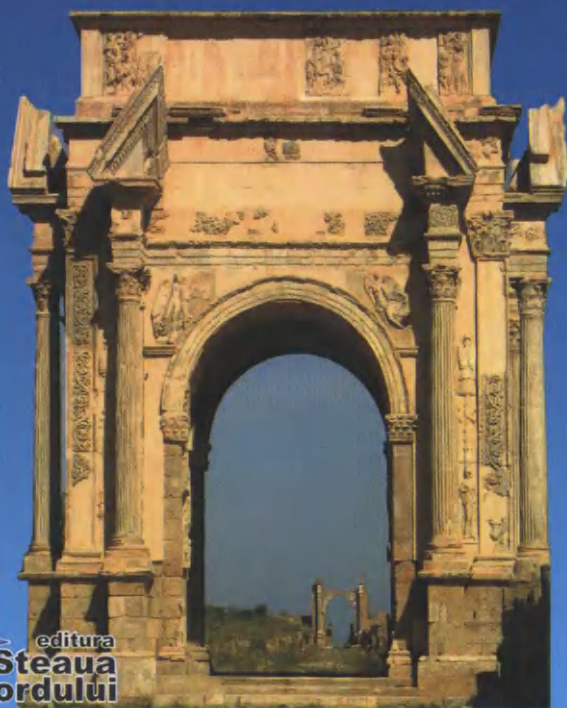

Elena Crăcea

DICTIONAR LATIN - ROMÂN ROMÂN - LATIN

editura
**Steaua
Nordului**

Prof. Elena CRĂCEA

**DICȚIONAR
ROMÂN-LATIN
LATIN ROMÂN**

Prof. Elena CRĂCEA

DICTIONAR
ROMÂN-LATIN
LATIN-ROMÂN

EDITURA STEAUA NORDULUI
CONSTANȚA

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CRACEA, ELENA

Dicționar latin-român, român-latin / Cracea

Elena. - Ed. a 3-a.

- Constanța Steaua Nordului, 2009

ISBN 978-606-511-099-1

81'374.8=124=135.1

81'374.8=135.1=124

PREFAȚĂ

Chiar dacă este considerată o limbă moartă, latina trăiește în limbile romanice, care sunt vorbite pe tot globul pământesc. Studiul limbii latine este important nu numai pentru că prin această limbă s-a transmis cultura antichității romane, ci și pentru că reprezintă un mijloc de cunoaștere a limbii române în evoluția ei.

Lucrarea pune la îndemâna celor care vor să-și reamintească noțiunile de limba latină o sinteză a gramaticii. Aceasta este folositoare și elevilor și studenților care încep acum studiul limbii latine.

Dicționarul latin-român este un instrument necesar pentru descifrarea textelor care aparțin antichității latine, izvor nesecat de inspirație pentru scriitorii celorlaltor epoci, iar dicționarul român-latin se constituie ca un sprijin pentru cei care doresc să facă exerciții de retroversiune, care reprezintă o cale sigură de însușire și consolidare a noțiunilor de limbă latină și română.

ABREVIERI

ac.	acuzativ	intr.	intransitiv
adj.	adjectiv	ist.	istorie
adm.	administrativ	învăț.	învățământ
adv.	adverb	jur.	științele juridice
agr.	agricultură	lingv.	lingvistică
anat.	anatomie	lit.	literatură
arhit.	arhitectură	m.	masculin
art.	articol	mat.	matematică
astr.	astronomie	med.	medicină
biol.	biologie	mil.	militar
bot.	botanică	min.	mineralogie
chim.	chimie	muz.	muzică
com.	comerț	n.	neutru
conj.	conjunție	nav.	navigație
constr.	construcții	num.	numeral
cul.	arta culinară	peior.	peiorativ
ec.	economie	pl.	plural
electr.	electricitate	pol.	politic
etc.	etcetera	pop.	popular
etnogr.	etnografie	pron.	pronume
expr.	expresie	prov.	proverb
f.	feminin	psih.	psihologie
fam.	familiar	reg.	regionalism
fig.	figurat	rel.	religie
fil.	filozofie	s.	substantiv
fin.	finanțe	sg.	singular
fiz.	fizică	sp.	sport
geogr.	geografie	tehn.	tehnică
geol.	geologie	tranz.	tranzitiv
geom.	geometrie	v.	vezi
ind.	industrie	vb.	verb
interj.	interjecție	zool.	zoologie

DICTIONAR
ROMÂN
LATIN

A

a doua zi *adv.* postrîdîe
abandonare *s.* expositiō, -
 ōnis.
abanos *s.* ebenus, -ī.
abate (a) *vb.* dēflectō, -ēre;
 dēclīnō, -āre.
abatare *s.* dēclīnātīō, -ōnis.
abătut *adj.* dēmissus (3);
 maestus (3).
abces *s.* vōmīca, -ae.
abdica (a) *vb.* ēiūrō, -āre.
aberație *s.* dēlirāmentum, -ī.
abia *adv.* demŭm; vix.
abil *adj.* dīsertus (3); pērītus
 (3); īdōnēus (3); sollers, -tis;
 versŭtus (3).
abilitate¹ (cu) *adv.* vėtērātōrīe.
abilitate² *s.* sollertia, -ae;
 versŭtia, -ae.
abis *s.* profundum, -ī.
aboli (a) *vb.* dissolvō, -ēre.
abroga (a) *vb.* rescindō, -ēre;
 refīgō, -ēre.

abrupt *adj.* praeceptus (3);
 praeceps, -cīpītis.
abrutiza (a) *vb.* effērō, -āre.
absență *s.* vacātiō, -ōnis.
absolut *adj.* mērus (3).
absorbi (a) *vb.* dīgerō, -ēre;
 resolvō, -ēre.
abstract *adj.* incorporālis, -e.
absurd *adj.* pūtīdus (3).
absurditate *s.* monstrum, -ī.
abține¹ (a) *vb.* (refl.) quiescō, -
 ēre.
abține² (a) *vb.* parcō, -ēre.
abunda (a) *vb.* fluō, -ēre.
abundent¹ *adj.* fēcundus (3);
 fertilis, -e; gravidus (3);
 opinaris, -e; ubertus (3).
abundent² *adv.* dapsilē; fŭsē;
 laetē; lātē; ūbertim.
abundență *s.* frequentātiō, -
 ōnis; superfluitās, -ātis;
 suppeditatiō, -ōnis; ūbertās, -
 ātis.

abur *s.* hālitus, -ūs; hūmor, ōris.
aburi (a) *vb.* vapōrō, -āre.
abuz *s.* licentia, -ae.
abuza (a) *vb.* deūtor, -ūtī.
ac *s.* acus,us.
acapara (a) *vb.* flagellō, -are; praeoccupō, -āre.
acasă *adv.* intrā; intus; prīvātim.
accelera (a) *vb.* festīnō, -āre.
accent *s.* impressiō, -ōnis; sonus, -ī; tenor, -ōris.
accentuare *s.* prōnuntiātus, -ūs.
accepta (a) *vb.* recipiō, -ēre; sequor, sēquī.
acceptabil *adv.* humanē.
acces *s.* introitus, -ūs.
accese de mânie *s. (pl.)* Īra, -ae.
accesibil¹ *adj.* expositus (3); intrābilis, -e; penetrābilis, -e; pervius (3); plānus (3).
accesibil² *adv.* perviam.
accident *s.* fātum, -ī; passiō, -ōnis.
accidentat¹ (despre teren) *adj.* inīquus (3).
accidentat² *adj.* inaequālis, -e.
acela *pron.* ille, illa, illud.
același *pron.* idem, eadem, idem.
acesta *pron.* hic, haec, hōc.
acesta *pron.* iste, ista, istud.
acesta/el *pron.* is, ea, id.
achita de (refl.) (a) *vb.* resolvō, -ēre.
achita *vb.* exsolvō, -ēre; līberō, -āre; solvō, -ēre.
achitare¹ *s. (jur.)* līberātiō, -ōnis.
achitare² *s.* solūtiō, -ōnis.
achiziție *s.* parātiō, -ōnis.

aclama (a) *vb.* fremō, -ēre; personō, -āre.
aclamare *s.* reclāmātiō, -ōnis.
aclamații *s.* fremitus, -ūs.
acolit *s.* sātellēs, -itis.
acolo (până acolo) *adv.* eō.
acolo *adv.* hīc; ibi; ibi; illīc; illīcō; illō; illūc; istūc.
acompaniament *s.* symphōnia, -ae.
acoperământ *s.* paenula, -ae; obtentus, -ūs.
acoperi (a) *vb.* indūō, -ēre, obrūō, -ēre; tegō, -ēre.
acoperire *s.* obductiō, -ōnis; opertiō, -ōnis.
acoperiș *s.* tectum, -ī; tēgula, -ae; tēgulum, -ī.
acoperit *adj.* onustus (3).
acord *s.* consensus, -ūs.
acorda (a) *vb.* dō, dāre; imputō, -āre; indulgeō, -ēre; largior, -īrī; reddō, -ēre.
acosta (a) *vb.* ēiciō, -ēre; enāvigō, -āre.
acostare *s.* subductiō, -ōnis.
acreală *s. (fig.)* rūta, -ae.
acrișor *adj.* subacidus (3).
acrobat (pe frânghie) *s.* schoenobatēs, -ae.
acru *adj.* immītis, -e.
act de vânzare *s.* nexus, -ūs.
act *s.* tabula, -ae.
activ *adj.* experiēns, -ntis; factiōsus (3); impiger (3); industrius (3); operōsus (3); strēnuus (3).
activitate *s.* opera, -ae; industria, -ae; spīrāmen, -inis.
actor *s.* histriō, -ōnis; lūdus, -ī; persōna, -ae.
actriță *s.* mīma, -ae.
actual *adj.* praesens, -ntis.
aționa (a) *vb.* făciō, -ēre.

acțiune *s.* facinus, -oris;
factum, -ī; ops, opis.
acum *adv.* hīc; hinc; hōdīē;
iam; nunc,
acut *adj.* acūtus (3); orthius
(3).
acuză (a) *vb.* dēfērō, -ferre;
incūsō, -āre.
acuzare *s.* subscriptiō, -ōnis;
reātus, -ūs.
acuzat *s.* reus, -ī.
acuzată *s.* răa, -ae.
acuzator *s.* insīmūlător, -ōris.
acuzăție *s.* incūsātiō, -ōnis;
inscriptiō, -ōnis; insīmūlātiō, -
ōnis; intentiō, -ōnis;
ōbiectāmentum, -ī.
adaptare *s.* instructiō, -ōnis.
adăpa (a) *vb.* infundō, -ēre;
pōtō, -āre.
adăpare *s.* pōtiō, -ōnis.
adăpost (fig.) *s.* lātibulum, -ī.
adăpost *s.* effūgiūm, -ī;
hospītiūm, -ī; rēfūgiūm, -ī;
stātiō, -ōnis; perfūgiūm, -ī.
adăposti (a) *vb.* prōtēgō, -ēre;
tēgō, -ēre.
adăuga (a) *vb.* intersērō, -ēre;
intexō, -ēre.
adăugat *adj.* intercālāris, -e.
adănc¹ *adj.* pēnītus (3);
rēcondītus (3).
adănc² *adv.* mēdullītus.
adănci (a) *vb.* prēmō, -ēre;
rēcondō, -ēre.
adăncime *s.* prōfundum, -ī;
spēcūs, -ūs.
adăncire *s.* depressiō, -ōnis.
adăncitură *s.* rēflexus, -ūs.
ademeni (a) *vb.* dēlēniō, -īre;
illīciō, -ēre; subdō, -ēre;
subornō, -āre.
ademenit *adj.* suppositīcius
(3).

adera (a) *vb.* haereō, -ēre.
adesea *adv.* densē; saepē;
spissē.
adevăr *s.* vērītās, -ātis;
vērīverbium, -ī; vērūm, -ī.
adevărat *adj.* germānus (3);
merus (3); vērīdicus (3);
sevērus (3); vērax, -ācis
adevărat *adv.* vērō; vērē.
adică *adv.* id est; scilicet;
vidēlicet.
adineauri *adv.* modo;
tammodo.
adio! *vb.* salvē.
ajudecare *s.* redemptiō, -
ōnis.
administra (a) *vb.* dispensō, -
āre; mīnistrō, -āre; villīcō, āre.
administrare (a unei moșii) *s.*
villicātiō, -ōnis.
administrare *s.* dispōsītus, -
ūs; ductus, -ūs; exsecutiō, -
ōnis; gestiō, -ōnis;
praefectūra, -ae.
administrator¹ (al unei
provincii) *s.* prōcūrator, -ōris.
administrator² *s.* dispensātor,
-ōris; praefectus, -ī; vilicus, -ī.
admira (a) *vb.* dēmīror, -ārī;
intūeor, -ērī; mīror, -ārī.
admirabil¹ *adj.* mirus (3)
adj. mīrābilis, -e.
admirabil² *adv.* mirābiliter;
mirē; praeclārē.
admiratoare *s.* mīrātrix, -īcis.
admirator. *s.* mīrātor, -ōris.
admirație *s.* mīrātiō, -ōnis;
suspectus, -ūs.
admis *adj.* plausībīlis, -e.
admite (a) *vb.* intrōmittō, -ēre;
rēcīpiō, -ēre; sūmō, -ēre.
admițând (că nu) *adv.* nē.
admonestare (a) *s.* nōta, -ae.

admonestat *adj.*
vituperābilis, -e.
adnota (a) *vb.* subnotō, -āre.
adnotare *s.* nota, -ae.
adolescent *s.* peradulescens,
-ntis.
adolescență *s.* pūbertās, -ātis.
adopta (a) *vb.* suscipiō, -ēre.
adoptiv *adj.* insitivus (3).
adora (a) *vb.* salutō, -are.
adorație religioasă *s.* religiō,
-ōnis.
adormi (a) *vb.* obdormiscō, -
ēre; indormiō, -īre; sopōrō, -
āre.
adormi din nou (a) *vb.*
rēdormiō, -īre.
adormit *adj.* inexperrectus
(3); somnolentus (3);
sopōrus (3).
adormitor *adj.* sopōrātus (3).
aduce (a) *vb.* dēdūcō, -ēre;
dēfērō, -ferre; dēportō, -āre;
effērō, efferre; fērō, -ferre;
infērō, inferre.
aducere *s.* inductiō, -ōnis;
relātiō, -ōnis.
adulmeca (a) *vb.* odōror, -ārī.
adulmecare *s.* odōrātus, -ūs.
adulter *s.* probrum, -ī;
stuprum, -ī.
adulteră *s.* moecha, -ae.
aduna în jurul (*refl.*) (a) *vb.*
glōbō, -āre.
aduna în număr mare (a) *vb.*
nundinor, -ārī.
aduna (a) *vb.* glomerō, -āre;
legō, -ēre; recolligō, -ēre;
stringō, -ēre; strūō, -ēre;
sublęgō, -ēre; subtexō, -ēre;
trāhō, -ēre.
adunare *s.* mercātus, -ūs.
adunarea senatului *s.*
senātus, -ūs.

adunarea poporului *s.*
ecclēsia, -ae.
aer *s.* aer, -eris.
aere *s.* (poet.); flātus, -ūs.
aerian *adj.* flābelis, -e; dīālis, -
e.
aerisi (a) *vb.* ventilō, -āre.
aerisire *s.* ventilātiō, -ōnis.
afabil *adv.* grātiōsus (3).
afacere *s.* rēs, reī.
afaceri comerciale *s.* (pl.)
negōtium, -iī.
afaceri *s.* (pl.) ratiō, -ōnis.
afară (de cazul că) *adv.*
praeterquam.
afară *adv.* forās; foris.
afară de *adv.* extrā.
afâna (a) *vb.* fermentō, -āre.
afânare *s.* rāritās, -ātis
afectare *s.* (stil.) molestia, -ae.
afectat¹ *adj.* grandilōquus (3);
molestus (3).
afectat² *adv.* mōlestē; pūtīdē;
rancīdē; tūmīdē.
afectuos¹ *adv.* fāmīliārītēr.
afectuos² *adj.* pīus (3).
afecțiune *s.* fāvōr, -ōris;
suāvītās, -ātis.
afină *s.* vaccīnium, -iī.
afirma (a) *vb.* affirmō, -āre.
afirmație *s.* ēditiō, -ōnis;
positiō, -ōnis.
afiș *s.* libellus, -ī.
afișa (a) *vb.* prōmulgō, -āre;
proscribō, -ēre.
afla (a) *vb.* cognoscō, -ēre;
discō, -ēre; invēniō, -īre.
afrodisiac *adj.* salax, -acis.
afuma (a) *vb.* suffiō, -īre.
afumare *s.* suffitus, -ūs;
suffimentum, -ī.
afumat *adj.* fumidus (3);
fūmēus (3); infūmātus (3).

afunda (a) *vb.* subdō, -ěre;
submergō, -ěre; rēcondō, -
ěre.
afundare *s.* demersūs, -ūs.
afurisi (a) *vb.* dēvōvēō, -ěre;
sacrō, -āre.
afurisit *adj.* sēcēr (3).
agată *s.* sardōnyx, -ychis.
agăta (a) *vb.* figō, -ěre.
agătat *adj.* nexilis, -e.
agent *s.* minister, -trī.
agerime (a minții) *s.* sollertia,
-ae.
aghiotant *s.* spēcūlător, -ōris.
agilitate *s.* pernīcītās, -ātis;
lēvītās, -ātis.
agita (a) *vb.* agitō, -āre;
flāgellō, -are; iactō, -āre;
impellō, -ěre; sollīcītō, -āre.
agitare *s.* iactātus, -ūs; mōtus,
-ūs.
agitat¹ *adj.* fervidus (3);
inquiētus (3); sollicitus (3).
agitat² *adv.* trepidē; turbidē.
agitator *s.* turbator, -oris.
agitație *s.* inquiēs, -ētis;
inquiētātiō, -ōnis; pērmōtiō, -
ōnis; sēditiō, -ōnis.
aglomerare *s.* transfūsiō, -
ōnis.
agoniseală *s.* quaesītum, -ī.
agrafă *s.* fibula, -ae.
agrava (a) *vb.* ingravescō, -
ěre; ingravō, -are; onerō, -
āre.
agreabil *adj.* iūcundus (3);
laetus (3); voluptārius (3).
agricultor *s.* agricola, -ae.
agricultură *s.* rūrātiō, -ōnis.
ah ! *interj.* vae.
aici *adv.* hīc; hōc.
aidoma *adj.* geminus (3).
aiura (a) *vb.* ineptiō, -īre.
aiureală *s.* dēlirāmentum, -ī.

ajunge (a) *vb.* pervēniō, -īre;
pervādō, -ěre.
ajuta (a) *vb.* iūvō, -āre.
ajutat *adj.* frētus (3).
ajutător *adj.* proeliāris, -e.
ajutoare *s.* ministratrix, -icis.
ajutor *s.* auxiliūm, -iī; ops,
ōpis; praesīdīum, -iī;
subsīdīum, -iī.
al său *pron.* sūus (3); sūusmet,
suāmet, sūummet.
alai *s.* pompa, -ae; stīpātiō, -
ōnis; triumphus, -ī.
alarmat *adj.* ictus (3).
alăpta (a) *vb.* nūtricō, -āre;
lactītō, -āre; lactō, -āre.
alb *adj.* lacteus (3); pūrus (3);
nīvalis, -e; nīvēus (3).
albastru (culoarea) *s.*
lōmentum, -ī.
albastru-verzui *adj.* glaucus
(3).
albăstrui *adj.* livīdīnus (3).
albeață *s.* squāma, -ae.
albi (a) *vb.* inalbēō, -ěre;
incānescō, -ěre
albit (înainte de vreme) *adj.*
praecānus (3).
albit *adj.* incānus (3).
alcătui (a) *vb.* făciō, -ěre;
effīciō, -ěre; formō, -āre;
māchīnor, -ārī; texō, -ěre.
alcătuire *s.* figūra, -ae.
alege (a) *vb.* dēlīgō, -ěre;
ēlēctō, -āre; elīgō, -ěre; lēgō,
-ěre; perlēgō, -ěre; .
alegere *s.* dēlectus, -ūs;
dēsīgnātiō, -onis; ēdītiō, -
ōnis; ēlectiō, -ōnis; elēctus, -
ūs; nōtātiō, -ōnis.
alegorie *s.* figūra, -ae;
inversīō, -ōnis.
alene *adv.* pīgrē; segniter;
solūte; remissē.

alerga (a) *vb.* currō, -ĕre;
incurrō, -ĕre; percurrō, -ĕre;
transcurrō, -ĕre.

alergare *s.* discursātiō, -ōnis;
excursus, -ūs; prōcursus, -ūs;
transcursus, -ūs.

alergător *s.* stădiodrōmos, -ī.

ales *adj.* ēlātus (3); ēlectilis, -
e; excellēns, -entis; eximius
(3); ingēnūus (3); libēralis, -e;
praestans, -ntis.

ales *adv.* elātē; ēlectē;
elēganter; libērālīter.

alfabet *s.* littērātūra, -ae.

alianță *s.* foedus, -ĕris;
iunctūra, -ae.

aliat¹ *adj.* foedērātus (3);
sōcius (3).

aliat² *s.* necessārius, -iī;
socius, -iī.

aliată *s.* necessariā, -ae;
socia, -ae.

alifie *s.* megālīum, -iī; unctiō, -
ōnis.

aliment *s.* obsōnium, -iī;
substantia, -ae.

alimenta (a) *vb.* pascō, -ĕre.

alimentare *s.* nutrīcātus, -ūs,
refectiō, -ōnis.

alina (a) *vb.* sōlor, -ārī.

alinia (refl.) (a) *vb.* dīrigō, -ĕre.

alinie *s.* dīrectiō, -ōnis.

alinta (a) *vb.* oscūlor, -ārī;
subblandior, -īrī.

altar *s.* ara, -ae; dōnāria, -ium.

altădată *adv.* posterius;
prīdem; quondam.

altera (a) *vb.* dēprāvō, -āre;
invertō, -ĕre; măcūlō, -āre;
marcescō, -ĕre.

alterare *s.* dēprāvātiō, -ōnis.

alterat *adj.* marcidus (3).

altercație *s.* iurgium, -iī.

alternare *s.* vīcissītūdō, -īnis.

alternativ *adv.* invicem.

altfel¹ *adv.* secus.

altfel² *conj.* sīn.

altoi *s.* surcūlus, -ī.

altoit *adj.* insītīvus (3).

altoit cu viță *adj.* mārītus (3).

alună *s.* glans, -ndis.

aluneca (a) *vb.* delabor, -labī;
flūō, -ĕre; lābor, lābī.

alunecare *s.* prōlapsiō, -ōnis;
lapsus, -ūs.

alunecos *adj.* lūbricus (3).

alunga (a) *vb.* dēpellō, -ĕre;
dēturbō, -āre; dīmīttō, -ĕre;
excutiō, -ĕre; pellō, -ĕre.

alungare *s.* depulsiō, -ōnis;
rēmōtiō, -ōnis,

alungat *adj.* profugus (3).

alungi (a) *vb.* explicō, -āre;
prōdūcō, -ĕre.

alungit *adj.* prōcērus (3).

aluniță *s.* verrūca, -ae.

aluzie *s.* signīficātiō, -ōnis.

amabil *adj.* perhūmānus (3);
iūcundus (3); mītis, -e.

amabil *adv.* libērālīter.

amabilitate *s.* iūcunditās, -ātis;
libērālītās, -ātis.

amanet *s.* pignūs, -oris; răbō,
-ōnis.

amaneta (a) *vb.* pignērō, -āre;
oppignērō, -āre.

amar *adj.* mordax, -cis; salsus
(3).

amăgi (a) *vb.* dēcipiō, -ĕre;
frustror, -ārī; illudō, -ĕre;
lūdificor -ārī.

amăgire *s.* error, -ōris;
frustrātiō, -ōnis.

amăgitor *adj.* textōrius (3).

amărăciune¹ *s. (fig.)* fēl, fellis.

amărăciune² *s.* rūta, -ae.

amărui *adj.* sūbāmārus (3).

amâna (a) *vb.* dētrūdō, -ēre; diffindō, -ēre; mōror, -ārī; prōdō, -ēre; rēmōror, -ārī; suspendō, -ēre.
amânare *s.* mora, -ae; prōcrastinātiō, -ōnis; rēmissiō, -ōnis.
amândoi *num.* ambo, -ae, -o.
ambasadă *s.* lēgātiō, -ōnis.
ambasador *s.* legatus, -ī.
ambiguu¹ *adj.* perplexus (3).
ambiguu² *adv.* perplexē.
amenajare *s.* instructiō, -ōnis.
amendă *s.* damnum, -ī; irrōgātiō, -ōnis; mulctātiō, -ōnis; poena, -ae.
amenința (a) *vb.* ēmīnōr, -ārī; impendēō, -ēre; intentō, -āre; intermīnor, -ārī; mīnor, -ārī.
amenințare *s.* mīna, -ae; mīnātiō, -ōnis.
amenințări *s. (pl.)* mīnāciae, -ārum; mīnae, -ārum.
amenințător¹ *adj.* infensus (3); mīnax, -ācis.
amenințător² *adv.* mīnācītēr.
amestec *s.* permixtiō, -onis; mixtura, -ae; sātūra, -ae.
amesteca *vb.* commiscēō, -ēre; interlīnō, -ēre; miscēō, -ēre; permiscēō, -ēre; sērō, -ēre; turbō, -āre.
amestecat¹ *adj.* indīgestus (3); miscellāneus (3); miscellus (3).
amestecat² *adv.* permixtē; prōmiscūē; mixtim.
amețeală *s.* grāvēdō, -inis; vertigō, -īnis.
ameți (a) *vb.* sōpiō, -īre.
amețit *adj.* ebrīōlus (3); tēmūlentus (3).
amfiteatru *s.* hemīcyclium, -īī; spectācūlum, -ī; thēātrum, -ī.

amfitrion *s.* dōminus, -ī.
amforă (pentru vin) *s.* vinārium, -īī.
amforă *s.* testa, -ae.
amiază *s.* mēridiēs, -ēī.
amical *adj.* familiāris, -e.
amigdală (pl.) *s.* tonsillae, -ārum,
aminti (a) *vb.* nōmīnō, -āre; mēmōrō, -āre; mēmīni, -isse; recordor, -ari.
amintire *s.* mnēmōsynōn, -ī; mēmōria, -ae.
amnistie *s.* oblīvīō, -ōnis.
amorezat *adj.* vērārīus (3).
amorteală *s.* torpēdō, -īnis.
amorți (a) *vb.* obtorpescō, -ēre; sōpōrō, -āre; stūpēfācīō, -ēre; torpescō, -ēre.
amortire *s.* ēlūcus, -ī; languōr, -ōris; sōpōr, -ōris; stūpōr, -ōris; torpōr, -ōris.
amorțit *adj.* lentus (3); intermortūus (3); sopōrātus (3); torpīdus (3).
amplifica (a) *vb.* exaggerō, -āre.
amploare *s.* quantītās, -ātis.
amplu¹ *adj.* flūītans, -āntis; fusus (3); lātus (3); libēralis, -e.
amplu² *adv.* laxē; spātiose.
amputa (a) *vb.* exsecō, -āre; sēcō, -āre.
amputare *s.* exsectiō, -ōnis.
amuletă *s.* monumentum, -ī.
amuți (a) *vb.* mūtescō, -ēre; sīlescō, -ēre.
amuza (a) *vb.* oblectō, -āre.
amuzament *s.* dēlīcīae, -ārum; oblectāmen, -īnis; iocus, -ī; ludus, -ī.
amuzant¹ *adj.* făcētus (3); oblectatoriūs (3).

amuzant² *adv.* subrīdiculē;
an de serviciu militar *s.*
 stīpendiūm, -ī.
an *s.* annus, -ī
anacolut *s. (stil.)*
 inconsēquentīa, -ae.
anale *s.* fasti, -ōrum.
analiza (a) *vb.* enucleō, -āre.
analogie *s.* proportiō, -onis;
 sīmilitūdō, -īnis.
ancheta *s. (a)* *vb.* inquīrō, -
 ěre; interrōgō, -āre.
anchetator¹ *s. (jur.)* inquīsītōr,
 -ōris.
anchetator² *s.* quaeītōr, -ōris.
anchetă¹ *s. (jur.)* inquīsītīō, -
 ōnis.
anchetă² *s.* disquīsītīō, -ōnis;
 quaeītīō, -ōnis.
ancoră *s.* uncus, -ī.
androgen *adj.* sēmīmās, -aris.
anecdota *s.* fabella, -ae.
anevoie *adv.* difficulter;
 grāvīter; vixdum.
anevoios *adj.* scrupōsus (3).
angaja (a) obliḡō, -āre;
 obstringō, -ěre; oppignērō, -
 āre; pācīscor, pācīscī.
angajament *s.* nexum, -ī;
 obtestātīō, -ōnis; pactiō, -
 ōnis; pactum, -ī; receptum, -ī;
 stīpūlātiō, -ōnis; vādīmonīum,
 -īī.
angajare *s.* susceptiō, -ōnis.
angajat *adj.* mercēnārius (3);
 vadātus (3).
angoasă *s.* timor, -ōris.
angrosist *s.* magnārius, -īī.
anima (a) *vb.* mōbīlītō, -āre.
animal de povară *s.*
 iūmentum, -ī.
animal I. *s.* bestia, -ae; fērus, -ī
II. *adj.* quādrūpēs, -ēdis.
aniversare nātālis, -is.

ansamblu *s.* orbis, -is.
antebraț *s.* ulna, -ae.
antecedent *adj.* proximus (3).
anterior¹ *adj.* pristinus (3);
 priōr, prius; superiōr, -ius.
anterior² *adv.* retrorsum.
antic¹ *adj.* priscus (3);
 longaevus (3); vetus, veteris.
antic² *adv.* vetustē.
antichitate *s.* vetustās, -ātis.
anticipa (a) *vb.* praefērō, -
 ferre.
antidot *s.* remedium, -īī.
antipatie *s.* dissociātiō, -ōnis;
 odiūm, -īī.
antrena (a) *vb.* dīrăpīō, -ěre.
antrepozit *s.* emporium, -īī.
**antreprenor (de lucrări
 publice)** *s.* redemptor, -ōris.
**antreprenor (de pompe
 funebre)** *s.* libitinārius, -īī.
antreprenor *s.* manceps, -ipis.
anturaj *s.* sōciālītās, -ātis;
 stīpātiō, -ōnis.
anual¹ *adj.* sollemnis, -e;
 solstītiālis, -e.
anual² *adv.* quōtannis.
anula (a) *vb.* dīrīmō, -ěre;
 infirmō, -āre; obrūō, -ěre;
 pērīmō, -ěre; rēsīgnō, -āre;
 rētēxō, -ěre; rēvōcō, -āre;
 supprīmō, -ěre.
anulat (jur.) *adj.* irrītus (3)
anume *adv.* prōpriē; sēdūlō;
 prīvātīm.
anunț *s.* libellus, -ī;
 significātiō, -ōnis; renuntiātiō,
 -ōnis.
anunța (a) *vb.* nuntiō, -āre;
 indīcō, -ěre; renuntiō, -āre;
 reportō, -āre; significō, -are;
 perfērō, -ferre; praedicō, -ěre.

anunțare s. dēnuntīātīō, -ōnis;
nuntiatiō, -ōnis; praedicatiō, -
ōnis.

anunțarea unei licitații s.
proscriptiō, -ōnis.

aparat s. machīnatiō, -ōnis.

aparent *adj.* persōnātus (3);
imāginārius (3).

aparență s. făciēs, -ēī; fīgūra,
-ae; īmāgō, -īnis; ostentātīō, -
ōnis; sīmūlācrum, -ī;
sīmūlātīō, -ōnis; spēcīēs, -ēī;
umbra, -ae; visum, -ī; vīsus, -
ūs.

apariție s. exortus, -ūs;
spectrum, -ī; vīsiō, -ōnis.

aparte¹ *adj.* exsors, -rtis;
sēpār, -āris; sēcṛētus (3).

aparte² *adv.* prīvātīm;
sepārātīm; simplīcīter.

aparține (a) *vb.* pertīnēō, -ēre;
rēcīdō, -ēre.

apatic *adj.* oscītans, -
antis; rēmīssus (3).

apatie s. ignāvīa, -ae;
lentītudō, -īnis; marcōr, -oris;
segnitiēs, -ēī;

apă s. aqua, -ae; hūmor, -ōris;
liquor, -ōris; rōs, roris.

apăra (a) *vb.* dēfendō, -ēre;
sustīnēō, -ēre; tēgō, -ēre;
pătrōcīnor, -ārī.

apărare¹ s. (*fig.*) vallum, -ī.

apărare² s. dēfensiō, -ōnis;
subsīdīum, -īī; praesīdīum, -
īī.

apărat¹ *adj.* subnixus (3); tūtus
(3).

apărat² *adv.* mūnītē; tectē.

apărătoare s. pătrōna, -ae.

apărător (în justiție) s.
possessōr, -ōris.

apărător s. dēfensōr, -ōris;
pātronus, -ī; praestēs, -ītis;
propugnātōr, -ōris..

apărea (a) *vb.* ēmīnēō, -ēre;
enāscor, -nascī; prōcēdō, -
ēre; prōveniō, -īre.

apăsa (a) *vb.* grāvō, -āre;
deprīmō, -ēre; imprīmō, -ēre;
inculcō, -āre; obtērō, -ēre;
opprīmō, -ēre; prēmō, -ēre.

apăsare s. oppressus, -ūs;
pressus, -ūs.

apăsat *adj.* pressus (3).

apăsător *adj.* grāvis, -e;
ōnērōsus (3); praegrāvis, -e;
plumbēus (3); tardus (3).

apel s. prōvōcātiō, -ōnis;
vōcātus, -ūs.

aperitiv s. gustatīō, -ōnis;
gustus, -ūs.

apicultor s. mēlitturgus, -ī;
mellārius, -īī.

aplana (a) *vb.* distrāhō, -ēre;
sēcō, -āre.

aplauda (a) *vb.* plaudō, -ēre.

aplaudare plausus, -ūs.

aplauze s. plausus, -ūs.

apleca (a) *vb.* acclīnō, -āre;
inclīnō, -āre.

aplecare s. inclīnātīō, -ōnis;
inflexiō, -ōnis.

aplecat *adj.* dēclīvis, -e;
pandus (3); prōnus (3).

aplica (a) *vb.* illīnō, -ēre;
impōnō, -ēre; imprīmō, -ēre;
indō, -ēre; infigō, -ēre; līnō, -
ēre.

aplicare s. impōsītīō, -ōnis;
inductiō, -ōnis.

apogeu s. summa, -ae.

apoi *adv.* dēhīnc; dēinceps;
dēindē; dēnīquē; hīnc; indē;
mox; porrō; postēā; posthāc;
postībi; tūm; tūnc.

apostrofa (a) vb. pĕrĕrĕ, -ăre.
apoteoză s. dĭvĭnĭtas, -ătis.
aprecia (a) vb. interprĕtĕr, -ărĭ;
 iŭdicĕ, -ăre; pensĕ, -ăre;
 probĕ, -ăre.
aprecia la (o valoare) (a) vb.
 pendĕ, -ĕre.
aprecia vb. (fig.) expendĕ, -
 ĕre; mĕtĭr, -ĭrĭ.
apreciere s. mensĭĕ, -ĕnis;
 ōpĭnĭĕ, -ĕnis; pensătĭĕ, -ĕnis.
aprig adj. vălĭdus (3); vĭĕlens,
 -tis; vĭvax, -ăcis.
aprinde (a) vb. flammĕ, -ăre;
 incandescĕ, -ĕre; incendĕ, -
 ĕre; inflammĕ, -ăre; ŭrĕ, -ĕre.
aprinde s. excandĕscentia, -
 ae; inflammătĭĕ, -ĕnis.
aprints adj. ignĕus (3);
 praefervĭdus (3).
aproape adv. fĕrĕ; fermĕ;
 iuxtă; paene; prĕpe.
aproba (a) vb. gratĭficor, -ărĭ;
 subscribĕ, ĕre.
aprobare s. prĕbatĭĕ, -ĕnis;
 vĕluntas, -ătis.
aprod s. praecĕ, -ĕnis.
aprofunda (a) vb. pertractĕ, -
 âre.
apropia¹ (a) vb. iungĕ, -ĕre;
 prĕpinquĕ, -ăre; sŭbiciĕ, -ĕre;
 vĕniĕ, -ĭre.
apropia² (a) vb. (refl.) sŭbĕĕ, -
 ĭre, proximĕ, -ăre.
apropiat adj. finĭtĭmus (3);
 prĕpinquus (3); rĕcens, -ntis.
apropiere de Roma
 sŭburbănĭtăs, -ătis.
apropiere s. intentătĭĕ, -ĕnis;
 prĕpinquĭtăs, -ătis;
 proximĭtăs, -ătis; successŭs,
 -ŭs.

aproviziona cu lemn de
construcție (a) vb. mătĕrĭr, -
 -ărĭ.
aproviziona cu nutreț (a) vb.
 pabŭlor, -ărĭ.
aprovizionare cu grâne s.
 frumentătĭĕ, -ĕnis.
aprovizionare s. provĭsus, -ŭs.
aproximativ adv. fĕrĕ; fermĕ;
 prope.
apt adj. hăbĭlis, -e; ĭdĕnĕus
 (3); ĭngĕnĭĕsus (3).
aptitudine s. habĭlĭtăs, -ătis;
 facĭlĭtăs, -ătis.
apuca (a) vb. prĕhendĕ, -ĕre;
 răpĭĕ, -ĕre; sŭmĕ, -ĕre.
apucat adj. furĭbundus (3).
apucător adj. trăhax, -ăcis.
apune (a) vb. ōbĕĕ, -ĭre;
 occĭdĕ, -ĕre.
apus s. occăsŭs, -ŭs;
 occĭdens, -ntis; ōbĭtŭs, -ŭs.
apusean adj. hespĕrĭus (3);
 vespertĭnus (3).
ara (a doua oară) (a) vb.
 offringĕ, -ĕre.
ara (a) vb. arĕ, -ăre; prĕfringĕ,
 -ĕre; prĕsĕcĕ, -ăre; sulcĕ, -
 âre.
arac s. pătĭbŭlum, -ĭ; stătŭmĕn,
 -ĭnis.
aramă s. aes, aeris.
aranja (a) vb. dĕdŭcĕ, -ĕre;
 dispĕnĕ, -ĕre; expĕdĭĕ, -ĭre;
 fingĕ, -ĕre; ĭnstrŭĕ, -ĕre;
 ornĕ, -ăre.
aranjament s. dispĕsĭtĭĕ, -
 ĕnis; ĭnstructus, -ŭs; ordĕ, -
 ĭnis.
aranjare s. ĭnstructĭĕ, -ĕnis;
 ordinătĭĕ, -ĕnis; pĕsĭtus, -ŭs.
aranjat adj. aecĕnĕmĭcus (3).
arar adv. vix.
arareori adv. rărĕ.

arăta (a) *vb.* dēmonstrō, -āre;
indīcō, -āre; mănīfestō, -āre;
monstrō, -āre; ōstendō, -ēre;
ostentō, -āre; signō, -āre.

arătare *s.* forma, -ae;
monstrum, -ī; ostentātīō, -
ōnis; ostentūs, -ūs; spectrum,
-ī; visum, -ī.

arătat *adj.* nōtābīlis, -e.

arătător *s.* index, -īcis.

arătos *adj.* spēcīōsus (3).

arbitrar *adv.* lībīdīnōsē.

arbitru *s.* diaeteta, -ae; iūdex,
-īcis.

arbore *s.* arbor, -ōris

arcadă *s.* iānus, -ī.

arcaș *s.* sāgittārius, -iī.

arcuit *adj.* fornicātus (3);
sīnūsosus (3).

arde (a) *vb.* dēūrō, -ēre;
excoquō, -ēre; flammō, -āre;
incandescō, -ēre; incendō,
ēre; inflammō, -āre;
percōquō, -ēre; ūrō, -ēre;
ustūlō, -āre.

ardere *s.* exūstiō, -ōnis;
incensiō, -ōnis; ustiō, -ōnis.

ardoare *s.* ignis, -is; intentiō, -
ōnis.

arenda (a) *vb.* ēlōcō, -āre;
lōcō, -āre; rēdimō, -ēre.

arendare *s.* redemptūra, -ae;
redemptiō, -ōnis.

arendaș *s.* manceps,
cīpis; villicus, -ī.

aresta (a) *vb.* īnīcīō, -ēre;
rētrāhō, -ēre.

arestare *s.* prēhensiō, -ōnis.

argilă *s.* limus, -ī; lūtum, -i.

argint *s.* argentum, -ī

arginta (a) *vb.* tingō, -ēre.

argument *s.* rătīō, -ōnis;
testīmōnīum, -iī.

argument slab *s.* rătīuncūla, -
ae.

argumenta (a) *vb.* interrōgō, -
āre.

argumentație *s.* ratiō, -ōnis.

arhitect *s.* mächīnătōr, -ōris;
structor, -ōris.

arhivă *s.* lībrārīum, -iī;
scrīnīum, -iī; tăblīnum, -ī;
tăbūlārīum, -iī.

arici *s.* ēchīnus, -ī; ēricius, -ii;
her, hēris; hērīcīus, -iī.

arid¹ *adj. (stil.)* strīgōsus (3).

arid² *adj.* siccānēus (3);
sītīens, -entis.

ariditate *s.* măcīēs, -ēī.

arie *s.* nōmus, -ī; lūtāmentum,
-ī.

aripa unei armate *s.* latus -
eris.

aripă *s.* penna, -ae.

aripioară *s.* pennūla, -ae.

aristocrat *adj.* optīmās, -ātis.

armată *s.* exercitūs, -ūs.

armator *s.* nāvīcūlārīus, -iī.

armă *s.* mūcrō, -ōnis; telum, -ī.

arme *s. (pl.)*; arma, -ōrum;
spōlīum, -iī.

armistițiu *s.* pactiō, -ōnis.

armonie *s.* harmōnīa, -ae;
mōdūlātīō, -ōnis.

armonios¹ *adj. (stil.)* mollis, -e.

armonios² *adj.* dēcens, -ntis;
sōnans, -ntis.

armonios³ *adv.* mōdūlātē;
mūsīcē.

arogant¹ *adj.* insōlens, -ntis;
sūperbus (3).

arogant² *adv.* insōlentēr;
sūperbē.

aroganță *s.* ēlātīō, -ōnis;
spīrītūs, -ūs; sūperbīa, -ae.

aromă *s.* pūlēium, -ī.

ars *adj.* öbustus (3); torridus (3).
ars de soare *adj.* rëtorridus (3).
arsură morsus, -ūs; ustiö, -önis.
arşic *s.* taxillus, -i.
arşiţă *s.* solstitium, -ii; söl, sölis.
artă *s.* ars, artis; făbrica, -ae; sciëntia, -ae; tornus, -i.
articulaţie¹ *s. (pl.)* verticūlae, -arum.
articulaţie² *s.* iunctūra, -ae; vertëbra, -ae.
artificial *adj.* facticius (3); mănufactus (3).
artificiu *s.* machinātiö, -önis.
artist *s.* pöeta, -ae; technicus, -i.
artistic *adv.* grăphicë.
arţar *s.* öpulus, -i.
arţagos *adj.* incommödu (3); mörösus (3); pëtülans, -ntis.
arunca (a) *vb.* ëiăcülör, -ărî; ëiciö, -ëre; ëiectö, -äre; expellö, -ëre; iăciö, -ëre; incütüiö, -ëre; inüciö, -ëre; pröiciö, -ëre; volvö, -ëre.
aruncare *s.* dëiectus, -ūs; iactātiö, -önis; iactus, -ūs; iăculātiö, -önis; inüectiö, -önis; relātiö, -önis.
aruncător *s.* missor, -öris.
arzător *adj.* fervidus (3); flăgrans, -ntis; ignifër (3); igninus (3); ignitus (3); rëfervens, -ntis; torrens, -ntis; torridus (3).
arzător *adv.* flagranter.
asalt *s.* impëtus, -ūs.
asalta (a) *vb.* distërö, -ëre; inflüö, -ëre.

asasin *s.* hömicida, -ae; sïcărüus, -ii.
asasinare *s.* parricidium, -ii.
asasinat *s.* homicidüum, -ii; interfectiö, -önis; sica, -ae.
asculta (a) *vb.* audio, -ire;; obtempërö, -äre; oboediö, -ire.
asculta de (a) *vb.* pärëö, -ëre.
ascultare *s.* öboedientia, -ae; obtempëratüiö, -önis; servitüum, -ii.
ascultă! *interj.* ëhö.
ascultător *adj.* öboediens, -ntis;; obsequiösus (3); sëquax, -ăcis; sëquens, -ntis; vö lens, -ntis.
ascunde (a) *vb.* lătëö, -ëre; obscürö, -äre; occultö, -äre.
ascundere *s.* dissimulātiö, -önis; occultātiö, -önis.
ascuns *adj.* furtivus (3); inclüsus (3); lătëbrösus (3); mysticus (3); obscurus (3); öpertus (3); pröfundus (3); rëmötus (3).
ascuns *adv.* tectë.
ascunzătoare *s.* insidiae, -arum; lätibulum, -i.
ascunziş *s.* lătëbra, -ae.
asçuţi (a) *vb.* exacuö, -ëre; inspicö, -are; pröcüdö, -ëre.
asçuţime *s. (fig.)* subtilitäs, -ätis.
asçuţiş *s.* mücrö, -önis; sica, -ae; spina, -ae.
asçuţit *adj.* ëmü nens, -ntis; muricätus (3); stridulus (3).
asedia (a) *vb.* oppugnö, -äre; obsidëö, -ëre; quätüiö, -ëre.
asediator *s.* obsessor, -öris; oppugnător, -öris.
asediu *s.* obsidiö, -önis; oppugnātiö, -önis.

asemănare *s.* părălītās, -ātis; sīmīlītās, -ātis;
asemănător *adj.* pār, pāris; sīmīlis, -e.
asemănător *adv.* parītēr; sīmīlītēr.
asemenea *adj.* tālis, -e; gēmīnus (3).
asemuire *s.* sīmūlācrum, -ī; vicīnita, -ātis.
aservit *adj.* fāmūlus (3).
asfinți (**a**) *vb.* dēcēllō, -ēre.
asiduitate *s.* instantīa, -ae.
asigura (**a**) *vb.* prōtēgō, -ēre; praestō, -āre.
asigurat¹ *adj.* rātus (3); tūtus (3).
asigurat² *adv.* tūtō.
asistent *s.* mīnistrātōr, -ōris.
asociat¹ *adj.* sōciālis, -e; foedērātus (3).
asociat² *s.* sōciūs, -iī.
asociație *s.* factiō, -ōnis; hētaeria, -ae; sōciētās, -ātis; sōdālīcium, -iī.
asociere *s.* congregātiō, -ōnis; 'consōciātiō, -ōnis; sōdālītās, -ātis.
aspect *s.* adspectūs, -ūs; făciēs, -ēī; figūra, -ae; forma, -ae; imāgō, -īnis; prospectūs, -ūs; schēma, -ae; spēcīēs, -ēī.
aspectuos *adv.* spēcīōsē.
asperitate *s.* aspērītās, -ātis; squālōr, -ōris.
aspira (**a**) *vb.* adspīrō, -āre; spectō, -āre; trāhō, -ēre.
aspirație *s.* affectātiō, -ōnis; părătiō, -ōnis.
asprime *s.* ācerbitās, -ātis; aspērītās, -ātis; crūdēlītās, -ātis; dūrītās, -ātis; duritia, -ae; inclēmēntia, -ae;

rigidītās, -ātis; saevītia, -ae; sēvēritūdō, -īnis.
aspru¹ *adj.* ācēr (3); asper (3); rigidus (3); saevus (3); sēvērus (3); trux, -cis.
aspru² *adv.* barbārē; grāvīter; rigidē; saevē.
astăzi *adv.* hōdiē.
astfel¹ *adj.* quālis, -e.
astfel² *adv.* hūiuscēmōdi; illiusmōdi; itā; sīc.
astm *s.* ānhēlītus, -ūs.
astmatic *adj.* suspīrīōsus (3).
astral *adj.* astrīcus (3); sīdērēus (3).
astrolog *s.* astrōlōgus, -ī.
astrologie *s.* astrōlōgia, -ae.
astronom *s.* astrōlōgus, -ī.
astronomie *s.* astrōlōgia, -ae; astrōnōmia, -ae.
astru *s.* astrum, -ī; iūbār, -āris; sīdūs, -ēris.
astupa (**a**) *vb.* disclūdō, -ēre; praesēpiō, -īre; obrūō, -ēre; obstrūō, -ēre; occlūdō, -ēre; praeclūdō, -ēre; praestrūō, -ēre.
asuda (**a**) *vb.* assūdēscō, -ēre; sūdō, -āre.
asuma (**a**) *vb.* commūnicō, -āre; rēcīpiō, -ēre; sūmō, -ēre; tollō, -ēre; trāhō, -ēre.
asumare *s.* susceptiō, -ōnis.
asuprire *s.* oppressiō, -ōnis; vexātiō, -ōnis.
asupritor *s.* vexātōr, -ōris.
asurzi (**a**) *vb.* exsurdō, -āre.
așa *adv.* ita; sīc.
așa cum *adv.* pērīnde; quālīter; sīcūt (sīcūtī).
așa de ieftin *adv.* tantulō.
așa de mult/ mare *adj.* tantus (3).
așa de tam.

așadar I. *conj.* nam; II. *adv.* igitur.
așchie *s.* rāmetum, -ī.
așeza (a) *vb.* desistō, -ēre; dispōnō, -ēre; institūō, -ēre; instrūō, -ēre; lōcō, -āre; ponō, -ēre.
așezare *s.* lōcātīō, -ōnis; lōcus, -ī; pōsītūra, -ae; pōsītus, -ūs; sēdēs, -is; sītūs, -ūs; stātūs, -ūs.
așezat *adj.* ordinātus (3); prōiectus (3); sītus (3).
aștepta (a) *vb.* exspectō, -āre; prospectō, -āre; restō, -āre; stō, stāre.
așteptare *s.* exspectātiō, -ōnis.
așterne (a) *vb.* sternō, -ēre.
așternut *s.* strātum, -ī; strāgūlum, -ī; torus, -ī.
atac *s.* excursiō, -ōnis; impētūs, -ūs; irruptiō, -ōnis; oppugnātiō, -ōnis.
ataca (a) *vb.* accēdō, -ēre; oppugnō, -āre; iactō, -āre.
atacator *s.* oppugnātor, -ōris.
atârna (a) *vb.* figō, -ēre; instō, -āre; pendēō, -ēre; suspendō, -ēre.
atârnat *adj.* pensīlis, -e.
atât de *adv.* itā; sīc; tam.
atât de mult *adv.* ādeō; tam; tantōpērē.
atât de puțin (urmat de negație) *adv.* ādeō.
atâta *adv.* eatenus.
atâta timp *adv.* tamdiū.
atâta vreme *adv.* ēatēnūs.
atâta vreme cât *conj.* quoad.
atâția *adj.* tōt.
atelier de cizmărie *s.* sūtrīnum, -ī.
atelier *s.* fābrīca, -ae; officīna, -ae; tāberna, -ae.

atent¹ *adj.* affixus (3); attentus (3); intentus (3); suspensus (3); vīgīl, -īs.
atent² *adv.* contentē.
atent la *adj.* prōvīdus (3).
atenție (cu atenție) *adv.* vīgīlanter; vīgīlātē.
atenție *s.* attentiō, -ōnis; audientia, -ae; consīdērantia, -ae; occursātiō, -ōnis; intentiō, -ōnis; vīgīlantia, -ae.
atenționă (a) *vb.* respīcīō, ēre.
atenua (a) *vb.* attenuō, -āre; oblīquō, -āre; mollīō, -īre; tēnūō, -āre.
atenua *s.* extenuātiō, -ōnis.
atesta (a) *vb.* attestor, -ārī; testīficor, -ārī.
atestare *s.* contestātiō, -ōnis.
ateu *adj.* s. āthēos, -ī; irrēlīgīōsus (3).
atinge (a) *vb.* pulsō, -āre; stringō, -ēre; tangō, -ēre; temptō, -āre; tractō, -āre.
atingere *s.* ādactūs, -us; palpātiō, -ōnis; pertractātiō, -ōnis; tactiō, -ōnis; tactūs, -ūs.
atins *adj.* sauciūs (3).
atitudine *s.* grādūs, -ūs; gestūs, -ūs.
atlet *s.* agonista, -ae; pālaestrīta, -ae; pūgīl, -īlis.
atletic *adv.* āthlēticē.
atom *s.* ātōmus, -ī; sēmēn, -īnis; princīpīa, -īōrum.
atotfăcător *adj.* omnīpārēns, -ntis.
atotputernic *adj.* omnīpōtens, -ntis.
atracție *s.* illēcēbra, -ae; illīcīum, -īī; invītāmentum, -īī; lenocīnīum, -īī; vēnustās, -ātis.

atrage (a) *vb.* dēdūcō, -ēre;
dēlectō, -āre; pertrāhō, -ēre;
prōlectō, -āre; prōlīcīō, -
ēre; sūbīgītō, -āre; trāhō, -ēre.
atragere *s.* captātīō, -ōnis.
atras *adj. (fig.)* acclīnis, -e.
atrăgător *adj.* festīvus (3);
spectabīlis, -e.
atribui (a) *vb.* trībūō, -ēre.
atribuire *s.* assignātīō, -ōnis;
vōcātīō, -ōnis.
atroce *adv.* ātrōcītēr.
atunci *adv.* hīc; illūc; tūm;
tūnc.
ațâța (a) *vb.* āgītō, -āre;
exagitō, -āre; exstimulō, -āre;
hortor, -ārī; impellō, -ēre;
incendō, -ēre; incītō, -āre;
incrēpō, -āre; inflammō, -āre;
instīgō, -āre; sollīcītō, -āre.
ațâțare *s.* incītātīō, -ōnis;
īrrītātīō, -ōnis; sollīcītātīō, -
ōnis; stīmulus, -ī.
ațâțat *adj.* infensus (3).
aținti (a) *vb.* contūēor, -ērī.
ațipi (a) *vb.* dormitō, -āre;
sōpōrō, -āre.
ațipire *s.* ēlūcus, -ī.
ațipit *adj.* sōpōrus (3).
au! (durere) *interj.* ai.
au! *interj.* oi (oiei).
audia (a) *vb.* audīō, -īre.
audiență *s.* admissīō, -ōnis.
audiere *s.* auditīō, -ōnis.
auditoriu *s.* auditōrium, -īī.
augur *s.* augūr, -ūris;
sācerdōtīum, -īī; vātēs, -is.
august *adj.* sanctus (3).
aur *s.* aurum, -ī.
aurar *s.* aurīfex, -īcis.
aureolă *s.* nimbus, -ī.
auri (a) *vb.* aurescō, -ēre.
aurire *s.* aurātūra, -ae.
aurit *adj.* aurātus (3).

auriu *adj.* fulvus (3);
rūbīcundus (3).
auroră *s.* aurōra, -ae.
auspiciu *s.* ales, -ītis.
auster¹ *adj.* sēvērus (3).
auster² *adv.* austērē.
austeritate *s.* austērītās, -ātis.
autenticitate *s.* fidēs, -ērī.
autohton¹ *adj.* vernāculus (3).
autohton² *s.* Aborīgīnes, -um;
terrīgēna, -ae.
automat *s.* autōmāton, -ī.
autor *s.* auctōr, -ōris;
fābrīcātōr, -ōris; fīctōr, -ōris;
inventōr, -ōris; māgīstēr, -trī;
ōpīfex, -īcis; scriptōr, -ōris.
autoritar *adj.* impērīōsus (3).
autoritate *s.* arbītrātūs, -us;
impērīum, -īī; iurisdictīō, -
ōnis.
autorizare *s.* dēlēgātīō, -ōnis.
auxiliar¹ (mil.) *adj.* auxiliāris, -
e.
auxiliar² *adj.* subsidiārius (3);
sēcundus (3).
auz *s.* audītūs, -ūs.
auzi (a) *vb.* audīō, -īre.
auzire *s.* auditīō, -ōnis.
avansa (a) *vb.* anteeō, -īre.
avantaj *s.* bōnum, -ī;
emolumentum, -ī; occāsīō, -
ōnis; oportūnītās, -ātis;
praemīum, -īī; quaestūs, -ūs;
ūsūs, -ūs.
avantajos *adj.* lucrātīvus (3);
oportūnus (3);
percommōdus (3).
avar *adj.* illībērālis, -e.
avânt *s. (fig.)* prōcursūs, -ūs.
avânta (a) *vb.* prōvēhō, -ēre;
prōrīpīō, -ēre.
avântat *adj.* effrēnus (3).
avea (a) *vb.* habēō, -ēre.
azil *s. (fig.)* portūs, -ūs

B

bagajele armatei *s. (pl.)*

impēdimentum, -ī.

balon *s. follis, -is.*

balonare *s. inflātīō, -ōnis.*

balsam *s. ambrōsīa, -ae.*

baltă *s. aestuārīum, -*

iī; stagnum, -ī.

ban cu ban *adv.uncīātīm.*

ban *s. nummus; -i.*

banal *adj. vulgāris, -e;*

obsōlētus (3); pātūlus (3);

pertrītus (3); prōtrītus (3).

banal *adv.pertractātē.*

bancă *s. argentārīa, -ae;*

scamnum, -ī; sēdēs, -is;

sēdīlē, -is; subsellīum, -iī.

bancher *s. argentārīus, -iī;*

trāpezīta, -ae.

banchet *s. epulae, -ārum;*

sympōsion, -iī.

banchetă *s. subsellīum, -iī.*

bandaj *s. fascēa, -ae;*

līgamentum, -ī.

bandaja (a) *vb.fasciō, -āre.*

bandă *s. līnēa, -ae; strōphīum,*

-iī; taenīa, -ae.

bandit *s. lătrō, -ōnis.*

bani *s. aes; aeris; pecūnia, -*

ae.

baniță *s. mōdīum, -iī.*

bara (a) *vb.intersēpīō, -īre;*

saepīō, -īre.

baracă *s. tăberna, -ae.*

bară *s. clāvis, -is.*

barbar¹ *adj. barbārus (3);*

īnhūmānus (3).

barbar² *adv.barbārē.*

barbari *s. barbāri, -ōrum.*

barbarie *s. barbārīa, -ae;*

fērītās, -ātis.

barbă *s. barbītiūm, -iī; barba, -*

ae.

barbugiu *s. ālēātōr, -ōris.*

barcă *s. alvēus, -ī; līntēr, -tris;*

phāselus, -ī; scalmus, -ī.

bardă *s. ascīa, -ae; dōlabra, -*

ae.

baricada (a) *vb.* praesēpīō, -īre.
barieră *s.* caulae, -ārum;
 līmēn, -īnis; rēpāgūla, -ōrum;
 saeptum, -ī.
barză¹ *s. (pl.)* stymphālīdes, -um.
barză² *s.* cīcōnīa, -ae.
barzi *s.* bardī, -ōrum.
basm *s.* fabula, -ae, histōrīa, -ae.
basorelief *s.* crusta, -ae.
baston *s.* hastīlē, -is; matēōla, -ae; scīpīō, -ōnis;
bate (a) *vb.* fērīō, -īre; flāgellō, -are; lācessō, -ēre; mulcō, -āre; percūtīō, -ēre; pinsō, -āre; pulsō, -āre; verbērō, -āre.
bate (refl.) (a) *vb.* pugnō, -āre.
bate joc (a) *vb.* dēlūdīfīcō, -āre; dēlūdō, -ēre; dērīdeō, -ēre; nūgor, -ārī; lūdīfīcō, -āre; irrīdēō, -ēre; rīdēō, -ēre.
batere *s.* plausūs, -ūs.
batic *s.* māmīllāre, -is.
batistă *s.* līntēōlum, -ī; sūdārīum, -īī.
batjocori (a) *vb.* cāchinnō, -āre; insultō, -āre.
batjocorire *s.* sībīlum, -ī.
batjocură *s.* dērīsūs, -ūs; irrīsūs, -ūs; lūdībriūm, -īī; rhonchus, -ī; rīsus, -ūs; suggillātīō, -ōnis.
baza *s.* sēdēs, -is; substructīō, -ōnis; stātūmēn, -īnis.
bazat pe *adj* subnixus (3).
baze *s.* ēlēmēnta, -ōrum.
bazilică *s.* bāsīlīca, -ae.
bazin *s.* crātēr, -ēris; lācūs, -ūs; piscīna, -ae; stagnum, -ī.
bălmăji(a) *vb.* balbūtīō, -īre;
bălti (a) *vb.* sūperstagnō, -āre.

băltoacă *s.* lustrum, -ī; lăcūna, -ae; tībēs, -is.
bălțat *adj* bālīōlus (3).
bănos *adj* pēcūnīōsus (3); quaestūsus (3).
bănuī (a) *vb.*; dēprēhendō, -ere; prōsentīō, -īre; sūbōlēō, -ēre; suspectō, -āre; suspīcīō, -ēre; suspīcor, -ārī.
bănuială *s.* suspīcīō, -ōnis.
bănuitor *adj* suspectus (3); suspīcīōsus (3).
bănuț *s.* nummūlus, -ī.
bărbat *s.* hōmō, -īnis; vīr; vīrī.
bărbătesc *adj* vīrīlis, -e.
bărbătește *adv.* vīrīlītēr.
bărbăție *s.* virtūs, -ūtis; vīrīlītās, -ātis.
bărbie *s.* mentum, -ī.
bărbier *s.* tonsōr, -ōris.
bărbierit *adj* tonsōrīus (3).
bărbos *adj* barbīger (3).
bărbuță *s.* barbūla, -ae.
bărcuță *s.* līntrīcūlus, -ī.
bășică *s.* bulla, -ae; vēsīca, -ae.
bășicuță *s.* vēsīcūla, -ae.
băștinaș *adj* dōmestīcus (3); pōpūlaris, -e.
băștinaș *s.* Aborīgīnes, -um; indīgēna, -ae.
bătaie cu pietre *s.* lăpīdātīō, -ōnis.
bătaie de joc *s.* illusīō, -ōnis; lūdīfīcātīō, -ōnis.
bătaie *s.* percussūs, -ūs; verbēr, -ēris.
bătăios *s.* concertātōrīus (3); perpūgnāx, -cis.
bătălie *s.* certāmen, -īnis; dīmīcātīō, -ōnis; dūellum, -ī; proelīum, -īī; pugna, -ae.
bătători (a) *vb.* calcō, -āre; pāvīō, -īre.

bătătură *s.* callum, -ī;
păvimentum, -ī.
bătături *s.* pārōnychīa, -īōrum.
bătauş *adj* plāgōsus (3);
verbērābundus (3).
bătrân *adj* antīquus (3);
priscus (3); sēnex, senis;
vētērānus (3); vētūs, -ēris;
vētustus (3).
bătrân *s.* pappus, -ī.
bătrână *s.* ānīcella, -ae.
bătrânel *s.* sēmīsēnex, -nis;
sēnīcūlus, -ī.
bătrânesc *adj* sēnīlis, -e.
bătrâneşte *adv.* sēnīlītēr.
bătrâneţe¹ *s. (fig.)* cānītiēs, -
ei; rūga, -ae.
bătrâneţe² *s.* sēnecta, -ae;
sēnectūs, -ūtis; vētustās, -
ātis.
bătrânică *s.* anīcūla, -ae.
băţ *s.* bācūlus, -ī; fērūla, -ae;
hastīlē, -is; rāmes, -īcis;
verbēr, -ēris; virga, -ae.
băut *s.* pōtīō, -ōnis; pōtūs, -ūs;
poculum, -ī.
băutor de bere *s.* sabāiārīus, -
īī.
băutor *s.* bibaculus, -ī; sītītōr, -
ōris.
băutură cu miere *s.* mellīnīa, -
ae.
băutură *s.* pōtīō, -ōnis; pōtūs, -
ūs; sorbītīō, -ōnis; sūcus, -ī;
virus, -ī.
bâlbâi (a) *vb. (refl.)* haesītō, -
āre; tītūbō, -āre.
bâlbâială *s. (fig.)* haesītātīō, -
ōnis.
bârfă *s.* dīcīmōnīum, -īī;
mālēdictīō, -ōnis; sermō, -
ōnis.

bârfi (a) *vb.* mordēō, -ēre;
lācērō, -āre; rōdō, -ēre;
vellīcō, -āre.
bârfitor I. *s.* dētrectātōr, -ōris;
mālēdīcax, -ācis; vītūpērātōr,
-ōris; (cu G.) dētractōr, -ōris
II. *adj* mālēdīcus (3).
bârlog *s.* cāvēa, -ae.
bârnă *s.* cāpreōlus, -ī; trabs, -
bis.
bârnă/grindă mică *s.* tīgillum,
-ī.
bătă *s.* bacēōlus, -ī.
bătlan *s.* ciris, -is.
bâzâi (a) *vb.* strīdēō, -ēre.
bâzâit *s.* murmūr, -ūris.
bea (a) *vb.* bibō, -ēre; pōtō, -
āre; sorbēō, -ēre.
bea (din) (a) *vb.* libō, -āre.
beat *adj* ēbrīus (3); mādīdus
(3); marcīdus (3); pōtūlentus
(3); tēmūlentus (3); ūvīdus
(3); vīnōlentus (3); vīnōsus
(3).
behăi (a) *vb.* bālō, -āre.
behăit *s.* bālātūs, -us.
belciug *s.* annūlus, -ī.
belşug *s.* ābundantīa, -ae;
dīvītīae, -ārum; făcultas, -
ātis; fēcundītās, -ātis;
fertīlītās, -ātis; lautītīa, -ae;
ops; ōpis; ōpūlentīa, -ae;
sătūrītās, -ātis.
benchetui (a) *vb.* epulor, -ārī;
perpōtō, -āre.
beneficia (a) *vb.* lucrōr, -ārī.
beneficiu *s.* fēnūs, -ōris;
frūctūs, -ūs; lucrūm, -ī.
benevol *adj* vōluntārīus (3).
bentiţă *s.* stāmēn, -īnis.
berbec *s.* ārīes, -ētis.
bere *s.* zythum -ī.
beregată *s.* faucēs, -ium.
bestial *adj* bellūīnus (3).

bestie *s.* fera, -ae
beton *s.* rŭdus, -ĕris.
beție *s.* ĕbrĭētās, -ātis;
 ĕbrĭōsītās, -ātis; pōtātĭō, -
 ōnis; pōtātŭs, -ŭs; vĭnōlentĭa,
 -ae.
bețișor *s.* bācillum, -ī; virgŭla,
 -ae.
bețiv *s.* bĭbax, -ācis; gānĕō, -
 ōnis; pōtātōr, -ōris.
bețivă *s.* vĭnĭbŭa, -ae.
bibliotecă *s.* armārĭum, -īī;
 bĭblĭothēca, -ae; scrĭnĭum, -īī.
bicefal *adj* bĭceps, -cĭpĭtis.
bici *s.* baltĕus, -ī; cōrium, -īī;
 flāgellum, -ī.
biciui **(a)** *vb.* flāgellō, -āre;
 verbĕrō, -āre.
biciuire *s.* verbĕrātĭō, -ōnis.
biciuit *adj* verbĕrābĭlis; e.
bicolor *adj* bĭcōlōr, -ōris.
bidinea *s.* saeta, -ae.
biet *adj* paupertĭnus (3).
bifurcat *adj* bĭfurcus (3).
bifurcație *s.* bĭfurcum, -ī.
bigam *s.* bĭmārĭtus, -ī.
bijuterie *s.* ornāmentum, -ī.
bijutier *s.* annŭlārĭus, -īī.
bilateral *adv.* ŭtrinquē.
bilă *s.* pĭla, -ae.
bilet de teatru *s.* lĭbellus, -ī.
bilet *s.* syngŕāpha, -ae.
bilețel *s.* lĭbellus, -ī.
bilingv *adj* bĭlinguis, -e.
bine¹ *eu; interj*
bine² *adv.* aptē; bĕnĕ;
 commōde; prōbē; rectē; sānē.
bine³ *s.* bōnum, -ī.
binecuvânta **(a)** *vb.* fortŭnō, -
 āre.
binecuvântare *s.* bĕnĕdictĭō, -
 ōnis.
binecuvântat *adj* almus (3).

binefacător *adj* almus (3);
 bĕnĕfĭcus (3); sālŭtāris, -e.
binefacere *s.* bĕnĕfĭcĭum, -īī;
 grātĭa, -ae; munŭs, -ĕris;
 officĭum, -īī.
binefaceri *s.* (*pl.*) impertita, -
 ōrum.
bineînțele *adv.* scĭlĭcĕt.
binevoi **(a)** *vb.* complector, -ī;
 dignor, -ārĭ.
binevoitor¹ *adj* bĕnĕvōlens, -
 ntis; bĕnignus (3), hŭmānus
 (3); libĕralis, -e.
binevoitor² *adv.* clĕmentĕr.
bir *s.* tribŭtum, -ī.
birt *s.* dĕvertĭcŭlum, -ī;
 dĕversōrĭŭm, -īī.
birui **(a)** *vb.* vincō, -ĕre.
biruitor ĕmĕrĭtus (3).
bisturiu *s.* scalpellum, -ī.
bitum *s.* maltha, -ae.
bivol *s.* bŭbālus, -ī.
bizar *adv.* admirābĭlĭter;
 monstrōse.
bizon *s.* bĭsōn, -ontis.
bizui **(a se)** *vb.* confĭdō, -ĕre;
 innĭtor, -nĭtĭ.
blama **(a)** *vb.* damnō, -āre;
 prōiectō, -āre; taxō, -āre.
blamabil *adj* accusābĭlis, -e;
 damnabilis, -e.
blană *s.* pellis, -is; vĕlāmĕn, -
 ĭnis; vellus, -ĕris.
blând¹ *adj* aprĭcus (3); lenis, -
 e; mansuĕtus (3); mĭtis, -e;
 mollis, -e; plācĭdus (3);
 tractābĭlis, -e.
blând² *adv.* clĕmentĕr; cōmĭtĕr;
 rĕmissē; tĕnĕrē.
blândețe *s.* făcĭlĭtās, -ātis;
 innōcentĭa, -ae; lenĭtas, -ātis;
 mollĭtĭa, -ae; plācĭdĭtās, -ātis.
blazat *adj* occallātus (3).

blestem *s.* dēprēcātiō, -ōnis;
dēvōtīō, -ōnis; exsecrātiō, -
ōnis; imprēcātiō, -ōnis;
mālēdictum, -ī.

blestema **(a)** *vb.* dēvōtō, -āre;
dēvōvēō, -ēre; exsecror, -ārī;
imprēcor, -ārī; prēcor, -ārī.

blestemat¹ *adj* nefandus (3);
nēfārius (3); inōmīnātus (3);
intestabilis, -e; scēlērātus (3).

blestemat² *s.* furcīfēr, -erī.

blesteme *s.* dīrae, -ārum;
prēces -um.

blid *s.* scūta, -ae; scūtra, -ae.

bloc *s.* glēba, -ae.

bloca **(a)** *vb.* circumvallō, -
āre; inclūdō, -ēre; interclūdō,
-ēre; obsīdēō, -ēre; obsīdō, -
ēre.

blocadă *s.* conclūsīō, -ōnis.

blocare *s.* obsessīō, -ōnis.

blond *adj* flāvus (3); helvus
(3).

boabă *s.* băca, -ae.

boală *s.* aegrītūdō, -inis;
insānītas, -ātis; morbus, -ī.

bob de strugure *s.* răcēmus, -
ī.

bob *s.* faba, -ae.

boboc *s.* iūlūs, -ī.

boccea *s.* sarcīna, -ae.

bocceluță *s.* sarcīnūla, -ae.

bocet *s.* complōrātiō, -onis;
planctūs, -ūs; ūlulātūs, -ūs.

boci **(a)** *vb.* complōrō, -āre.

bocitoare *s.* praefica, -ae.

bodogăni **(a)** *vb.* ogganīō, -īre;
subringor, -ī.

bogat¹ *adv.* amplē; laetē;
magnīficē; prōlixē.

bogat² *adj* cōpiōsus (3); dīvēs,
-ītis; fortūnātus (3); laetus
(3); nummātus (3); ōpulentus

(3); pēcūniōsus (3); pinguis, -
e; sātūr (3).

bogație *s.* ābundantīa, -ae;
cōpia, -ae; luxūs, -ūs; ops, -
ōpis; ōpulentīa, -ae; pēcūnia,
-ae.

boi **(a)** *vb.* fūcō, -āre.

bolborosind *adv.* singultīm.

bolnav *adj* aeger (3); aegrōtus
(3); infirmus (3); invālīdus
(3); morbōsus (3).

bolnăvicios *adj* morbōsus (3);
vāletūdīnārius (3).

bolovan *s.* saxūlum, -ī.

boltă *s.* caelum, -i, convexiō, -
ōnis; thōlus, -ī.

boltit *adj* fornicātus (3);
pandus (3).

bombastic *adj* (stil.)
gibbērōsus (3).

bombat *adj* pulvīnātus (3).

bombăni **(a)** *vb.* mussō, -āre;
obmurmūrō, -āre.

bon *s.* tessērūla, -ae.

bondar *s.* fucus, -ī.

bonetă *s.* capex, -īcis; gālērus,
-ī.

bont *adj* hēbēs, -ētis;
praepilātus (3).

borătură *s.* vōmītiō, -ōnis.

bordei *s.* căsa, -ae; tăberna, -
ae.

bordel *s.* lūpānār, -āris.

bornă (la curse) *s.* meta, -ae.

bornă de hotar *s.* marmōr, -
ōris.

bot *s.* ōs, ōris; rostrum, -ī.

botanist *s.* herbārīus, -īi.

botniță *s.* cāpistrum, -ī.

boț *s.* offa, -ae.

bou *s.* bōs; bōvis; taurus, -ī.

bour *s.* būbālus, -ī.

bovin *adj* taurīnus (3).

box *s.* pūgilatiō, -onis.

boxer *s.* pycta, -ae; püğil, -ilis.
brad *s.* äbies, -ëtis; piceä, -ae.
braț *s.* äla, -ae; armus, -i;
 brachium, -i; lăcertus, -i.
brav *adj* äñimosus (3).
brava (a) *vb.* contemnō, -ëre.
bravo¹ *interj.* bābae; eu.
bravo² *adv.* bēnē; mactē.
bravură *s.* fortitūdō, -inis.
brazdă *s.* caēspēs, -itis;
 sulcāmēn, -inis; sulcus, -i.
brățară *s.* armilla, -ae.
brăzda (a) *vb.* ārō, -äre;
 prōsēcō, -äre; scindō, -ëre.
brăzdat *adj* cancellātus (3);
 sēmītātus (3).
brânză *s.* cāsēum, -i.
brâu *s.* zōna, -ae.
briceag *s.* cultellus, -i.
brici *s.* nōvācūla, -ae.
briză *s.* aura, -ae.
broda (a) *vb.* caelō, -äre;
 pingō, -ëre; insūō, -ëre.
broască *s.* rāna, -ae.
broască țestoasă *s.* chēlys, -
 yis; (-yos); testudō, -inis.
brodat *adj* pictilis, -e;
 plumatilis, -e.
brodat cu aur *adj* phrygiānus
 (3).
broderie în relief *s.* sīgillum, i.
branhii *s.* (pl.) rāmes, -icis.
bronz *s.* aes; aeris.
bronză (a) *vb.* cōlōrō, -äre.
bronzat *adj* cōlōrātus (3).
broscuță *s.* rānūla, -ae;
 rānuncūlus, -i.
brumat *adj* prūinōsus (3).
brumă *s.* prūina, -ae.
brusc *adj* rēpens, -ntis.
brusc *adv.* abruptē.
brusture *s.* lappa, -ae.
brut *adj* rūdis, -e.

brutal¹ *adj* importūnus (3);
 incivilis, -e.
brutal² *adv.* incivilitēr.
brutar *s.* artōcōpus, -i; pistör,
 -ōris.
brută *s.* pęcūs, -ūdis.
brutărie *s.* pistrīna, -ae;
 pistrinum, -i.
buboi *s.* vōmīca, -ae.
bubui (a) *vb.* tōnō, -äre.
bubuitură *s.* mūgītūs, -ūs.
bucată cu bucată
adv. particulātīm;
 membrātīm.
bucată *s.* fragmentum, -i;
 frustum, -i; pars; partis.
bucate *s.* cūlina, -ae; epulae, -
 ārum.
bucătar *s.* coctör, -ōris;
 cōquus, -i; mägirus, -i.
bucătăreasă *s.* cōcūla, -ae;
 cōqua, -ae.
bucătărie *s.* cūlina, -ae.
bucățică *s.* bucea, -ae; gutta,
 -ae; manna, -ae; mīnūtīa, -ae;
 offa, -ae.
buchet *s.* fascicūlus, -i.
buclat *adj* cirrātus (3).
buclă *s.* cincinnus, -i.
bucluc *s.* saltūs, -ūs.
bucolic *adj* bucolicus (3).
bucura¹ (a) *vb.* (refl.) gaudēō,
 -ëre.
bucura² (a) *vb.* congrātūlor, -
 āri; laetificō, -äre; laetor, -
 ārii; perfungor, -i.
bucurie *s.* gaudium, -i;
 laetitia, -ae; vōluptās, -ātis.
bucuros *adj* hīlāris, -e; laetus
 (3); libens, -ntis.
bufniță *s.* bübō, -ōnis; cecīma
 ;ae; noctūa, -ae.
bufon bālătrō, -ōnis; coprēa, -
 ae; dērisör, -ōris.
bufonerie *s.* scurrilitās, -ātis.

buhă *s.* strix, -îgis.

bulb *s.* bulbus, -î.

buletin de vot *s.* sortică, -ae; tăbula, -ae.

bulgăre de pământ *s.* glēba, -ae.

bumbac *s.* lāna, -ae; lānūgō, -înis; xylōn, -î.

bun *adj* bōnus (3); clēmens, -ntis; commōdus (3); hūmānus (3).

bun comun *s.* commūne, -is; mēdium, -iî;

bun cunoscător *adj* sāgax, -ācis.

bun de băut *adj* pōtulentus (3).

bun plac *s.* arbītrātūs, -us; lībīdō, -înis; līcentia, -ae.

bun *s.* prōpriūm, -iî; rēs; rēî.

bunăcuviință *s.* decentia, -ae.

bunăstare *s.* intēgrītās, -ātis.

bunătare *s.* bēnignītās, -ātis; bonītās, -ātis; cīvīlītās, -ātis; hūmānītās, -ātis.

bunăvoință *s.* bēnēvolentia, -ae; bēnignītās, -ātis; indulgentia, -a.

bundiță *s.* rhēnō, -ōnis.

bunic *s.* āvus, -î.

bura (a) *vb.* rōrō, -āre.

burduf *s.* culcūm, -î; follīcūlus, -î; follis, -is.

burete *s.* fungus, -î; spongia, -ae.

burghiu *s.* tērēbra, -ae.

buric *s.* omphālōs, -î.

burlac *s.* agamus, -î.

burlan *s.* fistula, -ae.

bursuc *s.* mēlēs, -is.

burtă *s.* abdōmēn, -înis; ventēr, -tris.

buruiană *s.* herba, -ae; grāmēn, -înis.

busuioc *s.* ōcimum, -î.

buștean *s.* cala, -ae; stīpēs, -îtis; truncus, -î.

butaș *s.* planta, -ae; plantăria, -îum.

butoi *s.* cădus, -î; dōlūm, -iî.

buză *s.* lābīum, -iî, lābrum, -î. -ârî.

C

ca să *conj.* quīn.

ca să nu (final) *conj.* nē.

ca și când *conj.* quāsī.

ca și *conj.* atquē; quāsī; vëlūt (vëlūtī)

ca și cum¹ *adv.* pērindē; quam; sīcūt (sīcūtī).

ca și cum² *conj.* quāsī.

ca1 *prep. cu abl.* prō.

ca2 *conj.* quāsī; quīn; vëlūt (vëlūtī)

ca3 *adv.* quēm admōdum; sīcūt (sīcūtī); vëlūt (vëlūtī)

cabane *s. (pl.)* mǎpālīa, -īum.

cabaret *s.* ganea, -ae.

cablu *s.* scāphō, -ōnis; spīra, -ae; transenna, -ae.

cadaveric *adj.* cadaverosus (3).

cadavru *s.* cǎdāver, -eris.

cadă *s.* alvēus, -ī.

cadențat¹ *adv.* ūmērose.

cadențat² *adj.* rhythmicus (3).

cadență *s.* mōdūlātiō, -ōnis;

mōdus, -ī; nūmērus, -ī;

percussīō, -ōnis; rhythmus, -ī.

cadou *s.* dōnum, -ī; xēnīum, -īī.

cadran *s.* discus, -ī.

cafeniu *adj.* āquīlus (3); pullus (3).

caier de lână *s.* pensum, -ī.

câine *s.* cānis, -is.

cal de mare *s.* hippōcampus, -ī.

cal mic *s.* nānus, -ī.

cal *s.* cāballus, -ī; equus, -ī;

sōnīpēs, -ēdis.

calamitate *s.* clādes, -is.

calcan *s.* rhombus, -ī; sōlēa, -ae.

calcaros *adj.* calcārīus (3).

calcul eronat *s.* pūtātīō, -ōnis.

calcul¹ (*med.*) *s.* calcūlus, -ī.

calcul² *s.* compūtātīō, -ōnis; dinūmēratīō, -ōnis; dispūtātīō,

-ōnis; rătîō, -ōnis; subductîō, -ōnis.
calcula (a) *vb.* compūtō, -āre; dînumērō, -āre; ēnumerō, -āre.
calculabil *adj.* computābîlis, e.
calculat *adj.* callîdus (3); rătus (3).
calculator *s.* calcūlātor, -ōris; compūtātōr, -ōris; rătîōcînātor, -ōris.
cald *adj.* aestîfēr(3); aestūōsus (3); cālîdus (3); fervens, -ntis; fervîdus (3).
cal-de-mare *s.* campē, -es.
cale de mijloc *s.* mēdiōcrîtās, -ātis.
cale *s.* mēātūs, -ūs; trāmēs, -îtis; vîa, -ae; ādîtus, -us.
calendar *s.* fasti, -ōrum; kălendarîum, -îi.
calende *s.* kălendae, -ārum; călendae, -ārum.
calicie *s.* mendîcîtās, -ātis.
caliciu *s.* călyx, -ycis.
calitate *s.* bonîtās, -ātis; bōnum, -î; dēcūs, -ōris; dōs, dōtis; effîcîentia, -ae; filum, -î; indōlēs, -is; ingēnîum, -îi; laūs, laudis; mōs, mōris; natura, -ae; nōta, -ae; nūmērus, -î; prōbatîō, -ōnis; prōpriētās, -ātis; quălîtās, -ātis; virtūs, -ūtis.
calităȚi *s.* bōna, -ōrum.
calm¹ *s.* aequîtās, -ātis; quîēs, -ētis; sērēnîtās, -ātis; sîlentîum, -îi; tranquillîtās, -ātis.
calm² *adj.* aequus (3); constans, -ntis; immōtus (3); mîtifîcus (3); mîtis, -e; ôtîōsus

(3); plăcātus (3); plăcîdus (3); tranquillus (3).
calm³ *adv.* clēmētēr; lentē; mōdicē; pătîentēr.
calma (a) *vb.* collîgō, -ēre; consōlor, -ārî; lēnîō, -îre; mîtigō, -āre; mollîō, -îre; oblēnîō, -îre; păcō, -āre.
calmant¹ *s.* dēlēnîmentum, -î; fōmenta, -ōrum.
calmant² *adj.* mîtigătōrîus (3).
calmare *s.* mollîmentum, -î.
calomnia (a) *vb.* călumnîor, -ārî; concerpō, -ēre; obtrectō, -āre.
calomniator¹ *s.* (cu G.) dētractōr, -ōris.
calomniator² *s.* călumnîātor, -ōris; obtrectātōr, -ōris.
calomnie *s.* călumnîa, -ae; crîmînătîō, -ōnis; obtrectătîō, -ōnis; opprōbrîum, -îi.
caltaboș *s.* tōmăcîna, -ae.
cam¹ *adv.* admōdum; circîtēr; fērē; fermē; prōpē; prōpēmōdum.
cam² *conj.* quăsi.
camarad *s.* contūbernălis, -is; sōdălis, -is.
camaraderie *s.* commîlîtîum, -îi; sōdălîtās, -ātis.
camătă *s.* fēnērătîō, -ōnis; fēnūs, -ōris.
cameleon *s.* mēlētē, -es.
cameră *s.* aedēs, -is; conclăve, -is.
cameristă *s.* ornătrix, -icis.
campanie *s.* expeditîō, -ōnis; mîlîtîa, -ae.
campion *s.* āthlēta, -ae; certătōr, -ōris.
canal (de scurgere) *s.* clōăca, -ae.

canal s. alvĕus, -ī; cānālis, -is; eurīpus, -ī; fistŭla, -ae; fossa, -ae.

canaliza (a) vb. corrīvō, -āre.

cană s. hydrīa, -ae; scyphus, -ī.

cancer s. carcīnōma, -ātis.

candelabru s. candēlābrum, -ī; fūnāle, -is; lampās, -ādis.

candid adj. (fig.) nīvēus (3).

candida(a) vb. pētō, -ĕre.

candidat s. candīdātus, -ī; pētītōr, -ōris.

candidatură s. cōmītīa, -ōrum; pētītīō, -ōnis; prensātīō, -ōnis.

candoare candōr, -ōris.

cange s. contus, -ī; corvus, -ī; falx, -cis; harpāgō, -ōnis; mănīca, -ae; trŭdis, -is; uncus, -ī.

cangrenă s. cāni, -ōrum; gangraena, -ae; pŭtrēdō, -īnis; versīcāpillus, -ī.

caniculă s. aestŭs, -ŭs.

canin adj. cātēnārius (3).

cantitate s. mensŭra, -ae; mōdus, -ī; nŭmĕrus, -ī; quantītās, -ātis.

canton s. pāgus, -ī.

caolin s. tasconĭum, -īī.

cap s. capītŭlŭm, -ī; capŭt, -itis; cĕrĕbrum, -ī.

capabil adj. firmus (3); īdōnĕus (3); hābĭlis, -e; pār, paris.

capabil de adj. pollens, -ntis.

capac s. ōpercŭlum, -ī; ōpĕrimentum, -ī; thĕca, -ae.

capacitate s. cāpācītās, -ātis; făcultas, -ātis; pōtestās, -ātis.

capăt s. cāpŭt, -ītis; cardō, -īnis; finis, -is; lĭmĕn, -īnis.

capcană s. cassis, -is; dōlus, -ī.

capelă s. aedīcŭla, -ae; săcrārĭum, -īī.

capilar adj. cāpillāceus (3).

capital I. adj. cāpĭtālis, -e; II. s. cāpŭt, -ītis; sors, -tis.

capitală s. cāpŭt, -ītis; rĕgĭa, -ae.

capitol s. cāpĭtŭlŭm, -ī; cāpŭt, -ītis.

capitulare s. dĕdītīō, -ōnis; pactīō, -ōnis.

capodoperă s. ars, -artis.

capră neagră s. rūpicapra, -ae.

capră s. cāpella, -ae; cāpra, -ae.

capricios adj. dĕlĭcātus (3); vārius (3); mōbĭlis, -e; mōrōsus (3).

capriciu s. prōlŭbĭum, -īī; lĭbĭdō, -īnis; lŭdĭbrĭum, -īī.

capriță s. haedillus, -ī; cāpella, -ae.

capsulă pyxis, -īdis.

capture s. captātīō, -ōnis.

captiv adj. captĭvus (3).

captiva (a) vb. irrĕtīō, -īre; tĕnĕō, -ĕre.

captivitate s. captĭvītās, -ātis; servĭtĭum, -īī; servitŭs, -ŭtis.

captura (a) vb. cāpĭō, -ĕre; comprehendō, -ĕre.

capturare s. captātīō, -ōnis; captĭvītās, -ātis.

capul mesei s. chōrāgus, -ī.

car s. carrus, -ī; currŭs, -ŭs; vĕhĭcŭlum, -ī.

caracter s. ānĭmus, -ī; chāractĕr, -eris; constĭtutīō, -ōnis; hābĭtŭs, -ŭs; ingĕnĭum, -īī; natura, -ae.

caracteristic *adj.* dēclārātīvus (3); prōprius (3).

caraghios *adv.* cōmīcē.

carapace *s.* cālyx, -ycis; cochlēa, -ae; cortex, -īcis; testudō, -īnis; testa, -ae.

caravană *s.* cōmītātus, -ūs.

care (din doi) *pron.*

ūtercumquē, ūtrācumquē, ūtrumcumquē.

care din doi *pron.* ūtēr, utra, utrum.

care *pron.* qui, quae, quo.

carenă *s.* cārīna, -ae; cāverna, -ae.

cariat *adj.* robīgīnosus (3).

caricatură *s.* grillus, -ī.

carieră de piatră *s. (pl.)*

lāpīcīdīnae, -ārum.

carieră *s.* cursūs, -ūs;

mīnistērīum, -iī; quaestūs, -ūs; sectūra, -ae.

carne *s.* cārō, carnis.

carnet *s.* libellus, -ī.

carnivor *adj.* carnīvōrus (3).

carpen *s.* carpinus, -ī.

cârpi (a) *vb.* sarcīō, -īre.

cârpit *adj.* pannucēus (3).

carte *s.* carmēn, -īnis; cōdex, -īcis; libēr, librī; massa, -ae; pāpyrum, -ī.

cartier *s.* vīcus, -ī.

cârțiță *s.* talpa, -ae.

casă¹ *s.* (proprietate la țară) villa, -ae.

casă² *s.* aedēs, -is; ātrīum, -iī; dōmūs, -i (-ūs).

cascadă *s.* cātāracta, -ae; scătēbra, -ae.

cască *s.* crista, -ae; gālēa, -ae; tegmēn, -īnis.

casetă *s.* arca, -ae; cista, -ae; lōcūlus, -ī; riscus, -ī; thēca, -ae.

casnic *adj.* fāmīliāris, -e.

cast¹ *adv.* castē.

cast² *adj.* castīfīcus (3); castus (3); intactus (3); intēgēr (3); prōbus (3).

castan *s.* castănēa, -ae.

castană *s.* bālānus, -ī; castănēa, -ae.

castel *s.* oppīdum, -ī.

castitate *s.* castīmōnīa, -ae; intēgrītās, -ātis; prōbitās, -ātis; pūdīcītia.

castor *s.* castōr, -ōris.

castra (a) *vb.* castrō, -āre.

castrare *s.* dētestātīō, -ōnis.

castrat *s.* spādō, -ōnis.

castravete *s.* cūcūmis, -is (-ēris).

castron *s.* cātinum, -ī.

castru *s.* castrum, -ī.

caș *s.* cāsēum, -ī.

cataclism *s.* cātāclysmos, -ī.

catafalc *s.* lectus, -ī.

catalog *s.* index, -īcis; libēr, librī.

cataplasma *s.* cātāplasma, -ātis; fōmenta, -ōrum;

mālagma, -ātis; saccus, -ī.

catapultă *s.* cātāpulta, -ae.

catâr *s.* ginnus, -ī; hinnus, -ī; mulus, -ī.

cataractă *s.* cātāracta, -ae; squāma, -ae.

catârcă *s.* mula, -ae.

catarg *s.* arbōr, -ōris; mālus -ī.

catârgiu *s.* mūliō, -ōnis.

catastrofa *s.* fulmēn, -īnis; rūīna, -ae.

catedrală *s.* bāsīlica, -ae.

catedră *s.* cāthēdra, -ae.

categoric *adv.* absōlūtē; praecīsē.

categorie *s.* classis, -is; nūmērus, -ī.

catifelat *adj.* pexus (3).
catran *s.* bītūmēn, -īnis.
caustic¹ *adv.* mordācītēr.
caustic² *adj.* mordax, -cis.
cauțiune *s.* intercessiō, -ōnis;
 interventūs, -ūs.
cauza (a) *vb.* collīgō, -ēre;
 conficiō, -ēre; cōnicīō, -ēre;
 fērō, ferre; gignō, -ēre; pāriō,
 -ēre.
cauză *s.* causa, -ae; rătīō, -
 ōnis; sēmēn, -īnis;
 sēmīnārīum, -iī.
cavaler *s.* eques, -itis.
cavalerie *s.* equitātūs, -ūs.
cavitate *s.* alvēus, -ī; cāverna,
 -ae; cāvum, -ī; spēcūs, -ūs.
cavou *s.* crypta, -ae;
 hypōgeum, -ī.
caz¹ *s.* (gram.) cāsūs, -ūs.
caz² *s.* causa, -ae.
cazarmă *s.* castra, -ōrum.
cazma *s.* ferrēa, -ae; līgō, -
 ōnis; pāla, -ae; rūtrum, -ī.
caznă *s.* quaestiō, -ōnis.
că conj. (compl.) quōd.
căci¹ *adv.* īgītūr; quippē.
căci² *conj.* nām; namquē; quīă.
căciulă *s.* gālērus, -ī.
cădea (a) *vb.* accidō, -ēre;
 cādō, -ēre; descendō, -ēre;
 lapsō, -āre; succidō, -ēre;
 succumbō, -ēre.
cădere *s.* cāsūs, -us; dēiectūs,
 -ūs; lapsiō, -ōnis; lapsus, -
 ūs; occāsus, -ūs; rūīna, -ae.
căi (a) *vb.* paenītēō, -ēre; pīget,
 -ēre.
căință *s.* paenītēntīa, -ae.
călăreț *s.* eques, -itis.
călări (a) *vb.* equitō, -āre.
călărime *s.* equitātūs, -ūs.
călător *s.* pērēgrīnătōr, -ōris;
 vīătōr, -ōris.

călători (a) *vb.* pērēgrīnor, -
 ārī; vēhō, -ēre.
călătorie *s.* advectiō, -iōnis;;
 invectiō, -ōnis; ītēr, ītīnēris;
 percursātiō, -ōnis.
călău *s.* carnīfex, -īcis; lānīō, -
 ōnis; tortōr, -ōris.
călăuză *s.* dux, dūcis;
 mōderatōr, -ōris; mōnītōr, -
 ōris.
călăuzi (a) *vb.* pertrāhō, -ēre.
călăuzitor *adj.* praevious (3).
călca (a) *vb.* abrumpō, -ēre;
 calcō, -āre; inculcō, -āre;
 opprīmō, -ēre.
călca (în picioare) (a) *vb.*
 proculcō, -āre; prōtērō, -ēre.
călcâi *s.* calx, calcis; tālus, -ī.
călcare în picioare
 proculcatiō, -onis.
căldare *s.* āhēnum, -ī; cortīna,
 -ae; cūcūma, -ae; pelvis, -is.
căldură *s.* ardōr, -ōris; cālōr, -
 ōris; fervōr, -ōris.
călduț *adj.* aprīcus (3);
 ēgēlīdus (3); tēpīdus (3).
căluț *s.* mannus, -ī.
cămară *s.* cella, -ae; pēnūs, -ī;
 rēpōsītōrīum, -iī.
cămașă *s.* intērūla, -ae;
 sūbucūla, -ae; tūnica, -ae.
cămaruță *s.* cellūla, -ae.
cămătar *s.* argentārīus, -iī;
 dānista, -ae; fēnērătōr, -ōris;
 succō, -ōnis.
cămătărie *s.* argentārīa, -ae.
cămilă *s.* cămēlus, -ī.
căpăstru *s.* căpīstrum, -ī.
căpăta (a) *vb.* căpīō, -ēre;
 collīgō, -ēre; percipīō, -ēre;
 sortīor, -īrī.
căpetenie *s.* dōmīnus, -ī;
 praestēs, -ītis; princeps, -īpis.

căprioară *s.* cerva, -ae;
dorcăs, -ădis.
căprior *s.* căpreolus, -ī;
sūbūlō, -ōnis.
căptuși (a) *vb.* substernō, -ēre.
căra (a) *vb.* convectō, -āre;
dēvēhō, -ēre; vēhō, -ēre.
cărare *s.* sēmīta, -ae; trāmēs, -
ītis.
cărăbuș *s.* pēdicūlus, -ī;
scărăbaeus, -ī.
cărămidar *s.* figūlus, -ī.
cărămidă *s.* lătēr, -ēris; testa, -
ae.
cărămiziu *adj.* testācēus (3).
cărăuș *s.* portītōr, -ōris;
translātōr, -ōris; vectōr, -ōris.
cărbunar *s.* carbōnārīus, -iī.
cărbune *s.* carbō, -ōnis.
cărnos *adj.* carnōsus (3);
corpōrēus (3); tōrōsus (3).
cărucior *s.* chīrāmaxīm, -iī.
căruță cu leagăn *s.* pīlentum,
-ī.
căruță *s.* carpentum, -ī;
carrūca, -ae; carrus, -ī;
plaustrum, -ī; vectābūlum, -ī;
vēhīcūlum, -ī.
căsători (a) *vb.* coniūgō, -āre;
iūgō, -āre; lōcō, -āre; mārītō,
-āre; nubō, -ēre; innūbō, -ēre.
căsătorie *s.* conīūgīum, -iī;
cōniunctiō, -ōnis; connubium,
-iī; hymēnaeus, -ī;
mātrīmōnīum, -iī; nuptīae, -
ārum; nuptūs, -ūs; ōmēn, -
inis; thālāmus, -ī.
căsătorit *adj.* cōniunctus (3).
căsca gura (a) *vb.* hīō, -āre.
căsca¹ (a) *vb.* (refl.) fātiscō, -
ēre.
căsca² (a) *vb.* oscītō, -āre.
căscat *s.* oscītātīō, -ōnis.
căsuță *s.* cella, -ae.

cătină *s.* myrīca, -ae.
către *prep.* ad, circā; in; sūb;
sūpēr; versus.
cătun *s.* vīcūlus, -ī.
cātușe *s.* compes, -ēdis;
mānīca, -ae; nervus, -ī;
pēdīca, -ae.
cățara¹ (a) *vb.* (refl.) serpō, -
ēre, *vb.* reptō, -āre.
cățara² (a) *vb.* adrēpō, -ēre;
conscendō, -ēre; prōrēpō, -
ēre.
cătea *s.* cānis, -is.
cățel *s.* cātūlus, -ī.
cățeluș *s.* cātellus, -ī.
cățelușă *s.* canicūla, -ae;
cātella, -ae; cātūla, -ae.
cățuie *s.* (altar pentru tămăie)
ăccerra, -ae.
căuta (a) *vb.* quaerō, -ēre;
rēquīrō, -ēre; scrūtōr, -ārī.
căutare *s.* captātīō, -ōnis;
conquīsītīō, -ōnis; quaesītīō, -
ōnis; vēstīgātīō, -ōnis.
căutat¹ *adj.* pūtīdus (3).
căutat² *adj.* (stil) mōlestus (3).
căutător *s.* conquīsītōr, -ōris.
căzni (a) *vb.* connītor, -nītī.
câlți *s.* stuppa, -ae.
câmp *s.* āgēr, -grī; ārēa, -ae;
arvum, -ī; campus, -ī.
câmpEAN *adj.* āgrārīus (3).
câmpENESC *adj.* āgrārīus (3);
ārvālīs, -e; campensis, -e;
campestēr (3); prātensis, -e;
silvestēr (3); rustīcus (3).
câmpie *s.* campus, -ī; planītīa,
-ae.
când¹ (repetat) *conj.* aut.
când² I. *conj.* (temp.) cum; ubi;
ut; II. *adv.* quāndō
cândva¹ (în viitor) *adv.* ōlim.
cândva² (ori de câte ori)
adv. quāndōcumque.

cândva³ *adv.* olim; quandōque;
quondam; unquam.

cânepă *s.* cannābis, -is;
stuppa, -ae.

cânt *s.* carmēn, -inis;
rhapsōdīa, -ae.

cânta (a) *vb.* canō, -ēre;
cantilō, -āre; cantō, -āre.

cântar *s.* librāmēn, -īnis;
stātēra, -ae.

cântare *s.* rēlātūs, -ūs.

cântăreț *s.* cantătōr, -ōris;
cantōr, -ōris; mōdūlătōr, -ōris;
vătēs, -is.

cântări (a) *vb.* exāminō, -āre;
pendō, -ēre; pensō, -āre;
pondērō, -āre.

cântărire *s.* exāmen, -inis;
pensūra, -ae.

cântătoare *s.* cantrix, -īcis.

cântător *adj.* cantābundus (3).

cântec *s.* cāmēna, -ae;
cantīcum, -ī; cantilēna, -ae;
cantō, -ōnis; cantūs, -ūs;
carmen, -inis; mēlōdīa, -ae;
sōnus, -ī.

cântecel *s.* cantīuncūla, -ae.

cârcel *s.* pampīnus, -ī;
spasma, -atis.

cârciumar *s.* caupō, -ōnis;
tābernārius, -iī.

cârciumă *s.* caupōna, -ae;
ganea, -ae; pōpīna, ae;
tāberna, -ae.

cârciumăreasă *s.* cōpa, -ae.

cârciumăriță *s.* caupōna, -ae;
pōpīna, -ae.

cârciumioară *s.* caupōnūla, -
ae.

cârcotaș¹ *s.* trīcō, -ōnis.

cârcotaș² *adj.* rēfractārius (3).

cârd *s.* cāterva, -ae.

cârdășie *s.* collūsīō, -ōnis.

cârlig *s.* uncus, -ī.

cârlionț *s.* annūlus, -ī.

cârmaci *s.* gūbernătōr, -ōris;
rectōr, -ōris.

cârmă *s. (pl.)* gūberna, -ōrum.

cârmui (a) *vb.* gūbernō, -āre;
rēgō, -ēre.

cârmuire *s.* gūbernatiō, -ōnis.

cârmuitoare *s.* gūbernātrix, -
īcis.

cârn *adj.* sīmus (3).

cârnat *s.* farcīmēn, -imīnis;
lucanīca, -ae; tōmācīna, -ae.

cârnați *s.* porcīna, -ae.

cârnațar *s.* bōtūlārius, -iī.

câștig *s.* frūctūs, -ūs; lūcrum, -
ī; quāestūs, -ūs.

câștiga (a) *vb.* cāpīō, -ēre;
dēcerpō, -ēre; lūcror, -ārī;
mērēō, -ēre; obtīnēō, -ēre;
praemīor, -ār; rēportō, -āre;
sortīor, -īrī.

cât timp¹ (cu ind.) *conj.* dūm;
donēc.

cât timp² *adv.* quantispēr;
quamdiu; quātēnūs.

cât¹ (corelat cu tam) *conj.*
quām.

cât² *adv.* cūm; quām; quantō;
quantōpērē.

cât³ *adj.* quantus (3); quōtus
(3).

câteodată *adv.* ālīquandō;
quondām.

cățiva *adj.* paucus (3).

cățiva *pron.* ālīquōt.

ce fel de *pron.* quālis, -e; quīd.

ce *pron.* quīd.

ce! *interj.* attāt (āttātē).

ceafa *s.* cervix, -īcis.

cealaltă *pron.* illē, illā, illūd.

ceapă *s.* caepa, -ae.

ceară de albine *s.* mellīgō, -
īnis.

ceară *s.* cēra, -ae.

ceartă *s.* altercătîd, -ōnis;
iurgîum, -iî; lis, lîtis.

ceas *s.* hōra, -ae.

ceasornic *s.* horōlōgîum, -iî.

ceașcă *s.* cămella, -ae.

ceată *s.* mănūs, -ūs.

ceață *s.* nēbŭla, -ae.

ceaun *s.* călix, -īcis.

ceda (a) *vb.* cedō, -ēre.

cedare *s.* cessiō, -ōnis;
concessiō, -ōnis.

cedru *s.* cēdrus, -ī.

ceea ce *pron.* quidquid ; quōd.

cei mai mulți *pron. (pl.)*
plerique, -aeque, -ăque.

celălalt¹ *adj.* cētērus (3).

celălalt² *pron.* ālius, aliā, aliud.

celebra (a) *vb.* cēlēbrō, -āre;
laudō, -āre.

celebritate *s.* cēlēbrītās, -ātis;
fulgōr, -ōris.

celebru *adj.* cēlēber (3); clārus
(3); illustris, -e.

celibat *s.* caelībātus, -ūs.

celibatar *adj.* caelebs, -ibis.

celibatară *s.* innŭba, -ae.

celulă *s.* aedīcŭla, -ae.

cens *s.* lustrum, -ī.

centaur *s.* centaurus, -ī.

centiron *s.* baltēus, -ī.

central *adj.* mēdius (3).

centrat *adj.* praepostērus (3).

centru *s.* centrum, -ī; mēdiŭm, -iî.

centură *s.* cinctŭra, -ae;
cingŭlum, -ī; fibŭla, -ae.

centurie *s.* centŭriā, -ae.

centurion *s.* centŭrīātŭs -ūs.

cenușă *s.* cīnis, -ēris; favilla, -ae; spōdĭum, -iî.

cenușiu *adj.* cīnērēus (3).

cenzor *s.* castīgātōr, -ōris;
censōr, -ōris.

cenzurare *s.* censiō, -ōnis.

cenzurat *adj.* censōrius (3).

cenzură *s.* censŭra, -ae.

cer *s.* aethēr, -ēris; altum, -ī;
caelum, -i; pōlus, -ī.

cerb *s.* cervus, -ī.

cerbie *s.* tēnācītās, -ātis.

cerc *s.* annŭlus, -ī; circŭlus, -ī;
orbis, -is.

cercei *s. (pl.)* īnaures, -iŭm.

cercel *s.* stālagmĭum, -iî.

cerceta (a) *vb.* considērō, -āre;
conspīciō, -ēre; explōrō, -āre;
inspectō, -āre; intrōspīciō, -ēre;
investīgō, -āre.

cercetare *s.* cognītīd, -ōnis;
conspēctŭs, -ūs; exāmen, -inis;
explōrātīd, -ōnis;
investīgātīd, -ōnis; quaesītīd, -ōnis.

cercetaș *s.* explōrātōr, -ōris;
spēcŭlātōr, -ōris.

cercetat *adj.* perspectus (3).

cercetător¹ *adj.* cŭrĭōsus (3).

cercetător² *s.* inquīsītōr, -ōris;
inspectōr, -ōris; investigātōr, -ōris;; quaesītōr, -ōris.

cere(a) *vb.* optō, -āre; ōrō, -āre;
poscō, -ēre; postŭlō, -āre;;
rōgō, -āre.

cereale *s.* cērēālĭa, -iŭm.

cerebel *s.* cerebellum, -ī.

ceremonial *s.* consēecrātīd, -ōnis.

ceremonie religioasă *s.*
rēlĭgĭd, -ōnis; rītŭs, -ūs;
sācrum, -ī; supplicātīd, -ōnis.

ceremonie *s.* caerĭmōnĭa, -ae;
pŭrĭficātīd, -ōnis.

ceremonios *adv.* ambĭtĭōsē.

cerere *s.* dēsĭdērĭum, -iî;
rōgātīd, -ōnis; sollĭcītātīd, -ōnis;
pētītīd, -ōnis; postŭlātīd, -ōnis.

ceresc *adj.* aethërëus (3);
sîdërëus (3).
cergă *s.* stramentum, -î.
cerne (a) *vb.* cernō, -ëre.
cerneală *s.* âtrămentum, -î;
sēpia, -ae.
cernut *adj.* crībrārīus (3).
cerșetor *s.* aeruscătōr, -ōris;
mēdicabŭlum, -î;
mērendārīus, -iî.
cerșetorie mendicătīō, -ōnis.
cerși (a) *vb.* aeruscō, -ăre;
mendicō, -ăre.
cerșind *adv.* mendīce.
cerșit *s.* mendicătīō, -ōnis.
cert¹ *adj.* certus (3);
indŭbītābilis, -e; tŭtus (3).
cert² *adv.* vērō.
certa (a) *vb.* altercor, -ārî;
inclāmō, -ăre; taxō, -ăre.
certăreț¹ *adj.* contentīōsus (3);
iurgīōsus (3); lītīgīōsus (3);
sedītīōsus (3).
certăreț² *s.* altercătōr, -ōris.
certifica (a) *vb.* consignō, -ăre.
cerul gurii *s.* pālātum, -î.
ceruză *s.* cērussa, -ae.
cesiune *s.* âbăliēnătīō, -ōnis.
ceșcuță *s.* scŭtella, -ae.
cetaceu *s.* cētus, -î.
cetate *s.* civitas, -atis;
oppīdum, -î.
cetățean *s.* cīvis, -is.
cetățenesc *adj.* cīvīlis, -e.
cetățeni (din provincie)
oppīdānus (3).
cetățenie *s.* cīvītās, -atis.
cetățuie *s.* arx, arcis.
cețină *s.* pīcēa, -ae.
cețos *adj.* nebŭlosus (3).
ceva¹ *adj.* ullus (3).
ceva² *adv.* usquām.
ceva³ *pron.* nonnīhil; quīd.

chef *s.* cōmissătīō, -ōnis;
pōtătŭs, -ŭs; pōtătīō, -ōnis.
chefliu *s.* babaecalus, -î.
chefui (a) *vb.* combībō, -ëre;
perbacchor, -ārî; pergraecor,
-ārî; pōtō, -ăre.
cheie *s.* clāvis, -is.
cheiță *s.* clāvīcŭla, -ae.
chel *adj.* calvātus (3).
chelar *s.* condus, -î.
cheli (a) *vb.* calvēfīō, -fīeri.
cheli *s.* calvītīēs, -ēî.
cheltui (a) *vb.* consŭmō, -ëre;
perdō, -ëre; sŭmō, -ëre;
sumptīfăcīō, -ëre.
cheltuială *s.* dispendīum, -iî;
dissipătīō, -ōnis; sumptŭs, -
ŭs; prōdīgēntīa, -ae; prōfŭsīō,
-ōnis.
cheltuitar¹ *adj.* ēlōtus (3);
prōfŭsus (3).
cheltuitar² *s.* consumptōr, -
ōris; prōflīgătōr, -ōris.
chema (a) *vb.* cītō, -ăre;
conclāmō, -ăre; convōcō, -
ăre; inclāmō, -ăre; invōcō, -
ăre; rōgō, -ăre; vōcō, -ăre.
chestiune *s.* quaestīō, -ōnis.
chestor *s.* quaestōr, -ōris.
chestură *s.* quaestura, -ae.
chezaș *s.* cautōr, -ōris;
confirmătōr, -ōris;
intercessōr, -ōris.
chezășie *s.* praes, -aedis; vās,
vādīs.
chiar (și) acum *adv.* etiamnum.
chiar (și) *conj.* etiam.
chiar *adv.* âdeō; quīdēm;
quoquē; sănē.
chiar dacă *conj.* etiamsi (etiam
si); etsi; līcēt.
chiar dacă nu *conj.* nē.
chibrit *s.* sulfŭrătum, -î.

chibzui (a) *vb.* consiliior, -ārī;
iudicō, -āre.

chibzuială *s.* consiliūm, -iī;
diligentiā, -ae.

chibzuire *s.* delibērātīō, -ōnis.

chibzuit¹ *adj.* attentus (3);
consultus (3); cunctans, -ntis;
prūdēns, -ntis.

chibzuit² *adv.* cōgītātē.

chihlimbar *s.* glaesum, -ī.

chilipir *s.* praeda, -ae.

chimion *s.* cūmīnum, -ī.

chin *s.* afflictātīō, -ōnis;
supplicium, -iī; tormentum, -ī.

chingă *s.* cingula, -ae.

chinui (a) *vb.* carnificō, -āre;
crucīō, -āre; mēcērō, -āre;
molestō, -āre; torquēō, -ēre.

chinuit *adj.* exercitātus (3);
lābōrīōsus (3).

chinuitor¹ *adj.* anxīfēr (3);
anxius (3); cruciābilis, -e.

chinuitor² *adv.* cruciābilitēr.

chior¹ *adj.* luscus (3); ūnōcūlus
(3).

chior² *s.* cōcles, -ītis;
dēfiōcūlus, -ī.

chioșc *s.* trichila, -ae.

chip *s.* effigies, -ēī; faciēs, -ēī;
spēcīēs, -ēī; vultūs, -ūs.

chiparos *s.* cūpressus, -i (-us).

chipeș *adj.* spēcīōsus (3).

chipurile *adv.* scīlīcēt.

chiriaș *s.* insulārius, -iī.

chirie *s.* pensiō, -ōnis; lōcātīō,
-ōnis.

chirurgie *s.* chirurgia, -ae.

chitanță *s.* chirōgraphum, -ī;
pittaciūm, -iī.

chitară *s.* psaltērīum, -iī.

cicatrice *s.* cicatrix, -icis.

cicatriza (a) *vb.* conclūdō, -ēre;
conglūtīnō, -āre; glūtīnō, -āre.

ciclic *adj.* cyclīcus (3).

ciclu *s.* orbis, -is.

cicoare *s.* cichōriūm, -iī.

cifră *s.* nōta, -ae.

cilindric *adj.* cylindrātus (3);
tērēs, -ētis.

cilindru pentru papirus *s.*
scāpus, -ī.

cilindru *s.* cylindrus, -ī.

cimbal *s.* cymbalum, -ī.

cimbru *s.* cūnīla, -ae.

cimenta (a) *vb.* conglūtīnō, -
āre.

cimitir *s.* sēpulcrētum, -ī.

cimpoier *s.* ūtricularius, -ī.

cimpoier *s.* ascaulēs, -is.

cinci *quinquē*, num

cinci sute num quingenti (3).

cincisprezece num quindēcīm.

cincizeci num quinquāgintā

cine *pron.* quīs, quae (quīs),
quīd (quōd).

cineva *pron.* ālīquīs (3);
quīdām, quaedām, quoddām;
quīs, quae (quis), quīd; ullus
(3).

cingătoare *s.* cātēna, -ae;
cingulūm, -ī; fibula, -ae;
instīta, -ae; zōnarium, -ī.

cinic *adv.* cynicē.

cinste *s.* castītās, -ātis; fidēs,
ēī; hōnestas, -ātis; intēgrītās,
-ātisprōbītās, -ātis; virtūs,
ūtis.

cinsti (a) *vb.* cēlēbrō, -āre;
hōnōrō, -āre; vērēror, -ārī.

cinstit¹ *adj.* dignus (3);
incallīdus (3); innōcens, -tis;
hōnestus (3); prōbus (3);
rectus (3).

cinstit² *adv.* ingēnūē;
innōcentēr; sincērē.

cioară *s.* cornix, -īcis.

ciob *s.* fragmentum, -ī; testa,
ae; testula, -ae.

cioc s. ăcūmēn, -īnis; cornū, -ūs; rostrum, -ī.
ciocan s. mallēus, -ī.
ciocârlie s. ălauda, -ae; cassīta, -ae.
ciocăni (a) vb.taxō, -āre.
ciocăni (la uşă) (a) vb.pultō, -āre.
ciocănitore s. pīcus, -ī.
cioclu s. clīnīcus, -ī; lībītinārīus, -iī; vespillō, -ōnis.
ciocni(a) vb.confīgō, -ēre; incurrō, -ēre; incūtīō, -ēre.
ciocnire s. compulsūs, -ūs; concursūs, -ūs; conflictūs, -ūs; impactīō, -ōnis; impulsūs, -ūs; incursīō, -ōnis; incursūs, -ūs; offensūs, -ūs; pulsūs, -ūs.
ciomag s. clava, -ae; fūstis, -is; pertīca, -ae.
ciomăgeală s. fūstūārīum, -iī; rhapsima, -atis.
ciopârţit truncus (3).
ciopli (a) vb.cāvō, -āre.
ciorchine s. răcēmus, -ī; ūva, -ae.
ciornă commentārīum, -iī.
ciorovăi (a) vb.corrior, -ārī.
circ s. circus, -ī; hippōdrōmōs, -ī.
circuit s. ambītūs, -ūs.
circula (a) vb.commēō, -āre; mănō, -are; mēō, -āre.
circular¹ adj. convexus (3).
circular² adv.undīquē.
circulară s. mandātum, -ī.
circumferinţă s. circumfērentīa, -ae; circumflexūs, -ūs.
circumscripţie s. praefectūra, -ae.
circumspect adj. cunctans, -ntis; cunctātus (3); tectus (3).

circumspecţie s. circumspīcīentīa, -ae.
circumstanţă s. circumstantīa, -ae.
cireadă s. pēcus, -udis.
cireaşă s. cērāsum, -ī.
cireş s. cērāsus, -ī.
ciripi (a) vb.balbūtīō, -īre; garriō, -īre; pīpīlō, -āre; strēpītō, -āre; trissītō, -āre.
ciripit s. garrulītās, -ātis; gannītus, -ūs.
cisalpin adj. cīsalpīnus (3).
cisternă s. cisterna, -ae.
cita (a) vb.arcessō, -ēre; nōmīnō, -āre; rēcītō, -āre.
citadin adj. urbīcus (3).
citare s. commēmōrātīō, -ōnis; mentīō, -ōnis.
citaţie s. lībēllus, -ī.
citeţ adv.littērātē.
citi (a) vb. lēgō, -ēre.
cititor s. lectōr, -ōris.
ciubăr s. sītūlus, -ī.
ciubotă s. pērō, -ōnis.
ciucure s. cirrus, -ī.
ciucuri s. fimbrīa, -ae.
ciudat adj. incrēdībīlis, -e; mirus (3); monstrōsus (3).
ciudă s. īnīmīcītīa, -ae.
ciuf s. cirrus, -ī.
ciuguli (a) vb.vellīcō, -āre.
ciumă s. pestis, -is.
ciung adj. mancus (3); ūnīmānus (3).
ciunti (a) vb.foedō, -āre.
ciupercă s. fungus, -ī.
ciupi (a) vb. vellīcō, -āre.
ciurui (a) vb.distīmūlō, -āre.
civic adj. cīvīlis, -e; pāgānus (3); tōgātus (3); urbanus (3).
civiliza (a) vb.mitīgō, -āre; mansuēfēcīō, -ēre; mollīō, -īre; mollescō, -ēre.

civilizat¹ *adj.* hūmānus (3); mītis, -e; urbanus (3).
civilizat² *adv.* urbānē.
civilizație *s.* cultūs, -ūs.
cizela (a) *vb.* crispō, -āre; extundō, -ēre.
cizelare *s.* caelāmen, -īnis; caelātūra, -ae.
cizelat *adj.* sīgillātus (3); signīfēr (3); sculptīlis, -e.
cizmar *s.* sūtōr, -ōris.
cizmărie *s.* sūtrīna, -ae.
clama (a) *vb.* conclāmītō, -āre.
clandestin¹ *adj.* subreptīcius (3).
clandestin² *adv.* clandestīnō.
clar *adj.* clārus (3); ēvidens, -ntis; mănīfestus (3).
clar *adv.* clārē; distinctē; explicātē; expressē; mănīfestō; signīficantēr.
clarifica (a) *vb.* defaecō, -āre; līquescō, -ēre.
claritate *s.* candōr, -ōris; clārītūdō, -īnis
clasa (a) *vb.* digērō, -ēre.
clasă *s.* ordō, -īnis.
clasificare *s.* partītītō, -ōnis.
clauză *s.* condīcītō, -ōnis.
clauze *s.* mancīpīuni, -iī.
claviculă *s.* iūgulum, -ī.
clăbuc *s.* spūma, -ae.
clădi (a) *vb.* aedīficō, -āre.
clădire *s.* aedīficiūm, -iī.
clădit *adj.* sītus (3).
clănțani (a) *vb.* crēpītō, -ārē.
clăti (a) *vb.* prōlūō, -ēre.
clătina (a) *vb.* cassō, -āre; claudīcō, -āre; claudō, -ēre; collābēfactō, -āre; lapsō, -āre; quātēfācītō, -ēre; vācillō, -āre.

clătinare *s.* concussīō, -ōnis; quassātītō, -ōnis; vācillātītō, -ōnis.
clei *s.* glūtēn, -īnis; pitūtīa -ae; viscum, -ī.
clement *adj.* clēmens, -ntis.
clemență *s.* clēmēntīa, -ae.
clepsidră *s.* clepsydra, -ae.
clește *s.* forceps, -cipis.
clevetire *s.* sermunculus, -ī.
clevetitor *s.* gestōr, -ōris.
clică *s.* grex, grēgis.
client *s.* adventor, -ōris; nēcessārius, -iī; pātronus, -ī; sālūtātōr, -ōris.
clientă *s.* cliēnta, -ae.
clientelar *adj.* tōgātus (3).
clientelă *s.* cliēntēla, -ae.
clienți *s.* pātrocinīum, -iī.
climă *s.* clīma, -ātis.
clinică *s.* clīnīcē, -ēs.
clinti (a) *vb.* mōlīor, -īrī.
clipă *s.* momentum, -ī; tempūs, -ōris.
clipi (a) *vb.* nictō, -āre.
clipit *s.* nictatītō, -ōnis.
clismă *s.* clystēr, -ēris.
cloacă *s.* sentīna, -ae.
cloci (a) *vb.* incūbītō, -āre.
clocire *s.* incūbātītō, -ōnis.
clocot *s.* fervōr, -ōris.
clocoti (a) *vb.* bullītō, -īre; ēbullītō, -īre; effervēō, -ēre; fervēfācītō, -ēre.
clocotire *s.* tūmōr, -ōris.
clocotit *adj.* praecālīdus (3).
clopoțel *s.* tintinnābūlum, -ī.
coabitare *s.* concūbīum, -iī; contūbernīum, -iī.
coace (a) *vb.* cōquō, -ēre; mātūrescō, -ēre.
coacere *s.* coctūra, -ae; cōquītātītō, -ōnis; mātūrītās, -ātis.

coadă s. cauda, -ae.
coafor s. cînîflō, -ōnis.
coafură s. comptūs, -ūs.
coagula (a) vb.cōāgŭlō, -āre;
 cōhaereō, -ēre.
coagulare s. cōāgŭlātīō, -ōnis.
coajă s. cortex, -īcis; crusta, -ae; sîlīqua, -ae; squālōr, -ōris.
coaliza (a) vb.cōālescō, -ēre.
coamă s. cōma, -ae; iŭba, -ae.
coapsă s. armus, -ī; chorda, -ae; clūnis, -is; filum, -ī.
coasă s. falx, -cis.
coase (a) vb.obsŭō, -ēre;
 insŭō, -ēre; sŭō, -ēre.
coastă s. costa, -ae; lātus -ēris; lītus, -ōris; ōra, -ae.
coborâre s. descensīō, -ōnis;
 descensŭs, -ūs.
coborâș s. descensŭs, -ūs;
 dēiectŭs, -ūs.
coborât adj. dēmissus (3).
coborî (a) vb. descendō, -ēre;
 dēsīlīō, -īre.
cocă s. fermentum, -ī.
cochetărie s. lenocīnīum, -īī.
cochilie s. cālyx, -ycis;
 cochlēa, -ae; concha, -ae.
cocină s. sŭīle, -is.
cocioabă s. pergŭla, -ae.
cocoașă s. gibba, -ae.
cocor s. grŭs, -is.
cocostârc s. ardēa, -ae.
cocoș s. gallus, -ī.
cocoșat adj. gibbēr (3).
codi (a) vb. (refl.) tergīversor, -ārī.
codicil s. cōdīcillus, -ī.
codoașă s. lēna, -ae.
codoș s. āgāga, -ae.
codru s. silva, -ae.
coerent adj. constans, -ntis.
coerență s. cōhaerentīa, -ae.

coexista (a) vb.concordō, -āre;
 convīvō, -ēre.
coeziune s. cōhaerentīa, -ae;
 compōsītŭra, -ae.
cofetar s. crustŭlārīus, -īī;
 cŭpēdīnārīus, -īī.
cognomen s. cognōmēn, -īnis.
cohortă s. cōhors, -tis.
coif s. cōnus, -ī; gālēa, -ae.
coincide (a) vb.compētō, -ēre;
 congrŭō, -ēre.
coji (a) vb.glŭbō, -ēre.
cojit adj. pŭtus (3).
cojocel s. rhēnō, -ōnis.
colabora (a) vb.cōniungō, -ēre.
colaborare s. cōōpērātīō, -ōnis.
colateral adj. (despre o înrudire) oblīquus (3).
colectare s. collectīō, -ōnis.
colectat adj. collectīcīus (3);
 collectīvus (3).
colecție (de legi) s. cōdex, -īcis.
coleg s. collēga, -ae;
 contŭbernālīs, -is; sōcīus, -īī;
 sōdālīs, -is.
colegialitate s. sōdālītās, -ātis.
colegiu al preoților s.
 pontīficātŭs, -ūs.
colegiu s. collēgīum, -īī;
 schōla, -ae.
colibă s. căsa, -ae; cēspēs, -ītis; mǎpālīa, -īum; pergŭla, -ae; tŭgŭrīŭm, -īī.
colică s. cōlōn, -ī.
colici s. tormīna, -um.
colier s. mōnīlē, -is.
colină s. collis, -is.
colivie s. conclāve, -is.
coliziune s. collātīō, -ōnis.
coloană s. cōlumna, -ae.
colonie s. cōlōnīa, -ae.

colonist *s.* cölönus, -ī.
coloniza (a) *vb.* dēdūcō, -ēre.
colonizare *s.* dēductiō, -ōnis.
colonizator *s.* agrīpēta, -ae.
colora (a) *vb.* cölōrō, -āre;
 inficiō, -ēre; pingō, -ēre;
 sufficiō, -ēre; tingō, -ēre.
colorat *adj.* pictus (3).
colorit *s.* cölör, -ōris.
colos *s.* cölössus, -ī.
colosal *adj.* cölössēus (3).
colț *s.* dens, -ntis.
colțisor *s.* lōcūlus, -ī.
colțos *adj.* dentātus (3).
colțuros *adj.* fragosus (3).
comanda (a) *vb.* impērō, -āre;
 iūbēō, -ēre; praesum, -esse;
 rēgō, -ēre.
comandament *s.* principia, -
 ōrum.
comandant *s.* dux, ducis;
 impērātōr, -ōris; măgistēr, -
 trī; princeps, -īpis.
comandă a armatei *s.*
 praetūra, -ae.
comandă *s.* impērium, -iī.
combatant *s.* pugnātōr, -ōris.
combate (a) *vb.* dēcirtō, -āre;
 impugnō, -āre; luctōr, -ārī;
 pugno, -are.
combater *s.* infirmatīō, -ōnis.
combativ *adj.* pugnax, -ācis.
combativitate *s.* pugnācītās, -
 ātis.
combina (a) *vb.* admiscēō, -
 ēre; tempērō, -āre.
combinare *s.* coniectūs, -ūs.
comedian¹ *adj.* cōmoedus (3);
 scaenīcus (3).
comedian² *s.* cōmīcus, -ī;
 cōmoedus, -ī; histrīō, -ōnis;
 hypōcrīta, -ae.
comedianță *s.* mīma, -ae.
comedie *s.* cōmoedīa, -ae.

comentariu *s.* commentārium,
 -iī.
comentator *s.* interpres, -etis.
comercial *adj.* mercātōrius (3).
comerț *s.* commercium, -iī.
comesean *s.* compransōr, -
 ōris; convīva, -ae.
comestibil *adj.* ēdūlis, -e.
cometă *s.* cōmēta, -ae.
comic¹ *adj.* cōmīcus (3).
comic² *adv.* cōmoedicē.
comiții *s.* comitium, -iī.
comoară *s.* thēsaurus, -ī.
comod¹ *adj.* dēlīcātus (3).
comod² *adv.* hābilitēr.
comoditate *s.* commōdītās, -
 ātis.
comoștenitor *s.* cōhērēs, -
 ēdis.
compact¹ *adj.* densus (3).
compact² *adv.* confertīm;
 contextīm.
companie *s.* sōcietās, -ātis.
compara (a) *vb.* compārō, -āre.
comparabil *adj.* compārābilis,
 -e.
comparare *s.* compōsītō, -
 ōnis.
comparativ *adj.* (gram.)
 compārātīvus (3).
comparație *s.* compārātīō, -
 ōnis; părăbōla, -ae;
 sīmilitūdō, -īnis.
compas *s.* circīnus, -ī; rădiūs,
 -iī.
compatriot¹ *adj.* conterrānēus
 (3); pōpūlaris, -e.
compatriot² *s.* incōla, -ae;
 mūnīceps, -īpis.
compătimi (a) *vb.* mīsērōr, -ārī.
compătimire *s.* mīsērātīō, -
 ōnis; mīsērīcordīa, -ae.

compensa (a) *vb.* compensō, -
-āre; consōlor, -ārī; pensō, -
-āre.

compensație *s.* compensātiō, -
-ōnis; pensātiō, -ōnis;
poena, -ae.

competent *adj.* pērītus (3);
prūdens, -ntis.

competență *s.* iurisdicțiō, -
-ōnis; sciēntia, -ae.

compilație *s.* (*fig.*) farrāgō, -
-īnis.

complăcea (a) *vb.* amplexor, -
-ārī.

complet¹ *adj.* perfectus (3);
intrītus (3).

complet² *adv.* absolūtē; sōlīdē;
perfectē; plēnē.

completa (a) *vb.* expleō, -ēre;
implēō, -ēre; integrō, -āre;
rēdintēgrō, -āre; rēplēō, -ēre;
supplēō, -ēre.

completare *s.* complēmentum,
-ī; supplēmentum, -ī.

complex¹ *adj.* multīplex, -īcis;
multīūgus (3).

complex² *s.* compāgēs, -is.

complezență *s.* obsēquentia, -
-ae.

complica (a) *vb.* sērō, -ēre.

complicat¹ *adj.* înexplīcītus
(3); multīplex, -īcis; nōdōsus
(3); obscurus (3); tortūōsus
(3).

complicat² *adv.* sīnūōsē.

complice *I. adj.* affinis, -e;
consciūs (3); *II. s.* consors, -
-tis; sōcīus, -īī; sātellēs, -ītis.

complicitate *s.* collūsīō, -ōnis;
consciēntia, -ae.

compliment *s.* sālūs, -ūtis.

complinire *s.* complēmentum,
-ī.

complot *s.* concīlīum, -īī;
cōniūrātiō, -ōnis; factiō, -ōnis;
pactiō, -ōnis.

complota (a) *vb.* cōniūrō, -āre.

complotat *adj.* cōniūrātus (3).

comportare *s.* factiō, -ōnis;
gestiō, -ōnis.

compoziție *s.* compōsitiō, -
-ōnis; scriptum, -ī.

compresă *s.* pannus, -ī.

comprima (a) *vb.* densō, -āre;
prēmō, -ēre.

comprimare *s.* compressiō, -
-ōnis; compressūs, -ūs.

comprimat *adj.* pressus (3).

compromis *s.* comprōmissum,
-ī.

compromite (a) *vb.* contēmērō,
-āre; degēnērō, -āre;
dehōnestō, -āre.

compune (a) *vb.* compōnō, -
-ēre; pangō, -ēre; scribō, -ēre;
texō, -ēre.

compunere *s.* compōsitiō, -
-ōnis; scriptiō, -ōnis.

compus *adj.* concrētus (3);
multiplicus (3).

comun *adj.* commūnis, -e.

comunica (a) *vb.* particīpō, -
-āre; perfērō, -ferre.

comunicare *s.* commūnicātiō,
-ōnis.

comunitate *s.* commūniō, -
-ōnis; commūnitās, -ātis;
sōcietās, -ātis.

con *s.* cōnus, -ī; meta, -ae.

conaționalitate
consanguīnitās, -ātis.

concav *adj.* concāvus (3);
convexus (3).

concedia (a) *vb.* exauctōrō, -
-āre.

concediu *s.* commēātus, -ūs;
dimissīō, -ōnis; missīō, -ōnis;
vēcātīō, -ōnis.

concentra **(a)** *vb.* condūcō, -
ēre; conglōbō, -āre.

concentrare *s.* congestīō, -
ōnis; consummātīō, -ōnis.

concentrat *adj.* attentus (3);
collectus (3).

concepe **(a)** *vb.* formō, -āre.

conceptie *s.* conceptīō, -ōnis;
conceptūs, -ūs; vīsiō, -ōnis.

concept *adj.* cogitābilis, -e.

concert *s.* concentīō, -ōnis.

concesie *s.* comprōmissum, -ī;
concessīō, -ōnis; concessūs,
-ūs; permissīō, -ōnis.

concețatean *s.* cīvis, -is;
mūniceps, -īpis.

conchide **(a)** *vb.* conclūdō, -
ēre.

concis¹ *adj.* (*stil.*) strictus (3);
densus (3).

concis² *adj.* brēvīloquens,
ntis; concīsus (3); praecīsus
(3).

concis³ *adv.* compressē;
concīsē; pērangustē.

concizie *s.* brēvīloquentīa, -ae;
compressīō, -ōnis; contractīō,
-ōnis.

concluzie *s.* clausūla, -ae;
conclūsīō, -ōnis.

concomitent *adv.* coniunctīm.

concorda **(a)** *vb.* concordō, -
āre; consentīō, -īre.

concordant¹ *adj.* concors, -
ordis; sūbassentiens, -tis.

concordant² *adv.* concordītēr.

concordanță *s.* congruentīa, -
ae; consōnantīa, -ae.

concordie *s.* concordīa, -ae;
ūnītās, -ātis.

concubinaj *s.* concūbinātūs, -
ūs; contūbernīum, -īī.

concubină *s.* concūbīna, -ae;
subnūba, -ae.

concurent¹ *adj.* rīvālis, -e.

concurent² *s.* compētitor,
ōris; concertātōr, -ōris.

concurentă *s.* compētītrix,
īcis.

concurență *s.* concursūs, -ūs;
rīvālītās, -ātis.

concurs *s.* certamen, -inis.

condamna **(a)** *vb.* condemnō, -
āre; culpō, -āre; damnō, -āre.

condamnabil *adj.* accusābilis,
-e; culpātus (3); damnātorius
(3).

condamnare *s.* condemnātīō,
-ōnis; damnātīō, -ōnis; poena,
-ae.

condei *s.* stīllus, -ī.

condensa **(a)** *vb.* cōgō, -ēre;
comprimō, -ēre.

condensare *s.* concrētus, -us.

condescendență *s.*
obsēquīum, -īī.

condică *s.* littērae, -ārum.

condiment *s.* condīmentum, -ī;
mēdicāmēn, -is.

condiscipol *s.* condiscīpulus, -
ī.

condiție *s.* condīcīō, -ōnis;
constitutīō, -ōnis.

condiționa **(a)** *vb.*
commonefăcīō, -ēre.

condiționare *s.* clārīgātīō,
ōnis.

conducătoare *s.* mǎgistra,
ae; rectrix, -īcis.

conducător *s.* căpūt, -ītis;
ductōr, -ōris; dux, dūcis;
mǎgistēr, -trī.

conduce (a) *vb.* administrō, -
 āre; dēdūcō, -ēre; mīnistrō, -
 āre; rēgō, -ēre.
conducere *s.* administrātīō, -
 ōnis; dēductīō, -ōnis;
 princīpātūs, -ūs; regnum, -ī.
conducerea unei provincii *s.*
 praefectūra, -ae.
condus *adj.* gūbernalīs, -e.
conexat *adv.* contextē.
confectiona (a) *vb.* făcīō, -ēre;
 praepārō, -āre.
confectionare *s.* condītūra, -
 ae; fābrīca, -ae.
conferință *s.* hōla, -ae.
confident *s. adj.* āmīcus, -ī.
confidentă *s.* arbītra, -ae.
confidență *s.* consciētīa, -ae.
confidențial *semotus* (3)
confidențialitate *s.*
 confīdentīa, -ae.
configurație *s.* līnēāmentum,
 ī.
confirma(a) *vb.* affirmō, -āre;
 attestor, -āri; confirmō, -āre.
confirmare *s.* aprōbātīō, -
 ōnis; confirmātīō, -ōnis.
confisca (a) *vb.* pūblicō, -āre;
 proscrībō, -ēre.
confiscare *s.* pūblicātīō, -ōnis.
confiscat *adj.* pūblicus (3).
conflagrație *s.* conflāgrātīō,
 ōnis.
conflict *s.* concursūs, -ūs;
 conflictūs, -ūs; contentīō, -
 ōnis; sēdītīō, -ōnis.
confluent *adj.* conflūens, -ntis.
conform *adj.* congrūens, -ntis;
 consentāneus (3).
conform *adv.* condignē;
 congrūenter; convēnientēr; .
conforma(a) *vb.* accommodō, -
 āre.

conformație *s.* conformātīō, -
 ōnis.
conformitate *s.* congrūentīa, -
 ae.
confrate *s.* collēga, -ae.
confrunta(a) *vb.* conflīgō, -ēre;
 contendō, -ēre.
confruntare *s. (ret.)*
 compārātīō, -ōnis.
confunda cu(a) *vb.*
 imminescēō, -ēre.
confuz¹ *adj.* dissōnus (3);
 immūtātus (3); īnordīnātus
 (3); prōlixus (3).
confuz² *adv.* confūsē,
 confūsim; obscūrē.
confuzie *s.* collūvīēs, -ēī;
 confūsīō, -ōnis.
congenital *adj.* antēgēnītālis, -
 e.
congestie *s.* congestīō, -ōnis.
conifer *adj.* cōnīfer (3).
conjugal *adj.* connubīālis, -e;
 mārītālis, -e; nuptīālis, -e.
conjugare *s.* dēclīnātīō, -ōnis.
conjunctural *adj.* ōpīnābīlis,
 e.
conjuncție (gram.) *s.*
 cōniunctīō, -ōnis; convinctīō,
 -ōnis.
consacra(a) *vb.* conferō,
 conferre; consēcrō, -āre;
 dedicō, -āre; dēvōvēō, -ēre;
 dīcō, -āre.
consacrare *s.* consecrātīō, -
 ōnis; dēdīcātīō, -ōnis.
consacrat *adj.* auspīcātus (3);
 cēlēber (3); sēcēr (3);
 sēcārātus (3)
consangvin *adj.*
 consanguīneus (3).
consecință *s.* consēcūtīō, -
 ōnis; consēquentīa, -ae.

consecvent¹ *adj.* consecutarius (3).

consecvent² *adv.* consequenter; constant.

consemn *s.* signum, -i

consemna(a) *vb.* consignō, -āre; perscribō, -ēre; referre, referre.

conservare *s.* conservatō, -ōnis; incolumitas, -atis.

consfinți(a) *vb.* sancio, -īre.

considera(a) *vb.* conspicio, -ere; ducō, -ēre; numerō, -āre; penso, -āre.

considerabil *adj.* liberalis, -e.

considerare *s.* contemplatō, -ōnis; ratio, -ōnis.

considerație *s.* considerantia, -ae; dignitas, -atis; honestas, -atis; honor (honus), -ōris; reverentia, -ae.

consilier *s.* consiliator, -ōris; consuasor, -ōris; monitor, -ōris.

consiliu *s.* concilium, -iī; consilium, -iī.

consimțământ *s.* assensus, -ūs; consensio, -ōnis.

consimți(a) *vb.* accipio, -ere; consentio, -īre.

consistent *adj.* firmus (3).

consistență *s.* crassitudo, -inis; stabilitas, -atis.

consola(a) *vb.* solor, -ārī; consolor, -ārī.

consolare *s.* (fig.) solamen, -inis; solacium, -iī.

consolator *s.* consolator, -ōris.

consolida(a) *vb.* firmo, -āre; roboro, -āre.

consolidare *s.* confirmatio, -ōnis.

conspira(a) *vb.* coniuro, -āre.

conspirator *adj.* coniuratus (3).

conspirație *s.* coniuratō, -ōnis; factio, -ōnis.

consta(a) *vb.* consistō, -ere; consto, -āre.

constant *adj.* aequalis, -e; coniunctus (3); firmus (3); perseverans, -ntis.

constant *adv.* constant.

constanță *s.* constantia, -ae.

constata(a) *vb.* animadvertō, -ere.

constatare *s.* recognitio, -ōnis.

constelație *s.* astrum, -ī; sidus, -eris; signum, -i

constitui(a) *vb.* facio, -ere.

constituție *s.* habitus, -ūs.

constrânge(a) *vb.* coercēo, -ere; cogō, -ere; compello, -ere; obstringo, -ere.

constrângere *s.* adactio, -ōnis; coercitio, -ōnis.

constrâns *adj.* invitus (3).

constructor *s.* aedificator, -ōris; fabricator, -ōris; machinator, -ōris; structor, -ōris.

construcție *s.* aedificium, -iī; structura, -ae.

construi(a) *vb.* aedificō, -āre; componō, -ere; fabricō, -āre.

construire *s.* aedificatio, -ōnis; ductus, -ūs; instructio, -ōnis; molitio, -ōnis.

consul *s.* consul, -ulis.

consular *adj.* consularis, -e.

consulat *s.* consulatūs, -ūs.

consulta(a) *vb.* delibero, -āre; refero, referre.

consultant *s.* (jur.) responsor, -ōris.

consultare *s.* deliberatio, -ōnis.

consuma (a) *vb.* absūmō, -ēre;
combūrō, -ēre.

consumare *s.* consummātīō,
ōnis.

consumat ēmeritus (3)

consumator *adj.* vescus (3).

conștient¹ *adj.* conscius (3).

conștient² *adv.* sciētēr.

conștiincios¹ *adj.* rēlīgīōsus
(3).

conștiincios² *adv.* sēdūlō.

conștiinciozitate *s.* rēlīgīō, -
ōnis.

conștiință *s.* consciētīa, -ae;
mens, -ntis.

cont *s.* rătīō, -onis.

contabil *s.* calcūlātor, -ōris.

contact *s.* appulsūs, -ūs;
contāgīum, -iī.

contaminat *adj.* contactus (3).

contempla (a) *vb.* prospectō, -
āre.

contemplare *s.* circumspectus,
-ūs; contemplātīō, -ōnis.

contemplativ *adj.*
contemplātīvus (3).

contemplor *s.* contemplātōr, -
ōris.

contemporan *adj.*
contempōrāneus (3).

contestabil *adj.*
contrōversīōsus (3).

conestație *s.* contestātīō, -
ōnis; iurgīum, -iī; lis, lītis;
lītīgātūs, -ūs; lītīgīum, -iī.

context *s.* contextūs, -ūs.

contextual *adv.* cōactē.

contingent *s.* classis, -is.

continua(a) *vb.* excipiō, -ēre;
insistō, -ēre; persēquor, -quī.

continua *s.* contīnūātīō, -
ōnis.

continuitate *s.* assīduītās, -
ātis; contīnūītās, -ātis;

perpētūītās, -ātis; pērennītās,
-ātis.

continuu *adj.* assīdūus (3);
pērennis, -e; perpētūus (3);
prōflūens, -ntis.

continuu *adv.* assīdūē;
contīnentēr; perpētūē.

contopi(a) *vb.* cōālescō, -ēre;
rēmiscēō, -ēre.

contopire *s.* cōītus, -ūs.

contopit *adv.* cōpūlātē.

contra *prep cu ac.* contrā.

contract *s.* compactum, -ī;
formūla, -ae; nexūs, -ūs;
tābella, -ae.

contracta (a) *vb.* addūcō, -ēre;
allīgō, -āre; contrāhō, -ēre;
collīgō, -ēre.

contractare *s.* contractūs, -ūs.

contractat *adj.* contractus (3).

contractie¹ *s. (pl.)* vermīna, -
um.

contractie² *s.* contractūs, -ūs;
convulsīō, -ōnis.

contradictoriu *adj.*
contrādictus (3); rēpugnans,
ntis.

contradicție *s.* discrēpantīa, -
ae; dissensiō, -ōnis.

contrafăcut *adj.* mendax, -
ācis.

contramanda(a) *vb.* rēnuntīō, -
āre.

contrapune(a) *vb.* offērō,
offerre.

contrar *adj.* adversus (3);
contrariūs (3); contrōversus
(3).

contrariu *adv.* contrārīē.

contrast *s.* antīpāthīa, -ae;
rēpugnantīa, -ae.

contrazice(a) *vb.* contrādicō, -
ēre; oblōquor, -quī; obstō, -
āre.

contrazicere *s.* contradicție, -
 ōnis.
contribuabil *s.* collător, -ōris.
contribui (a) *vb.* conferō,
 conferre; contribūō, -ēre;
 intrībūō, -ēre.
contribuție *s.* collătīō, -ōnis;
 stīpēdium, -īī.
controla(a) *vb.* contrascribō, -
 ēre.
controversat *adj.* contrōversus
 (3).
controversă *s.* contrōversia, -
 ae.
contumacie *s.* contūmăcīa, -
 ae.
contur *s.* incīsūra, -ae;
 līnēamentum, -ī.
contuzie *s.* contūsum, -ī.
conține (a) *vb.* cōhībēō, -ēre;
 contīnēō, -ēre; habēō, -ēre;
 portō, -āre.
conținut *s.* contīnentīa, -ae;
 fartum, -ī; exemplum, -ī.
convalescență *s.* rēcreeătīō, -
 ōnis.
convenabil¹ *adj.* elegāns, -
 ntis.
convenabil²
adv. accommodāte;
 commōdūle; legītīmē.
conveni (a) *vb.* compāciscor, -
 ī; compārō, -āre; pācīscor, -ī;
 pangō, -ēre; transīgō, -ēre.
convenit *adj.* compōsītus (3).
convenție *s.* condīcīō, -ōnis;
 conductum, -ī; conventīō, -
 ōnis; conventum, -ī; foedūs, -
 ēris; pactum, -ī; stīpūlătīō, -
 ōnis.
convențional *adj.* cīvīlis, -e.
conversație *s.* collōquīum, -īī;
 sermō, -ōnis.
converti(a) *vb.* conversō, -āre.

convexitate *s.* cărīna, -ae.
conviețuire *s.* contūbernīum, -
 īī; convictīō, -ōnis; convictūs,
 -ūs.
convingător *adj.* persuāsībīlis,
 -e; lōcutīlis, -e; suāsōrius (3).
convinge(a) *vb.* persuādēō, -
 ēre.
convingere *s.* consciētīa, -
 ae; persuāsīō, -ōnis.
convins *adj.* certus (3);
 compertus (3).
convoca(a) *vb.* convōcō, -āre;
 vōcō, -āre.
convocare *s.* vōcātūs, -ūs.
convoi *s.* commēātus, -us.
convorbire *s.* sermō, -ōnis.
coopta(a) *vb.* cōoptō, -āre.
cooptare *s.* cōoptatīō, -ōnis.
coordonator *s.* compōsītōr, -
 ōris.
copac *s.* arbor, -ōris.
coparticipare *s.* commūnicătīō, -
 ōnis; commūnīō, -ōnis.
copăcel *s.* frūtēx, -īcis.
copărtaș *s.* consors, -tis.
copia(a) *vb.* describō, -ēre;
 īmītor, -ārī.
copie *s.* exemplum, -ī;
 descriptīō, -ōnis; effigīes, -ēī;
 exemplar, -āris; īmītătīō, -
 ōnis; sīmūlācrum, -ī.
copii¹ *s. (pl.)* lībēri, -ōrum.
copii² *s. (pl.)* nātus, -ī.
copii³ *s.* prōpāgō, -īnis;
 prōgēnīēs, -ēī.
copil¹ *s.* pūer, -ī.
copilă *s.* pūella, -ae.
copilăresc *adj.* infans, -ntis;
 pūērīlis, -e; tēnellus (3).
copilărește *adv.* pūērīlītēr.
copilărie *s.* infantīa, -ae;
 pūērīlītās, -ātis; pūērītīa, -ae.
copilăros *adj.* pūērīlis, -e.

copios *adj.* dapsilis, -e.
copios *adv.* dapsilē.
copist *s.* scriba, -ae.
copistă *s.* librăria, -ae.
copită *s.* cornū, -ūs; ungula, -ae.
copleși *vb.* ōnērō, -āre; opprimō, -ēre; prōsēquor, -quī.
copleșit *adj.* confixus (3); confectus (3).
coproprietar *s.* consors, -tis.
copt *adj.* mātūrus (3); mītis, -e; rētostus (3).
cor *s.* chōrus, -ī.
corabie *s.* cărīna, -ae; nāvis, -is.
coral *s.* cōrālīum, -iī.
corăbier *s.* nauta, -ae.
corb *s.* corvus, -ī.
corcire *s.* ādultērīum, -iī.
corcit *adj.* ādultērīnus (3); dēgēnēr, -ēris.
cordea *s.* fascēa, -ae; infūla, -ae.
cordeluță *s.* lemniscus, -ī.
cordoș *s.* līnēa, -ae; limbus, -ī.
corect¹ *adj.* rectus (3).
corect³ *adv.* incorruptē; intēgrē; pūrē; rectē.
corecta(a) *vb.* castīgō, -āre; corrīgō, -ēre.
corectare *s.* correctiō, -ōnis; lītūra, -ae; rētractātiō, -ōnis.
corectitudine *s.* sālūtās, -ātis; vērītās, -ātis.
corector *s.* correctōr, -ōris.
corectură *s.* lītūra, -ae.
corespondență *s.* responsus, -ūs.
corespunde (a) *vb.* compētō, -ēre; consōnō, -āre; respondēō, -ēre.
corespunzător *adv.* condignē.

coridor *s.* vīa, -ae;
corifeu *s.* cōryphaeus, -ī.
corija (a) *vb.* (fig.) līmō, -āre.
corn (copac) *s.* cornus, -ī.
corn *s.* cornū, -ūs.
cornet *s.* cūcullus, -ī.
cornut *adj.* cornēus (3); cornīgēr (3).
coroană *s.* cōrona, -ae; cōrōnāmēn, -īnis; tīāra, -ae; torquēs, -is.
corolar *s.* appendicūla, -ae.
coroniță *s.* cōrolla, -ae.
corp *s.* corpūs, -oris.
corpulent *hăbitus* (3)
corpulentă *s.* corpulentīa, -ae.
corporal *adj.* corpōrēus (3).
corporație *s.* factiō, -ōnis.
corpuscul *s.* ātōmus, -ī; corpuscūlum, -ī.
corset *s.* māmīllāre, -is; strōphīum, -iī.
cort *s.* tābernācūlum, -ī.
cortegiu *s.* assectātiō, -ōnis; cōmītātus, -ūs; pompa, -ae; prōcessiō, -ōnis.
cortină *s.* aulaeum, -ī; cortīna, -ae; sīpārīum, -iī.
corturi *s.* mǎpālīa, -īum.
corupător *s.* corruptōr, -ōris; largitōr, -ōris.
corupe (a) *vb.* ādultērō, -āre; corrumpō, -ēre; dēprāvō, -āre; perdō, -ēre; perversō, -ēre.
corupere *s.* corruptēla, -ae; corruptiō, -ōnis.
corupt *adj.* dissōlūtus (3); distortus (3); perdītus (3); prāvus (3); vītīōsus (3).
coruptibil *adj.* nummārius (3); vendītārīus (3).
corupție electorală *s.* ambītīō, -ōnis.

corupție *s.* dēprāvātīō, -ōnis; flāgītium, -iī; nundinātīō, ōnis.

cosaș *s.* fēnīsēca, -ae; messōr, -ōris.

cosi(a) *vb.* tondēō, -ēre.

cositor *s.* stannum, -ī.

cosor *s.* falcūla, -ae; falx, -cis; sīcūla, -ae.

costa(a) *vb.* stō, stāre; sūm, esse.

costisitor *adj.* prētīōsus (3); sumptūōsus (3).

costișă *s.* prōclīvītās, -ātis.

costumație *s.* chōrāgīum, -iī.

coș *s.* cālāthus, -ī; cestus, -ī; cōphīnus, -ī; fiscus, -ī.

coșciug *s.* arca, -ae.

coșuleț *s.* cālāthiscus, -ī; cista, -ae; cistūla, -ae; sportula, -ae.

cot¹ (*anat.*) *s.* cūbītus, -ī.

cot² (*măsură*) *s.* cūbītum, -ī; ulna, -ae.

cot³ *s.* āla, -ae.

cotă *collecta*, -ae.

cotcodăcit *s.* clangor, -ōris.

coteț *s.* hāra, -ae.

cotidian *adj.* quōtīdīānus (3).

cotitură *s.* flexūs, -ūs; sīnūs, -ūs.

cotizație *s.* stips, stīpis; trībūtum, -ī.

cotropi(a) *vb.* irrumpō, -ēre; irrūō, -ēre; obsīdēō, -ēre; obsīdō, -ēre; persultō, -āre; possīdēō, -ēre; possīdō, -ēre.

coțofană *s.* pīca, -ae.

covor *s.* pērīpētasma, -atis; plāgūla, -ae; strāgūlum, -ī; tāpēs, -ētis.

crab *s.* cancēr, cancrī; cāris, -īdis; squilla, -ae.

cracă *saepēs*, -is.

crainic *s.* praecō, -ōnis; praecōnium, -iī.

cramă *s.* torcūlum, -ī; vētērārīum, -iī.

crampă *s.* spasma, -ātis; tormīna, -um.

crampon *s.* mănūs, -ūs.

craniu *s.* testa, -ae.

crater *s.* crātēr, -ēris.

cratiță *s.* pătīna, -ae.

crăcănat *adj.* vārīcus (3).

crăpa (a) *vb.* hīulcō, -are; dissīlō, -īre; rumpō, -ēre.

crăpare *s.* scissūra, -ae.

crăpat *adj.* hīucus (3); rīmōsus (3).

crăpătură *s.* dīvīsūra, -ae; fissūra, -ae; hīātūs, -ūs; incīsūra, -ae; rīma, -ae.

crâncen *adj.* īnīquus (3).

crâng *s.* frūtīcētum, -ī.

crea (a) *vb.* condō, -ēre; crēō, -āre; făcīō, -ēre; fingō, -ēre; formō, -āre; gignō, -ēre.

creangă *s.* rāmus, -ī; stīpēs, -ītis; vimēn, -īnis.

creare *s.* fictīō, -ōnis; īnstītūtīō, -ōnis.

creastă *s.* cirrus, -ī; crista, -ae; iūba, -ae.

creat *nātus* (3)

creatoare *s.* (*fig.*) gēnitrix, -īcis.

creatoare *s.* crēātrix, -īcis.

creator *s.* artīfex, -īcis; condītōr, -ōris; īnstructor, -ōris; ōpīfex, -īcis.

creatură *s.* gēnītura, -ae.

creație *s.* ops, ōpis.

crede (a) *vb.* aestīmō, -āre; arbītror, -ārī; censēō, -ēre; confīdō, -ēre; crēdō, -ēre; fidō, -ēre; pūtō, -āre; rēor, -ērī; stātūō, -ēre.

credibil *adj.* mēmōrābīlis, -e.
credincios *adj.* pīus (3).
credință *s.* fidēlītās, -ātis;
 fidēs, -ēī; pīetas, -ātis;
 rēlīgīō, -ōnis.
credință/ părere *s.* persuāsīō,
 -ōnis.
credit *s.* crēdītum, -ī.
creditor *s.* crēdītōr, -ōris.
credul *adj.* crēdūlus (3).
credulitate crēdūlītās, -ātis;
 simplīcītās, -ātis.
creier *s.* cerebellum, -ī;
 cērēbrum, -ī.
crematoriu *s.* ustrīna, -ae.
cremene *s.* sīlex, -īcis.
crenel *s.* (*pl.*) mīnae, -ārum.
crenelat *adj.* turrītus (3).
crengi *s.* ramalē, -is.
crescător *s.* cultōr, -ōris.
crescut *adj.* altus (3).
crește (**a**) *vb.* ādōlescō, -ēre;
 ālō, -ēre; ālumnor, -ārī;
 crescō, -ēre; ēdūcō, -ēre;
 multīplīcō, -āre.
creștere *s.* accessīō, -ōnis;
 amplīfīcātīō, -ōnisaugmēn, -
 īnis; augmentum, -ī;
 crementum, -ī; multīplīcātīō, -
 ōnis; nutrīcātūs, -ūs;
 prōgressīō, -ōnis; prōgressūs,
 -ūs.
creștet *s.* vertex, -īcis.
creștin *s.* christīānus, -ī.
cretă *s.* crēta, -ae.
cretos *adj.* crētācēus (3).
creț *adj.* cīrrātus (3); crispus
 (3).
crevetă *s.* cammārus, -ī; cāris,
 -īdis.
crimă crīmēn, -īnis; făcīnus, -
 oris; nex, nēcīs.
criminal¹ *adj.* foedus (3);
 mālēficus (3); scēlērātus (3).

criminal² *adv.* nefārīē; perdītē.
criminal³ *s.* percussōr, -ōris;
 sēcrlēgus, -ī.
crin *s.* līlīum, -īī.
criptă *s.* crypta, -ae.
cristal *s.* crystallum, -ī.
cristalin *adj.* crystallīnus (3);
 tinnūlus (3).
critic *s.* exagitātor, -ōris;
 iūdex, -īcis; rēprēhensōr, -
 ōris; vītūpērātōr, -ōris;
critica (**a**) *vb.* rēprēhendō, -
 ēre; vītūpērō, -āre.
criticabil *adj.* damnabilis, -e.
critică *s.* censūra, -ae;
 vītūpērātīō, -ōnis.
crivăț *s.* Bōrēās, -ae.
crizantemă *s.* chrysanthēs, -is.
criză *s.* crīsis, -is; impētūs, -
 ūs.
crocodil *s.* crōcōdīlus, -ī.
croitor *s.* sarcīnātōr, -ōris.
croitoreasă *s.* sarcīnātrīx, -
 īcis.
croitorie *s.* sūtūra, -ae.
croncăni(a) *vb.* crōcīō, -īre.
croncănit *s.* clangor, -ōris.
cronic *adj.* chrōnīcus (3).
cronică *s.* annālis, -is.
cronologic *adj.* chrōnīcus (3).
cruce *s.* crux, crūcis.
crucifica *vb.* crūcīfīgō, -ēre;
 (**a**)
cruciș *adv.* cītrō.
crud¹ *adj.* ācerbus (3); asper
 (3); crūdēlis, -e; crūdus (3);
 īnhūmānus (3); īnīquus (3);
 saevus (3).
crud² *adv.* ācerbē; ātrōcītēr;
 dīrē; īnhūmānē; tētrē.
cruditate *s.* ācerbītās, -ātis.
crunt *adj.* crūentus (3).
crupă *s.* clūnis, -is; armus, -ī.
cruța(a) *vb.* parcō, -cēre.

cruțat *adj.* rēlīquus (3).
cruzime *s.* aspērītās, -ātis;
 crūdēlītās, -ātis; dīrītās, -ātis;
 īnhūmānītās, -ātis; rīgōr, -
 ōris; saevītīa, -ae.
ctitor *s.* conditōr, -ōris.
cu *prep.* *cu* *abl.* cum
cub *s.* cūbus, -ī; quādrantāl, -
 ālis.
cubuleț *s.* tessella/tessera, -
 ae.
cuc *s.* cūculus, -ī.
cuceri(a) *vb.* cāpīō, -ēre;
 expugnō, -āre; tēnēō, -ēre.
cucerire *s.* captivītās, -ātis;
 occūpātīō, -ōnis.
cucerit *adj.* captīvus (3).
cuceritor *s.* expugnātor, -ōris.
cucută *s.* cīcūta, -ae.
cucuvea *s.* būbō, -ōnis;
 noctūa, -ae; ōtus, -ī.
cufăr *s.* armāriūm, -iī; capsă, -
 ae; cista, -ae; lōculus, -ī;
 scrīniūm, -iī.
cufăraș *s.* capsella, -ae.
cufunda(a) *vb.* ōbiectō, -āre.
cuget *s.* praecordiā, -ōrum.
cugeta(a) *vb.* rēpūtō, -āre;
 trāhō, -ēre; vīdēō, -ēre;
 versō, -āre.
cugetare *s.* cōgītātūs, -ūs;
 īmāgīnatīō, -ōnis; rēpūtātīō, -
 ōnis.
cugetat *adv.* cōgītātē.
cui *s.* clāvus, -ī.
cuib *s.* nīdus, -ī.
cuibar *s.* pullītīēs, -ēī.
cuibușor *s.* nidūlus, -ī.
culca (a) *vb.* (*refl.*) sternō, -
 ēre; rēclīnō, -āre; discumbō, -
 ēre.
culca la pământ(a) *vb.* fundō,
 -ēre; porrīgō, -ēre; mōlīor, -
 īrī; rūō, -ēre.

culca(a) *vb.* collōcō, -āre;
 dēcumbō, -ēre; incūbītō, -āre;
 incumbō, -ēre.
culcat¹ *adj.* plānus (3);
 rēclīnis, -e.
culcat² *s.* cūbītūs, -ūs.
culcuș *s.* lustrum, -ī; strātum,
 ī.
culege (a) *vb.* carpō, -ēre;
 collīgō, -ēre lēgō, -ēre.
culegere *s.* ānālecta, -ōrum;
 cōactīō, -ōnis; ēclōga, -ae.
cules¹ *adj.* collectānēus (3);
 collectīvus (3).
cules² *s.* perceptīō, -onis.
culoare *s.* cōlōr, -ōris; nītōr, -
 ōris; pigmentum, -ī.
culpabil *adj.* castigābilis, -e.
culpabiliza(a) *vb.* conscīō, -
 īre.
cult¹ *adj.* cultus (3).
cult² *s.* cultūs, -ūs; rēlīgīō, -
 ōnis; sūperstītīō, -ōnis.
cultiva(a) *vb.* colō, -ēre;
 erudīō, -īre; illāborō, -āre.
cultivare *s.* cultūs, -ūs;
 ēdūcātīō, -ōnis; erudītīō, -
 ōnis; tractātūs, -ūs.
cultivat *adj.* hūmānus (3);
 līmātūlus (3); littērātus (3).
cultivator *s.* agrīcōla, -ae;
 cultōr, -ōris; fossōr, -ōris.
cultură *s.* doctrina, -ae;
 erudītīō, -ōnis; hūmānītās, -
 ātis.
cum *adv.* quā; quālītēr;
 quēmadmōdum; quōmōdō.
cuminte¹ *adj.* cordātus (3);
 prōvīdus (3); rectus (3).
cuminte² *adv.* doctē; prūdētēr;
 sōbrīē.
cumințenie *s.* sōbrīētās, -ātis.
cumințit *adj.* sōbrīēfactus (3).
cumnat *s.* lēvīr, -vīrī.

cumpănă *s.* librămën, -înis;
libra, -ae.
cumpăni (**a**) *vb.* librō, -ăre;
rēpendō, -ěre; vōlūtō, -ăre.
cumpăra (**a**) *vb.* cōēmō, -ěre;
compārō, -ăre; ēmō, -ěre.
cumpărare *s.* cōemptiō, -ōnis;
compārātiō, -ōnis; emptiō, -
ōnis; mancīpātiō, -ōnis;
nexum, -ī.
cumpărător *s.* cōemptōr, -ōris;
emptor, -ōris.
cumpătare *s.* cōtinentīa, -ae;
frugalītas, -ātis; mōdērātiō, -
ōnis; parcītās, -ātis;
tempērantīa, -ae.
cumpătat¹ *adj.* abstīnens,
ntis; frugalis, -e; mōdestus
(3); mōdīcus (3); sōbrīus (3);
tempērans, -ntis.
cumpătat² *adv.* cōtinentēr;
frūgālītēr; restrictē; mōdestē;
tempērantēr.
cumplit¹ *adj.* āter (3); ātrōx, -
ōcis; crūdēlis, -e; nefandus
(3); nēfārius (3).
cumplit² *adv.* ācriter.
cumulat *adv.* cūmulātīm.
cumva *adv.* ālīquā, quā;
usquām.
cunoaște(a) *vb.* cognoscō, -
ěre; sciō, -īre.
cunoaștere *s.* cognītiō, -ōnis;
cognītūs, -us; sciēntīa, -ae.
cunoscător¹ *adj.* gnārus (3);
sāpiens, -ntis; sciūs (3).
cunoscător² *s.* spectātōr, -
ōris.
cunoscut *adj.* fāmīlīaris, -e;
fāmōsus (3); gnārus (3);
nōtus (3), nōbīlis, -e; vulgātus
(3).
cunoștință *s.* cognītiō, -ōnis;
consciēntīa, -ae; nōtītīa, -ae.

cunună *s.* torquēs, -is.
cupă *s.* poculum, -ī.
cupolă *s.* caelum, -ī; thōlus, -ī.
cuprinde (**a**) *vb.* amplector, -ī;
apprehendō, -ěre; cāpiō, -
ěre; complector, -ī;
comprehendō, -ěre.
cuprindere *s.* complexūs, -ūs.
cuprins¹ *adj.* cōtīnūus (3).
cuprins² *s.* exemplum, -ī.
cupru *s.* cūprum, -ī.
cuptor *s.* cāminus, -ī; fornāx, -
ācis; furnus, -ī.
curabil *adj.* cūrābīlis, -e.
curaj *s.* audācīa, -ae; virtūs, -
ūtis.
curajos¹ *adj.* ānīmosus (3);
audax, -acis; fortis, -e;
impāvīdus (3).
curajos² *adv.* audāctēr
(audācītēr); tūtē; vīrīlītēr.
curând *adv.* brēvi; cītō; cōactē;
mox; tempērīūs.
curat *adj.* candīdus (3);
ēmendātus (3); purgātus (3)
pūrus (3); ingēnūus (3);
mērus (3); mundus (3).
curat *adv.* castē; ēnucleātē;
mērē; mundē; pūrē.
curator *s.* cūrātōr, -ōris.
curăta (**a**) *em*acūlō, -ăre;
mundō, -ăre; purgō, -ăre;
pūrīficō, -ăre; tergēō, -ěre.
curățare *s.* purgātiō, -ōnis;
tersūs, -ūs.
curățat *adj.* pūtus (3).
curățenie *s.* mundītīa, -ae;
pūrītās, -ātis.
curățire *s.* amputātiō, -ōnis;
purgātūs, -ūs.
curba (**a**) *vb.* arcuō, -ăre.
curbat *adj.* āduncus (3).
curbă *s.* circūītīō, -ōnis.

curbură *s.* cūbītus, -ī;
curvāmēn, -īnis; curvātūra, -
ae; flexūra, -ae.
curcubeu *s.* arcūs, -ūs; īris, -is
(-īdis).
curea *s.* baltēus, -ī; cōrium, -iī;
hābēna, -ae; lōrum, -i.
curelușă *s.* zōnarium, -ī.
curent *s.* aura, -ae; flūxūs, -ūs;
secta, -ae; ventus, -ī.
curgător *adj.* flūīdus (3); flūxus
(3); līquīdus (3).
curge **(a)** *vb.* flūō, -ēre; inflūō,
-ēre; lābor, lābī.
curgere *s.* afflūentīa, -ae;
flūxūs, -ūs; prōflūvīum, -iī;
lapsūs, -ūs; tractūs, -ūs.
curial *adj.* cūrīātus (3).
curier *s.* spēcūlātōr, -ōris;
tabellārīus, -iī; vīātōr, -ōris.
curios *adj.* cūrīōsus (3).
curiozitate *s.* cūrīōsītās, -ātis;
exspectātiō, -ōnis.
curma **(a)** *vb.* distinguō, -ēre;
opprīmō, -ēre.
curmală *s.* bālānus, -ī;
cāryōta, -ae; dactylūs, -ī.
curs *s.* amnis, -is; currīcūlum,
-ī; cursūs, -ūs; flūxūs, -ūs;
tractūs, -ūs.
cursă *s.* currīcūlum, -ī; cursūs,
-ūs; dōlus, -ī; spātīum, -iī.
cursivitate *s.* vōlūbilitās, -ātis.
curta **(a)** *vb.* oscūlor, -ārī.
curte *s.* aula, -ae; căvaedīum,
-iī.
curtezan *s.* cūcūlus, -ī.
curtezană *s.* mērētrīcūla, -ae;
lūpa, -ae.
cusătură *s.* sūtūra, -ae.
cus cru *s.* consōcer, -crī.
custode *s.* custōs, -ōdis.

cusur *s.* dēformītās, -ātis;
măcūla, -ae; prāvītās, -ātis;
vītīum, -iī.
cusut *adj.* sūtīlis, -e.
cușcă *s.* aula, -ae; claustra,
ōrum; conclāve, -is.
cută *s.* rūga, -ae; plīca, -ae;
sīnūs, -ūs; strīa, -ae.
cuteza **(a)** *vb.* audēō, -ēre.
cutezanță *s.* audācia, -ae.
cutie *s.* arca, -ae; scrīnīum, -iī.
cutioară *s.* capsūla, -ae.
cutiuță *s.* cistellūla, -ae;
lōcellus, -ī; pyxis, -īdis.
cutreiera **(a)** *vb.* pervāgor, -
ārī; pērerrō, -āre.
cutremur *s.* chasmātīās, -ae;
concussīō, -ōnis; succussīō, -
ōnis; quassātīō, -ōnis.
cutremura **(a)** *vb.* trēmēfācīō, -
ēre; vībrō, -āre.
cutremurător *adj.*
trēmēbundus (3).
cuțit *s.* mūcrō, -ōnis; cultēr, -
trī; măchaera, -ae.
cuțitaș *s.* cultellus, -ī;
scalprum, -ī.
cuvânt *s.* verbum, -ī.
cuvânta **(a)** *vb.* allōquor, -ī.
cuvântare *s.* allōcūtīō,
ōnis; ōrātīō, -ōnis.
cuvēni **(a)** *vb.* dēcēt, -ēre.
cuvēnit¹ *adj.* iustus (3);
legītīmus (3).
cuvēnit² *adv.* appōsītē.
cuvertură *s.* pallīum, -iī;
stramentum, -ī; tăpēs, -ētis;
tēgūmentum, -ī.
cuiiincios *adj.* dēcens, -ntis.
cuiiintă *s.* condēcēntīa, -ae;
mōdestīa, -ae.
cuvine **(se)** *vb.* addēcet; līcēt,
-ēre.
cuvinte *s.* orsa, -ōrum.

D

da (a) *vb.* dō, dāre; dōnō, -āre; mandō, -āre.

da *adv.* quīdēm; quippē; sānē; sīc; valdē.

dacă *conj. (cond.);* sī.

dacă nu (în întrebări indirecte) *adv.* nonnē.

dacă *adv. (interog. ind.)* num.

dacă nu *conj.* nī; nīsī.

dacă (*particulă enclitică*) -nē.

dactil (picioar metric) *s.*

dactylūs, -ī.

dactilic *adj.* dactylicus (3)

dafin *s.* daphnē, -ēs; laurus, -ī (-ūs).

daltă *s.* caelum, -ī.

dâmb *s.* tūmulus, -ī.

dans *s.* chorea, -ae; saltătīō, -ōnis; saltătūs, -ūs.

dansa (a) *vb.* saltō, -āre; sălīō, sălīre.

dansatoare *s.* lūdīa, -ae; saltātrix, -īcis.

dansator *s.* histrīō, -ōnis; lūdīus, -īī; saltătōr, -ōris.

dantelat *adj.* fimbriātus (3); serrātus (3).

dar¹ *adv. (val. conj.)* porrō.

dar² *conj.* āt; autēm; sēd; vērum; vērō.

dar³ *s.* dōnum, -ī; munūs, -ēris; praemīum, -īī; xēnīum, -īī.

darnic¹ *adv.* bēnignē.

darnic² *adj.* effusus (3); mūnērābundus (3); munīfius (3).

dascāl *s.* măgistēr, -trī.

datină *s.* rītūs, -ūs.

dator *s.* dātōr, -ōris.

datora (a) *vb.* debēō, -ēre.

datorie *s.* crēdītum, -ī; debītum, -ī; officīum, -īī.

datornic *s.* dēbītōr, -ōris.

daună *s.* damnum, -ī; dētrīmentum, -ī; fraus, fraudis; noxa, -ae.

dăinui (a) *vb.* dūrō, -āre;
mănēō, -ēre; stō, stāre;
sūpersūm, -esse.

dăltiță *s.* scalprum, -ī.

dărâma (a) *vb.* dīrūō, -ēre.

dărâmare *s.* dēmōlītīō, -ōnis;
dēstructīō, -onis.

dărâmat *adj.* concītus (3);
pūtris, -e.

dărâmător *s.* ēversor, -ōris.

dărâmătură *s.* rūīna, -ae.

dărâmături *s.* rūdus, -ēris.

dărăci (a) *vb.* pectō, -ēre.

dărnicie *s.* largītās, -ātis;
largitīō, -ōnis; mūnīficientīa, -
ae.

dărui (a) *vb.* dōnō, -āre.

dăuna (a) *vb.* nōcēō, -ēre.

dăunare *s.* viōlatīō, -ōnis.

dăunător *adj.* cālāmītosus (3);
nōcīvus (3); nōcūus (3);
noxīosus (3).

dăunător *adv.* damnōsē;
insălūbrītēr.

dără *s.* līnēa, -ae; tractūs, -ūs.

dârz¹ *adj.* contentīōsus (3);
contūmax, -ācis.

dârz² *adv.* obstīnatē.

dârzenie *s.* stābīlītās, -ātis;
tēnācītās, -ātis.

de aceea I. conj. quārē **II. adv.**
idcirō; idēō.

demult *adv.* ōlim.

de prep. cu abl. āb; de; ex.

deal *s.* collis, -is.

deasupra¹ *prep.* (cu Ac.) sūprā,
sūpēr.

deasupra² *adv.* dēsūpēr;
insūpēr.

debara *s.* cella, -ae.

debarca (a) *vb.* ēgrēdīor, -ī;
expōnō, -ēre.

debarcare *s.* cātāplūs, -ī;
escēnsiō, -ōnis.

debil *adj.* invālīdus (3).

debilitate *s.* infirmītās, -ātis.

debitor *s.* dēbītōr, -ōris.

debut *s.* tirocīnīum, -īī.

debutant *s.* tīrō, -ōnis.

decapita (a) *vb.* carnīfīcō, -
āre; dēcōllō, -āre.

decât *adv.* quām.

decădea (a) *vb.* cādō, -ēre;
dēflōrēō, -ēre; degēnērō, -
āre; lābor, lābi.

decăzut *adj.* dēcŕēpītus (3);
dēgēnēr, -ēris; flāgītīōsus (3);
inclīnātus (3)

decembrie *s.* dēcembēr, -bris.

decemvir *s.* dēcemvīr, -vīrī.

decemvirat *s.* dēcemvīrātūs,
ūs.

decenal *adj.* dēcennīs, -e.

deceniu *s.* dēcennīum, -īī.

decent¹ *adv.* hōnēstē;
mōdestē; pūdīcē.

decent² *adj.* pūdēns, -ntis.

deceță *s.* mōdestīa, -ae.

decepție *s.* lūdībriūm, -īī.

decepționa (a) *vb.* dēcīpīō, -
ēre.

decepționat *adj.* deciectus (3).

deci *adv.* ādēō; nunc; porrō.

deci conj. quārē.

decide (a) *vb.* dēcērnō, -ēre;
dēlībērō, -āre; sciscō, -ēre.

decima;(a) *vb.* dēcīmō, -āre;
pōpūlō, -āre.

decisiv *adj.* decretorīus (3);
pēremptōrius (3).

decizie *s.* dēcīsīō, -ōnis;
scītum, -ī.

decizii *s.* acta, -ōrum.

declama (a) *vb.* declāmō, -āre;
prōnuntīō, -āre; rēcītō, -āre.

declamator *s.* clāmātor, -ōris;
dēclāmātōr, -ōris.

declamație *s.* dēclāmătîō, -
ōnis; prōnuntîătîō, -ōnis.
declara (a) *vb.* affirmō, -āre;
dīcō, -ēre; nuntîō, -āre;
ostendō, -ēre; prōfiteor, -ērī;
prōnuntîō, -āre.
declarare *s.* dēnuntîătîō, -ōnis;
nuncūpătîō, -ōnis.
declarator *s.* dēclārătōr, -ōris.
declarație *s.* assertîō, -ōnis;
nuntiatîō, -ōnis; prōfessîō, -
ōnis; significătîō, -ōnis.
declin *s.* decrementum, -ī;
occāsūs, -ūs; sēnīum, -īī.
declina (a) *vb.* dēclīnō, -āre.
declinare ¹ *s.* (*gram.*)
dēclīnătîō, -ōnis.
declinare ² *s.* transītūs, -ūs.
decolora (a) *vb.* dēcōlōrō, -
āre.
decolorare *s.* dēcōlōratîō, -
onis.
decolorat *adj.* dēcōlōr, -ōris.
decor *s.* chōrăgīum, -īī.
decora (a) *vb.* cingō, -ēre.
decrepit *adj.* dēcrēpītus (3).
decret *s.* consīlīum, -īī;
consultum, -i; consultūs, -ūs;
dēcrētum, -ī; ēdictum, -ī.
decret/hotărâre a senatului *s.*
sēnātus consultum, -ī.
decreta (a) *vb.* censēō, -ēre;
dēcernō, -ēre.
decurge (a) *vb.* dēcurrō, -ēre;
delabor, -ī; flūō, -ēre; mănō, -
are; sēquor, sēquī.
decurie *s.* dēcūrīa, -ae.
decurion *s.* dēcūrīō, -ōnis.
dedat *adj.* dēdītus (3).
dedesubt *adv.* dēorsūm.
dedesubt *prep.* cu ac. infrā,
subtēr.

dedica (a) *vb.* consēcō, -āre;
dedicō, -āre; dēvōvēō, -ēre;
dīcō, -āre.
dedicație *s.* nuncūpătîō, -ōnis.
dedițel *s.* ănēmōnē, -ēs.
dedubla (a) *vb.* congēmīnō, -
āre.
deduce (a) *vb.* arcessō, -ēre;
collīgō, -ēre; confīcīō, -ēre;
prōmō, -ēre.
deducție *s.* cōnexīō, -ōnis.
dedulci (a) *vb.* allūbescō, -ēre.
defaimare *s.* obtrectătîō, -ōnis.
defaimător fāmōsus (3);
prōbōsus (3).
defavorabil *adv.* sīnistrē.
defavorabil *adj.* improspēr (3).
defăima (a) *vb.* diffamō, -āre;
infāmō, -āre; obtrectō, -ārc;
proscindō, -ēre.
defăimat *adj.* dēfamātus (3).
defect fizic *s.* mendum, -ī.
defect *s.* vītīum, -īī.
defectuos *adj.* mendōsus (3).
defectuos *adv.* mendōsē.
deferență *s.* rēvērentīa, -ae.
defila ² *(a)* *vb.* transvēhō, -ēre.
defileu *s.* angustiae, -ārum;
faucēs, -īum.
defini (a) *vb.* circumscribō, -
ēre; dēfīnīō, -īre.
definire *s.* descriptîō, -ōnis;
expositîō, -ōnis.
definit *adj.* constītūtus (3).
definitiv *adj.* decretorīus (3);
pēremptōrius (3).
definiție *s.* definītîō, -ōnis;
interpretătîō, -ōnis.
degeaba *adv.* nequicquam.
degenera (a) *vb.* desciscō, -
ēre; delabor, -ī.
degenerat *adj.* dēcōlōr, -ōris;
inclīnātus (3).

degera (a) vb. gēlascō, -ēre;
gēlō, -āre.
degerat adj. gēlīdus (3).
deget s. dīgītus, -ī.
degetul mare s. pollex, -īcis.
degețel s. dīgītulus, -ī.
deghiza (a) vb. fallō, -ēre.
deghizare s. invōlucrum, -ī.
deghizat adj. persōnātus (3);
mendax, -ācis.
degrabă adv. cītō.
degradant adj. ancillāris, -e;
ignōmīnīōsus (3).
degradare s. dēformātīō, -
ōnis.
degradat adj. imprōbus (3);
turpificātus (3).
degusta (a) vb. dēgustō, -āre.
degustare s. gustātūs, -ūs.
deja adv. iam.
dejuca (a) vb. disiungō, -ēre;
abiungō, -ēre.
dejuna (a) vb. cēnō, -āre.
delapidare s. ēgestīō, -ōnis;
pēcūlātūs, -us.
delapidator s. āversor, -ōris;
interceptōr, -ōris; pēcūlātōr, -
ōris.
delator s. dēlatōr, -ōris.
delatțiune s. dēlātīō, -ōnis.
delăsare s. sōlūtīō, -ōnis.
delega (a) vb. lēgō, -āre.
delegație s. lēgātīō, -ōnis.
delfin s. delphīn, -īnis.
delibera (a) vb. consīlior, -ārī;
dēlībērō, -āre.
deliberare s. consīlium, -iī;
consultātīō, -ōnis; dēlībērātīō,
-ōnis.
delicat adv. dēlīcātē; mollītēr;
spēcīōsē; tēnērē.
delicat adj. grācīlis, -e; lēpīdus
(3); mollis, -e; nītīdus (3);
tēnūis, -e.

delicatese s. (pl.) scītāmenta,
-ōrum.
delicatețe s. lēpōr, -ōris;
mollītīa, -ae; subtīlītās, -ātis;
tēnūtās, -ātis.
delicios adj. dēlīcātus (3).
delict s. crīmēn, -īnis; culpa, -
ae; delictum, -ī.
delimita (a) vb. dēmētō, -āre;
fīnīō, -īre; mētō, -āre.
delimitare s. finītīō, -ōnis;
līmīnātīō, -ōnis.
delir s. deliratīō, -ōnis; fūrōr, -
ōris.
delirant adj. cerrītus (3);
insānus (3).
deloc adv. haūd; mīnīmē;
nēquāquam; nīhīl; omnīnō.
deluros adj. collīnus (3).
demagog s. contīōnātōr, -ōris;
plēbīcōla, -ae.
demență s. dēmētīa, -ae.
demisie s. dēcēssūs, -ūs;
vēcātīō, -ōnis.
demite (a) vb. circumscribō, -
ēre.
demiurg s. dēmīurgus, -ī.
demn¹ adv. amplē; dignē.
demn² adj. dignus (3).
demnitar s. māgistrātūs, -ūs.
demnitate s. dignītās, -ātis;
hōnestas, -ātis; hōnestum, -ī;
maiestas, -ātis.
democrație s. lībērtās, -ātis.
demoda (a) vb. obmūtescō, -
ēre.
demodat adv. obsōlētē.
demon s. daēmōn, -ōnis.
demonic adj. daemoniacus (3).
demonstra (a) vb. argūmentor,
-ārī; dēmōnstrō, -āre;
monstrō, -āre.

demonstrare *s.* constitutîō, -
ōnis; dēmonstrātîō, -ōnis;
ostentātîō, -ōnis.

demonstrativ *adj.*
dēmonstrātîvus (3).

demonstrație *s.* āpōdīxis, -is.

demult *adv.* dūdum; vētustē.

denaturare *s.* cālumnīa, -ae.

denatura (a) *vb.* invertō, -ēre.

denivelat *adj.* īnaequālis, -e;
tūmūlōsus (3).

dens *adj.* crassus (3); pinguis,
-e; sōlīdus (3); spissus (3).

densitate *s.* crassitās, -ātis;
crassitūdō, -īnis; crēbrītās,
ātis; densītas, -atis.

denumi (a) *vb.* cognōminō, -
āre; desīgnō, -āre.

denumire *s.* appellātîō, -ōnis;
nomīnatîō, -ōnis; nōmēn, -
īnis.

denunț *dēlātîō, -ōnis; prōdītîō,*
-ōnis; indīcīum, -īī.

denunța (a) *vb.* dēfērō, -ferre;
indīcō, -āre; praedīcō, -āre;
prōfītēor, -ērī.

denunțare *s.* enuntiātîō, -ōnis.

deocamdată *adv.* intērīm.

deochea (a) *vb.* invīdēō, -ēre.

deochi *s.* fascīnum, -ī.

deodată *adv.* rēpente; sūbītō.

deopotrivă¹ *adv.* aequābīlītēr;
parītēr.

deopotrivă² *adj.* aequātus (3).

deosebi¹ (a) *vb. (refl.)* diffērō,
differre.

deosebi² (a) *vb.* discernō, -
ēre; discrīmīnō, -āre;
dīstīnguō, -ēre.

deosebire *s.* discrīmēn, -īnis;
dispārīlītās, -ātis;
dissīmīlītudō, -īnis; varīētās, -
ātis.

deosebit *adj.* dīversus (3);
ēgrēgīus (3); excellēns, -ntis;
sēpār, -pāris; singūlaris, -e.

deosebit¹ *adv.* discrīmīnatīm;
elēgantēr; excellentēr;
nōbīlītēr.

deosebit² *adj.* nōtābīlis, -e;
pollens, -ntis; praecīpūus (3);
praeclarus (3); praesignis, -e;
praestans, -ntis.

departe *adv.* altē; longē;
longītēr; prōcūl; prōtīnūs;
rēmōtē; ultrō.

departe de *adj.* rēmōtus (3).

depărta (a) *vb.* abdō, -ēre;
ābēō, -īre.

depărtare *s.* distantīa, -ae;
līmēs, -ītis; longīnquītās, -
ātis.

depărtat *adj.* abdītus (3);
longīnquus (3).

depăși (a) *vb.* antēcēdō, -ēre;
praetērēō, -īre; sūpērō, -āre;
vincō, -ēre.

depășire *s.* praegressīō, -ōnis.

dependent *adj.* obnoxīōsus
(3); obnoxīus (3).

depila (a) *vb.* dēpīlō, -āre; pīlō,
-āre.

deplânge (a) *vb.* applōrō, -
āre; collācrīmō, -āre;
commīsēror, -ārī; dēlāmentor,
-ārī; dēplangō, -ēre; dēplōrō,
-āre.

deplasare *s.* mōlītîō, -ōnis.

deplasat *adj.* luxus (3).

deplin¹ *adj.* perfectus (3);
plēnus (3).

deplin² *adv.* sōlīdē.

deporta (a) *vb.* exportō, -āre;
dēportō, -āre.

deportare *s.* exportātîō, -ōnis.

deposeda (a) *vb.* dēnūdō, -
āre; prīvō, -āre; spōlīō, -āre.

deposedare *s.* dēductiō, -ōnis.
deposedat¹ *s.* exhērēs, -ēdis.
deposedat² *adj.* vīdūus (3).
depoziit *s.* condītōriūm, -iī;
 rētrīmentum, -ī; thēsaurus, -ī.
depozita (a) *vb.* condō, -ēre.
depoziție *s.* testīmōniūm, -iī.
depravare *s.* dēprāvātiō, -ōnis;
 prāvītās, -ātis.
depravat *adj.* impūrus (3).
deprecia (a) *vb.* dētrectō, -āre;
 obtērō, -ēre.
depresiune *s.* convallis, -is.
deprinde (a) *vb.* assuescō, -
 ēre; consuescō, -ēre; ēdiscō,
 -ēre; imbūō, -ēre.
deprindere *s.* suētum, -ī.
deprins *adj.* compōs, -ōtis;
 exercitātus (3); experiēns,
 ntis; fāmīlīaris, -e.
depune (a) *vb.* appōnō, -ēre;
 deponō, -ēre; impōnō, -ēre;
 ponō, -ēre.
depunere *s.* sēdīmentum, -ī.
derbedeu *s.* nebūlō, -ōnis;
 verbērō, -ōnis.
deriva (a) *vb.* delabor, -ī;
 dēdūcō, -ēre; proflūō, -ēre.
derivare *s.* (gram.) dērīvātiō,
 ōnis.
des¹ *adj.* crassus (3); crēbēr
 (3); densus (3); frequēns, -
 ntis.
des² *adv.* crēbrō; frēquentēr;
 densē.
desacraliza (a) *vb.* prōfānō, -
 āre.
desagă *s.* pērūla, -ae.
desăvârși (a) *vb.* consummō, -
 āre; percōlō, -ēre; perficīō, -
 ēre.
desăvârșire *s.* perfectiō, -ōnis.
desăvârșit *adj.* explētus (3);
 ēmendātus (3).

desăvârșit *adv.* dīvīnē;
 pēnītūs; subtīlīter.
descâlci (a) *vb.* enodō, -āre.
descânta(a) *vb.* cantō, -āre;
 praecantō, -āre; praecănō, -
 ēre; rēcănō, -ēre.
descântec *s.* cantāmen, -inis;
 canticum, -ī; incantamentum,
 -ī.
descăleca (a) *vb.* dēflūō, -ēre.
descălța (a) *vb.* discalcēō, -
 āre; excalceō, -āre.
descărca (a) *vb.* dēōnērō, -
 āre; effērō, efferre; exonerō, -
 āre; lēvō, -āre.
descărcare *s.* immūnītās, -
 ātis.
deschide (a) *vb.* āpērīō, -īre;
 disclūdō, -ēre; pătēfăcīō, -
 ēre; rēclūdō, -ēre.
deschidere *s.* āpertīō, -ōnis;
 hīātūs, -ūs; mēātūs, -ūs;
 pătēfactiō, -ōnis.
deschis¹ *adj.* certus (3);
 hīucus (3); latus (3); pătulus
 (3); pervīus (3).
deschis² *adv.* apertē; pālam;
 simplīcītēr; sincērē.
deschizătură *s.* āpertīō, -ōnis;
 ōrīficiūm, -ii; ōs, ōris.
descinde (a) *vb.* descendō, -
 ēre; rēcīngō, -ēre.
descoase (a) *vb.* răsūō, -ēre;
 rētexō, -ēre.
descolăci (a) *vb.* volvō, -ēre.
descompune (a) *vb.* discūtīō, -
 ēre; dissolvō, -ēre; līquēfăcīō,
 -ēre; pūtrefăcīō, -ēre.
descompunere *s.* dissertīō,
 ōnis; dissīpătīō, -ōnis;
 dissōlūtīō, -ōnis; rēsōlūtīō, -
 ōnis; sōlūtīō, -ōnis.
descompus *adj.* rancīdus (3);
 tăbīdus (3).

desconsidera (a) *vb.* dētrāhō, -ēre; praetērēō, -īre.

desconsiderare *s.* contemptūs, -ūs.

descoperi (a) *vb.* āpērīō, -īre; compērīō, -īre; invēnīō, -īre; rētēgō, -ēre; rēvēlō, -āre.

descoperire *s.* dēprēhensīō, -ōnis; inventīō, -ōnis; inventum, -ī; rēvēlātīō, -ōnis.

descoperit *adj.* āpertus (3); ēvestīgātus (3).

descoperitor *s.* prōdītōr, -ōris; inventōr, -ōris; investīgātōr, -ōris.

descrește(a) *vb.* dēcrescō, -ēre; diffilūō, -ēre.

descreștere *s.* abscessīō, -ōnis; dēcessūs, -ūs; decrementum, -ī.

descrie (a) *vb.* dēfingō, -ēre; dēmonstrō, -āre; describō, -ēre.

descriere *s.* dēmonstrātīō, -ōnis; descriptīō, -ōnis; dīgestīō, -ōnis.

descurajare *s.* abiectīō, -ōnis; contrītīō, -ōnis; dēfectīō, -ōnis; debīlītātīō, -ōnis; hūmīlītās, -ātis.

descurajat *adj.* deiectus (3); prōlapsus (3); subdēbīlītātus (3).

descurajator *adj.* tabīficus (3).

descurca (a) *vb.* extrīcō, -āre; expedīō, -īre; volvō, -ēre; explicō, -āre.

descurcare *s.* ēnodātīō, -ōnis.

descurcăreț *adj.* efficax, -ācis; sōlūtus (3).

desemna (a) *vb.* desīgnō, -āre.

desemnare *s.* dēsīgnatīō, -ōnis; ēdītīō, -ōnis; nōtātīō, -ōnis.

desen *s.* grāphis, -īdis; dīagramma, -ātis.

desena (a) *vb.* describō, -ēre; dēlīnēō, -āre; līnēō, -āre.

desenare *s.* dēformātīō, -ōnis.

desface (a) *vb.* abrumpō, -ēre; dēglutīnō, -āre; dissolvō, -ēre; restringō, -ēre; solvō, -ēre.

desfacere *s.* dissōlūtīō, -ōnis; dispārātīō, -ōnis; sōlūtīō, -ōnis.

desfășura (a) *vb.* dēcēdō, -ēre; dēdūcō, -ēre, pandō, -ēre; pătēō, -ēre; volvō, -ēre.

desfășurare *s.* evolūtīō, -ōnis; explicātus, -ūs; tractus, -ūs.

desfăta (a) *vb.* dēlectō, -āre; oblectō, -āre; rēcŕēō, -āre; rēlēvō, -āre.

desfătare *s.* lēpōr, -ōris; delectātīō, -ōnis.

desfăcut *adj.* pătulus (3); laxus (3).

desfătător *adj.* blandus (3).

desfigura(a) *vb.* dētorquēō, -ēre; deformō, -are.

desfigurare *s.* dēformātīō, -ōnis.

desființa (a) *vb.* oblittērō, -āre; inducō, -ēre; rescindō, -ēre; rēmōvēō, -ēre.

desființare *s.* ābōlītīō, -ōnis; sublātīō, -ōnis.

desfrânare *s.* imprōbītās, -ātis; nēquītīa, -ae; sālācītās, -ātis.

desfrânat¹ *s.* āmātōr, -ōris; lastaurus, -ī; moechus, -ī.

desfrânat² *adj.* flāgītīōsus (3); impūdīcus (3); impūrus (3); lascivus (3); lībīdīnōsus (3); līcentīōsus (3).

desfrânat³ *adv.* lībīdīnōsē; lascivē; līcentēr.

desfrânată *s.* prôsăda, -ae.
desfrâu *s.* impudicitia, -ae;
 lascivă, -ae; libidō, -inis;
 licentia, -ae; stūprum, -ī.
deshăma (a) *vb.* abiungō, -ěre;
 intěriungō, -ěre.
deshidrata (a) *vb.* dētěgō, -
 ěre.
desigur *adv.* certě; certum;
 demŭm; equidem; omninō;
 prōfectō; quidēm; quippě;
 săně; scilicet; videlicet.
desime *s.* crassitūdō, -inis;
 crēbritās, -ātis.
desinență *s. (gram.)*
 terminātiō, -ōnis.
desjuga (a) *vb.* dēiungō, -ěre.
despăgubi (a) *vb.* rēpendō, -
 ěre.
despăgubire *s.* pensīō, -ōnis;
 poena, -ae; sōlaciŭm, -iī;
 stīpendiŭm, -iī; sātisfactiō, -
 ōnis.
despărți *vb.* disclūdō, -ěre;
 disiungō, -ěre; dīvidō, -ěre;
 scindō, -ěre; sepărō, -ăre.
despărțire *s.* disclusiō, -ōnis;
 disiunctiō, -ōnis; divortīum, -
 iī; rēpudiŭm, -iī; scissūra, -
 ae; sēcessīō, -ōnis;
 sēcessŭs, -ŭs; sēpărātiō, -
 ōnis.
despărțit *adj.* dīvidŭus (3);
 sēiugātus (3); schistōs (3).
despărțit *adv.* sēorsŭm
 (sēorsŭs).
despărțitură *s.* lōcŭlāmentum,
 -ī.
despături (a) *vb.* volvō, -ěre.
despica (a) *vb.* āpěrīō, -īre;
 discindō, -ěre; disclūdō, -ěre;
 discŭtiō, -ěre; fărīō, -īre;
 pandō, -ěre; scindō, -ěre;
 sēcō, -ăre; sulcō, -ăre.

despicare *s.* discīdŭm, -iī.
despicat *adj.* bifidatus (3);
 bisulcus (3); multifidus (3).
despletit *adj.* effusus (3);
 sparsus (3).
despot *s.* tyrannus, -ī.
despotic¹ *adj.* impěrīōsus (3);
 sŭperbus (3).
despotic² *adv.* tyrannicē.
despovăra (a) *vb.* exonerō, -
 âre.
despre *prep. cu abl.* de.
desprinde (a) *vb.* convellō,
 ěre; dēcerpō, -ěre; praecīdō,
 -ěre; rēfigō, -ěre.
desprindere *s.* dispărātiō, -
 ōnis.
despuia (a) *vb.* epīlō, -ăre;
 lăcērō, -ăre; spōlīō, -ăre.
despuiat *adj.* prīvus (3).
despuiere *s.* expilātiō, -ōnis.
destăinui (a) *vb.* ēvulgō, -ăre;
 exauctōrō, -ăre; pandō, -ěre.
destăinuire *s.* prōditiō, -ōnis.
destin *s.* sors, -rtis.
destina (a) *vb.* desăcrō, -ăre;
 destīnō, -ăre.
destinație *s.* destīnatīō, -ōnis;
 praepōsitiō, -ōnis.
destinde (a) *vb.* diffundō, -ěre;
 rēlaxō, -ăre; retendō, -ěre;
 solvō, -ěre; rēsolvō, -ěre;
 rēmittō, -ěre.
destindere *s.* laxamentum, -ī;
 rēmisiō, -ōnis; rēlaxātiō, -
 ōnis.
destins *adj.* laxus (3).
destrăbălare *s.* perversitās, -
 ātis.
destrăbălat *adj.* cīnaedus (3).
destrămat *adj.* collăcerātus
 (3).
destul *adv.* admōdŭm; affătīm;
 hactēnŭs; sātis; sufficiētěr.

deșteleni (a) vb. prōfringō, ẽre; rēpastinō, -āre.
deștelenire s. mōlītīō, -ōnis.
desuet adj. dēsuētus (3).
deșert adj. ținānis, -e; vānus (3); vācūus (3).
deșertăciune s. vānītās, -ātis.
deși conj. etsi; līcēt; quamquam; quamvīs.
deșira (a) vb. volvō, -ẽre.
deștept adj. vāfēr (3).
deștepta (a) vb. suscītō, -āre; rēfricō, -āre.
deșteptat adj. perrectus (3).
detaliat adv. membrātīm.
deteriora (a) vb. consēnescō, -ẽre.
deteriorat adj. obsōlētus (3).
determina (a) vb. cūrō, -āre; fīnīō, -īre; perpellō, -ẽre; persuādēō, -ẽre; praefīnīō, -īre; prōcrēō, -āre.
determinare s. definītīō, -ōnis.
detestabil adj. dētestābīlis, -e; illaudātus (3); inquinātus (3); tētēr (3).
detestare s. detestatīō, -ōnis.
detestat adj. pērōsus (3); invīdīōsus (3).
detractor s. dētractōr, -ōris; dētrectātōr, -ōris.
deturna (a) vb. dētorquēō, -ẽre; intervertō, -ẽre.
deține (a) vb. obtīnēō, -ẽre; tractō, -āre.
devasta (a) vb. dēpōpūlō, -āre; pervastō, -āre; raptō, -āre; vastō, -āre.
devastare s. pōpūlātūs, -ūs; vastātīō, -ōnis.
devastator¹ adj. pōpūlābundus (3); vastīficus (3).
devastator² s. pōpūlātōr, -ōris; vastātōr, -ōris.

deveni (a) vb. concinnō, -āre; evādō, -ẽre; fīō, fīeri.
devia (a) vb. dēclīnō, -āre; dēpellō, -ẽre; inclīnō, -āre.
deviație s. clināmēn, -īnis.
devora (a) vb. dēpascō, -cẽre; dēpascor, -ī; ẽdō, -ẽre; vōrō, -āre.
devotament s. dēvōtīō, -ōnis; pīētas, -ātis.
devotat¹ adj. bēnēvōlus (3); dēdītus (3); dēvōtus (3).
devotat² adv. bēnīgnē.
dezacord s. dissīdentīa, -āe.
dezacordat adj. incontentus (3).
dezagrega (a) vb. rēsolvō, -ẽre.
dezagregare s. sōlūtīō, -ōnis; rēsōlūtīō, -ōnis.
dezamăgire s. frustrātīō, -ōnis.
dezamăgit adj. ẽlūsus (3).
dezaproba (a) vb. imprōbītō, -āre; rēprēhendō, -ẽre; rēprōbō, -āre; vītūpērō, -āre.
dezaprobare s. imprōbātīō, -ōnis.
dezaprobator s. rēprēhensōr, -ōris.
dezarma (a) vb. exarmō, -āre; discingō, -ẽre.
dezarmat adj. nudus (3).
dezastru s. clādes, -is; pernīcīes, -ēī; pīacūlum, -ī.
dezastruos adv. cālāmītōse.
dezavantajos adj. detrīmentōsus (3).
dezbate (a) vb. consūlō, -ẽre; dispūtō, -āre; lītīgō, -āre; tractō, -āre.
dezbatere s. consīlīum, -īī; dispūtātīō, -ōnis; iurgīum, -īī.
dezbina (a) vb. distrāhō, -ẽre; dissōcīō, -āre.

dezbinare *s.* sēdītīō, -ōnis;
scissūra, -ae.

dezbinat *adj.* discors, -cordis.

dezbrāca (a) *vb.* dēvestīō, -īre;
spōlīō, -āre.

dezbrācat *adj.* nudus (3).

dezerta (a) *vb.* transfūgīō, -
ēre.

dezertare *s.* dēsertīō, -ōnis;
transfūgīum, -iī.

dezertor *s.* perfūga, -ae;
transfūga, -ae.

dezgheṭa (a) *vb.* rēgēlō, -āre.

dezgoli (a) *vb.* dēnūdō, -āre;
rēnūdō, -āre.

dezgolire *s.* nūdātīō, -ōnis.

dezgropa (a) *vb.* effōdīō, -ēre;
rēfōdīō, -ēre.

dezgust *s.* āversīō, -ōnis;
taedīum, -iī.

dezgustat *adj.* fastīdīōsus (3).

dezgustător¹ *adj.* āversābīlis, -
e; foedus (3); rancīdus (3);
sordīdus (3); spurcus (3);
turpis, -e.

dezgustător² *adv.* fastīdīōsē;
spurcē.

dezinteresat¹ *adv.* grātīs.

dezinteresat² *adj.* innōcens,
ntis; mōdestus (3);
vōluntārius (3).

dezlānṭui (a) dēbacchor, -ārī;
effundō, -ēre.

dezlānṭuire *s.* intempēriēs, -ēī.

dezlega(a) *vb.* absolvō, -ēre;
discingō, -ēre; rēvincīō, -īre;
solvō, -ēre.

dezlegare *s.* sōlūtīō, -ōnis;
rēsōlūtīō, -ōnis.

dezlegat *adj.* sōlūtus (3).

dezlipi (a) *vb.* dēglutīnō, -āre;
rēglutīnō, -āre.

dezmāṭat *adj.* sōlūtus (3);
sālux, -acis.

dezmembra (a) *vb.* dēartūō, -
āre.

dezmiardat *adj.* blandus (3).

dezmierda (a) *vb.* blandīor, -
īrī; foveō, -ēre.

dezmierdare *s.* affectīō, -ōnis;
;blandītīa, -ae.

dezminṭi (a) *vb.* destrūō, -ēre;
imprōbō, -āre; rēfellō, -ēre;
rēfūtō, -āre.

dezmoṭire *s.* vēgētātīō, -ōnis.

dezmoṣteni (a) *vb.* exhērēdō, -
āre.

dezmoṣtenire *s.* abdicātīō, -
ōnis.

dezmoṣtenit *s.* exhērēs, -ēdis.

deznādājduit dēpōsītus (3).

deznoda (a) *vb.* enodō, -āre;
rēsolvō, -ēre.

deznodāmānt *s.* exitūs, -ūs.

dezonoare *s.* flāgītīum, -iī;
ignōmīnīa, -ae.

dezonora (a) *vb.* effēmīnō,
āre; infāmō, -āre; inhōnestō, -
āre; mēcūlō, -āre; turpō, -āre.

dezonorant¹ *adj.* dēdēcōrus
(3); flāgītīōsus (3); pūdendus
(3).

dezonorant² *adv.* inhōnestē.

dezonorare *s.* dēformītās,
ātis.

dezonorat *adj.* infāmis, -e;
turpīficātus (3).

dezordine *s.* īnordīnātīō, -ōnis;
tūmultūs, -ūs; turba, -ae;
turbāmentum, -ī.

dezordonat¹ *adv.* confūsē;
prōfūsē; turbīdē.

dezordonat² *adj.* incompōsītus
(3); īnordīnātus (3);
tūmultūōsus (3).

dezrādācina (a) *vb.* subrūō, -
ēre.

dezumfla (*refl.*) (a) detūnescō, -ere.

dezvălui (a) vb. āpērīō, -īre; indīcō, -āre; pătēfăcīō, -ere; praedicō, -āre; rēsīgnō, -āre; rēvēlō, -āre.

dezvăluire s. pătēfactiō, -ōnis.

dezvăta (a) vb. dēdiscō, -ere; dēsuescō, -ere.

dezveli (a) vb. dēnūdō, -āre; discīngō, -ere.

dezvinovăți (a) vb. expurgō, -āre; sublēvō, -āre.

dezvolta (a) vb. ādōlescō, -ere; amplīfīcō, -āre; mātūnescō, -ere.

dezvoltare s. incrēmētum, -ī; prōgressiō, -ōnis; prōgressūs, -ūs; tractūs, -ūs.

dezvoltat *adj.* dīlātatus (3).

diabolic *adj.* daemoniacus (3).

diademă s. dīādēma, -ātis.

diagonal *adj.* dīāgōnālis, -e.

dialect s. lingua, -ae.

dialectician *adj.* dīālectīcus (3).

dialog s. dīverbīum, -īī; dīālōgus, -ī; sermō, -ōnis.

diatriba s. dīātriba, -ae.

dibaci¹ *adv.* argūtē; compōsite.

dibaci² *adj.* artīfīcīōsus (3); dextēr (3); sollers, -rtis.

dibăcie s. consultūs, -ūs; habīlītās, -ātis; dextērītās, -ātis.

dichisit *adj.* cultus (3).

dicta (a) vb. praescrībō, -ere; praedicō, -ere.

dictator s. dīctātōr, -ōris.

dictatură s. dictātūra, -ae.

dicție s. phrāsis, -is.

dietă s. ieiūnīum, -īī.

diferență s. discrīmēn, -īnis; dissīmīlītudō, -inis.

diferenția (a) vb. convārīō, -āre; distinguō, -ere.

diferențiere s. distinctiō, -ōnis.

diferit *adj.* dispār, -paris; dīversus (3); īnaequālis, -e; vārīus (3).

diferit *adv.* dīversē; īnaequālītēr; multīformītēr; pervārīē; sēcūs; vārīē.

difficil¹ *adj.* difficilis, -e.

difficil² *adv.* contentē; vix.

difficultate s. difficultās, -ātis; grāvītās, -ātis.

diform *adj.* dēformis, -e; distortus (3); prāvus (3).

diformitate s. dēformītās, -ātis; prāvītās, -ātis.

difuza (a) vb. circumfērō, ferre.

dig s. aggēr, -ēris.

digera (a) vb. confīcīō, -ere; dīgērō, -ere.

digerat *adj.* confectus (3).

digestie s. coctiō, -ōnis; dīgēstīō, -ōnis.

digresiune s. dēclīnātīō, -ōnis; dīgressīō, -ōnis; dīgressūs, -ūs.

dihor fēlēș, -is.

dilatat *adj.* dīlātatus (3).

dilatație s. inflātīō, -ōnis.

dilate (a) vb. collaxō, -āre.

dilemă s. complexiō, -ōnis.

dilua (a) vb. dīlūō, -ere.

dimensiune s. dīmēnsiō, -ōnis; mēnsūra, -ae; lāītūdō, -īnis; mōdus, -ī.

dimineața *adv.* matutīnō; mănē.

dimineața s. matutinum, -ī.

diminua (a) vb. dēōnērō, -āre; dīmīnūō, -ere.

diminuaire *s.* dēductiō, -ōnis;
demptiō, -ōnis; minūtiō, -ōnis.

dimpotrivă *adv.* contrārīē;
immō.

din *prep. cu abl.* ab; de; ex.

din cauza *prep. (abl.)* ex,
prae;(ac.) propter; ōb.

dinadins *adv.* destīnatō.

dinaintea *prep. cu ac.* ōb.

dinăuntru¹ *adj.* intestīnus (3).

dinăuntru² *adv.* intūs.

dincoace de *prep. cu ac.* cīs.

dincoace *adv.* citra.

dincolo *adv.* altrīnsēcūs; ultrō;
usquē; ultērīus.

dincolo de *prep. cu ac.* trans.

dinspre *prep. cu ac.* versus.

dinte *s.* dens, -ntis.

dintre *prep.* ex(abl.); inter(ac.).

dințat *adj.* denticulātus (3);
dentātus (3); serrātus (3).

dințisor *s.* denticūlus, -ī.

diocază *s.* dīoecēsis, -is.

diplomă *s.* cōdīcillus, -ī;
dīplōma, -ātis.

direct¹ *adv.* cōmīnus; dīrectē;
dīrectō; prorsum; rectā.

direct² *adj.* rectus (3).

direcție *s.* dīrectiō, -ōnis;
dūcātūs, -ūs.

dirigitor *s.* mōderatōr, -ōris.

dirija (a) *vb.* rēgō, -ēre.

dirijorul corului *s.* chōrāgus, -
ī.

disc (pentru aruncat) *s.* discus,
-ī.

disc solar *s.* clypēus, -ī.

discernământ *s.* dīlīgēntīa, -
ae; iudīcīum, -īī.

disciplină *s.* discīplīna, -ae;
mōdestīa, -ae.

discipol *s.* ālumnus, -ī;
discīpūlus, -ī.

discobol *s.* discōbōlōs, -ī.

discontinuitate *s.*
interrumptiō, -ōnis.

discordant *adj.* absōnus (3);
dissōnus (3).

discordant *adv.* absurdē.

discordie *s.* discordīa, -ae.

discredita (a) *vb.* ēlèvō, -āre.

discret¹ *adj.* pūdēns, -ntis;
tectus (3).

discret² *adv.* vērēcundē.

discreție *s.* tăcīturnītās, -ātis.

disculpa (a) *vb.* convīncō, -
ēre; excūsō, -āre.

disculpare *s.* sātīsfactiō, -ōnis.

disculpat *adj.* purgātus (3).

discurs *s.* ōrātīō, -ōnis.

discuta (a) *vb.* collōquor, -ī;
dispūtō, -āre; tractō, -āre.

discutabil *adj.* contrōversus
(3); dispūtābīlīs, -e.

discuție *s.* dispūtatiō, -ōnis.

disensiune *s.* dissensīō, -ōnis.

disertație *s.* dissertātīō, -ōnis.

disimula (a) *vb.* prōtēgō, -ēre.

disimulare *s.* dissīmūlātīō, -
ōnis; fictiō, -ōnis; obstructiō, -
ōnis.

disjunție *s.* (ret.); disiunctiō, -
ōnis.

disloca (a) *vb.* dēartūō, -āre.

dislocat (prin tăiere) *adj.*
circumcaesus (3).

disocia (a) *vb.* dissōcīō, -āre.

dispărea (a) *vb.* cādō, -ēre;
cēdō, -ēre; dēcēdō, -ēre;
excīdō, -ēre; pērēō, -īre.

dispensat de *adj.* immūnis, -e.

dispera (a) *vb.* despērō, -āre.

disperare *s.* abiectiō, -ōnis;
despērātīō, -ōnis.

disperat *adj.* abiectus (3);
perdītus (3); extrāneus (3).

disperat *adv.* mīsērē.

displăcea (a) *vb.* displicēō, -
ēre.
dispoziție *s.* constitutīō, -ōnis;
instructūs, -ūs.
dispreț contemptīō, -ōnis;
contemptūs, -ūs; dēdignātīō, -
ōnis; despectīō, -ōnis.
disprețui (a) *vb.* contemnō, -
ēre; spernō, -ēre.
disprețuire *s.* contemptūs, -ūs;
sprētus, -us;
disprețuit *adj.* contrītus (3);
disprētus (3).
disprețuitor *s.* contemptōr, -
ōris; sprētōr, -ōris.
disprețuitor¹ *adj.*
contemnīficus (3), spernax, -
ācis; sūperbus (3).
disprețuitor² *adv.* arrōgantēr;
contūmācītēr.
disproporționat *adj.* impār, -
paris.
dispune (a) *vb.* compārō, -āre;
instītūō, -ēre; instrūō, -ēre;
ponō, -ēre.
dispunere *s.* compōsītīō, -
ōnis; lōcātīō, -ōnis; pōsītūra, -
ae.
dispus *adj.* affectus (3);
centuriātus (3).
disputa (a) *vb.* dīrīpīō, -ēre.
disputabil *adj.* concertātōrius
(3).
dispută *s.* certāmen, -īnis;
contentīō, -ōnis; lis, lītis;
lītīgīum, -iī.
distanța (a) *vb.* intermittō, -
ēre; interrumpō, -ēre.
distanțat *adj.* rārus (3).
distanță *s.* intervallum, -ī;
longinquitās, -ātis; spātium, -
iī.
distinct¹ *adv.* artīcūlātīm;
distinctē; expressē.

distinct² *adj.* concīsus (3);
singūlaris, -e.
distincție *s.* amplītūdō, -īnis;
distinctīō, -ōnis; ēlēgantīa, -
ae; grandītās, -ātis;
magnīficentīa, -ae; nobīlitas,
-ātis.
distinge (a) *vb.* discernō, -
ēre; discrīmīnō, -āre;
intellēgō, -ēre; sēcernō, -ēre.
distins¹ *adj.* elegāns, -ntis;
ēmīnens, -ntis; excellēns, -
ntis; illustris, -e; libēralis, -e;
ornātus (3); praeclarus (3);
praestans, -ntis.
distins² *adv.* elēgantēr;
excelsē.
distonant *adj.* absōnus (3).
distra (a) *vb.* illudō, -ēre; lūdō,
-ēre; lusītō, -āre.
distractiv *adj.* făcētus (3);
festīvus (3); festus (3);
lūsōrius (3).
distracție *s.* delectātīō, -ōnis;
iōcus, -ī; ludīcrum, -ī; lūsūs, -
ūs; oblectāmēn, -īnis.
distrage (a) *vb.* abdūcō, -ēre.
distribui (a) *vb.* distrībūō, -ēre.
distribuire *s.* dīgestūs, -ūs;
dispensātīō, -ōnis; distrībūtīō,
-ōnis; dīvīsīō, -ōnis.
distribuție *s.* dīgestīō, -ōnis.
district *s.* pāgus, -ī.
distrugător¹ *s.* consumptōr, -
ōris; vastātōr, -ōris.
distrugător² *adj.* internēcīvus
(3); mordax, -acis; tabīficus
(3).
distruge (a) *vb.* delēō, -ēre;
destrūō, -ēre; dēvastō, -āre;
dēvōrō, -āre; lăcērō, -āre;
pērīmō, -ēre; pōpūlor, -ārī.

distrugere *s.* deletiō, -ōnis;
excīdīum, -iī; ōbītūs, -ūs;
pernīciēs, -ēī; rūīna, -ae.
distrus *adj.* dēpōsītus (3).
ditiramb *s.* dīthyrambus, -ī.
divaga (a) *vb.* balbūtīō, -īre.
divan *s.* sponda, -ae.
divergent *adv.* contrārīē.
divers *adj.* multīfidus (3).
diversifica (a) *vb.* dispārō, -
āre.
diversitate *s.* disiunctiō, -ōnis;
dīversītās, -ātis.
diversiune *s.* āvōcātīō, -ōnis.
divertimente *s. (pl.)* lūsīō, -
ōnis.
divin *adj.* augustus (3); dīus
(3); dīvīnus (3); dīvus (3);
sācēr (3); sanctus (3).
divin *adv.* dīvīnē.
divinație *s.* sūperstītiō, -ōnis.
divinitate *s.* dēus, -ī; dīvīnītās,
-ātis.
diviniza (a) *vb.* consēcrō, -āre.
divinizat *adj.* sācrātus (3).
diviza (a) *vb.* distrāhō, -ēre;
scindō, -ēre.
divizibil *adj.* dīvīdūus (3).
diviziune *s.* dīvīsīō, -ōnis.
divorț *s.* divortīum, -iī.
divorța (a) *vb.* discēdō, -ēre;
dīvertō, -ēre.
divulga (a) *vb.* diffamō, -āre;
dīvulgō, -āre; effērō, efferre.
divulgare *s.* pūblicātīō, -ōnis.
dizgrație *s.* offensa, -ae;
offensīō, -iōnis.
dizgrațios *adv.* dūrē.
dizolva (a) *vb.* dīgērō, -ēre;
dissolvō, -ēre; ēlūō, -ēre.
dizolvare *s.* tībēs, -is.
doamnă *s.* hēra, -ae.
doar *adv.* solum; tantum.

dobândi (a) *vb.* collīgō, -ēre;
complector, -ī; dēportō, -āre;
ēmō, -ēre; făcīō, -ēre; fērō,
ferre; gērō, -ēre; pāriō, -ēre;
tēnēō, -ēre; vincō, -ere.
dobândire *s.* consēcūtīō, -
ōnis; pāratīō, -ōnis;
reportatīō, -ōnis.
dobitoc *s.* āsīnus, -ī;
babaecalus, -ī; bārō, -ōnis.
dobitocie *s.* stultītiā, -ae.
doborâre *s.* dēmōlītīō, -ōnis.
doborât *adj.* saucīus (3).
dobori *vb.* metō, -ēre;
opprīmō, -ēre; prēmō, -ēre;
sternō, -ēre.
docil *adj.* dōcīlis, -e;
tōlērābilis, -e.
doct *adv.* eruditē.
doctorie *s.* vēmēnum, -ī.
doctrină *s.* doctrina, -ae; rătīō,
-onis; stūdīum, -iī.
document *s.* chīrōgraphum, -ī;
dōcūmentum, -ī.
dogmă *s.* dēcrētum, -ī; dogma,
-atis.
dogori (a) *vb.* aestūō, -āre.
dogorit *adj.* vāpōrīfēr (3).
doi *num* duo, duae, duo.
doi² *adj.* dūplex, -īcis; gēmīnus
(3).
doică *s.* nūtrīcūla, -ae; nūtrix, -
īcis; mamma, -ae.
dojana *s.* castigatīō, -ōnis.
dojeni (a) *vb.* admōnēō, -ēre;
castīgō, -āre; vītūpērō, -āre.
dojenire *s.* nōta, -ae.
dojenitor *adj.* ōbiurgātōrius
(3).
doliu *s.* luctūs, -ūs; maerōr, -
ōris; sordes, -īum.
domeniu *s.* fundus, -ī; rēgīō,
ōnis; regnum, -ī.
domestic *adj.* dōmestīcus (3).

domestici (a) *vb.* mitīgō, -āre.

domiciliu *s.* cōlōniā, -ae;

dōmīcīlium, -īī.

domina (a) *vb.* dōmīnor, -ārī;
pōtīor, -īrī; regnō, -āre; rēgō,
-ēre.

dominație *s.* dōmīnatīō, -ōnis;
pōtēntiā, -ae; pōtēntātūs, -ūs.

domni (a) *vb.* regnō, -āre.

domnie *s.* princīpātūs, -ūs;
impēriū, -īī; regnum, -ī.

domol *adj.* lentus (3); mollis,
e.

domol *adv.* dōtīōsē; tranquillē.

domoli (a) *vb.* conquīescō,
ēre; contīcescō, -ēre.

donator *s.* collātor, -ōris;
dōnātōr, -ōris; largitōr, -ōris.

donatie *s.* condonātīō, -ōnis;
dōnum, -ī.

dori (a) appētō, -ēre; cūpīō, -
ēre; dēsīdērō, -āre; optō,
āre; pētō, -ēre; quaerō, -ēre.

dorința *s.* appētentiā, -ae;
cūpīdō, -īnis; dēsīdēriū, -īī;
lībīdō, -īnis; optātīō, -ōnis;
optātum, -ī.

dorit *adj.* appētībīlis, -e;
expectātus (3).

doritor *adj.* āvīdus (3);
cūpīens, -ntis; stūdīōsus (3).

dormi (a) *vb.* cūbō, -āre;
dormīō, -īre; quīescō, -ēre.

dormitor *s.* cūbīcūlum, -ī.

dornic *adj.* āvīdus (3); cūpidus
(3).

dos *s.* culus, -ī; tergum, -ī.

dosi (a) *vb.* comprīmō, -ēre.

dospi (a) *vb.* dēcōquō, -ēre.

dotat *adj.* affectus (3);
constītūtus (3).

dotă *s.* sarcīnūla, -ae.

dovadă *s.* argūmentum, -ī;
dōcūmentum, -ī; indicīum, -īī;
prōbatīō, -ōnis.

dovedi (a) *vb.* ādhibēō, -ēre;
attestor, -ārī; prōbō, -āre;
testor, -ārī.

dovedit *adj.* confessus (3);
compertus (3); mănīfestus
(3).

doveditor *adj.* dēmōnstrātīvus
(3).

dovleac *s.* cūcurbīta, -ae.

doza (a) *vb.* tempērō, -āre.

drag *adj.* āmoenus (3); cārus
(3); grātus (3).

dragoste *s.* āmōr, -ōris;
cārītās, -ātis.

dramatizare *s.* commissīō, -
ōnis.

drapel *s.* signum, -ī.

draperie *s.* vēlum, -ī.

drăgălaș *adj.* bellus (3).

drăgăstos *adj.* āmābīlis, -e.

drăguț *adj.* bellus (3)

drege (a) *vb.* concinnō, -āre;
rēcrēō, -āre; rēficiō, -ēre;
rēconcinnō, -āre.

drept¹ *adj.* aequābīlis, -e;
aequus (3); dextēr (3); dignus
(3); ērēctus (3); iustus (3);
rectus (3).

drept² *adv.* aptē; rectē; dignē;
plācīdē.

drept³ *s.* iūs, iūris; iustītīa, -ae.
dreptate *s.* aequītās, -ātis; iūs,
iūris; iustītīa, -ae.

dresa (a) *vb.* edōmō, -āre;
fingō, -ēre; formō, -āre.

dresat *adj.* conductus (3).

droaie *s.* (*fig.*) ācervus, -ī.

drob *s.* cytīsus, -ī.

drobiță *s.* (*bot.*); lutum, -ī.

drobușor *s.* (*bot.*) vītrum, -ī.

drog *s.* mēdicāmēn, -ntis.

drojdie *s.* fermentum, -ī;
magma, -atis; sentīna, -ae.
drug *s.* sēra, -ae.
drugī *s.* rēpāgūla, -ōrum.
druizi (preoţi gali) *s. (pl.)*
drūīdae, -ārum
drum *s.* ītēr, ītīnēris; vīa, -ae.
dual *adj.* anceps, -īpītis.
dubios *adj.* ambigūus (3);
arbītrārius (3).
dubla (a) *vb.* dūplīcō, -āre;
gēmīnō, -āre.
dublare *s.* dūplīcātīō, -ōnis;
gēmīnātīō, -ōnis.
dublat *adv.* dūplīcātō.
dublu¹ *adj.* anceps, -īpītis;
dūplex, -īcis; gēmellus (3).
dublu² *adv.* bīfārīām.
duce (a) *vb.* dūcō, -ēre;
ductō, -āre; fērō, ferre;
perdūcō, -ēre; trādūcō, -ēre;
vēhō, -ēre.
ducere *s.* ductūs, -ūs; ductīō, -
ōnis.
dud *s.* mōrus -ī.
dugheană *s.* tāberna, -ae.
duh *s.* ānīma, -ae.
duhni (a) *vb.* exhālō, -āre;
inhālō, -āre.
duioşie *s.* affectīō, -ōnis;
affectus, -ūs.
dulap *s.* ābācus, -ī; arca, -ae;
armārīum, -īī; cista, -ae;
vestīārīum, -īī.
dulce *adj.* dulcis, -e; mulsus
(3); mellēus (3).
dulce *adv.* mītē; lēnītēr; dulcē;
submissē.
dulceag *adj.* subdulcis, -e.
dulceaţă *s.* dulcēdō, -īnis;
mellīnīa, -ae; mulcēdō, -īnis;
suāvītās, -ātis.

dulciuri *s. (pl.)* dulcīōla, -ōrum;
baccalūsīae, -ārum.
dumbravă *s.* nēmūs, -ōris.
dungat *adj.* virgātus (3).
după aceea *adv.* dēhīnc;
dēinceps; dēinde; dēnīque;
postēa.
după ce *conj.* postquām.
după¹ *adv.* post; mox; iuxtā.
după² *prep.* cu ac. post.
după-amiază *adv.* post
mēridīem.
duplicitate *s.* dūplīcītās, -atis.
dur¹ *adv.* dūrē; dūrītēr.
dur² *adj.* lāpīdēus (3);
vēhēmēns, -ntis.
dura (a) *vb.* dūrō, -āre; mănēō,
-ēre; stō, stāre; sūpersūm, -
esse.
durabil *adj.* dūrābīlīs, -e;
pērennis, -e; perpētūus (3);
stābīlīs, -e.
durabilitate *s.* stābīlītās, -ātis.
durată *s.* aevītas, -ātis; cursūs,
-ūs; longīnquītās, -ātis;
spātīum, -īī.
durea (a) *vb.* dōlēō, -ēre.
durere *s.* angōr, -ōris; dōlōr, -
ōris; luctūs, -ūs; maerōr,
ōris.
dureros¹ *adj.* ācerbus (3);
aeger (3); illaetābīlīs, -e.
dureros² *adv.* dōlentēr.
duritate *s.* aspērītās, -ātis;
dūrītās, -ātis; rīgōr, -ōris.
duşman I. *s.* hostis, -is; **II.** *adj.*
īnīmīcus (3).
duşmăni (a) *vb.* īnīmīcō, -āre.
duşmănie *s.* īnīmīcītīa, -ae.
duşmănos *adj.* hostilis, -e.
duşumea *s.* tābūlātīō, -ōnis.

E

ea *is, ăă, ȳd, pron.*

echer *s. ămussis, -is.*

echilibra *vb. (a) lȳbrō, -ăre.*

echilibrat *adj. aequus (3).*

echilibru *s. aequȳlȳbrȳum, -iȳ;*
compensătȳd, -ōnis.

echinoctiu *s. aequĩnoctȳum, -*
iȳ.

echipa *vb. (a) armō, -ăre;*
ornō, -ăre; instrȳd, -ěre.

echipament *s. ornatȳs, -ȳs;*
ornămentum, -ȳ.

echitabil¹ *adj. iustus (3).*

echitabil² *adv. intěgrē.*

echitate *s. aequăbȳlĩtās, -ătis.*

echivoc¹ *s. ambȳguĩtās, -ătis;*
dȳplĩcitās, -atis.

echivoc² *adj. dȳbȳs (3);*
perplexus (3).

echivoc³ *adv. perplexē.*

eclipsă *s. obscȳrătȳd, -ōnis;*
ěclĩpsis, -is.

ecluză *s. cătăracta, -ae;*
ěmissăřium, -iȳ.

economie *s. frugalĩtas, -ătis;*
parcĩmonȳa, -ae.

economisi *(a) vb. parcō, -ěre.*

ecou *s. ěchō, -ȳs.*

ecvestru *adj. equester (3).*

eczemă *s. ěpětȳgō, -ĩnis.*

edict *s. ědictum, -ȳ; littěrae, -*
ărum.

edificare *s. aedĩficătȳd, -ōnis.*

edificiu *s. aedĩfĩcȳum, -iȳ;*
mōnȳmentum, -ȳ.

edil *s. aedȳlis, -is.*

educa *(a) vb. ědȳcō, -ăre.*

educare *s. erudĩtȳd, -ōnis.*

educator *s. ědȳcatōr, -ōris.*

educaȳie *s. discȳplĩna, -ae;*
doctrĩna, -ae; ědȳcătȳd, -ōnis;
hȳmănĩtās, -atis.

efeb *s. ephebȳs, -ȳ.*

efect *s. effectum, -ȳ; effectȳs, -*
ȳs; eventum, -ȳ.

efectiv *adv. effectē.*

efectuare *s. confectȳd, -ōnis;*
effectȳd, -ōnis.

efemer *adj.* frăgīlis, -e.
efeminat *adj.* dēlīcātus (3);
 ēnervīs, -e; lēvis, -e.
eficace¹ *adj.* efficax, -ācis;
 praestans, -ntis; ūtilis, -e.
eficace² *adv.* efficācītēr.
eficacitate *s.* effectūs, -ūs;
 pōtentia, -ae; praestantia, -ae;
eficient *adj.* efficiēns, -ntis.
eficiență *s.* efficacitas, -ātis.
efigie *s.* effigiēs, -ēī; signum,
 ī.
efort *s.* contentiō, -ōnis; lăbōr,
 -ōris; nīsūs, -ūs.
egal¹ *adj.* aequālis, -e; aequus
 (3); compār, -āris, pār, pāris;
 sīmīlis, -e.
egal² *adv.* aequē; constantēr;
 parītēr.
egala (a) *vb.* ādaequō, -āre;
 exaequō, -āre; inaequō, -āre.
egalitate *s.* aequālītās, -ātis;
 aequītās, -ātis; pārīlītās,
 ātis; sīmīlītūdō, -īnis.
egaliza (a) *vb.* aequō, -āre;
 complānō, -āre.
egalizare *s.* aequātīō, -ōnis;
 exaequātīō, -ōnis.
egida *s.* aegis, -īdis (-īdos).
egoist *adj.* immūnis, -e.
egretă *s.* capex, -īcis.
ei bine *adv.* iam.
ei! ēhō, interj. ōhē.
elabora (a) *vb.* ēlăbōrō, -āre.
elefant *s.* ēlēphās, -antis.
elegant¹ *adv.* bellē; concinnē;
 cultē; distinctē; scītūlē;
 spēcīōsē; urbānē.
elegant² *adj.* bellus (3);
 concinnus (3); elegāns, -tis;
 făcētus (3); lautus (3);
 lēpīdus (3); nītīdus (3);
 ornātus (3).

elegantă *s.* cultūs, -ūs;
 lautītia, -ae; lēpōr, -ōris;
 mundītia, -ae; nītōr, -ōris.
elegie *s.* ēlēgīa, -ae.
element *s.* ēlēmenta, -ōrum;
 natura, -ae.
elev *s.* ālumnus, -ī; discipūlus,
 -ī.
elevat¹ *adv.* ēlātē; excelsē;
elevat² *adj.* grandīlōquus (3);
 grandis, -e.
elevație *s.* excelsitās, -ātis;
elevă *s.* discipūla, -ae.
elibera (a) *vb.* absolvō, -ēre;
 lībērō, -āre, solvō, -ēre.
eliberare *s.* absōlūtīō, -ōnis;
 lībērātīō, -ōnis.
eliberat *adj.* lībēr (3); sēcūrus
 (3).
eliberator *s.* assertōr, -ōris;
 lībērātōr, -ōris.
elimina (a) *vb.* ēlīmīnō, -āre.
eliminând *adv.* dissōlūtē.
elită *s.* mēdulla, -ae; rōbūr,
 ōris.
elocință *s.* ēlōquentia, -ae.
elocvent¹ *adj.* dīsertus (3).
elocvent² *adv.* ēlōquentēr.
elogia (a) *vb.* allaudō, -āre;
 collaudō, -āre; ornō, -āre.
elogiatoare *s.* laudātrix, -īcis.
elogiator *s.* laudātōr, -ōris.
elogiere *s.* collaudātīō, -ōnis.
elogiu *s.* laudātīō, -ōnis; laūs,
 laudis; pănēgyricus, -ī.
emanat *adj.* circumsūdans,
 antis.
emanație *s.* afflātus, -ūs;
 hālītūs, -ūs; spīritūs, -ūs;
 spīrāmentum, -ī.
emblemă *s.* spēcīmēn, -īnis.
emigra (a) *vb.* ēmīgrō, -āre;
 mīgrō, -āre.
emigrant *s.* mīgrātōr, -ōris.

emigrare *s.* dēmigrātīō, -ōnis.
eminent *adj.* cāpītālis, -e;
 conspīciendus (3).
emisar *s.* ēmissārius, -iī.
emisferă *s.* hēmisphaerīum, -
 ii.
emite (a) *vb.* efficiō, -ēre;
 praemittō, -ēre.
emoție *s.* commotīō, -ōnis;
 permōtīō, -ōnis.
emoționa (a) *vb.* flectō, -ēre;
 mōvēō, -ēre.
emoționat *adj.* commōtus (3);
 motus (3).
emulator *s.* aemulātīor, -ōris.
emulație *s.* aemulātīō, -ōnis;
 certāmen, -inis.
energetic¹ *adj.* ācēr (3); fortis, -
 e; viōlentus (3); vīvus (3).
energetic² *adv.* ācrīter; altē;
 insignītē; strēnūē.
energie *s.* ācrimōnīa, -ae;
 vīgōr, -ōris.
enigmatic *adj.* perplexus (3).
enigmă *s.* aenigma, -atīs;
 grīphus, -ī; scirpus, -ī.
enorm¹ *adj.* immānis, -e;
 pergrandis, -e; praegrandis, -
 e.
enorm² *adv.* enormiter.
enormitate *s.* immanītās, -ātis.
entuziasm *s.* impētūs, -ūs;
 inflammātīō, -ōnis.
enumera (a) *vb.* collīgō, -ēre;
 persēquor, -quī; percurrō, -
 ēre.
enumerare *s.* catalogus, -ī;
 ēnumerātīō, -ōnis.
enunț *s.* ēdictum, -ī.
enunța *s.* (a) *vb.* enuntiō, -āre.
enunțare *s.* enuntiātīō, -ōnis;
 prōlōquīum, -iī.
epic *adj.* epicus (3); heroīcus
 (3); hērōus (3).

epidemie *s.* pestilēntīa, -ae.
epidermă *s.* membrāna, -ae.
epigramă *s.* epigramma, -ātis.
epila (a) *vb.* runcō, -āre.
epilat *adj.* lēvis, -e.
epilog *s.* epilogus, -ī.
episod *s.* dīgressūs, -ūs.
epitaf *s.* carmēn, -īnis;
 ēlōgīum, -iī.
epitet *s.* appositūm, -ī.
epitrop *s.* cūrātōr, -ōris.
epocă *s.* aetās, -ātis; aevum, -
 ī.
eprubetă *s.* specillum, -ī.
epuiza (a) *vb.* consūmō, -ēre;
 emācīō, -āre.
epuizare *s.* consumptīō, -ōnis;
 fātīgātīō, -ōnis.
epuizat *adj.* dēfectus (3);
 effētus (3); lassus (3).
epura (a) *vb.* purgō, -āre.
epurare *s.* lectīō, -ōnis.
eră *s.* aetās, -ātis.
ereditar *adj.* herēditārius (3).
eres *s.* sūperstītiō, -ōnis.
erete *s.* milvīus, -iī.
eroare *s.* error, -ōris.
erotic *adj.* āmātōrius (3).
erou *s.* heros, -ōis; vīr, vīrī.
eroziv *adj.* vescus (3).
erudit *adj.* schōlastīcus (3).
erudite *s.* philōlōgus, -ī.
erudiție *s.* sciētīa, -ae.
escadron *s.* turma, -ae.
escalada (a) *vb.* transcendō, -
 ēre.
escorta (a) *vb.* stīpō, -āre.
escortă *s.* praesīdīum, -iī.
escroacă *adj.* circūlātrix, -īcis.
escroc *s.* circūlātor, -ōris;
 fraudātor, -ōris.
escroca (a) *vb.* admūtīlō, -āre;
 dēruncīnō, -āre.

escrocherie *s.* circumductiō, -ōnis; suppressiō, -ōnis.
esență *s.* nervus, -ī; substantia, -ae.
esențial *adj.* continens, -ntis; vītālis, -e.
estival *adj.* aestivus (3).
estradă *s.* tribūnāl, -ālis.
estuar *s.* aestuārīum, -iī.
eșec *s.* iactura, -ae; offensiuncula, -ae.
eșua **(a)** *vb.* cădō, -ēre; excidō, -ēre; offendō, -ēre.
etaj *s.* scālae, -ārum; tăbūlătīō, -ōnis.
etaja **(a)** *vb.* contăbūlō, -āre.
etala **(a)** *vb.* ostentō, -āre.
etalare *s.* ostentătīō, -ōnis.
etapă *s.* mōra, -ae.
eter *s.* aethēr, -eris.
eteric *adj.* aethērēus (3).
etern *adj.* aeternus (3); immortalis, -e.
etern *adv.* aeternūm.
eternitate *s.* aeternitās, -ātis.
eterniza **(a)** *vb.* aeternō, -āre; săcrō, -āre.
etichetă *s.* nōta, -ae; tītūlus, -ī.
etimologie *s.* annotătīō, -ōnis; vērīlōquīum, -iī.
etuvă *s.* assum, -ī.
eu egō, pron.
eunuc *adj.* sēmivīr, -vīrī.
eunuc *s.* eunuchus, -ī.
evacua **(a)** *vb.* dētrăhō, -ēre; excernō, -ēre.
evacuare *s.* ēgestiō, -ōnis; ēgestūs, -ūs.
evada **(a)** *vb.* evādō, -ēre.
evalua **(a)** *vb.* aestimō, -āre; indicō, -āre; perpendō, -ēre; taxō, -āre.
evaluare *s.* aestimătīō, -ōnis; taxătīō, -ōnis.

evaluator *s.* aestimător, -ōris.
evantai *s.* flābellum, -ī.
evaporare *s.* respīrătīō, -ōnis; vāpōrătīō, -ōnis.
evaporat *adj.* vāpōrīfēr (3).
eveniment *s.* eventum, -ī.
evident *adj.* certus (3); mănīfestus(3); testatus (3).
evident *adv.* clārē; mănīfestō; nempe; pālam; plăcīdē; vīdēlīcēt.
evidență *s.* āpōdīxis, -is; perspīcūītās, -ātis.
evidenția **(a)** *vb.* antēcēllō, -ēre; impūtō, -āre.
evita **(a)** *vb.* ēlūdō, -ēre; ēvītō, -āre; fūgītō, -ēre; vītō, -āre.
evitabil *adj.* vītābīlis, -e.
evitare *s.* dēclīnătīō, -ōnis; vītătīō, -ōnis.
evitat *adj.* vītābundus (3).
evlavie *s.* pīetas, -ātis.
evlavios¹ *adv.* castē.
evlavios² *adj.* pīus (3);
evoca **(a)** *vb.* ēvocō, -āre.
evocare *s.* commēmōrătīō, -ōnis.
evolua **(a)** *vb.* verruncō, -āre.
evolue *s.* spătīum, -iī.
exact *adj.* dīlīgēns, -ntis; iustus (3); sēvērus (3).
exact *adv.* absōlūtē; commōdum; dīlīgētēr; littērātē; sīmīlītēr.
exactitate *s.* absōlūtītō, -ōnis; subtīlītās, -ātis.
exagera **(a)** *vb.* augēō, -ēre.
exagerare *s.* ēlătītō, -ōnis; sūperlătītō, -ōnis.
exagerat¹ *adj.* affictus (3); effusus (3); sūperlătus (3).
exagerat² *adv.* iniustē.
examen *s.* inspectiō, -ōnis;

examina (a) vb. inspīcīō, -ēre; intrōspīcīō, -ēre; perspīcīō, -ēre; pervīdēō, -ēre; prospīcīō, -ēre.

examinare s. conspectūs, -us; inspectūs, -ūs; spectātīō, -ōnis.

examinat adj. perspectus (3).

examinator s. inspectōr, -ōris.

excelent adj. ēgrēgius (3);

nōbīlis, -e; lucūlentus (3).

excelent adv. lūcūlentē.

excepta (a) vb. discēdō, -ēre; eximō, -ēre.

exceptie s. adiunctīō, -ōnis; exceptīō, -ōnis.

exces s. ābundantīa, -ae; effrēnātīō, -ōnis; intempērantīa, -ae; luxūrīa, -ae.

excesiv¹ adj. immōdērātus (3); impūnītus (3); intempērātus (3); nīmīus (3); prōfūsus (3).

excesiv² adv. enormiter; intempērātē; nīmīum.

excitant¹ s. concītamentum, -ī.

excitant² adj. sālax, -cis.

excitat adj. concītus (3).

exclamație s. acclāmātīō, -ōnis; exclāmātīō, -ōnis.

exclude (a) vb. āmōveō, -ēre; exclūdō, -ēre.

excludere s. motīō, -ōnis.

excremente s. ōlētum, -ī.

excreșcență s. verrūca, -ae.

excreție s. rētrīmentum, -ī.

executa (a) vb. admīnistrō, -āre; lābōrō, -āre; mīnistrō, -āre.

executare s. functīō, -ōnis.

executor s. cōactōr, -ōris.

execuție s. hōmīcīdīum, -īī; nex, nēcīs.

exemplar s. exemplar, -āris.

exemplu s. auctōrītās, -ātis; exemplar, -āris; exemplum, -ī.

exercita (a) vb. exercitō, -āre; exerceō, -ēre; gērō, -ēre; factītō, -āre.

exercitare s. āgītātīō, -ōnis.

exercițiu s. exercitīum, -īī; prōlūsīō, -ōnis.

exersa (a) vb. exerceō, -ēre; exercitō, -āre.

exersare s. mēdītātīō, -ōnis.

exersat adj. exercitus (3).

exhalare s. respīrātīō, -ōnis.

exigență s. sēvērītās, -ātis.

exil s. exsilīum, -īī; relēgātīō, -ōnis.

exila (a) vb. exsulō, -āre; prōfūgiō, -ēre; rēlēgō, -āre.

exilare s. fūga, -ae.

exilat s. exsul, -ulis.

exista (a) vb. sūm, esse.

existență s. vīta, -ae.

exordiu s. (ret.) exōrdīum, -īī.

expansiune s. dīductīō, -ōnis.

expedia (a) vb. absolvō, -ēre.

expediție s. expeditīō, -ōnis; mīlītīa, -ae.

experiență s. experientīa, -ae; experīmentum, -ī; ūsūs, -ūs.

experimenta (a) vb. experior, -īrī.

experimentat adj. exercitātus (3); expertus (3).

expert s. ārbīțer, -trī.

expia (a) vb. lustrō, -āre.

expiere s. lustrātīō, -ōnis; purgāmēn, -īnis.

expira (a) vb. flō, -āre; rēflō, -āre.

explica (a) vb. dēclārō, -āre; expandō, -ēre; expeditō, -trē; explānō, -āre; explicō, -āre; interpretōr, -ārī; lēgō, -ēre.

explicare *s.* explicătiō, -ōnis;
interpretătiō, -ōnis; sōlūtiō, -
ōnis.

explicație *s.* explānătiō, -ōnis;
praelectiō, -ōnis.

export *s.* exportătiō, -ōnis.

exporta (a) *vb.* effērō, -efferre;
mittō, -ēre.

expresie *s.* dictiō, -ōnis;
prōnuntiătiō, -ōnis; lexis, -is;
lōcutiō, -ōnis; lōquēla, -ae.

expresiv *adj.* argūtus (3);
expressus (3).

expresiv *adv.* signātē;
significantēr.

expresivitate *s.* signīficantīa, -
ae.

exprima (a) *vb.* elōquor, -quī;
lōquor, lōquī.

expropria (a) *vb.* dētrūdō,
ēre.

expropriere *s.* deicctiō, -onis;
eversō, -ōnis.

expulza (a) *vb.* prōicīō, -ēre.

expulzare *s.* expulsō, -ōnis.

expune (a) *vb.* ostendō, -ēre;
prōpōnō, -ēre.

expunere *s.* dissertiō, -ōnis;
enuntiătiō, -ōnis; expositiō,
ōnis; narratiō, -ōnis.

expus *adj.* opportunus (3);
promptus (3); infestus (3).

extenua (a) *vb.* contērō, -ēre.

exterior¹ *s.* hăbītūdō, -īnis;
sūperficiēs, -ēī.

exterior² *adj.* exterīor, -ius.

exterminant internēcīvus (3).

exterminare *s.* internēcīō, -
ōnis.

extinde (a) *vb.* congliscō, -ēre;
dīlătō, -āre.

extindere *s.* prōiectūs, -ūs;
prōpăgătiō, -ōnis.

extirpa (a) *vb.* exstirpō, -āre.

extorca (a) *vb.* carpō, -ēre.

extrage (a) *vb.* effōdīō, -ēre;
excerpō, -ēre; excipiō, -ēre;
trăhō, -ēre.

extraordinar¹ *adj.* admirăbīlis,
-e; incrēdībīlis, -e; ingens,
ntis; insignis, -e; mīrăbīlis, -e;
mirīficus (3); mirus (3) *adj*
nīmīus (3)

extraordinar² *adv.* insignītē;
mirăbīlītēr; mirē; nīmīō;
nīmīs; singlărītēr.

extras *s.* epitoma, -ae.

extravaganță *s.* delirătiō, -
ōnis; perversītās, -ātis.

extrem *adj.* nōvus (3).

extremitate *s.* căpūt, -ītis;
imum, -ī; margō, -īnis.

exulta (a) *vb.* trīumphō, -āre.

ezita (a) *vb.* formīdō, -āre;
dūbītō, -āre.

ezitant *s.* alternans, -ntis.

ezitare *s.* dūbītătiō, -ōnis;
dūbīum, -īī; haesītantīa, -ae.

F

fabrica (a) *vb.* conficîd, -ere;
fabricd, -are.

fabricat *adj.* manufactus (3).

fabrică *s.* făbrića, -ae; officîna,
-ae.

fabulă *s.* fābŭla, -ae; histōriă,
ae.

fabulist *s.* fābŭlătōr, -ōris.

fabulos *adj.* fabŭlaris, -e;
fābŭlōsus (3).

facăleț *s.* rūdis, -is.

face (a) *vb.* efficiō, -ere; fabricd,
-are; făciō, -ere; institŭd, -ere.

facere *s.* factŭs, -ŭs.

facil¹ *adv.* cōmīnus.

facil² *adj.* facilis, -e.

făclie *s.* fax, făcis.

fad *adj.* fătŭus (3).

fag *s.* fāgus, -i (-ŭs).

fagure *s.* fāvus, -ī.

faguri *s.* cēra, -ae.

faimă *s.* cēlēbrītās, -ātis; fāma,
-ae.

faimos *adj.* cognītus (3);

fāmōsus(3);mēmōrābīlis,-e

falangă *s.* phālanx, -angis.

fală *s.* magnīlōquentīa, -ae.

falcă *s.* maxilla, -ae.

falimenta (a) *vb.* conturbō, -
āre.

falit *s.* dēcoctōr, -ōris.

fals¹ *adj.* falsus (3); fictīciŭs
(3); ĩmāgīnārīus (3); mendax,
-ācis.

fals² *adv.* falsō; improbē.

fals³ *s.* falsum, -ī.

falsifica (a) *vb.* fallō, -ere;
fŭcō, -āre; interpōlō, -āre.

falsificat *adj.* fallax, -cis.

falsificator *s.* falsārius, -ī;
subiectōr, -ōris.

falsitate *s.* improbītās, -ātis.

familial *adj.* fāmīliāris, -e.

familiar¹ *adj.* (fig.) quōtīdīānus
(3).

familiar² *adv.* fāmīliārītēr;
intīmē.

familiaritate s. contubernium, -iī; fāmīlīaritās, -ātis.
familie s. familia, -ae; gens, ntis; gēnūs, -ēris; stirps, stirpis.
fanatic *adj.* fānātīcus (3).
fanfaron¹ s. bābūlus, -ī; nugātōr, -ōris.
fanfaron² *adj.* glōrīōsus (3); vānilōquus (3).
fanion s. mappa, -ae.
fantezie s. prōlūbīum, -iī.
fantomatic *adj.* larvālis, -e.
fantomă s. effigīēs, -ēī; īmāgō, -īnis; phantāsīa, -ae; phantasma, -ātis.
fapt s. factum, -ī; rēs, reī.
faptă s. făcīnus, -ōris; lăbōr, -ōris; ops, ōpis.
fapte s. (*pl.*) acta, -ōrum.
fard s. crēta, -ae; fūcus, -ī; mēdicāmēn, -is; offūcīa, -ae; pigmentum, -ī.
fardare s. pictura, -ae.
fardat *adj.* cōlōrātus (3); crētātus (3); fallax, -acis.
farfurie s. lanx, -cis; pātella, ae; scūtūla, -ae.
farfurioară s. catillus, -ī.
farmaceutic *adj.* mēdicāmētārius (3).
farmaceutică s. mēdicīna, -ae.
farmacie s. mēdicīna, -ae.
farmacist s. mēdicāmētārius, -iī.
farmec s. āmoenītās, -ātis; blandītīa, -ae; dēcōr, -ōris; ēlēgantīa, -ae; iūcundītās, -ātis; laetītīa, -ae; lēpōr, -ōris; mulcēdō, -īnis.
farmece s. incantamentum, -ī.
farsă s. mīmus, -ī; sātūra, -ae.
fascie s. fascis, -is.
fascinație s. fascīnātīō, -ōnis.

fasole s. fāsēōlus, -ī.
fast s. appārātus, -ūs; fastūs, ūs; pompa, -ae; splendōr, ōris.
faste s. fasti, -ōrum.
fastuos *adj.* ambītīōsus (3); sumptūōsus (3).
fatal *adv.* fatālītēr; pernīcīōsē.
fatalitate s. nēcessītās, -ātis.
fată s. filīa, -ae; pūella, -ae.
fățarnic *adj.* fictus (3).
față de masă s. gausăpa, -ae; mantellum, -ī.
față de¹ (*despre persoane*) *prep. cu ac.* ergă.
față de² *prep. cu ac.* apūd; contrā; prae.
față s. făcīēs, -ēī; ōs, ōris; rostrum, -ī; vultūs, -ūs.
fațetă s. lătuscūlum, -ī.
favoare s. bēnēfīcīum, -iī; cēlēbrătīō, -ōnis;; fāvōr, -ōris; grătīa, -ae; gratīfīcatīō, -ōnis.
favorabil¹ *adj.* bēnevōlens, -ntis; bēnignus (3); fāvōrābīlis, -e; oppōrtūnus (3); sēcundus (3).
favorabil² *adv.* plăcīdē.
favorit s. dēlīcīōlum, -ī.
favorită s. fāvēa, -ae.
favoriza (*a*) *vb.* amplector, -ctī; mālō, malle; prospērō, -āre; suffrāgor, -ārī.
favoruri s. impertita, -ōrum.
fază s. artīcūlus, -ī.
făgădui *vb.* pollīcēor, -ērī.
făgăduială s. pollīcītum, -ī; prōmissīō, -ōnis.
făgăduit *adj.* prōmissus (3); vōtīvus (3).
făină s. fār, -ris; farīna, -ae.
făli cu (*a*) *vb.* (*refl.*) glōrīor, -ārī.
fălos s. sālăcō, -ōnis.

făptuitor *s.* confectör, -ōris.
fărâma (a) *vb.* affriō, -ăre;
 attērō, -ěre.
fărâmă *s.* manna, -ae; mînūtīa,
 -ae; mīca, -ae.
fărâmița (a) *vb.* friō, -ăre;
 confīcīō, -ěre.
fărâmițare *s.* sūbactiō, -ōnis.
fără de *adv.* extrā.
fără *prep.* (cu Abl.) sīnē.
făta (a) *vb.* fētō, -ăre.
fătare *s.* fetura, -ae; partūs, -
 ūs.
fățiș *s.* saepēs, -is.
fățuire *s.* pōlītīō, -ōnis.
făuri (a) *vb.* excūdō, -ěre;
 informō, -ăre; prōcūdō, -ěre;
 rēcōquō, -ěre.
făuritor *s.* artīfex, -īcis.
fân *s.* fēnum, -ī.
fâneată *s.* prātum, -ī.
fântână *s.* fons, -ntis.
fâșie *s.* fascēa, -ae.
fatal *adj.* cāpītālis, -e; fātālis,
 e; fūnestus (3).
febră *s.* cālōr, -ōris.
februarie *s.* fēbrūārīus, -iī.
fecale *s.* limus, -ī.
fecioară *s.* innūba, -ae;
 inupta, -ae; virgō, -īnis.
feciorelnic *adj.* virgīnus (3).
feciorie *s.* virgīnītās, -ātis.
fecund *adj.* fēcundus (3);
 fertilis, -e; frugīfēr (3).
fecunda (a) *vb.* fētō, -ăre;
 insēmīnō, -ăre; mārītō, -ăre.
fecundare *s.* cōītus, -ūs;
 sēmīnātīō, -ōnis.
fecundat *adj.* grāvīdatus (3).
fecunditate *s.* fertilītās, -ātis.
fel *s.* chāractēr, -eris; gēnus,
 eris; mōdus, -ī.
felicita (a) *vb.* congrātūlor, -
 ārī; grātūlor, -ārī.

felicitare *s.* grātūlātīō, -ōnis.
feliie *s.* assūla, -ae.
felinar *s.* noctīlūca, -ae.
felurit¹ *adj.* plūrīformis, -e;
 omnīmōdus (3); vārīus (3).
felurit² *adv.* vārīē.
femeie *s.* fēmīna, -ae; mūliēr,
 eris; uxōr, -ōris.
femeiesc *adj.* fēmīnēus (3);
 mūliēbris, -e.
femeiește *adv.* mūliēbrītēr.
femeiușcă *s.* mūliercūla, -ae.
femelă *s.* fēmīna, -ae;
 mūliercūla, -ae; uxōr, -ōris.
feminin *adj.* fēmīnēus (3).
femur *s.* coxa, -ae.
fereastră *s.* fēnestra, -ae.
feri (a) *vb.* cāvēō, -ěre;
 dēfendō, -ěre; prōfūgīō, -ěre;
 ēvītō, -ăre; vītō, -ăre.
ferici (a) *bēō, -ăre.*
fericire *s.* bēātītās, -ātis.
fericit *adj.* bēātus (3); fēlix,
 īcis; fortūnātus (3); laetus (3).
ferit *adj.* cautus (3);
 vītābundus (3).
ferm¹ *adv.* affirmātē; firmītēr.
ferm² *adj.* constans, -ntis;
 contūmax, -ācis; immōtus (3);
 sōlidus (3); tēnax, -ācis.
fermeca (a) *vb.* blandīor, -īrī;
 dēlectō, -ăre; dēlēnīō, -īre;
 permulcēō, -ěre; praefigō,
 ěre.
fermecător¹ *adj.* āmoenus (3);
 bellus (3); blandītus (3);
 delectābīlis, -e; elegāns, -
 ntis.
fermecător² *adv.* suāvītēr.
ferment *s.* fermentum, -ī.
fermenta (a) *vb.* confervescō, -
 ěre; fervēō, -ěre; tūmēō, -ěre.
fermentație *s.* tūmōr, -ōris.
fermier *s.* cōlōnus, -ī.

fermitate *s.* duritia, -ae.
fertil *adj.* fertilis, -e; frugifer (3); grandifer; multifer (3).
fertilitate sfecunditas, -atis; fertilitas, -atis.
fertiliza (a) *vb.* fecundo, -are; laetifico, -are.
fesă *s.* pyga, -ae.
festă *s.* fallacia, -ae.
fetid *adj.* crassus (3).
fetiță *s.* pupa, -ae; pupilla, ae; pusa, -ae.
fi (a) *vb.* sum, esse.
fiară *s.* bellua, -ae; bestia, -ae; fera, -ae.
fibră *s.* fibra, -ae; musculus, -i; stamen, -inis.
fibros *adj.* stamineus (3).
ficat *s.* hepăr, -atis; iecur, iecoris.
ficțiune *s.* commentum, -i; fictio, -onis; mendacium, -ii.
fidel¹ *adj.* fidelis, -e; fidus (3); verus (3).
fidel² *adv.* fideliter.
fidelitate *s.* constantia, -ae; fidelitas, -atis.
fie¹ *conj.* vel.
fie²! *interj.* age.
fiicare¹ (din doi) *pron.* uterque, utraque, utrumque.
fiicare² *pron.* quisque, quaeque, quodque.
fier *s.* ferrum, -i.
fierar *s.* faber, -bri.
fierărie *s.* fornax, -acis.
fierbe (a) *vb.* decoquo, -ere; fervefacio, -ere; fervo, -ere; fervesco, -ere.
fierbere *s.* coctura, -ae; fervor, -oris; tumor, -oris.
fierbinte *adj.* aestuosus (3); fervens, -ntis; fervidus (3).
fiere *s.* bilis, -is; fell, fellis.

fier *adj.* elixus (3).
fiertură *s.* sorbitio, -onis.
figurat *adj.* tropicus (3).
figurat *adv.* symbolice.
figură *s.* aspectus, -us; designatio, -onis; facies, -ei; figura, -ae; forma, -ae; species, -ei; vultus, -us.
fiică *s.* filia, -ae; nata, -ae; progenies, -ei.
fiindcă *conj.* quod; quoniam; quia.
ființă *s.* animas, -alis.
fildeş *s.* ebur, -oris.
filfizon *s.* scurra, -ae.
filolog *s.* philologus, -i.
filon *s.* vena, -ae.
filozof *s.* philosophus, -i.
filozofa (a) philosphor, -ari,
filozofie *s.* philosophia, -ae; sapientia, -ae.
filtra (a) *vb.* saccō, -are.
filtru *s.* medicamen, -is; saccus.
fin¹ *adj.* argutus (3); delicatus (3); elegans, -ntis; gracilis, -e; subtilis, -e; tenuis, -e.
fin² *adv.* facete; subtiliter.
final¹ *s.* effectus, -us.
final² *adj.* terminalis, -e.
finaliza (a) *vb.* exsequor, -qui; mator, -are.
financiar *adj.* Mensarius
finețe *s.* acumens, -inis; facietiae, -arum; subtilitas, -atis; tenuitas, -atis.
finisa (a) *vb.* perpolio, -ire;.
finisat *adv.* polite.
fiolă *s.* ampulla, -ae.
fior *s.* stringor, -oris.
fioros *adj.* atror, -ocis; torvus (3).
fir *s.* fibra, -ae; filum, -i.

firav *adj.* vescus (3); trichinus (3).

fire *s.* ānīmus, -ī;
hābītūs, -ūs; indōlēš, -is;
ingēnīum, -ī.

firesc¹ (pe bună dreptate) *adv.* vērē.

firesc² *adj.* nātīvus (3);
nātūrābilis, -e; nātūrālis, -e.

firesc³ *adv.* simplīcītēr; sortītō;
spontē.

firicel *s.* hīlum, -ī.

firimituri *s.* rēlīquīae, -ārum.

firmament *s.* mundus, -ī.

fiscal *adj.* fiscālis, -e.

fistic *s.* lentiscum, -ī

fisură *s.* fissūra, -ae.

fiu *s.* filiūs, -iī; nātus, -ī;
prōgēniēs, -ēī; pūer, -ī.

fix *adj.* fīxus (3); immūtābilis, -
e; rectus (3).

fixa (a) *vb.* figō, -ēre; fundō, -
āre; indīcō, -ēre; infigō, -ēre;
instītūō, -ēre; invētērascō, -
ēre; līgō, -āre.

fixare *s.* descriptīō, -onis.

fixat *adj.* rātus (3); pactus (3).

fizic *adj.* physīcus (3).

fizică *s.* physīca, -ae.

fizionomie *s.* faciēs, -ēī; ōs,
ōris.

fizionomist *s.* physīognōmōn,
-ōnis.

flacăra *s.* flamma, -ae.

flacon *s.* ampulla, -ae.

flagel *s.* pestis, -is.

flanc *s.* āla, -ae; lātus, -ēris.

flanca (a) *vb.* collātērō, -āre.

flata (a) *vb.* adūlor, -ārī;
collaudō, -āre; blandīor, -īrī;
lēnōcīnor, -ārī.

flaut *s.* tībīa, -ae.

flautist *s.* tībīcēn, -īnis.

flăcăruie *s.* flammūla, -ae.

flămând *adj.* dēprandis, -e;
fāmēlicus (3); iēiūnus (3);
impastus (3).

fleac *s.* ciccus, -ī; trīcae, -
ārum;

fleacuri *s.* (pl.) nūgae, -ārum;
īneptīae, -ārum; mǎpālīa, -
īum.

flecar *s.* blătērō, -ōnis; cīcārō,
-ōnis; gerrō, -ōnis.

flecar *adj.* argūtus (3); gār rūlus
(3); lōquax, -acis; verbōsus
(3).

flecăreală *s.* lōquācītās, -ātis;
vānīlōquentīa, -ae.

flecări (a) *vb.* argūtō, -āre;
blătērō, -āre; garrīō, -īre.

fleşcăit *adj.* cērēus (3);
flexībīlis, -e; lentus (3);
mōbīlis, -e; mollis, -e.

flexibilitate *s.* lentīlīa, -ae;
lentōr, -ōris.

flexiune *s.* (gram.) inflexīō, -
ōnis.

floare *s.* flos, -ōris.

floarea-soarelui *s.*
hēlīōtrōpīōn, -iī; sōlāgō, -īnis.

florăreasă *s.* cōrōnārīa, -ae.

floricică *s.* floscūlus, -ī.

flotă *s.* classis, -is.

flotilă *s.* classīcūla, -ae.

fluctuație *s.* flūctūātīō, -ōnis.

fluiditate *s.* līquōr, -ōris.

fluier *s.* cālāmus, -ī; tībīa, -ae.

fluiera (a) *vb.* sībīlō, -āre.

flutura (a) *vb.* confluctūō, -āre;
perflūō, -ēre; ventilō, -āre.

fluture *s.* pāpīlīō, -ōnis.

fluviu *s.* amnis, -is; flumēn, -
īnis; flūvīus, -iī.

flux *s.* afflūentīa, -ae;
prōflūvīum, -iī.

foale *s.* follis, -is.

foame *s.* fāmēs, -is; iēiūnium, iī; inānītās, -ātis; inēdīa, -ae.

foarfecă *s.* scalprum, -ī.

foarte *adv.* longē; maxīmē; mirē; multūm; plăcīdē; rectē; sātis; summē; valdē.

foc mic *s.* ignīcūlus, -ī.

foc *s.* ignis, -is.

focă *s.* phōca, -ae.

focos *adj.* cālīdus (3).

foi (a) *vb.* crīsō, -āre.

foloase *s.* bōna, -ōrum.

folos *s.* bōnum, -ī; commōdītās, -ātis; commōdum, -ī; frūctūs, -ūs; frūx, -ūgis; opportūnītās, -ātis; praemīum, -iī.

folosi (de) (a) *vb.* ūtor, ūtī.

folosință *s.* ūsūs, -ūs.

foliosire *s.* consumptiō, -ōnis; tractātīō, -ōnis; tractātūs, -ūs; ūsiō, -ōnis; ūsūs, -ūs; ūtīlītās, -ātis.

foliositor *adj.* ūtīlis, -e.

foliositor *adv.* sālūtārītēr.

fond *s.* constītutīō, -ōnis; solum, -ī; substantīa, -ae.

fonda (a) *vb.* fundō, -āre.

fondator *s.* conditōr, -ōris.

for a (a) *vb.* infōrō, -āre.

for *s.* fōrum, -ī.

forma (a) *vb.* compōnō, -ēre; effīcīō, -ēre; fingō, -ēre.

formare *s.* ductūs, -ūs; instītūtīō, -ōnis.

format¹ *adj.* conductus (3); constītūtus (3).

format² *adj.* exercitātus (3).

formă *s.* adspectūs, -ūs; conformātīō, -ōnis; forma, -ae; spēcīēs, -ēī; visum, -ī; vīsūs, -ūs.

formula (a) *vb.* concīpiō, -ēre; effērō, efferre.

formular *s.* commentārīum, -iī; tābella, -ae.

fortăreață *s.* arx, arcis; castellum, -ī; castrum, -ī.

fortifica(a) *vb.* circummūnīō, īre; circumvallō, -āre; firmō, āre; mūnīō, -īre.

fortificat *adj.* firmus (3).

fortificație *s.* mūnītio, -ōnis.

forța (a) *vb.* compellō, -ēre; diffindō, -ēre; perfringō, -ēre, trūdō, -ēre.

fortare *s.* cōnāmen, -īnis.

forțat *adj.* abstractus (3).

forță *s.* firmītās, -ātis; vīgōr, -ōris, vis, vis.

fololiu *s.* sōlīum, -iī, ;

fractură *s.* frāgīum, -iī; ruptūra, -ae.

fraged *adj.* dēlīcātus (3); lactens, -ntis; mādīdus (3); mītis, -e; tēnēr (3).

fragi *s.* (pl.) frāga, -orum.

fragil *adj.* frāgīlis, -e.

fragilitate *s.* frāgīlītās, -ātis.

fragment *s.* vestīgīum, -iī.

franc (fig.) intectus (3)

frasin *s.* fraxīnus, -ī.

frate *s.* consors, -tis; frater, -tris; germanus, -ī.

frauda (a) *vb.* intervertō, -ēre.

fraudă *s.* circumscriptiō, -ōnis; dōlus, -ī.

fraudulos *adv.* nēquītēr.

frază *s.* sensūs, -ūs.

frăgezime *s.* mollītīa, -ae; tēnērītās, -ātis.

frământa (a) *vb.* intērō, -ēre; sūbīgō, -ēre.

frământare *s.* āgītātīō, -ōnis; sālum, -ī.

frământat *adj.* anxīus (3); exercitus (3).

frățesc *adj.* frāternus (3).

frătește *adv.* frăternē.
frăție *s.* frăternițās, -ātis;
 germanițās, -ātis.
frâna (a) *vb.* mōdēror, -ārī.
frânge (a) *vb.* confringō, -ēre;
 frangō, -ēre.
frânghie *s.* scāphō, -ōnis;
 restis, -is; retinācūlum, -ī.
frânghiuță *s.* fūnīcūlus, -ī;
 resticula, -ae.
frântură *s.* frāgmen, -īnis;
 fragmentum, -ī.
frâu *s.* frēnum, -ī; lōrum, -ī;
 retinācūlum, -ī.
freamăt *s.* frēmītūs, -ūs;
 sūsurrus, -ī.
freca (a) *vb.* effricō, -āre; frīcō,
 -āre; infricō, -āre.
frecare *s.* affricatūs, -ūs;
 rēpūmīcātīō, -ōnis; trītūs, -ūs.
frecvent¹ *adv.* crēbrītēr;
 frēquentēr; spissē.
frecvent² *adj.* crēbēr (3);
 frequēns, -ntis.
frecventa (a) *vb.* cēlēbrō, -āre;
 commētō, -āre; concelebrō, -
 āre; frēquentō, -āre.
frecvență *s.* crēbrītās, -ātis;
 nīmīētās, -ātis.
fredona (a) *vb.* cantilō, -āre;
 sūsurrō, -āre;.
fremăta (a) *vb.* circumfrēmō, -
 ēre; frēmō, -ēre; infrēmō, -
 ēre.
fremătând *adj.* frēmēbundus
 (3).
frică *s.* pāvōr, -ōris; mētūs, -
 ūs; tīmōr, -ōris.
fricos *adj.* īnaudax, -ācis;
 pāvīdus (3); tīmīdus (3).
frig *s.* algōr, -ōris; frīgūs, -ōris.
frige (a) *vb.* assō, -āre; frīgō, -
 ēre; incōquō, -ēre; rēfervēō, -
 ēre.

friguros *adj.* hīēmālis, -e.
fript *adj.* assārīus (3); assus
 (3); mādīdus (3).
friptură *s.* assum, -ī.
frison *s.* frīgūs, -ōris.
frivol *adj.* lēvis, -e; mīnūtus
 (3).
frizerie *s.* tonstrīna, -ae.
frizeriță *s.* tonstrix, -īcis.
frontieră *s.* līmēn, -īnis.
fronton *s.* fastīgīum, -īī.
fruct *s.* frūctūs, -ūs.
fructifer *adj.* pōmīfēr (3).
fructuos *adj.* frugīfēr (3).
frumos *adv.* bellē; dēcōrē;
 făcētē; pulchrē; vēnustē.
frumos *adj.* pulchēr (3).
frumusețe *s.* pulchrītūdō, -īnis.
fruntaș *s.* princeps, -īpis.
frunte *s.* frons, -ntis.
frunză *s.* fōlīum, -īī; frōns, -
 ndis.
frunziș *s.* dūmetum, -ī.
frunzos *adj.* frondīfēr (3).
fugar¹ *s.* perfūga, -ae.
fugar² *adj.* fūgītīvus (3);
 prōfūgus (3); rēfūgus (3).
fugă *s.* cursūs, -ūs; fūga, -ae;
 rēfūgīum, -īī.
fugări (a) *vb.* sector, -ārī.
fugi (a) *vb.* fūgīō, -ēre.
fugitiv *adj.* rēfūgus (3).
fulg *s.* plūma, -ae.
fulger *s.* fulmēn, -īnis.
fulgera (a) *vb.* fulgerō, -āre;
 fulmīnō, -āre.
fum *s.* cālīgō, -īnis; fūmus, -ī;
 nēbūla, -ae; vāpōr, -ōris.
fumega (a) *vb.* ādolescō, -ēre;
 fūmō, -āre.
fumegător *adj.* vāpōrīfēr (3).
funcție *s.* munūs, -ēris;
 officīum, -īī.
funcționa (a) *vb.* frēmō, -ēre.

funcțional *adj.* commōdus (3).

funcționar *s.* mīnistērĭum, -iī;
mīnistēr, -trī.

fund *s.* altum, -ī; fundus, -ī;
imūm, -ī.

fundament *s.* fundāmentum, -ī;
prīncīpĭa, -īōrum.

fundamenta (**a**) *vb.* obtīnēō, -
ēre.

fundamental *adj.* vītālis, -e.

fundatie *s.* substructiō, -ōnis;
stātūmēn, -īnis.

funebru *adj.* fūnēbris, -e;
sēpulcrālis, -e.

funeralii *s.* fūnūs, -ēris.

funerar *adj.* orcīnīānus (3).

funest *adj.* fūnēbris, -e;
īnauspīcātus (3), fūnestus
(3).

funie *s.* chorda, -ae; fūnis, -is;
restis, -is; spīra, -ae.

funingine *s.* fuligō, -inis.

fura (**a**) *vb.* clēpo (clepso), -
ēre; dēpīlō, -āre; detexō, -
ere; fūrōr, -ārī; lātrocinor, -
ārī; răpīō, -ēre.

furaje *s.* stramentum, -ī.

furat *adj.* furtīvus (3).

furcă *s.* furca, -ae.

furie *s.* fūrōr, -ōris; insānĭa,
ae; īrācundĭa, -ae.

furios *adj.* commōtus (3);
furībundus (3); īrācundus (3);
īrātus (3); turbīdus (3);
vēhēmens, -ntis.

furișă¹ (**a**) *vb.* (*refl.*)
subterfūgīō, -ēre; rēpō, -ēre.

furișă² (**a**) *vb.* allābor, -ī;
īnsīnūō, -āre; transvōlō, -āre.

furnică *s.* formīca, -ae.

furniza (**a**) *vb.* admīnistrō, -
āre; conferō, conferre.

furnizor *s.* praebītōr, -ōris.

furt *s.* fūrtum, -ī.

furtună¹ *s.* prōcella, -ae;
tempestās, -ātis.

furtunos¹ *adj.* prōcellōsus (3);
turbūlentus (3).

furtunos² *adv.* turbūlentēr.

fus *s.* fusus, -ī.

G

gaj *s.* obsēs, -īdis.
galben *adj.* croccus (3);
 flāvēns, -ntis; flāvus (3);
 helvus (3); lūtēus (3).
galerie *s.* hōla, -ae.
galeș *adj.* marcīdus (3).
garant *s.* auctōr, -ōris; cautōr, -
 ōris.
garanta (a) *vb.* auctōrō, -āre;
 praestō, -āre; prōtēgō, -ēre;
 rēcīpīō, -ēre.
garantat *adj.* rātus (3).
gard *s.* disseptum, -ī.
gardă *s.* praesīdīum, -īī;
 vīgīlīa, -ae.
gardian *s.* excubitor,
 ōris; stīpātōr, -ōris.
garnizoană *s.* praesīdīum, -īī.
gata de *adj.* dēvōtus (3);
 prōpērus (3); expeditus (3).
gata¹ *adj.* făcīlis, -e; promptus
 (3); părătus (3).
gata² *adv.* īlīcēt.
gaură *s.* cāvum, -ī; fistūla, -ae.

gazdă *s.* hospēs, -ītis; hospīta,
 -ae.
gazelă *s.* dorcās, -ădis.
găină *s.* gallīna, -ae.
gălăgie *s.* clāmītātīō, -ōnis.
gălăgios *adj.* quērūlus (3).
gălbenuș *s.* vītellus, -ī.
gălbui *adj.* pallīdus (3).
găleată *s.* hāma, -ae; sītūla, -
 ae; sītūlus, -ī.
găletuță *s.* alvēcūlus, -ī.
gălușcă *s.* offa, -ae.
găsi (a) *vb.* invēnīō, -īre;
 offendō, -ēre; rēpērīō, -īre.
găti (a) *vb.* cōquō, -ēre.
gătīt *adj.* mādīdus (3).
găunos *adj.* cāvernōsus (3).
găuri (a) *vb.* pertundō, -ēre;
 tērēbrō, -āre.
găurit *adj.* fistūlōsus (3);
 rīmōsus (3).
găzdui (a) *vb.* cūrō, -āre;
 invītō, -āre.

găzduire *s.* hospītiūm, -iī;stābŭlātīō, -ōnis.
gādila (a) *vb.* scalpō, -ēre; tītillō, -āre.
gādilare *s.* tītillātīō, -ōnis.
gâlcă *s.* strūma, -ae.
gând *s.* mens, -ntis;rătīō, -ōnis;sensūs, -ūs;sententiā, ae.
gândi² (a) *vb.* cōgītō, -āre; intellēgō, -ēre; pensō, -āre.
gândire *s.* cōgītātūs, -ūs; mēdītātūs, -ūs;mens, -ntis.
gândit *adv.* cōgītātē.
gânditor *adj.* cōgītābundus (3); dēlībērābundus (3).
gângăvind *adv.* balbē.
gâscă *s.* ansēr, -eris.
gâsculiță *s.* ansŭla, -ae.
gât *s.* cervix, -īcis;collum, -ī;iŭgŭlum, -ī.
gâtlej¹ *s. (pl.)* faucēs, -īum.
gâtlej² *s.* iŭgŭlum, -ī.
gâtui (a) *vb.* offōcō, -āre; strangŭlō, -āre.
gātuire *s.* strangŭlatīō, -onis.
geamăn *adj.* gēmellus (3); gēmīnus (3).
geamăt *s.* gēmītūs, -ūs.
geamuri *s. (pl.)* spēcŭlārīa, īum.
geană *s.* cīlium, -iī.
gelatină *s.* gēlatīō, -ōnis.
gelos *adj.* invīdīōsus (3).
gelozie *s.* invīdentīa, ae;invīdīa, -ae.
geme (a) *vb.* ingēmiscō, -ēre; ingēmō, -ēre.
gemete *s. (pl.)* lamenta, -ōrum.
gen¹ *s. (gram.)* gēnūs, -ēris.
gen² *s.* gēnūs, -ēris.
gene *s.* palpēbrae, -ārum.
general¹ *adj.* gēnērālīs, -e; ūnīversālīs, -e; ūnīversus (3).

general² *s.* impērātōr, -ōris;strātēgus, -ī.
generație *s.* aetās, -ātis;gēnērātīō, -ōnis;saecŭlum, -ī.
generos¹ *adv.* largē; largītēr; mŭnīficē.
generos² *adj.* largus (3); libēralīs, -e; gēnērōsus (3).
generozitate *s.* gēnērōsītās, -ātis; gratīficatīō, -onis;largītās, -ātis; magnīficentiā, -ae; mŭnīficentiā, -ae.
geniu *s.* daemōn, -ōnis;ingēnīum, -iī.
gentil *adj.* grātīōsus (3).
genunchi *s.* gēnu, -ūs.
geografie *s.* gēōgrāphīa, -ae.
geometrie *s.* gēōmētrīa, -ae.
geometru *s.* gēōmētrēs, -ae.
ger *s.* gēlŭ, -us.
germen *s.* sēmēn, -īnis.
germina (a) *vb.* congermīnō, āre.
germinare *s.* conceptūs, -ūs;germīnatīō, -ōnis.
gest *s.* gestūs, -ūs;mōtus, -ūs;signum, -ī;tractūs, -ūs.
gestație *s.* fetura, -ae.
gestică *s.* actus, -ūs.
gesticula (a) *vb.* dēmōnstrō, āre.
gesticulație *s.* gestīcŭlātīō, -ōnis.
gestiune *s.* gestīō, -ōnis;gestūs, -ūs.
gheară *s.* falcŭla, -ae;hāmus, -ī;ungŭla, -ae.
gheață *s.* glāciēs, -ēī.
ghem *s.* glōmus, -eris; glōmērāmēn, -īnis.
ghemui¹ (a) *vb. (refl.)* sīdō, -ēre.

ghemui² (a) *vb.* complicō, -āre.
gheretă *s.* vîgîlîărîum, -îî.
ghici (a) *vb.* augûror, -ārî;
 cōniectō, -āre; dîvînō, -āre;
 praesāgîō, -îre.
ghicit *s.* augurîum, -îî.
ghicitoare *s.* cōniectrix, -îcis;
 hăruspîca, -ae; scirpus, -î.
ghicitor *s.* coniectōr, -ōris;
 ōmînătōr, -ōris.
ghid *s.* mystăgōgus, -î.
ghiftuit *adj.* săburrătus (3).
ghimpe *s.* ruscum, -î.
ghindă *s.* bălănus, -î; glans, -
 andis.
ghioagă *s.* clava, -ae.
ghirlandă *s.* cōrolla, -ae;
 cōrōnāmēn, -înis.
ghizd *s.* pûtéal, -ălis.
gimnastic *adj.* pălaestrîcus
 (3).
gimnaziu *s.* gymnăsîum, -îî.
ginere *s.* gēnēr, -ērî.
gingaș¹ *adj.* suavis, -e.
gingaș² *adv.* tēnērē.
gingășie *s.* argūtîae, -
 ārum; subtîlîtās, -
 ātis; tēnērîtās, -ātis.
gingie *s.* gingîva, -ae.
gintă *s.* gens, -ntis.
girafă *s.* cămelōpardălis, -is.
giugiuli (a) *vb.* cōlumbār, -ārî.
giulgiu *s.* pallîum,
 îî; străgûlum, -î; taenîa, -ae.
giuvaier *s.* ōcellus, -î.
gladiator *s.* glădiătōr, -ōris.
gladiolă *s.* xiphion, -(î)î.
gleznă *s.* tălus, -î.
gloată *s.* grex, grēgis; turba, -
 ae; vulgus, -î.
glob *s.* glōbus, -î;
 glōmērāmēn, -înis; sphaera, -
 ae.
glorie *s.* glōrîa, -ae.

glorifica (a) *vb.* concelebrō, -
 āre; magnîficō, -āre.
glorios¹ *adj.* glōrîōsus (3);
 magnîficus (3); nōbîlis, -e.
glorios² *adv.* magnîficentēr;
 magnîficē, splendîdē.
glosar *s.* glossārîum, -îî.
glugă *s.* cūcullus, -î.
glumă *s.* făcētîae, -ārum;
 iōcûlus, -î; iōcus, -î.
glumet¹ *s.* cāvillătōr, -
 ōris; cēlox, -ōcis.
glumet² *adj.* iōcōsus (3);
 iōcûlāris, -e; rîdîcûlus (3).
glumi (a) *vb.* allūdō, -ēre;
 iōcor, -ārî; iōcûlor, -ārî.
gogoasă *s.* glōbûlus, -î.
gol *adj.* nudus (3); stērîlis, -e;
 vācûus (3); vānus (3); vîdûus
 (3).
golf *s.* lîtus, -ōris; sînûs, -ûs.
goli (a) *vb.* dēplēō, -ēre;
 înnāîō, -îre; vācûēfăcîō, -ēre;
 vācûō, -āre; vîdûō, -āre.
goliciune *s.* nūdătîō, -
 ōnis; nudîtas, -ātis.
goni (a) *vb.* pellō, -ēre.
gornist *s.* lîtîcēn, -înis.
gorun *s.* îlex, -îcis; rōbûr, -ōris.
gospodări (a) *vb.* dispensō, -
 āre.
grabă *s.* festînătîō,
 ōnis; prōpērantîa, -ae.
grabnic¹ *adv.* citătîm; promptē;
 mătûrătē.
grabnic² *adj.* strēnûus (3);
 răpîdus (3); percělēr (3).
gradare *s.* (ret.) prōgressîō, -
 ōnis.
gradat¹ *adv.* grădătîm.
gradat² *adj.* scansîlis, -e.
gradație *s.* grădătîō, -ōnis.
grai *s.* vox, vōcis.

grajd *s.* praesēpēs, -is; stābūlum, -ī.
gramatică *s.* grammătica, -ae; littērae, -ārum.
grandios *adj.* grandis, -e.
grandoare *s.* ēlătīō, -ōnis.
granit *s.* sīlex, -īcis.
graniță *s.* finis, -is.
grapă *s.* crătēs, -is.
gras *adj.* corpulentus (3); crassus (3); ōbēsus (3); perspastus (3); pinguis, -e.
gratifica **(a)** *vb.* gratificor, -ārī.
gratis *adv.* grătūtīō.
gratuit¹ *adv.* grătīs.
gratuit² *adj.* grătūtītus (3); hōnorārius (3).
grație *s.* grătīa, -ae; lēpōr, -ōris.
grațiere *s.* missīō, -ōnis.
grațios I. *adv.* făcētē; spēcīōsē
II. *adj.* grātus (3); lēpīdus (3); perflūs (3).
grav¹ *adj.* grāvis, -e; māiestus (3); pondērōsus (3); sērīus (3).
grav² *adv.* grāvītēr.
grava **(a)** *vb.* caelō, -āre; figō, -ēre; imprīmō, -ēre; scalpō, -ēre; signō, -āre.
gravare *s.* caelătūra, -ae.
gravat *adj.* rāsus (3); sculptīlis, -e.
graviditate *s.* grāvīdītas, -ātis.
gravitate *s.* austērītās, -ātis; grāvītās, -ātis.
gravitație *s.* nūtūs, -ūs.
gavor *s.* caelătōr, -ōris; sculptōr, -ōris.
gravură *s.* caelătūra, -ae; sculptūra, -ae.
grăbi¹ **(a)** *vb.* (*refl.*) festīnō, -āre.
grăbi² **(a)** *vb.* accēlērō, -āre; prōpērō, -āre.

grăbit¹ *adj.* cēlēr (3); concītus (3); festīnus (3); prōpērus (3).
grăbit² *adv.* cīto;.
grădinar *s.* ōlītōr, -ōris; tōpīārīus, -īī.
grădină *s.* hortus, -īī.
grădiniță *s.* hortūlus, -īī.
grăitor *adj.* vocalis, -e.
grăjdar *s.* aurīga, -ae.
grămadă de *s.* massa, -ae.
grămadă *s.* cūmūlus, -īī; glōbus, -īī; glōmus, -eris; strāgēs, -is; strūēs, -is.
grăpa **(a)** *vb.* crătītō, -īre; pectīnō, -āre.
grăsime *s.* arvīna, -ae; crassītīēs, -ētī; pinguītūdō, -īnis.
grăunte *s.* hīlum, -īī; mīca, -ae.
grăunță *s.* grānum, -īī.
grâne¹ *s.* (*pl.*) frugēs, -um.
grâne² *s.* (*pl.*) frūmentum, -īī.
grâu *s.* annōna, -ae; frūmentum, -īī.
greață *s.* nausēa, -ae; sātīās, -ātis.
greblă *s.* rastēr, -trīī.
grefa *s.* īnōcūlătītō, -ōnis.
grefier *s.* scriba, -ae.
greier *s.* cīcāda, -ae.
greoi¹ *adj.* bardus (3); brūtus (3); gravis, -e.
greoi² *adv.* grāvātīm; dūrītēr; dūrē; spissē.
greșeală *s.* culpa, -ae; error, -ōris; peccātum, -īī.
greși **(a)** *vb.* errō, -āre; peccō, -āre.
greșit¹ *adv.* fallācīter; perversē; prāvē; vītīōsē.
greșit² *adj.* vītīōsus (3).
greu¹ *adj.* brūtus (3); difficīlis, -e; grāvis, -e.
greu² *adv.* dūrītēr; grāvītēr.

greutate (pentru cântărit) *s.* pondūs, -eris.
greutate *s.* difficultās, -ātis; grāvītās, -ātis; ōnus, -ēris; sarcīna, -ae.
gri *adj.* leucōphaeus (3).
grifon *s.* gryps, -ypis.
grijă *s.* cūra, -ae; dīlīgēntīa, -ae.
grijuliu¹ *adv.* circumspectē; compōsītē; contentē.
grijuliu² *adj.* prōvīdus (3).
grilaj *s.* caulae, -ārum.
grindă *s.* assēr, -ēris; trabs, bis; tignum, -ī.
grindină *s.* grandō, -īnis.
groapă *s.* cānālis, -is; fossa, -ae; scrōbis, -is.
groază *s.* horrōr, -ōris; pāvōr, -ōris; terrōr, -ōris.
groaznic¹ *adj.* ātrōx, -ōcis; horrīdus (3).
groaznic² *adv.* horrīficē; immānē; immānītēr.
gropar *s.* pollinctōr, -ōris.
gros *adj.* crassus (3); spissus (3).
grosime *s.* crassāmentum, -ī; crassitās, -ātis; crassītūdō, -īnis.
grosolan¹ *adj.* āgrestis, -e; barbārus (3); impōlītus (3); incultus (3).
grosolan² *adv.* barbārē; crassē; horrīdē; vastē.
grosolănie *s.* barbārīa, -ae; ĩnhūmānītās, -ātis; rustīcītās, -ātis.
grotă *s.* spēcūs, -ūs; spēlunca, -ae.

grozav *adj.* ĩneffābīlis, -e.
grozăvie *s.* ātrōcītās, -ātis; foedītās, -ātis.
grumaz *s.* cervix, -īcis; iūgūlum, -ī.
grup *s.* chōrus, -ī; complexūs, -ūs.
grupa (a) *vb.* cōēō, -īre; glōmērō, -āre.
grupare *s.* cōagmentātīō, -ōnis.
gudura (a) *vb.* ceveō, -ēre.
gulie *s.* rapina, -ae.
gumă *s.* cummi, (nedecl.).
gunoi *s.* fīmum, -ī; stercūs, -ōris; purgāmentum, -ī.
guraliv¹ *s.* buccō, -ōnis.
guraliv² *adj.* verbōsus (3).
gură *s.* bucca, -ae; ōs, -ōris.
guriță *s.* oscūlum, -ī.
gust *s.* gustātūs, -ūs; gustūs, -ūs; sǎpōr, -ōris.
gusta (a) *vb.* gustō, -āre.
gustare *s.* gustātorīum, -īī; gustātīō, -ōnis.
gustos¹ *adv.* sǎpīdē.
gustos² *adj.* sǎpōrātus (3).
gușă *s.* vēsīcūla, -ae.
guturai *s.* grāvēdō, -īnis; pitūīta, -ae.
guverna (a) *vb.* administrō, -āre; impērō, -āre; rēgō, -ēre.
guvernare *s.* gūbernātīō, -ōnis.
guvernator *s.* legatus, -ī; praetōr, -ōris; rectōr, -ōris.
guvernământ *s.* cīvītās, -ātis; nōmōs, -ī; respūblīca, reipublicae.

H

hai! *interj.* ägë; eïä; öhë.
haimana *s.* mastīgïa, -ae.
hain *adj.* sīnistër (3).
haină *s.* vestīmentum, -ī;
 vestis, -is; vestītūs, -ūs.
hală *s.* ätrīum, -iī.
haltă *s.* mansīō, -ōnis.
halucinație *s.* hallūcīnătīō, -
 ōnis.
hamal *s.* bāiōlus, -ī; gestătōr, -
 ōris.
hambar *s.* horrēum, -ī.
han *s.* caupōna, -ae; pōpīna,
 ae; tăberna, -ae.
hangiu *s.* caupō, -ōnis;
 stăbūlărīus, -iī; tăbernărīus, -
 iī.
haos *s.* chăös, -ī.
haotic *adj.* trēpīdus (3).
hârb *s.* testūla, -ae.
harnic *adj.* impīgër (3);
 sēdūlus (3); strēnūus (3).
harpă *s.* sambūca, -ae.
harpon *uncus*, -ī.

hartă *s.* descriptīō, -onis;
 tăbūla, -ae.
haz *s.* lascīvīa, -ae.
hazard *s.* cāsūs, -ūs.
hazliu *adj.* lascivus (3);
 rīdīcūlus (3); salsus (3).
hăitui (a) *vb.* exagitō, -äre.
hărăzi (a) *vb.* fortūnō, -äre;
 praedestīnō, -äre.
hărnicie *s.* impīgřitās, -ātis;
 industrīa, -ae.
hăřtui (a) *vb.* lăcessō, -ëre;
 urgēō, -ëre; vëlītor, -ărī.
hăřtuală *s.* prōcursătīō, -ōnis.
hățuri *s.* hăbēna, -ae; lōrum, -
 ī; retīnăcūlum, -ī.
hărtie *s.* păpyrum, -ī.
hegemonie *s.* princīpătūs, -ūs.
heleșteu *s.* cētărīa, -ae;
 piscīna, -ae; vīvărīum, -iī.
hemoragie *s.* haemorrhăgīa, -
 ae.
hepatic *adj.* hepătīcus (3).
herghelie *s.* admissūra, -ae.

hering *s.* sāperda, -ae.
hermafrodit *s.* andrōgynus, -ī.
hexamtru *s.* hexāmētēr, -trī.
hidos *adj.* dēformis, -e.
hidoşenie *s.* monstrum, -ī.
hidră *s.* nătrix, -icis.
hienă *s.* hyaena, -ae.
hipodrom *s.* hippōdrōmōs, -ī.
histrion *s.* histriō, -ōnis.
hlamidă *s.* chlāmys, -ydis.
hoaţă *s.* praedātrix, -īcis.
hohot de răs *s.* căchinnătīō, -ōnis.
hohoti *(a) vb.* căchinnō, -āre.
hoinar I. *adj.* prōfūgus (3); **II.** *s.* spătīātōr, -ōris.
hoinări *(a) vb.* vagor, -ārī.
hoit *s.* lūpātrīa, -ae.
hol *s.* margō, -īnis.
holdă *s.* sēges, -ētis.
homar *s.* cammārus, -ī.
horă *s.* chorea, -ae.
horcăi *(a) vb.* singultō, -āre.
horcăit *s.* singultūs, -ūs.
horoscop *s.* hōroscōpus, -ī.

hotar *s.* finis, -is; līmēs, -ītis.
hotărâre *s.* consīlīum, -iī; consultum, -i; dēcrētum, -ī.
hotărât *adj.* certus (3).
hotărât *adv.* obnixē.
hotărî *(a) vb.* arbītror, -ārī; stătūō, -ēre.
hoţ *s.* fūr, fūris.
hoţesc *adj.* circūlātorius (3).
hoţie *s.* lătrōcīnīum, -iī.
hrană *s.* cībăria, -ōrum; cībătīō, -ōnis; cībus, -ī; nūtrimentum, -ī; victūs, -ūs.
hrăni² *(a) vb.* ālō, -ēre; cībō, -āre; nūtricō, -āre; nūtriō, -ire; vescor, vescī.
hrănire *s.* cībătīō, -ōnis; nutrīcătūs, -ūs.
hrănitore *adj.* almus (3).
hrean *s.* rādix, -īcis.
huhurez *s.* ūlūla, -ae.
huidui *(a) vb.* sībīlō, -āre.
huiduială *s.* sībīlum, -ī.
hulă *s.* aestūs, -ūs.

ia! ține! *interj.* căpędum.
ianuarie *s.* lānūārius, -iī.
iapă *s.* caballa, -ae; equae, -ae.
iar *conj.* at; autēm.
iarbă *s.* grāmēn, -īnis; herba, -ae; prātum, -ī.
iarnă *s.* hiems, hiemis.
iatagan *s.* cōpis, -īdis.
iată că *adv.* eccērē.
iată¹ *adv.* eccē; iam.
iată² *interj.* ēn.
iaz *s.* piscīna, -ae.
ibric *s.* hydrīa, -ae.
icoană *s.* exemplar, -āris.
ideal *s.* absōlūtīō, -ōnis.
idee *s.* conceptūs, -ūs; ĭdēa, -ae; ĭmāgō, -īnis; ĭnformātīō, -ōnis; ōpīnātīō, -ōnis, praeceptīō, -ōnis; sensūs, -ūs.
identitate *s.* cognātīō, -ōnis; ūnītās, -ātis.
idile *s.* būcōlīca, -ōrum.
idiom *s.* lingua, -ae.

idol *s.* ĭdōlum, -ī; stătīcūlum, -ī.
idolatra *s.* saxicola, -ae.
ied *s.* haedus, -ī.
iederă *s.* hēdēra, -ae.
ieduț *s.* haedūlus, -ī.
ieftin *adj.* vilis, -e.
ieftin *adv.* vīlītēr.
ieftinătate *s.* vīlītās, -ātis.
ienupăr *s.* iūnīpērus, -ī.
iepuraș *s.* lēpuscūlus, -ī.
iepure *s.* lēpūs, -oris.
ieri *adv.* hērī.
ierna (a) *vb.* hībernō, -āre; hīēmō, -āre.
iernare *s.* hīēmātīō, -ōnis.
ierta (a) *vb.* ĭgnoscō, -ēre.
iertare *s.* grātīa, -ae; restītūtīō, -ōnis.
iertător *adj.* clēmens, -ntis.
iesle *s.* praesēpēs, -is.
ieșire *s.* ābītūs, -ūs; ēgressūs, -ūs; exitūs, -ūs.
ignora (a) *vb.* ĭgnōrō, -āre.

ignorant¹ *s.* idīōta, -ae.
ignorant² *adj.* ignārus (3);
 nescius (3); obtūsus (3).
ignoranță *s.* ignōrantia, -ae;
 stultitia, -ae.
illegal *adv.* clandestinō.
ilicite *adj.* illicitus (3).
illogic *adj.* incongruens, -ntis.
iluminat *adj.* illustris, -e.
ilustru *adj.* clārus (3).
iluzie *s.* error, -ōris.
imagina (a) *vb.* cōgītō, -āre;
 concipio, -ere; invēnīō, -īre.
imaginar *adj.* commenticius
 (3).
imaginare *s.* excōgitatō, -ōnis.
imaginație *s.* cōgītātō, -ōnis;
 figūrātō, -ōnis; ingēnium, -iī.
image *s.* effigies, -ēī; forma,
 -ae; imāgō, -inis; sīmūlācrum,
 -ī; spēcīēs, -ēī.
imaterial *adj.* incorporeus (3);
 incorporālis, -e.
imatur *adj.* crūdus (3).
imbecil¹ *s.* mātūla, -ae.
imbecil² *adj.* stultus (3).
imberb *adj.* depilis, -e;
 imberbis, -e; intonsus (3).
imbold *s.* cōactus, ūs;
 impulsio, -ōnis; stīmulus,
 ī; incītāmentum, -ī.
imediat *adv.* confestim; stātīm;
 sūbītō; sūbītum.
imens *adj.* immensus (3);
 īnaestīmābīlis, -e; ingens, -
 ntis.
imensitate *s.* immensitās, -
 ātis; vastitās, -ātis.
iminent *adj.* instans, -ntis.
iminență *s.* instantia, -ae.
imita (a) *vb.* imitor, -ārī;
 sīmūlō, -āre; subsēquor, -ī.
imitare *s.* sīmūlātō, -ōnis,
imitator *s.* sīmūlātōr, -ōris.

imitație *s.* imitātō, -ōnis;
 sīmūlātō, -ōnis.
imn religios *s.* hymnus, -ī.
imobil *adj.* fixus (3).
imobilizat *adj.* vinctus (3).
imoral¹ *adj.* prōcax, -ācis.
imoral² *adv.* turpiter.
imoralitate *s.* mollitia, -ae;
 turpitudō, -inis.
imortaliza (a) *vb.* sacro, -āre.
imparțial *adj.* mēdius (3).
imparțialitate *s.* aequābilitās, -
 ātis.
impasibil *adj.* immōbīlis, -e.
impasibilitate *s.* immōbilitās, -
 ātis.
impediment *s.* mōra, -ae.
imperator *s.* impērātōr, -ōris.
imperial *adj.* augustus (3);
 principālis, -e.
imperiu *s.* principātūs, -ūs;
 impērium, -iī; regnum, -ī.
impertinent *adj.* ineptus (3);
 fātūs (3).
impertinență *s.* insultātō, -
 ōnis; prōtervītās, -ātis.
impetuos *adj.* fervens, -ntis;
 immōdīcus (3).
impetuos *adv.* concitātē.
impetuozitate *s.* impētūs, -ūs;
 incītātō, -ōnis.
impietate *s.* impiētās, -ātis.
implacabil *adj.* implācābīlis, -
 e; irrēvocābīlis, -e.
implica (a) *vb.* obstringō, -ere.
implicare *s.* obligātō, -ōnis.
implicat *adj.* implicitus (3).
implora (a) *vb.* deprecor, -ārī;
 implōrō, -āre; obtestor, -ārī.
implorare *s.* obsēcraō, -ōnis;
 implōrātō, -ōnis.
impluviu *s.* implūvium, -iī.
impolitețe *s.* inhūmānitās, -
 ātis.

import *s.* invectiō, -ōnis.
importa (a) *vb.* importō, -āre;
 invēhō, -ēre.
important *adj.* grandis, -e;
 māiestus (3).
importantă *s.* amplītūdō, -īnis;
 momentum, -ī.
impostor *s.* sycōphanta, -ae.
impozabil *adj.* vectigālis, -e.
impozit *s.* tribūtum, -ī;
 vectīgāl, -ālis.
impozita (a) *vb.* cāpīō, -ēre.
impracticabil *adj.* āvīus (3);
 impervīus (3); invīus (3).
imprecație *s.* imprēcātīō, -
 ōnis.
impregna (colora) (a) *vb.*
 vēnēnō, -āre.
impresie *s.* affectus, -ūs;
 impressiō, -ōnis.
impresiona (a) *vb.* affīcīō, -
 ēre; mōvēō, -ēre.
impresionabil *adj.* sensībīlis,
 e.
impresionant *adj.*
 commōvens, -ntis.
impresionare *s.* affectiō, -ōnis.
impresionat *adj.* commōtus
 (3); sollīcītus (3).
imprima (a) *vb.* figō, -ēre;
 inculcō, -āre; prēmō, -ēre.
impropriu *adj.* imprōprius (3).
improviza (a) *vb.* fundō, -ēre, .
improvizat *adj.* sūbitārīus (3);
 tūmultuārīus (3).
imprudent¹ *adv.* imprūdentēr.
imprudent² *adj.* imprūdēns, -
 ntis; incustodītus (3).
imprudență *s.* imprūdentīa, -
 ae.
impuls *s.* impulsīō, -ōnis;
 impulsūs, -ūs; pulsūs, -ūs.
impune (a) *vb.* īnpērō, -āre;
 impōnō, -ēre; indīcō, -ēre.

impunere *s.* irrōgātīō, -ōnis.
impur *adj.* impūrus (3).
impuritate *s.* immundītīa, -ae.
imputa (a) *vb.* impūtō, -āre;
 praedicō, -āre; trāhō, -ēre.
imputare *s.* exprobrātīō, -ōnis;
 insīmūlātīō, -ōnis.
in *s.* līnum, -ī.
inabordabil *adj.* importūnus
 (3).
inaccesibil *adj.* difficīlis, -e;
 īnaccessus (3); invīus (3).
inactiv *adj.* ignāvus (3);
 instrenūus (3).
inactivitate *s.* ignāvīa, -ae.
inamic *s.* hostis, -is.
inaniție *s.* īnēdīa, -ae.
inapt *adj.* īnhābīlis, -e.
inaugura (a) *vb.* dedicō, -āre;
 īnaugūrō, -āre.
inaugurare *s.* dēdicātīō, -ōnis.
inaugurat *adj.* auspīcātus (3).
incanta (a) *vb.* cantō, -āre.
incantație *s.* carmēn, -īnis.
incapabil *adj.* ignāvus (3);
 īnhābīlis, -e; tardus (3).
incapacitate *s.* īnertīa, -ae.
incendia (a) *vb.* incendo, -ere;
 ūrō, -ēre.
incendiator *s.* incensōr, -ōris.
incendiere *s.* inflammātīō,
 ōnis.
incendiu *s.* incendīum, -iī;
 incensīō, -ōnis.
incert *adj.* incertus (3).
incest *s.* incestum, -ī.
incestuos *adj.* incestus (3).
incinera (a) *vb.* concrēmō, -
 āre.
incinerare *s.* sēpultūra, -ae.
incinerat *adj.* cīnērōsus (3).
incinerator *s.* ustōr, -ōris.
incita (a) *vb.* consternō, -āre.

incizie *s.* excīsiō, -ōnis;
incīsiō, -ōnis.

include (a) *vb.* adscribō, -ēre;
rēcīpīō, -ēre.

incoerent¹ *adj. (ret.)* disiunctus
(3).

incoerent² *s.* hīans, -ntis.

incomod *adj.* inhābīlis, -e.

incomoda (a) *vb.* laedō, -ēre;
molestō, -āre.

incomparabil *adj.*
dissōciābīlis, -e;
incompārābīlis, -e.

incompatibilitate *s.*
rēpugnantīa, -ae.

inconsecvent *adj.* inconstans,
-ntis.

inconsecvență *s.* mutabīlitas,
-ātis.

inconsistent *adj.* cāvus (3);
dēformis, -e; nimbatus (3).

incontestabil *adj.* confessus
(3).

incorect¹ *adj. (gram.)* barbārus
(3).

incorect² *adv.* mendōsē.

incorect³ *adj.* mendōsus (3).

incorrigibil *adj.* înēmendābīlis,
-e.

incoruptibil *adj.* întēmērātus
(3).

incredul *adj.* încrēdūlus (3).

incubație *s.* incūbatīō, -ōnis.

inculpa (a) *vb.* culpītō, -āre.

incult *adj.* barbārus (3);
impōlītus (3); incultus (3).

incultură *s.* barbăria, -ae;
incultūs, -ūs.

incurabil *adj.* insānābīlis, -e;
insūpērābīlis, -e.

incursiune *s.* incursiō, -ōnis.

indecent *adv.* obscēnē.

indecis *adj.* cunctātus (3).

indefinit *adv.* infīnīte.

independentă *s.* lībertās, -ātis.

indescriptibil *adj.*
indissōlūbīlis, -e.

indestructibil *adj.* insōlūbīlis,
e.

indica (a) *vb.* dēclārō, -āre;
dēmōstrō, -āre; monstrō, -
āre.

indicare *s.* definītīō, -ōnis;
dēsīgnatīō, -onis; monstratīō,
-ōnis.

indicator *s.* index, -īcis.

indicație *s.* dēnōtātīō, -ōnis;
nōta, -ae; indīcātīō, -ōnis.

indiciu *s.* argūmentum, -ī;
dōcūmentum, -ī; index, -īcis;
indīcīum, -īī.

indiferent¹ *adj.* nēglēgens,
ntis; rēmīssus (3).

indiferent² *adv.* segnitēr.

indiferență *s.* nēglēgentīa,
ae; incūrīa, -ae.

indigestie *s.* crūdītās, -ātis.

indigna (a) *vb.* succensēō, -
ēre, indīgnor, -ārī.

indignare *s.* indīgnātīō, -onis;
indīgnītās, -ātis.

indirect *adj.* indīrectus (3).

indirect³ *adv.* obliquē.

indisciplină *s.* immōdestīa, -
ae; intempērantīa, -ae.

indiscret *adj.* intempērans, -
ntis; infīdēlis, -e.

indiscreție *s.* intempērantīa,
ae.

indispoziție *s.* offensiō, -ōnis;
invālentīa, -ae.

indispus *adj.* morbīdus (3).

individ *s.* ānīma, -ae.

individual¹ *adj.* prīvātus (3);
singūlaris, -e.

individual² *adv.* singulatīm;
singulārītēr; vīrītīm.

indivizibil *adj.* indīvidūus (3);
insēpārābīlis, -e.
indolent *adj.* sōcors, -odis.
indolență *s.* nēquītīa, -ae.
indulgent *adj.* dissōlūtus
(3); mītis, -e; mōdestus (3).
indulgență *s.* connīventīa, -ae;
indulgențīa, -ae; pătientīa, -
ae.
inechitabil *adj.* īnīquus (3).
inedit *adj.* īnēdītus (3).
inefabil *adj.* īneffābīlis, -e.
ineficace *adj.* īneffīcax, -ācis.
inegal¹ *adj.* dispār, -pāris;
impār, -pāris; īnaequābīlis,
e; īnaequālis, -e; īnīquus (3).
inegal² *adv.* impārītēr; īnīquē.
inegalitate *s.* dispārīlītās, -
ātis; īnīquītās, -ātis.
inel *s.* annūlus, -ī.
ineptie *s.* īneptīae, -ārum.
inert *adj.* īners, -ertis.
inevitabil *adj.* īnēluctābīlis, -e;
īnēvītābīlis, e; invictus (3);
nēcassarīus (3).
inexact *infrēquens*, -ntis;
mendōsus (3).
inexistent *adj.* nullus (3).
inexplicabil *adj.* īnexplīcābīlis,
-e.
infam *adj.* defamis, -e; impūrus
(3).
infam *s.* lūtum, -ī.
infamie *s.* dēdēcūs, -ōris;
stūprum, -ī.
infanterie *s.* pēdītātūs, -ūs.
infatua (a) *vb.* turgēō, -ēre.
infect *adj.* foedus (3).
infecta (a) *vb.* spurcō, -āre.
infectare *s.* contāgīō, -ōnis.
infectat *adj.* contactus (3);
pūtris, -e; tabīficus (3).
infecție *s.* tībēs, -is.

inferior *adj.* inferīor, -ius;
mīnōr, -iūs; parvus (3);
infern *s.* chāōs, -ī.
infernal *adj.* orcīnīānus (3).
infidel¹ *adj.* infīdēlis, -e.
infidel² *adv.* infīdēlītēr.
infidelitate *s.* nēquītīa, -ae.
infiltra (a) *vb.* permānō, -āre.
infiltrare *s.* suffūsīō, -ōnis.
infim *adj.* mīnīmus (3).
infirm *adj.* dēbīlis, -e.
infirma (a) *vb.* infirmō, -āre.
infirmare *s.* infirmatīō, -ōnis.
infirmierie *s.* vālētūdīnārīum, ī.
infirmieră *s.* tōrāria, -ae.
infirmitate *s.* dēbīlītās, -ātis.
inflamare *s.* ādustīō, -ōnis.
inflat *adj.* rheumātīcus (3).
inflamație¹ *s.* (med.) fervōr, -
ōris.
inflamație² *s.* inflammātīō, -
ōnis; rheuma, -atis.
inflexibil *adj.* inflexībīlis, -e.
inflexiune *s.* flexūs, -ūs.
influent *adj.* factīōsus (3);
pōtens, -ntis.
influențabil *adj.* mūtābīlis, -e.
influență *s.* grātīa, -ae.
informa (a) *vb.* dōcēō, -ēre;
īnstrūō, -ēre; prōvīsō, -ēre.
informare *s.* sciscītātīō, -ōnis.
informație *s.* nuntiatīō, -ōnis.
infructuos *adj.* infructūōsus
(3).
infuzie *s.* infūsīō, -ōnis.
ingenios¹ *adv.* artīfīcīōsē;
fābrē; īngēnīōsē; nēquītēr.
ingenios² *adj.* callīdus (3);
fācētus (3); īngēnīōsus (3).
ingeniozitate *s.* sollertīa, -ae.
ingenuu *adv.* īngēnūē.
inginer *s.* māchīnātōr, -ōris.
ingrat *adj.* mālēgrātus (3).
inhibiție *s.* īnhībītīō, -ōnis.

inimaginabil *adj.*
immēmōrābilis, -e.

inimă *s.* cōr, cordis; anima, -ae.

inimioară *s.* corcillum, -ī.

inimos *adj.* ānīmosus (3).

iniția (**a**) *vb.* commōnēō, -ēre;
inītiō, -āre.

inițiere *s.* inītiātiō, -ōnis.

injurios *adj.* contūmēliōsus
(3); prōbōsus (3).

inobservabil *adj.*
īnobsērvābilis, -e.

inocent *adj.* innōcens, -ntis.

inofensiv *adj.* innōcens, -ntis;
innōcūs (3).

inopinat¹ *adv.* īnōpīnantēr.

inopinat² *adj.* insciūs (3).

inoportun *adj.* intempestīvus
(3).

inoportunitate *s.*
intempestivītās, -ātis.

inospitalier *adj.* īnhospitālis, -
e.

inova (**a**) *vb.* nōvō, -āre.

inovator *s.* nōvātōr, -ōris.

insațietate *s.* insātīetās, -ātis.

inscripție *s.* epigramma, -ātis;
inscriptiō, -ōnis.

insectă *s.* bestioā, -ae.

insecte *s.* (pl.) insecta, -ōrum.

insensibil *adj.* immōbilis, -e;
immōtus (3); insensibīlis, -e

insensibilitate *s.* lentitudō, -
inis; indōlentia, -ae.

insensibiliza (**a**) *vb.*
concallēscō, -ēre.

inseparabil *adj.* insēpārābilis,
-e.

insera (**a**) *vb.* insērō, -ēre;
interpōlō, -āre; interpōnō,
ēre; subtexō, -ēre.

inserare *s.* interpōsitiō, -ōnis.

insinua (**a**) *vb.* sūbiciō, -ēre.

insinuant *adj.* dēlēnificus (3).

insista (**a**) *vb.* insistō, -ēre;
instō, -āre; persēvērō, -āre.

insistent¹ *adj.* assīdūus (3).

insistent² *adv.* magnōpēre;
obnixē; persēvērantēr.

insistență *s.* commōrātiō, -
ōnis; instantia, -ae.

insolent¹ *adv.* confidentēr.

insolent² *adj.* lūdībrīōsus (3).

insolență *s.* insōlentia, -ae;
intōlērantiā, -ae.

insolit *adj.* insōlītus (3).

insomnie *s.* insomniā, -ae.

inspecta (**a**) *vb.* inspīciō, -ēre;
rēcognoscō, -ēre.

inspector *s.* conquīsitor, -ōris.

inspecție *s.* inspectiō, -ōnis;
rēcognītiō, -nis.

inspira (**a**) *vb.* adspīrō, -āre;
indō, -ēre; indūō, -ēre.

inspirat *adj.* afflātus (3).

inspirație *s.* afflātus, -ūs;
spīritūs, -ūs.

instabil *adj.* instābilis, -e.

instabilitate *s.* frāgilitās, -ātis.

instala (**a**) *vb.* consīdō, -ēre;
dēdūcō, -ēre.

instantaneu *adj.* mōmentārius
(3).

instanță *s.* tribūnāl, -ālis.

instiga (**a**) *vb.* concīēō, -ēre;
instīgō, -āre.

instigare *s.* inductūs, -ūs;
sollicitātiō, -ōnis.

instigator *s.* concitātōr, -ōris;
incensōr, -ōris; instinctōr, -
ōris.

instinct *s.* appētītūs, -ūs;
natura, -ae.

institui (**a**) *vb.* institūō, -ēre;
stātūō, -ēre.

instituire *s.* institūtīō, -ōnis.

instituție *s.* constitutīō, -ōnis.

instrucție *s.* eruditīō, -ōnis.

instrucțiuni *s.* dictăta, -orum.
instrui (a) *vb.* educō, -āre;
 erudiō, -īre; instrūō, -ere.
instruire *s.* disciplīna, -ae.
instruit *adj.* doctus (3);
 hūmānus (3).
instrument *s.* instrumentum,
 ī.
insufla (a) *vb.* inflō, -āre.
insulă *s.* insula, -ae.
insulta (a) *vb.* mālēdicō, -ere.
insultă *s.* contūmēliā, -ae;
 mālēdictum, -ī; vexātīō, -ōnis.
insultător¹ *adj.* contūmēlīosus
 (3).
insultător² *adv.* prōbōsē.
insuportabil *adj.* intōlērābilis, -
 e.
intact *adj.* intēgēr (3).
integritate *s.* prōbitās, -ātis;
 intēgritās, -ātis.
integru¹ *adj.* intēgēr (3).
integru² *adv.* intēgrē.
intelligent¹ *adj.* ingēnīōsus (3);
 sāpiens, -ntis.
intelligent² *adv.* elēgantēr.
inteligență *s.* cōgītātīō, -ōnis;
 intellēgentiā, -ae; mens, -ntis;
 rātīō, -ōnis; sāpiēntiā, -ae.
inteligibil *adj.*
 comprēhensībilis, -e.
intemperii *s.* intempērīēs, -ēī.
intempestiv *adv.* intempestīvē.
intendent *s.* praefectus, -ī.
intens *adj.* ācēr (3).
intens *adv.* magnōpēre.
intensifica (a) *vb.*
 conunascūlō, -āre.
intensitate *s.* magnītūdō, -īnis;
 intentīō, -ōnis.
intenție *s.* consīlium, -iī;
 mens, -ntis; rātīō, -ōnis;
 vōluntas, -ātis:

intenționa (a) *vb.* intendō, -
 ere; vōlō, velle.
intenționat¹ *adv.* consultē;
 consultō.
intenționat² *adj.* prūdēns, -
 ntis.
intercala (a) *vb.* insērō, -ere;
 interpōnō, -ere.
intercalare *s.* intercālātīō, -
 ōnis; interiectīō, -ōnis;
 interpōsītīō, -ōnis.
intercalat *adj.* intermēdius (3).
intercepta (a) *vb.* intercīpīō, -
 ere.
interdicție *s.* interdictīō, -ōnis;
 interdictum, -ī.
interes *s.* ambītīō, -ōnis;
 stūdiūm, -iī; ūtīlītās, -ātis.
interesa (a) *vb.* attingō, -ere;
 detīnēō, -ere.
interesa de (a) *vb.* (refl.)
 stūdēō, -ere.
interesat¹ *adj.* callīdus (3);
 cūpidus (3); cūrīōsus (3).
interesat² *adv.* cūrīōsē.
interior *adj.* intēriōr, -iūs;
 internus (3); intestīnus (3).
intermediar¹ *s.* dēpectōr, -ōris;
 perductōr, -ōris.
intermediar² *adj.* intermēdius
 (3); mēdius (3).
intern *adj.* internus (3).
interoga (a) *vb.* interrogō, -
 āre.
interogatoriu *s.* interrōgātīō, -
 ōnis; quaestīō, -ōnis.
interpela (a) *vb.* interpellō, -
 āre.
interpelare *s.* compellātīō,
 ōnis; interpellātīō -ōnis;
 interlōcūtīō, -ōnis.
interpret *s.* interpres, -ētis.
interpreta (a) *vb.* interprētōr,
 ārī.

interpretare *s.* cōnietīd, -
ōnis; interpretātīd, -ōnis.
interpune (*a*) *vb.* intercēdō, -
ēre; interpōnō, -ēre.
interpunere *s.* intercusūs, -ūs;
interiectūs, -ūs.
interregn *s.* interregnum, -ī.
interval *s.* interiectūs, -ūs;
intervallum, -ī; spātiūm, -iī.
intervenī (*a*) *vb.* interpōnō, -
ēre; intervēniō, -īre.
intervenție *s.* intercessiō, -
ōnis; intercusūs, -ūs;
intervētūs, -ūs.
interzice (*a*) *vb.* interdīcō, -
ēre; prōhibēdō, -ēre; vētō, -
āre.
interzicere *s.* prōhibītiō, -ōnis.
interzis *adj.* inconcessus (3).
intestin *s.* alvus, -ī; intestīnum,
-ī.
intestinal *adj.* coeliācus (3).
intestine *s.* īlīa, -iūm;
ōmentum, -ī; pantīcēs, -um.
intestinul gros crassundīa, -
ōrum.
intim¹ *s.* convictōr, -ōris.
intim² *adj.* dōmestīcus (3);
fāmīliāris, -e.
intim³ *adv.* fāmīliārītēr; intīmē;
subtīlīter.
intimida (*a*) *vb.* terrītō, -āre.
intimidat *adj.* tīmēfactus (3).
intimitate *s.* contūbernīum, -iī;
convictiō, -ōnis; convictūs,
ūs; fāmīliārītās, -ātis;
prōpinquītās, -ātis.
intitula (*a*) *vb.* praescrībō,
ēre; inscrībō, -ēre.
intitulare *s.* praescriptiō, -ōnis.
Intolerabil *adj.* intōlērābilis, -e.
intoleranță *s.* intōlērantiā, -ae;
sōcordīa, -ae.

intona (*a*) *vb.* emodulor, -ārī;
praecīnō, -ēre.
intonație *s.* mōdūlus, -ī.
intra (*a*) *vb.* īnēdō, -īre; infērō,
inferre; ingrēdiōr, -ī; intrō, -
āre.
intrare *s.* accessus, -ūs; foris,
-is; ianūa, -ae; ingressiō, -
ōnis; ingressūs, -ūs; intrōitūs,
-ūs.
intrigă (comedie) *s.* trīcae, -
ārum.
intrigă *s.* călumnīa, -ae;
făcīnus, -ōris; machīna, -ae;
machīnatiō, -ōnis.
intrigi *s. (pl.)* discursūs, -ūs.
introduce (*a*) *vb.* intrōducō, -
ēre; intrōmittō, -ēre.
introducere *s.* exōrdum, -ī;
interpōsitiō, -ōnis;
introductiō, -ōnis; invectiō, -
ōnis; praefātiō, -ōnis;
prooemīum, -iī.
inuman *adj.* īnhūmānus (3).
inunda (*a*) *vb.* dīlūō, -ēre;
dīlūviō, -āre; īnundō, -āre;
perfundō, -ēre.
inundație *s.* dīlūviēs, -ēī;
prōlūvīum, -iī.
inutil¹ *adj.* īnānis, -e; īnūtīlis, -
e; stērīlis, -e.
inutil² *adv.* īnūtīlītēr.
inutilitate *s.* īnūtīlītās, -atis.
invada (*a*) *vb.* irrumpō, -ēre;
irrūō, -ēre.
invariabil *adj.* immūtābilis, -e;
immūtātus (3).
invazie *s.* excursiō, -ōnis;
incursiō, -ōnis.
inventă (*a*) *vb.* fabrīcō, -āre;
īnvēniō, -īre; mächīnor, -ārī.
inventar *s.* brēvīārīum, -iī;
rēpertōriūm, ī.

inventaria (a) *vb.* rēcognoscō, -ēre.

inventator *s.* auctōr, -ōris; inventōr, -ōris; mächinātōr, -ōris.

inventie *s.* inventiō, -ōnis; inventum, -ī; rēpertūs, -ūs.

inversa (a) *vb.* rētrōvertō, -ere; rētrōägō, -ēre.

inversare *s.* conversiō, -ōnis.

investigare *s.* investiġatiō, -ōnis.

investigație *s.* perscrūtatiō, -ōnis; inquīsitiō, -ōnis.

investit *adj.* conceptivus (3).

invidia (a) *vb.* invīdēō, -ēre.

invidie *s.* invīdiā, -ae.

invidios *adj.* invīdiōsus (3); invīdus (3); līvīdūlus (3).

inviolabil *adj.* invīōlabīlis, -e; sācrōsanctus (3).

invita (a) *vb.* advōcō, -āre; invītō, -āre; rōgō, -āre.

invitat *s.* pārāsītus, -ī.

invitație *s.* vōcātiō, -ōnis.

invoca (a) *vb.* inclāmō, -āre; invōcō, -āre.

invocare *s.* implōrātiō, -ōnis.

invocație *s.* invōcātiō, -ōnis.

involuntar *adj.* invītus (3).

invulnerabil *adj.* invulnērābīlis, -e; invīōlabīlis, -e.

ipoteca (a) *vb.* oblīgō, -āre; oppōnō, -ēre.

ipoteză *s.* cōniectātiō, -ōnis; fictiō, -ōnis; cōniectūra, -ae.

ipsos *s.* gypsum, -ī.

iradia (a) *vb.* rādītō, -āre.

irascibilitate *s.* īrācundīa, -ae.

irațional *adj.* irrātiōnālis, -e.

ireal *adj.* īnānis, -e.

iremediabil *adj.* insānābīlis, -e; irrēvōcābīlis, -e.

ireparabil *adj.* irrēpārābīlis, -e; inconsōlābīlis, -e.

ireproșabil¹ *adj.* irrēprēhensus (3); perintēgēr (3).

ireproșabil² *adv.* ēmendātē.

iriga (a) *vb.* irrīgō, -āre.

irigare *s.* irrīgātiō, -ōnis.

irita (a) *vb.* inflammō, -āre.

iritabil *adj.* irrītābīlis, -e.

iritabilitate *s.* irrītābīlītās, ātis.

iritat *adj.* offensus (3);

irācundus (3).

ironic *adj.* asper (3); dīcax, -ācis; vēhēmens, -ntis.

ironie *s.* dīcācītās, -ātis; dissīmūlātiō, -ōnis; īrōnīa, -ae; irrīsīō, -ōnis; irrīsūs, -ūs.

ironiza (a) *vb.* tangō, -ēre.

iroși (a) *vb.* absūmō, -ēre; discerpō, -ēre; perdō, -ēre.

isca¹ (a) *vb.* (refl.) surgō, -ēre.

isca² (a) *vb.* commōvēō, -ēre; lācessō, -ēre.

iscăli (a) *vb.* obsignō, -āre.

iscoadă *s.* explōrātor, -ōris; spēcūlātōr, -ōris.

iscodi (a) *vb.* spēcūlor, -ārī.

iscusintă *s.* dextērītās, -ātis; experientīa, -ae; sollertīa, -ae.

iscusit¹ *adj.* daedālus (3); dīsertus (3); perfectus (3); sāgax, -ācis; sollers, -tis.

iscusit² *adv.* tēnūitēr.

islaz *s.* cēspēs, -ītis.

ispăși (a) *vb.* expiō, -āre; exsolvō, -ēre; lūō, -ēre.

ispășire *s.* expiātiō, -ōnis; pīāmēn, -īnis; pīacūlum, -ī.

ispășitor *adj.* pīacūlāris, -e.

ispită *s.* temptātiō, -ōnis.

ispiti(a) *vb.* sollīcītō, -āre; temptō, -āre; tītillō, -āre.

isprăvi (a) vb. pîō, -āre.
isprăvi s. acta, -ōrum.
isteț adj. sāgax, -ācis.
istețime s. sāgācītās, -ātis.
istm s. cervix, -īcis.
istoric¹ adj. histōricus (3).
istoric² s. narrātōr, -ōris.
istorie s. histōria, -ae.
istorioară s. fabella, -ae.
istovi¹ (a) vb. (refl.) dīrumpō, -ēre; efflūō, -ēre.
istovi² (a) vb. contērō, -ēre; dēfātīgō, -āre.
ițari s. bracca, -ae.
ițe s. tēla, -ae.
iubi (a) vb. amō, -āre.
iubire s. āmōr, -ōris.
iubit adj. cārus (3).
iubit s. āmātōr, -ōris.
iubită s. āmātrix, -īcis; āmīca, -ae; pūella, -ae.
iubitor adj. āmīcus (3); cūpidus (3); stūdīōsus (3)
iugăr s. iūgērum, -ī.
iureș s. concītātīō, -ōnis.
iute adv. cēlērītēr.
iute adj. cēlēr (3); cītus (3); pernix, -īcis; pīpērātus (3); rāpīdus (3); vēlox, -ōcis.
iuteală s. āgīlītās, -ātis; cēlērītās, -ātis; vēlōcītās, -ātis.
iuți (a) vb. prōpērō, -āre.
ivi¹ (a) vb. (refl.) surgō, -ēre, exorior, -īrī.

ivi² (a) vb. prōmīcō, -āre; orior, orīrī.
ivire s. sūperventūs, -ūs.
ivoriu adj. ēburneus (3).
izbândă s. prōcessūs, -ūs; prōventūs, -ūs.
izbândi (a) vb. vālescō, -ēre; vālēō, -ēre.
izbi (a) vb. pellō, -ēre; percūtīō, -ēre; pulsō, -āre; tangō, -ēre.
izbire s. flictūs, -ūs; pulsūs, -ūs.
izbucni (a) vb. ērumpō, -ēre; pătēō, -ēre.
izbucnire s. eruptīō, -ōnis.
izbuti (a) vb. efficīō, -ēre; obtīnēō, -ēre; perficīō, -ēre; prōvēnīō, -īre.
izbutit callīdus (3).
izgoni (a) vb. expellō, -ēre; fūgō, -āre; mōvēō, -ēre; prōicīō, -ēre; rēlēgō, -āre.
izgonit adj. prōfūgus (3).
izgonitor s. exactor, -ōris.
izola (a) vb. segrēgō, -are.
izolare s. sēcēssūs, -ūs.
izolat¹ adj. clausus (3); sēgrex, -ēgis.
izolat² adv. singlārītēr.
izvor s. fons, -ntis;
izvorî (a) vb. ēmānō, -āre; proflūō, -ēre; rumpō, -ēre.

îmbarca¹ (a) *vb. (refl.)*
enāvigō, -āre.

îmbarca² (a) *vb.* conscendō, -
ēre; inscendō, -ēre.

îmbarcare *s.* consensīō, -
ōnis; inscensīō, -ōnis.

îmbăia (a) *vb.* lāvō, -āre.

îmbăiat *adj.* ēlōtus (3).

îmbăiere *s.* lāvātīō, -ōnis.

îmbălsămare *s.* unctūra, -ae.

îmbărbăta (a) *vb.* cohortor, -
ārī; firmō, -āre.

îmbărbătare *s.* cōhortātīō,
ōnis.

îmbăta (a) *vb.* înēbrīō, -āre;
marcescō, -ēre; marcēō, -ēre.

îmbătrâni (a) *vb.* cānescō, -
ēre; sēnescō, -ēre; vētērascō,
-ēre.

îmbelșugat¹ *adj.* abundans,
ntis; bēnignus (3); fēcundus
(3); fertilis, -e; lōcūplēs, -ētis;
pinguis, -e; plēnus (3).

îmbelșugat² *adv.* amplē;
cōpīōsē; cūmūlātē.

îmbia (a) *vb.* allectō, -āre.

îmbiba (a) *vb.* combībō, -ēre;
imbūō, -ēre.

îmbibat *adj.* ēbrīus (3);
mādīdus (3); suffūsus (3).

îmbina (a) *vb.* condūplīcō,
āre; conserō, -ēre; contexō, -
ēre.

îmbinare *s.* collīgātīō, -ōnis;
commissūra, -ae; complexīō,
-ōnis.

îmblânzi (a) *vb.* dēmītīgō, -āre;
edōmō, -āre; infrēnō, -āre;
mansuefiō, -fierī; mitescō,
ēre; mītīficō, -āre; mollīō, -īre;
mulcēō, -ēre.

îmblânzire *s.* dōmītūra, -ae;
mītīgātīō, -ōnis; mollīmentum,
-ī.

îmblânzit *adj.* mansuētus (3);
mītis, -e.

îmbogăți (a) *vb.* öpöulentö, -äre; löcöplëtö, -äre.
îmbogătit *adj.* dîtätus (3).
îmboldi (a) *vb.* sollïcîtö, -äre; stîmülö, -are; vellïcö, -äre.
îmboldire *s.* stîmülâtîö, -önis.
îmbolnăvi (a) *vb.* aegrescö, -ëre.
îmbrânci (a) *vb.* quătîö, -ëre; trüdö, -ëre.
îmbrăca¹ (a) *vb.* (*refl.*) indüö, ëre.
îmbrăca² (a) *vb.* inducö, -ëre; vëlö, -äre; vestîö, -îre.
îmbrăcat *adj.* cultus (3).
îmbrăcămintे *s.* vëlâmën, înis; vestis, -is.
îmbrățișა (a) *vb.* amplector, -î; circumplector, -î; complector, -î.
îmbrățișare *s.* amplexüs, -üs; complexüs, -üs.
îmbucurător *adj.* laetäbîlis, -e.
îmbufnat *adj.* süpercîlîösus (3).
îmbuiba (a) *vb.* ingurgîtö, -äre.
îmbuibare *s.* hellüâtîö, -önis; rëdundâtîö, -önis.
îmbulzeală *s.* trëpîdâtîö, -önis.
îmbunătăți (a) *vb.* nîtescö, -ëre; rëformö, -äre.
împăca (a) *vb.* pacîfîcö, -äre; pācö, -äre; placö, -are.
împăcare *s.* concîlîâtîö, -önis; pācîfîcātîö, -önis; rëconcîlîâtîö, -önis.
împăciuito *s.* pācîfîcātör, öris; rëconcîlîātör, -öris.
împădurit *adj.* nëmörösus (3); silvestër (3).
împărat *s.* împērätör, -öris; princeps, -îpis.
împărăteasă *s.* împērätrix, îcis.

împărătesc *adj.* împērätörîus (3).
împărătește *adv.* bāsîlicë.
împărtășanie *s.* cömmünîcātîö, -önis.
împărtăși (a) *vb.* commünîcö, -äre; consöcîö, -äre; söcîö, -äre.
împărți (a) *vb.* commünîcö, äre; distrîbüö, -ëre; dîvîdö, ëre; sēcernö, -ëre.
împărțire *s.* distrîbüîtîö, -önis; dîvîsîö, -önis; largîtîö, -önis; partîtîö, -önis.
împărțit *adj.* dîvîdûus (3).
împătrit *adj.* quădrüplex, -îcis; quadruplus (3).
împături (a) *vb.* plîcö, -äre.
împerechea (a) *vb.* cöëö, -îre; gëmînö, -äre.
împerechere *s.* admissûra, -ae; congressîö, -önis; congressüs, -üs; conîügîum, îî; connubium, -îî; hymënaeus, -î.
împiedica (a) *vb.* împëdîö, -îre; pröhîbëö, -ëre.
împiedicare *s.* interdictîö, önis; pröhîbîîtîö, -önis.
împiedicat *adj.* praeventus (3); implîcîtus (3).
împietri (a) *vb.* indurö, -äre.
împinge (a) *vb.* compulsö, -äre; impellö, -ëre; incîtö, -äre; pulsö, -äre; quătîö, -ëre.
împingere *s.* pulsüs, -üs.
împlânta (a) *vb.* abdö, -ëre; immergö, -ëre.
împleti (a) *vb.* sërö, -ëre; texö, -ëre.
împletire *s.* comptüs, -üs.
împletit *adj.* complexus (3); nexîlis, -e; scütülätus (3).
împletitură *s.* vîmentum, -î.

împlini (a) *vb.* conficîd, -ëre;
implēd, -ëre.

împlinire *s.* consummătîd, -
ōnis.

împlinit *adj.* compōs, -ōtis;
plēnus (3); rātus (3).

împodobî (a) *vb.* ādornō, -āre;
dēcōrō, -āre; depingō, -ere;
fingō, -ëre; ornō, -āre.

împodobire *s.* ornătîd, -ōnis.

împodobit¹ *adj.* cultus (3);
dēcōrus (3); insignis, -e;
ornātus (3); pictus (3).

împodobit² *adv.* comptē;
pōlītē.

împotriva¹ *prep. cu ac.* contrā.

împotriva² *adv.* obviām.

împotrivi (a) *vb.* (refl.) pugnō,
-āre; rēcalcitrō, -āre; rēsistō,
-ëre.

împovăra (a) *vb.* grāvō, -āre;
ōnērō, -āre.

împovărat *adj.* grāvis, -e;
ōnustus (3); sarcinātus (3).

împrăştia (a) *vb.* fundō, -ere;
insēmīnō, -āre; prōrumpō,
ëre; spargō, -ëre; vānescō,
ëre.

împrăştiat¹ *adj.* rārus (3).

împrăştiat² *adv.* diffusē;
effūsē; prōfūsē; passīm.

împrăştiere *s.* diffūgiā, -ōrum;
dissipătîd, -ōnis; effūsîd, -
ōnis; fūsîd, -ōnis; sparsîd, -
ōnis.

împrejmui (a) *vb.* cingō, -ëre;
circumsaepîd, -îre; saepîd,
îre.

împrejmuire *s.* conseptum, -î;
disseptum, -î.

împrejur I. *adv.* circā; II.
prep. cu ac. circūm.

împrejurare *s.* momentum, -î.

împrejurime *s.* vīcīniā, -ae.

împresura (a) *vb.* cingō, -ëre;
circūmēd, -îre; circumfundō,
ëre; interclūdō, -ëre.

împresurare *s.* obsessîd,
ōnis.

împreuna¹ (a) *vb.* (refl.)
succumbō, -ëre.

împreuna² (a) *vb.* cōēd, -îre;
gēmīnō, -āre.

împreunare *s.* cōītîd, -ōnis;
cōītus, -ūs; complexîd, -ōnis;
concūbītūs, -ūs; concūbīum,
iî; mixtura, -ae; textum, -î.

împreună *adv.* commūnīter;
coniunctīm; cunctīm.

împrospăta (a) *vb.* întegrō,
āre; rēnōvō, -āre.

împrumut *s.* mūtūātîd, -ōnis;
mutūum, -î.

împunge (a) *vb.* fōdîd, -ëre;
pungō, -ëre.

împunsătură *s.* ācūlēus, -î;
punctîd, -ōnis; punctum, -î.

împuţi (a) *vb.* (refl.) pūtescō,
ëre; pūtēd, -ëre.

împuţina¹ (a) *vb.* (refl.)
rārescō, -ëre.

împuţina² (a) *vb.* libō, -āre.

împuţit *adj.* foetīdus (3).

înainta (a) *vb.* prōcēdō, -ëre;
prōdēd, -îre; prōvēmîd, -îre;
sūbēd, -îre; vēmō, -ëre.

înaintare *s.* incessūs, -ūs;
prōcessîd, -ōnis; prōcessūs,
ūs; prōcursîd, -ōnis;
prōgressūs, -ūs; prōvectūs,
ūs.

înaintaş *s.* antecessor, -ōris.

înaintat *adj.* prōmōtus (3).

înainte *adv.* antēā; antēhāc.

înainte de a conj. antēquām.

înainte să priusquam, conj

înainte¹ *prep. cu ac.* antē;
cîs; *prep. cu abl.* prō.

înaintea² *adv.* obviăm.
înalt¹ *adj.* altus (3); celsus (3);
 sublîmis, -e.
înalt² *adv.* altē; excelsē.
înapoi *adv.* cessîm; rētrō;
 rētrōversum; rursūs (rursūm);
 rētrorsūm.
înapoia (a) *vb.* rēpōnō, -ēre;
 restitūō, -ēre.
înapoiat *adj.* rēdux, -ūcis.
înapoiere *s.* reddītīō, -ōnis;
 rēversīō, -ōnis.
înaripat *adj.* ālātus (3);
 pennātus (3); vōlūcēr (3).
înarma (a) *vb.* accingō, -ēre;
 armō, -āre.
înăbuși (a) *vb.* opprīmō, -ēre;
 strangulō, -āre; suffōcō, -āre.
înăbușit *adj.* raucus (3).
înăltime *s.* altītūdō, -înis;
 excelsitās, -ātis; excelsum, -ī;
 summum, -ī.
înălța¹ (a) *vb.* (*refl.*) surgō,
 ēre; succēdō, -ēre; exorior, -
 īrī.
înălța² (a) *vb.* ascendō, -ēre;
 consurgō, -ēre; excitō, -āre;
 extruō, -ēre; extollō, -ēre;
 insurgō, -ere; sublēvō, -āre;
 sublīmō, -āre; tollō, -ēre.
înălțat *adj.* prospicūus (3);
 prōmōtus (3).
înăspri (a) *vb.* crūdescō, -ēre;
 rīgīdō, -āre.
înăuntru I. *prep cu ac.* intrā; II.
adv. intrō; întūs.
încadra (a) *vb.* circumclūdō, -
 ēre.
încăiera (a) *vb.* committō, -ēre;
 prōcursō, -āre.
încasa (a) *vb.* exigō, -ēre;
 rēdīgō, -ēre.
încasare *s.* cōactīō, -ōnis.
încasator *s.* cōactōr, -ōris.

încă nu *adv.* nondūm.
încă o dată *adv.* rursūs.
încăierare *s.* rixa, -ae; pugna,
 -ae.
încălca (a) *vb.* disturbō, -āre;
 solvō, -ēre; turbō, -āre.
încălțat *adj.* calcēātus (3).
încălțăminte¹ (pentru soldați)
s. călīga, -ae.
încălțăminte² *s.* calcēāmen, -
 înis; calceātus, -ūs; calcēus, -
 ī; pēdūle, -is.
încălzi (a) *vb.* călescō, -ēre;
 foveō, -ēr.
încălzire *s.* succensiō, -ōnis.
încăpător *adj.* căpax, -ācis.
încăpățânare *s.* obstînătīō, -
 ōnis; pertînăcīa, -ae.
încăpățânat¹ *adj.* pertīnax,
 ācis; pervīcax, -ācis;
 prae fractus (3).
încăpățânat² *adv.* contentiōsē;
 contūmăcītēr.
încărca (a) *vb.* cūmulō, -āre;
 grāvō, -āre; implēō, -ēre.
încărcat *adj.* grāvīdus (3);
 grāvis, -e; ōnustus (3); plēnus
 (3).
încărcat cu bagaje *adj.*
 sarcīnātus (3).
încărcătură *s.* ōnus, -eris.
încărunți (a) *vb.* cănescō, -
 ēre; încānescō, -ēre.
încătușa (a) *vb.* circumvinciō, -
 īre.
încălcit *adj.* plexus (3);
 perplexābīlis, -e; tortūōsus
 (3); tortus (3).
încânta (a) *vb.* dēlectō, -āre;
 mulcēō, -ēre; oblectō, -āre.
încântare *s.* āmoenītās, -ātis;
 oblectātīō, -ōnis; vōluptās, -
 ātis.
încântat *adj.* gaudībundus (3).

încântator¹ *adj.* âmoenus (3);
völuptuôsus (3).

încântator² *adv.* festîvē.

încârligat *adj.* rëduncus (3);
uncus (3).

încât (consec) *conj.* ut.

începător¹ *adj.* prîmûlus (3).

începător² *s.* tîruncûlus, -î.

începe (a) *vb.* încîpîō, -ëre;
orior, orîrî.

început *s.* exōrdîum, -î;
exortûs, -ûs; fons, -ntis;
inceptum, -î; înitîum, -î;
ōrîgō, -înis; prîmordîum, -î;
prîncîpîum, -î; prooemîum, -
î.

încerca (a) *vb.* cōnor, -ārî;
prōbō, -āre; temptō, -āre.

încercare *s.* prōbatîō, -ōnis;
temptāmēn, -înis; temptâtîō,
ōnis.

încercat *adj.* exercitus (3);
experiēns, -ntis.

încercui (a) *vb.* circumclūdō, -
ëre; circummūnîō, -îre;
circumvënîō, -îre.

încercuire *s.* conclūsîō, -ōnis.

încercuit *adj.* circumclausus
(3).

încet¹ *adj.* imprōpërus (3);
languîdus (3); lentus (3);
tardus (3).

încet² *adv.* lentē; mansuētē;
mollē; mollîter; pîgrē;
rēmîssē; tranquillē.

înceta (a) *vb.* dēsînō, -ëre;
desîstō, -ëre; fînîō, -îre.

încetare *s.* finis, -is; missîō, -
ōnis; interstîtiō, -ōnis;
rēmîssîō, -ōnis.

încetineală *s.* cunctâtîō, -ōnis;
lentîtudō, -înis; segnîtiēs, -ēî;
tardîtūdō, -înis.

încetini (a) *vb.* lentescō, -ëre;
tardō, -āre.

încetinare *s.* mōra, -ae;
tardîtās, -ātis.

încețoșă (a) *vb.* cālîgō, -āre.

încețoșat *adj.* cālîgînôsus (3).

încega (a) *vb.* cōăgûlō, -āre;
conferrûmînō, -āre; glûtînō, -
āre; spîssō, -āre.

încegare *s.* stîpâtîō, -ōnis.

încegat *adv.* contextē.

înceia (a) *vb.* claudō, -ëre;
finio, -îre; inclūdō, -ëre.

înceiere *s.* missîō, -ōnis.

înceietură *s.* artîcûlus, -î;
artûs, -ûs.

închide (a) *vb.* claudō, -ëre.

închidere *s.* conclūsîō, -ōnis;
interclūsîō, -ōnis.

încina (a) *vb.* dëvōvēō, -ëre;
dîcō, -āre.

încipui (a) *vb.* fingō, -ëre;
îmăgînor, -ārî.

încipuire *s.* îmăgînatîō, -ōnis;
phantāsîa, -ae; prōlûbîum, -î;
spēcîēs, -ēî.

încipuit *adj.* âdumbrâtus (3);
îmăgînârîus (3).

înciria (a) *vb.* condûcō, -ëre;
ëlōcō, -āre; lōcîtō, -āre; lōcō,
-āre.

înciriat *adj.* conductîcîus (3).

înciriere *s.* lōcâtîō, -ōnis;
vendîtiō, -ōnis.

încis *adj.* clausus (3);
conclûsus (3).

încisoare *s.* carcër, -eris.

încinge (a) *vb.* accîngō, -ëre;
evîncîō, -îre; praecîngō, -ëre;
succîngō, -ëre.

încina (a) *vb.* inclînō, -āre;
proclînō, -āre; prōcumbō, -
ëre; rësûpînō, -āre.

înclinare *s.* clīvus, -ī;
dēclīnătīō, -ōnis; flexūs, -ūs;
prōclīvītās, -ătis; propensīō, -
ōnis.

înclinat¹ *adj.* convexus (3);
dēclīvis, -e; oblīquus (3);
prōclīvis, -e; prōnus (3).

înclinat² *adv.* prōnē.

înclinație *s.* clināmēn, -īnis;
inclīnătīō, -ōnis; inductīō, -
ōnis.

încoace *adv.* hūc.

încolăci (a) *vb.* convolvō, -ēre;
volvō, -ēre.

încolăcire *s.* amplexūs, -ūs;
spīra, -ae.

încolăcit *adj.* complexus (3);
tortus (3).

încolți (a) *vb.* congermīnō, -
ăre; herbescō, -ēre; germīnō,
-ăre.

încolțire *s.* germīnătīō, -ōnis;
rēgermīnătīō, -ōnis.

înconjur *s.* ambitūdō, -īnis;
amplexūs, -ūs.

înconjura (a) *vb.* accingō, -
ēre; amplector, -ī; circumdō, -
ăre; circūmēō, -īre;
circumfundō, -ēre;
circumvēhō, -ēre;
circumvēnīō, -īre;
circumvolvō, -ēre; saepīō, -
īre; succingō, -ēre.

înconjurat *adj.* circumclaūsus
(3); circumtentus (3).

înconjurător *adj.* ambītīōsus
(3).

încorda (a) *vb.* attendō, -ēre;
contendō, -ēre; intendō, -ēre.

încordare *s.* contentīō, -ōnis;
distractīō, -ōnis.

încordat¹ *adj.* contentus (3);
convulsus (3); ērēctus (3).

încordat² *adv.* contentē.

încornorat *adj.* cornūtus (3).

încorona (a) *vb.* cōrōnō, -ăre;
rēdīmīō, -īre.

încorpora (a) *vb.* concorpōrō, -
ăre.

încotro *adv.* quō.

încovoia (a) *vb.* concāvō, -ăre;
dēflectō, -ēre; dūplīcō, -ăre;
incurvescō, -ēre; incurvō, -
ăre; sīnūō, -ăre.

încovoia *adj.* conflexus (3);
incurvus (3); pandus (3);
prōcurvus (3); rēcuvus (3).

încrede¹ (a) *vb.* (refl.) fidō, -
ēre.

încredere *s.* confīsīō, -ōnis;
fīdūcia, -ae; fidēs, -ēī.

încredința (a) *vb.* dō, dăre;
lēgō, -ăre; mandō, -ăre.

încredințat *adj.* certus (3).

încremen (a) *vb.* stūpēō, -ēre;
torpēō, -ēre.

încremenire *s.* stūpōr, -ōris.

încremenit *adj.* attōnītus (3);
stūpīdus (3).

încreți (a) *vb.* căpērō, -ăre;
corrūgō, -ăre; rūgō, -ăre.

încrețire *s.* contractīō, -ōnis.

încrețit *adj.* strīātus (3);
rūgōsus (3); rētorrīdus (3).

încrețitură *s.* rūga, -ae.

încrezător *adj.* crēdūlus (3);
fīdens, -ntis; sēcūrus (3).

încrezător în *adj.* subnixus (3).

încrezut *adj.* praefīdens, -ntis.

încriminator *s.* correptōr, -
ōris.

încrucia (a) *vb.* dēcussō, -
ăre.

încrunta (a) *vb.* căpērō, -ăre;
rūgō, -ăre.

încrunat *adj.* constrictus (3);
sūpercīlīōsus (3).

încrustare *s.* caelătūra, -ae.

încrustat *adj.* sīgillātus (3).
încrustație *s.* crusta, -ae.
încuia (a) *vb.* flectō, -ēre;
 occlūdō, -ēre.
încuietoare *s.* claustra, -ōrum;
 sēra, -ae.
încununa (a) *vb.* incingō, -ēre;
 vėlō, -āre.
încuraja (a) *vb.* adhortor, -ārī;
 firmō, -āre; hortor, -ārī.
încurajare *s.* cōhortātiō, -ōnis;
 hortāmēn, -īnis; stīmulus, -ī.
încurca (a) *vb.* illīgō, -āre;
 împēdīō, -īre.
încurcat¹ *adj.* captus (3);
 implicātus (3); implicītus (3);
 înexplicītus (3); nōdōsus (3);
 perplexus (3); sīnuosus (3).
încurcat² *adv.* perplexē;
 incondītē; implicītē.
încurcătură *s.* haesitantīa, -
 ae; împēdīmentum, -ī.
încuviința (a) *vb.* addīcō, -ēre;
 consūlō, -ēre; subscribō, ēre.
încuviințare *s.* auctōrītās, -
 ātis.
încuviințat *adj.* plausībīlis, -e.
îndată ce *conj.* ut prīmum.
îndată *adv.* cītō; contīnūō;
 illīcō; mōdō; mox; ōbītēr;
 prōtīnūs; rēpentē.
îndatora¹ (a) *vb.* auctōrō, -āre;
 commōdō, -āre; tēnēō, -ēre.
îndatora² (pe cineva) (a)
 ēmērēō, -ēre.
îndatorat I. *s.* dēbītōr, -ōris; II.
adj. obnoxīus (3).
îndatorire *s.* munūs, -ēris;
 officīum, -īī; stīpēdīum, -īī,
îndatoriri *s.* mūnīa, -īōrum.
îndatoritor¹ *adj.* bēnēfīcus
 (3); iūcundus (3); obvīus (3);
 officīōsus (3).

îndatoritor² *adv.* bēnignē;
 cōmītēr; libērālītēr; officīōsē.
îndărătnic *adj.* pervīcax, -ācis;
 rēfractārīus (3); tēnax, -ācis.
îndărătnicie *s.* pervīcācīa, ae.
îndârjire *s.* destīnatīō, -ōnis;
 pervīcācīa, ae.
îndârjit¹ *adj.* persēvērans,
 ntis; pervīcax, -ācis; tēnax, -
 ācis.
îndârjit² *adv.* contentīōsē.
îndeletnici (a) *vb.* colō, -ēre;
 versor, -ārī; vertō, -ēre.
îndeletnicire *s.* occūpātīō,
 ōnis; mīnistērīum, -īī;
 stūdīum, -īī.
îndelung *adv.* assīdūē.
îndelungat *adj.* longinquus (3);
 spātīōsus (3).
îndemânare *s.* argūtīae,
 ārum; ars, artis; artīfīcīum, -īī;
 astūtīa, -ae; callīdītās, -ātis;
 dextērītās, -ātis.
îndemânatic *adj.* artīfīcīōsus
 (3); astūtus (3); callīdus (3);
 dextēr (3); sollers, -tis;
 sōlūtus (3); vāfēr (3).
îndemânatic *s.* artīfex, -īcis.
îndemn *s.* ādhortātiō, -ōnis;
 hortāmēn, -īnis; hortātūs, -ūs;
 impulsīō, -ōnis; mōnītīō, -
 ōnis; suāsīō, -ōnis; suāsūs,
 ūs.
îndemna (a) *vb.* adhortor, -ārī;
 admōnēō, -ēre; hortor, -ārī;
 mōnēō, -ēre.
îndeosebi *adv.* praecīpūē;
 praesertīm; prīmē; prōprīē.
îndepărta¹ (a) *vb.* (refl.)
 dēgrēdīor, -ī; discēdō, -ēre;
 ēgrēdīor, -ī.
îndepărta² (a) *vb.* dēclīnō,
 āre; pellō, -ēre; tollō, -ēre.

îndepărtare *s.* discessiō, -ōnis; discessūs, -ūs; recessūs, -ūs; rēmōtīō, -ōnis; sēcēssiō, -ōnis.

îndepărtat *adj.* longinquus (3); rētractus (3).

îndepărtat *adv.* vastē.

îndeplini (a) *vb.* efficiō, -ēre; făciō, -ēre; perfērō, -ferre; perficiō, -ēre; praestō, -āre; sustinēō, -ēre; trādūcō, -ēre.

îndeplinire *s.* executiō, -ōnis; gestiō, -ōnis.

îndesa (a) *vb.* condensō, -āre; densō, -āre.

îndesat¹ *adj.* compactilis, -e; constrictus (3).

îndesat² *adv.* confertīm; fartīm; spissē.

îndesi (a) *vb.* cōgō, -ēre; crēbrescō, -ēre; densēō, -ēre; pinguescō, -ēre; spissō, -āre.

îndestula (a) *vb.* dăpīnō, -āre; săgīnō, -āre.

îndoi¹ (a) *vb.* (refl.) subdūbītō, -āre, vb dūbītō, -āre.

îndoi² (a) *vb.* concăvō, -āre; curvō, -āre; dūplīcō, -āre; flectō, -ēre; incurvescō, -ēre; incurvō, -āre; plīcō, -āre.

îndoi de (a) *vb.* (refl.) suspīcor, -ārī.

îndoială *s.* dūbītătīō, -ōnis; dūbīum, -īī; error, -ōris.

îndoielnic¹ *adj.* dūbīōsus (3); incertus (3); obscurus (3).

îndoielnic² *adv.* ambīgūē.

îndoire *s.* flexiō, -ōnis; inflexiō, -ōnis.

îndoit¹ *adj.* curvus (3); dūplīcātus, -(3); sīnūosus (3); tortilis, -e.

îndoit² *adv.* dūplīcătō.

îndoitură *s.* plīca, -ae; sīnūs, -ūs.

îndoliat *adj.* fūnestus (3); luctūōsus (3); lūgūbris, -e.

îndopa¹ (a) *vb.* (refl.) rēplēō, -ēre.

îndopa² (a) *vb.* farciō, -īre.

îndopare *s.* fartūra, -ae.

îndrăgi (a) *vb.* amō, -āre; dīlīgō, -ēre.

îndrăgit *adj.* āmoenus (3).

îndrăgostit¹ *adj.* āmābilis, -e; cūpidus (3).

îndrăgostit² *s.* dīlectōr, -ōris.

îndrăgostită *s.* āmātrix, -īcis.

îndrăzneală *s.* audācia, -ae.

îndrăzneț¹ *adj.* audax, -acis; tēmērarius (3).

îndrăzneț² *adv.* impudentēr; tēmērārīē.

îndrăzni (a) *vb.* audēō, -ēre; praesūmō, -ēre.

îndrepta (a) *vb.* (refl.) intentō, -āre; vādō, -ēre.

îndrepta¹ (a) *vb.* căpessō, -ēre; castīgō, -āre; corrīgō, -ēre.

îndreptare *s.* correctiō, -ōnis; ēmendătīō, -ōnis.

îndreptătīt¹ *adj.* officiōsus (3).

îndreptătīt² *adv.* vērēcundē.

îndruma (a) *vb.* dīrigō, -ēre; versō, -āre.

îndrumare *s.* dēductiō, -ōnis.

îndrumat¹ *adj.* vīātōrius (3).

îndrumat² *adv.* mōdērantēr.

îndrumător *s.* auspex, -īcis.

înduioșa (a) *vb.* afficiō, -ēre; mīsēror, -ārī.

înduioșare *s.* mīsērīcordīa, -ae.

înduioșător *adv.* mīsērē.

îndulci¹ (a) *vb.* (refl.) dulcescō, -ēre.

îndulci² (a) *vb.* emolliō, -īre;
mansuēfăciō, -ēre.

îndulcire *s.* laxitās, -ātis;
lēnīmentum, -ī.

îndupleca (a) *vb.* placō, -are;
prōlīciō, -ēre; prōpītiō, -āre.

înduplecăre *s.* plācătīō, -ōnis;
inductiō, -ōnis.

îndura (a) *vb.* pătior, pătī;
sustentō, -āre; tōlērō, -āre.

îndurare *s.* tōlērantiā, -ae.

îndurător *adj.* clēmens, -ntis;
plācābīlis, -e.

îndurerat¹ *adj.* maestus (3).

îndurerat² *adv.* maestitēr.

îneca (a) *vb.* immergō, -ēre;
ingurgitō, -āre; perfundō, -
ēre.

înfășura (a) *vb.* circumvolvō, -
ēre; involvō, -ēre; vëlō, -āre;
volvō, -ēre.

înfățișa (a) *vb.* expōnō, -ēre;
ostendō, -ēre; prōfērō, -ferre;
volvō, -ēre.

înfățișare *s.* adspectūs, -ūs;
făciēs, -ēī; ōs, ōris;;
prospectūs, -ūs; spēcīēs, -ēī;
subiectiō, -ōnis; vīsūs, -ūs.

înfățișat *adj.* productus (3).

înfiera (a) *vb.* concastīgō, -āre;
denōtō, -āre.

înfierare *s.* ignōmīniā, -ae;
inscriptiō, -ōnis; nōtătīō, -
ōnis.

înfierat *adj.* stigmōsus (3).

înfierbânta¹ (a) *vb. (refl.)*
rēfervescō, -ēre, fervescō, -
ēre.

înfierbânta² (a) *vb.;* exūrō, -
ēre; incalescō, -ēre;
infervēfăciō, -ēre; infervescō,
-ēre.

înfige (a) *vb.* defigō, -ēre;
figō, -ēre; infigō, -ēre;
infulciō, -īre.

înfiora (a) *vb. (refl.)* horrescō,
-ere; perstringō, -ēre;
infremō, -ēre; înhorrēō, -ēre.

înfiorător¹ *adj.* horrifēr (3);
pērhorridus (3).

înfiorător² *adv.* horrificē.

înlăcăra¹ (a) *vb. (refl.)*
ignescō, -ēre.

înlăcăra² (a) *vb.* înardescō,
ēre; incendō, -ēre;
infervescō, -ēre; suscītō,
āre.

înlăcărat¹ *adj.* fervīdus (3);
ignēus (3); ignīfēr (3); ignītus
(3); ulcērōsus (3).

înlăcărat² *adv.* aestūōsē;
cālīde; flāgrantēr.

înflori (a) *vb.* efflōrēscō, -ēre;
flōrēō, -ēre; pingō, -ēre;
vernō, -āre.

înflorire *s.* sublătīō, -ōnis;
hīans, -ntis.

înflorit *adj.* flōridus (3); floreus
(3); pictus (3); praecultus (3).

înfloritor *adj.* ādultus (3).

înfocare *s.* ardōr, -ōris.

înfocat *adj.* cālōrātus (3).

înfometat *adj.* ieiūnus (3).

înfrâna (a) *vb.* abstīnēō, -ēre;
constringō, -ēre; frēnō, -āre;
infrēnō, -āre.

înfrânare *s.* abstīnentīā, -ae;
cōercītīō, -ōnis.

înfrânat *adj.* abstīnens, -ntis.

înfrânge (a) *vb.* dēvincō, -ēre;
opprimō, -ēre; vinco, -ēre.

înfrângere *s.* clādes, -is;
dētrīmentum, -ī; iactura, -ae;
prōcella, -ae.

înfrânt *adj.* prōlapsus (3).

înfrățire *s.* frāternitās, -ātis.

înfricoșă¹ (a) *vb.* (*refl.*)
compărescō, -ěre.

înfricoșă² (a) *vb.* contrēmō, -
ěre; terreō, -ěre.

înfricoșător *adj.* formīdolōsus
(3); immānis, -e; pērhorridus
(3); terrībilis, -e; terrīficus (3).

înfrigura (a) *vb.* frīgěō, -ěre.

înfrigurat *adj.* algīdus (3).

înfrumuseța (a) *vb.* hōnestō, -
āre; illustrō, -āre; ornō, -āre;
pingō, -ěre.

înfrumusețare *s.* exornătīō, -
ōnis; expolītīō, -ōnis;
hōnestāmentum, -ī.

înfrunța (a) *vb.* accēdō, -ěre;
aggrēdīor, -ī;.

înfrunzi (a) *vb.* frondescō, -
ěre.

înfrunzit *adj.* cōmans, -ntis;
frondīfēr (3); frondēus (3).

înfuleca (a) *vb.* dēvōrō, -āre;
obsorběō, -ěre.

înfunda (a) *vb.* dissolvō, -ěre;
praestrūō, -ěre.

înfundat *adj.* sūpergestus (3).

înfuria (a) *vb.* (*refl.*)
stōmāchor, -ārī,rābiō, -ěre,
saeviō, -īre.

înfuriat *adj.* piacruptus (3).

îngădui (a) *vb.* admittō, -ěre;
compētō, -ěre; concedō, -ěre;
pătīor, pătī; permittō, -ěre;
relinquō, -ěre; rēmīttō, -ěre;
sīnō, -ěre.

îngăduință *s.* făcīlītās, -ātis;
grătīa, -ae; permissīō, -ōnis;
vēnīa, -ae; vōluntas, -ātis.

îngăduitor¹ *adj.* clēmens, -ntis;
plācābīlis, -e.

îngăduitor² *adv.* pătīentēr.

îngălbeni¹ (a) *vb.* (*refl.*)
flāvēcō, -ěre.

îngălbeni² (a) *vb.* pallēō, -ěre.

îngâmfat *adj.* confīdens, -ntis;
tūmīdus (3).

înghesui (a) *vb.* congērō, -ěre;
stīpō, -āre.

îngheț congělătīō, -ōnis; gělū,
-us; gělătīō, -ōnis; prūīna, -
ae; rīgōr, -ōris.

îngheța (a) *vb.* congělō, -āre;
conglăcīō, -āre; frīgēcō, -
ěre; gělascō, -ěre; gělō, -āre;
glăcīō, -āre; hīēmō, -āre;
indurō, -are; rīgěō, -ěre;
rīgescō, -ěre.

înghețare *s.* congělătīō, -ōnis;
dūrāmēn, -inis.

înghiți (a) *vb.* dēhaurīō, -īre;
dēvōrō, -āre; glūtīō, -īre;
haurīō, -īre; rēsorběō, -ěre;
sorběō, -ěre.

înghițire *s.* haustūs, -ūs;
sorbītīō, -ōnis.

înghițitură *s.* bucca, -ae;
glutus, -ī, (s)

îngrădi (a) *vb.* stīpō, -āre;
saepīō, -īre; termīnō, -āre.

îngrăditură *s.* amplexūs, -ūs;
saepēs, -is.

îngrămădi (a) *vb.* conglōmērō,
-āre; cūmūlō, -āre; glōmērō, -
āre; strūō, -ěre; suggērō, -
ěre.

îngrămădire *s.* conglōbătīō, -
ōnis; coniectūs, -ūs; cūmūlus,
-ī; stīpătīō, -ōnis.

îngrămădit *adj.* contīnūus (3);
densus (3).

îngrășa (a) *vb.* aggrāvō, -āre;
crassescō, -ěre; pinguescō, -
ěre; sīgīnō, -āre.

îngrășare *s.* sīgīna, -ae;
sīgīnătīō, -ōnis.

îngrășat *adj.* pinguis, -e.

îngrășământ *s.* mēdicāmēn, -
is.

îngrețoșă (a) *vb.* nausēō, -āre.
îngreuna¹ (a) *vb. (refl.)*
 tardescō, -ēre.
îngreuna² (a) *vb.* aggrāvescō,
 -ēre; grāvō, -āre; marcescō,
 ēre.
îngrijii (a) *vb.* colō, -ēre; cūrō,
 āre; mēdicō, -āre; prōcūrō, -
 āre; prōvīdēō, -ēre; subvēnīō,
 -īre.
îngrijire *s.* cultūs, -ūs; cūra, -
 ae; cūrātīō, -ōnis.
îngrijit¹ *adj.* compōsītus (3);
 cultus (3); cūrātus (3);
 dīligens, -ntis; nītīdus (3).
îngrijit² *adv.* comptē; cultē;
 ēlectē; ōpērōsē.
îngrijitor *s.* prospectōr, -ōris.
îngrijora (a) *vb.* commōnēō, -
 ēre; concītō, -āre.
îngrijorare *s.* cūra, -ae; mētūs,
 -ūs; sollīcītūdō, -īnis.
îngrijorat *adj.* ictus (3);
 obductus (3); sollīcītus (3);
 suspensus (3).
îngrijorător *adj.* anxīfēr (3).
îngropa (a) *vb.* sēpēlīō, -īre;
 tūmūlo -āre.
îngropat sītus (3)
îngroșă (a) *vb.* concallēscō, -
 ēre; crassō, -āre; spissō, -
 āre.
îngrozi¹ (a) *vb. (refl.)*
 rēformīdō, -āre, exhorrēscō, -
 ēre; horrescō, -ere.
îngrozi² (a) *vb.* cōnterrēō, -ēre;
 exterreō, -ēre; terrīficō, -āre;
 terrītō, -āre.
îngrozit *adj.* pāvēfactus (3);
 tīmēfactus (3).
îngrozitor *adj.* horrīfēr (3);
 immānis, -e; ōdīōsus (3);
 saevus (3); terrīficus (3).

îngust *adj.* angustus (3);
 contractus (3).
îngusta (a) *vb.* angustō, -āre;;
 cōgō, -ēre,
îngustime *s.* brēvītās, -ātis.
înhăma (a) *vb.* cāpistrō, -āre;
 înrēnō, -āre; sternō, -ēre;
 subiungō, -ēre.
înhămăre *s.* iunctūra, -ae.
înhăța (a) *vb.* arrīpīō, -ēre;
 prēhendō, -ēre.
înhuma (a) *vb.* înhūmō, -āre.
înhumare *s.* hūmātīō, -ōnis.
înjosi (a) *vb.* dehōnestō, -āre;
 obtērō, -ēre; prēmō, -ēre;
 prōvolvō, -ēre.
înjosire *s.* dēformātīō, -ōnis;
 dēmīnūtīō, -ōnis; hūmīlītās,
 ātis; ignōmīnīa, -ae;
 turpītūdō, -inis.
înjosit *adj.* prōiectus (3).
înjositor *adj.* ignōmīnīōsus (3);
 vernīlis, -e.
înjumătăți (a) *vb.* dīmīdīō, -
 āre.
înjunghiat *adj.* mactus (3).
înjura (a) *vb.* concastīgō, -āre.
înlăcrimat *adj.* lăcrīmōsus (3).
înlănțui (a) *vb.* allīgō, -āre;
 cătēnō, -āre; vincīō, -īre.
înlănțuire *s.* cătēna, -ae;
 implexūs, -ūs; implicātīō,
 ōnis; textum, -ī.
înlănțuit¹ *adj.* cōntīnūus (3).
înlănțuit² *adv.* cōnsertē.
înlătura (a) *vb.* elīgō, -āre;
 ēlūō, -ēre; purgō, -āre;
 rēlēgō, -āre; rēpellō, -ēre;
 tollō, -ēre.
înlăturare *s.* prīvātīō, -ōnis;
 prōpulsātīō, -ōnis.
înlemnit *adj.* torpīdus (3).
înlesnire *s.* oportūnītās, -ātis.

înlocui (a) *vb.* rēficîō, -ēre;
substîtiūō, -ēre.
înlocuire *s.* dēlēgātîō, -ōnis;
suppōsîtiō, -ōnis.
înlocuitor *s.* successōr, -ōris.
înmărmurit *adj.* stūpîdus (3).
înmormânta (a) *vb.* fūnērō, -
āre; sēpēlîō, -îre.
înmormântare *s.* fūnūs, -eris;
sēpultūra, -ae.
înmuguri (a) *vb.* gemmō, -āre;
germînō, -āre.
înmuia (a) *vb.* bētîzō, -āre;
humectō, -āre; imbūō, -ēre;
lîquēfăcîō, -ēre; lūō, -ēre;
ungō, -ēre.
înmuiaț *adj.* mādîdus (3).
înmulți¹ (a) *vb. (refl.)* pullulō,
āre.
înmulți² (a) *vb.* amplîō, -āre;
dūplîcō, -āre; germînō, -āre;
multîplîcō, -āre.
înmulțire *s.* fetura, -ae;
prōpăgătîō, -ōnis;
multîplîcătîō, -ōnis;
sēmînătîō, -ōnis.
înnădi (a) *vb.* assuō, -ēre;
subtexō, -ēre; sūō, sūēre.
înnădit *adj.* sūtîlis, -e.
înnăscut *adj.* nătîvus (3).
înnegri (a) *vb.* nîgrescō, -ēre;
nîgrō, -āre.
înnegrit *adj.* ātrātus (3).
înnegurat *adj.* praenūbilus (3).
înnoda (a) *vb.* connectō, -ēre;
lîgō, -āre; nectō, -ēre; nodō, -
āre; rēlîgō, -are.
înnodat *adj.* nexîlis, -e.
înnoi (a) *vb.* nōvō, -āre; rēficîō,
-ēre; rēfrîcō, -āre.
înnoire *s.* innōvătîō, -ōnis;
rēnōvătîō, -ōnis.
înnoit *adj.* rēđîvîvus (3).

înnoitor *s.* nōvătōr, -ōris;
rēformătōr, -ōris.
înnora (a) *vb.* nubîlō, -āre.
înnorat *adj.* nūbîlōsus (3);
nimbosus (3).
înnot *s.* nătătîō, -ōnis; nătătūs, -
ūs.
înnota (a) *vb.* nătō, -āre;
nāvîgō, -āre; trănătō, -āre.
înnotător *s.* nătătōr, -ōris.
înrădăcina (a) *vb.* irrōbōrascō,
-ēre; invēterō, -āre.
înrădăcinat *adj.* concrētus (3).
înrăutăți (a) *vb.* ingrăvescō, -
ēre.
înrăutățire *s.* dēmutatîō, -ōnis;
dēprăvătîō, -ōnis.
înrăurire *s.* tactūs, -ūs.
înregistra (a) *vb.* inducō, -ēre;
subsignō, -āre.
înregistrare *s.* perscriptîō, -
nis.
înrola (a) *vb.* adscribō, -ere.
înrolare *s.* conquîsîtiō, -ōnis.
înroși¹ (a) *(refl.)* rūbescō, -ēre.
înroși² (a) *vb.* irrūbescō, -ēre
rūbēfăcîō, -ēre.
înroșit *adj.* rūbrîcātus (3).
înrouat *adj.* roscîdus (3).
înrudire *s.* cognătîō, -ōnis;
gentîlîtas, -ătis; prōpinquîtās,
-ătis.
înrudit *adj.* affinis, -e;
consanguînēus (3);
prōpinquus (3).
însă conj. ât; autēm; sēd; vērō.
însămânțare *s.* consîtura, -ae.
însămânța (a) *vb.* conserō, -
ēre.
însănătoși (a) *vb.* consănescō,
-ēre; convălescō, -ēre;
invălescō, -ēre; sănō, -āre;
vălescō, -ēre.
însănătoșire *s.* sālūs, -ūtis.

însărcinare *s.* mandātum, -ī; mandātūs, -ūs.

însângera (**a**) *vb.* cruentō, āre.

însângerat *adj.* cruentus (3); sanguinolentus (3); sanguineus (3).

înscenare *s.* scaena, -ae.

înscrie (**a**) *vb.* adscribō, -ere; exscribō, -ere; inscribō, -ere; perscribō, -ere; referre.

înscriere *s.* subscriptiō, -ōnis.

însemna (**a**) *vb.* consignō, -āre; designō, -āre; inscribō, -ere; signō, -āre.

însemnare *s.* perscriptiō, -onis; nōtātiō, -ōnis.

însemnat *adj.* illustris, -e; pensus (3); ubēr, -ēris.

însenina (**a**) *vb.* sērēnō, -āre.

înseninat *adj.* rādīōsus (3).

însera (unipersonal) (**a**) *vb.* vespērat.

înserează *vb.* invespērascit.

însetat *adj.* sītīcūlōsus (3); sītīens, -ntis.

însorit *adj.* aprīcus (3).

însoți (**a**) *vb.* cōmītor, -ārī; prōsēquor, -ī; sector, -ārī.

însoțire *s.* assectātiō, -ōnis.

însoțitor *s.* cōmēs, -ītis; sectātōr, -ōris; stīpātōr, -ōris; sātēllēs, -ītis.

înspăimânta (**a**) *vb.* horrēō, -ēre; înhorrēō, -ēre; înhorrēscō, -ēre; terreō, -ēre; trēmēfācīō, -ēre.

înspăimântat¹ *adj.* pāvēfactus (3); pāvīdus (3); pertīmēfactus (3).

înspăimântat² *adv.* pāvīdē.

înspăimântător¹ *adj.* formīdulōsus (3); horrīdus

(3); horrīfēr (3); horrīfīcus (3); pāvīdus (3); terrīfīcus (3); trēmendus (3).

înspăimântător² *adv.* formīdulōsē.

înspicat *adj.* spīcātus (3).

înstela (**a**) *vb.* stellō, -are.

înstelat *adj.* astrīfēr, -ēra, -erum; stellīfēr (3); stellātus (3); signīfēr (3).

înstrăina (**a**) *vb.* ābālīēnō, -āre; dēmīnūō, -ēre; transcribō, -ere.

înstrăinare *s.* ābālīēnātiō, -ōnis; ālīēnātiō, -ōnis; nexum, -ī.

însufleți (**a**) *vb.* ālō, -ēre.

însuflețit *adj.* afflātus (3).

însuși (**a**) *vb.* arrīpīō, -ēre; cōtīnēō, -ēre.

însușire *s.* făcultas, -ātis; quālītās, -ātis.

înșela¹ (**a**) *vb.* (refl.) hallucīnor, -ārī; illīcīō, -ēre.

înșela² (**a**) *vb.* bēlūdō, -ēre; fallō, -ēre; fraudō, -āre; inducō, -ere.

înșelare *s.* frustrātiō, -ōnis; destītutīō, -onis; lapsūs, -ūs.

înșelăciune *s.* insīdīae, -ārum; lūdībrīum, -īī; mālēfīcīum, -īī; pellācīa, -ae.

înșelător¹ *adj.* dōlosus (3); fallācīōsus (3); fallax, -cis; falsīdīcus (3); falsus (3); mendax, -ācis; perfīdus (3); subdōlus (3).

înșelător² *adv.* fallācīter.

înșelător³ *s.* subiectōr, -ōris.

înșelătorie *s.* dōlus, -ī; fallācīa, -ae; fraus, fraudis; sīmūlātīō, -ōnis.

înșeua (**a**) *vb.* sternō, -ēre.

înșeuare *s.* instrātūs, -ūs.

înșfăca (a) vb. prōrīpīō, -ēre.
înșirare s. ēnumerātīō, -ōnis;
 tractūs, -ūs.
înștiința (a) vb. admōnēō, -
 ēre; perfērō, -ferre;.
înștiințare s. admōnītīō, -ōnis;
 admonītum, -ī; admōnītūs, -
 ūs.
întărâta (a) vb. exacerbō, -āre;
 exhortor, -ārī; flammō, -āre.
întări (a) vb. confirmō, -āre;
 firmō, -āre; indūrescō, -ēre;
 indurō, -are; rīgīdō, -āre;
 rōbōrō, -āre; vālescō, -ēre.
întărire s. confirmātiō, -ōnis;
 conglūtīnātīō, -ōnis;
 subsidīum, -ī; rēfectīō, -ōnis.
întărit¹ adj. constrictus (3);
 rātus (3).
întărit² adv. mūnītē.
întăritură s. aggēr, -ēris;
 moenīa, -īum; mūnītīō, -ōnis;
 vallum, -ī.
întâietate s. prīmātūs, -ūs;
 summātūs, -ūs; rectūra, -ae.
întâlni (a) vb. consequor, -ī;
 convēnīō, -īre.
întâlnire s. concursīō, -ōnis;
 concursūs, -ūs; conventūs, -
 ūs.
întâmpina (a) vb. aggrēdīor,
 ī; occurrō, -ēre; occursō, -āre.
întâmpla (a) vb. (refl.) eveniō,
 -īre; fīō, fīeri; accidō, -ēre;
 confīt, -fīeri.
întâmplare s. cāsūs, -ūs;
 fortūna, -ae; eventūs, -ūs.
întâmplător adj. fortūītus (3);
 tēmērārīus (3).
întâmplător adv. fortūītō;
 ōbītēr; turbīdē.
întârzia (a) vb. cunctor, -ārī;
 mōror, -ārī; rēmōror, -ārī;
 tardō, -āre.

întârziat adj. sērus (3); tardus
 (3).
întârziere s. cunctātīō, -ōnis;
 mōra, -ae; tardītās, -ātis.
întemeia (a) vb. condō, -ēre.
întemeiere s. condītīō, -ōnis.
întemeietor s. auctōr, -ōris;
 condītōr, -ōris.
întemnița (a) vb. nectō, -ēre.
întemnițare s. inclūsīō, -ōnis.
înteți (a) vb. ardescō, -ēre.
întina (a) vb. contāmīnō, -āre;
 pollūō, -ēre.
întinde (a) vb. diffundō, -ēre;
 dīlātō, -āre; distendō, -ēre;
 fundō, -ēre; incrēbrescō, -ēre;
 intendō, -ēre; prōiciō, -ēre;
 prōlātō, -āre; prōpāgō, -āre;
 sternō, -ēre; sūbiciō, -ēre.
întindere s. amplītūdō, -
 īnis; lātītūdō, -īnis; spātīum, -
 īī; tractūs, -ūs.
întineri (a) vb. pūerascō, -ēre.
întinerit adj. interpōlis, -e.
întins adj. amplus (3); longus
 (3); prōfusus (3); spātīosus
 (3); vastus (3).
întipări (a) vb. obsignō, -āre;
 imprīmō, -ēre.
întipărire s. impressīō, -ōnis;
 rēlīquīae, -ārum.
întoarce (a) vb. circumvertō, -
 ēre; convertō, -ere; flectō, -
 ēre; invertō, -ēre; rēvertō, -
 ēre; subvertō, -ēre; torquēō, -
 ēre; versō, -āre.
întoarcere s. rēdītīō, -ōnis;
 rēdītūs, -ūs; rēgressus, -ūs;
 versātīō, -ōnis.
întocmai adv. admōdūm;
 pēraequē; pēroptātō.
întocmi (a) vb. dispōnō, -ēre;
 formō, -āre.

întocmire *s.* constitutîd, -ōnis;
dispōsîtūra, -ae; sîtūs, -ūs;
textūs, -ūs.

întors *adj.* rēdux, -ūcis.

întortocheat¹ *adj.* flexūōsus
(3); multîplex, -īcis; sînūōsus
(3); tortūōsus (3)

întortocheat² *adv.* sînūōsē.

întortochere *s.* flexūra, -ae.

întovărăși¹ *(a) vb. (refl.)* sōcîd, -ăre.

întovărăși² *(a) vb.* assector, -ārī; prōsēquor, -ī.

întovărășire *s.* sōcîetās, -ātis.

într-adevăr *adv.* enim;
equidem; etenim; porrō;
prōfectō; quîdēm; sānē; vērē;
vērō; vērūm.

între *prep. cu ac.* intēr.

între timp *adv.* intērīm;
interdum.

întreba *(a) vb.* interrōgō, -ăre;
quaerō, -ēre; rēquîrō, -ēre;
rōgō, -ăre.

întrebare *s.* interrōgātîd, -ōnis;
quaesîtum, -ī; rōgātum, -ī;
rōgātîd, -ōnis.

întrebuința *(a) vb.* absūmō,
ēre; ūtor, -ūtī; frūor, frūī,

întrebuințare *s.* ūsūs, -ūs,

întrece *(a) vb.* antēcēdō, -ēre;
praestō, -ăre; sūpērō, -ăre;
vincō, -ere.

întrecere *s.* aemulātîd, -ōnis;
certāmen, -īnis; praecursiō, -ōnis.

întreg¹ *adj.* cunctus (3);
incōlūmis, -e; intactus (3);
intēgēr (3); omnis, -e; tōtus
(3); ūnīversus (3).

întreg² *s.* summa, -ae.

întregi *(a) vb.* rēdintēgrō, -ăre;
rēficîd, -ēre.

întregire *s.* complēmentum, -ī;
supplēmentum, -ī.

întreit *adj.* ternus (3); trīceps,
ītis; trīplus (3).

întrema *(a) vb.* convălescō, -ēre.

întreprinde *(a) vb.* inceptō,
āre; incîpîd, -ēre; instîtūō,
ēre; invādō, -ēre.

întreprindere *s.* commissum,
ī; instîtūtum, -ī; susceptum, -ī.

întreprinzător *adj.* experiēns,
ntis; factîōsus (3).

înterupe *(a) vb.* intercēdō,
ēre; intermittō, -ēre;
interrumpō, -ēre; interscindō,
-ēre.

înterupere *s.* interclūsîd,
ōnis;; intermissîd, -ōnis;
intermissūs, -ūs; interrumpîd,
-ōnis.

înterupt *adj.* abruptus (3);
cōncîsus (3).

întretăia *(a) vb.* interpungō, -ēre; interrumpō, -ēre.

întretăiat *adj.* interpunctus (3).

întrețese *(a) vb.* intertexō, -ēre.

întrețesut *adj.* textilis, -e.

întreține *(a) vb.* foveō, -ēre;
nūtricō, -ăre; pascō, -ēre;;
sustentō, -ăre; sustînēō, -ēre;
tōlērō, -ăre.

întrevedea *(a) vb.* pellūcēd, -ēre.

întrevedere *s.* collōquîum, -īī;
congressîd, -ōnis.

întrista *(a) vb.* deprîmō, -ēre;
indōlescō, -ēre; maerēd, -ēre.

întristare *s.* luctūs, -ūs;
tristîtīa, -ae.

întristat *adj.* tristis, -e.

întristător *adj.* luctificus (3); tristis, -e.

întruni (a) *vb.* convēnīdō, -īre; convōcō, -āre; corrōgō, -āre.

întrunire *s.* concīlīum, -īī; consessūs, -ūs.

întuneca (a) *vb.* nīgrescō, -ere; ōpacō, -āre; stinguō, -ere; subtexō, -ēre.

întunecare *s.* obscūrātīō, -ōnis.

întunecat¹ *adj.* ādumbrātus (3); cālīgans, -ntis; nīgēr (3); nūbīlus (3); obnūbīlus (3); obscurus (3); tēnēbrīcōsus (3); tētēr (3); tētrīcus (3); turbīdus (3); umbrōsus (3).

întunecat² *adv.* crassē.

întunecime *s.* cālīgō, -inis; obscurum, -ī; nīgrōr, -ōris; nūbīlum, -ī; nox, noctis; obscurītas, -ātis; nēbūla, -ae; umbra, -ae.

întuneric *s.* ōpācītās, -ātis; nox, noctis; tēnēbrae, -ārum.

întelegător *adj.* flexībīlis, -e; rectus (3).

întelege (a) *vb.* comprehendō, -ere; intellēgō, -ere.

întelegere *s.* comprēhensīdō, -ōnis; concordīa, -ae; consensīdō, -ōnis; consensūs, -ūs; constītūtum, -ī; conventūs, -ūs; intellectūs, -ūs; pactīdō, -ōnis; praedictum, -ī.

întelenit *adj.* virgultus (3).

întelepciune *s.* sprūdētia, -ae; sāpīentīa, -ae.

întept¹ *adj.* doctus (3); prōvīdus (3); prūdēns, -ntis; sāpīēns, -ntis.

întept² *adv.* consultē.

întept³ *s.* philōsōphus, -ī.

înteles *s.* intellectūs, -ūs; signīficātūs, -ūs; sensūs, -ūs; signīficātīdō, -ōnis.

întepea (a) *vb.* fōdīdō, -ēre; mordēdō, -ēre; stīmūlō, -āre; pungō, -ēre.

întepeător *adv.* dēfrīcātē.

întepeătură *s.* morsūs, -ūs; punctūs, -ūs; vellīcātīdō, -ōnis.

întepeeni (a) *vb.* rīgēdō, -ēre; rīgīdō, -āre; torpēdō, -ēre.

întepepire *s.* contractīdō, -ōnis; rīgōr, -ōris.

întepenit¹ *adj.* marcīdus (3).

întepenit² *adv.* rīgīdē.

întesat de *adj.* differtus (3).

învălmășeală *s.* turba, -ae.

învălui (a) *vb.* circumvêlō, -āre; spargō, -ēre; subtexō, -ēre.

învăluit *adj.* circumtentus (3); tectus (3).

învăța (a) *vb.* discō, -ere; erudīdō, -īre; stūdēdō, -ēre.

învăța pe cineva (a) dōcēdō, -ēre.

învățat¹ *adj.* doctus (3); ēruditus (3); littērātus (3); stūdīdōsus (3).

învățat² *s.* grammātīcus, -ī; māgus, -ī.

învățământ *s.* discīplīna, -ae; doctrīna, -ae;.

învățătoare *s.* māgistra, -ae.

învățător *s.* ēdūcātōr, -ōris; instītūtōr, -ōris; magister, magistrī; praeceptōr, -ōris; prōfessōr, -ōris.

învățătură *s.* doctrīna, -ae; praeceptum, -ī; stūdīum, -īī.

învârti (a) *vb.* circumvertō, -ere; versō, -āre; versor, -ārī; vertō, -ēre; vōlūtō, -āre; volvō, -ēre.

învârtire *s.* circumversîd, ònis; rôtâtûs, -ûs; turbd, -înis; vertigd, -înis; vdlûtâtîd, -ònis.

învârtitor *adj.* vdlûbîlis, -e; turbîneus (3).

învechi (a) *vb.* invetêrascd, -êre.

învechire *s.* invetêrâtîd, -ònis.

învechit *adj.* oblîvîus (3); obslêtus (3); pertrîtus (3).

învecina (a) *vb.* attingd, -êre; contingd, -êre.

învecinat *adj.* confînis, -e; vîcînus (3).

înveli (a) *vb.* indûd, -êre; involvd, -êre; vélô, -âre; vestîd, -îre.

înveliș *s.* cortex, -îcis; crusta, ae; ôpêrimentum, -î; tegumên, -înis; vélâmên, -înis; vestîtûs, -ûs.

învelitoare *s.* întegûmentum, -î; ôpertôrîum, -îî; vélâmentum, -î.

înverșuna (a) *vb.* crûdescd, êre.

înverșunare *s.* vêhementîa, ae.

înverșunat¹ *adv.* vêhementêr.

înverșunat² *adj.* pertînax, -âcis; pugnax, -âcis.

înverzi (a) *vb.* vîridd, -âre.

înveseli (a) (*refl.*) hîlârescd, êre; gaudêd, -êre.

învie *s.* resuscitâtîd, -ònis.

învineți (a) *vb.* lîvêd, -êre.

învingătoare *s.* victrix, -îcis.

învingător *s.* trîumphâtôr, ôris; victôr, -ôris.

învinge (a) *vb.* sùpêrô, -âre; trîumphd, -âre; vincd, -ere.

învinovăți (a) *vb.* âgîtd, -âre; subd, -êre.

învins *adj.* offrênâtus (3).

învinui (a) *vb.* accûsd, -âre; culpô, -âre.

învinuire *s.* culpâtîd, -ònis; subscriptîd, -ònis.

înviora (a) *vb.* ânîmô, -âre; rêlaxô, -âre; vëgêtd, -âre.

învoi (a) *vb.* consentîd, -îre; transîgd, -êre.

învoi (se) *vb.* (a) dëcîdd, -êre.

învoială *s.* constîtûtum, -î; conventum, -î; praedictum, -î; stîpûlâtîd, -ònis.

învoire *s.* compactum, -î; dimissîd, -ònis.

învolverat *adj.* vertîcôsus (3).

învrajbi (a) *vb.* collîdd, -êre.

înzdrăveni (a) *vb.* focillô, -âre.

înzestra (a) *vb.* ornô, -âre; lôcûplêtd, -âre.

înzestrat *adj.* ornâtus (3); pârâtus (3).

înjumătățit *adj.* dimîdîus (3).

J

jaf *s.* praeda, -ae; răplna, -ae; raptum, -ī.

jalbă cōdīcillus, -ī.

jale maerōr, -ōris; luctūs, -ūs; tībēs, -is.

jalnic *adj.* lāmentābīlis, -e; mīsēr (3); mīsērābīlis, -e.

jalnic *adv.* maestum.

jambon perna, -ae.

jăratic favilla, -ae; prūna, -ae; torris, -īs.

jder *s.* fēlēš, -is.

jefui (a) *vb.* dēvastō, -āre; lăcērō, -āre; pōpŭlō, -āre; răpīō, -ēre; spōlīō, -āre.

jefuire *s.* praedātīō, -ōnis; pōpŭlatīō, -ōnis; spōlīātīō, -ōnis; vastātīō, -ōnis.

jefuitoare *s.* spōlīātrix, -īcis.

jefuitor *s.* pōpŭlātōr, -ōris; spōlīātōr, -ōris.

jeli (a) *vb.* lamentor, -ārī.

jelire *s.* piangōr, -ōris.

jeluire *s.* complōrātīō, -onis; ploratūs, -ūs; questūs, -ūs.

jena (a) *vb.* compungō, -ēre.

jertfă *s.* victīma, -ae; dēvōtīō, -ōnis; mactatūs, -ūs; săcrīficīum, -īī.

jertfi (a) *vb.* caedō, -ēre.

jgheab *s.* cānālis, -is.

jigărit *adj.* strīgōsus (3)

jigni (a) *vb.* compungō, -ēre; convīcīor, -ārī; radō, -ēre; saucīō, -āre.

ignire *s.* contŭmēlīa, -ae; offēnsa, -ae.

ignit *adj.* saucīus (3)

ignitor *adv.* contŭmelīose.

ignitor *adj.* contŭmēlīōsus (3)

jilț *s.* sēdēs, -is; sōlīum, -īī.

jindui (a) *vb.* concŭpiscō, -ēre.

jir *s.* fāgum, -ī.

joacă *s.* ludus, -ī.

joc *s.* ludus, -ī; lŭsīō, -ōnis; lŭsŭs, -ūs; saltātīō, -ōnis.

jonglerie *s.* mîrăcŭlum, -î.
jos *adv.* dēorsŭm; hŭmîlîtĕr.
josnic¹ *adv.* abiectĕ; sordîdĕ;
 vernîlîtĕr.
josnic² *adj.* abiectus (3);
 faecĕus (3); ignōbîlis, -e;
 obnoxĭus (3); servĭlis, -e;
 sordĭdus (3); spurcus (3);
 trĭvĭālis, -e; vernĭlis, -e.
josnicie *s.* sordĕs, -ĭum.
jubila (a) *vb.* exsultō, -āre;
 trĭumphō, -āre.
juca (a) *vb.* lusĭtō, -āre; lŭdō,
 ĕre; saltō, -āre.
jucărie *s.* lŭdĭbrĭum, -iĭ.
jucător *s.* lŭsōr, -ōris.
jucăuş *adj.* lŭdĭbundus (3)
judeca (a) *vb.* aestimō, -āre;
 censĕō, -ere; dĕcernō, -ĕre;
 iŭdĭcō, -āre.
judecare *s.* iŭdĭcătĭō, -ōnis.
judecată *s.* aestĭmătĭō, -ōnis;
 consĭlĭum, -iĭ; iudĭcĭum, -iĭ;
 rătĭō, -ōnis.
judecător *s.* ārbĭtĕr, -trĭ;
 iŭdex, -ĭcis.
judiciar *adj.* iŭdĭcĭālis, -e;
 iŭdĭcĭārius (3)
judicios *adv.* cōgĭtătĕ;
 constantĕr.

jug *s.* iŭgum, -î.
jumătate *s.* dĭmĭdĭum, -iĭ;
 mĕdĭum, -iĭ.
juncă *s.* iŭvenca, -ae.
june *s.* barbătŭlus, -î.
junghi *s.* punctĭō, -ōnis.
jupui (a) *vb.* radō, -ĕre.
jupuit *adj.* ulcĕrōsus (3)
jura (a) *vb.* iŭrō, -āre.
jurămănt *s.* iusiŭrandum,
 iurisiurandĭ.
juridic *adj.* iŭrĭdĭcus (3)
jurisconsult *s.* iŭrisconsultus,
 -î.
jurisdicție *s.* nōtĭō, -ōnis.
jurnal¹ *s.* (sg) dĭarĭa, -ōrum.
jurnal² *s.* lĭbellus, -î.
juruit *adj.* vōtĭvus (3)
just *adj.* aequābĭlis, -e; rectus
 (3)
justete *s.* congrŭentĭa, -ae.
justifica (a) *vb.* expurgō, -āre.
justificare *s.* excŭsătĭō, -ōnis;
 pătrocĭnĭum, -iĭ.
justiție *s.* iustĭtĭa, -ae; iŭs,
 iŭris.
juvenil *adj.* iŭvenalis, -e.

L

la *prep.* cu ac. ad; ăpūd; in (cu ac. si abl.).

labă *s.* crūs, crūris; pēs, pēdis.

labirint *s.* lăbyrinthus, -ī.

laborios *adj.* lăbōrīōsus (3).

lac *s.* lăcūs, -ūs.

lacăt *s.* sēra, -ae.

lacom *adj.* avarus(3); avidus (3), vōrax, -ācis.

lacom *adv.* ăvārē; ăvīdē.

lacom *s.* ēdo -ōnis; gūlō, -ōnis.

lacrimă *s.* gutta, -ae; lăcrīma, -ae; līquōr, -ōris.

lacună *s.* lăcūna, -ae.

ladă *s.* ăbăcus, -ī; arca, -ae.

lagăr *s.* castra, -ōrum.

lagună *s.* aestuārīum, -iī.

lamă *s.* filum, -ī; lāmīna, -ae.

lamentabil¹ *adv.* tētrē.

lamentabil² *adj.* mīsēr (3).

lampă *s.* laterna, -ae; lūcerna, -ae.

lance *s.* ăbīes, -ētis; hasta, -ae; spīcūlum, -ī.

lanternă *s.* laterna, -ae.

lanț *s.* cătēna, -ae; vinculum, -ī.

laolaltă *adv.* cunctim; gēnērātīm; permixtē.

lapte *s.* lăc, lactis.

larg¹ *adj.* amplus (3); lātus (3); laxus (3); prōlixus (3).

larg² *adv.* fūsē; laxē; spătīose.

larmă *s.* strēpītūs, -ūs;

tūmultūs, -ūs; turba, -ae.

lascivitate *s.* sālăcītās, -ātis.

laș *adj.* imbēcillus (3); imbellis, -e; instrenūus (3); pāvīdus (3); segnis, -e.

lașitate *s.* ignāvīa, -ae; imbēcillitās, -ātis; imbellīa, -ae.

lat *adj.* lātus (3).

lateral *adj.* oblīquus (3).

latinește *adv.* Lătīnē.

latinitate *s.* Lătīnītās, -ātis.

latrină *s.* postīcum, -ī; lătrīna, -ae.

latură *s.* lātus -ēris;

lātuscūlum, -ī.

laț *s.* nodus, -ī; quēus, -ī;

transenna, -ae; tendīcūla, -ae.

laudă *s.* laudātīō, -ōnis; laūs,

laudis; pānēgyricus, -ī;

praecōnium, -īī; praedīcatīō, -ōnis.

laur *s.* daphnē, -ēs; laurus, -ī (-ūs).

lăcaș *s.* hăbītăcūlum, -ī.

lăcătuș *s.* făbēr, -brī.

lăcomie *s.* āvīdītās, -ātis;

lăcrimare *s.* lăcrimatīō, -ōnis.

lăcustă *s.* lōcusta, -ae.

lădiță *s.* pyxis, -īdis; thēca, -ae.

lămâi *s.* cītrus, -ī; citreūm, -ī.

lămuri (a) *vb.* explicō, -āre;

illustrō, -āre; solvō, -ēre.

lămurire *s.* explānātīō, -ōnis;

explicātīō, -ōnis.

lămurit¹ *adj.* certus (3);

expressus (3).

lămurit² *adv.* dīsertē;

ēnucleātē; expressē;

promptē; pūrē.

lămuritor *adj.* dēclārātīvus (3).

lănțișor *s.* cătella, -ae.

lăptos *adj.* lacteus (3).

lăptucă *s.* lactūca, -ae.

lărgi (a) *vb.* collaxō, -āre;

dīlātō, -āre; dīlaxō, -āre;

extendō, -ēre; laxō, -āre.

lărgime *s.* amplītūdō, -īnis;

lātītūdō, -īnis.

lăsa (a) *vb.* līnquō, -ēre;

relinquō, -ēre; sīnō, -ēre.

lăsare *s.* immissīō, -ōnis.

lăsat *adj.* rēlīquus (3).

lăstar *s.* stōlō, -ōnis.

lătra (a) *vb.* lătrō, -āre.

lătrat *s.* lătrātūs, -ūs.

lăturalnic *adj.* dēvīus (3).

lături *s.* caenum, -ī.

lățime *s.* lātītūdō, -īnis.

lăuda¹ (a) *vb.* (refl.) glōrīor, -ārī.

lăuda² (a) *vb.* laudō, -āre.

lăudabil¹ *adj.* laudābīlis, -e.

lăudabil² *adv.* prōbābīlītēr.

lăudăros *adj.* glōrīōsus (3).

lăudăroșenie *s.* glōrīātīō, -ōnis.

lăudător *s.* praecō, -ōnis.

lăuntric *adv.* intīmē.

lână *s.* lāna, -ae; lānītīum, -īī; vellus, -ēris.

lânced *adj.* ignāvus (3);

languīdus (3).

lâncezeală *s.* lentītūdō, -īnis; marcōr, -oris.

lâncezi (a) *vb.* languēō, -ēre;

marcēō, -ēre; tăbēō, -ēre.

lângă¹ *prep.* (cu Ac.) āpūd;

iuxta; proptēr.

lângă² *adv.* prōpē; iuxtā.

leac *s.* mēdicamentum, -ī;

rēmēdīum, -īī; vēmēnum, -ī.

leafă *s.* stīpendīum, -īī;

sălārīum, -īī.

leagăn *s.* cūnăbūla, -ōrum;

cūnae, -ārum.

lealitate *s.* fidēs, -ēī; prōbītās, -ātis.

leandru *s.* rhododaphnē, -ēs.

lebadă *s.* cyncus, -ī; ȕlōr, -ōris.

lectică *s.* lectīca, -ae;

lectīcūla, -ae.

lectură *s.* lectīō, -ōnis.

lecție *s.* audītīō, -ōnis;

praelectīō, -ōnis; praeceptum,

-ī.

lector *s.* lectōr, -ōris.

lecui (a) *vb.* mēdēor, -ērī.

lega (a) *vb.* cōniungō, -ēre;
connectō, -ēre; iungō, -ēre;
līgō, -āre; nodō, -āre.
legal¹ *adj.* legītimus (3).
legal² *adv.* legītimē; cīvīlīter.
legare *s.* iunctūra, -ae; iunctūs,
-ūs; vinctiō, -ōnis.
legat *adj.* nexilis, -e; vinctus
(3).
legănare *s.* nutămên, -inis.
legătură *s.* connexiō, -ōnis;
copūla, -ae; iunctiō, -ōnis;
līgămên, -inis; līgamentum, -
ī; textūra, -ae; vinculum, -ī.
lege *s.* iūs, iūris; iustītia, -ae;
lex, lēgis; mōs, mōris.
legendar *adj.* fābūlōsus (3);
fabūlaris, -e; mythicus (3).
legi *s.* acta, -ōrum.
legitim¹ *adj.* iustus (3);
legītimus (3).
legitim² *adv.* legītimē.
legiuitor *s.* sanctōr, -ōris.
legiune *s.* legiō, -ōnis.
legumă *s.* ōlūs, -ēris; planta,
ae; lēgūmên, -inis.
leguminos *adj.* ōlērācēus (3).
lehuza *s.* pūerpēra, -ae.
leit *adj.* consīmīlis, -e.
lemn *s.* lignum, -ī; mătērīa, -ae.
lemnar *s.* lignārīus, -iī.
lemnărie *s.* tăbūlătīō, -ōnis.
lemnos *adj.* lignosus (3);
lignēus (3).
lene *s.* dēsīdīa, -ae; īnertīa, -
ae; languōr, -ōris; luxūs, -ūs;
nēquītīa, -ae; pīgrītīa, -ae;
pīgrōr, -ōris.
leneș¹ *s.* cessătōr, -ōris;
cūcūlus, -ī.
leneș² *adj.* ignāvus (3); pīgēr
(3); tardus (3).
lent¹ *adv.* lēnītēr.
lent² *adj.* cunctātus (3).

leopard *s.* pardus, -ī.
lepăda (a) *vb.* abdicō, -āre;
āborior, -īrī; exuō, -ēre.
lesne¹ *adv.* expeditē; hābīlītēr;
fācilē.
lesne² *adj.* promptus (3).
lesnicios¹ *adj.* explicītus (3);
expeditus (3).
lesnicios² *adv.* commōdē.
leșin *s.* dēfectiō, -ōnis.
leșina (a) *vb.* intermior, -ī.
leșinat *adj.* intermortūs (3).
letal¹ *adj.* lētīfēr (3).
letal² *adv.* cāpītālītēr.
letargic *adj.* lēthargīcus (3).
letargie *s.* sōpōr, -ōris.
leu *s.* lēō, -ōnis.
leza (a) *vb.* laedō, -ēre; saucīō,
-āre; vexō, -āre.
libație *s.* lībātīō, -ōnis.
liber¹ *adj.* lībēr (3); sēcūrus
(3); vācūus (3); vāgus (3).
liber² *adv.* laxē; sōlūte.
libert *s.* lībērtus, -ī.
libertate ēleuthērīa, -ae;
lībērtās, -ātis; līcentīa, -ae.
librar *s.* lībrārīus, -iī; lībēllīō, -
ōnis.
librărie *s.* lībrārīa, -ae.
licări (a) *vb.* intermīcō, -āre;
sublūcēō, -ēre; rēfulgēō, -ēre.
licență *s.* līcentīa, -ae.
licențios *adj.* dēlīcātus (3).
lichefia (a) *vb.* līquēfīō, -fiērī;
līquescō, -ēre.
lichefiat *adj.* colliquēfactus (3).
lichen *s.* (bot.) līchēn, -ēnis.
lichid¹ *adj.* līquīdus (3).
lichid² *s.* hūmōr, -ōris; lătex, -
īcis; unda -ae.
licita (a) *vb.* līcēor, -ērī.
licitator *s.* vendītătōr, -ōris.
licitație *s.* līcītătīō, -ōnis;
vendītīō, -ōnis.

licoare *s.* rōs, rōris.
licurici *s.* stella, -ae.
ligament *s.* nervus, -ī.
ligă *s.* sōcietās, -ātis.
lighean *s.* lăbrum, -ī;
 mazōnōmus, -ī; scăphium, -iī.
liliac *s.* (zool.) vespertiliō, -
 ōnis.
liman *s.* litus, -ōris; portūs, -ūs;
 sīnūs, -ūs.
limbaj *s.* prōnuntiatō, -ōnis;
 ōrātō, -ōnis; lingua, -ae;
 locutō, -ōnis; sermō, -ōnis;
 vox, vōcis.
limbă *s.* ōs, ōris; lingua, -ae;
 sermō, -ōnis.
limbut *adj.* linguosus (3);
 verbosus (3).
limbuță *s.* ligla, -ae.
limita *(a) vb.* dētermīnō, -āre;
 fīnīō, -īre; līmītō, -āre; mētor,
 -ārī; termīnō, -āre.
limitat¹ *adv.* circumscriptē.
limitat² *adj.* ieiūnus (3).
limită *s.* finis, -is; līnēa, -ae;
 termīnātō, -ōnis; termīnus, -ī.
limpede *adv.* apertē; clārē;
 līquidē, plānē; promptē.
limpede *adj.* limpīdus (3);
 līquīdus (3); lūcīdus (3);
 nītīdus (3); pūrus (3);
 splendīdus (3); tersus (3).
limpezi *(a) vb.* ēlīquō, -āre;
 defaecō, -āre; ēlūtrīō, -āre.
limpezime *s.* candōr, -ōris;
 līquōr, -ōris; splendōr, -ōris;
 pūrītās, -ātis.
lin¹ *adj.* lenis, -e.
lin² *adv.* plācīdē; lēnītēr.
linge *(a) vb.* dēlambō, -ēre;
 lingō, ēre; lambō, -ēre.
lingere *s.* linctūs, -ūs.
lingură cōchlēare, -is; ligla, -
 ae; trulla, -ae.

linguriță *s.* ligla, -ae.
linguși *(a) vb.* ādūlō, -āre;
 adūlor, -ārī; grassor, -ārī;
 scurror, -ārī; tītillō, -āre.
lingușire *s.* ādulātō, -ōnis;
 ambītō, -ōnis; assentātō, -
 ōnis; tītillātō, -ōnis.
lingușitoare *s.* assentātrix, -
 īcis.
lingușitor¹ *s.* ādulātōr, -ōris;
 dērisōr, -ōris; grassātōr, -ōris;
 sycōphanta, -ae.
lingușitor² *adv.* ambītōsē.
lingușitor³ *adj.* ambītōsus (3).
liniar *adj.* mōnōgrammus (3).
linie *s.* filum, -ī; līnēa, -ae;
 prōpāgō, -īnis; sulcus, -ī.
liniște *s.* otīum, -iī; quīēs, -
 ētis; sīlentīum, -iī; somnus, -ī;
 tranquillītās, -ātis.
liniști *(a) vb.* conquīescō, -ēre;
 mītīgō, -āre; mulcēō, -ēre;
 pacīfīcō, -āre; tranquillō,
 āre.
liniștire *s.* mītīgātō, -ōnis;
 mollīmentum, -ī; sedatō,
 ōnis.
liniștit¹ *adv.* tranquillē.
liniștit² *adj.* imperturbātus (3);
 inturbātus (3); mītīficus (3);
 mītis, -e; plācātus (3);
 sīlentīōsus (3); stātārīus (3);
 tăcītūnus (3); vēcūus (3).
linte *s.* ervum, -ī.
linx *s.* lynx, -cis.
lipi *(a) vb.* ferrūmīnō, -āre;
 glūtīnō, -āre.
lipici *s.* glūtēn, -īnis.
lipicios *adj.* sēquax, -ācis.
lipire *s.* conglūtīnātō, -ōnis.
lipsă *s.* absentīa, -ae; ēgestās,
 -ātis; ieiūnītās, -ātis; īnōpīa, -
 ae; paupērīēs, -ēī; paupertās,
 -ātis; pēnūrīa, -ae.

lipsește (unipers.) *vb.* defit, fiəri.
lipsi de (a) *vb.* nūdō, -āre; spölō, -āre; prīvō, -āre.
lipsi (a) *vb.* absūm, -esse; desum, dēesse.
lipsit (de) *adj.* absolutus (3); ēgens, -ntis; ĩnops, -ōpis; prīvus (3); stērĭlis, -e.
liră *s.* lyra, -ae.
liric *adj.* lyrĭcus (3).
listă *s.* catalogus, -ī; index, -īcis; subscriptō, -ōnis.
literatură *s.* hūmānitās, -ātis; littērātūra, -ae.
literă *s.*; littĕra, -ae.
litieră *s.* lectĭca, -ae.
litigios *adj.* contrōversĭosus (3); lītĭgĭōsus (3).
litigiu *s.* lītĭgĭum, -iī; lītĭgātūs, -ūs.
livadă *s.* pōmārĭum, iī.
livid *adj.* lūrĭdus (3).
lividitate *s.* lĭvōr, -ōris.
lob *s.* fibra, -ae.
loc *s.* lōcus, -iī; sēdēs, -is.
local *adj.* locālis, -e.
localitate *s.* lōcus, -i.
localnic *s.* incōla, -ae.
locaș *s.* stăbŭlum, -ī.
locatar *s.* inquĭlĭnus, -ī; insŭlārĭus, -iī.
locșor *s.* lōcŭlus, -ī.
locui (a) *vb.* hăbĭtō, -āre; incōlō, -ēre.
locuință *s.* dōmĭcĭlĭum, -iī; dōmŭs, -i (-ūs).
locuire *s.* hăbĭtātĭō, -ōnis; stăbŭlātĭō, -ōnis.
locuitor *s.* incōla, -ae.
locuțiune *s.* lōcutĭō, -ōnis.
logic¹ *adj.* dĭālectĭcus (3); lōgĭcus (3).
logic² *adv.* rătĭōnālĭtĕr.

logică *s.* dĭālectĭca, -ae; lōgica, -ae.
logodi (a) *vb.* desponsō, -āre.
logodit *adj.* pactus (3).
logodnic *s.* mārĭtus, -ī; sponsus, -ī.
logodnică *s.* desponsāta, -ae; sponsa, -ae.
longeviv *adj.* vĭvax, -ācis.
lopată *s.* pāla, -ae; rĕmus, -ī.
lotus *s.* lōtōs (lōtus), -ī.
lovi (a) *vb.* fĕrĭō, -īre; flāgellō, -are; pellō, -ēre; percŭtĭō, -ēre; pulsō, -āre; tangō, -ēre; verbĕrō, -āre.
lovire *s.* impulsŭs, -ūs; pulsātĭō, -ōnis; verbĕr, -ēris; verbĕrātĭō, -ōnis.
lovitură *s.* ictŭs, -ūs; illĭsŭs, -ūs; pulsātĭō, -ōnis; percussŭs, -ūs; plaga, -ae.
lozincă *s.* signum, -ī.
lua (a) *vb.* sŭmō, -ēre.
luare *s.* ādemptĭō, -ōnis; sumptĭō, -ōnis.
lubric *adj.* (*fig.*) lŭbrĭcus (3).
luceafar *s.* iŭbăr, -āris; vespĕr, -ēris.
lucernă *s.* mēdĭca, -ae.
luci (a) *vb.* lŭcĕō, -ēre; splendĕō, -ēre.
lucios *adj.* splendĭdus (3).
lucitor *adj.* stellans, -ntis.
luciu *s.* lĕvĭtās, -ātis.
lucra (a) *vb.* lăbōrō, -āre; perfĭcĭō, -ēre; praepārō, -āre; tractō, -āre.
lucrare *s.* actĭō, -ōnis; factum, -ī; lăbōr, -ōris; ōpĕra, -ae; ōpĭficiŭm, -iī; ōpŭs, -ēris; stŭdĭum, -iī.
lucrător *s.* făbĕr, -brī; făbrĭcătōr, -ōris; ōpĭfex, -īcis.

lucru *s.* factum, -ī; ōpīficiūm, -ī; pensum, -ī; rēs, rēī.

lucrușoare *s.* rēcūla, -ae.

lugubru *adj.* lūgūbris, -e.

lujer *s.* caulīcūlus, -ī.

lumânare *s.* candēla, -ae; cērēus, -ī; lūmīnāre, -is.

lume *s.* mundus, -ī; multītūdō, -īnis.

lumesc *adj.* saeculāris, -e.

lumina **(a)** *vb.* illūmīnō, -āre; illustrō, -āre; īnalbēō, -ēre; lūmīnō, -āre; lustrō, -āre; lūcēō, -ēre; rēnīdēō, -ēre.

luminare *s.* illustrātīō, -ōnis.

luminat *adj.* ēruditus (3);

lumină *s.* lumēn, -īnis; lux, lūcis.

luminiș *s.* lūcus, -ī.

luminos *adj.* clārus (3); lūcidus (3); nītīdus (3); sērēnus (3).

luminozitate *s.* clārītās, -ātis.

lună *s.* lūna, -ae; mensis, -is.

lung *adj.* grandis, -e; longus (3).

lungi **(a)** *vb.* căcumīnō, -āre; dīlātō, -āre.

lungime *s.* prōcērītās, -ātis; longītūdō, -īnis; longinquītās, -ātis.

lungire *prōiectīō*, -ōnis.

lungit *adj.* prōlixus (3).

lunguieț *adj.* oblongūlus (3); oblongus (3).

luntraș *s.* portītōr, -ōris.

luntre *s.* cymba, -ae; scāpha, -ae.

lup *s.* lūpus, -ī.

lupoaică *s.* lūpa, -ae.

lupta **(a)** *vb.* pugnō, -āre; bellō, -āre; committō, -ēre; dīmīcō, -āre.

luptă *s.* āgōn, -ōnis; certāmen, -īnis; concūrsūs, ūs; dīmīcātīō, -ōnis; pugna, -ae.

luptător *s.* bellātor, -ōris; miles, -ītis; pugnātōr, -ōris.

lustral *adj.* lustrālis, -e.

lustru *s.* lustrum, -ī.

lustrui **(a)** *vb.* pōlīō, -ire.

lustruire *s.* expolītīō, -ōnis; pōlītīō, -ōnis; tērēdō, -īnis.

lux *s.* cultūs, -ūs; luxūs, -ūs.

luxos¹ *adv.* luxūrīōsē; sumptūōsē.

luxos² *adj.* sumptūōsus (3).

M

mac *s.* păpăver, -ëris.

macara *s.* tympanum, -î;
tröchlăa, -ae.

macera (a) *vb.* măcărō, -ăre.

macina (a) *vb.* commīnuō,
ëre; pinsō, -ăre.

macrou *s.* scombër, -brī.

mag *s.* măgus, -î.

magazie *s.* cella, -ae;
horrëum, -î; rēceptăcŭlum-î.

maghiran *s.* amaracum, -î;
sampsŭchum, -î; cŭnĭla.

magic arcănus (3); măgĭcus
(3); măgus (3).

magician *s.* măgus, -î.

magiciană *s.* măga, -ae.

magie *s.* măgĭa, -ae.

magistrat *s.* măgistrătŭs, -ŭs.

magistratură *s.* impĕrium, -iĭ;
pōtestās, -ātis; hōnōr
(honos), -ōris.

magnet *s.* sĭdĕrĭtēs, -ae.

magnific *adv.* magnĭfĭcē.

mahala *s.* sŭburbĭum, -iĭ.

mahmur *adj.* mōrōsus (3).

mahmureală *s.* crăpŭla, -ae.

mai *adv.* ampliŭs; iam.

maidan *s.* asprĕtum, -î.

maiestate *s.* maiestas, -ātis.

maimuță *s.* pĭthĕcium, -iĭ;
sĭmĭa, -ae.

maimuțoi *s.* sĭmĭa, -ae.

mal *s.* ōra, -ae; litus, litoris;
rĭpa, -ae.

maleabil *adj.* ductĭlis, -e.

maltrata (a) *vb.* commulcō, -
ăre; mulcō, -ăre.

mamă *s.* gĕnitrix, -ĭcis; mătĕr,
tris;.

mamă vitregă *s.* nōverca, -ae.

mamelă *s.* māmilla, -ae;
mamma, -ae.

manej *s.* trĭgārĭum, -iĭ.

manta *s.* palla, -ae.

mantie *s.* palla, -ae.

manual *adj.* mănŭālis, -e;
mănŭārĭus (3).

manuscris *s.* vōlŭmĕn, -ĭnis.

marca (a) *vb.* desīgnō, -āre;
imprīmō, -ēre; insigniō, -īre;
signō, -āre.

marcant *adj.* conspīciendus
(3).

marcare *s.* nōtātiō, -ōnis.

marcă *s.* significātiō, -ōnis;
signum, -i.

mare¹ *adj.* grandis, -e; ingens,
-ntis; magnus (3).

mare² *s.* mārē, -is; pēlāgus, -ī;
pontus, -ī.

maree *s.* aestūs, -ūs; rheuma,
-atis.

marfa *s.* commercium, -iī;
merx, -cis.

marginē *s.* lātus, -ēris; mēta, -
ae; margō, -īnis; terminus, -ī;
finis, -is.

marin *adj.* mārīnus (3).

marinar *s.* nauta, -ae;
nāvīgātōr, -ōris; navīta, -ae.

marionetă *s.* neuropastōn, -ī;
larva, -ae; vavatō, -ōnis.

marital *adj.* mārītālis, -e.

maritim *adj.* mārītīmus (3);
nāvālis, -e.

marmură *s.* marmor, -oris.

marș agmēn, -īnis.

martor *s.* testis, -is.

masacra (a) *vb.* cruentō, -āre;
internēcō, -āre.

masacru *s.* strāgēs, -is;
trūcīdātiō, -ōnis.

masă *s.* cūlīna, -ae; cūmūlus, -
ī; glēba, -ae; mensa, -ae;
praesēpēs, -is; quādra, -ae;
vulgus, -ī.

mascaradă *s.* scaena, -ae.

mască *s.* persōna, -ae.

mască *s.* persōna, -ae.

mascul *s.* mās, mārīs; mārītus,
-ī; vīr, vīrī.

masculin *adj.* mascūlīnus (3);
mascūlus (3); vīrīlis, -e.

masculinitate *s.* vīrīlītās, -ātis.

maseur *s.* unctōr, -ōris.

masiv¹ *adv.* agmīnātīm; sōlīdē.

masiv² *adj.* soldus (3); sōlīdus
(3); spissus (3).

masivitate *s.* sōlīdītās, -ātis.

mașină de război *s.*
māchīnāmentum, -ī;
machīnātiō, -ōnis; vīnēa, -ae.

mașină *s.* autōmătōn, -ī;
machīna, -ae.

mașinărie *s.* machīna, -ae.

matematician *adj.*
māthēmātīcus (3).

material *adj.* corpōrēus (3).

materie *s.* hōla, -ae; mātērīa, -
ae; substantīa, -ae.

matern *adj.* mātērnus (3).

matinal *adj.* mātūtīnus (3);
tempestīvus (3).

matroană *s.* matrona, -ae;
mātūrītās, -ātis.

matur *adj.* ādultus (3); mēdīus
(3); sēnex, senis.

maturitate *s.* vīrīdītās, -ātis.

maturiza (a) *vb.* (refl.)
ēmātūrescō, -ēre.

maturizat *adj.* mātūrus (3).

maț *s.* chorda, -ae.

mațe *s.* pantex, -icis.

mausoleu *s.* mausōlēum, -ī.

mazăre *s.* pīsum, -ī.

măcar că *conj.* quamquam.

măcar¹ *conj.* at.

măcar² *adv.* certē; mīnīmūm;
quīdēm; saltēm.

măcel *s.* caedēs, -is; strāgēs, -
is.

măcelar *s.* lānīō, -ōnis;
măcellārīus, -iī.

măcelări (a) *vb.* caedō, -ēre; carnificō, -āre; contruncō, -āre; trūcīdō, -āre.
măcelărie *s.* lăniēna, -ae.
măceș *s.* rūbus, -ī.
măcinare *s.* trītūs, -ūs.
măciucă *s.* clava, -ae.
măduvă *s.* mēdulla, -ae.
măgar *s.* asinus, -ī.
măgăriță *s.* āsīna, -ae.
măgăruș *s.* aurītūlus, -ī.
măguli (a) *vb.* collaudō, -āre.
măgulire *s.* assentātīō, -ōnis; tītillātīō, -ōnis.
mămăligă *s.* pōlenta, -ae.
mamă *s.* mātēr, -tris.
mănos *adj.* laetus (3).
mănunchi *s.* fascicūlus, -ī; fascis, -is; mănīpūlus, -ī.
mănuși *s.* mănica, -ae.
măr¹ (arborele) *s.* malus, -ī.
măr² (fructul) *s.* mālum, -ī.
mărar *s.* fēnicūlum, -ī.
mărăcine *s.* rūbētum, -ī; rūbus, -ī; spīna, -ae; virgulta, -ōrum.
mărăcini *s.* vēprēs, -is.
măreț *adj.* praeclarus (3); sublīmis, -e; sūperbus (3).
măreț *adv.* lautē; magnīficē; magnīficentēr; prētīōsē.
măreție *s.* amplītūdō, -īnis; magnīficentīa, -ae; maiestas, -ātis.
mărgăritar *s.* margārīta, -ae.
mărginaș *adj.* imus (3).
mărgini *vb.* fīnīō, -īre; mārīnō, -āre; termīnō, -āre.
mărginit *adj.* angustus (3); sōcors, -dis; pusillus (3).
mări (a) *vb.* amplīficō, -āre; amplīō, -āre; augēō, -ēre.
mărime *s.* amplītūdō, -īnis; magnītūdō, -inis.

mărinimie *s.* magnānīmītas, -ātis.
mărinimos *adj.* gēnērōsus (3); sublīmis, -e.
mărire *s.* auctīō, -ōnis; augmēn, -īnis; augmentum, -ī; maxīmītās, -ātis; prolātīō, -ōnis.
mărīta (a) *vb.* nubō, -ēre.
mărșalui (a) *vb.* dūcō, -ēre.
mărturie *s.* dēnōtātīō, -ōnis; testīmōnīum, -iī.
mărturisi (a) *vb.* confītēor, -ērī; fătēor, fătērī; prōfītēor, ērī; testor, -ārī.
mărturisire *s.* confessīō, -ōnis; prōfessīō, -ōnis.
mărturisit *adj.* confessus (3); testatus (3).
mărunt *adv.* mīnūtātīm; mīnūtē.
măruntaie *s.* īlīa, -īum; ōmētum, -ī; viscus, -ēris.
mărunți (a) *vb.* intērō, -ēre; lēvīgō, -āre.
mărunțiș *s.* mīnūtīa, -ae.
măscărici *s.* scurra, -ae.
măslin *s.* ōlēa, -ae; ōlīva, -ae.
măslină *s.* ōlēa, -ae; ōlīva, -ae; pausēa, -ae.
măsura (a) *vb.* mētīor, -īrī; mētō, -āre; mētor, -ārī.
măsurare *s.* mōdūlātīō, -ōnis.
măsurat¹ *adv.* castigātē; mōdestē; lēnītēr; sōbrīē; tempērātē.
măsurat² *adj.* mōdestus (3); mōdērātus (3); mōdīficātus (3); rhytmīcus (3); tempērātus (3).
măsură (cu) *adv.* abstīnentēr.
măsură *s.* mensūra, -ae; mōdus, -ī; rătīō, -ōnis.

măsurătoare *s.* dīmensiō, -
ōnis; mensūra, -ae.
măsurător *s.* mensōr, -ōris;
mētātōr, -ōris.
măsuță *s.* mensūla, -ae.
mătăsos *adj.* cōmans, -ntis.
mătura **(a)** *vb.* adverrō, -ēre;
dētergēō, -ēre; radō, -ēre;
verrō, -ēre.
mătură *s.* ārundō, -īnis;
everriculum, -ī; syrus, -ī.
măturică *s.* cauda, -ae.
mătușă¹ **(sora tatălui)** *s.*
āmīta, -ae.
mătușă² **(după mamă)** *s.*
matertēra, -ae.
mâhnire *s.* luctūs, -ūs.
mâhnit *adj.* quērūlus (3).
mâine *adv.* crās; crastīnō.
mâl *s.* lūtum, -ī; limus, -ī.
mâlos *adj.* līmosus (3); lūtosus
(3).
mâna **(a)** *vb.* trūdō, -ēre; versō,
-āre.
mâna dreaptă *s.* dextēra
(dextra), -ae.
mâna stângă *s.* sīnīstra, -ae.
mână *s.* mănūs, -ūs.
mânca **(a)** *vb.* ēdō, -ēre;
mandūcō, -āre; mordēō, -ere;
vescor, vescī.
mâncare *s.* pēnūs, -ī.
mâncăcios *adj.* gūlōsus (3).
mâncărime *s.* prūrīgō, -īnis.
mâncău *s.* bucca, -ae; ēdō, -
ōnis; gūlō, -ōnis; mandūcō, -
ōnis; pōpīnō, -ōnis.
mandatar *s.* prōcūrātōr, -ōris.
mândri **(a)** *vb.* (*refl.*) sūperbīō,
-īre, *vb.* iactō, -āre.
mândrie *s.* sūperbīa, -ae;
sūpercīlīum, -īī.
mândru *adj.* sūperbus (3).
mândru *adv.* sūperbē.

mâneacă *s.* mănīca, -ae.
mâner *s.* ansa, -ae.
manevră *s.* artīficiūm, -īī;
dēcursiō, -ōnis; dēcursūs,
ūs.
mângâia **(a)** *vb.* blandīor, -īrī;
consōlor, -ārī.
mângâiere *s.* allēvātīō, -ōnis;
sōlāciūm, -īī; sōlāmen, -īnis.
mângâietor *adj.* blandus (3).
mani *s.* (*pl.*) Mānes, -īum.
mânia **(a)** *vb.* indīgnor, -ārī;
īrascor, -ī; turgēō, -ēre.
mâniat *adj.* infensus (3); īrātus
(3); tūmīdus (3).
mânie *s.* indīgnātīō, -onis; īra,
-ae; īrācundīa, -ae.
manieră *s.* pēnīcīllum, -ī.
mânios *adj.* concītus (3);
percītus (3); tristis, -e.
mânji **(a)** *vb.* infuscō, -āre;
oblīnō, -ēre; ungō, -ēre.
mânjit *adj.* dēcōlōr, -ōris;
illōtus (3); immundus (3).
mânui **(a)** *vb.* contrectō, -āre;
tractō, -āre.
mânuire *s.* pertractātīō, -ōnis;
tractātīō, -ōnis; tractātūs, -ūs.
mânuiitor *s.* tractātōr, -ōris.
mânz *s.* equuleus, -ī; vītūlus, -
ī.
mânzește *adj.* vītūlīnus (3).
mârâi **(a)** *vb.* ringor, ringī.
mârâit *s.* gannītus, -ūs.
mârșav *adj.* lūtūlentus (3).
mecanic¹ *s.* māchīnātōr, -ōris.
mecanic² *adj.* mechānīcus (3).
mecanism *s.* machīna, -ae;
machīnatīō, -ōnis.
medalion *s.* mōnūmentum, -ī.
mediator *s.* concīlīātor, -ōris;
dēpectōr, -ōris; pactōr, -ōris.
medic *s.* mēdīcus, -ī.

medical *adj.* mēdicīnālis, -e;
mēdicīnus (3).
medicament *s.* mēdicāmēn,
is; rēmēdium, -iī.
medicinal *adj.* mēdicīnālis, -e;
mēdicatus (3).
medicină *s.* mēdicīna, -ae.
mediocritate *s.* mēdiōcritās, -
ātis.
mediocru¹ *adv.* mēdiōcritēr.
mediocru² *adj.* mēdiōcris, -e.
medita (a) *vb.* cōgītō, -āre.
meditație *s.* mēditātīō, -ōnis;
rūmīnātīō, -ōnis.
melancolic *adj.* mēlanchōlicus
(3).
melc *s.* cochlēa, -ae.
melodic *adj.* vocalis, -e.
melodie *s.* harmōnīa, -ae;
mēlōdīa, -ae; mōdūlātīō, -
ōnis; mōdūlātūs, -ūs.
melodios¹ *adj.* canōrus (3).
melodios² *adv.* mōdūlātē.
membrană *s.* membrāna, -ae.
membru *s.* cōlōn, -ī.
memorabil *adj.* mēmōrābilis,
e.
memorie *s.* mēmōrīa, -ae;
rēcōdātīō, -ōnis.
memoriu *s.* cōdicillus, -ī;
lībēllus, -ī.
menaja (a) *vb.* commulcēō, -
ēre.
menajerie *s.* circus, -ī.
mentă *s.* menta (mentha), -ae;
pūlēium, -ī; sīsymbrium, -iī.
mentor *s.* mōnītōr, -ōris.
menține (a) *vb.* conservō, -āre;
rētīnēō, -ēre; tēnēō, -ēre.
menținere *s.* conservātīō,
ōnis; rētēntīō, -ōnis.
menționa (a) *vb.* commēmōrō,
-āre; īnīciō, -ēre; mēmōrō, -

āre; nōmīnō, -āre; rēcītō, -
āre.
menționare *s.* commēmōrātīō,
-ōnis; mēmōrīa, -ae; mēntīō, -
ōnis.
mercenar *adj.* stīpendiārīus
(3); mercēnārīus (3).
mereu *adv.* cōntinūō;
īdentīdem; perpētūō; sempēr;
usquē.
merge (a) *vb.* eō, īre;
īngrēdīor, -ēdī; vādō, -ēre.
meridional *adj.* austrālis, -e;
mērīdīālis, -e.
merit *s.* mērītum, -ī.
merita (a) *vb.* committō, -ēre;
prōmērēō, -ēre; mērēō, -ēre.
merituos *adj.* īdōnēus (3).
mers *s.* cursūs, -ūs; grādūs, -
ūs; tractūs, -ūs; īngressīō, -
ōnis; mēātūs, -ūs.
mesager *s.* nuntīus, -ii.
meschin *adv.* sordīdē.
mēschinărie *s.* illibēralītās, -
ātis; īnhūmānītās, -ātis.
meseriaș *s.* artifex, -īcis.
meserie *s.* ars, artis; officiūm,
-iī; prōfessīō, -ōnis; stūdīum,
-iī.
mesteca (a) *vb.* mandūcō, -
āre; mordēō, -ēre.
mestecare *s.* confectīō, -ōnis.
meșter *s.* fābēr, -brī.
meșteșug *s.* fābrīca, -ae;
sciētīa, -ae.
meșteșugar *s.*; fābrīcātōr, -
ōris; ōpīfex, -īcis,
meșteșugit *adv.* affābrē; catē.
metaforă *s.* mētāphōra, -ae;
schēma, -ae.
metal *s.* mētallum, -ī.
metalic *adj.* mētallīcus (3).
metamorfoza (a) *vb.*
transfigūrō, -āre.

metamorfozabil *adj.*
transformis, -e.

metamorfoză *s.*
mētāmorphōsis, -is;
rēformătîō, -ōnis; rēnōvāmēn,
-īnis.

meterez *s.* aggēr, -ēris.

meticulos *adj.* scrūpulōsus
(3).

meticulozitate *s.*
scrūpulōsitās, -ātis.

metodă *s.* rătîō, -ōnis.

metodic *adv.* compōsītē;
ordīnătē;partītē.

metru *s.* mētrum, -ī.

mic *adj.* parvus (3);

micime *s.* brēvītās, -ātis;
exiguitās, -ātis; parvītās, -
ātis; paucītās, -ātis.

micșora (a) *vb.* extenuō, -āre;
mīnūō, -ēre; rēdūcō, ēre;
tēnūō, -āre.

micșorare *s.* extenuătîō, -ōnis;
imminūtîō, -ōnis; minūtîō, -
ōnis.

micșorat *adj.* dēfectūs (3).

micuț *adj.* parvulus (3).

midie *s.* muscūlus, -ī.

miel *s.* agnus, -ī.

mielușea *s.* agna, -ae.

mielușel *s.* agnellus, -ī.

miere *s.* mēl, mellis.

migdal *s.* āmygdālus, -ī.

migdală *s.* āmygdālum, -ī.

migra (a) *vb.* mīgrō, -āre.

migrare *s.* mīgratîō, -ōnis.

mijloci (a) *vb.* concīlîō, -āre.

mijlocitoare *s.* concīlîātrix,
īcis; sāga, -ae.

mijlocitor *s.* intercessōr, -ōris;
lēnō, -ōnis; mēdīātōr, -ōris;
transactōr, -ōris.

mijlociu *adj.* mēdīōcris, -e;
mēdīus (3); mōdīcus (3).

milă *s.* mīśērīcordīa, -ae.

mileniu *s.* saecūlum, -ī.

militar *adj.* castrensis, -e;
mīlītāris, -e.

milos *adj.* mīśērīcors, -dis.

miluit *adj.* precariūs (3).

mim *s.* mīmus, -ī.

mimă *s.* mīma, -ae.

mimică *s.* gestūs, -ūs.

mincinos *adj.* mendax, -ācis.

minciună *s.* mendāciūm, -ī.

miner *s.* fossōr, -ōris.

mineral *s.* mētallum, -ī.

minge *s.* pīla, -ae.

minimaliza (a) *vb.* contrāhō, -
ēre.

miniu *s.* sandix (sandyx), -īcis.

minte *s.* ingēniūm, -ī; mens, -
ntis.

minți (a) *vb.* ēmentīor, -īrī;
nūgor, -ārī; mentīor, -īrī;
periūrō, -āre.

minuna (*refl.*) (a) stūpēscō,
ēre, vb stūpēō, -ēre.

minunat¹ *adj.* admirābīlis, -e;
mīrābīlis, -e; mirus (3).

minunat² *adv.* mirābīlītēr.

minunat³ *interj.* bābae,

minune *s.* mīrācūlum, -ī.

minuțios¹ *adj.* mīnūtus (3);
scrūpulōsus (3).

minuțios² *adv.* minūtē;
mōrōsē; exquisītē.

miop *adj.* luscīnus (3).

miozotis *s.* myōsota, -ae.

mira (a) *vb.* (*refl.*) stūpēscō, -
ēre; admīror, -ārī.

miracol *s.* mīrācūlum, -ī.

miraculos *adv.* prōdīgīālītēr;
mirē.

mirare *s.* admīrătîō, -ōnis;
stūpōr, -ōris.

mireasmă *s.* ōdōr, -ōris.

mirific *adj.* mirīficus (3).

mirodenie s. condimentum, -ī.
miros s. ödör, -ōris; ölor, -ōris; săpör, -ōris.
mirosi (a) vb. ödörö, -äre; ödörör, -ārī; sübölēö, -ēre.
mirosire s. ödörätīö, -ōnis; olfactūs, -ūs.
mirositor adj. ödörätivus (3); ödörus (3).
mirt s. myrtūs, -ūs.
misit s. proxēnēta, -ae.
misiune s. causa, -ae; pars, partis.
mister s. aenigma, -ātīs; ambāgēs, -um; sēcřetum, -ī.
misterios adj. abscondītus (3); arcānus (3).
mistic adj. mystīcus (3).
mistifica (a) vb. lūdīficō, -äre.
mistreț s. āper, -prī; sūs, sūs.
mistrie s. rūtrum, -ī.
mistui (a) vb. crēmō, -äre; ědō, -ēre; pērēdō, -ēre; pērūrō, -ēre; ūrō, -ēre.
mișca (a) vb. āgītō, -äre; iactō, -äre; incītō, -äre; mōvēö, -ēre; mūtō, -äre.
mișcare s. impulsūs, -ūs; mōtus, -ūs; nutātīö, -ōnis.
mișcat adj. ictus (3); sollīcītus (3); percītus (3).
mișcător adj. mōbīlis, -e.
mișel adj. infāmis, -e.
mișelește adv. perfidē.
mișelie s. dēformītās, -ātīs.
mit s. fābūla, -ae.
mitic adj. mythīcus (3).
mititel adj. pusillus (3).
mitologic adj. fabūlaris, -e.
mitră s. capex, -īcis.
mitui (a) vb. corrupō, -ēre.
mituitor s. largitör, -ōris.
mizerabil adj. mīsēr (3); squālīdus (3).

mizerie s. aerumna, -ae; ěgestās, -ātīs; paupertās, ātis; squālör, -ōris.
mlaștină s. pālūs, -ūdis; stagnum, -ī; lustrum, -ī.
mlădia (a) vb. mollīö, -īre.
mlădiere s. flexiö, -ōnis; mollītīa, -ae.
mlădios adj. flexībīlis, -e; mōbīlis, -e; tēnēr (3).
mlădiță s. stirps, stirpis; virgulta, -ōrum.
mlăștinös adj. līmosus (3); pāludosus (3); pālustēr (3); űligīnōsus (3).
moale¹ adj. dēlīcātus (3); lenis, -e; lentus (3); mollis, -e; perflūs (3).
moale² adv. languīdē; lentē; mollītēr; rēmīssē; tēnērē.
moară s. pistrīnum, -ī; mola, ae.
moarte s. mors, -tis; nex, nēcīs; lētum, -ī.
moașă s. obstētrix, -īcis.
mobil adj. mōbīlis, -e; versātīlis, -e; versūtus (3).
mobila (a) vb. instrūö, -ēre.
mobilă s. instrumentum, -ī; sūpellex, -ectīlis.
mobilitate s. mutabīlītās, -ātīs; versātīö, -ōnis.
mocirlă s. caenum, -ī; lūtum, -ī; lāma, -ae; vōlūtābrum, -ī; tābēs, -is.
mocirlos adj. faecōsus (3); lūtēus (3); lūtōsus (3).
mod s. gēnūs, -ēris; mōdus, -ī; rātīö, -ōnis; stātūs, -ūs.
model s. archētypum, -ī; exemplar, -āris; exemplum, -ī.
modela (a) vb. fingō, -ēre; formō, -äre.

modera (a) *vb.* mōdēror, -ārī;
tempērō, -āre.

moderat *adv.* mōdērātē;
mōdestē; mōdīcē; submissē;
tempērantē; tempērātē.

moderat *adj.* mēdīus (3);
mōdīcus (3); sōbrīus (3);
tempērans, -ntis.

moderator *s.* tempērātōr, -ōris.

moderație *s.* mōdērātīō, -ōnis;
mōdestīa, -ae; sōbrīētās, -
ātis; tempērantīa, -ae,

modern *adj.* contempōrānēus
(3).

modest¹ *adj.* mōdestus (3);
mōdīcus (3).

modest² *adv.* mōdestē;
submissē; vērecundē.

modestie *s.* mōdestīa, -ae;
vērecundīa, -ae.

modifica (a) *vb.* immūtō, -āre;
restītūō, -ēre.

modificare *s.* fabrīcātīō, -ōnis;
interpōlātīō, -ōnis.

modula (a) *vb.* emodulor, -ārī.

mohorât *adj.* tristis, -e.

mohoreală *s.* sēnīum, -īī;
tristītīa, -ae.

molar *adj.* mōlāris, -e.

molatic¹ *adj.* effemīnatus (3);
mūlīēbris, -e.

molatic² *adv.* sōlūte.

molău I. *s.* maltha, -ae; II. *adj.*
rēsūpīnus (3).

moleculă *s.* sēmēn, -īnis;
prīncīpīa, -īōrum.

moleșeală *s.* ignāvīa, -ae;
languōr, -ōris; mālăcīa, -ae.

moleși (a) *vb.* languēfăcīō,
ēre; līquescō, -ēre, -c; mollīō,
-īre; rēsolvō, -ēre; torpescō,
ēre.

moleșit *adj.* languīdulus (3).

moleșitor *adj.* ignāvus (3);
languīdus (3).

moliciune *s.* lenītas, -ātis;
mollītīa, -ae; mollītudō, -inis;
tēnērītās, -ātis.

molid *s.* lărix, -īcis; taeda, -ae.

molie *s.* blatta, -ae; tērēdō,
īnis; tīnăa, -ae.

molimă *s.* pestis, -is.

molipsire *s.* contăgīum, -īī.

molipsitor *adj.* pestīlens, -ntis;
tabīficus (3).

moloz *s.* rūdus, -ēris.

momeală *s.* cībus, -ī;
dēlēnīmentum, -ī; esca, -ae;
illēcēbra, -ae; illīcīum, -īī;
insīdīae, -ārum; trăgūla, -ae.

moment *s.* punctum, -ī;
vestīgīum, -īī; tempūs, -ōris.

momentan *adj.* mōmentārius
(3).

momi (a) *vb.* prōlectō, -āre.

monarh *s.* rex, rēgis.

monedă *s.* aes, aeris;
nummus, i; tālentum, -ī.

monstru *s.* monstrum, -ī.

monstruos¹ *adv.* prōdīgīōsē.

monstruos² *adj.* monstrūōsus
(3); portentosus (3);
prōdīgīōsus (3).

monstruozitate *s.* prōdīgīum, -
īī.

monța (a) *vb.* caelō, -āre.

monument *s.* mōnūmentum, -ī;
trōpaeum, -ī.

moral *adj.* hōnestus (3).

moralist *s.* pătrūus, -ī.

moralitate *s.* ēlēgantīa, -ae.

morar *s.* pistōr, -ōris.

moravuri *s.* mōs, mōris.

morăreasă *s.* pistrix, -īcis.

morbid *adj.* morbīdus (3).

morișcă *s.* fistūla, -ae.

morman *s.* strūēs, -is.

mormânt *s.* sēpulcrum, -i;
sēpultūra, -ae; tūmulus, -ī.
mormăi (a) *vb.* uncō, -āre.
mormăială *s.* sūsurrāmēn,
īnis.
morocānos *adj.* mōrōsus (3);
saevus (3).
mort *adj.* exanimis, -e.
mortal *adv.* letalē.
mortal *adj.* lētālis, -e; lētīfēr
(3); mortīfēr (3).
mortar *s.* intrīta, -ae.
mortuar *adj.* orcīnīānus (3);
mortūalis, -e.
mostră *s.* lībamentum, -ī.
moșie (la țară) *s.* villa, -ae.
moșteni (a) *vb.* succēdō, -ēre.
moștenire *s.* herēdītās, -ātis;
herēdīum, -iī; successiō, -
ōnis.
moștenit *adj.* pătrīus (3).
moștenitor *s.* hērēs, -ēdis.
motiv *s.* argūmentum, -ī; rătīdō,
-ōnis; rēs, reī.
motiva (a) *vb.* praetexō, -ēre.
motivare *s.* rătīdō, -ōnis.
mototoli (a) *vb.* rūgō, -āre.
moț *s.* cirrus, -ī; iūba, -ae.
moțiune *s.* mentīdō, -ōnis.
movilă *s.* tūmulus, -ī.
mozaic *s.* pictura, -ae.
mreață *s.* līnum, -ī.
mreană *s.* mūraena, -ae.
mucalit *s.* scurra, -ae.
mucegai *s.* pallōr, -ōris.
mucegai (a) *vb.* mūcescō,
ēre.
mucegăială *s.* sītūs, -ūs.
mucegăit *adj.* pūtrīdus (3).
muchie *s.* āciēs, -ēī; capex, -
īcis; līgla, -ae.
muget *s.* bōātūs, -ūs; mūgītūs,
-ūs.

mugi (a) *vb.* bōō, -āre; mugīdō,
-īre; rūdō, -ēre.
mugur *s.* cālyx, -ycis;
flāgellum, -ī; gemma, -ae;
germēn, -īnis; hērēs, -ēdis;
īūlūs, -ī; mamma, -ae; ōcūlus,
-ī.
muia (a) *vb.* emolliō, -īre;
tingō, -ēre.
muiat *adj.* irrigūus (3).
mulge (a) *vb.* mulgeō, -ēre.
muls *s.* mulctūs, -ūs.
mult *adv.* māgis; multō;
multūm; nīmīum.
mult *adj.* multus (3).
multicolor *adj.* multīcōlōr, -
ōris; versīcōlōr, -ōris.
multiplicat *adj.* multīplīcābīlis,
-e.
mulțime *s.* cāterva, -ae;
cōmītātus, -us; multītūdō, -
īnis; stīpātīdō, -ōnis; turma, -
ae; vulgus, -ī.
mulțumi (a) *vb.* grātūlor, -ārī;
sătīdō, -āre.
mulțumire *s.* grātīa, -ae.
mulțumit *adj.* contentus (3).
mulțumitor *adv.* sātīs.
mumie *s.* scēlētus, -ī.
muncă *s.* lăbōr, -ōris; ōpēra, -
ae; stūdīum, -iī.
munci (a) *vb.* exerceō, -ēre;
laboro, -are; versō, -āre.
muncit *adj.* exercitātus (3).
muncitor *adj.* lăbōrīdōsus (3).
municipal *adj.* mūnīcīpālis, -e.
municipiu *s.* mūnīcīpīum, -iī.
munte *s.* mons, -ntis.
muntean *adj.* montanus (3).
muntos *adj.* iūgōsus (3);
montanus (3).
mural *adj.* muralis, -e.

murdar *adj.* scăbăr (3);
sordidus (3); sorditatus (3);
spurcus (3).
murdari (a) *vb.* măcûlō, -ăre;
pollŭō, -ěre; spurcō, -ăre;
turpō, -ăre.
murdărie *s.* impūrītās, -ātis;
purgāmēn, -īnis; sordis, -is;
spurcītīa, -ae.
murdarit *adj.* obsōlētus (3).
muri (a) *vb.* mōrīor, mōrī;
succumbō, -ěre.
muribund *adj.* mōrībundus (3);
sēmīmortŭus (3).
muritor *adj.* mortālis, -e.
murmur *s.* frēmītŭs, -ŭs;
frēmōr, -ōris; murmŭr, -ŭris.
murmura (a) *vb.* murmŭrō, -
ăre; sŭsurrō, -ăre.
muscă *s.* musca, -ae.
musculiță *s.* cŭlex, -īcis.
musculos *adj.* lăcertosus (3);
nervōsus (3).
must *s.* dēfrŭtum, -ī; mustum,
ī.
muștra (a) *vb.* concastīgō,
ăre; verbērō, -ăre.
muștrare *s.* verbērătīō, -ōnis;
vītŭpērătīō, -ōnis.

muștrat *adj.* vītŭpērābīlis, -e.
muștrător *adj.* castīgătōrīus
(3).
mușca (a) *vb.* mordēō, -ěre.
mușcător *adv.* mordăcītēr.
mușcătură *s.* morsŭs, -ŭs.
mușchi *s.* alga, -ae; callum, -ī;
muscŭlus, -ī; torus, -ī.
mușchi *s.* (bot.) muscus, -ī.
mut *adj.* tăcītus (3).
muta (a) *vb.* transfērō, -ferre;
transmŭtō, -ăre.
mutare *s.* translătīō, -ōnis.
mutila (a) *vb.* lăcērō, -ăre;
mŭtīlō, -ăre; truncō, -ăre.
mutilare *s.* debīlītătīō, -onis;
sectīō, -ōnis.
mutilat *adj.* mancus (3);
mŭtīlus (3).
mutră *s.* sanna, -ae.
mutual¹ *adj.* alternus (3);
mŭtŭus (3); mŭtŭārīus (3).
mutual² *adv.* mŭtŭō; mŭtŭē.
mușenie *s.* infantīa, -ae.
muză *s.* musā, -ae.
muzeu *s.* pīnăcōthēca, -ae.
muzical *adj.* mēlīcus (3).
muzicant *s.* mōdŭlătōr, -ōris;
symphoniacus, -ī.

N

nai *s.* ăvêna, -ae; canna, -ae;
syrinx, -ingis.

naiv *adj.* rûdis, -e.

naivitate *s.* simplicitās, -ātis;
pūdōr, -ōris.

nalbă *s.* malva, -ae.

nap *s.* rapina, -ae.

nara **(a)** *vb.* narrō, -āre.

narație *s.* narratiō, -ōnis.

nară *s.* naris, -is.

narcisă *s.* narcissus, -ī.

narcotic¹ *s.* sōpōr, -ōris.

narcotic² *adj.* sōpōrīfēr (3).

nas *s.* nāsus, -ī; nāris, -is.

naște **(a)** *vb.* gignō, -ēre;
nascor, -ascī; orior, orīrī.

naștere *s.* cōortūs, -ūs; ortūs, -
ūs; prōcrēatiō, -onis.

natal *adj.* nātālis, -e.

natural¹ *adj.* nātīvus (3);
nātūrālis, -e; simplex, -īcis.

natural² *adv.* nātūrālītēr;
spontē.

naturaletē *s.* sālūtās, -ātis.

naturalist *adj.* physīcus (3).

natură *s.* ingēnīum, -iī; natura,
-ae.

naufragia **(a)** *vb.* naufrāgō, -
āre.

naufragiat *adj.* naufrāgus (3).

naufragiu *s.* naufrāgīum, -iī.

nautic *adj.* nautīcus (3).

naval *adj.* classīcus (3);
nāvālis, -e; nautīcus (3).

navă *s.* nāvis, -is.

naviga **(a)** *vb.* nāvīgō, -āre;
vēlīficō, -āre; vēlīficor, -ārī.

navigabil *adj.* nāvīgābīlis, -e;
nāvīgēr (3).

navigație *s.* nāvīgātīō, -ōnis;
nāvīgīum, -iī.

nădăjdui **(a)** *vb.* respīcīō, -ēre;
sperō, -āre.

năduși **(a)** *vb.* consūdō, -āre.

nălucă *s.* fīgūra, -ae.

nălucire *s.* hallūcīnātīō, -ōnis;
somnia, -iī.

nămol *s.* sublūviēs, -ēi; tībēs, -is; vōlūtābrum, -ī.

năpastă *s.* monstrum, -ī.

năpădi (**a**) *vb.* circumflūō, -ēre; congērō, -ēre; praeoccūpō, -āre.

năpusti (**a**) *vb.* (*refl.*) rūō, -ēre.

nărav *s.* mōs, mōris.

năravaș *adj.* sternax, -ācis.

năruire *s.* prōlapsiō, -ōnis; strāgēs, -is; rūīna, -ae.

năruit *adj.* rūīnōsus (3).

năsălie *s.* fērētrum, -ī; lectīcūla, -ae; torus, -ī.

născătoare *s.* crēātrix, -īcis; genitrix, -icis; mātēr, -tris.

născător *adj.* almus (3); vīvīdus (3)

născoci (**a**) *vb.* fingō, -ēre; māchīnor, -ārī; strūō, -ēre.

născocire *s.* excōgitātīō, -ōnis; rēpertūs, -ūs.

născocit *adj.* factīciūs (3).

născocitor *s.* rēpertōr, -ōris.

născut *adj.* prōgnātus (3); prōlapsus (3).

năsos *adj.* nāsūtus (3).

nătâng¹ *adj.* blennus (3).

nătâng² *s.* bacēōlus, -ī.

nătărău *s.* ācoenōnoētus, -ī.

năuci (**a**) *vb.* exsternō, -āre; īnēbrīō, -āre; stūpēfăciō, -ēre.

năut *s.* cīcēr, -eris.

năvală *s.* concītātīō, -ōnis; excursiō, -ōnis; excursūs, -ūs; prōcursūs, -ūs.

năvalnic¹ *adj.* praeceps, -īpītis; violens, -ntis; turbīnēus (3).

năvalnic² *adv.* răpīdē.

năvăli (**a**) *vb.* inflūō, -ēre; intrōrumpō, -ēre; irrūō, -ēre; rūō, -ēre; trēpīdō, -āre.

năvod *s.* everriculum, -ī; rēțēiāculum, -ī.

năzui (**a**) *vb.* concīpīō, -ēre; concūpiscō, -ēre; contendō, -ēre; pētō, -ēre; radō, -ēre; tendō, -ēre.

năzuință *s.* contentiō, -ōnis; prensătīō, -ōnis.

neam *s.* gēnūs, -ēris; nătīō, -ōnis.

neascultător *adj.*

īnobsēquens, -ntis.

neasemuit *adj.* absīmīlis, -e; unīcus (3).

neașteptate (**pe**) *adv.* repentinē.

neatent *adj.* imprūdēns, -ntis; incautus (3).

neatenție *s.* imprudentiā, -ae.

neatins *adj.* intactus (3); intēgēr, -gra, -grum; intentātus (3); invīōlātus (3); salvus (3).

nebulos *adj.* nebūlosus (3).

nebun¹ *adj.* āmens, -ntis; insānus (3); vēsānus (3).

nebun² *s.* mōrīō, -ōnis.

nebunește *adv.* dēmētēr; furiōsē; insānē.

nebunie *s.* āmentīa, -ae; dēmētīa, -ae.

necaz *s.* aegrītūdō, -inis; angōr, -ōris; misēria, -ae.

necăji (**a**) *vb.* urgēō, -ēre.

necăjit *adj.* mōrōsus (3).

necăsătorită *s.* innupta, -ae.

necăutat *adj.* inquīsītus (3).

necercetat *adj.* īnexplōrātus (3); inquīsītus (3).

necesar¹ *adj.* (*indecl.*) nēcēsē.

necesar² *adj.* legītīmus (3); nēcēsariūs (3).

necesita (**a**) *vb.* ūtor, ūtī.

necesitate *s.* necesitas, -ătis;
ūsūs, -ūs.

nechezat *s.* hinnītūs, -ūs.

nechibzuință *s.* imprudentia,
ae; tēmērītās, -ătis.

nechibzuit¹ *adv.* imprōvīdē;
inconsīdērātē.

nechibzuit² *adj.* inconsultus
(3).

necinste *s.* dēformītās, -ătis;
imprōbītās, -ătis; infamīa, -
ae; pūdōr, -ōris; rūbōr, -ōris;
sordes, -iūm.

necinsti (a) *vb.* incestō, -āre;
stūprō, -āre; turpō, -āre;
viōlō, -āre; vītīō, -āre.

necinstire *s.* stūprum, -ī.

necinstit *adj.* imprōbus (3);
infāmis, -e; īnhōnestus (3);
perfīdus (3); turpis, -e.

necioplire *s.* rustīcītās, -ătis.

necioplit *adj.* āgrestis, -e;
crassus (3); intonsus (3);
ōpīcus (3); rūdis, -e.

necizelat *adj.* impōlītus (3).

neclar¹ *adj.* ambigūus (3);
anceps, -īpītis.

neclar² *adv.* obscurē.

neclaritate *s.* obscuritas, -ătis.

neclintit *adj.* indēclīnābīlis, -e;
stābīlis, -e.

necopt *adj.* ācerbus (3);
crūdus (3); rūdis, -e.

necredincios *adj.* infīdēlis, -e;
infīdus (3).

necruțător *adj.* crūdēlis, -e.

nectar *s.* nectār, -āris.

necugetat¹ *adj.* incōgītābīlis, -
e.

necugetat² *adv.* inconsīdērātē;
tēmērārīē.

necultivat *adj.* indōcīlis, -e;
silvestēr (3); squālīdus (3).

necumpărat *adj.* īnemptus (3).

necumpătare *s.* petūlāntīa, -
ae; lascīvīa, -ae; intempērīēs,
-ēī.

necumpătat¹ *adj.* immōdestus
(3); immōdīcus (3);
impātiens, -ntis; impōtens, -
ntis; intempērans, -ntis;
intempērātus (3); praeceps, -
īpītis.

necumpătat² *adv.*
incontīnentēr.

necunoscător¹ *s.* īdīōta, -ae.

necunoscător² *adj.* ignōtus
(3).

necunoscut *adj.* ignārus (3);
ignōrābīlis, -e; ignōtus (3);
incognītus (3); invīsus (3);
obscurus (3).

necurat¹ *adv.* impūrē.

necurat² *adj.* impūrus (3).

necuviincios¹ *adj.* indēcens, -
ntis; indēcōrus (3); pētūlans, -
ntis.

necuviincios² *adv.* pētūlāntēr;
turpītēr.

necuviință *s.* indecentia, -ae;
importūnītās, -ătis; turpītūdō,
-inis.

nedemn *adv.* turpītēr.

nedrept¹ *adj.* immērītus (3);
indīgnus (3); īnīquus (3).

nedrept² *adv.* dēprāvātē;
mendōsē; incīvīlītēr.

nedreptate *s.* nēquītīa, -ae;
iniūrīa, -ae; lātrōcīnīum, -īī;
īnīquītās, -ătis.

nefast *adj.* laevus (3); lūgūbris,
-e; luctīfīcus (3).

nefavorabil *adj.* īnopportūnus
(3); sīnistēr (3).

nefericire *s.* infēlīcītās, -ătis;
scaevītās, -ătis,

nefericit *adj.* infēlix, -īcis;
infortūnātus (3);.

nefiresc¹ *adj.* cōactus (3);
monstrūdsus (3).
nefiresc² *adv.* prōdīgīdsē.
nefolosit *adj.* infrēquens, -ntis;
insōlītus (3).
nefolositor *adj.* infructūdsus
(3); ĩneffīcax, -ācis.
nefortificat *adj.* immūnītus (3).
nega (a) *vb.* nēgo -āre;
praecīdō, -ēre; rēfūtō, -āre.
negāndit *adv.* pūērīlītēr.
negare *s.* nēgātīdō, -ōnis;
infītīātīdō, -ōnis.
neghinā *s.* brōmōs, -ī; lōlīum,
īī.
neglija (a) *vb.* nēglēgō, -ēre;
ōmittō, -ēre; praetermittō, -
ēre.
neglijare *s.* nēglectīo -ōnis;
praetermissīdō, -ōnis.
neglijent¹ *adv.* abiectē;
nēglēgentēr; sōcorditer.
neglijent² *adj.* indīlīgēns, -ntis;
infrēquens, -ntis; rēsūpīnus
(3) *adj.*
neglijență *s.* indīlīgēntīa, -ae;
īnobservantīa, -ae;
nēglēgentīa, -ae; sītūs, -ūs;
sōcordīa, -ae.
negoț *s.* commercīum, -īī;
mercātūra, -ae; mercātūs, -
ūs; nēgōtiatīdō, -ōnis;
nēgōtīum, -īī.
negru *adj.* nīgēr (3); tētēr (3).
negură *s.* nēbūla, -ae.
negustor *s.* instītōr, -ōris;
nundīnātōr, -ōris; tābernārīus,
-īī.
negustorie *s.* mercātūra, -ae.
nehotărăre *s.* ambīguītās, -
ātis; dūbītātīdō, -ōnis.
nehotărât *adj.* anceps, -cīpītis;
pendūlus (3); suspēsus (3)
vāgus (3).

neinițiat *adj.* prōfestus (3).
neimblânzit *adj.* fērox, -ōcis;
fērus (3); implācātus (3);
indōcīlis, -e; indōmītus (3);
intractābīlis, -e; sēvērus (3).
neîncredere *s.* diffīdentīa, -ae;
īncrēdībīlītās, -ātis;
īncrēdūlītās, -ātis; suspīcīdō, -
ōnis; tīmīdītās, -ātis.
neîncrezător¹ *adv.* cautē.
neîncrezător² *adj.* diffidens,
ntis; suspīcīdsus (3).
neîndemânare *s.* sīnistērītās, -
ātis.
neîndemânatic¹ *adv.*
īnconcinnē; rustīcē.
neîndemânatic² *adj.* incallīdsus
(3); īnscīēns, -ntis; īnscītus
(3); praepostērus (3);
scaevus (3).
neîndestulat *adv.* āvārē.
neîndoielnic *adv.* indūbītātē;
vīdēlīcēt.
neînduplecāt *adj.* īnexōrābīlis,
-e; īntractābīlis, -e; pertīnax,
ācis; praefractus (3); rīgīdsus
(3); tēnax, -ācis.
neîndurare *s.* duritia, -ae;
īnclēmentīa, -ae.
neîndurător¹ *adj.* ātrōx, -ōcis;
cāpītālis, -e; castīgātōrīus
(3); diffīcīlis, -e; īmmīsērīcors,
-cordis; implācābīlis, -e.
neîndurător² *adv.* crūdēlītēr;
mordācītēr.
neînfânare *s.* effrēnātīdō, -
ōnis.
neînfricat *adj.* īmpāvīdsus (3);
īmperterrītus (3); īnterrītus
(3).
neîngăduit *adj.* damnābīlis, -e;
īnconcessus (3).
neîngrijire *s.* sordes, -īum.

neîngrijit¹ *adv.* incultē;
squālīdē.
neîngrijit² *adj.* incomptus (3);
inconcinnus (3); incultus (3);
incūrātus (3); squālīdus (3);
sūpīnus (3).
neîngropat *adj.* înhūmātus (3);
insēpultus (3); intūmūlātus
(3).
neînsemnat *adj.* hūmīlis, -e;
ignōbīlis, -e; lēvīcūlus (3);
parvus (3); pusillus (3);
sordīdus (3); tēnūis, -e; vilis,
e; vulgāris, -e.
neînsoțit *adj.* incōmītātus (3).
neînsufletit *adj.* înānīmalis, -e;
înānīmis, -e; înānīmus (3).
neîntârziat *adv.* cīto.
neîntărit *adj.* immūnītus (3).
neîntemeiat *adj.* iniustus (3).
neîntrerupt¹ *adv.* assīdūē;
cōhaerentē; contīnentē;
contīnūē; indēfīnītē; usquē.
neîntrerupt² *adj.* contīnens, -
ntis; contīnūus (3); perpēs, -
ētis; perpētūus (3).
neîntelegere *s.* discordīa, -ae;
dissensīō, -ōnis; rīxa, -ae;
scordālīa, -ae.
neînteles *adj.* imperceptus (3).
neînvățat *adj.* illitēratus (3);
indōcīlis, -e; indoctus (3).
neînvins *adj.* invictus (3);
indōmītus (3).
nejustificat *adj.* brūtus (3);
mālus (3).
nelegitim *adj.* nōthus (3).
nelegiure *s.* dēdēcūs, -oris;
impīētās, -ātis; pīacūlum, -ī;
sācrīlēgīum, -īi; scēlus, -ēris.
nelegiuit¹ *adj.* impīus (3);
imprōbus (3); impūrus (3);
incestus (3); nefandus (3);
nēfārius (3); perdītus (3);

prōfānus (3); scēlērātus (3);
scēlestus (3); vītīōsus (3).
nelegiuit² *adv.* nefārīē;
incestē; impiē.
nelimitat *adj.* immōdērātus (3);
intermīnātus (3); lībēr (3);
mērācus (3).
neliniște *s.* aegrītūdō, -inis;
angōr, -ōris; anxīetās, -ātis;
sollīcītūdō, -īnis; vōlūtātīō, -
ōnis.
neliniști (a) *vb.* înquīētō, -āre;
lăbōrō, -āre; sollīcītō, -āre;
turbō, -āre; versō, -āre.
neliniștit *adj.* implācīdus (3);
inquīētus (3); sollīcītus (3);
trēpīdus (3); turbīdus (3);
turbulentus (3).
nemărginire *s.* immensītās, -
ātis; infinītās, -ātis; infinītīō, -
ōnis.
nemăsurat¹ *adj.* immensus (3);
indōmītus (3); intempērātus
(3).
nemăsurat² *adv.* insōlentē.
nemeritat *adj.* immērītus (3).
nemernic¹ *s.* bālătrō, -ōnis.
nemernic² *adj.* scēlestus (3).
nemilos¹ *adj.* ācerbus (3);
ferrēus (3); immītis, -e;
saevus (3); scēlērātus (3);
tyrannicus (3).
nemilos² *adv.* cāpītālītēr.
nemișcare *s.* immōbīlītās, -
ātis; stătūs, -ūs.
nemișcat *adj.* immōtus (3);
īners, -ertis; rigīdus (3);
torpīdus (3).
nemultumire *s.* ingrātīa, -ae;
offensa, -ae; offensīō, -ōnis;
quērēla, -ae.
neobișnuit cu *adj.*
inconsuētus (3); insuētus (3).

neobișnuit¹ *adv.* admirabiliter;
singulărit.

neobișnuit² *adj.* insignis, -e;
insolens, -ntis; insolitus (3);
înusitatus (3); rarus (3);
singularis, -e.

neobosit¹ *adj.* infătigabilis, -e;
invictus (3); pernix, -īcis;
strēnuș (3).

neobosit² *adv.* impigrē.

neobservat¹ *adv.* clām.

neobservat² *adj.* imperceptus
(3); incognitus (3).

neorânduială *s.* confusio, -
ōnis; perturbatio, -ōnis.

neorându *adj.* confusicius
(3); indispositus (3);
inhospitus (3).

nepăsare *s.* indiligentia, -ae;
inertia, -ae; segnitieș, -eī;
sōcordia, -ae.

nepăsător¹ *adj.* importūnus
(3); incūriōsus (3); lentus (3);
rēsūpīnus (3); segnis, -e;
sōcors, -cordis; sūpīnus (3).

nepăsător² *adv.* lentē;
sōcorditer.

nepătruns *adj.* imperspicuus
(3).

nepedepsit *adj.* impūnītus (3);
incastīgātus (3); inultus (3).

nepermis *adj.* damnabilis, -e;
impermisus (3).

nepieritor *adj.* immortalis, -e;
indissolubilis, -e;
sacrōsanctus (3).

nepietruit *adj.* immūnītus (3).

neplăcere *s.* incommōditās, -
ātis; incommōdum, -ī;
molestia, -ae; nequam,
(nedeclinat); offensio, -iōnis;
rēcūsatio, -ōnis.

neplăcut¹ *adj.* indēcōrus (3);
înēlēgans, -ntis; ingrātus (3);

iniucundus (3); insūavis, -e;
mālus (3); mōlestus (3);
offensus (3); rancidus (3);
vīrōsus (3).

neplăcut² *adv.* incommōdē;
molestē.

nepoată *s.* neptis, -is.

nepot *s.* nepōs, -ōtis;
nepōtūlus, -ī.

nepotolit *adj.* impācātus (3);
implācātus (3); praefervidus
(3).

nepotrivire *s.* discrepantia, -
ae.

nepotrivit¹ *adj.* importūnus (3);
imprōprius (3); incommōdus
(3); inconveniens, -ntis;
inopportūnus (3);
intempestivus (3); translātus
(3).

nepotrivit² *adv.* incommōdē;
molestē.

nepregătit *adj.* fortūītus (3);
impārātus (3); imprōvidus (3).

neprelucrat *adj.* rūdis, -e.

neprețuit *adj.* inaestimabilis, -
e.

neprevăzător *adj.* incautus (3);
imprōvidus (3).

neprevăzut *adj.* imprōvīsus
(3); incautus (3); inōpīnatus
(3); rēpens, -ntis; rēpentinus
(3).

nepricepere *s.* impēritia, -ae;
inertia, -ae; inscīentia, -ae;
inscītia, -ae.

nepriceput *adj.* impērītus (3);
incallidus (3); indoctus (3);
laevus (3); stultus (3).

neprielnic *adj.* dūbīus (3).

neprihănit *adj.* sincērus (3);
pūrus (3).

neprimejdios *adj.* innoxius (3);
insons, -ntis; sēcūrus (3);
simplex, -īcis.

nepublicat *adj.* înēdītus (3).

neputincios *adj.* dēbīlis, -e;
impōtens, -ntis; infirmus (3);
inhūmānus (3); înops, -ōpis;
irritus (3); mancus (3);
obnoxius (3).

neputință *s.* dēbilitās, -ātis;
impōtentia, -ae; stērilītās, -
ātis.

neras *adj.* irrāsus (3).

nerăbdare *s.* impātientia, -ae;
intōlērāntia, -ae.

nerăbdător *adj.* festīnus (3);
prōpērus (3).

nerecunoscător¹ *adv.* ingrātē.

nerecunoscător² *adj.* ingrātus
(3).

neregulat¹ *adj.* praeuārus (3);
incompōsītus (3);
īnaequābīlis, -e.

neregulat² *adv.* disparīlītēr.

nerespectat *adj.* incustodītus
(3).

neresușită *s.* rēpulsa, -ae.

neroditor *adj.* infecundus (3);
infēlix, -īcis; infructūōsus (3);
paupēr, -ēris.

nerozie *s.* insulsītās, -ātis;
insīpientia, -ae.

nerușinare *s.* imprōbītās, -
ātis; impūdēntia, -ae;
impūrītās, -ātis; petūlāntia, -
ae; prōpūdium, -iī;
prōtervītās, -ātis.

nerușinat¹ *adj.* imprōbus (3);
impūdēns, -ntis; impūdīcus
(3); spurcus (3); urbanus (3).

nerușinat² *adv.* incestē;
obscēnē.

nerv *s.* nervus, -ī.

nervură *s.* incīsūra, -ae.

nesăbuit¹ *adj.* perdēlīrus (3);
nēsăpīus (3); praeprōpērus
(3).

nesăbuit² *adv.* pētūlāntēr.

nesănătos *adj.* insălūbris, -e;
morbīdus (3); noxīus (3);
pestīlens, -ntis.

nesărat *adj.* insulsus (3).

nesătul *adj.* fāmēlīcus (3);
insătīābīlis, -e.

nesățios *adv.* āvārē.

neschimbător *adj.* consecrārius
(3); pērennis, -e; immūtātus
(3); inconcussus (3).

neschimbător *adj.*
consecrārius (3); immōtus
(3); immūtābīlis, -e;
incommūtābīlis, -e;
indēclīnābīlis, -e.

nescris *adj.* illitēratuș (3);
īnscriptus (3).

nesecat *adj.* īnexhaustus (3);
pērennis, -e.

neserios *adj.* frīvōlus (3);
fūtīlis, -e; nugax, -ācis;
vānīdīcus (3).

nesfârșit *adj.* īnfīnītus (3);
intermīnātus (3); īnexhaustus
(3).

nesigur¹ *adv.* incertē.

nesigur² *adj.* ambigūus (3);
incertus (3); inconstans, -ntis;
(3); suspensuș (3); trēmūlus
(3).

nesiguranță *s.* obscurītas, -
ātis; tītūbātīō, -ōnis.

nesimțire *s.* stūpōr, -ōris.

nesimțitor *adj.* surdus (3);
saxēus (3).

nesincer *adj.* subdōlus (3).

nesocoti (a) *vb.* fallō, -ēre;
praetērēō, -īre; proculcō, -
are; relīnquō, -ēre; rēpūdīō, -
āre; temnō, -ēre.

nesocotință *s.* sōcordia, -ae.
nesocotire *s.* praetermissiō,
 ōnis.
nesocotit *adj.* cālīdus (3);
 praeprōpērus (3); prāvus (3);
 tēmērarius (3).
nespălat *adj.* illautus (3).
nesperat¹ *adv.* inspērātō.
nesperat² *adj.* inspērātus (3).
nespus *adj.* indictus (3).
nestânjenit *adv.* sōlūtē.
nestatornic¹ *adj.* (*fig.*)
 versātīlis, -e; ventōsus (3).
nestatornic² *adj.* instābīlis, -e;
 lūbrīcus (3); proflūvīus (3);
 vāgus (3); vārius (3);
 versābīlis, -e; vōlūbīlis, -e.
nestatornic³ *adv.* mōbilītē.
nestatornicie *s.* inconstantia, -
 ae; infirmītās, -ātis;
 instābīlītās, -ātis.
nestăpânire *s.* incontīnentia, -
 ae.
nestăpânit¹ *adv.* luxūriōsē;
 impătientē; turbulēntē.
nestăpânit² *adj.* prōtervus (3);
 incontīnens, -ntis; impōtens, -
 ntis; impătīens, -ntis;
 rēsōlūtus (3).
nestingherit *adv.* sōlūtē.
nestins *adj.* īnexstinctus (3);
 irrestinctus (3).
nestrăbăut *adj.* āvīus (3).
nestrăpuns *adj.* imperfossus
 (3).
nesuferit *adj.* praegrāvis, -e;
 ōdiōsus (3); invīsus (3);
 pūtīdiūscūlus (3).
nesupunere *s.* contūmācia,
 ae; intempērantiā, -ae.
nesupus *adj.* indōmītus (3);
 insūpērābīlis, -e; rebellis, -e;
 rēfractārius (3).

neșlefuit *adj.* impōlītus (3);
 scābēr (3).
neșters *adj.* indēlēbīlis, -e.
neștiind *adv.* inscīentē.
neștiință *s.* error, -ōris;
 ignōrantia, -ae; impērītia, -ae;
 imprudentia, -ae; inscīentia,
 ae; inscītia, -ae.
neștirbit *adj.* sōlīdus (3);
 soldus (3).
neștiut *adj.* ignārus (3);
 nescīus (3).
neștiutor *adj.* impērītus (3);
 indoctus (3); inscīens, -ntis;
 inscītus (3); inscīus (3); rūdis,
 -e; stultus (3).
neted *adj.* aequālis, -e;
 aequātus (3); aequus (3);
 calvus (3); enodis, -e; lenis,
 e; lēvis, -e.
neterninat *adj.* imperfectus
 (3); rūdis, -e; sēmīfactus (3).
netezi (a) *vb.* aequō, -āre;
 collaevō, -āre; complānō, -
 āre; dēpōlīō, -īre; despumō, -
 āre; displānō, -āre; expolīō, -
 īre; lēvīgō, -āre; lēvō, -āre;
 lībrō, -āre; līmō, -āre;
 pēraequō, -āre; plānō, -āre;
 pōlīō, -ire; rēmucēō, -ēre;
 tērō, -ēre.
netezime *s.* lēvītās, -ātis;
 lenītas, -ātis.
netezire *s.* complānătīō, -ōnis;
 expolītīō, -ōnis; pōlītīō, -ōnis.
netezit *adj.* rāsīlis, -e.
netulburat *adj.* imperturbātus
 (3); īnoffensus (3).
neutru *adj.* mēdīus (3); neūtēr
 (3); neutrālis, -e; ōtīōsus (3).
nevaloros *adv.* vilē.
nevăstuică *s.* mustela, -ae.

nevătămat *adj.* illaesus (3); indemnus, -e; innocuus (3); intēgēr (3); sospēs, -ītis.
nevătămător¹ *adv.* innoxīē.
nevătămător² *adj.* innoxius (3); innocuus (3); insons, ntis.
nevăzut¹ (**pe**) *adv.* abdītē.
nevăzut² *adj.* ādumbrātus (3); īnadspectus (3); invīsus (3); obscurus (3); surdus (3).
nevârstnic *adj.* immātūrus (3).
nevinovat *adj.* immērens, -ntis; immērītus (3); immūnis, -e; impeccābilis, -e; indemnātus (3); innōcens, ntis; innōcūus (3); innoxius (3); insons, -ntis; prētīōsus (3); simplex, -īcis.
nevinovăție *s.* candōr, -ōris; immērītum, -ī; innōcentīa, ae; simpliciātās, -ātis; pūdōr, ōris.
nevoiaș *adj.* plēbēius (3).
nevoie *s.* appētītīō, -ōnis; dēsīdērīum, -īī; difficultās, ātis; indīgentīa, -ae; īnōpīa, -ae; nēcessītas, -ātis; nēcessītudō, -īnis; pēnūrīa, ae; ūsūs, -ūs; ūtīlītās, -ātis.
nevolnic *adj.* ignāvus (3); imbēcillus (3).
nevrednic *adj.* ignōbilis, -e; perversus (3); ignōbilis, -e; indīgnus (3).
nezărit *adj.* imperceptus (3).
nezdruncinat *adj.* inconcussus (3).
nicăieri *adv.* nullō; nusquam.
nici să *conj.* nēvē.
nici¹ (**după negație**) *conj.* aut.
nici² *conj.* nēc, nēque.
niciodată *adv.* nunquam.
niciun *adj.* nullus (3).

niciunul *adj.* neūtēr, -tra, -trum.
nicovală *s.* incūs, -ūdis.
nimb *s.* nimbus, -ī.
nimeni nullus (3), pron. nēmō, -īnis, pron.
nimfă *s.* nympha, -ae.
nimic (indeclinat) nīhīl.
nimici (**a**) *vb.* destrūō, -ēre; discerpō, -ēre; excīdō, -ēre; excīdō, -ēre; exstinguō, -ēre; intērīmō, -ēre; mīnūō, -ēre; obrūō, -ēre; obtērō, -ēre; solvō, -ēre; vōrō, -āre.
nimicire *s.* dissipātīō, -ōnis; excīdīum, -īī.
nimicitor *s.* exstīnctor, -ōris.
nimicuri *s.* (*pl.*) gerrae, -ārum; nūgāmenta, -ōrum; nugae, -ārum.
ninge *vb.* (unipers.) nīnguit, -ēre.
ninsoare *s.* stīricidium, -īī.
nisip *s.* ārēna, -ae; pulvis, -ēris.
nisipos *adj.* ārēnācēus (3); ārēnōsus (3); sābūlōsus (3).
nișă *s.* aedīcūla, -ae; lōcūlāmentum, -ī.
nivela (**a**) *vb.* aequō, -āre; cōaequō, -āre; collaevō, -āre; complānō, -āre; displānō, -āre; exaequō, -āre; hostīō, -īre; inaequō, -āre; inducō, -ēre; lēvō, -āre; lībrō, -āre; pāvīō, -īre; pēraequō, -āre; sternō, -ēre.
nivelare *s.* exaequātīō, -ōnis; dīrectīō, -ōnis.
noapte *s.* nox, noctis; tēnēbrae, -ārum.
nobil *adj.* celsus (3); dīus (3); ēlātus (3); nōbilis, -e.

nobili *s.* (*pl.*) optîmâtēs, -um;
prôcērēs, -um.
nobilime *s.* nobîlîtas, -âtis.
noblețe *s.* dignîtās, -âtis;
nobîlîtas, -âtis;
noduros *adj.* nōdōsus (3);
scăbēr (3); tûbērōsus (3).
noi înșine nosmēt, pron.
noi nōs, pron.
nomad *adj.* prōfûgus (3).
nominal *adv.* nōmînâtîm.
nor *s.* nimbus, -î; nûbēs, -is;
nēbûla, -ae; imbēr, -bris.
noră *s.* nûrûs, -ûs.
nord *s.* pôlus, -î.
nordic *adj.* âquîlonâlis, -e;
hyperbōrēus (3);
septentrîonâlis, -e.
normal¹ *adj.* cănōnîcus (3);
iustus (3); legîtimus (3);
ordînârius (3).
normal² *adv.* sincērē.
normă *s.* forma, -ae; formûla, -
ae; ordō, -înis; praescriptîō, -
ōnis; lex, lēgis.
noroc *s.* fâtum, -î; fêlîcîtās, -
âtis; fortûna, -ae; prôcessûs,
-ûs; prospērîtās, -âtis.
norocos *adj.* faustus (3); fêlix,
-îcis; festus (3); prôlixus (3);
prospăr (3); sospēs, -îtis.
noroi *s.* caenum, -î; fîmum, -î;
limus, -î; lûtum, -î; sentîna, -
ae; spurcîtîa, -ae; sublûviēs, -
ēî.
noraios *adj.* caenōsus (3);
lîmosus (3); lûtēus (3);
lûtulentus (3).
noros nûbîfēr (3); nûbîlus (3).
nostim *adj.* scîtus (3).
nota (**a**) *vb.* rēfērō, rēfferre;
signō, -âre; subscrîbō, -êre,
notabil *adv.* nôtâbilîtēr.
notar *s.* lîbellîō, -ōnis.

notare *s.* êlōgîum, -îî; nôtâtîō,
ōnis; subscriptîō, -ōnis.
notă *s.* annotâtîō, -ōnis;
êlōgîum, -îî; nōta, -ae;
pittăciūm, -îî.
note *s.* commentârîum, -îî.
notițe *s.* dictâta, -ōrum.
notorietate *s.* nôtîtîa, -ae.
noțiune *s.* cognîtîō, -ōnis;
consciētîa, -ae; îdēa, -ae;
nôtîō, -ōnis; nôtîtîa, -ae.
nou¹ *adj.* (*fig.*) intactus (3)
nou² *adj.* nôvus (3); rēcens,
ntis; rûdis, -e.
noutate *s.* fâma, -ae; nôvîtās,
âtis; nôvum, -î; nuntîum, -îî.
novice¹ *adj.* insōlens, -ntis;
nôvîcius (3); pērēgrînus (3).
novice² *s.* tîruncûlus, -î.
noviciat *s.* tirocîniūm, -îî.
nu1 *adv.* haûd; nē; nî; nōn.
nu2 *conj.* nēc, nēque.
nuc *s.* nux, nûcis.
nucă *s.* bălănus, -î; caryon, -îî;
glans, -ndis; nux, nûcis;
iûglans, -ndis.
nufăr *s.* nymphaea, -ae.
nuia *s.* verbēr, -êris; vimēn, -
înis; vîrga, -ae.
nuiele *s.* scōpae, -ârum.
nuieluşă *s.* vîrgûla, -ae.
nul *adj.* nullus (3).
numai *adv.* demûm; mōdō;
omninō; simplîcîtēr; sōlum;
tantum.
numai să dŭm, conj nē, conj
numaidecât *adv.* cîtō; rēpentē
(rēpentînō); sŭbindē;
tammōdō.
număr *s.* nŭmērus, -î.
număra (**a**) *vb.* nŭmērō, -âre;
percensēō, -êre; rēcensēō, -
êre; rēnŭmērō, -âre; rēpŭtō, -
âre.

numărabil *adj.* nŭmĕrăbĭlis, -e.

nu-mă-uita *s.* myŏsota, -ae.

nume *s.* nŏmĕn, -ĭnis;
vŏcăbŭlum, -ĭ; vŏcămĕn, -
ĭnis.

numeros *adj.* cĕlēber (3);
complŭres, -ŭra; cŏpĭŏsus
(3); crĕbĕr (3); frequĕns, -ntis;
infĭnĭtus (3); nŭmĕrosus (3);
plĕnus (3); pŏpŭlŏsus, a, -
ura.

numeroși *s.* plŭres, -a.

numi (a) *vb.* nŏmĭnŏ, -ăre;
prŏdŏ, -ĕre; prŏnuntĭŏ, -ăre;
signŏ, -ăre; vŏcĭtŏ, -ăre;
vŏcŏ, -ăre.

numire *s.* nomĭnatĭŏ, -ŏnis;
vŏcăbŭlum, -ĭ.

nuntă¹ *s. (pl.)* nuptĭae, -ărum.

nuntă² *s.* hymĕnaeus, -ĭ;
nuptŭs, -ŭs; thălămus, -ĭ.

nupțial *adj.* cŏnŭbĭălĭs, -e;
gĕnĭălĭs, -e; iŭgălĭs, -e;
nuptĭălĭs, -e.

nutreț *s.* pabŭlum, -ĭ.

O

o! (surprindere) *interj.* ō.

oaie *s.* ōvis, -is; pēcūs, -ūdis; vellus, -ēris.

oală *s.* aula, -ae; urna, -ae; vās, vāsis.

oare (*interog.*) -nē, particulă enclitică

oare? *adv.* num; ūtrūm.

oarecare¹ *pron.* ālīquīs (3); nonnullus (3).

oarecare² *pron.* quīs, quae (quis), quīd. (quōd).

oarecum *adv.* quōdammōdō.

oaspete *s.* convīva, -ae; hospēs, -ītis; hospītātōr, -ōris.

obârșie *s.* stirps, stirpis.

obelisc *s.* ōbeliscus, -ī.

obez *adj.* ōbēsus (3).

obezitate *s.* corpulentīa, -ae; ōbēsītās, -ātis; sāgīna, -ae.

obicei *s.* consuētūdō, -īnis; instītūtum, -ī; mōs, mōris;

rītūs, -ūs; sōlītum, -ī; suētum, -ī; ūsūs, -ūs.

obiect *s.* instrumentum, -ī; mātērīa, -ae.

obiecta (**a**) *vb.* ōbicīō, -ēre; ōbiectō, -āre; oppōnō, -ēre; interpellō, -āre; rēcūsō, -āre; rēclāmō, -āre.

obiectie *s.* contrādictiō, -ōnis.

obișnui¹ (**a**) *vb.* (*impers*) sōlēō, -ēre.

obișnui² (**a**) *vb.* (*refl.*) insuescō, -ēre; suescō, -ēre; assuefiō, -fiēri.

obișnui³ (**a**) *vb.* assuēfăciō, ēre; sōlēō, -ēre.

obișnuit¹ *adj.* commūnis, -e; contrītus (3); fāmīliāris, -e; frequēns, -ntis; grēgālis, -e; mēdiōcris, -e; mēdiūs (3); nātūrālis, -e; nōtus (3); obsōlētus (3); ordināriūs (3); prōmiscus (3); pūblicus (3);

quōtīdīānus (3); simplex, -
īcis; sollemnis, -e; stātus (3);
translātīcius (3); trīvīālis, -e;
usītatus (3); vulgāris, -e;
vulgātus (3).

obișnuit³ *adv.* sollemnīter;
vulgō.

oblic¹ *adv.* cessīm; fastīgātē;
oblique.

oblic² *adj.* oblīquus (3); limus
(3); transversus (3).

obliga (a) *vb.* adstringō, -ēre;
allīgō, -āre; compulsō, -āre;
obstringō, -ēre; vīnciō, -īre.

obligare *s.* ādactiō, -ōnis;
iusta, -ōrum; nēcessītas,
ātis; nēgōtīum, -iī; nexum, -ī;
pensum, -ī; rēceptum, -ī;
stīpendīum, -iī.

obligat *adj.* vādātus (3).

obloji (a) *vb.* focillō, -āre;
foveō, -ēre.

oblojire *s.* (pl.) fōmenta, -
ōrum; ōbōlus, -ī.

obsealā *s.* aerumna, -ae;
dēfātīgātīō, -ōnis; languōr, -
ōris; lassītudō, -īnis; morbus,
-ī; taedīum, -iī.

obosi¹ (a) *vb.* (fig.) fātiscō, -
ēre.

obosi² (a) *vb.* dēfātīgō, -āre;
distringō, -ēre; fātīgō, -āre;
lābōrō, -āre; lassescō, -ēre;
lassō, -āre; quātīō, -ēre;
sātīō, -āre.

obosit *adj.* fessus (3); effētus
(3); languīdus (3); lassus (3);
saucius (3)

obositor *adj.* fastīdiōsus (3);
ōdiōsus (3); lābōriōsus (3);
sūdātus (3).

obraji *s.* bucca, -ae.

obraz *s.* gēna, -ae; ōs, ōris.

obraznic¹ *adv.* arrōgantēr.

obraznic² *adj.* audax, -cis;
confīdens, -ntis; contūmax, -
ācis; crūdus (3); ferrēus (3);
impūdīcus (3); prōcax, -ācis;
stōlīdus (3); sūperbus (3);
urbanus (3); vērērivāgus (3).

obraznic³ *s.* buccō, -ōnis.

obraznic⁴ *adv.* contūmelīosē;
sūperbē.

obraznicie *s.* arrōgantīa, -ae;
audācīa, -ae; intempērantīa,
ae; sūperbīa, -ae.

obscen¹ *adj.* cīnaedus (3);
ignōmīnīōsus (3); impūdīcus
(3); obscenus (3); prōcax,
ācis; prōpūdīōsus (3); tētēr
(3).

obscen² *adv.* spurcē.

obscenitate *s.* cācōphātōn, -ī;
obscēnītās, -ātis; nēquītīa,
ae, ;

obscur¹ *adj.* cālīgīnōsus (3);
complicātus (3); hūmīlis, -e;
ignōbīlis, -e; ignōtus (3);
incompertus (3); indistinctus
(3); mālēnōtus (3); nōdōsus
(3); obscurus (3); tācītūrnus
(3); tēnēbrīcōsus (3);
tēnēbrōsus (3); tortus (3).

obscur² *adv.* crassē; obscurē;
implīcītē.

obscuritate¹ *s.* (stil.) contortīō,
-ōnis.

obscuritate² *s.* crēpusculum, -
ī; horrōr, -ōris; obscurum, -ī;
obscurītas, -ātis.

observa (a) *vb.* ānīmadvertō,
ēre; annōtō, -āre; asservō,
āre; attendō, -ēre; cernō, -
ēre; circumspīciō, -ēre;
comprehendō, -ēre; concīpīō,
-ēre; conspīciō, -ēre;
dēprēhendō, -ere; lustrō,
āre; noscītō, -āre; observō,

äre; percipio, -ere; perspicio, -ere; respicio, -ere; signo, -äre; speculor, -arī; tūeor, tūērī; vidēō, -ere.

observabil *adj.* observābilis, -e.

observare *s.* ānimadversio, -ōnis; consideratio, -ōnis; conspectus, -us; inspectio, -ōnis; nōtatio, -ōnis; observantia, -ae; observatio, -ōnis; speculatio, -ōnis.

observatoare *s.* servātrix, -īcis; speculātrix, -īcis.

observator *s.* annōtator, -ōris; contemplator, -ōris; inspector, -ōris; observator, -ōris; servator, -ōris; spectator, -ōris; speculātor, -ōris.

obstacol *s.* offendicūlum, -ī; oppositū, -ūs; occursus, -ūs; interpellatio, -ōnis; sufflāmēn, -īnis.

obstesc *adj.* collātivus (3).

obtura (a) *vb.* obtūrō, -āre.

obtuz *adj.* obtūsus (3).

obținere *s.* impetratio, -ōnis.

ocazional *adj.* fortūitus (3).

ochi² *s.* ōculus, -ī; pūpilla, ae.

ochire *s.* contemplatio, -ōnis.

ocnă *s.* lātōmīae, -ārum.

ocol *s.* ambāgēs, -um; ambitūdō, -īnis; anfractus, -ūs; circūitio, -ōnis; dēverticūlum, -ī; dēvortium, -ī; erratio, -ōnis; flexus, -ūs, saeptum, -ī.

ocoli *vb.* circumgrēdior, -ī; circumvēhō, -ere; dēfūgiō, -ere; dēvertō, -ere.

ocolire *s.* dēverticūlum, -ī; flexio, -ōnis; tergiversatio, -ōnis; vītatio, -ōnis,

ocolit *adj.* āversus (3);

oblīquus (3); vītābilis, -e.

ocolitor¹ *adj.* ambītiosus (3).

ocolitor² *adv.* tectē.

ocroti (a) *vb.* prōtēgō, -ere; saepio, -īre; sospitō, -āre; suscipio, -ere; sustentō, -āre; sustinēō, -ere; tūeor, tūērī; tutor, -arī; vallō, -āre.

ocrotire *s.* pātrocinium, -īi; tegmēn, -īnis; tūtāmēn, -īnis; tutela -ae.

ocrotifoare *s.* conservātrix, -īcis; pātrōna, -ae; sospita, ae.

ocrotitor¹ *adj.* āmīcus (3); proelīāris, -e; sōcius (3) *adj.* sospitālis, -e; tūtēlāris, -e.

ocrotitor² *s.* conservator, -ōris; cultor, -ōris; fautor, -ōris; tutela -ae; tūtōr, -ōris.

ocult *adj.* oblīquus (3).

ocupa (a) *vb.* accūrō, -āre; administrō, -āre; cūrō, -āre; indulgeō, -ere; insidēō, -ere; insistō, -ere; mīnistrō, -āre; obsēquor, -ī; obsidō, -ere; obtinēō, -ere; occūpō, -āre; possidēō, -ere; possidō, -ere; praevertō, -ere; prēhendō, -ere.

ocupa cu (a) *vb.* (refl.) stūdēō, -ere.

ocupare *s.* occūpātio, -ōnis; obsessio, -ōnis.

ocupat *adj.* praeventus (3); lābōriōsus (3).

ocupație *s.* occūpātio, -ōnis; officium, -īi; munus, -ēris; stūdiū, -īi.

odată *adv.* ālīquandō; unquām.

odihnă *s.* feriae, -ārum; iustitium, -īi; otium, -īi; pīgritia, -ae; quīēs, -ētis;

rēfectiō, -ōnis; rēlaxātiō,
ōnis; rēmissiō, -ōnis;
sīlentium, -iī.

odihni (a) vb. acquiescō, -ēre;
conquiescō, -ēre; lēvō, -āre;
vācō, -āre.

odihnit adj. rēcens, -ntis.

odinioară adv. ālīquandō; hērī;
ōlim; porrō; quondām.

odios adj. īnāmābīlis, -e;
invīdiōsus (3); ōdīōsus (3);
offensus (3); ōnērōsus (3);
tētēr (3).

ofensa (a) vb. illudō, -ēre;
mālēdīcō, -ēre.

ofensator¹ adv. contūmelīosē.

ofensator² s. convīciātōr,
ōris.

ofensă s. prōmēritum, -ī;
lūdībrīum, -iī; laesiō, -ōnis;
indīgnītās, -ātis; iniūrīa, -ae.

oferi (a) vb. dō, dāre; ādhibēō,
-ēre; āpērīō, -īre; commōdō, -
āre; dēfērō, ferre; invītō, -āre;
mīnistrō, -āre; offērō, offerre.

ofertă s. pollicītātiō, -ōnis.

ofilit adj. flaccīdus (3);
marcens, -ntis; marcīdus (3);
pūtrīdus (3); vīētus (3).

ofrandă s. congīārīum, -iī;
exta, -ōrum; lībāmēn, -īnis;
lībamentum, -ī; lībātīō, -ōnis;
lītāmēn, -īnis; strena, -ae;
supplīcium, -iī; vōtum, -ī.

ofta (a) vb. suspīrō, -āre.

oftat adânc s. suspīrītūs, -ūs.

oftat s. suspīrātīō, -ōnis;
suspīrātūs, -ūs.

ogлиндă s. spēcūlum, -ī.

oglindi (a) vb. translūcēō,
ēre.

ogor s. āgellus, -ī; āgēr, -grī;
arvum, -ī; rūs, rūris.

olar s. figūlus, -ī.

olimpiadă s. Olympīās, -adis.

olog adj. vātrax, -ācis; vātīus
(3).

om s. hōmō, -īnis.

omagia (a) vb. ornō, -āre.

omagiu s. hōnōr, -ōris;
officiūm, -iī; sālūtātīō, -ōnis.

omenesc adj. hūmānus (3);
vīrīlis, -e; mortālis, -e.

omenire s. hūmānītās, -ātis;
mortālītās, -ātis.

omidă s. campē, -is; tīnēa,
ae.

omisiune s. praetermissiō,
ōnis.

omite (a) vb. destītūtō, -ēre;
dissīmūlō, -āre; mittō, -ēre;
ōmittō, -ēre; praetērēō, -īre;
praetermittō, -ēre;
transcendō, -ēre; transēō,
īre; transvōlō, -āre.

omonim adj. cognōmīnis, -e.

omor s. caedēs, -is; crūōr, -
ōris; hōmīcīdīum, -iī.

omorī (a) vb. ābīcīō, -ēre;
corpōrō, -āre; enecō, -āre;
exanimō, -āre; figō, -ēre;
immolō, -āre; impendō, -ēre;
internēcō, -āre; lētō, -āre;
nēcō, -āre.

ondula (a) vb. confluctūtō, -āre;
vībrō, -āre.

ondulat adj. crispus (3);
sīnūosus (3); undulātus (3).

onest adj. hōnestus (3).

onestitate s. ingēnūītās, -ātis.

onoare s. dēcūs, -ōris; fāma, -
ae; glōrīa, -ae; hōnestas, -
ātis; hōnōr (honos), -ōris;
maiestas, -ātis; mōdestīa,
ae; ornāmentum, -ī.

onora (a) vb. hōnestō, -āre;
hōnōrō, -āre; illūmīnō, -āre;

ornō, -āre; percōlō, -ēre;
praecōlō, -ēre.
onorabil *adj.* fortis, -e;
hōnōrābilis, -e; hōnōrātus (3);
hōnōrīficus (3); hōnōrus (3);
pūdēns, -ntis; vērēnābilis, -e.
onorabil *adv.* splendīdē.
onorariu *s.* sālārīum, -īī;
xēnīum, -īī.
onorat *adj.* hōnestus (3).
onorific *adj.* hōnōrārius (3).
onoruri *s.* cultūs, -ūs; hōnōr
(honos), -ōris; fascis, -is.
opac *adj.* ōpacus (3).
opera (a) *vb.* sēcō, -āre.
operație *s.* actiō, -ōnis;
ōpērātīō, -ōnis; sectiō, -ōnis.
operă *s.* ars, artis; ōpēra, -ae;
ops, ōpis; ōpūs, -ēris;
stūdīum, -īī; tractātūs, -ūs;
vōlūmēn, īnis.
opinie *s.* ōpīnātūs, -ūs; ōpīnīō,
-ōnis; mens, -ntis; iudīciūm, -
īī.
oportun¹ *adv.* commōde;
tempestīvē.
oportun² *adj.* oportūnus (3);
tempestīvus (3).
oportunitate *s.* commōditās, -
ātis; occāsīō, -ōnis.
opozitie *s.* adversītās, -ātis;
antīthēton, -īī; dissensīō, -
ōnis; dissīdentīa, -ae;
praescriptiō, -ōnis;
rēpugnantīa, -ae; rētractātīō,
-ōnis.
opreliște *s.* vētītum, -īī.
opri *vb.* rēfrēnō, -āre; sistō, -
ēre; substringō, -ēre;
suspendō, -ēre; sustīnēō, -
ēre; tardō, -āre; vētō, -āre.
oprire *s.* interclūsīō, -ōnis;
interdictiō, -ōnis; mōra, -ae;

pausa, -ae; prōhībītīō, -ōnis;
rētentiō, -ōnis; sessiō, -ōnis.
oprit *adj.* illīcītus (3).
opta (a) *vb.* optō, -āre.
opțiune *s.* optiō, -ōnis.
opune (a) *vb.* antēō, -īre;
obstō, -āre; oppōnō, -ēre;
vētō, -āre.
opunere *s.* oppōsītūs, -ūs;
obtentūs, -ūs.
opus *adj.* adversārius (3);
adversus (3); altēr (3);
contrārius (3); disiunctus (3);
dīversus (3); praepostērus
(3); rēpugnans, -ntis;
sēiunctus (3).
opuscul *s.* ōpusculum, -īī.
oracol *s.* ōrācūlum, -īī;
presāgiūm, -īī; rēlīgīō, -ōnis;
sors, -tis; vātīcīnātīō, -ōnis;
vātīcīnīum, īī.
oraș *s.* cīvītās, -ātis; oppīdum,
-īī; urbs, urbis.
orator *s.* actōr, -ōris; ōrātōr, -
ōris; rhētōr, -ōris.
oratoric¹ *adv.* ōrātōriē;
perdisertē.
oratoric² *adj.* ōrātōrius (3).
oră *s.* chōrus, -īī; hōra, -ae.
orăcăi (a) *vb.* garrīō, -īre.
orăcăială *s.* rhonchus, -īī.
orășel *s.* cīvītātula, -ae;
oppīdūlum, -īī.
orășenesc *adj.* urbanus (3).
orându (a) *vb.* compārō, -āre;
desīgnō, -āre; dīgērō, -ēre;
dispōnō, -ēre; instītūtō, -ēre;
instrūō, -ēre; mōdīficor, -ārī.
orându *s.* ordinātīō, -ōnis;
pōsītus, -ūs; structura, -ae;
tempērātīō, -ōnis.
orându *adj.* ordinātus (3).
orânduitor *s.* tempērātōr,
ōris.

orb *adj.* brūtus (3); caecus (3);
orbis (3); ōpacus (3).

orbi (a) *vb.* caecō, -āre;
excaecō, -āre; occaecō, -āre;
praestringō, -ēre.

orbire¹ *s. (fig.)* nox, noctis.

orbire² *s.* caecitās, -ātis;
tēnēbrae, -ārum.

orbitā *s.* absis, -īdis; circīnātīō,
-ōnis; circūlus, -ī; circus, -ī;
cursūs, -ūs; gēna, -ae; orbis,
-is; orbīta, -ae; sphaera, -ae.

ordin *s.* dictum, -ī; impērātum,
-ī; impērium, -iī; iussum, -ī;
iussūs, -ūs; mandātūs, -ūs;
numēn, -īnis; praeceptum, -ī;
signum, -i ;

ordinar *adj.* pervulgātus (3);
obsōlētus (3); miscellus (3);
vulgāris, -e.

ordine¹ *s. (pl.)* ēdīta, -ōrum.

ordine² *s.* harmōnīa, -ae; lex,
lēgis; oecōnōmīa, -ae; ordō, -
īnis; pōsītūra, -ae; rātīō, -
ōnis.

ordona (a) *vb.* cōmō, -ēre;
compōnō, -ēre; dēnuntīō, -
āre; iūbēō, -ēre; monstrō, -
āre; praemandō, -āre;
praescribō, -ēre; prōnuntīō, -
āre; strūdō, -ēre.

ordonat¹ *adj.* centuriātus (3);
oecōnōmīcus (3); ordīnārīus
(3); quādrātus (3).

ordonat² *adv.* compōsītē;
distribūtē; distinctē; partītē.

orez *s.* ōryza, -ae.

orfan *adj.* orbis (3).

orfanā *s.* orba, -ae.

organe *s.* exta, -ōrum; viscus,
-ēris.

organiza (a) *vb.* compōnō, -
ēre; instaurō, -āre; persolvō, -
ēre; tempērō, -āre.

organizare *s.* tempērātīō, -
ōnis.

organizat *adv.* partītē.

organizator *s.* instītūtōr, -ōris.

orgie *s.* bacchātīō, -ōnis;
cōmissātīō, -ōnis; ganea, -ae;
perpōtātīō, -ōnis; lustrum, -ī.

orgolios¹ *adv. (fig.)* sublātē.

orgolios² *adj.* audax, -cis;
fērox, -ōcis; fortis, -e; magnus
(3); īnānis, -e.

orgoliu *s.* arrōgantīa, -ae;
fērōcītās, -ātis.

oribil¹ *adv.* foedē.

oribil² *adj.* foedus (3); infandus
(3); īnāmābīlis, -e; tētēr (3).

oricând *adv.* quandōcumquē.

oricare¹ *pron. (fig.)* quisquē,
quaequē, quodquē.

oricare² *pron.* quisquis,
quidquid.

oricât *adv.* quamlibēt;
quamvīs.

oricât de mulți *pron.* quōt.

oricâte *pron.* quotquōt.

orice¹ *adj.* cunctus (3); omnis,
-e.

orice² *pron.* quidquid.

orice³ *pron.* quīvīs, quaevīs,
quodvīs.

oricine *pron.* quicumque;
quisquis, quidquid.

orienta¹ (a) (spre) *vb.* vergō, -
ēre.

orienta² (a) *vb.* contendō, -ēre.

oriental *adj.* sōlifer (3).

orificiu *s.* ōrīficiūm, -īī.

origine *s.* fons, -ntis; gēnūs, -
ēris; germēn, -īnis;
incrēmentum, -ī; īnītīum, -īī;
ōrīgō, -igīnis; ortūs, -ūs;
partūs, -ūs; rādix, -īcis;
sēmēn, -īnis; stirps, stirpis.

oriîncotro *adv.* quōcumque;
quōlibēt; quoquō; quōvīs.
orişicum *adv.* cūiuscēmōdi.
orizont *s.* hōrizōn, -tis; rēgīō, -
ōnis.
orizotal *adj.* plānus (3).
ornament¹ (*stilistic*)
concinnītās, -ātis.
ornament² *s.* praetextum, -ī;
ornatūs, -ūs.
ornamentare *s.* exornātīō, -
ōnis.
ornat¹ *adv.* ornātē.
ornat² *adj.* ornātus (3).
oropsi (*a*) *vb.* vīdūō, -āre.
orz *s.* hordēum, -ī.
os *s.* artīcūlus, -ī; ōs, ossīs.
oscilare *s.* nutāmēn, -īnis.
oseminte *s.* cīnis, -ēris; ōs,
ossīs; rēlīquīae, -ārum.
osie *s.* axis, -is; cardō, -īnis.
osos *adj.* ossēus (3).
ospatārie *s.* praesēpēs, -is.
ospāta¹ (*a*) *vb.* (*refl.*) epulor, -
ārī.
ospāta² (*a*) *vb.* appōnō, -ēre;
pollucēō, -ēre.
ospātare *s.* praebītīō, -ōnis.
ospăt *s.* cībus, -ī; cōmissātīō, -
ōnis; convictūs, -ūs; daps,
dāpis; epulae, -ārum; sāgīna,
-ae; sympōsion, -iī.

ospitalier *adv.* hospītālītēr.
ospitalitate¹ *s.* (*pl.*) lautīa, -
iōrum.
ospitalitate² *s.* hospītālītās, -
ātis; hospītium, -iī.
ostaş *s.* miles, -it is;
propugnatōr, -ōris; pugnātōr,
-ōris.
ostatic *s.* obsēs, -īdis.
osteneală *s.* ōpēra, -ae; sūdōr,
-ōris.
oşti *s.* arma, -ōrum.
otravă *s.* poculum, -ī;
mēdicamentum, -ī;
mēdicāmēn, -is; sūcus, -ī;
toxicum, -ī; vēnēnum, -ī;
virus, -ī.
otrăvi (*a*) *vb.* ungō, -ēre;
vēnēnō, -āre.
otrăvire *s.* vēnēficiūm, -iī.
otrăvit *adj.* āter (3); pestīfēr
(3); mēdicatus (3).
otrăvitor *adj.* vīrōsus (3);
vēnēficus (3).
oţel *s.* adamas, -antis; chālybs,
-ybis.
oţelit *adj.* chālybeīus (3).
oţet *s.* ācetum, -ī.
ou *s.* ōvum, -ī.
oval *adj.* ovātus (3).
ovaţie *s.* ōvatīō, -ōnis.
ovăz *s.* āvēna, -ae; brōmōs, -ī.

P

pace *s.* pax, pācis.
pachetel *s.* fasciculus, -ī.
pacifica (a) *vb.* pācō, -āre.
pacificator¹ *s.* pacator, -ōris.
pacificator² *adj.* pācīfēr (3).
pact *s.* institutum, -ī; pactiō, -ōnis; pactum, -ī.
pactiza (a) *vb.* cōniungō, -ēre.
pafta *s.* fibula, -ae.
pagină *s.* pāgīna, -ae.
pagubă *s.* incommōdum, -ī.
pahar *s.* cyāthus, -ī.
paharnic *s.* pōcillātōr, -ōris.
pai *s.* stīpula, -ae.
paiață *s.* bālătrō, -ōnis.
paie *s.* strāmēn, -īnis.
pajiște *s.* prātum, -ī.
palat *s.* aedēs, -is; rēgīa, -ae.
palestră *s.* pālaestra, -ae.
palid *adj.* exsanguis, -e; livīdus (3); pallens, -ntis.
palmă *s.* palmula, -ae; palma, -ae; ălăpa, -ae.

palmier *s.* phoenix, -īcis; palma, -ae.
paloare *s.* pallōr, -ōris; livōr, -ōris; lūrōr, -ōris.
paloș *s.* spātha, -ae.
palpabil *adj.* tractābīlis, -e.
palpita (a) *vb.* sālīō, sālīre.
palpitație *s.* palpītātīō, -ōnis.
paltin *s.* plătānus, -ī.
pamflet *s.* libellus, -ī.
panaceu *s.* pănăcēa, -ae.
panarițiu *s. (pl.)* părănychia, -iōrum.
panaș *s.* crista, -ae.
panegiric *s.* pănēgyricus, -ī.
paner *s.* sporta, -ae.
panglică *s.* fascēa, -ae; fasciōla, -ae; limbus, -ī; strōphium, -īī; taenīa, -ae.
panică *s.* trēpīdātīō, -ōnis.
pansament *s.* fōmenta, -ōrum; fasciōla, -ae.
pantă *s.* clīvus, -ī; prōclīvē, -is.
panteră *s.* panthēra, -ae.

pantofior *s.* calcëolus, -î;
chirônômôn, -ontis.
papagal *s.* psittăcus, -î.
papă *s.* (rel.) papa, -ae.
papirus *s.* păpyrum, -î.
papură *s.* pūpa, -ae; pūpulus, -
î; scirpus, -î..
par *s.* hastilē, -is; mălus, -î;
pălus, -î; sudis, -is.
para *s.* nummus, i.
parabolă *s.* pārăbōla, -ae.
paradă *s.* dēcursiō, -ōnis;
ostentătîō, -ōnis.
paradis *s.* caelum, -i.
paradisiac *adj.* paradīsiacus
(3).
parafraza (**a**) *vb.* circumvēhō, -
ēre.
paragraf *s.* căpūt, -ītis.
paralel *adv.* coniunctīm.
paralitic *s.* pārălyticus, -î.
paraliza (**a**) *vb.* dēbīlītō, -ăre;
rigefăciō, -ēre.
paralizare *s.* debīlītătîō, -onis.
paralizat *adj.* contractus (3).
paralizie *s.* pārălysis, -is;
contractiō, -ōnis.
paranteză *s.* interiectiō, -ōnis;
interclūsiō, -ōnis.
parapet *s.* plūtius, -î.
parazit *s.* pārăsītus, -î;
sycōphanta, -ae.
parc *hortus*, -î.
parcelă *s.* āgellus, -î;
ārătīuncūla, -ae.
parchet *s.* cōassāmentum, -î.
parcheta (**a**) *vb.* cōassō, -ăre.
parcimonios *adv.* contentē.
parcure (**a**) *vb.* pērăgrō, -
ăre; pērambūlō, -ăre; trănō, -
ăre; transīgō, -ēre.
parcure *s.* dēcursūs, -ūs;
percursiō, -ōnis.
pardosit *adj.* tăbūlătus (3).

parfum *s.* ōdōr, -ōris.
parfuma (**a**) *vb.* ōdōrō, -ăre.
parfumat *adj.* ōdōrifēr (3);
ōdōrus (3); ōlens, -tis.
parfumerie *s.* myrōpōlium, -iî;
unguentăria, -ae.
paricid *s.* parrīcīda, -ae.
parlamenta (**a**) *vb.* internuntîō,
-ăre.
parolă *s.* signum, -i.
parte *s.* pars, partis.
participa (**a**) *vb.* intersum, -
esse; adsum, ādesse.
participare *s.* consortiūm, -iî.
particular¹ *adj.* dōmestīcus
(3); prīvātus (3); prīvus (3).
particular² *adv.* singulārītēr.
particularitate *s.* chăractēr,
eris.
particulă *s.* particūla, -ae.
partid *s.* factiō, -ōnis.
partidă *s.* causa, -ae;
condīciō, -ōnis.
partitiv *adj.* (gram.) dīvidūus
(3).
partizan *s.* assertōr, -ōris;
sōdălis, -is; suffrăgătōr, -ōris.
parțial *adv.* carptīm.
pas cu pas *adv.* grădătīm.
pas *s.* grădūs, -ūs; passūs, -ūs.
pasaj *s.* lōcus, -i.
pasăre *s.* āvis, -is.
pasionat *adj.* dēdītus (3);
effusus (3); stūdīōsus (3).
pasiune *s.* appētītîō, -ōnis;
fervōr, -ōris.
pastilă *s.* pīlūla, -ae.
pastoral *adj.* bucolicus (3).
pașnic *adj.* imbellis, -e;
īnermis, -e; pācīficus (3);
quīētus (3); tranquillus (3).
paște (**a**) *vb.* carpō, -ēre;
pabūlor, -ārī; pascō, -ēre.

pat *s.* lectus, -ī; plūtius, -ī;
sponda, -ae; torus, -ī.
pată *s.* măcūla, -ae; stigma, -
ătis; verrūca, -ae.
patern *adj.* paternus (3).
patimă *s.* ardōr, -ōris.
patos *s.* dōlōr, -ōris.
patrie *s.* pātrīa, -ae.
patriot *adj.* pōpūlaris, -e.
patriotic *adj.* cīvīlis, -e.
patroană *s.* pātrōna, -ae.
patron *s.* pātronus, -ī.
patrulă *s.* circūītīō, -ōnis.
patruped *adj.* quādrupēs,
ēdis.
pauză *s.* intermissīō, -ōnis;
pausa, -ae; sessīō, -ōnis.
pava (a) *vb.* sternō, -ēre.
pavaj *s.* strātum, -ī.
pavat *adj.* pāvīmentātus (3).
pavază *s.* tēgūmentum, -ī.
pază *s.* custōdīa, -ae.
paznic *s.* custōs, -odis; vīgil, -
īs,
păcat *s.* peccātum, -ī.
păcăleală *s.* ostentātīō, -ōnis.
păcăli(a) *vb.* ludīfācīō, -ēre.
păcătos *adj.* scēlērātus (3).
păcătui (a) *vb.* peccō, -āre.
păcură *s.* cēra, -ae.
păduche *s.* pēdīcūlus, -ī.
păduchios *adj.* pēdīcūlsus
(3).
pădurar *s.* saltūarius, -iī.
pădure *s.* silva, -ae.
pădurice *s.* lūcūlus, -ī.
păduros *adj.* silvestēr (3);
silvōsus (3); saltūōsus (3).
Păgubi (a) *vb.* incommōdō,
āre.
păianjen *s.* ārānea, -ae.
păienjeniș *adj.* ārāneus (3).
pălăvrăgeală *s.* rūmuscūlus, -
ī.

pălăvrăgi (a) *vb.* blătīō, -īre.
păli (a) *vb.* pallēō, -ēre;
rēcandescō, -ēre; tībēō, -ēre.
pălmui (a) *vb.* dēpalmō, -āre.
pământ *s.* hūmus, -ī; orbis, -is;
sōlum, -ī; tellūs, -ūris; terra, -
ae.
pământesc *adj.* mortālis, -e;
terrēnus (3).
păr alb *s.* cānītīēs, -ēī.
păr *s.* cōma, -ae; crīnis, -is;
pīrus, -ī, (bot.).
părăgini (a) *vb.* cessō, -āre.
părăsi (a) *vb.* ābēō, -īre;
relinquō, -ēre.
părăsire *s.* abdīcātīō, -ōnis;
rēlictīō, -ōnis.
părăsit *adj.* sōlus (3).
părea (a) *vb.* indūō, -ēre;
consistō, -ēre.
părerere de rău *s.* paenītentīa, -
ae.
părerere *s.* iūdīcātīō, -ōnis;
iudīcīum, -iī; mōnītūs, -ūs;
ōpīnīō, -ōnis; rātīō, -ōnis.
părinte *s.* pārens, -ntis; pātēr,
-tris.
părinte(vitreg) *s.* vītrīcus, -ī.
părintesc *adj.* paternus (3);
pātritus (3); pātrīus (3).
părintește *adv.* pātrīē.
păros *adj.* cōmans, -ntis;
cōmōsus (3); crīnītus (3);
hirsūtus (3); hirtus (3).
părtaș I. *s.* cōmēs, -ītis; II. *adj.*
particeps, -īpis.
părtinire *s.* cūpīdītās, -ātis.
părtinitor *adj.* cūpidus (3).
păstaie *s.* faba, -ae.
păstor *s.* pastōr, -ōris.
păstrare *s.* rētentīō, -ōnis;
conservātīō, -ōnis.
păstrător *s.* custōs, -ōdis.

păși (a) *vb.* grădīor, grădī;
spătīor, -ārī.

pășunat *s.* pabūlum, -ī;
pascūum, -ī; pastīō, -ōnis;
pastūs, -ūs.

păta (a) *vb.* măcūlō, -āre;
stūprō, -āre.

pătare *s.* respersūs, -ūs.

pătat *adj.* măcūlōsus (3);
ovātus (3); stigmōsus (3).

pătimaș *adj.* effrēnus (3).

pătimi (a) *vb.* condōlescō, -
ēre.

pătrat¹ *s.* quādra, -ae;
quādrātīō, -ōnis; quādrātum,
ī; quādrum, -ī.

pătrat² *adj.* quādrūs (3);
quādrātus (3).

pătrime *s.* tērucīus, -īī.

pătrunde (a) *vb.* descendō,
ēre; pēnetrō, -āre; perrumpō,
-ēre.

pătrundere *s.* īniectūs, -ūs.

pătrunjel *s.* āpīum, -īī;
selinum, -ī.

pătrunzător *adj.* ācūtus (3);
strīdūlus (3); subtīlis, -e.

pătură *s.* strāgūlum, -ī;
stramentum, -ī.

păun *s.* pāvō, -ōnis.

păzi (a) *vb.* custōdīō, -īre.

păzire *s.* custōdīa, -ae.

păzitor *s.* servātōr, -ōris; tūtōr,
-ōris.

pâine *s.* pānis, -is.

până când *conj.* quōād; donēc;
dum.

până ce (cu ind. sau conj) *conj.*
dum.

până să (cu conj) *conj.* donēc;
dum.

pană *s.* penna, -ae; plūma, -
ae.

pândar *s.* subseșōr, -ōris;
saltūarius, -īī.

pândă *s.* spēcūla, -ae.

pândă *s.* vēnātūra, -ae;
aucūpīum, -īī.

pândi (a) *vb.* captō, -āre;
prospīcīō, -ēre; subsīdō, -ēre;
subsistō, -ēre.

pângări (a) *vb.* foedō, -āre;
impīō, -āre; incestō, -āre;
inspurcō, -āre; măcūlō, -āre;
prōfānō, -āre.

pângărire *s.* incestum, -ī;
vītīum, -īī; vīōlatīō, -ōnis.

pângărit *adj.* incestus (3).

pângăritor *s.* vīōlātōr, -ōris.

pântec *s.* abdōmēn, -īnis;
alvus, -ī; pantex, -icis; ventēr,
-tris; viscus, -ēris.

pânză de păianjen *s.* rēțē, -is;
ārānea, -ae; filum, -ī.

pânză *s.* vēlum, -ī; tēla, -ae;
līnum, -ī.

pârâi (a) *vb.* instrēpō, -ēre;
rūdō, -ēre; crēpītō, -āre.

pârâit *s.* frāgōr, -ōris.

pârât/ reclamant *s.* reus, -ī.

pârâu *s.* amnīcūlus, -ī.

pârghie *s.* vectis, -is.

pârjoli (a) *vb.* excoquō, -ēre;
torrēō, -ēre; ūrō, -ēre.

pârjolit *adj.* torrīdus (3).

pârlit *adj.* cōlōrātus (3).

pe când *conj.* cum (cu conj.
impf.).

pe prep. cu ac. pēr; sūpēr;
sūprā.

pe unde *adv.* quā.

pecete *s.* sīgillum, -ī;
signaculum, -ī; signum, -i.

pecetlui (a) *vb.* signō, -āre.

pecingine *s.* pētīgō, -īnis;
vītīlīgō, -īnis.

pecuniar *adj.* pēcūnīōsus (3).

pedagog s. măgistr, -trī.
pedeapsă s. poena, -ae.
pedepsi (a) vb. pūnīō, -īre.
pedepsire s. ultīō, -ōnis;
 verbērātīō, -ōnis.
pedestraș s. pēdēs, -ītis.
pelican s. ōnōcrōtālus, -ī.
pelin s. sēhnusīum, -iī;
 absinthīum, -iī.
peltea s. gēlatīō, -ōnis.
peltic adj. blaesus (3).
penal adj. poenārīus (3).
penați (zeii casei) s. (pl.)
 pēnātes, -īum.
penibil adj. crūcīābīlis, -e;
 grāvis, -e; ōnērōsus (3).
peninsulă s. paeninsūla, -ae.
pensă s. forceps, -cipis.
pensetă s. hāmus, -ī.
pensie s. commōdum, -ī.
pensulă s. pēnicillum, -ī;
 pēnis, -is; saeta, -ae.
pentru prep. ob (cu ac.); prō
 (cu abl.).
penultim adj. paenultīmus (3).
pepene galben s. mēlōpēpō,
 ōnis.
pepene s. pepō, -ōnis.
pepinieră s. sēmīnārīum, -iī.
percepe (a) vb. accīpīō, -ēre;
 intellēgō, -ēre; percīpīō, -ēre.
percepere s. cōactīō, -ōnis.
perceptibil adj.
 comprēhensībīlis, -e.
perceptor s. cōactōr, -ōris;
 exactor, -ōris.
percepție s. perceptīō, -onis;
 percursīō, -ōnis.
percheziție s. scrūtātīō, -ōnis.
percheziționa (a) vb. scrūtor, -
 ārī.
perdea s. centō, -ōnis;
 cōnōpeum, -ī; plāgūla, -ae.

pereche¹ bīni, -ae, -a, num.
 (pl.)
pereche² s. conīūgīum, -iī.
perenitate s. pērennītās, -ātis.
perete s. pāriēs, -ētis.
perfect¹ adj. ēmendātus (3);
 optīmus (3); perfectus (3).
perfect² adv. callidē; perfectē;
 praeclārē.
perfectibil adj. consummābīlis,
 -e.
perfecționa (a) vb. līmō, -āre;
 mātūrō, -āre; nītescō, -ēre.
perfecționare s. expolītīō, -
 ōnis.
perfecțiune s. perfectīō, -ōnis;
 summum, -ī.
perfid adj. fallax, -cis;
 imprōbus (3); infīdus (3);
 perfīdus (3).
perfidie s. perfīdīa, -ae.
perfora (a) vb. figō, -ēre.
pergament s. membrāna, -ae;
 membranūlum, -ī.
periclita (a) vb. circumvēmīō,
 īre.
pericol s. pēricūlum, -ī.
periculos adj. pernīcīābīlis, -e;
 sollīcītus (3).
perie de baie s. strīgīlis, -is.
periferie s. sūburbānītās, -ātis.
perifrază s. pēriphrāsīs, -is;
 circumlōcūtīō, -ōnis.
perimetru s. pērīmētrōs, -ī.
perioadă s. artīculus, -ī;
 tempūs, -oris.
periodic adj. pērīōdicus (3).
perisabilitate s. mortālītās, -
 ātis.
peristol s. pērīstylīum, -ī.
perlă s. margārīta, -ae.
permanent adj. constans, -
 ntis; stātīvus (3).
permis¹ s. dīplōma, -ātis.

permis² *adj.* fandus (3);
invēītus (3); legītīmus (3).
permisiune *s.* concessūs, -
ūs; permissūs, -ūs; vēñia, -ae.
permite (a) *vb.* fērō, ferre;
permittō, -ēre; sīnō, -ēre.
pernă *s.* cervīcal, -ălis;
pulvīnăr, -ăris; pulvīnus, -ī.
perorație¹ *s. (ret.)* pērōrătīō,
ōnis.
perorație² *s.* conclūsīō, -ōnis;
conquestīō, -ōnis.
perpetua(a) *vb.* prōpāgō, -āre.
perpetuare *s.* prōpāgătīō, -
ōnis.
persecuta (a) *vb.* fătīgō, -āre;
iactō, -āre.
persevera (a) *vb.* persistō, -
ēre; perstō, -āre.
perseverare *s.* permansiō, -
ōnis.
perseverent¹ *adv.* constantēr;
contentīōsē.
perseverent² *adj.*
persēvērans, -ntis.
perseverență *s.* obstīnătīō,
ōnis; persēvērantīa, -ae;
tēnăcītās, -ătis.
persiflare rhonchus, -ī, (s)
persista (a) *vb.* permănēō, -
ēre; persistō, -ēre.
persistentă *s.* persēvērantīa, -
ae.
persoană *s.* homo, -inis.
personaj *s.* persōna, -ae.
personal *adj.* prīvātus (3);
singūlaris, -e.
perspectivă *s.* prospectūs, -
ūs.
perspicace *adj.* perspicax, -
ăcis.
perspicacitate *s.*
perspīcientīa, -ae.
perturbare *s.* turbāmentum, -ī.

perucă *s.* gălērus, -ī.
pervers *adj.* perversus (3).
perverti (a) *vb.* pervertō, -ēre.
pervertire *s.* prāvītās, -ătis.
pervetit *adj.* prāvus (3).
pescar *s.* piscatōr -ōris.
pescăruș *s.* gāvīa, -ae.
pescui (a) *vb.* piscor, -ārī.
pescuit *s.* piscătūs, -ūs.
peste măsură *adv.* enormiter;
immōdestē.
peste *prep. cu ac.* praetēr;
sūpră; sūpēr; trans.
peste tot *adv.* fūsē.
pestilențial *adj.* pestīfēr (3).
pestriț *adj.* vărīus (3).
pește *s.* piscis, -is.
peșteră *s.* antrum, -ī; căverna,
-ae; spēcūs, -ūs; spēlunca, -
ae.
petec *s.* pittăcīum, -īī; pannus,
-ī.
peticit *adj.* pannucēus (3).
petiție *s.* libellus, -ī.
petrecăreț *s.* pōpīnō, -ōnis;
cōmissător, -ōris.
petrece (a) *vb.* pergraecor, -
ārī; trādūcō, -ēre.
petrecere *s.* sōdălītās, -ătis;
collurchīnătīō, -ōnis.
pețitoare *s.* concīlīătrix, -īcis.
pețitor *s.* prōcus, -ī; sponsus, -
ī.
piatră ponce *s.* pumex, -īcis.
piatră prețioasă *s.* gemma, -
ae.
piatră *s.* lăpīs, -īdis.
piață de mărfuri *s.* emporium,
-īī.
piață publică *s.* fōrum, -ī.
piață *s.* fōrum, -ī; mercătūs, -
ūs; nundīnae, -ārum.
picanterie *s.* sāl, sālīs.

picătură *s.* gutta, -ae; stilla, ae; stillicidium, -iī.
pichet *s.* praesidium, -iī; stătiō, -ōnis.
picior¹ (unitate de măsură) *s.* pēs, pēdis.
picior² *s.* crūs, crūris; pēs, pēdis.
picta (a) *vb.* pingō, -ēre.
pictor *s.* pictor, -ōris.
pictură *s.* pictura, -ae.
picura (a) *vb.* mănō, -are; rōrō, -āre; stillō, -āre; sūdō, -āre; tăbēō, -ēre.
picurare *s.* sūdōr, -ōris.
pedestal *s.* cōlūmella, -ae; crēpīdō, -idinis.
pedică *s.* impēdimentum, -ī; obstaculum, -ī.
pieire *s.* exitium, -iī; extinctiō, -ōnis; mortālītās, -ātis.
piele *s.* pellis, -is.
pielită *s.* cūtis, -is; membrāna, -ae.
piept *s.* pectūs, -oris; sīnūs, -ūs; thōrax, -ācis.
pieptăna (a) *vb.* pectinō, -āre; pectō, -ēre.
pieptănat *adj.* repexus (3).
pieptănătură *s.* oppexūs, -ūs; ornatūs, -ūs.
pieptene *s.* pectēn, -īnis.
pierde (a) *vb.* pērēō, -īre; perflūō, -ēre.
pierdere *s.* dētrīmentum, -ī; luctūs, -ūs; zāmīa, ae.
pierdut *adj.* perdītus (3).
pieri (a) *vb.* āborior, -īrī; excidō, -ēre; intercīdō, -ēre; interfīō, -fīeri; occīdō, -ēre; pērēō, -īre.
pieritor *adj.* cādūcus (3).
pierzător *s.* perdītōr, -ōris.

piesă de teatru *s.* fābūla, -ae; fabella, -ae.
piesă *s.* pōēma, -ātis.
pietate *s.* pietas, -atis.
pietrar *s.* lăpīcīda, -ae.
pietrifica (a) *vb.* indūrescō, -ēre.
pietriș *s.* sāburra, -ae; glārēa, -ae.
pietros *adj.* lăpīdōsus (3); saxōsus (3).
pietrui (a) *vb.* persternō, -ēre.
pietruit *adj.* pāvimentātus (3).
pieziș *adv.* obliquē; cītrō.
piftie *s.* gēlatiō, -ōnis.
pilă *s.* lima, -ae.
pili (a) *vb.* līmō, -āre.
pilitură *s.* rāmetum, -ī.
pilon *s.* sublīca, -ae.
pilot *s.* navīta, -ae.
pin *s.* pīnūs, -ūs (i).
pinten *s.* (zool) rādīus, -iī.
pinten *s.* calcār, -aris.
pion (la șah) *s.* milēs, -ītis.
pion (piesă de joc) *s.* calcūlus, -ī.
pios *adj.* pius (3).
pipăi (a) *vb.* palpō, -āre; temptō, -āre; tractō, -āre.
pipăit *s.* tactiō, -ōnis.
piper *s.* pīpēr, -ēris.
piperat *adj.* pīpērātus (3).
pipernicit *adj.* rētorrīdus (3).
piramidă *s.* meta, -ae; pyrāmīs, -īdis.
pirat *s.* pīrāta, -ae.
pirateresc *adj.* pīrātīcus (3).
piraterie *s.* lătrōcīnīum, -iī.
pironi (a) *vb.* suffigō, -ēre.
pirpiriu *adj.* vēgrandis, e.
pisa (a) *vb.* confrīō, -āre; contērō, -ēre; pinsō, -āre.
pisălog *s.* nugātōr, -ōris; pīlum, -ī.

pisc s. căcūmēn, -īnis; collis, -is; cornū, -ūs.

pisică s. fēlēš, -is.

pistă de alergat s. pulvis, -ēris.

pitic s. nānus, -ī; ginnus, -ī.

pițigăiat *adj.* âmārus (3).

piuar s. nacca, -ae.

piuă s. pila, -ae.

piui (a) *vb.* pīpīlō, -āre.

pivniță s. hypōgeum, -ī.

pivot s. cardō, -īnis.

pizma s. sīmultās, -ātis.

pizmuire s. appētītūs, -ūs.

plac s. commōdum, -ī.

placă s. lāmīna, -ae.

plagă s. plaga, -ae.

plagiat s. compilātīō, -ōnis.

plajă s. acta, -ae.

plan¹ (militar) s. consīlīum, -iī.

plan² s. consīlīum, -iī; rătīō, -ōnis.

planetă s. sīdūs, -ēris.

planșeu s. tăbūlătīō, -ōnis.

planta (a) *vb.* sērō, -ēre.

plantare s. consītūra, -ae.

plantație s. silva, -ae.

plantă s. planta, -ae.

planton s. stătōr, -ōris.

plasator s. dēsīgnătōr, -ōris.

plasă de pescuit s. trāgūla, -ae.

plasă de vânătoare s. plăga, -ae; cassis, -is.

plasă s. everriculum, -ī; rētē, -is; tendīcūla, -ae.

plat *adj.* plānus (3).

platan s. plătānus, -ī.

plată s. mercēs, -ēdis; pēcūnia, -ae; pensīō, -ōnis; praemīum, -iī; prētīum, -iī; sālārīum, -iī.

platformă s. pegma, -ātis.

platonician *adj.* ācādēmīcus (3).

platoșă s. pectōrālē, -is; thōrax, -ācis; tergus, -ōris.

plăcea (a) *vb.* plăcēō, -ēre.

plăcere s. iūcundītās, -ātis; vōluptās, -ātis.

plăcintar s. crustulārīus, -iī; lībārīus, -iī; pistōr, ōris.

plăcintă s. copta, -ae; crustum, -ī; plăcenta, -ae.

plăcintărie s. pistrīna, -ae.

plăcut¹ *adv.* iūcundē; făcētē; lēpīdē.

plăcut² *adj.* âmābīlis, -e; āmoenus (3); blandītus (3); grātus (3); iūcundus (3).

plămân s. pulmō, -ōnis.

plănuī (a) *vb.* fingō, -ēre; incōgītō, -āre.

plăpând *adj.* pusillus (3); tēnūis, -e; dēbīlis, -e.

plăsmui (a) *vb.* confingō, -ēre; fingō, -ēre.

plăsmuire s. conceptīō, -ōnis; confictīō, -ōnis; fictīō, -ōnis.

plăsmuit *adj.* prōdīgīōsus (3); fīctīlis, -e.

plăti (a) *vb.* pendō, -ēre; pensītō, -āre; rēsolvō, -ēre; solvō, -ēre.

plângând *adv.* lăcrīmōsē.

plângăreț *adj.* quērībundus (3); quērūlus (3).

plânge (a) *vb.* fleō, -ēre; lūgēō, -ēre.

plângere s. questīō, -ōnis; questūs, -ūs.

plâns s. lăcrīmatīō, -ōnis; dēlăcrīmatīō, -ōnis.

plânset s. fletūs, -ūs; luctūs, -ūs; ploratūs, -ūs.

pleavă s. cortex, -īcis; follīcūlus, -ī.

plebe *s.* plebs, plebis.
plebeu *adj.* plēbēius (3).
plebiscit *s.* plebiscitum, -ī.
pleca (a) *vb.* ābēō, -īre; exeō, -īre; prōficiscor, -ī.
plecare *s.* ābītūs, -ūs;
 discessūs, -ūs; ēgressūs, -ūs;
 prōfectiō, -ōnis.
pleda (a) *vb.* certō, -āre;
 dictiō, -āre; ōrō, -āre;
pledoarie *s.* actiō, -ōnis;
 advocatiō, -ōnis.
plenitudine *s.* plēnitūdō, -īnis.
pleoape *s.* (pl.) palpēbrae,
 ārum.
plesni (a) *vb.* dissiliō, -īre.
pleşuv *adj.* glābēr (3).
plete *s.* caesāriēs, -ēī.
pletos *adj.* caesāriātus (3);
 cōmātus (3); cōmōsus (3).
plictisi (a) *vb.* mōlestō, -āre;
 obtundō, -ēre; sātiō, -āre;
 taedet, -ēre.
plictisit *adj.* lassus (3).
plictisitor *adj.* importūnus (3);
 mōlestus (3).
plimba (a) *vb.* (refl.) ambulō, -
 āre.
plimbare *s.* ambulātiō, -ōnis;
 dēambulātiō, -ōnis.
plin *adj.* densus (3); plēnus
 (3); sātūr (3); sparsus (3).
plivi (a) *vb.* sarculō, -āre.
plivit *s.* sarritiō, -ōnis.
ploale *s.* plūvīa, -ae.
plocon *s.* congīārīum, -iī.
ploios *adj.* plūvīālis, -e;
 plūvīus (3).
plop *s.* pōpulus, -ī.
ploşniţă *s.* cīmex, -īcis.
plouă *vb.* (impers) deplūit, -
 ēre; plūit, -ēre.
plug *s.* ārātrum, -ī; cultēr, -trī;
 vōmēr, -ēris.

plugar *s.* ārātōr, -ōris; cultōr, -
 ōris.
plumb *s.* plumbum, -ī.
plutaş *s.* rātiārius, -iī.
plută *s.* rātis, -is.
pluti (a) *vb.* fluctuō, -āre; fluitō,
 -āre; flūō, -ēre; vēlīficor, -āri,
poala hainei *s.* fimbrīa, -ae.
poală *s.* gremīum, -iī.
poale *s.* plāgūla, -ae; sīnūs, -
 ūs.
poartă *s.* foris, -is; ianūa, -ae;
 pōrta, -ae.
poate că *adv.* forsitan;
 fortasse.
pocal *s.* cīborīa, -ōrum.
pocit *adj.* turpīculus (3).
pocni (a) *vb.* dissultō, -āre;
 incrēpō, -āre.
pocnitură *s.* percussīō, -ōnis.
pod *s.* pons, -ntis.
podea *s.* pāvīmentum, -ī.
podî (a) *vb.* cōassō, -āre;
 contābūlō, -āre.
podidî (a) *vb.* prōsiliō, -īre.
podoabă *s.* dēcūs, -oris;
 ornāmentum, -ī; ornatūs, -ūs;
 pārātūs, -ūs.
poem *s.* carmēn, -īnis; pōēma,
 -ātis.
poet *s.* pōēta, -ae; vātēs, -is.
poetic *adj.* pōēticus (3).
poezie *s.* carmen, -inis;
 pōēma, -ātis; pōēsis, -is.
poftă *s.* appētentiā, -ae;
 appētītūs, -ūs; āvīdītās, -ātis;
 cūpīdō, -īnis.
pofti (a) *vb.* concūpiscō, -ēre;
 essuriō, -īre.
pofticios *adv.* cūpīdē.
poimăine *adv.* pērendīē.
pojghiţă *s.* squāma, -ae; cūtis,
 -is.

pol *s.* cardō, -īnis; pōlus, -ī; vertex, -īcis.
poleială *s.* bractēa, -ae.
polemic *adj.* concertātōrius (3).
polemică concertătītō, -ōnis; contrōversia, -ae.
polemiza (a) *vb.* concertō, -āre.
polip *s.* pōlypus, -ī.
politețe *s.* affābilitās, -ātis; hūmānitās, -ātis.
politic *adj.* pōlītīcus (3).
politică *s.* cīvīlītās, -ātis.
politicos *adj.* cīvīlis, -e; urbanus (3).
poliță *s.* perscriptiō, -nis.
polonic *s.* cyāthus, -ī.
pom *s.* arbor, -īs.
pomeni (a) *vb.* commēmōrō, -āre.
pomenire *s.* prolatiō, -ōnis.
pomișor *s.* arbūtum, -ī.
pompă de incendii *s.* sīphō, -ōnis.
pompă *s.* appārātus, -ūs; fastūs, -ūs; pārātūs, -ūs; pompa, -ae.
pompier (s) *vīgil*, -īs.
ponegri (a) *vb.* dērectō, -āre.
ponegrit *adj.* defamis, -e.
pontif *s.* pontīfex, -ificis.
pontifical *adj.* pontīficālis, -e.
pontificat *s.* pontīficātūs, -ūs.
ponton *s.* pontō, -ōnis.
popor *s.* pōpūlus, -ī; vulgus, -ī.
poposi (a) *vb.* dēversor, -āri; dēvertō, -ēre; mănēō, -ēre; rēsistō, -ēre.
popula (a) *vb.* concelebrō, -āre; frēquentō, -āre.
popular *adj.* pōpūlaris, -e.
popularitate *s.* pōpūlārītās, -atis.

populat *adj.* pōpūlōsus, a, -ura; frequēns, -ntis.
populație *s.* pōpūlus, -ī.
populist *s.* contīōnātōr, -ōris.
porc *s.* porcus, -ī; sūs, sūis; verrēs, -is.
porcar *s.* scrōfipascus, -ī; sūārīus, -iī; sūbulcus, -ī.
porcesc *adj.* verrīnus (3).
poreclă *s.* agnōmentum, -ī; cognōmentum, -ī.
porecli (a) *vb.* cognōminō, -āre.
pori *s.* caulae, -ārum.
porni (a) *vb.* ābēō, -īre; eō, īre; excurrō, -ēre; prōficiscor, -ī; prōrūō, -ēre.
pornire *s.* concitātīō, -ōnis; prōfectiō, -ōnis.
poros *adj.* fistulōsus (3); spongīōsus (3).
porozitate *s.* rārītās, -ātis.
port *s.* portūs, -ūs.
portabil *adj.* vectōrius (3).
portar *s.* ostīārīus, -iī.
portdrapel *s.* signīfēr, -fērī.
portic *s.* portīcūs, -ūs.
portocaliu *adj.* pūnīcēus (3).
portret *s.* effigīēs, -ēi; īmāgō, -īnis; sīmūlācrum, -ī.
porție *s.* pulmentum, -ī.
porționare *s.* mōdūlātīō, -ōnis.
porțiune *s.* portīō, -ōnis.
porumbar *s.* cōlumbārīum, -iī.
porumbel *s.* cōlumbus, -ī; pālumbes, -is.
poruncă *s.* impērium, -iī.
porunci (a) *vb.* impērō, -āre; iūbēō, -ēre. **poruncitor** *adj.* impērīōsus (3).
poseda (a) *vb.* habēō, -ēre; possīdēō, -ēre; pōtīor, -īrī.
posesiv *adj.* possessīvus (3).

posesor *s.* possessör, -ōris;
regnător, -ōris.

posibil *adj.* possibīlis, -e.

posibilitate *s.* făcultas, -ātis;
occāsīō, -ōnis.

posomorât *adj.* âmārus (3);
tēnēbrōsus (3).

post *s.* abstinentīa, -ae.

postament *s.* pōdīum, -iī.

posteritate *s.* postēri, -ōrum;
postērītās, -ātis. **posti** (a) *vb.*
abstīnēō, -ēre.

potecă *s.* trāmēs, -ītis.

potoli (a) *vb.* lēvō, -āre; mollīō,
-īre; oblēnīō, -īre; sōlor, -ārī.

potolire *s.* rēmissīō, -ōnis;
sēdāmēn, -īnis; sedatīō,
ōnis.

potolit *adj.* plācīdus (3);
tranquillus (3).

potop *s.* cātāclysmōs, -ī;
dīlūvīēs, -ēi.

potrivi (a) *vb.* accommodō,
āre; ādaptō, -āre; aptō, -āre;
commōdō, -āre.

potrivire *s.* accommodātīō,
ōnis; sōcīētās, -ātis.

potrivit *adj.* aptus (3);
commōdus (3); īdōnēus (3);
tempestīvus (3).

potrivit *adv.* accommodātē;
appōsītē; aptē; condignē.

potrivnic *adj.* ālīēnus (3);
pugnax, -ācis.

poțiune *s.* pōtīō, -ōnis;
vēmēnum, -ī.

povară *s.* ōnus, -ēris; pondūs,
-ēris.

povârniș *s.* clīvūlus, -ī;
prōclīvītās, -ātis.

povârnit *adj.* abruptus (3);
prōclīvīs, -e; sūpīnus (3).

poveste *s.* fābūla, -ae.

povesti (a) *vb.* fābūlor, -āri;
narro, -āre; trādō, -ēre.

povestire *s.* fabella, -ae;
histōrīa, -ae; narratīō, -ōnis.

povestitor *s.* fābūlātōr, -ōris;
narrātōr, -ōris.

poziție *s.* collōcātīō, -ōnis;
sītūs, -ūs; stātūs, -ūs.

poziționare *s.* stātīō, -ōnis.

practic *adj.* pragmatīcus (3);
admīnistrātīvus (3).

practica (a) *vb.* colō, -ēre;
exerceō, -ēre; făcīō, -ēre.

practicare *s.* cultūs, -ūs;
exercitīum, -iī.

practică *s.* tractātīō, -ōnis;
tractātūs, -ūs; ūsūs, -ūs.

pradă *s.* praeda, -ae.

praf *s.* pulvis, -ēris.

prag *s.* līmēn, -īnis.

praștie *s.* funda, -ae.

praznic *s.* sīlīcernīum, -iī.

prăbuși (a) *vb.* (refl.) derūdō,
ēre; subsīdō, -ēre; succīdō, -
ēre.

prăbușire *s.* sēdīmentum, -ī;
cāsūs, -ūs.

prăbușit *adj.* rūīnōsus (3).

prăda (a) *vb.* dēpōpūlor, -ārī;
dēvastō, -āre; pōpūlor, -ārī;
raptō, -āre; spōlīō, -āre.

prădare *s.* pōpūlātūs, -ūs;
praedātīō, -ōnis; rāpina, -ae;
spōlīātīō, -ōnis.

prădător *s.* pōpūlātōr, -ōris;
praedātōr, -ōris.

prăfuit *adj.* pulvērūs (3).

prăji (a) *vb.* frīgō, -ēre; torrēō,
-ēre; assō, -āre.

prăjină *s.* ārundō, -īnis;
contus, -ī; perīca, -ae.

prăjit *adj.* assus (3); rētostus
(3).

prăjitură *s.* crustum, -ī;
plăcenta, -ae.
prăjiturele *s.* dulciōla, -ōrum.
prăpastie *s.* abruptum, -ī;
crătēr, -ēris; praeruptum, -ī;
prōfundum, -ī.
prăpădi **(a)** *vb.* dēūrō, -ēre.
prăpădit *adj.* obsōlētus (3);
grācilis, -e.
prăpăstios *adj.* praecīsus (3);
praeceps, -īptis; abruptus
(3); clīvōsus (3).
prăsi (despre animale) **(a)** *vb.*
pullōlō, -āre.
prăși **(a)** *vb.* rēpastīnō, -āre;
runcō, -āre.
prăvăli **(a)** *vb.* (*refl.*) rūō, -ēre;
rēcumbō, -ēre.
prăvălie *s.* officīna, -ae;
făbrīca, -ae.
prăvălire *s.* praecipītiūm, īi.
prânz *s.* ientācūlum, -ī;
prandīum, -īi.
prânzi **(a)** *vb.* ientō, -āre;
prandēō, -ēre; pransītō, -āre.
prea *adv.* ādēō; iniustē; sātis.
prea mult *adv.* nīmīum.
prea puțin *adv.* pārum.
prea târziu *adv.* serō.
preambul *s.* praefātīō, -ōnis.
precar *adv.* prēcāriō.
precaut *adj.* cautus (3);
circumspectus (3).
precauție *s.* prospīcientīa, ae;
cautīō, -ōnis; cautum, -ī.
precede **(a)** *vb.* antēcēdō,
ēre; praecēdō, -ēre.
precedent *adj.* pristīnus (3);
prīōr, prius.
precept *s.* praeceptum, -ī.
preceptor *s.* māgistēr, -trī.
precipita **(a)** *vb.* (*refl.*) festīnō,
-āre.

precis¹ *adv.* commōdum;
lēpīde.
precis² *adj.* brēvis, -e;
concīsus (3); exactus (3).
preciza **(a)** *vb.* dēfinīō, -īre.
precoco *adj.* praemātūrus (3).
precursor *s.* praecursōr, -ōris;
antēcessor, -ōris.
preda **(a)** *vb.* prōdō, -ēre;
trādō, -ēre; dedō, -ēre.
predare *s.* trādītīō, -ōnis;
dēdītīō, -ōnis.
predat *adj.* dēditiciūs (3).
predecesor *s.* dēcessōr, -ōris.
predica **(a)** *vb.* praedicō, -āre.
predicție *s.* consultum, -i.
predispoziție *s.* prōclīvītās, -
ātis.
predispus *adj.* prōclīvis, -e.
prefacătorie *s.* āsīmūlātīō, -
ōnis; sīmūlācrum, -ī;
sīmūlātīō, -ōnis.
preface² **(a)** *vb.* (*refl.*) vulpīnor,
-āri; fingō, -ēre; dissīmūlō, -
āre; fallō, -ēre. **preface**³ **(a)**
vb. diffingō, -ēre; convertō, -
ēre.
prefață *s.* prooemīum, -īi.
prefăcut¹ *adv.* ambītīōsē;
sīmūlātē.
prefăcut² *adj.* compōsītus (3);
dūplex, -īcis; fallax, -acis;
fictus (3); sīmūlātus (3);
subdōlus (3).
prefect *s.* praefectus, -ī.
prefectură *s.* praefectūra, -ae.
prefera **(a)** *vb.* antēpōnō, -ēre;
mālō, malle; praefērō, -ferre;
praepōnō, -ēre.
preferabil *adj.* praestābīlis, -e.
preferat *adj.* prēmōtus (3);
productus (3).
preferință *s.* affectīō, -ōnis;
vōluntas, -ātis.

prefigura (a) *vb.* confingō, ěre.
prefix *s.* praeverbĭum, -iĭ.
pregăti (a) *vb.* pārō, -ăre.
pregătire *s.* pārătĭō, -ōnis; pārătŭs, -ŭs; praepărătĭō, -ōnis; praepărătŭs, -ŭs.
pregătĭt *adj.* compōsĭtus (3); pārătus (3); praedisposĭtus (3).
prejudicia (a) *vb.* incommōdō, -ăre; preiŭdĭcō, -ăre.
prejudiciu *s.* iniŭrĭa, -ae; praeiŭdĭcĭum, -iĭ.
prelua (a) *vb.* tractō, -ăre.
prelucrare *s.* făbrĭca, -ae.
prelung *adj.* oblongŭlus (3).
prelungi (a) *vb.* laxō, -ăre; prōlătō, -ăre; sustentō, -ăre.
prelungire *s.* porrectĭō, -ōnis; prōductĭō, -onis; tractŭs, -ŭs.
prelungit *adj.* prōcērus (3).
prematur *adj.* immătŭrus (3); praecox, -ocis; praemătŭrus (3).
premedita (a) *vb.* praecōgĭtō, -ăre.
premergător¹ *s.* praecursōr, -ōris.
premisă *s.* sumptĭō, -ōnis.
premiu *s.* praemiŭm, -iĭ.
prenatal *adj.* antĕgĕnĭtălis, -e.
prenume *s.* praenōmĕn, -ĭnis.
preocupa (a) *vb.* (*refl.*) respectō, -ăre.
preocupa (a) *vb.* administrō, âre; attendō, -ěre; inservĭō, -ĭre; versor, -ārĭ.
preocupare *s.* mĭnistĕrĭum, -iĭ; rĕs, rĕĭ.
preot *s.* antĭstĭta, -ae; flămĕn, ĭnis; pontĭfex, -icis; săcerdōs, -ōtis.
preoție *s.* săcerdōtĭum, -iĭ.

prepara (a) *vb.* compărō, -ăre.
preparare *s.* confectĭō, -ōnis; confectŭra, -ae; praepărătŭs, -ŭs.
preparat *adj.* concinnătĭcĭus (3).
prepoziție *s.* praeverbĭum, -iĭ.
presa *vb.* comprĭmō, -ěre; prēmō, -ěre; urgĕō, -ěre.
presare *s.* pressura, -ae.
presărat (cu) *adj.* confixus (3).
prescrie (a) *vb.* praedicō, -ěre; praescrĭbō, -ěre; proscrĭbō, ěre.
prescriere *s.* praescriptĭō, -ōnis.
prescurta (a) *vb.* brĕvĭō, -ăre.
prescurtare *s.* compendĭum, -iĭ.
prescurtat *adj.* praecĭsus (3); compendĭārĭus (3); compendĭōsus (3).
presentiment *s.* divinatĭō, -ōnis.
presimți (a) *vb.* prōsentĭō, -ĭre; praesentĭō, -ire.
presimțire *s.* antĭcĭpătĭō, -ōnis; augurĭum, -iĭ; presăgĭum, -iĭ; suspĭcĭō, -ōnis.
presiune *s.* cōactus, ŭs; prōpulsŭs, -ŭs.
prestabili (a) *vb.* praestĭtŭō, ěre.
prestigiu *s.* auctōrĭtās, -ătis.
presupune (a) *vb.* pŭtō, -ăre; suspĭcor, -ārĭ.
presupunere *s.* cōniectătĭō, -ōnis; cōniectŭra, -ae; ōpĭnătĭō, -ōnis; ōpinătŭs, -ŭs; praeiŭdĭcĭum, -iĭ.
presupus *adj.* prōbăbĭlis, -e; subdĭtĭcĭus (3).
pretendent *s.* pĕtĭtōr, -ōris.

pretenție *s.* affectătîd, -ōnis;
postulatum, -ī.
pretențios *adj.* prētīōsus (3)
pretext *s.* praescriptō, -ōnis;
praetextum, -ī; praetextus,
ūs.
pretextă (a) *vb.* afferō, afferre;
causīficor, -ārī; praetexō,
ēre.
pretexte *s.* affānīae, -ārum.
pretinde (a) *vb.* dēsīdērō, -āre;
intendō, -ēre; pētō, -ēre;
poscō, -ēre; postulō, -āre.
pretor *s.* praetōr, -ōris.
pretorian *adj.* praetōrīānus (3).
pretură *s.* praetūra, -ae.
pretutindeni *adv.* passīm;
ūbīquē; undīquē.
preț *s.* aestīmătîd, -ōnis;
prētium, -iī.
prețios *adj.* prētīōsus (3).
prețui (a) *vb.* admīror, -ārī;
aestimō, -āre; mētīor, -īrī;
pondērō, -āre.
prețuire *s.* aestīmătîd, -ōnis;
commendătîd, -ōnis;
suspectus, -ūs.
prețuit *adj.* commendatus (3).
prevală (a) *vb.* praevālēd, -ēre.
prevăzător *adj.* prōvīdens, -
ntis; prōvīdus (3); prūdēns,
ntis; tūtus (3).
prevăzut *adj.* ornātus (3).
prevedea (a) *vb.* praesentīd,
īre; praevīdēd, -ēre;
prospīcīd, -ēre; vīgīlō, -āre.
prevedere *s.* cautum, -ī;
prospīcīentīa, ae;
prōvīdentīa, -ae; prūdēntia, -
ae.
preveni (a) *vb.* pervincō, -ēre;
praedicō, -ēre; praegrēdior, -
grēdī; praevertō, -ēre;
vātīcīnor, -ārī.

prevenire *s.* cautīd, -ōnis;
praegressus, -ūs; vītātīd,
ōnis.
prevesti (a) *vb.* dēnuntīd, -āre;
ōmīnor, -ārī; signīficō, -āre.
prevestire *s.* ōmēn, -īnis;
praedictum, -ī; presāgīum, -iī;
prōdīgīum, -iī; signum, -i
prevestitor *adj.* praenuntius
(3); praesagus (3).
previziune *s.* prōvīsīd, -ōnis;
provīsus, -ūs.
prezent¹ *adj.* instans, -ntis;
praesens, -ntis.
prezent² *s.* praesentīa, -ae.
prezent³ *adv.* praestō.
prezenta (a) *vb.* praesentō,
āre; prōpōnō, -ēre.
prezentare *s.* occursīd, -ōnis;
prōpōsītīd, -ōnis.
prezență *s.* arbitriūm, -iī;
conspectus, -ūs.
prezicător *s.* augūr, -ūris;
hāruspex, -īcis; ōmīnātōr, -
ōris; vātīcīnātōr, -ōris.
prezice (a) *vb.* augūrō, -āre;
augūror, -ārī; praedīvinō, -
āre; vātīcīnor, -ārī.
prezicere *s.* augurīum, -iī;
auspīcīum, -iī; carmēn, -īnis;
vātīcīnātīd, -ōnis.
prezida (a) *vb.* praesīdēd,
ēre; supersēdēd, -ēre.
pribeag *adj.* rēfūgus (3);
vulgīvāgus (3).
pricepe (a) *vb.* concīpīd, -ēre;
intellēgō, -ēre.
pricepere *s.* ars, artis;
ingēnīum, -iī; pērītīa, -ae;
prūdēntia, -ae; sāpīentīa, -ae.
priceput *adj.* astūtus (3);
intellēgens, -nis; pārātus (3);
pērītus (3); prūdēns, -nis.

pricinui (a) vb. praebēō, -ēre;
prōcreō, -āre; subministrō,
āre.

prielnic adj. aequātus (3);

opportūnus (3); sēcundus (3).

prieten¹ s. āmīcus, -ī. **prieten²**
adj. affinis, -e; āmīcus (3).

prietenă s. āmīca, -ae.

prietenesc adv. āmīcē.

prietenește adv. intīmē;
fāmīliārītēr.

prietenie s. āmīcītia, -ae.

prietenos adj. āmīcus (3);
bēnignus (3).

prigoni (a) vb. insector, -ārī.

prigonire s. vexātīō, -ōnis;
insectātōr, -ōris.

prilej s. cāsūs, -ūs; causa, -
ae; tempūs, -oris.

primăvară s. vēr, vēris.

primăvăratic adj. vernus (3).

primejdie s. pernīcīēs, -ēī;
periculūm, -ī.

primejdios adj. mīnax, -ācis;
pērīcūlōsus (3); pernīcīōsus
(3).

primejdui (a) vb. illudō, -ēre;
prōdō, -ēre.

primi (a) vb. acceptō, -āre;
accīpīō, -ēre.

primire s. acceptīō, -ōnis;
admissīō, -ōnis; rēceptīō, -
ōnis.

primitiv adj. ōrīgīnālis, -e;
pristīnus (3).

primitor adj. hospītālis, -e.

primordial adj. īnītīālis, -e.

primul adj. ōrīgīnālis, -e;
prīmārius (3); prīmus (3).

prin prep. cu ac. pēr.

principal adj. praecīpūus (3);
prīncīpālis, -e.

principe s. rex, rēgis.

principiu s. dēcrētum, -ī;
prīncīpūm, -īī.

prinde (a) vb. captō, -āre;
rēprēhendō, -ēre; sūmō, -ēre.

prindere s. appētītīō, -ōnis;
captus, -ūs.

prinos s. offērūmenta, -ae;
dōnāriā, -ōrum.

prins adj. captīvus (3); captus
(3).

printre prep. cu ac. intēr.

prinț s. rēgūlus, -ī.

prioritate s. prīmātūs, -ūs;
praegressūs, -ūs.

pripeală s. immātūrītās, -ātis.

prīpit adj. praeceps, -īpītis.

prisos s. cōrollāriūm, -īī.

prisasi (a) vb. fervēō, -ēre.

priva (a) vb. orbō, -āre; prīvō, -
āre; exsecō, -āre.

privare s. orbītās, -ātis.

privat adj. prīvātus (3).

privești s. prospectūs, -ūs;
visum, -ī; vīsūs, -ūs.

privi (a) vb. spectō, -āre;
tūēor, tūērī; vīdēō, -ēre; visō,
-ēre.

privighetoare s. luscīniā, -ae.

privilegiat adj. eximius (3).

privilegiu s. prīvīlēgiūm, -īī.

privire s. ācīēs, -ēī;
adspectūs, -ūs; conspectūs, -
ūs; spēcīēs, -ēī; vīsūs, -ūs.

prizonier adj. captīvus (3);
captus (3).

prizonieră s. captiva, -ae.

proaspăt adj. crūdus (3);
frīgīdus (3); intēgēr (3); nōvus
(3); rēcens, -ntis.

proba (a) vb. temptō, -āre;
experior, -īrī.

probabil adv. fortassē.

probabilitate s. prōbābīlītās, -
ātis; prōbatīō, -ōnis.

probat *adj.* perspectus (3).
probă *s.* argûmentătîō, -ōnis;
 prōbatîō, -ōnis.
problematic *adj.* dispūtābîlîs, -
 e.
problemă *s.* quæstîō, -ōnis;
 rēs, rēī.
procedeu *s.* actîō, -ōnis;
 inventūs, -ūs; rătîō, -onis.
proces¹ *s.* (*jur.*) lis, lītis.
proces² *s.* contrōversia, -ae;
 iudīcîum, -īī; iurgîum, -īī;
 lītīgātūs, -ūs.
procesiu *s.* pompa, -ae.
proclama (**a**) *vb.* conclāmō, -
 āre; praedīcō, -āre;
 prōnuntîō, -āre.
proclamare *s.* nuncŭpātîō, -
 ōnis; rēnuntîātîō, -ōnis.
proclamator *s.* dēclārātōr, -
 ōris.
proclamație *s.* praedīcatîō, -
 ōnis.
proconsul *s.* prōconsŭl, -ŭlis.
proconsular *adj.*
 prōconsŭlāris, -e.
proconsulat *s.* prōconsŭlātūs,
 -ūs.
procrea (**a**) *vb.* insēmīnō, -āre;
 suscīpîō, -ēre.
procreație *s.* prōcrēatîō, -ōnis;
 crēatîō, -ōnis.
procura (**a**) *vb.* admīnistrō, -
 āre; instrŭō, -ēre; largîor, -īrī;
 mīnistrō, -āre; offērō, offerre.
producător *s.* gēnērātōr, -ōris.
produce (**a**) *vb.* effīcîō, -ēre;
 fingō, -ēre; gērō, -ēre; gignō,
 -ēre; prōcrēō, -āre; prōdŭcō,
 ēre.
producere *s.* prōcrēatîō, -onis.
productiv *adj.* frugīfēr (3);
 multīnummus (3).

producție *s.* prōlātūs, -ūs;
 prōventūs, -ūs.
produs *s.* effectîō, -ōnis;
 frŭctūs, -ūs; frŭx, -ŭgis.
proeminent *adj.* ānāglyptus
 (3); ēmīnens, -ntis.
proeminență *s.* admissŭra, -
 ae; brōchītās, -ātis. **profan**
adj. prōfānus (3); prōfestus
 (3).
profana (**a**) *vb.* mǎcŭlō, -āre;
 prōfānō, -āre; scēlērō, -āre.
profanare *s.* sǎcrīlēgîum, -īī;
 exauguratîō, -ōnis.
profanator¹ *s.* sǎcrīlēgus, -ī.
profesa (**a**) *vb.* factîō, -are.
profesiune *s.* artīficiŭm, -īī;
 prōfessîō, -ōnis.
profesor *s.* prōfessōr, -ōris;
 grammātīcus, -ī.
profet *s.* vātēs, -is.
profetic *adj.* vātīcīnīus (3);
 vātīcīnus (3).
profeție *s.* dictum, -ī;
 sŭperstītîō, -ōnis.
profit *s.* commōdum, -ī;
 compendîum, -īī; frŭctūs, -ūs;
 lŭcrum, -ī.
profita (**a**) *vb.* lŭcror, -āri;
 frŭor, frŭī.
profitabil *adj.* lŭcrīfīcābīlis, -e;
 pēcŭnīōsus (3); lŭcrātīvus
 (3); lŭcrīfīcābīlis, -e; lŭcrōsus
 (3).
profund¹ *adj.* altus (3);
 intērīor, -īus.
profund² *adv.* pēnītūs; altē.
profunzime *s.* prōfundītās, -
 ātis.
progres *s.* prōcessŭs, -ūs;
 prōgressîō, -ōnis.
progresă (**a**) *vb.* prōcēdō, -ēre;
 prōmōvēō, -ēre.
prohibiție *s.* vētītum, -ī.

proiect *s.* coeptum, -ī;
inceptum, -ī; instītūtum, -ī.
proiecta (a) *vb.* dissignō, -āre;
ēiăcūlor, -ārī.
proiectil *s.* ballista, -ae;
cătăpulta, -ae.
proletar *s.* prōlētārius, -iī.
prolix *adj.* lōquax, -acis;
prōlixus (3); sīnūosus (3).
prolixitate (stil.) nīmīētās,
ātis.
prolog *s.* prōlōgus, -ī.
promenadă *s.* gestătīō, -ōnis.
promisiune spromissum, -ī;
vădīmōnīum, -iī.
promite (a) *vb.* prōfitēor, -ērī;
prōmittō, -ēre.
promontoriu *s.* prōmontorīum,
-iī; crēpīdō, -īnis;
prōmontorīum, -iī.
prompt¹ *adv.* părătē; vėlōcītēr.
prompt² *adj.* cālīdus (3);
mătūrus (3); mōbīlis, -e;
mōmentārius (3); praesens, -
ntis; praesentārius (3);
strēnūus (3).
promptitudine *s.* ălăcrītās,
ātis; mōbīlītās, -ātis.
promulga *vb.* prōmulgō, -āre;
sancīō, -īre.
pronunța (a) *vb.* appellō, -āre;
declāmō, -āre; prōnuntīō, -
āre.
pronunție *s.* appellătīō, -ōnis.
prooroci (a) *vb.* hărīōlor, -ārī;
praecănō, -ēre.
proorocire *s.* ōrăcūlum, -ī;
vătīcīnīum, iī.
propaga (a) *vb.* prōsēmīnō,
āre;
prōpăgō, -āre.
propagandă *s.* ambītīō, -ōnis.
propice *adj.* făcīlis, -e; fēlix, -
īcis; mollis, -e.

proporție *s.* ănalōgīa, -ae;
rătīō, -ōnis.
proporțional *adj.* ănalōgus (3).
proporționat *adj.* quădrătus
(3).
propoziție *s.* prōlōquīum, -iī;
prōpōsītīō, -ōnis.
propretor *s.* prōpraetōr, -ōris.
proprietar *s.* dōmīnus, -ī;
possessōr, -ōris.
proprietate (la țară) *s.* vīcus, -
ī; rūs, rūris.
proprietate *s.* fundus, -ī;
possessīō, -ōnis; prōprīētās,
-ātis.
propriu *adj.* prīvātus (3);
prōprius (3); singūlaris, -e.
proptea *s.* ărīes, -ētis; fultūra,
-ae; sublīca, -ae.
propti (a) *vb.* applīcō, -āre;
fulcīō, -īre; stăbīlīō, -īre;
stătūmīnō, -āre; suffulcīō, -
īre.
proptire *s.* nīsūs, -ūs.
propune (a) *vb.* pollīcēor, -ērī;
prōfitēor, -ērī;
prōpōnō, -ēre.
propunere *s.* condīcīō, -ōnis;
pollīcītătīō, -ōnis.
proră *s.* prōra, -ae.
proscrie (a) *vb.* proscrībō, -
ēre.
proscripție *s.* proscriptīō, -
ōnis.
proscris *s.* proscriptus, -ī.
proslăvi (a) *vb.* cantō, -āre;
concīnō, -ēre.
prosop *s.* sūdārīum, -iī.
prosper *adj.* faustus (3);
salvus (3).
prospera (a) *vb.* vīgēō, -ēre.
prosperitate *s.* fēlīcītās, -ātis;
prospērītās, -ātis.

prospețime *s.* infantia, -ae;
tēnērītās, -ātis.

prost¹ *s. adj.*; fātūs (3);
stultus (3).

prost² *s.* babaecalus, -ī; īdīōta,
-ae.

prostānac *s.* bābūlus, -ī;
buccō, -ōnis; calō, -ōnis;
cūcūlus, -ī; maccus, -ī.

prosterna (a) *vb.* ādōrō, -āre;
consēcō, -āre; prōcumbō,
ēre.

prosternare *s.* ādulātīō, -ōnis.

protesc *adj.* prāvus (3).

prostește *adv.* absurdē;
inargūtē; ineptē; stultē.

prostie *s.* stultītia, -ae.

prostii *s. (pl.)* ineptiae, -ārum.

protector *s.* pātronus, -ī.

protector *adj.* prōdīgīālīs, -e;
sōcius (3).

protecție *s.* intēgūmentum, -ī.

proteja (a) *vb.* dēfendō, -ēre;
pātrōcīnor, -ārī.

protest *s.* rēcūsātīō, -ōnis.

protesta (a) *vb.* rēclāmō, -āre;
rēcūsō, -āre.

proveni (a) *vb.* proflūō, -ēre;
descendō, -ēre;.

proverb *s.* prōverbīum, -īī;
ādāgīō, -ōnis.

providență *s.* provīsūs, -ūs.

provincial *adj.* oppīdānus (3);
mūnīcīpālīs, -e.

provincie *s.* prōvincia, -ae;
praefectūra, -ae.

provizii *s.* annōna, -ae;
commēātus, -ūs; cōpia, -ae.

provizoriu *adj.* precariūs (3);
ūsūrārīus (3).

provoca (a) *vb.*
fērō, ferre; permōvēō, -ēre;
sollīcītō, -āre; suscītō, -āre.

provocare *s.* impulsīō, -ōnis;
impulsūs, -ūs; prōvōcātīō, -
ōnis.

provocator *s.* concītātōr, -ōris;
īrrītātōr, -ōris; prōvōcātōr,
ōris.

proxenet *s.* lēnō, -ōnis.

proză *s.* ōrātīō, -ōnis; prōsa,
ae.

prudent *adj.* cautus (3);
prōvīdus (3); prūdēns, -ntis.

prudență *s.* cautīō, -ōnis;
circumspectīō, -ōnis.

prun *s.* prūnus, -ī.

prună *s.* prūnum, -ī.

prunc *s.* partūs, -ūs.

prund *s.* glārēa, -ae.

pubertate *s.* pūbertās, -ātis.

public¹ *adv.* apertē; vulgō.

public² *adj.* fōrensis, -e;
pōpūlaris, -e; pūblīcus (3);
vulgātus (3).

public³ *s.* multītūdō, -īnis;
pūblīcum, -ī.

publica (a) *vb.* pervulgō, -āre;
prōmulgō, -āre; proscrībō,
ēre.

pudic *adj.* suffūsus (3).

pudoare *s.* pūdōr, -ōris.

puf *s.* plūma, -ae.

pufos *adj.* lānēus (3).

puhoi *s.* unda -ae.

pui *s.* fetura, -ae; partūs, -ūs;
prōlē, -is; pullus, -ī.

pușor *s.* pullus, -ī.

pulbere *s.* pulvis, -ēris; farīna,
-ae.

pulmonar *adj.* pulmōnēus (3).

pulpă *s.* fēmūr, -ōris.

puls *s.* ictūs, -ūs; vēna, -ae.

pumn *s.* pugnus, -ī.

pumnal *s.* sīca, -ae.

punct cardinal *s.* cardō, -īnis.

punct *s.* punctum, -ī; artîcûlus, -ī.

punctat *adj.* interstinctus (3).

punctual *adv.* membrâtîm.

pune (a) *vb.* ponō, -ĕre.

pune în frunte (a) *vb.*

praepōnō, -ĕre.

punere *s.* pōsītīō, -ōnis;

impōsītīō, -ōnis.

pungaș *s.* lĕvātor, -ōris;
scĕlus, -ĕris; tăgax, -ăcis.

pungă *s.* cūcullus, -ī; lûra, -ae;
marsûpîum, -ī; saccellus, -ī;
vĕsîca, -ae.

punguță *s.* lōcellus, -ī.

punic *adj.* Pūnĭcĕus (3).

punte *s.* pons, -ntis; stĕga, -ae.

pupă *s.* puppis, -is.

pupăză *s.* ūpŭpa, -ae.

pupitru *s.* plŭtĭus, -ī.

pur *adj.* mĕrus (3); perpĭcŭus (3).

pur *adv.* pŭrĕ.

purcea *s.* porca, -ae; sŭcŭla, -ae.

purcel *s.* porcellus, -ī.

purice *s.* pŭlex, -īcis.

purifica (a) *vb.* ĕlŭō, -ĕre;
emăcŭlō, -ăre; expiō, -ăre;
perlustrō, -ăre; purgō, -ăre;
rĕpurgō, -ăre.

purificare *s.* ablutīō, -ōnis;
lustrum, -ī; purgāmĕn, -īnis;
pŭrĭficătīō, -ōnis.

purificat *adj.* pŭrus (3).

purificator *adj.* lustrālis, -e.

puritate *s.* castīmōnĭa, -ae;
intĕgrĭtās, -ătis; pŭritās, -ătis.

puroi *s.* pitŭĭta -ae; pŭs, pŭris;
sănĭĕs, -ĕī; tabum, -ī.

purpură *s.* concha, -ae; fŭcus, -ī; mŭrex, -īcis.

purpuriu *adj.* conchylĭātus (3);
phoenĭcĕus (3);
porphyrĕtĭcus (3).

purta (a) *vb.* dŭcō, -ĕre; fĕrō, fĕrre; gĕrō, -ĕre.

purulent *adj.* pŭrŭlĕntus (3).

pustietate *s.* sŏlĭtŭdō, -īnis.

pustii (a) *vb.* dĕvastō, -ăre;

pŏpŭlor, -ărĭ; vastō, âre.

pustiire *s.* dĕpŏpŭlătīō, -ōnis;
pŏpŭlatīō, -ōnis; vastătīō, -ōnis.

pustiit *adj.* vastus (3).

pustiitor *adj.* pŏpŭlăbundus (3).

pustiu¹ *adj.* dĕsĕrtus (3);

văcŭus (3); vastus (3).

pustiu² *s.* vastĭtās, -atis.

putea (a) *vb.* possum, posse;
quĕō, -īre.

putere *s.* pŏtĕntĭa, -ae;
pŏtĕstās, -ătis.

puternic¹ *adv.* firmĕ;
magnŏpĕrĕ; nervŏsĕ.

puternic² *adj.* fortis, -e; grăvis, -e; vălĭdus (3).

putoare *s.* virus, -ī.

putred *adj.* pŭtrĭdus (3); pŭtris, -e; vĭĕtus (3).

putrefacție *s.* marcŏr, -ōris.

putrezi (a) *vb.* pŭtĕscō, -ĕre;
tabescō, -ĕre.

putrezire *s.* pŭtrĕfactīō, -ōnis;
tăbĕs, -is.

puturos *adj.* pŭtĭdus (3).

puț *s.* pŭtĕus, -ī.

puțin¹ *adj.* paucus (3); paulus (3); tĕnŭis, -e.

puțin² *adv.* părŭm; parvŏ;
paulŏ; paulŭlŭm; paulŭm.

puținătate *s.* tantillum, -ī;
exiguitās, -ătis.

puțini *adj.* pauci (3).

R

rac *s.* cancer, cancrī.
rade (a) *vb.* radō, -ěre.
radia (a) *vb.* rădīō, -ăre.
radios *adj.* rădīans, -ntis;
 rădīosus (3).
rafinament *s.* mundīția, -ae
rafinat *adj.* cultus (3).
raft *s.* plūtius, -ī.
rage (a) *vb.* mugīō, -īre.
ramificat *adj.* palmātus (3);
 rāmōsus (3).
ramificație *s.* rāmus, -ī.
ramolit *adj.* dēcrēpītus (3).
rampă *s.* proscēnīum, -iī.
ramură *s.* palma, -ae; rāmus, -
 ī.
rană *s.* plaga, -ae; vulnus,
 ěris.
rang *s.* grādūs, -ūs; ordō, -īnis;
 stātūs, -ūs.
raniță *s.* bulga, -ae.
rapace *adj.* răpax, -ācis.
rapacitate *s.* răpācītās, -ātis.

rapid¹ *adj.* āgīlis, -e; ālăcěr
 (3); celer, -is, -e.
rapid² *adv.* vėlōcītěr.
rapiditate *s.* āgīlītās, -ātis;
 mōbīlītās, -ātis.
raport *s.* rătīō, -ōnis.
raporta (a) *vb.* rěfěrō, rěferre;
 rēnuntīō, -ăre.
hapsod *s.* hōmērista, -ae.
hapsodie *s.* rhapsōdīa, -ae.
rar¹ *adj.* infrēquens, -ntis;
 rārus (3); singūlaris, -e.
rar² *adv.* parcē; rārē.
rarefia (a) *vb.* rārēfăcīō, -ěre.
raritate *s.* infrēquentīa, -ae;
 paucītās, -ātis; rārītās, -ātis.
ras *adj.* tonsīlis, -e; tonsōrius
 (3).
rasă *s.* gēnūs, -ěris; nătīō,
 ōnis; stirps, stirpis.
ratăcit *adj.* dēvīus (3).
ratifica (a) *vb.* confirmō, -ăre.
rață *s.* ănās, -ātis.
rație *s.* cībăria, -ōrum.

raționa (a) *vb.* argūmentor,
ări; dissērō, -ēre.
rațional *adj.* rătīōnābīlis, -e.
raționament s. rătīō, -ōnis.
rațiune s. rătīō, -onis.
rază s. ictūs, -ūs.
răbda (a) *vb.* pătīor, pătī.
răbdare s. pătīentīa, -ae.
răbdător *adj.* pătīens, -ntis.
răceală s. frigus, -ōris.
răchită s. silēr, -ēris.
răchitiș s. vīmīnētum, -ī;
virgētum, -ī.
răci (a) *vb.* rēfervescō, -ēre,
rēfrīgescō, -ēre,
răcire s. tēpōr, -ōris.
răcit *adj.* tēpīdus (3).
răcit în zăpadă *adj.* nīvātus
(3).
răcoare s. frīgūs, -oris.
răcori¹ (a) *vb.* (refl.)
rēfrīgescō, -ēre.
răcori² (a) *vb.* ventilō, -āre.
răcorire s. rēfrīgērātīō, -ōnis.
răcoritor *adj.* rīgūus (3).
răcoros *adj.* frīgīdus (3).
rădăcină s. rādix, -īcis; stirps,
stirpis.
răgaz s. mōra, -ae.
răgușeală s. rāvis, -is.
răguși (a) *vb.* infuscō, -āre;
irrauceo, -ēre; raucīō, -īre.
răgușire s. raucītās, -ātis.
răgușit *adj.* raucus (3).
rămâne (a) *vb.* mănēō, -ēre.
rămânere s. rēmansīō, -ōnis.
rămas *adj.* rēlīquus (3).
rămășiță s. rēlīquum, -ī.
rămuros *adj.* rāmōsus (3);
sarmentōsus (3).
răni (a) *vb.* laedō, -ēre;
ulcērō, -āre; vulnērō, -āre.
rănire s. vulnērātīō, -ōnis.
rănit *adj.* vulneratus (3).

răpănos *adj.* scăbēr (3).
răpi (a) *vb.* răpīō, -ēre.
răpire s. răpina, -ae; raptīō, -
ōnis; raptūs, -ūs.
răpitor s. raptōr, -ōris.
dissolvō, -ēre.
rări (a) *vb.* rārēfăcīō, -ēre;
tēnūō, -āre.
răsări (a) *vb.* nascor, nascī;
orior, orirī; rēcrescō, -ēre.
răsărit s. ortūs, -ūs.
răscoală s. mōtus, -ūs.
răscoli (a) *vb.* disturbō, -āre;
rūō, -ēre; turbō, -āre.
răscolire s. permixtīō, -ōnis.
răscolit *adj.* turbīdus (3).
răscopt *adj.* vīētus (3).
răscruce s. quădrivīum, -iī.
răscula (a) *vb.* consternō, -āre;
cōōrīor, -ōrīrī.
răscumpăra (a) *vb.* rēdemptō,
-āre; rēdimō, -ēre; rēpendō, -
ēre.
răscumpărare s. poena, -ae;
rēdemptīō, -ōnis.
răsfațat *adj.* dēlīcātus (3).
răsfăț s. dēlīcīae, -ārum.
răsfoi (a) *vb.* pervolvō, -ēre.
răsfrângere s. rēpulsūs, -ūs.
răspândi (a) *vb.* dispensō, -
āre; dispergō, -ēre; spargō, -
ēre; vōlītō, -āre.
răspândire s. effūsīō, -ōnis;
fūsīō, -ōnis.
răspândit *adj.* pătūlus (3);
vulgātus (3); dispālātus (3).
răspântie s. quădrivīum, -iī;
bivīum, -iī.
răsplată s. bēnēfīcīum, -iī;
praemīum, -ii.
răsplăti (a) *vb.* mūnērō, -āre.
răspunde (a) *vb.* respondēō, -
ēre.

răspundere *s.* prōcūrātīō, -ōnis.
răspuns *s.* responsum, -ī.
răspunzător *s.* reus, -ī.
răstălmăci (a) *vb.* versō, -āre; vōlūtō, -āre.
răstigni (a) *vb.* crūciō, -āre; discrūciō, -āre.
răstignit¹ *adj.* dīērectus (3).
răstignit² *s.* crūciārīus, -iī.
răstimp *s.* intervallum, -ī; spātīum, -iī.
răsturna (a) *vb.* prōturbō, -āre; vertō, -ēre.
răsturnare *s.* dēiectūs, -ūs; depulsīō, -ōnis; eversīō, -ōnis.
răsturnat *adj.* praepostērus (3); prōnus (3).
răsuci (a) *vb.* convertō, -ēre; vōlūtō, -āre; volvō, -ēre.
răsucire *s.* contortīō, -ōnis; distortīō, -ōnis.
răsucit *adj.* pandus (3); tortīlis, -e; distortus (3).
răsufla (a) *vb.* respīrō, -āre.
răsuflare *s.* exspirātīō, -ōnis; spīrāmēn, -inis; spīrītūs, -ūs.
răsuflat *adj.* pertrītus (3).
răsuna (a) *vbs*ōnō, -āre; tinnīō, -īre.
răsunător *adj.* canōrus (3); resonābilis, -e; sōnābīlis, -e; sōnōrus (3); tinnūlus (3).
răsunet *s.* sōnus, -ī.
rășină *s.* cēra, -ae; rēsīna, -ae; taeda, -ae.
rătăci (a) *vb.* āberrō, -āre; errō, -āre; vāgōr, -ārī.
rătăcire *s.* vāgātīō, -ōnis; āmentīa, -ae.
rătăcitor *adj.* pervāgus (3); prōfūgus (3).
rățoi *s.* ānās, -ātis.

rău *adj.* imprōbus (3); mālignus (3); mālus (3).
rău *adv.* mālē; vītīōsē.
rău *s.* mālum, -ī.
răufăcător *adj.* mālēficus (3).
răufăcător *s.* mālēfactōr, -ōris.
răutate *s.* mālignītās, -ātis; mālītīa, -ae; nēquītīa, -ae; prāvītās, -ātis.
răutăcios *adj.* dīcax, -ācis; mālignus (3); mālītīosus (3); scābēr (3).
răuvoitor *adj.* mālēvōlus (3); mālēvōlens, -ntis.
răvăși (a) *vb.* effōdīō, -ēre.
răzbi (a) *vb.* enītor, -ī.
război (a purta) *vb.* bellō, -āre; certō, -āre.
război (a) *vb.* (*refl.*) dīmīcō, -āre.
război *s.* bellum, -ī.
războinic *adj.* bellīcōsus (3); bellīcus (3); mīlītāris, -e; pugnax, -ācis.
răzbuna (a) *vb.* ulcīscor, ulcīscī; vindīcō, -āre.
răzbunare *s.* ultīō, -ōnis; vindīcātīō, -ōnis.
răzbunător *s.* ultōr, -ōris; vindex, -īcis.
răzgândi (a) *vb.* convellō, -ēre.
răzui (a) *vb.* rēfrīcō, -āre.
răzuire *s.* rēpūmīcātīō, -ōnis.
răzuitoare *s.* rādūla, -ae.
răzvrăti¹ (a) *vb.* (*refl.*) desciscō, -ēre.
răzvrăti² (a) *vb.* cōōrīor, -ōrīrī.
răzvrătire *s.* sēdītīō, -ōnis.
răzvrătīt *adj.* factīōsus (3).
răzvrătitor *adj.* sedītīosus (3).
răzvrătitor *s.* ēvocātor, -ōris.
răcâi (a) radō, -ēre.
râde (a) *vb.* rīdēō, -ēre.
râgai (a) *vb.* ructō, -āre.

râgâit *s.* ructūs, -ūs.
râie *s.* scābīēs, -ēī.
râios *adj.* scābīōsus (3).
rânced *adj.* rancīdus (3).
rând *s.* grādūs, -ūs; ordō, -īnis.
rândaș *s.* aurīga, -ae.
rânduī (a) *vb.* collōcō, -āre; instaurō, -āre.
rândunică *s.* hīrundō, -īnis.
râpă *s.* rīpa, -ae.
râpos *adj.* abruptus (3).
râs¹ *s.* (zool.) rūfīus, -iī; lynx, -cis.
râs² *s.* rīsūs, -ūs.
râu *s.* amnis, -is; rīvus, -ī.
râvnă *s.* stūdiūm, -iī.
râvni (a) *vb.* appētō, -ēre; cūpīō, -ēre.
râvnire *s.* appētītīō, -ōnis.
râvnit *adj.* appētībīlis, -e.
reabilitare *s.* restītūtīō, -ōnis.
reacoperi (a) *vb.* intēgō, -ēre.
rea-credință *s.* perfīdīa, -ae.
readuce (a) *vb.* rēdūcō, -ēre; rētrāhō, -ēre.
readucere *s.* rēductīō, -ōnis.
real *adj.*; vērus (3).
realitate *s.* vērītās, -ātis.
realizare *s.* rēs, rēī.
realizat *adj.* compōs, -ōtis.
realizator *s.* confectōr, -ōris.
realiza (a) *vb.* confīcīō, -ēre.
reaminti (a) *vb.* rēmīniscor, ī.
reamintire *s.* rēcōrdātīō, -ōnis.
reanima (a) *vb.* ānīmō, -āre.
reazem *s.* cōlūmen, -īnis.
recapitula (a) *vb.* ēnumerō, -āre.
recapitulare *s.* collectīō, -ōnis.
recâștiga (a) *vb.* rēcōllīgō, -ēre; rēcūpērō, -āre.
rece *adj.* algīdus (3); frīgīdus (3); siccus (3).

recensământ *s.* censīō, -ōnis; censūs, -ūs; lustrum, -ī;
 rēcensīō, -ōnis.
recent *adj.* rēcens, -ntis.
rechema (a) *vb.* rēvōcō, -āre.
rechemare *s.* rēvōcāmēn, -īnis.
recipient *s.* conceptācūlum, -ī.
reciproc¹ *adj.* alternus (3); mūtūs (3).
reciproc² *adv.* invīcem; mūtūē; mūtūō.
recita (a) *vb.* declāmō, -āre; rēcītō, -āre; sōnō, -are.
recitare *s.* rēlātūs, -ūs.
recitativ *s.* cantīcum, -ī.
recitator *s.* dēclāmātōr, -ōris.
reciti (a) *vb.* rēlēgō, -ēre.
reclama (a) *vb.* pētō, -ēre; poscō, -ēre.
reclamant *s.* pētītōr, -ōris.
reclamat *s.* possessōr, -ōris.
reclamație *s.* conquestīō, -ōnis; pētītīō, -ōnis; postūlātīō, -ōnis.
reclădi (a) *vb.* rēaedīficō, -āre.
reclădire *s.* restītūtīō, -ōnis.
recolta (a) *vb.* metō, -ēre; dēmētō, -ēre.
recoltare *s.* messīō, -ōnis.
recoltă *s.* messis, -is; sēgēs, -ētis.
recomanda (a) *vb.* commendō, -āre.
recomandabil *adj.* commendābīlis, -e.
recomandare *s.* commendātīō, -ōnis; praescriptum, -ī.
recompensă *s.* commōdum, -ī; praemīum, -iī.
recompensa (a) *vb.* rēpendō, -ēre; hōnōrō, -āre.
reconstitui (a) *vb.* rēpārō, -āre.

reconstrucție *s.* restituitō, ōnis.

recrea *(a) vb.* integrō, -āre; remittō, -ēre; recrēō, -āre.

recreație *s.* lūsīō, -ōnis.

recreere *s.* ludus, -ī.

recrut *s.* tīrō, -ōnis.

recruta *(a) vb. (mil.)* conscribō, -ēre.

recrutare de trupe *s.* dēlectūs, -ūs.

rectifica *(a) vb.* restitūō, -ēre.

rectificare *s.* retractātīō, -ōnis.

rector *s.* ānāgnostēs, -ae.

recunoaște *(a) vb.* perspicīō, -ēre; recognoscō, -ēre.

recunoaștere *s.* cognitīō, ōnis; confessīō, -ōnis.

recunoscător *adj.* mēmōr, -ōris; grātus (3).

recunoscut *adj.* mănifestus (3).

recunoștință *s.* grătia, -ae.

recupera *(a) vb.* rēcūpērō, -āre; rēpārō, -āre.

recuperare *s.* rēcūpērātīō, -ōnis.

recurge *(a) vb.* ādhibēō, -ēre; confugīō, -ēre; rēcūrrō, -ēre.

recurs *s. (jur.)* rēcursūs, -ūs.

recuza *(a) vb.* ēiūrō, -āre.

recuzare *s.* rēiectīō, -ōnis.

recuzită *s.* spectācūlum, -ī.

reda *(a) vb.* exprimō, -ere; reddō, -ēre; restitūō, -ēre.

redacta *(a) vb.* conscribō, -ēre; perscribō, -ēre.

redactare *s.* conceptīō, -ōnis; confectīō, -ōnis; scriptīō, -ōnis; scriptum, -ī.

redobândi *(a) vb.* rēcūpērō, -āre; rēcīpīō, -ēre.

reduce *(a) vb.* contrāhō, -ēre; rēdīgō, -ēre; rēdūcō, -ēre; restringō, -ēre.

reducere *s.* contractīō, -ōnis; dēductīō, -ōnis.

redus *adj.* compendīōsus (3); exiguus (3).

redută *s.* praesīdium, -iī.

reface *(a) vb.* rēcrrēō, -āre; rēdintegrō, -āre; rēficiō, -ēre; restaurō, -āre.

refacere *s.* rēfectūs, -ūs; restitūitō, -ōnis.

referent *s.* rēlātōr, -ōris.

referi (la) *(a) vb.* pertīnēō, -ēre.

reflecta *(a) vb.* mēdītōr, -ārī; rēfērīō, -īre; rēiectō, -āre.

reflectare *s.* rēvibrātīō, -ōnis; spēcūlum, -ī.

reflecție *s.* mēdītātīō, -ōnis; reperculsiō, -ōnis.

reflex *s.* rēflexiō, -ōnis.

reflux *s.* rēpercussūs, -ūs.

reforma *(a) vb.* rēformō, -āre.

reformator *s.* correctōr, -ōris; rēformātōr, -ōris; rēprēhensōr, -ōris.

reformă *s.* rēformātīō, -ōnis; correctīō, -ōnis.

refugia *(a) vb. (refl.)* rēfūgīō, -ēre; confugīō, -ēre; perfūgīō, -ēre.

refugiat *s.* perfūga, -ae.

refugiu *s.* āsylum, -ī; rēfūgīum, -iī; stātīō, -ōnis.

refuz *s.* rēcūsātīō, -ōnis.

refuza *(a) vb.* nēgo -āre; rēcūsō, -āre; rēnuntīō, -āre.

regal *adj.* rēgīus (3); rēgālis, -e.

regalitate *s.* regnum, -ī.

regăsi *(a) vb.* rēpērīō, -īre; rēcōllīgō, -ēre.

regăsire *s.* rēpertūs, -ūs.
rege *s.* rex, rēgis.
regesc *adj.* rēgālis, -e; rēgīus (3).
regește *adv.* rēgālītēr; rēgīē.
regim politic *s.* stātūs, -ūs.
regină *s.* rēgīna, -ae.
regiune *s.* rēgīō, -ōnis.
regizor *s.* chōrāgus, -ī.
reglă (a) *vb.* mōdificō, -āre; dēmētō, -āre.
regreta (a) *vb.* suppaenītet, -ēre; dōlēō, -ēre.
regretabil *adj.* damnabilis, -e; dēsīdērābīlis, -e.
regrupa (a) *vb.* rēfōvēō, -ēre.
regulat¹ *adj.* compōsītus (3); iustus (3); ordīnātus (3); rātus (3); rectus (3).
regulat² *adv.* ordīnātē; dispōsītē.
regulă *s.* cānōn, -ōnis; lex, lēgis; praeceptum, -ī; rātīō, -ōnis; rēgūla, -ae.
reîncepe (a) *vb.* rēdintēgrō, -āre; rēfērō, rēferre.
relata (a) *vb.* narro -āre; trādō, -ēre.
relatare *s.* rēlātūs, -ūs; rēlātīō, -ōnis; trādītīō, -ōnis.
relație *s.* consortīum, -iī; officīum, -iī.
relaxa (a) *vb.* solvō, -ēre.
relaxat *adj.* latus (3).
relega (a) *vb.* rēlēgō, -āre.
relegare *s.* rēlēgātīō, -ōnis.
relief *s.* aspērītās, -ātis; ēmīnentīa, -ae.
reliefa (a) *vb.* circumlīniō, -īre.
reliefat *adj.* ānāglyptus (3); constītūtus (3).
religie *s.* sūperstītīō, -ōnis; rēlīgīō, -ōnis.
religios *adj.* rēlīgīōsus (3).

religiozitate *s.* pīētas, -ātis; caerīmōnīa, -ae.
relua (a) *vb.* rēcīpīō, -ēre; rēlēgō, -ēre; rēprēhendō, -ēre; rēsūmō, -ēre.
reluare *s.* ītērātīō, -ōnis; rēprēhensīō, -ōnis.
remarca (a) *vb.* denōtō, -āre.
remarcabil *adj.* conspīcūus (3); insignis, -e.
remarcă *s.* nōtātīō, -ōnis.
remedia (a) *vb.* succurrō, -ēre; sādō, -āre.
remediu *s.* mēdīcāmēn, -is.
remunerare *s.* rēmūnērātīō, -ōnis.
ren *s.* tārāndrus, -ī.
renal *adj.* rēnālis, -e.
renaște (a) *vb.* rēnāscor, -nāsci; rēsurgō, -ēre; rēvīrescō, -ēre; rēvīviscō, -ēre.
renăscut *adj.* rēcīdīvus (3).
renega (a) *vb.* infītīor, -ārī.
renegare *s.* āmandātīō, -ōnis.
renovare *s.* interpōlātīō, -ōnis.
rentabil *adj.* multīnummus (3); quaestūsus (3).
rentă *s.* annūum, -ī.
renume *s.* fāma, -ae.
renumit *adj.* fāmōsus (3); praeclarus (3).
renunța (a) *vb.* abdīcō, -āre; dēsīnō, -ēre; desistō.
renunțare *s.* abdīcātīō, -ōnis; rēiectīō, -ōnis.
repara (a) *vb.* corrīgō, -ēre; rēnōvō, -āre; rēpōnō, -ēre; restaurō, -āre.
reparabil *adj.* rēpārābīlis, -e; ēmendābīlis, -e.
reparație *s.* rēfectīō, -ōnis; restītūtīō, -ōnis.

repartiza (a) vb. partîor, -îri;
dîdō, -ēre; distribūō, -ēre.

repartizare s. descriptîō, -onis.

repaus s. quîēs, -ētis;
rēmisiō, -ōnis.

repede adv. cēlērîtēr; cîto;
răpîdē; rēpentē; sūbîtō.

repercusiune s. rēpulsūs, -ūs.

repeta (a) vb. dictîtō, -āre;
rēdîcō, -ēre; rēportō, -āre.

repetare s. conduplicātîō, -
ōnis; congēmînātîō, -ōnis;
rēdintēgrātîō, -ōnis.

repetat adv. crēbrō.

repetiție s. îtērātîō, -ōnis;
rēplîcātîō, -ōnis.

repezi¹ (a) vb. (refl.) ēicîō, -
ēre; ērumpō, -ēre.

repezi² (a) vb. concîtō, -āre;
prōrūō, -ēre; prōsîlîō, -îre.

repeziciune s. răpîdîtās, -ātis;
vêlōcîtās, -ātis.

replică s. contrădictîō, -ōnis;
rēplîcātîō, -ōnis.

represiune s. cōercîtîō, -ōnis.

represor s. rēpressōr, -ōris.

reprezenta (a) vb. fîngō, -ēre;
simulō, -āre.

reprezentant s. auctōr, -ōris.

reprezentare s. argūmentum, -
î; fîgūrātîō, -ōnis.

reprima (a) vb. comprîmō, -
ēre; confûtō, -āre.

reprimare s. compressîō, -
ōnis; rēfrēnātîō, -ōnis.

reproba (a) vb. concastîgō, -
āre; rēprōbō, -āre.

reprobabil adj. damnātorîus
(3).

reproduce (a) vb. effîngō, -ēre;
îmîtor, -āri; rēcŕēō, -āre;
rēgîgnō, -ēre.

reproducere s. fetura, -ae;
sēmînātîō, -ōnis.

reproș s. castigătîō, -ōnis;
ōbiectāmentum, -î;
rēprēhensiō, -ōnis.

reproșa (a) vb. crîmînor, -āri;
exprobrō, -āre; incūsō, -āre;
oppŕōbrō, -āre.

republică s. respūblica,
reipūblica.

repudia (a) vb. rēpūdîō, -āre;
dîmittō, -ēre.

repulsie s. dēclînātîō, -ōnis;
detestatîō, -ōnis; ōdîum, -îi.

reputație s. fāma, -ae;
nobîlîtas, -ātis.

resemnare s. perpressîō, -ōnis;
pătîentîa, -ae.

resemnat adj. pătîens, -ntis.

respect s. s. prospectūs, -ūs;
rēvērentîa, -ae.

respecta (a) vb. colō, -ēre;
vêrēor, -ēri.

respectabil adj. rēvērens, -
ntis.

respectare s. conservātîō, -
ōnis; dîlîgentîa, -ae.

respectat adj. invîolātus (3);
rêlîgîōsus (3).

respectuos adj. mōdestus (3);
rēvērens, -ntis.

respingător adj. foedus (3);
horridus (3); informis, -e.

respinge (a) vb. dēfendō, -
ēre; prōhîbēō, -ēre; rēcūsō, -
āre; rēmîttō, -ēre; rēpellō, -
ēre.

respingere s. dēfensiō, -ōnis;
rēcūsātîō, -ōnis.

respins adj. fastîdîtus (3).

respira (a) vb. spîrō, -āre.

respirabil adj. spirābîlis, -e.

respirație s. afflātus, -ūs;
spîrāmēn, -inis.

rest rēlîquum, -î.

restabili (a) *vb.* convălescō, ěre; rĕcrĕō, -āre; rĕdintĕgrō, -āre; restitūō, -ěre.

restabilire *s.* rĕconciliātō, -ōnis; rĕcreātō, -ōnis; rĕdintĕgrātō, -ōnis.

restant *adj.* rĕliquus (3).

restaura (a) *vb.* restaurō, -āre; rĕnōvō, -āre.

restaurare *s.* rĕdintĕgrātō, -ōnis; restitūtō, -ōnis.

restaurator *s.* rĕconciliātōr, -ōris; rĕductōr, -ōris; restitūtōr, -ōris.

restitui (a) *vb.* restitūō, -ěre; rĕtribūō, -ěre.

restituire *s.* reddītō, -ōnis.

restrānge (a) *vb.* adstringō, -ěre; lĭmō, -āre; mĭnūō, -ěre; rĕdĭgō, -ěre.

restrāns¹ *adj.* collectus (3).

restrāns² *adv.* angustē; contractē.

restrictie *s.* adiunctiō, -ōnis.

resursă *s.* ops, ōpis.

reședință *s.* mansiō, -ōnis; sĕdēs, -is; sessōrium, -iī.

reteza (a) *vb.* dĕtruncō, -āre; persĕcō, -āre; rĕcĭdō, -ěre; succĭdō, -ěre.

reticență *s.* interrumpțiō, -ōnis; rĕtĭcentĭa, -ae.

retor *s.* rhĕtōr, -oris.

retoric *adj.* rhĕtōricus (3).

retorică *s.* rhĕtōrica, -ae.

retracta (a) *vb.* rĕtexō, -ěre; rĕtractō, -āre.

retractare *s.* rĕtractātō, -ōnis; rĕceptūs, -ūs.

retrage (a) *vb.* rĕcĭpĭō, -ěre; rĕdūcō, -ěre; rĕvōcō, -āre.

retragere *s.* ābītūs, -ūs; rĕductiō, -ōnis; vācātō, -ōnis.

retras *adj.* abdītus (3);

rĕductus (3); restrictus (3);

rĕtractus (3); semotus (3).

retribuție *s.* bĕnĕficiūm, -iī.

returna (a) *vb.* versō, -āre.

retușă (a) *vb.* ĕlĭmō, -āre.

rețea *s.* plāga, -ae.

reține (a) *vb.* abstĭnĕō, -ěre; infrĕnō, -āre; rĕtĭnĕō, -ěre.

reținere *s.* abstĭnentĭa, -ae; rĕtentĭō, -ōnis.

reținut *adj.* abstĭnens, -ntis; restrictus (3).

reunire *s.* proximĭtās, -ātis.

reuniune *s.* sōdālĭtās, -ātis.

reuși (a) *vb.* succĕdō, -ěre; verruncō, -āre.

reușită *s.* successūs, -ūs; eventūs, -ūs.

revărsa (a) *vb.* (refl.) flūō, -ěre; rĕflūō, -ěre.

revărsa (a) *vb.* ĭnundō, -āre; irrĭgō, -āre.

revărsare *s.* alluviō, -ōnis; effūsĭō, -ōnis; ĕlŭvĭēs, -ĕi; prŏlŭvĭēs, -ĕi.

revărsat *adj.* sŭperflŭus (3).

revendica (a) *vb.*

deposcō, -ěre; rĕposcō, -ěre.

reveni (a) *vb.* rĕcurrō, -ěre; rĕcursō, -āre; rĕdĕō, -īri; rĕlābor, -lābī.

revenire *s.* rĕceptūs, -ūs; rĕdītō, -ōnis; rĕdītūs, -ūs; rĕgressiō, -ōnis.

revigora (a) *vb.* rĕcrĕō, -āre.

revizie *s.* rĕcognĭtiō, -onis.

revizui (a) *vb.* rĕcensĕō, -ěre; rĕtractō, -āre.

revizuire *s.* rĕceptūs, -ūs.

revoca (a) *vb.* rĕvōcō, -āre.

revocabil *adj.* rĕvōcābĭlis, -e.

revoltă *s.* dĕfectiō, -ōnis; dĕfectūs, -ūs; rĕbelliō, -ōnis;

sēcessiō, -ōnis; sēdītīō, -ōnis.
revoltător *adj.* invīdīōsus (3); indīgnus (3).
revoluție *s.* mūtātīō, -ōnis.
rezema (a) *vb.* acclīnō, -āre; annītor, -nitī.
rezerva (a) *vb.* relinquo, -ēre; servō, -āre.
rezervat *adj.* circumspēctus (3); restrictus (3).
rezervor *s.* conceptācūlum, ī.
reziduu *s.* rētrīmentum, -ī.
rezista (a) *vb.* obdūrō, -āre; obsistō, -ēre; rēsistō, -ēre; sustīnēō, -ēre; tōlērō, -āre.
rezistent *adj.* firmus (3); invictus (3); pātiens, -ntis; pernix, -īcis; praedūrus (3); tēnax, -ācis.
rezistență *s.* rētractātīō, -ōnis.
rezolva (a) *vb.* persolvō, -ēre.
rezonabil *adj.* rātiōnābīlis, e.
rezulta (a) *vb.* fīō, fīērī; nascor, nascī; prōvēnīō, -īre; sēquor, sēquī.
rezultat *s.* eventūs, -ūs; prōventūs, -ūs.
rezuma (a) *vb.* prēmō, -ēre.
rezumat *s.* argūmentum, -ī; brēvīārīum, -īī; epitoma, ae.
rid *s.* rūga, -ae.
rida (a) *vb.* irrūgō, -āre.
ridica¹ (a) *vb.* (refl.) surgō, -ēre.
ridica² (a) *vb.* sublīmō, -āre; tollō, -ēre.
ridicare *s.* lēvātīō, -ōnis; sublīmītas, -ātis.
ridicat *adj.* celsus (3); excelsus (3); sublīmīs, -e.
ridicătură *s.* suggestum, -ī.
ridiche *s.* rādīcūla, -ae.
ridicol *adj.* rīdīcūlus (3).
rigid *adv.* rigīdē.

rigiditate *s.* rigīdītas, -ātis.
riglă *s.* rēgūla, -ae.
rigoare *s.* nexūs, -ūs.
riguros *adj.* strictus (3).
rindea *s.* ascīa, -ae.
rinichi *s.* (pl.) rēnes, -um.
rinocer *s.* rhīnōcērōs, -otis.
riposta (a) *vb.* rēpercūtīō, -ēre.
ripostă *s.* responsūs, -ūs.
risc *s.* pēricūlum, -ī.
risca (a) *vb.* prōvēhō, -ēre; committō, -ēre.
riscant *adj.* cālīdus (3).
risipă *s.* largītās, -ātis; luxūria, -ae.
risipi (a) *vb.* dissipō, -āre; effundō, -ēre; fundō, -ēre; largīor, -īrī; rēsolvō, -ēre.
risipire *s.* dissipātīō, -ōnis.
risipit *adj.* ēlōtus (3).
risipitor *adj.* effusus (3).
rit *s.* rītūs, -ūs.
ritm *s.* mōdūlātīō, -ōnis; mōdus, -ī; rhythmus, -ī.
ritmat¹ *adj.* nūmērosus (3).
ritmat² *adv.* nūmērosē.
ritmic *adj.* rhythmicus (3).
ritual *s.* ōmēn, -īnis; sācrum, -ī.
rival *s.* compētitor, -ōris; hostis, -is.
rivalitate *s.* aemūlātīō, -ōnis; rīvālītās, -ātis.
rivaliza (a) *vb.* aemūlor, -ārī; certō, -āre.
roade (a) *vb.* ērōdō, -ēre; mordēō, -ēre; tērō, -ēre.
roade *s.* frugēs, -um.
roată *s.* rōta, -ae.
rob *s.* servus, -ī.
robie *s.* servītūs, -ūtis.
robinet *s.* sīlānus, -ī.
robit *adj.* obnoxīus (3).

robust *adj.* fortis, -e; rōbustus (3); vālens, -ntis.
rochie *s.* instīta, -ae.
rod *s.* conceptūs, -ūs; fētūs, ūs; frūctūs, -ūs; germēn, īnis; partūs, -ūs.
rodi (a) *vb.* prōsērō, -ēre; ūbērō, -āre.
roditor *adj.* almus (3); fēcundus (3); fertilis, -e; fructuosus (3); pinguis, -e.
rodnicie *s.* fertilītās, -ātis; ūbertās, -ātis.
rogojină *s.* phormīum, -iī; tēgēs, -ētis.
rogoz *s.* spartum, -ī.
roi (a) *vb.* exāminō, -āre.
rol *s.* persōna, -ae.
rolă *s.* scūtūla, -ae.
Roma (spec.) *s.* Urbs, Urbis.
roman (din Roma) urbanus (3).
romb *s.* rhombus, -ī.
rond *s.* circūītīō, -ōnis.
ros *adj.* derosus (3).
rost *s.* praepōsītīō, -ōnis.
roști (a) *vb.* appellō, -āre.
rostire *s.* effātūs, -ūs.
rostogoli¹ (a) *vb.* (*refl.*) volvō, -ēre.
rostogoli² (a) *vb.* vōlūtō, -āre; volvō, -ēre.
roșcat *adj.* flāvus (3); rūbens, ntis; rūfus (3).
roșcovan *adj.* subrūfus (3).
roșeață *s.* rūbōr, -ōris.
roși (a) *vb.* rūbescō, -ēre; rūbērō, -ēre.
roșiatic *adj.* rūbīcundus (3).
roșu *adj.* rūbens, -ntis; rūbēr (3); rūfus (3).
rotație *s.* circūītīō, -ōnis.
roti (a) *vb.* circumfērō, -ferre; convolvō, -ēre.

rotire *s.* circūītīō, -ōnis; rōtātūs, -ūs; vertigō, -īnis.
rotitor *adj.* vōlūbīlis, -e.
roțiță *s.* rōtūla, -ae.
rotund *adj.* glōbōsus (3); rōtundus (3).
rotunji (a) *vb.* circūlō, -āre; glōmērō, -āre.
rotunjime *s.* convexīō, -ōnis; curvātūra, -ae.
rotunjit *adj.* convexus (3); incurvus (3).
rouă *s.* sūdōr, -ōris; rōs, rōris.
roz *adj.* rōsēus (3).
rozător *s.* rōsor, -ōris.
rozmarin măcaerinthē, -ēs.
rudă *s.* cognātīō, -ōnis.
rudenie *s.* consanguīnītās, -ātis.
rug *s.* bustum, -ī; pyra, -ae.
ruga (a) *vb.* obsēcō, -āre; ōrō, -āre; poscō, -ēre; postūlō, -āre; prēcōr, -ārī; quaesō, -ēre; rogo, -are.
rugămintă *s.* dēsīdērīum, -iī; imprēcātīō, -ōnis; ōrātūs, -ūs; postūlātīō, -ōnis; rōgātīō, -ōnis.
rugăciune *s.* dēprēcātīō, -ōnis; dēvōtīō, -ōnis; supplicātīō, -ōnis.
rugăciuni *s.* (*pl.*) prēcēs, -um.
rugător *adj.* dēprēcābundus (3).
rugină *s.* rōbīgō, -īnis; ferrūgō, -īnis.
ruginit *adj.* robīgīnosus (3).
ruina (a) *vb.* destrūō, -ēre; mergō, -ēre; pōpūlor, -ārī; vastō, -āre.
ruinare *s.* dēstructīō, -ōnis.
ruinat *adj.* pūtris, -e; ēlōtus (3).

ruină *s.* lapsiō, -ōnis; , - rūina, -ae.

rula (**a**) *vb.* torquēō, -ēre.

rulou *s.* rōta, -ae.

rumega (**a**) *vb.* rūmīgō, -āre; rūmīnō, -āre.

rumegător *adj.* rūmīnālis, -e.

rumen *adj.* rūbīdus (3); rūbīcundus (3).

rupe (**a**) *vb.* frangō, -ēre; rumpō, -ēre; suffringō, -ēre.

rupere *s.* lăcērātīō, -ōnis; lănīātūs, -ūs.

rupt *adj.* lăcēr (3).

ruptură *s.* abruptiō, -ōnis; frăgōr, -ōris; ruptūra, -ae; scissūra, -ae.

rural *adj.* rūrālis, -e; vīcānus (3); villāris, -e.

rustic *adj.* rustīcānus (3); rustīcus (3).

rusticitate *s.* rūs, rūris.

rușina (**a**) *vb.* (*refl.*) dēpūdet, ēre; erubescō, -ēre; pīget, -ēre.

rușinare *s.* pūdīcītīa, -ae.

rușinat *adj.* pūdībundus (3).

rușine *s.* pūdōr, -ōris; vērēcundīa, -ae.

rușinos *adj.* pūdendus (3); pūdībundus (3); pūdīcus (3); vērēcundus (3).

rută *s.* līmēs, -ītis.

S

sabie *s.* ēnsis, -is; glādīus, -iī;
mūcrō, -ōnis.

saboți *s.* sōlēa, -ae.

sacerdoțiu *s.* sācerdōtīum, -iī.

sacoșă *s.* lūra, -ae.

sacralitate *s.* rēlīgīō, -ōnis.

sacrifica (a) *vb.* sācrīficō, -āre.

sacrificare *s.* immōlātīō, -ōnis;
mactatūs, -ūs.

sacrificiu *s.* immōlātīō, -ōnis;
sācrīficiūm, -iī.

sacrilegiu *s.* pīacūlum, -ī;
sācrīlēgiūm, -iī.

sacrosanct *adj.* sācrōsanctus
(3).

sacru *adj.* sācēr (3); sanctus
(3).

salamandră *s.* salamandra, -
ae.

sală *s.* ātrīum, -iī.

salbă *s.* phālērae, -ārum.

salcie *s.* sālictum, -ī; sālix, -
īcis.

saline *s.* sālīnae, -ārum.

salivă *s.* sālīva, -ae.

saltea *s.* culcīta, -ae.

salut *s.* consālūtātīō, -ōnis.

Salut! Sănătate! *vb.* salvē.

salutare *s.* sālūs, -ūtis.

saluta (a) *vb.* sālūtō, -are;
salvēō, -ēre.

salva (a) *vb.* servō, -āre.

salvabil *adj.* servābīlis, -e.

salvare *s.* sālūs, -ūtis.

salvator *s.* servātōr, -ōris.

salvator *adj.* sālūtāris, -e.

samar *s.* strātum, -ī.

sanctificare *s.* sanctīfīcātīō, -
ōnis.

sanctuar *s.* templum, -ī.

sanctiune *s.* poena, -ae.

sandală *s.* sōlēa, -ae; crēpīda,
-ae; crēpis, -īdis.

santinelă *s.* custōdīa, -ae.

sapă *s.* rastēr, -trī; rūtrum, -ī.

saramură *s.* salsamentum, -ī;
salsūra, -ae.
sarcasm *s.* ācūlēus, -ī.
sarcastic *adj.* āmārus (3).
sarcină *s.* grāvēdō, -īnis;
nēgōtium, -īī; pensum, -ī;
sarcīna, -ae.
sarcofag *s.* arca, -ae.
sardea *s.* sāperda, -ae.
sare *s.* sāl, sālīs.
sat *s.* pāgus, -ī; vīcus, -ī.
satâr *s.* cōpis, -īdis; mǎchaera,
-ae.
satir *s.* semīcāpēr, -prī.
satiră *s.* sătūra, -ae; sermō, -
ōnis.
satisface (a) *vb.* sătīō, -āre;
sătūrō, -are.
satisfacție *s.* sătisfactīō, -ōnis.
satisfăcut *adj.* contentus (3).
sau *conj.* aut.
savant *adj.* stūdīōsus (3);
doctus (3).
savoare *s.* gustūs, -ūs;
suāvītās, -ātis; sūcus, -ī.
savura (a) *vb.* rēgustō, -āre.
savuros *adv.* sǎpīdē.
să *conj.* cu *conjunctivul*
quōmīnus; ut.
să nu *conj.* cu *conjunctivul* nē.
săculeț *s.* saccellus, -ī.
sădi (a) *vb.* infōdīō, -ēre;
insērō, -ēre; sērō, -ēre.
sădire *s.* consītūra, -ae.
săgeată *s.* sagitta, -ae.
săgeta (a) *vb.* sǎgittō, -āre.
săgetător¹ *s.* sǎgittārīus, -īī.
săgetător² *adj.* tēlīfēr (3).
sălaș *s.* cāvēa, -ae; sēdēs, -is;
stătīō, -ōnis.
sălășlui (a) *vb.* stăbūlō, -āre.
sălbatic *adj.* āgrestis, -e; fērus
(3); saevus (3); silvātīcus (3).

sălbătici (a) *vb.* crūdescō, -
ēre.
sălbăticie *s.* fērītās, -ātis;
īnhūmānītās, -ātis.
sălta (a) *vb.* sālīō, sālīre.
sămânță *s.* germēn, -īnis;
sēmēn, -īnis.
sănătate *s.* sālūbrītās, -ātis;
sālūs, -ūtis; sǎnītās, -ātis;
vālētūdō, -īnis.
sănătos *adj.* sālūbēr (3);
salvus (3); sǎnus (3); vālens,
-ntis; vālīdus (3).
săpa (a) *vb.* fōdīō, -ēre;
rēfōdīō, -ēre; sulcō, -āre.
săpare *s.* fossīō, -ōnis.
săpător *s.* fossōr, -ōris.
săpătură *s.* defossūs, -ūs.
săptămână *s.* hebdōmās, -
adis.
săpun *s.* sǎpō, -ōnis.
săra (a) *vb.* sallīō, -īre.
sărac *adj.* paupēr, -ēris.
sărat *adj.* salsus (3).
sărăcăcios *adj.* paupēr, -ēris.
sărăci (a) *vb.* paupērō, -āre.
sărăcie *s.* paupertās, -ātis.
sărătură *s.* salsūra, -ae.
sărbătoare *s.* festum, -ī.
sărbătoresc *adj.* festus (3).
sărbători (a) *vb.* cēlēbrō, -āre;
concelebrō, -āre.
sărbătorire *s.* cēlēbrătīō, -
ōnis.
sări (a) *vb.* exsultō, -āre; sālīō,
-īre; subsultō, -āre.
săritură *s.* assultūs, -us;
exsultātīō, -ōnis; saltūs, -ūs.
sărman *adj.* mīsellus (3).
sărut *s.* oscūlum, -ī.
săruta (a) *vb.* bāsīō, -āre;
oscūlor, -āri.
sărutare *s.* bāsīātīō, -ōnis;
oscūlātīō, -ōnis.

sătesc *adj.* pāgānīcus (3);
vīcānus (3).
sătul *adj.* pastus (3); sătūr (3).
sătura (a) *vb.* sătīō, -āre;
sătūrō, -āre.
sāvârși (a) *vb.* perficiō, -ēre;
gērō, -ēre.
sāvârșire *s.* effectiō, -ōnis.
sāvârșit *adj.* rātus (3).
sāvârșitor *s.* confectōr, -ōris.
săcâi (a) *vb.* ogganīō, -īre.
săcâitor *adj.* pūtīdīuscūlus (3).
sâmbure *s.* ācīnum, -ī.
sân *s.* gremīum, -iī; sīnūs, -ūs.
sânge *s.* crūr, -ōris; sanguīs,
-īnis.
sângera (a) *vb.* sanguīnō,
āre.
sângerare *s.* sanguinātīō, -
ōnis.
sângeros¹ *adv.* crūentē.
sângeros² *adj.* crūentus (3);
sanguīnolentus (3).
sârguincios *adj.* sēdūlus (3);
strēnūs (3); stūdīōsus (3).
sârguință *s.* sēdūlītās, -ātis;
strēnūtās, -ātis; stūdīum, -iī.
scamator *s.* pīlārīus, -ī.
scandal *s.* flāgītīum, -iī.
scandalos¹ *adv.* flāgītīōsē.
scandalos² *adj.* infāmis, -e.
scară¹ *s.* (pl.) scālae, -ārum.
scară² *s.* grādātīō, -ōnis.
scaun *s.* cāthēdra, -ae; sēdīlē,
-is; sella, -ae.
scădea (a) *vb.* curtō, -āre;
lēvō, -āre; tabescō, -ēre;
tēnūō, -āre.
scădere *s.*; dēmīnūtīō, -ōnis;
rēmīssīō, -ōnis; submissīō, -
ōnis.
scălda (a) *vb.* alluō, -ēre; lūō, -
ēre; rīgō, -āre.

scăpa (a) *vb.* fūgīō, -ēre;
servō, -āre.
scăpare *s.* sālūs, -ūtis.
scăpăra (a) *vb.* scintillō, -āre;
fulgēō, -ēre.
scăpărare *s.* scintillātīō, -ōnis.
scărmăna (a) *vb.* ampectō, -
ēre.
scărpina (a) *vb.* radō, -ēre;
rēfricō, -āre.
scâncet *s.* vāgītūs, -ūs;.
scânci (a) *vb.* congēmō, -ēre;
pīpīlō, -āre; vāgīō, -īre.
scândură *s.* scandula, -ae;
tăbūla, -ae.
scânteia (a) *vb.* lūcēō, -ēre;
mīcō, -āre; scintillō, -āre.
scânteie *s.* favilla, -ae;
ignīcūlus, -ī; scintilla, -ae.
scânteiere *s.* scintillātīō, -ōnis.
scânteietor *adj.* lumīnosus
(3); mīcans, -ntis.
scânteioară *s.* scintillula, -ae.
scărbă *s.* pīgrītīa, -ae.
scărbi (a) *vb.* pīget, -ēre.
scărțait *s.* strīdōr, -ōris.
scenă *s.* scaena, -ae.
scenic *adj.* scaenīcus (3).
sceptic *s.* ōpīnătōr, -ōris.
sceptru *s.* scēptum, -ī.
schelă *s.* contignātīō, -ōnis.
schelet *s.* scēlētus, -ī.
scheuna (a) *vb.* gannīō, -īre.
scheunat *s.* gannītus, -ūs.
schilod *adj.* vătīus (3).
schilodire *s.* distortīō, -ōnis.
schilodit *adj.* dēbīlis, -e.
schimb *s.* mūtātīō, -ōnis.
schimba (a) *vb.* mūtō, -āre;
convertō, -ere.
schimbare *s.* commūtātīō, -
ōnis; commūtātūs, -ūs;
translātīō, -ōnis.
schimbat *adj.* vārīus (3).

schimbator *adj.* flexibîlis, -e;
mîbîlis, -e; mîtîbîlis, -e;
vîrîbîlis, -e; vîrius (3).
schimonosit *adj.* vultûosus
(3).
schingiui (a) *vb.* tortî, -âre.
schingiuire *s.* tormentum, -î.
schiop *s.* tardîpes, -pêdis.
schîta (a) *vb.* dêlîněî, -âre;
praeformî, -âre; praescribî, -
êre.
schîtat *adj.* mînîgrammus (3).
schîță *s.* conspectûs, -ûs;
grâphis, -îdis; informîtiî, -
înis; lîněâmentum, -î.
sciatică *s.* îschîās, -âdis.
sciziune *s.* scissûra, -ae.
sclav eliberat *s.* lîbertus, -î.
sclav *s.* pûer, -î; servus, -î.
sclavă *s.* serva, -ae.
sclavie *s.* servîtiî, -îi;
servitûs, -tûtis.
sclipi (a) *vb.* splendî, -êre;
scintillî, -âre.
sclipitor *adj.* vîtrîus (3).
scoabă *s.* ansa, -ae.
scoarță *s.* cîlyx, -ycis; cortex,
-îcis; crusta, -ae; membrăna,
-ae.
scoate (a) *vb.* rêdûcî, êre;
trăhî, -êre; vellî, -êre.
scoatere *s.* dêductî, -înis;
êductî, -înis.
scobi (a) *vb.* cāvî, -âre; curvî,
-âre; excavî, -âre.
scobit *adj.* căvernîsus (3);
cāvus (3); concāvus (3).
scobitură *s.* cătînum, -î;
cāvătî, -înis.
scoică *s.* bălănus, -î; concha,
ae; mûrex, -îcis.
scop *s.* finis, -is; prîpîsîtum,
î; scîpus, -î.
scorbură *s.* căverna, -ae.

scormoni (a) *vb.* rîmor, -ârî;
scrûtor, -ârî; suffîdî, -êre.
scormonitor *s.* scrûtătîr, -îris;
rîmătîr, -îris.
scorni (a) *vb.* fingî, -êre.
scorie *s.* milva, -ae.
scorpion *s.* scorpî, -înis.
scorțișoară *s.* cāsîa, -ae.
scorțos *adj.* squâlîdus (3).
scoruș *s.* sorbus, -î.
scotoci (a) *vb.* excutiî, -êre;
scrûtor, -ârî.
scrășnet *s.* strîdîr, -îris.
scrib *s.* scriba, -ae.
scrie (a) *vb.* scribî, -êre.
scriere *s.* scriptî, -înis.
scriitor *s.* scriptîr, -îris.
scrin *s.* scrîniî, -îi.
scripete *s.* trîchîlea, -ae;
tormentum, -î.
scris *s.* scriptum, -î; scriptî,
înis.
scrisoare¹ *s. (pl.)* littêrae,
ârî.
scrisoare² *s.* epistula, -ae.
scroafa *s.* sîs, sîis.
scrumbie *s.* scombîr, -brî.
scrupul *s.* observîtiî, -înis.
scrupulos¹ *adj.* cûrîosus (3);
mîrîosus (3).
scrupulos² *adv.* mîrîsî;
îpîrîsî; sanctî.
scruta (a) *vb.* perscrûtor, -ârî.
scufunda (a) *vb.* dêmergî,
êre; immergî, -êre; mergî, -
êre; submergî, -êre.
scufundare *s.* demersûs, -ûs.
scuipa (a) *vb.* aspî, -êre;
spî, -êre; spîtiî, -âre.
scuipat *s.* spîtum, -î; sâlîva, -
ae.
scula¹ (a) *vb. (refl.)* surgî,
êre.
scula² (a) *vb.* consurgî, -êre.

sculpta (a) *vb.* scalpō, -ĕre;
sculpō, -ĕre.
sculptat *adj.* sculptilis, -e.
sculptor *s.* sculptor, -ōris.
sculptură *s.* sculptura, -ae.
scump *adj.* cārus (3);
prētiosus (3).
scumpete *s.* cārītās, -ātis.
scumpire *s.* ādiectiō, -ōnis.
scund *adj.* parvus (3).
scupulos *adj.* attentus (3).
scurge (a) *vb.* (*refl.*) dēflūō, -
ĕre; efflūō, -ĕre; flūō, -ĕre.
scurge (a) *vb.* lābor, lābī.
scurgere *s.* dēflūvium, -iī;
prōfūsio, -ōnis.
scurs *adj.* transactus (3).
scurt¹ *adj.* brēvis, -e; concisus
(3); succinctus (3); truncus
(3).
scurt² *adv.* arctē; pressē;
siccē.
scurta (a) *vb.* ampūtō, -āre;
brēviō, -āre; curtō, -āre;
truncō, -āre.
scurtat *adj.* curtus (3).
scurtătură *s.* angustiae, -
arum.
scurtime *s.* brēvītās, -ātis.
scut *s.* aegis, -idis; lorica, -ae;
umbō, -ōnis.
scutec *s.* pannus, -ī.
scutece *s.* (*pl.*) incūnābula, -
orum.
scuti (a) *vb.* solvō, -ĕre.
scutier *s.* armigēr, -erī.
scutire *s.* excūsātiō, -ōnis;
vācātīō, -ōnis.
scutit *adj.* immūnis, -e.
scutura (a) *vb.* āgītō, -āre;
iactō, -āre; vībrō, -āre.
scuturare *s.* discussiō, -ōnis;
iactātīō, -ōnis.
scuza (a) *vb.* excūsō, -āre.

scuzabil *adj.* excūsābilis, -e.
scuză *s.* excūsātiō, -ōnis.
seara¹ *adv.* serō.
seară² *s.* vespēr, -ĕris (-ĕri);
vespĕra, ae.
sec *adj.* ārīdus (3).
seca (a) *vb.* siccō, -āre; ūrō, -
ĕre.
secară *s.* sēcāle, -is.
secare *s.* siccātiō, -ōnis;
siccītās, -ātis.
secat¹ *adv.* siccē.
secat² *adj.* siccus (3).
secătui (a) *vb.* siccō, -āre.
secera (a) *vb.* frūmentor, -ārī;
metō, -ĕre.
secerare *s.* messiō, -ōnis.
secerat *adj.* tonsus (3).
seceră *s.* falx, -cis.
secerător *s.* messor, -ōris.
seceriș *s.* messis, -is.
secetă *s.* siccītās, -ātis.
secetos *adj.* sītīcūlōsus (3).
sechestrare *s.* prĕhensiō, -
ōnis.
secol *s.* saeculum, -ī; aevum, -
ī.
secret *s.* sēcŕētum, -ī.
secret³ *adj.* absconditus (3);
arcānus (3); occultus (3);
sēcŕētus (3).
secretar *s.* littĕrātus, -ī; scriba,
-ae.
secrete *s.* mystĕriūm, -iī.
secreție *s.* hūmōr, -ōris.
sectă *s.* familia, -ae; sectūra, -
ae.
secular *adj.* saeculāris, -e.
secund *adj.* sēcundus (3).
secundar *adj.* sēcundarius (3).
secure *s.* sēcūris, -is.
securitate *s.* sēcūritās, -ātis.
sediu *s.* sēdēs, -is.
seducător *adj.* blandus (3).

seduce (a) *vb.* sēdūcō, -ēre;
sollīcītō, -āre; sublectō, -āre.

seducere *s.* stūprum, -ī.

seducție *s.* corruptiō, -ōnis.

selecta (a) *vb.* allēgō, -ēre.

selectie *s.* sēlectiō, -ōnis.

semăna (a) *vb.* insēmīnō, -āre;
insērō, -ēre; obsērō, -ēre;
sēmīnō, -āre; sērō, -ēre.

semănat *s.* sementis, -is.

semănător *s.* sēmīnătōr, -ōris;
sătōr, -ōris.

semeț *adj.* altus (3); ardūus
(3); arrōgans, -ntis.

semicerc *s.* sēmīorbis, -is;
hemīcyclūm, -īī.

semințe *s.* căprīficus, -ī.

semn *s.* index, -īcis; indicīum,
-īī; nōta, -ae; signum, -i.

semna (a) *vb.* assignō, -āre;
conscribō, -ēre.

semnal *s.* signum, -ī.

semnala (a) *vb.* dissignō, -āre;
signō, -āre.

semnalat *adj.* nōtābīlis, -e.

semnalizare *s.* monstrātūs, -
ūs.

semnare *s.* subscriptiō, -ōnis.

semnătură *s.* chīrōgraphum,
ī.

semnifica (a) *vb.* significō, -
are.

semnificație *s.* significātiō, -
ōnis; significātūs, -ūs.

senat *s.* curīa, -ae; sēnātūs, -
ūs.

senator *s.* sēnătōr, -ōris;
pătēr, -tris.

senin *adj.* candīdus (3);
plācātus (3); sērēnus (3).

seninătate *s.* sērēnītās, -ātis;
sērēnum, -ī.

sens *s.* nōtīō, -ōnis; sensūs, -
ūs; significātiō, -ōnis.

sensibil *adj.* mīsērīcors, -
cordis; sensībīlis, -e.

sensibilitate *s.* mollītīa, -ae;
sensūs, -ūs.

sentiment *s.* affectiō, -ōnis;
affectus, -ūs; sensūs, -ūs.

sentință *s.* arbitrātūs, -us;
sententīa, -ae.

senzație *s.* impressiō, -ōnis;
intellectūs, -ūs; pulsūs, -ūs;
sensūs, -ūs.

senzual *adj.* luxūrīosus (3);
vōluptārīus (3).

senzualitate *s.* luxūrīa, -ae;
mollītīa, -ae.

separa (a) *vb.* segrēgō, -are;
sepārō, -āre.

separabil *adj.* sēpārābīlis, -e.

separare *s.* sēcessūs, -ūs;
sēiunctiō, -ōnis.

separat¹ *adv.* carptīm;
prīvātīm; sepārātīm.

separat² *adj.* sēiugātus (3);
sēpār, -pāris; singūlārīus (3).

separație *s.* sēpārātiō, -ōnis.

sepie *s.* sēpīa, -ae.

septembrie *s.* septembēr,
bris.

septemvir *s.* septemvīr, -ī.

septentrional *adj.* āquīlonālis,
-e.

septic *adj.* sēptīcus (3).

ser *s.* hūmōr, -ōris.

serie *s.* ordō, -īnis; sērīēs, -ēi.

seringă *s.* clystēr, -ēris.

serios *adj.* grāvis, -e; sēvērus
(3); sōbrīus (3).

seriozitate *s.* austērītās, -ātis;
grāvītās, -ātis; sēvērītās,
ātis.

servi (a) *vb.* administrō, -āre;
appōnō, -ēre; inservīō, -īre;
servīō, -īre.

serviabil *adj.* officīōsus (3).

serviciu militar *s.* mīlītīa, -ae; stipendium, -iī.
serviciu *s.* grātīa, -ae; mīnistērīum, -iī; munūs, -ēris; officium, -iī; ōpēra, -ae.
servil *adj.* ancillāris, -e; hūmīlis, -e; servus (3).
servilism *s.* obsēquium, -iī; servitium, -iī.
servitor *s.* mīnistēr, -trī; administrātōr, -ōris.
servitute *s.* servitus, -tutīs.
sete *s.* sītis, -is.
seu *s.* sēbum, -ī.
sevā *s.* pitūtīa -ae; sūcus, -ī.
sever *adj.* ācerbus (3); asper (3); saevus (3); sēvērus (3); strictus (3).
severitate *s.* saevitīa, -ae; sēvēritās, -ātis.
sex¹ (nedeclinat) *s.* sēcūs.
sex² *s.* sexūs, -ūs.
sfārāma (a) *vb.* frangō, -ēre; frīō, -āre; quassō, -āre; rumpō, -ēre.
sfat *s.* consīlīum, -iī; mōnītūs, -ūs; praeceptum, -ī.
sfātuitor *s.* mīnistēr, -trī; mōnītōr, -ōris.
sfārāmāre *s.* confectiō, -ōnis; proculcatīō, -ōnis.
sfātui (a) *vb.* consuādēō, -ēre; suādēō, -ēre.
sfânt *adj.* augustus (3); sēcēr (3); sanctus (3).
sfârși (a) *vb.* claudō, -ēre; dēcēdō, -ēre; solvō, -ēre.
sfârșit *s.* exitūs, -ūs; finis, -is; occāsūs, -ūs.
sfârtecare *s.* lānīatīō, -ōnis.
sfâșia (a) *vb.* ēviscerō, -āre; lācērō, -āre; lānīō, -āre; sēcō, -āre; vōrō, -āre.

sfâșiere *s.* lācērātīō, -ōnis; lānīātūs, -ūs.
sfecălă *s.* beta, -ae.
sferă *s.* glōbus, -ī; pīla, -ae; sphaera, -ae.
sfert *s.* quādra, -ae; quarta, -ae; quartum, -ī.
sfetnic *s.* consīlīātor, -ōris; suāsōr, -ōris.
sfială *s.* pūdōr, -ōris; tīmīdītās, -ātis; vērēcundīa, -ae.
sfida (a) *vb.* contemnō, -ēre.
sfii (a) *vb.* (refl.) vērēor, -ērī; vērēcundor, -ārī.
sfințenie *s.* rēlīgīō, -ōnis; sanctīmōnīa, -ae; sanctītūdō, -inis.
sfinți (a) *vb.* consēcōr, -āre; sanctīficō, -āre.
sfințire *s.* dēdīcātīō, -ōnis.
sfințit *adj.* auspīcātus (3); sēcōrātus (3).
sfios *adj.* pūdīcus (3); pūdībundus (3); vērecundus (3).
sfoară *s.* līnum, -ī; spīra, -ae; fūnīcūlus, -ī.
sforăi (a) *vb.* rhoncō, -āre.
sforăit *s.* rhonchus, -ī.
sforța (a) *vb.* connītor, -nītī.
sforțare *s.* nīsūs, -ūs.
sfredeli (a) *vb.* pertērēbrō, -āre; tērēbrō, -āre.
sibilic *adj.* vātīcīnīus (3).
sicriu *s.* cāpūlus, -ī.
sidefiu *adj.* ēburneus (3).
sideral *adj.* astrīcus (3).
siestă *s.* mērīdīātīō, -ōnis.
sifon *s.* sīphō, -ōnis.
sigila (a) *vb.* signō, -āre.
sigilare *s.* obsignātīō, -ōnis.
sigiliu *s.* pittācium, -iī; sīgillum, -ī; signum, -ī ;

sigur¹ *adj.* certus (3); fidus (3); tūtus (3); vēridīcus (3).

sigur² *adv.* certum; indūbītātē; plācīdē; rectē.

siguranță *s.* fidentīa, -ae; fidūcia, -ae; incōlūmītās, -ātis.

sila *s.* fastīdium, -iī; pīgrītīa, -ae; taedīum, -iī.

silabā *s.* syllāba, -ae.

sili¹ **(a)** *vb.* (*refl.*) sūdō, -āre, *vb.* enītor, -nitī.

sili² **(a)** *vb.* cōercēō, -ēre; cōgō, -ēre; compellō, -ēre; instō, -āre; nītor, nītī.

silintā *s.* dīlīgēntīa, -ae; ōpēra, -ae; prōpērantīa, -ae; sēdūlītās, -ātis.

silit *adj.* cōactus (3); convulsus (3); prōlapsus (3).

silitor *adj.* impīgēr (3); sēdūlus (3).

silogism *s.* interrōgātīō, -ōnis; syllōgismus, -ī.

siluit *adj.* pērinvītus (3).

simbol *s.* symbōlus, -ī.

simbolic *adv.* symbōlicē.

simetric¹ *adj.* ānālogus (3).

simetric² *adv.* concinnē.

simetrie³ *s.* concinnītās, -ātis.

similar *adv.* sīmīlītēr.

simpatie *s.* fāvōr, -ōris; sympāthīa, -ae.

simplificare *s.* rēplīcātīō, -ōnis.

simplitate *s.* cīvīlītās, -ātis; simplīcītās, -ātis.

simplu¹ *adj.* rūdis, -e; rustīcus (3); simplex, -īcis.

simplu² *adv.* attēnūātē; ēnucleātē; mērē; subtīlītēr.

simptom *s.* signīficātīō, -ōnis.

simț *s.* sensūs, -ūs.

simți **(a)** *vb.* sentīō, -īre.

simțire *s.* mōtus, -ūs; sensūs, -ūs.

simula **(a)** *vb.* fallō, -ēre; simūlō, -āre.

simulacru *s.* sīmūlācrum, -ī; umbra, -ae.

simulare *s.* sīmūlātīō, -ōnis.

simulat *adj.* mīmīcus (3); emēdītatus (3).

simultan *adv.* coniunctīm.

sincer¹ *adv.* apertē; candīdē; ingēnūē; sincērē.

sincer² *adj.* prōbus (3); sincērus (3); vērus (3).

sinceritate *s.* ingēnūītās, -ātis; sincērītās, -ātis.

singur *adj.* singūlaris, -e; sōlus (3); ūnus (3).

singuratic *adj.* sēcērētus (3); sōlīvāgus (3).

singurătate *s.* sōlītūdō, -īnis; vastītās, -ātis.

sinistru¹ *adv.* lūgūbrē.

sinistru² *adj.* fūnestus (3); luctīfēr (3); saevus (3).

sinonim *s.* cōniugātīō, -ōnis.

sinuos *adj.* maeandratu (3); oblīquus (3); perplexus (3); sīnūosus (3); vermīcūlātus (3).

sinus *s.* sīnūs, -ūs.

sistem *s.* artīficiūm, -iī; harmōnīa, -ae; instītūtīō, -ōnis; rātīō, -ōnis.

sistematic *adv.* partītē.

situare *s.* pōsītūra, -ae.

situat *adj.* sītus (3).

situație *s.* circumstantīa, -ae; grādūs, -ūs; pōsītīō, -ōnis; stātūs, -ūs.

slab *adj.* dēbīlis, -e; imbēcillus (3); impōtens, -ntis; infirmus (3); invālīdus (3); lentus (3); lēvis, -e; mollis, -e; tēnūis, -e.

slăbănog *adj.* vęgrandis, -e.
slăbl (a) *vb.* dębılıtō, -ăre;
 dęcrescō, -ere; mınũdō, -ere;
 solvō, -ere.
slăblclune *s.* ignāvīa, -ae;
 imbęcillitās, -ātis; frągılıtās, -
 ātis; ignāvīa, -ae; nęquıtīa, -
 ae.
slăbire *s.* dęfectūs, -ūs;
 extenuātīdō, -ōnis; infirmattīdō, -
 ōnis; ręmissīdō, -ōnis;
 ręsölütīdō, -ōnis; sölütīdō, -ōnis.
slăbit *adj.* aeger (3);
 lăbęfactus (3); marcıdus (3);
 subdębılıtātus (3).
slănină *s.* lardum, -ī.
slăvi (a) *vb.* canō, -ere;
 praedıcō, -ăre.
slăvit *adj.* mactus (3).
slei (a) *vb.* tērō, -ere.
sleire *s.* tăbęs, -is.
slelt *adj.* exsanguis, -e;
 lăbęfactus (3).
slinos *adj.* sordıtātus (3).
slobod *adj.* latus (3).
slobozi (a) *vb.* solvō, -ere.
slobozire *s.* emissiō, -ōnis;
 immissiō, -ōnis.
slugarnic *adj.* vernılis, -e.
slugă *s.* ägăsō, -ōnis.
slujbaș *s.* mınistēr, -trī.
slujbă *s.* mınistērıum, -iī;
 cūrătīdō, -ōnis.
sluji (a) *vb.* mınistrō, -ăre;
 servıdō, -īre; stıpendıor, -ărī.
slujitor *s.* fămulus, -ī;
 mınistrătōr, -ōris.
slujnică *s.* ancilla, -ae; fămula,
 -ae.
smarald *s.* smăragdus, -ī;
 bęryllus, -ī.
smălțui (a) *vb.* pingō, -ere.
sminteală *s.* ämentīa, -ae;
 deliratıdō, -ōnis.

smintit *adj.* dęmens, -ntis.
smirnă *s.* myrrha, -ae; smyrna
 (smurna), -ae.
smoală *s.* bıtümën, -īnis; pix,
 pıcis.
smoc *s.* crista, -ae.
smochin *s.* ficus, -ūs.
smoli (a) *vb.* pıcō, -ăre.
smulge (a) *vb.* dętrăhō, -ere;
 dırıplō, -ere; eripiō, -ere;
 stringō, -ere.
smulgere *s.* raptūs, -ūs;
 ręvulsıdō, -ōnis.
snoavă *s.* fabella, -ae.
snop *s.* mergęs, -ītis.
soacră *s.* sōcrūs, -ūs.
soare *s.* söl, sölis.
soarta *s.* fătum, -ī; fortūna, -
 ae; sors, -rtis.
sobrietate *s.* contınentīa, -ae;
 frugalıtās, -ātis; tempęrantīa,
 -ae.
sobru *adv.* căstıgătē;
 frųgălıtēr; subtılıtēr.
sobru *adj.* parcus (3); sănus
 (3); sōbrıus (3).
soc *s.* sambucus, -ī.
sociabil *adj.* sōcıabılis, -e.
sociabilitate *s.* commünıtās, -
 ātis.
social *adj.* sōcıălis, -e;
 sōcıabılis, -e.
societate *s.* sōcıętās, -ātis.
soclu *s.* quădra, -ae.
socoteală *s.* rătıdō, -ōnis.
socoti (a) *vb.* aestimō, -ăre;
 arbıtror, -ărī; censēdō, -ere;
 dūcō, -ere; pūtō, -ăre; stătūdō,
 -ere.
socotire *s.* nümerătıdō, -ōnis.
socotit *adj.* rătus (3).
socotitor *s.* compūtătōr, -ōris.
socru *s.* sōcēr, -ērī.
sodă *s.* nıtrum, -ī.

sofism *s.* sōphisma, -ătis.
sofist *s.* sōphista, -ae.
sofistic *adj.* captivus (3).
soi *s.* sēmēn, -inis.
sol (pământ) *s.* tellūs, -ūris; terra, -ae.
sol (trimis) *s.* legatus, -ī; nuntius, -ii; orator, -ōris.
solar *adj.* solāris, -e.
soldat *s.* miles, -itis.
soldă *s.* stipendium, -iī.
soldătesc *adj.* mănipulāris, -e.
soldătește *adv.* mīlitaritēr.
solemn¹ *adv.* affirmatē.
solemn² *adj.* cēlēber (3); festus (3); sollemnis, -e.
solemnitate *s.* cēlēbratīō, -ōnis; cēlēbrītās, -ātis; sollemnītās, -ātis.
solicita (a) *vb.* prēhensō, -āre.
solicitare *s.* sollīcītātīō, -ōnis.
solid *adj.* firmus (3); rōbustus (3); sōlīdus (3); tōrōsus (3); vālīdus (3).
solidifica (a) *vb.* glācīō, -āre.
soliditate *s.* firmītās, -ātis; firmītūdō, -inis; stābīlītās, -ātis.
solie *s.* lēgātīō, -ōnis.
solitar *adj.* dēsertus (3); sōlītārius (3); sōlīvāgus (3); sōlus (3).
solitudine *s.* sōlītūdō, -inis.
solstițiu *s.* solstītiūm, -iī.
solubil *adj.* līquābīlis, -e.
solz *s.* squāma, -ae.
solzos *adj.* squamosus (3).
soma (a) *vb.* interpellō, -āre; appellō, -āre.
somn adânc *s.* sōpōr, -ōris.
somn *s.* somnus, -ī.
somnifer *adj.* sōpōrīfēr (3);
somnolent *adj.* somnīfēr (3).
somnolență *s.* ēlūcus, -ī.

somnoros *adj.* dapsilis, -e; somnolentus (3).
somptuos *adv.* lautē; dapsilē; magnīficē.
somptuozitate *s.* magnīficentīa, -ae.
sonda (a) *vb.* praetentō, -āre.
sondă *s.* specillum, -ī.
sonor *adj.* sōnōrus (3); tinnūlus (3); vocalis, -e.
sonoritate *s.* consōnantīa, -ae.
soră *s.* sōrōr, -ōris.
sorbi (a) *vb.* adbībō, -ēre; sorbēō, -ēre; sūgō, -ēre.
sorbire *s.* sorbītīō, -ōnis; haustūs, -ūs.
sortit *adj.* nātus (3).
sosi (a) *vb.* accēdō, -ēre; adsum, ādesse; advēnīō, -īre; pervēnīō, -ire.
sosire *s.* adventus, -ūs.
soț *s.* mārītus, -ī; sponsus, -ī; vīr, vīrī.
soție *s.* cōniux, -ugis; marīta, -ae; uxōr, -ōris.
spadă *s.* glādīus, -iī.
spaimă *s.* pāvōr, -ōris; terrōr, -ōris; trēmōr, -ōris.
spânzura (a) *vb.* pendēō, -ēre; suspendō, -ēre.
spânzurare *s.* suspendiūm, -iī.
spânzurat *s.* furcīfēr, -erī.
spânzurătoare *s.* pătībūlum, -ī.
sparanghel *s.* aspārāgus, -ī.
sparge (a) *vb.* frangō, -ēre; perfringō, -ēre; prōfringō, -ēre; quātīō, -ēre; rēfringō, -ēre; rumpō, -ēre.
spart *adj.* rīmōsus (3).
spasmă *s.* (pl) vermīna, -um.
spasmodic *adj.* convulsus (3).
spate *s.* dorsum, -ī; tergum, -ī.
spatulă *s.* spātha, -ae.

spațios *adj.* latus (3);
spătiōsus (3).
spațiu *s.* intervallum, -ī;
spătiūm, -iī.
spăla¹ (a) *vb.* (*refl.*) lāvō, -āre,

spăla² (a) *vb.* ablūō, -ēre; lāvō,
-ēre; lūō, -ēre.
spălare *s.* ablutīō, -ōnis;
lāvātīō, -ōnis; purgātīō, -ōnis.
spălat *adj.* ēlōtus (3); tersus
(3).
spărgător *s.* effractārius, -iī.
spărtură *s.* frāgōr, -ōris; rīma,
-ae.
specie *s.* gēnūs, -ēris.
spectacol *s.* spectāculum, -ī.
spectator *s.* spectātōr, -ōris.
spectru *s.* effigīēs, -ēī; īmāgō,
-īnis; phantasma, -ātis;
sīmūlācrum, -ī.
speculant *s.* sector, -ōris.
spera (a) *vb.* spērō, -āre.
speranță *s.* spēs, -ēī.
speria (a) *vb.* terrificō, -āre.
sperietoare *s.* terricula, -ae.
sperjur *adj.* periūrus (3).
sperjur *s.* periūrūm, -iī.
spetează *s.* plūtūs, -ī.
speță *s.* fīgūra, -ae.
spic de grâu *s.* ārista, -ae.
spic *s.* pānus, -ī; spīca, -ae.
spicui (a) *vb.* trāicīō, -ēre.
spicuire *s.* spīcilēgiūm, -iī.
spicuit *adj.* collectīciūs (3).
spin *s.* ruscum, -ī; spīna, -ae;
sudis, -is.
spinos *adj.* sentus (3);
spīnōsus (3).
spinteca (a) *vb.* ēviscerō, -āre;
scindō, -ēre; sēcō, -āre.
spion *s.* index, -īcis;
spēcūlātōr, -ōris.
spiona (a) *vb.* spēcūlor, -ārī.

spionaj *s.* speculatiō, -onis.
spionare *s.* explōrātīō, -ōnis.
spirală *s.* gyrus, -ī; sīnūs, -ūs;
spīra, -ae.
spirit *s.* ānīmus, -ī; ingēniūm, -
iī; mens, -ntis; spīritūs, -ūs.
spiritual *adj.* ingēniōsus (3);
lēpīdus (3); scītus (3);
urbanus (3); vēnustus (3).
spital *s.* vālētūdīnāriūm, -īī.
spită *s.* sūbōlēś, -is; rādīus, -iī.
splendid¹ *adv.* nītīdē.
splendid² *adj.* splendīdus (3).
splendoare *s.* splendōr, -ōris.
splină *s.* līēn, -ēnis; splēn, -
ēnis.
spoliator *s.* spōliātōr, -ōris.
spongios *adj.* spongīōsus (3).
spontan *adv.* prōpensē; lībērē;
ultrō.
spori (a) *vb.* amplīfīcō, -āre;
amplīō, -āre; augēō, -ēre;
sporire *s.* auctūs, -ūs;
augmēn, -īnis.
sprânceană *s.* sūpercīlīum, -iī.
spre *prep.* cu *ac.* ad; in; sūb.
sprijin *s.* fāvōr, -ōris;
subsīdīum, -iī; sustentātīō, -
ōnis.
sprijini¹ (a) *vb.* (*refl.*) rēclīnō, -
āre; rēpōnō, -ēre.
sprijini² (a) *vb.* sustīnēō, -ēre.
sprijinit *adj.* acclīnis, -e;
rēclīnis, -e; subnixus (3).
sprijinitor *s.* suāsōr, -ōris.
sprinten *adj.* lēvis, -e; pernīx, -
īcis; vēlox, -ōcis.
sprinteneală *s.* cēlērītās, -ātis.
spulbera (a) *vb.* interfīcīō, -
ēre.
spumă *s.* spūma, -ae.
spumos *adj.* spūmēus (3);
spūmīfēr (3);
spun *vb.* inquām, -is, -it.

spune (a) vb. dīcō, -ēre;
elōquor, -quī; lōquor, lōquī;
trādō, -ēre.

spune că nu (a) vb. něgo -āre.

spurca (a) vb. spurcō, -āre.

spurcat¹ adv. spurcē.

spurcat² adj. spurcus (3).

spuză s. favilla, -ae; spōdium, -īī.

sta (a) vb. stō, stāre.

sta la îndemână (a) vb.
suppeditō, -āre.

stabil adj. constans, -ntis;
stābīlis, -e; stātīvus (3).

stabili (a) vb. collōcō, -āre;
constituō, -ēre; institūō, -ēre;
stātūō, -ēre.

stabilire s. destīnatīō, -ōnis.

stabilit adj. certus (3);
compōsītus (3).

stabilitate s. fīrmītās, -ātis;
stābīlītās, -ātis.

stacojiu adj. coccīnus (3).

stadlon s. stādium, -ī.

stafie s. sīmūlācrum, -ī.

stal s. cūnēus, -ī.

stare s. constītutīō, -ōnis;
hābītūdō, -īnis; hābītūs, -ūs;
lōcus, -i; stātūs, -ūs.

stat s. cīvītās, -ātis; impērium, -īī; respūblīca, reipūblīcae.

statistică s. brēvīārīum, -īī.

statornic adj. constans, -ntis.

statornicie s. constantīa, -ae.

statule s. stātūa, -ae.

statură s. stātūra, -ae.

statut s. constītutīō, -ōnis.

staționare s. stātīō, -ōnis;
stātīva, -ōrum.

staul s. stābūlum, -ī.

stavilă s. mōlēș, -is.

stăpân s. dōmīnus, -ī.

stăpână s. dōmīna, -ae.

stăpâni (a) vbrēgō, -ēre;
rētentō, -are; tēnēō, -ere.

stăpânire s. dōmīnatīō, -ōnis;
impērium, -īī; possessīō, -
ōnis.

stăpânit adj. concrētus (3);
offrēnātus (3).

stărul (a) vb. consistō, -ēre;
stō, -āre.

stăruință s. pertīnācīa, -ae;
tēnācītās, -ātis.

stăruințe s. prēcēs, -um.

stăruitor¹ adj. strēnūus (3).

stăruitor² adv. instantēr;
sollīcītē; vēmementēr.

stătător adj. stātārīus (3);
stātīvus (3).

stăvilar s. saeptum, -ī.

stăvill (a) vb. rēprīmō, -ēre;
supprīmō, -ēre.

stâlp s. pālus, -ī; stīpēs, -ītis.

stână s. stābūlum, -ī.

stâncă s. cautēs, -is; rūpēs, -
is; saxūm, -ī; sīlex, -īcis.

stâncos adj. saxōsus (3);
scrūpēus (3).

stâng adj. laevus (3); sīnistēr
(3); scaevus (3).

stângaci adj. īneptus (3);
īncītus (3); laevus (3);
rustīcus (3); scaevus (3).

stângăcie s. sīnistērītās, -ātis;
scaevītās, -ātis.

stârni (a) vb. commōvēō, -ēre;
excitō, -āremōvēō, -ēre.

stârpitură s. ginnus, -ī.

stea de mare s. stella, -ae.

stea s.; astrum, -ī; sīdūs, -ēris;
stella, -ae.

steag s. signum, -i; vexillum, -
ī.

stegar s. signīfēr, -ērī;
vexillārus, -īī.

stejar s. quercūs, -ūs.

stejăriș *s.* illicetum, -ī;
quercetum, -ī.
stenograf *s.* notarius, -iī.
steril *adj.* iners, -ertis; segnis,
-e; stērilis, -e.
sterilitate *s.* infecunditās,
ātis, stērilitās, -ātis.
sterp *adj.* infecundus (3).
sticlă *s.* vitrum, -ī.
sticlete *s.* cardēlis, -is.
sticlos *adj.* vitreus (3).
stigmat *s.* nota, -ae; stigma,
ātis.
stil *s.* chăractēr, -eris;
tractătîo, -ōnis.
stimabil *adj.* vĕnērābilis, -e.
stimat *adj.* laudābilis, -e.
stimă *s.* hōnōr (honos), -ōris;
laūs, laudis.
stimul *s.* pulsus, -ūs.
stimula (a) *vb.* excitō, -āre;
incītō, -āre;.
stimulare *s.* stīmŭlătîo, -ōnis.
stimulent *s.* incītāmentum, -ī;
stīmŭlus, -ī.
stingător *s.* exstīnctor, -ōris.
stinge (a) *vb.* dēflammō, -āre;
exstinguō, -ēre.
stingere *s.* exstīnctîo, -ōnis.
stins *adj.* dēductus (3).
stipula (a) *vb.* stīpŭlor, -ārī.
stipulare *s.* adstīpulătîo, -ōnis.
stirpe *s.* sătūs, -us.
stivă *s.* strŭēs, -is.
stoarce (a) *vb.* prēmō, -ēre;
pressō, -āre.
stoarcere *ș.* ēlīsîo, -ōnis.
stofă *s.* pannus, -ī.
stoic *adj.* stōicus (3).
stol *s.* grex, grēgis.
**stolă (rochie pentru
matroane)** *s.* stōla, -ae.
stomac *s.* stōmăchus, -ī;
ventēr, -tris; viscus, -ēris.

stomacal *adj.* coelīacus (3).
strachină *s.* sīnum, -ī.
stradal *adj.* vīārīus (3).
stradă *s.* vīa, -ae.
strajă *s.* vīgīlīa, -ae; stătîo,
ōnis.
straniu¹ *adv.* admirābilīter.
straniu² *adj.* sŭbabsurdus (3).
strașnic¹ *adv.* vīōlentēr.
strașnic² *adj.* vīōlens, -ntis.
strat *s.* cōrium, -iī.
stratagemă *s.* consīlīum, -iī;
strătēgēma, -ātis.
strateg *s.* strătēgus, -ī.
strategie *s.* strătēgīa, -ae.
străbate (a) *vb.* pērăgrō, -āre;
pervādō, -ēre; sulcō, -āre;
văgōr, -ārī.
străbateră *s.* pērăgrătîo, -ōnis;
percursătîo, -ōnis.
străbun *s.* pătēr, -tris.
străbună *s.* āvīa, -ae.
străbunic *s.* prōāvus, -ī.
străbunică *s.* prōāvīa, -ae.
strădanie *s.* luctāmēn, -īnis.
strădui (a) *vb.* (*refl.*) nītor, nītī;
strēnŭō, -āre.
străin *s.* hospēs, -ītis; hostis, -
is.
străin *adj.* ālīēnus (3).
străjui (a) *vb.* prospīcîo, -ēre.
străluci (a) *vb.* lŭcēō, -ēre;
mīcō, -āre; nīteō, -ēre;
scintillō, -āre; splendēō, -ēre;
splendescō, -ēre.
strălucire *s.* ardōr, -ōris; aura,
-ae; candōr, -oris; nītōr, -ōris,
splendōr, -ōris.
strălucit *adj.* ēgrēgīus (3);
florēns, -ntis; spectābilis, -e.
strălucitor *adj.* aprīcus (3);
clārus (3) fulgīdus (3); lŭcīdus
(3); nītīdus (3); rădīōsus (3);
splendīdus (3).

strămoșesc *adj.* āvītus (3);
pātrīus (3); prōāvītus (3).
strămoși *s.* mǎiōres, -um.
strāmuta *(a) vb.* transmittō, -
ēre; transfērō, -ferre.
strāmutare *s.* trāductiō, -ōnis.
strānepoatǎ *s.* abnēpōs, -ōtis;
abneptis, -is; proneptis, -is.
strānut *s.* sternūtāmentum, -ī.
strānuta *(a) vb.* sternūō, -ēre.
strāpunge *(a) vb.* figō, -ēre;
hauriō, -īre; iācūlor, -āri;
indūō, -ēre; intrō, -āre;
percūtiō, -ēre; perfōdiō, -ēre;
transfigō, -ēre.
strāpuns *adj.* prefixus (3).
strāstrābunic *s.* ābāvus, -ī.
strāșnicie *s.* vīōlentīa, -ae.
strāvechi *adv.* vētustē.
strāmb *adj.* āduncus (3);
distortus (3); prāvus (3).
strāmba *(a) vb.* distorquēō,
ēre; torquēō, -ēre; tortō, -āre.
strāmbare *s.* dēprāvātiō, -ōnis.
strāmbăturǎ *s.* prāvītās, -ātis;
sanna, -ae.
strāmt *adj.* angustus (3);
contractus (3); strictus (3).
strāmta *(a) vb.* angustō, -āre;
stringō, -ēre.
strānge *(a) vb.* cōgō, -ēre;
collīgō, -ēre; comprīmō, -ēre;
stringō, -ēre.
strāngere *s.* collātiō, -ōnis;
contractiō, -ōnis; pressūs,
ūs; stīpātiō, -ōnis.
strāns¹ *adv.* compressē;
restrictē; strictīm.
strāns² *adj.* constrictus (3);
densus (3); strictus (3).
streășinǎ *s.* prōtectum, -ī;
subgrunda, -ae.

strecura *(a) vb.* colō, -āre;
delīquō, -āre; ēlīquō, -āre;
instīllō, -āre; irrēpō, -ēre.
strecurătoare *s.* saccus, -ī ;
strica *(a) vb.* corrupō, -ēre;
deformō, -āre; pūtrēfāciō,
ēre; tabescō, -ēre; vītiō, -āre.
stricare *s.* cārīēs, -ēī;
dēmutātiō, -ōnis.
stricat *adj.* pūtrīdus (3);
tābīdus (3); vītiōsus (3).
stricat *adv.* prāvē.
stricāciune *s.* pōpūlatiō, -ōnis;
prōcācītās, -ātis; corruptiō, -
ōnis.
stricător *adj.* tābīdus (3).
strict¹ *adj.* castīgātus (3);
intentus (3); strictus (3).
strict² *adv.* restrictē.
strident *adj.* absōnus (3);
dissōnus (3); raucus (3).
stridie *s.* ostrēum, -ī.
striga *(a) vb.* bōō, -āre; clāmō,
-āre; strēpō, -ēre; ūlūlō, -āre;
vōcītō, -āre.
strigare *s.* prōnuntīātiō, -ōnis.
strigăt *s.* clāmōr, -ōris;
clangor, -ōris; sōnītūs, -ūs;
ūlūlātūs, -ū.
strigător *adj.* vocalis, -e.
strigoaicǎ *s.* lāmīa, -ae.
strigoi *s.* lēmūrēs, -um.
strivi *(a) vb.* obrūō, -ēre;
- obtērō, -ēre; opprīmō, -ēre;
tērō, -ēre.
strofa *s.* strōpha, -ae.
strop *s.* rōs, rōris.
stropi *(a) vb.* libō, -āre; prōlūō,
-ēre; rīgō, -āre; rōrō, -āre;
spargō, -ēre.
stropire *s.* adspersiō, -ōnis;
respersūs, -ūs; rigātiō, -ōnis;
sparsīō, -ōnis.

stropit *adj.* rîgûus (3); ūvîdus (3); ūdus (3).

stropitoare *s.* nāsīterna, -ae.

structură *s.* compōsītūra, -ae; constītutīd, -ōnis; sītūs, -ūs; structura, -ae.

strugure *s.* ūva, -ae.

strună *s.* filum, -ī.

strung *s.* tornus, -ī.

struni (a) *vb.* consīpīd, -ēre.

strunji (a) *vb.* tornō, -āre.

studia (a) *vb.* mēdītor, -āri; stūdēd, -ēre.

studiere *s.* cognītīd, -ōnis.

studios *adj.* stūdīōsus (3).

studiu *s.* stūdīum, -ī; tractātūs, -ūs.

stuf *s.* scaenus, -ī.

stufos *adj.* rāmōsus (3); villōsus (3).

stupid *adj.* obstūpīdus (3).

stupiditate *s.* stūpōr, -ōris.

stupoare *s.* stūpōr, -ōris.

suav *adj.* suavis, -e.

sub¹ (spațiu) *prep.* (cu Ac. și Abl.) sūb.

sub² *prep.* cu ac. infrā; subtēr.

subiect *s.* argūmentum, -ī; mātēria, -ae; prōpōsītīd, -ōnis; rēs, rēī.

subit *adj.* rēpentinus (3).

subjuga (a) *vb.* pācō, -āre; subiungō, -ēre.

sublim *adj.* sublīmis, -e.

submina (a) *vb.* subrūd, -ēre.

subordona (a) *vb.* sūbiciō, -ēre; subiungō, -ēre; submittō, -ēre.

subordonat *adj.* subiectus (3).

substanță *s.* corpūs, -oris; natura, -ae; substantīa, -ae.

substitui (a) *vb.* substītūd, -ēre; suppōnō, -ēre.

substituere *s.* subiectīd, -ōnis; suppōsītīd, -ōnis.

substituit *adj.* suppōsītīcīus (3); subditīvus (3).

subsuoară *s.* axilla, -ae.

subteran *adj.* subterrāneus (3); subcāvus (3).

subterfugiu *s.* anfractūs, -ūs; cūnīcūlus, -ī.

subtil *adj.* ācūtūlus (3); ācūtus (3); argūtūlus (3); argūtus (3); subtilis, -e.

subtil *adv.* argūtē; subtilīter; tēnūtēr.

subtilitate *s.* subtilītās, -ātis.

subția (a) *vb.* attenuō, -āre; extenuō, -āre; tēnūd, -āre.

subțire *adj.* tēnūis, -e.

subțirime *s.* exīlītās, -ātis; grācīlītās, -ātis; subtilītās, -ātis; tēnūtās, -ātis.

subunități *s.* nūmerus, -ī.

suburban *adj.* sūburbānus (3).

suburbie *s.* sūburbīum, -īī.

subzista (a) *vb.* vīvō, -ēre.

suc *s.* līquāmēn, -īnis; sūcus, -ī.

succes *s.* oportūnītās, -ātis; prōventūs, -ūs.

succesiune *s.* alternātīd, -ōnis; heretum, -ī; ordō, -īnis; sērīēs, -ēi; successīd, -ōnis.

succesiv¹ *carptīm; dēinceps.*

succesiv² *adj.* cōtīnens, -ntis.

succesor *s.* successor, -ōris.

succint¹ *adj.* brēvis, -e.

succint² *adv.* correptē.

succint³ *adj.* succinctus (3).

suci (a) *vb.* torquēd, -ēre.

sucire *s.* distortīd, -ōnis; prāvītās, -ātis.

sucit *adj.* prāvus (3).

sud *s.* mēridiēs, -ēi.

suda (a) *vb.* ferrūmīnō, -āre.

sudic *adj.* mēridiālis, -e;
mēridiānus (3).
sudoare *s.* sūdōr, -ōris.
sufəri (**a**) *vb.* dōlēō, -ēre;
pātiōr, pāti.
suferință *s.* dōlōr, -ōris.
suficient *adv.* admōdum; sātis;
sufficiētēr.
sufļa (**a**) *vb.* inflō, -āre; spīrō,
āre; sufflō, -āre.
sufļare *s.* afflātus, -ūs; flātūs, -
ūs; hālītūs, -ūs; inflātūs, -ūs;
spīrītūs, -ūs.
sufleca (**a**) *vb.* succingō, -ēre.
suflecat *adj.* rēsīmus (3).
sufleor *s.* mōnītōr, -ōris.
suflet *s.* ānīma, -ae; ānīmus, -
ī; cōr, cordis.
sufļu *s.* afflātus, -ūs; flātūs, -
ūs; spīrītūs, -ūs.
sufoca (**a**) *vb.* strangūlō, -āre;
suffōcō, -āre.
sufocare *s.* angōr, -ōris;
exanimātiō, -ōnis; suffōcātiō,
-ōnis.
sufragerie *s.* triclinium, -iī.
sugar *adj.* subrūmus (3).
suge (**a**) *vb.* combībō, -ēre;
lactēō, -ēre; lactō, -āre.
sughiț *s.* singultūs, -ūs.
sughița (**a**) *vb.* singultō, -āre;
singultīō, -īre.
sugruma (**a**) *vb.* angō, -ēre;
ēlīdō, -ēre; strangūlō, -āre.
sugrumare *s.* stranagūlatiō,
onis.
sui (**a**) *vb.* ascendō, -ēre.
suire *s.* ascensūs, -ūs.
suiș *s.* scansīō, -ōnis.
suită *s.* appārītīō, -ōnis;
cōmītātus, -ūs.
sul *s.* vōlūmēn, -īnis.
sulă *s.* fistūla, -ae.
sulf *s.* sulfūr, -ūris.

suliță *s.* hasta, -ae.
sumar¹ *s.* cōactiō, -ōnis.
sumar² *adv.* summātīm.
sumă *s.* rătīō, -ōnis; solidum,
ī; summa, -ae.
sumbru *adj.* austērus (3); tētēr
(3); tētrīcus (3).
sună (**a**) *vb.* sōnō, -are.
sunet *s.* sōnītūs, -ūs; sōnōr, -
ōris; sōnus, -ī; tōnus, -ī.
supăra (**a**) *vb.* īrascor, -ī; irrītō,
-ār.
supărare *s.* aegrītūdō, -inis;
angōr, -ōris; mōlestīa, -ae.
supărat *adj.* tristis, -e.
supărăcios *adj.* īnhūmānus
(3).
supărător¹ *adj.* incommōdus
(3); īneptus (3); mōrōsus (3).
supărător² *adv.* incommōdē;
mōlestē.
superficial¹ *adj.* mīnūtūlus (3);
perfūsōrius (3).
superficial² *adv.* summātīm;
tēnūtēr.
superior *adj.* sūpērior, -ius.
superioritate *s.* ēmīnentīa,
ae; excelsitās, -ātis;
prīncipātūs, -ūs.
superstiție *s.* rēlīgīō, -ōnis;
sūperstītīō, -ōnis.
superstițios *adj.* rēlīgīōsus
(3).
suplețe *s.* lentōr, -ōris;
mollītīa, -ae.
supliciu *supplīcium*, -iī.
supliment *s.* appendix, -īcis;
mantīsa, -ae.
suplimentar *adj.*
sūpervacānēus (3).
suplini (**a**) *vb.* supplēō, -ēre.
suplu *adj.* lentus (3); mōbīlis,
e; mollis, -e.

suport *s.* cölūmen, -īnis;
firmāmentum, -ī; solum, -ī;
stātūmēn, -īnis.

suporta (a) *vb.* fērō, ferre;
pătīor, pătī; perfērō, ferre;
suscīpīō, ēre; tōlērō, -āre.

suportabil *adj.* tōlērābilis, *e.*

suportare *s.* tōlērantiā, -ae.

supoziție *s.* cōniectūra, -ae.

suprafață *s.* ārēa, -ae; solum,
-ī; tergum, -ī.

supranume *s.* cognōmēn, -
īnis.

supraveghea (a) *vb.* observō,
-āre; spēcūlor, -ārī.

supraveghere *s.* castigătīō, -
ōnis; cūra, -ae; custōdēla, -
ae.

supraveghetor *s.* cūrātōr, -
ōris; prospectōr, -ōris;
sēcūtōr, -ōris.

supravlețui (a) *vb.* sūpērō, -
āre; sūpersūm, -esse.

supravlețuitor *adj.* sūperstēs,
-ītis.

suprem *adj.* ultīmus (3).

supremație *s.* impērium, -iī.

supune (a) *vb.* ōboedīō, -īre;
sūbiciō, -ēre; subiungō, -ēre.

supunere *s.* dēdītīō, -ōnis;
ōboedientīa, -ae; servītūdō, -
īnis.

supus *adj.* subiectus (3);
submissus (3); suspensus
(3).

surâde (a) *vb.* arrīdeō, -ēre;
rīdēō, -ēre; subrīdēō, -ēre.

surd *adj.* obtūsus (3).

surghiun *s.* relēgătīō, -ōnis.

surpare *s.* rūīna, -ae.

surpătură *s.* ēlūvīēs, -ēi.

surprinde (a) *vb.* arrīpīō, -ēre;
excipiō, -ēre; intercīpīō, -ēre.

surprins *adj.* incautus (3);
inscīus (3); praeventus (3).

surprinzător *adj.* īnōpīnābīlis,
-e; mīrābīlis, -e; mirus (3).

surpriză *s.* admīrătīō, -ōnis.

sursă *s.* incrēmentum, -ī;
matrix, -īcis.

surveni (a) *vb.* incīdō, -ēre;
subvērīō, -īre.

surzenie *s.* surdītās, -ātis.

surzi (a) *vb.* obsurdescō, -ēre.

sus *adv.* altē; celsē; excelsē;
sublīmītēr; sūprā.

susan *s.* sēsāma, -ae.

suspect *adj.* suspectus (3);
suspīcīōsus (3).

suspecta (a) *vb.* suspectō, -
āre; suspīcīō, -ēre.

suspenda (a) *vb.* cessō, -āre;
diffīndō, -ēre.

suspendare *s.* interstītīō, -
ōnis; rētentīō, -ōnis.

suspendat *adj.* pendūlus (3);
pensīlis, -e; suspensus (3).

suspicios *adj.* suspīcīōsus (3).

suspīn *s.* singultūs, -ūs;
spīrītūs, -ūs; suspīrătīō, -
ōnis; suspīrătūs, -ūs.

suspina (a) *vb.* suspīrō, -āre;
gēmō, -ēre.

sustrage (a) *vb.* eripiō, -ēre;
subdūcō, -ēre; subtrāhō, -ēre.

sustragere *s.* subreptīō, -ōnis;
contrectătīō, -ōnis.

susținător *s.* stābīlītōr, -ōris;
stātūmēn, -īnis.

susține (a) *vb.* sustīnēō, -ēre;
tēnēō, -ere.

susținere *s.* subsīdīum, -iī.

susur *s.* sūsurrus, -ī.

suvelcă *s.* rādīus, -iī.

suveran *s.* possessōr, -ōris.

stup *s.* āpīārīum, -iī;
mellārīum, -iī.

Ş

şa s. strātum, -ī.

şale s. lumbus, -ī; rēnes, -um.

şansă s. fortūna, -ae.

şanţ s. fossa, -ae.

şaretă s. cīsium, -iī.

şarlatan s. circūlător, -ōris;

līmax, -ācis; planus, -ī.

şarlatanesc *adj.* circūlătorius (3).

şarlatanie s. techna, -ae.

şarm s. dēlēmīmentum, -ī.

şarpe s. anguis, -is;; serpens, ntis.

şchiop *adj.* claudus (3).

şchiopăta (a) *vb.* claudicō, -āre; claudō, -ēre.

şchiopătare s. claudītās, -ātis.

şchiopătat s. tardītās, -ātis.

şcoală s. ludus, -ī; schōla, -ae.

şedea (a) *vb.* sēdēō, -ēre.

sedere s. sēdēs, -is.

sedinţă s. sessiō, -ōnis.

şef s. dux, dūcis.

şefie s. măgistērīum, -iī.

şerpuire s. tortūs, -ūs.

şerpuit *adj.* maeandratu (3); anguīfēr (3).

şerpuitor *adj.* vermīcūlātus (3).

şervet s. gausăpa, -ae;

mantellum, -ī; mappa, -ae.

şes s. planiţia, -ae..

şezut s. pōdex, -īcis; ānus, -ī; culus, -ī.

şi conj. āc, atque, et , -que.

şicana (a) *vb.* cāvillor, -ārī.

şicană s. captātīō, -ōnis.

şifona (a) *vb.* rūgō, -āre.

şir s. cătēna, -ae; cursūs, -ūs, ordō, -īnis; sērīēs, -ēi; tractūs, -ūs.

şira spinării s. nodus, -ī;

spīnūla, -ae; spīna, -ae.

şirag s. līnēa, -ae.

şiret *adj.* dōlosus (3).

şiretenie s. dōlus, -ī; sollertīa, -ae; versūtīa, -ae.

șiretlic *s.* machina, -ae;
machinatîō, -ōnis.
șlefui (a) *vb.* expolîō, -îre;
pōlîō, -îre; radō, -ēre.
șlefuire *s.* rēpūmîcâtîō, -ōnis;
expolîtîō, -ōnis.
șlefuit *adj.* pūtus (3); rāsîlis, -
e; tersus (3).
șmecher *adj.* astūtus (3).
șmecherie *s.* fallācîa, -ae,
șnur *s.* resticula, -ae ;
șoaptă *s.* sūsurrus, -î;
șoarece *s.* mūs, muris.
șobolan *s.* mūs, muris.
șofran *s.* crocum, -î.
șold *s.* îlîa, -îum, lātus, -ēris.
șontorog *adj.* vātrax, -ācis.
șopârlă *s.* saura, -ae.
șopti (a) *vb.* murmūrō, -āre;
sūsurrō, -āre.
șoricel *s.* muscūlus, -î.
șosea *s.* aggēr, -ēris.
șovăi (a) *vb.* dūbîtō, -āre;
mussō, -āre; tîtūbō, -āre.
șovăială *s.* tîtūbantîa, -ae.
șovăielnic *adj.* cunctans, -ntis;
flūîtans, -ntis; lēvis, -e;
nūtabundus (3).
șovăind *adv.* dūbîtanter.

șovăire *s.* cunctâtîō, -ōnis;
dūbîtâtîō, -ōnis; dūbîum, -îî,
rētractâtîō, -ōnis.
șovăitor *adj.* lăbēfactus (3);
succidūus (3); suspensus (3);
tîmidus (3).
șampilă *s.* sphragis, -idis.
șterge (a) *vb.* delēō, -ēre;
stinguō, -ēre; tergēō, -ēre.
ștergere *s.* lîtura, -ae.
șterpeli (a) *vb.* suffūror, -ārî;
ēmungō, -ēre.
ști (a) *vb.* cognoscō, -ēre; scîō,
-îre; sciscō, -ēre.
știință *s.* scîentîa, -ae.
știrb *adj.* ēdentūlus (3).
știrbi (a) *vb.* detērō, -ēre.
știre *s.* nuntîum, -îî.
știut *adj.* gnārus (3).
știutor *adj.* scîus (3); gnārus
(3).
ștengar *s.* cîcārō, -ōnis.
șubred *adj.* frāgîlis, -e.
șuier *s.* strîdōr, -ōris.
șuiera (a) *vb.* sîbîlō, -āre.
șușoti (a) *vb.* stillō, -āre.
șuviță *s.* lăcînîa, -ae.
șuvoi *s.* ēlūvîēs, -ēi.

T

tabără de iarnă *s. (pl.)*
hîberna, -orum.
tabără de vară *s. aestiva, -*
orum.
tabără *s. castra, -orum*
tablă *s. lămîna, -ae; tăbŭla, -*
ae.
tablou *s. pictura, -ae.*
tact *adj. tăcītus (3).*
taină³ *s. arcānum, -ī;*
mystērĭum, -iī.
tainic *adj. abscondītus (3);*
mystĭcus (3); occultus (3).
talent *s. ars, artis; ingēnĭum, -*
iī.
talentat *adj. ingēnĭōsus (3).*
taler *s. lanx, -cis.*
talie *s. stătŭra, -ae.*
talpă *s. solum, -ī.*
tandru *adj. mollis, -e.*
tangibil *adj. tactĭlis, -e.*
tapet *s. plăgŭla, -ae.*
tapiserie *s. pērĭpētasma, -atis;*
tăpēs, -ētis.

tarabă *s. mensa, -ae.*
tardiv *adj. sērus (3).*
tare¹ *adv. fortĭtēr.*
tare² *adj. firmus (3); fortis, -e;*
văĭldus (3).
tartru *s. rōbĭgō, -ĭnis.*
tată *s. pătēr, -tris.*
tată(vitreg) *s. vĭtrĭcus, -ī.*
taur *s. taurus, -ī.*
taurin *adj. taurēus (3).*
tavan *s. tectum, -ī.*
tavă *s. lanx, -ancis.*
tavernă *s. tăberna, -ae.*
taxă *s. hōnōrārĭum, -iī;*
indĭcătĭō, -ōnis.
tăbărî (a) *vb. advolvō, -ēre;*
circumvallō, -āre.
tăblle *s. tăbŭla, -ae.*
tăbliță (de scris) *s. charta, -*
ae; tăbella, -ae.
tăbliță *s. tĭtŭlus, -ī.*
tăcea (a) *vb. tăcēō, -ēre.*
tăcere *s. sĭlentĭum, -iī.*
tăciune *s. tĭtĭō, -ōnis.*

tăcut *adj.* sîlentîdus (3);
tăcîturnus (3); tăcîtus (3).
tagadă *s.* nēgătîd, -ōnis.
tagădui (a) *vb.* nēgō, -āre.
taia (a) *vb.* abscidō, -ēre;
ampūtō, -āre; caedō, -ēre;
incidō, -ēre; scindō, -ēre;
sēcō, -āre; truncō, -āre.
taiat *adj.* sectārius (3); sectîlis,
-e; truncus (3).
taiere *s.* amputătîd, -ōnis;
caesūra, -ae; exsectîd, -ōnis;
intercîsîd, -ōnis; sectîd, -
ōnis; sectūra, -ae.
taietor de lemne *s.* lignătōr,
ōris.
taietor *s.* sectōr, -ōris.
taietură *s.* caesūra, -ae;
incîsîd, -ōnis; scissūra, -ae;
sectūra, -ae.
tainui (a) *vb.* occultō, -āre.
tainuitor *s.* occultătōr, -ōris.
taios *adj.* ācēr (3); cultrātus
(3); mordax, -cis.
taiş *s.* ācîēs, -ēi; sîca, -ae.
tălmaci *s.* augūr, -ūris;
coniectōr, -ōris.
tălmăcire *s.* cōnietîd, -ōnis.
tămâiat *adj.* tūrēus (3).
tămâie *s.* tūs, tūris.
tămăduitor *adj.* mēdicus (3);
mēdicatus (3).
tărâm *s.* ōra, -ae.
tărăgăna (a) *vb.* tergîversor,
ārî.
tărăgănare *s.* tractūs, -ūs.
tărie *s.* firmîtūdō, -īnis; rōbūr,
ōris; sōlîdîtās, -ātis.
tăun *s.* oestrus, -î.
tăuraş *s.* iuvenus, -î.
tăvălire *s.* vōlūtătîd, -ōnis.
tăvălug *s.* rōta, -ae.
tâlhar *s.* latro, -onis.
tâlhari (a) *vb.* lâtrocinor, -ārî.

tâlharie *s.* lâtrōcinîum, -î.
tâmpit *adj.* obstūpidus (3).
tâmplar *s.* lignārius, -iî.
tâmplă *s.* tempus, -ōris.
tânăr *s.* ādūlescens, -ntis.
tânăr *adj.* iūvenîs, -e; tēnēr (3).
târg *s.* fōrum, -î; nundînătîd, -
ōnis.
targă *s.* fērētrum, -î; vectis, -is.
târguială *s.* nundīnae, -ārum;
nundînătîd, -ōnis; rēdemptîd,
-ōnis.
tarif *s.* arbîtrîum, -iî.
târî *vb.* trāhō, -ēre.
târăncop *s.* rastēr, -trî.
tânguire *s.* quērēla, -ae.
tânji (a) *vb.* concūpiscō, -ēre;
suspîrō, -āre.
târâre *s.* reptătîd, -ōnis.
târziu¹ *adv.* serō; tarde.
târziu² *adj.* sērus (3).
teafăr *adj.* incōlūmis, -e;
intēgēr (3).
teamă *s.* formîdō, -inis; mētūs,
-ūs; tîmōr, -ōris.
teasc *s.* torcūlum, -î.
teatral¹ *adv.* scaenîcē.
teatral² *adj.* scaenîcus (3);
thēātrālis, -e.
teatru *s.* thēātrum, -î.
tegument *s.* tēgūmentum, -î.
tehnician *s.* technîcus, -î.
tei *s.* tîlîa, -ae.
tejghea *s.* mensa, -ae.
temă *s.* mătēria, -ae; quaeştîd,
-ōnis; thēma, -ātis.
temător *adj.* formîdolōsus (3);
trēpidus (3).
teme (a) *vb.* (*refl.*) formîdō, -
āre; mētūō, -ēre; tîmēō, -ēre;
vērēor, -ērî.
temei *s.* auctōrîtās, -ātis.
temeinic *adj.* soldus (3).

temelie *s.* fundāmēn, -īnis;
fundāmentum, -ī.
temerar *adj.* tēmērārius (3).
temere *s.* scrūpūlus, -ī.
temnicer *s.* phylacista, -ae.
tempera (a) *vb.* mōdēror, -ārī;
tempērō, -āre.
temperat *adj.* contīnens, -ntis;
lenis, -e; tempērātus (3).
temperatură *s.* caelum, -i;
tempērātūra, -ae.
templu *s.* aedēs, -is; templum,
-ī.
temporal *adj.* tempōrālis, -e.
temporar *adj.* tempōrālis, -e;
tempōrārius (3).
temut *adj.* formidātus (3).
tenace¹ *adj.* cunctans, -ntis;
tēnax, -ācis.
tenace² *adv.* pertīnācītēr.
tenacitate *s.* tēnācītās, -ātis.
tencui (a) *vb.* gypsō, -āre.
tencuială *s.* crusta, -ae;
tectōrium, -iī.
tencuitor *s.* tectōr, -ōris.
tendon *s.* nervus, -ī.
tenebre *s.* nīgrōr, -ōris.
tenie *s.* taenīa, -ae.
tensiune *s.* contentiō, -ōnis;
temptātiō, -ōnis.
tentativă *s.* cōnāta, -ōrum.
teolog *s.* thēōlōgus, -ī.
teologie *s.* thēōlōgīa, -ae.
teoremă *s.* thēōrēma, -ātis.
teoretic *adj.* contemplātīvus
(3).
teorie *s.* doctrina, -ae; rătīō,
ōnis.
terasament *s.* aggēr, -ēris.
terasă *s.* pergūla, -ae;
sōlārīum, -iī; tăblīnum, -ī.
teren *s.* arvum, -ī; solum, -ī;
tellūs, -ūris; campus, -ī.
terestru *adj.* pēdestēr (3).

terfeli (a) *vb.* contēmērō, -āre.
tergiversa (a) *vb.* cunctor, -ārī.
tergiversare *s.* tergīversātiō,
ōnis.
teribil *adj.* horrīdus (3); saevus
(3).
teribilist *adj.* terrīlōquus (3).
teritoriu *s.* āgēr, agrī; terra, -
ae.
terme *s.* thermae, -ōrum.
termen *s.* dīēs, -ēī.
termina (a) *vb.* finiō, -īre.
terminare *s.* conclūsīō, -ōnis;
effectūs, -ūs.
terminat *adj.* ēmērītus (3);
interfectus (3).
teroare *s.* terrōr, -ōris.
teroriza (a) *vb.* conterrēō, -ēre.
tertip *s.* lūdīfīcātiō, -ōnis.
teslă *s.* ascīa, -ae.
testa (a) *vb.* temptō, -āre.
testament *s.* sūprēma, -ōrum;
testāmentum, -ī.
testamentar *adj.* testatus (3);
testāmentārius (3).
testicul *s.* cōlēus, -ī.
text *s.* textum, -ī.
textual *adv.* syllābatīm.
tezaur *s.* thēsaurus, -ī.
teză *s.* subiectum, -ī; thēma, -
ātis; thēsis, -is.
tiară *s.* tīāra, -ae.
tibie *s.* tībīa, -ae.
ticălos *s.* bālătrō, -ōnis.
ticălos *adj.* imprōbus (3);
scēlērātus (3).
ticăloșie *s.* flāgītīum, -iī;
infamīa, -ae; nēquītīa, -ae;
peccātum, -ī; scēlus, -ēris.
ticlui (a) *vb.* fingō, -ēre.
tigaie *s.* pătīna, -ae; sartāgō,
īnis.
tigru *s.* tigris, -is.
tihnă *s.* otīum, -iī.

tihnit *adv.* ôtiôsê.
timid *adj.* înaudax, -âcis;
 pûdens, -ntis; trêpîdus (3).
timiditate *s* pûdôr, -ôris.
timp *s.* aetăs, -âtis;; aevum, -î;
 tempûs, -oris,
timpan *s.* tympanum, -î.
timpuriu *adj.* præcox, -ocis;
 praemātûrus (3).
tinde (a) *vb.* spectô, -âre.
tinerel *s.* âdûlescentûlus, -î.
tineresc *adj.* iûvênîlis, -e.
tinereşte *adv.* iûvênîlîtêr.
tineret *s.* iûventa, -ae;
 iûventăs, -âtis; pubês, -is.
tinereţe *s.* iûvênîlîtăs, -âtis.
tipar *s.* forma, -ae.
tipări (a) *vb.* signô, -âre.
tiptil *adv.* clancûlô.
tiran *s.* tyrannus, -î.
tiranic *adj.* tyrannicus (3).
tiranie *s.* tyrannis, -îdis.
tisă *s.* taxus, -î.
titirez *s.* crêpundîa, -ôrum;
 rhombus (rhombôs), -î.
titlu *s.* argûmentum, -î;
 inscriptîô, -ônîs; tîtûlus, -î.
tivi (a) *vb.* praetexô, -êre.
toamnă *s.* autumnus, -î.
toarce (a) *vb.* torquêô, -êre.
toartă *s.* ansa, -ae.
tobă *s.* cōrytôs, -î.
toca (a) *vb.* dêartûô, -âre.
tocană *s.* pulmentum, -î.
tocătură *s.* fartum, -î.
toci (a) *têrô*, -êre.
tocit *adj.* hêbês, -êtis.
tocmai *adv.* commôdum;
 demûm; iam.
tocmeală *s.* restîpûlâtîô, -ônîs.
togă pretextă *s.* praetexta, -
 ae.
togă *s.* tōga, -ae.
toiag *s.* scîpîô, -ônîs.

tolăni (a) *vb.* cûbô, -âre.
tolbă *s.* phărêtra, -ae.
tolera (a) *vb.* lassô, -âre.
tolerabil *adv.* tōlêrâbîlîtêr.
tolerant *adj.* tōlêrâbilis, -e.
toleranță *s.* pătîentîa, -ae.
tom *s.* tōmus, -î.
tomnatic *adj.* autumnâlis, -e.
ton *s.* cōlôr, -ôris.
topaz *s.* chrysôlîthus, -î.
topi (a) *vb.* dissolvô, -êre;
 lîquescô, -êre; torrêô, -êre.
topit *adj.* fûsîlis, -e; lîquîdus
 (3); tâbîdus (3).
topitor *adj.* tabîficus (3).
topor *s.* dōlabra, -ae; mallêus,
 -î; sêcuris, -is.
torace *s.* thōrax, -âcis.
torent *s.* êlûvîês, -êî; torrens,
 ntis.
toropeală *s.* sōpôr, -ôris;
 torpêdô, -înis; torpôr, -ôris.
tortura (a) *vb.* carnîfîcô, -âre;
 crûcîô, -âre; excrucîô, -âre;
 torquêô, -êre.
tortură *s.* supplîcîum, -îî;
 tormentum, -î.
torță *s.* fax, fâcis; fûnâlê, -is;
 lampăs, -âdis.
torționar *s.* carnîfex, -îcis;
 tortôr, -ôris.
tot *adj.* cunctus (3); omnis, -e;
 tôtus (3); ûnîversus (3).
total *s.* summa, -ae.
totalitate *s.* întêgrîtăs, -âtis;
 summa, -ae.
totdeauna *adv.* perpêtûô;
 sempêr; sempîternô.
totodată *adv.* coniunctîm;
 sîmûl; ûnă.
totuși *adv.* tāmên.
tovarăș *s.* collêga, -ae;
 sōcîus, -îî; sōdâlis, -is.

tovărășie *s.* sōdālītās, -ātis; sōdālīcīum, -iī.
tradiție *s.* consuētūdō, -īnis; rītūs, -ūs; trādītīō, -ōnis.
traduce (a) *vb.* interpretōr, -ārī.
traducere *s.* conversiō, -ōnis; interpretātīō, -ōnis; translātīō, -ōnis.
trafic *s.* nundīnae, -ārum.
trage (a) *vb.* trāhō, -ēre; vectō, -āre; vēhō, -ēre.
tragedie *s.* trāgoedīa, -ae.
tragere *s.* tractūs, -ūs.
tragic¹ *adj.* cōthurnātus (3).
tragic² *adv.* trāgicē.
tragic³ *adj.* trāgīcus (3).
tragicomedie *s.* trāgicōmoedīa, -ae.
trahee *s.* artēriā, -ae.
trai *s.* vīta, -ae.
trainic *adj.* fīrmātus (3); rōbustus (3); sōlīdus (3); vālens, -ntis; vīvax, -ācis.
traistă *s.* pera, -ae.
trandafir *s.* rōsa, -ae.
trandafiriu *adj.* rōsēus (3).
transcrie (a) *vb.* transcrībō, -ēre; transfērō, -ferre.
transcriere *s.* translātīō, -ōnis.
transfera (a) *vb.* transpōnō, -ēre; transcrībō, -ēre; transfērō, -ferre.
transferare *s.* translātīō, -ōnis.
transforma (a) *vb.* permūtō, -āre; transfērō, -ferre; vertō, -ēre.
transformabil *adj.* versātīlis, -e.
transformare *s.* commūtātīō, -ōnis; mētāmorphōsis, -is; transfīgūrātīō, -ōnis.
transfug *s.* transfūga, -ae.
translatare *s.* translātīō, -ōnis.

transmis *adj.* dēductus (3).
transmite (a) *vb.* perfērō, ferre; prōdō, -ēre; prōpāgō, -āre; trādō, -ēre.
transmitere *s.* trādītīō, -ōnis.
transparent *adj.* pellūcīdus (3); limpīdus (3); translūcīdus (3); vītrēus (3).
transparență *s.* līquōr, -ōris; splendōr, -ōris.
transpira (a) *vb.* assūdescō, -ēre.
transpirație *s.* sūdātīō, -ōnis; sūdōr, -ōris.
transplanta (a) *vb.* transpōnō, -ēre.
transplantare *s.* translātīō, -ōnis.
transport *s.* transvectīō, -ōnis; vectīō, -ōnis; vectūra, -ac; vēlātūra, -ae.
transporta (a) *vb.* transmūtō, -āre; vectō, -āre; vēhō, -ēre.
transportabil *adj.* vectābīlis, -e.
transportare *s.* vectātīō, -ōnis; vectūra, -ae.
transpune (a) *vb.* transpōnō, -ēre; transfērō, -ferre;
transpunere *s.* trāiectīō, -ōnis; translātīō, -ōnis.
transversal *adj.* oblīquus (3); transversus (3).
tranșee *s.* fossa, -ae.
tranzacție *s.* dēcīsiō, -ōnis.
tranzacționa (a) *vb.* vendītō, -are.
trasa (a) *vb.* dūcō, -ēre.
trasare *s.* ductūs, -ūs.
trata (a) *vb.* tractō, -āre.
tratament *s.* cūrātīō, -ōnis; rēmēdiūm, -iī.
tratare *s.* tractātīō, -ōnis; tractātūs, -ūs.

tratat *s.* compoșit¹o, -ōnis;
conventum, -ī; dissertat¹o, -
ōnis; pactum, -ī.
tratativă *s.* collōcut¹o, -ōnis.
traversa **(a)** *vb.* trādūcō, -ēre;
transgrēdīor, -grēdi; transīgō,
-ēre.
traversare *s.* transgress¹o, -
ōnis; transvect¹o, -ōnis,
traversat *adj.* transversus (3).
traversă *s.* transtrum, -ī.
trăda **(a)** *vb.* fallō, -ēre;
prævāricor, -ārī.
trădare *s.* dēfect¹o, -ōnis;
infidēlitas, -ātis; prōdīt¹o, -
ōnis.
trădător *s.* dēfectōr, -ōris;
prōdītōr, -ōris; trādītōr, -ōris.
trăi *vb.* vīvō, -ēre.
trăinicie *s.* pervīcācia, ae;
rōbūr, -ōris; sālūtās, -ātis.
trăncăneală *s.* garrūlītās, -ātis.
trăncăni **(a)** *vb.* argūtor, -ārī;
garrīō, -īre.
trăpaș *adj.* tōlūtīlis, -e.
trăsătură *s.* ānīmus, -ī; filum, -
ī; tractūs, -ūs.
trăsnet *s.* fulgōr, -ōris; fulgūr, -
ūris; fulmēn, -īnis.
trăsni **(a)** *vb.* fulmīnō, -āre.
trăsură *s.* carrūca, -ae;
essedum, -ī; pīlentum, -ī.
trâmbița **(a)** *vb.* būcīnō, -āre.
trâmbițaș *s.* būcīnātor, -ōris.
trâmbiță *s.* tūba, -ae.
trândav *adj.* pīgēr (3).
trândăvi **(a)** *vb.* cessō, -āre;
dēsīdēō, -ēre; ōtīor, -ārī.
trândăvie *s.* ignāvīa, -ae;
otīum, -īī; segnītēs, -ēī.
trântor *s.* fucus, -ī.
treabă *s.* nēgōtīum, -īī;
occūpāt¹o, -ōnis; rēs, rēī.
treaptă *s.* grādūs, -ūs.

treaz *adj.* vīgīl, -īs.
trebule *vb.* (unipers.) ōportet, -
ēre.
trebulnță *s.* ūsūs, -ūs.
trecătoare *s.* pōrta, -ae;
saltūs, -ūs.
trecător *adj.* cādūcus (3);
mortālis, -e; precarīus (3);
tempōrārīus (3).
trece **(a)** *vb.* ābēō, -īre; cēdō, -
ēre; concedō, -ēre; trāicīō, -
ēre.
trece (dincolo) **(a)** *vb.*
transgrēdīor, -grēdi.
trece cu vederea **(a)** *vb.*
ōmittō, -ēre.
trecere *s.* ābītūs, -ūs;
trādūct¹o, -ōnis; trāiectūs, -
ūs; transcursūs, -ūs;
transgress¹o, -ōnis;
transvect¹o, -ōnis.
trecut¹ *adj.* antīquus (3);
praetērītus (3); transactus
(3).
trecut² *s.* antiquītās, -ātis.
treiera **(a)** *vb.* tērō, -ēre.
treierat *s.* trītūra, -ae.
treime *s.* tertīa, -ae; tertīārīum,
-īī; triens, -ntis.
tremur *s.* horrōr, -ōris.
tremura **(a)** *vb.* mīcō, -āre;
trēmēfācīō, -ēre; trēmō, -ēre;
trēpīdō, -āre; vācillō, -āre;
vībrō, -āre.
tremurare *s.* vācillāt¹o, -ōnis.
tremurat *adj.* trēpīdus (3).
tremurător *adj.* trēmūlus (3);
trēmēbundus (3).
trepida **(a)** *vb.* trēpīdō, -āre.
trepidant *adj.* trēpīdus (3).
trepidație *s.* trēpīdāt¹o, -ōnis.
trepied *s.* trīpus, -odis.
treptat *adv.* grādātīm; ordīnātē
(ordīnātīm).

trepte *s.* grădătiō, -ōnis;
scālae, -ārum.

tresări (a) *vb.* mīcō, -āre.

tresărire *s.* stringör, -ōris.

trestie *s.* ārundō, -īnis;
cālāmus, -ī; syrinx, -ingis.

trestioară *s.* cannula, -ae.

trezi (a) *vb.* excitō, -āre;
suscitō, -āre; vīgilō, -āre.

trezit *adj.* perrectus (3).

tria (a) *vb.* perlēgō, -ēre.

trib *s.* civitas, -atis; tribūs, -ūs.

tribal *adj.* tribūārius (3).

tribun *s.* tribūnus, -ī.

tribunal *s.* conventūs, -ūs;
fōrum, -ī.

tribună *s.* tribūnāl, -ālis.

tribunicar *adj.* tribūnicīus (3).

tribut *s.* stipendīum, -iī;
tribūtum, -ī.

tributar *adj.* stipendiārīus (3);
tribūtārīus (3).

trident¹ *s.* fuscina, -ae.

trident² *adj.* tridens, -ntis.

triere *s.* lectiō, -ōnis.

trifoi *s.* cytīsus, -ī; ōcīnum, -ī.

trilateral *adj.* trisulcus (3).

trimestru *s.* trīmēnīum, -iī.

trimis *s.* legatus, -ī.

trimite (a) *vb.* mittō, -ēre.

trimitere *s.* dimissīō, -ōnis;
emissīō, -ōnis; immissīō, -
ōnis; missūs, -ūs.

tripartit *adv.* trīpartītō.

triplu *adj.* trīceps, -īptis;
trīplus (3).

trist *adj.* maestus (3);
mīsērābilis, -e; tristis, -e.

tristețe *s.* maerör, -ōris;
tristītia, -ae.

triumf *s.* trīumphus, -ī.

triumfa (a) *vb.* pervincō, -ēre;
trīumphō, -āre.

triumfal *adj.* trīumphālis, -e.

triumvir *s.* trīumvir, -ī.

triumvirat *s.* trīumvīrātūs, -ūs.

triunghi *s.* trīangŭlum, -ī.

triunghiular *adj.* trīangŭlus
(3).

trivial *adj.* sordīdus (3);
trīvīālis, -e.

trofeu *s.* trōpaeum, -ī.

trompetă *s.* būcīna, -ae;
classīcum, -ī; tŭba, -ae.

tron *s.* sella, -ae.

trosnet *s.* frăgör, -ōris.

trosni (a) *vb.* rŭdō, -ēre.

trudă *s.* lăbör, -ōris; ōpēra,
ae; sŭdör, -ōris.

trudi (a) *vb.* connītor, -nītī;
insector, -ārī.

truditor *adj.* lăbörīōsus (3).

trufaș *adj.* celsus (3); ēlātus
(3); sŭperbus (3).

trufie *s.* sŭperbīa, -ae.

trunchi *s.* corpūs, -oris; trabs,
-bis; truncus, -ī.

trunchiat *adj.* curtus (3).

trup *s.* corpūs, -oris.

trupă *s.* factiō, -ōnis; grex,
grēgis; phālanx, -angis;
mănūs, -ūs.

trupe¹ (**auxiliare**) *s.* auxiliā, -
ōrum.

trupe² (*mil.*) *s.* cōpīae, -ārum.

trupesc *adj.* corpōralis, -e;
corpōreus (3).

trusou *s.* sarcīnŭla, -ae.

tu *pron.* tu.

tub *s.* fistŭla, -ae; sīphō, -ōnis;
thēca, -ae; tŭbus, -ī.

tuberculoză *s.* phthīsis, -is.

tubular *adj.* fistŭlōsus (3);
tŭbŭlātus (3).

tufă *s.* frŭtex, -īcis.

tufiș *s.* dŭmetum, -ī; frŭtex, -
īcis.

tulbura (a) *vb.* āgītō, -āre;
turbō, -āre.
tulburare *s.* ālīēnātīō, -ōnis;
tūmultūs, -ūs.
tulburat *adj.* āmens, -ntis;
sollīcītus (3).
tulburător *adj.* sedītīosus (3).
tuleie *s.* lānūgō, -īnis.
tulpină *sstīpēs*, -ītis; stirps,
stirpis.
tulpiniță *s.* caulīcūlus, -ī.
tumultuos *adj.* tūmultūōsus
(3).
tuna (a) *vb.* dētōnō, -āre; tōnō,
-āre.
tuna (unipers.) (a) *vb.*
contōnat.
tunător *adj.* tōnītrālis, -e.
tunde (a) *vb.* tondēō, -ēre.
tundere *s.* tonsūra, ae.
tunel *s.* cūnīcūlus, -ī.
tunet *s.* tōnītūs, -ūs.
tunică *s.* tūnīca, -ae.
tuns *adj.* tonsōrīus (3); tonsīlis,
-e.

tunsoare *s.* tonsūra, ae.
tur *s.* gyrus, -ī.
turba (a) *vb.* fūrīō, -āre; turbō,
-āre.
turban *s.* mītra, -ae.
turbare *s.* insānīa, -ae; rābīēs,
-ēi.
turbat *adj.* furiosus (3);
rābīdus (3).
turbulent *adj.* factīōsus (3);
sedītīosus (3).
turmă *s.* grex, grēgis; pēcūs, -
oris.
turn *s.* turris, -is.
turna (a) *vb.* infundō, -ēre;
ingērō, -ēre; invergō, -ēre.
turtă *s.* plācenta, -ae; offa, -ae.
turtit *adj.* sīmus (3).
turturea *s.* turtūr, -ūris.
tuse *s.* tussis, -is.
tuși (a) *vb.* tussīō, -īre.
tutelă *s.* tutela -ae.
tutore *s.* tūtōr, -ōris.

T

țandără s. frăgmen, -înis.
țap s. căpër, -prî; hircus, -î.
țară s. orbis, -is; terra, -ae.
țarc s. saeptum, -î.
țarlă s. praedîum, -îî.
țaran s. cultôr, -ôris; agricola, -ae.
țărănește adv. rustîcē.
țarm s. lîtus, -ôris; ôra, -ae; rîpa, -ae.
țaruș s. sublîca, -ae; sudis, -is; sûrus, -î; tălăa, -ae.
țânțar s. cûlex, -îcis.
țâșni (a) vb. ĕmergō, -ĕre; exsultō, -ăre; rumpō, -ĕre; sălîō, -îre; scatēō, -ĕre.
țâșnire s. pressura, -ae.
țățâ s. ūbēr, -ĕris.
țeapă s. spîna, -ae; stîpēs, -îtis; spîcûlum, -î.
țeapăn adj. inflexîbîlis, -e; rigîdus (3); squālîdus (3).
țeastă s. testa, -ae.
țeavă s. fistûla, -ae.

țelină s. âpîum, -îî.
țepos adj. hirsûtus (3).
țepușă s. contus, -î; cuspis, -îdis.
țesătoare s. tetrîx, -îcis.
țesător s. textôr, -ôris.
țesătorle s. tetrînum, -î.
țesătură s. filum, -î; textîlĕ, -is; textum, -î.
țese (a) vb. texō, -ĕre.
țesut adj. textîlis, -e.
țiglar s. fîgûlus, -î.
țiglă s. tĕgûla, -ae.
ține (a) vb. tĕnĕō, -ere.
țintă s. mĕta, -ae; scōpûs, -î.
ținti (a) vb. tendō, -ĕre.
țintui (a) vb. suffîgō, -ĕre.
ținut s. finis, -is; ôra, -ae; rêgîō, -ônis.
țlnută s. âmîctus, -ûs; cultûs, -ûs; gestûs, -ûs.
țipa (a) vb. strĕpîtō, -ăre.
țipar s. anguilla, -ae.

Țipăt s. clămor, -ōris; clangor, -ōris; sōnōr, -ōris; sōnus, -ī; strīdōr, -ōris,
Țipete s. clămītătīd, -ōnis.

Țiui (a) vb. tinnīd, -īre.
Țiuit s. tinnītūs, -ūs.
Țopăi (a) vb. sălītō, -āre.
Țurture s. stīrīa, -ae.

U

ucenic s. tīrō, -ōnis.
ucenicie s. tirocīnīum, -īī.
ucide (a) vb. caedō, -ēre; interficīd, -ēre; occīdō, -ēre.
ucidere s. interfectīd, -ōnis; intērītūs, -ūs; internēcīd, -ōnis.
ucigaș s. hōmīcīda, -ae; interfectōr, -ōris; mactatōr, -ōris; occīsōr, -ōris; sectōr.
ucigaător adj. lētālis, -e.
ud adj. ūdus (3).
uda (a) vb. imbūō, -ēre; irrīgō, -āre; rīgō, -āre.
udare s. rigātīd, -ōnis.
udat adj. mādīdus (3).
uger s. ūbēr, -ēris.
uimi (a) vb. stūpēfăcīd, -ēre.
uimire s. mīrătīd, -ōnis.

uimit adj. mīrābundus (3).
uimitor adj. mīrābīlis, -e.
uita (a) vb. obliviscor, -ī.
uitare s. oblīvīd, -ōnis.
uitat adj. oblīvīus (3).
uite¹ ! iată! interj. tătae.
uite² adv. eccē.
uite³! interj. ēm.
uituc adj. oblīvīdsus (3).
ulcerat adj. ulcērōsus (3).
ulcerație s. ulcērătīd, -ōnis.
ulcică s. sērīōla, -ae.
ulei (de masaj) s. unctum, -ī.
ulei s. ōlēum, -ī; ōlīvum, -ī.
uleios adj. ōlēosus (3).
uliță s. vīa, -ae.
uliu s. milvīus, -īī.
ulm ulmus, -ī.
ulterior adj. ultērīor, -īus.

ultim *adj.* ultimus (3).
ultimul *adj.* summus (3);
 sūprēmus (3).
ului (a) *vb.* perstringō, -ēre.
uman *adj.* hūmānus (3).
umanitate *s.* hūmānitās, -ātis.
umăr *s.* hūmērus, -ī.
umbră *s.* umbra, -ae.
umbri (a) *vb.* ādumbrō, -āre;
 umbrō, -āre.
umbrit *adj.* ōpacus (3);
 umbrōsus (3).
umbros *adj.* ōpacus (3);
 umbrīfēr (3); umbrōsus (3).
umed *adj.* hūmīdus (3); ūdus
 (3); ūvīdus (3).
umed *adv.* hūmīdē.
umezeală *s.* mādōr, -ōris;
 sūdōr, -ōris; ūlīgō, -īnis.
umezi (a) *vb.* humectō, -āre;
 hūmēfăcīō, -ēre; hūmescō, -
 ēre.
umfla (a) *vb.* distendō, -ēre;
umflare *s.* inflătīō, -ōnis;
 inflătūs, -ūs.
umflat *adj.* ādīpātus (3);
 praeagnans, -ntis; turgīdus (3).
umflătură *s.* inflătīō, -ōnis;
 tūbēr, -ēris; tūmōr, -ōris;
 vēsīca, -ae.
umil I. *adj.* hūmīlis, -e; II. *s.*
 ōboediens, -ntis
umil *adv.* ōboedientēr.
umili (a) *vb.* prōtērō, -ēre.
umilință *s.* hūmīlītās, -ātis.
umilit *prōiectus* (3) *adj.*
umilitor *adj.* vernīlis, -e.
umoare *s.* hūmōr, -ōris.
umple (a) *vb.* implēō, -ēre.
umplere *s.* fartūra, -ae.
umplut *adj.* differtus (3);
 plēnus (3); ōnustus (3).
umplutură *s.* fartum, -i.

un (oarecare) *pron* quīdām,
 quaedām, quoddām.
unanimitate *s.* consensīō,
 ōnis; consensūs, -ūs.
unchi (din partea tatălui) *s.*
 pătrūus, -ī.
unchi (după mamă) *s.*
 avuncūlus, -ī.
uncie *s.* uncīa -ae.
undă *s.* fluctūs, -ūs; unda -ae.
unde *adv.* ūbī.
undeva *adv.* ālīquō.
undiță *s.* ārundō, -īnis;
 cālāmus, -ī; līnēa, -ae.
unduios *adj.* flūens, -ntis;
 flūitans, -ntis.
unealtă *s.* instrumentum, -ī.
unelti (a) *vb.* conspīrō, -āre.
uneori *adv.* ālīquōtīens;
 plērumquē.
unge (a) *vb.* ungō, -ēre.
ungere *s.* lītūs, -ūs; unctīō, -
 ōnis; unctūs, -ūs.
ungher *s.* rēcessūs, -ūs.
unghi *s.* angūlus, -ī.
unghie *s.* unguis, -is.
unguent *s.* unguentum, i.
uni (a) *vb.* (refl.) sōcīō, -āre.
uni (a) *vb.* adiungō, -ēre;
 consōcīō, -āre; cōpūlō, -āre;
 iungō, -ēre.
unic *adj.* singūlaris, -e.
unicolor *adj.* concōlōr, -ōris.
unificat *adv.* cōpūlātē.
uniform¹ *adj.* aequālis, -e.
uniform² *adv.* aequālītēr.
uniformitate *s.* aequābīlītās, -
 ātis.
unire *s.* adiunctīō, -ōnis;
 iunctīō, -ōnis; iunctūs, -ūs.
unit *adj.* indivīdūus (3); sōcīus
 (3).
unitar *adj.* concors, -ordis;
 rectus (3); ūnīformis, -e.

unitate *s.* ūnītās, ātis.
uniune *s.* sōcīētās, -ātis.
univers *s.* mundus, -ī.
universal *adj.* ūnīversālis, -e;
 ūnīversus (3).
uns *adj.* pinguis, -e.
unsoare *s.* unguen, -īnis;
 unctiō, -ōnis.
unsuros *adj.* pinguis, -e;
 unctus (3).
unt *s.* butyrum, -ī.
unul din doi *pron.* ūtēr, utra,
 utrum.
uragan *s.* tempestās, -ātis;
 typhōn, -ōnis.
urare *s.* grātūlātīō, -ōnis;
 ōmēn, -īnis.
urā *s.* ōdīum, -īī.
urât *adj.* āter (3); dēformis, -e;
 horridus (3).
urât *adv.* dēformītēr; foedē.
urâtenie *s.* dēformītās, -ātis;
 prāvītās, -ātis.
urâți (a) deformō, -āre.
urca (a) *vb.* ascendō, -ēre;
 infērō, inferre; incendō, -ēre.
urcare *s.* ascensīō, -ōnis;
 ascensūs, -ūs;.
urcior *s.* armillum, -ī; hydrīa,
 ae; urcēus, -ī.
urcuș *s.* acclīvītās, -ātis;
 ascensūs, -ūs; clīvus, -ī.
urduros *adj.* lippus (3).
ureche *s.* auris, -is.
urecheat *adj.* aurītus (3).
urias *adj.* ingens, -ntis.
urina (a) *vb.* mingō, -ēre;
urină *s.* urīna, -ae.
urî (a) *vb.* dētestor, -ārī;
 invīdēō, -ēre; ōdī, -isse.
urla (a) *vb.* baubor, -ārī;
 strēpītō, -āre; ūlūlō, -āre.
urlet *s.* mūgītūs, -ūs; ūlūlātūs,
 -ūs.

urma (a) *vb.* sēquor, sēquī;
 succēdō, -ēre.
urmare *s.* consēquentīa, -ae;
 sēquēla, -ae.
urmaș *s.* successōr, -ōris.
 nātus, -ī; prōgēnīēs, -ēi.
urmași *s. (pl.)* postēri, -ōrum;
 postgēnīti, -ōrum.
urmă *s.* rēlīquīae, -ārum;
 signum, -i; vestīgīum, -īī.
urmări (a) *vb.* insector, -ārī;
 insēquor, -qui; sector, -ārī;
 sēquor, sēqui; urgēō, -ēre.
urmărire *s.* sīncūtīō, -ōnis;
 sectiō, -ōnis.
urmăritor *s.* insectātōr, -ōris;
 sēcūtōr, -ōris.
următor *adj.* inferīor, -ius;
 sēcundus (3); sēquens, -ntis;
 subiectus (3).
urnă *s.* urna, -ae.
ursită *s.* sors, -rtis.
ursoaică *s.* ursa, -ae.
urzică *s.* urtica, -ae.
usca (a) *vb.* adsiccō, -āre;
 haurīō, -īre; ūrō, -ēre.
uscare *s.* siccātīō, -ōnis.
uscat *adj.* ārīdus (3); siccus
 (3).
uscăciune *s.* ārīditās, -ātis;
 mēcīēs, -ēi; siccītās, -ātis.
usturime *s.* morsūs, -ūs.
ușă *s.* foris, -is; ianūa, -ae.
ușier *s.* iānītōr, -ōris.
ușor *adv.* cītō; lēvītēr.
ușor *adj.* lēvis, -e.
ușura (a) *vb.* allēvō, -āre; lēvō,
 -āre; rēlaxō, -āre; sōlor, -ārī.
ușuratic¹ *adj.* frīvōlus (3);
 pētūlans, -ntis; tēnūis, -e.
ușuratic² *s.* nugātōr, -ōris.
ușurință *s.* āgīlītās, -ātis;
 lēvītās, -ātis,
uter *s.* ūtērus, -ī.

util *adj.* ūtilis, -e.
utila (a) *vb.* instrŭō, -ĕre.
utilitate *s.* ūsŭs, -ŭs.
utiliza (a) *vb.* tractō, -āre.
uz *s.* ūsŭs, -ŭs.
uza (a) *vb.* tĕrō, -ĕre.
uzare *s.* dĕtrītŭs, -ŭs.

uzat *adj.* confectus (3)
uzucapiune *s.* ūsŭcāpīō, -ōnis.
uzufruct *s.* ūsŭs, -ŭs.
uzură *s.* dĕfectŭs, -ŭs.
uzurpa (a) *vb.* ūsurpō, -āre.
uzurpator *s.* raptōr, -ōris.

V

vacant *adj.* lĭbĕr (3).
vacarm *s.* tŭmultŭs, -ŭs.
vacă *s.* vacca, -ae.
vad *s.* vādum, -ī.
vag *adj.* dŭbĭus (3).
vai! *interj.* attāt (āttātĕ); ĕheŭ;
 vae.
val *s.* fluctŭs, -ŭs; unda, -ae.
valabil rātus (3)
vale *s.* vallĭs, -is.
valoare *s.* aestĭmātīō, -ōnis;
 commendātīō, -ōnis; dignītās,
 -ātis; prĕtĭum, -īī.
valoarifica (a) *vb.* commendō,
 -āre.

valora (a) *vb.* sŭm, esse;
 vālĕō, -ĕre.
valoros *adj.* aestĭmābĭlis, -e;
 pensus (3).
vamă *s.* portōrium, -īī.
vameș *s.* portītōr, -ōris.
vampir *s.* strix, -īgis.
van *adj.* vācŭus (3).
vanitate *s.* vānĭlōquentĭa, ae.
vapor (abur) *s.* vāpōr, -oris.
var *s.* calx, calcis.
vară primară *s.* sōbrĭna, -ae.
vară *s.* aestās, -ātis.
vargă *s.* vimĕn, -īnis; verbĕr,
 ĕris; virga, -ae.

varla (a) vb. distinguō, -ĕre; vārīō, -āre.
variabil adj. commūtābilis, -e; incertus (3); mūtābilis, -e; tempōrārius (3).
varlantă s. ēdītīō, -ōnis.
variat adj. miscellāneus (3); diversus (3); variābilis, -e; vārius (3).
variat adv. vārīē.
variație s. mūtātīō, -ōnis; vārīātīō, -ōnis.
varice s. vārix, -īcis.
varicos adj. vārīcōsus (3).
varietate s. dīversītās, -ātis; vārīētās, -ātis.
varză s. brassīca, -ae.
vas s. nāvīgīum, -iī; rātis, -is; scāphūm, -iī; scyphus, -ī; urna, -ae; vās, vāsis.
vast adj. amplus (3); vastus (3).
vastitate s. vastītās, -ātis.
vatră s. căminus, -ī.
văcar s. armentārius, -iī; būbulcus, -ī.
văduvă s. vīdūa, -ae.
văduvl (a) vb. vīdūō, -āre.
văduvie s. vīdūtās, -atis.
văgăună s. spēcūs, -ūs.
văl s. vėlāmentum, i.
văpaie s. vāpōr, -oris.
vărgat adj. virgātus (3).
vărguță s. virgūla, -ae.
vârșă (a) vb. fundō, -ere; haurīō, -īre; inflūō, -ĕre; infundō, -ĕre; vōmītō, -āre.
vârșare s. effūsīō, -ōnis; infūsīō, -ōnis.
vârșătură s. vōmītīō, -ōnis; vōmītūs, -ūs.
vărul (a) vb. dēalbō, -āre.
vătămă (a) vb. illudō, -ĕre; laedō, -ĕre; nōcēō, -ĕre.

vătămăre s. mālum, -i; iniūrīa, -ae; vīōlatīō, -ōnis.
vătămător adj. hostilis, -e; iniūrīōsus (3); mālignus (3); pestīfēr (3).
váz s. spēcīēs, -ēi.
vázduh s. aethēr, -ĕris; altum, -ī; caelum, -ī.
vâjâl (a) vb. obstrēpō, -ĕre; insōnō, -āre.
vâjâit s. sōnītūs, -ūs; strīdōr, -ōris.
vâltoare s. vōrāgō, -īnis.
vâna (a) vb. vēnor, -āri.
vânat s. vēnātīō, -ōnis; vēnātūs, -ūs.
vână s. nervus, -ī; vēna, -ae.
vânăt adj. līvīdus (3).
vânătaie s. contūsīō, -ōnis.
vânătoare s. vēnātīō, -ōnis.
vânător s. vēnătōr, -ōris.
vânătoresc adj. vēnătīcus (3).
vânjos adj. nervōsus (3).
vânt s. ventus, -ī.
vântișor s. ventūlus, -ī.
vântura (a) vb. ventilō, -āre.
vânturare s. ventīlātīō, -ōnis.
vânzare s. mancīpātīō, -ōnis; mancīpātūs, -ūs; vendītīō, -ōnis.
vânzător s. vendītōr, -ōris.
vânzoleală s. flūctūātīō, -ōnis.
vârf s. āciēs, -ēi; ācūlēus, -ī; ācūmēn, -īnis; cācūmēn, -īnis; cāpūt, -ītis; culmēn, -īnis; summum, -ī.
vârî (a) vb. indō, -ĕre; pēnetrō, -āre.
vârșă s. aetās, -ātis.
vârșnic adj. annōsus (3).
vârtej s. turbō, -īnis; vertex, īcis; vertigō, -īnis.
vâsc s. viscum, -ī.
vâscos adj. lentus (3).

veac *s.* saeculum, -ī.
vechi *adj.* antīquus (3);
 pristīnus (3); vētūs, -ēris;
 vētustus (3).
vechil *s.* villīcus, -ī.
vechime *s.* vētustās, -ātis.
vecin¹ *adj.* finītīmus (3);
 vīcīnus (3).
vecin² *s.* consessōr, -ōris.
vecinătate *s.* affinitās, -ātis;
 proximītās, -ātis; vīcīnīa, -ae.
vedea (a) *vb.* vīdēō, -ēre.
vedenie *s.* spēciēs, -ēī;
 spectrum, -ī; vīsūs, -ūs.
vedere *s.* āciēs, -ēī;
 conspectūs, -ūs; spēciēs, -ēī;
 vīsīō, -ōnis; vīsūs, -ūs.
veghe (subdiviziune a nopții)
s. vīgīlīa, -ae.
veghea (a) *vb.* vīgīlō, -āre.
veghere *s.* vīgīlīa, -ae.
vehement¹ *adv.* contentē.
vehement² *adj.* intentus (3);
 vēhēmens, -ntis.
vehemență *s.* ācrimōnīa, -ae.
vehicul *s.* vectābŭlum, -ī.
venal *adj.* nummārius (3);
 vendītārius (3).
venă *s.* fibra, -ae.
venera (a) *vb.* vēnēror, -ārī.
venerabil¹ *adv.* augustē.
venerabil² *adj.* sācēr (3);
 vēnērābīlis, -e.
venerare *s.* cultūs, -ūs.
venerat *adj.* rēlīgīōsus (3);
 sācēr (3); sanctus (3).
venerație *s.* caerīmōnīa, -ae;
 vēnērātīō, -ōnis.
venetic¹ *s.* convēna, -ae;
 inquilīnus, -ī.
venetic² *adj.* pērēgrīnus (3).
veni (a) *vb.* vēniō, -īre.
venin *s.* fēl, fellis.
venire *s.* adventus, -ūs.

venit *s.* annŭum, -ī; frŭctŭs, -
 ūs; mercēs, -ēdis.
ventilație *s.* ventilātīō, -ōnis.
ventricul *s.* ventricŭlus, -ī.
ventuză *s.* cŭcurbīta, -ae.
verde (culoare) *s.* hyālus, -ī.
verde *adj.* vīrīdis, -e.
verdeată *s.* vīrīdītās, -ātis.
vergea *s.* clāvis, -is.
veridic *adj.* crēdŭlus (3);
 vērīdīcus (3).
verifica (a) *vb.* pertentō, -āre;
 rēcognoscō, -ēre.
verificare *s.* rēcognītīō, -nis.
verigă *s.* annŭlus, -ī.
verișoară *s.* consōbrina, -ae.
verișor *s.* consobrīnus, -ī.
verosimil *adj.* credibilis, -e;
 vērosīmīlis, -e.
verosimilitate *s.* prōbābīlītās,
 -ātis.
vers¹ *s.* (*metr.*) nŭmērus, -ī.
vers² *s.* versŭs, -us.
versant *s.* clīvus, -ī.
versat *adj.* scītus (3).
versatil *adj.* versābīlis, -e.
versifica (a) *vb.* versīficō, -āre.
versificator *s.* versīfīcātōr, -
 ōris.
versificație *s.* versīfīcātīō, -
 ōnis.
versiune *s.* ordō, -īnis.
vertebră¹ *s.* (*pl.*) verticŭlae, -
 ārum; serra, -ae.
vertebră² *s.* spondylus, -ī;
 vertēbra, -ae.
vervă *s.* festīvītās, -ātis.
verzui *adj.* subvīrīdis, -e.
vesel¹ *adj.* laetus (3).
vesel² *adv.* hīlārē; lēpīdē.
veselie *s.* hīlārītās, -ātis;
 iŭcundītās, -ātis.
vestală *s.* virgō, -īnis.
veste *s.* nuntium, -ii.

vesti (a) *vb.* nuntîd, -ăre.
vestiar (de la baie) *s.*
 ăpodytěrîum, -iî.
vestibul *s.* ătrîum, -iî.
vestire *s.* nuntiatîd, -ônîs.
vestit *adj.* illustris, -e.
vestitor *s.* nuntîus, -iî;
 praecursôr, -ôris.
veşmânt *s.* vėlămên, -înis;
 vestis, -is; vestîtîus, -ûs.
veşnic *adj.* aeternus (3);
 perpêtûs (3).
veşnicie *s.* aeternîtăs, -ătis;
 pèrennîtăs, -ătis.
veşted *adj.* pûtris, -e.
veşteji (a) *vb. (refl.)* flaccescô,
 -êre.
veştejit *adj.* ôlens, -ntis.
veteran *adj.* vêtêrânus (3).
vereriță *s.* sciûrus, -î.
vezică *s.* vêsîca, -ae.
viață *s.* vîta, -ae.
vibra (a) *vb.* vîbrô, -ăre.
vicia (a) *vb.* constrûpô, -ăre.
viciat *adj.* vîtiôsus (3).
vicios noxîosus (3); prăvus
 (3); vîtiôsus (3).
viciu *s.* vîtiûm, -iî.
viclean *adj.* dôlosus (3).
viclenie *s.* dôlus, -î;
vicleşug *s.* artificioûm, -iî.
victimă *s.* pîacûlum, -î;
 victîma, -ae.
victorie *s.* victôrîa, -ae.
vid *s.* înnânîtăs, -ătis.
vie *s.* vîněa, -ae.
vier *s.* verrês, -is.
viermănos *adj.* pûtrîdus (3).
vierme *s.* vermis, -is.
viermişor *s.* vermîcûlus, -î.
viespe *s.* vespa, -ae.
vieţuitoare *s.* ănîmâl, -ălis.
viezure *s.* mėlês, -is.
vigilent *adj.* vîgil, -îs.

vigilență *s.* vîgîlîa, -ae.
vigoare *s.* vîgôr, -ôris; vîrîlîtăs,
 -ătis.
viguros *adj.* firmus (3); fortis, -
 e.
viitor¹ *s.* postêrîtăs, -ătis.
viitor² *adj.* postêrus (3).
viitorime *s.* postêrîtăs, -ătis.
vijelie *s.* tûmultûs, -ûs.
vijelios *adj.* prôcellôsus (3);
 turbîdus (3).
vin *s.* mêrum, -î; vinum, -î.
vină *s.* culpa, -ae; peccâtum, -
 î.
vinde (a) *vb.* vendîtô, -ăre;
 vendô, -êre.
vindeca (a) *vb.* convălescô, -
 êre; mêdicô, -ăre; salvô, -
 âre; sâno, -ăre.
vindecabil *adj.* sânbâbilis, -e.
vindecare *s.* sânatîd, -ônîs.
vinicol *adj.* vîtêus (3).
vinovat *s.* reus, -î.
vioi¹ *adj.* ăcêr (3); ăgîlis, -e;
 ălăcêr (3); mōbîlis, -e;
 strênnûs (3); vîvax, -ăcis.
vioi² *adv.* cālîdê; strênnûê.
vioiciune *s.* ălăcîtăs, -ătis;
 vivăcîtăs, -ătis.
viola (a) *vb.* spernô, -êre;
 stûprô, -ăre.
violabil *adj.* vîlîlâbilis, -e.
violare *s.* stûprum, -î; vîtiûm, -
 iî; vîlîlatîd, -ônîs.
violator *s.* vîlîlătôr, -ôris.
violent¹ *adj.* ăcêr (3); fêrox, -
 ôcis; fêrus (3); saevus (3);
 turbîdus (3); viôlens, -ntis.
violent² *adv.* ătrôcîtêr;
 vîlôlentêr.
violență *s.* ătrôcîtăs, -ătis;;
 vîlôlentîa, -ae.
violet *adj.* vîlîlăcêus (3).
viorea *s.* vîôla, -ae.

vipera s. cölübra, -ae; dipsās, -adis; vipēra, -ae.
virginal adj. virgīnus (3).
virtual adj. commentīciūs (3).
virtuos adj. castus (3);
 hōnestus (3); pīus (3); prōbus (3); pūrus (3).
virtute s. virtūs, -ūtis.
vīs vīsūs, -ūs; somnīum, -iī; vīsīō, -ōnis.
vīsa (a) vb. somnīō, -āre.
vīsător s. somnīātōr, -ōris.
vīscere s. viscus, -ēris.
vīstlerle s. thēsaurus, -i.
vītal adj. vītālis, -e.
vītā¹ s. pēcūs, -ūdis; iūmentum, -ī.
vite mici s. pēcūs, -oris.
vīteaz adj. fortis, -e.
vītejie s. virtūs, -ūtis.
vīteză s. cēlērītās, -ātis.
vīticol adj. sarmentōsus (3); vītēus (3); vītīgēnus (3).
vīṭā s. palmēs, -ītis; vīnēa, -ae.
vīṭea s. vītūla, -ae.
vīṭel s. vītūlus, -ī; vītellus, -ī.
vīṭică s. iūvenca, -ae.
vīu adj. vīvax, -ācis; vīvīdus (3); vīvus (3).
vivace adj. vīvīdus (3); vīvus (3).
vivacitate s. vivācītās, -ātis.
vizibil adj. ēvidens, -ntis; spectabīlis, -e.
vizionar adj. vātīcīnīus (3).
vizionar s. somnīātōr, -ōris.
vizīta (a) vb. vīsītō, āre; visō, -ēre.
vizitare s. ōbītūs, -ūs.
vizitator s. adventor, -ōris.
vizitiu s. aurīga, -ae; gūbernātōr, -ōris.
viziune s. phantāsīa, -ae; spectrum, -ī; vīsīō, -ōnis.

vizulină s. cāvus, -ī; stābūlum, -ī; stātīō, -ōnis.
vlăgul (a) vb. contundō, -ēre; discingō, -ēre.
vlăgult adj. rēsōlūtus (3).
vlăstar s. frūtex, -īcis; germēn, -īnis.
voal s. vestis, -is.
vocabular s. glossārīum, -iī.
vocal adj. vocalis, -e.
voce s. ōs, ōris; vox, vōcis.
voi (a) vb. vōlō, velle.
voi înșivă pron. vosmēt.
voi pron. vōs.
voie s. făcīlītās, -ātis; vēnīa, -ae.
voinic adj. tōrōsus (3).
voință divină s. numēn, -īnis.
voință s. vōluntas, -ātis.
voios adv. laetē.
volum s. cāpācītās, -ātis; massa, -ae; tōmus, -ī; vōlūmēn, -īnis.
voluminos adv. agmīnātīm.
voluntar adj. incōactus (3); vōluntārīus (3).
voma (a) vb. vōmītō, -āre.
vomare s. restagnātīō, -ōnis.
vomă s. vōmītīō, -ōnis.
vomita (a) vb. hīō, -āre; ructō, -āre; vōmītō, -āre.
vopsea s. crēta, -ae; tinctura, -ae; vēnēnum, -ī.
vopsi (a) vb. fūcō, -āre.
vopsit s. tinctūs, -ūs.
vorba s. verbum, -ī.
vorbareț adj. argūtūlus (3); lōquax, -cis.
vorbarie s. lōquācītās, -ātis.
vorbi (a) vb. lōquor, lōquī,
vorpire s. lōcutīō, -ōnis; sermō, -ōnis; verbum, -ī.
vorbitor s. lōcūtōr, -ōris.
vostru vestēr, -tra, -trum.

vot s. suffrăgîum, -iî.
vota (a) vb. censēō, -ēre.
votant s. suffrăgătōr, -ōris.
vrabie s. passēr, -ēris.
vraci s. pharmăcus, -î.
vrajă s. carmên, -înis.
vrăbiuță s. passercŭlus, -î.
vrăji (a) vb. canō, -ēre; cantō, -ăre.
vrăjire s. fascinătîō, -ōnis.
vrăjitoare s. cantătrix, -îcis.
vrăjitoresc adj. vĕnĕficus (3).
vrăjitorie s. fallăcia, -ae; vĕnĕficiŭm, -iî.
vreasc s. virgulta, -ōrum.
vrej s. clăvîcŭla, -ae.

vreme s. tempestās, -ătis; tempŭs, -ōris.
vreodată adv. ōlim; ălîquandō.
vreunul pron. quîs, quae (quis), quîd (quōd). ălîquîs (3); nonnullus (3); ullus (3).
vui (a) vb. obstrĕpō, -ēre; strĕpō, -ēre; strîdĕō, -ēre.
vuiet s. strĕpîtŭs, -ŭs.
vulnerabil adj. vîōlăbîlis, -e.
vulpe s. vulpĕs, -is.
vultur s. ăquîla, -ae; milvîus, -ii; vultŭr, -ŭris.
vulturesc adj. ăquîlînus (3).
vulvă s. vulva, -ae.

Z

zadarnic¹ *adj.* cādūcus (3);
înūtilis, -e; stērīlis, -e.

zadarnic² *adv.* frūstrā.

zambilă *s.* hyācinthus, -ī.

zar *s.* ālēa, -ae; tessera, -ae.

zaraf *s.* nummūlārīus, -ī;
trāpezīta, -ae.

zarvă *s.* concitātīō, -ōnis;
turba, -ae.

zarzavagiu *s.* ōlītōr, -ōris.

zabală *s.* frēnum, -ī.

zăbovi (a) *vb.* cessō, -āre;
mōror, -ārī; rēmōror, -ārī.

zăbovire *s.* commōrātīō, -ōnis.

zăbrele *s.* clātrī, -ōrum;
transenna, -ae.

zăcea (a) *vb.* iăcēō, -ēre.

zădărnici (a) *vb.* deprīmō, -
ēre; dīrīmō, -ēre.

zădărnicie *s.* vānītās, -ātis.

zăgaz *s.* aggēr, -ēris.

zălog *s.* răbō, -īis; sponsiō, -
ōnis.

zămisli (a) *vb.* concipīō, -ēre.

zângănit *s.* frēmītūs, -ūs;
sōnītūs, -ūs.

zăpadă *s.* nix, nīvis.

zăpăceală *s.* incōgītāntīa, -ae;
rūtūba, -ae.

zăpăci (a) *vb.* confūtō, -āre.

zăpăcit *adj.* praeprōpērus (3);
incōgītābīlis, -e.

zări (a) *vb.* conspīcīō, -ēre;
contūēor, -ērī; invisō, -ēre.

zău ! *edēpol*, interj

zăvor *s.* clāvis, -is; clostrum, -
ī; ōbex, -īcis.

zăvorât *adj.* oppessulātus (3).

zăvorî (a) *vb.* oppīlō, -āre;
obsērō, -āre.

zbârci (a) *vb.* rūgō, -āre.

zbârcit *adj.* pannōsus (3);
rētorrīdus (3); rūgōsus (3).

zbârcitură *s.* rūga, -ae.

zbârlit *adj.* hirsūtus (3); hirtus
(3); squālīdus (3).

zbate (a) *vb.* crîsō, -ăre;
palpîto, -ăre; trêpîdō, -ăre.
zbengui (a) *vb.* prôsîlîto, -îre.
zbiera (a) *vb.* lătrō, -ăre.
zbor *s.* vōlătūs, -ūs.
zbucium *s.* crūciābîlîtās, -ātis.
zbuciuma (a) *vb.* connîtor, -
nîti.
zbuciumat *adj.* aestūōsus (3).
zbura (a) *vb.* advōlō, -ăre;
vōlîto, -ăre; vōlō, -ăre.
zburător *adj.* vōlūcēr (3).
zburda (a) *vb.* ludō, -ere.
zburdalnic *adj.* lascivus (3);
lūdîbundus (3).
zburdălnicie *s.* petūlāntîa, -ae;
lascîvîa, -ae.
zburli (a) *vb.* (*refl.*) horrescō, -
ere.
zdravăn *adj.* sālūbēr (3).
zdrăngănit *s.* tinnîtūs, -ūs.
zdreanță *s.* pannus, -ī.
zdreli (a) *vb.* stringō, -ěre.
zdrențaros *adj.* pannōsus (3);
pannucēus (3).
zdrențe *s.* paedōr, -ōris.
zdrențuit *adj.* lăcēr (3).
zdrobi (a) *vb.* discūtiō, -ěre;
distērō, -ěre; frangō, -ěre;
frîō, -ăre; illîdō, -ěre; obtērō,
ěre; quassō, -ăre; quătēfăciō,
-ěre.
zdrobire *s.* contūsîō, -ōnis.
zdrobit *adj.* frăctus (3); lăcēr
(3).
zdruncina (a) *vb.* lăbēfactō, -
ăre; subrūdō, -ěre; succūtiō,
ěre; quătēfăciō, -ěre; quătîō,
-ěre.
zdruncinare *s.* commōtus, -ūs.
zeamă *s.* sūcus, -ī.
zece dēcēm, num
zefir (vânt de apus) *s.*
zephyrus, -ī; fāvōniūs, -iī.

zeflemea *s.* cāvillătîō, -ōnis;
iocus, -ī.
zeflemisi (a) *vb.* căchinnō,
ăre.
zeiesc *adj.* immortalis, -e.
zeifica (a) *vb.* consēcrō, -ăre.
zeificare *s.* consēcrătîō, -ōnis.
zeiță *s.* dea, -ae.
zel *s.* dîlîgentîa, -ae; nāvîtās,
ātis; sēdūlîtās, -ātis; stūdîum,
-iī.
zelos *adj.* gnāvus
stūdîōsus(3); sēdūlus (3).
zemos *adj.* sucūlentus.
zenit *s.* vertex, -īcis.
zer *s.* sērūm, -ī.
zestre *s.* dōs, dōtis.
zeu *s.* dēus, -ī
zgâlțâi (a) *vb.* vexō, -ăre.
zgâlțâire *s.* vexătîō, -ōnis.
zgârcenie *s.* compūtătîō, -ōnis;
sordis, -is.
zgârcit *adj.* parcus (3);
pertînax, -ācis; trîparcus (3).
zgardă *s.*; collārē, -is; copūla, -
ae; torquēs, -is.
zgăria (a) *vb.* scăbō, -ěre.
zgărietură *s.* scissūra, -ae.
zgomot *s.* crēpitūs, -ūs;
frēmītūs, -ūs; murmūr, -ūris;
rūmōr, -ōris; sōnītūs, -ūs;
strēpītūs, -ūs.
zgomotos *adj.* fragosus (3);
rēsōnus (3); sōnax, -cis;
turbîdus (3).
zgribuli (a) *vb.* adstringō, -ěre.
zgribulit *adj.* alsîōsus (3).
zgudui (a) *vb.* concūtiō, -ěre;
mōvēō, -ěre; quătîō, -ěre;
vexō, -ăre.
zguduire *s.* commōtus, -ūs;
concussîō, -ōnis; iactătîō, -
ōnis; mōtus, -ūs; pulsūs, -ūs;
quassătîō, -ōnis; trēmōr, -

ōris; vexāmēn, -ōnis; vexātīō, -ōnis.

zguduit *adj.* concitus (3);
sollīcitus (3).

zгурă *s.* scōriă, -ae.

zī dīēs, -ēi.

zicătoare *s.* prōverbīum, -īi.

zice¹ (a) *vb.* dīcō, -ēre.

zice² (a) *vb.* inquām, -is, -it.

zid *s.* mūrus, -ī.

zidar *s.* structōr, -ōris.

zidărie *s.* structura, -ae.

zidi (a) *vb.* condō, -ēre.

zidire *s.* aēdificatīō, -ōnis.

ziditor *s.* munītōr, -ōris.

ziduri *s.* (pl.) moenīa, -īum.

zilnic *adj.* dīurnus (3);
quōtīdīānus (3).

zimbru *s.* ūrus, -ī.

zimțat *adj.* serrātus (3).

zmeură *s.* rūbus, -ī.

zoaie *s.* collūvīēs, -ēī.

zodiac *s.* zōdīācus, -ī.

zodie *s.* hōroscōpus, -ī; sīdūs, -ēris.

zonă *s.* ōra, -ae; rēgīō, -ōnis;
zōna, -ae.

zori *s.* aurōra, -ae.

zorit *adj.* instans, -ntis.

zornăi (a) *vb.* crēpītō, -āre.

zugrav *s.* tectōr, -ōris.

zugrăvi (a) *vb.* pingō, -ēre.

zumzet *s.* murmūr, -ūris;
strīdōr, -ōris.

zvâcni (a) *vb.* singultō, -āre.

zvârcoli (a) *vb.* crīsō, -āre.

zvelt *adj.* grăcilis, -e.

zvon *s.* fāma, -ae; rūmōr,
ōris;

DICTIONAR LATIN-ROMÂN

A

A, a, (în abrev.) a = annus(anul),
anno(in anul), a.d. = ante diem
(înainte de ziua de...).

a, ab, abs, prep. (cu Abl.) 1.
(punctul de plecare) - din , de
la; 2. (separația) de; 3.
(depărtarea, distanța de) de la,
de; 4.(punctul de plecare într-un
rationament)după; 5.
(momentul începerii acțiunii)
din, de la; 6. (orig.) din, de la,
după; 7.(agent) de către.

abactus¹, -a, -um, part. perf. vb.
abigo.

abactus², -us s.m. furt de vite.

abacus, -ī, s.m. 1. tablă de
calcul, abac; 2. masă , bufet.

abaliēnatiō, -ōnis, s.f.
înstrăinare, cesiune.

abaliēnō, -āre, vb. 1. a înstrăina,
a vinde; 2. a îndepărta, a
separa.

abavus, -ī, s.m. străbunic.

abdicatiō, -ōnis, s.m. 1.

renunțare, abdicare; 2.
dezmoștenire, renegare.

abdicō¹, -āre, vb. 1. a respinge,
a nu recunoaște; 2. a renunța la
o funcție;

abdicō², -ēre, -dixi, -dictum, vb.
a face prevestiri nefavorabile, a
interzice;

abditē, adv. pe ascuns, pe furiș;

abdō, -ēre, -dīdī, -dītum, vb. 1.
a îndepărta, (refl.) a se retrage,
a se depărta 2. a ascunde.

abdōmen, -īnis, s.n. abdomen,
pânzece.

abdūcō, -ēre, -duxi, -ductum,
vb. 1. a duce, a îndepărta 2.a
răpi, a seduce.

abēgi, ind. perf. vb. abigo.

abēō, -īre, -īvī (-ii), -ītum, vb. 1.
a pleca, a mișca, a se
îndepărta, a se duce 2. a
renunța la 3. (fig.) a trece 4. a

se transforma (în) **5. a-se**
răspândi **6. (fig.) a muri.**
aberrō, -ăre, vb. 1. a se rătăci 2.
a se înșela, a nu reflecta (la).
abhinc, adv. (local și
temporal) de aici, acum...
abhorreō, -ēre, -uī, vb. 1. a evita
(ceva), a avea aversiune
(pentru ceva) **2. a fi departe, a**
se deosebi.
abiciō, -ēre, -iecī, -iectum, vb.
1. a arunca, a respinge, a
alunga **2. a pierde, a renunța**
(la), a neglija, a cheltui **3. a**
pleca **4. a înjosi.**
abictē, adv. 1. în chip josnic 2.
neglijent.
abictiō, -ōnis, s.f. descurajare.
abictus, -a, -um, I. part. perf.
vb. abicio. II. adj. 1. josnic,
disprețuit 2. abătut 3. neîngrijit
abiegnus, -a, -um, adj. de brad.
abiēs, -etis, s.f. scândură de
brad, obiecte din lemn de brad,
lance, sulită (cu coada din
brad), corabie
abigō, -ēre, -egī, -actum, vb. 1.
a alunga **2. a mâna 3. a fura.**
abitiō, -ōnis, s.f. plecare.
abitus, -ūs, s.m. 1. plecare,
retragere **2. ieșire 3. trecere.**
abiungō, -ēre, -iunxī, -iunctum,
vb. a deshăma, a despărți, a
îndepărta.
abiurō, -ăre, vb. a jura fals.
abīvi, ind. perf. vb. abeo.
ablātivus, -ī, s.m. ablativ.
ablātus, -a, -um, part. perf. vb.
aufero.
ablēgō, -ăre, vb. a trimite, a
îndepărta.
abligurriō, -īre, vb. a linge
complet, a mânca.

ablūdō, -ēre, vb. a se deosebi, a
nu se potrivi.
abluō, -ēre, -luī, -lutum, vb. 1. a
spăla, (*fig.*) a purifica, a boteza
2. a îndepărta.
ablutiō, -ōnis, s.f. spălare,
purificare, botez.
abnegō, -ăre, vb. a nega, a
refuza.
abnepōs, -ōtis, s.m. strănepot.
abneptis, -is, s.f. strănepoată.
abnoctō, -ăre, vb. a nu-și
petrece noaptea acasă.
abnormis, -e, adj. neconform cu
regula.
abnuō, -ēre, -uī, vb. 1. a face
semn că nu **2. a refuza, a**
renunța.
aboleō, -ēre, -levī, -litum, vb. a
distruge, a desființa.
abolescō, -ere, -levī, vb. a pieri,
a dispărea.
abolitiō, -onis, s.f. distrugere,
desființare.
abolla, -ae, s.f. manta.
abōminor, -ārī, -ātus sum, vb.
dep. a respinge (ca de rău
augur), a urî.
Aboriginēs, -um, s.m. pl.
aborigeni (*primii locuitori ai*
Lațului), băștinași.
aborior, -īrī, -ortus sum, vb.
dep. 1. a muri, a pieri 2. a
avorta.
abortiō, -ōnis, s.f. avort.
abortivus, -a, -um, adj. născut
înainte de termen, (*s.m.*)
avorton, lepădătură.
abortus, -ūs, s.m. avort.
abradō, -ēre, -rasī, -rasum, vb.
1. a rade, a roade, a suprima 2.
(*fig.*) a lua prin viclenie, a
smulge

abripio, -ĕre, -ripuī, -reptum,
vb. a smulge, a răpi.

abrogātiō, -ōnis, s.f. anulare, suprimare.

abrogō, -āre, vb. a abroga.

abrumpō, -ĕre, -rūpī, -ruptum,
vb. 1. a rupe, a desface, 2. a întrerupe 3. a distruge.

abruptē, adv. brusc, pe neașteptate, pripit.

abruptiō, -ōnis, s.f. ruptură, divorț, întrerupere.

abruptum, -ī, s.n. prăpastie, pantă.

abscedō, -ere, -cessī, -cesum,
vb. a pleca, a se depărta, a renunța la.

abscessiō, -ōnis, s.f. 1. retragere, îndepărtare.

abscessus, -ūs, s.m. 1. retragere, plecare 2. lipsă.

abscidō, -ĕre, -cidī, -cisum, vb.
a tăia, a îndepărta.

abscindō, -ĕre, -cidī, -cissum,
vb. 1. a smulge, a rupe, a sfâșia 2. a separa, 3. a împiedica.

absconditē, adv. în ascuns, pe ascuns, profund.

absconditus, -a, -um, I. part.
perf. vb. **abscondo.** II. *adj.* necunoscut, secret.

abscondō, -ĕre, -condī (-condīdi), -conditum (-consum), vb. a ascunde, a face nevăzut, a acoperi.

absens, -ntis, I. part. prez. vb.
absūm. II. *adj.* absent.

absēntia, -ae, s.f. absență, lipsă.

absimilis, -e, adj. diferit.

absinthium, -iī, s.n. pelin.

absis, -idis, s.f. arc, boltă, orbită, farfurie adâncă.

absistō, -ĕre, -stitī, -stitum, vb.
1. a se depărta, a se retrage 2. a renunța la, a înceta.

absolūtē, adv. 1. perfect 2. categoric, cu precizie, exact.

absolūtiō, -ōnis, s.f. 1. achitare, eliberare 2. perfecțiune, ideal 3. claritate, exactitate, precizie.

absolutus, -a, -um, I. part. perf. vb. absolvo. II. *adj.* 1. liber, lipsit (de) 2. desăvârșit.

absolvō, -ĕre, -solvi, -solūtum, vb. 1. a dezlega, a elibera 2. (*jur.*) a achita 3. a termina 4. a rezolva o problemă 5. a plăti.

absonus, -a, -um, adj. strident, nepotrivit.

absorbeō, -ĕre, -buī, vb. a înghiți, a răpi.

absque, prep. (cu Abl.) fără, cu excepția.

abstantia, -ae, s.f. distanță, depărtare.

abstemius, -a, -um adj. cumpătat, care nu bea vin, nemâncat.

abstergeō, -ĕre, -tersī, -tersum, vb. a șterge, a risipi, a împrăștia.

absterreō, -ĕre, -terruī, -territum, vb. a îndepărta, a abate de la.

abstinens, -ntis, I. part. prez. vb. abstineo. II. *adj.* 1. cumpătat 2. dezinteresat.

abstinenter, adv. moderat.

abstinentia, -ae, s.f. 1. reținere 2. moderație.

abstineō, -ĕre, -tinuī, -tentum, vb. 1. a îndepărta 2. a opri, a reține 3. a posti.

abstō, -āre, -stitī, vb. a sta la distanță, a ține la distanță.

abstrahō, -ĕre, -traxī, -tractum, vb. 1. a smulge, a separa, a târî 2. a abate.

abstrudō, -ĕre, -trusī, -trusum, vb. a ascunde.

abstrusus, -a, -um, I. part. pf. vb. abstrudo II. adj. ascuns.

abstulī, ind. perf. vb. aufero.

absum, -esse, -fuī, vb. 1. a fi absent, a lipsi 2. a nu ajuta 3. a se deosebi 4. a fi departe.

absūmō, -ĕre, -sumpsī, -sumptum, vb. 1. a consuma, a pierde 2. a cheltui 3. a nimici, a pieri.

absurdē, adv. 1. discordant 2. prostește, absurd.

absurdus, -a, -um, adj. 1. neplăcut la auz 2. nepotrivit 3. lipsit de talent, incapabil.

abundans, -ntis, I. part. prez. vb. abundo, II. adj. bogat, abundant, îmbelșugat.

abundanter, adv. din belșug, pe larg.

abundantia, -ae, s.f. belșug, abundență, exces, bogăție.

abundō, -āre, vb. 1. a curge din belșug, a se revărsa 2. a prisosi 3. a avea din belșug.

abusiō, -ōnis, s.f. 1. folosire improprie a unui cuvânt 2. abuz.

abusque, prep. (cu Abl.) de la, începând din.

abusus, -ūs, s.m. epuizare, abuz.

abūtōr, -ūtī, -usus sum, vb. dep. 1. a întrebuița, a mistui, a folosi 2. a abuza.

ac, conj. 1. și, ba chiar 2. decât.

Acadēmicus, -a, -um, adj. platonician.

accēdō, -ĕre, -cessī, -cessum, vb. 1. a se apropia, a sosi 2. a

ajunge 3. a se întâmpla 4. a se ocupa de 5. a consimți 6. a fi asemănător.

accelerō, -āre, vb. a (se) grăbi, a accelera.

accendō, -ĕre, -cendī, -censum, vb. 1. a aprinde, a arde, (fig.) a înflăcăra, a atâta 2. a lumina.

accenseō, -ĕre, vb. a adăuga, a pune în rândul.

accensus, -a, -um, part. perf. vb. accendo și accenseo.

accensus, -ī, s.m. 1. (pl.) ostași de rezervă așezați în spatele celei de a treia linii de luptă pentru a-i înlocui pe cei căzuți 2. însoțitorul unui magistrat.

acceptiō, -ōnis, s.f. primire, acceptare, admitere.

acceptō, -āre, vb. a primi, a accepta, a suporta.

acceptor, -ōris, s.m. 1. cel care acceptă o donație, percepător 2. uliu.

acceprix, -īcis, s.f. cea care primește.

acceptus, -a, -um, I. part. perf. vb. accipio. II. adj. 1. datorat cuiva 2. bine primit.

accessiō, -ōnis, s.f. 1. venire 2. acces 3. creștere, sporire.

accessus, -ūs, s.m. sosire, venire, intrare, acces.

accidentia, -ae, s.f. întâmplare, accident.

accidō, -ĕre, -cidī, vb. 1. a cădea 2. (despre o veste) a ajunge, a se răspândi 3. a se întâmpla.

accidō, -ĕre, -cidī, -cīsum, vb. 1. a tăia de la pământ, a reteza 2. (frecv. la part. perf.) a slei, a ruina

accingō, -ēre, -cīnxī, -cīnctum,
vb. 1. a încinge, a înconjura 2. a
înarma 3. (*pas.-refl.*) a se apuca
de...

acciō, -īre, vb. a chema.

accitus, -a, -um, part.perf.vb.

acciō. străin

accipiō, -ēre, -cēpī, -ceptum,
vb. 1. a lua asupra sa, a primi 2.
a admite, a aproba 3. a auzi, a
afla, a înțelege 4. a suferi.

accipiter, -tris, s.m. uliu.

accītus, -ūs, s.m. chemare.

acclāmātiō, -ōnis, s.f. strigăt,
aclamație, exclamație.

acclāmō, -āre, vb. 1. a striga, a
aclama 2. a dezaproba 3. a
numi, a proclama.

acclinis, -e, adj. sprijinit, (*fig.*)
încălinat spre ceva.

acclīnō, -āre, vb. a apleca, a
sprijini, a rezema.

acclīvītās, -ātis, s.f. pantă.

accognoscō, -ēre, vb. a
recunoaște.

accola, -ae, s.m. locuitor
învecinat, vecin.

accolō, -ēre, -coluī, -cultum, vb.
a locui lângă.

accomodātē, adv.

1. convenabil 2. potrivit.

accomodātiō, -ōnis, s.f.
potrivire, acomodare.

accommodō, -āre, vb. 1. a
ajusta, 2. a potrivi, a adapta 3. a
aplica 4. a acorda.

accrēdō, -ēre, -didī, -ditum, vb.
a crede, a se încrede.

accrescō, -ēre, -crēvī, -crētum,
vb. a crește, a se adăuga (*cu*
dat.).

accrētiō, -ōnis, s.f. creștere,
sporire.

accubitiō, -ōnis, s.f. ședere la
masă (întins).

accubō, -āre, vb. 1. a se întinde
pentru a lua masa 2. a zăcea.

accumbō, -ēre, -cubuī, -

cubitum, vb. 1. a se culca 2. a
lua loc la masă.

accumulō, -āre, vb. 1. a aduna,
a îngrămădi, 2. a spori 3. a
îngrămădi pământ la rădăcina
unei plante.

accūrātē, adv. cu grijă.

accūrātiō, -ōnis, s.f. atenție,
grijă, exactitate, acuratețe.

accūrō, -āre, vb. 1. a îngriji, a
avea grijă.

accurrō, -ēre, -currī, -cursum,
vb. a alerga spre, (*fig.*) a se
prezenta.

accūsābilis, -e, adj.
condamnabil, blamabil.

accūsātiō, -ōnis, s.f. 1. acuzare
2. discurs de acuzare.

accūsātivus, -a, -um, adj.
acuzativ.

accusātor, -ōris, s.m. acuzator,
denunțător.

accūsō, -āre, vb. a acuza.

acer¹, -eris, s.n. arțar.

acer², acris, acre, adj. 1. cu vârf,
ascuțit, tăios 2. (*despre gust*)
pătrunzător, acru, iute 3.
(*despre sunete*) strident 4.
(*despre vâz*) ager, vioi 5.
(*despre stări fizice*) intens,
violent 6. (*despre abilități*)
iscusit, inteligent, energic, activ
7. (*fig.*) vioi, aprig, violent,
aspru, dur.

acerbē, adv. 1. cu asprime 2. cu
greu.

acerbitās, -ātis, sf. 1. gust acru
2. asprime, cruzime 3.
amărăciune, întristare.

acerbus, -a, -um, *adj.* 1. acru 2. crud, prematur 3. ascuțit, pătrunzător (despre voce) 4. sever, nemilos 5. groaznic, dureros.

acerra, -ae, *s.f.* cățuie.

acervatim, *adv.* 1. în masă 2. în general.

acervatiō, -ōnis, *s.f.* acumulare, adunare.

acervō, -āre, *vb.* a acumula.

acervus, -ī, *s.m.* grămadă, (*fig.*) droaie, mulțime.

acēscō, -ēre, **acui**, *vb.* a se acri.

acētō, -āre, *vb.* a se acri.

acētum, -i, *s.n.* oțet, (*fig.*) ironie, glumă sarcastică.

acidē, *adv.* în mod neplăcut.

acidus, -a, -um, *adj.* acru, (*fig.*) neplăcut, nesuferit.

aciēs, -eī, *s.f.* 1. tăiș, muchie, vârf de lance 2. inteligentă, atenție 3. privire 4. linie de bătaie, ciocnire, luptă.

acinum, -ī, *s.n.* boabă (de strugure sau a oricărui fruct cu ciorchine).

āclys, -idis, *s.f.* suliță mică.

acoenonoētus, -ī, *s.m.* neghiob, nătărău.

acoetis, -is, *s.f.* soție.

acquiēscō, -ēre, -**quiēvi**, -**quiētum**, *vb.* 1. a se odihni 2. a se potoli 3. a muri 4. a-și găsi mângâierea 5. a aproba.

acquirō, -ēre, -**quīsivī**, -**quīsītum**, *vb.* a dobândi, a adăuga la.

acrimōnia, -ae, *s.f.* 1. acreală, aciditate, (*fig.*) asprime 2. vigoare, tărie de caracter, vehementă.

acriter, *adv.* (comp. *acrius*, superl. *acerrime*) 1. ascuțit,

pătrunzător 2. viu, curajos, energic 3. violent, crud.

acritūdo, -inis, *s.f.* 1. acreală, asprime, amărăciune 2. forță, energie.

acta¹, -ae, *s.f.* coastă, țărm, plajă.

acta², -ōrum, *s.n. pl.* 1. fapte, acțiuni, fapte de arme 2. acte oficiale 3. legi, decizii.

actiō, -ōnis, *s.f.* 1. fapt, acțiune 2. drept de a acționa în judecată 3. (*jur.*) urmărire în justiție 4. (*ret.*) discurs 5. joc al unui actor.

activus, -a, -um, *adj.* activ.

actor, -ōris, *s.m.* 1. cel care mișcă, conduce 2. cel care execută, administrează 3. orator, actor.

actum, -ī, *v.* **acta**²

actus¹, -a, -um, *part. perf. vb.* ago.

actus², -ūs, *s.m.* 1. mișcare, impuls 2. fapt, acțiune 3. acțiunea oratorului, gestică. 4. jocul actorului 5. actul unei piese 6. procedura.

aculeus, -ī, *s.m.* 1. vârf, ghimpe, ac 2. (*fig. freqv. pl.*) împunsătură.

acūmen, -inis, *s.n.* 1. vârf, cioc 2. subtilitate, șiretenie 3. (*ret.*) eleganță a stilului.

acuō, -ēre, -**cuī**, -**cūtum**, *vb.* 1. a ascuți 2. a atâta, a înflăcăra 3. a spori.

acus¹, -eris, *s.n.* pai.

acus², -ūs, *s.f.* ac (de cusut, de păr).

acūtē, *adv.* 1. ascuțit, pătrunzător 2. cu ingeniozitate, cu finețe.

acūtulus, -a, -um, adj. 1. cam ascuțit 2. subtil.
acūtus, -a, -um, adj. 1. ascuțit 2. viu, pătrunzător, fin, abil 3. (*despre stil*) precis, simplu 4. (*gram.*) accentuat.
ad, prep. (cu Ac.) I. 1. (*direcția, tendința*) către, la, spre 2. (*întindere, limită*) până la 3. (*indicând ostilitatea*) împotriva 4. (*unire, legare, adaos*) la, de, pe deasupra 5. (*apropierea, vecinătatea*) lângă, la, în partea, în regiunea 6. (*însoțirea*) pe lângă, cu. **II.** 1. (*direcția în timp*) către, la, spre 2. (*întinderea în timp*) până (la) **III.** 1. (*scopul*) pentru (a), în vederea 2. (*relația*) relativ la, în privința, cât despre 3. (*modul*) după, conform cu 5. (*pe lângă un numeral pentru aproximare*) cam, aproape, aproximativ.
adăctiō, -ōnis, s.f. constrângere, obligație.
adactus, -ūs, s.m. atingere, mușcătură, aplicare.
adaequē, adv. în mod egal.
adaequō, -āre, vb. 1. a face egal/la fel, a egala 2. a atinge 3. a compara.
adagiō, -ōnis, s.f. proverb.
adalligō, -āre, vb. a lega de.
adamās, -antis, s.m. oțel.
adambulō, -āre, vb. a se plimba, a da târcoale.
adamō, -āre, vb. a se îndrăgosti.
adaperiō, -īre, -peruī, -pertum, vb. a deschide larg, a descoperi.
adaptō, -āre, vb. a adapta.
adaquō, -āre, vb. a stropi, a adăpa.

adaquor, -āri, vb. dep. a se aproviziona cu apă.
adārescō, -ēre, -ārui, vb. a seca, a se usca.
adauctus, -ūs, s.m. sporire, creștere.
adaugeō, -ēre, -auxī, -auctum, vb. a spori.
adaugmen, -inis, s.n. mărire.
adbibō, -ēre, -bibī, vb. a bea.
adbitō, -ēre, vb. a se apropia.
addecet, vb. impers. se cade.
addico, -ēre, -dīxī, -dictum, vb. 1. a prevesti de bine 2. (*jur.*) a hotărî ca judecător, 3. a adjuceca (la licitație), a confisca 4. a încredința, a dărui 5. a atribui.
addictus, -ī, s.m. sclav (fost datornic).
addidi, ind. perf. vb. addo.
addiscō, -ēre, -didicī, vb. a învăța (în plus), a mai afla.
additamentum, -ī, s.n. adaos.
additiō, -ōnis, s.f. adăugare.
addō, -ēre, -didī, -ditum, vb. 1. a alătura 2. a adăuga 3. a insufla, a inspira.
addoceō, -ēre, vb. a învăța (pe cineva) în plus.
addormiō, -īre, vb. a adormi.
addūcō, -ēre, -dūxi, -ductum, vb. 1. a aduce (la sine), a atrage 2. a strânge, 3. a conduce 4. (*la pas.*) a se încredința, a se convinge.
adegi, ind. perf. vb. adigo.
ademptiō, -ōnis, s.f. luare.
ademptus, -a, -um, part. perf. vb. adimo.
adeō¹, adv. 1. până acolo 2. până când 3. în așa măsură, atât de mult 4. mai curând 5. cu atât mai puțin 6. mai ales.

adeō², -īre, -ivī (iī), -itum, vb. 1.
a merge spre, a întâmpina, a
vizita **2.** a se adresa cuiva, a
recurge la **3.** a întreprinde, a
încerca **4.** a se expune la **5.** a
ataca.

adeptiō, -ōnis, s.f. achiziționare,
dobândire.

adeptus, -a, -um, part. perf. vb.

adipiscor, dobândind

aderrō, -āre, vb. a rătăci în
preajma.

adgubernō, -āre, vb. a conduce.

adhaereō, -ēre, -haesi, -

haesum, vb. 1. a fi legat, a fi
fixat de **2.** (*fig.*) a se atașa de **3.**
a fi alături.

adhaerescō, -ēre, -haesi, vb. a
se fixa, a se tine strâns de.

adhaesiō, -ōnis, s.f. legare,
alipire, (*fig.*) adeziune.

adhibeō, -ēre, -hibuī, -hibitum,
vb. 1. a apropia, a uni **2.** a
chema, a invita **3.** a folosi **4.** a
dovedi **5.** a trata.

adhortatiō, -ōnis, s.f. îndemn.

adhortor, -ārī, -ātus sum, vb.
dep. a îndemna, a încuraja, a
ațâța.

adhūc, adv. 1. până acum, până
atunci **2.** încă **3.** mai mult, în
plus.

adiacens, -ntis, l. part. prez. vb.

adiaceo. II. adj. învecinat.

adiaceō, -ēre, vb. 1. a zăcea
aproape de... **2.** a se învecina.

adiciō, -ēre, -iēcī, -iectum, vb.
1. a arunca **2.** a îndrepta **3.** a
spori **4.** a spune în plus.

adiectiō, -ōnis, s.f. 1. adunare,
adăugire, sporire.

adigō, -ēre, -egi, -actum, vb. 1.
a duce, a împinge spre/la **2.** a
împlânta **3.** a arunca **4.** a sili.

adimō, -ēre, -ēmī, -eptum, vb. 1.
a lua, a răpi, a îndepărta **2.**
(*poet.*) a interzice.

adimpleō, -ēre, -ēvi, vb. a
umple, a împlini.

adipātus, -a, -um, adj. gras,
umflat, greoi.

adipīscor, -dipiscī, -deptus
sum, vb. dep. 1. a atinge, a
sosi la **2.** a dobândi.

aditiō, -ōnis, s.f. acțiunea de a
se îndrepta spre.

aditus, -ūs, s.m. 1. apropiere,
venire, acces.

adiūdicō, -āre, vb. a adjudeca, a
atribui.

adiūmentum, -ī, s.n. ajutor,
asistență.

adiūnctiō, -ōnis, s.f. 1. unire **2.**
adăugare **3.** restricție.

adiunctor, -ōris, s.m. cel care a
adăugat.

adiungō, -ēre, -iūnxi, -iūnctum,
vb. 1. a înjuga **2.** a adăuga **3.** a
uni **4.** a atrage.

adiūratiō, -ōnis, s.f. acțiunea de
a jura.

adiūrō, -āre, vb. 1. a (se) jura **2.**
a jura pe....

adiūtō, -āre, vb. a ajuta.

adiūtor, -ōris s.m. ajutor **2.**
adjunct, subaltern, partizan.

adiūtōrium, -iī, s.n. ajutor.

adiuvō, -āre, -iūvi, -iūtum, vb. 1.
a ajuta **2.** a fi de folos, a servi **3.**
a întreține, a hrăni.

admātūrō, -āre, vb. a grăbi.

admētior, -īrī, -mensus sum,
vb. dep. a măsura.

adminiculō, -āre, vb. 1. a ridica
vita de vie **2.** a ajuta.

adminiculum, -ī, s.n. 1. arac,
prăjină **2.** ajutor.

administer, -trī, s.m. care administrează, slujitor, unealtă.

administra, -ae, s.f. cea care servește, care ajută.

administrātiō, -ōnis, s.f. 1. ajutor 2. administrație, conducere, (pl) afaceri, servicii publice.

administrātīvus, -a, -um, adj. activ, capabil să conducă, practic.

administrātor, -ōris, s.m. 1. administrator, conducător.

administrō, -āre, vb. 1. a executa 2. a se ocupa, a administra, a guverna 3. a prezenta, a servi.

admirābilis, -e, adj. 1. minunat 2. surprinzător.

admirābilitās, -ātis, s.f. minunăție.

admirābiliter, adv. 1. minunat 2. straniu, bizar.

admirātiō, -ōnis, s.f. 1. admirație 2. mirare, surpriză.

admīror, -āri, -ātus sum, vb. dep. 1. a admira 2. a se mira.

admisceō, -ēre, -mīscuī, -mīxtum, vb. a amesteca.

admissārius, -iī, s.m.. 1. armăsar 2. (fig.) om destrăbălat.

admissiō, -ōnis, s.f. primire, admitere, audiență.

admissum, -ī, s.n. crimă, delict, faptă săvârșită.

admissūra, -ae, s.f. 1. proeminență 2. unire 3. herghelie.

admittō, -ēre, -mīsī, -missum, vb. 1. a lăsa să intre, a îngădui 2. a primi în audiență 3. a fi favorabil 4. a arunca, a goni 5. a comite.

admixtiō, -ōnis, s.f. amestec.

admoderor, -āri, vb. dep. a se stăpâni.

admodum, adv. 1. mult, cu totul, foarte 2. în întregime, exact 3. întocmai, da.

admoeniō, -īre, vb. a asedia, a bloca.

admōlior, -īrī, -ītus sum, vb. dep. 1. a înălța 2. a încerca să atingă, să se apropie.

admoneō, -ēre, -uī, -itum, vb. 1. a aminti 2. a avertiza 3. a îndemna 4. a pedepsi.

admonitiō, -ōnis, s.f. 1. înștiințare, avertisment 2. amintire 3. dojana.

admonitor, -ōris, s.m. cel ce amintește, cel ce îndeamnă.

admonitum, -ī, s.n. sfat.

admonitus, -ūs, s.m. 1. amintire 2. sfat, îndemn.

admordeō, -ēre, -momordi, -morsum, vb. a mușca, (fig.) a escroca, a înșela.

admoveō, -ēre, -mōvī, -mōtum, vb. 1. a mișca 2. a aplica 3. a folosi.

admurmurātiō, -ōnis, s.f. murmur de aprobare sau dezaprobare.

admurmurō, -āre, vb. a murmura aprobativ sau dezaprobativ.

admutilō, -āre, vb. a rade, a tunde, a înșela.

adnectō, -ēre, -nexui, -nexum, vb. 1. a lega de..., a uni 2. a adăuga.

adnītor, -nītī, -nīxus sum, vb. dep. 1. a se sprijini de... 2. a se strădui.

adnō, -āre, vb. a înota, a pluti.

adnūtriō, -īre, vb. a hrăni.

adoleō, -ēre, -uī (-ēvī), vb. 1. a cinsti zeii 2. a arde.
adolēscēns, v. adulescens.
adolēscō¹, -ēre, -ēvī, adultum,
vb. a crește.
adolēscō², -ēre, vb. a arde
 esențe, a fumega.
adoperiō, -īre, -ruī, -rtum, vb. a
 acoperi, a învălui.
adopīnor, -ārī, vb. dep. a fi de
 părere, a socoti.
adoptāticius, -iī, s.m. fiu
 adoptiv.
adoptātor, -ōris, s.m. tată
 adoptiv.
adoptiō, -ōnis, s.f. adopție,
 altoire.
adoptivus, -a, -um, adj. 1. cel
 care adoptă 2. cel care este
 adoptat.
adoptō, -āre, vb. 1. a alege 2. a
 adopta.
ador, -ōris, s.n. grâu, făină de
 grâu.
adōrea, -ae, s.f. 1. recompensă
 în grâu acordată soldaților 2.
 glorie militară.
adōreus, -a, -um, adj. de grâu.
adorior, -īrī, -ortus sum, vb.
dep. 1. a ataca 2. a porni.
adornō, -āre, vb. 1. a pregăti 2.
 a împodobi.
adōro, -āre, vb. 1. a ruga 2. a
 venera pe zei 3. a adora.
adposcō, -ēre, vb. a cere în
 plus.
adrādo, -ēre, -rāsi, -rāsum, vb.
 1. a rade, a tunde 2. a șlefui.
adrēpō, -ēre, -rēpsi, vb. a se
 strecura.
adsciō, -īre, vb. a chema, a
 asocia.

adscīscō, -ēre, -scīvī, -scītum,
vb. 1. a atrage 2. a adopta 3. a
 împrumuta.
adscītus, -a, -um, adj. străin.
adscribō, -ēre, -scripsī, -
scriptum, vb. 1. a înscrie 2. a
 include, a înrola 3. a atribui, a
 imputa 4. a numi.
adscripticius, -a, -um, adj.
 înscris, adăugat.
adscriptiō, -ōnis, s.f. adaos în
 scris, înscriere în listele de
 cetățeni.
adsiccō, -āre, vb. a usca.
adsignificō, -āre, vb. a atribui, a
 indica.
adsistō, -ēre, -stītī, vb. 1. a fi
 lângă, a sta alături 2. a sta în
 picioare 3. a fi de față, a apăra
 în justiție pe cineva.
adsolō, -āre, vb. a face una cu
 pământul.
adspectābilis, -e, adj. vizibil,
 demn de a fi văzut.
adspectō, -āre, vb. 1. a privi cu
 atenție 2. a observa 3. a fi în
 față.
adspectus, -ūs, s.m. 1. privire,
 vedere, ochi 2. înfățișare,
 figură, formă, aspect 3.
 prezență, apariție.
adspergō, -ēre, -spersī, -
spersum, vb. 1. a răspândi, a
 presăra, a stropi 2. a murdări, a
 mânji.
adspersiō, -ōnis, s.f. răspândire,
 stropire.
adspiciō, -ēre, -spēxī, -
spectrum, vb. 1. a privi, a vedea
 2. a observa 3. a cerceta 4. a fi
 orientat spre .
adspiratiō, -ōnis, s.f. 1.
 răsuflare, expirație 2. suflu.

adspirō, -āre, vb. 1. a sufla 2. a ocroti 3. a se apropia, a aspira 4. a face să sufle.

adstans, -ntis, adj. care este într-o situație înfloritoare.

adsternō, -ēre, vb. a se întinde lângă.

adstipulātiō, -ōnis, s.f. afirmație, mărturie, stipulare.

adstipulor, -ārī, -ātus sum, vb.
dep. a aproba, a se obliga, a se asocia.

adstituō, -ēre, -stituī, -stitūtum, vb. a pune.

adstō, -āre, -stiti, -stātum, vb.
1. a se opri la (lângă) 2. a fi de față, a apărea 3. a se înălța 4. (*jur.*) a apăra.

adstrepō, -ēre, vb. a fremăta, a aplauda.

adstrictē, adv. în mod riguros, foarte exact, concis.

adstringō, -ēre, -strinxī, -strictum, vb. 1. a lega de, a strânge 2. a restrânge, a reduce 3. a constrânge.

adstruō, -ēre, -strūxi, -strūctum, vb. 1. a clădi alături 2. a adăuga, a spori 3. a pregăti.

adstupeō, -ēre, vb. a se mira, a rămâne uimit.

adsum, adesse, adfuī, vb. 1. a fi de față, a fi atent, a observa 2. a sosi 3. a participa 4. a fi alături, a apăra, a fi favorabil 5. a fi.

adulātiō, -ōnis, s.f. 1. lingușire 2. prosternare.

adulātor, -ōris, s.m. lingușitor.

adulātōrius, -a, -um, adj. care lingușește.

adulēscēns, -entis, s.m. și f, adj. tânăr, tânăra.

adulēscēntia, -ae, s.f. tinerețe, tineret.

adulescentula, -ae, s.f. copilă.

adulescentulus, -a, -um, adj. tinerel.

adulō, -āre, vb. 1. a mângâia 2. a linguși.

adūlor, -ārī, -ātus sum, vb. a linguși, a flata.

adulter, -era, -erum, adj. stricat, falsificat, necinsti.

adulter², -erī, s.m. adulter, falsificator.

adultera, -ae, s.f. femeie adulteră.

adulterīnus, -a, -um, adj. 1. falsificat, fals 2. care provine dintr-un adulter.

adulterium, -iī, s.n. 1. adulter 2. corcire, altoire 3. falsificare.

adulterō, -āre, vb. 1. a necinsti o femeie 2. a se împerechea în mod nefiresc 3. a falsifica.

adultus, -a, -um, adj. adult, matur, puternic, înfloritor.

adumbrātim, adv. confuz.

adumbrātus, -a, -um, adj. 1. ascuns, nevăzut, întunecat 2. închipuit, neadevărat, născocit, zadarnic, neclar.

adumbrō, -āre, vb. 1. a umbri 2. a schița.

aduncitās, -ātis, s.f. adâncitură, curbură.

aduncus, -a, -um, adj. adânc, încovoiat, strâmb.

adūrō, -ēre, -ūssi, -ūstum, vb. a arde, a pârloli, a usca, (*poet.*) a inflacara.

adusque, prep. (cu Ac.) până la, (*adverbial*) cu totul, complet, pretutindeni.

adustiō, -ōnis, s.f. ardere, arsură, inflamație.

adustus, -a, -um, I. part. perf.
vb. **aduro, II. adj.** închis la culoare.

advectiō, -onis, s.f. transport, călătorie.

advectō, -āre, vb. a transporta.

advectus, -a, -um, part. perf. vb.
adveho.

advectus, -ūs, s.m. transport.

advehō, -ēre, -vexī, -vectum, vb. 1. a aduce, a importa, a transporta, a sosi.

advēlō, -āre, vb. a acoperi, a încinge.

advena, -ae, s.m. străin.

adveneror, -āri, vb.dep. a venera.

adveniō, -īre, -vēni, -ventum, vb. a sosi.

adventicius, -a, -um, adj. 1. străin, 2. suplimentar.

adventō, -āre, vb. a se înapoia, a se apropia.

adventor, -ōris, s.m. client, oaspete, vizitator.

adventus, -ūs, s.m. 1. sosire.

adverberō, -āre, vb. a lovi.

adverbium, -iī, s.n. adverb.

adverrō, -ēre, vb. a mătura.

adversārius, -a, -um, I. adj.
contraril. s.m. și f. adversar.

adversē, adv. contradictoriu.

adversio, -ōnis s.f. îndreptare, aplicare.

adversitās, -ātis, s.f. 1. antipatie, 2. nenorocire.

adversō, -āre, vb. a îndrepta.

adversor, -ari, -ātus sum, vb.dep. a se opune.

adversum (adversus), prep. (cu Ac.) 1. în față, înspre, 2. în prezența, față de 3. în comparație cu 4. relativ la, în privința 5. împotriva, contra.

adversus, -a, -um, I. adj. 1. aflăt în față 2. contrar 3. ostil, funest II. adv. în față.

advertō, -ēre, -vertī, -versum, vb. 1. a îndrepta spre 2. a fi atent, a asculta 3. a atrage 4. a pedepsi.

advesperascit, -ēre, vb. impers.
a se insera.

advigilō, -āre, vb. a veghea asupra, (fig.) a fi atent.

advivō, -ēre, vb. a trăi încă.

advocātiō, -ōnis, s.f. 1. ajutor, sfat dat unui acuzat 2. apărarea 3. amânare.

advocātus, -ī, s.m. apărător.

advocō, -āre, vb. 1. a chema, a convoca 2. a chema în ajutor 3. a cere sfat 4. a căuta un avocat.

advolātus, -ūs, s.m. venire în zbor.

advolō, -āre, -āvi, -ātum, vb. a zbura la, a alerga.

advolvō, -ēre, -volvī, -volūtum, vb. a rostogoli, (la pas.) a se prosterna.

adytum, -ī, s.n. sanctuar.

aecus, v. aequus.

aedes, -is, s.f. 1. templu 2. cameră 3. (pl.) casă, palat.

aedicula, -ae, sf. 1. templu mic, capelă 2. căsuță.

aedificātiō, -ōnis, s.f. 1. construire 2. casă, clădire.

aedificātor, -ōris, s.m.
constructor, arhitect.

aedificium, -iī, s.n. clădire.

aedificō, -āre, vb. a construi.

aedilis, -is, s.m. edil.

aedilitās, -ātis, s.f. funcția de edil.

aeger, -gra, -grum, adj. 1. bolnav 2. stricat, corupt, slăbit

3. chinuit, neliniștit 4. greu, anevoios 5. dureros.
aegis, -īdis (-īdos), *s.f.* scut.
aegrē, *adv.* cu greu, cu părere de rău.
aegreō, -ēre, *vb.* a fi bolnav.
aegrēscō, -ēre, *vb.* 1. a se îmbolnăvi 2. a se întrista 3. a se irita.
aegritūdō, -inis, *s.f.* 1. boală 2. necaz, supărare, neliniște.
aegror, -ōris, *s.m.* boală.
aegrōtātiō, -ōnis, *s.f.* suferință.
aegrōtō, -āre, *vb.* a fi bolnav.
aegrōtus, -a, -um, *adj.* (*s.m. și f.*) bolnav.
aelinos, -ī, *s.m.* bocet.
aelūrus, -ī, *s.m.* pisică.
aemulātiō, -ōnis, *s.f.* 1. întrecere 2. rivalitate, invidie.
aemulātor, -ōris, *s.m.* imitator, rival.
aemulātus, -ūs, *s.m.* rivalitate.
aemulor, -āri, -ātus sum, *vb.* *dep.* 1. a imita 2. a rivaliza, (*fig.*) a fi gelos.
aemulus, -a, -um, *adj.* 1. care imită 2. rival, adversar.
aēneus, -a, -um, *adj.* de aramă.
aenigma, -atis, *s.n.* enigmă.
aequābilis, -e, *adj.* 1. egal, asemenea 2. constant 3. simplu, uniform 4. just.
aequābilitās, -ātis, *s.f.* 1. egalitate, imparțialitate, regularitate 2. echitate, (*privind stilul*) simplitate.
aequābiliter, *adv.* egal.
aequaevus, -a, -um, *adj.* de aceeași vârstă.
aequālis, -e, *l. adj.* 1. egal, neted 2. constant 3. aidoma, *ll. s.m.* tovarăș.

aequālītās, -ātis, *s.f.* egalitate, asemănare (*stil.*).
aequālīter, *adv.* egal, uniform, regulat.
aequanimitās, -ātis, *s.f.* 1. bunăvoință 2. calm, liniște.
aequātio, -ōnis, *s.f.* egalitate.
aequatus, -a, -um, *l. part. perf. vb. aequo. ll. adj.* 1. neted 2. prielnic.
aequē, *adv.* 1. egal, la fel 2. pe drept, bine.
aequibritās, -ātis, *s.f.* proporție egală a părților.
aequilibrium, -iī, *s.n.* 1. echilibru 2. compensație.
aequinoctiālis, -e, *adj.* de echinocțiu.
aequinoctium, -iī, *s.n.* echinocțiu.
aequiparābilis, -e, *adj.* comparabil.
aequiperantia, -ae, *s.f.* comparație.
aequiperō, -āre, *vb.* a egala, a compara, a fi egal.
aequitās, -ātis, *s.f.* 1. egalitate 2. dreptate 3. calm, resemnare 4. spirit de dreptate.
aequiter, *adv.* la fel, egal.
aequō, -āre, *vb.* 1. a netezi 2. a egala 3. a compara 4. a ajunge să fie egal.
aequor, -oris, *s.n.* 1. suprafață netedă/ plană, câmpie, șes 2. marea.
aequoreus, -a, -um, *adj.* marin, maritim.
aequum, -ī, *s.n.* dreptate.
aequus, -a, -um, *l. adj.* 1. egal, neted, plan 2. echilibrat, asemenea, la fel 3. drept, nepărtinitor 4. (*mil.*) favorabil,

5.binevoitor 6. calm, liniștit. II. s.n. câmpie.

ăer, -eris, s.m. (poet.) nori, ceață, aer, atmosferă.

aerămen, -inis, s.n. bronz, aramă, obiect din bronz.

aerăria, -ae, s.f. mină de aramă.

aerărium, -iī, s.n. 1. tezaur public 2. arhivă.

aerărius, -a, -um, adj. 1. de aramă 2. care privește tezaurul public, de bani.

aerātus, -a, -um, adj. 1. de bronz 2. bogat.

aereus, -a, -uim, adj. de bronz/aramă, arămiu.

aerifer, -era, -erum, adj. purtător de aramă.

aeripēs, -edis, adj. cu picioare de aramă.

aerisonus, -a, -um, adj. cu sunet de bronz.

ăerius, -a, -um, adj. aerian, înalt, ca aerul.

aeruginōsus, -a, -um, adj. ruginit.

aerumna, -ae, s.f. 1. oboseală, 2. nenorocire.

aerumnōsus, -a, -um, adj. necăjit, chinuit, zbuciumat.

aeruscător, -ōris, s.m. cerșetor.

aeruscō, -āre, vb. a cerși.

aes, aeris, s.n. 1. aramă, 2. obiect de bronz 3. as (monedă romană), monedă, 4. soldă, salariu 5.(fig.) ani de serviciu militar.

aesculētum, -ī, s.n. pădure de stejar.

aesculeus, -a, -um, adj. de stejar.

aesculus, -ī, s.f. stejar.

aestās, -ātis, s.f. vară.

aestifer, -era, -erum, adj. cald, torid.

aestimābilis, -e, adj. apreciat/prețuit/evaluat.

aestimātiō, -ōnis, s.f. 1. evaluare 2. apreciere 3. stimă, prețuire.

aestimător, -ōris, s.m. cel care apreciază/evaluatează, judecător.

aestimō, -āre, vb. 1. a evalua 2. a aprecia 3. a socoti.

aestīva, -ōrum, s.n. pl. 1. tabără de vară 2. campanie de vară, expediție.

aestīvē, adv. ca vara.

aestīvō¹, adv. pe timp de vară.

aestīvō², -āre, vb. a petrece vara în.

aestīvus, -a, -um, adj. de vară.

aestuārium, -iī, s.n. 1. estuar, lagună 2. mlaștină, baltă 3. braț de mare, bazin de pești.

aestuō, -āre, vb. 1. a fi fierbinte, a fierbe 2. a arde, a clocoti 3. a se agita.

aestuōsē, adv. cu căldură, zbuciumat.

aestuōsus, -a, -um, adj. 1. cald 2. fierbinte 3. agitat.

aestus, -ūs, s.m. 1. arșiță, foc 2. valuri, maree 3.(fig.) forță, pasiune 4.neliniște.

aetās, -ātis, l. s.f. 1. viață, durata vieții 2. vârstă, etate 3. timp 4. epocă, generație.

aetātula, -ae, s.f. tinerețe.

aeternitās, -ātis, s.f. veșnicie, nemurire.

aeternō¹, adv. veșnic.

aeternō², -āre, vb. a eterniza.

aeternum, adv. neîncetat.

aeternus, -a, -um, adj. veșnic.

aethēr, -eris, s.m. 1. eter (regiuni superioare ale văzduhului) 2.

aer, cer **3.** lumea de sus **4.**
 Aether- zeul cerului.
aetherius, -a, -um, adj. de foc,
 ceresc, care se înalță până la
 cer..
aetiologia, -ae, s.f. cercetarea
 cauzelor.
aevitās, -ātis, s.f. **1.** vârstă **2.**
 durată **3.** nemurire, veșnicie.
aevum, -ī, s.n. **1.** veșnicie **2.**
 secol, timp **3.** vârstă **4.** viață.
affābilis, -e, adj. politicoș,
 accesibil.
affābilitās, -ātis, s.f. politețe.
affābiliter, adv. politicoș.
affabrē, adv. meșteșugit.
affanae, -ārum, s.f. pl. palavre,
 fleacuri, pretexte.
affatim, adv. **1.** din plin **2.** destul.
affātus, -ūs, s.m. cuvinte
 adresate cuiva.
affaveō, -ēre, vb. a încuraja
affēci, perf. vb. afficio.
affectātiō, -ōnis, s.f. **1.** căutare,
 aspirație **2.** afectare, imitare.
affectātor, -ōris, s.m. cel care
 dorește puternic, care are
 pretenție la, care aspiră la.
affectiō, -ōnis, s.f. **1.** influență **2.**
 fel de a fi **3.** dragoste, duioșie **4.**
 sentiment, dorință.
affectō, -āre, vb. **1.** a încerca, a
 căuta **2.** a dori.
affectus¹, -a, -um, I. part. perf.
vb. afficio. **II. adj.** **1.** slăbit,
 abătut **2.** dotat **3.** dispus,
 potrivit.
affectus², -us, s.m. **1.** impresie,
 sentiment **2.** dragoste, duioșie
3. pasiune, voință **4.** (med.)
 boală.
afferō, afferre, attulī, allātum,
vb. **1.** a duce, a aduce, a veni **2.**

a produce, a ajuta **3.** a vesti **4.** a
 pretexta, **5.** a ajuta.
afficiō, -ēre, -fēci, -fectum, vb.
1. a face pe cineva să aibă
 parte de... **2.** a pune într-o
 anumită stare **3.** a atinge, a
 răni, a slăbi **4.** a impresiona.
affictus, -a, -um I. part. perf. vb.
affingo, II. adj. exagerat.
affigō, -ēre, -fixi, -fixum, vb. a
 uni, a fixa, a pironi.
affingō, -ēre, -finxi, -fictum, vb.
1. a forma, a modela **2.** a
 adăuga **3.** a atribui **4.** a născoci.
affinis, -e, adj. **1.** vecin, **2.** înrudit
3. complice.
affinis, -is, s.m. rudă prin alianță.
affinitās, -ātis, s.f. **1.** vecinătate,
 înrudire prin alianță **2.**
 asemănare.
affirmātē, adv. afirmativ, pozitiv,
 ferm.
affirmātiō, -ōnis, s.f. afirmație.
affirmō, -āre, vb. a confirma, a
 întări, a dovedi, a afirma.
affixus, -a, -um, I. part. perf. vb.
affigo, II. adj. atent. **III. s.n. pl.**
 dependințe, anexe.
afflātus¹, -a, -um, I. part. perf.
vb. afflo. **II. adj.** inspirat,
 însufletit.
afflātus², -ūs, s.m. **1.** suflare,
 vânt **2.** suflu **3.** inspirație.
affleō, -ēre, vb. a plânge.
afflictātiō, -ōnis, s.f. chin.
afflictatus, -a, -um, part. perf.
vb. afflicto.
afflictō, -āre, vb. **1.** a agita, a
 izbi, (fig.) a chinui, a îndurera **2.**
 (cu se sau la pas.) a fi
 abătut/bolnav.
affligō, -ēre, -flīxi, -flictum, vb.
1. a lovi, a răsturna, a sfărâma
2. a doborî.

afflō, -āre, vb. 1. a sufla asupra
2. a insufla, a inspira 3. a
răspândi 4. a sufla.
affluens, -ntis, I. part. prez, vb.
affluo II. adj. abundent.
affluenter, adv. din abundență.
affluentia, -ae, s.f. bogăție.
affluō, -ēre, -flūxi, -fluctum, vb.
1. a curge spre, a sosi 2. a avea
din abundență.
affor, -fāri, -fātus sum, vb. dep.
a vorbi, a invoca.
affore, inf. viit. vb. adsum.
afformidō, -āre, vb. a-i fi frică.
affrangō, -ere, -fractum, vb. a
spargē, a apăsa cu putere.
affricātus, -a, -um, part. perf.
vb. affrico.
affricō, -āre, -fricui, -frictum vb.
a freca de ceva, (*fig.*) a
transmite prin frecare.
affrictus, -ūs, s.m. frecare.
affringō, -ēre, vb. a sfărâma
affriō, -āre, - vb. a face praf.
affulgeō, -ēre, -fulsī, vb. a
străluci, (*fig.*) a apărea.
affundō, -ēre, -fūdī, -fūsum, vb.
a vărsa peste.
agaga, -ae, s.m. mijlocitor.
agamus, -ī, s.m. burlac.
agapē, -ēs, s.f. 1. iubire 2. masă
comună la creștinii din primele
timpuri
agāsō, -ōnis, s.m. rânduș.
age (pl. agite) I. imperat. vb.
ago. II. (interj.) 1. (*îndemn*) hai!
curaj! 2. (*concesie*) fie! 3.
(*indignare*) ei, bine! III. (*adv.*) și
acum.
agellus, -ī, s.m. mic ogor.
agēma, -atis, s.n. corp de elită în
armata macedoneană.
agens, -ntis, I. part. prez. vb.
ago. activ II. subst. măsurător

de pământ, cel care cere ceva
în justiție.
ager, -grī, s.m. 1. câmp 2.
teritoriu.
agger, -eris, s.m. 1. grămadă 2.
colină, munte 3. dig, drum
pietruit 4. terasă, întăritură,
tranșee, dig, zăgaz, mal.
aggerātīm, adv. cu grămadă.
aggerō¹, -āre, vb. a îngrămădi, a
construi un terasament, (*fig.*) a
exagera.
aggerō², -ēre, -gessi, -gestum,
vb. 1. a aduce, a îngrămădi 2.
(*fig.*) a acumula.
aggestus, ūs, s.m. 1. aducere,
transport 2. îngrămădire 3.
terasă.
agglomerō, -āre, vb. a (se)
aduna, a strânge.
agglutinō, -āre, vb. a lipi.
aggravātiō, -ōnis, s.f.
împovărare.
aggravescō, -ēre, vb. a se
îngreuna, (*fig.*) a se agrava.
aggravō, -āre, vb. a încărca,
(*fig.*) a înrăutăți.
aggredior, -gredī, -gressus
sum, vb. dep. 1. a merge spre
2. a tinde către, a cerceta, a
căuta să câștige 3. a ataca 4. a
începe, a întreprinde ceva.
aggregō, -āre, vb. a aduna, a
uni, a asocia.
aggressiō, -ōnis, s.f. atac.
agilis, -e, adj. 1. agil, rapid 2.
activ, vioi, harnic.
agilitās, -ātis, s.f. ușurință,
rapiditate, iuteală.
agiliter, adv. vioi, sprinten.
agīnō, -āre, vb. a se mișca, a se
agita.
agitābilis, -e, adj. mobil.

agitatiō, -ōnis, s.f. 1. mișcare, agitație 2. exercitare.
agitātōr, -ōris, s.m. vizitiu.
agitātus, -a, -um, l. part. pf. vb.
agito II. adj. viori, animat.
agitātus, -ūs, s.m. mișcare, agitație.
agitō, -āre, vb. 1. a împinge, a mîna, a conduce 2. a mișca, a agita, 3. a goni, a urmări, a dușmăni 4. a ațâța, a îndemna 5. a tulbura, a învinovăți 6. a trăi, 7. a face 8. a nutri un sentiment 9. a vorbi.
agmen, -inis, s.n. 1. armată în marș 2. mers 3. mulțime în mers.
agminātim, adv. în masă.
agna, -ae, s.f. mieușea.
agnāscor, -nāsci, -nātus sum, vb. dep. a deveni rudă prin adopție, a crește pe o tulpină, a se naște după....
agnātiō, -ōnis, s.f. 1. înrudire din partea tatălui 2. naștere după moartea tatălui sau după încheierea testamentului 3. excrescență.
agnātus, -ī, s.m. 1. rudă din partea tatălui 2. copil născut după ce tatăl și-a stabilit moștenitorii naturali sau prin adopție.
agnellus, -ī, s.m. mieușel.
agnīnus, -a, -um, adj. de miel.
agnītiō, -ōnis, s.f. cunoaștere, recunoaștere.
agnōmen, -inis, s.n. supranume.
agnōmentum, -ī, s.n. poreclă.
agnōscō, -ēre, -nōvi, -nitum, vb. 1. a cunoaște, a percepe 2. a recunoaște 3. a admite.
agnus, -ī, s.m. miel.

agō, -ēre, ēgi, āctum, vb. I. 1. a pune în mișcare, a mîna, a se mișca, a se îndrepta, a veni 2. a se ridica, a crește 3. a împinge afară 4. a introduce, a arunca 5. a lua, a aduce 6. a goni, a urmări 7. a îndemna, a constrânge. II. 1. a face, a acționa, 2. a gândi, a medita, a pregăti 3. a se purta 4. a se adresa, a vorbi, III. 1. a interpreta un rol, a juca, 2. (*jur.*) a pleda, a urmări în justiție, a acuza IV. (*timp*) a se scurge, a trăi, a fi, a se afla.
agōn, -ōnis, s.m. 1. luptă, joc public, ceremonie, 2. probă.
agōnista, -ae, s.m. luptător, atlet.
agrāris, -is, s.m. om de la țară.
agrārius, -a, -um, adj. câmpenesc, agrar.
agrestis, -e, l. adj. 1. rustic 2. grosolan 3. sălbatic. II.
agrestis, -is s.m. țăran.
agricola, -ae, s.m. agricultor, cultivator, plugar.
agrīcultiō, -ōnis, s.f. agricultură.
agrīcultor, -ōris, s.m. agricultor.
agrīcultūra, -ae, s.f. agricultură.
agripeta, -ae, s.m. colon.
āh, aha, ahah, interj. ah! vai!
aheneus, -a, -um, adj. 1. de aramă 2. arămiu.
ahenum, -ī, s.n. căldare.
ai, interj. (*durere*) au!
āio, ais, vb. def. 1. a spune 2. a spune da.
aix(ac. aiga), s.f. capră.
ala, -ae, s.f. 1. aripă 2. subsuoară 3. (*mil.*) corp de cavalerie, flanc 4. umăr.

alabaster, -trī, s.m. vas de alabastru în formă de pară în care se păstra parfumul.

alacer, -cris, -cre, adj. 1. viu, vioi 2. vesel 3. iute, ușor.

alacritās, -ātis, s.f. 1. vioiciune, bucurie 2. zel, ardoare, promptitudine.

alacriter, adv. cu vioiciune.

alapa, -ae, s.f. lovitură de palmă.

ālārius, -a, -um, adj. referitor la aripa unei armate.

ālātus, -a, -um, adj. înaripat, ușor, rapid.

alauda, -ae, s.f. 1. ciocârlie 2. numele legiunii romane Alauda.

albātus, -a, -um, adj. îmbrăcat în alb.

albens, -entis, l. part. prez. vb. albeo.

albeō, -ēre, vb. a fi alb.

albescō, -ēre, vb. a se albi.

albidus, -a, -um, adj. albicios, alburu.

albitūdo, -inis, s.f. albeață, calitatea de a fi alb.

album, -ī, s.n. 1. alb, albeață 2. culoare albă 3. tablă, registru, listă de nume, jurisconsult.

albus -a, -um, adj. 1. alb, albit 2. palid 3. senin, calm 4. favorabil, bun, binevoitor.

alcyōn, -ōnis, s.f. alcion (pescăruș albastru).

alea, -ae, s.f. 1. zar, joc de noroc 2. (fig.) soartă, noroc, risc, șansă, primejdie.

ālēator, -ōris, s.m. cel ce joacă zaruri.

ālēātōrius, -a, -um, adj. referitor la jocurile de noroc.

āleo, -ōnis, s.m. jucător la jocurile de noroc.

āles¹, -itis, adj. înaripat, rapid.

āles², -itis, s.m. și f. 1. pasăre, pasăre augurală 2. prevestire, auspiciu.

alga, -ae, s.f. algă, mușchi, (fig.) lucru fără valoare.

algeō, -ēre, alsī, alsum, vb. a suferi de frig, a îngheța.

algidus, -a, -um, adj. rece, înfrigurat, înghețat.

algor, -ōris, s.m. frig.

aligus, -ūs, s.m. v. **algor**.

aliā, adv. prin altă parte.

aliās, adv. 1. altădată, câteodată 2. de altfel.

alibī, adv. în altă parte, în altă împrejurare.

alibilis, -e, adj. hrănitor.

alicubī, adv. undeva.

alicunde, adv. din altă parte.

aliēnātiō, -ōnis, s.f. 1. înstrăinare 2. îndepărtare 3. tulburare, nebulie.

aliēnigena, -ae, s.m, f. și n. străin.

aliēnō, -āre, vb. 1. a înstrăina 2. a îndepărta, a feri 3. a tulbura 4. (la pas.) a paraliza.

aliēnus, -a, -um, l. adj. 1. străin 2. nepotrivit 3. potrivnic, nefavorabil II. s.n. lucru/bun străin.

alimentārius, -a, -um, adj. alimentar.

alimentum, -ī, s.n. aliment, hrană, răsplată a creșterii copiilor.

alimōnia, -ae, s.f. hrană.

aliō, adv. 1. în altă parte 2. cu alt scop.

aliōquī, adv. de altfel, altfel, altminteri, în caz contrar.

aliorsum, adv. spre alt loc, cu alt scop, în alt sens.

ălipēs, -pedis, I. *adj.* cu aripi la picioare, iute, II. *s.m. pl.* cai.
aliquā, *adv.* 1. pe undeva 2. cumva, în vreun chip.
aliquamdiu, *adv.* câțva timp, destul de mult.
aliquandō, *adv.* 1. odinioară, 2. vreodată, câteodată 3. în sfârșit, odată și odată.
aliquantō, *adv.* puțin, întrucâtva, în bună măsură.
aliquantum, *s.n.* o cantitate mică.
aliquantum, *adv.* destul de mult.
aliquantus, -a, -um, I. *adj.* destul de mult, destul de mare, (*pl.*) niște, câțiva. II. *s.n.* o cantitate destul de mare.
aliquī, -qua, -quod *adj. și pron. nehot.* vreun, vreo, un, o.
aliquis, -qua, -quid, *adj. și pron. nehot.* 1. cineva, ceva, vreun, vreo, oarecare 2. (*pl.*) unii, unele 3. cineva, ceva important.
aliquō, *adv.* undeva, la ceva.
aliquot, *numeral indecl.* câțiva, câteva.
aliquotiens, *adv.* uneori, de câteva ori.
aliter, *adv.* altfel, în caz contrar.
aliubī, *adv.* în altă parte, aiurea.
alium, -iī, *s.n.* usturoi.
aliunde, *adv.* din altă parte, de la altul.
alius, alia, aliud, *adj. și pron.* 1. altul, un altul 2. diferit 3. celălalt, restul.
aliusmodī, *adv.* într-un fel, în alt fel.
allābor, -lābī, -lāpsus sum, *vb. dep.* a aluneca, a se furișa, a curge spre.
allabōrō, -āre, *vb.* a-și da silința.

allāpsus, -ūs, *s.m.* apropiere, curs al unui izvor.
allātrō, -āre, *vb.* 1. a lătra la 2. (*fig.*) a defăima, a bârbi.
allātus, -a, -um, *part. perf. vb.* afferō.
allaudō, -āre, *vb.* a elogia.
allectō, -āre, *vb.* a îmbia, a atrage.
allector, -ōris, *s.m.* cel care atrage.
allēgātiō, -ōnis, *s.f.* solie, scuză.
allēgātus, -ūs, *s.m.* trimitere în misiune, solie.
allēgō¹, -āre, *vb.* 1. a delega 2. a aduce ca probă, a expune.
allegō², -ēre, -lēgī, -lēctum, *vb.* a alege, a asocia, a primi.
allēgoria, -ae, *s.f.* alegorie.
allevāmentum, -ī, *s.n.* ușurare, scăpare, potolire.
allevātiō, -ōnis, *s.f.* 1. ridicare 2. mângâiere.
allevō, -āre, *vb.* 1. a ridica, a înălța, a spori 2. a ușura, a micșora, (*fig.*) a mângâia, a împlânzi, a liniști.
allex, -icis, *s.m.* degetul mare de la picior.
allicefaciō, -ēre, *vb.* a atrage.
alliciō, -ēre, -lēxī, -lectum, *vb.* a atrage la sine.
allidō, -ēre, -līsī, -līsūm, *vb.* a izbi.
alligāmentum, -ī, *s.n.* legătură.
alligātiō, -ōnis, *s.f.* legare, legătură, nod.
alligō, -āre, *vb.* 1. a lega, a uni 2. a înlănțui, a fixa 3. a îndatora, a obliga 4. a supune.
allinō, -ēre, -lēvī, -litum, *vb.* a unge, a mânji.
allocūtiō, -ōnis, *s.f.* 1. vorbire, cuvântare 2. îndemn.

allocūtus, -a, -um, part. perf. vb. alloquor.

alloquium, -iī, s.n. convorbire, mângâiere, consolare.

alloquor, -loquī, -locūtus sum, vb. dep. a se adresa cuiva, a rosti o cuvântare, a vorbi cu.

allubentia, -ae, s.f. dorință, poftă, înclinare spre.

allubescō, -ēre, vb. a plăcea, a prinde gust de.

allūceō, -ēre, -lūxī, vb. a străluci, a face să lucească.

allūdō, -ēre, -lūsī, -lūsum, vb. 1. a se juca, a se înveseli **2.** a glumi **3.** a face aluzii, a se referi la.

alluō, -ēre, -luī, vb. a curge, a scălda.

allūviēs, -ēī, s.f. inundație, aluviune.

allūviō, -ōnis, s.f. 1. inundație **2.** aluviune.

almus, -a, -um, adj. 1. care hrănește/ dă viață, binefăcător, rodnic **2.** sfânt, venerabil, binecuvântat.

alnus, -ī, s.f. 1. anin **2.** obiect din lemn de anin, (*poet.*) corabie.

alō, -ēre, aluī, altum, vb. 1. a hrăni **2.** a întreține **3.** a face să crească, a produce, a spori.

alpha, s.n. (indecl.) prima literă din alfabetul grec.

alphabētum, -ī, s.n. alfabet.

alsiōsus, -a, -um, adj. friguros, zgribulit.

altar, -aris, s.n. altar.

altārium, -iī, v. altar.

altē, adv. 1. înalt, de sus **2.** adânc, profund **3.** de departe.

alter, -era, -erum, l. pron. 1. unul din doi, celălalt **2.** al doilea **3.**

altul, opus, contrar, ostil **II. (s.)** aproapele, semenul.

altercātiō, -ōnis, s.f. 1. ceartă **2.** dezbatere juridică.

altercātor, -ōris, s.m. cel care discută.

altercor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a se certa, a discuta.

alternātim, adv. alternativ.

alternātiō, -ōnis, s.f. alternare, succesiune.

alternis, adv. alternativ.

alternō, -āre, vb. a alterna.

alternus, -a, -um, adj.

1. alternativ **2.** reciproc.

alteruter, -tra, -trum, pron. unul sau altul, unul din doi.

alteruterque, -traque, -trumque, pron. și unul și altul, fiecare (din doi).

altilis, -e, adj. 1. îngrășat, gras **2.** hrănitor.

altisonus, -a, -um, adj. răsunător.

altitūdō, -inis, s.f. 1. înălțime, altitudine **2.** adâncime **3.** prefăcătorie.

altiussculus, -a, -um, adj. puțin cam înalt.

altivolans, -ntis, l. adj. care zboară sus. **II. s.f. pl.** păsări.

altrinsecus, adv. de partea cealaltă.

altrix, -īcis, s.f. cea care hrănește, doică, mamă.

altrorsus, adv. din/în altă parte.

altum, -ī, s.n. 1. văzduh, cer **2.** largul mării **3.** adâncime, fund.

altus, -a, -um, l. part. perf. vb.

alo. II. adj. 1. înalt, însemnat **2.**

adânc, profund **3.** puternic, mare, nobil **4.** mândru, măreț, disprețuitor **5.** vechi, îndepărtat.

alumna, -ae, *s.f.* copilă, (*fig.*) elevă.
alumnor, -ări, *vb. dep.* a crește, a hrăni, a forma.
alumnus, -ī, *s.m.* cel care este hrănit, copil, elev, discipol.
alvārium, -iī, *s.n.* stup.
alveātus, -a, -um, *adj.* scobit.
alveolus, -ī, *s.m.* 1. albia unui râu mic 2. albiuță, covățică 3. găleată mică 4. tablă de joc.
alveus, -ī, *s.m.* 1. parte scobită, cavitate 2. albie 3. masă de joc 4. stup, roi.
alvus, -ī, *s.f.* 1. pântec, stomac, măruntaie 2. sânul mamei, uter 3. stup, roi.
amābilis, -e, *adj.* care merită să fie iubit, îndrăgostit, drăgăstos, plăcut, agreabil.
amābiliter, *adv.* cu dragoste, cu prietenie, cu plăcere.
āmandātiō, -ōnis, *s.f.* îndepărtare, exil, relegare.
āmandō, -āre, *vb.* a îndepărta, a exila.
amans, -ntis, 1. *s.m. și f.* îndrăgostit 2. *adj.* afectuos.
amanter, *adv.* cu dragoste, cu prietenie.
amanuensis, -is, *s.m.* secretar, scrib.
amāracum, -ī, *s.n.* măghiran.
amārē, *adv.* cu amărăciune,
amāritiēs, -ēī, *s.f.* amărăciune.
amaritūdo, -inis, *s.f.* amărăciune, răutate, (*fig.*) suferință, supărare.
amāror, -ōris, *s.m.* gust amar.
amārus, -a, -um, I. *adj.* 1. amar 2. (*despre voce*) pițigăiat, strident 3. (*fig.*) supărător, trist, penibil 4. ironic, crud 5.

morocănos, II. *s.n.* amărăciune, (*pl.*) necazuri.
amātor, -ōris, *s.m.* prieten, amant, desfrânat.
amātōriē, *adv.* cu dragoste.
amātōrius, -a, -um, *adj.* de dragoste, erotic.
amātrix, -īcis, *s.f.* îndrăgostită, amantă.
amātus, -a, -um, I. *part. perf. vb.* amo, II. *adj.* iubit, III. *s.m.* amant.
ambāges, -um, *s.f. pl.* 1. ocolșuri, înconjur 2. mister, enigmă 3. subterfugii.
ambedō, -ēre, -ēdi, -ēsum, *vb.* a roade jur împrejur, a mânca.
ambigō, -ēre, *vb.* 1. a sta la îndoială 2. a discuta pro și contra, a dezbate.
ambiguē, *adv.* neclar, nesigur.
ambiguitās, -ātis, *s.f.* neclaritate, echivoc.
ambiguus, -a, -um, *adj.* 1. cu două înțelesuri, dubios 2. nesigur 3. neclar.
ambiō, -īre, *vb.* 1. a înconjura, 2. a se strădui, a ruga 3. a umbla cu intrigă, a umbla cu stăruință după ceva.
ambitiō, -ōnis, *s.f.* 1. rugămintă, propagandă, corupție electorală, ambiție 2. lingușire, interes 3. demnitate, fast, suită.
ambitiōsē, *adv.* 1. cu stăruință, ambițios, din interes, din vanitate 2. lingușitor, cu zel 3. ceremonios, cu ifose 4. prefăcut, de complezență.
ambitiōsus, -a, -um, *adj.* 1. care ocolește, care înconjură 2. lingușitor, intrigant, ambițios 3.

care se lasă rugat, interesat **4.** măreț, fastuos, pretențios.

ambitūdō, -inis, s.f. înconjur, ocol.

ambitus, -ūs, s.m. 1. înconjur, circuit, cerc **2.** margine, contur **3.** ambiție, corupție electorală, manevră, intrigă **4.** fast, ambiție, pompă **5. (ret.)** perioadă.

ambō, -ae, -ō, num. amândoi.

ambrosia, -ae, s.f. 1. ambrozie, hrana zeilor **2.** parfum, balsam, antidot.

ambrosius, -a, -um, adj. dulce și parfumat ca ambrozia, nemuritor, divin.

ambulātiō, -ōnis, s.f. 1. plimbare **2.** alee, galerie.

ambulātor, -ōris, s.m. 1. om care se plimbă tot timpul **2.** vânzător ambulant.

ambulō, -āre, vb. a se plimba, a străbate.

ambūrō, -ēre, -ussī, -ustum, vb. a pârloli, a degera.

ambustiō, -ōnis, s.f. ardere.

ambustum, -ī, s.n. arsură.

āmens, -ntis, adj. tulburat, nebun, absurd.

āmentia, -ae, s.f. rătăcire, nebunie, sminteală, mirare, tulburare.

amentum, -ī, s.n. curea din piele cu care e legată sulița.

amēthystus, -ī, s. f. ametist.

amīca, -ae, s.f. prietenă, iubită, amantă.

amīcē, adv. prietenește, cu bunăvoință, afectuos.

amiciō, -īre, -cūī, -ctum, vb. a acoperi, a îmbrăca.

amicitia, -ae, s.f. 1. prietenie, simpatie, afinitate **2.** alianță.

amicō, -āre, vb. a face binevoitor pe cineva.

amictus, -ūs, s.m. 1. haină, hlamidă, manta, togă **2.** văl.

amica, -ae, s.f. prietenă dragă.

amīculus, -ī, s.m. prieten drag.

amīcus¹, -a, -um, adj. 1. iubitor, prieten, devotat **2.** plăcut, drag **3.** binevoitor, favorabil, ocrotitor.

amīcus², -ī, s.m. 1. prieten **2.** confident, favorit **3.** patron, protector **4.** aliat, partizan.

āmigrō, -āre, vb. a. emigra.

āmissiō, -ōnis, s.f. pierdere.

āmissus, -ūs, s.m. pierdere.

amita, -ae, s.f. mătușă (sora tatălui).

āmittō, -ēre, -mīsī, -missum, vb.

1. a trimite de la **2.** a părăsi de bună voie, a renunța **3.** a lăsa să-i scape **4.** a pierde.

amniculus, -ī, s.m. râuleț, pârau.

amnicus, -a, -um, adj. de râu.

amnis, -is, s.m. râu, fluviu, curs, torent, apă.

amō, -āre, vb. 1. a iubi, a fi îndrăgostit, a îndrăgi, a-i plăcea, a fi prieten **2. (urmat de inf.)** a se complăcea în, a obișnui să **3.** a se deda amorului.

amoenē, adv. în chip plăcut, agreabil.

amoenitās, -ātis, s.f. frumusețe, farmec, plăcere, încântare.

amoenus, -a, -um, adj. 1. plăcut, fermecător, încântător **2.** drag.

āmōlior, -īrī, -ītus sum, vb. dep.

1. a îndepărta, a respinge **2. (fig.)** a o lua la sănătoasa.

amōmum, -ī, s.n. 1. plantă mirositoare **2.** parfum.

amor, -ōris, s.m. 1. prietenie, dragoste **2.** pasiune.

ămôtiō, -ōnis, *s.f.* îndepărtare.
ămoveō, -ēre, -mōvi, -môtum,
vb. 1. a îndepărta, a înlătura 2.
a sustrage, a șterpeli.
ampelos, -ī, *s.f.* viță de vie.
amphibolia, -ae, *s.f.* echivoc,
dublu sens, neînțelegere.
amphitheātrum, -ī, *s.n.*
amfiteatru.
amphora, -ae, *s.f.* 1. amforă 2.
măsură de volum 3. unitate de
măsură prin care se exprimă
tonajul navelor.
amplē, *adv.* bogat, mult, din
belșug.
amplector, -plectī, -plexus
sum, *vb. dep.* 1. a îmbrățișa, a
cuprinde, a închide, a strânge
2. a lua în stăpânire 3. a
cântări, a examina 4. a trata un
subiect 5. a prețui, a susține, a
apăra, a aproba.
amplexor, -ārī, -ātus sum, *vb.*
dep. 1. a îmbrățișa 2. a iubi mai
presus de altceva.
amplexus, -ūs, *s.m.* 1. înconjur,
îngrăditură, încolăcire 2.
îmbrățișare, înlănțuire.
amplificātiō, -ōnis, *s.f.* creștere,
sporire.
amplificātor, -ōris, *s.m.* cel care
sporește.
amplificō, -āre, *vb.* a spori, a
mări, a dezvolta.
ampliō, -āre, *vb.* 1. a mări 2.
(jur.) a amâna un proces.
amplitūdō, -inis, *s.f.* 1. întindere,
lărgime, mărime 2. distincție,
rang, demnitate, importanță,
măreție.
amplius, *adv.* mai, mai mult, în
plus, pe deasupra.
amplus, -a, -um, *adj.* 1. larg,
vast, întins, numeros 2.

important, vestit, de vază, nobil
3. minunat, fastuos.
ampulla, -ae, *s.f.* vas mic pentru
ulei/ parfum, flacon, *(fig. pl.)*
cuvinte bombastice.
ampullor, -ārī, *vb. dep.* a se
exprima în vorbe umflăte.
amputātiō, -ōnis, *s.f.* curățire,
tăiere.
amputō, -āre, *vb.* 1. a scurta, a
tăia, a curăța un pom de
uscăciuni, a amputa 2. a
micșora, a restrânge.
amussis, -is, *s.f.* riglă, echer.
amussitātus, -a, -um, *adj.*
perfect, tras cu linia.
amygdala, -ae, *s.n.* migdală.
amygdaleus, -a, -um *adj.* de
migdală, de migdal.
an, conj. 1. sau 2. oare 3. *(după*
vb. interrogative sau dubitative)
dacă.
anabathrum, -ī, *s.n.* estradă.
anadēma, -ae, *s.f.* podoabă
pentru cap, bandă pentru legat
părul.
anaglyphus, -a, -um, *l. adj.*
sculptat în basorelief. *II. s.n. pl.*
sculpturi, basoreliefuri.
anagnostēs, -ae, *s.m.* cititor,
lector.
analecta¹, -ae, *s.m.* 1. sclav care
mătura/strângea masa 2. *(fig.)*
cel ce adună fraze, cuvinte,
citate.
analogia, -ae, *s.f.* 1. proporție,
simetrie 2. analogie,
asemănare.
analogus, -a, -um, *adj.*
proporțional, simetric, analog.
anapaestus, -ī, *s.m.* anapest
(picior metric compus din două
silabe scurte și una lungă).
anas, -atis, *s.f.* rață.

anastasis, -is, s.f. reînviere.
anaticula, -ae, s.f. rătușcă.
anceps, -cipitis, adj. 1. care are două capete, două fete, două laturi, dublu 2. din ambele părți 3. nehotărât, șovăielnic, nesigur, 4. ambiguu 5. periculos.
ancile, -is, s.n. scut oval, scut sacru.
ancilla, -ae, s.f. sclavă, slujnică.
ancillaris, -e, adj. de slujnică, servil, degradant, de rând.
ancīsus, -a, -um, adj. tăiat împrejur.
ancora, -ae, s.f. ancoră (*fig.*) sprijin, mijloc de scăpare.
ancorālis, -e, l. adj. de ancoră, II. *s.n.* cablul ancorei.
andabata, -ae, s.m. gladiator care luptă cu ochii legați.
androgynus, -ī, s.m. hermafrodit.
ānellus, -ī, s.m. ineluș.
anemōnē, -ēs anemonă, dedițel.
anfractus, -ūs, s.m. 1. îndoitură 2. cotitură, ocol 3. ocoliș, subterfugiu 4. (*ret.*) perioadă.
angellus, -ī, s.m. unghi mic.
angina, -ae, s.f. anghina, sufocare.
angiportum, -ī, s.n. străduță, (*fig.*) impas.
angō, -ēre, anxī, vb. 1. a apăsa, a strânge, a sugruma, a sufoca 2. a întrista, a suferi, a chinui.
angor, -ōris, s.m. 1. sufocare 2. chin, grijă, neliște.
anguicomus, -a, -um, adj. cu șerpi în păr.
anguiculus, -i, s.m. șarpe mic.
anguifer, -era, -erum, adj. care poartă șerpi.
anguilla, -ae, s.f. țipar.

anguīnus, -a, -um, adj. ca șarpele, de șarpe.
anguis, -is, s.m. și *f* șarpe.
angulus, -ī, s.m. 1. unghi, colț 2. loc retras, golf.
angustē, adv. 1. strâmt, strâns, (*fig.*) concis, restrâns 2. în cantitate mică, puțin.
angustiae, -ārum, s.f. pl. 1. spațiu îngust, lipsă, scurtime 2. defileu, strâmtoare 3. lipsă, nevoie, sărăcie, situație critică.
angusticlāvius, -ī, s.m. tribun al plebei, cel care poartă toga tivită cu o bandă de purpură îngustă.
angustō, -āre, vb. a îngusta, a strâmta, a reduce.
angustum, -ī, s.n. spațiu strâmt, defileu.
angustus, -a, -um, adj. 1. strâmt, îngust, ascuțit, (*fig.*) mărginit 2. (*durată*) scurt 3. slab, uscat 4. dificil 5. sărac.
anhēlitus, -ūs, s.m. 1. exalație, suflu 2. respirație anevoioasă 3. astm.
anhēlus, -a, -um, adj. cu răsuflarea întretăiată, gâfâind.
anīcula, -ae, s.f. bătrânică.
anīlis, -e, adj. de femeie bătrână.
anīlitās, -ātis, s.f. bătrânețe a femeii.
anima, -ae, s.f. 1. suflare, aer 2. respirație 3. viață, suflet, 4. ființă, persoană, creatură.
animadversio, -ōnis, s.f. 1. observare, atenție 2. mustrare, pedeapsă.
animadvertō, -ēre, -verti, -versum, vb. 1. a observa, a constata 2. a învinui, a pedepsi.
animal, -ālis, s.n. viețuitoare, animal, ființă.

animālis, -e, adj. 1. de aer 2. care respiră, viu, însuflețit.

animāns, -ntis, l. adj. viu, însuflețit II. *s.m.* și *n. pl.* ființă, animal.

animātiō, -ōnis, s.f. 1. creatură, ființă 2. animozitate.

animō, -āre, vb. 1. a sufla, a da viață, a înviora, a reanima, a încuraja 2. (*pas.*) a fi înclinat/predispus, a fi hotărât, curajos.

animōsus, -a, -um, adj. 1. care suflă puternic, (*fig.*) însuflețit, pasionat 2. mândru, curajos, brav, aprig.

animulus, -ī, s.m. suflețel.

animus, -ī, s.m. 1. suflet, spirit 2. minte, gândire, intenție, atenție, memorie 3. voință, dorință, capriciu 4. curaj, încredere, energie, mândrie 5. dispoziție, sentiment.

annālis¹, -e, adj. anual, pe un an.

annālis², -is, s.m. scriere istorică alcătuită pe ani, cronică, anale.

anne, adv. nu cumva? oare nu?.

anniversārius, -a, -um, adj. de fiecare an, anual.

annixē, adv. cu efort.

annōna, -ae, s.f. 1. recolta, provizii, alimente, grâu 2. prețul alimentelor 3. sărăcie, lipsă de alimente.

annōsus, -a, -um, adj. încărcat de ani, antic, vechi.

annotātiō, -ōnis, s.f. 1. notă, observație 2. etimologie.

annotātor, -ōris, s.m. cel care observă, spion.

annotō, -āre, vb. 1. a adnota, a observa 2. (*pas.*) a fi însemnat.

annularius, -iī, s.m. bijutier.

annulātus, -a, -um, adj. care poartă inel.

annulus, -ī, s.m. 1. inel, verigă, belciug, cerc 2. cârlionț.

annumerō, -āre, vb. a număra, a considera.

annuntiō, -āre, vb. a anunța, a vesti.

annuō, -ēre, -ūi, -ūtum, vb. 1. a apleca din cap aprobativ, a aproba 2. a afirma, a mărturisii, a face semn că da.

annus, -ī, s.m. 1. an 2. vârstă, timp, anotimp 3. vârsta cerută pentru candidatură.

annuum, -ī, s.n. venit anual, rentă, plată.

annuus, -a, -um, adj. anual.

anquīrō, -ēre, -quīsīvi, -

quīsītum, vb. 1. a căuta cu atenție, a cerceta, (*pas.*) a se întreba 2. (*jur.*) a ancheta, a urmări, a se informa.

anquīsītīō, -ōnis, s.f. cercetare, urmărire.

ansa, -ae, s.f. 1. toartă, mâner, scoabă 2. prilej, ocazie.

anser, -eris, s.f. și m. gâscă.

anserinus, -a, -um, adj. de gâscă.

ansula, -ae, s.f. găsculiță.

ante¹, prep. (cu Ac.) I. 1. (*raport spațial*) în fața, înaintea 2. în prezența 3. (*fig.*) de preferință, mai mult. II. (*raport temporal*) înainte de.

ante², adv. în față, prin față, înainte, mai înainte.

anteā, adv. înainte, până acum, altădată.

anteactus, -a, -um, adj. trecut, scurt.

anteambulō, -ōnis, s.m. sclav ce mergea înaintea stăpânului.

antecantamentum, -ī, *s.n.*
cântec ce precedă sacrificiul.

antecapiō, -ēre, -cēpī, -captum, *vb.* a pune mai întâi mâna, a preîntâmpina, a preveni.

antecēdō, -ēre, -cessī, -cessum, *vb.* a preceda, a o lua înainte, a întrece, a depăși, a fi mai presus.

antecellō, -ēre, *vb.* a întrece, a depăși, a fi superior, a străluci, a se distinge.

antecessiō, -ōnis, *s.f.*
antecedent, acțiunea de a preceda, precedentă.

antecessor, -ōris, *s.m.* înaintaș, precursor, cercetaș.

antecessus, -ūs, *s.m.* anticipare.

antecursor, -ōris, *s.m.* cercetaș în avangardă.

anteeō, -īre, -īvī (-īī), -itum, *vb.*
1. a merge înainte 2. a întrece, a fi superior 3. a preveni, a preîntâmpina.

anteferō, -ferre, -tulī, -latum, *vb.* 1. a duce înainte 2. a prefera 3. a anticipa.

antegenitālis, -e, *adj.*
premergător nașterii, congenital.

antegredior, -gredī, -gressus sum, *vb. dep.* a merge în față, a preceda.

antehabeō, -ēre, -habūi, -habitum, *vb.* a prefera.

antehāc, *adv.* înainte, până acum.

antelūcānus, -a, -um, *l. adj.*
care este înainte de a se lumina de ziuă. **II. s.n.** zorii zilei.

anteluciō, *adv.* înainte de zori.

antemeridiānus, -a, -um, *adj.*
care este/se produce înainte de amiază.

antemittō, -ēre, -mīsī, -missum, *vb.* a trimite înainte.

anteoccupō, -āre, *vb.* a anticipa, a preveni, a preîntâmpina.

anteparō, -āre, *vb.* a prepara înainte.

antepedes, -um, *s.m. pl.*
picioare din față.

antependulus, -a, -um, *adj.* care atârână înainte.

antepilāni, -ōrum, *s.m. pl* linia a doua a armatei, soldați din primele rânduri.

antepolleō, -ēre, *vb.* a întrece, a depăși.

antepōnō, -ēre, -posuī, -positum, *vb.* a pune înainte.

antequam, *conj.* înainte de a.

antēs, -ium, *s.m. pl.* 1. șir de butuci de viță 2. șir de soldați.

antesignānus, -ī, *s.m.* 1. soldat ce poartă drapelul, soldat din prima linie 2. luptător de frunte.

antestō, -āre, -stetī, *vb.* a întrece, a străluci, a fi printre primii.

antestor, -āri, -ātus sum, *vb. dep.* a lua ca martor.

anteveniō, -īre, -vēnī, -ventum, *vb.* 1. a sosi înainte, a preveni 2. a fi superior, a întrece.

antevertō, -ēre, -vertī, -versum, *vb.* 1. a sosi mai devreme, a o lua înainte, a preveni 2. (*pas.*) a prefera.

anthologica (anthologūmena), -ōrum, *s.n. pl.* antologie.

anthracinus, -a, -um, *adj.* negru precum cărbunele.

anthrōpographus, -ī, *s.m.* pictor de chipuri omenești, portretist.

anthrōpophagus, -ī, *s.m.* antropofag.

anticipātiō, -ōnis, s.f. anticipare, presimțire.

anticipō, -āre, vb. 1. a anticipa, a preveni **2.** a întrece.

antīcus, -a, -um, adj. anterior, care e înainte.

antidotum, -ī, s.n. antidot.

antipathīa, -ae, s.f. antipatie, contrast.

antīquārius, -ii, s.m. iubitor al Antichității.

antīquē, adv. în chip învechit, din vechime.

antiquitās, -ātis, s.f. istorie, timp trecut, vechi obiceiuri, simplitate.

antīquitus, adv. din/în vechime.

antīquō, -āre, vb. a respinge.

antīquus, -a, -um, adj. 1. antic, vechi, trecut, bătrân **2.** curat, simplu.

antistita, -ae, s.m. și f preot, preoteasă.

antitheton, -ī, s.n. antiteză.

antrum, -ī, s.n. peșteră, viziună.

ānus¹, -ī, s.m. 1. inel **2.** șezut.

anus², -ūs, s.f. bătrână, babă, vrăjitoare.

anxiē, adv. cu neliniște, cu grijă, cu amărăciune.

anxietās, -ātis, s.f. neliniște, grijă.

anxifer, -fera, -ferum, adj.

aducător de neliniște/griji, chinuitor.

anxiō, -āre, vb. a (se) chinui.

anxius, -a, -um, adj. 1. neliniștit, agitat, frământat, preocupat de **2.** chinuitor.

apage, interj. la o parte!, pleacă de aici!.

apathīa, -ae, s.f. calm sufletesc, lipsă de pasiuni.

aper, -prī, s.m. mistreț.

aperiō, -īre, -uī, -pertum, vb. 1.

a deschide **2.** a descoperi, a

dezvălui, a arăta **3.** a face cunoscut **4.** a pune la dispoziție.

apertē, adv. 1. deschis, pe față, sincer, limpede **2.** clar.

apertiō, -ōnis, s.f. deschidere, deschizătură.

apertum, -ī, s.n. loc deschis, câmpie.

apertūra, -ae, s.f. deschidere, deschizătură.

apertus, -a, -um, I. part. perf. vb.

aperio. II. adj. 1. descoperit,

gol, fără apărare **2.** clar, limpede, (*despre cer*) senin **3.**

sincer **4.** fățiș, pe față.

apex, -īcis, s.m. I. 1. vârf, culme,

muchie **2.** (*fig.*) măreție,

strălucire **3.** boneta flaminilor,

mitră, coroană regală, cunună,

creastă, coamă **II.** trăsături ale

literelor, caractere, scriere.

apiānus, -a, -um, adj. de albină.

apiārium, -īī, s.n. stup.

apiārius, -īī, s.n. apicultor.

apicātus, -a, -um, adj. cu boneta de flamin.

apicula, -ae, s.f. albină mică.

apinae, -ārum, s.f. fleacuri,

baliverne.

apīscor, -ī, aptus sum, vb. dep..

1. a ajunge, a atinge, a prinde

2. a obține.

apium, -īī, s.n. țelină, pătrunjel.

apodīxis, -is, s.f. dovadă,

evidență.

apodyterium, -īī, s.n. vestiar de

la baie.

apogēus, -a, -um, adj. dinspre

pământ.

apolactizō, -āre, vb. a lovi, a

respinge cu piciorul.

apologia, -ae, *s.f.* apologie, justificare.

apologus, -ī, *s.m.* fabulă.

apophorêta, -ōrum, *s.n. pl.* daruri mici oferite de gazdă invitaților la sărbători.

apoproëgmena, -ōrum, *s.n. pl.* (filoz. stoică) lucruri ce trebuie aruncate.

apparâtē, *adv.* cu pompă, bogat.

apparātiō, -ōnis, *s.f.* 1. pregătire, căutare 2. măreție, strălucire, pompă.

apparātus¹, -a, -um, *I. part. perf. vb. apparo. II. adj.* măreț, strălucit.

apparātus², -ūs, *s.m.* 1. pregătiri 2. aparate, mașini, instrumente 3. pompă, fast, strălucire, (stil.) ornament stilistic.

appāreō, -ēre, -uī, *vb.* 1. a apărea, a (se) arăta, a fi de față, a asista 2. a fi limpede 3. a fi aproape de cineva, a servi, a asista pe un magistrat.

appariō, -ēre, *vb.* a dobândi.

appāritiō, -ōnis, *s.f.* 1. serviciu pe lângă un magistrat 2. suită, servitori.

appāritōr, -ōris, *s.m.* funcționar în subordinea unui magistrat.

apparō, -āre, *vb.* a pregăti, a lua măsură.

appellātiō, -ōnis, *s.f.* 1. adresare a cuvântului, vorbire 2. apel 3. pronunțare, pronunție 4. nume, denumire, titlu.

appellātor, -ōris, *s.m.* cel care face apel, apelant.

appellitō, -āre, *vb.* a numi de obicei.

appellō¹, -āre, *vb.* 1. a se adresa cuiva, a vorbi, a face apel la, a

cere ajutor, a discuta, a rosti un discurs

2. a reclama, a ruga 3. a da în judecată, a face apel 4. a numi, a lua drept martor 5. a pronunța.

appello², -ēre, -pulī, -pulsum, *vb.* 1. a mâna, a îndemna, a (se) îndrepta spre, a (se) apropia 2. a trage la țarm.

appendicūla, -ae, *s.f.* accesoriu, adaos, corolar.

appendix, -īcis, *s.f.* adaos, supliment, ceea ce depinde de ceva.

appendō, -ēre, -pendī, -pensum, *vb.* a cântări, a atârna, a suspenda.

appetēns, -ntis, *I. part. prez. vb. appeto, II. adj.* avid, doritor de, avar.

appetentia, -ae, *s.f.* poftă, dorință.

appetibilis, -e, *adj.* de dorit, râvnit.

appetitiō, -ōnis, *s.f.* 1. dorință, pasiune 2. înclinație naturală.

appetitus, -ūs, *s.m.* 1. poftă, dorință, pasiune 2. înclinație naturală, instinct 3. atac, asalt.

appetō, -ēre, -īvī(-iī), -ītum, *vb.* 1. a căuta să prindă 2. a se apropia (de), a câștiga teren 3. a ataca 4. a dori, a râvni.

appingō, -ēre, -pīnxī, -pīctum, *vb.* a picta, a adăuga.

applaudō, -ēre, -sī, -sum, *vb.* a lăuda, a izbi, a aplauda.

applausōr, -ōris, *s.m.* cel care aplaudă.

applausus, -ūs, *s.m.* lovitură puternică, aplaudare

applex, -icis, *adj.* care se lipește, se leagă.

applicatiō, -ōnis, s.f. legătură, (*jur.*) legatara.

applicō, -āre, vb. 1. a propti, a aplica 2. a se apropia de, a acostă 3. a ataşa.

applōrō, -āre, vb. a plânge, a deplânge.

appōnō, -ēre, -posuī, -positum, vb. 1. a pune pe/lângă/în faţă, a depune, a servi 2. a adăuga.

apportō, -āre, vb. a aduce, a transporta.

appositē, adv. bine, cum se cuvine, potrivit.

appositiō, -ōnis, s.f. 1. lipire, adăugare 2. servirea mesei.

appositum, -ī, s.n. epitet.

appōtus, -a, -um, adj. care a băut bine.

apprecor, -ārī, vb. dep. a ruga, a invoca.

apprehendō, -ēre, -dī, -sum, vb. 1. a prinde, a apuca, a pune mâna pe 2. a îmbrăţişa, a cuprinde 3. a cunoaşte.

apprīmē, adv. mult, foarte, în cel mai înalt grad.

apprimō, -ere, -pressī, -pressum, vb. a strânge la.

approbātiō, -ōnis, s.f. 1. aprobare, confirmare, hotărâre 2. dovadă, probă.

approbē, adv. foarte bine, în regulă.

approbō, -āre, vb. 1. a aproba, a admite 2. a dovedi, a arăta.

apprōmittō, -ēre, vb. a răspunde de cineva, a da garanție pentru cineva.

apprōnō, -āre, vb. a se apleca înspre, a înclina.

apprōperō, -āre, vb. a (se) grăbi.

appropinquātiō, -ōnis, s.f. apropiere.

appropinquō, -āre, vb. a (se) apropia.

appugnō, -āre, vb. a ataca.

appulsus, -ūs, s.m. 1. apropiere de ţarm, abordare 2. vecinătate, contact 3. influență.

apricitās, -ātis, s.f. temperatură plăcută.

apricor, -ārī, vb. a sta la soare, a se încălzi la soare.

apricus, -a, -um, adj. expus la soare, însorit, blând.

aptē, adv. potrivit, drept, bine.

aptō, -āre, vb. 1. a potrivi, a pune la loc potrivit 2. a pregăti, a echipa.

aptus, -a, -um, adj. 1. unit, legat, fixat, (*fig.*) înlănțuit 2. potrivit, propriu.

apud, prep. (cu Ac.) 1.

(*apropiere, vecinătate*) lângă, la, în 2. în fața, în prezența 3.

(*punctul de vedere*) după părerea 4. de, de către 5. (*rel.*) față de, în privința.

aqua, -ae, s.f. 1. apă 2. mare, lac, fluviu 3. ploaie, inundație 4. (*pl.*) băi, izvoare.

aqualis, -e, adj. plin de apă.

aquārius¹, -a, -um, adj. care are legătură cu apa.

aquārius², -iī, s.m. sclav care aduce apa, funcționar care supraveghea instalațiile de apă (intendent al apeductului).

aquaticus, -a, -um, adj. 1.

acvatic 2. apos, ploios.

aquātilis, -e, adj. 1. acvatic 2. apos, umed.

aquila, -ae, s.f. 1. vultur 2.

drapelul unei legiuni 3. prim centurion al legiunii 4. legiune.

aquilifer, -ērī, s.m. purtătorul drapelului.

aquilinus, -a, -um, adj. de vultur.
aquilo, -ōnis, s.m. vânt de nord,
 (fig.) nordul.

aquilonālis, -e, adj. nordic.

aquilus, -a, -um, adj. cafeniu,
 negricios.

aquimăntile, -is, s.n. lighean.

aquor, -ārī, -ātus sum, vb. dep.
 a aproviziona cu apă, a merge
 la apă.

aquōsus, -a, -um, adj. 1. apos,
 umed, ploios 2. limpede,
 strălucitor.

ara, -ae, s.f. 1. altar 2. (fig.)
 protecție, ajutor, scut 3. loc
 ridicat 4. bază 5. numele unei
 constelații.

Arabīcē, adv. în felul arabilor.

arābīlis, -e, adj. arabil.

aranea, -ae, s.f. 1. păianjen 2.
 pânză de păianjen, fir foarte
 subțire.

arāneus, -a, -um, adj. de
 păianjen.

arātiō, -ōnis, s.f. 1. arătură,
 teren arat 2. agricultură.

arātiuncūla, -ae, s.f. parcelă.

arātor, -ōris, s.m. plugar.

arātrō, -āre, vb. a ara din nou.

arātrum, -ī, s.n. plug.

arbitēr, -trī, s.m. 1. martor,
 spion, confident 2. judecător,
 arbitru, expert 3. stăpân,
 suveran, șef.

arbitra, -ae, s.f. martoră,
 confidentă, arbitră.

arbitrārīō, adv. poate, nesigur.

arbitrārius, -a, -um, adj. arbitral,
 arbitrar.

arbitrātus, -ūs, s.m. 1. arbitraj,
 hotărâre, sentință 2. voință, bun
 plac.

arbitrium, -iī, s.n. 1. arbitraj,
 hotărâre, sentință 2. voință,

putere discreționară 3.
 prezență, asistență.

arbitror, -ārī, -ātus sum, vb.

dep. 1. a vedea, a observa, a fi
 martor, a studia, a spiona 2. a
 socoti, a crede 3. a hotărî.

arbor, -oris, s.f. 1. arbore 2.
 lemn 3. corabie, catarg, vâslă 4.
 furcă, cruce 5. sulită, săgeată.

arborārius, -a, -um, adj. de
 arbori.

arboreus, -a, -um, adj. de
 copac.

arbustum, -ī, s.n. loc plantat cu
 copaci, livadă, crâng, pomi.

arbutum, -ī, s.n. pomișor.

arbutus, -ī, s.m. arbust.

arca, -ae, s.f. 1. ladă, dulap 2.
 cutie, casetă, casă de bani 3.
 coșciug, sarcofag.

arcānō, adv. în ascuns, în
 secret.

arcānum, -ī, s.n. secret, taină,
 lucru ascuns.

arcānus, -a, -um, adj. ascuns,
 secret, misterios, magic.

arceō, -ēre, -ūī, vb. 1. a ține
 strâns, a reține 2. a îndepărta, a
 respinge, a împiedica.

arcessītor, -ōris, s.m. cel care
 cheamă, acuzator.

arcessō, -ēre, -īvī, -ītum, vb. 1.
 a chema 2. a acuza 3. a
 procura, a câștiga.

archētypum, -ī, s.n. original,
 model.

archētypus, -a, -um, adj.
 original.

archīmāgīrus, -ī, s.m. bucătar-
 șef.

archīmīmus, -ī, s.m. actor,
 conducător al unei trupe.

architector, -ārī, -ātus sum, vb.
dep. a inventa, a clădi după
 regulile arhitecturii.

architectūra, -ae, s.f.
 arhitectură.

architectus, -ī, s.m. arhitect.

archōn, -ontis, s.m. arhonte.

arcipōtens, -ntis, adj. arcaș
 iscusit.

arcitēnens, -ntis, I. adj. care
 poartă un arc. **II. s.m.** a) Apollo,
 b) Săgetătorul (semnul
 zodiacal).

arctē, adv. 1. strâns, cu greu, cu
 asprime 2. scurt, concis.

arctō, -āre, vb. a închide, a
 strânge.

arctōus, -a, -um, adj. arctic,
 septentrional, nordic.

arcuātīm, adv. în formă de arc,
 șerpuit.

arcuō, -āre, vb. a încovoia, a
 curba.

arcus, -ūs, s.m. 1. arc, formă
 circulară 2. boltă, arcadă, arc
 de triumf 3. curcubeu.

ardea, -ae, s.f. cocostârc.

ardens, -ntis, I. part. perf. vb.
ardeo. II. adj. aprins, strălucitor,
 arzător, pasionat.

ardenter, adv. aprins, aprig, cu
 pasiune.

ardeō, -ēre, ārsī, vb. 1. a arde, a
 încinge 2. a străluci, 3. a suferi
 de 4. (*fig.*) a fi pradă unui
 sentiment.

ardescō, -ēre, vb. 1. a lua foc, a
 se aprinde 2. a străluci 3. a se
 accentua, a crește, a se întări.

ardor, -ōris, s.m. 1. căldură,
 arșiță 2. strălucire 3. dorință
 arzătoare, dragoste.

ardūum, -ī, s.n. loc ridicat,
 înălțime, munte.

ardūus, -a, -um, adj. 1. înalt,
 ridicat. mândru, semeț, cu capul
 sus 2. neplăcut, anevoios.

ārea, -ae, s.f. 1. suprafață, arie,
 întindere, câmp 2. (*fig.*) carieră
 3. perioadă de timp.

ārefaciō, -ēre, -fēci, -factum, vb.
 a seca, a usca.

arēna, -ae, s.f. 1. nisip, țărnișă 2.
 amfiteatru, arenă, (*fig.*) teatru 3.
 pământ, teren.

arēnācēus, -a, -um, adj. de
 nisip, cu nisip, nisipos.

arēnārius, -a, -um, I. adj. de
 arenă. **II. s.m.** gladiator, *s.f. și n.*
 nisipărie.

arēnōsus, -a, -um, adj. nisipos.

āreō, -ēre, -uī, vb. a fi uscat.

areopāgita, -ae, s.m. areopagit,
 membru al Areopagului.

ārescō, -ēre, āruī, vb. a se usca,
 a se întări, a arde de sete.

argentāria, -ae, s.f. 1. bancă 2.
 cămătărie 3. mină de argint.

argentārius¹, -a, -um, adj. de
 argint.

argentārius², -īī, s.m. bancher,
 cămătar, argintar.

argentātus, -a, -um, adj.
 argintat.

argentēolus, -a, -um, I. adj. de
 argint. **II. s.m.** bănuț de argint.

argentīfex, -īcis, s.m. argintar.

argentīfodīna, -ae, s.f. mină de
 argint.

argentum, -ī, s.n. argint,
 argintărie, monedă, bani, avere.

argestēs, -ae, s.m. vânt de nord-
 vest.

argilla, -ae, s.f. argilă.

argillāceus, -a, -um, adj. de
 argilă, argilos.

argillōsus, -a, -um, adj. bogat în
 argilă.

argūmentātiō, -ōnis, s.f.
argumentare, argument,
raționament, probe, dovezi.

argūmentor, -ārī, -ātus sum, vb.
dep. a argumenta, a dovedi, a
raționa, a demonstra.

argūmentum, -ī, s.n. 1.
argument, dovadă, semn 2.
subiect, piesă de teatru,
imagine 3. motiv 4. rezumat,
titlu.

arguō, -ēre, -uī, vb. 1. a face
cunoscut, a declara 2. a blama,
a se plânge 3. a învinui, a
acuză.

argūtē, adv. cu îndemânare,
ingenios, subtil.

argūtiaē, -ārum, s.f. 1.
expresivitate, vivacitate 2. finețe
3. dibăcie.

argūtō, -āre, vb. a repeta
neîncetat, a flecări.

argūtor, -ārī, vb. dep. a flecari, a
trăncăni.

argūtūlus, -a, -um, adj. subtil,
abstract, vorbăreț.

argūtus, -a, -um, adj. 1.
expresiv, vioi, ascuțit, subțire 2.
fin, spiritual, pătrunzător.

āridē, adv. (stil.) sec, arid, uscat.

āriditās, -ātis, s.f. ariditate,
uscăciune.

āridum, -ī, s.n. uscat, țărm.

āridus, -a, -um, adj. 1. arid,
uscat 2. slab, sec, sărac.

ariēs, -etis, s.m. 1. berbec 2.
mașină de război, proptea.

ariētātiō, -ōnis, s.f. lovitură.

ariētīnus, -a, -um, adj. de
berbec.

arietō, -āre, vb. a lovi, a bate, a
(se) izbi, a (se) împiedica.

arista, -ae, s.f. 1. spic de grâu 2.
timpul secerișului, vară.

arithmetică, -ae, s.f. aritmetică.

arithmeticus, -a, -um, adj. de
aritmetică.

āritūdō, -inis, s.f. uscăciune.

arma, -ōrum, s.n. pl. 1. arme, 2.
armată, oameni înarmați, luptă
3. unelte.

armāmentārium, -iī, s.n.
arsenal.

armārium, -iī, s.n. dulap, cufăr,
bibliotecă.

armāti, -ōrum, s.m. soldați.

armătūra, -ae, s.f. armătură,
arme, soldați, luptă, exerciții
militare.

armātus, -ūs, s.m. arme,
armament, trupe.

armentālis, -e, adj. de turmă.

armentārius¹, -a, -um, adj. de
turmă, de vite.

armentārius², -iī, s.m. văcar.

armentum, -ī, s.n. turmă (de
vite).

armifer, -era, -erum, adj.
războinic.

armiger¹, -era, -erum, adj. care
poartă arme, războinic.

armiger², -erī, s.m. scutier,
aghiotant.

armilla, -ae, s.f. brățară.

armillum, -ī, s.n. vas de vin.

armipotēns, -ntis, adj. războinic,
brav.

armō, -āre, vb. a înarma, a
echipa, a înzestra.

armus, -ī, s.m. încheietură a
umărului, umăr, braț, coapsă,
(pl.) crupa calului.

arō, -āre, vb. 1. a ara, a cultiva 2.
a brăzda, a naviga.

arrectus, -a, -um, I. part. perf.
vb. arrigo. II. *adj.* atent.

arreptus, -a, -um, part. perf. vb.
arripio.

arrhăbō, -ōnis, s.m. arvună, zălog.

arrideō, -ēre, -rīsī, -rīsum, vb. 1. a râde la, a surâde la **2.** a plăcea, a fi favorabil.

arrigō, -ēre, -rēxī, -rēctum, vb. 1. a ridica **2.** a întărâta, a încuraja, a înflăcăra.

arripiō, -ēre, -ripiū, -reptum, vb. 1. a apuca, a lua, (*fig.*) a prinde, a pune stăpânire, a înhăța **2.** a ataca **3.** a acuza, a da în judecată, a aresta.

arrogans, -tis, adj. semeț, îndrăzneț.

arroganter, adv. trufaș.

arrogantia, -ae, s.f. 1. orgoliu, aroganță **2.** încăpățănare.

arrogō, -āre, vb. 1. a-și atribui ce nu se cade **2.** a da **3.** a adopta **4.** a cere să juri.

arrōsor, -ōris, s.m. parazit.

ars, artis, s.f. 1. artă, îndemânare, talent, măiestrie, pricepere **2.** meserie, știință **3.** operă, lucrare de artă **4.** abilitate tehnică **5.** învățăminte, reguli, tratate **6.** manual.

artēria, -ae, s.f. arteră, trahee.

arthriticus, -a, -um, adj. care are gută.

articulāris, -e, adj. articular.

articulārius, -a, -um, adj. articular, sub formă de articol.

articulātē, adv. articulat

articulātim, adv. în amănunt, punct cu punct, distinct.

articulō, -āre, vb. a rosti clar.

articulus, -ī, s.m. 1. articulație, încheietură, os, deget **2.** cuvânt, articol, (*pl.*) pronume demonstrativ și relativ **3.** perioadă, epocă, fază **4.** articol,

punct, (*fig.*) moment decisiv, împrejurare, ocazie.

artifex, -icis, l. s.m. și f. meșter, maestru, artist, autor, creator **II. adj.** dibaci.

artificiālis, -e, l. adj. 1. făcut cu artă **2.** artificial. **II. s.n.** principii de artă.

artificiāliter, adv. cu artă.

artificiōsē, adv. cu artă, artistic, ingenios.

artificiōsus, -a, -um, adj. 1. făcut cu artă, după cerințele artei **2.** îndemânatic, dibaci.

artificium, -iī, s.n. 1. artă, profesiune, meșteșug **2.** îndemânare, măiestrie artistică **3.** știință, teorie, sistem, reguli **4.** șiretenie, vicleșug, manevră **5.** lucrare de artă.

artocopus, -ī, s.m. brutar.

artocreas, -atis pateu cu carne.

artus¹, -ūs, s.m. încheietură, membrele corpului.

artus², -a, -um, adj. 1. strâns, strâmt **2.** sever, solid **3.** limitat, anevoios, greu.

ārula, -ae, s.f. mic altar.

arundifer, -era, -erum, adj. purtător de trestii.

arundinātiō, -ōnis, s.f. întăritură de trestii.

arundīneus, -a, -um, adj. de trestie.

arundō, -inis, s.f. 1. trestie **2.** fluier, flaut **3.** instrument de scris (din trestie) **4.** săgeată **5.** undiță **6.** baston, prăjină.

aruspex, s.m. v. haruspex.

arvālis, -e, adj. al câmpului.

arvīna, -ae, s.f. grăsimă.

arvum, -ī, s.n. 1. pământ cultivat, câmp, ogor, teren, recoltă **2.** (*poet.*) țarm.

arvus, -a, -um, adj. arabil.
arx, arcis, s.f. 1. cetățuie, fortăreață 2. înălțime, culme, vârf 3. refugiu, azil, punct dominant.
ās, assis, s.m. as, monedă romană, livră, (*fig.*) valoare neînsemnată.
ascaulēs, -ae, s.m. cimpoieș.
ascendō, -ēre, -scendī, -scensum, vb. a urca, a (se) sui, a se înălța, a ajunge la.
ascensiō, -ōnis, s.f. ascensiune, (*fig.*) progres.
ascensus, -ūs, s.m. 1. urcare, pantă 2. acces.
ascia, -ae, s.f. rindea, teslă, bardă, ciocan.
asella, -ae, s.f. măgărușă.
asellus, -ī, s.m. măgar, măgăruș.
asina, -ae, s.f. măgăriță.
asinālis, -e, adj. de măgar.
asinārius, -a, -um, l. adj. de măgar. II. *s.m.* cel ce păzește măgarii.
asinus, -ī, s.m. măgar, (*fig.*) om prost, nătărău.
asōtus, -ī, s.m. desfrânat.
asparagus, -ī, s.m. sparanghel.
aspellō, -ēre, vb. a îndepărta, a goni.
asper, -era, -erum, adj. 1. (*despre simțuri*) aspru, care înțeapă, ascuțit, pătrunzător 2. greu, (*despre ființe*) insuportabil, aspru, ironic.
asperē, adv. cu asprime, cu greutate, grosolan.
asperitās, -ātis, s.f. 1. asprime 2. asprime, tărie, duritate, situație grea.
asperiter, adv. v. *aspe*.
aspernātiō, -ōnis, s.f. 1. disprețuire, respingere.

aspernor, -ārī, -ātus sum, vb.dep. 1. a îndepărta, a respinge, a refuza.
aspērō, -āre, vb. 1. a face aspru 2. a îndârji, a întărăta.
aspīs, -īdis, s.f. 1. șarpe veninos 2. scut.
asportātiō, -ōnis, s.f. transportare.
asportō, -āre, vb. a transporta.
asprētum, -ī, s.n. loc acoperit cu pietre și măracini.
aspuō, -ēre, vb. a scuipa pe.
assārius, -a, -um, adj. fript.
assectātiō, -ōnis, s.f. 1. cortegiu, suită 2. urmărire.
assectător, -ōris, s.m. tovarăș, adept, pretendent.
assector, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a întovărăși.
assecuē, adv. îndeaproape.
assensiō, -ōnis, s.f. asentiment, aprobare, acord.
assensōr, -ōris, s.m. cel care aprobă.
assensus, -ūs, s.m. aprobare, ecou.
assentātiō, -ōnis, s.f. măgulire, consimțământ.
assentător, -ōris, s.m. cel care consimte, lingușitor.
assentātrix, -īcis, s.f. lingușitoare.
assentiō, -īre, -sensī, -sensum, vb. a aproba.
assentior, -īrī, -sensus sum, vb. dep. a aproba.
assentor, -ārī, -ātus sum, vb.dep. a aproba.
assequor, -sequī, -secūtus sum, vb. dep. 1. a ajunge 2. (*fig.*) a obține, a reuși 3. a egala 4. a înțelege.

asser, -eris, s.m. grindă, par, scândură.
asserō¹, -ēre, -seruī, -sertum, vb. 1. a lua, a trage la sine 2. a elibera, a salva, a apăra, a susține 3. a atribui 4. a afirma.
asserō², -ēre, -sēvī, -situm, vb. a planta alături.
assertiō, -ōnis, s.f. 1. declarație (acțiune de revendicare a calității de om liber sau sclav) 2. afirmație.
assertor, -ōris, s.m. 1. cel care declară în fașa instanței că cineva e liber sau sclav al său 2. apărător, salvator, protector.
asserviō, -īre, vb. 1. a aservi 2. a constrânge.
asservō, -āre, vb. a păstra, a păzi, a supraveghea, a observa.
assessiō, -ōnis, s.f. mângâierea (cuiva), asistare (la proces).
assessor, -ōris, s.m. asesor, ajutor.
assessus, -ūs, s.m. vecinătate.
assevērātiō, -ōnis, s.f. 1. seriozitate, fermitate, insistență, siguranță 2. exclamație, interjecție.
assevērō, -āre, vb. 1. a vorbi serios 2. a dovedi. a afirma.
assidēō, -ēre, -sēdi, -sessum, vb. 1. a sta 2. a fi alături, a ajuta, a îngriji 3. a asista, a judeca 4. a se ocupa stăruitor cu... 5. a face tabără în fața....
assīdō, -ēre, -sēdī, -sessum, vb. a se așeza, a lua loc.
assiduē, adv. 1. îndelung, continuu 2. cu insistență.
assiduitās, -ātis, s.f. continuitate, stăruință.
assiduus, -a, -um, adj. 1. care stă alături, stăruitor 2. des,

continuu, permanent 3. stabilit, bogat .
assignātiō, -ōnis, s.f. atribuire, împărțire.
assignō, -āre, vb. 1. a da 2. a pune pe seama... 3. a încredința, a da în grijă.
assiliō, -īre, -siluī, vb. a sări asupra, a asalta, a se năpusti
assimilātiō, -ōnis, s.f. asemănare.
assimilis, -e, adj. asemănător.
assimiliter, adv. în mod asemănător, la fel.
assimilō, -āre, 1. vb. a face asemănător 2. a compara.
assimulātiō, -ōnis, s.f. 1. asemănare 2. simulare, prefăcătorie 3. rivalitate.
assimulō, -āre, vb. 1. a se preface 2. a imita, a reproduce 3. a compara.
associō, -āre, vb. a uni, a asocia.
assoleō, -ēre, vb. impers. a se obișnui.
assonō, -āre, vb. a răspunde printr-un sunet asemănător.
assūdascō, -ēre, vb. a transpira, a asuda.
assūdescō, -ēre, vb. a începe să asude.
assuēfaciō, -ēre, -fēcī, -factum, vb. a obișnui, a deprinde.
assuescō, -ēre, -suēvī, -suētum, vb. a se deprinde.
assuetūdō, -īnis, s.f. obișnuintă, legătură de dragoste.
assula, -ae, s.f. bucată de lemn/piatră, felie, așchie.
assulātīm, adv. în bucăți.
assultīm, adv. în salturi.
assultō, -āre, vb. a asalta.

assultus, -ūs, s.m. săritură, salt, atac.

assum¹, v. vb. adsum.

assum², -ī, s.n. 1. friptură 2. (la pl.) etuvă.

assūmō, -ēre, -sūmpsi, -sūptum, vb. 1. a lua, a prinde 2. a-și atribui 3. a adăuga.

assumptiō, -ōnis, s.f. 1. acțiunea de a lua, alegere 2. uzurpare.

assumptivus, -a, -um, adj. care recurge la mijloace din afară.

assuō, -ēre, -suī, -sūtum, vb. a coase la..., a înnădi.

assurgō, -ere, -surrēxī, -surrēctum, vb. 1. a se ridica, a se scula 2. a se înălța.

assus, -a, -um, adj. 1. fript 2. simplu, uscat, sec, curat.

ast, conj. dar, iar.

astricus, -a, -um, adj. astral.

astrifer, -era, -erum, adj. ceresc, divin, înstelat.

astrologia, -ae, s.f. astronomie, astrologie.

astrologus, -ī, s.m. 1. astronom 2. astrolog.

astronomia, -ae, s.f. astronomie.

astrum, -ī, s.n. 1. constelație, stea, astru 2. (pl. fig.) cer, înaltul cerului, nemurire.

astulus, -ī, s.m. șiretenie, înșelătorie.

astus, -ūs, s.m. șiretenie, abilitate.

astūtē, adv. cu șiretenie, cu îndemânare.

astūtia, -ae, s.f. șiretenie, îndemânare, pricepere.

astūtus, -a, -um, adj. șiret, abil, șmecher, îndemânatic.

asylum, -ī, s.n. loc inviolabil, templu, refugiu, azil.

at, conj. 1. dar, însă 2. măcar, cel puțin 3. ei bine, atunci.

Atābulus, -ī, s.m. vânt dinspre Apulia (siroco).

atavus, -ī, s.m. tatăl străbunicului, străbunicii, (pl.) strămoși.

Atellānus, -ī, s.m. actor care juca în atelane (farse cu măști).

āter, -tra, -trum, adj. 1. negru, (poet.) întunecat, îndoliat 2. urât, cumplit 3. trist, nenorocit, funest 4. (fig.) răutăcios, perfid, otrăvit 5. neplăcut 6. (poet.) misterios, enigmatic.

atheos, -ī, s.m. ateu.

āthlēta, -ae, s.m. atlet, (fig.) specialist, campion.

āthlētica, adv. în chip athletic.

āthlēticus, -a, -um, I. adj. de atlet, II. s.f. arta atletilor.

atomus, -ī, s.f. atom, corpuscul.

atque, conj. 1. și, ca și, (după negație) nici 2. ba chiar, și chiar 3. decât 4. și totuși.

atquī, adv. totuși, însă.

ātrāmentum, -ī, s.n. culoare neagră, cerneală, negreală.

ātrātus, -a, -um, adj. înnegrit, îmbrăcat în negru.

ātricolor, -ōris, adj. negru.

ātriensis, -e, I. adj. de atrium 2. s.m. portar.

ātriolum, -ī, s.n. mic vestibul.

ātrium, -īī, s.n. 1. atrium (prima încăpere a casei romane), vestibul 2. casă, templu 3. sală, hală, portic.

atrōcītās, -ātis, s.f. grozăvie, cruzime, violență, duritate.

atrōciter, adv. violent, crud, cu asprime, cu vehemență.

atrōx, -ōcis, adj. 1. groaznic, cumplit, neîndurător 2. inflexibil.

attactus, -ūs, s.m. atingere, contact.

attat (attātae), interj,
(*mirare/surpriză*) ia te uită!

attemperātē, adv. la timp.

attempērō, -āre, vb. a potrivi.

attendō, -ēre, -dī, -tum, 1. vb. a întinde, a încorda, (*fig. urmat de animum*) a fi atent, a a observa, a asculta **2. (cu D.)** a se îndeletnici.

attentē, adv. cu atenție.

attentiō, -ōnis, s.f. atenție, grijă.

attentō, -āre, vb. 1. a încerca **2.** a atrage de partea sa **3.** a ataca.

attentus¹, -a, -um, I. part. perf.
vb. attendo. **II. adj. 1.** scupulos. atent **2.** cumpătat.

III. adv. privitor, referitor la.

attentus², -a, -um, part. perf. vb. attineo.

attenuātē, adv. (stil.) simplu.

attenuō, -āre, vb. 1. a micșora, a subția **2.** a reduce vorbirea la o formă simplă.

atterō, -ēre, -trīvī, -trītum, vb. 1. a freca, a fărâma **2.** a strivi, (*fig.*) a distruge.

atterāneus, -a, -um, adj. care lovește un loc trăsniț.

attestor, -ārī, -ātus sum, vb.
dep. a dovedi, a confirma.

attexō, -ēre, -texuī, -textum, vb.
1. a adăuga prin împletire **2.** a uni strâns.

atticissō, -āre, vb. a vorbi grecește.

attineō, -ēre, -tinuī, -tentum, vb.
1. a tine, a reține, a opri **2.** a se întinde până la **3. (unipers.fig.)** privește (pe cineva), se referă **4. (unipers.)** e de folos.

attingō, -ēre, -tigī, -tactum, vb.

1. a atinge, a ajunge (undeve), a se învecina, (*fig.*) **2.** a impresiona **3.** a atinge o chestiune, a menționa **4.** a avea o legătură cu....

attolerō, -āre, vb. a susține, a suporta.

attollō, -ēre, vb. 1. a ridica.

attondeō, -ēre, -tondī, -tonsum, vb. a tăia de jur împrejur, a tunde, a micșora, (*fig.*) a escroca, a înșela.

attonitus, -a, -um, adj.
însălmântat, încremenit, uimit, în delir.

attonō, -āre, -tonuī, -tonitum, vb. a trăsni, (*fig.*) a zdruncina.

attractiō, -ōnis, s.f. asimilare, atragere.

attrahō, -ēre, -trāxi, -tractum, vb. 1. a atrage, a aduce cu forța, a târî (*fig.*) a chema **2.** a strânge.

attrectātiō, -ōnis, s.f. atingere, contact.

attrectō, -āre, , vb. 1. a atinge **2.** a-și însuși ceva.

attremō, -ēre, vb. (cu D.) a tremura în fața cuiva.

attribuō, -ēre, -tribuī, -tribūtum, vb. 1. a atribui **2.** a adăuga **3.** a impune.

attribūtiō, -ōnis, s.f. 1. atribuire, mandat **2.** atribut, caracter particular.

attribūtum, -ī, s.n. suma din tezaur alocată armatei.

attueor, -erī vb. dep. a privi.

attumulō, -āre, -āvi, -ātum, vb. a îngmădi, a îngropa.

atypus, -ī, s.m. bâlbăit.

au, interj, au!

auctārium, -iī, s.n. cantitate suplimentară adăugată pe cântar.

auctifer, -era, -erum, adj. fecund, fertil.

auctiō, -ōnis, s.f. 1. creștere, mărire 2. vânzare la licitație.

auctiōnor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a scoate la licitație, a cumpăra la licitație.

auctitō, -āre, vb. a mări.

auctor, -ōris, s.m. 1. cel care dă naștere, părinte, inventator, întemeietor, autor 2. conducător, sfătuitor 3. apărător, reprezentant, garant 4. vânzător 5. tutore 6. cel care propune o lege 7. cel ce confirmă.

auctōrāmentum, -ī, s.n. 1. angajament 2. retribuție.

auctōritās, -ātis, s.f. 1. autoritate, prestigiu 2. valoare, temei, voință, hotărâre, părere 3. îndemn, împuternicire 4. exemplu

auctōrō, -āre, vb. 1. (pas.) a se angaja pe bani 2. a asigura 3. a garanta.

auctōror, -ārī, vb. dep. a vinde.

auctum, -ī, s.n. creștere, umflare.

auctus, -ūs, s.m. creștere.

aucupātiō, -ōnis, s.f. vânzarea păsărilor.

aucupium, -iī, s.n. 1. vânatoare de păsări 2. căutare, cercetare intensă, pândă, vânatoare.

audācia, -ae, s.f. îndrăzneală, curaj, cutezanță, obrăznicie.

audacter, adv. curajos, cu îndrăzneală, nerușinat.

audāculus, -a, -um, adj. destul de îndrăzneț/curajos.

audax, -ācis, adj. 1. îndrăzneț, curajos, semeț 2. încrezător.

audenter, adv. cu curaj.

audentiā, -ae, s.f. îndrăzneală, curaj.

audēō, -ēre, ausus sum, vb. semidep. 1. a dori, a voi 2. a îndrăzni, a cuteza.

audientia, -ae, s.f. atenție, ascultare, simțul auzului.

audiō, -īre, vb. 1. a auzi, a asculta, a audia 2. a aproba 3. a admite 4. a se supune 5. a avea o reputație 6. a afla, a înțelege.

auditiō, -ōnis, s.f. 1. auzire, ascultare 2. audiere, lecție, 3. zvon.

auditiuncula, -ae, s.f. cunoștințe superficiale.

auditor, -ōris, s.m. 1. auditor, ascultător 2. judecător care instruește o cauză.

auditōrium, -iī, s.n. auditoriu, sală de curs.

auditus, -ūs, s.m. 1. auz, auzire, ascultare, simțul auzului 2. faimă, zvon.

auferō, auferre, abstulī,

ablātum, vb. 1. a lua, a duce cu sine, a îndepărta, a scoate 2. a abate 3. a smulge, a răpi, a nimici, a separa 4. a obține 5. a deduce.

aufugiō, -ēre, -fūgī, vb. a fugi, a scăpa, a evita.

augēō, -ēre, auxī, auctum, vb. 1. a face să crească, a mări 2. a dota pe cineva, a îmbogăți 3. a crește.

augēscō, -ēre, vb. a crește.

augmen, -inis, s.n. creștere.

augmentum, -ī, s.n. mărire.

augur, -uris, s.m. augur, prezicător, tâlmaci.
augurăle, -is, s.n. 1. partea dreaptă a cortului, unde comandantul lua auspiciile 2. baghetă a augurilor.
augurălis, -e, adj. relativ la auguri, augural.
augurătio, -ōnis, s.f. observarea cântecului și zborului păsărilor de către auguri, știință augurală.
augurătō, abl. abs. cu voia zeilor.
augurātus, -ūs, s.m. funcția de augur, prevestire
augurium, -iī, s.n. 1. meseria augurilor, prezicere, presimțire 2. semn, profetie
augurō, -āre, vb. 1. a lua augurii 2. a prezice, a presimți.
auguror, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a prezice după luarea auspiciilor 2. a prezice, a ghici 3. a crede, a bănuși.
augustē, adv. cu venerație.
augustus, -a, -um, adj. 1. sfânt, divin 2. măreț, imperial.
aula¹, -ae, s.f. 1. curte interioară 2. palat, curtea unui rege 3. încăperea principală, atriu.
aula², -ae, s.f. ceaun, oală.
aulaeum, -ī, s.n. 1. covor 2. cortină 3. draperie.
auloedus, -ī, s.m. flautist.
aura, -ae, s.f. 1. adiere, vânt, briză 2. aer, cer (pl.) 3. miros, parfum 4. suflu.
aurāria, -ae, s.f. mină de aur.
aurārius, -a, -um, adj. de aur.
aurātūra, -ae, s.f. aurire.
aurātus, -a, -um, adj. aurit.

aureolus, -a, -um, l. adj. auriu, (fig.) foarte prețios, încântător, frumos. II. s.m. monedă de aur.
aurescō, -ēre, vb. a (se) auri.
aureus, -a, -um, adj. 1. de aur, gălbui 2. nevinovat, curat 3. frumos, minunat, fermecător, perfect.
auricilla, -ae, s.f. lobul urechii, urechiușă.
auricōmus, -a, -um, adj. 1. cu păr de aur, auriu 2. cu frunze aurii.
auricula, -ae, s.f. ureche.
aurifer, -era, -erum, adj. care poartă aur.
aurifex, -ficus, s.m. lucrător în aur, aurar.
aurifodina, -ae, s.f. mină de aur.
aurīga, -ae, s.m. și f 1. vizitiu 2. (poet.) cârmaci 3. (constelație) Vizitiul.
aurigătio, -ōnis, s.f. acțiunea de a conduce un car la curse.
auriger, -era, -erum, adj. de aur, aurit, purtător de aur.
aurigō, -āre, vb. a conduce un car, (fig.) a cârmui.
auris, -is, s.f. 1. ureche 2. auz fin, bun gust.
auritulus, -ī, s.m. măgăruș.
auritus, -a, -um, adj. s. 1. urecheat 2. care ascultă atent.
aurōra, -ae, s.f. 1. zori, auroră 2. ținuturi din răsărit.
aurum, -ī, s.n. 1. aur, obiect din aur 2. vârsta de aur a omenirii 3. culoare aurie 4. taxă.
auscultătio, -ōnis, s.f. 1. ascultare 2. spionare.
auscultător, -ōris, s.m. 1. auditor 2. persoană care se supune, executor.

auscultō, -āre, vb. a asculta, a da crezare, a se supune, a spiona.

auspex, -icis, s.m. și f 1. cel ce prezice/ia auspiciile 2. conducător, îndrumător 3. martor la celebrarea unei căsătorii.

auspicātō, 1.adv. la momentul potrivit, într-un ceas bun. 2. (abl. abs.) după ce s-au luat auspiciile.

auspicātus, -a, -um, I. part. perf. vb. auspico. II. adj. sfințit, consacrat, fericit.

auspiciū, -iī, s.n. 1. auspiciu, prezicere, semn divin 2. autoritate, comandă supremă, putere.

auspīco, -ārī, -ātus sum vb. dep. 1. a observa zborul și cântecul păsărilor pentru a prezice viitorul, a lua auspiciile 2. a începe, a inaugura.

auster, -trī, s.m. 1. austru 2. sudul.

austērē, adv. sever, auster.

austērītās, -ātis, s.f. 1. asprime 2. seriozitate.

austērus, -a, -um, adj. 1. aspru 2. sever, grav, trist, sumbru.

austrālis, -e, adj. de sud, meridional.

austrīnus, -a, -um, adj. sudic.

ausum, -ī, s.n. acțiune îndrăzneță.

aut, conj. 1. sau, (după negație) nici 2. (repetat) când. când 3. (restrictiv) sau măcar, sau în orice caz 4. în caz contrar, sau dacă nu, altfel.

autem, conj. 1. și, iar, dar, însă, totuși 2. de asemenea, și 3. apoi 4. pe de altă parte.

autochthōn, -onis, s.m.

băstinaș, autohton, indigen.

autographus, -a, -um, adj. autograf.

automatum, -ī, s.n. mașină, automat.

automatus, -a, -um, adj. spontan.

autopyros, -ī, s.m. pâine cu țărâțe.

autumnālis, -e, adj. toamnă.

autumnitās, -ātis, s.f. toamnă, recoltă de toamnă.

autumnō, -āre, vb. a vesti toamna.

autumnus¹, -a, -um, adj. de toamnă.

autumnus², -ī, s.m. 1. toamnă 2. vin, struguri.

autumō, -āre, vb. a spune, a numi, a socoti.

auxiliāris, -e, I. adj. 1. de ajutor, care ajută, favorabil, eficace, potrivit 2. (mil.) auxiliar. II. s.m. pl. trupe auxiliare.

auxiliātor, -ōris, s.m. cel care ajută, apărător.

auxilior, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a ajuta, a fi de ajutor 2. a fi bun la, a vindeca.

auxilium, -iī, s.n. 1. ajutor, sprijin 2. (pl.) trupe auxiliare 3. mijloc de apărare.

avārē, adv. cu lăcomie.

avārīter, adv. cu zgârcenie.

avāritia, -ae, s.f. 1. lăcomie 2. zgârcenie.

avāritiēs, -ēī, s.f. v. avaritia.

avārus, -a, -um, I. adj. lacom, avar II. s.m. zgârcit, avar.

avē imper. vb. aveo fii sănătos!.

āvehō, -ēre, -vexī, -vectum, vb. 1. a transporta 2. a pleca.

ăvellō, -ēre, -vulsī, -vulsum, vb.
a smulge, a îndepărta.

avēna, -ae, s.f. 1. ovăz **2.** fir, pai
3. fluier, nai.

aveō, -ēre, vb. a dori fierbinte.

ăverruncō, -āre, vb. a îndepărta
un rău.

ăversābīlis, -e, adj. josnic,
dezgustător.

ăversātiō, -ōnis, s.f. 1.
aversiune, dezgust.

ăversiō, -ōnis, s.f. 1. (ret.)
(specie de) apostrofă **2.**
dezgust, aversiune.

ăversor¹, -ārī, -ātus sum, vb.
dep. **1.** a-și întoarce capul, (*cu*
Ac.) a se îndepărta de **2.** a
respinge, a refuza.

ăversor², -ōris, s.m. delapidator.

aversum, -ī, s.n. 1. spate **2. (pl.)**
partea opusă, spatele.

aversus, -a, -um, I. part. perf.
vb. **averto. II. adj. 1.** opus,
așezat în partea opusă, (*fig.*)
ostil, dușmănos **2.** tainic, secret,
ocolit.

ăvertō, -ēre, -vertī, -versum, vb.
1. a abate din drum, a
îndepărta, a înstrăina **2.** a
întoarce capul/ spatele **3. (pas.)**
a o lua la fugă, a alunga **4.** a-și
însuși, a fura.

avia¹, -ae, s.f. bunică.

ăvia², -ōrum, s.n. pl. locuri
neumblate.

aviārius, -a, -um, I. adj. de
păsări. **II. s.m.** pășărar, (*s.n.*)
cuib, (*pl.*) crânguri.

avidē, adv. cu lăcomie.

avidītās, -ātis, s.f. lăcomie, poftă
de avere.

avidīter, adv. cu lăcomie.

avidus, -a, -um, adj. 1. dornic,
lacom **2.** mare, larg.

avis, -is, s.f. 1. pasăre **2.**
prevestire, auspiciu.

avītus, -a, -um, adj. vechi,
strămoșesc.

āvīus, -a, -um, adj. 1. nestrăbătut
de om, impracticabil. **2.** care se
rătăcește.

ăvocāmentum, -ī, s.n.
destindere, distracție.

ăvōcātiō, -ōnis, s.f. distragere,
diversiune.

ăvōcō, -āre, vb. 1. a chema **2.** a
abate, a îndepărta **3.** a reclama,
a recupera.

ăvōlō, -āre, vb. a-și lua zborul, a
dispărea.

avunculus, v. avunculus.

avos, v. avus.

ăvulsiō, -ōnis, s.f. smulgere.

avuncūlus, -ī, s.m. unchi după
mamă.

avus, -ī, s.m. bunic, strămoș.

axilla, -ae, s.f. subsuoară.

axis¹, -is, s.m. 1. osie, axă **2.** car
3. cer, regiune a cerului, polii
pământului.

axis², -is, s.m. scândură lată.

axitiōsus, -a, -um, adj. incitator,
care ațâță la răzvrătire.

B

băbae, *interj.* strașnic!, bravo!, foarte bine!.

babaecalus, **-ī**, *s.m.* chefliu, desfrânat.

babulus, **-ī**, *s.m.* lăudăros, fanfaron.

bāca, **-ae**, *s.f.* 1. boabă 2. sâmbure de măslină 3. perlă.

bacalūsiae, **-ārum**, *s.f. pl.* trufandale, dulciuri, (*fig.*) fleacuri.

bācātus, **-a**, **-um**, *adj.* făcut din perle.

Baccha, **-ae**, *s.f.* bacantă.

bacchābundus, **-a**, **-um**, *adj.* cuprins de delir.

Bacchānal, **-ālis**, *s.n.* loc unde se celebrau misterele lui Bacchus, (*pl.*) bacanale, sărbători în cinstea lui Bacchus.

bacchātiō, **-ōnis**, *s.f.* sărbătoarea lui Bacchus, orgie.

bacchor, **-ārī**, **-ātus sum**, *vb.* dep. 1. a celebra misterele lui

Bacchus, a fi în delir, a fi inspirat 2. a răsună de strigăte și de dansuri bahice 3. a se dezlănțui, a se zbate.

bacciballum, **-ī**, *s.n.* femeie bine făcută.

baccifer, **-fera**, **-ferum**, *adj.* care poartă fructe mici și rotunde.

baceolus, **-ī**, *s.m.* nătăng.

bacillum, **-ī**, *s.n.* 1. bețișor 2. vergea purtată de lictori 3. coadă de lance.

baculus, **-ī**, *s.m.* băț, baston, sceptru.

badius, **-a**, **-um**, *adj.* murg.

badizō, **-āre**, *vb.* a merge, a înainta.

baetō, **-ēre**, *vb.* a merge.

bāiulō, **-āre**, *vb.* a duce în spinare, a căra.

bāiulus, **-ī**, *s.m.* hamal.

bālaena, **-ae**, *s.f.* balenă.

balanus, **-ī**, *s.f.* 1. ghindă de stejar, nucă, castană 2. un

arboare aromat și esența parfumată a uleiului său.

balatrō, -ōnis, *s.m.* paiață, bufon, șarlatan

bālātus, -ūs, *s.m.* behăit.

balbē, *adv.* gângăvind, bâlbâind.

balbus, -a, -um, *adj.* bâlbâit.

balbūtiō, -īre, *vb.* 1. a se bâlbâi 2. a vorbi neclar, a divaga 3. a ciripi.

balineum, *v.* *balneum*.

baliscus, -ī, *s.m.* baie.

ballista, -ae, *s.f.* 1. balistă (mașină de război) 2. săgeată, proiectil.

ballistārium, -iī, *s.n.* balistă.

balneārius, -a, -um, *I. adj.* de baie. *II. s.n. pl.* băi publice.

balneātor, -ōris, *s.m.* 1. băieș 2. proprietar de băi.

balneolum, -ī, *s.n.* băiță.

balnēum, -ī, *s.n.* cameră de baie, (*pl.*) baie publică.

bālō, -āre, *vb.* a dansa.

balsamum, -ī, *s.n.* arbust din care se extrage balsam, (*pl.*) balsam.

baltēus, -ī, *s.m.* 1. centură, curea, cingătoare 2. bici pentru bătut sclavii.

baptistērium, -iī, *s.n.* bazin de înot, loc de botez.

barathrum, -ī, *s.n.* 1. prăpastie, abis 2. infern.

barba, -ae, *s.f.* barbă de om sau de animal.

barbarē, *adv.* 1. într-o limbă străină 2. necioplit, grosolan.

barbaria, -ae (barbariēs, -ēi), *s.f.* 1. orice țară alta decât Grecia pentru greci și Italia pentru romani, popor străin 2. barbarie, incultură.

barbaricum, *adv.* ca barbarii, ca străinii.

barbaricus, -a, -um, *adj.* 1. străin, barbar 2. sălbatic.

barbarus, -a, -um, *adj.* 1. barbar, străin 2. grosolan, incult 3. neomenos, crud, sălbatic 4. (*gram.*) incorect.

barbasculus, -ī, *s.m.* incult.

barbātōria, -ae, *s.f.* cea dintâi radere a bărbii.

barbātulus, -ī, *s.m.* om căruia îi mijește barba.

barbātus, -a, -um, *I. adj.* 1. care poartă barbă 2. bătrân, antic 3. acoperit cu păr, pufos. *II. s.m.* țap, filozof.

barbiger, -era, -erum, *adj.* bărbos.

barbitium, -iī, *s.n.* barbă.

barbitos (barbīton), -ī *s.m.* 1. instrument muzical 2. cântec.

barbula, -ae, *s.f.* bărbuță.

bardus, -ī, *s.m.* bard, poet.

bardus, -a, -um, *adj.* prostănac, greoi.

bārō, -ōnis, *s.m.* prost, dobitoc.

barrītus, -ūs, *s.m.* 1. muget de elefant 2. strigăt de război al germanilor.

barrus, -ī, *s.m.* elefant.

bāsiātiō, -ōnis, *s.f.* sărutare.

basilica, -ae, *s.f.* bazilică, catedrală.

basilicē, *adv.* regește, împărătește, magnific.

basilicus, -a, -um, *adj.* regesc, măreț.

basiliscus, -ī, *s.m.* șarpe veninos, vasilisc.

bāsiō, -āre, *vb.* a săruta.

basis, -is, *s.f.* bază, soclu al unei statui.

Băsiu, -iī, *s.n.* sărutare. **battuō**, -ēre, *vb.* a bate, a lovi, a pisa.
baubor, -ārī, *vb. dep.* a lătra, a urla.
beātē, *adv.* 1. în chip fericit, de minune, după placul inimii 2. (*formulă de aprobare*) minunat!
beātītās, -ātis, *s.f.* fericire.
beātītūdō, -īnis, *s.f.* fericire beatitudine.
beātum, -ī, *s.n.* fericire.
beātus, -a, -um, *adj.* 1. fericit, mulțumit 2. care aduce fericire, încântător 3. bogat, îmbelșugat, prețios.
bellāria, -ōrum, *s.n. pl.* desert, prăjituri.
bellātor, -ōris, *l. s.m.* luptător II. *val. adj.* războinic.
bellātōrius, -a, -um, *adj.* de război, de luptă, războinică.
bellātrix, -īcis, *l. s.f.* războinică. II. *val. adj.* de război.
bellātulus, -a, -um, *adj.* drăgălaș, drăguț.
bellax, -ācis, *adj.* războinic.
belle, *adv.* bine, frumos, elegant.
bellicōsus, -a, -um, *adj.* războinic, curajos.
bellicum, -ī, *s.n.* semnal de începere a luptei dat de trompetă.
bellicus, -a, -um, *adj.* 1. de război 2. războinic.
belligerō, -āre, *vb.* a purta război, a se lupta.
bellipotens, -ntis, *s.m.* cel puternic în războaie, zeul Marte.
bellō, -āre, *vb.* a purta război, a se lupta.
bellum, -ī, *s.n.* 1. război 2. luptă, bătălie.

bellus, -a, -um, *adj.* 1. bun, sănătos 2. elegant, fermecător.
bēlua, -ae, *s.f.* animal (mare), fiară, monstru, (*fig.*) lucru înspăimântător, monstruos.
bēluīnus, -a, -um, *adj.* bestial, de animal.
bēluōsus, -a, -um, *adj.* populat cu monștri.
benē, *adv.* 1. bine 2. înțelept, bine gândit 3. (*cu adj. sau adv.*) foarte, destul de.
benedicē, *adv.* cu cuvinte frumoase.
benedicō, -ēre, -dixī, -dictum, *vb.* 1. (*cu D.*) a vorbi de bine 2. a ura (de bine).
benedictiō, -ōnis, *s.f.* laudă, binecuvântare.
benedictum, -ī, *s.n.* vorbă bună/înțeleaptă.
benefaciō, -ēre, -fēcī, -factum, *vb.* a face un bine cuiva (*cu D.*), a face fapte de seamă.
benefactum, -ī, *s.n.* (*de obiceai pl.*) faptă bună, acțiune utilă, binefacere.
beneficē, *adv.* binefăcător.
beneficentia, -ae, *s.f.* bunătate.
beneficiārius, -a, -um, *l. adj.* dăruit. II. *s.m.* soldat scutit de anumite obligații, ordonanță, soldat devotat comandantului.
beneficium, -iī, *s.n.* 1. binefacere, favoare, (*în Abl.*) grație, 2. drept acordat ca răsplată, bunăvoință.
beneficus, -a, -um, *adj.* binefăcător, îndatoritor.
beneolens, -ntis, *adj.* parfumat.
benesuādus, -a, -um, *adj.* care dă sfaturi bune.
benevolē, *adv.* cu bunăvoință, afectuos.

benevolens, -ntis, adj.
binevoitor, favorabil.

benevolentia, -ae, s.f.
bunăvoință, devotament,
afecțiune.

benevolus, -a, -um, adj. (cu D.
sau in ori erga și Ac.)
binevoitor, devotat.

benignē, adv. 1. cu bunăvoință,
devotat 2. din belșug, cu
dărnicie 3. mulțumesc!.

benignitās, -ātis, s.f. bunătate,
dărnicie, fertilitate.

benignus, -a, -um, adj. 1.
binevoitor, favorabil 2. darnic 3.
îmbelșugat, fecund.

beō, -āre, vb. 1. a face fericit, a
satisface, a face mare plăcere.

bēryllus, -ī, s.m. smarald.

bestia, -ae, s.f. animal, fiară.

bestiārius, -a, -um, l. adj. de
fiară sălbatică. II. s.m. gladiator
care luptă cu fiarele.

bestiola, -ae, s.f. animal mic,
insectă.

bēta¹, s.n. (nedecl.) 1. a doua
literă a alfabetului grec 2. (fig.)
al doilea.

bēta², -ae, s.f. sfeclă.

bētizō, -āre, vb. a. fi
moale/moleșit.

bibāculus, -a, -um, adj. băutor
bun.

bibax, -ācis, s.m. bețiv.

bibliopōla, -ae, s.m. librar.

bibliothēca, -ae, s.f. bibliotecă,
dulap pentru cărți.

biblos (biblus), -ī, s.f. papirus.

bibō¹, -ēre, -bibī, vb. 1. a bea 2.
a absorbi, a se îmbina.

bibō², -ōnis, s.m. bețiv.

bibulus, -a, -um, adj. 1. care bea
cu plăcere, care suge, 2. dornic
să asculte.

biceps, -cipitis, adj. care are
două capete, două vârfuri.

biclīnium, -īī, s.n. pat (pe care
mâncau două persoane).

bicolor, -ōris, adj. în două culori.

bicornis, -e, adj. care are două
coarne/vârfuri/guri/părți.

bicorpor, -oris, adj. care are
două trupuri.

biduum, -ī, s.n. interval de două
zile.

biennis, -e, adj. de doi ani.

biennium, -īī, s.n. răstimp de doi
ani.

bifāriam, adv. 1. în două locuri 2.
în două părți 3. dublu.

bifer, -era, -erum, adj. care
înflorește sau rodește de două
ori pe an.

bifidus, -a, -um, adj. despicat,
despărțit în două.

biformātus, -a, -um, adj. cu
formă dublă.

bifurcum, -ī, s.n. obiect sau loc
care se bifurcă.

bifurcus, -a, -um, adj. despicat
ca o furcă, bifurcat.

biga, -ae, s.f. car tras de doi cai.

bigener, -era, -erum, adj. hibrid.

bilībra, -ae, s.f. două livre.

bilinguis, -e, adj. 1. care are
două limbi, bilingv 2. (fig.) perfid
3. cu dublu sens.

bīlis, -is, s.f. fiere, proastă
dispoziție, mânie.

bilustris, -e, adj. care durează
zece ani (două lustre).

bimaris, -e, adj. scăldat de două
mări, între două mări.

bimarītus, -ī, s.m. bigam.

bimāter, -tris, adj. cu două
mame.

bimembris, -e, l. adj. care are
două feluri de membre, care are

natură dublă, *II. s.m. pl.*
centauri.

bîmulus, -a, -um, adj. în vârstă
de doar doi ani.

bîmus, -a, -um, adj. în vârstă de
doi ani.

bînî, -ae, -a, num. (câte) doi.

bînus, -a, -um, adj. dublu.

bipatens, -ntis, adj. deschis în
ambele părți.

bipennis, -e, adj. care are două
aripi, cu două tășuri.

bipēs, -pedis, adj. biped.

birēmis, -e, adj. care are două
(rânduri) de vâsle.

bis, adv. de două ori.

bisellium, -iī, s.n. scaun dublu
(pentru demnitarii de vază).

bisōn, -ontis, s.m. bizon.

bissēnī, -ae, -a, num.
doisprezece.

bisulcus, -a, -um, adj. despicat.

bitūmen, -inis, s.n. smoală,
catran.

bitūmineus, -a, -um, adj. de
smoală.

bivertex, -icis, adj. cu două
vârfuri.

bivira, -ae, s.f. femeie măritată a
doua oară.

bivium, -iī, s.n. 1. răspântie 2.
(fig.) două mijloace 3. (fig.)
încurcătură.

bivius, -a, -um, adj. care este la
răspântia a două drumuri.

blaesus, -a, -um, adj. bălbâit,
peltic.

blandē, adv. cu blândețe, cu
grijă, în chip plăcut, suav.

blandidicus, adj. care vorbește
plăcut.

blandilōquentia, -ae, s.f. vorbire
plăcută.

blandimentum, -ī, s.n. (rar la
sg.) 1. mângâiere, lingușire 2.
ademenire, momeală 3.
mirodenii, balsam.

blandior, -īrī, -itus sum, vb.

dep. 1. a mângâia, a
dezmierda, a linguși 2. a
ademeni, a momi, a încânta, a
atrage.

blanditia, -ae, s.f. (rar la sg.) 1.
vorbe dulci, mângâieri,
dezmierdări 2. farmec,
ademenire, atracție, putere de
seducție.

blanditus, -a, -um, I. part. perf.
vb. blandior. *II. adj.* plăcut,
fermecător.

blandus, -a, -um, adj. 1.
lingușitor, măgulitor 2.
mângâietor, dulce.

blaterō1, -āre, vb. a fleca, a
striga.

blaterō², -ōnis, s.m. flecar.

blatiō, -īre, vb. a pâlăvrăgi.

blatta, -ae, s.f. molie, purpură.

blennus, -a, -um, adj. prost,
dobitoc, nătâng.

bliteus, -a, -um, adj. nătâng.

boārius, -a, -um, adj. de bou.

boātus, -ūs, s.m. muget.

bōbus, s.m. și f. D. și Abl. pl. de
la bos.

bōia, -ae, s.f. zgardă, juvăt.

bōlētus, -ī, s.m. ciupercă.

bolus, -ī, s.m. 1. aruncare a
plasei de prins pește 2.
aruncare a zarului 3. câștig.

bombax, interj. (mirare) ooo!
aaa! drace!

bombus, -ī, s.m. 1. zumzet (de
albine) 2. zgomot 3. aplauze
zgomotoase.

bombyx, -ycis, s.m. și f. 1. vierme de mătase **2.** veșmânt de mătase.

bona, -ōrum, s.n. pl. 1. avantaje, calități **2.** plăceri **3.** binefacere **4.** avere.

bonātus, -a, -um, adj. de treabă, cumsecade.

bonitās, -ātis, s.f. 1. bunătate, generozitate, calitate **2.** dragoste **3.** cinste.

bonum, -ī, s.n. 1. binele, calitate, virtute **2.** interes, avantaj, împrejurare fericită.

bonus, -a, -um, adj. (comp. melior, melius; superl. optimus, -a, -um) 1. bun (calitativ), potrivit **2.** util, avantajos **3.** mare **4.** bogat **5.** iscusit, priceput.

boō, -āre, vb. 1. a răsună **2.** a invoca strigând.

boreās, -ae, s.m. 1. vânt de nord-est, crivăț **2.** nord.

borēus, -a, -um, adj. de nord, boreal.

bōs, bovis, s.m. și f. bou, vacă.

bothynus, -ī, s.m. cometă.

botulārius, -iī, s.m. cârnățar.

bovīle, -is, s.n. staul de boi.

bovillus, -a, -um, adj. de bou.

bovinātor, -ōris, s.m. cârcotaș.

brabeuta, -ae, s.m. arbitru.

brāca, -ae, s.f. (rar la sg.) pantaloni strânși pe picior, itari.

brācātus, -a, -um, l. adj. care poartă *braca*, străin **II. s.m. pl.** gali.

brāchiālis, -e, adj. de mână.

brachium, -iī, s.n. 1. antebraț **2.** braț **3.** ceea ce are formă de braț: cleștele racului, lanț de munți, dig la un port etc..

bractea, -ae, s.f. 1. frunză de aur **2.** luciu fals.

bracteātus, -a, -um, adj. 1. aurit **2.** superficial, fals.

bracteola, -ae, s.f. frunzuliță/foiță de aur.

brassica, -ae, s.f. varză.

brastae, -ārum, s.m. pl. cutremur.

brevī, adv. 1. pe scurt **2.** îndată **3.** câțva timp, puțin timp.

brevia, -ium, s.n. pl. 1. vaduri **2.** banc de nisip.

breviārium, -iī, s.n. 1. rezumat, privire generală **2.** inventar, statistică.

breviculus, -a, -um, adj. 1. scund, mic **2.** scurt (*în timp*), de mică durată.

breviloquens, -ntis, adj. concis.

breviloquentia, -ae, s.f. concizie, laconism.

breviō, -āre, vb. a prescurta, a scurta.

brevīs, -e, adj. 1. scurt (*ca întindere*), scund **2.** scurt **3.** concis, neînsemnat, trecător.

brevitās, -ātis, s.f. 1. scurtime (*în spațiu*), îngustime, micime **2.** scurtime (*în timp*) **3.** concizie.

breviter, adv. 1. în spațiu restrâns **2.** puțin timp **3.** pe scurt, concis.

brochitās, -ātis, s.f. ieșire în afară a gurii sau a dinților.

bromos, -ī, s.m. ovăz, neghină.

brūma, -ae, s.f. solstițiu de iarnă, iarnă.

brūtus, -a, -um, adj. 1. greu, greoi, nemișcat **2.** prost.

būbalus, -ī, s.m. bou, taur.

būbō, -ōnis, s.f. bufniță.

bubulcitō, -āre, vb. a păzi boii.

bubulcus, -ī, s.m. văcar.

būbulus, -a, -um, I. *adj.* de bou, de vacă, **II. būbula, -ae, s.f.** carne de vacă.

būcaeda, -ae, s.m. măcelar.

bucca, -ae, s.f. 1. gură, (*pl.*) obraji **2.** înghițitură **3.** deschizătură.

buccea, -ae, s.f. înghițitură, bucățică.

buccellatum, -ī, s.n. biscuit, pâine soldățească.

buccō, -ōnis, s.m. 1. guraliv, scandalagiu **2.** prostănac, obraznic.

būcētum, -ī, s.n. pășune pentru vite.

būcina, -ae, s.f. 1. corn **2.** trompetă **3.** rond, schimb de gardă.

būcinātor, -ōris, s.m. 1. trâmbițaș **2.** (*fig.*) cel ce se laudă excesiv.

būcinō, -āre, vb. a suna din trompetă, din trâmbiță, din corn.

būcolīca, -ōrum, s.n. pl. poezii bucolice, idile.

būcolicus, -a, -um, adj. bucolic, pastoral.

būcula, -ae, s.f. junincă.

bulbus, -ī, s.m. bulb, plantă cu bulb.

būlē, -ēs, s.f. consiliu al cetății la Atena.

bulga, -ae, s.f. pungă de piele, raniță.

bullā, -ae, s.f. 1. bășică de aer **2.** obiecte în formă de bilă.

bullātus, -a, -um, adj. 1. umflat și gol ca o bășică de aer **2.** împodobit cu ținte/bumbi, înstelat.

bulliō, -īre, vb. a fierbe, a clocoti, (*fig.*) a se înfuria.

būra, -ae, s.f. corn al plugului.

burdubasta, -ae, s.m. și f. măgar încărcat cu poveri.

bustum, -ī, s.n. 1. loc de înhumare sau incinerare, rug **2.** monument funerar.

būthyrum, -ī, s.n. unt.

byssīnus, -a, -um, adj. de in fin.

byssus, -ī, s.f. pânză fină de in.

C

caballa, -ae, s.f. iapă.

caballinus, -a, -um, adj. de cal.

caballus, -ī, s.m. cal jugănit, cal de poveri, gloabă.

caccītus, -ī, s.m. bărbat tânăr, iubit.

cachinnābīlis, -e, adj. care râde în hohote.

cachinnātīō, -ōnis, s.f. râs cu hohote.

cachinnō, -āre, vb. a râde cu hohote, a-și bate joc.

cachinnus, -ī, s.m. hohot de râs.

cacozēlia, -ae, s.f. imitație ridicolă.

cacozēlus, -a, -um, adj. care imită stângaci.

cacula, -ae, s.m. slujitor al unui soldat.

cacūmen, -inis, s.n. vârf, pisc, capăt, (*fig.*) culme, perfecțiune, apogeu.

cacūminō, -āre, vb. a ascuți, a lungi.

cadāver, -eris, s.n. cadavru, (*fig.*) ruină.

cadāverōsus, -a, -um, adj. cu aspect de cadavru.

cadō, -ēre, cecidī, cāsum, vb. 1.

a cădea, a pieri în luptă, a muri

2. a apune **3.** (*despre râuri*) a

se vărsa **4.** a ajunge fără voie

într-o situație **5.** a slăbi, a se

potoli, a înceta, a dispărea, a

ieși din uz, a se prăbuși **6.** a

eșua, a decădea **7.** a se referi,

a privi, a se potrivi **8.** (*unipers.*)

se întâmplă, se nimerește **9.** a

sta atârnat. **10.** a se termina **11.**

a avea scadența.

cādūceātor, -ōris, s.m. trimis, sol, delegat.

cadūceus, -ī, s.m. caduceu (sceptrul lui Mercur).

cādūcifer, -erī, adj.m. care poartă caduceu.

cadūcus, -a, -um, adj. 1. care a căzut, care nu se poate susține

2. pieritor, trecător, slab, zadarnic 3. părăsit, fără stăpân.
cadus, -ī, *s.m.* 1. vas de pământ pentru păstrat vin/ulei/miere, urcior, butoi 2. urnă funerară 3. măsură pentru lichide.
caecigenus, -a, -um, *adj.* orb din naștere.
caecitas, -ātis, *s.f.* orbire.
caecō, -āre, *vb.* a orbi, (*fig.*) a face obscur, a tulbura, a întuneca.
caecus, -a, -um, *adj.* 1. orb 2. întunecos, negru 3. ascuns, care nu se poate vedea, secret, misterios 4. nesigur.
caedēs, -is, *s.f.* 1. lovitură 2. tăiere 3. omor, măcel, jertfire, sânge vărsat.
caedō, -ēre, **cecīdī**, *vb.* 1. a tăia, a săpa în piatră 2. a lovi 3. a ucide, a jertfi un animal.
caelāmen, -inis, *s.n.* cizelare, obiect cizelat.
caelātor, -ōris, *s.m.* gravor.
caelātūra, -ae, *s.f.* 1. cizelare, încrustare, gravare 2. arta cizelării, gravură.
caelebs, -ibis, *adj.* celibatar.
caeles, -itis, *l. adj.* ceresc. *II. s.m.* zeu.
caelestis, -e, *l. adj.* ceresc, divin *II. s.m. pl.* zei, (*f.*) zeițe.
caelibātus, -ūs, *s.m.* celibat.
caelicolae, -ārum, *s.m. pl.* zei, eroi.
caelicus, -a, -um, *adj.* referitor la cer.
caelifer, -era, -erum, *adj.* care ține cerul.
caeligenus, -a, -um, *adj.* născut în cer, divin.
caelipotens, -ntis, *adj.* stăpân al cerului.

caelō, -āre, *vb.* 1. a săpa, a grava 2. a împodobi 3. a broda.
caelum¹, -ī, *s.n.* daltă pentru gravat, cizelat.
caelum², -i (**caelus**, -ī, *s.m.*), *s.n.* 1. cer, lăcașul zeilor 2. văzduh, aer, climat 3. boltă, cupolă.
caementum, -ī, *s.n.* piatră de construcție nelucrată.
caenōsus, -a, -um, *adj.* noroios.
caenum, -ī, *s.n.* noroi, mocirlă, lături, (*apelativ injurios*) lepădătură.
caepa, -ae, *s.f.* ceapă.
caerimōnia, -ae, *s.f.* 1. ceremonie, ritual religios 2. religiozitate, venerație 3. sfîntenie, sacralitate.
caerula, -ōrum, *s.n. pl.* 1. marea 2. albastrul cerului.
caeruleus, -a, -um, *adj.* 1. albastru, azuriu, cu ochii albaștri 2. albastru foarte închis, negru 3. verde închis.
Caesareus, -a, -um, *adj.* aparținând lui Caesar.
Caesarīnus, -a, -um, *adj.* *I.* al lui Caesar. *II. s.m.* partizan al lui Caesar.
caesariātus, -a, -um, *adj.* pletos, împodobit cu frunze.
caesariēs, -ēī, *s.f.* păr, plete.
caesius, -a, -um, *adj.* verzui.
caesūra, -ae, *s.f.* 1. tăiere, 2. (*metr.*) cezură.
caesus, -a, -um, *part. perf. vb.* caedo.
cāla, -ae, *s.f.* lemn, buștean.
calamārius, -a, um, *adj.* de trestie.
calamīnus, -a, -um, *adj.* de trestie.
calamister, -trī, *s.m.* 1. fier de coafat 2. stil prea afectat.

calamitās, -ātis, s.f. 1. distrugere a recoltei din motive naturale, grindină **2.** nenorocire, calamitate.
calamitōse, adv. în chip nenorocit.
calamitosus, -a, -um, adj. 1. dăunător **2.** (plantă) care a suferit din motive ținând de natură **3.** (fig.) nenorocit.
calamus, -ī, s.m. 1. trestie **2.** pai **3.** toc de scris, fluier, undiță.
calathiscus, -ī, s.m. coșuleț.
calathus, -ī, s.m. 1. coș, **2.** cupă.
calātiō, -ōnis, s.f. convocare a poporului la o adunare.
calātor, -ōris, s.m. 1. crainic **2.** slujitor, servitor, sclav.
calcar, -āris, s.n. 1. pinten **2.** (fig.) imbold.
calcārius, -a, -um, I. adj. de var. **II. s.m.** vărar.
calceāmen, -inis (calciāmentum, -i), s.n. încălțăminte.
calceātus¹, -a, -um, adj. încălțat, (despre cap) acoperit.
calceātus², -ūs, s.m. încălțăminte.
calceolāius, -iī, s.m. cizmar.
calceolus, -ī, s.m. pantofior.
calceus, -ī, s.m. încălțăminte.
calcitrō, -āre, vb. 1. a lovi cu copita **2.** (fig.) a fi recalitrant.
calcō, -āre, vb. 1. a călca **2.** a călca în picioare.
calculātor, -ōris, s.m. calculator, cel ce ține socotelile.
calculōsus, -a, -um, adj. pietros, stâncos.
calculus, -ī, s.m. 1. pietricică **2.** (med.) calcul **3.** pietricică pentru vot **4.** pion (piesă de joc).
calda, -ae, s.f. apă caldă.

caldicerebrius, -iī, s.m. cap înfierbântat.
caldor, -ōris, s.m. căldură.
calefaciō, -ēre, -fēcī, -factum, vb. 1. a încălzi, a înfierbânta **2.** (fig.) a impresiona, a pune pe jar.
calefiō, -fierī, -factus sum, vb. dep. a se încălzi.
calendae, -ārum, s.f. pl. calende (prima zi a lunii la romani), ziua scadențelor datoriiilor.
calendārium, -iī, s.n. registru de socoteli.
calēō, -ēre, -uī, vb. 1. a fi cald, a avea febră, a arde, (fig.) a fi înflăcărat, a se aprinde **2.** a arde de dorință, a se grăbi.
calescō, -ēre, -caluī, vb. a se încălzi.
calidē, adv. pe dată, cald.
calidus, -a, -um, adj. 1. cald **2.** înflăcărat, iute **3.** focos, nesocotit, riscant.
caliga, -ae, s.f. încălțăminte de piele (pentru soldați).
caligātus, -a, -um, I. adj. care poartă încălțăminte de soldat simplu. **II. s.m.** soldat simplu.
cāliginōsus, -a, -um, adj. întunecat, obscur, nesigur.
cālīgō¹, -āre, vb. 1. a fi întunecat, a se înceteșă **2.** (fig.) a nu vedea limpede.
cālīgō², -inis, s.f. 1. întunecime, ceață deasă, (fig.) orbire, tulburare (a minții) **2.** nor, fum, , praf **3.** scădere a vederii **4.** tulburare, nenorocire, tristețe.
calix, -icis, s.m. 1. cupă **2.** ceaun, oală.
callenter, adv. cu abilitate.

callēō, -ēre, -uī, vb. 1. a avea pielea bătucită 2. a fi versat 3. a ști bine din experiență.

callidē, adv. 1. bine, perfect, abil 2. cu viclenie.

calliditās, -ātis, s.f. 1. iscusință, subtilitate, agerime 2. viclenie.

callidus, -a, -um, adj. 1. priceput, izbutit, ingenios, calculat 2. viclean, interesat.

callis, -is, s.m. și f. drum, cale, cărare.

callum, -ī, s.n. 1. bătătură, (fig.) insensibilitate 2. mușchi.

cālō¹, -āre, vb. a chema, a convoca, a invoca.

calō², -ōnis, s.m. 1. slujitor de rând 2. purtător de bagaje.

calor, -ōris, s.m. 1. căldură 2. febră 3. (fig.) dragoste, impetuositate, elan, mânie.

calōrātus, -a, -um, adj. arzător, înfocat.

calōrificus, -a, -um, adj. care încălzește, care dă căldură.

calumnia, -ae, s.f. 1. calomnie 2. viclenie, intrigă, subtilitate, denaturare.

calumniātor, -ōris, s.m. calomniator, fals acuzator, șicanator.

calumnior, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a căuta pricină, a acuza pe nedrept 2. a face șicane, a critica.

calva, -ae, s.f. craniu, țeastă.

calvātus, -a, -um, adj. chel, rărit.

calvēō, -ēre, vb. a fi chel.

calvescō, -ēre, vb. a cheli.

calvitiēs, -ēī, s.f. (calvītium, -īī, s.n.) pleșuvie, radere a sprâncenelor.

calvus, -a, -um, adj. chel.

calx¹, calcis, s.f. călcâi, picior.

calx², calcis, s.f. 1. var 2. pion (șah), piatră la jocul cu zaruri 3. capăt, sfârșit.

calyx, -ycis, s.m. 1. caliciu 2. mugur 3. scoarță, carapace, cochilie.

cambiō, -āre, vb. a schimba.

camēlinus, -a, -um, adj. de cămilă.

camella, -ae, s.f. vas de lemn pentru sacrificii, ceașcă.

camēopardalis, -is, s.f. girafă.

camēlus, -ī, s.m. cămilă.

Camēna, -ae, s.f. 1. muză 2. poezie, cântec.

camera, -ae, s.f. 1. arcadă, boltă, tavan 2. barcă mare.

camillus, -ī, s.m. copil dintr-o familie nobilă care ajută la sacrificii.

camīnō, -āre, vb. a construi în formă de cuptor.

camīnus, -ī, s.m. cuptor, vatră, foc din vatră.

cammarus, -ī, s.m. rac, crevetă, homar.

campē, -ēs, s.f. 1. drum întortocheat 2. omidă.

campensis, -e, adj. de câmp, câmpenesc.

campester, -tris, -tre, adj. 1. de câmp, de câmpie 2. care ține de Câmpul lui Marte.

campus, -ī, s.m. 1. câmp, câmpie, pământ cultivat 2. suprafață plană 3. teren de activitate publică 4. Câmpul lui Marte.

camur, -a, -um, adj. încovoiat.

canālicius, -a, -um, adj. în formă de canal.

canālicula, -ae, s.f. mic canal.

canălis, -is, s.m. 1. canal, apeduct 2. groapă, șanț 3., albie de râu 4. filon minier.

canărius, -a, -um, adj. de câine.

cancellătîm, adv. în formă de zăbrele.

cancer, cancrî, s.m. 1. rac, crab, căldură tropicală 2. zodia racului 3. cancer 4. căldură mare.

candēfaciō, -ēre, -fēcî, -factum, vb. a albi, a face să strălucească.

candēla, -ae, s.f. 1. lumânare 2. funie unsă cu ceară.

candēlābrum, -î, s.n. candelabru.

candens, -ntis, l. part. prez. vb. candeo. II. adj. 1. alb strălucitor 2. aprins, arzător, cald.

candēō, -ēre, -uî, vb. 1. a fi alb strălucitor 2. a fi fierbinte.

candicō, -āre, vb. a fi alb, a albi, a bate spre alb.

candidātus¹, -a, -um, adj. îmbrăcat în alb.

candidātus², -î, s.m. cel ce aspiră la o demnitate publică.

candidē, adv. 1. îmbrăcat în alb 2. simplu, sincer, cu naivitate.

candidus, -a, -um, adj. 1. alb 2. strălucitor 3. senin, vesel 4. limpede 5. curat, sincer

candor, -ōris, s.m. 1. albul strălucitor 2. splendoare, frumusețe 3. claritate, limpezime 4. nevinovăție, naivitate, candoare.

cāneō, -ēre, -uî, vb. a fi alb.

canephoros, -î, s.f. 1. femeie care poartă un coș pe cap 2. statuie care înfățișează o femeie cu un coș pe cap.

cănēscō, -ēre, vb. 1. a albi 2. a se maturiza, a încărunți, a îmbătrâni.

canîcula, -ae, s.f. 1. cățelușă 2. zar prost.

canînus, -a, -um, adj. de câine.

canis, -is, s.m. și f. 1. câine, cătea 2. lovitura câinelui la jocul de zaruri 3. câine de mare 4. constelația Câinelui.

canistra, -ōrum, s.n. pl. coșuri.

cānitiēs, -ēî, s.f. 1. culoare albă, căruntețe 2. păr alb, barbă albă 3. bătrânețe.

canna, -ae, s.f. trestie, nai, barcă din trestie.

cannabinus, -a, -um, adj. de cânepă.

cannabis, -is, s.f. cânepă.

cannula, -ae, s.f. trestioară.

canō, -ēre, cecinî, cantum, vb. 1. a cânta, a da un semnal 2. a prezice.

canōn, -ōnis, s.m. 1. regulă, măsură 2. impozit anual 3. cărți sfinte 4. tub din lemn la o mașină hidraulică.

canonicus, -a, -um, adj. regulat, normal.

canōrē, adv. în chip melodios, armonios.

cănōrus, -a, -um, adj. sonor, melodios, armonios.

cantābundus, -a, -um, adj. care cântă, cântător.

cantāmen, -inis, s.n. farmec, descântec.

cantātiō, -ōnis, s.f. cântec, descântec.

cantător, -ōris, s.m. cântăreț.

cantātrix, -īcis, s.f. vrăjitoare, cântăreață.

canterius, -iî, s.m. cal jugănit, mârțoagă.

cantharus, -ī, *s.m.* 1. cupă cu
toarte 2. vas pentru agheasmă
3. barcă 4. tub 5. specie de
pește de mare.

canthus, -ī, *s.m.* cerc de fier în
jurul roții, roată.

canticum, -ī, *s.n.* 1. cântec, arie,
recitativ 2. descântec 3. cântec
religios.

cantilēna, -ae, *s.f.* cântec
cunoscut, (*fig.*) refren.

cantilō, -āre, *vb.* a cânta, a
fredona.

cantiō, -ōnis, *s.f.* 1. cântec 2.
farmec, incantație.

cantiuncula, -ae, *s.f.* cântecel.

cantō, -āre, *vb.* 1. a cânta 2. a
proslăvi, a nara în versuri, a
născoci 3. a vesti, a rosti
formule magice, a descânta.

cantor, -ōris, *s.m.* 1. cântăreț 2.
actor.

cantrix, -īcis, *l. s.f.* cântăreață.
II. *adj.* cântătoare.

canturiō, -īre, *vb.* a fredona.

cantus, -ūs, *s.m.* 1. cântec 2.
descântec.

cānus, -a, -um, *adj.* 1. cărunț,
alb, strălucitor 2. bătrân, demn
de respect, venerabil.

capābilis, -e, *adj.* care poate
cuprinde.

capācītās, -ātis, *s.f.* 1.
capacitate, volum 2. calitatea
de moștenitor.

capax, -ācis, *adj.* 1. încăpător 2.
capabil.

capedum, *interj.* ia! ține!

capella, -ae, *s.f.* căpriță, capră.

caper, -prī, *s.m.* 1. țap 2. miros
de sudoare.

caperō, -āre, *vb.* a se încreți, a
se încrunta.

capessō, -ēre, -sīvī, -sītum, *vb.*

1. a încerca să prindă, a apuca
2. a se îndrepta 3. a îndeplini, a
întreprinde.

capillāceus, -a, -um, *adj.* subțire
ca firul de păr, făcut din fire de
păr.

capillāmentum, -ī, *s.n.* păr,
perucă.

capillāris, -e; *adj.* capilar.

capillātus, -a, -um, *adj.* 1. pletos
2. subțire ca firul de păr.

capillus, -ī, *s.m.* fir de păr, părul
capului, părul bărbii.

capiō, -ēre, **cēpī**, **captum**, *vb.* 1.
a lua, a prinde 2. a obține, a lua
asupra sa 3. a alege 4. a
captura, a cucerii 5. a cuprinde,
a permite 6. a înșela 7. a
câștiga, a căpăta 8. a moșteni
legal.

capistrō, -āre, *vb.* a pune
botniță/căpăstru, a înhăma.

capistrum, -ī, *s.n.* botniță,
căpăstru.

capital, -ālis, *s.n.* 1. crimă
capitală 2. voal al preteselor.

capitālis, -e, *adj.* 1. mortal,
capital 2. fatal 3. de prim ordin.

capitāliter, *adv.* 1. de moarte,
mortal 2. fără milă, urând de
moarte.

capitulātīm, *adv.* pe scurt.

capitulum, -ī, *s.n.* 1. cap mic, 2.
căpățână mică 3. capitel 4.
traversă la catapultă 5. capitol,
paragraf.

capra, -ae, *s.f.* 1. capră 2.
(*constelație*) Capra.

caprārius, -iī, *s.m.* cioban la
capre.

caprea, -ae, *s.f.* capră sălbatică.

capreolus, -ī, *s.m.* 1. țap
sălbatic, căprior 2. (*termen*

tehnic) căprior, bârnă **3.** cârcel de viță-de-vie.

caprificus, -ī, s.f. **1.** smochin sălbatic **2.** smochină sălbatică.

caprigenus, -a, -um, l. adj. de capră. **II. s.m.** satir.

caprīlis, -e, adj. de capră.

caprīnus, -a, -um, adj. de capră.

capripēs, -edis, adj. cu picioare de capră.

capsa, -ae, s.f. **1.** cutie cilindrică pentru păstrarea sulurilor cârților **2.** ladă pentru fructe.

capsārius, -iī, s.m. sclav care ducea cărțile copiilor la școală, sclav care păzește hainele la baie.

capsella, -ae, s.f. cufăraș.

capsula, -ae, s.f. cutioară.

captātiō, -ōnis, s.f. **1.** căutare, captură **2.** fentă.

captiōsus, -a, -um, l. adj. înșelător, subtil **II. s.n. pl.** sofisme.

captiuncula, -ae, s.f. viclenie.

captiva, -ae, s.f. prizonieră.

captivitas, -ātis, s.f. **1.** captivitate **2.** cucerire.

captivus, -a, -um, l. adj. **1.** luat ca pradă, captiv, prins, cucerit, încătușat **2.** de prizonier. **II. s.m.** prizonier.

captō, -āre, vb. **1.** a prinde **2.** a căuta să prindă, a umbla după **3.** a încerca să înșele **4.** a pândi, a urmări.

captūra, -ae, s.f. **1.** luare, captură **2.** vânat **3.** profit.

captus¹, -a, -um, l. part. perf. vb. **capio. II. adj.** **1.** prizonier, prins.

captus², -ūs, s.m. **1.** acțiunea de a lua, prindere **2.** capacitate fizică și intelectuală.

capulāris, -e, adj. care e cu un picior în groapă.

cāpulō, -āre, vb. a trece dintr-un vas în altul.

capulus, -ī, s.m. **1.** sicriu, sarcofag **2.** mâner, corn de plug.

caput, -itis, s.n. **1.** cap **2.** parte superioară, vârf, capăt, extremitate **3.** persoană **4.** existență **5.** conducător **6.** lucru principal, parte principală **7.** capital **8.** capitală **9.** formă de bază a unui cuvânt.

carbasum, -ī, s.n. (pl.) **1.** (un fel de) pânză fină, pânză (de corabie) **2.** (poet.) corabie.

carbasus, -a, -um, adj. de in.

carbō, -ōnis, s.m. **1.** cărbune **2.** boală la plante și animale.

carbōnārius, -iī, s.m. cărbunar.

carbunculō, -āre, vb. a fi ars, a fi atins de boală/ căldură.

carcer, -eris, s.m. **1.** închisoare **2.** boxă de unde plecau carele în cursă, (fig.) început, limită.

carcerārius, -a, -um, adj. de închisoare.

carcinōma, -atis, s.n. cancer, (fig.) pacoste.

cardēlis, -is, s.m. sticlete.

cardiacus, -a, -um, l. adj. **1.** privitor la stomac **2.** de inimă. **II. s.m.** cel ce suferă de inimă, cardiac.

cardo, -inis, s.m. **1.** pivot, osie, țâțâna ușii **2.** extremitate, capăt, punct cardinal, pol **3.** (fig.) punct esențial, importanță, **4.** axa pământului, șanț, linie de hotar de la nord la sud.

cārē, adv. scump.

carĕo, -ĕre, -uī, vb. (*cu Abl, rar cu G. și Ac.*) 1. a fi lipsit de 2. a se abține, a se lipsi.

cārica, -ae s.f. smochină uscată.

cariēs, -ēī, s.f. 1. putrezire, putrefacție, carie, stricare.

carīna, -ae, s.f. 1. carenă, corabie 2. coajă de nucă, convexitate.

cariōsus, -a, -um, adj. stricat.

cāris, -idis, s.f. crevetă, crab.

cāritās, -ātis, s.f. 1. preț ridicat 2. afecțiune.

carmen, -inis, s.n. 1. cântec 2. poem 3. cânt, carte 4. cuvinte magice, prezicere 5. formulă juridică, dispoziție legală, jurământ, inscripție în versuri.

carnārius, -iī, s.m. iubitor de carne.

carnifex, -icis, l. s.m. călău. II. *adj.* care torturează, (*injurios*) ticălosule!.

carnificīna, -ae, s.f. 1. loc de tortură 2. călău 3. chin.

carnificō, -āre, vb. a tortura, a măcelări, a decapita.

carnivorus, -a, -um, adj. carnivor.

carnōsus, -a, -um, adj. cărnos.

carō, carnis, s.f. 1. carne 2. pulpă cărnosă a fructelor 3. trup.

carpatinus, -a, -um, adj. de piele netăbăcită.

carpentum, -ī, s.n. căruță, trăsură.

carpinus, -ī, s.f. carpen.

carpō, -ĕre, carpsī, carptum vb. 1. a culege, a smulge 2. a paște, a sfâșia 3. a se bucura de, a savura 4. a străbate, a merge 5. a blama, a critica 6.

(*mil.*) a hărțui 7. a slăbi, a mistui 8. a rupe, a diviza.

carptim, adv. 1. pe părți izolate 2. din când în când, separat.

carptor, -ōris, s.m. sclav care taie carnea la masă, critic răutăcios.

carrūca, -ae, s.f. trăsură, căruță.

carrus, -ī, s.m. car, căruță.

cārus, -a, -um, adj. 1. costisitor 2. drag, iubit.

caryon, -iī, s.n. nucă.

caryōta, -ae, s.f. curmală mare.

casa, -ae, s.f. colibă, bordei, baracă militară.

cascē, adv. după obiceiul vechi.

cascus, -a, -um, adj. vechi, străbun.

cāseolus, -ī, s.m. bucată mică de brânză, cășuleț.

cāseum, -ī, s.n. brânză, caș.

cāseus, -ī, s.m. brânză, caș.

casia, -ae, s.f. 1. arbust de scorțișoară, 2. lemn cănesc.

casnar, -is, s.m. bătrân.

cassis¹, -idis, s.f. cască de metal.

cassis², -is, s.m. (*de obicei pl.*) plasă de vânătoare, cursă, capcană.

cassīta, -ae, s.f. (specie de) ciocârlie.

cassō, -āre, vb. 1. a casa, a anula, a distruge.

cassō, -āre, vb. a se clătina, a fi gata să cadă.

cassum, adv. fără motiv.

cassus, -a, -um, adj. 1. gol, lipsit de 2. zadarnic, inutil.

castanea, -ae, s.f. castană, castan.

castaneus, -a, -um, adj. de castan.

castē, *adv.* 1. cinstit, cast, curat
2. cu evlavie 3. (*stil.*) corect.

castellānus, -a, -um, *l. adj.* în legătură cu o fortăreață. *II. s.m. pl.* locuitorii sau apărătorii unei fortărețe.

castellātim, *adv.* în grupuri mici.

castellum, -ī, *s.n.* 1. cetățuie, (*fig.*) refugiu 2. castel de apă.

castificus, -a, -um, *adj.* cast.

castigābilis, -e, *adj.* care ar trebui pedepsit.

castigātē, *adv.* auster, cu măsură, concis.

castigātiō, -ōnis, *s.f.* reproș, pedeapsă, supraveghere.

castigātor, -ōris, *s.m.* dojenitor, cenzor.

castigātōrius, -a, -um, *adj.* sever, mustăritor.

castigātus, -a, -um, *l. part. perf. vb. castigo. II. adj.* 1. regulat, perfect 2. riguros, sever, strict, stăpânit.

castigō, -āre, *vb.* 1. a dojeni, a acuza 2. a pedepsi 3. a ține în frâu 4. a corecta.

castimōnia, -ae, *s.f.* puritate.

castitās, -ātis, *s.f.* castitate, cinste.

castor, -oris, *s.m.* castor.

castra, -ōrum, *s.n. pl.* 1. tabără 2. partidă 3. serviciu militar 4. cazarmă 5. zi de marș, etapă 6. stup.

castrensis, -e, *adj.* referitor la o tabără, militar, privind armata.

castrō, -āre, *vb.* 1. a castra, a tăia, (*fig.*) a slăbi 2. a amputa, a curăța.

castrum, -ī, *s.n.* fortăreață.

castus¹, -a, -um, *adj.* 1. cinstit, nepătat 2. cast, rușinos 3. evlavios, sfânt.

castus², -ūs, *s.m.* abțință.

cāsuālis, -e, *adj.* întâmplător.

cāsus, -ūs, *s.m.* 1. cădere, prăbușire 2. întâmplare, accident, soartă 3. prilej 4. nenorocire, boală, moarte 5. (*gram.*) caz.

cataclista, -ae, *s.f.* haină de sărbătoare.

cataclysmos, -ī, *s.m.* inundație, potop, cataclism.

cataegis, -idis, *s.f.* uragan, vânt vijelios.

catalogus, -ī, *s.m.* enumerare, listă.

cataphagās, -ae, *s.m.* mâncău.

cataphracta, -ae, *s.f.* zale.

cataphractus, -a, -um, *adj.* îmbrăcat în zale.

cataplasma, -ātis, *s.n.* cataplasma.

cataplūs, -ī, *s.m.* debarcare.

catapulta, -ae, *s.f.* catapultă, mașină de aruncat săgeți, săgeată, proiectil.

cataracta, -ae, *s.f.* 1. cataractă, cascadă, rezervor, ecluză 2. stavilă de fier împletit aruncată în fața dușmanilor.

catasta, -ae, *s.f.* estradă pentru expus sclavii în vederea vânzării, tribună.

catāx, -ācis, *adj.* șchiop.

catē, *adv.* cu îndemănare, ingenios.

catella, -ae, *s.f.* cățelușă

catella, -ae, *s.f.* lăntișor.

catellus, -ī, *s.m.* 1. cățeluș.

catēna, -ae, *s.f.* 1. lanț 2. legătură 3. cingătoare 4. înlănțuire.

catēnārius, -a, -um, *adj.* (câine) legat în lanț.

catênătiō, -ōnis, *s.f.* legătură, articulație.
catēnō, -āre, *vb.* a înlănțui.
caterva, -ae, *s.f.* 1. formație militară (la barbari), unitate de cavalerie 2. mulțime, cârd.
catervātim, *adv.* în grupuri.
cathedra, -ae, *s.f.* scaun 2. catedră.
cathedrālicius, -a, -um, *adj.* lipsit de bărbăție, incapabil.
cathedrārius, -a, -um, *adj.* de jilt, purtător de jilt, (filozof) care profesează de la catedră, (*fig.*) de paradă, fals.
catillō¹, -āre *vb.* a fi un parazit.
catillō², -ōnis, *s.m.* parazit.
catillus, -ī, *s.m.* farfurioară.
catīnum, -ī, *s.n.* 1. vas, castron pentru gătit sau arderea tămâiei 2. cavitate la o pompă.
catōmidiō, -āre, *vb.* a bate pe cineva cu varga.
catta, -ae, *s.f.* pisică.
catula, -ae, *s.f.* cățelușă.
catulīnus, -a, -um, *adj.* de câine.
catulus, -ī, *s.m.* 1. cățel 2. zgardă, lanț.
catus, -a, -um, *adj.* 1. ascuțit 2. (*fig.*) priceput, subtil, viclean.
cauda, -ae, *s.f.* 1. coadă 2. membru bărbătesc.
caudeus, -a, -um, *adj.* de papură.
caudica, -ae, *s.f.* fel de corabie.
caudicārius, -a, -um, *l. adj.* ceva făcut din bucăți de lemn legate între ele. *II. s.m.* barcagiu.
caulae, -ārum, *s.f. pl.* 1. pori, 2. stână 3. grilaj, barieră.
cauliculus, -ī, *s.m.* 1. tulpiniță, lăstar 2. varză mică.
caulis, -is, *s.m.* 1. tulpină 2. varză 3. coadă.

caulōdēs, -is, *adj.* cu tulpină groasă.
caupō, -ōnis, *s.m.* cârciumar.
caupōna, -ae, *s.f.* 1. han, cârciumă 2. cârciumărită.
caupōnula, -ae, *s.f.* cârciumioară.
caupulus, -ī, *s.m.* corabie mică, barcă.
causa, -ae, *s.f.* 1. cauză, prilej, pretext, scuză 2. subiect, problemă, proces 3. partid 4. legături, raporturi, 5. situație, caz, condiție 6. misiune 7. (*causa, postpozitie cu G.*) în vederea, pentru.
causārius, -a, -um, *l. adj.* bolnav, infirm *II. s.m.* bolnav, soldat reformat, invalid.
causātiō, -ōnis, *s.f.* 1. scuză, pretext 2. indispoziție 3. proces, plângere, acuzație.
causidicus, -ī, *s.m.* avocat de rând.
causificor, -ārī, *vb. dep.* a pretexta, a se scuza.
causor, -ārī, -ātus sum, *vb. dep.* a pretexta.
causula, -ae, *s.f.* mică pledoarie, mică ocazie.
cautē, *adv.* prevăzător.
cautēs, -is, *s.f.* 1. stâncă, șir de stânci în mare.
cautim, *adv.* cu precauție.
cautiō, -ōnis, *s.f.* 1. precauție, prevenire 2. garanție, angajament.
cautor, -ōris, *s.m.* 1. om prevăzător 2. garant.
cautum, -ī, *s.n.* precauție.
cautus, -a, -um, *l. part. perf. vb.*
caveo. *II. adj.* 1. în siguranță 2. precaut.

cavaedium, -iī, s.n. curtea unei case.

cavātiō, -ōnis, s.f. cavitate, scobitură.

cavātōr, -ōris, s.m. cel care sapă.

cavea, -ae, s.f. 1. cavitate, scobitură 2. bârlog, colivie 3. parte a teatrului unde stă publicul, teatru.

caveātus, -a, -um, adj. 1. închis în cușcă 2. dispus în formă de amfiteatru.

cavēō, -ēre, cāvī, cautum, vb. 1. a se păzi, a evita 2. a se îngriji, a se asigura, a veghea 3. a da garanție 4. (despre o lege) a stabili.

caverna, -ae, s.f. 1. cavitate, deschidere, gaură 2. vizuină, peșteră.

cavernōsus, -a, -um, adj. care are peșteri, găunos.

cavilla, -ae, s.f. glumă, sofism.

cavillātiō, -ōnis, s.f. 1. glumă, ironie, vorbă de duh 2. subtilitate, sofism.

cavillātor, -ōris, s.m. 1. glumeț 2. sofist.

cavillor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a glumi, a-și bate joc, 2. a recurge la sofisme, a șicana.

cavō, -āre, vb. a scobi, a săpa, a străpunge, a ciopli.

cavum, -ī, s.n. gaură, cavitate.

cavus¹, -a, -um, adj. 1. gol, găunos, scobit, adânc 2. pustiu, inconsistent.

cavus², -ī, s.m. gaură, vizuină, peșteră.

cecidī¹, perf. vb. cado.

cecidī², perf. vb. caedo.

cecini, perf. vb. cano.

cēdō¹, -ēre, cessī, cessum, vb.

1. a merge, a înainta 2. a se retrage, 3. a trece, a se scurge, a dispărea, a pleca 4. a face loc, a fi inferior 5. a izbuti, 6. a acorda, a face o concesie, a lăsa.

cedō² (imperat. vb. def.) 1. dă-mi! dați-mi! 2. spune!, zi!, să vedem! 3. lasă-mă! 4. hai!.

cedrus, -ī, s.f. 1. cedru 2. rășină de cedru pentru uns manuscrisele în vederea conservării.

cēlātē, adv. pe ascuns.

cēlātor, -ōris, s.m. cel care ascunde.

celeber (celebris), -bris, -bre, adj. 1. numeros, des, plin, populat, foarte frecventat, foarte folosit 2. (despre zei, zile, temple) celebrat de mulți, solemn, consacrat 3. celebru, ilustru.

celebrātiō, -ōnis, s.f. 1. afluență, adunare numeroasă 2. solemnitate 3. apreciere, preț.

celebrātor, -ōris, s.m. cel care celebrează, cel care laudă.

celebritās, -ātis, s.f. 1. mulțime, înghesuială 2. șir neîntrerupt 3. solemnitate 4. faimă, reputație

celebrō, -āre, vb. 1. a frecventa 2. a se îngămădi, a înconjura, a însoți 3. a umple 4. a face des o acțiune 5. a practica 6. a face cunoscut, a vesti.

celer, -eris, -ere, adj. 1. iute, 2. grăbit, aprins 3. (silabă) scurtă.

celerātīm, adv. repede.

celeripēs, -pedis, adj. iute de picior.

celeritās, -ātis, s.f. iuțeală, viteză, (*fig.*) promptitudine, agilitate, sprinteneală.
celeriter, adv. repede, iute.
celeritūdō, -inis, s.f. iuțeală.
celerō, -āre, vb. a grăbi, a face repede ceva.
celēs, -ētis, s.m. 1. cal de curse 2. corabie iute.
celeusma, -atis, s.n. ritm impus de căpetenia vâslașilor.
cella, -ae, s.f. 1. cămară, hambar 2. cameră mică 3. baie 4. sanctuar, templu.
cellārius, -a, -um, l. adj. ceea ce ține de cămară. **II. s.m.** chelar, pivnicer.
cellula, -ae, s.f. cămăruță.
cēlō, -āre, vb. 1. a ascunde 2. (*pas.*) a fi ținut în necunoștință de cauză.
celox, -ōcis, l. s.f. 1. corabie foarte iute 2. pânțece.
celsē, adv. sus.
celsus, -a, -um, adj. 1. înalt, ridicat. 2. mândru, nobil.
cēna, -ae, s.f. 1. masă de prânz 2. (fel de) mâncare 3. sufragerie 4. musafiri invitați la masă.
cēnāculum, -ī, s.n. 1. sufragerie 2. încăpere de la etaj, lojă (la circ).
cēnāticus, -a, -um, adj. privitor la masa de prânz.
cēnātiō, -ōnis, s.f. sufragerie.
cēnātōria, -ōrum, s.n. pl. haine de masă.
cēnāturiō, -īre, vb. a avea poftă de mâncare.
cēnātus, -a, -um, adj. care a mâncat.
cenchris, -idis, s.f. (specie de) șarpe, uliu.

cēnitō, -āre vb. a obișnui să ia masa.
cēnō, -āre, vb. a mânca, a lua masa, a dețina.
censēō, -ēre, -suī, -sum, vb. 1. a înscrie cetățenii în listele de recensământ 2. a declara la recensământ 3. a evalua 4. a fi de părere 5. a propune, a decide.
censiō, -ōnis, s.f. 1. evaluare 2. numărare, recensământ 3. pedeapsă, amendă.
censor, -ōris, s.m. 1. cenzor 2. judecător, critic literar.
censōrius, -a, -um, adj. 1. de cenzor 2. sever, critic.
censūra, -ae, s.f. 1. funcția de cenzor 2. judecare, examinare, critică, cenzură.
census, -ūs, s.m. 1. recensământ 2. registru al cenzorilor, liste 3. avere.
Centaurēus, -a, -um, adj. de centaur.
Centaurus, -ī, s.m. 1. centaur 2. (*constelația*) Centaur.
centēni, -ae, -a, num. pl. (câte) o sută.
centēnus, -a, -um, num. (poet.) o sută.
centēsima, -ae, s.f. impozit.
centēsimus, -a, -um, adj. 1. al o sută-lea 2. însutit.
centiens (centies), num. de o sută de ori, de foarte multe ori.
centō, -ōnis, s.m. 1. bucată de stofă, perdea pusă la ușă 2. poezie.
centrum, -ī, s.n. centru, nod.
centum, num. (nedekl.) o sută, număr foarte mare.
centumpondium, -iī, s.n. greutate de o sută de livre.

centumvir, -viri, *s.m.* 1. centumvir (membru al unui colegiu de o sută de judecători) 2. magistrat.

centunculus, -ī, *s.m.* cuvertură/haină peticită.

centuplex, -plicis, *adj.* însutit.

centuria, -ae, *s.f.* centurie.

centuriatus¹, -a, -um, *l. part.* *perf. vb. centurio.* *ll. adj.* 1. ordonat, așezat, dispus 2. organizat pe centurii.

centuriatus², -ūs, *s.m.* dispunere a armatei pe centurii.

centuriatus³, -ūs, *s.m.* gradul de centurion.

centuriō¹, -āre, -āvi, -ātum, *vb.* 1. a împărți în centurii 2. a împărți în loturi de două sute de iugăre.

centuriō², -ōnis, *s.m.* comandantul unei centurii.

cēra, -ae, *s.f.* 1. ceară, portret din ceară, pictură cu ceară topită 2. sigiliu de ceară, tabelă acoperită cu ceară, pagină 3. rășină 4. faguri.

cerasinus, -a, -um, *adj.* de culoarea cireșei.

cerasum, -ī, *s.n.* cireașă.

cerasus, -ī, *s.f.* 1. cireș 2. cireașă.

cērātus, -a, -um, *adj.* uns cu ceară.

cercūrus (cercyrus), -ī, *s.m.* 1. corabie ușoară de transport 2. (specie de) pește marin.

cerdō, -ōnis, *s.m.* meșteșugar, meseriaș.

cereālia, -ium, *s.n. pl.* cereale.

cereālis, -e, *adj.* de grâu, de pâine, consacrat zeiței Ceres.

cerebellum, -ī, *s.n.* creierul mic, cerebel.

cerebrōsus, -a, -um, *adj.* înflăcărat, violent, nebun.

cerebrum, -ī, *s.n.* 1. creier 2. cap, minte, inteligență.

cēreus¹, -a, -um, *adj.* 1. de ceară, ca ceara 2. (*fig.*) maleabil, flexibil.

cēreus², -ī, *s.m.* lumânare.

cērinus, -a, -um, *adj.* galben ca ceara.

cernō, -ēre, **crēvī**, **crētum**, *vb.* 1. a cerne, a observa, a recunoaște 2. a distinge cu ochii 3. a hotărî 4. a accepta o moștenire.

cernuō, -āre, *vb.* a cădea cu capul în jos, a se da peste cap.

cernuus, -a, -um, *l. adj.* Incovoiat *ll. s.m.* saltimbanc.

cērōma, -ae, *s.f.* 1. unsoare (cu care își frecau atletii corpul) 2. sala de exerciții 3. luptă.

cerrītus, -a, -um, *adj.* furios, care delirează.

certāmen, -inis, *s.n.* 1. luptă, bătălie, rivalitate, întrecere 2. încăierare 3. emulație.

certātīm, *adv.* care mai de care, pe întrecute.

certātiō, -ōnis, *s.f.* 1. întrecere 2. luptă, dezbatere juridică.

certātor, -ōris, *s.m.* adversar.

certātus, -ūs, *s.m.* luptă.

certē, *adv.* 1. desigur 2. în siguranță 3. măcar.

certō¹, *adv.* 1. desigur, fără îndoială 2. irevocabil.

certō², -āre, *vb.* 1. a lupta, a hotărî prin luptă 2. a rivaliza, a se certa, a se război 3. a se strădui să 4. (*jur.*) a dezbate, a judeca, a pleda.

certum, *adv.* 1. într-un anumit fel 2. desigur, sigur.

certus, -a, -um, adj. 1. hotărât 2. stabilit mai înainte 3. de încredere 4. sigur, evident, sincer 5. informat.

cerŭchī, -ōrum, s.m. pl. frânghii (pe corăbii).

cērula, -ae, s.f. bucătică de ceară.

cērussa, -ae, s.f. vopsea albă, ceruză.

cerva, -ae, s.f. căprioară.

cervārius, -a, -um, adj. de cerb.

cervīcal, -ālis, s.n. pernă pentru cap.

cervīnus, -a, -um, adj. de cerb.

cervix, -īcis, s.f. 1. ceafa, gât, grumaz 2. gât, cap 3. vâr.

cervus, -ī, s.m. cerb.

cēryx, -ycis, s.m. crainic, trompetist.

cessātiō, -ōnis, s.f. încetare, repaus, răgaz, întârziere.

cessātōr, -ōris, s.m. leneș.

cessim, adv. oblic, înapoi.

cessiō, -ōnis, s.f. 1. cedare, înstrăinare a unui bun 2. sosire.

cessō, -āre, vb. 1. a zăbovi, a trândăvi, a întârzia 2. a se odihni 3. a greși 4. a rămâne nelucrat 5. a-și dedica timpul liber.

cestus, -ī, s.m. cingătoare.

cētāria, -ae, s.f. heleșteu.

cētārius, -a, -um, s.m. negustor de pești, pescar de pește de mare.

cētē, s.n. pl. (nedekl.) cetacee, balene.

cētera (cetera), adv. (Ac. n.pl.) de altfel, în celelalte privințe, în rest, altminteri.

ceterus, -a, -um, adj. (adesea pl.) celălalt.

cētra, -ae, s.f. scut mic acoperit cu piele.

cētus, -ī, s.m. cetaceu, balenă.

ceu, l. adv. ca, în felul. **II. conj.** ca și cum.

cēveō, -ēre, cēvī, vb. a da din coadă, (fig.) a linguși

chalceus, -a, -um, adj. de bronz.

chalybēius, -a, -um, adj. de oțel.

chalybs, -ybis, s.m. oțel, obiect de oțel, (poet.) sabie.

chaos, -ī, s.n. 1. haos 2. infern, întuneric.

charactēr, -ēris, s.m. 1. fier înroșit pentru însemnarea animalelor 2. semn aplicat prin arsură 3. particularitate, caracter, fel, stil.

charistia, -ōrum, s.n. pl. haristia (sărbătoare a familiei - la 22 februarie).

charta, -ae, s.f. 1. foaie de papirus 2. foaie (de metal), lamă metalică.

chartārius, -a, -um, adj. 1. de papirus 2. de scris.

chartula, -ae, s.f. scriere de mică întindere, cărticică, foaie mică de papirus.

chasma, -atis, s.n. 1. prăpastie 2. (specie de) meteor.

chasmatiās, -ae, s.m. cutremur.

chelys, -yis, (-yos), s.f. 1.

broască țestoasă 2. liră.

chersos, -ī, s.f. broască țestoasă de uscat.

chersydrus, -ī, s.m. șarpe de apă.

chīramaxium, -iī, s.n. mică trăsură trasă de un sclav, cărucior.

chīrographum, -ī, s.n. manuscris, document, chitanță, semnătură.

chîronomia, -ae, *s.f.* arta gestului.
chironomôn, -ontis, *s.m.* pantomim.
chîrurgia, -ae, *s.f.* chirurgie.
chlamydātus, -a, -um, *adj.* îmbrăcat cu hlamidă.
chlamys, -ydis, *s.f.* 1. hlamidă 2. haină.
charāgium, -iī, *s.n.* 1. decor, pompă 2. resort.
chorāgus, -ī, *s.m.* horeg, dirijorul corului, regizor, (*fig.*) amfitrion, capul mesei.
chorda, -ae, *s.f.* 1. coardă de instrument muzical 2. măț, măruntaie.
chordus, -a, -um, *adj.* născut după termen, întârziat.
chorēa, -ae, *s.f.* 1. dans, horă 2. mișcare circulară a astrelor.
chorēus, -ī (**choriūs**, **choriōs**), *s.m.* troheu.
chors, -rtis, *s.f.* poiată, curte de păsări.
chorus, -ī, *s.m.* 1. dans în cerc, horă 2. mișcare armonioasă a astrelor 3. grup, cortegiu, mulțime.
christiānus, -ī, *s.m.* creștin.
chronicus, -a, -um, *adj.* cronologic, cronic.
chrysanthēs, -is, *s.n.* crizantemă.
chrysendetus, -a, -um, *I. adj.* aurit. *II. s.n. pl.* veselă aurită.
chryseus, -a, -um, *adj.* de aur.
chrysolithus, -ī, *s.m.* și *f.* topaz.
chrysos, -ī, *s.m.* aur.
cibāria, -ōrum, *s.n. pl.* 1. hrană, alimente 2. rație de alimente 3. plată pentru hrană dată magistraților din provincie.

cibārius, -a, -um, *adj.* 1. de hrană 2. (*referitor la mâncare*) de rând, pentru sclavi, (*fig. referitor la persoane*) de condiție modestă.
cibātiō, -ōnis (**cibātūs**, -ūs, *s.m.*), *s.f.* hrănire, hrană.
cibō, -āre, *vb.* a hrăni, (*pas.*) a se hrăni.
cibus, -ī, *s.m.* 1. hrană, aliment 2. suc, sevă 3. momeală.
cicāda, -ae, *s.f.* greier, mică podoabă de păr la femeile ateniene.
cicarō, -ōnis, *s.m.* flecar, ștregar.
cicātrīcōsus, -a, -um, *adj.* plin de cicatrice.
cicātrīx, -īcis, *s.f.* 1. cicatrice 2. gaură, spărtură.
ciccum, -ī, *s.n.* membrană care separă feliile de rodie.
cicer, -eris, *s.m.* năut.
cichorium, -iī, *s.n.* cicoare.
cicōnia, -ae, *s.f.* barză, instrument pentru măsurarea șanțurilor.
cicur, -uris, *adj.* îmblânzit, domesticit, (*fig.*) cuminte.
cicurō, -āre, *vb.* a îmblânzi.
cicūta, -ae, *s.f.* 1. cucută 2. fluier păstoresc.
cieō, -ēre, **cīvī**, **citum**, *vb.* 1. a pune în mișcare, a mișca 2. a zgudui, a face să răsună 3. a da naștere, a provoca 4. a chema, a numi, a invoca.
cilibantum, -ī, *s.n.* masă rotundă.
cilicium, -iī, *s.n.* pătură din păr de capră.
cilium, -iī, *s.n.* pleoapă, geană, sprânceană.
cīmex, -īcis, *s.m.* ploșniță.

cinaedicus, -a, -um, adj. lasciv.

cinaedus, -a, -um, adj. 1.

destrăbălat, nerușinat 2. *s.m.*

tânăr desfrânat.

cincinnātus, -a, -um, adj. cu

părul ondulat.

cincticulus, -ī, s.m. tunică

scurtă.

cinctūra, -ae, s.f. centură.

cinctus, -ūs, s.m. 1. încingere 2.

fel de a se încinge toga 3.

cingătoare.

cinectus, -a, -um, adj.

transformat în cenușă.

cinerāceus, -a, -um, adj.

cenușiu.

cinerārius, -iī, s.m. sclav coafor.

cinereus, -a, -um, adj. cenușiu.

cinerōsus, -a, -um, adj. prefăcut

în cenușă, acoperit de cenușă.

cingō, -ēre, cīnxi, cīnctum, vb.

1. a (se) încinge, a se înarma 2.

a înconjura, a împrejmui, a

acoperi.

cingula, -ae, s.f. chingă.

cingulum, -ī, s.n. cingătoare.

ciniflō, -ōnis, s.m. coafor.

cinis, -ēris, s.m. (var. f) 1.

cenușă 2. oseminte, (*fig.*) mort

3. ruină, moarte.

cinnameus, -a, -um, adj. de

scorțișoară.

ciō, -īre, vb. cieo.

cippus, -ī, s.m. 1. (*mil.*) palisadă

2. coloană funerară.

circā¹, prep. (cu Ac.) I. (compl.

loc) 1. în jurul, asupra, în

apropierea, pe lângă 2. la, spre.

II. (compl. de timp) în jurul,

către **III. (alte compl.) 1. circa,**

cam 2. despre, în legătură cu.

circā², adv. împrejur, în

apropiere.

circensis, -e, adj. de circ

circensēs, -ium, s.m. pl. jocuri
de circ.

circinātiō, -ōnis, s.f. cerc făcut
cu compasul, circumferință,
orbită.

circinō, -āre, vb. a face un cerc,
a rotunji.

circinus, -ī, s.m. compas.

circiter, I. prep. (cu Ac.) în

apropierea, către, aproximativ

II. adv. aproximativ, cam.

circitō, -āre, vb. a întoarce pe
toate părțile, a agita.

circius, -iī, s.m. vânt de nord-
vest (mistral).

circulus v. circulus.

circueō v. circumeo.

circuitiō, -ōnis, s.f. 1. circuit,

mișcare circulară 2. rond 3.

curbă, ocol, spațiu circular

4. perioadă, exprimare ocolită,

perifrază.

circuitus, -ūs, s.m. 1. mișcare
circulară, circuit, înconjur, ocol,

incintă 2. perioadă, perifrază.

circulātim, adv. unul după altul,
la rând.

circulātor, -ōris, s.m. escroc,
șarlatan, vânzător.

circulātōrius, -a, -um, adj. de
escroc, de șarlatan.

circulātrix, -īcis, s.f. escroacă.

circulō, -āre, vb. a rotunji.

circulor, -ārī, -ātus sum, vb.

dep. 1. a se aduna în grupuri 2.

a aduna lumea în jurul său.

circulus, -ī, s.m. 1. cerc, orbită

2. obiect în formă de cerc 3.

grup, cerc, reuniune.

circum¹, prep. (cu Ac.) 1. în jurul,

pe lângă, alături de, în

apropierea 2. la, spre 3. pe, în.

circum², *adv.* 1. împrejur, de o parte și de alta 2. în toate direcțiile.

circumactus, -ūs, *s.m.* învârtire, rotire, mișcare de revoluție.

circumadspiciō, -ēre, *vb.* a privi în jur.

circumagō, -ēre, -ēgī, -actum, *vb.* 1. a înconjura, a se învârti, (*referitor la timp*) a trece 2. a (se) întoarce, a schimba, a atrage 3. (*pas.*) a trece, a (se) trece, a se scurge 4. (*pas.*) a se lăsa condus.

circumarō, -āre, *vb.* a înconjura cu plugul.

circumcaesūra, -ae, *s.f.* contur, formă.

circumcīdō, -ēre, -cīdī, -cīsum, *vb.* 1. a tăia împrejur, a tăia 2. a suprima, a reduce, a înlătura.

circumcircā, *adv.* de jur împrejur.

circumcīsē, *adv.* concis.

circumcīsus, -a, -um, *l. part. perf. v. circumcido. II. adj. 1. prăpăstios, (fig.) inaccesibil 2. (fig.) precis.*

circumclūdō, -ēre, *vb.* a înconjura, a încadra.

circumcolō, -ēre, *vb.* a locui în jurul.

circumcumulō, -āre, *vb.* a îngrămădi în jurul.

circumcurrō, -ēre, *vb.* a înconjura.

circumcursiō, -ōnis, *s.f.* acțiunea de a fugi încoace și încolo.

circumcursō, -āre, *vb.* a fugi în jur, a străbate.

circumdō, -āre, -dedī, -datum, *vb.* 1. a construi, a ridica 2. a înconjura, a sprijini pe cineva.

circumdūcō, -ēre, -duxī, -ductum, *vb.* 1. a duce, a conduce în jurul 2. a duce peste tot 3. a înșela 4. a exprima pe larg, a amplifica.

circumductiō, -ōnis, *s.f.* 1. conductă 2. escrocherie, hoție 3. (*ret.*) perioadă.

circumductum, -ī, *s.n. (ret.)* perioadă.

circumductus, -ūs, *s.m.* contur, mișcare în cerc.

circumeō, -īre, -īvī, -itum, *vb.* 1. a înconjura 2. a impresura 3. a se plimba, a vizita 4. a înșela 5. a se exprima pe ocolite 6. a merge de la unul la altul.

circumequitō, -āre, *vb.* a călări în jurul.

circumerrō, -āre, *vb.* a rătăci (în jurul).

circumferentia, -ae, *s.f.* circumferință, cerc.

circumferō, -ferre, -tulī, -lātum, *vb.* 1. a trece de la unul la altul, a întoarce, a roti 2. a duce dintr-un loc în altul 3. a face să circule.

circumfīgō, -ēre, -fixum, *vb.* a înfige de jur împrejur, a împăna, a crucifica.

circumflectō, -ēre, -flexī, -flexum, *vb.* 1. a descrie un cerc/o mișcare circulară 2. a pronunța accentuat.

circumflexus, -ūs, *s.m.* circumferință, boltă.

circumflō, -āre, *vb.* 1. a sufla din toate părțile, (*pas.*) a fi asaltat 2. a izbi.

circumfluō, -ēre, -fluxī, -fluxum, *vb.* 1. a curge în jurul, a înconjura 2. a înconjura cu

apă **3.** a avea din belșug, a fi bogat, a inunda.

circumfluus, -a, -um, adj. 1. care curge în jurul **2.** înconjurat (de apă).

circumfodiō, -ēre, -fōdī, -fossus, vb. a săpa în jurul.

circumforāneus, -a, -um, adj. 1. din jurul forului **2.** ambulant, mobil.

circumfossor, -ōris, s.m. cel care sapă împrejur.

circumfremō, -ēre, -uī, vb. a fremăta, a face zgomot în jurul.

circumfundō, -ēre, -fūdī, -fūsum, vb. 1. a turna în jur, a răspândi **2.** a înconjura **3.** a unge **4.** (pas.) a se întruni.

circumgredior, -gredī, -gressus sum, vb. dep. 1. a împresura, a ataca din toate părțile **2.** a ocoli.

circumiacēō, -ēre, vb. a fi/a se întinde în jur.

circumiciō, -ēre, -iēcī, -iectum, vb. a pune în jur, a înconjura.

circumiectus, -ūs, s.m. 1. înfășurare, înconjurare **2.** haină **3.** incintă.

circuminiciō, -ēre, vb. a ridica înjur.

circumitus, v. circuitus.

circumlābens, -ntis, adj. care se aluneacă în jurul.

circumlātrō, -āre, vb. a lătra după/în jurul.

circumligō, -āre, vb. a lega în jur, a înfășura.

circumliniō, -īre, vb. 1. a unge de jur împrejur **2.** (fig.) a înfrumuseța, a scoate în relief.

circumlitiō, -ōnis, s.f. 1. ungere **2.** colorare în culori felurite.

circumlocūtiō, -ōnis, s.f. perifrază.

circumlūcens, -ntis, adj. foarte strălucitor.

circumluō, -ēre, vb. a scălda de jur împrejur, a uda.

circumlustrō, -āre, vb. a străbate luminând în jur.

circummittō, -ēre, -mīsī, -missus, vb. a. trimite în direcții diferite, a pune să ocolească, a trimite peste tot.

circummūniō, -īre, vb. 1. a întări cu fortificații, a închide **2.** a încercui, a bloca.

circummūnitiō, -ōnis, s.f. lucrări de asediere.

circumnectō, -ēre, vb. a acoperi, a înconjura.

circumpadānus, -a, -um, adj. aflat în vecinătatea Padului.

circumplaudō, -ēre, vb. a aplauda.

circumplector, -plectī, -plexus sum, vb. dep. 1. a îmbrățișa **2.** a încinge, a înconjura **3.** a strânge.

circumplicō, -āre, vb. a învâlui.

circumpōnō, -ēre, vb. a pune împrejur.

circumpōtātiō, -ōnis, s.f. acțiunea de a bea la rând.

circumpulsō, -āre, vb. a lovi din toate părțile.

circumrētiō, -īre, vb. a înconjura la curse, (fig.) a prinde în laț.

circumrōdō, -ēre, -rōsī, vb. a roade de jur împrejur.

circumrōtō, -āre, vb. a învârti.

circumsaepiō, -īre, -psī, -ptum, vb. a înconjura, a împrejmui.

circumscindō, -ēre, vb. a rupe hainele jur împrejur.

circumscriptē, adv. precis, sumar.

circumscribitus, -a, -um, I. *part. perf. vb. circumscribo*. II. *adj.* strâns, concis, limitat.

circumsecō, -ăre, *vb.* a tăia de jur împrejur, a tăia o deschizătură în formă de cerc, a circumcide.

circumsecus, *adv.* de jur împrejur.

circumsedō, -ere, *vb.* 1. a fi așezat în jur 2. a înconjura, a asedia, a împresura.

circumsessiō, -ōnis, *s.f.* asediu.

circumsidō, -ere, *vb.* a asedia.

circumsiliō, -ire, *vb.* 1. a sări în jur 2. (*fig.*) a asalta din toate părțile.

circumsistō, -ere, *vb.* 1. a se opri în jurul 2. a înconjura.

circumsonus, -a, -um, *adj.* care răsună în jur, răsunând de.

circumspectatrix, -icis, *s.f.* cea care spionează.

circumspectē, *adv.* cu precauție, cu grijă, cu atenție.

circumspectiō, -ōnis, *s.f.* grijă, prudență, atenție.

circumspectō, -ăre, -ăvi, -ățum, *vb.* 1. a privi în jur 2. a cerceta, a căuta, a pândi.

circumspectus¹, -a, -um, I. *part. perf. vb. circumspicio*. II. *adj.* 1. precaut, înțelept 2. discret, rezervat 3. important, remarcabil.

circumspectus², -ūs, *s.m.* privire de jur împrejur, cercetare, contemplare.

circumspicientia, -ae, *s.f.* atenție, circumspecție.

circumspiciō, -ere, -spexī, -spectum, *vb.* 1. a privi în jur, a observa 2. (*fig.*) a cerceta, a

examina, a băga de seamă 3. a căuta.

circumstantia, -ae, *s.f.* 1.

staționare în jurul (cuiva), învăluire 2. situație.

circumstatiō, -ōnis, *s.f.* așezare jur împrejur, dispunere în jurul (cuiva).

circumstō, -ăre, -stetī, *vb.* 1. a sta în jur 2. a împresura.

circumstrepō, -ere, -uī, -itum, *vb.* 1. a face zgomot în jur, a striga din toate părțile.

circumstruō, -ere, -structum, *vb.* a construi în jur.

circumsūdans, -ntis, *adj.* care se evaporă de peste tot.

circumsūtus, -a, -um, *adj.* cusut de jur împrejur.

circumtegō, -ere, *vb.* a acoperi în jur, a înfășura.

circumtentus, -a, -um, *adj.* învăluit, înconjurat.

circumtergeō, -ere, *vb.* a curăța de jur împrejur.

circumterō, -ere, *vb.* a se îmbulzi în jurul cuiva, a se freca de cineva.

circumtonō, -ăre, -uī, *vb.* a tuna în jurul, a face să răsun.

circumtonsus, -a, -um, *adj.* 1. (*referitor la păr*) tăiat de jur împrejur 2. (*stil.*) căutat, prețios.

circumvādō, -ere, -vāsī, *vb.* a ataca din toate părțile, a asalta.

circumvagus, -a, -um, *adj.* care rătăcește jur împrejur.

circumvallō, -ăre, *vb.* 1. a înconjura cu fortificații, a împresura prin lucrări de asediare.

circumvectiō, -ōnis, *s.f.* 1. transportare (de mărfuri) 2. mișcare circulară.

circumvector, -ārī, -ātus sum, *vb. dep.* a străbate, a merge în jurul.

circumvehor, -vehī, -vectus sum, *vb. dep.* a înconjura, a merge ocolind.

circumvêlō, -āre, *vb.* a acoperi cu un vâl.

circumveniō, -īre, -vênī, -ventum, *vb.* 1. a înconjura 2. a asedia, a încercui 3. a ataca, a pune în pericol 4. a înșela.

circumversiō, -ōnis, *s.f.* învârtire, răsucire.

circumvertō, -ēre, -vertī, -versum, *vb.* 1. a întoarce, a se învârti 2. a înșela, a escroca.

circumvestiō, -īre, *vb.* a îmbrăca jur împrejur, a învălui.

circumvinciō, -īre, -xi, -nctum, *vb.* a încinge de jur împrejur.

circumvīsō, -ēre, *vb.* a cerceta dintr-o privire.

circumvolitō, -āre, *vb.* a zbura jur împrejur, a alerga în jurul.

circumvolō, -āre, *vb.* a zbura în jurul.

circumvolvō, -ēre, -volvī, -volūtum, *vb.* a se roti în jurul, a înfășura.

circus, -ī, *s.m.* 1. cerc, orbită 2. circ.

cīris, -is, *s.f.* bâțlan.

cirrātus, -a, -um, *adj.* buclat, cu părul ondulat.

cirrus, -ī, *s.m.* 1. buclă 2. creastă, moț, ciuf 3. (*referitor la haine*) ciucure.

cis, *prep. (cu Ac.)* 1. (*compl. loc*) dincoace de 2. (*compl. timp*) înaintea, până în, în răstimp de.

cisalpīnus, -a, -um, *adj.* cisalpine, de dincoace de Alpi.

cisium, -iī, *s.n.* șaretă.

cismontānus, -a, -um, *adj.* de dincoace de munți.

cista, -ae, *s.f.* 1. casetă, cufăr, dulap, coșuleț 2. cutie ce conținea obiecte ritualice.

cistella, -ae, *s.f.* coșuleț, casetă mică.

cistellula, -ae, *s.f.* cutiuță.

cisterna, -ae, *s.f.* cisternă.

cistifer, -erī, *s.m.* cel ce poartă coșuri.

cistula, -ae, *s.f.* coșuleț.

citātīm, *adv.* în grabă, cu vioiciune.

citātus, -a, -um, *l. part. perf. vb.*

cito. *II. adj.* 1. grăbit, iute 2. înflăcărat, aprins.

citer, -tra, -trum, *adj.* de dincoace.

citerior, -ius, *adj. (comp. al lui citer)* 1. mai de dincoace, mai apropiat 2. anterior 3. mai mic.

cithara, -ae, *s.f.* 1. chiteră, liră 2. melodie la chitară 3. arta de a cânta la chitară.

citharista, -ae, *s.m.* chitared, poet liric.

citharizō, -āre, *vb.* a cânta la chiteră.

citharoedus, -ī, *s.m.* cântăreț ce se acompaniază la chiteră.

citimus, -a, -um, *adj. (superi, al lui citer)* foarte apropiat.

citō, *adv.* 1. repede, în grabă, în curând 2. mai degrabă.

citō, -āre, *vb.* 1. a mișca cu putere, a clătina, (*fig.*) a arunca 2. a convoca, a chema, (*jur.*) a cita, a acuza, (*poet.*) a invoca 3. a cânta.

citrā¹, *prep. (cu Ac.) (circ. loc)* 1. dincoace, înaintea 2. (*circ. timp*) înainte de 3. fără de 4. mai prejos 5. împotriva.

citră², *adv.* 1. dincoace, aproape
2. înainte.

citrea, -ae, *s.f.* lămâi.

citream, -ī, *s.n.* lămâie.

citream, -a, -um, *adj.* de lămâi,
din lemn de tuia.

citrō, *adv.* (întotdeauna
împreună cu ultro) încoace și
încolo.

citrum, -ī, *s.n.* lemn/masă de
cedru.

citrus, -ī, *s.f.* 1. cedru 2. lămâi.

citrus, -a, -um, *l. part. perf. vb.*

cicio. *II. adj.* 1. iute, fără
întârziere 2. înflăcărat.

civī, *perf. vb.* **cicio**.

civicus, -a, -um, *adj.* de
cetățean, civic, civil.

civilis, -e, *adj.* 1. privitor la
cetățeni, civic, cetățenesc, civil
2. referitor la viața publică,
politic (*jur.*) civil, convențional 3.
patriotic 4. modest, simplu,
popular.

civilitās, -ātis, *s.f.* 1. calitate de
cetățean 2. bunătate,
bunăvoință 3. politică, știința
guvernării.

civiliter, *adv.* 1. ca un (adevărat)
cetățean 2. simplu, 3. legal. 4.
în materie civilă.

civis, -is, *s.m. și f.* 1. cetățean,
concetățean.

civitas, -ātis, *s.f.* 1. stat, trib,
cetate, neam 2. oraș, zidurile
orașului 3. drept de cetățenie.

civitatula, -ae, *s.f.* 1. orașel 2.
dreptul de cetățenie într-un
orașel.

clādēs, -is, *s.f.* 1. pagubă,
pierdere, calamitate,
nenorocire, dezastru 2.
înfrângere.

clam¹, *prep.* (cu Abl, rar cu Ac. și
G.) fără știrea, în ascuns.

clam², *adv.* pe ascuns, pe furiș,
neobservat.

clāmător, -ōris, *s.m.* 1. orator
foarte zgomotos 2. sclav care
anunța numele oaspeților.

clāmātus, -ūs, *s.m.* strigăt.

clāmitatiō, -ōnis, *s.f.* țipete,
gălăgie.

clāmitō, -āre, *vb.* 1. a striga
mereu 2. a striga în față, a arăta
clar.

clāmō, -āre, *vb.* 1. a striga, a
face zgomot 2. a invoca 3. a
proclama, a susține cu tărie, a
cere în gura mare 4. a numi.

clāmōr (clāmōs), -ōris, *s.m.* 1.
strigăt, țipăt 2. aclamație,
vociferare.

clāmōsē, *adv.* strigând.

clamis v. **chlamys**.

clanculārius, -a, -um, *adj.*
anonim, necunoscut, ascuns.

clanculō, *adv.* pe ascuns.

clanculum, *l. prep.* (cu Ac. sau
Abl.) fără știrea. *II. adv.* pe
ascuns.

clandestinō, *adv.* făcut pe
ascuns, clandestin.

clangō, -ēre, *vb.* (referitor la
păsări) a țipa, a răsuna.

clangor, -ōris, *s.m.* 1. sunet de
trompetă 2. strigăt, zgomot,
țipăt, croncănit, cotcodăcit.

clārē, *adv.* 1. limpede, clar,
evident 2. strălucitor.

clāreō, -ēre, *vb.* a străluci, a fi
clar/evident.

clārescō, -ēre, -uī, *vb.* 1. a
străluci 2. a deveni strălucitor, a
se lumina de ziuă 3. a deveni
ilustru.

clārigātiō, -ōnis, s.f. 1. revendicare adusă la cunoștința dușmanului **2. (jur.)** dreptul de a pune mâna pe un dușman sau pe bunurile lui.

clārigō, -āre, vb. a revendica stăruitor, a chema cu glas tare.

clārisonus, -a, -um, adj. răsunător, sonor.

clārītās, -ātis, s.f. 1. strălucire, luminozitate **2.** intensitate mare **3. (fig.)** claritate.

clārītūdō, -inis, s.f. 1. strălucire, claritate **2. (fig.)** celebritate, faimă.

clārō, -āre, vb. 1. a lumina **2. (fig.)** a explica **3. (fig.)** a face celebru.

clārus, -a, -um, adj. 1. strălucitor, luminos **2. (despre voce)** clar, sonor, puternic **3. (fig.)** clar, evident **4. (fig.)** celebru, ilustru.

classiārīi, -ōrum, s.m. pl. marinari.

classicula, -ae, s.f. flotă mică.

classicum, -ī, s.n. 1. semnal dat de trompetă **2.** trompetă.

classicus¹, -a, -um, adj. 1. care face parte din prima clasă de cetățeni, de prim rang **2.** naval.

classicus², -ī, s.m. 1. cetățean din prima clasă **2.** soldat din marină.

classis, -is, s.f. 1. clasă (categorie de cetățeni) **2.** mulțime, categorie, contingent, clasă de elevi **3.** armată **4.** flotă, corabie.

clātrātus, -a, -um, adj. închis cu zăbrele.

clātrī, -ōrum, s.m. pl. zăbrele.

claudicātiō, -ōnis, s.f. șchiopătare.

claudicō, -āre, 1. vb. a fi șchiop, **2.** a fi inegal, a funcționa prost, a se clătina.

clauditās, -ātis, s.f. șchiopătare.

claudō¹, -ēre, clausī, clausum, vb. 1. a închide **2.** a ascunde **3.** a încheia.

claudō², -ēre, vb. a șchiopăta, a se clătina.

claudus, -a, -um, adj. 1. șchiop **2.** șovăitor, neșigur, defectuos, incomplet, inegal.

claustra, -ōrum, s.n. pl. 1. încuietoare, bariere, (fig.) limită, cheie **2.** loc închis (templu, fortificație, cușcă).

clausūla, -ae, s.f. concluzie, sfârșit, articol de lege.

clausum, -ī, s.n. loc închis.

clāva, -ae, s.f. măciucă.

clāvīcula, -ae, s.f. 1. cheiță **2.** cârcel de viță.

clāviger¹, -era, -erum, adj. care poartă o măciucă (Hercule).

clāviger², -era, -erum, adj. care poartă o cheie (lanus).

clāvis, -is, s.f. 1. cheie **2.** zăvor **3.** bară, vergea.

clāvola, -ae, s.f. vlăstar, mlădiță.

clāvus, -ī, s.m. 1. cui **2.** cârmă **3.** panglica de purpură de pe haina senatorilor **4.** umflătură.

clēmens, -ntis, adj. 1. blând, moderat, calm, prudent **2.** pașnic, bun, iertător.

clementer, adv. 1. încet, ușor **2.** cu răbdare **3.** calm, liniștit.

clementia, -ae, s.f. 1. calm, **2.** blândețe, iertare.

clepō (clepso), -ēre, -psi, vb. 1. a fura **2.** a (se) ascunde.

clepsydra, -ae, s.f. clepsidră, timpul măsurat de o clepsidră (acordat unui orator).

clepta (cleptēs), -ae, s.m. hoț.
cliens, -ntis, s.m. 1. client,
 protejat al unui *patronus* 2.
 vasal.
clientēla, -ae, s.f. 1. clientelă 2.
 supuși, aliați, vasali.
clīma, -atis, s.n. climă, latitudine,
 regiune.
clīnāmen, -minis, s.n. înclinație,
 deviație.
clīnicē, -ēs, s.f. clinică.
clīnicus, -ī, s.m. 1. medic 2.
 cioclu 3. bolnav la pat.
clitellae, -ārum, s.f. pl.
 încărcătură pusă pe spinarea
 unui animal, samar, instrument
 de tortură.
clīvōsus, -a, -um, adj. 1.
 prăpăstios 2. greu de străbătut.
clīvulus, -ī, s.m. pantă.
clīvus, -ī, s.m. pantă.
cloāca, -ae, s.f. canal de
 scurgere.
cloācālis, -e, adj. privitor la un
 canal de scurgere.
clostrum, -ī, s.n. zăvor.
clueō, -ēre, vb. a fi celebru, a fi
 numit.
clūnāculum, -ī, s.n. cuțit de
 măcelar.
clūnis, -is, s.f. și m. coapsă, șold,
 crupă.
cluō, -ēre, vb. a curăța.
clūrīnus, -a, -um, adj. de
 maimuță.
clūsilis, -e, adj. care se închide
 ușor.
clypeō, -āre vb. a înarma cu
 scut.
clypeus, -ī, s.m. 1. scut rotund 2.
 insignă rotundă 3. discul
 soarelui, meteor.
clystēr, -ēris, s.m. 1. clismă 2.
 seringă.

coaccēdō, -ēre, vb. a se adăuga
 la.
coacervātim, adv. cu grămadă.
coacervātiō, -ōnis, s.f.
 îngrămădire, acumulare, (*ret.*)
 grupare de argumente.
coacervō, -āre, vb. a îngrămădi,
 a acumula.
coacescō, -ēre, -uī, vb. (fig.) a
 se acri, a se altera.
coactē, adv. 1. repede, urgent 2.
 literal.
coactiō, -ōnis, s.f. încasare,
 rezumat.
coactō, -āre, vb. a sili.
coactor, -ōris, s.m. 1. perceptor,
 încasator 2. cel care
 constrânge.
coactus¹, -a, -um, l. part. perf.
 vb. **cogo.** II. **adj.** nefiresc,
 ciudat.
coactus², ūs, s.m. imbold,
 îndemn, presiune.
coaddō, -ēre, vb. a adăuga
coaequālis, -e, adj. de aceeași
 vârstă, egal.
coaequō, -āre, vb. a egala.
coetāneus, -a, -um, adj.
 contemporan.
coagmentātiō, -ōnis, s.f.
 îmbinare, alcătuire, reunire.
coagmentō, -āre vb. a îmbina, a
 lega strâns.
coagmentum, -ī, s.n. îmbinare,
 legare, unire.
coāgulātiō, -ōnis, s.f. coagulare.
coāgulō, -āre, vb. a închea.
coāgulum, -ī, s.n. cheag, lapte
 prins.
coalescō, -ēre, -aluī, -alitim,
 vb. 1. a crește împreună 2. a se
 întări, (*despre lichide*) a îngheța
 3. a se uni, (*despre răni*) a se

închide, (*fig.*) a se contopi, a se coaliza, a se împăca.

coangustō, -āre *vb.* a îngusta, (*fig.*) a restrânge.

coarctō, -āre, vb. 1. a strânge, a aduna 2. (*fig.*) a scurta, a strâmta, a reduce.

coarguō, -ēre, -arguī, -argūtum, vb. 1. a respinge 2. a dovedi vinovăția 3. a dovedi ca fals 4. a acuza.

coassāmentum, -ī, s.n. podea, parchet.

coassō, -āre *vb.* a podi.

coccinātus, -a, -um, adj. îmbrăcat în stacojiu.

coccinus (coccīneus), -a, -um, adj. stacojiu.

cochlea, -āe, s.f. 1. melc, cochilie de melc 2. carapace 3. chepeng.

cochleāre, -is, s.n. lingură, unitate de măsurat lichide.

cocibilis, -e, adj. ușor de gătit.

cocina *s.f. v. coquina.*

cociō, -ōnis, s.m. misit.

cocles, -itis, s.m. chior.

cocta, -ae, s.f. apă fiartă.

coctilis, -e, adj. ars, copt.

coctiō, -ōnis, s.f. coacere, digestie.

coctor, -ōris, s.m. 1. bucătar.

coctūra, -ae, s.f. coacere.

cōdex, -icis, s.m. 1. trunchi de copac, stâlp de care se legau sclavii pedepsiți 2. tăbliță de scris 3. colecție de legi.

cōdicillus, -ī, s.m. 1. trunchi mic 2. (*pl.*) tăblițe de scris, scrisoare, memoriu, codicil.

coegī, perf. vb. cogo.

coeliacus, -a, -um, I. adj. stomacal, intestinal. II. *s.m.* bolnav de stomac.

coemō, -ēre, -ēmī, -emptum, vb. a cumpăra.

coemptiō, -ōnis, s.f. cumpărare, căsătorie prin cumpărarea formală a soției.

coemptiōnālis, -e, adj. de mică valoare, netrebnic.

coemptor, -ōris, s.m. cumpărător.

coeō, -ire, -iī, -itum, vb. I. (*despre ființe*) 1. a se întâlni, a se întruni 2. a se uni 3. a se alia 4. a se lupta.

coeptō, -āre, vb. a începe, a încerca.

coeptum, -ī, s.n. încercare, plan, proiect.

coeptus, -ūs, s.m. început, încercare, plan.

coepulōnus, -ī, s.m. comesean.

coerceō, -ēre, -cuī, -citum, vb. 1. a strânge, a închide, a cuprinde 2. a aduna, a conduce 3. a opri, a reține 4. a pedepsi.

coercitiō, -ōnis, s.f. 1. constrângere, represiune, 2. autoritate cu forță coercitivă.

coetus, -ūs, s.m. 1. (*la oameni*) adunare, întrunire, grup, (*la animale*) cârd, turmă 2. împreunare, unire.

coexercitō, -āre, vb. a exercita simultan/laolaltă.

cōgitābilis, -e, adj. care poate fi gândit, conceput.

cōgitābundus, -a, -um, adj. gânditor.

cōgitātē, adv. cu chibzuință.

cōgitātiō, -ōnis, s.f. 1. gând, gândire, imaginație, 2. plan 3. executarea unei hotărâri 4. inteligență, pricepere.

cōgitātum, -ī, s.n. gând, proiect.

cōgitātus, -ūs, s.m. gând, gândire.
cōgitō, -āre, vb. 1. a (se) gândi, a medita, a născoci 2. a avea de gând.
cognātiō, -ōnis, s.f. 1. rudă 2. legătură, asemănare, identitate (despre specie, rasă), înrudire, cunoaștere.
cognātus, -a, -um, adj. 1. înrudit 2. asemănător.
cognitiō, -ōnis, s.f. 1. cunoaștere, cunoștință, noțiune 2. studiu 3. anchetă, proces 4. recunoaștere.
cognitor, -ōris, s.m. 1. martor, garant, chezaș 2. apărător, mandatar, susținător, protector.
cognitus¹, -a, -um, l. part. perf. vb. cognosco. ll. adj. faimos, vestit, dovedit.
cognitus², -ūs, s.m. cunoaștere, studiu.
cognōbīlis, -e, adj. cognoscibil.
cognōmen, -inis, s.n. cognomen.
cognōmentum, -ī, s.n. poreclă, nume.
cognōminātīm, adv. cu același sens.
cognōminis, -e, adj. care poartă același nume.
cognōminō, -āre, vb. 1. a porecli 2. a denumi.
cognoscō, -ēre, cognōvī, cognitum, vb. 1. a cunoaște, a afla, a vedea, a auzi, a afla 2. a recunoaște 3. a ancheta, a cerceta.
cōgō, -ēre, coēgī, coāctum, vb. 1. a strânge, a aduna 2. a întări, a îndesi 3. a strânge, a închide 4. a împinge, a înfige 5. a sili.

cohaerens, -ntis, l. part. prez. vb. cohaereo. ll. adj. unit, legat de.
cohaerenter, adv. neîntrerupt.
cohaerentia, -ae, s.f. coerență, coeziune.
cohaereō, -ēre, -haesī, -haesum, vb. 1. a fi legat cu 2. a avea coeziune, a forma un tot unitar.
cohaerescō, -ēre, -haesī, vb. a se lega, a se înlănțui.
cohērēs, -ēdis, s.m. și f. comoștenitor.
cohibeō, -ēre, -buī, -bitum, vb. 1. a ține împreună, a cuprinde, a conține 2. a menține, a reține, a ȳpri, a împiedica 3. a înfrâna.
cohoneștō, -āre, vb. a onora, a înfrumuseța, a mări valoarea.
cohorrescō, -ere, -horruī, vb. a tremura.
cohors, -rtis, s.f. 1. cohortă (a zecea parte dintr-o legiune romană), stat major 2. grup numeros, mulțime de persoane sau de animale, suită 3. poiată.
cohortātiō, -ōnis, s.f. îndemn, încurajare.
cohortor, -ārī, -ātus sum vb. dep. a îndemna.
cohūm, -ī, s.n. bolta cerească.
cohūmidō, -āre, vb. a uda complet.
coinquinō, -āre, vb. 1. a mânji 2. a infecta 3. a pângări.
coitiō, -ōnis, s.f. 1. complot, intrigă 2. împreunare, contact sexual.
coitus, -ūs, s.m. 1. unire, contopire 2. împreunare, fecundare 3. altoire 4. acumulare.
cōleus, -ī, s.m. testicul.

collabascō, -ěre, vb. a se clătina.

collabefactō, -ăre, vb. a face să se clatine.

collabefiō, -fierī, -factus sum vb. a se prăvăli.

collābor, -lābī, -lapsus sum, vb. dep. a se prăbuși.

collacerātus, -a, -um, adj. sfășiat complet.

collacrimātiō, -ōnis, s.f. izbucnire în plâns.

collacrimō, -ăre, vb. 1. a plânge
2. a deplânge.

collāre, -is, s.n. zgardă.

collaterō, -ăre, vb. a flanca.

collātiō, -ōnis, s.f. 1. adunare, strângere **2.** ciocnire, luptă **3.** contribuție.

collātīvus, -a, -um, adj. 1. plătit prin contribuție în comun **2.** obștesc, comun.

collātor, -ōris, s.m. contribuabil, donator.

collātus, -a, -um, part. perf. vb. confero.

collaudātiō, -ōnis, s.f. elogiare, panegiric.

collaudō, -ăre, vb. a copleși cu laude.

collaxō, -ăre, vb. a dilata.

collecta, -ae, s.f. cotă, adunare.

collectāneus, -a, -um, I. adj. cules. **II. s.n. pl.** operă literară cu conținut variat.

collectīcius, -a, -um, adj. adunat de ici, de colo.

collectiō, -ōnis, s.f. 1. adunare **2.** abces **3.** recapitulare, rezumat **4.** raționament, concluzie.

collectīvus, -a, -um, adj. 1. adunat la un loc **2.** întemeiat pe un raționament.

collectus¹, -a, -um, I. part. perf. vb. colligo¹. II. adj. 1. restrâns, concis **2.** modest.

collectus², -ūs, s.m. grămadă, adunare.

collēga, -ae, s.m. 1. coleg **2.** tovarăș, confrate, prieten.

collēgium, -iī, s.n. 1. colegialitate **2.** colegiu, asociație.

collibet, -ěre, -libuit, vb. a-i plăcea, a fi pe gustul.

collibrō, -ăre, vb. a măsura.

collidō, -ěre, -līsī, -līsū, vb. 1. a lovi, (*pas.*) a se ciocni **2.** a se opune unul altuia **3.** a sparge.

colliga, -ae, s.f. loc de întrunire.

colligātiō, -ōnis, s.f. legătură, îmbinare.

colligō¹, -ăre, vb. 1. a lega la un loc, a strânge **2.** a împiedica.

colligō², -ěre, -lēgī, -lēctum, vb. 1. a aduna, a culege, (*mil.*) a recruta **2.** a strânge, (*fig.*) a trage înapoi **3.** a reține, a opri **4.** a atrage, a căpăta **5.** a se calma **6.** a deduce, a conchide **7.** a enumera, a trece în revistă.

collīneō, -ăre, vb. a ținti.

collinō, -ěre, -lēvī, -litum, vb. a unge, a mânji, a păta.

collīnus, -a, -um, adj. de deal.

colliquefactus, -a, -um, adj. topit, lichefiat, dizolvat.

colliquescō, -ěre, -liquī, vb. a se topi, a se lichefia.

collis, -is, s.m. 1. coastă de deal, deal **2.** pisc, (*pl.*) munți.

collisus, -ūs, s.m. ciocnire.

collocātiō, -ōnis, s.f. 1. așezare, poziție **2.** căsătorie.

collocō, -ăre, vb. 1. a pune, a așeza, a stabili, a culca **2.** (*fig.*) a aranja, a pune în ordine, a

rândui **3.** a mărita **4.** a plasa (bani), a folosi a cheltui **5.** a dedica.

collocuplētō, -āre, vb. a îmbogăți.

collocūtiō, -ōnis, s.f. conversație.

colloquium, -iī, s.n. conversație, întrevvedere.

colloquor, -loquī, -locūtus sum, vb. dep. a sta de vorbă.

collūceō, -ēre, vb. a străluci.

collūcō, -āre, vb. a curăța de crengi.

colluctātiō, -ōnis, s.f. luptă corp la corp.

colluctor, -ārī, vb. dep. a se lupta.

collūdō, -ēre, -lūsī, -lūsum, vb. **1.** a se juca **2.** (cu cum și Abl.) a deveni complice cu.

collum, -ī, s.n. **1.** gât **2.** tulpină.

colluō, -ēre, -uī, -ūtum, vb. **1.** a spăla **2.** a uda bine.

collurchinātiō, -ōnis, s.f. chef, petrecere.

collūsiō, -ōnis, s.f. complicitate, cârdășie.

collūsor, -ōris, s.m. tovarăș de joacă.

collustrō, -āre, vb. **1.** a lumina **2.** a cerceta.

collutulentō, -āre, vb. a mânji cu noroi.

colluviēs, -ēī, s.f. **1.** lături **2.** confuzie, amestecătură.

cōlō1, -āre, vb. a strecura.

colo², -ēre, coluī, cultum, vb. **1.** a cultiva, **2.** a locui **3.** a îngriji **4.** a fi atent **5.** a proteja, a îndrăgi **6.** a se îngriji de, a practica **7.** a respecta, a venera.

cōlon, -ī, s.n. **1.** colon(parte a intestinului gros) **2.** membru.

colōna, -ae, s.f. țărancă.

colōnia, -ae, s.f. **1.** colonie **2.** domiciliu, proprietate la țară.

colōnicus, -a, -um, adj. **1.** de colonie **2.** de fermă.

colōnus, -ī, s.m. **1.** fermier **2.** colonist.

color, -ōris, s.m. **1.** culoare **2.** culoarea feței **3.** colorit, aspect, ton.

colōrātē, adv. ca pretext.

colōrō, -āre, vb. a colora, a bronză.

colossēus, -a, -um, adj. colosal.

colossus, -ī, s.m. colos, statuie uriașă.

colostra, -ae, s.f. primul lapte dat.

coluber, -brī, s.m. viperă.

colubra, -ae, s.f. viperă.

colubrīnus, -a, -um, adj. de șarpe, de viperă.

columba, -ae, s.f. **1.** porumbel **2.** porumbiță.

columbārium, -iī, s.n. porumbar.

columbīnus, -a, -um, adj. de porumbel, de culoarea porumbelului.

columbor, -ārī, vb. dep. a se giugiuli, a se alinta.

columbulus, -ī, s.m. porumbel mic.

columbus, -ī, s.m. porumbel.

columella, -ae, s.f. **1.** coloană mică **2.** sprijin.

columen, -inis, s.n. **1.** culme, vârf, culme **2.** sprijin, reazem.

columna, -ae, s.f. **1.** coloană, trombă de apă, coloană de foc **2.** sprijin, suport.

columnātus, -a, -um, adj. sprijinit de coloane.

colurnus, -a, -um, adj. de alun.

colus, -ūs, *s.f.* 1. furcă, caier 2. furca Parcelor.

coma, -ae, *s.f.* 1. păr, coamă, (*la coif*) panaș 2. spic 3. razele soarelui.

comātus, -a, -um, *adj.* pletos.

combibō1, -ēre, -bibī, -bibītum, *vb.* a bea, a cheui, a absorbi, a se îmbiba.

combibō2, -ōnis, *s.m.* tovarăș de băutură.

combūrō, -ēre, -ūssī, -ūstum, *vb.* a arde (în totalitate), a mistui.

comedō1, -ēre, -ēdī, -ēsum, *vb.* a mânca, a consuma.

comedō2, -ōnis, *s.m.* mâncău, risipitor.

comes, -itis, *s.m.* și *f* 1. tovarăș, asociat 2. adept.

comēta (cometes), -ae, *s.m.* cometă.

cōmicē, *adv.* comic.

cōmicus1, -a, -um, *adj.* comic, relativ la comedie.

cōmicus2, -ī, *s.m.* poet comic.

cōmis, -e, *adj.* 1. blând, binevoitor 2. generos.

cōmissātiō, -ōnis, *s.f.* ospăț, chef, orgie.

cōmissātor, -ōris, *s.m.* petrecăreț.

cōmissor, -ārī, -ātus sum, *vb.* *dep.* a benchetui.

cōmitās, -ātis, *s.f.* amabilitate, bunăvoință, generozitate.

comitātus, -ūs, *s.m.* mulțime, cortegiu, suită.

cōmiter, *adv.* cu blândețe, cu bunăvoință, îndatoritor.

comitia, -ōrum, *s.n. pl.* comiții.

comitiālis, -e, *I. adj.* relativ la comiții. *II. s.m.* epileptic.

comitium, -iī, *s.n.* loc în for unde se țineau comițiile.

comitor, -ārī, -ātus sum, *vb.* *dep.* 1. a însoți, a urma 2. (*cu D.*) a se potrivi cu.

commandūcō, -āre, *vb.* a mușca, a mânca.

commasculō, -āre, *vb.* a da forță.

commeātor, -ōris, *s.m.* mesager.

commeātus, -ūs, *s.m.* 1. trecere 2. transport, convoi 3. învoire, permisie 4. aprovizionare, provizii.

commeditor, -ārī, *vb. dep.* a imita, a reproduce.

commemini, -isse, *vb.* (*def, cu Ac. sau G.*) a-și aminti, a menționa.

commemorābilis, -e, *adj.* memorabil.

commemorātiō, -ōnis, *s.f.* menționare, amintire.

commemorō, -āre, *vb.* a-și aminti, a menționa.

commendābilis, -e, *adj.* recomandabil.

commendātiō, -ōnis, *s.f.* 1. recomandare, laudă 2. valoare.

commensus, -ūs, *s.m.* proporție, simetrie.

commentārium

(**commentārius**), -iī, *s.n.* (*sau m.*) 1. note, anale, registru 2. comentariu.

commentātiō, -onis, *s.f.* 1. meditație, studiu 2. pregătire 3. tratat, lucrare.

commenticius, -a, -um, *adj.* 1. născocit 2. imaginar 3. fals, mincinos.

commentior, -īrī, -ītus sum, *vb.* *dep.* a minți.

commentor¹, -ārī, -ātus sum,
vb. dep. 1. a medita, a se gândi
2. a compune, a scrie 3. a
comenta 4. a se pregăti, a
studia.

commentor², -ōris, s.m.
inventator, autor.

commentum, -ī, s.n. 1. ficțiune,
născocire 2. plan, proiect.

commeō, -āre, vb. a merge din
loc în loc, a circula, a parcurge.

commercium, -iī, s.n. 1. comerț,
negot 2. drept de a face comerț
3. marfa, provizii 4. piață, târg
5. (fig.) legături, raporturi.

commereō, -ēre, -uī, vb. se face
vinovat de, a merita o
pedeapsă.

commētō¹, -āre, vb. a frecventa.

commētō², -āre, vb. a măsura.

commilitium, -iī, s.n. tovărășie
de arme.

commilitō¹, -āre, vb. a lupta
alături.

commilitō², -ōnis, s.m. tovarăș
de arme.

comminātiō, -ōnis, s.f.
amenințare, act dușmănos.

comminīscor, -minīscī, -
mentus sum, vb. dep. a
născoci, a inventa.

comminuō, -ere, -uī, -ūtum, vb.
1. a sfârâma, a strivi, a măcina
2. a micșora, a slăbi.

commisceō, -ēre, -miscuī, -
mixtum, vb. 1. a amesteca 2. a
forma (prin amestec).

commiseror, -erī, -rītus sum,
vb. dep. a se înduioșa.

commiserescit, -ēre, vb.
unipers. (cu Ac. subiectului și
G. obiectului) a avea milă.

commiseror, -ārī, -ātus sum,
vb. dep. 1. a deplânge 2. a
provoca mila.

commissiō, -ōnis, s.f. 1. început
2. reprezentație 3. lucrare
scrisă pentru a fi reprezentată,
concurs de poezie/oratorie.

commissum, -ī, s.n. 1.
întreprindere, acțiune, faptă 2.
greșeală, delict.

commissūra, -ae, s.f. îmbinare,
încheietură.

commītigō, -āre, vb. a moleși.

committō, -ēre, -mīsī, -missum,
vb. 1. a uni 2. a se lupta 3. a
săvârși un delict, a comite 4.
(urmat de ut și conjunctiv), a
proceda astfel încât 5. (cu pron.
refl.) a se aventura, a risca 6. a
da, a încredința, a lăsa pe
seama 7. a compara 8. (jur.) a
ajunge la scadență.

commixtiō, -ōnis, s.f.
amestecare, amestec.

commodē, adv. 1. bine, în bune
condiții 2. amabil. 3. la timpul
potrivit 4. ușor.

commoditās, -ātis, s.f. 1.
proporție, simetrie 2.
oportunitate, avantaj, folos 3.
comoditate 4. bunătate,
amabilitate.

commodō, -āre, vb. 1. a oferi, a
împrumuta 2. a face un serviciu
cuiva, a îndatora 3. a potrivi, a
pregăti.

commodulē, adv. convenabil.

commodum¹, adv. tocmai.

commodum², -ī, s.n. 1.
comoditate, plac 2. folos,
interes, profit, recompensă,
pensie 3. lucru împrumutat.

commodus, -a, -um, adj. 1. bun, sănătos, potrivit 2. avantajos, ușor 3. binevoitor.

commōlior, -īrī, -ītus sum, vb.
dep. a inventa, a pune în mișcare.

commonefăciō, -ēre, -eci, -actum, vb. 1. a aminti 2. a pune în vedere.

commonefiō, -fierī, -factus sum, vb. (*cu G.*) a fi avertizat de.

commonēō, -ēre, -uī, -ītum, vb. 1. a avertiza, a învăța pe cineva să 2. a pune pe gânduri.

commonitiō, -ōnis, s.f. amintire, avertizare.

commonstrō, -āre, vb. a arăta, a indica.

commorātiō, -ōnis, s.f. 1. ședere 2. întârziere, zăbovire, insistență.

commordēō, -ēre, vb. a mușca, a rupe, a sfâșia.

commorior, -morī, -mortuus sum, vb. *dep.* a muri împreună cu.

commoror, -ārī, -ātus sum, vb.
dep. 1. a se opri 2. a reține, a face să întârzie.

commorsicō, -āre, vb. a mușca, a sfâșia.

commōtiō, -ōnis, s.f. emoție, agitație.

commōtus¹, -a, -um, l. part. perf. vb. **commoveo. II. adj.** impetuos, violent, furios.

commōtus², -ūs, s.m. zdruncinare, zguduire.

commovēō, -ēre, -mōvī, -mōtum, vb. 1. a pune în mișcare, a deplasa 2. a împinge, a respinge, a pune pe fugă 3. (*pas.*) a suferi de, a fi

bolnav 4. a agita, a zgudui, (*fig.*) a provoca, a isca, a stârni 5. (*fig.*) a mișca, a impresiona.

commulcēō, -ēre, -lsī, -lsum, vb. a mângâia.

commulcō, -āre, vb. a maltrata, a bate.

commūne, -is, s.n. 1. comunitate, ținut, bun comun, (*pl.*) bunuri 2. (*expr.*) pe din două.

commūnicātiō, -ōnis, s.f. comunicare, împărtășire.

commūnicō, -āre, vb. 1. a împărți, a împărtăși 2. a pune la un loc, a lega, a asocia.

commūniō¹, -īre, vb. a întări.

commūniō², -ōnis, s.f. coparticipare, comunitate.

commūnis, -e, adj. 1. comun, public, al tuturor 2. obișnuit 3. accesibil.

commūnitās, -ātis, s.f. 1. comunitate 2. blândețe.

commūniter, adv. 1. în comun 2. în general.

commūnitiō, -ōnis, s.f. 1. construire 2. fortificație.

commurmurō, -āre, vb. a murmura.

commūtābilis, -e, adj. schimbător, variabil.

commūtātiō, -ōnis, s.f. schimbare, inversare.

commūtātus, -ūs, s.m. schimbare.

commūtō, -āre, vb. 1. a schimba cu totul 2. a schimba cu altul.

cōmō, -ēre, -mpsi, -mptum, vb. 1. a (se) pieptăna 2. a împodobi 3. a aranja.

cōmoedia, -ae, s.f. comedie.

cōmoedicē, adv. comic.

cōmoedicus, -a, -um, adj. de comedie.

cōmoedus¹, -a, -um, adj. de comedie/comediant.

cōmoedus², -ī, s.m. comediant, actor comic.

comōsus, -a, -um, adj. pletos, pāros, frunzos.

compaciscor, -pāciscī, -pactus sum, vb. dep. a face o înțelegere, a se învoi.

compactilis, -e, adj. 1. unit, legat 2. scund, îndesat.

compactiō, -ōnis, s.f. legătură, unire, îmbinare.

compactum, -ī, s.n. pact, tratat, învoire, înțelegere.

compactūra, -ae, s.f. legătură, părți unite între ele.

compāgēs, -is, s.f. îmbinare, construcție, alcătuire.

compār, -aris, l. adj. egal, asemănător. **II. s.m. și f.** tovarăș(ă), soț(ie).

comparābilis, -e, adj. comparabil.

comparātē, adv. prin comparație.

comparātiō¹, -ōnis, s.f. 1. comparație 2. analogie.

comparātiō², -ōnis, s.f. 1. pregătire, preparative 2. cumpărare.

comparātivē, adv. prin comparație.

comparātivus, -a, -um, adj. 1. care compară 2. (gram.) comparativ.

comparātūs, -ūs, s.m. proporție.

comparcō, -ēre, -rsi, vb. 1. a economisi 2. (la imperativ urmat de infinitiv) a înceta.

compārens, -tis, adj. vizibil.

compāreō, -ēre, -uī, vb. 1. a apărea, a se face remarcat 2. a exista 3. a se face.

comparō¹, -āre, vb. 1. a uni 2. a pune pe același plan, a considera egal, a egala 3. a opune (ca dușmani) 4. (construit cu inter se) a cădea de acord.

comparo², -āre, vb. 1. a procura, a cumpăra 2. a pregăti, a prepara 3. a dispune, a hotărî, a orândui.

compartior, -īrī, -ītus sum, vb. dep. a împărți.

compediō, -īre, vb. a lega.

compellātiō, -ōnis, s.f. apostrofare, mustrare.

compellō¹, -āre, vb. 1. a se adresa cuiva, a chema pe 2. a ataca, a apostrofa 3. a da în judecată.

compellō², -ēre, -pulī, -pulsum, vb. 1. a împinge, a mâna, a alunga 2. a constrânge, a forța, a sili.

compendiāria, -ae, s.f. drum mai scurt.

compendiārius, -a, -um, adj. prescurtat, redus.

compendiōsus, -a, -um, adj. avantajos, prescurtat, redus.

compendium, -iī, s.n. 1. câștig, profit, economie 2. prescurtare, cale directă.

compensātiō, -ōnis, s.f. compensație, echilibru, punere în balanță.

compensō, -āre, vb. 1. a compensa, a pune în balanță 2. a scurta (un drum).

comperiō, -īre, -perī, -pertum, vb. a descoperi.

comperior, -īrī, -pertus sum,
vb. dep. a afla.

compertē, adv. cu siguranță.

compēs, -pedis, s.f. lanțuri.

compescō, -ēre, -scuī vb. a
opri, a înfrâna, a potoli.

competentia, -ae, s.f. proporție,
simetrie, potrivire.

competitor, -ōris, s.m.
concurrent, rival.

competitrix, -icis, s.f.
concurrentă, rivală.

competō, -ēre, -ivī, -itum, vb. 1.
a se întâlni, a coincide, a
corespunde, a se potrivi **2.** a se
folosi, a fi capabil, a fi stăpân.

compilātiō, -ōnis, s.f. jaf,
plagiat.

compilō1, -āre, vb. a jefui.

compilō², -āre, vb. a zdrobi.

**compingō1, -ēre, -pēgī, -
pactum, vb. 1.** a uni, a forma
un tot, a construi **2.** a vârî, a
băga.

compingō², -ēre, -pinxī, vb. a
picta.

compitum, -ī, s.n. răspântie.

complacēō, -ēre, -cuī, vb. a
plăcea mai multora.

complācō, -āre, vb. a îmblânzi.

complānātiō, -ōnis, s.f. netezire.

complānō, -āre, vb. 1. a nivela
2. a ușura, a potoli.

**complector, -plectī, -plexus
sum, vb. dep. 1.** a înconjura, a
cuprinde, a îmbrățișa **2.** a
atrage în jurul său **3.** a înțelege
4. a exprima **5.** a conchide **6.** a
arăta bunăvoință.

complēmentum, -ī, s.n.
completare, întregire.

**complēō, -ēre, -plēvī, -plētum,
vb. 1.** a umple cu **2. (mil.)** a
recruta, a completa efectivul

unei unități **3.** a desăvârși, a
împlini.

complexiō, -ōnis, s.f. 1. unire,
împreunare **2.** expunere, sumă
3. dilemă.

complexus, -ūs, s.m. 1.
cuprindere, îmbrățișare,
strângere **2.** îmbinare, grup **3.**
încăierare **4.** simpatie.

complicō, -āre, vb. 1. a îndoi.

complōrātiō, -ōnis, s.f. bocet,
jeluire.

complōrō, -āre, vb. a se jeli, a
plânge, a boci.

compluō, -ēre, vb. unipers. a
uda.

complūres, -plūra, adj. pl. mai
mulți, nu puțini.

complūriens (complūriēs), adv.
de mai multe ori.

complūviātus, -a, -um, adj.
pătrat.

complūvium, -iī, s.n. 1. bazin
pătrat în atrium/impluviu **2.**
curte interioară.

**compōnō, -ēre, -posuī, -
positum, vb. 1.** a pune la un
loc, a uni **2.** a forma, a
compune, a face **3.** a născoci **4.**
a organiza, a pune în ordine, a
aranja **5.** a pune față în față **6.** a
calma, a împăca.

comportō, -āre, vb. a aduce, a
transporta.

compos, -potis, adj. 1. (cu G.)
stăpân pe ceva **2.** care a
dobândit ceva.

compositē, adv. ordonat.

compositiō, -ōnis, s.f. 1.
compunere, alcătuire **2.**
aranjare, dispunere, ansamblu
3. compoziție, tratat **4.**
împăcare, pact **5.** luptă **6.**
comparare.

compositor, -ōris, s.m. cel care pune în ordine, autor.

compositūra, -ae, s.f. structură.

compositus, -a, -um, l. part.

perf. vb. compono. II. adj. 1.

stabilit 2. înclinat spre, apt

pentru 3. liniștit, senin, calm.

compransor, -ōris, s.m.

comesean.

comprecātiō, -ōnis, s.f.

rugăciune publică.

comprecor, -ārī, -ātus sum, vb.

dep. a ruga.

comprehendō, -ēre, -ndī, -

nsum, vb. 1. a apuca, a lua, a

prinde 2. a surprinde, a

descoperi, a captura 3. a lega la

un loc 4. a înțelege 5. a

cuprinde, a număra 6. a zări, a

observa 7. a exprima.

comprehensibilis, -e, adj.

perceptibil, inteligibil.

comprehensiō, -ōnis, s.f. 1.

prindere, arestare 2. înțelegere

3. exprimare, stil.

compressē, adv. concis.

compressiō, -ōnis, s.f. 1.

îmbrățișare, apăsare,

comprimare 2. reprimare.

compressus, -ūs, s.m. 1.

strângere, apăsare.

comprimō, -ēre, -pressī, -

pressum, vb. 1. a condensa, a

strânge, a presa 2. a reține, a

înfrâna, a înăbuși, a reprima, a

calma 3. a ascunde, a dosi.

comprobātiō, -ōnis, s.f.

aprobare.

comprobō, -āre, vb. 1. a aproba

2. a dovedi, a confirma, a

adeveri.

compromissum, -ī, s.n.

compromis, concesie.

compromittō, -ēre, -mīsī, -

missum, vb. a face o

înțelegere, a conveni.

comptē, adv. îngrijit, corect.

comptus, -ūs, s.m. 1. coafură 2.

unire, împletire.

compugnō, -āre, vb. a combate.

compulsō, -āre, vb. 1. a împinge

2. a se lupta.

compulsus, -ūs, s.m. ciocnire.

compungō, -ēre, -punxī, -

punctum, vb. 1. a înțepta 2. a

se căi.

computābilis, -e, adj. calculabil.

computātiō, -onis, s.f. calcul.

computātor, -ōris, s.m.

persoană care calculează.

computō, -āre, vb. a socoti, a-și

face calcule.

computrescō, -ēre, -truī, vb. a

putezi.

cōnāmen, -īnis, s.n. 1. efort,

fortare 2. sprijin.

cōnāmentum, -ī, s.n. unealtă.

concalefaciō, -ēre, -fēcī, vb. a

încălzi.

concaleō, -ēre, vb. a fi foarte

cald.

concallescō, -ēre, -caluī, vb. a

se încinge, a se căli.

concastīgō, -āre, vb. a dojeni.

conconvō, -āre, vb. a îndoi.

concavus, -a, -um, adj. concav,

scobit.

concedō, -ēre, -cessī, -cessum,

vb. 1. a pleca, a se îndepărta, a

se retrage 2. a trece, a ajunge

3. (*cu D.*) a ceda, a face loc 4. a

avea respect pentru, a respecta

5. a fi inferior 6. a trece de

partea cuiva 7. a îngădui, a fi de

acord 8. a ierta.

concelebrō, -āre, vb. 1. a popula
2. a frecventa 3. a practica 4. a
face cunoscut.

concelō, -āre, vb. a ascunde cu
grijă.

concēnātiō, -ōnis, s.f. banchet.

concentiō, -ōnis, s.f. concert.

conceptāculum, -ī, s.n.
receptacul.

conceptiō, -ōnis, s.f. 1. primire
2. întreg, total 3. plăsmuire 4.
exprimare.

conceptivus, -a, -um, adj. care
este vestit, anunțat oficial.

conceptus, -ūs, s.m. 1. oprire,
reținere 2. adunare, strângere,
primire 3. concepere,
germinare.

concerpō, -ēre, -psī, -ptum, vb.
a rupe, a sfâșia.

concertātiō, -ōnis, s.f. luptă,
dezbateri, discuție.

concertativus, -a, -um, adj. care
se atacă reciproc.

concertatōr, -ōris, s.m. rival,
tovarăș în luptă.

concertatōrius, -a, -um, adj.
polemic, bătaios.

concertō, -āre, vb. a se certa, a
rivaliza, a disputa.

concessiō, -ōnis, s.f. concesiie,
cedare.

concessō, -āre, vb. a înceta.

concessus, -ūs, s.m.
consimțământ, permisiune.

concha, -ae, s.f. 1. cochilie,
scoică 2. flacon de păstrat ulei.

conchylīātus, -a, -um, adj.
purpuriu, vopsit cu purpură.

concidō¹, -ēre, -cidī, vb. 1. a
cădea, a se prăbuși 2. a muri, a
fi sacrificat, a decădea 3. a
înceta.

concidō², -ēre, -cidī, -cīsum, vb.
1. a lovi, a distruge, a zdrobi, a
tăia 2. a face să slăbească, a
ruina, a nimici.

conciēō, -ēre, -cītum, vb. 1. a
aduna, a chema, a întruni 2. a
instiga, a atâta, a provoca 3. a
pricinui.

conciliābulum, -ī, s.n. adunare,
loc de întrunire.

conciliātiō, -ōnis, s.f. 1.
legătură, unire 2. bunăvoință,
favoare 3. înclinație, instinct,
tendință.

conciliatōr, -ōris, s.m. mijlocitor,
mediator.

conciliātrīcula, -ae, s.f.
mijlocitoare.

conciliātrīx, -īcis, s.f.
mijlocitoare, codoașă.

conciliātus¹, -a, -um, l. part.
perf. vb. concilio. II. adj. 1.
drag 2. favorabil 3. înclinat spre.

conciliātus², -ūs, s.m. îmbinare,
legătură, unire.

conciliō, -āre, vb. 1. a uni 2. a
atrage de partea 3. a procura 4.
a mijloci.

concilium, -iī, s.n. 1. unire,
îmbinare 2. întrunire, adunare,
consiliu.

concinnātīcius, -a, -um, adj.
bine preparat.

concinnātiō, -ōnis, s.f.
preparare.

concinnē, adv. cu gust, spiritual,
(stil.) simetric.

concinnitās, -ātis, s.f. 1.
armonie, simetrie 2. eleganță în
stil, rafinament.

concinnō, -āre, vb. 1. a aranja, a
prepara 2. a produce, a
provoca.

concinnus, -a, -um, adj. frumos, plăcut, elegant.

concinō, -ēre, -cīnūī, vb. 1. a cânta împreună, a acompania 2. a fi de acord 3. a lăuda, a proslăvi.

concipiō, -ēre, -cēpī, -ceptum, vb. 1. a lua, a cuprinde 2. a zămisli, a da roade 3. a observa, a pricepe, a-și imagina 4. a încerca un sentiment, a simți 5. a formula, a dicta.

concisē, adv. în detaliu.

concisūra, -ae, s.f. tăietură, distribuire, împărțire.

concisus, -a, -um, I. part. perf. vb. concido² II. adj. întrerupt, tăiat, scurt.

concitāmentum, -ī, s.n. excitant, stimulent.

concitātē, adv. repede, cu înfocare, violent, impetuos.

concitātiō, -ōnis, s.f. 1. năvală, iureș, mișcare rapidă 2. pasiune 3. zarvă, agitație.

concitātor, -ōris, s.m. provocator, instigator.

concitātus, -a, -um, I. part. perf. vb. concito. II. adj. 1. repede 2. pasionat.

concitō, -āre, vb. 1. a pune în mișcare, a repezi 2. a împinge, a îndemna, a atăta 3. a provoca.

concitus, -a, -um, I. part. perf. vb. concieo. II. adj. 1. excitat, grăbit 2. zguduit.

conclāmātiō, -ōnis, s.f. strigăt, vociferare, aclamație.

conclāmītō, -āre, vb. a striga tare.

conclāmō, -āre, vb. 1. a striga, a aclama 2. a plânge un mort 3. a umple de strigăte.

conclāve, -is, s.n. cameră, cușcă, staul, colivie.

conclūdō, -ēre, -clūsī, -clūsum, vb. 1. a închide 2. a strânge, a reuni 3. a termina 4. a exprima în mod elegant 5. a conchide.

conclūsiō, -ōnis, s.f. 1. asediu, blocadă, încercuire 2. sfârșit, concluzie, închidere 3. argumentare 4. perorație (parte a unui discurs).

concolor, -ōris, adj. de aceeași culoare, uniform colorat.

concomitor, -ārī, vb. dep. a însoți.

concoquō, -ēre, -coxī, -coctum, vb. 1. a găti (mâncare), a coace, a fierbe 2. a digera 3. a face să coacă 4. a suporta.

concordia, -ae, s.f. armonie, acord, concordie, înțelegere.

concorditer, adv. de comun acord, în bună înțelegere.

concordō, -āre, vb. a trăi în bună înțelegere, a se potrivi.

concorporō, -āre, vb. a face corp cu.

concors, -ordis, adj. 1. care e în bună înțelegere 2. armonios.

concrēdō, -ēre, -dīdī, -dītum, vb. a încredința.

concremō, -āre, vb. a face să ardă până la capăt.

concreō, -āre, vb. a produce.

concrepō, -āre, -puī, -pītum, vb. 1. a face zgomot 2. a face să răsun.

concrētus, -ūs, s.m. condensare.

concrūciō, -āre, vb. a tortura.

concūbia nox, loc. subst. primul somn.

concubīna, -ae, s.f. concubină, amantă.

concubinātus, -ūs, s.m.

concubinaj.

concubinus, -ī, s.m. amant.

concubitus, -ūs, s.m. 1. loc pe

patul de servit masa 2.

împreunare.

concubium, -ī, s.n. împreunare.

conculcātiō, -ōnis, s.f. călcare

în picioare.

conculcō, -āre, vb. a călca în

picioare.

concumbō, -ēre, -cubui, -

cubitum, vb. a se culca

lângă/împreună.

concupiō, -ēre, vb. a dori cu

patimă.

concupiscō, -ēre, -pīvī, -pītum,

vb. a dori cu patimă.

concūrō, -āre, vb. a îngriji bine.

concurrō, -ēre, -currī, -cursum,

vb. 1. a alerga împreună 2. a se

întâlni, a se uni 3. a alerga unul

contra altuia 4. a coincide, a se

întâmpla simultan 5. a se potrivi

(cu), a fi conform (cu) 6. a veni

în concurență.

concursātiō, -ōnis, s.f. 1.

alergare împreună 2. cursă 3.

ciocnire 4. ordine.

concursiō, -ōnis, s.f. întâlnire.

concursō, -āre, vb. 1. a alerga

2. a străbate, a cutreiera 3. a

ataca, a hărțui.

concursum, -ūs, s.m. 1. alergare

împreună, îmbulzire 2. întâlnire,

unire 3. atac, asalt 4.

concurență.

concussiō, -ōnis, s.f. 1.

cutremur, clătinare, zguduire 2.

agitare, tulburare.

concussus, -ūs, s.m. zguduire.

concutiō, -ēre, -cussī, -

cussum, vb. 1. a clătina, a

zgudui, a izbi, a agita, a slăbi, a

ruina 2. a neliniști, a

însăimânta 3. a atâta.

condēcet, -ēre, vb. *unipers.* se

cade, se potrivește.

condemnātiō, -ōnis, s.f.

pedeapsă, condamnare.

condemnātor, -ōris, s.m.

acuzator.

condemnō, -āre, vb. 1. a

condamna, a învinui 2. a obține

condamnarea cuiva.

condensō, -āre, vb. a strânge, a

îndesa.

condiciō, -ōnis, s.f. 1. situație,

stare, condiție 2. condiție,

convenție, pact 3. căsătorie,

partidă.

condicō, -ēre, -dixī, -dictum,

vb. 1. a stabili împreună, a

conveni 2. a anunța.

condictum, -ī, s.n. convenție,

pact, tratat.

condignē, adv. potrivit.

condignus, -a, -um, adj. demn

de, potrivit cu.

condimentum, -ī, s.n. mirodenie,

condiment.

condiscipulātus, -ūs, s.m.

colegialitate de studii.

condiscipulus, -ī, s.m. coleg de

școală, condiscipol.

condiscō, -ēre, -didicī, vb. a

învăța bine, a învăța împreună

cu.

conditiō, -ōnis, s.f. întemeiere,

creare.

conditivum, -ī, s.n. mormânt.

conditor¹, -ōris, s.m. 1.

întemeietor, fondator, autor 2.

cel care restabilește.

conditor², -ōris, s.m. cel care

prepară, cel ce pune la cale.

conditōrium, -ī, s.n. sicriu,

mormânt, depozit, magazie.

conditūra, -ae, s.f. preparare.
condō, -ēre, -didī, -ditum, vb. 1. a întemeia, a zidi, a construi 2. a crea, a scrie 3. a păstra 4. a îngropa 5. a ascunde vederii.
condoleō, -ēre, vb. a suferi mult, a fi afectat.
condolescō, -ēre, -doluī, vb. a suferi mult, a fi afectat.
condōnātiō, -ōnis, s.f. donație.
condōnō, -āre, vb. 1. a dărui, a acorda 2. a renunța, a sacrifica 3. a ierta.
condormiō, -īre, vb. a dormi adânc.
condormiscō, -ēre, vb. a adormi.
condūcibilis, -e, adj. folositor, avantajos.
condūcō, -ēre, -dūxī, -ductum, vb. 1. a conduce, a aduna 2. a uni, a lega la un loc 3. a închiria, a angaja.
conductīcius, -a, -um, adj. angajat pe bani.
conductiō, -ōnis, s.f. 1. strângere a mai multor dovezi 2. luare cu chirie/în arendă 3. spasm.
conductum, -ī, s.n. casă închiriată.
conduplicātiō, -ōnis, s.f. dublare, repetare.
conduplicō, -āre, vb. a dubla.
condūrō, -āre, vb. a întări.
condus, -ī, s.m. chelar, magaziner.
cōnexiō, -ōnis, s.f. înlănțuire logică.
confabricor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a inventa, a ticlui.
confābulor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a sta de vorbă.

confarreātiō, -ōnis, s.f. confareație (tip de căsătorie la romani).
confātālis, -e, adj. cu același destin.
confectiō, -ōnis, s.f. 1. preparare, efectuare 2. sfârșământ.
confector, -ōris, s.m. 1. cel care termină 2. cel care distruge.
confectūra, -ae, s.f. preparare.
conferciō, -īre, -fersī, -fertum, vb. a îngrămădi.
conferō, conferre, contulī, collātum, vb. 1. a aduna 2. a da, a furniza 3. a fi de folos, a contribui la 4. a compara, a pune alături 5. a face să se lupte, a se lupta 6. a reduce, a rezuma, a restrânge 7. a (se) îndrepta, a duce, a transporta 8. (fig.) a îndrepta, a pune, (refl.) a se duce, a se refugia, (pas.) a înainta, a merge 9. a transforma, a schimba. 10. a consacra, a folosi 11. a atribui, a încredința 12. a păstra, a amâna.
conferruminō, -āre, vb. a suda.
confertim, adv. (mil.) în rânduri strânse, compact.
confervēfaciō, -ēre, vb. a topi, a fierbe.
conferveō, -ēre, -ferbuī, vb. a fierbe împreună.
confervescō, -ēre, -ferbuī, vb. a începe să fiarbă, a fermenta.
confessiō, -ōnis, s.f. mărturisire, recunoaștere.
confessus, -a, -um, I. part. perf. vb. confiteor. II. adj. 1. care mărturisește 2. mărturisit, evident.
confestim, adv. imediat.

conficiō, -ēre, -fēcī, -fectum, vb. 1. a face, a realiza, a procura, a prepara 2. a produce, a cauza, a provoca, a mijloci 3. a termina, a împlini, a trăi 4. a distruge, a nimici 5. a consuma, a digera 6. a obține 7. a deduce.

confictiō, -ōnis, s.f. plăsmuire.

confidens, -ntis, adj. insolent, curajos.

confidenter, adv. cu îndrăzneală, insolent.

confidentia, -ae, s.f. 1.

încredere, credință 2.

îndrăzneală, obrăznicie.

confidō, -ēre, -fissus sum, vb.

semidep. a avea încredere, a se încrede.

configō, -ēre, -fixī, -fixum, vb.

1. a străpunge 2. a bate în cuie.

configūrō, -āre, vb. a alcătui.

confindō, -ēre, vb. a despica.

confine, -is, s.n. vecinătate, (*pl.*) granițe.

confingō, -ēre, -finxī, -fictum, vb. 1. a construi, a forma 2. a născoci.

confinis, -e, adj. vecin, învecinat, legat.

confinium, -iī, s.n. limită, hotar, vecinătate.

confiō, -fierī, vb. impers. 1. a fi

făcut, a se face, a se întâmpla

2. a se termina, a trece.

confirmātiō, -ōnis, s.f. 1.

întărire, încurajare 2. afirmație,

confirmare.

confirmātor, -ōris, s.m. chezaș,

garant.

confirmitās, -atis, s.f.

încăpățănare.

confirmō, -āre, vb. 1. a întări 2.

a încuraja 3. a confirma, a

dovedi 4. a afirma.

confiscō, -āre, vb. 1. a păstra 2.

a confiscă.

confisiō, -ōnis, s.f. încredere.

confiteor, -ērī, -fessus sum, vb.

dep. 1. a mărturisi, a declara 2.

a arăta, a lăsa sa se vadă.

conflagrātiō, -ōnis, s.f. ardere,

erupție.

conflagrō, -āre, vb. 1. a arde, a

fi incendiat 2. a incendia.

conflexus, -a, -um, adj.

încovoiat.

conflictātiō, -ōnis, s.f. ciocnire,

luptă.

conflictō, -āre, vb. 1. a lovi, a

izbi 2. a fi victimă.

conflictus, -ūs, s.m. ciocnire,

atac, luptă, conflict.

confligō, -ēre, -flicxī, -flictum, vb.

1. a lovi 2. a se bate.

conflō, -āre, vb. 1. a aprinde, a

ațâța 2. a topi 3. a alcătui, a

produce 4. a inventa.

confluctuō, -āre, vb. a undui.

confluens, -ntis, adj. și *s.m.*

confluent, afluent.

confluō, -ere, -flūxī, vb. 1. a-și

uni apele 2. a veni în masă.

confodiō, -ēre, -fōdī, -fossus, vb. 1. a săpa 2. a străpunge.

conformātiō, -ōnis, s.f. formă,

conformație, aspect.

conformō, -āre, vb. 1. a forma, a

alcătui 2. a modela.

confoveō, -ēre, -fōvī, -fōtum, vb. a încălzi, a înviora.

confragōsus, -a, -um, adj.

impracticabil, spinos, greoi.

confremō, -ēre, -uī, vb. a vui, a

fremăta.

confringō, -ēre, -frēgī, -fractum, vb. 1. a zdrobi, a frânge, a rupe 2. a distruge.

confriō, -āre, vb. a freca.

confugiō, -ēre, -fūgī, vb. a se refugia, a recurge la.

confugium, -iī, s.n. refugiu.

confulgeō, -ēre, vb. a străluci.

confundō, -ēre, -fūdī, -fūsum, vb. 1. a amesteca 2. a contopi 3. a învălmăși, a tulbura 4. a se răspândi.

confūsē/confūsim, adv. în dezordine, confuz.

confūsicius, -a, -um, adj. confuz.

confūsiō, -ōnis, s.f. 1. amestec, contopire 2. neorânduială, tulburare.

confūtō, -āre, vb. 1. a potoli, a face să înceteze, a reduce 2. a respinge, a contrazice.

congelascō, -ēre, vb. a îngheța.

congelātiō, -ōnis, s.f. înghețare, îngheț.

congelō, -āre, vb. a. îngheța, a (se) întări.

congeminatiō, -ōnis, s.f. dublare, repetare.

congemino, -āre, vb. a dubla, a întări, a se dedubla.

congemō, -ēre, -uī, vb. 1. a geme tare 2. a jeli.

congener, -eris, adj. înrudit.

congenitus, -a, -um, adj. născut odată cu.

congeriēs, -ēī, s.f. 1. grămadă, acumulare 2. haos.

congermanescō, -ēre, vb. a simpatiza cu.

congerminō, -āre, vb. a încolți, a germina.

congerō, -ēre, -gessī, -gestum, vb. 1. a îngrămădi, a aduna la

un loc 2. a clădi 3. a îngrămădi (asupra cuiva).

congestiō, -ōnis, s.f. îngrămădire, acumulare.

congestus, -ūs, s.m. 1. îngrămădire 2. grămadă.

congiarium, -iī, s.n. distribuire de bani/vin/ulei pentru bunăvoința poporului, dar, ofrandă.

conglaciō, -āre, vb. a îngheța, (fig.) a întepeni.

congliscō, -ēre, vb. a crește.

conglobātiō, -ōnis, s.f. îngrămădire, aglomerare.

conglobō, -āre, vb. a face ghem, a aduna unul în altul.

conglomerō, -āre, vb. a face ghem, a înfășura, a aduna.

conglutinātiō, -ōnis, s.f. legare, întărire, lipire, unire.

conglutinō, -āre, vb. 1. a lipi, a cimenta, (fig.) a uni 2. a alcătui, a forma.

congrātulor, -ārī, ātus sum, vb. dep. 1. a felicita 2. a se felicita.

congregior, -gredi, -gressus sum, vb. dep. 1. a merge împreună, a se uni 2. a (se) întâlni 3. a se lupta.

congregābilis, -e, adj. sociabil.

congregātiō, -ōnis, s.f. 1. asociere 2. adunare, mulțime 3. (ret.) recapitulare.

congregō, -āre, vb. a aduna.

congressiō, -ōnis, s.f. 1. întâlnire, întrevvedere 2. luptă, ciocnire.

congressus, -ūs, s.m. 1. întâlnire 2. atac, luptă 3. îmbinare 4. împerechere 5. contact, raporturi.

congruens, -ntis, *I. part. prez. vb. congruo. II. adj. potrivit, just, conform.*

congruenter, *adv. potrivit.*

congruentia, -ae, *s.f. acord, potrivire, concordanță.*

congruō, -ēre, -gruī, *vb. 1. a se întâlni 2. a se înțelege, a se potrivi.*

congruus, -a, -um, *adj. potrivit, conform.*

coniciō, -ēre, -iēcī, -iectum, *vb. 1. a arunca, a azvârli, a alunga, a împinge 2. a aduna 3. a vâri 4. a presupune, a ghici.*

coniectănea, -ōrum, *s.n. pl. presupuneri.*

coniectātiō, -ōnis, *s.f. presupunere, ipoteză.*

coniectiō, -ōnis, *s.f. 1. aruncare 2. tălmăcire 3. (fig.) comparație 4. recapitulare.*

coniectō, -āre, *vb. 1. a aduce 2. a presupune, a se gândi 3. a prezice.*

conietor, -ōris, *s.m. 1. cel care explică 2. tălmăci de vise.*

conietrix, -īcis, *s.f. ghicitoare.*

coniectūra, -ae, *s.f. 1. presupunere, supoziție 2. cunoaștere 3. interpretare a viselor 4. (ret.) argumentare din presupuneri.*

coniectus, -ūs, *s.m. 1. aruncare, îngrămădire 2. combinare 3. presupunere.*

conifer, -era, -erum, *adj. conifer.*

coniuga, -ae, *s.f. soție.*

coniulgālis, -e, *adj. conjugal.*

coniugātiō, -ōnis, *s.f. 1. amestec, unire 2. înrudire (de cuvinte).*

coniugium, -iī, *s.n. 1. unire, căsătorie, împerechere 2. (fig.) soț, soție, pereche.*

coniugō, -āre, *vb. a uni, a lega, a căsători.*

coniunctim, *adv. în comun.*

coniunctiō, -ōnis, *s.f. 1. legătură, unire 2. prietenie, rudenie, căsătorie 3. (gram.) conjuncție.*

coniunctus¹, -a, -um, *adj. 1. învecinat, apropiat, comun 2. înrudit 3. constant 4. căsătorit.*

coniungō, -ēre, -iunxī, -iunctum, *vb. 1. a lega, a uni 2. a se căsători.*

coniūrātiō, -ōnis, *s.f. conspirație, complot, alianță, legare prin jurământ.*

coniūrātus, -a, -um, *I. adj. care se înțelege cu alții. II. s.m. pl. conspiratori.*

coniūrō, -āre, *vb. 1. a jura împreună 2. a se alia cu 3. a complota.*

coniūx, -ugis, *s.m. soț, s.f. soție, logodnică, amantă, femele, la pl. soții.*

cōnīventia, -ae, *s.f. indulgență.*

cōnīvēō, -ēre, -nīvī, *vb. 1. a clipi, a închide ochii 2. (fig.) a se face că nu vede.*

connexiō, -ōnis, *s.f. legătură, concluzie.*

connexivus, -a, -um, *adj. (gram.) copulativ.*

connexum, -ī, *s.n. raționament.*

connexus, -ūs, *s.m. legătură.*

connītor, -nīti, -nisus sum, *vb. dep. 1. a se strădui 2. a obține prin efort.*

connubiālis, -e, *adj. conjugal, nupțial.*

connubium, -iī, *s.n.* drept de căsătorie, căsătorie.
connudatus, -a, -um, *adj.* dezbrăcat, gol.
cōnōpēum, -ī, *s.n.* perdea.
cōnor, -ārī, -ātus sum, *vb. dep.* 1. a încerca 2. a se sili.
conquassatiō, -ōnis, *s.f.* zguduire.
conquassō, -āre, *vb.* 1. a scutura 2. a zdruncina.
conqueror, -querī, -questus sum, *vb. dep.* a se plânge, a deplânge.
conquestiō, -ōnis, *s.f.* 1. plângere, jelire 2. reclamație.
conquestus, -ūs, *s.m.* plângere, plânset.
conquiescō, -ēre, -quēvī, -quiētum, *vb.* 1. a înceta 2. a se odihni, a-și găsi liniștea.
conquīrō, -ēre, -quīsivī, -quīsītum, *vb.* 1. a căuta 2. a aduna.
conquīsitiō, -ōnis, *s.f.* 1. căutare, adunare 2. recrutare, înrolare.
conquīsitor, -ōris, *s.m.* 1. cel ce recrutează 2. inspector, iscoadă 3. căutător.
consalūtatiō, -ōnis, *s.f.* salut militar.
consalūtō, -āre, *vb.* a saluta (împreună), a aclama.
consānescō, -ēre, -sanuī, *vb.* a se vindeca.
consanguinea, -ae, *s.f.* soră.
consanguineus, -a, -um, *adj.* de același sânge, înrudit.
consanguinitās, -ātis, *s.f.* 1. rudenie 2. comunitate de origine.
consauciō, -āre, *vb.* a răni grav.

conscelerō, -āre, *vb.* a pângări, a profana.
conscendō, -ēre, -scedī, -scensum, *vb.* 1. a se urca 2. a se înălța.
conscensiō, -ōnis, *s.f.* imbarcare.
conscientia, -ae, *s.f.* 1. cunoaștere, cunoștință 2. părere, convingere, înțelegere, sentiment 3. conștiință.
conscindō, -ēre, -scidī, -scissum, *vb.* a sfâșia.
consciō, -īre, *vb.* a ști bine.
consciscō, -ēre, -scivī, -scītum, *vb.* 1. a hotări 2. a săvârși.
conscius, -a, -um, *adj.* 1. martor, confident, complice 2. conștient de.
conscribō, -ēre, -scripsī, -scriptum, *vb.* 1. a recruta, a înscrie pentru recrutare 2. a scrie, a redacta, a compune.
conscriptiō, -ōnis, *s.f.* text, expunere, scriere, operă.
consecratiō, -ōnis, *s.f.* 1. consacrare 2. zeificare, apoteoză a împăraților 3. ceremonie magică.
consecrō, -āre, *vb.* 1. a închina unei divinități 2. a diviniza, a zeifica 3. a consacra, a dedica 4. a atribui zeilor.
consectarius, -a, -um, *I. adj.* care se deduce logic. *II. s.n. pl.* concluzii.
consectatiō, -ōnis, *s.f.* urmărire, căutare.
consector, -ārī, -ātus sum, *vb. dep.* 1. a urmări, a tinde spre 2. a căuta să câștige.
consecue, *adv.* ca urmare.
consecutiō, -ōnis, *s.f.* 1. consecință, efect, concluzie 2.

(*ret.*) legătură, ordine 3.
dobândire.

consēdō, -āre, vb. a potoli.

consenescō, -ēre, -senuī, vb. 1.
a îmbătrâni 2. a se strica (din
cauza vechimii), a slăbi, a se
uza.

consensiō, -ōnis, s.f. 1.
unanimitate, înțelegere,
armonie 2. complot.

consensus, -ūs, s.m. 1.
înțelegere, acord, unanimitate
2. conspirație.

consentāneus, -a, -um, l. adj.
potrivit, conform, firesc II. *s.n.*
pl. împrejurări prielnice.

**consentiō, -īre, -sensī, -
sensum, vb. 1.** a fi de aceeași
părere, a fi de acord 2. a
conspira, a unelti 3. a se potrivi,
a nu se contrazice.

consequenter, adv. potrivit, în
mod consecvent.

**consequor, -sequī, -secūtus
sum, vb. (cu Ac.) 1.** a urma, a
urmări 2. a asculta, a se supune
3. a ajunge (pe cineva), a
întâlni, (*fig.*) a egala 4. a
dobândi, a obține.

**conserō¹, -ēre, -seruī, -sertum,
vb. 1.** a uni, a lega 2. a angaja o
luptă 3. a forma, a îmbina.

**conserō², -ēre, -sēvī, -situm,
vb. 1.** a semăna, a planta 2.
(*fig.*) a umple, a încărca.

consertē, adv. înlăntuit.

conserva, -ae, s.f. tovarășă de
sclavie.

conservātiō, -ōnis, s.f. păstrare,
respectare, menținere,
conservare.

conservātor, -ōris, s.m.
ocrotitor, salvator.

conservātrix, -īcis, s.f.
păstrătoare.

conservō, -āre, vb. 1. a păstra 2.
a respecta, a menține.

conservulus, -ī, s.m. tovarăș de
sclavie.

consessor, -ōris, s.m. cel ce stă
alături de cineva, vecin.

consessus, -ūs, s.m. întrunire,
adunare.

considerantia, -ae, s.f. atenție
mare.

considerātē, adv. cu
înțelepciune.

consideratiō, -ōnis, s.f.
observare, examinare.

considērō, -āre, vb. 1. a observa
atent, a examina, a cerceta 2. a
se gândi.

considō, -ēre, -sedī, -sessum, vb.
1. a se așeza 2. a se întruni 3. a
se stabili, a se instala 4. a se
prăbuși, a cădea 5. a înceta.

consignātiō, -ōnis, s.f. dovadă
scrisă.

consignō, -āre, vb. 1. a sigila 2.
a însemna, a nota, a
consemna, a certifica.

consilescō, -ēre, -uī, vb. a
tăcea.

consiliārius, -a, -um, adj.
sfătuitor.

consiliātor, -ōris, s.m. sfetnic.

consilior, -ārī, -ātus sum, vb.
dep. 1. a delibera 2. a (se)
sfătui.

consilium, -iī, s.n. 1. deliberare,
dezbatere 2. plan, proiect,
intenție, hotărâre 3. plan militar,
strategemă 4. sfat, părere 5.
mintă, inteligență, înțelepciune,
judecată.

consimilis, -e, adj. asemănător,
leit.

consimiliter, *adv.* în mod asemănător.

consipiō, -ĕre, -uī, *vb.* a se stăpâni.

consistō, -ĕre, -stītī, -stītum, *vb.* 1. a se opri, a înceta, a se așeza, (*fig.*) a insista, a stăruia 2. a se prezenta, a se menține, a rămâne 3. a fi calm 4. a exista, a fi 5. a consta, a se întemeia.

consitūra, -ae, *s.f.* plantare, sădire, însămânțare.

consitus, -a, -um, *I. part. perf. vb. consero*² *II. adj.* plin, încărcat.

consobrina, -ae, *s.f.* verișoară.

consobrinus, -ī, *s.m.* verișor.

consocer, -ĕrī, *s.m.* cuscru.

consociātiō, -ōnis, *s.f.* unire, asociere, alianță.

consociō, -āre, *vb.* a uni, a asocia.

consōlātiō, -ōnis, *s.f.* 1. consolare, ușurare 2. încurajare 3. discurs de consolare.

consōlator, -ōris, *s.m.* cel care consolează.

consolidō, -āre, *vb.* a consolida.

consōlor, -ārī, -ātus sum, *vb. dep.* 1. a mângâia, a consola, a asigura, a încuraja 2. a calma, a ușura, a îndulci, a compensa.

consumniō, -āre, *vb.* a visa.

consonantia, -ae, *s.f.* concordanță, acord.

consonō, -āre, -sonuī, *vb.* 1. a răsună 2. a corespunde, a fi în consonanță.

consors, -tis, *I. adj.* care are parte egală, comoștenitor, coproprietar. *II. s.m.* 1. frate, rudă, (*f.*) soră 2. (*cu G. sau în și Abl.*) tovarăș, coleg, complice 3. *consors thalami* -soție.

consortiō, -ōnis, *s.f.* 1. asociație, asociere, împărțire, comunitate 2. asemănare.

consortium, -iī, *s.n.* 1. participare, împărțire, comunitate 2. relație, simpatie.

conspectus, -ūs, *s.m.* 1. privire, vedere 2. prezență, apropiere. 3. observare, examinare, cercetare.

conspergō, -ere, -spersī, -spersum, *vb.* a stropi, a uda.

conspiciendus, -a, -um, *adj.* remarcabil, de seamă.

conspiciō, -ĕre, -spexī, -spectrum, *vb.* 1. a privi, a avea în față, (*pas.*) a atrage atenția, a fi remarcat 2. a zări, a observa, a vedea 3. a lua în considerare.

conspicor, -ārī, -ātus sum, *vb. dep.* a vedea, a observa.

conspiciuus, -a, -um, *adj.* 1. vizibil 2. remarcabil, important.

conspiratiō, -ōnis, *s.f.* 1. înțelegere, armonie, unison 2. conspirație, complot.

conspīratus, -ūs, *s.m.* înțelegere, armonie, acord.

conspīrō, -āre, *vb.* 1. a se înțelege, a se pune de acord 2. a unelti, a complota 3. a răsună, a suna împreună.

conspiro², *-āre*, *vb.* a strânge, a aduna.

conspurcō, -āre, *vb.* a murdări, (*fig.*) a păngări.

constabiliō, -īre, *vb.* a aranja temeinic, a stabili, a întări.

constans, -ntis, *adj.* 1. statornic, ferm, stabil, permanent. 2. calm 3. care se potrivește 4. (*ret.*) echilibrat, coerent.

constanter, *adv.* 1. statornic, constant 2. perseverent 3. judicios, înțelept.

constantia, -ae, *s.f.* 1. statornicie, constanță 2. calm, siguranță 3. consecvență, acord.

constellatiō, -ōnis, *s.f.* configurație a stelelor.

consternatiō, -ōnis, *s.f.* 1. spaimă 2. răzvrătire.

consternō1, -āre, *vb.* 1. a înspăimânta 2. a scoate din minți.

consterno², -ere, -strāvī, -strātum, *vb.* 1. a acoperi, a așterne 2. a culca la pământ.

constipō, -āre, *vb.* a strânge, a aduna, a îngrămădi.

constituō, -ēre, -stitui, -stitutum, *vb.* 1. a așeza, a pune 2. (*mil.*) a așeza în formație 3. a clădi, a ridica 4. a începe, a întemeia 5. a face, a numi 6. a hotărî, a stabili, a porunci.

constitutiō, -ōnis, *s.f.* 1. constituție fizică, structură, caracter, condiție 2. statut, dispoziție, instituție 3. (*ret.*) fondul problemei 4. definiție

constitutor, -ōris, *s.m.* creator, întemeietor.

constitūtum, -ī, *s.n.* lege, convenție, tratat, acord, înțelegere, învoială.

constō, -āre, -stiti, *vb.* 1. a se opri, a sta 2. a se menține, a stăru, a rămâne (într-o stare). a se ține tare 3. a fi, a exista, a consta, a fi alcătuit 4. a depinde 5. a se potrivi 6. a fi sigur, (*impers.*) e evigent, (*cu D.*) a fi hotărât 7. (*cu Abl. sau G.*) a

costa 8. a fi de acord, a corespunde.

constrepō, -ēre, -uī, -ītum, *vb.* a răsună, a face larmă.

constrictus, -a, -um, *l. part. perf. vb. constringo. II. adj.* 1. încruntat 2. dens, întărit 3. strâns, îndesat.

constringō, -ēre, -strinxī, -strictum, *vb.* 1. a lega, a strânge 2. a împiedica, a ține în frâu, a înlănțui.

constructiō, -ōnis, *s.f.* construcție, alcătuire, așezare, structură.

construō, -ēre, -struxī, -structum, *vb.* 1. a aduna, a îngrămădi, a acumula 2. a construi, a alcătui.

construpō, -āre, *vb.* a viola, a corupe.

consuādeō, -ēre, *vb.* a sfatui, a îndemna stăruitor.

consuāsor, -ōris, *s.m.* sfatuitor, sfetnic, consilier.

consuāviō, -āre, *vb.* a săruta.

consūdō, -āre, *vb.* a asuda.

consuēfaciō, -ēre, -fēcī, -factum, *vb.* a deprinde, a obișnui.

consuescō, -ēre, -suēvī, -suētum, *vb.* a deprinde, a se obișnui.

consuētūdō, -inis, *s.f.* 1. obicei, uz 2. legătură, comunitate, raporturi strânse.

consul, -ulis, *s.m.* 1. consul 2. proconsul.

consularis, -e, *adj. I.* consular, de consul. *II. s.m.* fost consul devenit guvernator al unei provincii.

consulātus, -ūs, *s.m.* consulat.

consulō, -ēre, -suluī, -sultum, vb. 1. a dezbate, a delibera, a discuta, a examina 2. (*cu D.*) a se ocupa de, a avea grijă 3. a lua măsuri 4. a cere sfat, a consulta 5. a încuviința, a lăuda, a fi mulțumit de.

consultātiō, -ōnis, s.f. 1. discuție, deliberare 2. problemă 3. consultație 4. îndoială.

consultātum, -ī, s.n. dezbatere, decret.

consultē, adv. cu judecată.

consultō¹, adv. într-adins.

consultō², -āre, vb. 1. a delibera, a se sfatui, a cerceta 2. a se ocupa de 3. a consulta, a întreba.

consultum, -ī, s.f. 1. plan, proiect 2. hotărâre, decret 3. consultarea unui oracol 4. oracol, răspunsul oracolului.

consultus, -a, -um, I. part. perf. vb. consulo. II. adj. priceput, dibaci, iscusit, chibzuit. III. *s.m.* jurisconsult.

consummābilis, -e, adj. perfectibil.

consummātiō, -ōnis, s.f. 1. adunare, sumă, total 2. consumare, sfârșit 3. împlinire, perfecțiune 4. îngrămădire, concentrare.

consummō, -āre, vb. 1. a aduna, a însuma 2. a termina, a îndeplini 3. a perfecționa, a desăvârși.

consūmō, -ēre, -sumpsī, -sumptum, vb. 1. a consuma, a mânca 2. a risipi, a ruina, a ucide, (*pas.*) a muri 3. a întrebuința, a consuma, a cheltui, a da 4. a termina, a epuiza.

consumptiō, -ōnis, s.f. 1. epuizare 2. folosire.

consumptor, -ōris, s.m. cel ce distruge.

consurgō, -ēre, -surrexī, -surrectum, vb. a se ridica, a se înălța.

consurrectiō, -ōnis, s.f. ridicare în picioare.

consusurrō, -āre, vb. a şușoti cu cineva.

contābescō, -ēre, -buī, vb. a se topi, (*fig.*) a pieri, a se mistui.

contabulātiō, -ōnis, s.f. 1. podea 2. etaj.

contabulō, -āre, vb. a podi, construi din scânduri, a etaja.

contactus¹, -a, -um, I. part. perf. vb. contingo. II. adv. 1. pătat 2. contaminat, infectat.

contactus², -ūs, s.m. 1. atingere, contact 2. influență nefastă, molipsire.

contages, -is, s.f. atingere.

contāgiō, -ōnis, s.f. 1. atingere, contact, legătură 2. (*fig.*) complicitate 3. infectare.

contāgium, -iī, s.n. 1. contact, atingere, influență 2. molipsire.

contāminō, -āre, vb. 1. a amesteca 2. a mânji, a întina, a corupe, a dezonora.

contātiō, s.f. v. cunctatio.

contegō, -ēre, -texī, -tectum, vb. 1. a acoperi 2. a ascunde.

contemerō, -re, vb. a păta, a dezonora, a pângări.

contemnificus, -a, -um, adj. disprețuitor.

contemnō, -ēre, -tempstī, -temptum, vb. a nu ține seama, a disprețui, a brava.

contemperō, -āre, vb. a amesteca, a tempera, a adapta.

contemplătiō, -ōnis, s.f. 1. cercetare, contemplare, privire 2. ochire 3. luare în considerare.

contemplătivus, -a, -um, adj. contemplativ, teoretic.

contemplător, -ōris, s.m. 1. cel ce observă, cel ce contemplă 2. țințaș.

contemplātus, -ūs, s.m. contemplare.

contemplor, -ārī, vb. dep. a privi atent, a observa.

contemptim, adv. cu dispreț.

contemptiō, -ōnis, s.f. dispreț.

contemptor, -ōris, s.m. cel ce disprețuiește.

contemptus, -ūs, s.m. disprețuire, desconsiderare.

contendō, -ēre, -tendī, -tentum, vb. 1. a întinde, a încorda 2. a se strădui 3. a arunca 4. a străbate un drum, a se îndrepta 5. a se întinde 6. a se lua la întrecere, a lupta 7. a compara, a opune 8. a solicita insistent, a reclama, a pretinde, a susține.

contenebrascō, -ēre, -vb. a se întuneca.

contentē¹, adv. cu încordare.

contentē², adv. cu economie.

contentiō, -ōnis, s.f. 1. încordare, efort, năzuință, tensiune 2. comparație, antiteză 3. dispută, conflict, luptă.

contentiōsē, adv. cu îndârjire, cu încăpățănare.

contentiōsus, -a, -um, adj. încăpățânat, dârz, certăreț.

contentus, -a, -um, l. part. perf. vb. contendo și contineo. II. adj. 1. mulțumit, satisfăcut 2. încordat, întins.

conterminus, -a, -um, l. adj. vecin, apropiat de. **II. s.n.** hotar.

conterō, -ēre, -trivī, -tritum, vb. 1. a freca, a pisa, a strivi 2. a cheltui, a uza, a toci 3. a pierde timpul.

conterraneus, -a, -um, adj. compatriot.

conterreō, -ēre, -uī, -itum, vb. a îngrozi, a înspăimânta.

contestātiō, -ōnis, s.f. 1. atestare, mărturie, declarație cu martori 2. implorare.

contestor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a lua ca martor, a invoca 2. a începe o dezbatere.

contexō, -ēre, -texuī, -textum, vb. 1. a țese, a împleti, a îmbina, a uni 2. a alcătui, a urzi.

contextē, adv. cu legătură.

contextim, adv. strâns.

contextus, -ūs, s.m. 1. alcătuire, structură, 2. (fig.) înlănțuire, ordine.

conticescō, -ēre, -ticuī, vb. 1. a tăcea 2. (fig.) a înceta, a se potoli.

contignātiō, -ōnis, s.f. schelă, etaj.

contiguus, -a, -um, adj. apropiat, învecinat, accesibil.

continens, -ntis, adj. 1. apropiat, învecinat 2. următor 3. neîntrerupt 4. cumpătat, reținut 5. principal.

continenter, adv. 1. continuu, neîntrerupt 2. cumpătat.

continentia, -ae, s.f. 1. cumpătare, chibzuială 2. vecinătate 3. conținut.

contineō, -ēre, -tinuī, -tentum, vb. 1. a păstra, a ține, a menține, a susține 2. a păstra pentru sine, a nu spune 3. a

cuprinde, a conține, a avea **4.** (*pas. cu Abl.*) a consta, a fi format, a depinde de, a se baza pe **5.** a opri, a reține **6.** (*pas.*) a se învecina, a comunica cu **7.** a lega, a uni.

contingō, -ēre, -tīgī, -tāctum, vb.

1. a atinge, a ajunge **2.** a se învecina, a se întinde până la, a fi înrudit **3.** a avea legătură, a se referi la **4.** a se întâmpla, a rezulta **5.** (*unipers.*) a-i fi dat/îngăduit **6.** a gusta, a mânca **7.** a apuca, a prinde.

continuātiō, -ōnis, s.f.

continuare, înlănțuire, continuitate.

continuē, adv. neîntrerupt.

continuitās, -ātis, s.f.

continuitate.

continuō1, adv. **1.** îndată **2.**

mereu.

continuō², -āre, vb. **1.** a săvârși

ceva neîntrerupt, a continua, a rămâne **2.** a lega, a uni, a forma un tot, a construi **3.** a anexa, a extinde **4.** a face să urmeze.

contīnuus, -a, -um, l. adj. **1.**

învecinat, legat, înlănțuit **2.**

neîntrerupt **3.** (*fig.*) neobosit **4.**

cuprins, adunat, îngrămadit. **II.**

s.m. prieten devotat.

contiō, -ōnis, s.f. **1.** adunare **2.**

discurs.

contiōnārius, -a, -um, adj.

privitor la adunările poporului, adunat în for.

contiōnātor, -ōris, s.m. vorbitor

care fletează poporul,

demagog.

contonat, vb. *impers.* tună tare.

contorqueō, -ēre, -torsī, -

tortum, vb. **1.** a întoarce, a

suci, a răscoli, a îndrepta **2.** a arunca.

contortiō, -ōnis, s.f. **1.** aruncare, răsucire **2.** (*stil.*) obscuritate.

contortiplicatus, -a, -um, adj.

complicat, întortocheat.

contortulus, -a, -um, adj.

încurcat, confuz.

contrā¹, prep. (cu Ac.) **1.** în față

2. față de **3.** împotriva, contra.

contrā², adv. **1.** în față **2.** pe de

altă parte, în schimb **3.**

împotriva, contrar **4.** contra, cu dușmănie.

contractābiliter, adv. cu finețe, lesne, ușor.

contractē, adv. restrâns.

contractiō, -ōnis, s.f. **1.**

strângere **2.** concizie, scurtime, reducere.

contractus¹, -a, -um, l. part.

perf. vb. **contraho.** **II. adj.** **1.**

strâmt, îngust, scurt **2.**

contractat, paralizat **3.** (*fig.*)

econom, moderat.

contractus², -ūs, s.m. **1.**

contractie, strângere **2.** început,

contractare, angajare, contract.

contrādicō, -ēre, -dīxī, -dictum,

vb. (cu D.) a contrazice, a se

împotrivi.

contrādictiō, -ōnis, s.f. obiecție,

contrazicere,

replică.

contrahō, -ēre, -traxī, -tractum,

vb. **1.** a aduna, a concentra **2.** a

da naștere, a provoca **3.** a

atrage asupra sa, a încerca, a

suferi **4.** a avea de-a face, a

face o tranzacție, a contracta **5.**

a reduce, a strânge, a micșora.

contrāpōnō, -ēre, -posui, vb. a

opune.

contrāpositum, -ī, s.n. antiteză.

contrăriē, *adv.* contrar.

contrarius, -a, -um, *adj.* 1. care se află în față/în partea opusă 2. opus, contrar 3. dăunător, ostil, dușmănos.

contrascrībō, -ēre, *vb.* a controla.

contrectātiō, -ōnis, *s.f.* 1. atingere 2. sustragere.

contrectō, -āre, *vb.* 1. a atinge, a pipăi 2. a se atinge.

contremiscō, -ēre, -tremuī, *vb.* a începe să tremure, a tremura, a șovăi, (*fig. cu Ac.*) a se teme de.

contremō, -ēre, *vb.* a tremura, a se înspăimânta.

contremulus, -a, -um, *adj.* tremurător.

contribuō, -ēre, -buī, -būtum, *vb.* 1. a uni, a adăuga 2. a contribui, a da.

contristō, -āre, *vb.* a (se) întrista, a amări.

conritiō, -ōnis, *s.f.* întristare, descurajare.

conritus, -a, -um, *I. part. perf. vb. contero. II. adj.* obișnuit, banal, cunoscut.

contrōversia, -ae, *s.f.* 1. proces 2. discuție, polemică, controversă.

contrōversiōsus, -a, -um, *adj.* litigios, contestabil.

controversor, -ārī, *vb. dep.* a discuta în contradictoriu.

contrōversus, -a, -um, *adj.* 1. îndoielnic 2. contrar.

contrucidō, -āre, *vb.* a masacra.

contruncō, -āre, *vb.* a măcelări.

contubernālis, -is, *s.m.* 1. soldat care stă în același cort, tovarăș de arme 2. aghiotant 3. coleg, camarad.

contubernium, -iī, *s.n.* 1.

legătură, prietenie, camaraderie

2. căsătorie între sclavi

3. concubinaj

4. cort, locuință comună

5. conviețuire.

contueor, -ērī, -tuitus sum, *vb. dep.* a privi atent.

contuitus, -ūs, *s.m.* privire, considerare.

contuli, *perf. vb. confero.*

contumācia, -ae, *s.f.* 1. trufie, orgoliu 2. încăpățănare, perseverență 3. contumacie.

contumāciter, *adv.* 1. cu dispreț 2. cu încăpățănare.

contumax, -ācis, *adj.* 1. trufaș, obraznic, amenințător 2. nesupus, încăpățânat.

contumēlia, -ae, *s.f.* insultă.

contumeliōsē, *adv.* în mod jignitor.

contumēliōsus, -a, -um, *adj.* injurios, jignitor.

contumulō, -āre, *vb.* a îngropa.

contundō, -ēre, -tudi, -tusum, *vb.* 1. a sfărâma, a zdrobi, a pisa

2. a învinge 3. a vlăgui.

conturbātiō, -ōnis, *s.f.* tulburare, amărăciune.

conturbō, -āre, *vb.* 1. a tulbura, a răscoli 2. a neliniști 3. a da faliment.

contus, -ī, *s.m.* băț, țepușă, prăjină, cange.

contūsiō, -ōnis, *s.f.* zdrobire, contuzie.

contūsum, -ī, *s.n.* contuzie.

cōnūbiālis, -e, *adj.* conjugal, nupțial.

cōnus, -ī, *s.m.* 1. con 2. coif 3. cadran solar.

convalescō, -ēre, -valuī, *vb.* a se însănătoși, a se întări.

convallis, -is, s.f. vale
împrejmuată de înălțimi.

convallō, -āre, vb. a înconjura, a încercui.

convariō, -āre, vb. a impestrita, a diferi mult.

convectō, -āre, vb. a căra laolalta.

convector, -ōris, s.m. tovarăș de călătorie.

convehō, -ēre, -vexī, -vectum, vb. a transporta.

convellō, -ēre, -vellī, -vulsum, vb. 1. a smulge, a scoate, a desprinde 2. (fig.) a zgudui, a clătina.

convena, -ae, s.m. venetic.

convenienter, adv. potrivit cu.

convenientia, -ae, s.f. armonie, acord deplin.

conveniō, -īre, -vēnī, -ventum, vb. 1. a se aduna, a se întâlni 2. a se aplica.

a depinde de 3. a vizita 4. a fi de acord, a se înțelege, (*unipers.*) s-a stabilit 5. a se potrivi.

conventicius, -a, -um, adj. întâmplător, trecător.

conventiculum, -ī, s.n. 1. adunare mica 2. loc de întrunire.

conventiō, -ōnis, s.f. 1. adunare a poporului 2. convenție, păcat.

conventum, -ī, s.n. convenție, tratat, învoială.

conventus, -ūs, s.m. 1. adunare 2. întâlnire 3. tribunal 4. colonie romană 5. înțelegere.

converberō, -āre, vb. 1. a lovi cu putere 2. a biciui.

converrō, -ēre, -verrī, -versum, vb. a mătura, a curăța.

conversātiō, -ōnis, s.f. 1. întrebuințare curentă 2. ședere,

locuire, loc de ședere 3. legătură, intimitate, raporturi.

conversiō, -ōnis, s.f. 1. mișcare în cerc, învârtire, repetare 2. schimbare, transformare, traducere 3. (*ret.*) perioadă.

conversō, -āre, vb. a întoarce mereu.

convensor, -ārī, -ātus sum, vb. *dep.* a locui, a sălășlui, (*cu D. sau cum și Abl.*) a trăi cu.

convertō, -ere, -vertī, -versum, vb. 1. a întoarce, a îndrepta, a răsuși 2. (*refl.*) a se îndrepta 3. a schimba, a preface 4. a traduce.

convestiō, -īre, vb. a îmbrăca, a acoperi.

convexiō, -ōnis, s.f. sferă, boltă, rotunjime.

convexō, -āre, vb. a chinui, a apăsa tare.

convexus, -a, -um, adj. 1. convex, concav, rotunjit, circular 2. înclinat, adâncit.

conviciātor, -ōris, s.m. cel care insultă.

convicior, -ārī, -ātus sum, vb. *dep.* a insulta, a certa.

convicium, -iī, s.n. 1. strigăt, zgomot 2. batjocură, insultă.

convictiō, -ōnis, s.f. conviețuire, intimitate, (*pl.*) comeseni, intimi.

convictor, -ōris, s.m. comesean, amic intim.

convictus, -ūs, s.m. 1. conviețuire, intimitate 2. ospăț.

convincō, -ēre, -viciī, -victum, vb. 1. a dovedi vinovăția 2. a arata clar.

convinctiō, -ōnis, s.f. (*gram.*) conjuncție.

convisō, -ēre, vb. a examina.

convīva, -ae, *s.m. și f.*
comesean, oaspete.
convīvalis, -e, *adj.* de masă, de ospăț.
convīvātor, -ōris, *s.m.* amfitrion.
convīvium, -iī, *s.n.* 1. banchet 2. comeseni.
convīvō, -ēre, *vb.* 1. a trăi cu, a fi contemporan cu 2. a mânca împreună cu.
convīvor, -ārī, -ātus sum, *vb.*
dep. a da un banchet, a lua parte la un banchet.
convocātiō, -ōnis, *s.f.* apel.
convocō, -āre, *vb.* a chema, a convoca, a întruni.
convolō, -āre, *vb.* a alerga împreună.
convolvō, -ēre, -volvī, *vb.* 1. a învârti, a încolăci 2. a rostogoli, a se roti.
convulnerō, -āre, *vb.* a răni.
convulsiō, -ōnis, *s.f.* spasm.
convulsus, -a, -um, *I. part. perf. vb. convello. II. adj.* 1. rănit 2. încordat, silit, care are spasme.
cooperātiō, -ōnis, *s.f.* colaborare.
cooperculum, -ī, *s.n.* copac.
cooperiō, -ire, -ruī, -rtum, *vb.* 1. a acoperi 2. a coplesi.
cooptatiō, -ōnis, *s.f.* cooptare.
cooptō, -āre, *vb.* a coopta.
coorior, -orīrī, -ortus sum, *vb.*
dep. 1. a se naște, a se produce 2. a se ridica, a se porni.
coortus, -ūs, *s.m.* naștere, apariție.
cōpa, -ae, *s.f.* cârciumăreasă.
cophinus, -ī, *s.m.* coș.
cōpia, -ae, *s.f.* 1. bogăție, avere 2. mulțime, cantitate mare, abundență 3. (*pl.*) trupe, armată

4. alimente, provizii 5. posibilitate, permisiune 6. zeița belșugului.
cōpiōsē, *adv.* din belșug.
cōpiōsus, -a, -um, *adj.* bogat.
copis, -idis, *s.f.* iatagan.
coplatus (copulatus), *part. prez. vb. copulo.*
coprea, -ae, *s.m.* bufon.
cops, -is (**copis**, -e), *adj.* bogat, îmbelșugat.
copta, -ae, *s.f.* plăcintă.
coptoplacenta, -ae, *s.f.* prăjitură.
copula, -ae, *s.f.* 1. legătură, lanț, zgardă 2. cârlig 3. (*fig.*) căsătorie, prietenie.
cōpulātē, *adv.* într-un cuvânt.
copulatiō, -ōnis, *s.f.* unire.
cōpulō, -āre, *vb.* a lega, a uni.
coqua, -ae, *s.f.* bucătăreasă.
coquīna, -ae, *s.f.* bucătărie, artă culinară.
coquīnārius, -a, -um, *adj.* de bucătărie.
coquitatiō, -ōnis, *s.f.* coacere.
coquō, -ēre, **coxī**, **coctum**, *vb.*
1. a găti, a prepara, a topi 2. a arde, a seca, a coace 3. a mistui 4. a pune la cale, a unelti 5. a chinui.
coquus, -ī, *s.m.* bucătar.
cor, -dis, *s.n.* 1. inimă, suflet 2. stomac 3. minte.
coralium, -iī, *s.n.* coral.
cōram¹, *prep. (cu Abl.)* în fața, în prezența.
cōram², *adv.* în față, înaintea.
corax, -acis, *s.m.* 1. corb 2. mașină de război.
corbis, -is, *s.m. și f.* coș.
corbīta, -ae, *s.f.* corabie de transport.
corcillum, -ī, *s.n.* inimioară.
corculum, -ī, *s.n.* inimioară.

corculus, -a, -um, *adj.* deștept, inteligent.
cordâtē, *adv.* cu înțelepciune.
cordātus, -a, -um, *adj.* cuminte, inteligent.
cordax, -ācis, *s.m.* dans indecent, ritm săltăreț.
cordolium, -iī, *s.n.* jale, durere.
coriārius, -a, -um, *l. adj.* de piele. *II. s.m.* tăbăcar.
corium, -iī, *s.n.* 1. piele 2. coajă, scoartă 3. curea, bici.
corneolus, -a, -um, *adj.* 1. de corn 2. (*fig.*) solid, zdravăn.
cornescō, -ēre, *vb.* a întări.
corneus, -a, -um, *adj.* 1. din corn, cornut 2. uscat, tare, (*fig.*) prost, tâmpit.
cornicex, -inis, *s.m.* cel ce cântă din corn.
cornīcula, -ae, *s.f.* cioară mică.
corniculārius, -iī, *s.m.* soldat ce însoțea un ofițer, secretar.
cornifer, -era, -erum, *adj.* care are coarne.
corniger, -era, -erum, *adj.* cornut, care poartă coarne.
cornipēs, -pedis, *adj.* copitat, *s.m.* cal.
cornix, -īcis, *s.f.* cioară.
cornū, -ūs, *s.n.* 1. corn 2. copită 3. cioc 4. fildeș 5. cornul lunii 6. brațul unui fluviu 7. capăt, extremitate, vârf, pisc 8. aripa unei armate.
cornū cōpia, *loc. subst.* cornul abundenței.
cornūātus, -a, -um, *adj.* încovoiat.
cōrnūm, -ī, *s.n.* 1. lemn de corn 2. suliță.
cornus, -ī, *s.f.* 1. (*copac*) corn 2. suliță.

cornūtus, -a, -um, *adj.* care are coarne.
corolla, -ae, *s.f.* coroniță.
corollārium, -iī, *s.n.* 1. coroană de metal aurit oferită actorilor 2. dar, cadou.
corona, -ae, *s.f.* 1. coroană 2. cerc, (*fig.*) adunare 3. liniile unei armate 4. lanț de munți.
corōnālis, -e, *adj.* de coroană, al coroanei.
corōnāmen, -inis, *s.n.* coroană, ghirlandă.
corōnāmentum, -ī, *s.n.* plantă pentru coroane.
corōnāria, -ae, *s.f.* florăreasă.
corōnō, -āre, *vb.* 1. a împodobi cu coroane, a încorona 2. a înconjura.
corporalis, -e, *adj.* trupesc, (*fig.*) material.
corporeus, -a, -um, *adj.* 1. trupesc, al corpului, material 2. de carne, cărnos.
corporō, -āre, *vb.* 1. a da trup, (*pas.*) a se forma 2. a omori.
corpulentia, -ae, *s.f.* obezitate, corpolență.
corpulentus, -a, -um, *adj.* gras, mare.
corpus, -ōris, *s.n. l.* 1. corp, substanță 2. ființă 3. atom, moleculă 4. întreg, tot.
corpusculum, -ī, *s.n.* 1. corp slab 2. corpuscul, atom.
correctiō, -ōnis, *s.f.* 1. îndreptare, corectare, reformă 2. mustrare.
corrector, -ōris, *s.m.* cel care îndreaptă/corectează, reformator, cenzor.
corrēpō, -ēre, -psī, *vb.* a se strecura, a se târi.
correptē, *adv.* concis.

correptiō, -ōnis, s.f. 1. prindere
2. descreștere.

correptor, -oris, s.m. cel care
blamează.

corrīdeō, -ēre, vb. a râde.

corrīgō, -ēre, -rexī, -rectum, vb.
a îndrepta, a corecta, a repara,
a vindeca.

corripiō, -ēre, -ripuī, -reptum, vb. 1. a apuca, a prinde 2. a pune mâna pe, a înhăța 3. a mișca repede 4. a denunța, a acuza, a condamna 5. a reduce, a restrânge 6. (*fig.*) a mișca, a tulbura 7. a mâna, a cuprinde.

corrīvālis, -is, s.m. rival.

corrīvō, -āre, vb. a canaliza.

corrōborō, -āre, vb. 1. a întări, a consolida 2. a spori.

corrōdō, -ēre, -rosī, -rosum, vb.
a roade.

corrogō, -āre vb. a ruga, a aduna laolaltă prin rugăminți.

corrotundō, -āre, vb. a rotunji.

corrūgō, -āre, vb. a încreți.

corrumpō, -ēre, -rūpī, -ruptum, vb. 1. a distruge, a nimici 2. (*fig.*) a pierde, a ruina 3. a strica, a altera 4. a corupe, a mitui.

corruō, -ēre, -uī, vb. 1. a cădea, a se prăbuși 2. a îngrămădi.

corruptē, adv. greșit.

corruptēla, -ae, s.f. 1. corupere
2. corupător, seducător.

corruptiō, -ōnis, s.f. stricăciune,
alterare, seducție, corupere.

corruptor, -ōris, s.m. corupător,
seducător.

cortex, -icis, s.m. și f. 1. înveliș,
scoarță, coajă, pleavă,
carapace 2. plută.

cortīna, -ae, s.f. 1. căldare 2.
trepied 3. oracol, auditoriu 4.
cortină.

corvīnus, -a, -um, adj. de corb.

corvus, -ī, s.m. 1. corb 2. cârlig,
cange.

corylus, -ī, s.f. alun.

corymbifer, -era, -erum, adj.
încununat cu iederă.

corymbus, -ī, s.m. ciorchine de
iederă.

coryphaeus, -ī, s.m. corifeu,
(*fig.*) șef.

cōrytos, -ī, s.m. tol bă.

costa, -ae, s.f. coastă.

cothurnātus, -a, -um, adj. 1.
tragic 2. grandios, impunător.

cotīdiē, adv. zilnic.

covīnnārius, -iī, s.m. soldat care
luptă pe un car.

covinnus, -ī, s.m. 1. car de luptă
2. car, trăsură.

coxa, -ae, s.f. coapsă, femur.

coxendix, -icis, s.f. coapsă.

crambē, -ēs, s.f. varză.

crāpula, -ae, s.f. beție.

crās, adv. Măine.

crassāmentum, -ī, s.n. grosime.

crassē, adv. 1. necioplit,
grosolan 2. confuz, obscur.

crassescō, -ēre, vb. 1. a se
îngrășa, a se îngroșa 2. a se
condensa, a se întări.

crassitās, -ātis, s.f. grosime.

crassitiēs, -ēī, s.f. grosime.

crassitūdō, -inis, s.f. 1. grosime
2. densitate.

crassō, -āre (fără perf.), vb. a
îngroșa, (*pas.*) a se îndesi, a se
îngroșa.

crassundia, -ōrum, s.n. pl.
intestinul gros.

crassus, -a, -um, adj. 1. gros, gras, des, (aer) greu, dens 2. (*fig.*) necioplit, prost.
crastino, adv. mâine.
crastinus, -a, -um, I. adj. de mâine, viitor. II. *s.n.* ziua de mâine.
crătēr, -ēris, s.m. 1. vas mare 2. crater, prăpastie 3. bazin.
crătiō, -īre, vb. a grăpa.
creātiō, -ōnis, s.f. 1. procreație 2. numire, alegere.
creātor, -ōris, s.m. autor, creator, întemeietor, tată.
creātrix, -īcis, s.f. născătoare, creatoare, mamă.
crēber, -bra, -brum, adj. 1. des, numeros, frecvent 2. (*cu Abl.*) plin, bogat.
crēbescō, -ēre, -bruī, vb. a crește, a se îndesi, a se răspândi, a se zvoni.
crēbritās, -ātis, s.f. desime, frecvență, număr mare.
crēbriter, adv. frecvent.
crēbrō, adv. des, adesea.
credibilis, -e, adj. demn de crezare, verosimil.
crēdītor, -ōris, s.m. creditor.
crēdītum, -ī, s.n. datorie.
crēdō, -ēre, -dīdī, -dītum, vb. 1. a împrumuta 2. a da, a încredința 3. (*cu D.*) a se încrede, a se bizui 4. (*cu Ac.*) a crede, a socoti.
crēdulitās, -ātis, s.f. credulitate.
crēdulus, -a, -um, adj. 1. încrezător, credul 2. ușor de crezut.
crēmātiō, -ōnis, s.f. ardere.
crementum, -ī, s.n. creștere.
cremō, -āre, vb. a arde.
creō, -āre, vb. 1. a produce, a crea, a naște, (*fig.*) a pricinui, a

cauza 2. a alege, a numi într-o funcție.
creper, -era, -erum, adj. 1. întunecat, obscur 2. nesigur.
crepida, -ae, s.f. sandală.
crepidātus, -a, -um, adj. încălțat cu sandale.
crepīdō, -inis, s.f. 1. soclu, pedestal 2. țarm, dig, 3. promontoriu.
crēpis, -idis, s.f. sandală.
crepitō, -āre, vb. a pârâi, a clănțâni, a sfârâi, a zornâi.
crepitus, -ūs, s.m. zgomot, sunet muzical.
crepō, -āre, -uī, -itum, vb. 1. a produce un zgomot 2. a face să sune 3. a repeta, a se plânge.
crepundia, -ōrum, s.n. pl. 1. titirez 2. talisman 3. castaniete.
crepusculum, -ī, s.n. 1. amurg 2. lumină slabă, obscuritate.
crescō, -ēre, crēvī, crētum, vb. a se naște 2. a crește, a spori. 4. a se înălța.
crēta, -ae, s.f. 1. cretă, vopsea 2. fard 3. semn cu creta (pentru însemnarea zilelor fericite).
crētāceus, -a, -um, adj. amestecat cu cretă, cretos.
crētātus, -a, -um, adj. albit cu cretă, fardat.
crēteus, -a, -um, adj. de cretă, de argilă.
crētiō, -ōnis, s.f. primirea unei moșteniri, moștenire.
crībrārius (crībrātus), -a, -um, adj. cernut, fin.
crīmen, -inis, s.n. 1. acuzație 2. motiv, pretext 3. delict, greșeală, crimă.
crīminātiō, -ōnis, s.f. acuzație, calomnie.

crîminător, -ōris, *s.m.* acuzator, calomniator.

crîminor, -ārī, -ātus sum, *vb.dep.* a reproșa, a acuza.

crîminōsē, *vb.* cu patimă.

crîminōsus, -a, -um, *adj.* 1. învinuitor, acuzator, agresiv, satiric 2. demn de a fi învinuit, condamabil.

crînăle, -is, *s.n.* ac de păr, pieptene.

crînălis, -e, *adj.* de păr.

crîniger, -era, -erum, *adj.* pletos.

crîniō, -īre, *vb.* a acoperi cu păr, a încununa, (*pas.*) a avea plete.

crînis, -is, *s.m.* 1. păr 2. (*fig.*) lumină, strălucire, rază.

crînițus, -a, -um, *adj.* cu păr bogat.

crisis, -is, *s.f.* criză.

crisō, -āre, *vb.* a se fâțâi.

crispō, -āre, *vb.* 1. a ondula părul, a friza 2. a cizela.

crispulus, -a, -um, *adj.* cu păr ondulat.

crispus, -a, -um, *adj.* 1. creț, ondulat 2. (*fig.*) cizelat, lucrat cu artă 3. (*fig.*) suplu, vioi.

crista, -ae, *s.f.* 1. creastă 2. panaș 3. smoc.

criticus, -ī, *s.m.* critic.

crocinus, -a, -um, *adj.* de șofran, galben.

crōciō, -īre, *vb.* a croncăni.

crocodilinus, -a, -um, *adj.* de crocodil.

crocodilus, -ī, *s.m.* crocodil.

crocōta, -ae, *s.f.* veșmânt galben (pentru femei și preoții Cibelei).

crocum, -ī, *s.n.* 1. șofran 2. scenă.

crotalia, -ōrum, *s.n. pl.* cercei de perle.

cruciābilis, -e, *adj.* crud, chinuitor, penibil.

cruciābilitās, -ātis, *s.f.* tortură, chin, zbucium.

cruciābilitēr, *adv.* cu cruzime, în chinuri, chinuitor.

cruciāmentum, -ī, *s.n.* tortură, suferință.

cruciārius, -īī, *s.m.* spânzurat, (*fig.*) ticălos.

crucifigō, -ēre, -fixī, -fixum, *vb.* a răstigni.

cruciō, -āre, *vb.* a chinui, a tortura, a răstigni, (*pas.*) a fi îngrijorat, a suferi.

crūdēlis, -e, *adj.* necruțător, crud, îndârjit.

crūdēlitās, -ātis, *s.f.* cruzime.

crūdēlītēr, *adv.* cu cruzime.

crūdescō, -ēre, -duī, *vb.* a deveni mai violent, a se înăspri, a se aprinde.

crūditās, -ātis, *s.f.* 1. indigestie, exces de hrană 2. hrană indigestă.

crūdus, -a, -um, *adj.* 1. sângerând, crud, nefript, care se digeră greu 2. necopt, proaspăt, viguros 3. nelucrat, necizelat, necioplit, brut, obraznic 4. crud, aspru.

cruentē, *adv.* sângeros.

cruentō, -āre, *vb.* 1. a păta cu sânge, a însângera, a masacra 2. a răni.

cruentus, -a, -um, *l. adj.* 1. însângerat, sângeros, crud, crunt 2. roșu, sângeriu. *II. s.n. pl.* măcel.

cruor, -ōris, *s.m.* 1. sânge, pată de sânge 2. omor, măcel 3. (*fig.*) putere, viață.

cruppellārīi, -ōrum, *s.m. pl.* gladiatori gali.

crūrīfragius, -iī, s.m. cel căruia i s-au rupt picioarele drept pedeapsă.

crūs, crūris, s.n. 1. picior, labă 2. (*pl.*) stâlpii podului.

crusta, -ae, s.f. 1. înveliș, coajă, scoarță 2. tencuială, (*fig.*) aparență 3. basorelieu, în crustație.

crustārius, -iī, s.m. meșter în în crustații.

crustō, -āre, vb. a acoperi/a îmbrăca cu în crustații.

crustulārius, -iī, s.m. cofetar, plăcintar.

crustum, -ī, s.n. plăcintă, prăjitură.

crux, crucis, s.f. 1. cruce 2. (*fig.*) suferință, chin.

crypta, -ae, s.f. galerie subterană, grotă, boltă, criptă, cavou.

crystallinus, -a, -um, l. adj. de cristal. II. *s.n. pl.* vase de cristal.

crystallum, -ī, s.n. 1. cristal 2. gheață 3. perlă.

cubātiō, -ōnis, s.f. faptul de a sta culcat.

cubiculāris, -e, adj. de culcare, din camera de culcare.

cubicularius, -iī, s.m. sclav ce îngrijea camera de culcare.

cubiculum, -ī, s.n. 1. dormitor 2. loja împăratului (la spectacole).

cubīle, -is, s.n. 1. pat nupțial 2. cameră, locuință 3. bârlag, cuib.

cubital, -ālis, s.n. pernă (pusă sub cot în timpul mesei).

cubitalis, -e, adj. de un cot.

cubītō, -āre, vb. a se culca.

cubītum, -ī, s.n. (*unitate de măsură*) cot.

cubītus, -ī, s.m. 1. (*anat.*) cot 2. curbură, cot al unui râu.

cubītus², -ūs, s.m. 1. faptul de a dormi, culcatul 2. pat.

cubō, -āre, cubuī, cubītum, vb. 1. a fi culcat, a dormi 2. a sta la masă 3. a face dragoste 4. a fi bolnav 5. a fi înclinat 6. (*despre mare*) a fi calmă.

cubus, -ī, s.m. 1. cub 2. unitate de măsură 3. număr cubic.

cucullus, -ī, s.m. 1. glugă 2. cornet, pungă.

cuculus, -ī, s.m. 1. cuc 2. leneș, prostănac 3. curtezan.

cucuma, -ae, s.f. 1. căldare, ceaun 2. baie personală.

cucumis, -is (-ēris), s.m. castravete.

cucurbita, -ae, s.f. 1. dovleac 2. ventuză.

cūdō, -ēre, -dī, -sum, vb. 1. a bate, a lovi 2. a născoci, a plăsmui.

cūcūmodi, adv. de orice fel.

cūmodī, adv. de ce fel ?

cuius, -a, -um, pron. al (a, ai, ale) cui.

cūiscemodi, adv. oricum, de orice fel.

cuiusdammodi, adv. oricum.

cuiusmodi, adv. în ce fel ? de ce fel ?

culcita, -ae, s.f. saltea, pernă.

culex, -icis, s.m. țânțar.

culīna, -ae, s.f. 1. bucătărie 2. sobă portativă 3. masă, bucate.

culmen, -inis, s.n. vârf, culme, (*fig.*) apogeu.

culmus, -ī, s.m. 1. spic, fir, pai 2. acoperiș de paie.

culpa, -ae, s.f. 1. greșeală, delict, păcat 2. vină, învinuire 3. rău, cusur.

culpābilis, -e, adj. condamnabil.

culpatiō, -ōnis, s. învinuire.

culpātus, -a, -um, I. part. perf.
vb. *culpo*. II. *adj.* condamabil,
reprobabil.

culpitō, -āre, vb. a reproșa
vehement.

culpō, -āre, vb. 1. a critica, a
dezaproba 2. a învinui.

cultē, adv. îngrijit, elegant.

cultellus, -ī, s.m. cuțitaș.

cultēr, -trī, s.m. cuțit, fier de
plug.

cultiō, -ōnis, s.f. cultivare,
venerare.

cultor, -ōris, s.m. 1. cultivator,
crescător, plugar, țaran 2.
ocrotitor, partizan, prieten 3.
locuitor 4. adorator 5. preot.

cultrix, -īcis, s.f. 1. cultivatoare
2. locuitoare 3. adoratoare.

cultura, -ae, s.f. 1. lucrare,
agricultură 2. (*fig.*) cultură 3.
cultivare, cult.

cultus¹, -a, -um, I. part. perf. vb.
colo² II. adj. 1. cult 2. îngrijit,
îmbrăcat, împodobit, dichisit,
rafinat.

cultus², -ūs, s.m. 1. cultivare a
pământului, agricultură 2. grijă,
îngrijire 3. educație 4. venerare,
cult, onoruri 5. fel de viață,
obiceiuri, civilizație 6. lux,
desfrâu, rafinament 7.
îmbrăcămintă, ținută 8.
cultivare, practicare.

culus, -ī, s.m. dos, șezut.

cum¹, conj. I. (temp.) (cu ind.) 1.
când, tocmai când 2. (*urmat de*
primum) - îndată ce 3. ori de
câte ori 4. de când II. (*cu conj.*)
1. (*cauz.*) fiindcă 2. (*conces.*)
deși 3. (*cu conj. impf.*) pe când,
în timp ce 4. (*cu conj m.m. c.*
pf.) după ce

cum², prep. (cu Abl.) 1. (*compl.*
soc.) cu, împreună cu 2. (*cu un*
numeral ordinal cu valoare
multiplicativă) cum decimo -
înzecit 3. (*cond. limitativă*) cu
condiția să 4. (*compl. instr.*) cu,
cu ajutorul 5. (*temp.*) odată cu,
în același timp cu 6. (*mod*) cu,
pentru, în 7. (*rel.*) față de, în
raport cu.

cumīnum, -ī, s.n. chimion.

cummi, s.f. (nedecl.) gumă, clei
de copac.

cumprimis, adv. în primul rând.

cumque, adv. oricând.

cumulātē, adv. din plin.

cumulātīm, adv. cu grămada.

cumulātus, -a, -um, I. part. perf.
vb. *cumulo*. II. *adj.* 1. perfect 2.
plin, încărcat de.

cumulō, -āre, vb. 1. a îngrămădi
2. a spori 3. a umple, a încărcă
4. (*fig.*) a desăvârși.

cumulus, -ī, s.m. 1. grămadă,
îngrămădire, masă 2. (*fig.*) vârf,
culme, adaos.

cūnābula, -ōrum, s.n. pl. 1.
leagăn, (*fig.*) loc de naștere,
origine 2. cuib, copilărie.

cūnae, -ārum, s.f. pl. 1. leagăn,
copilărie 2. cuib.

cunctābundus, -a, -um, adj.
care șovăie, nesigur.

cunctans, -ntis, I. part. prez. vb.
cunctor. II. *adj.* 1. care se
împotrivește, care nu cedează
2. chibzuit, tenace.

cunctanter, adv. încet, în mod
șovăielnic.

cunctātiō, -ōnis, s.f. încetineală,
șovăire.

cunctātor, -ōris, s.m. cel ce stă
la îndoială, om chibzuit.

cunctatus, -a, -um, *l. part. perf.*
vb. **cunctor**. **II. adj.** lent,
 circumspect, precaut.
cunctim, *adv.* laolaltă.
cunctor, -ārī, -ātus sum,
vb. dep. **1.** a sta la îndoială, a
 pregeta, a șovăi, a întârzia.
cunctus, -a, -um, *adj.* întreg.
cuneatus, -a, -um, *adj.* ascuțit.
cuneō, -āre, *vb.* **1.** a bate cuie **2.**
 a lega, a strânge.
cuneus, -ī, *s.m.* **1.** pană (de
 despicat lemne), cui **2.** formație
 militară în formă de triunghi **3.**
 loc rezervat spectatorilor la
 teatru **4.** triunghi.
cunīculus, -ī, *s.m.* **1.** iepure de
 casă **2.** galerie subterană, tunel.
cunila, -ae, *s.f.* măghiran.
cūpa, -ae, *s.f.* butoi, bute.
cūpēdia, -ae, *s.f.* **1.** lăcomie **2.**
 (*pl.*) bunătați, trufandale.
cūpēdinārius, -iī, *s.m.* cofetar.
cūpēdō, -inis, *s.f.* **1.** dorința,
 lăcomie **2.** (*pl.*) bunătați,
 trufandale.
cupidē, *adv.* **1.** cu patimă, **2.** cu
 poftă, lacom.
cupiditās, -ātis, *s.f.* (*cu G.*)
 dorință, poftă, pasiune,
 părtinire, lăcomie.
cupīdō, -inis, *s.f. și m.* (*cu G.*)
 dorință.
cupidus, -a, -um, *adj.* (*cu G.*) **1.**
 dornic, iubitor de **2.** pasionat,
 părtinitor **3.** avid, interesat **4.**
 devotat.
cupiens, -ntis, *adj.* (*cu G.*)
 doritor, poftitor.
cupienter *adv.* v. **cupide**.
cupiō, -ēre, *vb.* **1.** a dori, a râvni
2. (*cu D. sau alicuius causa*) a
 ține (*cu*, la cineva), a se

preocupa (de cineva), a vrea
 binele (cuiva).
cupitor, -ōris, *s.m.* doritor.
cupressus, -ī (-us), *s.f.* chiparos.
cupreus, -a, -ura, *adj.* de cupru.
cuprum, -ī, *s.n.* aramă.
cūr, *adv.* **1.** de ce? din ce cauză?
2. (*cu val. de conj.*) ca, să, ca
 să, de faptul că.
cūra, -ae, *s.f.* **1.** grijă, îngrijire **2.**
 neliniște **3.** (*cu G.*) administrare,
 supraveghere **4.** vindecare,
 tratare **5.** dragoste **6.** lucrare,
 scriere.
cūrābilis, -e, *adj.* care poate fi
 vindecat.
cūrātē, *adv.* cu grijă, cu atenție.
cūrātiō, -ōnis, *s.f.* **1.** grijă,
 îngrijire **2.** tratament **3.** funcție,
 slujbă, administrare.
cūrātūra, -ae, *s.f.* îngrijire
 minuțioasă.
cūrātus, -a, -um, *adj.* **1.** bine
 îngrijit **2.** stăruitor.
curia, -ae, *s.f.* **1.** curie (grup de
 ginți), loc de adunare a curiei,
 loc de întrunire **2.** senat.
cūriātim, *adv.* pe curii.
cūriātus, -a, -um, *adj.* de curie.
cūriō1, -ōnis, *s.m.* **1.** curion
 (preotul unei curii) **2.** crainic.
cūriō2, -ōnis, *s.m.* slăbănog.
cūriōsē, *adv.* **1.** cu grijă, îngrijit,
 afectat **2.** cu interes.
cūriōsitās, -ātis, *s.f.* curiozitate,
 cercetare.
cūriōsus, -a, -um, *l. adj.* **1.**
 curios, indiscret **2.** minuțios,
 exact, scrupulos **3.** ros de griji,
II. s.m. spion.
cūris, -is, *s.f.* suliță.
cūrō, -āre, *vb.* **1.** a (se) îngriji, a
 fi atent, a veghea **2.** a trata
 (medical), a vindeca **3.** a se

îngriji de **4.** a ține seama **5.** a găzdui **6.** a împodobi **7.** a cultiva (pe cineva) **8.** a administra **9.** a executa **10.** a face, a determina **11.** a plăti.

curriculum, -î, s.n. 1. alergare, cursă 2. loc pentru alergare 3. curs, interval de timp 4. loc, rang 5. car de curse.

currō, -ăre, cucurri, cursum, vb. a alerga.

currūlis, -e, adj. de curse.

currus, -ūs, s.m. 1. car, car triumfal, car de lupte 2. triumf 3. corabie.

cursim, adv. în fugă, repede.

cursiō, -ōnis, s.f. alergare.

cursitō, -ăre, vb. a fugi înapoi și înapoi.

cursō, -ăre, vb. a alerga mereu, a parcurge în fugă.

cursor, -ōris, s.m. 1. alergător 2. sol, mesager 3. sclav ce alergă înaintea trăsurii stăpânului.

cursūra, -ae, s.f. cursă.

cursus, -ūs, s.m. 1. fugă, cursă, întrecere 2. călătorie, drum, mers, zbor, orbită 3. înșirare, șir 4. durată 5. carieră.

curtō, -ăre, vb. a micșora, a scădea, a scurta.

curtus, -a, -um, adj. 1. scurtat, știrbit, mutilat 2. (*fig.*) incomplet, redus, neînsemnat, trunchiat.

curūlis, -e, l. adj. 1. de car 2. curul II. *s.m. pl.* magistraturi.

curvāmen, -inis, s.n. curbura, boltă.

curvātūra, -ae, s.f. curbură.

curvō, -ăre, vb. a îndoi.

curvor, -ōris, s.m. curbură.

curvus, -a, -um, adv. 1. îndoit, sinuos 2. sucit.

cuspidātim, adv. cu vârf.

cuspidō, -ăre, vb. a ascuți.

cuspis, -idis, s.f. vârf, ac, armă ascuțită.

custōdēla, -ae, s.f. pază, supraveghere.

custōdia, -ae, s.f. 1. pază, gardă, păzire 2. post militar, santinelă, gardă 3. arest, închisoare 4. deținut, prizonier.

custōdiō, -īre, vb. 1. a păzi, a apăra, a veghea 2. a lua seama 3. a păstra, a ține la închisoare, a ține secret.

custōditē, adv. cu băgare de seamă.

custōs, -odis, s.m. paznic, protector.

cutīcula, -ae, s.f. pielică.

cutis, -is, s.f. piele, înveliș, strat subțire, pojghiță.

cyaneus, -a, -um, adj. albastru închis, azuriu.

cyathus, -ī, s.m. 1. cupă, pahar 2. polonic 3. măsură pentru lichide.

cybaea, -ae, s.f. corabie de transport.

cyclas, -ādis, s.f. rochie lungă.

cyclicus, -a, -um, adj. ciclic.

cycnēus, -a, -um, adj. de lebedă.

cycnus, -ī, s.m. lebedă.

cylindrātus, -a, -um, adj. cilindric.

cylindrus, -ī, s.m. 1. cilindru, tăvălug 2. piatră prețioasă.

cymātīlis, -e, adj. verde ca marea.

cymba, -ae, s.f. barcă, luntre.

cyparissias, -ae, s.m. meteor.

cypēros, -ī, s.m. trestie.

cytīsus, -ī, s.m. și *f.* trifoi, drob.

D

d. *s.n. (nedecl.)* 1. *D.* (prescurtări în inscripții), *D.M.* - *dis manibus* - zeilor mani, *D.O.M.* - *deo optimo maximo* - zeului cel mai bun și mai mare 2. (*cifră*) - 500.

dactylicus, -a, -um, adj. dactilic.

dactylus, -ī, s.m. 1. scoică 2.

(*picioar metric*) dactil 3. piatră prețioasă 4. curmală.

Daedālus, -a, -um, adj. 1.

iscusit, meșter 2. lucrat artistic, împodobit.

daemōn, -ōnis, s.m. demon, geniu, spirit.

daemoniacus, -a, -um, adj. demonic, diabolic.

damnabilis, -e, adj. nedemn, condamnat, rușinos.

damnātiō, -ōnis, s.f. condamnare.

damnātorius, -a, -um, adj. condamnat, de pedeapsă.

damnificus, -a, -um, adj. vătămător, dăunător.

damnō, -āre, vb. 1. a condamna, a critica, a considera vinovat 2. a interzice, a disprețui, a refuza, a respinge, a blama.

damnōsē, adv. în chip dăunător.

damnosus, -a, um, adj. 1.

dăunător, funest 2. risipitor.

damnum, -ī, s.n. 1. pagubă, daună 2. amendă.

danista, -ae, s.m. cămătar.

danisticus, -a, -um, adj. cămătăresc.

daphnē, -ēs, s.f. laur, dafin.

dapinō, -āre, vb. a servi o masă bogată.

daps, dapis, s.f. 1. sacrificiu, ospăț ritual 2. mâncăruri.

dapsile, adv. copios.

dapsilis, -e, adj. bogat, copios.

datārius, -a, -um, adj. care trebuie dăruit.

datiō, -ōnis, s.f. acțiunea de a da, dreptul de înstrăinare a bunurilor.

datīvus, -a, -um, adj. care e dat/atribuit.
datō, -āre, vb. a da mereu.
dator, -ōris, s.m. cel ce dă.
datum, -ī, s.n. dar, cheltuieli.
dē, prep. (cu Abl.) I. (compl. loc) 1. (plecare, proveniența, originea) de, din, de la, de pe 2. în, pe, sub, de II. (compl. timp) 1. în timpul, de la 2. după (în timp). III. (alte compl.) 1. (instrum.) cu, pe cheltuiala 2. (materia) din, de 3. (partitiv) din, dintre 4. (relativ) despre, referitor la, în ceea ce privește 5. (cauza) din cauza 6. (compl.) după, conform cu 7. contra, împotriva 8. (conformitatea) după.
dea, -ae, s.f. (D, Abl. pl. - deabus, deis), zeiță.
dealbō, -āre, vb. a albi, a vălui.
deambulatō, -ōnis, s.f. plimbare.
deambulō, -āre vb. a se plimba.
deamō, -āre, vb. a iubi.
dearmō, -āre, vb. a dezarma.
deartuō, -āre, vb. a dezmembra, disloca, a toca.
deasciō, -āre, vb. a înșela, (fig.) a jupui.
dēbacchor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a se înfuria, a se dezlănțui.
dēbellātor, -ōris, s.m. învingător.
dēbellō, -āre, vb. 1. a învinge 2. a purta o luptă, a supune 3. a termina războiul.
debeō, -ēre, -uī, -ītum, vb. 1. a datora 2. a fi obligat, a trebui 3. (pas.) a fi sortit 4. a fi îndatorat față de.

dēbilis, -e, adj. 1. plăpând, slab, neputincios, infirm 2. (fig.) slab, incapabil.
dēbilitās, -ātis, s.f. slăbiciune, infirmitate.
debilitatō, -ōnis, s.f. 1. mutilare 2. descurajare.
dēbilitō, -āre, vb. 1. a răni, a mutila 2. a slăbi, a paraliza, (fig.) a descuraja.
dēbitōr, -ōris, s.m. debitor, datornic, îndatorat.
debitum, -ī, s.n. datorie.
dēcantō, -āre, vb. 1. a cânta 2. a repeta, a spune pe de rost, a recita 3. a încânta.
dēcēdō, -ēre, -cessī, -cessum, vb. 1. a se îndepărta 2. a fugi de, a evita pe 3. a renunța, a ceda, a se retrage 4. a nu respecta, a încălca 5. (poet.) a apune, a se sfârși.
decem, num. zece.
December, -bris, s.m. decembrie.
Decembris, -e, adj. de/din decembrie.
decemplex, -icis, adj. înzecit.
decemplicatus, -a, -um, adj. înzecit.
decemvir, -virī, s.m. 1. decemvir 2. judecător.
decemvirātus, -ūs, s.m. decemvirat.
decennis, -e, adj. care durează zece ani, decenal
decennium, -ī, s.n. deceniu.
decens, -tis, I. part. prez. vb. decet. II. adj. 1. potrivit, cuviincios 2. frumos, armonios.
decenter, adv. cum se cuvine, cu iscusință.
decentia, -ae, s.f. armonie, potrivire.

deceptor, -ōris, *s.m.* înșelător.
dēcernō, -ēre, -crēvī, -crētum, *vb.* 1. a hotărî, a decide 2. a judeca, a stabili, a decreta 3. a se lupta, a se întrece 4. a socoti 5. a se hotărî.

dēcerpō, -ēre, -cerpsī, -cerptum, *vb.* 1. a culege, a lua 2. a desprinde 3. a nimici, a distruge.

dēcertātiō, -ōnis, *s.f.* luptă decisivă.

dēcertō, -āre, *vb.* a se lupta, a se întrece, a combate.

dēcessiō, -ōnis, *s.f.* 1. plecare 2. micșorare, scădere, dispariție.

dēcessor, -ōris, *s.m.* magistrat care iese din funcție, predecesor.

dēcessus, -ūs, *s.m.* 1. plecare, ieșire din funcție 2. moarte 3. descreștere, reflux, retragere.

decet, -ēre, **decuīt**, *vb. impers.* a se potrivi, a sta bine, a se cuveni.

dēcīdō1, -ēre, -cidī, *vb.* a cădea, a se prăbuși, a decădea, a pieri, a muri.

dēcīdō2, -ēre, -cidī, -cisum, *vb.* 1. a tăia 2. a cădea la învoială, a rându, a aranja.

dēcīduus, -a, -um, *adj.* căzător.

decimō, -āre, *vb.* a decima, a pedepsi cu moartea al zecelea om.

decimus (decumus), -a, -um, *adj.* al zecelea, foarte mare, enorm.

dēcīpiō, -ēre, -cēpī, -ceptum, *vb.* 1. a prinde, a surprinde 2. a înșela, a amăgi 3. a uita de 4. (fig.) a rămâne ascuns, a scăpa.

dēcīsiō, -ōnis, *s.f.* 1. scădere 2. târg, tranzacție, decizie.

dēclāmātiō, -ōnis, *s.f.* 1. declamație 2. discurs declamator 3. vorbe goale.

dēclāmātor, -ōris, *s.m.* maestru de declamație.

dēclāmō, -āre, *vb.* 1. a declama, a recita, a pronunța 2. a vorbi cu patimă, a insulta, a vocifera.

dēclārātiō, -ōnis, *s.f.* exprimare, manifestare.

dēclārātīvus, -a, -um, *adj.* lămuritor.

dēclārātor, -ōris, *s.m.* cel proclamator, recitator.

dēclārō, -āre, *vb.* 1. a arăta, a demonstra, a explica, a indica 2. a proclama.

dēclīnātiō, -ōnis, *s.f.* 1. întoarcere, evitare 2. aversiune, repulsie, silă 3. digresiune, abatere 4. (gram.) declinare, conjugare.

dēclīnātus, -ūs, *s.m.* formarea unui cuvânt prin derivare.

dēclīnis, -e, *adj.* care se îndepărtează.

dēclīnō, -āre, *vb.* 1. a (se) îndepărta, a (se) abate, a da la o parte, a fugi de, a devia, a evita 2. a înclina, a se întoarce 3. (fig.) a slăbi, a fi în declin 4. a declina, a conjuga, a forma prin derivare.

dēclīvis, -e, *adj.* în pantă, aplecat, înclinat, în declin.

dēclīvitas, -ātis, *s.f.* pantă.

dēcoctor, -ōris, *s.m.* risipitor, falit, ruinat.

dēcōllō, -āre, *vb.* a decapita.

dēcōlō, -āre, *vb.* a dispărea, a se duce, a priva de.

dĚcolor, -**ġris**, *adj.* 1. fĂrĂ culoarea naturalĂ, decolorat, bronzat 2. degenerat.
decolġratiġ, -**ġnis**, *s.f.* decolorare.
dĚcolġrġ, -**Ăre**, *vb.* 1. a schimba culoarea, a decolora 2. a corupe.
dĚcondġ, -**ġre**, *vb.* a ascunde, a ġngropa.
dĚcontġr, -**Ărġ**, *vb. dep.* a ezita.
dĚcoquġ, -**ġre**, -**coxġ**, -**coctum**, *vb.* 1. a fierbe, a coace , a dospġ 2. a reduce (prin fierbere) 3. a pĂgubi pe, a se ruina, a da faliment.
decor¹, -**ġris**, *s.m.* 1. ceea ce se potriveşte, caracter propriu, specific 2. farmec, podoabĂ.
decor², -**ġris**, *adj.* frumos.
decġrġ (**decġriter**), *adv.* cum se cuvine, frumos.
decorġ, -**Ăre**, *vb.* 1. a ġmpodobi 2. a onora.
decġrus, -**a**, -**um**, *I. adj.* 1. potrivit cu, demn de 2. frumos, ġmpodobit. *II. s.n. pl.* podoabe, onoruri.
decrementum, -**ġ**, *s.n.* descreştere, declin.
dĚcrepġtus, -**a**, -**um**, *adj.* decĂzut, decrepit, ramolit.
dĚcrescġ, -**ġre**, -**crġvġ**, -**crġtum**, *vb.* a descreşte, a se micşora, a dispĂrea.
decretorius, -**a**, -**um**, *adj.* hotĂrĂtor, definitiv, decisiv.
dĚcrġtum, -**ġ**, *s.n.* 1. decret, hotĂrĂre 2. principiu, dogmĂ.
dĚculcġ, -**Ăre**, *vb.* a cĂlca ġn picioare, a stoarce.
dĚcumbġ, -**ġre**, -**cubuġ**, -**cubġtum**, *vb.* 1. a se culca 2. a

se aşeza la masĂ (pe pat) 3. a cĂdea.
decuria, -**ae**, *s.f.* 1. grup de zece 2. decurie, clasĂ, colegiu, corporaţie.
decuriġ1, -**Ăre**, *vb.* 1. a ġmpĂrţi ġn grupuri de zece 2. a crea grupuri-grupuri 3. a ġnrola.
decuriġ², -**ġnis**, *s.m.* 1. decurion (comandant a zece cĂlĂreţi) 2. senator (ġn municipii sau colonii).
dĚcurrġ, -**ġre**, -**currġ**, -**cursum**, *vb.* 1. a coborġ alergĂnd, a alerga, a naviga 2. a se ġntinde 3. a ajunge la, a recurge la 4. a parcurge, a face o cĂlĂtorie, a termina, a-şi petrece viaţa 5. (mil.) a defila, a face manevre 6. a curge (la vale) 7. a trata.
dĚcursiġ, -**ġnis**, *s.f.* 1. manevrĂ, paradĂ 2. coborĂre ġn goanĂ.
dĚcursus, -**ġs**, *s.m.* 1. coborĂre rapidĂ, pantĂ, 2. cursĂ de care 3. manevrĂ, atac, incursiune , paradĂ 4. parcurgere 5. ritm.
decus, -**ġris**, *s.n.* 1. podoabĂ, frumuseţe, calitate 2. demnitate, glorie, onoare , elogiu 3. datorie, virtute.
decussġ, -**Ăre**, *vb.* a ġncrucişa.
dĚcutiġ, -**ġre**, -**cussiġ**, -**cussum**, *vb.* 1. a scutura 2. a ġnlĂtura, a ġndepĂrta.
dĚdecet, -**ġre**, -**cuġt**, *vb. impers.* nu se cade, nu şade bine, a nu fi potrivit.
dedecor, -**ġris**, *adj.* urĂt, ruşinos, nedemn.
dĚdecġrġ, -**Ăre**, *vb.* 1. a desfigura 2. (*fig.*) a dezona, a necinsti.
dĚdecġrus, -**a**, -**um**, *adj.* ruşinos, dezonorant.

dēdecus, -ōris, s.n. infamie, rușine, nelegiuire, viciu, faptă reprobabilă.

dēdicātiō, -ōnis, s.f. inaugurare, consacrare.

dedicō, -āre, vb. 1. a afirma, a arăta, a declara 2. a dedica, a consacra 3. a inaugura.

dēdignātiō, -ōnis, s.f. dispreț, refuz jignitor.

dēdignor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a considera nedemn, a disprețui, a refuza.

dēdiscō, -ēre, -didicī, vb. a dezvăța, a nu mai ști, a se dezobișnui.

dēdīticius, -a, -um, adj. care s-a predat, supus.

dēditiō, -ōnis, s.f. capitulare, predare, supunere.

dēditus, -a, -um, l. part. perf. vb. **dedo. II. adj.** dedat, devotat.

dedō, -ēre, -dīdī, -dītum, vb. 1. a da, a preda 2. a (se) dedica, a se închina.

dēdoceō, -ēre, -cuī, -ctum, vb. a dezvăța pe cineva, a dezobișnui.

dēdoleō, -ēre, -uī, vb. a pune capăt durerii.

dēdūcō, -ēre, -duxī, -ductum, vb. 1. a scoate, a trage, a retrage, a îndepărta 2. a reduce, a scădea 3. a lăsa/a face să cadă, să coboare 4. a întinde, a trage, a desfășura 5. a aduce, a conduce, a însoți, a aranja 6. a instala, a stabili, a întemeia o colonie 7. a deriva, a-și lua numele 8. a țese, a broda, a desena 9. a scrie, a compune 10. a abate 11. a ademeni.

dēductus¹, -a, -um, adj. 1. transmis 2. încovoiat 3. slab, subțire, stins 4. ușor 5. modest, simplu.

dēductus², -ūs, s.m. cădere.

deerrō, -āre, vb. a se îndepărta, a se rătăci.

defaecō, -āre, vb. a curăța, a limpezi.

dēfamātus, -a, -um, adj. defăimat.

defamis, -e, adj. infam, ponegrit, ticălos.

dēfatīgātiō, -ōnis, s.f. epuizare, oboseală.

dēfatīgō, -āre, vb. a istovi, a obosi.

dēfectiō, -ōnis, s.f. 1. dezertare, trădare 2. leșin, slăbiciune, descurajare 3. (gram.) elipsă.

dēfector, -ōris, s.m. trădător, dezertor, transfug, răzvrătit.

dēfectus¹, -a, -um, l. part. perf. vb. deficio. II. adj. epuizat, slăbit, micșorat.

dēfectus², -ūs, s.m. 1. lipsă, slăbire, slăbiciune 2. revoltă.

dēfendō, -ēre, -fendī, -fensum, vb. 1. a îndepărta, a respinge 2. a apăra, a susține 3. a afirma 4. a urmări (în justiție).

dēfensiō, -ōnis, s.f. 1. replică, respingere 2. apărare 3. discurs de apărare 4. urmărire în justiție.

dēfensō, -āre, vb. 1. a respinge 2. a apăra cu tărie.

dēfensor, -ōris, s.m. 1. cel ce respinge 2. apărător, avocat, protector 3. mijloc de apărare.

dēferō, -ferre, -tulī, -latum, vb. 1. a aduce, a duce, a îndrepta 2. a împinge, a arunca, a doborî 3. a vinde 4. (despre pomi) a

rodi 5. (fig.) a acorda, a oferi, a propune, a depune jurământ 6. (fig.) a anunța, a aduce la cunoștință, a declara, a denunța, a acuza.

dēfervēfaciō, -ēre, -fēcī, -factum, vb. a face să fiarbă, a coace.

dēferveō, -ēre, vb. a. înceta să fiarbă, a (se) răci.

dēfervescō, -ēre, -buī, vb. 1. a înceta să fiarbă 2. a se potoli, a se liniști.

dēfetiscor, -fetiscī, -fessus sum, vb. dep. a obosi.

deficiō, -ēre, -fēcī, -fectum, vb. 1. a se despărți 2. a lipsi 3. a înceta, a se sfârși, a părăsi.

defigō, -ēre, -fixī, -fixum, vb. 1. a înfige 2. a fixa 3. a înțepeni, a stabili definitiv, a paraliza 4. a declara.

dēfingō, -ēre, -finxī, -finctum, vb. a modela.

dēfiniō, -ire, vb. 1. a mărgini 2. a defini, a preciza 3. a stabili, a fixa 4. a definitiva, a termina.

dēfinitē, adv. precis, în mod particular.

definītiō, -ōnis, s.f. definiție, determinare, indicare.

defit, -fieri, vb. impers. lipsește, încetează.

dēflāgrātiō, -ōnis, s.f. ardere, incendiu.

deflagrō, -āre, vb. 1. a arde (în întregime) 2. a se stinge, a se potoli.

dēflammō, -āre, vb. a stinge.

dēflectō, -ēre, -flexī, -flexum, vb. 1. a încovoia 2. a abate, a schimba 3. a se abate.

dēfleō, -ēre, -flēvi, -flētum, vb.

1. a plânge, a deplânge 2. a spune plângând.

dēflō, -āre, vb. a sufla peste, a înlătura suflând.

dēflōreō, -ēre, -uī, vb. a se ofili, a decădea.

dēfluō, -ēre, -fluxī, vb. 1. a curge, a se scurge 2. a cădea 3. a seca, a se abate, a dispărea

dēfluus, -a, -um, adj. care curge.

dēfluvium, -iī, s.n. scurgere, cădere.

dēfluxus, -ūs, s.m. scurgere.

dēfodiō, -ēre, -fōdī, -fossus, vb. 1. a săpa 2. a îngropa.

dēformātiō, -ōnis, s.f. 1. redare, desenare 2. deformare, alterare 3. degradare.

dēformis, -e, adj. 1. urât, hidos 2. fără formă, inconsistent.

dēformitās, -ātis, s.f. 1. urâtenie, diformitate 2. rușine, dezonorare.

dēformiter, adv. 1. neplăcut, urât 2. rușinos, nedemn.

dēformō¹, -āre, vb. 1. a da o formă, a modela 2. a reprezenta, a desena.

deformō², -āre, vb. a urâți, a desfigura, a pângări, a dezonora.

defossus, -ūs, s.m. săpătură.

dēfractus, -a, -um, part. perf. vb. defringo.

dēfraudō, -āre, vb. a lipsi de, a lua înșelând, a înșela.

dēfrēgī, perf. vb. defringo.

dēfremō, -ēre, vb. a se potoli.

defrēnatus, -a, -um, adj. neînfrânat.

dēfricatē, adv. satiric, înțepător.

dēfricō, -āre, -fricuī, -frictum, vb. a freca puternic, a lustrui.
defringō, -ēre, -frēgī, -fractum, vb. 1. a rupe, a sparge 2. (fig.) a smulge.
dēfrustō, -āre, vb. a tăia în bucăți.
dēfrutum, -ī, s.n. vin dulce.
dēfugiō, -ēre, vb. a fugi de, a ocoli, a evita, a se retrage.
dēfunctōriē, adv. fără entuziasm, neglijent.
dēfunctōrius, -a, -um, adj. 1. care și-a îndeplinit sarcina 2. ușor superficial.
dēfundō, -ēre, -fūdī, -fustum, vb. a turna, a răspândi.
dēfungor, -fungī, -functus sum, vb. dep. a îndeplini, a săvârși, a termina cu.
dēgener, -eris, adj. 1. degenerat, corcit, inferior, de rând 2. nedemn, josnic, laș.
degenerō, -āre, vb. 1. a degenera 2. a se depărta, a decădea 3. a înjosi, a dezonora.
degerō, -ēre, -gessī, -gestum, vb. a duce, a lua.
deglutinō, -āre, vb. a dezlipi.
dēgō, -ēre, degī, vb. a trăi, a-și petrece timpul.
degrassor, -ārī, vb. dep. 1. a cădea 2. a insulta.
dēgravō, -āre, vb. a apăsa, a împovăra, (fig.) a copleși.
dēgredior, -grēdī, -gressus sum, vb. dep. a coborî.
dēgustō, -āre, vb. 1. a gusta, a degusta 2. (fig.) a încerca.
dehauriō, -īre, vb. a scoate, a înghiți.
dehīnc, adv. 1. de aici 2. de acum înainte.

dehiscō, -ēre, -hivī, vb. a se deschide, a se crăpa, a se desface.
dehonestāmentum, -ī, s.n. 1. diformitate 2. insultă, rușine.
dehonestō, -āre, vb. a înjosi, a dezonora.
dehonestus, -a, -um, adj. necuviincios.
dehortor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a sfătui să nu.
dēiciō, -ēre, -iēcī, -iectum, vb. 1. a da jos, a azvârli (în jos), a coborî 2. a împinge, a (se) arunca, a se dezlănțui 3. a alunga, a repudia 4. a îndepărta, a micșora 5. a deposea, a împiedica să reușească.
deiectiō, -ōnis, s.f. 1. alungare de pe o proprietate, expropriere 2. descurajare 3. degradare 4. răsturnare, coborâre.
dēiectus¹, -a, -um, adj. descurajat, decepționat.
dēiectus², -ūs, s.m. 1. răsturnare, cădere 2. pantă, coborâș 3. aruncare.
dein, adv. apoi.
deinceps, adv. 1. apoi, după aceea 2. succesiv, unul după altul.
deinde, adv. apoi, după aceea.
dēiungō, -ēre, vb. a separa, a desjuga.
dēiūrō, -āre, vb. a (se) jura.
dēiūvō, -āre, vb. a nu ajuta.
delabor, -labi, -lapsus sum, vb. dep. 1. a cădea, a aluneca 2. a deriva, a proveni din, a decurge.
dēlăcērō, -āre, vb. a sfâșia.

dělăcrimatiō, -ōnis, s.f. 1. plâns, lacrimi, lăcrimare 2. oprire a plânsului.

dělambō, -ěre, vb. a linge.

dělămentor, -ărī, vb. dep. a se plânge de, a deplânge.

delapidō, -ăre, vb. a curăța de pietre.

dělapsus, -ūs, s.m. pantă, scurgere, cădere de apă.

dělătiō, -ōnis, s.f. acuzare, delațiune, denunț.

dělator, -ōris, s.m. acuzator, delator.

dělătus, -a, -um, part. perf. vb. defero.

delectăbilis, -e, adj. plăcut, agreabil, fermecător.

delectătiō, -ōnis, s.f. desfătare, plăcere.

dělectō, -ăre, vb. 1. a desfăta, a fermeca 2. (*pas.*) a îndrăgi, a iubi, a-i plăcea 3. a atrage, a opri, a reține.

dělectus, -ūs, s.m. 1. alegere 2. recrutare de trupe 3. trupe recrutate.

dělēgătiō, -ōnis, s.f. delegare, autorizare.

delēgō, -ăre, vb. 1. a trimite 2. a încredința 3. a delega pe altcineva să plătească în loc 4. a atribui, a pune pe seama, a imputa.

dělênificus, -a, -um, adj. lingușitor, insinuant.

dělênimentum, -ī, s.n. 1. calmant 2. momeală.

dělêniō, -īre, vb. 1. a potoli, a îmblânzi 2. a seduce, a ademeni.

delēō, -ěre, -ěvi, -ětum, vb. 1. a șterge 2. a distruge.

deletiō, -ōnis, s.f. distrugere.

dělīberăbundus, -a, -um, adj. gânditor.

dělīberătiō, -ōnis, s.f. 1. deliberare, chibzuire 2. hotărâre.

dělīberō, -ăre, vb. 1. a delibera, a cântări în minte, a se sfătui 2. a consulta 3. a decide, a (se) hotări.

dělībō, -ăre, vb. 1. a lua puțin 2. (*fig.*) a culege, a gusta 3. a tulbura, a altera.

dělīcătē, adv. 1. cu blândețe, delicat 2. încet, în voie.

dělīcătus, -a, -um, adj. 1. fin, delicat, fraged, delicios, comod 2. răsfățat, capricios 3. încet, moale, liniștit 4. efeminat, licențios.

dělīciae, -ărur, s.f. pl. 1. plăceri, amuzament 2. obiect de iubire, dragoste.

dělīciolum, -ī, s.n. mică desfatare.

delictum, -ī, s.n. greșeală.

dělīgō¹, -ăre, vb. a lega.

dělīgō², -ěre, -lēgī, -lectum, vb. 1. a alege 2. a culege 3. a despărți.

dělīneō, -ăre, vb. a schița, a desena.

delinquō, -ěre, -līquī, -lictum, vb. 1. a greși, a se face vinovat 2. a lipsi.

dělīquescō, -ěre, -licuī, vb. a se topi.

deliquiō, -ōnis, s.f. lipsă, privare (de).

deliquō, -ăre, vb. 1. a strecura, a limpezi vinul 2. a lămuri, a explica.

dělīrămentum, -ī, s.n. aiureală.

deliratiō, -ōnis, s.f. nebunie, sminteală

dēlirō, -āre, vb. 1. a devia, a ieși din brazdă 2. a delira.

dēlirus, -a, -um, l. adj. nebun. II. *s.n. pl.* nebunii.

dēlitescō, -ēre, -lituī, vb. a se ascunde.

delitigō, -āre, vb. a se certa.

delphīn, -īnis, s.m. delfin.

delubrum, -ī, s.n. templu.

dēlūdificō, -āre, vb. a-și bate joc.

dēlūdō, -ēre, -lusī, -lūsum, vb. a înșela, a-și bate joc.

dēluō, -ere, vb. a spăla, a curăța.

demadescō, -ēre, -maduī, vb. a se umezi, a se uda.

dēmandō, -āre, vb. a încredința, a da în grijă.

dēmens, -ntis, adj. nebun, smintit.

dēmenter, adv. nebunește.

dēmentia, -ae, s.f. nebunie, demență.

dēmētiō, -īre, vb. a-și pierde mințile, a delira.

dēmeō, -āre, vb. a coborî.

dēmergō, -ēre, -mersī, -mersum, vb. a îngropa, a scufunda.

demersus, -ūs, s.m. scufundare, afundare.

dēmētiens (līnēa), s.f. diametru.

dēmētiōr, -īrī, -mensus sum, vb. a măsura.

dēmetō¹, -āre, vb. a delimita.

dēmetō², -ēre, -messuī, -messum, vb. 1. a secera, a recolta, a culege 2. a tăia.

dēmigrātiō, -ōnis, s.f. emigrare.

dēmigrō, -āre, vb. a pleca, a se muta.

dēminuō, -ēre, -minuī, -minūtum, vb. a micșora, a reduce, a slăbi.

dēminūtiō, -ōnis, s.f. 1. micșorare, scădere, pierdere 2. (*jur.*) drept de înstrăinare 3. (*gram.*) diminutiv.

dēmīrandus, -a, -um, adj. minunat.

dēmīror, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a se mira, a admira 2. a dori să afle, a fi curios.

dēmissiō, -ōnis, s.f. 1. coborâre 2. (*fig.*) descurajare.

dēmīssus, -a, -um, l. part. perf. vb. demitto. II. adj. 1. adânc 2. jos, coborât 3. modest, simplu 4. (*fig.*) descurajat, abătut 5. originar, provenind din.

dēmītigō, -āre, vb. a îmblânzi.

dēmīttō, -ēre, -mīsī, -missum, vb. 1. a face să cadă, a turna, a vărsa 2. a arunca, a prăvăli 3. (*refl.*) a se apleca, (*fig.*) a înjosi 4. a înfige.

dēmiurgus, -ī, s.m. demiurg, creator al universului.

dēmō, -ēre, dempsī, demptum, vb. a da jos, a da la o parte, a scoate.

dēmōlior, -īrī, -ītus sum, vb. dep. a dărâma, a răsturna, a nimici.

dēmōlitiō, -ōnis, s.f. dărâmare, distrugere, doborâre.

dēmōnstrātiō, -ōnis, s.f. demonstrare, descriere, înfățișare, arătare.

dēmōnstrātīvus, -a, -um, adj. care arată, doveditor, demonstrativ.

dēmōnstrō, -āre, vb. 1. a arăta, a indica, a demonstra 2. a descrie 3. a gesticula.

dēmordeō, -ēre, vb. a mușca, a roade.

dēmior, -morī, -mortuus sum, vb. dep. 1. a muri 2. a se prăpădi.

demoror, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a rămâne, a zăbovi 2. a reține.

dēmos, -ī, s.n. popor.

dēmoveō, -ēre, -mōvī, -mōtum, vb. a scoate, a îndepărta.

demptiō, -ōnis, s.f. luare, diminuare.

demulceō, -ēre, -mulsī, -mulctum, vb. 1. a mângâia 2. a ferma.

demum, adv. 1. numai, mai ales, tocmai 2. desigur 3. (*după compl.*) încă, și 4. abia, în sfârșit, în cele din urmă.

dēmutatiō, -ōnis, s.f. înrăutățire, stricare.

dēmūtō, -āre, vb. a schimba.

dēnārius, -a, -um, l. adj. în număr de zece. II. s.m. dinar.

dēnarrō, -āre, vb. a povesti amănunțit.

denascor, -nascī, vb. dep. a muri.

dēnatō, -āre, vb. a înota în josul apei.

dēnegō, -āre, vb. 1. a tăgădui, a nega 2. a refuza.

dēni, -ae, -a, num. câte zece.

dēnigrō, -āre, vb. a înnegri, (*fig.*) a ponegri.

dēnique, adv. 1. apoi, după aceea 2. până la urmă, în sfârșit 3. chiar, tocmai 4. într-un cuvânt, pe scurt.

dēnominō, -āre, vb. a numi.

dēnotātiō, -ōnis, s.f. indicație, mărturie.

dēnotātus, -ūs, s.m. muștrare, reproș.

denotō, -āre, vb. 1. a indica, a remarca, a nota 2. a înfieră.

dens, -ntis, s.m. dinte.

densē, adv. 1. dens, strâns 2. des 3. totodată.

denseō, -ēre, -ētum, vb. 1. a îndesa, a îngrămădi, a strânge 2. a înmulți, a îndesi.

densitas, -atis, s.f. 1. densitate 2. număr mare.

denisō, -āre, vb. 1. a îndesa, a îngrămădi, a condensa 2. a comprima 3. a folosi des.

densus, -a, -um, adj. 1. des, îngrămădit, strâns, compact 2. plin 3. numeros, frecvent 4. (*stil.*) concis, concentrat.

dentātus, -a, -um, adj. care are dinți, (*fig.*) mușcător.

denticulātus, -a, -um, adj. dințat.

denticulus, -ī, s.m. dințișor.

dēnūbō, -ēre, -nupsī, -nuptum, vb. a se mărita.

dēnūdō, -āre, vb. 1. a dezgoli 2. a da pe față 3. a jefui.

dēnuntiātiō, -ōnis, s.f. 1. anunțare, prevestire, declarare 2. amenințare.

dēnuntiō, -āre, vb. 1. a anunța, a declara, a avertiza, a prevesti 2. a ordona.

dēnuō, adv. din nou, iar.

deonerō, -āre, vb. a descărca.

deorsum, adv. jos, în jos.

deosculor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a săruta.

dēpalmō, -āre, vb. a palmui.

dēpangō, -ēre, -pactum, vb. a înfige, a planta.

dēparcus, -a, -um, adj. zgârcit tare.

dēpascō, -ēre, -pāvī, -pastum,
vb. a paște.

dēpascor, -pasci, -pastus sum,
vb. dep. a sfășia, a consuma.

depastiō, -ōnis, s.f. păscut.

dēpector, -ōris, s.m. mediator,
 intermediar.

dēpeculātor, -ōris, s.m. hoț.

dēpellō, -ēre, -pūlī, -pulsum,
vb. 1. a da jos, a arunca jos 2. a
 îndepărta, a alunga 3. a
 împiedica să 4. a devia.

dēpendeō, -ēre, vb. 1. a atârna
 de 2. a depinde de.

dēpendō, -ēre, -pendī, -
pensum, vb. 1. a plăti 2. (fig.) a
 cheltui, a sacrifica.

dēperdō, -ēre, -dīdī, -dītum, vb.
 a pierde, a ruina, a distruge.

dēpereō, -īre, -īī vb. a pieri, a
 muri, a muri de dragul cuiva.

dēpictus, -a, -um, part. perf. vb.
depingo.

dēpilis, -e, adj. fără păr, imberb.

dēpilō, -āre, vb. 1. a depila, a
 smulge penele 2. a fura, a jefui.

depingō, -ēre, -pīnxī, -pictum,
vb. 1. a picta, a împodobi 2.
 (fig.) a descrie, a -și închipui.

dēplangō, -ēre, -planxī, -
planctum, vb. a deplânge.

dēplantō, -āre, vb. 1. a smulge
 din rădacini 2. a planta.

dēpleō, -ēre, -ēvī, -ētum, vb. a
 goli, a scoate din.

dēplōrātiō, -ōnis, s.f. plângere,
 jeluire.

dēplōrō, -āre, vb. a plânge, a
 deplânge.

depluit, -ēre, vb. impers. plouă.

dēpoliō, -īre, vb. a netezi.

dēpolītiō, -ōnis, s.f. frumusețe.

deponō, -ēre, -posuī, -positum,
vb. 1. a pune jos, a așeza, a

depune, a da jos, 2. a ascunde,
 a îngropa 3. a încredința, a da
 în păstrare 4. a pune garanție 5.
 a părăsi, a renunța la.

dēpopulātiō, -ōnis, s.f. pustiire.

dēpopulor, -ārī, -ātus sum, vb.
dep. a pustii, a prăda.

dēportātiō, -ōnis, s.f. transport,
 exil

dēportō, -āre, vb. 1. a duce, a
 purta, a aduce 2. a obține, a
 dobândi 3. a deporta.

deposcō, -ēre, -poposci, vb. 1.
 a cere insistent, a revendica 2.
 a cere pedepsirea.

dēpositum, -ī, s.n. ceva dat în
 păstrare, depozit.

depraesentiarum, adv. acum,
 imediat.

dēprans, -andis, adj. flămând.

dēprāvātē, adv. rău. nedrept.

dēprāvātiō, -ōnis, s.f. 1.
 corupție, depravare, alterare 2.
 răsucire, strâmbare.

dēprāvō, -āre, vb. 1. a altera, a
 corupe, a schimba 2. a răsuci, a
 strâmba.

dēprecābundus, -a, -um, adj.
 rugător.

dēprecātiō, -ōnis, s.f. 1.
 rugăciune 2. îndepărtare prin
 rugăminți 3. cerere insistentă,
 scuza 4. blestem.

dēprecātor, -ōris, s.m. cel ce
 intervine prin rugăciuni în
 favoarea cuiva.

dēprecor, -ārī, -ātus sum, vb.
dep. 1. a îndepărta prin
 rugăciuni un rău, a implora 2. a
 interveni în favoarea cuiva, a
 scuza 3. a îndepărta 4. a
 solicita insistent.

dēprehendō, -ēre, -ndī, -nsum,
vb. 1. a prinde, a ajunge 2. a

prinde asupra faptului, a surprinde, a găsi **3.** a percepe, a descoperi **4.** (*pas.*) a fi pus în încurcătură.

dēprehensiō, -ōnis, s.f. 1. prindere asupra faptului **2.** descoperire.

depressiō, -ōnis, s.f. adâncire, coborâre.

deprīmō, -ēre, -pressī, -pressum, vb. 1. a apăsa, a afunda **2.** a afunda.

deproelians, -ntis, adj. care luptă.

dēprōmō, -ēre, -prompsī, -promptum, vb. a scoate.

dēproperō, -āre, vb. a (se) grăbi.

dēpudescō, -ēre, vb. 1. a se rușina **2.** a pierde orice rușine.

dēpudet, -ēre, -uīt, vb. impers. 1. a nu avea rușine **2.** a se rușina.

dēpugnō, -āre, vb. a se lupta.

dēpulī, perf. vb. depello.

depulsiō, -ōnis, s.f. 1. îndepărtare, respingere **2.** respingere a acuzației.

dēpulsō, -āre, vb. a îndepărta, a izgoni.

depulsor, -ōris, s.m. cel care alungă.

dēpurgō, -āre, vb. a curăța.

dēputō, -āre, vb. 1. a curăța de crengi copacii **2.** a socoti, a considera, a evalua.

dēpuviō, -ire, -pūvī, vb. a lovi, a bate.

dēque, adv. v. susque.

dērādō, -ēre, -rasī, -rasum, vb. a rade, a șterge.

dērelictīō, -ōnis, s.f. părăsire.

dērelictus, -ūs, s.m. neglijare.

derelinquō, -ēre, -līquī, -lictum, vb. a părăsi, a lăsa în urmă.

dērepentē, adv. deodată.

dērēpō, -ēre, -repsī, vb. a coborî târâș.

dērīdeō, -ēre, -risī, -risum, vb. (*cu Ac.*) a râde, a-și bate joc.

derīdiculum, -ī, s.n. batjocură.

dērīdiculus, -a, -um, adj. ridicol.

dērīgescō, -ēre, -riguī, vb. a întepenii, a încremeni.

dērīpiō, -ēre, -rīpuī, -reptum, vb. a smulge, a trage jos.

dērīsor, -ōris, s.m. 1. cel ce-și bate joc **2.** parazit, bufon.

dērīsus, -ūs, s.m. batjocură.

dērīvātiō, -ōnis, s.f. 1. abaterea cursului apei **2.** (*gram.*) derivare.

dērīvō, -āre, vb. 1. a abate o apă **2.** (*fig.*) a întoarce, a îndepărta **3.** (*gram.*) a deriva.

dērogātiō, -ōnis, s.f. (jur.) abatere de la lege.

derogō, -āre, vb. 1. (jur.) a se abate de la lege **2.** (*cu D. sau Abl.*) a face să se piardă, a aduce prejudicii.

derosus, -a, -um, adj. ros.

dēruncinō, -āre, vb. 1. a da la rindea **2.** (*fig.*) a escroca.

deruō, -ēre, -uī, vb. 1. a face să cadă, a răsturna **2.** a cădea, a se prăbuși.

dēruptus, -a, -um, adj. frânt, prăpăstios, abrupt, înclinat.

desacrō, -āre, vb. a consacra, a destina.

dēsaeviō, -ire, vb. 1. a se purta violent, a se lăsa pradă pasiunilor **2.** a se potoli.

dēsaltō, -āre, vb. a dansa.

descendō, -ēre, -scendī, -scensum, vb. 1. a coborî **2.** a pătrunde **3.** a se prăbuși, a

ajunge **4.** a proveni din, a
descinde **5.** a se îndepărta.
descensiō, -ōnis, s.f. coborâre.
descensus, -ūs, s.m. coborâre,
pantă, coborâș.
desciscō, -ēre, -scīvī, -scītum,
vb. **1.** a se despărți **2.** (*fig.*) a se
îndepărta, a renunța la **3.** a
degenera.
describō, -ēre, -scripsī, -
scriptum, vb. **1.** a descrie, a
povesti **2.** a copia, a desena **3.**
a împărți, a clasa **4.** a fixa, a
hotărî, a atribui, a da.
descriptē, adv. precis.
descriptiō, -ōnis, s.f. **1.**
descriere **2.** copie, desen, hartă
3. reproducere **4.** fixare,
definire.
dēsecō, -āre, -secuī, -sectum,
vb. a tăia.
dēsenescō, -ēre, -senuī, vb. a
se potoli (cu timpul).
dēserō¹, -ēre, -seruī, -sertum,
vb. **1.** a părăsi, a lăsa **2.** a
dezerta.
dēserō², -ēre, -sītum, vb. a
semăna.
dēsertiō, -ōnis, s.f. părăsire,
dezertare, neluare în seamă.
dēsertor, -ōris, s.m. dezertor,
cel ce părăsește.
dēsertus, -a, -um, l. part. perf.
vb. *desero*¹ **II. adj.** **1.** solitar **2.**
pustiu, sălbatic.
dēserviō, -īre, vb. (*cu D.*) a se
devota, a se consacra, a servi.
dēses, -idis, adj. leneș, inactiv.
dēsīdeō, -ēre, -sēdī, vb. a sta, a
locui.
dēsīderābilis, -e, adj. **1.** de dorit
2. regretabil, de neuitat.
dēsīderātiō, -ōnis, s.f. dorință.

dēsīderium, -īī, s.n. **1.** dorință **2.**
nevoie, trebuință **3.** cerere,
rugămintă **4.** regret **5.** persoană
iubită.
dēsīderō, -āre, vb. **1.** a dori **2.** a
cere, a pretinde **3.** (*pas.*) a lăsa
de dorit, a nu satisface **4.** a
regreta pierderea, a pierde.
dēsīdia¹, -ae, s.f. ședere, lene.
dēsīdia², -ae, s.f. reflux,
retragere.
dēsīdiēs, -ēī, s.f. v. desidia¹.
dēsīdiōsē, adv. în trândăvie.
dēsīdiōsus, -a, -um, adj.
trândav, neglijent, leneș.
dēsīdō, -ēre, -sēdī, vb. a se lăsa
în jos, (*fig.*) a decădea.
dēsīgnātiō, -ōnis, s.f. **1.**
indicare, desemnare **2.** formă,
figură, orânduire, ordine, plan,
așezare.
dēsīgnātor, -ōris, s.m. **1.**
plasator **2.** conducător al
ceremoniilor funerare sau al
jocurilor publice.
desīgnō, -āre, vb. **1.** a însemna,
a desena, a marca **2.** a indica, a
arăta **3.** a numi în funcție **4.** a
orându-i.
dēsīlīō, -īre, -siluī, -sultum, vb.
a sări jos, a coborî.
dēsīnō, -ēre, desīī, vb. **1.** a
înceta, a se opri, a renunța, a
tăcea **2.** a se termina.
desīpientia, -ae, s.f. nebulie.
desīpiō, -ere, -puī, vb. **1.** a fi
nebul, a ieși din minți **2.** a
pierde gustul.
desīstō, -ēre, -stītī, -stītum, vb.
a înceta, a se opri, a renunța.
dēsōlō, -āre, vb. a pustii.
despectiō, -ōnis, s.f. dispreț.
despectō, -āre, vb. a privi de
sus, a domina **2.** a disprețui.

despectus, -ūs, *s.m.* 1. vedere (de sus în jos) 2. dispreț.
despērānter, *adv.* cu disperare.
despērātiō, -ōnis, *s.f.* disperare.
despērō, -āre, *vb.* 1. a pierde speranța 2. (*pas.*) a fi pierdut.
despicātiō, -ōnis, *s.f.* dispreț.
despicatus, -ūs, *s.m.* dispreț.
despicientia, -ae, *s.f.* disprețuire.
despiciō, -ēre, -spexī, -spectum, *vb.* 1. a privi de sus în jos 2. a privi în altă parte 3. a disprețui.
despoliātor, -ōris, *s.m.* tâlhar.
despoliō, -āre, *vb.* a prăda.
despondeō, -ēre, -spondī, -sponsum, *vb.* 1. a promite, a rezerva, (*pas.*) a se împlini 2. a se logodi.
desponsō, -āre, *vb.* a logodi.
despumō, -āre, *vb.* 1. a lua spuma 2. a înceta să fiarbă 3. a se potoli, a se calma.
despuō, -ēre, *vb.* 1. a scuipa 2. a respinge, a disprețui.
destillō, -āre, *vb.* a picura.
destinatiō, -ōnis, *s.f.* 1. intenție, plan 2. hotărâre, desemnare 3. îndârjire.
destinato, *adv.* dinadins.
destinō, -āre, *vb.* 1. a fixa, a hotărî, a stabili 2. a alege, a numi 3. a oferi un preț.
destituō, -ēre, -tuī, -tūtum, *vb.* 1. a așeza, a pune 2. a părăsi 3. a omite 4. a înșela.
destitutiō, -ōnis, *s.f.* părăsire, înșelare.
dēstringō, -ēre, -strinxī, -strictum, *vb.* 1. a culege, a strânge 2. a freca, a curăța 3. a reduce, a scădea 4. a critica, a compromite.

dēstructiō, -ōnis, *s.f.* 1. dărâmare 2. (*ret.*) combatere.
destruō, -ēre, -struxī, -structum, *vb.* a dărâma, a nimici.
dēsūbitō, *adv.* deodată.
dēsūdō, -āre, *vb.* 1. a asuda 2. a se trudi 3. a face să curgă.
desuefiō, -fierī, -factus sum, *vb.* a se dezobișnui.
dēsuescō, -ēre, -suēvī, -suētum, *vb.* 1. a dezvăța 2. a se dezobișnui.
dēsuētūdō, -inis, *s.f.* dezobișnuire.
dēsuētus, -a, -um, *adj.* neobișnuit, care nu se mai obișnuiește, desuet.
desultor, -ōris, *s.m.* 1. călăreț care sare de pe un cal pe altul 2. (*fig.*) nestatornic.
dēsultūra, -ae, *s.f.* salt de pe cal.
desum, **deese**, **dēfuī**, *vb.* 1. a lipsi 2. (*cu D.*) a nu fi prezent la 3. a nu fi alături de, a neglija.
dēsūmō, -ēre, -mpsī, -mptum, *vb.* a-și lua, a-și asuma.
dēsuper, *adv.* 1. de sus, de sus în jos, deasupra 2. (*prep. cu Ac. și Abl.*) deasupra.
dēsurgō, -ēre, *vb.* a se ridica.
dētegō, -ēre, -texī, -tectum, *vb.* 1. a descoperi 2. (*fig.*) a dezvălui, a destăinui.
dētendō, -ēre, -tensum, *vb.* a desface.
dētergēō, -ēre, -tersi, -tersum, *vb.* 1. a șterge, a curăța 2. a sfărâma.
dēterior, -ius, *adv. (comp.)* 1. mai rău 2. laș 3. mai mic, inferior.
dēterius, *adv.* mai rău, mai puțin.

dēterminātiō, -ōnis, *s.f.* capăt, limită, sfârșit.
dēterminō, -āre, *vb.* a fixa limitele, a mărgini.
deterō, -ēre, -trīvī, -trītum, *vb.* 1. a roade, a răni, a zdrobi 2. (fig.) a slăbi, a micșora, a știrbi.
dēterreō, -ēre, -uī, -ītum, *vb.* a îndepărta, a împiedica.
dēterrīmē, *adv.* foarte rău.
dētestābilis, -e, *adj.* respingător, detestabil.
detestatiō1, -ōnis, *s.f.* 1. blestem 2. detestare.
dētestātiō², -ōnis, *s.f.* castrare.
dētestor, -ārī, -ātus sum, *vb.* *dep.* 1. a blestema 2. a respinge.
detexō, -ēre, -texuī, -textum, *vb.* 1. a țese, a împleti 2. (fig.) a descrie, a picta 3. (fig.) a îndeplini, a termina.
detineō, -ēre, -tinuī, -tentum, *vb.* 1. a împiedica, a reține de la, a opri 2. a ține ocupat.
dētondeō, -ēre, -tondī, -tonsum, *vb.* 1. a tunde, (fig.) a face să cadă 2. a pustii.
dētonō, -āre, *vb.* 1. a tuna 2. a înceta să tune.
dētorqueō, -ēre, -torsī, -tortum, *vb.* 1. a abate, a întoarce, a suci 2. a desfigura, a denatura.
dētractiō, -ōnis, *s.f.* (cu G.) luare, scoatere.
dētractor, -ōris, *s.m.* (cu G.) defăimător, ponegritor.
dētractus, -ūs, *s.m.* suprimare.
dētrahō, -ēre, -traxī, -tractum, *vb.* 1. a trage jos, a da jos 2. a scoate, a lua, a smulge 3. a evacua 4. a micșora, a reduce 5. a târî, a duce, a atrage, a

retrage 6. (cu de și Abl. sau D.) a critica, a desconsidera.
dētrectātiō, -ōnis, *s.f.* (cu G.) refuz, respingere.
dētrectātor, -ōris, *s.m.* 1. cel ce refuză 2. detractor.
dētrectō, -āre, *vb.* 1. a respinge, a refuza 2. a ponegri, a deprecia.
detrīmentōsus, -a, -um, *adj.* dăunător, dezavantajos.
detrīmentum, -ī, *s.n.* 1. pagubă, pierdere, daună, uzare 2. înfrângere.
dētrītus¹, -a, -um, *part. perf. vb.* detero.
dētrītūs², -ūs, *s.m.* uzare.
dētrūdō, -ēre, -trusi, -trusum, *vb.* 1. a arunca în jos, a împinge 2. a alunga, a respinge, a depreda.
detumescō, -ēre, -tumuī, *vb.* 1. a se dezumfla, a scădea 2. (fig.) a se liniști.
dēturbō, -āre, *vb.* 1. a da jos, a arunca 2. a izgoni.
dēturpō, -āre, *vb.* a urâți.
deūrō, -ēre, -ussī, -ustum, *vb.* 1. a arde, a pârjoli 2. a usca, a prăpădi.
deus, -ī, *s.m.* 1. zeu, divinitate 2. om important.
deūtor, -ūti, -ūsus sum, *vb.* *dep.* a abuza de.
dēvastō, -āre, *vb.* 1. a pustii, a jefui 2. a distruge.
dēvehō, -ēre, -vexī, -vectum, *vb.* a purta, a transporta, a căra, a duce.
dēvellō, -ēre, -vellī, -vulsum, *vb.* a smulge, a depila.
dēvēlō, -āre, *vb.* a descoperi.
dēveneror, -ārī, -ātus sum, *vb.* *dep.* 1. a onora, a venera 2. a

îndepărta o nenorocire prin rugăciuni.

dēveniō, -ire, -vēnī, -ventum, *vb.* a ajunge.

dēvenustō, -āre, vb. a urăți, a veșteji.

dēvergentia, -ae, s.f. înclinație.

dēversitō, -āre, vb. a se opri, a mânca (undevea).

dēversor¹, -ārī, -ātus sum, vb. *dep.* a poposi, a se afla.

dēversor², -ōris, s.m. oaspete.

dēversōrium, -īī, s.n. 1. han, adăpost 2. prăvălie, birt.

dēverticulum, -ī, s.n. 1. han, birt 2. adăpost, refugiu 3. ocol, digresiune.

dēvertō, -ēre, -vertī, -versum, vb. 1. a (se) abate, a poposi, a ocoli, a face o digresiune 2. a recurge.

dēvescor, -escī, vb. dep. a mânca.

dēvestiō, -īre, vb. a dezbrăca.

dēvexitās, -ātis, s.f. pantă, înclinare.

dēvexus, -a, -um, adj. înclinat.

dēvinciō, -īre, -vinxī, -vinctum, vb. 1. a lega, a fixa, a înlănțui 2. (*fig.*) a atașa, a uni.

dēvincō, -ēre, -vīcī, -victum, vb. a înfrânge, a supune.

dēvirginō, -āre, vb. a necinsti, a seduce.

dēvītātiō, -ōnis, s.f. evitare.

dēvītō, -āre, vb. a scăpa.

dēvius, -a, -um, adj. 1. lăaturalnic 2. (*fig.*) care nu judecă bine.

dēvocō, -āre, vb. 1. a chema, a rechema, a face să vină 2. a face să coboare, a aduce.

devolō, -āre, vb. 1. a coborî în zbor, a zbură, a se abate 2. a alerga.

dēvolvō, -ēre, -volvī, -volūtum, vb. 1. a rostogoli, a prăvăli 2. (*pas.*) a se întoarce, a se îndrepta spre.

dēvorō, -āre, vb. 1. a înghiți, a înfuleca, (*fig.*) a cheltui 2. a reține 3. a gusta 4. a suporta 5. a distruge.

dēvortium, -īī, s.n. ocol.

dēvōtiō, -ōnis, s.f. 1. legământ religios, sacrificiu 2. blestem, vrajă 3. fermec 4. rugăciune.

dēvōtō, -āre, vb. 1. a vrăji 2. a invoca 3. a afurisi.

dēvōtus, -a, -um, I. part. perf. vb. devoveo. II. adj. devotat, gata de.

dēvoveō, -ēre, -vōvī, -vōtum, vb. 1. a închina, a încredința, a consacra 2. a blestema, a afurisi 3. a vrăji.

dexter, -era, -erum (dexter, -tra, -trum), adj. 1. drept, din partea dreaptă 2. dibaci, îndemânatic 3. potrivit, favorabil.

dextera (dextra), -ae, s.f. 1. mână dreaptă, (*fig.*) mână de lucru, soldat 2. partea dreaptă.

dextere, adv. cu dibăcie.

dexteritās, -ātis, s.f. iscusință, dibăcie, prevestire favorabilă.

dextrorsum, adv. la dreapta.

dīabathrārius, -īī, s.m. cizmar.

diadēma, -ātis, s.n. diademă.

dīagōnālis, -e adj. diagonal.

dīaeteta, -ae, s.m. arbitru.

diagramma, -atis, s.n. figură, desen.

dialectica, -ae, s.f. logică, arta de a argumenta.

dialecticus, -a, -um, I. adj. logic, priceput în dialectică. II. *s.m.* logician, dialectician.

Dialis¹, -e, I. *adj.* 1. al lui Iupiter
2. aerian. **II.** *s.m.* preot al lui Iupiter.

dialis², -e, adj. de o zi.

dialogus, -ī, s.m. conversație, dialog.

dīaria, -ōrum, s.n. pl. 1. rație zilnică 2. (*sg.*) jurnal (de zi cu zi).

dīatrība, -ae, s.f. 1. conversație, discuție 2. școală.

dica, -ae, s.f. proces.

dicācitās, -ātis, s.f. ironie.

dicāculus, -ī, adj. ironic.

dicatiō, -ōnis, s.f. 1. declarație de cetățenie 2. preamărire.

dicax, -ācis, adj. ironic.

dicimōnium, -iī, s.n. bîrfă.

diciō, -ōnis, s.f. putere, autoritate, stăpânire.

dīcō¹, -āre, vb. 1. a consacra, a dedica, a se atașa de, a se lega (sufletește) 2. a da.

dīcō², -ēre, dīxī, dictum, vb. 1. a zice, a spune, a vorbi (în public) 2. a prezice, a prevesti, a vesti, a face cunoscut 3. a afirma, a declara, a depune mărturie 4. a numi, a alege 5. a stabili, a fixa 6. a se referi 7. a cânta, a povesti.

dictāta, -ōrum, s.n. pl. 1. dictare, notițe 2. reguli, instrucțiuni.

dictātor, -ōris, s.m. dictator.

dictātrix, -īcis, s.f. stăpână absolută.

dictātūra, -ae, s.f. 1. dictatură 2. dictare.

dictērium, -iī, s.n. glumă, vorbă de duh.

dictiō, -ōnis, s.f. 1. rostirea unui oracol 2. convorbire, conversație, discurs 3. mod de exprimare, vorbire.

dictitō, -āre, vb. 1. a repeta 2. a pleda.

dictō, -āre, vb. 1. a repeta 2. a declara.

dictum, -ī, s.n. 1. cuvânt 2. maximă, sentință 3. ordin.

dīdīci, perf. v. disco.

dīdidi, perf. v. dido.

dīditus, -a, -um, part. perf. vb. dido.

dīdō, -ēre, didīdī, diditum, vb. 1. a răspândi, a risipi 2. a repartiza, a atribui.

dīdūcō, -ēre, -duxī, -ductum, vb. 1. a deschide, a desface 2. a împărți, a separa 3. a întinde.

diductiō, -ōnis, s.f. 1. separare, despărțire 2. întindere, expansiune.

diēpristine, adv. în ajun.

diērectus, -a, -um, adj. răstignit, spânzurat.

diēs, -eī, s.m. și f. (pl. m.) 1. zi 2. zi anumită (naștere, scadență), termen 3. zi de drum 4. lumina zilei 5. climat, vreme 6. interval, (răs) timp.

diffamō, -āre, vb. 1. a divulga 2. a defăima, a vorbi de rău.

differentia, -ae, s.f. diferență, trăsături distinctive.

differitās, -ātis, s.f. diferență.

differō, differre, distūlī, -dīlātum, vb. 1. a răspândi, a risipi, (fig.) a răspândi un zvon, a calomnia 2. a nu-și găsi locul 3. a amâna, a întârzia, a prelungi 4. a se deosebi, a fi deosebit.

differtus, -a, -um, adv. plin, umplut, înțesat de.

difficilē, adj. cu greu.

difficilis, -e, *adj.* 1. greu, inaccesibil 2. neîndurător, aspru, ursuz, încăpățânat.
difficilitēr, *adv.* cu dificultate.
difficultās, -ātis, *s.f.* 1. greutate, dificultate 2. (cu G.) lipsă, nevoie 3. fire capricioasă.
difficulter, *adv.* cu greu.
diffidens, -ntis, *adj.* neîncrezător.
diffidenter, *adv.* cu neîncredere, sfios.
diffidentia, -ae, *s.f.* neîncredere.
diffidō, -ēre, -fissus sum, *vb.* *semidep.* (cu D. și Abl.) a nu se încrede, a nu avea încredere.
diffindō, -ēre, -fidī, -fissum, *vb.* 1. a despica, a tăia 2. a amâna.
diffingō, -ēre, *vb.* a schimba.
diffissiō, -ōnis, *s.f.* amânare.
diffiteor, -ērī, *vb. dep.* a nu mărturisi, a nega.
diffluō, -ēre, -fluxī, -fluxum, *vb.* 1. a curge, a se risipi în multe direcții 2. a descrește, a se moleși 3. a înota în.
diffringō, -ēre, -frēgī, -fractum, *vb.* a sparge.
diffugia, -ōrum, *s.n. pl.* risipire, împrăștiere.
diffugiō, -ēre, -fūgī, *vb.* a fugi încoace și încolo, a se împrăștia, a se risipi.
diffunditō, -āre, *vb.* a împrăștia, a răspândi.
diffundō, -ēre, -fūdī, -fūsum, *vb.* 1. a răspândi, a întinde, a lărgi, a revărsa 2. a risipi, a desfașura.
diffusē, *adv.* împrăștiat.
dīgērō, -ēre, -gessi, -gestum, *vb.* 1. a despărți 2. a distribui 3. a digera, a-și însuși, a absorbi

4. a pune în ordine, a dispune, a clasa.
dīgestiō, -ōnis, *s.f.* 1. digestie 2. descriere, calcul 3. distribuție.
dīgestus, -ūs, *s.m.* digestie, administrare.
digitabulum, -ī, *s.n.* mănăușă.
digitālis, -e, *adj.* gros de un deget.
digitulus, -ī, *s.m.* degetel.
digitus, -ī, *s.m.* 1. deget 2. unitate de măsură.
dīgladior, -ārī, -ātus sum, *vb. dep.* a se lupta.
dignātiō, -ōnis, *s.f.* 1. stimă, considerație 2. rang, poziție socială, demnitate.
dignē, *adv.* în mod demn.
dignitās, -ātis, *s.f.* 1. titlu, rang 2. merit, valoare 3. apreciere, considerație, stimă 4. demnitate.
dignor, -ārī, -ātus sum, *vb. dep.* 1. a socoti demn 2. a binevoi, a voi, a se învoi să.
dignoscō, -ēre, -nōvī, -nōtum, *vb.* a distinge, a deosebi, a recunoaște.
dignus, -a, -um, *adj.* 1. (cu Abl.) care merită, care se potrivește cu, potrivit, demn 2. cinstit, drept, corect.
dīgredior, -gredī, -gressus sum, *vb. dep.* a pleca, a se îndepărta, a se despărți.
dīgressiō, -ōnis, *s.f.* 1. despărțire 2. abatere.
dīgressus, -ūs, *s.m.* 1. plecare, despărțire 2. digresiune, episod.
dīiudicātiō, -ōnis, *s.f.* sentință.
dīiudicō, -āre, *vb.* 1. a decide 2. a deosebi, a distinge.

dîlābor, -lābī, -lapsus sum, vb.
dep. 1. a se împrăştia, a se topi,
 a se întinde 2. a se desface, a
 se năru, a se ruina, a putrezi 3.
 a dispărea, a pieri.

dîlācerō, -āre, vb. a sfâşia.

dîlaniō, -āre, vb. a sfâşia.

dîlārgior, -īrī, -ītus sum, vb.

dep. a face daruri, a risipi.

dîlātiō, -ōnis, s.f. amânare,
 răstimp.

dîlātō, -āre, vb. a întinde, a mări,
 a lărgi, a extinde.

dîlātor, -ōris, s.m. cel care
 amână.

dîlātus, -a, -um, part. perf. vb.
diff.

dîlaudō, -āre, vb. a lăuda mult.

dîlectiō, -ōnis, s.f. dragoste.

dîlector, -ōris, s.m. îndrăgostit.

dîlectus, -a, -um, part. perf. vb.
diligo.

dîlexī, perf. vb. diligo.

dîlīdō, -ēre, vb. a sparge.

dîligens, -ntis, l. part. prez. vb.

diligo. II. *adj.* 1. prieten 2.

îngrijit, exact, conştiincios 3.

chibzuit, cumpătat.

dîligenter, adv. cu grijă.

dîligentia, -ae, s.f. grijă, silinţă,
 zel.

dîligō, -ēre, -lexī, -lectum, vb. 1.
 a iubi 2. a alege, a aprecia.

dîlūceō, -ēre, vb. a fi evident.

dîlūcescō, -ēre, -luxī, vb. 1. a
 începe o zi, a apărea 2.

(*unipers.*) se luminează de ziuă.

dîlūcidē, adv. limpede.

dîlūcidus, -a, -um, adj.

strălucitor, luminos, (*fig.*) clar,
 evident.

dîlūculum, -ī, s.n. zorii zilei.

dîlūdium, -īī, s.n. răstimp de
 odihnă în timpul unei lupte.

dîluō, -ēre, -luī, -lūtum, vb. 1. a
 dilua, a spăla o rană, a curăta
 (spălând) 2. (*fig.*) a şterge, a
 slăbi 3. a explica, a lămuri.

dîluviēs, -ēī, s.f. inundaţie,
 potop.

dîluviō, -āre, vb. a inunda.

dîmānō, -āre, vb. a se răspândi,
 a se întinde.

dîmensiō, -ōnis, s.f. 1. măsurare
 2. dimensiune.

dîmicātiō, -ōnis, s.f. luptă.

dîmicō, -āre, vb. a lupta.

dîmidiō, -āre, vb. a înjumătăţi.

dîmidium, -īī, s.n. jumătate.

dimidius, -a, -um, adj. 1.

jumătate 2. înjumătăţit.

dîminuō, -ēre, vb. a rupe, a
 zdrobi.

dimissiō, -ōnis, s.f. 1. trimitere
 2. concediu.

dîmittō, -ēre, -mīsī, -missum,

vb. 1. a trimite, a răspândi 2. a
 da drumul, a concedia 3. a lăsa
 să plece 4. a părăsi, a renunţa.

dîmoveō, -ēre, -mōvī, -, mōtum,

vb. 1. a deschide, a despica, a
 tăia, a despărţi 2. a da
 deoparte, a îndepărta, a risipi 3.
 a pune în mişcare.

dînumeratiō, -ōnis, s.f. 1. calcul,
 socoteală 2. (*ret.*) enumerare.

dînumerō, -āre, vb. 1. a număra,
 a calcula 2. a plăti.

dîoecēsis, -is, s.f. district,
 departament, diocază.

dîplōma, -ātis, s.n. diplomă,
 permis, act, document.

dîpsas, -ādis, s.f. viperă.

dîrae, -ārum, s.f. pl. 1. Furiile 2.
 blesteme 3. păsări prevestitoare
 de rău, preziceri rele.

dîrapiō, -ēre, vb. a târî după
 sine.

dîrē, *adv.* crud.

dîrēctē, *adv.* 1. în linie dreaptă 2. în ordinea firească.

dîrēctiō, **-ōnis**, *s.f.* 1. aliniere, linie dreaptă, nivelare 2. direcție.

dîrēctō, *adv.* în linie dreaptă, direct.

dîrēptus, **-ūs**, *s.m.* separare, despărțire.

dîrēptiō, **-ōnis**, *s.f.* prădare.

diribeō, **-ere**, **-buī**, **-bitum**, *vb.* 1. a număra, a socoti 2. a împărți, a distribui.

diribitiō, **-ōnis**, *s.f.* numărare a voturilor.

dirigō, **-ēre**, **-rexī**, **-rectum**, *vb.* 1. a alinia 2. a îndrepta, a reglementa.

dirimō, **-ēre**, **-ēmi**, **-emptum**, *vb.* 1. a despărți 2. a pune capăt, a termina.

dîripiō, **-ēre**, **-ripiū**, **-reptum**, *vb.* 1. a sfâșia 2. a prăda, a jefui 3. a-și disputa 4. a smulge.

diritās, **-ātis**, *s.f.* 1. nenorocire 2. cruzime, sălbăcie.

dîrumpo (dirumpo), **-ēre**, **-rūpī**, **-ruptum**, *vb.* 1. a sfărâma, a rupe 2. (*pas.*) a crăpa de ciudă, a se strica de răs.

dîruō, **-ēre**, **-ruī**, **-rutum**, *vb.* a dărâma, a distruge.

dîruptiō, **-ōnis**, *s.f.* rupere.

dîrus, **-a**, **-um**, *adj.* 1. sinistru, de rău augur 2. crud, sălbatic.

dīs, **dite**, *I. adj.* bogat, fertil *II. s.m. pl.* bogății.

discēdō, **-ēre**, **-cessī**, **-cessum**, *vb.* 1. a se deschide, a se împrăștia 2. a se împărți 3. a se îndepărta, a părăsi, a ieși, a pleca (învingător/învins) 4. a divorța 5. a renunța la.

discens, **-ntis**, *I. part. prez. vb.* disco. *II. s.m.* elev.

disceptatiō, **-ōnis**, *s.f.* 1. dezbatere, discuție 2. hotărâre, decizie, sentință.

disceptātor, **-ōris**, *s.m.* arbitru, judecător.

disceptō, **-āre**, *vb.* 1. a judeca, a hotări 2. a discuta, a dezbate.

discernō, **-ēre**, **-crēvī**, **-crētum**, *vb.* a separa, a deosebi, a distinge.

discerpō, **-ēre**, **-cerpsī**, **-cerptum**, *vb.* 1. a sfâșia, a rupe 2. a împrăștia, a risipi.

discessiō, **-ōnis**, *s.f.* 1. separare 2. plecare 3. votare (prin alăturarea de cel ales).

discessus, **-ūs**, *s.m.* plecare, îndepărtare, retragere, separare.

discidium, **-iī**, *s.n.* 1. despărțire, separare 2. divorț.

discīdō, **-ēre**, *vb.* a separa (prin tăiere).

discinctus, **-a**, **-um**, *adj.* leneș, desfrânat.

discindō, **-ēre**, **-scīdī**, **-scissum**, *vb.* a rupe, a sfâșia, a despica.

discingō, **-ēre**, **-cīnxī**, **-cinctum**, *vb.* 1. a descinge, a dezlega, a dezarma 2. a slăbi puterea, a moleși.

disciplīna, **-ae**, *s.f.* 1. educație, instruire, învățământ 2. știință, obiect de studiu 3. sistem/școală filozofică. metodă 4. ordine, disciplină 5. principiu moral, fel de viață, obicei, regulă.

disciplīnātus, **-a**, **-um**, *adj.* iscusit, bine instruit.

discipula, **-ae**, *s.f.* elevă.

discipulus, **-ī**, *s.m.* elev, discipol.

disclūdō, -ēre, -clusī, -clusum, vb. a închide, a separa.

disclusiō, -ōnis, s.f. despărțire, separare.

discō, -ēre, didīcī, discītum, vb. 1. a învăța 2. a studia, a cerceta, a cunoaște 3. a afla.

discobolos, -ī, s.m. aruncător de disc, discobol.

discolor, -ōris, adj. de culori diferite, (*fig.*) diferit.

disconveniō, -ire, vb. a nu se înțelege, (*unipers.*) există o neînțelegere.

discordia, -ae, s.f. luptă, neînțelegere, răzvrătire.

discordiōsus, -a, -um, adj. gata de ceartă.

discordō, -āre, vb. 1. a fi în conflict 2. a se deosebi.

discors, -cordis, adj. care nu se înțelege, dezbinat, discordant, deosebit.

discrepanția, -ae, s.f. nepotrivire, contradicție.

discrepātiō, -ōnis, s.f. neînțelegere.

discrepītō, -āre, vb. a fi diferit.

discrepō, -āre, vb. a nu fi de acord, a fi dezbinat.

discretus, -a, -um, part. perf. vb. discerno.

discrīmen, -minis, s.n. 1. distanță, interval 2. împărțire 3. diferență, deosebire 4. moment hotărâtor 5. primejdie, moment critic.

discrīminatim, adv. separat.

discrīminō, -āre, vb. a distinge, a separa, a nuanța.

discrucīō, -āre, vb. a chinui, a tortura, a răstigni.

discumbō, -ēre, -cubui, -cubitum, vb. 1. a se culca 2. a se așeza la masă.

discurrō, -ēre, -currī, -cursum, vb. 1. a străbate alergând 2. a se întinde, a se răspândi.

discursātiō, -ōnis, s.f. alergare, dute-vino, cursă.

discursus, -ūs, s.m. 1. alergare, împrăștiere 2. (*pl.*) intrigi, manevre.

discus, -ī, s.m. disc (pentru aruncat), farfurie, cadran.

discussiō, -ōnis, s.f. 1. zguduire, scuturare 2. examinare atentă.

discutiō, -ēre, -cussī, -cussum, vb. 1. a sparge, a zdrobi, a despica 2. a risipi, a îndepărta, a descompune.

disertē, adv. 1. cu claritate, lămurit 2. elocvent.

disertim, adv. clar, limpede.

disertus, -a, -um, adj. 1. abil 2. elocvent.

disiciō, -ere, -iēcī, -iectum, vb. 1. a împrăști, a risipi 2. a răsturna, a dărâma.

disiectus, -ūs, s.m. împrăștiere, desfacere.

disiunctiō, -ōnis, s.f. despărțire, diversitate, (*ret.*) disjuncție.

disiunctus, -a, -um, adj. diferit, opus, depărtat, (*ret.*) incoerent.

disiungō, -ēre, -iunxī, -iunctum, vb. 1. a despărți, a îndepărta 2. a separa, a deshăma.

dispālescō, -ēre, vb. a se răspândi.

dispālōr, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a rătăci.

dispār, -paris, adj. inegal, diferit, neasemănător.

dispārātiō, -ōnis, s.f. separare.

dispārilitās, -ātis, *s.f.* diferență, deosebire.

dispariliter, *adv.* în mod diferit, inegal, neregulat.

disparō, -āre, *vb.* 1. a despărți, a separa 2. a crea variante, a diversifica.

dispectus, -ūs, *s.m.* discernere.

dispellō, -ēre, -pulī, -pulsum, *vb.* 1. a risipi, a împrăștia 2. a despica.

dispendium, -iī, *s.n.* 1. cheltuială 2. pagubă, pierdere.

dispendō, -ēre, -pensum, *vb.* a cântări, a distribui.

dispensātiō, -ōnis, *s.f.* 1. distribuire 2. administrare.

dispensātor, -ōris, *s.m.* logofat, administrator.

dispensō, -āre, *vb.* 1. a împărți, a distribui 2. a administra, a gospodări 3. a ordona, a stabili.

disperdō, -ēre, -dīdī, -dītum, *vb.* a distruge, a ruina.

dispereō, -īre, *vb.* a pieri, a se prăpădi.

dispergō, -ēre, -spersi, -spersum, *vb.* a răspândi, a împrăștia.

dispersē, *adv.* ici-colo.

dispertiō, -īre, *vb.* a împărți, a distribui.

dispiciō, -ēre, -spexī, -spectum, *vb.* 1. a vedea, a distinge 2. a cerceta, a lua în seamă.

displānō, -āre, *vb.* a netezi, a nivela.

displicientia, -ae, *s.f.* nemulțumire, dezgust.

displiceō, -ēre, -cuī, -cītum, *vb.* a dispăcea.

dispōnō, -ēre, -pōsuī, -positum, *vb.* 1. a orându-i, a

aranja, a întocmi, a așeza 2. a decide.

dispositē, *adv.* regulat.

dispositiō, -ōnis, *s.f.* 1. așezare, aranjament, armonie 2. (*ret.*) dispoziție (a părților unui discurs) 3. hotărâre testamentară.

dispositūra, -ae, *s.f.* ordine.

dispositus, -ūs, *s.m.* regulă, administrare.

dispungō, -ēre, -punxī, -punctum, *vb.* 1. a pune la punct 2. a compara conturile.

disputābilis, -e, *adj.* problematic, discutabil.

disputatiō, -ōnis, *s.f.* discuție, dezbateră, calcul.

disputō, -āre, *vb.* 1. a discuta, a dezbate, a examina, a cântări 2. a expune, a trata 3. a susține.

disquīsitiō, -ōnis, *s.f.* cercetare, anchetă.

dissāvior, -ārī, *vb. dep.* a săruta.

dissecō, -āre, *vb.* a tăia, a îmbucătăți.

dissēmīnātiō, -ōnis, *s.f.* 1. răspândire 2. calomnie.

dissēmīnō, -āre, *vb.* a răspândi.

dissensiō, -ōnis, *s.f.* 1. disensiune, neînțelegere 2. contradicție, opoziție.

dissentiō, -īre, -sensī, -sensum, *vb.* a avea altă părere, a nu se potrivi, a nu fi de acord, a fi în opoziție.

disseptum, -ī, *s.n.* gard, zid.

disserō¹, -ēre, -sevē, -situm, *vb.* a semăna, a împrăștia.

disserō², -ēre, -seruī, -sertum, *vb.* a discuta, a trata, a raționa.

dissertātiō, -ōnis, *s.f.* disertație, tratat, discurs.

dissertiō, -ōnis, s.f. 1. descompunere 2. expunere, discuție.
dissertō, -āre, vb. a discuta, a expune, a vorbi.
dissidentia, -ae, s.f. opoziție.
dissideō, -ēre, -sēdī, -sessum, vb. 1. a fi departe, a fi despărțit 2. a nu se înțelege, a fi în dezacord 3. a se deosebi.
dissidium, -iī, s.n. neînțelegere.
dissidō, -ēre, -sēdī, vb. a pune tabăra separat.
dissignō, -āre, vb. 1. a distinge printr-un semn, a semna 2. a pune în ordine, a proiecta.
dissiliō, -īre, -sīlūī, -sultum, vb. a sări, a se sparge, a se rupe, a se sfărâma.
dissimilis, -e, adv. diferit, deosebit.
dissimilīter, adv. în chip diferit.
dissimilitudō, -īnis, s.f. deosebire, diferență.
dissimulābiliter, adv. în ascuns, în secret.
dissimulamentum, -ī, s.n. simulare, ironie.
dissimulanter, adv. pe neobservate, în secret.
dissimulātiō, -ōnis, s.f. 1. disimulare, ascundere 2. ironie 3. neglijență.
dissimulō, -āre, vb. I. a ascunde, a se preface 2. a trece cu vederea, a omite.
dissipātiō, -ōnis, s.f. 1. împrăștiere, risipire 2. descompunere, nimicire.
dissipō, -āre, vb. 1. a răspândi, a împrăștia, a risipi 2. a rupe, a sfărâma, a nimici.
dissociābilis, -e, adj. care nu poate fi îmbinat, incompatibil.

dissociātiō, -ōnis, s.f. 1. despărțire 2. repulsie, antipatie.
dissociō, -āre, vb. a despărți, a separa, a disocia.
dissolūtē, adv. 1. eliminând, dând la o parte 2. fără putere 3. cu indiferență.
dissolūtiō, -ōnis, s.f. 1. desfacere 2. ruinare, distrugere 3. slăbiciune.
dissolūtus, -a, -um, l. part. perf. vb. dissolvo. II. adj. 1. neglijent 2. slab, moale, indulgent 3. desfrânat.
dissolvō, -ēre, -solvi, -solūtum, vb. 1. a desface, a descompune, a sfărâma 2. a dizolva 3. a anula 4. a achita 5. a da drumul, a elibera.
dissonus, -a, -um, adj. 1. discordant, strident, confuz 2. schimbător, diferit 3. ostil.
dissuādeō, -ēre, -suasī, -suasum, vb. a combate, a se opune.
dissultō, -āre, vb. a izbucni, a pocni, a plesni.
distaedet, -ēre, vb. impers. a-i fi silă.
distantia, -ae, s.f. 1. depărtare, distanță 2. diferență.
distendō, -ēre, -tendī, -tentum, vb. 1. a întinde 2. a umple, a umfla 3. a chinui 4. a împărți.
distentus, -ūs, s.m. întindere.
determinō, -āre, vb. a despărți, a delimita.
determinus, -a, -um, adj. separat.
disternō, -ēre, -strāvī, -strātum, vb. a așterne (patul).
disterō, -ēre, -trīvī, -trītum, vb. a sfărâma, a freca.
distimulō, -āre, vb. a ciurui.

distinctē, *adv.* distinct, clar.

distinctiō, **-ōnis**, *s.f.* 1.

deosebire, diferențiere 2.

împărțire, ordine 3. podoabă,

distincție, strălucire, frumusețe

4. pauză (de lectură).

distinctus, **-ūs**, *s.m.* diferență, diversitate.

distineō, **-ēre**, **-tinuī**, **-tentum**,

vb. 1. a despărți 2. a ține

ocupat, a împiedica.

distinguō, **-ēre**, **-tinxī**, **-tinctum**,

vb. 1. a separa 2. a nuanța, a

diferența, a varia 3. a pune în

ordine.

distō, **-āre**, *vb.* 1. a fi departe 2.

a se deosebi 3. (*unipers.*) nu-i

totuna.

distorqueō, **-ēre**, **-torsī**, **-**

tortum, *vb.* 1. a răsuci, a

strâmba 2. a tortura.

distortiō, **-ōnis**, *s.f.* răsucire.

distortus, **-a**, **-um**, *adj.* 1.

strâmb, răsucit, diform, corupt

2. (*stil.*) întortochiat.

distractiō, **-ōnis**, *s.f.* 1.

despărțire, diferență 2.

încordare 3. vânzare cu bucata.

distrahō, **-ere**, **-traxī**, **-tractum**,

vb. 1. a sfâșia, a rupe, a

sfârâma 2. a despărți, a alunga

3. a desface, a dezbinda, a

diviza, (*fig.*) a zădărnici, a

aplană.

distribuō, **-ēre**, **-būi**, **-būtum**,

vb. a distribui, a împărți, a

repartiza, a pune în ordine.

distribūtē, *adv.* metodic.

distribūtiō, **-ōnis**, *s.f.* împărțire,

distribuire.

districtē, *adv.* riguros, sever.

distringō, **-ēre**, **-strinxī**, **-**

strictum, *vb.* 1. a întinde, a

trage (în toate părțile), a

deschide 2. a reține/abate

atenția 3. a ocupa.

distruncō, **-āre**, *vb.* a tăia în

două.

distulī *perf. vb.* differo.

disturbātiō, **-ōnis**, *s.f.*

distrugere.

disturbō, **-are**, *vb.* 1. a

împrăștia, a răscoli 2. a distruge

3. a anula.

dītescō, **-ēre**, *vb.* a se îmbogăți.

dīthyrambus, **-ī**, *s.m.* ditiramb.

dītiōr, **dītissimus**, *adj. compl. și*

superl. lui **dives**.

dītō, **-āre**, *vb.* a îmbogăți.

dīū, *adv.* 1. în timpul zilei 2. mult

timp, de mult.

dīurnus, **-a**, **-um**, *adj.* zilnic, care

se referă la o singură zi, de zi.

dīus, **-a**, **-um**, *adj.* 1. al lui Iupiter

2. divin, sacru, ceresc, minunat,

nobil.

dīūtinē, *adv.* mult timp.

dīūtinō, *adv.* multă vreme.

dīutinus, **-a**, **-um**, *adj.* de lungă

durată.

dīūtulē, *adv.* câțva timp.

dīūturnē, *adv.* mult timp.

dīūturnitās, **-ātis**, *s.f.* durată

mare de timp.

dīūturnus, **-a**, **-um**, *adj.* durabil.

dīva, **-ae**, *s.f.* zeiță.

dīvellō, **-ēre**, **-vulsī** (**-velli**), **-**

vulsum, *vb.* 1. a rupe, a sfâșia

2. a despărți cu sila, a smulge.

dīvendō, **-ēre**, **-venditum**, *vb.* a

vinde.

dīverbium, **-īī**, *s.n.* dialog.

dīversē (**dīvorsē**), *adv.* 1. ici-

colo, în sensuri opuse 2. la o

parte.

dīversitās, **-ātis**, *s.f.* 1.

contestatie 2. varietate,

diversitate 3. contradicție.

dīversus (divorsus), -a, -um, 1. *part. perf. vb. diverto.* **II. adv. 1.** îndepărtat, în direcții diferite **2.** advers, opus, dușman **3.** deosebit, separat, diferit.
dīvertō, -ēre, -rtī, -rsum, vb. 1. a se despărți, a divorța **2.** a se deosebi.
dīves, -itis, I. adj. bogat, roditor. **II. s.m.** bogătaș.
dīvexō, -āre, vb. 1. a pustii, a prăda **2.** a chinui.
dīvidia, -ae, s.f. grijă, supărare, discordie.
dīvidō, -ēre, -vīsī, -vīsum, vb. 1. a împărți, a distribui **2.** a despărți.
dīviduus, -a, -um, adj. 1. divizibil **2.** despărțit, împărțit **3. (gram.)** partitiv.
dīvīna, -ae, s.f. ghicitoare, vrăjitoare.
divinatiō, -ōnis, s.f. 1. arta ghicitului, presentiment **2.** dezbatere judiciară.
dīvīnē, adv. 1. divin, perfect, desăvârșit **2.** ghicind.
dīvinitas, -ātis, s.f. 1. divinitate **2.** desăvârșire.
dīvīnō, -āre, vb. a ghici, a prevesti, a prevedea.
dīvīnum, -ī, s.n. 1. divinul **2.** sacrificiu, jertfă **3.** prezicere.
dīvīnus¹, -a, -um, adj. 1. divin, referitor la zei **2.** desăvârșit, minunat **3.** care prevestește.
dīvīnus², -ī, s.m. prezicător, ghicitor, profet.
dīvīsīō, -ōnis, s.f. 1. împărțire, distribuire **2.** diviziune.
dīvisor, -ōris, s.m. cel care împarte.
dīvīsūra, -ae, s.f. tăietură, crăpătură.

dīvīsus, -ūs, s.m. (folosit la D. sg.) împărțire.
dīvītae, -ārum, s.f. pl. bogăție, avere.
dīvortium, -īī, s.n. 1. despărțire, divorț **2.** răscruce.
dīvulgō, -āre, vb. 1. a divulga, a da în vileag **2.** a răspândi un zvon.
dīvulsī, perf. vb. divello.
dīvulsīō, -ōnis, s.f. separare.
dīvus, -a, -um, adj. divin.
dīvus, -ī, s.m. zeu.
dō, dāre, dēdī, datum, vb. 1. a da **2.** a produce **3.** a acorda, a permite **4.** a încredința **5.** a întoarce **6. (refl.)** a se înfățișa, a se oferi **7.** a fi favorabil, a îngădui **8.** a arunca, a aduce (într-o situație) **9.** a face, (pas.) a se întâmpla **10.** a spune, a povesti **11.** a considera **12.** a se consacra **13.** a da afară, a scoate.
doceō, -ēre, -cuī, -ctum, vb. 1. a învăța pe cineva, a informa, a demonstra **2.** a reprezenta (pe scenă).
docilis, -e, adj. 1. care învață ușor **2.** instruit, priceput **3.** docil, moale, suplu.
docilitas, -ātis, s.f. ușurință în a învăța, bunătate.
doctē, adv. înțelept, cuminte, conform regulilor.
doctor, -ōris, s.m. profesor.
doctrina, -ae, s.f. 1. educație, învățătură, învățământ, cultură **2.** doctrină, teorie.
doctus, -a, -um, 1. part. perf. vb. doceo. II. adj. 1. abil, șiret **2.** înțelept, învățat, savant.
documentum, -ī, s.n. dovadă, învățătură, exemplu.

dogma, -ătis, s.n. dogmă, principiu, maximă.
dolabra, -ae, s.f. topor, bardă, satâr.
dolentër, adv. dureros.
dolēō, -ēre, -ūi, -itum, vb. 1. a dura , a simți o durere 2. a-i părea rău, a suferi.
dolūm, -iī, s.n. vas mare.
dolō, -ōnis, s.m. 1. pânză mică a unei corăbii 2. pumnal.
dolōr, -ōris, s.m. 1. durere, suferință 2. cauză a durerii 3. patos, sensibilitate.
dolōsē, adv. cu șiretenie.
dolosus, -a, -um, adj. șiret, viclean, înșelător.
dolus, -ī, s.m. 1. șiretenie, viclenie, abilitate 2. fraudă, înșelătorie 3. capcană 4. greșeală, neglijență, vină.
domefactus, -a, -um, adj. împlânzit.
domestici, -ōrum, s.m. pl. 1. membri unei familii 2. sclavi, servitori.
domesticus, -a, -um, adj. 1. al casei, de casă, de-al familiei 2. intim 3. propriu 4. cetățenesc, băștinaș.
domicilium, -iī, s.n. locuință, domiciliu.
domina, -ae, s.f. 1. soție, stăpână a casei 2. stăpână, (fig.) regină, zeiță 3. iubită.
dominatiō, -ōnis, s.f. stăpânire, dominație, putere absolută.
dominātor, -ōris, s.m. stăpân, conducător.
dominātrix, -īcis, s.f. stăpână.
dominicus, -a, -um, adj. al stăpânului, al împăratului, al Domnului.

dominium, -iī, s.n. 1. banchet 2. stăpân, tiran 3. stăpânire.
dominor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a fi stăpân, a domina.
dominus, -ī, s.m. 1. stăpân, proprietar, căpetenie, șef, gazdă, amfitrion 2. titlu dat împăraților romani după Tiberius 3. iubit 4. formulă de adresare către un bărbat.
domitiō, -ōnis, s.f. întoarcere acasă.
domitō, -āre, vb. a supune.
domitor, -ōris, s.m. 1. împlânzitor 2. învingător.
domitūra, -ae, s.f. împlânzire.
domitus, -ūs, s.m. v. *domitura*.
domō, -āre, -uī, -itum, vb. 1. a împlânzi 2. a învinge, a ține în frâu , a supune.
domus, -ūs, s.f. 1. casă 2. locuință 3. familie, suită 4. pace 5. școală filozofică 6. patrie, țară.
dōnābīlis, -e, adj. care poate fi dăruit/ iertat.
dōnāria, -ōrum, s.n. pl. 1. templu, altar 2. prinos.
dōnārium, -iī, s.n. tezaur al templului.
dōnātiō, -ōnis, s.f. donație, dar.
dōnātor, -ōris, s.m. donator.
donec, conj. 1. cât timp 2. până când, până ce (*cu ind.*) 3. până să (*cu conj.*).
dōnō, -āre, vb. 1. a da, a dăru, a consacra 2. a ierta 3. a sacrifica, a renunța la.
dōnum, -ī, s.n. dar, cadou.
dorcās, -adis, s.f. gazelă.
dormiō, -īre, vb. 1. a dormi 2. a sta liniștit, a lăncezi.
dormitiō, -ōnis, s.f. somn.
dormitō, -āre, vb. a așipi.

dormitōrium, -iī, *s.n.* dormitor.
dorsuālis, -e, *adj.* de pe spate, dorsal.
dorsum, -ī, *s.n.* 1. spate 2. coastă de munte.
dōs, **dōtis**, *s.f.* 1. zestre 2. dar, calitate, frumusețe.
dōtō, -āre, *vb.* a înzestra.
dracō, -ōnis, *s.m.* 1. reptilă mitologică, balaur 2. șarpe 3. pește marin 4. stindardul cohorței.
drāpeta, -ae, *s.m.* sclav fugit.
druidae, -ārum (**druides**, -um), *s.m. pl.* druizi (preoți gali).
dubiē, *adv.* nesigur.
dubiōsus, -a, -um, *adj.* îndoielnic, nesigur.
dubitābilis, -e, *adj.* îndoielnic, nehotărât.
dubitanter, *adv.* șovăind.
dubitātiō, -ōnis, *s.f.* 1. îndoială 2. șovăire, ezitare.
dubitō, -āre, *vb.* 1. a pune la îndoială 2. a șovăi.
dubium, -iī, *s.n.* 1. îndoială 2. primejdie, situație critică.
dubius, -a, -um, *adj.* 1. care stă la îndoială 2. îndoielnic, vag 3. amenințat, bolnav 4. neprielnic, greu
ducātus, -ūs, *s.m.* 1. comandant militar, conducere 2. curs, direcție.
ducentēsima, -ae, *s.f.* a două sute parte.
ducenti, -ae, -a, *num. pl.* în număr de două sute, în număr foarte mare.
ducentiēs, *adv.* de două sute de ori, (*fig.*) de multe ori.
dūcō, -ēre, **duxī**, **ductum**, *vb.* 1. a duce, a purta, a conduce 2. (*despre bărbați*) a lua în

căsătorie 3. a ademeni, a înșela 4. a comanda 5. a construi, a clădi, a lucra, a trasa 6. a trage, a scoate, a sorbi, a bea, 7. a căpăta, a lua, a primi 8. a mărșălui, a merge 9. a petrece timpul, a amâna, a prelungi 10. a considera.
ductilis, -e, *adj.* 1. (*despre apa*) care poate fi condus 2. maleabil, ductil.
ductim, *adv.* dintr-o dată.
ductiō, -ōnis, *s.f.* ducere, conductă.
ductitō, -āre, *vb.* 1. a conduce, a aduce la sine 2. a lua de nevastă 3. a înșela.
ductō, -āre, *vb.* 1. a conduce, a duce 2. a atrage.
ductor, -ōris, *s.m.* 1. călăuză 2. comandant, șef.
ductus, -ūs, *s.m.* 1. ducere 2. conducere, administrare 3. construire, formare, trasare, 4. orânduire, structură.
dūdum, *adv.* 1. pe curând 2. mai înainte, demult 3. (*precedat de iam*) imediat.
duellātor, -ōris, *s.m.* războinic.
duellum, -ī, *s.n.* război.
dulcē, *adv.* dulce, plăcut.
dulcēdō, -inis, *s.f.* dulceață, farmec, plăcere.
dulcescō, -ēre, *vb.* a se îndulci.
dulciārius, -iī, *s.m.* cofetar.
dulciola, -ōrum, *s.n. pl.* dulciuri, prăjiturile.
dulcis, -e, *adj.* dulce, plăcut, iubit, scump.
dulciter, *adv.* în mod plăcut.
dulcitūdō, -inis, *s.f.* dulceață.
dum¹, *conj.* 1. (*cu ind.*) în timp ce, pe când 2. (*cu ind.*) cât timp 3. (*cu. ind. sau conj.*) până ce,

până să **4.** (*urmat uneori de modo*) numai să.
dum², *particulă enclitică, de obicei la sfârșitul formelor de imperativ* - haide, numai.
dūmetum, -ī, s.n. tufiș, mărăcișiș.
dūmōsus, -a, -um, adj. acoperit cu tufișuri.
dumtaxat, adv. **1.** numai, cel puțin/ cel mult **2.** în măsura în care **3.** se înțelege.
duodecim, num. doisprezece.
duodecimus, -a, -um, num. al doisprezecelea.
duodēnōnāgintā, num. optzeci și opt.
duodēoctōgintā, num. șaptezeci și opt.
duodēquadrāgintā, num, treizeci și opt.
duodēsexāgintā, num. cincizeci și opt.
duodētrīgintā, num. douăzeci și opt.
duodēvīginti, num. optsprezece.
dupla, -ae, s.f. dublu.
duplex, -icis, adj. **1.** dublu **2.** format din două părți **3.** prefăcut, șiret **4.** grosolan, de proastă calitate.
duplicātiō, -ōnis, s.f. dublare.
duplicātō, adv. îndoit, dublat.
duplicātus, -a, -um. I. part. perf. vb. duplico. II. adj. dublu, îndoit, încovoiat.
duplicitās, -atis, s.f. **1.** pereche **2.** duplicitate.

dupliciter, adv. în două feluri.
duplicō, -āre, vb. **1.** a dubla, a repeta **2.** a spori, a înmulți **3.** a îndoi, a încovoia.
duplum, -ī, s.n. îndoit, dublu.
duplus, -a, -um, adj. de două ori mai mare, dublu.
dūrābilis, -e, adj. durabil.
dūrāmen, -inis, s.n. întărire, înghețare.
dūrē, adv. **1.** dur, sever **2.** greoi, dizgrațios.
dūrescō, -ēre, -uī, vb. a se întări.
dūrēta, -ae, s.f. scaun, balie.
dūritās, -ātis, s.f. asprime, duritate.
dūrīter, adv. **1.** dur, greoi **2.** greu.
dūrītiēs, -ēī, s.f. **1.** asprime, duritate **2.** neîndurare, severitate **3.** fermitate **4.** viață grea.
dūrō, -āre, vb. **1.** a (se) întări **2.** a suporta, a răbda **3.** a dăinui **4.** a fi neîndurat.
duumvīr, -virī, s.m. duumvir (membru al unei comisii de două persoane).
dux, ducis, s.m. **1.** conducător, călăuză **2.** șef, comandant militar.
dynasta (dynastēs), -ae, s.m. prinț.
dyspepsia, -ae, s.f. digestie grea, dispepsie.
dyspnoea, -ae, s.f. dispnee, greutate de a respira.

E

e (ex), *prep.* (*Abl.*) I. (*compl. loc* - punctul de plecare) din, de la, de pe II. (*compl. timp*) 1. începând de la/din 2. după 3. în timpul III. (*alte compl.*) 1. dintre 2. (*materia*) din, de, în 3. din cauza 4. conform cu, după 5. cu, amestecat cu.

eă, *adv.* pe aici.

eatenus, *adv.* până aici, până într-atât, atâta.

ēbenus, -ī, *s.f.* abanos (arboarele și lemnul).

ēbībō, -ēre, -bibī, -bibitum, *vb.* a sorbi, a bea, a seca.

ēblandior, -īrī, -ītus sum, *vb. dep.* 1. a cere prin lingușiri 2. a flata, a încânta, a măguli.

eboreus, -a, -um, *adj.* de fildeș.

ēbrietās, -ātis, *s.f.* 1. beție 2. (*fig.*) belșug.

ebriolus, -a, -um, *adj.* amețit.

ēbriōsitās, -ātis, *s.f.* beție.

ēbriōsus, -a, -um, *adj.* bețiv.

ēbrius, -a, -um, *adj.* 1. beat 2. îmbătat 3. îmbibat, plin, saturat.

ēbulliō, -īre, *vb.* 1. a fierbe, a clocoti 2. a tășni, a izbucni 3. a vorbi într-una despre.

ēbur, -ōris, *s.n.* 1. fildeș, obiect din fildeș 2. elefant.

ēburatus, -a, -um, *adj.* împodobit cu fildeș.

ēburneus, -a, -um, *adj.* 1. din fildeș 2. alb ca fildeșul, ivoriu 3. de elefant.

ēcastor, *interj.* zău !.

eccē, *adv.* iată, uite.

eccērē, *adv.* iată, așa e, foarte bine.

ecclēsia, -ae, *s.f.* 1. adunarea poporului 2. comunitatea bisericii creștine.

echidna, -ae, *s.f.* viperă.

echinātus, -a, -um, *adj.* plin de țepi.

ēchīnus, -ī, *s.m.* arici.

ēchō, -ūs, *s.f.* ecou.

eclipsis, -is, s.f. eclipsă.
ecloga, -ae, s.f. 1. culegere, bucăți alese 2. poezie de proporții reduse 3. eglogă, poem pastoral.
ecquālis, -e, adj. ce fel de?.
ecquando, adv. oare vreodată?.
ecqui, ecquae, ecquod, pron. vreun, ceva, oarecare, (*la N. sau Abl. ca sg. adv.*) oare cine? oare?.
ecquō, adv. încotro?.
edācitas, -ātis, s.f. lăcomie.
edax, -ācis, adj. 1. mîncău, lacom 2. (*fig.*) care macină, care mistuie.
ēdentō, -āre, vb. a sfărâma dinții (*cuiva*).
edentulus, -a, -um, adj. 1. știrb 2. bătrîn.
edepol, interj. pe Polux!, zău!.
ēdicō, -ēre, -dixī, -dictum, vb. 1. a afirma, a declara, a proclama, a anunța 2. a porunci, a stabili.
ēdictum, -ī, s.n. 1. edict, decret, ordonanță 2. poruncă.
ēdidī, perf. vb. edo².
ēdiscō, -ēre, -didicī, vb. 1. a învăța pe de rost 2. a se învăța, a ști.
ēdisserō, -ēre, -sēruī, -sertum, vb. a povesti, a expune.
ēdita, -ōrum, s.n. pl. 1. ordine 2. locuri înalte.
ēditō, -ōnis, s.f. 1. reprezentatie 2. publicare, desemnare, alegere 3. numire 4. afirmație, variantă.
ēditor, -ōris, s.m. autor, întemeietor.
ēditus, -a, -um, I. part. perf. vb. edo² II. adj. ridicat, înalt, superior.

ēdō¹, -ēre (ēsse), ēdī, ēsum, vb. 1. a mânca 2. (*fig.*) a roade, a mistui, a devora.
ēdō², -ēre, -dīdī, -dītum, vb. 1. a da naștere, a da la iveală, a scoate 2. a publica, a da la lumină, a face public, a spune, a arăta, a dezvălui 3. a da, a comite 4. a face, a produce 5. (*jur.*) a cita.
edo³, -ōnis, s.m. mîncău.
edomō, -āre, -uī, -ītum, vb. a dresa, a îmblânzi.
edormiō, -īre, vb. a dormi destul, a se trezi.
ēducātiō, -ōnis, s.f. educație, creștere a copiilor.
ēducator, -ōris, s.m. 1. educator, părinte 2. învățător, preceptor.
ēducātrix, -icis, s.f. 1. cea care hrănește, doică, mamă, educatoare.
ēdūcō¹, -āre, vb. a alăpta, a crește, a educa, a instrui, a forma.
ēdūcō², -ēre, -duxī, -ductum, vb. 1. a scoate, a smulge 2. (*mil.*) a trimite la luptă, a face să iasă în larg 3. (*jur.*) a chema la judecată 4. a da naștere, a crește, a educa 5. a ridica 6. a petrece timpul, a duce viața.
ēductiō, -ōnis, s.f. scoatere, ieșire.
ēdūlis, -e, I. adj. comestibil. II. *s.n. pl.* alimente.
ēdūrō, -āre, vb. 1. a întări 2. a dăinui, a dura.
ēdūrus, -a, -um, adj. foarte tare, (*fig.*) insensibil.
effabilis, -e, adj. care se poate spune.

effaecātus, -a, -um, adj.
purificat.

effascinatiō, -ōnis, s.f.
încântare, fascinare.

effascinō, -āre, vb. a fermeca, a încânta.

effātum, -ī, s.n. 1. părere, idee, sentință, propunere 2. prezicere.

effātus, -ūs, s.m. 1. rostire, vorbă 2. prezicere.

effectē, adv. real, efectiv.

effectiō, -ōnis, s.f. 1. realizare, efectuare, scop 2. pricepere.

effectivus, -a, -um, adj. care produce.

effector, -ōris, s.m. cel care face, autor.

effectum, -ī, s.n. efect.

effectus¹, -a, -um, part. perf. vb.
efficio.

effectus², -ūs, s.m. 1. terminare, final, sfârșit 2. efect, rezultat 3. forță, eficacitate.

effeminatus, -a, -um, l. part. perf. vb. effemino. II. *adj.* molatic, nebarbătesc.

effeminō, -āre, vb. a da caracter feminin, a slăbi, a dezonora.

efferrātus, -a, -um, l. part. perf. vb. effero¹ II. *adj.* barbar, sălbatic, crud.

effero¹, -āre, vb. a sălbătici.

effero², efferre, extulī, elātum, vb. 1. a scoate, a descărca, a exporta 2. a înmormânta 3. a da naștere, a produce 4. a lua cu sine, a aduce 5. a ridica în slăvi, a lăuda 6. a arăta, a expune, a dezvălui, a spune, a formula, a divulga 7. (*pas.*) a fi cuprins de, a se lăsa furat de 8. a îndura, a suporta.

efferus, -a, -um, adj. crud, furios, sălbatic.

efferveō, -ēre, -buī(-vi), vb. 1. a fierbe, (*fig.*) a se aprinde 2. a ieși în număr mare, a clocoti.

effervescō, -ēre, vb. 1. a se aprinde, a începe să fiarbă 2. (*fig.*) a fi aprins 3. a se revărsa, (*fig.*) a fi excesiv de bogat.

effētus, -a, -um, adj. 1. care a născut, istovită din cauza nașterii 2. epuizat, obosit.

efficacia, -ae, s.f. hărnicie, eficacitate, putere, energie.

efficacitas, -ātis, s.f. eficacitate, eficiență, energie, putere.

efficacitēr, adv. cu succes, eficace.

efficax, -ācis, adj. 1. activ, descurcăreț 2. eficace, puternic.

efficiens, -ntis, adj. activ, eficient.

efficientia, -ae, s.f. eficiență, însușire, calitate.

efficiō, -ēre, -fēcī, -fectum, vb. 1. a face, a alcătui, a forma 2. a izbuti, a face în așa fel încât, a încerca 3. a îndeplini, a duce la capăt 4. a produce, a da naștere, a emite, a face rost 5. a dovedi, (*pas.*) a rezulta 6. a aduna, a strânge.

effictus, -a, -um, part. perf. vb. effingo.

effigia, -ae, s.f. v. *effigies.*

effigiatus, -a, -um, l. adj. care e înfățișat/reprezentat. II. *s.m.* reprezentare.

effigiēs, -ēī, s.f. 1. chip, imagine, efigie, portret, statuie 2. (*fig.*) asemănare, imitație, copie 3. fantomă, spectru.

effingō, -ēre, -finxī, -fictum, vb. 1. a înfățișa, a reprezenta, a

face un portret, a imita, a reproduce **2.** a șterge, a freca, a înlătura **3.** a mângâia.

efflagitatus, -ūs, s.m. stăruință, cerere stăruitoare.

efflăgitō, -āre, vb. a cere stăruitor.

effeō, -ēre, vb. a plânge îndelung.

efflictim, adv. în mod pătimaș.

efflīgō, -ēre, -fīxī, -fictum, vb. a bate tare, a ucide.

efflō, -āre, vb. **1.** a da afară, a sufla **2.** a țâșni.

efflōrēscō, -ēre, -uī, vb. a înflori, (*fig.*) a străluci.

effluō, -ēre, -flūxī, -fluxum, vb.

1. a se scurge, a trece, a dispărea, a se istovi **2.** a cădea, a se desprinde **3.** a cădea, a se desprinde **4.** a nu veni în minte, a fi uitat **5.** (*despre zvonuri*) a se răspândi, a se afla.

effluvium, -iī, s.n. **1.** scurgere **2.** loc unde se varsă apele.

effodiō, -ēre, -fōdī, -fossum, vb. **1.** a săpa **2.** a dezgropa, a extrage **3.** a răvăși.

effractārius, -iī, s.m. hoț.

effrēgī, perf. vb. effringo.

effrēnātē, adv. neînfrânat.

effrēnātiō, -ōnis, s.f. neînfrânare, exces.

effrēnō, -āre, vb. a da frâu liber, a dezlănțui.

effrēnus, -a, -um, adj. fără frâu, avântat, pătimaș.

effricō, -āre, -frixī, -fricātum, vb. a înlătura (frecând).

effringō, -ēre, -frēgī, -fractum, vb. a rupe, a sparge, a strica, a distruge.

effūdī, perf. vb. effundo.

effugiō, -ēre, -fūgī, -fugitum, vb. **1.** a fugi **2.** a se sustrage, a evita.

effugium, -iī, s.n. **1.** scăpare prin fugă, fugă, retragere **2.** trecere, loc de ieșire.

effulgeō, -ēre, -fulsī, vb. a străluci, a se remarca.

effulgūrō, -āre, vb. a scânteia.

effundō, -ēre, -fūdī, -fūsum, vb.

1. a vărsa, a răspândi **2.** a produce, a risipi **3.** a spune, a dezvălui **4.** a slăbi controlul, a lăsa în voie, (*refl.*) a se avânta, a se lăsa dus de **5.** a dezlănțui **6.** a lăsa de o parte, a neglija.

effūsē, adv. **1.** împrăștiat, de jur împrejur **2.** cu dărnicie, din abundență **3.** fără măsură.

effūsīō, -ōnis, s.f. **1.** vărsare, revărsare, scurgere **2.** dărnicie, risipă **3.** efuziune.

effusus, -a, -um, l. part. perf. vb.

effundo. II. adj. **1.** mare, vast **2.** liber, despletit **3.** iute **4.** darnic, generos, risipitor **5.** exagerat, excesiv.

effūtīcius, -a, -um, adj. firesc, spontan.

effutiō, -īre, vb. a spune nimicuri, a flecări.

ēgelidus, -a, -um, adj. **1.** răcoros **2.** călduț.

egens, -ntis, l. part. prez. vb.

egeo. II. adj. sărac, lipsit de.

egēnus, -a, -um, adj. (cu G.) lipsit de, greu.

egeō, -ēre, -uī, vb. **1.** a duce lipsă, a avea nevoie de **2.** a fi sărac **3.** a se lipsi **4.** a dori.

ēgerō, -ēre, -gessī, -gestum, vb. **1.** a face să iasă, a scoate **2.** a împrăștia, a goli **3.** a exprima.

egestās, -ātis, s.f. lipsă, sărăcie, mizerie.

ēgestiō, -ōnis, s.f. 1. evacuare 2. delapidare.

ēgestus, -ūs, s.m. evacuare.

ēgignō, -ēre, vb. a produce, a naște, (*pas.*) a crește.

ego, pron. eu.

egomet (mēmēt, mīhīmēt, mēmēt), *pron.* eu însumi.

ēgredior, -gredī, -gressus sum, vb. dep. 1. a ieși, a se îndepărta, a depăși, a porni în marș 2. a ieși în larg, a debarca 3. a depăși, a trece dincolo de.

ēgregiē, adv. 1. în mod deosebit 2. remarcabil 3. foarte bine, perfect.

ēgregius, -a, -um, I. adj. (cu G.) ales, deosebit, frumos, excelent II. *s. n. pl.* calități, virtuți.

ēgressiō, -ōnis, s.f. 1. ieșire 2. digresiune.

ēgressus, -ūs, s.m. 1. plecare, ieșire 2. debarcare 3. digresiune.

ēgurgitō, -āre, vb. a vărsa.

ēheū, interj. vail, oh!

eho, interj. ei!, ascultă!

eia, interj. ei, hail!

ēiaculor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a arunca, a proiecta.

ēiciō, -ēre, eiēcī, eiectum, vb. 1. a arunca, a da afară, a alunga 2. (*fig.*) a respinge, a dezaproba 3. (*refl.*) a sări, a se repezi 4. (*fig.*) a izbucni 5. a acosta.

ēiectiō, -ōnis, s.f. aruncare afară, izgonire, exil.

ēiectō, -āre, vb. a arunca.

ēierō, -āre, vb. a recuza un judecător, un tribunal.

ēiulātiō, -ōnis, s.f. bocet.

ēiulō, -āre, vb. a se plânge.

eiuncescō, -ēre, vb. a slăbi.

ēiuncidus, -a, -um, adj. subțire.

ēiūrātiō, -ōnis, s.f. renunțare.

ēiūrō, -āre, vb. 1. a protesta, a recuza, a refuza, a nega 2. a renunța, a abdica, a renega.

ēlābor, -labī, -lapsus sum, vb. dep. 1. a scăpa de, a evita, a fi achitat 2. a dispărea, a apune 3. (*fig.*) a aluneca jos, a cădea.

ēlabōrō, -āre, vb. a lucra stăruitor, a se strădui, a elabora.

ēlāmentābilis, -e, adj. jalnic, lamentabil, plângător.

ēlargior, -īrī, vb. dep. a fi darnic.

elātē, adv. 1. ales, elegant, elevat 2. cu trufie.

ēlātiō, -ōnis, s.f. 1. ridicare 2. caracter ales 3. exagerare, exaltare, hiperbolă 4. entuziasm 5. aroganță, grandoare.

ēlātus, -a, -um, I. part. perf. vb. effero² II. adj. 1. ales, sublim 2. mândru, trufaș.

ēlavō, -āre, ēlāvi, ēlautum, vb. a spăla, a (se) scălda.

ēlectē, adv. ales, îngrijit.

ēlectilis, -e, adj. ales, de calitate.

ēlectiō, -ōnis, s.f. alegere.

ēlectō, -āre, vb. a trage de limbă.

electrum, -ī, s.n. chihlimbar.

electus, -a, -um, I. part. perf. vb. eligo. II. adj. excelent, ales III. *s.n. pl.* antologie.

electus, -ūs, s.m. alegere.

elegāns, -ntis, adj. 1. elegant 2. (*despre cineva*) cu bun gust, fin, distins, spiritual.

elegantē, adv. 1. cu eleganță 2. distins, ales 3. cinstit 4. potrivit, inteligent.

èlegantia, -ae, s.f. elegantă, distincție.
elegia, -ae, s.f. elegie.
elementa, -ōrum, s.n. pl. 1. litere ale alfabetului, baze, studii/noțiuni elementare 2. element, parte constitutivă, principiu 3. început, origine.
elephantinus, -a, -um, adj. de fildeș.
elephantiosus, -a, -um, adj. lepros.
elephantus, -ī, s.m. și f. 1. elefant 2. fildeș.
elephās, -antis, s.m. 1. elefant 2. lepră.
eleutheria, -ae, s.f. libertate.
èlevatiō, -ōnis, s.f. ridicare.
èlevō, -āre, vb. 1. a ridica, a înălța 2. a slăbi, a micșora 3. a potoli, a discredita.
èliciō, -ēre, -licuī, -licitum, vb. 1. a scoate, a da la iveală 2. a trage, a atrage 3. a provoca, a ațâța 4. a invoca o divinitate.
èlidō, -ēre, -lisī, -lisum, vb. 1. a face să iasă, a scoate 2. a sfârâma, a strivi.
eligō, -āre, -lègī, -lectum, vb. 1. a smulge, a lua, a înlătura, a culege 2. a alege.
èliminō, -āre, vb. 1. a da afară, a goni 2. a divulga.
èlimō, -āre, vb. 1. a pili 2. (fig.) a cizela, a retușa 3. a slăbi.
èlinō, -ēre, -lèvi, -litum, vb. a murdări.
èliquescō, -ēre, vb. a lichefia, a curge.
èliquō, -āre, vb. 1. a limpezi, a strecura 2. a lăsa să curgă 3. a recita monoton.
èlisiō, -ōnis, s.f. podidire, (gram.) eliziune.

elixus, -a, -um, adj. fiert, ud.
èlocō, -āre, vb. a închiria, a arenda.
èlocutiō, -ōnis, s.f. vorbire, exprimare, (ret.) elocuțiune.
èlogium, -iī, s.n. 1. epitaf 2. dorință testamentară 3. notă 4. maximă, sentință 5. (jur.) sentință 6. sumar, proces verbal.
èloquens, -ntis, adj. care vorbește convingător.
èloquenter, adv. elocvent.
èloquentia, -ae, s.f. elocvență, talent oratoric.
eloquor, -loquī, -locutus sum, vb.dep. a spune, a vorbi, a exprima, a explica.
èlūceō, -ēre, -luxī, vb. 1. a străluci 2. (fig.) a se arăta clar.
eluctābilis, -e, adj. care poate fi depășit.
èluctor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a învinge, a face drum cu greu.
èlūcubrō, -āre, vb. a lucra până târziu, a lucra cu migală.
èlūcus, -ī, s.m. ațipire, somnolență, amortire.
èlūdō, -ēre, -lusī, -lusum, vb. 1. a scăpa de, a înșela 2. a se juca, a-și bate joc, a înjosi, a insulta 3. a face să dea greș.
èlūgeō, -ēre, -luxī, vb. a jeli.
èluō, -ēre, -luī, -lūtum, vb. 1. a spăla, a curăța 2. a cheltui.
èlūtriō, -āre, vb. a spăla, a curăța, (fig.) a clarifica.
èluviēs, -ēī, s.f. 1. revărsare, inundație 2. scurgere a apei murdare, lături 3. rușine, ticăloșie 4. surpătură.
èluviō, -ōnis, s.f. inundație.
ēm, interj. iată!, uite!.
èmacerō, -āre, vb. a slăbi.

emaciō, -āre, vb. a istovi.
emaculō, -āre, vb. a scoate petele, a curăța, a purifica.
ēmancipatiō, -ōnis, s.f. 1. eliberarea fiului de sub autoritatea părintelui 2. emancipare 3. înstrăinare.
ēmancipō, -āre, vb. 1. a emancipa, a scoate de sub tutelă 2. a înstrăina 3. a robi.
ēmaneō, -ēre, -mansī, vb. 1. a rămâne în afară 2. a nu se prezenta în termen.
ēmānō, -āre, vb. 1. a curge, a izvorî 2. (*fig.*) a decurge 3. a se răspândi, a deveni public.
ēmarginō, -āre, vb. a deschide o rană, a lărgi.
emasculator, -ōris, s.m. corupător.
ēmātūrescō, -ēre, -maturuī, vb. 1. a se coace, a se maturiza 2. a se împlânzi.
emax, -ācis, adj. care cumpără.
emblēma, -atis, s.n. 1. ornament - în relief 2. (*D și Abl pl.*) mozaic.
embolium, -iī, s.n. pantomimă, episod, intermezzo.
emeditatus, -a, -um, adj. prefăcut, simulat.
ēmendābilis, -e, adj. care se poate îndrepta, reparabil.
ēmendātē, adv. ireproșabil.
ēmendātiō, -ōnis, s.f. corectare, muștrare.
ēmendātor, -ōris, s.m. cel care corectează.
ēmendātus, -a, -um, adj. desăvârșit, perfect, curat.
emensus, -a, -um, part. perf. vb. emetior.
ementior, -īrī, -ītus sum, vb. *dep.* 1. a minți 2. a inventa.

ēmentitus, -a, -um, l. part. perf. vb. ementior. **II. adj.** fals, mincinos.
ēmercor, -ārī, vb. dep. a cumpăra, a fi cumpărat.
ēmereō, -ēre, -uī, -ītum, vb. 1. a merita, a îndatora (pe cineva) 2. a câștiga, a obține 3. a-și termina stagiul militar.
ēmergō, -ēre, -mersī, -mersum, vb. 1. a ieși 2. a rezulta, a ieși la iveală 3. a apărea, a se arăta 4. a se elibera de.
ēmeritus, -a, -um, l. part. perf. vb. emereo. **II. adj.** 1. veteran 2. biruitor 3. scos din uz 4. terminat.
ēmersus, -ūs, s.m. ieșire.
ēmētior, -īrī, -mensum sum, vb. dep. 1. a măsura 2. a străbate, (*fig.*) a îndura 3. a da din belșug, a acorda.
ēmicō, -āre, -micuī, vb. 1. a da năvală, a țâșni, a se ridica, a izbucni, a se repezi 2. a se remarca 3. a străluci.
ēmigrō, -āre, vb. a ieși, a se muta, a emigra.
ēminātiō, -ōnis, s.f. amenințare.
ēminens, -ntis, l. part. prez. vb. emineo. **II. adj.** 1. înalt 2. proeminent, ascuțit 3. (*fig.*) eminent, distins, remarcabil.
ēminentia, -ae, s.f. 1. înălțime, excrescență 2. (*fig.*) caracter deosebit, superioritate.
ēmineō, -ēre, -uī, vb. 1. a se ridica, a ieși, a fi deasupra, a întrece 2. a se afla, a se arăta, a apărea, a fi vizibil.
ēminulus, -a, -um, adj. care iese în afară.
ēminus, adv. de departe, de la distanță.

ēmīror, -ārī, vb. dep. a fi uimit de.
ēmīssārium, -īī, s.n. ecluză, scurgere, canal de scurgere.
ēmīssārius, -īī, s.m. agent, spion, (fig.) mlădiță.
emissio, -ōnis, s.f. azvârlire, aruncare, slobozire.
emittō, -ēre, -mīsī, -missum, vb. 1. a trimite, a da drumul, a arunca 2. a elibera, a lăsa să scape, a alunga.
ēmō, -ēre, ēmī, emptum, vb. a cumpăra, a dobândi, a câștiga.
emodulor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a modula, a intona.
emolliō, -īre, vb. 1. a muia 2. (fig.) a îmblânzi, a slăbi, a moleși, a îndulci.
emolumentum, -ī, s.n. câștig, folos, avantaj.
ēmōrior, -mōrī, -mortuus sum, vb. dep. a muri, a se stinge.
ēmōveō, -ēre, -mōvī, -mōtum, vb. a mișca (din loc), a scoate, a goni.
empīricus, -ī, s.m. medic empiric.
emporium, -īī, s.n. piață de mărfuri, antrepozit.
emptiō, -ōnis, s.f. 1. cumpărare 2. (fig.) cumpărătură 3. contract de vânzare-cumpărare.
emptitō, -āre, vb. a cumpăra.
emptor, -ōris, s.m. cumpărător.
ēmungō, -ēre, -munxī, -mūnctum, vb. 1. a șterge nasul 2. (fig.) a escroca.
ēmūniō, -īre, vb. a întări, (mil.) a deschide un drum.
ēn, interj. 1. iată 2. oare?.
enarrābilis, -e, adj. care poate fi povestit.
enārrō, -āre, vb. a înfățișa, amănușit, a explica.

enāscor, -nasci, -natus sum, vb. dep. a se naște din, a crește, a ieși, a apărea.
enatō, -āre, vb. a scăpa de la înec, a se salva.
enāvigō, -āre, vb. 1. a se imbarca 2. a străbate navigând.
enecō, -āre, -necūī, -nectum, vb. 1. a ucide 2. (fig.) a duce la pieire.
ēnervis, -e, adj. lipsit de vlagă, lănced, efeminat.
enervō, -āre, vb. a slăbi de puteri, a tăia venele.
enim, I. adv. da, este adevărat, într-adevăr, de fapt. **II. conj.** căci.
enimvērō, adv. într-adevăr, de fapt, de bună seamă, în realitate.
eniteō, -ēre, -tuī, vb. a străluci, (fig.) a se arăta în toată strălucirea.
enitēscō, -ēre, -tuī, vb. a începe să strălucească, a străluci.
enītor, -ī, -nīxus (nisus) -sum, vb. 1. a se strădui să ajungă la capăt, a se sili, a răzbi 2. a fata, a naște.
enīxē, adv. cu efort.
enixus, -a, -um, adj. stăruitor.
ēnō, -āre, vb. 1. a scăpa de la înec, a ajunge la țarm 2. a străbate.
ēnodātiō, -ōnis, s.f. lămurire, explicare.
enodis, -e, adj. (poet.) fără noduri, neted, (stil.) clar.
enodō, -āre, vb. a deznoda, (fig.) a lămuri, a descâlci.
enormis, -e, adj. 1. neregulat 2. enorm, foarte mare.
enormiter, adv. 1. neregulat 2. enorm, excesiv.

ēnōtēscō, -ēre, -notuī, vb. a se face cunoscut.
ēnotō, -āre, vb. a nota.
ēnsifer (ēnsiger), -era, -erum, adj. purtător de sabie.
ēnsis, -is, s.m. sabie.
ēnūbō, -ēre, -nūpsī, -nuptum, vb. a se mărita (cu cineva din altă categorie socială, din altă localitate).
ēnucleātē, adv. clar și simplu.
ēnucleātus, -a, -um, adj. lămurit, curat, simplu.
enucleō, -āre, vb. a scoate sămburele, (*fig.*) a analiza.
ēnumerātiō, -ōnis, s.f. enumerare, înșirare.
ēnumerō, -āre, vb. 1. a număra **2.** (*fig.*) a recapitula.
enuntiātiō, -ōnis (enūntiātium, -iī), s.n. expunere, enunțare, (*gram.*) propoziție, denunțare.
enuntiō, -āre, vb. 1. a expune, a enunța **2.** a destăinui, a divulga.
enutriō, -īre, vb. a crește un copil.
eo¹ adv. 1. (*loc*) acolo, (*fig.*) până la asemenea grad **2.** (*timp*) atâta timp (*precedat de usque și urmat de* dum, donec, quod) **3.** la aceasta **4.** (*cauza*) de aceea, din acest motiv **5.** (*comp.*) cu atât.
eo², īre, īvī (iī), itum, vb. 1. a merge, a se duce **2.** (*fig.*) a trece de partea cuiva **3.** a porni, a fi gata să **4.** a se preface în **5.** a merge lucrurile (bine/rău).
eōdem, adv. în același loc, tot aici.
ephebūs, -ī, s.m. tânăr grec între 16 și 20 de ani, adolescent.
ephēmeris, -idis, s.f. jurnal, însemnări zilnice.

epicus, -a, -um, adj. epic.
epigramma, -ātis, s.n. 1. inscripție **2.** epigramă.
epilogus, -ī, s.m. încheiere a unui discurs, epilog.
epistola (epistula), -ae, s.f. scrisoare.
epitaphius, -iī, s.m. discurs funebru.
epitoma, -ae (epitomē, -ēs), s.f. rezumat, extras.
epōdos (epōdus), -ī, s.m. 1. vers mai scurt, urmând altuia mai lung **2.** poezie scrisă în asemenea versuri, epodă.
epos, s.n. (nedecl.) epopee.
epōtō, -āre, vb. a bea până la capăt, a înghiți.
epulae, -ārum, s.f. pl. 1. mâncare, bucate **2.** ospăț.
epulō, -ōnis, s.m. 1. preot care organiza ospetele dedicate zeilor **2.** bețiv.
epulor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a se ospăta, a benchetui.
epūlum, -ī, s.n. ospăț public.
equa, -ae, s.f. iapă.
eques, -itis, s.m. 1. călăreț **2.** cavaler, cetățean din clasa cavalerilor.
equester, -tris, -tre, adj. de cavalerie, ecvestru.
equidem, adv. într-adevăr, de fapt, desigur.
equinus, -a, -um, adj. de cal.
equitātus, -ūs, s.m. 1. cavalerie, călărimie **2.** clasa cavalerilor.
equitō, -āre, vb. a merge călare, a călări.
equuleus, -ī, s.m. 1. mânăz **2.** instrument de tortură.
equus, -ī, s.m. cal, (*fig.*) cavalerie.
era (hera), -ae, s.f. stăpână.

ērādō, -ēre, -rāsī, -rāsum, vb. a rade, a șterge, (*fig.*) a îndepărta, a smulge.

ērēctus, -a, -um, I. part. perf. vb. erigo. II. adj. 1. înălțat în sus, drept, (*fig.*) nobil 2. încrezător 3. atent, încordat 4. trufaș, mândru.

ērēpō, -ēre, -psī, -ptum, vb. 1. a ieși târâș, a se strecura 2. a urca, târându-se.

ēreptiō, -ōnis, s.f. răpire.

ēreptor, -ōris, s.m. răpitor.

ergā, prep. (cu Ac.) (despre persoane) față de, (*despre lucruri*) în privința.

ergastulum, -ī, s.n. închisoare pentru sclavi.

ergō, I. prep. (rar, precedată de G.) pentru II. conj. deci, așadar, prin urmare.

ēricius (hēricius), -īī, s.m. arici.

ērigō, -ēre, -rēxī, -rēctum, vb. 1. a ridica, a înălța 2. a construi, a clădi 3. (*fig.*) a ridica curajul, a încuraja, a înviora.

eripiō, -ēre, -ripuī, -reptum, vb. 1. a smulge, a răpi, a lua 2. a sustrage, a scăpa.

ērōdō, -ēre, -rosī, -rosum, vb. a roade, a mânca.

erogō, -āre, vb. 1. a plăti, a cheltui 2. a îndupleca.

errābundus, -a, -um, adj. rătăcitor.

errāticus, -a, -um, adj. rătăcitor, (plante) care se întind peste tot.

errātiō, -ōnis, s.f. rătăcire, ocol, greșeală.

errātum, -ī, s.n. greșeală.

errātus, -ūs, s.m. rătăcire.

errō1, -āre, vb. 1. a rătăci 2. a greși.

errō², -ōnis, s.m. vagabond.

error, -ōris, s.m. 1. rătăcire (*fig.*) nesiguranță, îndoială 2.

greșeală, eroare, neștiință 3.

înșelăciune, amăgire, iluzie.

erubescō, -ēre, -buī, vb. (fig.) a roși, a se rușina.

erudiō, -īre, vb. a cultiva, a instrui, a învăța, a forma.

eruditē, adv. în mod savant, spiritual, doct.

eruditīō, -ōnis, s.f. 1. instrucție, educare, cultivare 2. cultură, știință.

ēruditus, -a, -um, vb. I. part. perf. vb. erudio. II. adj. (cu G) priceput, cunoscător, învățat, ales, luminat, rafinat.

ērumpō, -ēre, -rūpī, -ruptum, vb. 1. a se repezi, a năvăli, a izbucni, (*fig.*) a ieși la iveală 2. a sfârși, a termina, (*fig.*) a duce spre 3. (*rare*) a lăsa să iasă, a revărsa.

ēruō, -ēre, -ruī, -rutum, vb. 1. a scoate (răscolind) 2. a răscoli, a scormoni 3. a face una cu pământul, a distruge din temelii 4. a scoate la lumină, a descoperi.

eruptiō, -ōnis, s.f. 1. ieșire cu forța, erupție 2. izbucnire.

ervum, -ī, s.n. linte.

esca, -ae, s.f. 1. hrană 2. momeală.

ēscendō, -ēre, -scendī, -scensum, vb. a se sui.

escēnsiō, -ōnis, s.f. debarcare.

ēscēnsus, -ūs, s.m. asalt.

essedārius, -īī, s.m. luptător (de pe un car de luptă).

essedum, -ī, s.m. 1. car de luptă gal 2. trăsură.

essuriō, -īre, vb. a fi înfometat, a pofti.

et, I. *conj.* și, *et. et* –pe de o parte. pe de alta 2. (*după neg.*) ci 3. (*după expresii și cuvinte care arată egalitate sau asemănare* par, idem, similis, aequae) ca (și), decât II. *adv.* chiar și.

etenim, *adv.* într-adevăr, de altminteri.

ethologus, -ī, *s.m.* actor imitator, mim.

etiam, I. *conj.* chiar (și). II. *adv.* 1. încă, iarăși 2. da.

etiamnum (etiamnunc), *adv.* chiar (și) acum.

etiamsi (etiam si), *conj.* chiar dacă.

etsi, *conj.* 1. deși, chiar dacă 2. la drept vorbind, de fapt.

eu, *interj.* bine !, frumos !, bravo !.

eunuchus, -ī, *s.m.* eunuc.

eurīpus, -ī, *s.m.* canal, strâmtoare, braț de mare.

eurus, -ī, *s.m.* vânt de sud-est, cald și ploios.

evādō, -ēre, -vāsī, -vāsum, *vb.* 1. a ieși 2. a (se) urca 3. a scăpa 4. a ajunge, a deveni, a sfârși 5. a trece de 6. a scăpa.

ēvāgor, -ārī, -ātus sum, *vb. dep.* 1. a alerga încoace și încolo, a hoinări, (*fig.*) a se răspândi 2. a depăși.

evalēscō, -ēre, -valuī, *vb.* 1. a crește, a se dezvolta, (*fig.*) a căpăta trecere, a domina 2. a valora.

evānescō, -ēre, -vānuī, *vb.* a se evapora, a pieri.

evānidus, -a, -um, *adj.* fără putere, efemer.

evāstō, -āre, *vb.* a devasta.

evehō, -ēre, -vexī, -vectum, *vb.*

1. a duce, a transporta 2. a ridica, a înălța 3. a înainta.

evellō, -ēre, -vellī (-vulsī), -vulsum, *vb.* a smulge, a îndepărta, a alunga.

eveniō, -īre, -vēnī, -ventum, *vb.*

1. a se produce, a se întâmpla 2. a cădea la sorti, a reveni, a ieși (bine/rău).

eventum, -ī, *s.n.* 1. rezultat, efect 2. eveniment.

eventus, -ūs, *s.m.* 1. rezultat, reușită, sfârșit 2. întâmplare, soartă.

everberō, -āre, *vb.* a lovi tare, a bate, a biciui, a atâta.

everriculum, -ī, *s.n.* 1. mătură 2. plasă, năvod.

eversio, -ōnis, *s.f.* răsturnare, (*fig.*) distrugere, ruinare, expropriere.

eversor, -ōris, *s.m.* dărâmător, distrugător, risipitor.

ēvertō, -ēre, -vertī, -versum, *vb.* 1. a răsturna 2. a dărâma 3. (*fig.*) distruge, a nimici 4. a izgoni.

ēvestigātus, -a, -um, *adj.* descoperit.

ēvidens, -ntis, *adj.* vizibil, clar, evident, de văză, ilustru.

ēvidenter, *adv.* în mod evident.

ēvigilō, -āre, *vb.* 1. a sta de veghe, a se trezi din somn 2. se strădui permanent, a purta grija 3. a elabora (lucrând noaptea).

ēvilēscō, -ēre, -viluī, *vb.* a deveni fără importanță, a se deprecia.

evinciō, -īre, -vīnxī, -vinctum, *vb.* a lega, a încinge.

ēvincō, -ēre, -vīcī, -victum, *vb.* a învinge definitiv, a birui 2.

(fig.) a îndupleca **3.** a obține stăruind, a dobândi.
ēviscerō, -āre, vb. **1.** scoate măruntaiele, a sfâșia, a spinteca **2.** a cheltui, a risipi.
evitabilis, -e, adj. evitabil.
ēvītō, -āre, vb. a evita.
ēvocātor, -ōris, s.m. cel care cheamă la arme, răzvrătitor.
ēvocō, -āre, vb. **1.** a chema afară, a evoca **2.** a stîrni, provoca, a atrage după sine **3.** (fig.) a chema, a convoca.
evocatus, -ī, s.m. veteran rechemat în serviciul activ.
ēvolō, -āre, vb. **1.** a zbura **2.** a fugi, a scăpa de.
evolūtiō, -ōnis, s.f. lectură.
ēvolvō, -ēre, -volvī, -volūtum, vb. **1.** a rostogoli, a răsuci, a prăvăli, (pas. și refl.) a se rostogoli, a se vărsa, a ajunge **2.** a desfășura, a desface, a citi **3.** a descurca, a deșira, a despături, a descolăci, a desface **4.** (fig.) a lămuri, a explica, a povesti **5.** a reflecta asupra.
ēvomō, -ēre, -vomui, -vomitum, vb. a vărsa (pe gură), a da afară.
ēvulgō, -āre, vb. a face cunoscut, a destăinui, a publica.
ex (e), prep. (cu Abl.) I. (spațiu) din, de pe, de la. **II. (alte sensuri)** **1. (spațiu)** dintre, din **2. (materia)** din, de **3. (proveniența)** din **4. (cauza)** de pe urma, din cauza **5. (conformitate)** potrivit cu, după **6. (adverbial)** **III. (timp)** **1. (momentul începerii acțiunii)** din **2.** după, îndată după.
exacerbō, -āre, vb. a întărâta.

exactiō, -ōnis, s.f. **1.** scoatere cu sila **2.** percepere de impozite, taxe, dări, impunere **3.** izgonire.
exactor, -ōris, s.m. **1.** percepător, încasator **2.** supraveghetor **3.** izgonitor.
exactus, -a, -um, I. part. perf. vb. exigo. II. adj. precis.
exacuō, -ēre, -acui, -acūtum, vb. **1.** a ascuți **2.** a ațâța, a stimula.
exadversum, I. adv. în față. **II. prep. (cu Ac.)** în fața.
exaedificatiō, -ōnis, s.f. construcție.
exaedificō, -āre, vb. a construi, a da afară din casă.
exaequātiō, -ōnis, s.f. nivelare, egalizare, suprafață plană.
exaequō, -āre, vb. **1.** a nivela **2.** a egala, a face egal.
exaggerātiō, -ōnis, s.f. înălțare.
exaggerō, -āre, vb. **1.** a înălța **2.** (fig.) a amplifica.
exagitātor, -ōris, s.m. **1.** urmăritor **2.** cenzor, critic.
exagitō, -āre, vb. **1.** a urmări, a goni, a hărțui, a hăitui, a pune în mișcare **2.** (fig.) a ataca, a critica **3.** a ațâța.
exalbescō, -ēre, -bui, vb. a se face alb, a păli.
exāmen, -inis, s.n. **1.** roi, (fig.) mulțime **2.** cântărire, cercetare.
exāminō, -āre, vb. **1.** a roi **2.** a cântări, (fig.) a măsura, a examina, a judeca.
exanclō, -āre, vb. a suferi, a seca, a secătui, a sorbi.
exanimātiō, -ōnis, s.f. sufocare, (fig.) spaimă.
exanimis, -e, adj. fără suflare, mort.

exanimō, -āre, vb. 1. (*pas.*) a nu putea respira, a se sufoca 2. a omorî, a ucide, (*pas.*) a-și da duhul 3. (*fig.*) a scoate din minți.

exardescō, -ēre, -ārsī, -ārsum, vb. 1. a se aprinde 2. (*fig.*) a se înflăcăra.

exārescō, -ēre, -āruī, vb. a se usca, a seca, (*fig.*) a dispărea.

exarmō, -āre, vb. a dezarma.

exarō, -āre, vb. 1. a ara, (*fig.*) a brăzda 2. a scoate din pământ, a dezgropa 3. a scrie, a redacta.

exasperō, -āre, vb. a înăspri, a irita, a ascuti.

exauctōrō, -āre, vb. a scoate din serviciu, a concedia, a destitui, a scoate din uz.

exaudiō, -īre, vb. 1. a auzi clar, a distinge, a auzi 2. a da ascultare, a asculta.

exauguratiō, -ōnis, s.f. profanare.

exaugurō, -āre, vb. a lua caracterul sacru.

excaecō, -āre, vb. 1. a orbi 2. a întuneca 3. (*fig.*) a lua mințile.

excalceō, -āre, vb. a descălța.

exandēscētia, -ae, s.f. iritabilitate.

excandēscō, -ēre, -canduī, vb. a se aprinde, a se înfuria.

excantō, -āre, vb. a aduce prin descântece.

excarnificō, -āre, vb. a sfâșia carnea, (*fig.*) a tortura.

excavō, -āre, vb. a scobi.

excēdō, -ēre, -cessī, -cessum, vb. 1. a se retrage, a ieși, a pleca 2. a trece de, a depăși, a ajunge, a pătrunde 3. a părăsi 4. a depăși.

excellēns, -ntis, adj. înalt, distins, ales, deosebit.

excellenter, adv. deosebit.

excellētia, -ae, s.f. superioritate.

excellō, -ēre, vb. a se distinge, a fi superior.

excelsē, adv. înalt, sus, elevat, distins.

excelsitās, -ātis, s.f. înălțime, superioritate, elevație.

excelsūm, -ī, s.n. loc ridicat, înălțime, (*fig.*) rang înalt.

excelsus, -a, -um, adj. înalt, ridicat, (*fig.*) nobil.

exceptiō, -ōnis, s.f. limitare, excepție, restricție, rezervă, condiție.

exceptō, -āre, vb. a trage la sine, a primi.

excernō, -ēre, -crēvī, -crētum, vb. 1. a separa, a alege o parte 2. a evacua.

excerpō, -ēre, -psī, -ptum, vb. 1. a extrage, a scoate, a alege; a culege 2. a da la o parte, a separa.

excessus, -ūs, s.m. 1. proeminență 2. (*ret.*) digresiune 3. ieșire, retragere.

excetra, -ae, s.f. șarpe, (*fig.*) viperă.

excīdium, -īī, s.n. distrugere, nimicire, ruine.

excīdō¹, -ēre, -cidī, vb. 1. a cădea 2. a scăpa 3. a dispărea, a pieri 4. a eșua, a nu reuși (în).

excīdō², -ēre, -cīdī, -cīsum, vb. 1. a tăia 2. a distruge, a nimici 3. (*fig.*) a extirpa, a scoate.

excīō, -īre, vb. 1. a face să iasă, a scoate, (*fig.*) 2. a chema, a atrage 3. a provoca 4. a tulbura.

excipiō, -ēre, -cēpī, -ceptum, vb. 1. a prinde 2. a surprinde, a auzi, a nota 3. a primi 4. a susține, a suporta 5. a urma (cuiva), a prinde din urmă 6. a continua 7. a scoate din, a smulge, a extrage 8. a scoate din calcul, (*jur.*) a excepta.

excīsiō, -ōnis, s.f. distrugere, incizie.

excitō, -āre, vb. 1. a face să vină, a chema 2. a stârni, a trezi 3. a înălța 4. (*fig.*) a stimula, a pune în mișcare.

exclāmātiō, -ōnis, s.f. exclamație, strigăt.

exclūdō, -ēre, -clusī, -clusum, vb. 1. a ține departe de, a nu primi, a îndepărta 2. a scoate, a da afară, a exclude 3. a împiedica 4. a separa.

excōgītātiō, -ōnis, s.f. născocire, imagine.

excōgītō, -āre, vb. a născoci, a inventa, a descoperi.

excolō, -ēre, -coluī, -cultum, vb. 1. a cultiva cu grijă 2. a împodobi 3. (*fig.*) a cultiva, a rafina.

excoquō, -ēre, -coxi, -coctum vb. 1. a topi, a curăți prin foc 2. a arde, a pârloli 3. a coace (în minte).

excors, -rdis, adj. lipsit de minte, nebun.

excrēscō, -ēre, -crēvi, -crētum, vb. a crește, a se mări, a se dezvoltă.

excruciō, -āre, vb. a tortura, a chinui.

excubiae, -ārum, s.f. pl. 1. veghe 2. gardă, post de gardă.

excubitor, -ōris, s.m. paznic, gardian.

excubō, -āre, -cubuī, -cubitum, vb. 1. a veghea 2. a face de gardă 3. a dormi afară.

excūdō, -ēre, -cūdī, -cūsum, vb. 1. a scoate (prin izbire) 2. a făuri, a lucra metalul.

exculcō, -āre, vb. a scoate afară (prin măcinare), a măcina, a zdrobi.

excurrō, -ēre, -currī, -cursum, vb. 1. a alerga, a năvăli 2. a se întinde, a porni 3. (*fig.*) a se desfășura, a se întinde.

excursiō, -ōnis, s.f. 1. atac, invazie, năvală 2. (*ret.*) digresiune.

excursus, -ūs, s.m. 1. cursă, alergare 2. atac, năvală 3. ieșire 4. ieșitură, proeminență 5. (*ret.*) digresiune.

excūsābilis, -e, adj. scuzabil.

excūsātiō, -ōnis, s.f. scuză, justificare, scutire, dispensă.

excūsō, -āre, vb. 1. a scuza (pe cineva), a disculpa 2. (*cu Ac.*) a invoca drept scuză 3. a justifica.

excutiō, -ēre, -cussī, -cussum, vb. 1. a arunca, a azvârli, a face să cadă 2. a scutura 3. a alunga, a goni, a smulge 4. a cerceta, a examina.

exedō, -ēre, -ēdī, -ēsum, vb. a mânca, (*fig.*) a consuma, a distruge, a roade.

exedra, -ae, s.f. salon, cameră de primire, cor (în biserică).

exemplar, -āris, s.n. 1. exemplu, icoană, model 2. copie, exemplar.

exemplum, -ī, s.n. 1. exemplu 2. model, tip 3. copie 4. conținut, cuprins 5. probă, dovadă.

exeō, -īre, vb. 1. a ieși, a pleca 2. a se sfârși 3. a se înălța 4. a trece dincolo de, a depăși.

exerceō, -ēre, -cuī, -citum, vb. 1. apune în mișcare, a pune la treabă 2. (fig.) a chinui, a munci 3. a exersa 4. a lucra fără odihnă, a exercita, a practica.

exercitatus, -a, -um, l. part. perf. vb. exercito. II. adj. 1. format, deprins, instruit, experimentat 2. chinuit, muncit.

exercitium, -iī, s.n. exercițiu, practicare.

exercitō, -āre, vb. a exersa.

exercitus¹, -ūs, s.m. 1. armată, (fig.) mulțime 2. exercițiu 3. chin, neliniște.

exercitus², -a, -um, l. part. perf. vb. exerceo. II. 1. chinuit, frământat, muncit de 2. greu 3. încercat, exersat.

exhālō, -āre, vb. 1. a exala 2. a duhni, a scoate aburi.

exhauriō, -īre, -hausī, -haustum, vb. 1. a goli 2. a lua, a răpi 3. a secătui 4. a îndura, a suferi 5. a împlini, a pune capăt, a termina.

exhērēdō, -āre, vb. a dezmoșteni.

exhērēs, -ēdis, s.m. și f. dezmoștenit (-ă), deposedat.

exhibeō, -ēre, -hibuī, -hibitum, vb. 1. a prezenta, a arăta 2. a dovedi, a face dovadă de 3. a produce, a crea, a pricinui.

exhilarō, -āre, vb. a înveseli, a înfrumuseța.

exhorrēscō, -ēre, -horruī, vb. 1. a se îngrozi 2. a se înfricoșa de.

exhortātiō, -ōnis, s.f. îndemn, încurajare.

exhortor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a încuraja, a îndemna.

exigō, -ēre, -ēgī, -āctum, vb. 1. a face să iasă, a scoate, a goni 2. a duce la capăt, a termina, (temp.) a parcurge, a trece, a duce 3. a încasa 4. a cere, a reclama 5. a măsura, a judeca, a cântări 6. a discuta, a trata, a stabili.

exiguē, adv. puțin, pe scurt, redus, cu zgârcenie.

exiguitās, -ātis, s.f. micime, număr mic, puținătate.

exiguus, -a, -um, adj. mic, neînsemnat, redus, slab.

exilis, -e, adj. subțire, slab, mic, (fig.) jalnic, sărac.

exilitās, -ātis, s.f. subțirime, micime, (fig.) sărăcie.

exilium, -iī, s.n. v. *exsilium*.

eximiē, adv. extraordinar.

eximius, -a, -um, adj. ales, deosebit, privilegiat.

eximō, -ēre, -ēmī, -emptum, vb. 1. a scoate 2. (fig.) a scăpa, a elibera, a salva 3. a îndepărta 4. a face să treacă (timpul) 5. a excepta.

exinde (exin, mm), adv. apoi.

existimātiō, -ōnis, s.f. 1. părere 2. bun renume, stimă, reputație.

existo, vb. v. *exsisto*.

exitiābilis, -e, adj. fatal, mortal, funest.

exitiōsus, -a, -um, adj. fatal, primejdios.

exitium, -iī, s.n. distrugere, moarte, pieire.

exitus, -ūs, s.m. 1. ieșire 2. (fig.) rezultat 3. capăt, sfârșit 4. deznodământ, efect.

exlex, -legis, adj. în afară de lege.

exodium, -iī, s.n. sfârșitul piesei, epilog.

exolēscō, -ēre, -olēvī, -olētum, vb. a se trece, a ieși din uz, a dispărea, a se stinge.

exolētus, s.m. desfrânat.

exonerō, -āre, vb. a descărca, a despovăra.

exoptō, -āre, vb. a dori cu patimă, a prefera, a alege.

exōrdior, -īrī, -ōrsus sum, vb. dep. a începe să urzească, a urzi, a începe.

exōrdium, -iī, s.n. început, (ret.) exordiu, operă, scriere.

exorior, -īrī -ortus sum, vb. dep. 1. a se ridica, a se înălța 2. (fig.) a apărea, a se ivi, a se naște.

exornātiō, -ōnis, s.f. înfrumusețare, ornamentare.

exornātor, -ōris, s.m. cel care împodobește.

exōrnō, -āre, vb. 1. a împodobi 2. a echipa, a pregăti, a îngriji.

exōrō, -āre, vb. 1. a cere stăruitor, a (se) ruga 2. a îndupleca.

exōrsum, -ī, s.n. introducere, început.

exōrsus, -ūs, s.m. exordiu, început.

exortus, -ūs, s.m. apariție, răsărit, început, izvor.

exosculor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a săruta, a lăuda exagerat.

exōsus, -a, -um, adj. 1. care urăște 2. (cu sens pasiv) urât.

expallēscō, -ēre, -palluī, vb. a păli, (poet.) a se înfricoșa.

expandō, -ēre, -pandī, -pansum, vb. 1. a desface, a întinde 2. a expune, a explica.

expavēscō, -ēre, -pāvī, vb. a se speria.

expectorō, -āre, vb. a alunga din suflet.

expediō, -īre, vb. 1. a descurca, a dezlega, a se descurca din 2. a elibera, a salva, (poet.) a arunca 3. a aranja, a duce la bun sfârșit 4. a pregăti 5. a explica a povesti 6. a fi avantajos, a fi folositor.

expeditē, adv. lesne, ușor.

expeditiō, -ōnis, s.f. campanie, expediție.

expeditus, -a, -um, l. part. perf. vb. expedio. II. adj. 1. ușor, lesnicios 2. (mil.) ușor înarmat, ușor echipat 3. gata de luptă 4. gata de, pregătit.

expellō, -ēre, -pulī, -pulsum, vb. 1. a goni, a izgoni, a îndepărta, a scoate cu forță 2. a arunca 3. (fig.) a alunga.

expendō, -ēre, -pendī, -pēnsu, vb. 1. a cântări, (fig.) a aprecia, a socoti, a examina, a judeca 2. a plăti, (fig.) a ispăși.

expensum, -ī, s.n. plată.

expergēfaciō, -ēre, fēcī, -fāctum, vb. a trezi.

experiēns, -ntis, adj. 1. activ, întreprinzător 2. deprins.

experientia, -ae, s.f. 1. încercare 2. experiență, cunoaștere.

experimentum, -ī, s.n. încercare, probă, experiență.

experior, -īrī, -pertus sum, vb. dep. 1. a pune la încercare, a încerca, a proba, a se măsura în luptă 2. a experimenta 3. a cunoaște din experiență, a suferi.

expers, -rtis, adj. afară de, lipsit de, fără de.

expertus, -a, -um, I. part. perf.
vb. experior. II. adv. 1.
 experimentat **2.** (*cu sens pasiv*)
 încercat, probat des.

expetō, -ēre, -petīvī, -petitum,
vb. 1. a căuta, a dori **2.** a cădea
 asupra cuiva.

expiātiō, -ōnis, s.f. ispășire.

expilātiō, -ōnis, s.f. despuiere,
 jefuire.

expilātor, -ōris, s.m. jefuitor.

epilō, -āre, vb. a jefui.

expingō, -ēre, -pīnxī, -pictum,
vb. a picta, a zugrăvi.

expiō, -āre, vb. 1. a ispăși **2.** a
 purifica **3.** a împlânzi prin jertfe,
 a potoli.

expīro, vb. v. exspiro.

explānātē, adv. lămurit, clar.

explānātiō, -ōnis, s.f. explicație,
 (*stil.*) claritate.

explānātor, -ōris, s.m.
 comentator, interpret.

explānō, -āre, vb. 1. a explica, a
 lămuri **2.** a pronunța clar.

expleō, -ēre, -plēvī, -plētum, vb.
1. a umple **2.** a împlini, a
 completa **3.** a potoli, a sătura.

explētus, -a, -um, I. part. perf.
vb. expleo. II. adj. desăvârșit,
 perfect, complet.

explicātē, adv. clar, lămurit.

explicātiō, -ōnis, s.f. 1.
 desfașurare **2.** lămurire.

explicātor, -ōris, s.m. lămuritor.

explicātus, -ūs, s.m.
 desfașurare, (*fig.*) explicație.

explicitus, -a, -um, adj.
 lesnicios, simplu, ușor.

explicō, -āre, vb. 1. a desface, a
 desfașura, a întinde, a alungi **2.**
 a descurca **3.** a expune, a
 lămuri, a explica.

explōdō (explaudō), -ēre, -
plōsī, -plōsum, vb. a alunga cu
 fluierături, (*fig.*) a dezaproba, a
 respinge.

explōrātē, adv. cu toată
 siguranța, în mod sigur.

explōrātiō, -ōnis, s.f. cercetare,
 spionare.

explōrātor, -ōris, s.m. iscoadă,
 cercetaș.

explōrātus, -a, -um, I. part. perf.
vb. exploro. II. adj. sigur,
 neîndoielnic.

explōrō, -āre, vb. 1. a cerceta, a
 căuta să afle **2.** a încerca.

expoliō, -īre, vb. a șlefui, a
 netezi, (*fig.*) a cultiva, a instrui.

expolitiō, -ōnis, s.f. lustruire,
 perfecționare.

expōnō, -ēre, -posuī, -positum,
vb. 1. a expune, a scoate la
 vedere **2.** a debarca **3.** (*pas.*) a
 fi expus (unei primejdii) **4.** a
 expune, a descrie, a povesti **5.**
 a pune la dispoziție.

exportātiō, -ōnis, s.f. 1. export
2. deportare.

exportō, -āre, vb. a duce în
 afară, a scoate, a deporta.

expōscō, -ēre, -popōscī, vb. 1.
 a cere stăruitor **2.** a reclama
 predarea cuiva.

expositiō, -ōnis, s.f. 1.
 expunere, abandonare **2.**
 povestire, definire.

expositus, -a, -um, I. part. perf.
vb. expono. II. larg deschis, la
 îndemână, accesibil, banal.

expostulātiō, -ōnis, s.f. 1.
 cerere insistentă **2.** plângere,
 reclamație.

expostulō, -āre, vb. 1. a cere
 insistent **2.** a se plânge.

expressē, *adv.* clar, lămurit, cu energie, distinct.

expressus, -a, -um, I. *part. perf. vb.* **exprimo**. II. *adj.* clar, evident, expresiv.

exprimō, -ēre, -pressī, -pressum, *vb.* 1. a face să iasă, a extrage, a scoate, a stoarce 2. a înălța 3. a reda, a reproduce 4. a reprezenta, a exprima, a pronunța.

exprobrātiō, -ōnis, *s.f.* imputare, reproș.

exprobrō, -āre, *vb.* a imputa, a reproșa, a arunca în față.

exprōmō, -ere, -prompsī, -promptum, *vb.* a scoate, (*fig.*) a da la iveală, a expune, a arăta.

expugnābilis, -e, *adj.* care poate fi cucerit.

expugnātiō, -ōnis, *s.f.* luare cu asalt, asalt.

expugnātor, -ōris, *s.m.* cel ce ia cu asalt, cuceritor.

expugnō, -āre, *vb.* a cuceri, a învinge, a supune.

expulsiō, -ōnis, *s.f.* expulzare, alungare.

expurgō, -āre, *vb.* 1. a curăța 2. a dezvinovăți, a justifica.

exquīrō, -ēre, -quisivī, -quisitum, *vb.* 1. a examina 2. a întreba de, a se informa 3. a căuta.

exquisītē, *adv.* îngrijit, minuțios, deosebit.

exsaeviō, -ire, *vb.* a se potoli.

exsanguis, -e, *adj.* 1. fără sânge 2. scaldat în sânge 3. fără viață, fără putere, sleit 4. galben, palid.

exsatiō, -āre, *vb.* a sătura deplin.

exscindō, -ēre, -scidī, -scissum, *vb.* a distruge, a nimici.

exscreō, -āre, *vb.* a scuipa.

exscribō, -ēre, -scripsī, -scriptum, *vb.* 1. a transcrie, a copia 2. a reproduce.

exsculpō, -ēre, -sculpsī, -sculptum, *vb.* 1. a scobi, a sculpta, a grava, (*fig.*) a scoate 2. a rade.

exsecō, -āre, -secuī, -sectum, *vb.* a îndepărta prin tăiere, a amputa, a priva de.

exsecrābilis, -e, *adj.* 1. de blestem 2. blestemat.

exsecrātiō, -ōnis, *s.f.* 1. blestem 2. jurământ pe baza blestemelor.

exsecror, -ārī, -ātus sum, *vb. dep.* a blestema.

exsectiō, -ōnis, *s.f.* tăiere.

exsecutiō, -ōnis, *s.f.* 1. îndeplinire 2. (*jur.*) urmărire 3. administrare.

exsequiae, -ārum, *s.f. pl.* cortegiu de înmormântare.

exsequialis, -e, *adj.* de înmormântare, funebru.

exsequor, -sequī, -secūtus sum, *vb. dep.* 1. a urma 2. a urmări, (*fig.*) a căuta să obțină, a viza 3. a îndeplini, a finaliza 4. a înfățișa, a expune, a povesti.

exserō, -ēre, -seruī, -sertum, *vb.* 1. a scoate afară, a ridica 2. a dezgoli 3. (*fig.*) a da la iveală, a arăta.

exsiccō, -āre, *vb.* a usca, a seca.

exsignō, -āre, *vb.* a nota.

exsiliō, -ire, -siluī, *vb.* 1. a sări afară, a se repezi 2. a se ridica, a se înălța, a țâșni.

exsilium, -iī, s.n. 1. exil 2. loc de exil.

exsistō, -ēre, -stitī, vb. 1. a ieși din 2. a se naște, a se ivi, a rezulta 3. a se arăta, a apărea, a exista, a fi.

exsolvō, -ēre, -solvī, -solūtum, vb. 1. a dezlega, a desface 2. (fig.) a elibera, a îndepărta 3. a plăti, a achita.

exsomnia, -e, adj. neadormit.

exsors, -rtis, adj. 1, (cu G.) lipsit de, în afara 2. aparte, deosebit, extraordinar.

expectatiō, -ōnis, s.f. 1. așteptare 2. curiozitate, nerăbdare.

expectatus, -a, -um, l.part. perf. vb. expecto. II. adj. - așteptat, dorit.

expectō, -āre, vb. 1. a aștepta 2. a se aștepta la 3. (poet.) a cere.

expēs, adj. (nedecl.) fără speranță (*însoțit de G.*).

expiratiō, -ōnis, s.f. răsuflare.

expirō, -āre, vb. 1. a da afară suflând 2. (fig.) a-și da sufletul, a muri.

exsplendescō, -ēre, -nduī, vb. a străluci.

exspoliō, -āre, vb. a prăda, a despuia, a răpi, a lipsi de.

exspuō, -ēre, -spuī, -spūtum, vb. a scuipa, (fig.) a vărsa, a azvârli, a alunga.

externō, -āre, vb. a îngrozi, a scoate din fire, a tulbura.

exstimulātor, -ōris, s.m. ațâțător, instigator.

exstimulō, -āre, vb. a îmboldi, a ațâța, a încuraja.

extinctiō, -ōnis, s.f. stingere, pieire.

extinctor, -ōris, s.m. stingător, (fig.) nimicitor.

extinguō, -ēre, -stinxī, -stinctum, vb. 1. a stinge 2. a ucide, (pas.) a muri 3. a face să dispară, a anula, a potoli, a nimici.

extirpō, -āre, vb. a smulge din rădăcină, a extirpa.

extō, -āre, vb. 1. a fi ridicat deasupra, a se înălța 2. a se vedea, a exista 3. a continua să existe, a dăinui.

exstructiō, -ōnis, s.f. construcție, clădire.

exstruō, -ēre, -struxī, -structum, vb. 1. a înălța, a ridica 2. a construi 3. a încărcă cu.

exsul, -ulis, s.m. și f. exilat.

exsulō, -āre, vb. a fi exilat, a trăi în exil, a exila.

exsultanter, adv. cu mare bucurie.

exsultatiō, -ōnis, s.f. 1. săritură 2. (fig.) bucurie fără margini.

exsultim, adv. sărind.

exsultō, -āre, vb. 1. a sări, a țâșni 2. (fig.) a tresălta, a jubila 3. a se fâli, a fi arogant, a nu mai cunoaște măsura.

exsuperabilis, -e, adj. care poate fi biruit.

exsuperantia, -ae, s.f. superioritate.

exsuperō, -āre, vb. a se ridica deasupra, (fig.) a depăși, a întrece, a învinge.

exsurdō, -āre, vb. a asurzi.

exsurgō, -ēre, -surrēxī, -surrēctum, vb. a se ridica, a se înălța, a se urca pe, (fig.) a se reface.

exsuscitō, -āre, vb. a trezi din somn, (*fig.*) a aprinde.
exta, -ōrum, s.n. pl. 1. măruntaie, organe **2.** ofrandă.
extābescō, -ēre, -tābuī, vb. a se usca, (*fig.*) a pieri.
extemplō, adv. imediat.
extemporālis, -e, adj. nepregătit, improvizat.
extendō, -ēre, -tendī, -tēsum, vb. 1. a întinde **2.** (*fig.*) a mări, a lărgi, a spori **3.** a prelungi.
extenuātiō, -ōnis, s.f. micșorare, atenuare, slăbire.
extenuō, -āre, vb. a micșora, a subția, a rări, (*fig.*) a slăbi.
exter (exterus), -era, -erum, l. adj. din afară, străin. **II. s.m. pl. 1.** străini **2.** (*n. pl.*) regiuni străine.
extergeoō, -ēre, -tersī, -tersum, vb. a șterge, a curăța, a prăda.
exterior, -ius, adj. comp. mai din afară, exterior.
exterminō, -āre, vb. a izgoni, a îndepărta.
externus, -a, -um, l. adj. din afară, străin. **II. s.n. pl.** planurile/lucrurile străinilor.
exterō, -ēre, -trīvī, -trītum, vb. a scoate, a pisa, a bate.
exterreoō, -ēre, -uī, -ītum, vb. a înspăimânta, a îngrozi.
extimēscō, -ēre, -timuī, vb. 1. a se speria **2.** a se teme.
extimus (extumus), -a, -um, adj. superl. cel mai din afară.
extollō, -ēre, extulī, ēlātum, vb. a ridica, a înălța.
extorqueō, -ēre, -torsī, -tortum, vb. 1. a tortura **2.** a smulge.
extorris, -e, adj. izgonit din țară, fugar.

extrā, l, adv. în afară **II. prep. (cu Ac.)** afară din, în afara **2.** afară de, cu excepția, fără de.
extrahō, -ēre, -trāxī, -tractum, vb. 1. a scoate afară, a smulge **2.** a prelungi, a trăgăna.
extrāneus, -a, -um, l. adj. (superl.) l. cel mai îndepărtat **2.** ultim **3.** (*fig.*) extrem, disperat **II. s.n.** capăt.
extricō, -āre, vb. a descurca.
extrīnsecus, adv. din afară, pe dinafară, pe deasupra.
extrūdō, -ēre, -trusī, -trusum, vb. a da afară, a azvârli, a împinge înainte.
extundō, -ēre, -tudi, vb. 1. a scoate în relief, a cizela **2.** a bate, a lovi **3.** (*fig.*) a scoate cu efort, a obține, a făuri, a crea **4.** a alunga.
exturbō, -āre, vb. a pune pe fugă, a izgoni.
exūberō, -āre, vb. a fi prea plin, a da pe dinafară, a fi din abundență.
exulcerātiō, -ōnis, s.f. rană, (*fig.*) iritare.
exulcerō, -āre, vb. a răni, (*fig.*) a irita.
exululō, -āre, vb. a urla.
exundō, -āre, vb. a se revărsa.
exuō, -ēre, -uī, -ūtum, vb. 1. a scoate din **2.** a lepăda, a renunța la.
exūrō, -ēre, -ūssī, -ūstum, vb. 1. a arde **2.** (*fig.*) a pârloli, a usca, a secătui, a înfierbânta, a încinge.
exūstiō, -ōnis, s.f. ardere.
exuviae, -ārum, s.f. pl. lucruri luate sau rămase de la cineva, pradă.

F

faba, -ae, *s.f.* bob.

fabālis, -e, *adj.* de bob.

fabella, -ae, *s.f.* 1. povestire, anecdotă 2. piesă de teatru.

faber¹, -bra, -brum, *adj.* artistic.

faber², -brī, *s.m.* 1. lucrător, meșter 2. fierar, lăcătuș.

fabrē, *adv.* cu măiestrie.

fabrica, -ae, *s.f.* 1. meșteșug, artă 2. știința construcției 3. (*fig.*) șiretenie, uneltire 4. atelier, fabrică.

fabricātiō, -ōnis, *s.f.* construcție, structură, transformare, modificare.

fābricātor, -ōris, *s.m.* lucrător, constructor, autor.

fabricō, -āre, *vb.* a face, a fabrica, a construi.

fābula, -ae, *s.f.* 1. subiect de discuție 2. piesă de teatru 3. fabulă, poveste.

fabularis, -e, *adj.* fabulos.

fābulātor, -ōris, *s.m.* povestitor, fabulist.

fābulor, -ārī, -ātus *sum*, *vb.* dep. a vorbi, a povesti.

fābulōsē, *adv.* în chip fabulos.

fac, *imper. vb.* facio.

facessō, -ēre, -ivī, -ītum, *vb.* 1. a îndeplini 2. a pricinui 3. a pleca, a (se) retrage.

facētē, *adv.* 1. bun, bine 2. glumeț, spiritual.

facētiaē, -ārum, *s.f.* glume.

facētus, -a, -um, *adj.* 1. spiritual, amuzant 2. elegant.

faciēs, -ēī, *s.f.* 1. față, figură 2. aspect, aparență, chip, fel.

facilē, *adv.* 1. lesne 2. cu siguranță 3. cu plăcere 4. perfect.

facilis, -e, *adj.* 1. ușor de făcut 2. mobil 3. favorabil 4. dispus, inclinat 5. prietenos, binevoitor.

facilitās, -ātis, *s.f.* 1. ușurință 2. bunătate, blândețe.

facinus, -ōris, *s.n.* 1. faptă, acțiune 2. faptă rea, intrigă.
faciō, -ēre, **fēcī**, **factum**, *vb.* 1. a face, a constitui 2. a crea 3. a instrui 4. a practica 5. a da 6. a dobândi, a aduna, a lua 7. a suferi 8. a considera, a prețui 9. a presupune 10. a acționa, a fi pentru/contră 11. a se potrivi cu, a fi util 12. a jertfi.
facticius, -a, -um, *adj.* artificial, născocit.
factiō, -ōnis, *s.f.* 1. posibilitatea de a face 2. partid, tabără 3. comportare.
factiōsus, -a, -um, *adj.* 1. activ, întreprinzător 2. influent, puternic, cu relații.
factitō, -āre, *vb.* a face adesea, a profesa.
factor, -ōris, *s.m.* autor, creator, cel ce face.
factum, -ī, *s.n.* faptă, lucrare.
factus¹, -a, -um, *l. part. perf. vb. facio*
factus², -ūs, *s.m.* construire.
facultas, -ātis, *s.f.* 1. ușurință, posibilitate 2. talent (oratoric) 3. belșug.
fācundē, *adv.* cu elocvență.
facundia, -ae, *s.f.* elocvență.
fācundus, -a, -um, *adj.* elocvent.
faeceus, -a, -um, *adj.* murdar.
fāgum, -ī, *s.n.* jir.
fāgus, -i (-ūs), *s.f.* fag.
fala, -ae, *s.f.* turn de lemn pentru atac.
falārica, -ae, *s.f.* proiectil.
falcārius, -iī, *s.m.* cel care face coase, seceri.
falcula, -ae, *s.f.* 1. seceră 2. gheară.
fāliscāe, -ārum, *s.f. pl.* iesle.

fallācia, -ae, *s.f.* înșelătorie, șmecherie.
fallāciōsus, -a, -um, *adj.* înșelător.
fallāciter, *adv.* înșelător.
fallax, -cis, *adj.* înșelător, fals.
fallō, -ēre, **fefellī**, **falsum**, *vb.* 1. a înșela 2. a trăda, a nesocoti 3. a se preface, a simula, a falsifica 4. a se feri, a evita 5. a rămâne ascuns, a fi omis 6. a ascunde.
falsārius, -iī, *s.m.* falsificator.
falsidicus, -a, -um, *adj.* înșelător, mincinos.
falsiīūrius, -a, -um, *adj.* sperjur.
falsiloquus, -a, -um, *adj.* mincinos.
falsimōnia, -ae, *s.f.* minciună, înșelătorie.
falsō¹, *adv.* fals, pe nedrept.
falsō², -āre, *vb.* a falsifica.
falsum, -ī, *s.n.* minciună, fals.
falsus, -a, -um, *l. part. perf. vb. fallo* II. *adj.* fals, înșelător, mincinos.
falx, -cis, *s.f.* 1. coasă, seceră, cosor 2. sabie încovoiată 3. cange.
fāma, -ae, *s.f.* 1. zvon, veste 2. faimă, reputație, renume.
famēlicus, -a, -um, *adj.* flămând, nesățul.
famēs, -is, *s.f.* 1. foame, poftă de mâncare 2. foamete 3. dorință aprinsă, pasiune.
famigerabilis, -e, *adj.* vestit.
famigerātiō, -ōnis, *s.f.* zvon public.
famigerātus, -a, -um, *adj.* celebru.
familia, -ae, *s.f.* 1. totalitatea sclavilor unei case 2. familie, neam, casă 3. averea unei

familii, moștenire, patrimoniu **3.** trupă, sectă, școală.
familiaricus, -a, -um, adj. **1.** de sclav **2.** de casă.
familiāris¹, -e, adj. **1.** de sclav **2.** casnic, al familiei **3.** intim, amical **4.** cunoscut, obișnuit, comun, familiar.
familiāris², -is, s.m. **1.** sclav, slujitor **2.** prieten intim.
familiāritās, -ātis, s.f. **1.** legătură, prietenie, (*pl.*) prieteni **2.** familiaritate.
familiāriter, adv. **1.** prietenește.
famōsus, -a, -um, adj. **1.** vestit, renumit **2.** defăimător.
famūla, -ae, s.f. sclavă, slujnică.
famulātiō, -ōnis, s.f. **1.** trupă de sclavi **2.** sclavie.
famulātus, -ūs, s.m. sclavie.
famulor, -ārī, -ātus sum, vb.
dep. a fi în slujbă, a sluji.
famulus¹, -a, -um, adj. supus, aservit, ascuns.
famulus², -ī, s.m. sclav, slujitor.
fānāticus, -a, -um, adj. exaltat, în delir.
fandus, -a, -um, l. part. viit.
vb.for. II. *adj.* drept, legiuit.
fānum, -ī, s.n. **1.** loc consacrat unei divinități **2.** templu, sanctuar.
fār, farris, s.n. grâu, faină.
farcīmen, -iminis, s.n. cârnat.
farcīō, -īre, farsī, fartum, vb. **1.** a (se) umple, a îndesa, a înfunda **2.** a îndopa.
farīna, -ae, s.f. făină, pulbere.
farīnārius, -a, -um, adj. de făină.
farrāgō, -inis, s.f. **1.** amestec, (*fig.*) compilație **2.** fleacuri.
farrātus, -a, -um, adj. de grâu, de faină.
farreārius, -a, -um, adj. de grâu.

farreus, -a, -um, adj. de grâu.
fartim, adv. îndesat.
fartum, -ī, s.n. conținut, umplutură.
fartūra, -ae, s.f. umplutură, îndopare.
fās, s.n. (nedekl.) hotărârea zeilor, drept divin, ceea ce este permis.
fascia, -ae, s.f. fâșie, bandă.
fascicūlus, -ī, s.m. mănunchi, legătură.
fascina, -ae, s.f. mănunchi de nuiele.
fascinātiō, -ōnis, s.f. vrăjire
fascinō, -āre, vb. a vrăji, a fermeca.
fascinum, -ī, s.n. vrajă, farmec, deochi.
fasciō, -āre, vb. a bandaja.
fasciola, -ae, s.f. fașă mică.
fascis, -is, s.m. **1.** mănunchi, snop **2.** povară, sarcină **3.** (*pl.*) fasce **4.** consulat.
faseolus, -ī, s.m. fasole.
fastīdiō, -īre, vb. **1.** a fi dezgustat, a avea silă **2.** a disprețui.
fastīdiōsē, adv. cu dispreț.
fastīdiōsus, -a, -um, adj. **1.** dezgustat **2.** disprețuitor, mândru **3.** care dezgustă.
fastīdium, -iī, s.n. **1.** dezgust, sila, aversiune **2.** gust pretențios **3.** dispreț, trufie.
fastīgātē, adv. în pantă, pieziș, oblic.
fastīgātiō, -ōnis, s.f. pantă.
fastīgium, -iī, s.n. **1.** înclinare, pantă **2.** acoperiș înclinat **3.** ridicare, înălțare, culme, vârf, punct culminant, înălțime, rang înalt.

fastigō, -āre, vb. 1. a se înălța ascuțindu-se, a se ascuți 2. a ridica în rang.

fastōsus, -a, -um, adj. trufaș.

fastus¹, -a, -um, adj. îngăduit de zei.

fastus², -ūs, s.m. mândrie.

fātālis, -e, adj. 1. al sorții, profetic 2. fatal.

fatāliter, adv. din voia zeilor.

fateor, fatērī, fassus sum, vb.
dep. 1. a mărturisi, a recunoaște 2. a arăta.

fātīdicus, -a, -um, l. adj. care prezice viitorul, profetic. **II. s.m.** și *f.* profet, ghicitor.

fātifer, -era, -erum, adj. aducător de moarte, mortal.

fatīgātiō, -ōnis, s.f. oboseală mare, epuizare.

fatīgō, -āre, vb. 1. a obosi 2. (*fig.*) a chinui, a persecuta, a nu da pace.

fātīloquium, -iī, s.n. prezicere.

fatiscō, -ēre, vb. 1. a se deschide, a se căsca, a se crăpa 2. (*fig.*) a se epuiza.

fatiscor, fatiscī, fessus sum, vb. dep. (arh.) v. fatisco.

fatuē, adv. prostește.

fatuiītās, -ātis, s.f. prostie.

fātum, -ī, s.n. 1. prezicere, oracol, destin, soartă 2. nenorocire, moarte, calamitate.

fātuor, -ārī, vb. dep. a face pe nebunul/ prostul.

fatuus, -a, -um, l. adj. 1. fără gust, fad 2. (*fig.*) prost, nesocotit, impertinent. **II. s.m.** și *f.* nebun, bufon.

faucēs, -ium, s.f. pl. 1. gâtlej, beregată 2. canal, strâmtoare, defileu 3. izvor.

faustē, adv. în chip fericit.

faustus, -a, -um, adj. 1. fericit, norocos 2. favorabil.

fautor, -ōris, s.m. 1. ocrotitor, apărător, sprijin, partizan.

fautrix, -īcis, s.f. protectoare.

favea, -ae, s.f. sclavă favorită.

favēō, -ēre, fāvī, fautum, vb. 1. a fi favorabil, a ajuta 2. a dori 3. a aplauda.

favilla, -ae, s.f. 1. cenușă, spuză 2. sămânță.

favōnius, -iī, s.m. zefir.

favor, -ōris, s.m. afecțiune, bunăvoință, favoare, simpatie, sprijin.

favōrābilis, -e, adj. care obține sprijinul cuiva, iubit.

favōrābiliter, adv. cu succes.

favus, -ī, s.m. fagure.

fax, facis, s.f. 1. torță, faclie, (*fig.*) lumină, scânteiere 2. faclie de nuntă, căsătorie 3. tăciune, foc, flacără, căldură, patimă 4. îndemn, instigare 5. nenorocire, moarte.

febrīcula, -ae, s.f. febră ușoară.

febris, -is, s.f. febră.

februa, -ōrum, s.n. pl. ceremonii de purificare (în februarie).

Februārius, -iī, s.m. februarie.

februātiō, -ōnis, s.f. purificare.

februō, -āre, vb. a purifica.

fēcundē, adv. din belșug.

fēcunditās, -ātis, s.f. fertilitate, rodnicie.

fēcundō, -āre, vb. a face să rodească, a fertiliza.

fēcundus, -a, -um, adj. fecund, roditor, îmbelșugat.

fēl, fellis, s.n. 1. fiere, venin 2. (*fig.*) amărăciune, mânie.

fēlēs, -is, s.f. 1. pisică 2. dihor, jder 3. (*fig.*) răpitor.

fēlicitās, -ātis, s.f. 1. fericire, prosperitate, noroc 2. fertilitate (a pământului).
fēliciter, adv. 1. cu noroc, cu succes, în mod fericit 2. din belșug 3. (*urare*) succes!
fēlix, -icis, adj. 1. fericit, bogat, scump, prețios 2. care aduce fericire, favorabil, propice, norocos 3. bogat, abundent, fecund 4. priceput, cu succes.
fellātor, -ōris, s.m. sugaci.
felleus, -a, -um, adj. de fiere.
fēmella, -ae, s.f. femeiușcă.
femen, -inis, s.n. coapsă.
fēmīna, -ae, s.f. femeie, femelă.
fēmīneus, -a, -um, adj. 1. feminin, de femeie 2. (*fig.*) delicat, moale, slab.
feminīnus, -a, -um, adj. feminin, de femeie.
femur (fēmūs), -ōris, s.n. coapsă, pulpă.
fēnerātiō, -ōnis, s.f. camătă.
fēnerātō, adv. cu camătă.
fēnerātor, -ōris, s.m. cămătar.
fēnerō, -āre, vb. 1. a da bani cu dobândă 2. a ruina prin camătă 3. a împrumuta.
fenestra, -ae, s.f. 1. fereastră 2. deschizătură, gaură.
fēneus, -a, -um, adj. de fân.
fēniculum, -ī, s.n. mărar.
fēniseca, -ae, s.m. cosaș.
fēnum, -ī, s.n. fân.
fēnus, -ōris, s.n. 1. câștig, beneficiu 2. camătă, dobândă 3. (*fig.*) datorii.
fera, -ae, s.f. fiară.
fērālis, -e, adj. 1. referitor la zeii morții 2. funest, lugubru.
ferax, -acis, adj. fertil, roditor, bogat, îmbelșugat.

fercūlum, -ī, s.n. 1. tavă (pentru servit) 2. targă (pentru prăzi sau obiecte).
ferē, adv. 1. aproape, cam 2. de obicei.
ferentarius, -ī, s.m. soldat ușor înarmat, (*fig.*) auxiliar.
feretrum, -ī, s.n. năsalie, targă.
feriae, -ārum, s.f. pl. 1. zile de odihnă în cinstea zeilor, odihnă, vacanță 2. sărbători religioase/publice.
fērīātus, -a, -um, l. part. perf. vb.
ferior. II. 1. leneș 2. calm, liniștit.
ferīnus, -a, -ura, adj. de fiară, sălbatic.
feriō, -īre, vb. 1. a lovi, a bate 2. a tăia, a străpunge 3. a lovi, a răni, a jertfi.
ferior, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a fi în sărbătoare.
feritās, -ātis, s.f. sălbăcie.
fermē, adv. 1. aproape, cam, aproximativ 2. de obicei.
fermēmōdum, adv. aproape.
fermentātus, -a, -um, l. part. perf. vb. fermento. II. adj. umflat.
fermentō, -āre, vb. 1. a face să fermenteze 2. a strica.
fermentum, -ī, s.n. 1. aluat dospit, ferment, drojdie 2. băutură fermentată 3. (*fig.*) mânie, furie.
ferō, ferre, tūlī, lātum, vb. 1. a purta, a duce, a conduce, (*fig.*) a avea, a arăta, a manifesta, a se lăuda, a face paradă de 2. a mișca, a (se) îndrepta, a împinge 3. a aduce, a da, a cauza, a provoca 4. a produce, a naște 5. a primi, a obține, a dobândi 6. a lua, a duce cu

sine, a devasta, a jefui, a distruge **7.** a suporta, a suferi, a îngădui **8.** a cere, a vrea, a permite **9.** a anunța, a spune, a declara, a pretinde, a răspândi **10.** a socoti, a judeca **11.** a lăuda, a slăvi.

ferōcia, -ae, s.f. **1.** sălbăticie, violență, tărie, cruzime **2.** mândrie, trufie **3.** curaj.

ferōcītās, -ātis, s.f. **1.** sălbăticie **2.** mândrie, orgoliu, impertinență.

ferōciter, adv. **1.** cu sălbăticie **2.** cu curaj.

ferox, -ōcis, adj. **1.** neîmblânzit, sălbatic, violent, aspru, aprins **2.** mândru, orgolios **3.** curajos, hotărât.

ferrāmentum, -ī, s.n. instrument, unealtă de fier.

ferrārius, -ii, s.m. fierar.

ferrātilis, -e, adj. pus în fiare.

ferrea, -ae, s.f. sapă, cazma.

ferreus, -a, -um, adj. **1.** de fier, întunecat **2.** (*fig.*) insensibil, aspru, inuman **3.** puternic, neobosit, viguros **4.** necioplit **5.** nerușinat.

ferrifodīna, -ae, s.f. mină de fier.

forriterium, -iī, s.n. închisoare.

ferrugineus, -a, -um, adj. **1.** de culoarea fierului **2.** trist.

ferrūgō, -inis, s.f. **1.** rugină **2.** culoare ruginie.

ferrum, -ī, s.n. **1.** fier **2.** armă/obiect de fier.

ferrūminō, -āre, vb. a suda.

fertilis, -e, adj. **1.** roditor, fertil, abundent **2.** rodnic.

fertilītās, -ātis, s.f. fertilitate, fecunditate, belșug, rodnicie.

ferula, -ae, s.f. **1.** trestie **2.** coarnele cerbilor tineri.

ferus¹, -a, -um, adj. sălbatic.

ferus², -ī, s.m. animal.

fervēfaciō, -ēre, -fēcī, -factum, vb. a fierbe.

fervens, -entis, adj. **1.** 'cald, fierbinte **2.** (*fig.*) impetuos.

ferventēr, adv. cu căldură, cu patimă, în mod violent.

ferveō, -ēre, ferbuī, vb. **1.** a fi cald, fierbinte, a fierbe, a fermenta **2.** a arde, a fi încălzit **3.** a fi în agitație.

fervescō, -ēre, vb. a fierbe, a se înfierbânta.

fervidus, -a, -um, adj. **1.** cald, arzător, fierbinte **2.** (*fig.*) aprins, înflăcărat.

fervor, -ōris, s.m. **1.** fierbere, căldură, clocot **2.** tulburare, pasiune **3.** (*med.*) inflamație.

fessus, -a, -um, adj. bolnav, obosit

festinanter, adv. în grabă.

festinātiō, -ōnis, s.f. grabă.

festinō, -āre, vb. a (se) grăbi, a accelera, a (se) precipita.

festīnus, -a, -um, adj. grăbit, precoce, timpuriu.

festivē, adv. încântător, cu bucurie, cu eleganță.

festivītās, -ātis, s.f. **1.** bucurie **2.** stil împodobit **3.** blândețe, bunătate, grație.

festiviter, adv. drăguț, plăcut.

festivus, -a, -um, adj. **1.** vesel, distractiv, spiritual **2.** plăcut, atrăgător.

festum, -ī, s.n. sărbătoare.

festus, -a, -um, adj. **1.** sărbătoresc, public, solemn **2.** vesel, distractiv.

fētifēr, -era, -erum, adj. purtător de roade.

fêtō, -ăre, vb. a fecunda, a scoate pui, a făta.
fetura, -ae, s.f. 1. gestație 2. fecundare, înmulțire, fatare, reproducere 3. mlădiță, pui.
fētus¹, -a, -um, l. adj. 1. care are rod 2. (*fig.*) plin, bogat, fecund. II. *s.f.* gravidă, lehoză.
fētus², -ūs, s.m. 1. naștere, producere 2. rod, mlădiță, copil 3. produs al spiritului.
fibra, -ae, s.f. 1. fibră, fir, venă 2. lob.
fibula, -ae, s.f. 1. agrafă, ac pentru păr 2. cingătoare.
fictē, adv. de formă.
ficticius, -a, -um, adj. artificial, fals, de formă.
fictilis, -e, adj. 1. făcut din lut 2. plăsmuit, inventat.
fictiō, -ōnis, s.f. 1. creare, plăsmuire 2. ficțiune, disimulare 3. ipoteză.
fictor, -ōris, s.m. sculptor, (*fig.*) meșter, autor.
fictum, -ī, s.n. minciună.
fictus, -a, -um, l. part. perf. vb. **fingo.** II. *adj.* mincinos, prefăcut, fațarnic.
ficus, -i (fīcūs, -ūs), s.f. 1. smochin 2. smochină.
fidēlis, -e, adj. 1. de încredere, devotat, sincer, fidel 2. durabil, de nădejde.
fidēlitās, -ātis, s.f. credință, statornicie, fidelitate.
fidēliter, adv. 1. fidel 2. sigur.
fidens, -ntis, adj. încrezător.
fidenter, adv. cu curaj.
fidētia, -ae, s.f. încredere.
fidēs, -eī, s.f. 1. credință, încredere 2. credit 3. bună-credință, cinste, lealitate 4.

confirmare 5. ajutor, protecție 6. promisiune.
Fidius (deus), -ī, s.m. zeul buneii-credințe.
fidō, -ere, fisus sum, vb. *semidep.* 1. a se încrede, a-și pune nădejdea 2. a fi convins, a crede.
fidūcia, -ae, s.f. încredere, siguranță.
fidus, -a, -um, adj. sigur, de încredere, fidel.
figlinum, -ī, s.n. vas de pământ.
figō, -ere, fixī, fixum, vb. 1. a înfige, a fixa, a imprima, a grava 2. a străpunge, a răni, a perfora, a pătrunde 3. a atârna, a agăța.
figūlus, -ī, s.m. olar.
figūra, -ae, s.f. 1. formă, figură, alcătuire, aspect, aparență 2. fel, mod, gen, speță 3. nălucă, fantomă, umbră 4. ironie, glumă 5. (*ret.*) figură de stil, alegorie 6. forma unui cuvânt.
figūrātiō, -ōnis, s.f. 1. chip, aspect, formă, înfațișare 2. idee, imaginație 3. fantomă, imagine, reprezentare.
figūrō, -ăre, vb. 1. a forma, a modela 2. (*fig.*) a-și închipui, a reprezenta, a imagina.
filiā, -ae, s.f. fată, fiică.
filiola, -ae, s.f. dim. de la filia.
filiolus, -ī, s.m. dim. de la filius.
filius, -iī, s.m. 1. fiu, copil 2. (*pl.*) copii de ambele sexe 3. pui (de animale).
filum, -ī, s.n. 1. fir 2. strună, coardă 3. pânză de păianjen, țesătură 4. lamă, tăiș 5. calitate, gen, specie.

fimbria, -ae, s.f. 1. margine, capăt, tiv 2. poala hainei, ciucuri.

fimbriatus, -a, -um, adj. dantelat, cu ciucuri.

fimum, -ī, s.n. gunoi, noroi.

finālis, -e, adj. de hotar, ultim.

figō, -ēre, finxī, fictum, vb. 1. a da formă, a modela, a plăsmui, a-și închipui, a reprezenta, a înfățișa, a produce, a crea 2. a aranja, a potrivi, a împodobi 3. a mângâia, a pipăi 4. a aduce într-o anumită stare 5. a-și închipui, a crede, a simula, a (se) preface 6. a născoci, a ticlui, a scorni 7. a plănu, a pregăti 8. a forma, a instrui, a educa, a dresa, a supune.

finiō, -īre, vb. 1. a limita, a delimita, a mărgini 2. a fixa, a stabili, a determina, a defini 3. a înceta, a se sfârși, a muri.

finis, -is, s.m. și f. 1. margine, limită, hotar, ținut, regiune 2. scop, țintă 3. capăt, sfârșit, încetare 4. definiție.

finitē, adv. 1. precis 2. cu măsură.

finitimus, -a, -um, adj. 1. vecin, apropiat 2. (fig.) asemănător.

finitiō, -ōnis, s.f. definiție, regulă, delimitare.

fio, fieri, factus sum, vb. 1. a fi făcut, a deveni, a fi numit/ales, a fi născut 2. a avea loc, a se întâmpla, a rezulta 3. a fi, a exista, a se afla 4. a se transforma în 5. a fi prețuit, a se bucura de stimă 6. a aduce jertfa.

firmāmen, -inis, s.n. sprijin.

firmamentum, -ī, s.n. 1. întărire, sprijin, suport, probă esențială

2. (ret.) confirmare 3. bolta cerului.

firmē, adv. cu tărie, trainic, solid, puternic.

firmitās, -ātis, s.f. forță, putere, tărie, stabilitate.

firmiter, adv. cu tărie, cu precizie, solid, ferm.

firmitūdō, -inis, s.f. tărie, soliditate, fermitate,

firmō, -āre, , vb. 1. a întări, a consolida, a fortifica, a da putere 2. a asigura, a încuraja 3. a dovedi, a demonstra 4. a afirma, a confirma, a promite.

firmus, -a, -um, adj. 1. tare, solid, rezistent 2. puternic, viguros.

fiscālis, -e, adj. fiscal.

fiscus, -ī, s.m. 1. coș 2. lădiță pentru bani, (fig.) tezaurul statului.

fissiō, -ōnis, s.f. despicare, crăpare.

fissum, -ī, s.n. tăietură.

fissūra, -ae, s.f. crăpătură.

fistula, -ae, s.f. 1. tub, țevă, canal, burlan 2. deschidere, gaură 3. trestie, nai 4. sulă 5. morișcă 6. ulceratie.

fistulātor, -ōris, s.m. cântăreț din flaut/ nai.

fistulōsus, -a, -um, adj. 1. tubular, ca o țevă 2. găurit.

fixus, -a, -um, l. part. perf. vb. figo. II. adj. fix, imobil.

flābellum, -ī, s.n. evantai.

flābilis, -e, adj. aerian, ușor.

flābra, -ōrum, s.n. pl. suflarea vântului.

flacceō, -ēre, -uī, vb. a se înmuia, (fig.) a se descuraja.

flaccescō, -ēre, vb. a-și pierde puterea, a se înmuia, (*fig.*) a se liniști, a se vesteji.

flaccidus, -a, -um, adj. moale, ofilit.

flaccus, -a, -um, adj. cu urechi clăpăuge.

flagellō, -are, vb. a biciui, a lovi, a bate.

flagellum, -ī, s.n. 1. mlădiță, mugure, nuia 2. bici.

flāgitātiō, -ōnis, s.f. 1. insistență 2. reclamație.

flāgitātor, -ōris, s.m. cel ce cere cu insistență.

flāgitiōsē, adv. rușinos.

flāgitiōsus, -a, -um, adj. rușinos, dezonorant.

flāgitium, -iī, s.n. 1. zgomot, scandal 2. ticăloșie 3. rușine, dezonoare.

flāgitō, -āre, vb. 1. a cere insistent, a ruga, a pretinde 2. a aduce în fața instanței.

flāgrans, -ntis, adj. arzător, înflăcărat.

flāgranter, adv. arzător.

flāgrō, -āre, vb. 1. a arde 2. a fi copleșit 3. a iubi cu pasiune.

flāmen¹, -inis, s.n. flamin.

flāmen², -inis, s.n. 1. suflare, suflu 2. vânt.

flamma, -ae, s.f. 1. flacăară, foc 2. pasiune 3. stea, lumină, fulger.

flammeus, -a, -um, adj. fierbinte, înflăcărat, de foc.

flammō, -āre, vb. 1. a aprinde, a arde 2. (*fig.*) a înflăcăra, , a întărâta.

flammula, -ae, s.f. flăcăruie.

flātus, -ūs, s.m. 1. suflare, suflu 2. (*fig.*) vânt 3. (*poet.*) aere, trufie.

flāvēscō, -ēre, vb. a se îngălbeni.

flāvus, -a, -um, adj. 1. galben 2. blond, auriu 3. roșcat.

flebilis, -e, adj. 1. demn de plâns, jalnic 2. trist, mâhnit.

flectō, -ēre, flexī, flexum, vb. 1. a îndoi, a suci 2. a întoarce 3. (*fig.*) a îndupleca, a schimba, a modela 4. (*navig.*) a ocoli 5. a se întoarce spre, a emoționa.

flēō, -ēre, flēvī, flētum, vb. a plânge, a deplânge.

fletus, -ūs, s.m. plâns, lacrimi.

flexibilis, -e, adj. 1. flexibil, mlădios 2. nestatornic.

flexiō, -ōnis, s.f. 1. îndoire 2. ocoliș 3. mlădiere.

flexuōsus, -a, -um, adj. întortocheat.

flexūra, -ae, s.f. întortocheare, curbură.

flexus, -ūs, s.m. 1. întorsătură a drumului, cotitură, ocol 2.

inflexiune, modulare 3. înclinare.

flictus, -ūs, s.m. ciocnire.

flō, -āre, vb. 1. a sufla, a expira 2. a răsună.

florēns, -ntis, adj. în floare, strălucit, puternic.

flōreō, -ēre, -uī, vb. 1. a înflori 2. a fi în floare, a fi renumit, a străluci 3. a avea din belșug.

florēscō, -ēre, vb. a începe să înflorească.

floreus, -a, -um, adj. de flori, înflorit.

flōridus, -a, -um, adj. înflorit, în floare, strălucitor, viu.

flos, -ōris, s.m. 1. floare, (*fig.*) parfum 2. partea cea mai bună (din ceva) 3. strălucire,

frumusețe 4. putere 5. ornament stilistic.

flosculus, -ī, *s.m.* 1. floriceică, (*fig.*) înfloritură stilistică 2. elită 3. (*stil.*) sentință.

fluctuātiō, -ōnis, *s.f.* agitație.

fluctuō, -āre, *vb.* 1. a (se) agita, a fi tulburat 2. a pluti 3. (*fig.*) a șovăi.

fluctus, -ūs, *s.m.* 1. val, mare 2. tulburare, agitație.

fluens, -ntis, *adj.* 1. moale, unduios 2. (*stil.*) curgător.

fluentum, -ī, *s.n.* apă curgătoare, râu.

fluidus, -a, -um, *adj.* curgător, (*fig.*) fără energie.

fluitō, -āre, *vb.* 1. a pluti 2. (*fig.*) a curge 3. a fi șovăielnic.

flumen, -inis, *s.n.* 1. fluviu, râu 2. val, torent, potop.

fluō, -ēre, **fluxī**, **fluxum**, *vb.* 1. a curge, a se scurge, (*stil.*) a fi bogat 2. a se topi, a se înmuia 3. a pluti, a înota 4. a avea din belșug, a abunda de/în 5. a aluneca, a cădea 6. a se răspândi, a se revărsa, a năvăli 7. a trece, a dispărea 8. a decurge, a proveni 9. a rezulta din, a deriva 10. a lua o anumită întorsătură, a tinde.

fluvialis, -e, *adj.* de râu.

fluvius, -iī, *s.m.* apă, râu, fluviu.

flūxus¹, -a, -um, 1. *part. perf. vb.* fluo. II. *adj.* 1. curgător 2. care cade, moale, moleșit 3. nestatornic, nesigur 4. ruinat, slăbit.

flūxus², -ūs, *s.m.* curgere, scurgere, curent, curs.

focillō, -āre, *vb.* a obloji, a înzdrăveni, a înviora.

focus, -ī, *s.m.* 1. flacăra, foc 2. cuptor, vatră, cămin 3. rug, altar.

fodicō, -āre, *vb.* 1. a înțepa, a înghionti, a pătrunde 2. a izbi 3. (*fig.*) a chinui.

fodiō, -ēre, **fōdī**, **fossū**, *vb.* 1. a săpa, a extrage, a scoate 2. a înțepa, a împunge, a îmboldi, a chinui.

foedē, *adv.* groaznic, urât.

foederātus, -a, -um, *adj.* unit, aliat, asociat.

foeditās, -ātis, *s.f.* urâtenie, grozăvie.

foedō, -āre, *vb.* 1. a urâți, a desfigura, a ciunti, a mutila 2. a mânji, (*fig.*) a dezonora.

foedus, -a, -um, *adj.* 1. urât, oribil, hidos, respingător 2. rușinos, nedemn.

foedus, -eris, *s.n.* 1. tratat, alianță, convenție 2. legătură strânsă, unire 3. lege.

foetidus, -a, -um, *adj.* împruțit.

folium, -iī, *s.n.* frunză, foaie, (*fig.*) fleac, nimic.

folliculus, -ī, *s.m.* 1. burduf 2. coajă, pâstaie 3. minge.

follis, -is, *s.m.* 1. foale 2. pungă de piele, burduf, balon.

fōmenta, -ōrum, *s.n. pl.* 1. oblojire, cataplasma, pansament, leac 2. calmant, potolire, ușurare.

fons, -ntis, *s.m.* 1. izvor, 2. (*fig.*) sursă, origine, început.

fontānus, -a, -um, *adj.* de izvor.

for, **fāri**, **fātus sum**, *vb. dep.* a vorbi.

forābilis, -e, *adj.* care poate fi străpuns.

forāmen, -īnis, *s.n.* deschidere, gaură.

forās, *adv.* afară
forceps, **-cipis**, *s.m.* și *f.* 1. clește 2. pensă.
fore (*futurum esse*), *inf. viit. vb. sum.*
forem (*essem*), *conj. imperf. vb. sum.*
forensis, **-e**, *I. adj.* de for, public, judiciar. *II. s.m.* avocat.
foris¹, **-is**, (*fores*, **-ium**), *s.f.* ușă, poartă, intrare.
foris², *adv.* afară, în (din) afară.
forma, **-ae**, *s.f.* 1. formă, chip, imagine, aspect, arătare 2. frumusețe, portret, imagine, statuie 3. desen 4. tipar 5. efigie, monedă 6. specie, gen 7. frumusețe 8. asemănare 9. normă.
formător, **-ōris**, *s.m.* creator.
formīca, **-ae**, *s.f.* furnică.
formidābilis, **-e**, *adj.* de temut, înspăimântător.
formīdō¹, **-āre**, *vb.* a se teme, a ezita.
formīdō², **-inis**, *s.f.* teamă, spaimă, (*fig.*) sperietoare.
formīdolōsē, *adv.* înspăimântător.
formīdolōsus, **-a**, **-um**, *adj.* 1. înfricoșător 2. fricos.
formō, **-āre**, *vb.* 1. a da formă, a modela 2. a instrui, a dresa 3. a crea, a compune.
fōrmōsitās, **-ātis**, *s.f.* frumusețe.
fōrmōsus, **-a**, **-um**, *adj.* frumos.
formula, **-ae**, *s.f.* normă, regulă, proces, contract.
fornāx, **-ācis**, *s.f.* cuptor.
fornicātus, **-a**, **-um**, *adj.* boltit, arcuit.
fornix, **-icis**, *s.f.* 1. boltă 2. arc de triumf 3. lupanar.

fors, **fortis** *s.f.* (*numai N. și Abl. sg.*) întâmplare, soartă.
forsitan, *adv.* poate că.
fortasse, *adv.* poate.
forticulus, **-a**, **-um**, *adj.* destul de curajos.
fortis, **-e**, *adj.* 1. tare, puternic, viguros, robust, sănătos, neobosit 2. eficace, activ 3. energic, violent 4. cinstit, onorabil 5. curajos, viteaz, hotărât.
fortiter, *adv.* 1. cu putere, tare, (*fig.*) cu curaj.
fortitūdō, **-inis**, *s.f.* curaj, bravură, vitejie.
fortuitō, *adv.* întâmplător.
fortuitus, **-a**, **-um**, *adj.* întâmplător, ocazional.
fortuna, **-ae**, *s.f.* 1. soartă, întâmplare 2. noroc, șansă 3. condiție socială, stare 4. (*pl.*) bunuri, averi.
fortūnātē, *adv.* în chip fericit.
fortūnātus, **-a**, **-um**, *adj.* 1. fericit 2. bogat.
fortūnō, **-āre**, *vb.* a face fericit, a binecuvânta, a face să prospere, a hărăzi.
forum, **-ī**, *s.n.* 1. for, piață publică, tribunal 2. piață, târg 3. bancă, loc de schimbat banii.
forus, **-ī**, *s.m.* 1. puntea corabiei 2. rând de bănci la circ 3. celule de fagure 4. tablă de șah.
fossa, **-ae**, *s.f.* 1. șanț, groapă, brazdă 2. tranșee, întăritură 3. canal, mină.
fossiō, **-ōnis**, *s.f.* săpare, groapă.
fossor, **-ōris**, *s.m.* 1. săpător, miner 2. țăran, cultivator 3. om necultivat, cūrvar.
fovea, **-ae**, *s.f.* groapă.

foveō, -ēre, fōvī, fōtum, vb. 1. a menține cald, a încălzi 2. a obloji 3. (*fig.*) a ține locul cald, a nu părăsi un moment 4. a îmbrățișa, a dezmierda 5. a medita mereu la 6. a îngriji, a sprijini, a susține, a întreține.
frāctus, -a, -um, adj. zdrobit, slăbit.

frāga, -ōrum, s.n. pl. fragi.

fragilis, -e, adj. 1. fragil 2. șubred, efemer.

fragilitās, -ātis, s.f. fragilitate, slăbiciune, instabilitate.

fragium, -iī, s.n. fractură.

frāgmen, -īnis, s.n. țăndără, frântură.

fragmentum, -ī, s.n. frântură, ciob.

fragor, -ōris, s.m. 1. ruptură, spărtură 2. zgomot, trosnet.

ragosus, -a, -um, adj. 1. zgomotos 2. abrupt.

frāgrō, -āre, vb. a mirosi frumos, a duhni (*cu Abl.*).

framea, -ae, s.f. lance.

frangō, -ēre, frēgī, frāctum, vb. 1. a frânge, a sparge, a sfărâma, a zdrobi 2. (*fig.*) a înfrânge, a doborî. a nimici.

frater, -tris, s.m. frate.

frāternē, adv. frățește.

frāternitās, -ātis, s.f. frăție.

frāternus, -a, -um, adj. frățesc, de frate.

frātricīda, -ae, s.m. ucigaș de frate.

fraudatiō, -ōnis, s.f. înșelătorie.

fraudātor, -ōris, s.m. înșelător, escroc.

fraudō, -āre, vb. 1. a înșela, a fraudă 2. a deposea.

fraudentus, -a, -um, adj. înșelător, șiret.

fraus, fraudis, s.f. 1. înșelătorie 2. greșeală 3. pagubă, daună 4. crimă.

fraxinus, -ī, s.f. frasin.

fremebundus, -a, -um, adj. fremătând, cu larmă.

fremitus, -ūs, s.m. zgomot, freamăt.

fremō, -ēre, -uī, -ītum, vb. 1. a face zgomot, a răsună 2. a striga, a cere fremătând.

fremor, -ōris, s.m. freamăt, murmur.

frēnō, -āre, vb. 1. a pune în frâu 2. (*fig.*) a ține în frâu.

frēnum, -ī, s.n. frâu, legătură.

frequēns, -ntis, adj. 1. în număr mare 2. populat, plin de 3. des, frecvent, obișnuit.

frequentatiō, -ōnis, s.f. abundență, număr mare.

frequenter, adv. 1. des, frecvent 2. în număr mare.

frequentia, -ae, s.f. număr mare, mulțime.

frequentō, -āre, vb. 1. a frecventa, a vizita des 2. a sărbători 3. a aduna, a reuni 4. a popula 5. a întrebuința des, a repeta.

fretum, -ī, s.n. 1. strâmtoare, canal 2. (*fig.*) val de mare.

frētus¹, -a, -um, adj. care se bizuie, sprijinit.

fretus², -ūs, s.m. sprijin.

fricō, -āre, fricuī, -frictum, vb. a freca.

frigeō, -ēre, friguī, vb. 1. a fi rece 2. a încremeni.

frigēscō, -ēre, frixī, vb. a se răci.

frigidē, adv. cu răceală, slab, fără energie, fără căldură.

frigidus, -a, -um, adj. 1. rece, înghețat, cuprins de frigul morții, (fig.) insensibil 2. care îngheață 3. proaspăt 4. neînsemnat 5. moale, lănced.

frīgō1, -ēre, frixī, frictum, vb. a frige, a prăji.

frigo², -ēre, vb. a scânci.

frīgus, -ōris, s.n. 1. frig, (fig.) răceală, indiferență 2. răceala morții, frison 3. prospețime, răcoare.

frīō, -āre, vb. a farâmița.

frivolus, -a, -um, adj. 1. fără valoare 2. ușuratic, neserios.

frondātor, -ōris, s.m. cel care curăță pomii.

frondeō, -ēre, vb. a fi înfrunzit.

frondescō, -ēre, vb. a înfrunzi, (fig.) a se împodobi.

frondeus, -a, -um, adj. de frunze, cu frunze, înfrunzit.

frondifer, -era, -erum, adj. înfrunzit, stufos, frunzos.

frōns¹, -ndis, s.f. 1. frunză, frunziș 2. cunună de frunze.

frons², -ntis, s.f. 1. frunte, figură 2. aspect, înfățișare.

frontalia, -ium, s.n. pl. placă de metal cu care se apăra fruntea cailor, (fig.) părțile anterioare.

fructuosus, -a, -um, adj. roditor, fecund, rentabil.

frūctus, -ūs, s.m. 1. fruct, rod 2. produs, venit, câștig, beneficiu, folos, profit.

frugalis, -e, adj. 1. cumpătat, înțelept 2. al grânelor.

frugalitas, -ātis, s.f. 1. cumpătare, sobrietate, chibzuință 2. recoltă.

frūgāliter, adv. cumpătat.

frugēs, -um, s.f. pl. grâne, roadele pământului.

frūgi, adj. (indecl.) cumpătat, econom, chibzuit, cinstit.

frugifer, -era, -erum, adj. roditor, folositor, fructuos.

frigilegus, -a, -um, adj. strângător de boabe.

frumentārius¹, -a, -um, adj. de grâne, de grâu.

frumentārius², -iī, s.m. negustor de grâu.

frumentātiō, -ōnis, s.f. 1. aprovizionare cu grâne 2. (pl.) distribuire de grâu către populație.

frumentātor, -ōris, s.m. 1. negustor de grâne 2. soldat trimis să secere grâu.

frūmentor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a aproviziona cu grâne.

frūmentum, -ī, s.n. 1. grâu 2. (pl.) grâne.

frūor, fruī, fruitus sum, vb. dep. 1. a se folosi de 2. a profita, a se bucura de.

frūstrā, adv. zadarnic.

frustrātiō, -ōnis, s.f. înșelare, stratagemă, dezamăgire.

frustror, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a înșela, a amăgi.

frustum, -ī, s.n. îmbucătură, bucată.

frutex, -icis, s.f. 1. vlăstar, tufă, tufiș 2. prostănac.

fruticētum, -ī, s.n. tufiș.

fruticōsus, -a, -um, adj. plin de tufișuri/ramuri.

frūx, -ūgis, s.f. 1. roadele pământului 2. folos, rezultat bun 3. cumsecădenie.

fūcō, -āre, vb. a vopsi, a boi.

fūcōsus, -a, -um, adj. fals, prefăcut, înșelător.

fŭcus¹, -**ī**, *s.m.* 1. vopsea roșie, purpură 2. fard, podoabă, (*fig.*) prefăcătorie, înșelăciune.
fucus², -**ī**, *s.m.* trântor.
fuga, -**ae**, *s.f.* 1. fugă 2. exil 3. scăpare 4. evitare.
fugāx, -**ācis**, *adj.* care fuge, iute la fugă, (*fig.*) trecător.
fugiō, -**ēre**, **fūgī**, **fugītum**, *vb.* 1. a fugi, a scăpa, a se îndepărta, a se grăbi 2. a zbura 3. a dispărea 4. a fugi de, a evita, a se abține.
fugītivus, -**a**, -**um**, *I. adj.* care fuge, fugar, (*fig.*) trecător. *II. s.m.* sclav fugar, dezertor.
fugitō, -**āre**, *vb.* a fugi, a se feri, a evita.
fugō, -**āre**, *vb.* a pune pe fugă, a alunga.
fulcīmen, -**inis**, *s.n.* sprijin.
fulciō, -**īre**, **fulsī**, **fultum**, *vb.* a sprijini, a susține, a propti.
fulcrum, -**ī**, *s.n.* rezemătoare.
fulgeō, -**ēre**, **fulsī**, *vb.* 1. a scăpăra 2. (*fig.*) a străluci.
fulgerō, -**āre**, *vb.* a fulgera.
fulgidus, -**a**, -**um**, *adj.* luminos, strălucitor.
fulgor, -**ōris**, *s.n.* 1. fulger 2. (*fig.*) strălucire 3. glorie.
fulgur, -**uris**, *s.n.* fulger, strălucire.
fuligō, -**inis**, *s.f.* funingine, fum des, (*fig.*) întuneric.
fulmen, -**inis**, *s.n.* 1. fulger 2. lovitură, nenorocire.
fulmineus, -**a**, -**um**, *adj.* de fulger, ca fulgerul, violent.
fulminō, -**āre**, *vb.* a fulgera, a trăsni.
fultūra, -**ae**, *s.f.* sprijin.
fulvus, -**a**, -**um**, *adj.* 1. arămiu, roșcat, galben.

fŭmeus, -**a**, -**um**, *adj.* 1. de fum 2. afumat 3. care fumegă.
fumidus, -**a**, -**um**, *adj.* 1. care scoate fum 2. care miroase a fum, afumat.
fŭmō, -**āre**, *vb.* a fumega.
fumosus, -**a**, -**um**, *adj.* plin de fum, (*fig.*) înfumurat.
fŭmus, -**ī**, *s.m.* fum.
fŭnāle, -**is**, *s.n.* torță, candelabru.
fŭnālīs, -**e**, *adj.* de funie.
functiō, -**ōnis**, *s.f.* executare.
funda, -**ae**, *s.f.* praștie, plasă.
fundāmen, -**inis**, *s.n.* temelie.
fundāmentum, -**ī**, *s.n.* temelie, fundament.
fundātor, -**ōris**, *s.m.* întemeietor.
funditor, -**ōris**, *s.m.* prăștier.
funditus, *adv.* din temelie, cu totul, în întregime, complet.
fundō¹, -**āre**, *vb.* a pune temelia, a fonda, (*fig.*) a consolida, a așeza solid.
fundō², -**ere**, **fūdī**, **fŭsum**, *vb.* 1. a vărsa, a împrăștia, a arunca 2. a întinde, a împrăștia 3. a topi 4. a culca la pământ 5. a lăsa să scape 6. a produce, a improviza 7. a stropi 8. a pune pe fugă.
fundus, -**ī**, *s.m.* 1. fund 2. proprietate, domeniu.
fŭnebris, -**e**, *adj.* 1. funebru 2. blestemat, funest.
fŭnereus, -**a**, -**um**, *adj.* 1. de înmormântare 2. fatal.
fŭnerō, -**āre**, *vb.* a face funeralii, a înmormânta.
fŭnestō, -**āre**, *vb.* a pângări ucigând.
fŭnestus, -**a**, -**um**, *adj.* aducător de moarte, sinistru, fatal, nenorocit, îndoliat.

fungor, fungī, fūctus sum,
vb.dep. a îndeplini, a împlini.
fungus, -ī, s.m. ciupercă, burete,
(fig.) prost.
fūniculus, -ī, s.m. frânghiuță.
fūnis, -is, s.m. funie.
fūnus, -eris, s.n. 1.
 înmormântare, funeralii,
 cortegiu **2.** cadavru **3.** moarte **4.**
 calamitate, nenorocire,
 distrugere.
fūr, fūris, s.m. hoț, trântor (la
 albine).
furca, -ae, s.f. 1. furcă **2.**
 instrument de tortură.
furcifer, -erī, s.m. ticălos.
furenter, adv. cu tărie, furios.
furia, -ae, s.f. furie, delir.
furiālis, -e, adj. 1. de furie **2.**
 furios, turbat **3.** înnebunitor.
furibundus, -a, -um, adj. furios,
 în delir.
furiō, -āre, vb. a înfuria.
furiōse, adv. nebunește.
furiosus, -a, -um, adj. turbat,
 nebun.
furnus, -ī, s.m. cuptor.
furō, -ēre, -uī, vb. 1. a fi furios, a
 se dezlănțui **2.** a fi nebun, a-și
 ieși din minți.

furor¹, -ōris, s.m. 1. furie,
 nebunie, patimă **2.** delir.
fūr², -ārī, -ātus sum, vb. dep.
1. a fura **2.** a sustrage **3.** a
 ataca prin surprindere.
fūrtim, adv. pe furiș, în taină.
fūrtivē, adv. în ascuns.
furtīvus, -a, -um, adj. 1. ascuns,
 secret **2.** furat.
fūrtum, -ī, s.n. 1. furt **2.** obiect de
 furat **3.** înșelătorie.
furvus, -a, -um, adj. negru,
 întunecat.
fuscina, -ae, s.f. trident.
fuscus, -a, -um, adj. întunecat,
 negru.
fūsē, adv. abundent, larg.
fūsilis, -e, adj. topit, moale.
fūsiō, -ōnis, s.f. 1. împrăștiere **2.**
 topire a metalelor.
fūstis, -is, s.m. ciomag.
fūstuārium, -iī, s.n. ciomăgeală.
fusus, -ī, s.m. fus.
futilis, -e, adj. 1. fără valoare,
 fără importanță **2.** fragil.
futilitās, -ātis, s.f. lipsă de
 importanță.
futūrus, -a, -um, part. viit. vb.
sum.

G

gaesa, -ōrum, s.n. pl. lănci de fier (la gali).

galbaneus, -a, -um, adj. de rășină.

galbanum, -ī, s.n. rășină.

galea, -ae, s.f. cască, coif.

galērus, -ī, s.m. 1. căciulă, coif, bonetă **2.** perucă.

gallicae, -ārum, s.f. pl. sandale (la gali).

gallina, -ae, s.f. găină.

gallināceus, -a, -um, adj. de găină.

gallus, -ī, s.m. cocoș.

ganea, -ae, s.f. 1. cârciumă, tavernă, **2.** destrăbălare.

gāneō, -ōnis, s.m. bețiv.

gangraena, -ae, s.f. cangrenă.

gangaba, -ae, s.m. hamal.

ganniō, -īre, vb. 1. a mârâi, a scheuna **2.** a murmura.

gannitus, -ūs, s.m. 1. mârâit, scneunat **2.** plânset **3.** ciripit.

garriō, -īre, vb. a flecări.

garrulitās, -ātis, s.f. 1. ciripit **2.** vorbărie, trāncănēală.

garrulus, -a, -um, adj. flecar.

gaudeō, -ēre, gāvīsus sum, vb. *semidep.* a se bucura.

gaudibundus, -a, -um, adj. încântat.

gaudium, -iī, s.n. bucurie, mulțumire, satisfacție, plăcere.

gausape, -is, s.n. stofa deasă și moale.

gāvia, -ae, s.f. pescăruș.

gāvīsus, -a, -um, part. perf. vb. gaudeo.

gāza, -ae, s.f. 1. vistierie **2.** comoară, tezaur.

gelascō, -ēre, vb. a îngheța.

gelatiō, -ōnis, s.f. îngheț.

gelide, adv. cu răceală.

gelīdus, -a, -um, adj. 1. înghețat, degerat, foarte rece **2.** din ținuturi reci.

gelō, -āre, vb. a îngheța.

gelū, -ūs, s.n. 1. îngheț, ger 2. zăpadă, gheață.
gemellipara, -ae, s.f. (despre *Latona*) mamă a doi gemeni.
gemellus, -a, -um, adj. 1. geamăn, dublu 2. (pl.) asemănător.
geminātiō, -ōnis, s.f. repetare, dublare.
geminō, -āre, vb. 1. a repeta, a dubla 2. a împreuna, a uni 3. a fi dublu.
geminus, -a, -um, adj. 1. geamăn 2. doi, amândoi 3. aidoma, asemenea.
gemitus, -ūs, s.m. geamăt, plânset, durere, întristare.
gemma, -ae, s.f. 1. piatră prețioasă, perlă 2. obiect încrustat cu nestemate 3. inel, pecete 4. mugur.
gemmātus, -a, -um, adj. împodobit cu pietre prețioase, căruia i-au dat muguri.
gemmeus, -a, -um, adj. din pietre prețioase, scânteietor.
gemmō, -āre, vb. 1. a fi împodobit cu nestemate, a străluci 2. a înmuguri.
gemō, -ēre, -uī, -ītum, vb. 1. a geme, a suspina, a plânge 2. a face zgomot, a răsună, a vui, a trăzni.
gena, -ae, s.f. 1. obraz 2. pleoape 3. ochi, orbită.
genealogus, -ī, s.m. autor al unei genealogii.
gener, -erī, s.m. 1. gineră 2. logodnic.
generālis, -e, adj. 1. caracteristic unei specii 2. general, universal.
generāliter, adv. în general.

generātīm, adv. 1. pe neamuri 2. pe clase, pe categorii 3. în bloc, laolaltă.
generātiō, -ōnis, s.f. generație, naștere, reproducere.
generātor, -ōris, s.m. producător, născător.
generō, -āre, vb. a da viață, a crea, a produce.
generōsē, adv. nobil, demn.
generōsitās, -ātis, s.f. 1. soi bun 2. noblețe, generozitate.
generōsus, -a, -um, adj. 1. de neam 2. generos, mărinimos, nobil.
genesis, -is, s.f. 1. naștere, creație 2. poziția astrilor la nășterea cuiva 3. horoscop.
genethliacus, -ī, s.m. astrolog.
genetrix, -icis, s.f. mamă.
geniālis, -e, adj. 1. de sărbătoare, de bucurie 2. de nuntă, nupțial.
geniāliter, adv. cu veselie.
geniculum, -ī, s.n. 1. genunchi (mic) 2. nod (la tulpina unei plante).
genista, -ae, s.f. (bot.) ginestră.
genitābilis, -e, adj. care face să fecundeze.
genitalis, -e, adj. 1. dător de viață, care naște 2. natal.
genitor, -ōris, s.m. tată, (fig.) creator, întemeietor.
genitura, -ae, s.f. 1. naștere 2. sămânță 3. horoscop 4. creatură, ființă.
genitus, -a, -um, part. perf. vb. gignō.
genius, -iī, s.m. zeu protector.
gens, -tis, s.f. 1. familie 2. neam, popor 3. (pl.) străini, barbari.
genticus, -a, -um, adj. al unei țări.

gentilicius, -a, -um, *adj.* propriu unei ginți, de familie.
gentilis, -e, *adj.* 1. de familie, din aceeași familie 2. care aparține unui popor.
gentilitas, -ātis, *s.f.* 1. înrudire, familie, rude 2. (*fig.*) asemănare.
genu, -ūs, *s.n.* 1. genunchi 2. nod (la o tulpină).
genuinē, *adv.* cu sinceritate.
genuinus, -a, -um, *adj.* natural, din naștere, (*fig.*) adevărat.
genus, -eris, *s.n.* 1. naștere, origine 2. familie, neam 3. gen, rasă, specie, fel, mod 4. (*gram.*) gen.
geographia, -ae, *s.f.* geografie.
geometrēs, -ae, *s.m.* geometru.
geometria, -ae, *s.f.* geometrie.
geometricē, *adv.* geometric.
georgicus, -a, -um, *adj.* privitor la agricultură.
gerdius, -iī, *s.m.* țesător.
germāna, -ae, *s.f.* soră bună.
germanitās, -ātis, *s.f.* înrudire, frăție.
germānus¹, -a, -um, *adj.* 1. din aceiași părinți 2. bun, veritabil.
germanus², -ī, *s.m.* frate.
germen, -inis, *s.n.* 1. germen, sămânță, vlăstar, mugure 2. principiu, origine 3. produs, rod, copil.
germinatiō, -ōnis, *s.f.* încolțire, germinare, vlăstar.
germinō, -āre, *vb.* a încolți, a înmuguri, a produce.
gerō, -ēre, **gessī**, **gestum**, *vb.* 1. a purta, a avea 2. a produce, a da la iveală, a face 3. a săvârși o acțiune, a exercita, a se îngriji 4. a avea, a păstra, a arăta 5. a avea o funcție, a reprezenta, a

juca un rol 6. a petrece timpul 7. a dobândi.
gerrae, -ārum, *s.f. pl.* nimicuri, fleacuri.
gerrō, -ōnis, *s.m.* prostănac.
gerulus, -a, -um, *I. adj.* care poartă. *II. s.m.* hamal, curier.
gesta, -ōrum, *s.n. pl.* fapte vitejești.
gestātiō, -ōnis, *s.f.* 1. ducere/purtare în brațe, transport cu lectica, plimbare 2. loc de plimbare, alee.
gestător, -ōris, *s.m.* cel care poartă, hamal.
gesticulātiō, -ōnis, *s.f.* gesticulație, pantomimă.
gesticulator, -ārī, -ātus sum, *vb.dep.* a juca o pantomimă.
gestiō¹, -īre, *vb.* 1. (*cu Abl.*) a tresălta de bucurie 2. (*cu inf.*) a dori cu înfocare, a arde de dorința de a.
gestio², -ōnis, *s.f.* îndeplinire, comportare.
gestō, -āre, *vb.* 1. a purta, a se plimba 2. a transporta.
gestor, -ōris, *s.m.* clevetitor.
gestus¹, -a, -um, *part. perf. vb.* gero.
gestus², -ūs, *s.m.* 1. ținută, atitudine 2. mișcare, mimică, gest 3. gestiune.
gibba, -ae, *s.f.* cocoașă.
gibber, -era, -erum, *adj.* cocoșat, proeminent.
gibberōsus, -a, -um, *adj.* cocoșat.
gigeria, -ōrum, *s.n. pl.* (*la păsări*) măruntaie.
gignō, -ēre, **genuī**, **genitum**, *vb.* a naște, a crea, a produce.
gingīva, -ae, *s.f.* gingie.

ginnus, -ī, s.m. 1. catâr 2. pitic, stârplitură.
glaber, -bra, -brum, l. adj. 1. pleşuv, chel 2. tuns, ras. II. s.m. tânăr imberb.
glabrăria, -ae, s.f. femeie desfrânată.
glăciālis, -e, adj. îngheţat.
glaciēs, -ēī, s.f. 1. gheaţă 2. tărie, rigiditate.
glaciō, -āre, vb. a îngheţa, a închea, a solidifica.
gladiātor, -ōris, s.m. gladiator, (pl.) luptă de gladiatori.
gladiātōrius, -a, -um, adj. de gladiator.
gladiātūra, -ae, s.f. meseria de gladiator.
gladiolus, -ī, s.m. sabie scurtă, pumnal.
gladius, -iī, s.m. 1. sabie, spadă 2. fierul plugului.
glæba, s.f. v. gleba.
glæsum, -ī, s.n. chihlimbar.
glandifer, -era, -erum, adj. care poartă ghindă.
glans, -ndis, s.f. 1. ghindă 2. glonţ de plumb/lut ars, aruncat cu praştia.
glārea, -ae, s.f. prund, pietriş.
glāreōsus, -a, -um, adj. cu pietriş, prundos.
glaucus, -a, -um, adj. verzui, albastru-verzui.
glēba, -ae, s.f. 1. bulgăre de pământ 2. sol, pământ cultivat 3. bloc, bucată.
glēbula, -ae, s.f. bulgăraş.
gleucinus, -a, -um, adj. amestecat cu vin dulce.
gliscō, -ēre, vb. 1. a creşte, a spori, a se dezvolta 2. a arde de dorinţa de a.

globō, -āre, vb. 1. a strânge grămadă 2. (pas.) a se rotunji.
globōsus, -a, -um, adj. rotund.
globulus, -ī, s.m. 1. glob 2. gogoaşă.
globus, -ī, s.m. 1. sferă, glob 2. multime, grup, clică.
glomerāmen, -inis, s.n. sferă, glob, ghem.
glomerō, -āre, vb. 1. a face ghem, a rotunji 2. a îngrămădi, a aduna.
glomus, -eris, s.n. ghem.
glōria, -ae, s.f. 1. glorie, renume, onoare 2. vanitate, (pl.) lăudăroşenie 3. reputaţie (bună sau rea).
glōriātiō, -ōnis, s.f. fălire.
glōriola, -ae, s.f. glorie mică.
glōrior, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a se lăuda, a se făli cu.
glōriōsē, adv. cu glorie, cu fală, cu mândrie.
glōriōsus, -a, -um, adj. 1. glorios 2. fanfaron, lăudăros.
glossa, -ae, s.f. cuvânt rar.
glossārium, -iī, s.n. glosar.
glūbō, -ēre, -psī, -ptum, vb. a (se) jupui, a coji.
gluma, -ae, s.f. coajă, pleavă.
glūten, -inis, s.n. clei, lipici, (fig.) legătură.
glūtīnō, -āre, vb. a lipi.
glūtīō, -īre, vb. a înghiţi.
glutus, -ī, s.m. înghiţitură.
gnārītās, -ātis, s.f. cunoaştere.
gnārus, -a, -um, adj. 1. ştiutor, cunoscător 2. ştiut, cunoscut.
gnāviter, adv. cu ardoare, cu zel, cu hărnicie.
gnāvus (nāvus), -a, -um, adj. harnic, zelos.
gnoscō, -ēre, vb. v. nosco.
grabātus, -ī, s.m. pat scund.

gracilis, -e, adj. 1. subțire, zvelt, mic, slab, fin, delicat 2. sărac, prăpădit 3. (*fig, despre stil.*) simplu, sobru.

gracilitās, -ātis, s.f. subțirime, simplitate.

graciliter, adv. 1. subțire 2. cu finețe, cu simplitate.

gradālis, -e, adj. care merge încet, la pas.

gradātīm, adv. pas cu pas, treptat, gradat.

gradātiō, -ōnis, s.f. scară, trepte, gradație.

gradīor, gradī, gressus sum, vb. dep. a păși, a merge, a înainta.

gradus, -ūs, s.m. 1. pas, mers 2. poziție, atitudine, situație 3. treaptă, rând, (*fig.*) grad, rang.

Graecē, adv. grecește.

graecor, -ārī, vb. dep. a trăi ca grecii.

grāmen, -inis, s.n. 1. iarbă, pajiște 2. plantă, buruiiană.

grāmineus, -a, -um, adj. de iarbă, cu verdeață.

grammateūs, -eī, s.m. scrib, secretar, copist.

grammatica, -ae (grammătīcē, -ēs), s.f. gramatică.

grammaticus¹, -a, -um, adj. de gramatică.

grammaticus², -ī, s.m. profesor de literatură, om de litere, învățat.

grānāria, -ōrum, s.n. pl. hambar de grâu.

grandaevus, -ī, adj. bătrân.

grandescō, -ēre, vb. a crește, a se dezvolta.

grandifer, -era, -erum, adj. fertil.

grandiloquus, -a, -um, adj. care vorbește pompos, afectat, elevat.

grandiō, -īre, vb. 1. a face să crească, a dezvolta 2. a crește.

grandis, -e, adj. 1. mare, lung, înalt, puternic 2. în vârstă 3. important, ilustru, (*stil.*) sublim, elevat.

granditās, -ātis, s.f. 1. mărime 2. distincție, noblețe.

grandō, -inis, s.f. grindină.

grānifer, -era, -erum, adj. care transportă grâne.

grānum, -ī, s.n. grăunță, grăunte, bob, sâmbure.

graphicē, adv. perfect.

graphis, -idis, s.f. creion de desenat.

graphium, -iī, s.n. condei.

grassātor, -ōris, s.m. 1. vagabond, trântor, hoț.

grassor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a merge 2. a jefui, a prăda 3. a-și face drum, a hoinări.

grātē, adv. cu plăcere, cu mulțumire, cu recunoștință.

grātia, -ae, s.f. 1. grație, frumusețe, farmec 2. recunoștință, mulțumire 3. binefacere, serviciu 4. bunăvoință, influență 5. iertare, îngăduință 6. (*ca postpoziție, cu G.*) pentru.

gratificatiō, -onis, s.f. binefacere, generozitate.

gratificor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a fi plăcut (cuiva), a face pe plac 2. a dăruî.

grātiōsus, -a, -um, adv. 1. cu trecere, influent 2. afabil, îndatoritor, binevoitor, gentil.

grātīs, adv. gratuit.

grător, -ări, -ătuș sum, vb. dep. a felicita.

grătuț, -ă, -uș, adj. 1. fără plată, gratuit, fără recompensă

2. fără motiv.

grătuț, -ă, -uș, s.f. 1. bucurie, felicitare 2. mulțumire publică.

grătuț, -ă, -uș, s.m. cel care felicita.

grătuț, -ă, -uș sum, vb. dep. 1. a felicita 2. a mulțumi

grătuș, -ă, -uș, adj. 1. drag, grațios, încântător, plăcut 2. recunoscător 3. care merită recunoștință.

grăv, -ă, -uș, adv. în silă.

grăv, -ă, -uș, adv. cu greu.

grăv, -ă, -uș, adv. încet.

grăv, -ă, -uș, adv. cu putere, violent.

grăv, -ă, -uș, s.f. 1. guturai 2. amețelă, sarcină.

grăv, -ă, -uș, s.f. cu miros pătrunzător/urât.

grăv, -ă, -uș, vb. 1. a fi foarte încărcat, (*fig.*) a se îngreuna 2. a rămâne însărcinată 3. a se agrava.

grăv, -ă, -uș, s.f. graviditate.

grăv, -ă, -uș, adj. 1.

încărcat, greu, plin 2. bogat, abundent.

grăv, -ă, -uș, adj. 1. greu, încărcat, împovărat, (*despre o femeie*) însărcinată, (*fig.*) adânc, apăsător 2. greu de suportat, neplăcut, penibil 3. greu/urât mirositor 4. puternic, violent, important, grav, primejdios 5. serios, influent, sever, respectat.

grăv, -ă, -uș, s.f. 1. greutate 2. slăbiciune, neputință 3. gravitate.

grăv, -ă, -uș, adv. 1. greu, anevoie, cu regret 2. grav, autoritar, aspru, sever.

grăv, -ă, -uș, vb. 1. a încărca, a îngreuna, a împovăra 2. a copleși, a apăsa, a agrava.

grăv, -ă, -uș, l. adj. 1. de turmă 2. obișnuit, comun, de rând. II. s.m. pl. prieteni, tovarăși, complici.

grăv, -ă, -uș, adj. de turmă, comun, de rând.

grăv, -ă, -uș, adv. în masă, în turmă.

grăv, -ă, -uș, s.n. 1. brațe, poală, sân 2. adâncul pământului, centru.

grăv, -ă, -uș, s.m. mers, pas.

grăv, -ă, -uș, s.m. 1. turmă, stol 2. grămadă, mulțime, gloată, clică, trupă.

grăv, -ă, -uș, s.m. greiere.

grăv, -ă, -uș, s.m. enigmă.

grăv, -ă, -uș, s.f. 1. cocor 2. mașină de război.

grăv, -ă, -uș, s.m. grifon.

grăv, -ă, -uș, adj. care poate fi guvernat, condus.

grăv, -ă, -uș, s.f. cărmuire, guvernare.

grăv, -ă, -uș, s.m. cărmaci, conducător.

grăv, -ă, -uș, s.f. cărmuitoare.

grăv, -ă, -uș, vb. a cărmui, (*fig.*) a conduce.

grăv, -ă, -uș, s.f. 1. esofag, gât 2. poftă de mâncare, lăcomie, gust fin.

grăv, -ă, -uș, s.m. mîncău.

grăv, -ă, -uș, adj. mîncăcios, lacom.

grăv, -ă, -uș, adj. prostănac, necioplit.

gustatiō, -ōnis, s.f. aperitiv, gustare.
gustātorium, -iī, s.n. tavă cu aperitive.
gustātus, -ūs, s.m. 1. simțul gustului 2. gust.
gustō, -āre, vb. a gusta.
gustus, -ūs, s.m. 1. gust, gustat, savoare 2. aperitiv.
gutta, -ae, s.f. 1. lacrimă, picătură, sudoare, bucățică 2. (pl.) pete 3. pic de.
guttātim, adv. picătură cu picătură.
guttatus, -a, -um, adj. pătat.

guttus, -ī, s.m. vas cu gâtul strâmt.
gymnas, -adis, s.f. exercițiu athletic.
gymnasium, -iī, s.n. 1. gimnaziu 2. școală filozofică.
gymnicus, -a, -um, adj. de luptă.
gynaecēum, -ī, s.n. (la greci) apartament rezervat femeii.
gypsō, -āre, vb. a tencui.
gypsum, -ī, s.n. ipsos, statuie din ipsos.
gyrō, -āre, vb. a întoarce în cerc.
gyrus, -ī, s.m. 1. cerc, spirală, circuit, tur, curs 2. (pl.) ascunzișuri, subtilități.

H

ha, *interj.* ah! oh!.

hăbēna, **-ae**, *s.f.* 1. curea, bici 2. (*pl.*) frâu, hățuri 3. odgoane 4. fire, ligamente 5. (*fig.*) conducere, cârmuire.

habentia, **-ae**, *s.f.* avere.

habeō, **-ēre**, **-uī**, **-ītum**, *vb.* 1. a avea, a poseda, a (se) stăpâni, a fi bogat 2. a ține, a conține 3. a lua, a obține, a păstra, a lua înapoi 4. a se afla (într-o stare), a încerca, a suporta, a fi prada 5. a avea de spus, a ști, a afla, a cunoaște 6. a face, a îndeplini 7. a se purta, a se comporta, a trata, a administra 8. a considera, a socoti, (*pas.*) a trece drept 9. a purta. 10. a petrece timpul 11. a locui 12. (*refl.*) a fi, a se afla.

habilis, **-e**, *adj.* 1. ușor de mânuit, ușor, maleabil 2. apt, potrivit.

habilitās, **-ātis**, *s.f.* aptitudine, dibăcie.

habiliter, *adv.* ușor, comod.

habitācūlum, **-ī**, *s.n.* locuință.

habitātiō, **-ōnis**, *s.f.* 1. locuință 2. chirie.

habitātor, **-ōris**, *s.m.* locuitor. -

habitātrix, **-īcis**, *s.f.* locuitoare.

habitō, **-āre**, *vb.* 1. a locui 2. a stărui, a insista 3. a avea adesea.

habitūdō, **-inis**, *s.f.* înfățișare, exterior, formă.

habitus¹, **-a**, **-um**, *I. part. perf. vb. habeo. II. adj.* robust, bine hrănit.

habitus², **-ūs**, *s.m.* 1. caracter, fire, natură 2. aspect exterior, fel, formă, stare 3. îmbrăcăminte.

hăc, *adv.* pe aici.

hactenus, *adv.* 1. până aici 2. până la acest punct 3. până atunci.

haediliae, *-ārum*, *s.f. pl.* iezi.

haedillus, *-ī*, *s.m.* ied.

haedīnus, *-a, -um*, *adj.* de capră.

haedul, *-ī*, *s.m.* ieduț.

haedus, *-ī*, *s.m.* țap, ied.

haemorrhagia, *-ae*, *s.f.* hemoragie.

haereō, *-ēre*, **haesī**, **haesum**, *vb.* 1. a fi lipit, a rămâne fixat, a fi prins, a fi legat, a adera, (*fig.*) a stăruia 2. a șovăi.

haerescō, *-ēre*, *vb.* a se fixa.

haesitābundus, *-a, -um*, *adj.* foarte șovăielnic.

haesitantia, *-ae*, *s.f.* împiedicare.

haesitātiō, *-ōnis*, *s.f.* 1. ezitare 2. (*fig.*) bâlbâială.

haesitō, *-āre*, *vb.* 1. a fi împiedicat, a fi încurcat 2. (*fig.*) a ezita 3. a se bâlbâi.

halieuticus, *-a, -um*, *adj.* de pescar, de pescuit.

hālitus, *-ūs*, *s.m.* suflu, abur, emanație.

hallūcinātiō, *-ōnis*, *s.f.* nălucire.

hallucinor, *-ārī*, *vb. dep.* a bate câmpii.

hālō, *-āre*, *vb.* a sufla, a răspândi miros, a exala.

halosis, *-is*, *s.f.* cucerire.

haltēr, *-ēris*, *s.m.* greutate.

hama, *-ae*, *s.f.* găleată.

hamādryades, *-um*, *s.f. pl.* nimfe ale pădurilor.

hāmus, *-ī*, *s.m.* 1. cârlig de undiță, pensetă 2. ochi de plasă 3. gheară, ghimpe.

hara, *-ae*, *s.f.* cocină, coteț.

harēna, *s.f. v. arena.*

hariōla, *-ae*, *s.f.* ghicitoare.

hariolātiō, *-ōnis*, *s.f.* oracol, prezicere.

hariolor, *-ārī*, **-ātus sum**, *vb. dep.* a prooroci, (*fig.*) a vorbi fără șir.

harmonia, *-ae*, *s.f.* 1. armonie.

harpagō¹, *-āre*, *vb.* a fura.

harpago², *-ōnis*, *s.m.* 1. cârlig, cange 2. hoț.

haruspex, *-icis*, *s.m.* prezicător.

haruspica, *-ae*, *s.f.* ghicitoare.

haruspiciū, *-īī*, *s.n.* îndeletnicirea de prezicător.

hasta, *-ae*, *s.f.* 1. lance, sulită 2. vindere la mezat.

hastātus, *-a, -um*, *adj.* înarmat cu sulită, cu lance.

hastile, *-is*, *s.n.* 1. creangă, băț, baston, par 2. sulită.

haū, *interj.* hei!, ei!.

haud, *adv.* nu, deloc.

haūdquāquām, *adv.* întru nimic, absolut deloc.

hauriō, *-īre*, **hausī**, **haustum**, *vb.* 1. a scoate 2. a bea, a înghiți, a consuma, a goli, a usca 3. a simți, a suporta, a îndura 4. a îndeplini, a sfârși.

haustus, *-ūs*, *s.m.* 1. scoaterea apei 2. actul de a bea, înghițire, sorbire.

he, *interj. v. ha.*

hebdomas, *-adīs*, *s.f.* săptămână.

hebeō, *-ēre*, *vb.* 1. a fi tocit 2. (*fig.*) a fi slăbit, a lăncezi.

hebes, *-etis*, *adj.* 1. tocit, neascuțit, bont, (*fig.*) slab, slăbit 2. insensibil, dur 3. stupid, prost.

hebetātiō, *-ōnis*, *s.f.* slăbire.

hebetō, *-āre*, *vb.* 1. a toci 2. (*fig.*) a slăbi, a micșora.

hedera, *-ae*, *s.f.* iederă.

hederiger, -era, -erum, adj. care poartă iederă.

hederōsus, -a, -um, adj. acoperit cu iederă.

hēliotropion, -iī, s.n. floarea-soarelui.

hēlix, -icis, s.f. iederă.

helluātiō, -ōnis, s.f. lăcomie, îmbuibare.

helluō, -ōnis, s.m. mâncău.

helluor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a mânca cu lăcomie.

helvēla, -ae, s.f. legumă, varză mică, verdeată.

helvus, -a, -um, adj. galben.

hem, interj. hei!

hemicyclium, -iī, s.n. 1. semicerc, jilt semicircular 2. amfiteatru 3. cadran solar.

hemīnārium, -iī, s.n. dar mic.

hemisphaerium, iī, s.n. emisferă, boltă.

hepar, -atis, s.n. ficat.

hepatia, -ōrum, s.n. pl. intestine.

hepaticus, -a, -um, adj. de ficat, hepatic.

hera, -ae, s.f. 1. stăpâna casei, doamnă 2. iubită.

herba, -ae, s.f. 1. iarbă, pajiște 2. buruiană.

herbāceus, -a, -um, adj. ca iarba, verde.

herbārius, -iī, s.m. botanist.

herbescō, -ēre, vb. a deveni iarbă.

herbeus, -a, -um, adj. verde.

herbidus, -a, -um, adj. acoperit cu iarbă, plin de buruieni.

hercle, adv. pe Hercule!

herediolum, -ī, s.n. succesiune.

herēdipeta, -ae, s.m. vânător de testamente.

herēditārius, -a, -um, adj. ereditar, privitor la moștenire.

herēditās, -ātis, s.f. moștenire.

herēdium, -iī, s.n. proprietate moștenită, moștenire, bun moștenit.

hērēs, -ēdis, s.m. și f. 1. moștenitor 2. mugur, vlăstar 3. stăpân.

heri, adv. 1. ieri 2. de curând, odinioară.

hēricius, -iī, s.m. arici.

herifuga, -ae, s.m. sclav fugit.

herilis, -e, adj. de stăpân, al stăpânului.

hermaphroditus, -a, -um, adj. hermafrodit.

heroicus, -a, -um, l. adj. epic, de epopee, de erou. **II. s.m. pl.** poeți epici, (n. *pl.*) poeme epice.

hērōine, -ēs, (hērōis, -idis), s.f. soție de semizeu, eroină.

heros, -ōis, s.m. 1. fiu al unui zeu, semizeu, erou 2. om celebru.

hērōus, -a, -um, adj. eroinic, de epopee, epic.

herpes, -ētis, s.m. boală a pielii.

herus, -ī, s.m. 1. stăpân, proprietar 2. soț.

hesperius, -a, -um, adj. apusean, occidental.

hesternus, -a, -um, adj. de ieri, din ajun.

hetaeria, -ae, s.f. tovărășie, societate, asociație.

heū, interj. vai!, ah!

hexameter, -trī, s.m. hexametrul.

hexaphoron, -ī, s.n. litieră dusă de șase sclavi.

hexis, -is, s.f. îndemânare, pricepere, promptitudine.

hians, -tis, l. part. prez. vb. hio. **II. adj.** 1, (*despre flori*) deschis, înflorit 2. înspăimântat, uimit 3. inactiv 4. lacom 5. incoerent.

hiascō, -ěre, vb. a se deschide, a se despică.

hiātus, -ūs, s.m. 1. deschidere, crăpătură 2. prăpastie 3. (*fig.*) stil emfetic 4. lăcomie, sete 5. (*gram.*) hiat.

hīberna, -ōrum, s.n. pl. tabără de iarnă.

hībernācula, -ōrum, s.n. pl. tabără/ lagăr de iarnă, case de iarnă.

hībernō, -āre, vb. a ierna, a se odihni.

hībernus, -a, -um, adj. 1. de iarnă 2. furtunos.

hic¹, haec, hōc, pron. 1. acesta, el, cel de aici 2. (*repetat*) unul. celălalt, unii. alții 3. asemenea, astfel.

hic², adv. 1. aici, în acest loc 2. acum, în prezent 3. atunci 4. acolo.

hiccine¹, haecine, hoccine, pron. oare acesta ?

hiccine², adv. oare aici ?

hiemālis, -e, adj. 1. de iarnă, de timp rău, rece, friguros 2. ploios, furtunos.

hiemātiō, -ōnis, s.f. iernare.

hiemō, -āre, vb. 1. a ierna 2. a fi frig, a îngheța 3. a fi bântuit de furtună.

hiems, hiemis, s.f. 1. iarnă, frig, ger 2. furtună, potop.

hilarē, adv. vesel.

hilarescō, -ěre, vb. a se înveseli.

hilaris, -e, adj. vesel, voios.

hilaritās, -ātis, s.f. veselie, bucurie, bună dispoziție.

hilarō, -āre, vb. a bucura.

hilarus, -a, -um, adj. v. **hilaris**.

hillae, -arum, s.f. pl. 1. intestine 2. cârnați.

hīlum, -ī, s.n. grăunte.

hinc, adv. 1. de aici 2. (*repetat*) de o parte...de cealaltă 3. de acolo 4. din acest moment.

hinnītus, -ūs, s.m. nechezat.

hinnus, -ī, s.m. catâr.

hiō, -āre, vb. 1. a se crăpa, a se deschide 2. a căska gura 3. a râvni 4. a vomita.

hippeus, -eī, s.m. cometă.

hippocampus, -ī, s.m. cal de mare.

hippodamus, -ī, s.m. călăreț.

hippodromos, -ī, s.m. hipodrom, -circ.

hippotoxotae, -ārum, s.m. pl. arcași călări.

hīr, s.n. (indecl.) palmă.

hirculus, -ī, s.m. țap mic.

hircus, -ī, s.m. 1. țap 2. miros de țap.

hirnea, -ae, s.f. urcior, vas.

hirsūtus, -a, -um, adj. 1. țepos, păros, zbârlit 2. sălbatic, grosolan.

hirtus, -a, -um, adj. 1. țepos, păros, zbârlit 2. (*fig.*) necioplit, incult.

hirundō, -inis, s.f. rândunică.

hiscō, -ěre, vb. 1. a se deschide 2. a deschide gura, a vorbi 3. a povesti.

historia, -ae, s.f. 1. istorie, operă istorică 2. povestire, întâmplare, basm 3. cercetare, descriere 4. fabulă, minciună.

historicus, -a, -um, adj. istoric.

histriō, -ōnis, s.m. mim, dansator, actor, comediant.

histriōnālis, -e, adj. de actor.

hiulcō, -āre, vb. a întredeschide, a crăpa.

hiulcus, -a, -um, adj. 1. deschis, crăpat, căscat, (*fig.*) lacom 2. aspru.

hōc, *adv.* 1. de aceea, pentru aceasta, (*urmat de quo sau quod*) - cu atât mai mult cu cât 2. aici.

hodiē, *adv.* astăzi, acum.

hodiernus, -a, -um, *adj.* de astăzi.

homicīda, -ae, *s.m.* ucigaș.

homicīdium, -iī, *s.n.* omor

homō, -inis, *s.m.* 1. om, muritor, bărbat 2. omul acela, el 3. om bun cu judecată 4. cap al familiei.

homullus, -ī, *s.m.* omuleț.

honestāmentum, -ī, *s.n.* podoabă, înfrumusețare.

honestas, -ātis, *s.f.* cinste, morală, onoare, demnitate.

honestē, *adv.* decent, cu demnitate.

honestō, -āre, *vb.* a onora.

honestum, -ī, *s.n.* bine, virtute.

honestus, -a, -um, *adj.* 1. onorat, însemnat, ales 2. cinstit, onest, virtuos, moral, lăudabil 3. frumos, grațios.

honor (honos), -ōris, *s.m.* 1. considerație, stimă, onoare 2. onoruri, demnități, magistraturi 3. omagiu, cult, 4. frumusețe, podoabă 5. răsplată, premiu.

honōrābilis, -e, *adj.* care face cinste, onorabil.

honōrārium, -iī, *s.n.* 1. taxă 2. salariu.

honōrārius, -a, -um, *adj.* de onoare, onorific, gratuit.

honōrātē, *adv.* cu cinstire.

honōrātus, -a, -um, *adj.* deținător al unei demnități, onorabil, demn.

honōrificē, *adv.* cu cinstire.

honōrificus, -a, -um, *adj.* care cinstește, distins, onorabil, glorios.

honōrō, -āre, *vb.* a onora, a cinsti.

honōrus, -a, -um, *adj.* onorabil, demn de laudă.

hōra, -ae, *s.f.* 1. oră, ceas 2. timp, ceas, perioadă 3. (*pl.*) cadran solar, ceasornic.

hōraeus, -a, -um, *adj.* de sezon.

hordeāceus, -a, -um, *adj.* de orz.

hordeum, -ī, *s.n.* orz.

hōria (hōriōla), -ae, *s.f.* barcă pescărească.

horizōn, -ntis, *s.m.* orizont.

hornō, *adv.* anul acesta.

hornōtinus, -a, -um, *adj.* din acest an.

horologium, -iī, *s.n.* ceasornic, cadran solar.

hōroscopus, -ī, *s.m.* 1. horoscop 2. zodie.

horrendum, *adv.* groaznic.

horreō, -ēre, -uī, *vb.* 1. a fi zburli/ țepos/aspru 2. a fi trist 3. a tremura de frică, a se teme, a se îngrozi.

horrescō, -ēre, *vb.* 1. a se zburli, (*fig.*) a se tulbura 2. a tremura 3. a se teme, a se îngrozi.

horreum, -ī, *s.n.* 1. magazie, hambar 2. stup.

horribilis, -e, *adj.* 1. groaznic 2. ciudat, uimitor.

horridē, *adv.* 1. cu asprime 2. grosolan.

horridus, -a, -um, *adj.* 1. zbârlit, țepos, (*fig.*) dezordonat, respingător, urât 2. grosolan, dur 3. înspăimântător, teribil.

horrifer, -era, -erum, *adj.* înfiorător, înspăimântător.

horrificē, *adv.* înfiorător.
horrificō, **-āre**, *vb.* 1. a tulbura 2. a îngrozi 3. a zbârli.
horrificus, **-a**, **-um**, *adj.* înspăimântător, groaznic.
horripilō, **-āre**, *vb.* a se zbârli.
horror, **-ōris**, *s.m.* 1. tresărire, tremur, agitație 2. frică, groază 3. zbârlire 4. răceală, frig.
hortāmen, **-inis**, *s.n.* îndemn, sfat, încurajare.
hortātivus, **-a**, **-um**, *adj.* care îndeamnă.
hortător, **-ōris**, *s.m.* cel care îndeamnă, sfătuitor.
hortātus, **-ūs**, *s.m.* (*la Abl. sg. și pl.*) încurajare, îndemn.
hortensius, **-a**, **-um**, *I. adj.* de grădină. *II. s.n. pl.* legume.
hortor, **-ārī**, **-atus sum**, *vb. dep.* a îndemna, a sfătui, a încuraja.
hortulus, **-ī**, *s.m.* grădiniță.
hortus, **-ī**, *s.m.* 1. grădină, (*pl.*) parc, casă la țară 2. legume.
hospes, **-itis**, *I. s.m.* 1. oaspete, călător, străin 2. gazdă. *II. adj.* străin, nepriceput (*la*).
hospita, **-ae**, *s.f.* 1. străină 2. gazdă.
hospitālis, **-e**, *adj.* 1. de oaspete, de ospitalitate 2. primitor.
hospitālītās, **-ātis**, *s.f.* ospitalitate.
hospitālīter, *adv.* 1. ospitalier 2. ca oaspete.
hospitător, **-ōris**, *s.m.* gazdă.
hospitium, **-iī**, *s.n.* 1. ospitalitate, găzduire 2. locuință, azil, adăpost 3. legături de ospitalitate.
hospitor, **-ārī**, *vb. dep.* 1. a fi găzduit 2. a fi transplantat.

hospitus, **-a**, **-um**, *adj.* 1. străin 2. care găzduiește, ospitalier.
hosticus, **-a**, **-um**, *I. adj.* dușmănos, străin. *II. s.n.* teritoriu străin.
hostilis, **-e**, *adj.* 1. dușmănos 2. primejdios, vătămător.
hostiliter, *adv.* dușmănos.
hostiō, **-īre**, *vb.* a lovi, a izbi.
hostis, **-is**, *s.m.* 1. străin 2. inamic 3. rival 4. pion.
hūc, *adv.* 1. aici, încoace, în acest loc 2. la aceasta.
hūcine, *adv.* până aici?
hūcunque, *adv.* până aici, până acolo.
hūiuscemodi (hūiusmodi), *adv.* de acest fel, astfel.
humane, *adv.* 1. cu bunătate, favorabil 2. cu calm, rezonabil 3. acceptabil.
hūmānitās, **-ātis**, *s.f.* 1. omenire, natură omenească 2. sentiment omeneșc, umanitate, bunătate 3. educație, cultură, studiu, artă, literatură 4. eleganță, farmec, finețe, politețe.
hūmānīter, *adv.* 1. cu bunătate, îndatoritor 2. plăcut, vesel 3. cu resemnare, cu curaj.
hūmānītus, *adv.* omenește, cu blândețe, binevoitor.
hūmānus, **-a**, **-um**, *I. adj.* 1. omeneșc 2. uman, bun, iubitor, binevoitor, îndatoritor 3. cultivat, civilizat, instruit 4. rafinat, cu gust. *II. s.m. pl.* oamenii.
hūmātiō, **-ōnis**, *s.f.* înhumare.
humectō, **-āre**, *vb.* a umezi, a scălda.
hūmefaciō, **-ēre**, *vb.* a umezi.
humerus, **-ī**, *s.m.* 1. umăr 2. coastă a muntelui.
hūmescō, **-ēre**, *vb.* a se umezi.

hūmidē, *adv.* umed.

hūmidus, -a, -um, *adj.* 1. umed
2. lichid.

humifer, -era, -erum, *adj.* umed.

humilis, -e, *adj.* 1. care stă
aproape de pământ, mic 2. (*fig.*)
de jos, modest, obscur 3. servil,
de rând 4. neînsemnat, umil.

humilitās, -ātis, *s.f.* 1. înălțime
mică 2. (*fig.*) modestie, sărăcie,
umilință.

hūmilitēr, *adv.* cu umilință, cu
josnicie, jos.

humō, -āre, *vb.* a îngropa.

hūmor, -ōris, *s.m.* lichid.

humus, -ī, *s.f.* 1. pământ 2. țară,
ținut.

hyacinthinus, -a, -um, *adj.* de
zambilă, de stânjenel.

hyacinthus, -ī, *s.m.* 1. zambilă 2.
piatră prețioasă.

hyaena, -ae, *s.f.* hienă.

hyalus, -ī, *s.m.* (*culoare*) verde.

hybrida, -ae, *s.m. și f.* 1. hibrid 2.
copil al unor părinți cu situație
socială diferită sau rasă diferită.

hydra, -ae, *s.f.* 1. șarpe de apă
2. monstru, hidra din Lerna.

hydraulicus, -a, -um, *adj.* mișcat
cu ajutorul apei.

hydraulus, -ī, *s.m.* orgă
hidraulică.

hydria, -ae, *s.f.* urcior, cană.

hydrops, -ōpis, *s.m.* hidropizie.

hymenaeus, -ī, *s.m.* căsătorie,
împerechere, nuntă, cântec
nupțial.

hymnus, -ī, *s.m.* imn religios.

hyperboreus, -a, -um, *adj.*
nordic.

hypocrisis, -is, *s.f.* 1. imitare 2.
ipocrizie.

hypocrita, -ae, *s.m.* mim.

hypogeum, -ī, *s.n.* boltă
subterană, cavou, groapă.

laceō, -ēre, -uī, vb. 1. a fi culcat, a zăcea, a sta întins 2. a fi așezat pe pământ, a fi așezat într-un loc jos 3. a fi liber 4. a-și pierde timpul 5. a fi abătut 6. (*fig.*) a nu avea valoare, a fi demn de dispreț 7. a fi fără putere 8. (*geogr.*) a se afla, a fi situat.

iaciō, -ēre, iēcī, iactum, vb. 1. a arunca, a azvârli 2. a construi 3. a spune, a arunca vorba.

iactanter, adv. cu trufie, cu fală, ostentativ.

iactantia, -ae, s.f. lăudăroșenie, trufie.

iactātiō, -ōnis, s.f. 1. zguduire, scuturare, agitație 2. lăudăroșenie 3. succes în vorbire.

iactātus, -ūs, s.m. agitare, tulburare.

iactitō, -āre, vb. a arunca vorbe.

iactō, -āre, vb. 1. a arunca adesea, a azvârli, a trimite, a răspândi, 2. (*fig.*) a arunca vorbe, a (se) lăuda, a se mândri 3. a mișca, a agita, a scutura, (*fig.*) a tulbura, a ataca 4. a persecuta.

iactura, -ae, s.f. 1. aruncarea în mare a încărcăturii 2. pierdere, pagubă 3. cheltuială.

iactus, -ūs, s.m. aruncare.

iacui, perf. vb. iaceo.

iaculātiō, -ōnis, s.f. aruncare.

iaculator, -ōris, s.m. 1.

aruncător 2. pescar.

iaculātrix, -īcis, s.f. cea care vânează (Diana).

iaculor, -ārī, -ātus sum, vb. dep.

1. a arunca (sulița, fulgerul) 2. a arunca vorbe, a spune 3. a vâna, a lovi, a străpunge.

iaculum, -ī, adj. armă de aruncat, plasă de pescuit.

iam, *adv.* 1. acum, tocmai, deja, mai, încă 2. de acum înainte 3. de atunci, atunci 4. însă, de altfel 5. ei bine, iată.

iamdiū, *adv. v. diu.*

iamdūdum, *adv.* 1. de mult timp 2. pe dată.

iamiam, *adv.* acum, imediat.

iampridem, *adv.* încă de mult, de multă vreme.

iānitor, **-ōris**, *s.m.* portar.

ianua, **-ae**, *s.f.* 1. poartă, ușă, intrare 2. cale, drum.

lānuārius, **-iī**, *l. s.m.* ianuarie. *ll. adj.* de ianuarie.

iānus, **-ī**, *s.m.* boltă, arcadă.

iaspis, **-idis**, *s.f.* piatră prețioasă (matostat).

ibi, *adv.* 1. acolo 2. atunci.

ibīdem, *adv.* tot acolo, în același loc, tot atunci.

ibis, **-idis**, *s.f.* pasărea Ibis.

īciō, **-ēre**, **icī**, **ictum**, *vb.* a lovi, a răni.

iconicus, **-a**, **-um**, *adj.* imitat după natură.

ictus¹, **-a**, **-um**, *l. part. perf. vb.* **icio**. *ll. adj.* 1. tulburat 2. îngrijorat, alarmat.

ictus², **-ūs**, *s.m.* 1. lovitură, rană 2. (muz.) măsură 3. rază 4. puls.

idciro, *adv.* 1. de aceea, pentru aceasta.

idea, **-ae**, *s.f.* 1. idee, noțiune, imagine 2. original, tip.

idem, **eadem**, **idem**, *pron.* 1. același, aceeași 2. de asemenea.

identidem, *adv.* de multe ori, adesea, mereu.

ideō, *adv.* din această cauză, de aceea.

Id est, *adv.* adică.

idiōta, **-ae**, *s.m.* necunoscător, ignorant, mărginit, prost.

idiōtismus, **-ī**, *s.m.* expresie proprie unei limbi, idiotism.

idōlum, **-ī**, *s.n.* 1. chip, imagine 2. idol.

idōneē, *adv.* cum se cuvine.

idōneus, **-a**, **-um**, *adj.* 1. apt, potrivit, bun, abil, capabil 2. folositor, favorabil 3. stimat, demn, merituos.

īdus, **-uum**, *s.f. pl.* ide (a 15-a zi în lunile martie, mai, iulie, octombrie și a 13-a în celelalte luni).

iecur, **iecoris**, *s.n.* ficat.

ieiune, *adv.* pe scurt, sec.

iēiūnitas, **-ātis**, *s.f.* 1. foame 2. ariditate a stilului, sobrietate 3. lipsă, sărăcie.

iēiūnium, **-iī**, *s.n.* 1. dietă, post 2. foame 3. (fig.) slăbiciune.

iēiūnus, **-a**, **-um**, *adj.* 1. flămând, înfometat 2. (fig.) uscat, sec, sărac, slab, fără valoare 3. limitat, mărginit (la minte) 4. rar, lipsit de abundență 5. (cu G.) care nu știe.

ientāculum, **-ī**, *s.n.* gustare de dimineață.

ientō, **-āre**, *vb.* a prânzi.

igitur, *adv.* 1. atunci, așadar, prin urmare, căci 2. apoi, în sfârșit.

ignārus, **-a**, **-um**, *adj.* 1. care nu știe, ignorant, care a uitat 2. necunoscut, neștiut.

ignāvē, *adv.* slab, lănced.

ignāvia, **-ae**, *s.f.* 1. trândăvie, slăbiciune, moleșeală, apatie 2. lașitate.

ignāvus, **-a**, **-um**, *adj.* 1. inactiv, leneș, lănced 2. fără curaj, laș, fricos, nevolnic, incapabil 3. moleșitor.

ignescō, -ēre, vb. a lua foc.

igneus, -a, -um, adj. 1. de foc, aprins, scânteietor 2. violent, înflăcărat.

igniculus, -ī, s.m. foc mic, scânteie, scăpărare.

ignifer, -era, -erum, adj. arzător, aprins, înflăcărat.

ignīnus, -a, -um, adj. care trăiește în foc.

ignipotens, -ntis, l. adj. luminos. II. s.m. stăpân al focului, Vulcan.

ignis, -is, s.m. 1. foc, flacăra, incendiu 2. torță, rug, fulger 3. căldură, lumină, strălucire 4. pasiune, dragoste.

ignītus, -a, -um, adj. arzător, fierbinte, înflăcărat.

ignōbilis, -e, adj. 1. necunoscut, obscur 2. de neam umil, de rând, neînsemnat, nevrednic.

ignōbilitās, -ātis, s.f. origine obscură/ de rând.

ignōminia, -ae, s.f. 1. rușine, dezonoare, pată, ocară, înjosire 2. înfierare.

ignōminiōsus, -a, -um, adj. rușinos, înjositor, degradant.

ignōrābilis, -e, adj. necunoscut.

ignōrantia, -ae, s.f. neștiință.

ignōrō, -āre, vb. 1. a nu ști, a ignora 2. a nu recunoaște.

ignoscō, -ēre, -novī, -notum, vb. a ierta.

ignōtus, -a, -um, adj. 1. necunoscut, necunoscător.

īlex, -icis, s.f. stejar veșnic verde, gorun.

īlia, -ium, s.n. pl. 1. pânțece, șold 2. intestine, măruntaie.

īlicēt, adv. 1. imediat, pe dată 2. gata.

īlicētum, -ī, s.n. stejăriș.

īlignus (īligneus/īlicius), -a, -um, adj. de stejar.

illā, adv. pe acolo.

illābor, -labī, -lapsus sum, vb. dep. a cădea, a pătrunde.

illabōrātus, -a, -um, l. part. perf. vb. illaboro. II. adj. pentru care nu s-a lucrat, nelucrat.

illaborō, -āre, vb. a se strădui.

illāc, adv. pe acolo.

illacessītus, -a, -um, adj. neatacat, neprovocat.

illacrimābilis, -e, adj. 1. neînduplecat 2. neplâns.

illacrimō, -āre, vb. 1. a plânge 2. a picura.

illaesus, -a, -um, adj. teafăr.

illaetābilis, -e, adj. dureros, neplăcut, trist.

illapsus, -a, -um, part. perf. vb. illabor.

illaqueō, -āre, vb. a prinde în laț, a seduce.

illatrō, -āre, vb. a lătra.

illātus, -a, -um, part. perf. vb. infero.

illaudābilis, -e, adj. care nu merită laude, de nelăudat.

illaudātus, -a, -um, adj. vrednic de dispreț.

illautus, -a, -um, adj. nespălat.

ille, illa, illud, pron. acela, aceea.

illecebra, -ae, s.f. 1. momeală 2. (pl.) farmec, atracție, (fig.) mreață.

illepidē, adv. fără eleganță, fără gust.

illepidus, -a, -um, adj. neplăcut, morocănos.

illex, -ēgis, adj. fără lege.

illibātus, -a, -um, adj. intact.

illiberālis, -e, adj. 1. nevrednic de un om liber, josnic 2. avar, meschin.

illiberalitas, -ātis, s.f. zgârcenie, meschinărie.

illīc, adv. 1. acolo 2. în aceasta.

illiciō, -ere, -lexī, -lectum, vb. a atrage, a ademeni.

illicitus, -a, -um, adj. ilegal.

illicium, -iī, s.n. 1. momeală 2. convocare.

illicō, adv. 1. în acel loc, acolo 2. îndată, imediat.

illīdō, -ēre, illisī, illisum, vb. a lovi, a sfărâma, a zdrobi.

illigō, -āre, vb. 1. a lega, a prinde, a uni 2. a închide 3. a împiedica, a ține locului.

illinc, adv. de acolo.

illinō, -ēre, -lēvī, -lītum, vb. a unge, a acoperi, a aplica.

illīsus, -ūs, s.m. lovitură.

illiteratus, -a, -um, adj. 1. neînvățat, ignorant 2. nescris.

illō, adv. acolo.

illōcābilis, -e, adj. care nu se poate căsători.

illōtus, -a, -um, adj. nespălat.

illūc, adv. acolo, atunci.

illuceō, -ēre, vb. a străluci, a lumina.

illūcescō, -ēre, -luxi, vb. a începe să strălucească.

illudō, -ēre, -lusī, -lusum, vb. 1. a (se) juca 2. a-și bate joc 3. a vătăma 4. a înșela.

illūminō, -āre, vb. 1. a lumina 2. a face să strălucească, a împodobi, a da pe față.

illūnis, -e, adj. fără lună.

illusiō, -ōnis, s.f. 1. bătaie de joc, înșelăciune 2. ironie.

illustrātiō, -ōnis, s.f. luminare, strălucire.

illūstris, -e, adj. 1. luminos, (fig.) evident, limpede 2. celebru, vestit, distins.

illustrius, adv. mai clar.

illustrō, -āre, vb. 1. a lumina, (fig.) a explica, a da la iveală 2. a împodobi, a înfrumuseța 3. a face celebru.

illuviēs, -ēī, s.f. murdărie, slin, revărsare de ape.

imāginārius, -a, -um, adj. închipuit, fals, aparent.

imāginatiō, -ōnis, s.f. 1. imagine, închipuire 2. gând.

imāginō, -āre, vb. a reflecta, a reprezenta, a da un chip.

imāginor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a visa 2. a-și închipui.

imāgō, -inis, s.f. 1. imagine, chip, aspect, faimă, aparență, umbră 2. reprezentare, descriere, portret, statuie 3. idee, gând, amintire 4. ecou 5. spectru, fantomă.

imbalnitiēs, -ēī, s.f. murdărie.

imbēcillitās, -ātis, s.f. slăbiciune.

imbēcillus, -a, -um, adj. slab, fără forță.

imbellia, -ae, s.f. incapacitate de luptă.

imbellis, -e, adj. 1. incapabil de luptă, pașnic 2. laș, slab.

imber, -bris, s.m. 1. ploaie, apă de ploaie, apă 2. nor.

imberbis, -e, adj. fără barbă, imberb, tânăr.

imbibō, -ēre, -bibī, vb. 1. a absorbi, a aspira 2. a-și pune-n gând, a concepe.

imbricus, -a, -um, adj. ploios.

imbrifer, -era, -erum ploios.

imbuō, -ēre, -buī, -būtum, vb. 1. a înmuia, a uda, a stropi, a

îmbiba, (*fig.*) a umple **2.** a deprinde **3.** a încerca pentru prima dată.

imitabilis, -e, adj. imitabil.

imitāmen, -inis, s.n. imitație, aparență.

imitātiō, -ōnis, s.f. imitație.

imitātor, -ōris, s.m. imitator.

imitor, -āri, -ātus sum, vb. dep.
1. a imita, a reproduce **2.** a simula, a da aparență.

immaculātus, -a, -um, adj. fără pată.

imadescō, -ēre, -maduī, vb. a se înmuia, a se uda.

immānē, adv. groaznic.

immānis, -e, adj. 1. crud, sălbatic, îngrozitor, înfricoșător
2. enorm, puternic, uimitor.

immanitas, -ātis, s.f. 1. cruzime, sălbăcie **2.** enormitate.

immāniter, adv. 1. groaznic **2.** foarte tare.

immanuētus, -a, -um, adj. sălbatic.

immātūrē, adv. înainte de vreme.

immātūritās, -ātis, s.f. 1. lipsă de maturitate **2.** grabă.

immātūrus, -a, -um, adj. 1. necopt **2.** prematur.

immedicābilis, -e, adj. incurabil.

immeditāte, adv. pe negândite, nepreparat.

immeditātus, -a, -um, adj. natural, nestudiat.

immemor, -ōris, adj. care nu-și amintește, care nu se gândește.

immemorābilis, -e, adj. 1. care nu e vrednic să fie amintit **2.** care nu-și amintește, inimaginabil.

immemorātus, -a, -um, adj. care încă n-a fost spus, nou.

immensitās, -ātis, s.f. imensitate, nemărginire.

immensus, -a, -um, l. adj. imens, nemăsurat, foarte mare, foarte tare **ll. s.n.** infinitul, universul.

immeō, -āre, vb. a intra în.

immerens, -ntis, adj. care nu a meritat, nevinovat.

immergō, -ēre, -mersī, -mersum, vb. 1. a cufunda, a îneca **2.** a împlânta.

immeritō, adj. pe nedrept, fără rost.

immeritum, -ī, s.n. nevinovăție.

immeritus, -a, -um, adj. care n-a meritat, nevinovat.

immersābilis, -e, adj. care nu poate fi scufundat.

immētātus, -a, -um, adj. nedelimitat.

immigrō, -āre, vb. a trece în, a se muta, a pătrunde.

immineō, -ēre, vb. 1. a se înălța (peste) **2.** a fi aproape/lângă **3.** (*fig.*) a amenința, a grăbi, a urmări.

imminuō, -ēre, -nuī, -nūtum, vb. 1. a micșora, a slăbi, a scurta **2.** a leza, a vătăma.

imminūtiō, -ōnis, s.f. 1. micșorare, slăbire, mutilare **2.** litotă.

immisceō, -ēre, -miscuī, -mixtum, vb. a amesteca.

immiserābilis, -e, adj. care nu inspiră milă, fără milă.

immisericorditer, adv. fără milă.

immisericors, -cordis, adj. fără milă, neîndurător.

immīsī, perf. vb. immitto.

immissiō, -ōnis, s.f. trimitere, lăsare, slobozire.

immītis, -e, adj. 1. necopt, acru, prematur 2. crud, violent, nemilos.

immittō, -ēre, -mīsī, -missum, vb. 1. a trimite spre, a arunca 2. a introduce, a vâri 3. a lăsa liber, a lăsa în voie.

immixtus, -a, -um, adj. curat, neamestecat.

immō, adv. 1. mai mult, ba chiar 2. nu, dimpotrivă 3. ei bine!, oh!.

immōbilis, -e, adj. imobil, stabil, (fig.) calm, insensibil.

immōbilitās, -ātis, s.f. nemișcare, (fig.) calm, impasibilitate.

immoderātē, adv. fără regulă, dezordonat, (fig.) excesiv, fără măsură.

immoderatiō, -ōnis, s.f. lipsă de măsură.

immoderātus, -a, -um, adj. 1. nelimitat, excesiv 2. (muz.) fără cadență.

immodestē, adv. peste măsură, cu obrăznicie.

immodestia, -ae, s.f. 1. exces, nerușinare, desfrânare 2. indisciplină.

immodestus, -a, -um, adj. necumpătat.

immodicus, -a, -um, adj. 1. fără măsură, excesiv 2. necumpătat, impetuos, fără frâu.

immodulātus, -a, -um, adj. lipsit de ritm.

immolātiō, -ōnis, s.f. sacrificare, sacrificiu.

immolātor, -ōris, s.m. cel care sacrifică.

immōlior, -irī, -ītus sum, vb. dep. a clădi.

immolō, -āre, vb. a aduce jertfe, a omorî.

immorior, -mōrī, -mortuus sum, vb. dep. a muri, (fig.) a-și da suflulul.

immoror, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a rămâne lângă, a se opri, a stăruî.

immortālis, -e, l. adj. 1. nemuritor 2. etern, nepieritor. II. s.m. pl. zeii.

immortāliter, adv. veșnic, fără sfârșit.

immōtus, -a, -um, adj. 1. calm, nemișcat, imobil 2. statornic, neschimbător, ferm 3. insensibil.

immūgiō, -īre, -iī, vb. a mugi, a urla.

immunditia, -ae, s.f. murdărie, impuritate.

immundus, -a, -um, adj. murdar, mânjit.

immūnis, -e, adj. 1. scutit, dispensat de 2. zgârcit, egoist 3. pur, nepătat.

immūnitās, -ātis, s.f. scutire.

immūnītus, -a, -um, adj. nefortificat, nepietruit.

immurmurō, -āre, vb. a șopti, a murmura.

immūtābilis, -e, adj. neschimbător, invariabil, fix.

immūtātiō, -ōnis, s.f. schimbare, (stil.) metonimie.

immūtātus, -a, -um, adj. schimbat de la locul lui, confuz.

immūtescō, -ēre, -mutuī, vb. a tăcea, a amuți.

immūtō, -āre, vb. a modifica, a schimba, a transforma.

impācātus, -a, -um, adj. tulburat, neliniștit, nepotolit.

impactus, -a, -um, part. perf. vb. impingo.

impallescō, -ěre, -palluī, vb. a păli.

impār, -paris, adj. 1. inegal, disproporționat 2. nepotrivit, incapabil 3. fără soț 4. mai mic, inferior.

imparātus, -a, -um, adj. nepregătit.

imparilitās, -ātis, s.f. varietate, diversitate.

impariter, adv. inegal.

impastus, -a, -um, adj. flămând.

impatibilis, -e, adj. de nesuportat.

impatiens, -ntis, adj. 1. incapabil să suporte 2. insensibil, imasibil.

impatienter, adv. fără a se resemna.

impatientia, -ae, s.f. 1. nerăbdare, neputința de a suporta 2. insensibilitate.

impavidē, adv. fără frică.

impavidus, -a, -um, adj. neînfrițat, calm, curajos.

impeccābilis, -e, adj. nevinovat.

impedimentum, -ī, s.n. 1. piedică, încurcătură, (fig.) dificultate 2. (pl.) bagajele armatei, provizii, care.

impediō, -ire, vb. 1. a împiedica, a încurca, a face să întârzie, a îndepărta 2. a înveli, a lega strâns, a înconjura.

impeditiō, -ōnis, s.f. piedică, împiedicare.

impellō, -ěre, -pūlī, -pulsum, vb. 1. a împinge, a arunca 2. a lovi, a mișca, a izbi, a agita 3. (fig.) a provoca, a ațâța, a împinge la, a îndemna.

impendeō, -ēre, vb. 1. a ațârna deasupra 2. (fig.) a fi aproape, a amenința.

impendiō, adv. (cu compl.) cu prisosință, cu mult.

impendiōsus, -a, -um, adj. cheltuitor.

impendium, -iī, s.n. 1. cheltuială, pagubă 2. câștig, dobândă.

impendō, -ěre, -pendī, -pensum, vb. 1. a cheltui 2. a-și consacra, a sacrifica.

impenetrābilis, -e, adj. de nepătruns.

impensa, -ae, s.f. 1. cheltuială, (fig.) sacrificiu 2. unelte.

impensē, adv. 1. cu cheltuială 2. mult.

impensus, -a, -um, adj. mare, puternic, scump.

imperātor, -ōris, s.m. 1. conducător, șef, comandant, general 2. împărat.

imperātōrius, -a, -um, adj. 1. de comandant, de general 2. imperial, împărătesc.

imperātrix, -icis, s.f. conducătoare, împărăteasă.

imperātum, -ī, s.n. ordin.

imperceptus, -a, -um, adj. neînțeles, neobservat.

imperfectē, adv. rău.

imperfectus, -a, -um, adj. neterminat, incomplet.

imperfossus, -a, -um, adj. nestrăpuns.

imperiōsē, adv. despotic.

imperiōsus, -a, -um, adj. 1. care comandă, puternic 2. greu de stăpânit 3. autoritar, despotic, tiranic.

imperitē, adv. fără să știe, fără pricepere.

imperitia, -ae, s.f. neștiință, nepricepere.

imperitō, -āre, vb. a porunci, a comanda (cu D.).

imperitus, -a, -um, adj.
neștiutor, nepriceput.

imperium, -iī, s.n. 1. comandă, poruncă, ordin 2. supremație, autoritate, domnie 3. putere civilă/militară, magistratură 4. stat, imperiu, stăpânire.

impermisus, -a, -um, adj.
nepermis, neîngăduit.

impermixtus, -a, -um, adj.
neamestecat.

imperō, -āre, vb. 1. a porunci, a comanda, a impune 2. a guverna, a avea conducerea, a conduce.

imperpetuus, -a, -um, adj.
trecător.

imperspiuus, -a, -um, adj.
nepătruns, ascuns.

imperterritus, -a, -um, adj.
neînfricat.

impertiō, -īre, vb. a împărți, a da, a acorda.

imperturbātus, -a, -um, adj.
netulburat, liniștit.

impervius, -a, -um, adj.
inaccesibil, impracticabil.

impetibilis, -e, adj. atacabil.

impetīgō, -īnis, s.f. pecingine, eczemă.

impeetrābilis, -e, adj. care se obține ușor, eficace.

impeetrātiō, -ōnis, s.f. obținere.

impetriō, -īre, vb. a obține un răspuns bun de la auguri.

impeetrō, -āre, vb. 1. a reuși 2. a obține.

impetus, -ūs, s.m. 1. atac, asalt, impetuozitate, mers repede 2. dorință vie, pasiune, entuziasm, pornire.

impexus, -a, -um, adj.
nepieptănat, (*fig.*) grosolan.

impie, adv. fără pietate.

impietās, -ātis, s.f. impietate, lipsă de respect, nelegiuire.

impiger, -gra, -grum, adj.
harnic, activ, silitor.

impigrē, adv. cu sânguință.

impigritās, -ātis, s.f. hărnicie.

impingō, -ēre, -pēgī, -pactum, vb. 1. a impune, a da cu forța 2. a împinge, a lovi, a arunca.

impiō, -āre, vb. a pângări.

impius, -a, -um, adj. lipsit de pietate, nelegiuit, criminal.

implacābilis, -e, adj.
neîndurător, implacabil.

implacātus, -a, -um, adj. 1. nepotolit 2. neîmblânzit.

implacidus, -a, -um, adj. 1. nepotolit, neliniștit 2. crud.

implecto. -ēre, -plexī, -plectum, vb. a împleti, a înlănțui.

impleō, -ēre, -plēvi, -plētum, vb. 1. a umple, a satura 2. a îndeplini, a împlini.

implexus, -ūs, s.n. înlănțuire, unire.

implicātiō, -ōnis, s.f. 1. înlănțuire, împletire 2. încurcătură.

implicātus, -a, -um, l. part. perf. vb. implico. II. adj. încurcat, complicat.

implicitē, adv. încurcat, obscur.

implicitus, -a, -um, adj. 1. încurcat 2. legat.

implicō, -āre, -plicuī, -plicatum, vb. 1. a înlănțui, a înfășura, a împleti 2. a vâri, a trimite 3. a fi în strânsă legătură, a amesteca.

implōrātiō, -ōnis, s.f. implorare, invocare.

implōrō, -āre, vb. a implora, a invoca.

implūmis, -e, adj. fără pene, fără aripi, fără păr.

impluō, -ēre, -pluī, -plutum, vb. *impers.* plouă.

impluvium, -ī, s.n. impluviu.

impolītē, adv. fără eleganță.

impolītus, -a, -um, adj. neșlefuit, necizelat.

impōnō, -ēre, -pōsuī, -posītum, vb. 1. a pune, a depune, a aplica, a impune 2. a pune în frunte 3. a imbarca 4. a da o însărcinare 5. (cu D.) a înșela, a lua ochii 6. a pricinuī.

importō, -āre, vb. 1. a duce în 2. a importa 3. a provoca, a aduce, a produce.

importūnē, adv. 1. la moment nepotrivit 2. pe nedrept 3. excesiv, violent.

importūnitās, -ātis, s.f. 1. așezare neprielnică 2. atitudine nesuferită, necuviință 3. caracter rău.

importūnus, -a, -um, adj. 1. nefavorabil, nepotrivit 2. activ, neobosit, schimbător 3. dezordonat, desfrânat 4. plictisitor, trist, sever, crud, brutal 5. nepăsător.

importuōsus, -a, -um, adj. fără porturi, inaccesibil.

impos, -otis, adj. care nu este stăpân (pe).

impositiō, -ōnis, s.f. aplicare, punere.

impossibilitās, -ātis, s.f. neputință.

impōsuī, perf. vb. impono.

impotens, -ntis, adj. 1. neputincios, slab 2. nestăpânit, necumpătat, pățimaș, violent, trufaș.

impotenter, adv. 1. fără măsură, cu violență 2. cu slăbiciune.

impotentia, -ae, s.f. 1. neputință, slăbiciune 2. incapacitate de a se stăpâni, uitare de sine, violență.

impraesentiārum, adv. deocamdată.

impransus, -a, -um, adj. nemâncat, pe nemâncate.

imprecātiō, -ōnis, s.f. imprecăție, blestem, rugămintă.

imprecor, -ārī, -ātus sum, vb. *dep.* 1. a dori răul cuiva, a blestema 2. a dori binele cuiva, a se ruga.

impressiō, -ōnis, s.f. 1. apăsare, întipărire, accent 2. impresie, senzație 3. lovitură, atac.

imprimīs, adv. mai întâi, înainte de toate.

imprimō, -ēre, -pressī, -pressum, vb. 1. a apăsa, a aplica 2. a întipări, a lăsa semn, a marca, a grava.

improbābilis, -e, adj. care nu poate fi aprobat.

improbātiō, -ōnis, s.f. dezaprobare, respingere.

improbē, adv. 1. în mod greșit 2. fals, cu perfidie, pe nedrept 3. peste măsură.

improbitās, -ātis, s.f. 1. necinste, proastă calitate 2. răutate, falsitate 3. îndrăzneală, nerușinare.

improbitō, -āre, vb. a dezaproba.

improbō, -āre, vb. a dezaproba, a respinge.

improbulus, -a, -um, adj. necinstit.

improbus, -a, -um, adj. 1. rău, de proastă calitate 2. necinstit,

ticălos, nelegiuit, perfid, crud **3.** îndrăzneț, desfrânat, nerușinat **4.** mare, enorm, abundent **5.** disprețuit **6.** lacom.

improfessus, -a, -um, adj. nedeclarat.

imprōmiscus, -a, -um, adj. neamestecat, pur.

impromptus, -a, -um, adj. 1. nesigur, nehotărât, greoi **2.** care se exprimă greu.

improperatus, -a, -um, adj. încet.

improperō, -āre, vb. a muștra, a reproșa.

improperus, -a, -um, adj. care nu se grăbește, încet.

improprie, adv. impropriu.

imprōpriētās, -ātis, s.f. lipsă de proprietate.

imprōprius, -a, -um, adj. impropriu, nepotrivit.

improspēr, -ēra, -erum, adj. fără succes, nefavorabil.

improspērē, adv. fără succes.

imprōtectus, -a, -um, adj. fără apărare.

imprōvidē, adv. nechibzuit.

imprōvidus, -a, -um, adj. 1. nepregătit, luat prin surprindere **2.** neprevăzător.

imprōvisō, adv. pe neașteptate.

imprōvisus, -a, -um, adj. neprevăzut.

imprūdēns, -ntis, adj. 1. care nu știe, care nu cunoaște **2.** neatent, luat prin surprindere **3.** neînțelept, imprudent.

imprūdēter, adv. din nebăgare de seamă, imprudent.

imprūdētia, -ae, s.f. 1. imprudență, neatenție **2.** neștiință **3.** nechibzuintă.

impūbēs, -eris (impubis, -is), adj. 1. fără păr, fără barbă **2.** cast.

impudēns, -tis, adj. nerușinat.

impudentēr, adv. cu nerușinare.

impudentia, -ae, s.f. îndrăzneală, nerușinare.

impudīcītia, -ae, s.f. desfrâu, nerușinare.

impudīcus, -a, -um, adj. nerușinat, desfrânat.

impugnātiō, -ōnis, s.f. atac, asalt.

impugnō, -āre, vb. 1. a ataca **2.** a combate, a contrazice.

impulī, perf. vb. impello.

impulsiō, -ōnis, s.f. 1. înclinație spre **2.** îndemn, provocare, impuls.

impulsor, -ōris, s.m. cel care îndeamnă, instigator.

impulsus, -ūs, s.m. 1. lovire, ciocnire, mișcare **2.** impuls, îndemn.

impūnē, adv. 1. fără pedeapsă **2.** fără primejdie, fără teamă.

impūnis, -e, adj. nepedepsit.

impūnītās, -ātis, s.f. 1. nepedepsire **2.** libertate excesivă.

impūnītus, -a, -um, adj. 1. nepedepsit **2.** fără măsură.

impūrē, adv. rușinos, ticălos.

impūritās, -ātis, s.f. desfrâu, nerușinare.

impūrus, -a, -um, adj. 1. necurat, impur, (*fig.*) pătat, **2.** ticălos, depravat, stricat.

imputō, -āre, vb. 1. a pune la socoteală, a evidenția **2.** a imputa **3.** a da, a acorda.

imum, -ī, s.n. fundul.

imus, -a, -um, adj. 1. cel mai de jos, cel mai adânc 2. mărginaș, ultimul.

in, prep. I. (cu Abl.) 1. (compl. loc) în, la, pe, sub, printre, între 2. (compl. timp) în timpul 3. (alte compl.) în privința, față de, pentru, ca, drept II. (cu Ac.) 1. (compl. loc) în, la (cu vb. de mișcare), spre 2. (compl. timp) până , pentru un timp 3. (alte compl.) față de, împotriva, conform cu, pentru, cu scopul, de, pe.

inaccessus, -a, -um, adj.
inaccesibil.

inadspectus, -a, -um, adj.
nevăzut.

inadustus, -a, -um, adj. nears.

inaedificō, -āre, vb. 1. a clădi (peste) 2. a supraîncărca.

inaequābilis, -e, adj. inegal, neregulat.

inaequālis, -e, adj. 1. denivelat, accidentat 2. inegal, diferit 3. schimbător.

inaequābilitās, -ātis, s.f.
inegalitate, deosebire.

inaequāliter, adv. în mod inegal, diferit.

inaequō, -āre, vb. a egala, a nivela.

inaestimābilis, -e, adj. 1. neprețuit, extraordinar, imens, de neprețuit, de necalculat 2. fără valoare.

inaffectātus, -a, -um, adj.
natural, neafectat.

inagitātus, -a, -um, adj.
nemișcat.

inalbeō, -ēre, vb. a se lumina.

inalpīnus, -a, -um, adj. din Alpi.

inamābilis, -e, adj. 1. neplăcut 2. oribil, odios.

inambitiōsus, -a, -um, adj.
simplu, fără fast.

inambulātiō, -ōnis, s.f. plimbare.

inambulō, -āre, vb. a se plimba.

inamoenus, -a, -um, adj.
neplăcut, îngrozitor.

inānē¹, -is, s.n. vid, (fig.) neant, deșertăciune.

inānē², adv. în zadar.

inānia, -ae, s.f. gol (în stomac), inaniție, (pl.) nimic, neant.

inānimalis, -e, adj. neînsuflețit.

inānimis, -e, adj. neînsuflețit.

inānimus, -a, -um, adj.
neînsuflețit.

ināniō, -īre, vb. a goli.

inānis, -e, l. adj. 1. gol, deșert 2. flămând 3. sărac 4. fără corp/consistență/viață 5. ireal, inutil, fără valoare, frivol 6. orgolios, superficial.

inānitās, -ātis, s.f. 1. vid, (fig.) zădărnicie 2. spațiu gol

ināniter, adv. în zadar.

inardescō, -ēre, -arsī, vb. 1. a se aprinde 2. a se inflăcăra.

inārescō, -ēre, -aruī, vb. a se usca, a seca.

inargūtē, adv. fără istețime.

inartificiālis, -e, adj.

nemeșteșugit, fără artă.

inartificiāliter, adv. natural.

inascensus, -a, -um, adj.
neescaladat.

inassuētus, -a, -um, adj.
neobișnuit.

inaudax, -ācis, adj. timid, fricos.

inaudiō, -īre, vb. a afla, a auzi.

inaugurō, -āre, vb. 1. a prezice, a consulta augurii 2. a sfinți un loc.

inaures, -ium, s.f. pl. cercei.

inaurō, -āre, vb. a auri, a umple de aur.

inauspiciatō, *adv.* fără consultarea augurilor.
inauspiciatus, -a, -um, *adj.* fără consultarea auspiciilor, funest, de rău augur.
inausus, -a, -um, *adj.* neîncercat.
incaeduus, -a, -um, *adj.* netăiat.
incalescō, -ēre, -caluī, *vb.* a se înfierbânta, a se încălzi.
incallide, *adv.* fără pricepere.
incallidus, -a, -um, *adj.* nepriceput, incompetent.
incandescō, -ēre, -canduī, *vb.* a se albi, a se aprinde.
incānescō, -ēre, -canuī, *vb.* a se albi, a încărunți.
incantamentum, -ī, *s.n.* descântec, farmece.
incantō, -āre, *vb.* a face farmece.
incanus, -a, -um, *adj.* alb, albit.
incassum, *adv.* în zadar.
incastigātus, -a, -um, *adj.* nepedepsit.
incautē, *adv.* 1. imprudent 2. fără grijă.
incautus, -a, -um, *adj.* 1. neprevăzător, surprins, neatent 2. nesigur, neprevăzut.
incēdō, -ere, -cessī, -cessum, *vb.* 1. a merge, a se îndrepta, a păși, a pătrunde, a se răspândi 2. a înainta 3. a se ivi.
inceleber (incelebris), -e, *adj.* necunoscut.
incelebrātus, -a, -um, *adj.* nepomenit, neamintit.
incendīum, -ī, *s.n.* 1. foc, incendiu, torță 2. pasiune, violență.
incendō, -ēre, -cendī, -censum, *vb.* 1. a aprinde, a arde 2. a face să strălucească 3. a

înflăcăra, a atăta, a spori 4. a tulbura.
incensiō, -ōnis, *s.f.* incendiu, ardere.
incensor, -ōris, *s.m.* instigator, incendiator.
incensus, -a, -um, *adj.* neînregistrat la cens (n.a. - recensământ periodic pentru înregistrarea fiscală).
inceptiō, -ōnis, *s.f.* începere.
inceptō, -āre, *vb.* a începe, a întreprinde.
inceptum, -ī, *s.n.* 1. început 2. plan, proiect, scop.
inceptus, -a, -um, *part. perf. vb.* incipio.
incertē, *adv.* nesigur.
incertus, -a, -um, *l. adj.* 1. nesigur, șovăitor, care nu durează 2. variabil, îndoielnic 3. neștiutor *II. s.n. pl.* pericole.
incessō, -ēre, -cessī, *vb.* 1. ataca, a năvăli, a învinui 2. a urmări.
incestē, *adv.* nelegiuit, nerușinat.
incestō, -āre, *vb.* a pângări, a necinsti, a corupe.
incestum, -ī, *s.n.* pângărire, adulter, incest.
incestus, -a, -um, *adj.* 1. impur, pângărit 2. nelegiuit, vinovat 3. incestuos.
inchoō, -āre, *vb.* a începe.
incidō¹, -ēre, -cidiī, *vb.* 1. a cădea (în, pe), a năvăli asupra 2. a se întâmpla, a surveni, a veni pe neașteptate 3. a întâlni întâmplător.
incido², -ēre, -cidiī, -cissum, *vb.* 1. a tăia, a săpa, a grava 2. a întrerupe, a suprima.
incīle, -is, *s.n.* șanț, canal.
incilō, -āre, *vb.* a muștra.

incingō, -ēre, -cinxī, -cinctum, *vb.* a încinge, a înconjura.
incipiō, -ēre, -cēpī, -ceptum, vb.
 1. a începe 2. a se apuca de, a începe.
incīsē, adv. prin incizie.
incisiō, -ōnis, s.f. tăietură, incizie.
incisūra, -ae, s.f. 1. tăietură, crăpătură 2. trăsătură, contur, nervură.
incitāmentum, -ī, s.n. încurajare, stimulent, imbold.
incitātiō, -ōnis, s.f. 1. mișcare rapidă, rapiditate, impetuoșitate 2. ațâtare.
incitō, -āre, vb. 1. a mișca, a împinge, a grăbi, (fig.) a însufleți, a ațâta, a stimula 2. a spori, a îngreua.
incīvīlis, -e, adj. brutal, grosolan, crud.
incīvīlīter, adv. brutal, nedrept.
inclāmō, -āre, vb. 1. a striga, a chema, a invoca 2. a certa, a ocări.
inclārescō, -ēre, -claruī, vb. a începe să strălucească, (fig.) a deveni celebru.
inclēmens, -ntis, adj. nemilos, crud, neînduplecat.
inclēmēter, adv. dur.
inclēmēntia, -ae, s.f. asprime, neîndurare.
inclīnātiō, -ōnis, s.f. 1. înclinație, aplecare 2. favoare, slăbiciune (pentru).
inclīnātus, -a, -um, adj. decăzut, degenerat.
inclīnō, -āre, vb. 1. a înclina, a apleca 2. a strica 3. a arunca (vina) 4. a schimba, a devia.
inclūdō, -ēre, -clusī, -clusum, vb. 1. a închide, a opri 2. a

înconjura, a limita, a încheia 3. a împiedica, a bloca.
inclūsiō, -ōnis, s.f. întemnițare.
inclūsus, -a, -um, adj. ascuns, secret.
inclutus, -a, -um, adj. renumit.
incoactus, -a, -um, adj. voluntar, nesilit.
incōgitābilis, -e, adj. necugetat, de neînchipuit.
incōgitantia, -ae, s.f. nechibzuință, zăpăceală.
incōgitō, -āre, vb. a plănuși.
incognitus, -a, -um, adj. 1. necunoscut 2. neobservat.
incognoscō, -ēre, vb. a recunoaște.
incola, -ae, s.m. și f. 1. locuitor, localnic, indigen 2. locuitor fără cetățenie.
incolō, -ēre, -coluī, vb. a locui, a așeza locuința.
incolumis, -e, adj. teafăr, întreg.
incolumitās, -ātis, s.f. siguranță, salvare, sănătate.
incomitātus, -a, -um, adj. neînsoțit.
incomitiō, -āre, vb. a ocări.
incommodē, adv. neplăcut, supărător.
incommodesticus, -a, -um, adj. de nesuportat.
incommoditās, -ātis, s.f. neplăcere, neajuns.
incommodō, -āre, vb. a păgubi, a împiedica.
incommodum, -ī, s.n. 1. stare rea 2. pagubă, neajuns, neplăcere.
incommodus, -a, -um, adj. 1. în stare rea 2. neplăcut, nepotrivit 3. potrivit.
incommūtābilis, -e, adj. neschimbător.

incomparabilis, -e, adj.
incomparabil.

incompertus, -a, -um, adj.
nelămurit, obscur.

incompositē, adv. în dezordine.

incompositus, -a, -um, adj.
dezordonat, lipsit de armonie, neregulat.

incomprehensibilis, -e, adj. 1. care nu poate fi cuprins 2. simplu 3. fără ritm, grosolan.

incomptē, adv. grosolan.

incomptus, -a, -um, adj.
nepieptănat, (*fig.*) neîngrijit, grosolan.

inconcessus, -a, -um, adj.
neîngăduit, interzis.

inconciliō, -āre, vb. 1. a atrage la sine 2. a pune în încurcătură.

inconcinnē, adv. neîndemânatic.

inconcinnitās, -ātis, s.f. (stil.)
lipsă de simetrie.

inconcinus, -a, -um, adj. lipsit de armonie, neîngrijit, necioplit, netaientat.

inconcussus, -a, -um, adj.
neschimbat, nezdruccinat.

incondite, adv. confuz, în dezordine, încurcat.

inconditus, -a, -um, adj. 1. dezordonat 2. sălbatic, necivilizat, grosolan 3. neîngropat.

incongruens, -ntis, adj.
nepotrivit, illogic.

inconsequentia, -ae, s.f. lipsit de continuitate, nonconcordanță.

inconsiderantia, -ae, s.f. lipsă de judecată.

inconsideratē, adv. nețuțat, nechibzuit.

inconsolabilis, -e, adj.
inconsolabil, ireparabil.

inconstans, -ntis, adj.
schimbător, capricios, inconsecvent.

inconstanter, adv. în mod inconsecvent, incoerent.

inconstantia, -ae, s.f.
nestatornicie.

inconsuetus, -a, -um, adj. (cu D.) neobișnuit cu.

inconsultus¹, -a, -um, adj.
imprudent, nechibzuit, neconsultat.

inconsultus², -ūs, s.m.
neconsultare.

inconsumptus, -a, -um, adj.
neconsumat.

incontaminātus, -a, -um, adj.
pur, neatins.

incontentus, -a, -um, adj.
neatins, dezacordat.

incontinens, -ntis, adj.
nestăpânit, violent.

incontinenter, adv. fără reținere, necumpătat.

incontinentia, -ae, s.f. 1. nestăpânire, exces 2. incontinență.

inconveniens, -ntis, adj.
discordant, nepotrivit, diferit.

incoquō, -ēre, -coxī, -coctum, vb. 1. a fierbe, a coace, a frige 2. a vopsi.

incorporālis, -e, adj. abstract, imaterial.

incorporeus, -a, -um, adj.
imaterial.

incorruptē, adv. corect.

incrēbescō, -ēre, -bruī, vb. 1. a crește 2. a se răspândi, a se întinde.

incrēdibilis, -e, adj. 1. de necrezut, ciudat, neînchipuit 2. care nu crede.

incrédibilitās, -ātis, s.f.
neîncredere, necredință.

incrédibiliter, adv. uimitor, de necrezut.

incrédulitās, -ātis, s.f.
neîncredere.

incrédulus, -a, -um, adj.
încredul, neîncrezător în sine, necredincios.

incrēmentum, -ī, s.n. 1.
creștere, dezvoltare **2.** vlăstar **3.** (ret.) gradație.

increpitō, -āre, vb. 1. a învinui, a muștra **2.** a îndemna, a striga la.

increpō, -āre, vb. 1. a răsună, a pocni, a se auzi, a produce zgomot **2.** a lovi, (fig.) a zgudui **3.** a muștra, a se plânge de **4.** a atâta, a îmboldi, a îndemna.

increscō, -ēre, -crēvī, vb. a crește, a spori, a se mări.

incruentus, -a, -um, adj. fără vărsare de sânge.

incrustō, -āre, vb. a unge.

incubatiō, -ōnis, s.f. incubație, clocire.

incubitō, -āre, vb. a cloci.

incubō, -āre, -cubui, -cubitum, vb. 1. a fi culcat pe, a se rezema de **2.** a se așterne **3.** a locui, a cloci, a păzi cu grijă.

inculcō, -āre, vb. 1. a apăsa, a călca **2.** a imprima, a grava **3.** (fig.) a vâri (în minte), a decide să.

inculpātus, -a, -um, adj.
ireproșabil, cinstit, fără pată.

incultē, adv. 1. cu sălbăcie **2.** neîngrijit, grosolan.

incultus¹, -a, -um, adj. 1.
sălbatic, necultivat, neîngrijit **2.** neîmpodobit **3.** incult.

incultus², -ūs, s.m. incultură, ignorantă.

incumbō, -ēre, -cubui, -cubitum, vb. 1. a se culca, a se întinde, a apăsa **2.** a se arunca, a se repezi, a se năpusti **3.** a se îndeletnici, a lucra, a se strădui **4.** a fi obligația cuiva.

incūnābula, -ōrum, s.n. pl. 1.
scutece, leagăn **2.** început, origine.

incūrātus, -a, -um, adj. neîngrijit.

incūria, -ae, s.f. neglijare, indiferență.

incūriōsus, -a, -um, adj.
neglijent, nepăsător.

incurrō, -ēre, -curri, -cursum, vb. 1. a alerga, a se arunca asupra, a ataca **2.** (fig.) a lovi, a cădea (în/ asupra), a suferi **3.** a avea loc, a se întâmpla **4.** a da peste (cineva).

incursiō, -ōnis, s.f. 1. ciocnire **2.** incursiune, invazie, atac.

incursō, -āre, vb. 1. a ataca, a se năpusti **2.** a lovi.

incursus, -ūs, s.m. ciocnire, întâlnire, atac.

incurvescō, -ēre, vb. a se încovoia.

incurvō, -āre, vb. a îndoi, a încovoia, (fig.) a răsturna.

incurvus, -a, -um, adj. încovoiat, rotunjit.

incūs, -ūdis, s.f. nicovală.

incūsatiō, -ōnis, s.f. acuzație, reproș.

incūsō, -āre, vb. a acuza, a reproșa, a se plânge de.

incussus, -ūs, s.m. ciocnire, lovire.

incustodītus, -a, -um, adj. 1.
nepăzit **2.** imprudent.

incutiō, -ēre, -cussī, -cussum, vb. 1. a ciocni, a lovi, a arunca 2. (fig.) a trimite (împotriva), a provoca.

indagatiō, -ōnis, s.f. cercetare.

indāgātor, -ōris, s.m. cercetător.

indāgō, -āre, vb. a urmări, (fig.) a cerceta cu atenție, a descoperi.

inde, adv. 1. de acolo, de aici 2. de atunci, din acel timp 3. apoi, atunci.

indecens, -ntis, adj. 1. nepotrivit, necuviincios 2. urât, diform.

indecenter, adv. 1. fără cuviință 2. urât.

indecentia, -ae, s.f. 1. necuviință 2. faptă urâtă.

indecet, -ēre, vb. *impers.* a nu se cuveni.

indēclīnābilis, -e, adj. neclintit, neschimbător.

indēclīnātus, -a, -um, adj. statornic.

indecore, adv. neplăcut, nepotrivit.

indēcōris, -e, adj. rușinos, nedemn.

indēcōrus, -a, -um, adj. 1. nepotrivit, nedemn 2. urât, neplăcut.

indēfātīgābilis, -e, adj. neobosit.

indēfectus, -a, -um, adj. constant, invariabil.

indēfensus, -a, -um, adj. fără apărare.

indēfinītē, adv. fără sfârșit.

indēfinītus, -a, -um, adj. neprecizat.

indēflētus, -a, -um, adj. neplâns.

indēlēbilis, -e, adj. nepieritor.

indēlectātus, -a, -um, adj. nemulțumit.

indelībatus, -a, -um, adj. întreg, intact.

indemnātus, -ā, -um, adj. nevinovat

indemnīs, -e, adj. neatins.

indēnuntiātus, -a, -um, adj. nedeclarat.

indēprecābilis, -e, adj. inevitabil.

indēprehensibilis, -e, adj. imperceptibil.

indēprensus, -a, -um, adj. neobservat.

indēses, -idis, adj. activ.

indētonsus, -a, -um, adj. netuns.

indēvītātus, -a, -um, adj. de neevitat.

index, -icis, s.m. și f. 1. anunțator, denunțator, semn, indiciu 2. spion, trădător 3. titlul unei cărți 4. inscripție, catalog, listă 5. indicator, arătător.

indīcātiō, -ōnis, s.f. indicare a prețului.

indīcens, -ntis, adj. care nu vorbește.

indīcium, -īī, s.n. 1. indiciu, raport, denunț 2. semn, dovadă 3. preț, recompensă.

indīcō1, -āre, vb. 1. a arăta, a dezvălui, a denunța 2. a prețui, a evalua 3. a rezuma.

indīcō², -ēre, -dīxī, -dīctum, vb. 1. a anunța, a declara 2. a impune, a fixa.

indictus, -a, -um, adj. 1. nespus, trecut sub tăcere 2. nepledat.

indidēm, adv. tot de acolo.

indifferens, -ntis, adj. indiferent.

indifferenter, adv. 1. cu nepăsare 2. fără deosebire.

indifferentia, -ae, s.f. sinonimie, egalitate.

indigena, -ae, s.m. băștinaș.

indigentia, -ae, s.f. nevoie, lipsă, poftă.

indigeō, -ēre, -guī, vb. a fi lipsit, a avea nevoie, a simți nevoia (de).

indigestē, adv. în dezordine.

indigestus, -a, -um, adj. dezordonat, amestecat.

Indigetēs, -um, s.m. pl. divinități romane.

indignābundus, -a, -um, adj. plin de indignare.

indignatiō, -ōnis, s.f. indignare, mânia.

indignē, adv. 1. rușinos, mișelește 2. cu greu.

indignitās, -ātis, s.f. 1. nevrednicie, lipsă de demnitate 2. ofensă 3. indignare, mânia.

indignor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a se indigna, a se mânia.

indignus, -a, -um, adj. 1. care nu merită, nedemn, revoltător, nevrednic 2. nedrept, rușinos, crud 3. nemeritat.

indīgus, -a, -um, adj. (cu G. și Abl.) care are nevoie de.

indīlīgēns, -ntis, adj. neîngrijit, neglijent.

indīlīgēnter, adv. neglijent.

indīlīgēntia, -ae, s.f. nepăsare, neglijență.

indipiscor, -dipiscī, -deptus sum, vb. dep. 1. a atinge, a obține, (fig.) a înțelege, a pune stăpânire 2. a începe.

indirectus, -a, -um, adj. indirect.

indireptus, -a, -um, adj. neșefuit.

indiscrētē, adv. fără deosebire, laolaltă.

indiscrētus, -a, -um, adj. 1. unit 2. nedeosebit, care se confundă, amestecat, egal.

indiserte, adv. fără elocvență.

indisertus, -a, -um, adj. lipsit de elocvență.

indispositē, adv. în neorânduială.

indispositus, -a, -um, adj. confuz, dezordonat.

indissimilis, -e, adj. asemănător.

indissolūbilis, -e, adj. nepieritor, indisolubil.

indistinctē, adv. fără deosebire.

indistinctus, -a, -um, adj. 1. nediferențiat, nedeosebit 2. obscur, neclar.

indīviduus, -a, -um, adj. unit, indivizibil, nedeșpărțit.

indīvisus, -a, -um, adj. neîmpărțit.

indō, -ēre, -dīdī, -dītum, vb. a pune (în/ peste), a aplica, a face, a introduce, a vârî.

indocilis, -e, adj. 1. neîmblânzit 2. neînvățat, neștiutor 3. necultivat 4. neobișnuit cu.

indoctē, adv. 1. fără să știe, ignorant 2. stângaci.

indoctus, -a, -um, adj. 1. neînvățat, nepriceput, neștiutor 2. prost.

indōlātus, -a, -um, adj. neînzestrat, neîmpodobit.

indolentia, -ae, s.f. lipsă de durere, insensibilitate.

indolēs, -is, s.f. fire, natură, caracter, înclinație naturală.

indolescō, -ēre, -doluī, vb. a suferi, a se întrista, a fi mâhnit.

indomitus, -a, -um, adj. neîmblânzit, nesupus, violent, nemăsurat, fără frâu.

indormiō, -īre, vb. (cu D. sau in și Abl.) a dormi pe, a adormi, (fig.) a neglija, a nu se sinchisi de.

indubitabilis, -e, adj.
neîndoielnic, sigur.

indubitātē, adv. sigur.

indubitatus, -a, -um, adj. sigur,
care nu poate fi pus la îndoială.

indubitō, -āre, vb. a pune la
îndoiala.

indubius, -a, -um, adj.
neîndoielnic.

induciae, -ārum, s.f. pl. 1.
armistițiu **2.** răgaz.

inducō, -ēre, -dūxī, -ductum,
vb. 1. a duce, a conduce, a
introduce, a produce **2.** a pune,
a acoperi, a îmbrăca **3.** a
desființa **4.** a determina (pe
cineva), a împinge, a îndemna
la **5.** a înșela **6.** a înregistra, a
calcula **7.** a nivela.

inductiō, -ōnis, s.f. 1. aducere,
introducere, (*fig.*) determinare,
înduplecare **2.** întindere, ungere
3. aplicare, înclinație.

inductus, -ūs, s.m. îndemn,
instigare.

indulgens, -ntis, adj. bun,
binevoitor, slab, indulgent.

indulgender, adv. cu bunăvoință,
binevoitor.

indulgentia, -ae, s.f. bunătate,
bunăvoință, indulgență.

indulgeō, -ēre, -dulsī, -dultum,
vb. 1. a fi binevoitor, a fi
indulgent, a fi înclinat spre **2.** a
se ocupa, a se deda, a se
consacra **3.** a acorda.

indumentum, -ī, s.n. haină.

induō, -ēre, -duī, -dūtum, vb. 1.
a (se) îmbrăca, a (se) acoperi, a
înveli, (*fig.*) a-și lua un rol, a
împrumuta, a atribui **2.** a intra, a
cădea, a străpunge **3.** a pune
pe seama **4.** a inspira, a părea.

indūrescō, -ēre, -duruī, vb. a se
întări, (*fig.*) a se încăpățâna, a
se pietrifica.

indurō, -āre, vb. 1. a întări, a
împietri **2.** a îngheța **3.** a prinde
puteri.

industria, -ae, s.f. hărnicie,
stăruință, activitate.

industriē, adv. sârguincios.

industrius, -a, -um, adj. activ,
harnic, stăruitor.

indutiae, -ārum, s.f. pl. 1.
armistițiu **2.** răgaz, amânare.

indūtus, -ūs, s.m. îmbrăcăminte.

inēbriō, -āre, vb. a îmbăta, (*fig.*)
a ametri, a năuci.

inēdia, -ae, s.f. 1. înfrânare,
reținere **2.** foame, inaniție.

inēditus, -a, -um, adj. inedit,
nepublicat.

ineffābilis, -e, adj. inefabil, de
neexprimat, grozav.

inefficax, -ācis, adj. ineficace,
nefolositor.

ineffigiātus, -a, -um, adj. inform.

inēlegans, -tis, adj. grosolan,
lipsit de eleganță.

inēleganter, adv. fără gust, fără
duh, fără finețe.

inēluctābilis, -e, adj. de
neînvinș.

inēmendābilis, -e, adj.
incorrigibil.

inēmior, -mōrī, -mōrtuus
sum. vb. dep. a muri.

inemptus, -a, -um, adj.
necumpărat.

inēnarrābilis, -e, adj. de nespus,
nemaiauzit.

inēnarrātus, -a, -um, adj.
neexplicat.

inēnōdābilis, -e, adj. de
nedezlegat, încurcat.

ineō, -ire, -iī, -itum, vb. 1. a merge în, a intra 2. a începe, a întreprinde. a ataca.
ineptē, adv. prostește, fără rost.
ineptiae, -ārum, s.f. pl. prostii, fleacuri, ineptii.
ineptiō, -ire, vb. a aiura, a fi nebun.
ineptus, -a, -um, adj. 1. stângaci, nepotrivit 2. supărător 3. prost, absurd, impertinent.
inermis, -e, adj. neînarmat, fără arme, (fig.) slab, pașnic.
inerrō, -āre, vb. a rătăci, a umbla încoace și încolo.
iners, -ertis, adj. 1. incapabil, neștiutor, fără talent 2. steril 3. leneș, inactiv, inert, nemișcat 4. fricos, timid 5. slab, fără vlagă.
inertia, -ae, s.f. 1. incapacitate, nepricepere 2. inactivitate, lene.
inērudītē, adv. fără pricepere.
inērudītus, -a, -um, adj. neștiutor, (fig.) grosolan.
inēvectus, -a, -um, adj. ridicat.
inēvitābilis, e, adj. inevitabil.
inexcītus, -a, -um, adj. liniștit.
inexcultus, -a, -um, adj. neingrijit.
inexcūsābilis, -e, adj. de nescuzat.
inexercitātus, -a, -um, adj. nepriceput, neexersat, neînvățat.
inexhaustus, -a, -um, adj. 1. nesecat 2. viguros.
inexōrābilis, -e, adj. nemilos, neînduplecat.
inexperrectus, -a, -um, adj. adormit.
inexpertus, -a, -um, adj. 1. fără exercițiu, neobișnuit neexperimentat 2. neîncercat.

inexpiābilis, -e, adj. 1. de neispășit 2. înverșunat.
inexplēbilis, -e, adj. nesăturat, nesățios.
inexpletus, -a, -um, adj. nesfârșit, nepotolit.
inexplicābilis, -e, adj. 1. care nu se poate descurca 2. fără sfârșit 3. de nespus 4. inexplicabil.
inexplicītus, -a, -um, adj. încurcat, complicat.
inexplōrātē, adv. la întâmplare.
inexplōrātus, -a, -um, adj. necercetat, neîncercat.
inexpugnābilis, -e, adj. de neînvins, de netrecut.
inexspectātus, -a, -um, adj. neașteptat.
inextinctus, -a, -um, adj. 1. nestins, (fig.) nepotolit 2. nepieritor.
inexsuperābilis, -e, adj. de neînvins, de nedepășit.
inextricabilis, -e, adj. de care nu poți scăpa.
infābrē, adv. grosolan.
infācundia, -ae, s.f. greutate în exprimare.
infācundus, -a, -um, adj. lipsit de darul vorbirii.
infamia, -ae, s.f. 1. proastă reputație 2. dezonoare, ticăloșie, necinste, ocară.
infāmis, -e, adj. cu reputație proastă, dezonorat, necinstit.
infāmō, -āre, vb. 1. a defăima, a dezonora 2. a învinui.
infandus, -a, -um, adj. de nespus, îngrozitor, crud.
infans, -ntis, l. adj. 1. care nu vorbește mult, nepriceput la vorbă, neelocvent 2. de vârstă fragedă 3. copilăresc. II. s.m. și f. copil, tânăr.

infantia, -ae, s.f. 1. muțenie, greutate în exprimare 2. copilărie.

infantula, -ae, s.f. fetiță.

infantulus, -ī, s.m. copil mic.

infatigabilis, -e, adj. neobosit.

infatuō, -āre, vb. a scoate din minți.

infaustus, -a, -um, adj. funest, nenorocos.

infectō, -āre, vb. a tulbura.

infectus, -a, -um, adj. 1. nefăcut, neîntâmpat, nelucrat 2. incomplet 3. imposibil.

infecunditās, -ātis, s.f. sterilitate.

infecundus, -a, -um, adj. sterp, neroditor.

infelicitās, -ātis, s.f. nefericire, nenorocire.

infelicitē, adv. în chip nefericit, fără succes.

infelix, -icis, adj. 1. nefericit, nenorocit 2. funest, trist, nenorocos, rău 3. neroditor.

infensē, adv. înverșunat.

infensō, -āre, vb. a se purta dușmănos.

infensus, -a, -um, adj. mâniat, atârțat, ostil, amenințator, îndârjit.

inferi, -ōrum, s.m. pl. zeii subpământeni, infernul, morții.

inferiae, -ārum, s.f. pl. jertfe aduse sufletului morților.

inferior, -ius, adj. (comp. la inferus) 1. care se află mai jos, inferior 2. mai mic, mai tânăr.

infernus, -a, -um, adj. 1. de jos 2. din infern.

infero, inferre, intulī, illātum, vb. 1. a aduce (în, spre), a purta în/la, deasupra, a intra, a se îndrepta, a merge, a se repezi

2. a urca 3. a da, a prezenta 4. a aduce, a face, a provoca 5. a concluziona.

inferus, -a, -um, adj. 1. care e mai jos, de jos, inferior 2. de sub pământ.

infervēfaciō, -ēre, vb. a înfierbânta.

inferveō, -ēre, -ferbuī, vb. a fi înfierbântat, a fierbe.

infervescō, -ēre, vb. a se înfierbânta, a fierbe, a se înflăcăra.

infestē, adv. cu dușmănie.

infestivus, -a, -um, adj. lipsit de elegantă, neplăcut.

infestō, -āre, vb. 1. a ataca în mod repetat, a hărțui, a devasta 2. a strica.

infestus, -a, -um, adj. 1. ostil, amenințator 2. nesigur, primejdios, expus.

inficētia, -ārum, s.f. pl. grosolănii.

inficētus, -a, -um, adj. grosolan, necioplit.

inficiens, -ntis, adj. inactiv, neproductiv.

inficiō, -ēre, -fēcī, -fectum, vb. 1. a impregna, a umple, a colora 2. a infecta.

infidēlis, -e, adj. 1. necredincios, infidel, nesigur 2. indiscret.

infidēlitas, -ātis, s.f. necredință, trădare, nesinceritate.

infidēliter, adv. infidel.

infidus, -a, -um, adj. 1. în care nu te poți încrede, nesigur 2. perfid.

infigō, -ēre, -fixī, -fixum, vb. a înfige, a aplica, a fixa, (*fig.*) a face să se imprime în minte.

infirmus, -a, -um, adj. (*superl. la inferus*) cel mai de jos, ultimul, cel mai umil.

infinibilis, -e, adj. infinit.

infinitas, -atis, s.f. nemărginire, infinit.

infinite, adv. 1. la nesfârșit, fără măsură 2. în general.

infinitiō, -ōnis, s.f. nemărginire, infinit.

infinītō, adv. la nesfârșit.

infinītus, -a, -um, adv. 1. nesfârșit, imens, numeros 2. general, nedeterminat.

infirmatiō, -ōnis, s.f. combatere, infirmare.

infirmē, adv. fără vigoare.

infirmitas, -atis, s.f. slăbiciune, debilitate, boală, timiditate.

infirmō, -āre, vb. 1. a slăbi, a strica 2. a anula, a distruge 3. a infirma, a respinge.

infirmus, -a, -um, adj. 1. slab, bolnav 2. timid, incapabil, neputincios, fără valoare 3. șovăitor.

infitalis, -e, adj. negat.

infitiatiō, -ōnis, s.f. negare.

infitiōr, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a nega 2. a contesta.

infixus, -a, -um, l. part. perf. vb. **infigo. II. adj.** 1. înăscut 2. hotărât.

inflammatiō, -ōnis, s.f. 1. aprindere, incendiere, entuziasm 2. inflamatie.

inflammō, -āre, vb. 1. a aprinde, a incendia, a arde, (fig.) a înflăcăra 2. a irita, a ațâța, a înfuria.

inflatiō, -ōnis, s.f. umflare, dilatare.

inflātus, -ūs, s.m. suflu, suflare, (fig.) inspirație.

inflectō, -ēre, -flexī, -flexum, vb. a îndoi, a apleca, (fig.) a devia, a schimba, a atrage, (fig.) a îndupleca.

inflētus, -a, -um, adj. neplâns.

inflexibilis, -e, adj. inflexibil, țeapăn.

inflexiō, -ōnis, s.f. îndoire, aplecare, (gram.) flexiune.

inflexūs, -us, s.m. cotitură.

infligō, -ēre, -flixi, -flictum, vb.

1. a izbi, a arunca 2. a pricinui.

inflō, -āre, vb. 1. a sufla 2. a umfla, (fig.) a flata, a insufla, a încuraja.

influō, -ēre, -fluxī, -fluxum, vb.

1. a curge, a se vărsa, a năvăli în, (fig.) a intra, a se răspândi 2. a năvăli.

infodiō, -ēre, -fōdī, -fossus, vb.

1. a săpa 2. a sădi, a îngropa, a pătrunde adânc.

informatiō, -ōnis, s.f. 1. plan, schiță 2. idee, formă, reprezentare.

informidātus, -a, -um, adj. netemut.

informis, -e, adj. 1. inform, nelucrat 2. diform, urât, respingător, (fig.) rău.

informō, -āre, vb. 1. a face, a fauri, a instrui 2. a schița, a plăsmui 3. a-și face o idee, a concepe.

inforō¹, -āre, vb. a fora.

inforō², -āre, vb. a chema la judecată.

infortūnātus, -a, -um, adj. nefericit.

infortūnium, -iī, s.n. nenorocire, nefericire.

infrā, l. prep. (cu Ac.) sub, mai jos, dedesubt, inferior,

posterior, după. **II. adv.** jos, dedesubt, mai prejos, inferior.
infractiō, -ōnis, s.f. distrugere, spargere, (*fig.*) deprimare.

infractus, -a, -um, part. perf. vb. **infringo.**

infremō, -ēre, -fremuī, vb. a se înfiora, a fremăta, a scoate un sunet (mormăit, grohăit, răget).

infrenatus, -a, -um, adj. nepotolit, neînfrânat.

infrēnis, -is, adj. fără frâu, netemperat.

infrēnō, -āre, vb. a înfrâna, a înhăma, a reține.

infrequens, -ntis, adj. 1. puțin numeros 2. puțin frecventat, puțin locuit 3. neobișnuit 4. rar, nefolositor.

infrequentia, -ae, s.f. 1. număr mic, raritate 2. număr mic de locuitori.

infricō, -āre, vb. a freca, a curăța.

infringō, -ēre, -frēgī, -frāctum, vb. 1. a sfărâma, a zdrobi, a frânge 2. (*fig.*) a slăbi, a micșora, a îndepărta 3. a îndupleca.

infrons, -ondis, adj. neînfrunzit, fără copaci.

infructuōsus, -a, -um, adj. neroditor, nefolositor, steril.

infula, -ae, s.f. 1. panglică, cordea 2. podoabă sfântă.

infulciō, -īre, -fulsī, -fultum, vb. a înfige, a introduce, a vârî.

infūmātus, -a, -um, adj. afumat.

infundō, -ēre, -fūdī, -fūsum, vb. 1. a turna, a vărsa, a da săbea 2. a face să pătrundă, a răspândi, a revărsa.

infuscō, -āre, vb. 1. a înnegri, (*pas.*) a se întuneca 2. a mânji 3. a răguși, a altera (glasul).

infūsiō, -ōnis, s.f. vărsare, infuzie.

ingemīnō, -āre, vb. a dubla, a repeta, (*fig.*) a spori, a crește.

ingemiscō, -ēre, -gemui, vb. a geme, a se plânge, a fi îndurerat, a deplânge.

ingemō, -ēre, -uī, vb. a geme, a plânge.

ingenerō, -āre, vb. a sădi mlădițe, (*fig.*) a întipări în minte, a da naștere.

ingeniōsē, adv. ingenios.

ingeniōsus, -a, -um, adj. 1. potrivit, apt 2. ingenios, spiritual, inteligent, talentat.

ingenium, -iī, s.n. 1. natură, fire, fel, caracter 2. spirit, minte, pricepere, talent, imaginație, calitate, geniu 3. invenție, idee.

ingens, -ntis, adj. mare, imens, înalt, extraordinar.

ingenuē, adv. 1. ales, frumos 2. deschis, sincer.

ingenuitās, -ātis, s.f. 1. origine liberă, noblete prin origine, libertate 2. onestitate, sinceritate.

ingenuus, -a, -um, adj. 1. natural, din naștere 2. de familie bună, liber, ales, nobil, legitim 3. curat, cinstit, sincer, nobil, cumpătat 4. indigen.

ingerō, -ēre, -gēssī, -gestum, vb. 1. a pune în, a arunca, a turna 2. a aduce 3. (*fig.*) a aduna, a îngrămădi, a băga 4. a spune, a repeta 5. a impune, a constrânge (să primească).

ingignō, -ēre, -genuī, -genitum, vb. a face să se nască.

inglōriōsus, -a, -um, adj. fără glorie, umil.
ingrătē, adv. 1. în chip neplăcut, plictisitor 2. nerecunoscător.
ingrătia, -ae, s.f. nemulțumire, nerecunoștință.
ingrātus, -a, -um, adj. 1. neplăcut 2. nerecunoscător, nemulțumit 3. steril, inutil.
ingravescō, -ēre, vb. 1. a se îngreuna, (*fig.*) a crește, a spori 2. a se agrava.
ingravō, -āre, vb. 1. a încărca, a împovăra 2. a agrava.
ingredior, -grēdī, -gressus sum, vb. dep. 1. a intra, a merge, a păși, a înainta 2. a porni, a începe (un discurs).
ingressiō, -ōnis, s.f. 1. intrare 2. mers, mod de desfășurare.
ingressus, -ūs, s.m. 1. intrare, început 2. pas, mers.
ingruō, -ēre, -uī, vb. a ataca, a se năpusti.
ingurgitō, -āre, vb. a se scufunda, a se îneca, a se îmbuiiba.
ingustātus, -a, -um, adj. neatins, negustat.
inhabilis, -e, adj. 1. incomod, greoi 2. inapt, incapabil.
inhabitabilis, -e, adj. de nelocuit.
inhabitō, -āre, vb. a locui.
inhaereō, -ēre, -haesi, -haesum, vb. a se lipi, a se fixa, (*fig.*) a fi imprimat, a stăruia, a nu se dezlipi de.
inhaerescō, -ēre, vb. a se fixa, a se prinde.
inhālō, -āre, vb. a sufla asupra.
inhibeō, -ēre, -buī, -bītum, vb. 1. a opri, a împiedica, a face să dea înapoi 2. a exercita

autoritatea, a aplica (o amendă).
inhibitiō, -ōnis, s.f. vâslire în sens contrar.
inhiō, -āre, vb. 1. a admira, a sta cu gura căscată 2. a-și dori.
inhonestē, adv. necinstit, dezonorant.
inhonestō, -āre, vb. a dezonora.
inhonestus, -a, -um, adj. 1. necinstit 2. urât 3. rușinos, respingător, demn de dispreț, fără onoare.
inhonōrātus, -a, -um, adj. 1. fără onoare, fără vază 2. nerecompensat.
inhonorus, -a, -um, adj. 1. lipsit de onoare 2. urât, de rând, neîmpodobit.
inhorreō, -ēre, -uī, vb. 1. a se zbârli 2. a fi țepos.
inhorrescō, -ēre, -horruī, vb. 1. a se zbârli 2. a se cutremura, a tremura.
inhospitālis, -e, adj. inospitalier, nelocuit.
inhospitālītās, -ātis, s.f. neospitalitate.
inhospitus, -a, -um, adj. neospitalier, pustiu.
inhūmānē, adv. neomenos, crud.
inhūmānītās, -ātis, s.f. 1. neomenie, cruzime, sălbăcie 2. meschinărie.
inhūmāniter, adv. nepoliticos.
inhūmānus, -a, -um, adj. 1. inuman, neomenos, crud, aspru, supărăcios 2. neputincios, necioplit 3. divin.
inhūmātus, -a, -um, adj. neîngropat.
inhūmō, -āre, vb. a acoperi cu pământ.

inibi, *adv.* acolo, tot acolo, în acel loc, tot atunci.

iniciō, -ēre, -iēcī, -iectum, *vb.* 1. a arunca, a azvârli, a pune 2. a lua, a aresta 3. a spune, a menționa, a aduce vorba despre 4. (*fig.*) a insufla, a provoca, a aprinde, a inspira, a pricinui.

inictiō, -ōnis, *s.f.* 1. aruncare 2. introduce.

inictus, -ūs, *s.m.* aruncare (asupra), pătrundere.

inigō, -ēre, -ēgī, -actum, *vb.* a face să meargă (spre), a îndrepta, a împinge.

inimicē, *adv.* dușmănos.

inimicitia, -ae, *s.f.* ură, dușmănie, ciudă.

inimicō, -āre, *vb.* a face (pe cineva) dușman, a dușmăni.

inimicus, -a, -um, *adj.* ostil, dușman, funest, vătămător, periculos.

inimitābilis, -e, *adj.* de neimitat.

iniquē, *adv.* inegal, pe nedrept, nepotrivit.

inīquitās, -ātis, *s.f.* 1. inegalitate 2. greutate, dificultate 3. neplăcere 4. nedreptate, exces.

inīquus, -a, -um, *adj.* 1. inegal, prea mare/mic, (*despre teren*) accidentat 2. nefavorabil 3. crud, dușmănos, nemilos, crâncen 4. nedrept, inechitabil.

inițiālis, -e, *adj.* primordial.

inițiātiō, -ōnis, *s.f.* inițiere.

inițiō, -āre, *vb.* a iniția, a învăța, a instrui.

initium, -lī, *s.n.* 1. început, 2. origine.

initus, -ūs, *s.m.* 1. început 2. împerechere 3. sosire, venire.

iniucūditās, -ātis, *s.f.* ceea ce displace.

iniūcundus, -a, -um, *adj.* neplăcut, 'dur.

iniungō, -ēre, -iunxī, -iunctum, *vb.* 1. a uni, a lipi, a fixa; a lipi, a adăuga 2. a pricinui 3. a impune.

iniūrātus, -a, -um, *adj.* care n-a jurat.

iniūria, -ae, *s.f.* 1. nedreptate 2. prejudiciu, ofensă, vătămare 3. răzbunare, pedeapsă.

iniuriose, *adv.* pe nedrept.

iniūriōsus, -a, -um, *adj.* nedrept, nefast, dăunător.

iniūrius, -a, -um, *adj.* nedrept.

iniussus, -a, -um, *adj.* care nu se supune ordinului, spontan, de la sine.

iniustē, *adv.* pe nedrept.

iniustus, -a, -um, *l. adj.* 1. nedrept, neîntemeiat 2. peste măsură, prea mare 3. crud, sever, dușmănos, rău. *ll. s.n.* nedreptate.

innascor, -nascī, -nātus sum, *vb.dep.* a se naște în, (*fig.*) a lua naștere.

innatō, -āre, *vb.* 1. a înota 2. a pluti, a naviga 3. a se revârsa.

innāvigābilis, -e, *adj.* nenavigabil.

innectō, -ēre, -nexuī, -nexum, *vb.* 1. a lega, a prinde de 2. a urzi, a născoci.

innītor, -nītī, -nīxus sum, *vb. dep.* a se sprijini, (*fig.*) a se bizui pe.

innō, -āre, *vb.* 1. a înota 2. a naviga, a pluti.

innocens, -ntis, *adj.* 1. cinstit, cumsecade, virtuos 2. inocent,

nevinovat, inofensiv **3**.
dezinteresat.

innocenter, *adv.* **1**. cinstit **2**. fără pagubă.

innocentia, *-ae*, *s.f.* **1**. cinste, virtute, nevinovăție **2**. blândețe.

innocuus, *-a, -um*, *adj.* **1**. blând, nevătămat **2**. nevinovat **3**. inofensiv.

innōtescō, *-ēre, -notuī*, *vb.* a deveni cunoscut.

innōtitia, *-ae*, *s.f.* ignoranță.

innovātiō, *-ōnis*, *s.f.* înnoire.

innovō, *-āre*, *vb.* a înnoi, a schimba, (*fig.*) a reveni.

innoxie, *adv.* fără prejudicii.

innoxius, *-a, -um*, *adj.* **1**. nevătămător, neprimejdios **2**. cinstit, nevinovat **3**. intact.

innuba, *-ae*, *s.f.* fecioară.

innūbō, *-ēre, -nupsī, -nuptum*, *vb.* a se mărita.

innumerābilis, *-e*, *adj.* nenumărat.

innumerus, *-a, -um*, *adj.* nenumărat, fără măsură.

innuō, *-ēre, -uī, -ūtum*, *vb.* a face semn din cap, a indica.

innupta, *-ae*, *s.f.* fecioară.

innūtriō, *-īre*, *vb.* a crește, a hrăni.

inoblītus, *-a, -um*, *adj.* care nu uită.

inobsequens, *-tis*, *adj.* nesupus, neascultător.

inobservābilis, *-e*, *adj.* inobservabil.

inobservantia, *-ae*, *s.f.* neobservare, neglijență, neregularitate.

inoculātiō, *-ōnis*, *s.f.* altoire.

inoculō, *-āre*, *vb.* a altoi.

inodōrus, *-a, -um*, *adj.* inodor, fără miros.

inoffensus, *-a, -um*, *adj.* **1**. neatins **2**. fără obstacole, fără piedică, netulburat.

inolescō, *-ēre, -olēvī, -olītum*, *vb.* a crește, a se prinde, a prinde rădăcini, a sădi.

inōminātus, *-a, -um*, *adj.* funest, blestemat.

inopertus, *-a, -um*, *adj.* gol, neascuns.

inopia, *-ae*, *s.f.* lipsă, sărăcie, nevoie.

inopīnābilis, *-e*, *adj.* de neconceput, surprinzător.

inopinans, *-ntis*, *adj.* fără a se aștepta.

inopīnanter, *adv.* pe neașteptate, inopinat.

inopīnatus, *-a, -um*, *adj.* neașteptat, neprevăzut.

inopportunus, *-a, -um*, *adj.* nepotrivit, nefavorabil.

inops, *-opis*, *adj.* **1**. sărac, lipsit de, nenorocit **2**. slab, neputincios.

inōrātus, *-a, -um*, *adj.* neexpus, nerostit.

inordinātiō, *-ōniș*, *s.f.* dezordine.

inordinātus, *-a, -um*, *adj.* dezordonat, confuz.

inornātus, *-a, -um*, *adj.* **1**. neîmpodobit, (*fig.*) comun, grosolan **2**. nelăudat.

inovans, *-ntis*, *adj.* triumfător, plin de bucurie.

inquam, *-is, -it*, *vb. def.* spun, zic.

inquiēs¹, *-ētis*, *s.f.* agitație, neliniște.

inquiēs², *-ētis*, *adj.* agitat, neliniștit.

inquiētātiō, *-ōnis*, *s.f.* mișcare, agitație, tulburare.

inquiētō, -āre, vb. a tulbura, a neliniști.
inquiētus, -a, -um, adj. agitat, neliniștit, neastâmpărat.
inquitinūs, -ī, s.m. locatar, chiriaș, venetic.
inquinātus, -a, -um, adj. murdar, vulgar, detestabil.
inquirō, -ēre, -quisivī, -quisitum, vb. 1. a cerceta, a căuta să descopere, a ancheta 2. a se informa.
inquīsitiō, -ōnis, s.f. 1. cercetare atentă, investigație 2. (*jur.*) anchetă, procedură.
inquīsitor, -ōris, s.m. 1. cercetător, urmăritor 2. (*jur.*) anchetator 3. (*fig.*) spion.
inquīsitus, -a, -um, adj. necăutat, necercetat.
insalūbris, -e, adj. nesănătos, neavantajos.
insalūbriter, adv. în mod periculos, dăunător.
insănābilis, -e, adj. incurabil, iremediabil.
insānē, adv. nebunește.
insānia, -ae, s.f. 1. nebunie 2. pasiune violentă, extravaganță.
insāniō, -īre, vb. a fi nebun, a fi furios.
insānitas, -ātis, s.f. boală.
insānus, -a, -um, adj. 1. nebun, furios, turbat, delirant 2. violent, pasionat, excesiv 3. care te înnebunește.
insātiābilis, -e, adj. nesățul, de nesățurat.
insātiābiliter, adv. cu nesaț, fără încetare.
insātiētās, -ātis, s.f. insațietate, poftă în exces.
insăturābilis, -e, adj. nesățul.

inscendō, -ēre, -scendī, -scensum, vb. a se imbarca, a se urca.
inscensiō, -ōnis, s.f. urcare, imbarcare.
inscensus, -ūs, s.m. împerechere.
insciens, -ntis, adj. 1. neștiutor 2. prost.
inscinter, adv. neștiind, prostește.
inscientia, -ae, s.f. ignoranță, neștiință, nepricepere.
inscītē, adv. fără pricepere.
inscītia, -ae, s.f. 1. neștiință 2. nepricepere, prostie.
inscītus, -a, -um, adv. 1. neștiutor 2. neîndemânatic, stângaci, prost.
inscius, -a, -um, adj. neștiutor.
inscribō, -ēre, -scripsī, -scriptum, vb. 1. a scrie, a înscrie, a intitula, (*fig.*) a grava, a însemna 2. a arăta ca autor, a atribui.
inscriptiō, -ōnis, s.f. 1. scriere 2. titlu, inscripție 3. stigmat, acuzație, înfierare.
inscriptus, -a, -um, adj. 1. nescris 2. neînregistrat.
insculpō, -ēre, -psī, -ptum, vb. a grava, (*fig.*) a întipări, a imprima.
insecō1, -āre, -secuī, -sectum, vb. a tăia.
insecō2, -ēre, vb. a spune, a povesti.
insecta, -ōrum, s.n. pl. insecte.
insectātiō, -ōnis, s.f. 1. urmărire 2. (*fig.*) atac, mustrare.
insectător, -ōris, s.m. 1. prigonitor, urmăritor 2. cenzor.

insector, -ārī, -ātus sum, vb.

dep. a urmări, a prizoni, a ataca.

insecutiō, -ōnis, s.f. urmărire.

insecutor, -ōris, s.m. urmăritor.

insēminō, -āre, vb. a semăna, a fecunda, a procrea.

insenescō, -ēre, -senuī, vb. a îmbătrâni.

insensibilis, -e, adj. care nu se poate simți, imaterial, insensibil.

insēparābilis, -e, adj. inseparabil, indivizibil.

insepultus, -a, -um, adj. neîngropat, neînmormântat.

insequenter, adv. fără legătură, fără șir.

insequor, -sequī, -secutus sum, vb. dep. 1. a urma, a veni după 2. a urmări, a ataca 3. a povesti detaliat.

inserō¹, -ēre, -seruī, -sertum, vb. a pune, a intercala, a introduce, (*refl.*) a se amesteca.

inserō², -ēre, -sēvī, -sītum, vb. a semăna, a sădi, a altoi.

inserviō, -īre, vb. 1. a fi supus 2. a se dedica.

inservō, -āre, vb. a observa cu atenție.

insībilō, -āre, vb. a șuiera.

insideō, -ēre, -sēdī, -sessum, vb. 1. a sta, a se afla 2. a se stabili, a se fixa, a ocupa, a pune stăpânire.

insidiae, -ārum, s.f. pl. soldați ambuscați, vicleșug, cursă, ascunzătoare, înșelăciune, trădare, momeală.

insidiātor, -ōris, s.m. trădător, spion.

insidior, -ārī, -ātus sum, vb.

dep. 1. a întinde curse, a băga intrigi 2. a pândi.

insidiōsē, adv. prin înșelăciune, cu viclenie.

insidiōsus, -a, -um, adj. viclean, perfid, periculos.

insīdō, -ēre, -sēdī, -sessum, vb. 1. a se așeza pe, a se stabili 2. a se fixa, a se stabili, a pătrunde.

insigne, -is, s.n. 1. semn, particularitate 2. podoabă 3. (*pl.*) onoruri 4. blazon.

insigniō, -īre, vb. 1. a distinge, a deosebi, a marca, a însemna, a semna 2. a face cunoscut.

insignis, -e, adj. 1. însemnat (*prin*), (*fig.*) renumit, remarcabil 2. extraordinar, neobișnuit, mare, împodobit 3. urât, diform.

insignītē, adv. 1. remarcabil, extraordinar 2. tare, energic.

insīliō, -īre, -siluī, -sultum, vb. 1. a sări (*pe*), a se arunca (*asupra*) 2. (*despre viță*) a se cățăra.

insimul, adv. în același timp.

insimulātiō, -ōnis, s.f. acuzație, imputare.

insimulātor, -ōris, s.m. acuzator.

insimulō, -āre, vb. a acuza, a reproșa, a imputa.

insincērus, -a, -um, adj. 1. stricat, viciat 2. murdar.

insinuātiō, -ōnis, s.f. (stil.) exordiu, introducere, pătrundere (*în*).

insinuō, -āre, vb. a vâri, a introduce, a se strecura, a se furișa, a pune stăpânire pe.

insipiens, -ntis, adj. nebun, prost, necugetat.

insipienter, *adv.* nebunește, prostește.

insipientia, *-ae, s.f.* prostie, nebunie, nerozie.

insistō, -ēre, -stītī, -stītum, *vb.*

1. a se sprijini, a sta, a se ține pe/de 2. a stăruia, a insista, a continua, a urmări, a se ocupa, a îndeplini 3. a merge, a călca pe.

insitīvus, -a, -um, *adj.* 1. altoit 2. (*fig.*) străin, adoptiv.

insociābilis, -e, *adj.* 1. nesociabil 2. incompatibil, nepotrivit.

insolābiliter, *adv.* fără consolare.

insolens, -ntis, *adj.* 1. neobișnuit 2. excesiv, imens 3. mândru, arrogant 4. nestatornic 5. nelocuit.

insolenter, *adv.* 1. contrar obiceiului 2. nemăsurat 3. cu insolentă, arrogant.

insolentia, -ae, *s.f.* 1. neobișnuiță 2. mândrie, trufie, insolentă 3. fast, cheltuială 4. lux, risipă.

insolidus, -a, -um, *adj.* moale.

insolitus, -a, -um, *adj.* 1. neobișnuit, nedepins cu, insolit 2. nou, nefolositor.

insolūbilis, -e, *adj.* 1. de neplătit 2. neîndoielnic 3. indestructibil.

insomnia, -ae, *s.f.* insomnie.

insomnis, -e, *adj.* fără somn, care veghează.

insomnium, -lī, s.n. vis, vedenie.

insonō, -āre, -sonuī, vb. a scoate un sunet (a șuiera, a vâjâi, a tuna, a pocni), a răsună.

insons, -ntis, *adj.* 1. nevinovat 2. neprimejdios.

insōpītus, -a, -um, *adj.* neadormit.

inspeciōsus, -a, -um, *adj.* urât.

inspectābilis, -e, *adj.* demn de văzut, remarcabil, distins.

inspectiō, -ōnis, *s.f.* 1. cercetare, observare 2. inspecție, examen.

inspectō, -āre, *vb.* a cerceta, a examina, a vedea.

inspector, -ōris, *s.m.* cercetător, observator, examinador.

inspectus, -ūs, *s.m.* privire, examinare, cercetare.

inspērans, -ntis, *adj.* care nu speră, care nu se așteaptă.

inspērātō, adv. pe neașteptate, nesperat.

inspērātus, -a, -um, *adj.* nesperat, neașteptat.

inspergō, -ēre, -spersī, -spersum, *vb.* a presăra, a răspândi, a stropi.

inspicīō, -ēre, -spēxī, -spectum, *vb.* 1. a privi atent, a examina, a cerceta 2. a inspecta, a vizita.

inspicō, -āre, *vb.* a ascuți.

inspuō, -ēre, -spuī, -spūtum, *vb.* (*cu in și Ac.*) a scuipa.

inspurcō, -āre, *vb.* a pângări.

instabilis, -e, *adj.* 1. care nu se poate ține pe picioare, nesigur, instabil 2. nestatornic, schimbător.

instabilitās, -ātis, *s.f.* schimbare, nestatornicie.

instans, -ntis, *l. adj.* 1. prezent 2. iminent, urgent. *ll. s.n. pl.* prezentul.

instanter, *adv.* stăruitor.

instantia, -ae, *s.f.* 1. iminență 2. asiduitate, stăruință, insistență, vehemență.

instar, *l. s.n. (nedecl, doar la N. și Ac.)* 1. dimensiune, cantitate, număr, greutate, valoare, mărime II. *adv.* ca., după modelul, asemenea.

instaurătiō, -ōnis, *s.f.*

restaurare, reconstrucție, reluare, reînnoire.

instaurō, -āre, *vb.* 1. a stabili, a construi, a rândui, a organiza, a pregăti 2. a relua, a înnoi, a reîncepe.

internō, -ēre, -strāvī, -stratum, *vb.* a așterne, a acoperi.

instigātor, -ōris, *s.m.* instigator.

instigō, -āre, *vb.* a îndemna, a stimula, a atâta, a instiga.

instillō, -āre, *vb.* 1. a picura, (*fig.*) a insinua, a strecura 2. a uda.

instimulātor, -ōris, *s.m.* instigator.

instimulō, -āre, *vb.* a atâta.

instinctor, -ōris, *s.m.* instigator.

instinctus, -ūs, *s.m.* îndemn, instigare, atâtare.

instinguō, -ēre, -stinxī, -stinctum, *vb.* a îndemna, a atâta, (*fig.*) a înflăcăra.

instita, -ae, *s.f.* 1. garnitură (volan) la rochie, cingătoare, fâșie.

institiō, -ōnis, *s.f.* pauză.

institor, -ōris, *s.m.* vânzător.

instituō, -ēre, -stitui, -stitūtum, *vb.* 1. a așeza, a pune, a fixa, a stabili, a institui 2. a pregăti, a fabrica, a construi, a dispune 3. a întreprinde, a începe 4. a hotărî, a învăța, a instrui.

institutīō, -ōnis, *s.f.* 1. orânduire, regulă 2. creare, instituire 3. educație, formare,

învățătură 4. principiu, metodă, doctrină.

institūtōr, -ōris, *s.m.* organizator, învățător.

institūtum, -ī, *s.n.* 1. proiect, întreprindere 2. intenție, scop 3. obicei, uz, conduită, principiu 4. învățătură.

instō, -āre, -stīti, -stāturus, *vb.* 1. a fi suspendat, a atârna, a sta pe, (*fig.*) a amenința 2. a urmări, a fi aproape, a se învecina, a se ocupa de 3. a sili, a insista, a stărui, (*fig.*) a presa.

instrātus, -ūs, *s.m.* șa, înșeuare.

instrenuus, -a, -um, *adj.* 1. laș 2. inactiv, moale, leneș.

instrepō, -ēre, -strepui, -strepītum, *vb.* a răsună, a face un zgomot, a scârțâi, a pârâi.

instringō, -ēre, -strinxī, -strictum, *vb.* 1. a lega, a strânge 2. a stimula.

instructiō, -ōnis, *s.f.* 1. aranjare, pregătire, orânduire 2. amenajare, adaptare 3. așezare, construire.

instructor, -ōris, *s.m.* fondator, autor, creator.

instructus, -ūs, *s.m.* 1. bagaj 2. dispoziție, aranjament.

instrumentum, -ī, *s.n.* 1. mobilă 2. unealtă, instrument, (*fig.*) mijloace 3. bagaj, material, obiect 4. veșmânt, podoabă.

instruō, -ēre, -struxī, -structum, *vb.* 1. a înălța, a construi, a ridica 2. a așeza, a orânduia, a aranja, a dispune 3. a procura, a echipa, a mobila, a prevedea cu 4. a instrui, a deprinde, a informa.

insuāvis, -e, *adj.* neplăcut.

insūdō, -āre, *vb.* a asuda.

insuēfactus, -a, -um, adj.
obișnuit cu.

**insuescō, -ēre, -suēvī, -
suētum, vb.** a (se) obișnui, a
deprinde.

insuētus, -a, -um, adj. 1. nou,
necunoscut 2. neobișnuit.

insula, -ae, s.f. 1. insulă 2. imobil
izolat, casă de închiriat.

insulārius, -iī, s.m. locatar,
chiriaș.

insulsē, adv. fără spirit.

insulsitās, -ātis, s.f. nerozie,
prostie, lipsă de gust.

insulsus, -a, -um, adj. nesărat,
lipsit de gust, (fig.) prost,
neghiob.

insultātiō, -ōnis, s.f. 1. săritură
2. impertinență, îndrăzneală,
insultă, atac.

insultō, -āre, vb. 1. a sări, a
dansa 2. a insulta, a-și bate joc.

inum, -esse, -fuī, vb. a fi, a se
afla, a exista.

**insūmō, -ēre, -sumpsī, -
sumptum, vb.** a folosi, a
consuma, a cheltui, a-și asuma.

insuō, -ēre, -suī, -sūtum, vb. a
coase, a broda.

insuper, adv. 1. deasupra 2. pe
deasupra, în plus.

insuperabilis, -e, adj. 1. de
neatins, de netrecut 2. de
neînving.

**insurgō, -ere, -surrexī, -
surrectum, vb.** a se înălța, a se
ridica.

insusurrō, -āre, vb. a murmura,
a șopti.

intābescō, -ēre, -tabuī, vb. 1. a
se topi 2. (fig.) a se consuma, a
pieri, a se usca.

intactus, -a, -um, adj. 1. intact,
neatins 2. cast, inviolabil 3. (fig.)
nou.

intāminātus, -a, -um, adj.
nepângărit, pur.

intectus, -a, -um, l. part. perf.
vb. **intego.** II. **adj.** neîmbrăcat,
neacoperit, (fig.) franc, deschis,
sincer.

integer, -gra, -grum, adj. 1.
neatins, intact, teafar 2. întreg,
în putere, proaspăt 3. pur, cast,
integu, cinstit 4. nemodificat 5.
nou 6. invariabil.

integō, -ēre, -texi, -tectum, vb.
a acoperi.

integrātiō, -ōnis, s.f. înnoire.

integrē, adv. cu imparțialitate,
echitabil, integru, corect.

integritās, -ātis, s.f. 1.
integritate, totalitate, bunăstare,
sănătate 2. puritate, castitate 3.
cinste.

integrō, -āre, vb. 1. a relua, a
restabili, a înnoi, a reface, a
recrea 2. a completa, a întregi,
a repara 3. a împrăști.

integumentum, -ī, s.n. 1.
veșmânt, învelitoare 2. mască,
văl 3. scut, gardă.

intellectuālis, -e, adj. intelectual.

intellectus, -ūs, s.m. 1.
cunoaștere, înțelegere,
senzație 2. inteligență 3.
înțeleș.

intellegens, -ntis, adj. inteligent,
priceput, cunoscător.

intellegenter, adv. inteligent.

intellegentia, -ae, s.f. 1.
înțelegere, (fig.) cunoaștere,
intelență 2. pricepere, talent 3.
idee.

intellegō, -ēre, -lexī, -lectum, vb. 1. a înțelege, a distinge, a

percepe, a simți **2.** a ști, a se pricepe **3.** a gândi, a judeca, a aprecia.

intemerātus, -a, -um, adj.
nepătat, nepângărit.

intemperans, -ntis, adj.
neînfrânat, necumpătat, fără măsură.

intemperanter, adv. excesiv.

intemperantia, -ae, s.f. 1. exces, lipsă de stăpânire **2.** obraznicie, nesupunere, indisciplină **3.** indiscreție.

intemperatē, adv. fără măsură, excesiv.

intemperātus, -a, -um, adj. 1.
excesiv, necumpătat, nemăsurat, dezordonat **2.** supus intemperiei **3.** curat.

intemperiae, -ārum, s.f. 1. furie, pasiune **2.** vreme rea.

intemperīēs, -ēī, s.f. 1.
intemperii, (*fig.*) nenorocire, furtună **2.** necumpătare, violență, dezlănțuire, indisciplină **3.** toane.

intempēstivē, adv. la moment nepotrivit, intempēstiv.

intempēstivītās, -ātis, s.f.
inoportunitate.

intempēstivus, -a, -um, adj.
nepotrivit, inoportun.

intempēstus, -a, -um, adj. 1.
nesănătos **2.** nefavorabil.

intendō, -ēre, -tendī, -tentum, vb. 1. a întinde, a încorda **2.** a îndrepta (spre) **3.** a merge, a se îndrepta spre **4.** a-și propune, a intenționa **5.** a fi atent **6.** a pretinde **7.** a mări, a spori **8.** a împodobi **9.** a opune.

intensiō, -ōnis, s.f. întindere, intensitate.

intentātiō, -ōnis, s.f. apropiere, întindere.

intentātus, -a, -um, adj. neatins.

intentē, adv. 1. cu ardoare **2.** cu atenție.

intentiō, -ōnis, s.f. 1. întindere, ardoare, stăruință, tensiune **2.** sporire, intensitate **3.** atenție **4.** plan, scop, dorință, intenție **5.** acuzație, atac.

intentō, -āre, vb. 1. a întinde, a îndrepta (spre) **2.** a amenința **3.** a ataca în justiție.

intentus¹, -a, -um, I. part. perf. vb. intendo. II. adj. 1. asiduu, vehement, energic **2.** atent **3.** sever, strict.

intentus², -ūs, s.m. întindere.

inter, prep. (cu Ac.) 1. (*timp, spațiu*) între, la mijloc **2.** între, printre, reciproc **3.** în, în timpul, timp de.

interāneus, -a, -um, I. adj.
interior. **II. s.n. pl.** intestine.

interbitō, -ēre, vb. a muri.

intercalāris, -e, adj. intercalat, adăugat, repetat.

intercalātiō, -ōnis, s.f.
intercalare.

intercalō, -āre, vb. 1. a intercala. **2.** a amâna.

intercapēdō, -inis, s.f. 1.
întrerupere **2.** interval.

intercedō, -ēre, -cessī, -cessum, vb. 1. a se întâmpla, a exista **2.** (*refer. la timp*) a se scurge **3.** a se opune, a se interpune, a întrerupe **4.** a interveni (pentru cineva).

interceptiō, -ōnis, s.f.
delapidare, furt.

interceptor, -ōris, s.m.
delapidator.

interceptus, -a, -um, adj. mort prematur, suprimat.
intercessiō, -ōnis, s.f. 1. intervenție, amestec 2. drept de veto 3. garanție.
intercessor, -ōris, s.m. 1. cel ce se opune 2. mijlocitor, mediator 3. chezaș.
intercīdō, -ēre, -cidī, -cisum, vb. a rupe, a tăia, a separa.
intercīdō², -ēre, -cidī, vb. 1. a se întâmpla, a cădea între 2. a pieri 3. a uita.
intercīpiō, -ēre, -cēpī, -ceptum, vb. 1. a opri, a prinde, a intercepta 2. a sustrage 3. a surprinde.
intercīsīō, -ōnis, s.f. tăietură.
interclūdō, -ēre, -clusī, -clusum, vb. 1. a închide, a bloca, a împresura, a opri 2. a îndepărta, a separa, a lipsi de.
interclūsīō, -ōnis, s.f. 1. paranteză 2. tăiere, întrerupere.
intercolumnium, -iī, s.n. distanță dintre două coloane.
intercurrō, -ēre, -currī, -cursum, vb. 1. a alerga (într-un timp limitat) 2. a interveni, a se interpune, a se afla între 3. a parcurge.
intercursō, -āre, vb. a se afla între, a interveni.
intercusus, -ūs, s.m. interpunere, intervenție.
interdicō, -ēre, -dīxī, -dīctum, vb. 1. a interzice, a opri, a ordona 2. a acuza.
interdictiō, -ōnis, s.f. interdicție, împiedicare.
interdictum, -ī, s.n. edict, hotărâre, interdicție.
interdiu, adv. în timpul zilei.

interdum (interduō), adv. 1. din când în când, uneori 2. în acest timp, între timp.
intereā, adv. 1. în vremea aceasta, între acestea 2. uneori.
interemptor, -ōris, s.m. ucigaș.
intereō, -īre, -iī, -ītum, vb. a muri, a dispărea, (*fig.*) a fi ruinat.
interest, vb. *unipers.* e de folos, e în interesul.
interfātiō, -ōnis, s.f. întrerupere.
interfectiō, -ōnis, s.f. asasinat,ucidere.
interfector, -ōris, s.m. ucigaș.
interfector, -īcis, s.f. ucigașă.
interficiō, -ēre, -fēcī, -fectum, vb. 1. a distruge, a consuma, a spulbera 2. a ucide 3. a întrerupe.
interfiō, -fierī, vb. a fi distrus, a pieri.
interfluō, -ēre, -fluxī, -fluxum, vb. a curge prin, a despărți.
interfluus, -a, -um, adj. care curge între/prin.
interfodiō, -ēre, -fōdī, -fossum, vb. a străpunge, a pătrunde.
interfringō, -ēre, -frēgī, -frāctum, vb. a sfărâma, a rupe.
interfugiō, -ēre, vb. a pătrunde.
interfundō, -ēre, -fūdī, -fūsum, vb. a răspândi, a revărsa, a curge între.
interiaceō, -ēre, vb. a se întinde la mijloc.
intericiō, -ēre, -iēcī, -iectum, vb. a intercala, a așeza între.
interibi, adv. în acest timp.
interiectiō, -ōnis, s.f. 1. inserție, intercalare 2. interjecție 3. paranteză.

interiectus, -ūs, s.m. 1. interpunere 2. interval.
interim, adv. 1. între timp, între acestea 2. uneori, câteodată 3. deocamdată.
interimō, -ēre, -ēmī, -emptum, vb. a ucide.
interior, -ius, l. adj. 1. interior, cel dinăuntru 2. profund, ascuns, intim 3. mai apropiat. II. *s.n. pl.* interiorul, măruntaiele, intestinele.
interitiō, -ōnis, s.f. moarte, distrugere.
interitus, -ūs, s.m. ucidere, moarte, distrugere, ruină.
interiungō, -ēre, -iunxī, -iunctum, vb. 1. a uni, a înlănțui 2. a deshăma, (*fig.*) a face o pauză.
interius, adv. mai înăuntru, mai adânc.
interlābor, -lābī, -lapsus sum, vb. dep. 1. a se scurge, a aluneca, a se furișă 2. a străbate.
interlegō, -ēre, -lēgī, -lēctum, vb. a culege de ici și de colo.
interlinō, -ēre, -lēvī, -lītum, vb. 1. a freca, a unge 2. a amesteca 3. a șterge.
interlocūtiō, -ōnis, s.f. întrebare, interpelare.
interloquor, -loquī, -locūtus sum, vb. dep. a întrerupe, a tăia vorba.
interlūceō, -ēre, -luxī, vb. 1. a străluci, a scânteia intermitent 2. (*fig.*) a apărea, a se vedea 3. a se distanța.
interlūnium, -iī, s.n. lună nouă.
interluō, -ēre, vb. a spăla, a scălda (o plajă), (*despre o apă*) a curge.

intermaneō, -ēre, vb. a rămâne la mijloc.
intermediūs, -a, -um, adj. intermediar, intercalat.
intermestris, -e, adj. între două luni.
intermicō, -āre, -micuī, vb. a străluci intermitent, a licări.
interminātus, -a, -um, adj. nesfârșit, nelimitat.
interminor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a amenința 2. a interzice.
intermisceō, -ēre, -miscuī, -mixtum, vb. (cu D.) a amesteca.
intermissiō, -ōnis, s.f. întrerupere, încetare, întârziere.
intermissus, -ūs, s.m. întrerupere.
intermittō, -ēre, -mīsī, -missum, vb. 1. a întrerupe, a înceta, a lăsa un interval 2. a lăsa un interval, a distanța.
intermoriō, -mori, -mortuus sum, vb. dep. a leșina, a se stinge.
intermundia, -ōrum, s.n. pl. spațiu între lumi.
interneciō, -ōnis, s.f. masacru, exterminare.
internecīvus, -a, -um, adj. distrugător, mortal.
internecō, -āre, vb. a masacara.
internectō, -ēre, vb. a lega, a uni, a înlănțui.
interniteō, -ēre, vb. a străluci (între, printre).
internoscō, -ēre, -novi, -notum, vb. a recunoaște, a deosebi.
internuntia, -ae, s.f. mesageră.
internuntiō, -āre, vb. a parlamenta, a duce tratative.

internuntius, -a, -um, adj. (*sau s.m.*) mesager, intermediar.

internus, -a, -um, l. adj. interior, intern. **ll. s.n. pl.** intestine.

interō, -ēre, -trīvī, -tritum, vb. a sfărâma, a pisa, a mărunți, a frământa.

interpellatio -ōnis, s.f. 1. interpelare, întrerupere 2. obstacol, piedică 3. tulburare.

interpellator, -ōris, s.m. cel care întrerupe, cel care tulbură.

interpellō, -āre, vb. 1. a întrerupe (din vorbit), a interpela 2. a obiecta 3. a tulbura, a împiedica, a soma 4. a insista.

interpolatiō, -ōnis, s.f. modificare, eroare.

interpolis, -e, adj. schimbat, refăcut, întinerit.

interpolō, -āre, vb. 1. a reface, a repara, a schimba 2. a falsifica.

interpōnō, -ēre, -pōsuī, -pōsītum, vb. 1. a interpune, a intercala, a insera 2. a (se) amesteca 3. a opune, a interveni.

interpositiō, -ōnis, s.f. 1. inserare, intercalare, introducere 2. (*ret.*) paranteză.

interpositus, -ūs, s./n. intercalare.

interpres, -etis, s.m. și f. 1. interpret, comentator 2. mesager, intermediar.

interpretatiō, -ōnis, s.f. interpretare, traducere, explicare, sens, definiție.

interpretor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a interpreta, a explica, a traduce 2. a înțelege, a aprecia, a judeca.

interpretō, -ēre, -pressī, -pressum, vb. a presa, a strânge puternic.

interpunctum, -ī, s.n. pauză.

interpunctus, -a, -um, adj. întretăiat, divizat.

interpungō, -ēre, -punxī, -punctum, vb. a întretăia, a face o pauză, a pune semnele de punctuație.

interquiescō, -ēre, -quiēvī, -quiētum, vb. a se odihni între timp, a face o pauză.

interrāsilis, -e, adj. cizelat.

interregnum, -ī, s.n. interregn (n.a. - timpul dintre două consulate/domnii).

interrex, -ēgis, s.m. locțiitorul regelui/consulului.

interritus, -a, -um, adj. neînfricat.

interrogatiō, -ōnis, s.f. 1. întrebare, interogatoriu 2. silogism, raționament.

interrogō, -āre, vb. 1. a întreba, a lua interogatoriul/a cita/a urmări în justiție, a ancheta 2. a argumenta.

interrumpō, -ēre, -rūpī, -ruptum, vb. 1. a întrerupe, a tăia 2. a distanța, a întretăia.

interruptiō, -ōnis, s.f. 1. întrerupere, discontinuitate 2. reticență.

interscindō, -ēre, -scīdī, -scissum, vb. 1. a tăia în două, a rupe, a diviza 2. a întrerupe.

interscribō, -ēre, -scripsī, -scriptum, vb. a scrie între rânduri.

interserō¹, -ēre, -sēvī, -sītum, vb. a semăna printre.

interserō², -ēre, -sēruī, -sertum, vb. a amesteca.

intersistō, -ēre, -stītī, vb. a se întrerupe, a se opri la mijloc.

interspersus, -a, -um, adj. stropit ici și colo.

interspirātiō, -ōnis, s.f. respirație.

interspirō, -are, vb. a respira.

interstinctus, -a, -um, adj. nuanțat, punctat.

interstitiō, -ōnis, s.f. interval, repaus, încetare, suspendare, diferență.

intersum, -esse, -fuī, vb. 1. a fi la mijloc, a fi între 2. a se deosebi 3. a fi de față, a participa 4. a fi distant/la distanță 5. *interest (unipers.)* - este în interesul.

intertextō, -ēre, -texuī, -textum, vb. a țese, a întrețese.

intertrimentum, -ī, s.n. uzură, pierdere, pagubă.

interula, -ae, s.f. cămașă.

interutrāsque, adv. de la unul la altul.

intervallum, -ī, s.n. 1. spațiu, interval, distanță 2. răstimp 3. deosebire.

intervellō, -ēre, -vulsī, -vulsum, vb. a scoate, a smulge.

interveniō, -īre, -vēnī, -ventum, vb. 1. a se întâmpla, a interveni, a se amesteca 2. a se opune, a împiedica, a întrerupe 3. a fi la mijloc, a se interpune.

interventor, -ōris, s.m. vizitator inoportun.

interventus, -ūs, s.m. 1. sosire 2. intervenție, amestec 3. garanție.

intervertō, -ēre, -vertī, -versum, vb. 1. a deturna, (*fig.*) a schimba în rău, a altera 2. a

frauda, a înșela, a deposea 3. a risipi.

intervīsō, -ēre, -visī, -visum, vb. a vizita (rar), a cerceta.

intervolitō, -āre, vb. a zbura printre.

intervolō, -āre, vb. a zbura, a străbate zburând.

intestabilis, -e, adj. ticălos, blestemat, infam.

intestatus, -a, -um, adj. fără testament.

intestinum, -ī, s.n. intestin.

intestinus, -a, -um, adj. interior.

intexō, -ēre, -texuī, -textum, vb.

1. a împleti, a înlănțui, a amesteca 2. a introduce, a intercala, a adăuga.

intimē, adv. 1. lăuntric 2. din toată inima, prietenește 3. intim, familiar.

intimus, -a, -um, adj. 1. cel mai profund/secret/intim 2. cel mai depărtat.

intingō, -ēre, -tinxī, -tinctum, vb. 1. a muia 2. a boteza.

intolerābilis, -e, adj. insuportabil.

intolerandus, -a, -um, adj. intolerabil.

intolerans, -ntis, adj. (*cu G.*) care nu poate suporta.

intolerantia, -ae, s.f. 1. intoleranță 2. trufie, insolență.

intonō, -āre, -tonuī, -tonātum, vb. a tuna, (*fig.*) a răsună, a intona.

intonsus, -a, -um, adj. 1. netuns, imberb 2. frunzos.

intorqueō, -ēre, -torsī, -tortum, vb. 1. a suci, a răsuci, a înțoarce 2. a arunca.

intrā¹, prep. (*cu Ac.*) 1. în, în interiorul, înlăuntru 2. în timpul,

în răstimp de, în decurs de **3.**
dinceace, în partea aceasta,
(fig.) sub, mai jos, mai prejos.

intrā², *adv.* înăuntru.

intrābilis, **-e**, *adj.* accesibil.

intractābilis, **-e**, *adj.* de
neînvins, neîmblânzit.

intractatus, **-a**, **-um**, *adj.*
nedresat, neîncercat.

inrahō, **-ēre**, **-traxī**, **-trāctum**,
vb. a trage.

intremiscō, **-ēre**, **-muī**, *vb.* a
tremura.

intremō, **-ēre**, **-uī**, *vb.* **1.** a
tremura **2.** a se teme.

intrepidē, *adv.* cu curaj.

intrepidus, **-a**, **-um**, *adj.* curajos.

intribuō, **-ēre**, *vb.* a contribui.

intricō, **-āre**, *vb.* a încurca.

intrinsicus, *adv.* înăuntru.

intrīta, **-ae**, *s.f.* **1.** pământ gras ,
mortar **2.** supă.

intrītus, **-a**, **-um**, *adj.* complet,
intact.

intrīvī, *perf. vb.* intero.

intrō¹, *adv.* înăuntru.

intrō², **-āre**, *vb.* **1.** a intra **2.** a
străpunge **3.** a ataca.

intrōdūcō, **-ēre**, **-dūxī**, **-dūctum**,
vb. **1.** a introduce **2.** a pretinde,
a susține.

introductiō, **-ōnis**, *s.f.*
introducere.

introeō, **-īre**, **-īvi**, **-ītum**, *vb.* a
intra, a pătrunde.

intrōferō, **-ferre**, **-tulī**, **-lātum**,
vb. a duce, a introduce.

intrōgressus, **-a**, **-um**, *adj.* intrat,
băgat.

introitus, **-ūs**, *s.m.* **1.** intrare,
acces **2.** început, intrare în
materie.

intrōmittō, **-ēre**, **-mīsī**, **-**
missum, *vb.* **1.** a introduce, a
băga, a admite **2.** a trimite.

introrsum, *adv.* înăuntru.

intrōrumpō, **-ēre**, *vb.* a năvăli, a
se repezi în.

introspectō, **-āre**, *vb.* a privi în.

intrōspiciō, **-ēre**, **-spexī**, **-**
spectrum, *vb.* **1.** a privi în
interior, a examina **2.** a cerceta.

intrōvocō, **-āre**, *vb.* a chema
înăuntru.

intueor, **-ērī**, **-ītus sum**. *vb. dep.*
1. a privi cu atenție, a examina,
a contempla **2.** a admira **3.** a
considera.

intuītus, **-ūs**, *s.m.* privire.

intulī. *perf. vb.* infero.

intumescō, **-ēre**, **-uī**, *vb.* **1.** a se
umfla, a crește **2.** a fi orgolios **3.**
a se mânia.

intumulātus, **-a**, **-um**, *adj.*
neîngropat.

inturbātus (inturbidus), **-a**, **-um**
adj. netulburat.

intus, *adv.* **1.** acasă, înăuntru **2.**
dinăuntru.

intūtus, **-a**, **-um**, *adj.* **1.** nepăzit
2. nesigur.

inultus, **-a**, **-um**, *adj.* nepedepsit,
nerăzbunat.

inumbro, **-āre**, *vb.* a umbri.

inundātiō, **-ōnis**, *s.f.* inundație.

inundō, **-āre**, *vb.* a inunda, a
revărsa.

inungō, **-ēre**, **-iunxī**, **-iunctum**,
vb. a unge.

inurbānē, *adv.* fără eleganță.

inurbānus, **-a**, **-um**, *adj.*
grosolan, fără finețe.

inūrō, **-ēre**, **-ussī**, **-ustum**, *vb.* **1.**
a arde, a însemna cu fierul roșu
2. a încălzi.

inūsitātē, *adv.* neobișnuit.

inūsitātus, -a, -um, adj. rar, neobișnuit.

inūtilis, -e, adj. 1. inutil, zadarnic 2. incapabil, inapt 3. primejdios, dăunător.

inutilitas, -atis, s.f. inutilitate.

inūtiliter, adv. inutil, dăunător.

invādō, -ēre, -vāsī, -vāsum, vb. 1. a merge spre, a pătrunde 2. a se arunca spre, a ataca, a se năpusti asupra 3. a pune stăpânire, a lua 4. a începe, a întreprinde, a porni la.

invalentia, -ae, s.f. indispoziție.

invalescō, -ēre, -valuī, vb. a prinde putere, a se însănătoși, a crește.

invalidus, -a, -um, adj. slab, debil, bolnav.

invecīcius, -a, -um, adv. străin.

inveciō, -ōnis, s.f. 1. import, introducere 2. călătorie.

invecus, -ūs, s.m. transport.

invehō, -ēre, -vēxī, -vēctum, vb. 1. a aduce, a importa 2. (pas.) a merge, a intra 3. (pas.) a dezlănțui contra, a ataca.

inveniō, -īre, -vēnī, -ventum, vb. 1. a găsi, a afla, a descoperi, a da peste 2. a imagina, a inventa 3. a căpăta, a primi, a găsi mijlocul 4. a da, a primi 5. a pricinui, (refl.) a se potoli.

inventiō, -ōnis, s.f. invenție, descoperire.

inventor, -ōris, s.m. autor, inventator, descoperitor.

inventum, -ī, s.n. invenție, descoperire.

inventus, -ūs, s.m. invenție, procedeu.

invenustē, adv. fără finețe.

invenustus, -a, -um, adj. l. fără grație 2. nefericit.

inverēcundē, adv. fără rușine.

inverēcundus, -a, -um, adj. nerușinat.

invergō, -ēre, vb. a turna, a vărsa, a stropi cu.

inversiō, -ōnis, s.f. ironie, alegorie, inversiune.

invertō, -ēre, -vertī, -versum, vb. 1. a învârti, a întoarce, a răscoli, (fig.) a răsturna 2. a goli 3. a schimba, a tulbura, a denatura, a altera.

invesperascit, vb. unipers. se face târziu, se înserează.

investigātiō, -ōnis, s.f. investigare, cercetare.

investigātor, -ōris, s.m. cercetător, descoperitor.

investīgō, -āre, vb. 1. a cerceta 2. a descoperi.

investiō, -īre, vb. a îmbrăca, a acoperi.

inveterascō, -ēre, vb. 1. a se învechi, a îmbătrâni 2. a se întări, a se fixa, a prinde rădăcini.

inveterātiō, -ōnis, s.f. boală veche, învechire.

inveterō, -āre, vb. 1. a lăsa să se învechească, a păstra 2. a se înrădăcina 3. a crește.

invetitus, -a, -um, adj. permis.

invexī perf. vb. invehō.

invicem, adv. pe rând, reciproc, alternativ, în schimb.

invictus, -a, -um, adj. 1. neînvins, neobosit, rezistent 2. puternic 3. inevitabil.

invidentia, -ae, s.f. invidie, gelozie.

invideō, -ēre, -vidī, -vīsum, vb. 1. a invidia, a urî, a deochea 2. a nu voi, a refuza, a lipsi de, a împiedica.

invidia, -ae, s.f. 1. invidie, gelozie, ură 2. reproș, blestem 3. zgârcenie.

invidiōsē, adv. cu invidie.

invidiōsus, -a, -um, adj. 1. invidios, gelos 2. urât, detestat, odios, revoltător.

invidus, -a, -um, adj. 1. invidios, gelos 2. dușman, potrivnic, crud.

invigilō, -āre, vb. a veghea, a se îngriji de, a se ocupa de, a fi atent.

invincibiliter, vb. de neînvins.

inviolabilis, -e, adj. inviolabil, invulnerabil.

inviolātus, -a, -um, adj. 1. respectat, neatins, în siguranță 2. inviolabil.

invīsoltātus, -a, -um, adj. nevizitat, nemaivăzut, neobișnuit, invizibil.

invisō, -ēre, -vīsī, -vīsum, vb. 1. a vizita 2. a privi, a vedea, a zări.

invisus¹, -a, -um, I. part. perf. vb. invideo. II. adj. urât, nesuferit, ostil.

invisus², -a, -um, adj. nevăzut, necunoscut.

invītamentum, -ī, s.n. 1. invitație 2. atracție.

invītatiō, -ōnis, s.f. invitație, provocare.

invītātus, -ūs, s.m. invitație.

invītē, adv. fără voie, cu părere de rău.

invītō, -āre, vb. 1. a invita, a găzdui 2. a oferi, a atrage, a îndemna, a provoca.

invītus, -a, -um, adj. 1. fără voie, constrâns 2. involuntar.

invius, -a, -um, adj. inaccesibil, impracticabil.

invocātiō, -ōnis, s.f. invocație.

invocātus, -a, -um, adj. nechemat.

invocō, -āre, vb. 1. a chema, a invoca 2. a numi.

involātus, -ūs, s.m. zbor.

involitō, -āre, vb. 1. a zbura, a pluti.

involō, -āre, vb. 1. a zbura 2. a se arunca (asupra), a se rezezi (în zbor) 3. a lua, a apuca.

involucris, -e, adj. care nu poate zbura.

involucrum, -ī, s.n. vâl, înveliș, deghizare, învelitoare.

involuī (involvī), perf. vb. involvo.

involvō, -ēre, -volvī, -volūtum, vb. 1. înfășura, a acoperi, a înveli 2. rostogoli, a ruina 3. a ascunde, (*refl.*) a se refugia.

invulnerābilis, -e, adj. invulnerabil.

invulnerātus, -a, -um, adj. teafăr, fără rană.

iō, interj. exprimă bucuria, durerea.

iocātiō, -ōnis, s.f. joc, glumă.

iocor, -ārī, -ātus -sum, vb. dep. a glumi.

iocōsē, adv. glumă.

iocōsus, -a, -um, adj. glumeț, vesel.

ioculāris, -e, I. adj. glumeț. II. s.f. glume.

ioculor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a glumi.

ioculus, -ī, s.m. glumă.

iocus, -ī, s.m. 1. glumă, zeflemea bătaie de joc 2. amuzament, distracție, lucru mărunț (fără importanță).

iōta, s.n. litera greacă „iota”

ipse, -a, -um, pron. 1. însuși, chiar el (ea) 2. de la sine, sigur, în sine 3. chiar, tocmai 4. propriu.

ira, -ae, s.f. 1. mânie, dușmănie, indignare 2. insultă, (*pl.*) accese de mânie.

iracundē, adv. cu mânie.

iracundia, -ae, s.f. irascibilitate, mânie, furie.

iracundus, -a, -um, adj. furios, iritat.

irascor, irāscī, irātus sum, vb. dep. a se mânia, a se supăra.

irātus, -a, -um, adj. furios, inama indignat.

īre, inf. prez. vb. eo.

īrī, inf. pas. vb. eo.

īris, -is (-īdis), s.f. curcubeu, piatră prețioasă.

īrōnīa, -ae, s.f. ironie.

īrāsus, -a, -um, adj. neras, negeluit.

īratiōnālis, -e, adj. irațional, fără judecată.

īrauceo (īraucescō, -ēre), -ēre, -rausī, vb. a răguși.

īrreligātus, -a, -um, adj. nelegat.

īrreligiōsus, -a, -um, adj. lipsit de pietate, ateu.

īremeābilis, -e, adj. fără întoarcere.

īremediābilis, -e, adj. iremediabil, implacabil.

īreparābilis, -e, adj. ireparabil.

īrepertus, -a, -um, adj. negăsit, nedescoperit.

īrēpō, -ēre, -repsī, -reptum, vb. a se târî, a se strecura.

īreprehensus, -a, -um, adj. ireproșabil.

īrequiētus, -a, -um, adj. fără odihnă, neîncetat.

īrresectus, -a, -um, adj. netăiat.

īrresolūbilis, -e, adj. de nedezlegat, indisolubil.

īrresolūtus, -a, -um, adj. nedezlegat, nedestins.

īrrestinctus, -a, -um, adj. nestins.

īrrētiō, -īre, vb. 1. a prinde în laț, a încurca 2. a captiva, a ademeni, a seduce.

īrretortus, -a, -um, adj. neîntors din drum.

īrreverenter, adv. fără respect.

īrreverentia, -ae, s.f. lipsă de respect, nepăsare.

īrrevocābilis, -e, adj. 1. irevocabil 2. iremediabil 3. implacabil.

īrrevocātus, -a, -um, adj. nerechemat.

īrrideō, -ēre, -risī, -risum, vb. a râde, a-și bate joc.

īrridiculē, adv. fără glumă, fără haz.

īrigātiō, -ōnis, s.f. irigare.

īrigō, -āre, vb. 1. a iriga, a uda 2. (*fig.*) a scâlda, a revărsa.

īrriuguus, -a, -um, adj. 1. umed, muiat 2. care umezește.

īrrīsiō, -ōnis, s.f. ironie, batjocură.

īrrīsus, -ūs, s.m. batjocură, ironie.

īrrītābilis, -e, adj. iritabil, susceptibil, provocator.

īrrītābilitās, -ātis, s.f. iritabilitate.

īrrītāmentum, -ī, s.n. obiect iritant, (*fig.*) stimulent.

īrrītātiō, -ōnis, s.f. stimulent, ațâțare, imbold.

īrrītător, -ōris, s.m. provocator.

īrrītō, -āre, vb. 1. a stimula, a provoca 2. a supăra.

īrritus, -a, -um, adj. 1. (*jur.*) anulat, nul, neratificat 2.

neputincios, fără efect, zadarnic.

irrōborascō, -ēre, -roborāvī, vb. a se înrădăcina, a prinde puteri.

irrogātiō, -ōnis, s.f. amendă, condamnare, pedepsire, impunere.

irrogō, -āre, vb. 1. a supune la, a pronunța o sentință, a impune 2. a trezi, a provoca.

irrōrō, -āre, vb. a acoperi cu rouă, a înmuia, a stropi.

irrubescō, -ēre, -rubuī, vb. a se înroși.

irructō, -āre, vb. a răgâi.

irrūgō, -āre, vb. a acoperi cu riduri, (*fig.*) a încreți.

irrupō, -ēre, -rūpī, -ruptum, vb. 1. a intra, a pătrunde (cu forța) 2. a cotropi, a invada 3. a se grăbi, a se precipita, a se arunca asupra.

irruō, -ēre, -ī, vb. a năvăli, a se arunca asupra, a cotropi, a invada, a ataca.

irruptiō, -ōnis, s.f. atac, năvală.

irruptus, -a, -um, adj. nerupt, nedesfăcut, indisolubil.

is1, ea, id, pron. acesta, aceasta/el, ea 2. așa, astfel.

īs2, ind. prez. pers. a II-a sg. v. eo.

īsagōgicus, -a, -um, adj. elementar, introductiv.

īschias, -ādis, s.f. sciatică.

īsicium, -iī, s.n. cânat.

istāc, adv. pe acolo.

istactenus, adv. până la acest punct.

iste, ista, istud, pron. 1. acesta, aceasta, ăsta, asta 2. astfel de, asemenea.

isthmia, -ōrum, s.n. pl. jocuri istmice.

istic¹, istaec, istoc, pron. v. iste.

istic², adv. aici, acolo.

istinc, adv. de aici, de acolo.

istō, adv. acolo, în acel loc.

istūc, adv. acolo, într-acolo.

ita, adv. 1. așa, astfel 2. atât de, până în acest grad.

itaque, I. conj. așadar, prin urmare. II. *adv.* și astfel.

item, adv. de asemenea, tot așa.

iter, itinēris, s.n. 1. drum, călătorie, mers 2. metodă, mijloc, procedeu.

iterātiō, -ōnis, s.f. reluare, repetiție.

iterō, -āre, vb. 1. a repeta, a relua.

iterum, adv. 1. din nou, a doua oară 2. pe de altă parte.

itidem, adv. tot astfel, de asemenea.

itiō, -ōnis, s.f. mers, venire, plecare.

itō, -āre, vb. a frecventa, a merge des.

itūrus, -a, -um, part. viit. vb. eo.

itus, -ūs, s.m. plecare, mers.

iuba, -ae, s.f. 1. coamă, moț, creastă 2. coroană (de arbore), coadă de cometă.

iubar, -āris, s.n. 1. luceafar, stea, astru 2. lumină, strălucire.

iubeō, -ēre, iussī, iussum, vb. 1. a comanda, a ordona, a porunci 2. a decide, a hotărî, a impune 3. a numi (în funcție), a formula, a sancționa 4. a îndemna, a recomanda, (*ca urare*) a dori, a sftui, a invita să.

iūcundē, adv. plăcut, cu amabilitate, în mod fericit.

iūcunditās, -ātis, s.f. plăcere, veselie, fericire, mulțumire, amabilitate, farmec.

iūcundus, -a, -um, adj. 1. agreabil, vesel, plăcut, (*fig.*) dulce 2. fericit 3. amabil, îndatoritor.

iūdex, -icis, s.m. 1. judecător, arbitru 2. consul 3. cenzor, critic.

iūdicātiō, -ōnis, s.f. judecare, deliberare, părere.

iūdiātō, adv. cu judecată.

iūdicātum, -ī, s.n. 1. judecată, părere 2. hotărâre.

iūdicātus, -ūs, s.m. funcția de judecător.

iūdicīālis, -e, adj. judiciar.

iūdicīārius, -a, -um, adj. privitor la judecată, judiciar.

iudicium, -iī, s.n. 1. proces, judecată 2. (*fig.*) convingere, judecată, opinie, părere 3. tribunal 4. discernământ, gust sagacitate.

iūdicō, -āre, vb. 1. a intenta un proces 2. a judeca, a hotărî în instanță 3. a da o sentință, a da pedeapsă, a condamna 4. a judeca, a chibzui, a socoti, a considera, a aprecia 5. a hotărî, a decide.

iugālis, -e, adj. 1. de jug 2. de înhamat 3. nupțial, conjugal.

iugātiō, -ōnis, s.f. legarea viței de vie.

iūgerum, -ī, s.n. iugăr (*măsură agrară de 2.5. aciri/1./4. hectar*).

iūgis, -e, adj. perpetuu, care curge mereu.

iūglans, -dis, s.f. nucă, nuc.

iugō, -āre, vb. a căsători, a uni.

iugōsus, -a, -um, adj. muntos.

iugulō, -āre, vb. 1. a tăia gâtul, a ucide, a distruge 2. a persecuta, a chinui.

iugulum, -ī, s.n. gât, gâtlej, claviculă, grumaz.

iugum, -ī, s.n. 1. jug, pereche de animale înjugate 2. lanț de munți, creastă de munte 3. legătură, unire 4. (*fig.*) sclavie, servitute 5. balanță 6. banca vâslașilor.

iūlus, -ī, s.m. mugure, boboc.

iumentum, -ī, s.n. animal de povară, vită.

iunceus (iuncīnus), -a, -um, adj. de trestie.

iunctiō, -ōnis, s.f. unire, legătură.

iunctūra, -ae, s.f. 1. legare, unire, articulație 2. alianță, înrudire 3. înhămare.

iunctus, -ūs, s.m. legare, unire.

iuncus, -ī, s.m. trestie, vargă.

iungō, -ēre, iunxī, iunctum, vb. 1. a lega, a uni, a apropia 2. a înhăma 3. a uni prin căsătorie 4. a face să urmeze.

iūnior, comp. lui iuvenis.

iūniperus, -ī, s.f. ienupăr.

iūrandum, -ī, s.n. v. iusiurandum.

iūrē, adv. pe drept.

iurgiōsus, -a, -um, adj. certăreț.

iurgium, -iī, s.n. 1. ceartă, altercație 2. proces, contestație, (*fig.*) discuție, dezbateri.

iurgō, -āre, vb. a (se) certa, a fi în proces, a fi în dispută, a discuta.

iūridicīālis, -e, adj. de drept, privitor la justiție.

iūridicus, -a, -um, adj. juridic.

iūrisconsultus, -ī, s.m. jurisconsult.

iurisdicțiō, -ōnis, s.f. judecată, împărțirea dreptății, autoritate, competență.

iūrisperitus, -ī, *s.m.* jurisconsult.
iūrō, -āre, *vb.* 1. a jura, a se lega prin jurământ, a depune jurământ 2. a promite, a garanta 3. a complota.
iūror, -ārī, -ātus sum, *vb. dep.* a depune jurământ.
iūs¹, **iūris**, *s.n.* 1. drept, lege, dreptate 2. justiție, tribunal 3. stare, condiție 4. putere, autoritate.
iūs², **iūris**, *s.n.* zeamă, sos.
iusiurandum, -ī, *s.n.* jurământ.
iussum, -ī, *s.n.* 1. ordin, autoritate 2. lege, decret.
iussus, -ūs, *s.m.* ordin, autoritate.
iusta, -ōrum, *s.n. pl.* drept, datorie, obligație.
iustē, *adv.* pe drept.
iustitia, -ae, *s.f.* 1. justiție, dreptate, drept, lege 2. bunătate, cinste.
iustitium, -iī, *s.n.* 1. vacanță a tribunalelor 2. repaus, odihnă 3. doliu public.
iustum, -ī, *s.n.* ceea ce e drept.
iustus, -a, -um, *adj.* 1. drept, echitabil 2. legal, legitim 3. bun, blând, plăcut 4. potrivit, întemeiat, exact, suficient 5. regulat, normal, cuvenit.
iūtūrus, -a, -um, *part. viit. vb.* iuvo.
iūtus, -a, -um, *part. perf. vb.* iuvo.

iuvenalis, -e, *adj.* juvenil, tineresc.
iuvenca, -ae, *s.f.* 1. juncă, vițică 2. fată tânără.
iuventus¹, -a, -um, *adj. (despre ani male)* tânăr.
iuventus², -ī, *s.m.* 1. tăuraș 2. bărbat tânăr.
iuvenescō, -ēre, -venūi, *vb.* 1. a crește, a ajunge în puterea vârstei 2. a reîntineri.
iuvenilis, -e, *adj.* tineresc.
iuvenilītās, -ātis, *s.f.* tinerețe.
iuvenilītēr, *adv.* tinerește.
iuvenis, -e, *adj.* tânăr.
iuvenor, -ārī, *vb. dep.* a face pe tânărul.
iuventa, -ae, *s.f.* 1. tinerețe 2. cea dintâi barbă 3. tineret.
iuventās, -ātis/ **iuventus**, -ūtis, *s.f.* tinerețe, tineret.
iuvō, -āre, **iūvī**, **iūtum**, *vb.* 1. a ajuta, a servi, a fi de folos 2. a mângâia, a ușura, a alina 3. a bucura, a face plăcere, a fi agreabil.
iuxtā, *l. adv.* 1. lângă, alături 2. la fel, deopotrivă 3. imediat după. **II. prep. (cu Ac.)** 1. lângă, aproape 2. imediat după 3. printre, cu, în mijlocul 4. conform, potrivit cu, deopotrivă.
iuxtim, *l. adv.* aproape, în mod egal. **II. prep. (cu Ac.)** lângă, alături.

K

kalātor, v. calator.

kadamiṭās, v. calamīṭas.

kalendae, -ārum, *s.f.* calende
(prima zi a lunii la romani).

calendarium, -iī, *s.n.* **1.** calendar
2. registru de conturi.

kalō, -āre, *vb.* a chema, a
invoca.

kaput, v. caput.

kārus, v. carus.

koppa, v coppa.

L

labascō, -ěre, vb. a șovăi, a sta să cadă, a se clătina.

labea, -ae, s.f. buză.

labefaciō, -ěre, -fēcī, -fāctum, vb. a răsturna, a zgudui, a distruge.

labefactō, -āre, vb. a distruge, a răsturna, a zdruncina, a clătina.

labellum, -ī, s.n. 1. buză mică 2. vas mic, lighean mic 3. cupă pentru libații.

labeō, -ōnis, s.m. buzat.

lābēs, -is, s.f. 1. ruină, boală, prăvălire 2. (fig.) dezonoare 3. dezastru, nenorocire.

lābidus, -a, -um, adj. alunecos.

labium, -īī, s.n. buză.

labō, -āre, vb. a se clătina, a șovăi, a slăbi.

lābor¹, lābī, lapsus sum, vb. dep. 1. a cădea, a aluneca 2. a curge, a se scurge, a fugi 3. a se înșela, a pierde 4. a se

apleca 5. a pieri, a dispărea, a decădea.

labor², -ōris, s.m. 1. muncă, efort 2. faptă, lucrare, realizare 3. grijă, durere, suferință, nenorocire.

labōrifer, -era, -erum, adj. care muncește.

labōriōsē, adv. cu trudă, cu greutate, cu zel.

labōriōsus, -a, -um, adj. 1. greu, obositor, stăruitor 2. muncitor, activ 3. chinuitor.

labōrō, -āre, vb. 1. a lucra, a executa, a se strădui 2. a se preocupa de, a se neliniști 3. a suferi, a fi bolnav, a fi obosit, a se chinui.

labrum¹, -ī, s.n. 1. buză 2. (fig.) margine, circumferință, mal.

labrum², -ī, s.n. vas mare, lighean.

lābrusca, -ae, s.f. lăuruscă (n.a. - viță sălbatică).

labyrinthus, -ī, *s.m.* labirint.
lāc, **lactis**, *s.n.* 1. lapte 2. suc (lăptos) al plantelor.
lacer, -era, -erum, *adj.* 1. zdrobit, rupt, mutilat, zdrențuit 2. care sfășie.
lacerātiō, -ōnis, *s.f.* rupere, smulgere, sfășiere.
lacerna, -a.e, *s.f.* haină de ploaie (cu glugă), pelerină scurtă.
lacerō, -āre, *vb.* 1. a sfășia, a rupe bucăți, a mutila 2. (*fig.*) a defaima, a blama, a bârbi 3. a face să sufere, a distruge, a ruina.
lacerta, -ae, *s.f.* șopârlă.
lacertosus, -a, -um, *adj.* viguros, musculos.
lacertus¹, -ī, *s.m.* 1. mușchii părții de sus a brațului, braț 2. forță, vigoare.
lacertus², -ī, *s.m.* 1. șopârlă 2. pește de mare.
laccessō, -ēre, -ivī (-ii), -itum, *vb.* 1. a hărțui, a provoca, a ataca 2. (*fig.*) a atâta 3. a isca.
lacinia, -ae, *s.f.* 1. parte, bucată, fâșie, șuviță 2. poalele hainei.
lacrima, -ae, *s.f.* lacrimă.
lacrimābilis, -e, *adj.* scâldat în lacrimi, demn de plâns.
lacrimatīō, -ōnis, *s.f.* lacrimare.
lacrimō, -āre, *vb.* 1. a plânge, a lacrima 2. a picura.
lacrimōsē, *adv.* plângând.
lacrimōsus, -a, -um, *adj.* înlăcrimat, jalnic, trist, care te face să plângi.
lacrimula, -ae, *s.f.* lăcrămioară (*dim.* de la lacrima).
lactāns, -ntis, *adj.* 1. care dă lapte 2. care sugă.
lactārius, -a, -um, *adj.* cu/de lapte, care alăptează.

lactātiō, -ōnis, *s.f.* alăptare.
lactens, -ntis, *l. adj.* 1. care sugă 2. fraged, delicat. *II. s.n.* produse lactate.
lactēō, -ēre, *vb.* 1. a sugă, a fi sugar 2. a avea lapte/suc.
lacteus, -a, -um, *adj.* 1. de lapte 2. alb, dulce, lăptos 3. care sugă 4. plăcut.
lactitō, -āre, *vb.* a alăpta.
lactō, -āre, *vb.* a alăpta, a sugă.
lactūca, -ae, *s.f.* lăptucă.
lacūna, -ae, *s.f.* 1. șanț, groapă, băltoacă 2. (*fig.*) lipsă, lacună, gol, pierdere.
lacūnar, -āris, *s.n.* tavan.
lacūnōsus, -a, -um, *adj.* cu goluri, cu neregularități.
lacus, -ūs, *s.m.* 1. lac, bazin, fântână 2. hârdău, butie.
laedō, -ēre, **laesī**, **laesum**, *vb.* 1. a izbi, a strivi 2. a răni, a supăra, a incomoda 3. (*fig.*) a jigni.
laesiō, -ōnis, *s.f.* 1. rană, ofensă 2. mărturie acuzatoare.
laetābilis, -e, *adj.* îmbucurător, vesel, plăcut.
laetē, *adv.* 1. cu bucurie, voios 2. abundent, bogat.
laetificō, -āre, *vb.* 1. a bucura, a înveseli 2. a face roditor, a fertiliza.
laetificus, -a, -um, *adj.* care aduce bucurie.
laetitia, -ae, *s.f.* 1. bucurie, farmec, frumusețe, podoabă 2. fertilitate, abundență.
laetor, -ārī, -ātus sum, *vb. dep.* a se bucura, a-i plăcea.
laetus, -a, -um, *adj.* 1. bucuros, vesel, mulțumit 2. binevoitor, favorabil 3. drag, agreabil, frumos, plăcut 4. fericit, bogat,

fertil, mănos, gras **5.** (*stil.*) împodobiť.

laevē, *adv.* cu stângăcie.

laevorsum, *adv.* la stânga.

laevus, **-a**, **-um**, *I. adj.* **1.** stâng, din stânga **2.** (*fig.*) prost, nepriceput, stângaci **3.** nefast, nenorocit, potrivnic, dușmănos **4.** (*augural*) de bun augur, favorabil. **II. s.f.** mâna stângă.

lallō, **-ăre**, *vb.* a cânta de leagăn.

lāma, **-ae**, *s.f.* băltoacă, mocirlă.

lambō, **-ēre**, **-ī**, **-itum**, *vb.* **1.** a linge **2.** (*fig.*) a atinge.

lamenta, **-ōrum**, *s.n. pl.* gemete, plânsete.

lāmentābilis, **-e**, *adj.* jalnic, de plâns.

lāmentātiō, **-ōnis**, *s.f.* plânset, geamăt.

lamentor, **-ārī**, **-ātus sum**, *vb.* *dep.* a plânge, a jeli.

lamia, **-ae**, *s.f.* vrăjitoare, strigoaică, duh rău.

lāmina, **-ae**, *s.f.* foaie de tablă, lamă, placă, tablă, (*fig.*) ban.

lampas, **-adis**, *s.f.* **1.** făclie, torță **2.** (*fig.*) rază, lumină, strălucire. zi **3.** candelabru.

lāna, **-ae**, *s.f.* **1.** lână, prelucrarea lânii **2.** puf, bumbac.

lanarius, **-a**, **-um**, *adj.* de lână, lănos.

lānātus, **-a**, **-um**, *I. adj.* cu lână, cu puf. **II. s.f.** oaie.

lancea, **-ae**, *s.f.* sulită, lance.

lāneus, **-a**, **-um**, *adj.* **1.** de lână **2.** pufos, păros **3.** moale, delicat, fraged.

languefaciō, **-ēre**, **-fēcī**, **-fāctum**, *vb.* a moleși, a îmblânzi.

langueō, **-ēre**, **-ī**, *vb.* a fi slăbit/moleșit, a lăncezi.

languidē, *adv.* moale, slab, fără energie.

languidulus, **-a**, **-um**, *adj.* slab, moleșit, moale.

languidus, **-a**, **-um**, *adj.* **1.** bolnav, slab **2.** obosit, lănced **3.** fără energie.

languor, **-ōris**, *s.m.* **1.** boală, slăbiciune, moleșeală, oboseală **2.** lene, amorțire.

laniatīō, **-ōnis**, *s.f.* rupere, sfărtecăre.

laniātus, **-ūs**, *s.m.* sfâșiere.

laniēna, **-ae**, *s.f.* măcelărie, măcelărire.

lanificus, **-a**, **-um**, *adj.* care toarce.

lāniger, **-era**, **-erum**, *I. adj.* cu lână. **II. s.m.** berbec, (*s.f.*) oaie.

laniō, **-ăre**, *vb.* a sfâșia, a rupe, (*fig.*) a critica.

laniō, **-ōnis**, *s.m.* măcelar, călău.

lanista, **-ae**, *s.m.* stăpân de gladiatori, instigator.

lānitium, **-iī**, *s.n.* lână.

lanosus, **-a**, **-um**, *adj.* lănos.

lānūgō, **-inis**, *s.f.* păr, tuleie, puf, bumbac.

lanx, **lancis**, *s.f.* **1.** tavă, taler, farfurie **2.** balanță.

lapidica, **-ae**, *s.m.* pietrar.

lapicidīnae, **-ārum**, *s.f. pl.* carieră de piatră.

lapidārius, **-iī**, *I. adj.* de piatră. **II. s.m.** pietrar.

lapidat, **-ăre**, *vb. unipers.* plouă cu pietre.

lapidātiō, **-ōnis**, *s.f.* bătaie cu pietre.

lapidātor, **-ōris**, *s.m.* cel care aruncă cu pietre.

lapideus, **-a**, **-um**, *adj.* de piatră.

lapidō, **-ăre**, *vb.* a bate cu pietre, a înmormânta.

lapidōsus, -a, -um, adj. pietros, cu pietre, tare.

lapillus, -ī, s.m. 1. pietricică 2. piatră prețioasă 3. calcul renal.

lapis, -idis, s.m. 1. piatră, (fig.) 2. piatră de hotar, semn, graniță 3. marmură, piatră funerară 4. piatră prețioasă, perlă.

lappa, -ae, s.f. brusture.

lapsiō, -ōnis, s.f. cădere.

lapsō, -āre, vb. a aluneca, a se clătina, a cădea.

lapsus, -ūs, s.m. 1. alunecare, curgere, zbor 2. cădere 3. greșeală, înșelare, păcat.

laqueō, -āre, vb. a lega, a înlănțui.

laqueus, -ī, s.m. 1. laț, nod, capcană, cursă 2. (ret.) subtilitate, argumentație.

lardum, -ī, s.n. slănină.

largē, adv. din belșug, cu prisosință, generos.

largiloquus, -a, -um, adj. palavragiu.

largior, -irī, -ītus sum, vb. dep. 1. a face daruri, a risipi 2. a acorda, a oferi.

largitās, -ātis, s.f. generozitate, dărnicie, risipă.

largiter, adv. cu dărnicie, mult.

largitiō, -ōnis, s.f. 1. dărnicie, dar îmbelșugat 2. împărțire 3. corupere prin daruri.

largitor, -ōris, s.m. donator, corupător, mituitor.

largus, -a, -um, adj. 1. bogat, abundent 2. generos, darnic.

larifuga, -ae, s.m. vagabond.

larix, -icis, s.f. molid.

larva, -ae, s.f. 1. fantomă 2. mască, marionetă.

larvālis, -e, adj. înfiorător, fantomatic.

larvō, -āre, vb. 1. a înspăimânta 2. a vrăji.

lasanum, -ī, s.n. oală (de noapte).

lascivē, adv. fără reținere.

lascīvia, -ae, s.f. 1. joc, glumă, zburdare 2. desfrâu, necumpătare 3. stil afectat.

lascīviō, -īre, vb. 1. a zburda, a se juca, a trăi dezordonat 2. (stil.) a fi prea afectat.

lascivus, -a, -um, adj. 1. hazliu, vesel, zburdalnic 2. dezordonat, nerușinat, desfrânat, (stil.) încărcat.

lāserpicium, -iī, s.n. plantă cu suc aromatic.

lassescō, -ēre, vb. a obosi.

lassitudō, -inis, s.f. oboseală.

lassō, -āre, vb. a obosi.

lassus, -a, -um, adj. obosit.

lastaurus, -ī, s.m. desfrânat.

lātē, adv. 1. în lung, în larg, până departe 2. abundent, din plin, pe larg.

latēbra, -ae, s.f. 1. vizuină, refugiu, ascunziș, (fig.) taină, întunecime 2. pretext, scuză.

latēbrōsus, -a, -um, adj. 1. cu ascunzători, ascuns, secret 2. (fig.) obscur.

latens, -ntis, I. part. prez. vb.

lateo. II. adj. misterios, secret, complicat.

latentēr, adv. în secret.

lateō, -ēre, -uī, vb. 1. a se ascunde 2. a trăi retras 3. a rămâne necunoscut.

later, -eris, s.m. cărămidă.

laterārius, -a, -um, I. adj. de cărămidă. II. s.f. fabrică de cărămidă.

laterna, -ae, s.f. lampă.

latex, -icis, s.m. lichid.

latibulum, -ī, *s.n.* vizuină, ascunzătoare, (*fig.*) adăpost.

laticlāvius, -a, -um, *I. adj.* împodobit cu purpură. *II. s.m.* senator.

laticlavus, -ī, *s.m.* bandă/ dungă de purpură.

latifundium, -iī, *s.n.* proprietate, moșie întinsă.

Latīnē, *adv.* latinește.

Latīnitas, -ātis, *s.f.* 1. latinitate 2. (*jur.*) drepturile cetățenilor din Latium.

lātiō, -ōnis, *s.f.* propunere, prezentare.

latitō, -āre, *vb.* 1. a se ascunde 2. (*jur.*) a nu apărea în instanță.

lātītūdō, -inis, *s.f.* 1. lățime, 2. întindere 3. bogăție a stilului.

lātomiae, -ārum, *s.f. pl.* cariere (*folosite ca închisori*).

lātrātor, -ōris, *s.m.* cel care latră/țipă întruna.

lātrātus, -ūs, *s.m.* lătrat.

lātrīna, -ae, *s.f.* 1. latrină 2. baie.

lātrīnum, -ī, *s.n.* baie.

lātrō1, -āre, *vb.* 1. a lătra, (*fig.*) a striga, a zbiera 2. a ataca.

lātrō2, -ōnis, *s.m.* 1. funcționar, lefegiu, slujitor, mercenar 2. hoț, escroc, bandit, pirat 3. vânător.

latrōcinālis, -e, *adj.* tâlhăresc.

latrōcinātiō, -ōnis, *adj.* tâlhărie.

latrōcinium, -iī, *s.n.* 1. hoție, tâlhărie, atac armat, piraterie, bandă de tâlhari 2. serviciu militar 3. nedreptate, violență, înșelăciune.

latrocinor, -ārī, -ātus sum, *vb.* *dep.* 1. a fura, a tâlhări 2. a sluji ca mercenar 3. (*referitor la animale*) a vâna.

latrunculus, -ī, *s.m.* hoț, soldat mercenar.

lātus¹, -a, -um, *part. perf. vb.* fero.

lātus², -a, -um, *I. adj.* 1. lat, larg, vast, mare 2. (*stil.*) bogat, amplu 3. mândru, trufaș. *II. s.n.* lățime.

latus³, -eris, *s.n.* 1. șold, coastă, coapsă 2. plămâni, piept, rinichi 3. respirație, voce, suflu 4. margine, latură, parte, flank, aripă a unei armate 5. unghi 6. rudă, prieten, anturaj.

latusculum, -ī, *s.n.* latură, fațetă.

laudābilis, -e, *adj.* renumit, lăudabil, stimat.

laudātē, *adv.* în chip onorabil.

laudātiō, -ōnis, *s.f.* 1. elogiu, laudă, panegiric 2. (*jur.*) mărturie în favoarea cuiva.

laudatīvus, -a, -um, *adj. (ret.)* elogios.

laudātor, -ōris, *s.m.* 1. lăudător, panegirist, elogiator 2. (*jur.*) martorul apărării.

laudātrix, -īcis, *s.f.* elogiatoare.

laudō, -āre, *vb.* 1. a lăuda, a celebra 2. a elogia o persoană defunctă 3. (*jur.*) a depune mărturie în favoarea cuiva 4. a numi.

laurea, -ae, *s.f.* 1. laur, foaie de dafin, cunună de laur 2. glorie, victorie.

laureātus, -a, -um, *adj.* împodobit cu lauri.

laurifer (lauriger), -era, -erum, *adj.* 1. care produce lauri 2. încununat cu lauri.

laurus, -ī (-ūs), *s.m.* 1. laur, dafin 2. victorie, triumf.

laūs, **laudis**, *s.f.* 1. laudă, elogiu 2. glorie, renume, stimă, merit 3. valoare, calitate.

lautē, *adv.* 1. măreț, somptuos 2. cu eleganță 3. minunat, foarte bine.

lautia, **-ōrum**, *s.n. pl.* ospitalitate.

lautitia, **-ae**, *s.f.* bogăție, lux, fast, belșug, eleganță.

lautus, **-a**, **-um**, *l. part. perf. vb. lavo*² **II. adj.** 1. plăcut 2. măreț, somptuos 3. elegant, nobil, delicat.

lavābrum, **-ī**, *s.n.* cadă de baie.

lavātiō, **-ōnis**, *s.f.* 1. spălare 2. baie, îmbăiere.

lavō¹, **-āre**, **lāvi**, **lavātum**, *vb.* 1. a (se) spăla, a se îmbăia 2. a uda, a spăla.

lavō², **-ēre**, **lāvī**, **lautum** (**lōtum**), *vb.* 1. a spăla, a curăța 2. a uda.

laxamentum, **-ī**, *s.n.* 1. întindere, spațiu, lărgime 2. repaus, răgaz, destindere.

laxē, *adv.* 1. larg, amplu 2. liber, nesilit, neconstrâns.

laxitās, **-ātis**, *s.f.* 1. întindere, spațiu, lărgime 2. (*fig.*) îndulcire, destindere.

laxō, **-āre**, *vb.* 1. a mări, a lărgi, a dezvolta 2. (*fig.*) a ușura, a scădea 3. a desface.

laxus, **-a**, **-um**, *adj.* 1. larg, spațios, deschis 2. desfăcut, destins, slobod, relaxat.

lea, **-ae**, *s.f.* leoaică.

leaena, **-ae**, *s.f.* leoaică.

lectē, *adv.* pe alese.

lectica, **-ae**, *s.f.* lectică, litieră.

lecticārius, **-īī**, *s.m.* purtător de lectică.

lecticula, **-ae**, *s.f.* 1. pat, lectică 2. cuib 3. nășălie.

lectiō, **-ōnis**, *s.f.* 1. alegere, triere, epurare, numire 2. lectură.

lectisternium, **-īī**, *s.n.* sacrificiu oferit zeilor.

lectitō, **-āre**, *vb.* a citi de multe ori, a culege adesea, a studia.

lectiuncula, **-ae**, *s.f.* mică lecție.

lector, **-ōris**, *s.m.* cititor.

lectus¹, **-a**, **-um**, *l. part. perf. vb. lego² **II. adj.** ales, distins.*

lectus², **-ī**, *s.m.* 1. pat 2. catafalc.

lēgalis, **-e**, *adj.* referitor la legi.

lēgātiō, **-ōnis**, *s.f.* 1. ambasadă, delegație, solie 2. funcția de legat (loțiitor de comandant).

lēgātum, **-ī**, *s.n.* donație prin testament.

legatus¹, **-a**, **-um**, *part. perf. vb. lego¹.*

legatus², **-ī**, *s.m.* 1. sol, ambasador, trimis 2. loțiitor de comandant.

lēgifer, **-era**, **-erum**, *l. adj.* care stabilește legi. **II. s.m.** legislator.

legiō, **-ōnis**, *s.f.* 1. legiune (*corp de armată între 4 200 și 6 000 de soldați, grupați în 10 cohorte*) 2. armată, trupe.

legionārius, **-a**, **-um**, *l. adj.* de legiune. **II. s.m. pl.** soldați ai unei legiuni, legionari.

legislātor, **-ōris**, *s.m.* legislator.

legitimē, *adv.* 1. legitim, legal 2. convenabil, cum trebuie.

legitimus, **-a**, **-um**, *adj.* 1. legal, legitim 2. regulat, normal, permis, potrivit.

legiuncūla, **-ae**, *s.f.* legiune incompletă.

lēgō¹, **-āre**, *vb.* 1. a încredința, a însărcina cu 2. a numi loțiitor, a delega, a trimite în misiune 3. a lăsa prin testament.

legō², **-ēre**, **lēgī**, **lēctum**, *vb.* 1. a aduna, a culege, a lua 2. a fura cu ochii 3. a citi, a explica.

legūmen, -inis, s.n. legumă.
lembus, -ī, s.m. luntre.
lemma, -atis, s.n. subiect, temă, titlu.
lemniscătuș, -a, -um, adj. împodobit cu panglici.
lemniscus, -ī, s.m. cordeluță, panglică.
lemures, -um, s.m. pl. fantome, strigoi.
lēna, -ae, s.f. 1. intermediară **2.** codoașă.
lēnē, adv. cu blândețe, lin.
lēmimēn, -īnis, s.n. mângâiere.
lēmimentum, -ī, s.n. ușurare, consolare, mângâiere.
lēniō, -īre, vb. a îmblânzi, a liniști, a calma.
lenis, -e, adj. 1. moale, dulce, neted **2.** ușor, lin **3.** plăcut **4.** temperat, indulgent, blând.
lenitas, -ātis, s.f. 1. moliciune, dulceată **2.** bunăvoință, blândețe.
lēniter, adv. 1. ușor, dulce, lin **2.** cu blândețe.
lēnitūdō, -inis, s.f. blândețe, bunătate.
lēnō, -ōnis, s.m. vânzător de slave, mijlocitor, proxenet.
lenocinium, -iī, s.n. 1. negoț cu slave **2.** farmec, atracție, cochetărie **3. (stil.)** podoabă căutată.
lēnōcinor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a ajuta, a favoriza, a spori **2.** a linguși, a flata, a dezmierda.
lens, -ntis, s.f. linte.
lentē, adv. 1. lent, moale, încet **2.** calm, nepăsător.
lentescō, -ēre, vb. 1. a se muia **2. (fig.)** a se domoli.

lentiscīnus, -a, -um, adj. de fistic.
lentiscum, -i (lentiscus, -ī, s.f.), s.n. fistic.
lentitia, -ae, s.f. flexibilitate.
lentitudō, -inis, s.f. insensibilitate, apatie, lăncezeală, încetineală, moliciune, *(stil.)* sobrietate.
lentō, -āre, vb. 1. a încovoia, a îndoi **2.** a prelungi **3.** a potoli.
lentor, -ōris, s.m. 1. suplețe, flexibilitate **2.** vâscozitate.
lentus, -a, -um, adj. 1. flexibil, suplu, maleabil **2.** vâscos **3.** amorțit, liniștit, încet, rece, nepăsător **4.** durabil, prelungit **5.** domol.
lēnunculus, -ī, s.m. bărcuță.
leō, -ōnis, s.m. 1. leu **2. (fig.)** om curajos.
leonīnus, -a, -um, adj. de leu.
lepide, adv. 1. cu eleganță, cu grație **2.** vesel, plăcut, spiritual **3.** de minune, bine, perfect, foarte bine, precis.
lepidus, -a, -um, adj. 1. plăcut, elegant, grațios, delicat **2.** ingenios, spiritual.
lepor, -ōris, s.m. 1. farmec, grație, eleganță, frumusețe **2.** vioiciune, spirit.
leporīnus, -a, -um, adj. de iepure.
lepōs, s.m. v. lepor.
lepra, -ae, s.f. lepră.
lepus, -ōris, s.m. iepure.
lepusculus, -ī, s.m. iepuraș.
lessus, -i (-ūs), s.m. bocet.
letalē, adv. mortal.
lētālis, -e, adj. ucigător, mortal.
lēthargicus, -a, -um, adj. letargic.
lēthargus, -ī, s.m. letargie.

lêtifer, -era, -erum, adj. mortal, aducător de moarte.

lêtō, -āre, vb. a omori.

lêtum, -ī, s.n. 1. moarte 2. pustiire, ruinare, ruină.

leucophaeus, -a, -um, adj. cenușiu, gri.

levamentum, -i, s.n. ușurare.

levātiō, -ōnis, s.f. ridicare, (*fig.*) consolare.

levātor, -ōris, s.m. hoț, pungaș.

leviculus, -a, -um, adj. fără importanță, neînsemnat.

levidensis, -e, adj. ușor, neînsemnat.

levifidus, -a, -um, adj. înșelător, perfid.

levigō¹, -āre, vb. a lustrui, a netezi, a mărunți.

lêvigō², -āre, vb. a ușura.

levipēs, -edis, s.m. și f. iute de picior.

levir, -virī, s.m. cumnat.

levis¹, -e, adj. 1. ușor, lipsit de greutate 2. (*fig.*) iute, sprinten 3. fără valoare, slab, modest 4. inconsecvent, șovăielnic, nesigur 5. frivol, ușuratic.

lêvis², -e, adj. 1. lustruit, neted, stralucitor 2. chel, epilat 3. efeminat.

levitās¹, -ātis, s.f. 1. ușurință, lipsă de greutate 2. agilitate 3. inconstanță, frivolitate 4. (*pl.*) capriciu.

lêvitās¹, -ātis, s.f. luciu, lustru, netezime.

leviter, adv. cu ușurință, puțin, slab, ușor.

levo¹, -āre, vb. 1. a ridica, a înălța 2. a lua 3. a descărca, a elibera 4. a potoli, a ușura, a odihni, a înviora, a vindeca 5. a scădea, a micșora, a slăbi.

lêvo², -āre, vb. 1. a nivela, a netezi, a lustrui, a șlefui 2. a epila.

lex, lēgis, s.f. 1. lege 2. condiție, contract, clauză 3. normă, regulă 4. aranjare, ordine.

lexis, -eos, s.f. expresie, cuvânt.

libamen, -inis, s.n. ofrandă, libație.

libamentum, -ī, s.n. 1. ofrandă 2. mostră, probă.

libārius, -iī, s.m. plăcintar.

libātiō, -ōnis, s.f. ofrandă, libație.

libella, -ae, s.f. 1. monedă de mică valoare (un as) 2. nivelă, cumpănă cu plumb.

libelliō, -ōnis, s.m. notar, librar.

libellus, -ī, s.m. 1. cârticică 2. satiră, pamflet 3. registru, carnet, jurnal, memoriu 4. scrisoare, bilețel 5. bilet de teatru 6. reclamație, petiție, memoriu, cerere, citație, acuzație, denunț 7. afiș, anunț, listă de proscripție, (*pl.*) librărie.

libens, -ntis, adj. 1. care face cu plăcere 2. bucuros, mulțumit.

libenter, adv. cu plăcere.

libentia, -ae, s.f. plăcere, bucurie.

liber¹, -era, -erum, adj. 1. liber, vacant 2. independent 3. dezordonat, desfrânat 4. vast, întins, deschis, nelimitat, fără obstacole 5. eliberat/scutit/ lipsit de.

liber², librī, s.m. 1. scoartă de copac 2. carte, tratat, operă, volum 3. scrisoare, manuscris 4. jurnal 5. registru, listă, catalog 6. ordonanță, decret.

liberalis, -e, adj. 1. privitor la libertate 2. generos, binevoitor

3. amplu, larg, bogat, considerabil **4.** ales, distins, nobil.

liberălitās, -ātis, s.f. 1. demnitate **2.** bunăvoință, amabilitate **3.** dar.

liberăliter, adv. 1. ca un om liber **2.** generos, cu bunătațe **3.** amabil, ales, binevoitor.

liberătiō, -ōnis, s.f. 1. eliberare **2.** (*jur.*) achitare **3.** stingerea unei datorii.

liberător, -ōris, s.m. eliberator.

liberē, adv. 1. în libertate **2.** liber, fără constrângere, cu îndrăzneală, spontan.

liberī, -ōrum, s.m. pl. 1. copii **2.** pui (de animale).

liberō, -āre, vb. 1. a elibera **2.** a scuti, a scăpa de **3.** a achita **4.** a deschide **5.** a trece (peste), a traversa.

liberta, -ae, s.f. sclavă eliberată.

libertās, -ātis, s.f. 1. libertate **2.** totalitatea dreptunilor și privilegiilor **3.** democrație **4.** îndrăzneală, independență **5.** spațiu liber **6.** sinceritate.

libertīnus¹, a, -um, adj. de sclav eliberat.

libertīnus², -ī, s.m. sclav eliberat, fiu de libert.

libertus, -ī, s.m. libert, sclav eliberat.

libet, -ēre, -uīt (-ītum est), vb. impers. este bine, place, este convenabil.

libīdinor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a trăi în desfrâu.

libīdinōsē, adv. tiranic, capncios, arbitrar, desfrănat, pasionat.

libīdinōsus, -a, -um, adj. capricios, dezordonat, desfrănat.

libīdō, -inis, s.f. 1. dorință, pasiune, înclinație **2.** capriciu, decizie arbitrară, bun plac **3.** desfrâu, (*pl.*) obscenități.

libītīnārius, -īī, s.m. antreprenor de pompe funebre, cioclu.

libō, -āre, vb. 1. a oferi o jertfă zeilor, a face o libație **2.** a stropi, a vărsa, a goli **3.** a gusta, a mânca, a bea (din), a sorbi, a atinge **4.** a lua, a extrage din **5.** a împuțina, a secătui, a strica **6.** a culege, a-și însuși.

libra, -ae, s.f. 1. livră (măsură de 12 uncii) **2.** balanță, taler al balanței **3.** înălțime, nivel **4.** echilibru **5.** cumpănă.

librālis, -e, adj. de o livră.

librāmen, -inis, s.n. cumpănă, balanță, cântar.

libramētum, -ī, s.n. 1. greutate **2.** echilibru **3.** nivel.

librāria, -ae, s.f. librărie, copistă.

librāriolus, -ī, s.m. secretar, copist.

librārium, -īī, s.n. dulap, arhivă.

librārius¹, -a, -um, adj. care cântărește o livră.

librārius², -a, -um, adj. privitor la cărți.

librārius³, -īī, s.m. 1. secretar, copist **2.** librar.

librile, -is, s.n. balanță.

librō, -āre, vb. 1. a echilibra, a cumpăni **2.** a arunca **3.** a nivela, a netezi **4.** a cerceta **5.** a clătina **6.** a arunca (prin cumpănire).

licenter, adv. prea liber, desfrănat, fără măsură.

licentia, -ae, s.f. 1. libertate **2.** îndrăzneală, cutezanță, bun plac **3.** abuz, dezordine, desfrâu.

lîcentiōsus, -a, -um, adj. prea liber, desfrânat.

lîceō, -ēre, -cuī, -cītum, vb. 1. a fi evaluat 2. a cântări, a prețui.

lîceor, -ērī, -ītus sum, vb. dep. a prețui o marfa, a evalua, a licita.

lîcet¹, -ēre, lîcuīt, vb. impers. 1. este permis, se poate, se cuvine 2. (*val. conj.*) *lîcebit* -cu toate că 3. (*val. adv.*) bine, da, de acord 4. o, dacă!, chiar dacă.

lîcet², conj. deși, chiar dacă.

lîchēn, -ēnis, s.m. 1. (*bot.*) lichen 2. boală de piele.

lîcītātīō, -ōnis, s.f. licație.

lîcitor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a scoate la licație, a oferi un preț 2. a se lupta.

lîcium, -iī, s.n. 1. urzeală (a pânzei) 2. fir, cordon, panglică.

lîctor, -ōris, s.m. lictor.

lîcuī, perf. vb. liqueo.

lîen, -ēnis, s.m. splină.

lîgāmen, -inis, s.n. panglică, legătură.

lîgamentum, -ī, s.n. panglică, bandaj, legătură.

lîgnārius, -iī, s.m. tâmplar, lemnar.

lîgnātor, -ōris, s.m. tăietor de lemne.

lîgneus, -a, -um, adj. 1. de lemn. lemnos 2. (*fig.*) uscat.

lîgnosus, -a, -um, adj. lemnos.

lîgnum, -ī, s.n. 1. lemn, trunchi de copac 2. obiecte din lemn 3. (*ref. la fructe*) coajă, sâmbure.

lîgō¹, -āre, vb. a lega, a înnoda, a fixa, a prinde.

lîgō², -ōnis, s.m. sapă, cazma, (*fig.*) agricultură.

lîgula, -ae, s.f. 1. limbuță, limbă mică de pământ 2. lingură,

linguriță 3. lama cuțitului, spadă ascuțită, muchie 4. acul balanței.

lîgūrīō, -īre, vb. 1. a gusta, a suga, a atinge ușor, a linge 2. a mânca bine 3. (*fig.*) a trăi pe spinarea cuiva.

lîgurritīō, -ōnis, s.f. lăcomie (la mâncare).

lîlīum, -iī, s.n. 1. crin 2. întăritură, fortificație.

līma, -ae, s.f. pilă, (*fig.*) șlefuire, revizie.

līmātulus, -a, -um, adj. fin, delicat, cultivat.

līmāx, -ācis, s.m. și f. 1. melc 2. escroc, șarlatan.

līmbus, -ī, s.n. bandă cusută, panglică, cordon.

līmen, -inis, s.n. 1. prag 2. casă, locuință 3. barieră 4. hotar, margine, frontieră.

līmes, -itis, s.m. 1. potecă, drum, rută 2. limită între două câmpuri, hotar 3. frontieră fortificată, zid de apărare 4. brazdă, urmă.

līmītō, -āre, vb. a delimita, a pune hotar, (*fig.*) a fixa.

līmō¹, -āre, vb. 1. a pili, a lustrui, (*fig.*) a corija, a perfecționa 2. a lămuri 3. a reduce, a restrânge, a micșora, a slăbi.

līmō², -āre, vb. a umple de noroi.

līmōsus, -a, -um, adj. mîlos, noroios, mlăștinos.

līmīdus, -a, -um, adj. curat, limpede, transparent.

līmū¹, -a, -um, adj. oblic, pieziș.

līmū², -ī, s.m. 1. noroi, mîl, argilă 2. murdărie, fecale 3. influență nefastă, corupere.

līctus, -ūs, s.m. lingere.

lînea, -ae, s.f. 1. linie, dâră 2. fir de in, şirag, bandă, cordon 3. undiţă, fir cu plumb 4. limită, termen, margine.

lîneamentum, -î, s.n. 1. linie trasă cu condeiul/creta, contur, configuraţie 2. (*pl.*) desen, portret, schiţă.

linearis, -e, adj. linear.

lîneatiō, -ōnis, s.f. linie dreaptă.

lîneō, -āre, vb. a alinia, a trage linii, a desena.

lîneus, -a, -um, adj. de in.

lîngō, ēre, -nxī, -nctum, vb. a linge, a suga.

lingua, -ae, s.f. 1. limbă 2. discurs, vorbă, vorbire, limbaj 3. idiom, dialect 4. calomnie, insultă 5. sunet, strigăt, cântec 6. cap, promontoriu.

lingulāca, -ae, s.m. şi f. flecar.

linguosus, -a, -um, adj. flecar, limbut.

lînitus, -ūs, s.m. fricţiune.

lînō, -ēre, lîvī (lēvī), lîtum, vb. 1. a unge 2. a aplica, a acoperi 3. a păta, a murdări.

lînuō, -ēre, lîquī, vb. 1. a lăsa, a părăsi, a se îndepărta de 2. a neglija.

lînteō, -ōnis, s.m. ţesător.

lînteolum, -î, s.n. 1. pânză de in 2. batistă.

lînter, -tris, s.m. barcă.

lînteus, -a, -um, adj. din in.

lîntculus, -î, s.m. bărcuţă.

lînum, -î, s.n. 1. in 2. undiţă 3. pânză/haină de in 4. pânză de corabie 5. plasă, mreajă 6. sfoară, frânghie.

lippus, -a, -um, adj. 1. urduros 2. orbit.

liquābilis, -e, adj. solubil.

liquāmen, -inis, s.n. sos, zeamă.

liquefaciō, -ēre, -fēcī, -fāctum, vb. 1. a topi, a lichefia, a descompune 2. a slăbi.

liqueō, -ēre, licuī (liquī), vb. 1. a fi limpede 2. a fi lichid.

liquescō, -ēre, licuī, vb. 1. a se topi, a se lichefia 2. a intra în putrefacţie 3. a slăbi, a se moleşi, a se ruina.

lîquī, perf. vb. lîquo.

liquidē/liquidō, adv. 1. limpede, evident 2. fără şovăire, cu tărie.

liquidus, -a, -um, l. adj. 1. lichid, curgător 2. topit 3. pur, limpede 4. senin, calm 5. evident, precis 6. sincer, curat, favorabil. II. *s.n.* apă, lichid.

liquor, -ōris, s.m. 1. fluiditate 2. limpezime, transparenţă, puritate 3. apă.

lis, lītis, s.f. 1. (*jur.*) proces, contestaţie 2. dispută, neînţelegere 3. obiect de dispută.

litamen, -inis, s.n. ofrandă.

lithostrōtus, -a, -um, adj. pavat cu mozaic.

liticen, -inis, s.m. gornist.

litigātor, -ōris, s.m. avocat.

litigātus, -ūs, s.m. proces, litigiu.

lītigiōsus, -a, -um, adj. 1. certăreţ 2. litigios, în litigiu.

lītigium, -lī, s.n. litigiu.

lītigō, -āre, vb. 1. a fi în proces 2. a se certa.

lītō, -āre, vb. 1. a face un sacrificiu bine primit, a primi un semn favorabil 2. (*fig.*) a calma 3. a dedica.

lītōrālīs, -e, adj. de ţarm.

littera, -ae, s.f. 1. literă 2. scris, scriere, linie 3. cuvânt, epitaf, inscripţie funerară.

litterae, -ărur, s.f. pl. 1. scrisoare **2.** condică, registru **3.** ordonanță, edict **4.** scriere, istorie, operă **5.** învățătură, gramatică, știință.

litterarius, -a, -um, adj. de scriere și citire.

litteratē, adv. 1. în mod savant, în mod elegant **2.** citeț, clar **3.** exact.

litterător, -ōris, s.m. 1. învățător care preda scrisul și cititul **2.** savant.

litteratrix, -īcis, s.f. profesoară de gramatică.

litteratūra, -ae, s.f. 1. scrierea literelor **2.** alfabet **3.** gramatică, filologie **4.** știință, învățământ **5.** cunoștințe de literatură, literatură.

litterātus¹, -a, -um, adj. 1. scris cu litere **2.** cultivat, învățat.

litterātus², -ī, s.m. 1. critic literar **2.** savant, literat.

litterula, -ae, s.f. 1. literă mică **2.** (pl.) scrisorică **3.** învățătură superficială.

litūra, -ae, s.f. 1. ungere **2.** corectare, ștergere, pată (la scris), corectură **3.** schimbare.

litus¹, -ōris, s.n. 1. țărm, coastă **2.** golf, port.

litus², -ūs, s.m. ungere.

lituus, -ī, s.m. 1. trâmbiță, (fig.) semnal, instigator **2.** baston de augur.

liveō, -ēre, vb. 1. a fi livid, a se învineți **2.** a fi gelos/invidios.

livescō, -ēre, vb. a păli.

lividinus, -a, -um, adj. albăstrui.

lividulus, -a, -um, adj. invidios.

lividus, -a, -um, adj. 1. livid, vânat **2.** gelos, invidios.

līvor, -ōris, s.m. 1. lividitate, vânătaie **2.** invidie, gelozie.

lixa, -ae, s.m. soldat de corvoadă, ordonanță, bucătar.

loca, s.n. pl. v. locus.

locālis, -e, adj. local, de loc.

locātiō, -ōnis, s.f. 1. dispunere, așezare **2.** închiriere, arendare.

locator, -ōris, s.m. cel care dă cu chirie.

locellus, -ī, s.m. cutiuță.

locitō, -āre, vb. a închiria.

locō, -āre, vb. 1. a pune, a stabili, a dispune **2.** a căsători **3.** a închiria, a arenda, a se angaja (într-o slujbă) **4.** a plasa banii, a da cu împrumut.

loculāmentum, -ī, s.n. 1. cutie **2.** nișă, gaură, despărțitură, raft într-o bibliotecă.

loculus, -ī, s.m. 1. locșor, colțișor **2.** lădiță, cufăr, sicriu **3.** (pl.) pupitru pentru cărți, cutiuță, casetă.

locuplēs, -ētis, l. adj. 1. bogat **2.** îmbelșugat, productiv, prețios **3.** demn de încredere, sigur.

locuplētō, -āre, vb. a îmbogăți.

locus, -i (pl. loci sau loca - s.n.) s.m. 1. loc, colț **2.** ținut, localitate, țară **3.** poziție, așezare **4.** proprietate, moșie **5.** locuință **6.** parte **7.** rând, rang **8.** stare, situație **9.** origine, familie **10.** împrejurare, prilej, epocă, timp potrivit **11.** (ret.) subiect, pasaj.

lōcusta, -ae, s.f. 1. lăcustă **2.** rac.

locutiō, -ōnis, s.f. 1. vorbire, cuvânt, limbaj, pronunțare **2.** expresie, locuțiune.

locūtōr, -ōris, s.m. vorbitor.

locūtus, -a, -um, part. perf. vb.
loquor.

loedus, -ī, s.m. v. ludus.

logica, -ae, s.f. logică.

logicus, -a, -um, adj. logic.

logos (logus), -ī, s.m. 1. vorbă,
palavre 2. povestire.

lolium, -īī, s.n. neghină.

lolligō, -inis, s.f. sepie.

lomentum, -ī, s.n. 1. săpun,
făină de bob 2. (*culoarea*)
albastru.

longaevus, -a, -um, adj. vechi,
antic, foarte bătrân.

longē, adv. 1. în lung, departe,
de departe 2. mult timp.

longinquitās, -ātis, s.f. 1.
depărtare 2. lungime, durată.

longinquum, adv. mult timp.

longinquus, -a, -um, adj. 1.
lung, întins 2. îndepărtat,
depărtat 3. străin 4. de demult,
care durează.

longipes, -edis, adj. cu picioare
lungi.

longitudō, -inis, s.f. lungime.

longiusculus, -a, -um, adj. puțin
mai lung.

longulē, adv. cam departe,
destul de departe.

longus, -a, -um, adj. 1. lung,
întins 2. îndepărtat 3. care
durează mult.

lopas, -adis, s.f. scoică.

loquācitās, -ātis, s.f. flecăreală,
vorbarie.

loquaciter, adv. cu multe vorbe.

loquax, -cis, adj. flecar.

loquēla, -ae, s.f. vorbire, cuvânt.

loquentia, -ae, s.f. ușurință de a
vorbi.

loquor, loquī, locūtus sum, vb.
dep. 1. a vorbi, a se exprima 2.

a spune, a povesti 3. a nu vorbi
decât de....

lōreus, -a, -um, adj. de curele.

lorīca, -ae, s.f. 1. scut, platoșă
de piele 2. parapet, tranșee,
întăritură.

lōripēs, -edis, s.m. și f.
persoană cu picioarele strâmbe,
cel care merge încet.

lōrum, -ī, s.n. curea, frâu, bici,
hățuri.

lōtium, -īī, s.n. urină.

lōtos (lōtus), -ī, s.f. lotus.

lotus, -a, -um, part. perf. vb.
lavo²

lūbricum, -ī, s.m. 1. teren
alunecos 2. moment critic.

lūbricus, -a, -um, adj. 1.
alunecos, neted 2. care scapă
printre degete 3. nesigur,
înșelător, primejdios 4. mobil.

lucanica, -ae, s.f. cârnat.

luceō, -ēre, luxī, vb. 1. a luci, a
scânteia 2. a se vedea prin, a
se arăta, a fi sigur, a fi clar.

lucerna, -ae, s.f. 1. lampă 2.
veghe, muncă la lumina lămpii.

lūcescō, -ēre, vb. a începe să
strălucească.

lūcidē, adv. luminos, clar.

lūcidus, -a, -um, adj. 1. luminos,
strălucitor, clar, limpede 2.
frumos.

lūcifer, -era, -erum, adj.
luminos, purtător de lumină.

lūcifugus, -a, -um, adj. care
fuge de lumină.

lucrātivus, -a, -um, adj.
profitabil, avantajos.

lūcrificiō, -ēre, -fēcī, -fāctum,
vb. a câștiga, a cumpăra
avantajos.

lucrifiō, -fierī, vb. a fi în câștig.

lucripeta, -ae, s.m. persoană lacomă de câștig.

lucror, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a câștiga, a profita, a beneficia, a trece cu vederea.

lucrōsus, -a, -um, adj. lucrativ, profitabil.

lucrum, -ī, s.n. 1. profit, câștig, beneficiu 2. lăcomie, dorință de profit 3. bogăție.

lucta, -ae, s.f. luptă.

luctāmen, -inis, s.n. strădanie.

luctātiō, -ōnis, s.f. luptă.

luctator, -ōris, s.m. luptător.

luctātus, -ūs, s.m. luptă.

luctifer, -era, -erum, adj. sinistru.

luctificus, -a, -um, adj. întristător, dureros.

luctor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a se lupta, a combate 2. a se opune.

luctuōsē, adv. jalnic.

luctuōsus, -a, -um, adj. 1. jalnic, funest 2. trist 3. îndoliat.

luctus, -ūs, s.m. 1. durere, jale 2. nenorocire, pierdere, moarte 3. plânset, geamăt 4. doliu, haină de doliu.

lūcubrātiō, -ōnis, s.f. veghe, lucrare de noapte.

lūcubrō, -āre, vb. a lucra noaptea.

lūculentē, adv. excelent.

luculenter, adv. foarte bine.

luculentus, -a, -um, adj. 1. clar, strălucitor, luminos, (*stil.*) precis 2. frumos, distins, elegant 3. important, bogat, excelent 4. favorabil.

lūculus, -ī, s.m. pădure.

lūcus, -ī, s.m. pădure, luminiș, dumbravă sacră.

lūdia, -ae, s.f. dansatoare.

lūdibrīōsus, -a, -um, adj. insultător, jignitor.

lūdibrīum, -īi, s.n. 1. joc, joacă, jucărie 2. glumă, batjocură 3. ofensă, dezonoare.

lūdibundus, -a, -um, adj. 1. jucăuș, vesel, bine dispus 2. care face ceva în joacă, care face ceva fără oboseală.

lūdicer, -era, -erum, adj. 1. plăcut, distractiv 2. de teatru, de jocuri publice.

lūdicrē, adv. glumind.

lūdificātiō, -ōnis, s.f. 1. înșelăciune, bătaie de joc 2. tertip, șmecherie.

ludificator, -ōris, s.m. escroc.

ludificātus, -ūs, s.m. batjocură, luare în râs.

lūdificō, -āre, vb. a-și bate joc, a înșela, a mistifica.

lūdificor -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a înșela 2. a dejuca.

lūdīus, -īi (lūdiō, -ōnis), s.m. mim, actor comic, dansator.

lūdō, -ēre, lūsī, lūsum, vb. 1. a juca (un joc), a se juca 2. a juca un rol, (*fig.*) a se preface 3. a face instrucție 4. a se distra, a glumi 5. a trage pe sfoară.

ludus, -ī, s.m. 1. joc, amuzament 2. (pl.) jocuri publice, reprezentație de teatru, spectacol dedicat zeilor 3. joacă, fleac 4. obiect de râs 5. școală.

luēla, -ae, s.f. pedeapsă.

lues, -is, s.f. boală, nenorocire, ciumă.

lūgeō, -ēre, luxī, luctum, vb. 1. a plânge, a deplânge, a fi trist 2. a fi îndoliat.

lūgubrē, adv. sinistru.

lūgubris, -e, l. adj. 1. lugubru, trist, îndoliat 2. jalnic, prevestitor de rău. **ll. s.n. pl.** haine de doliu.

lumbrīcus, -ī, s.m. vierme.

lumbus, -ī, s.m. 1. șale 2. spinare.

lumen, -inis, s.n. 1. lumină, claritate 2. flacăără, torță 3. glorie, strălucire 4. ochi, privire, (*fig.*) viață 5. priveliște, perspectivă 6. fereastră 7. ajutor.

lūmināre, -is, s.n. 1. deschizătură (de pătrundere a luminii) 2. lampă, flacăără, lumânare.

lūminō, -āre, vb. a lumina.

luminosus, -a, -um, adj. luminos, scânteietor.

lūna, -ae, s.f. 1. lună 2. lună (a anului) 3. noapte.

lūnāris, -e, adj. lunar, în formă de semilună.

lūnō, -āre, vb. a încovoia.

luō1, -ēre, vb. a spăla, a scălda.

luo2, -ēre, luī, vb. 1. a dezlega. 2. a purifica, a ispăși 3. a plăti, a achita o datorie.

lupa, -ae, s.f. 1. lupoaică 2. curtezană.

lupānar, -āris, s.n. bordel.

lūpātria, -ae, s.f. târfa.

lupātus, -a, -um, adj. cu dinți de lup, cu colți tari.

lupula, -ae, s.f. curtezană.

lupus, -ī, s.m. 1. lup, (*fig.*) tâlhar 2. păianjen 3. frâu, zăbală 4. cârlig, cange.

lura, -ae, s.f. 1. pungă, sacoșă 2. stomac.

lurcō, -ōnis, s.m. mîncău.

lūridus, -a, -um, adj. livid, palid, întunecat.

lūrōr, -ōris, s.m. culoare galbenă, paloare.

luscinia, -ae, s.f. privighetoare.

luscinus, -a, -um, adj. chior.

luscus, -a, -um, adj. chior.

lūsiō, -ōnis, s.f. joacă.

lusitō, -āre, vb. a se juca, a se distra.

lūsor, -ōris, s.m. 1. jucător, scriitor satiric 2. persoană care își bate joc.

lūsōrius, -a, -um, adj. 1. de joc, distractiv, plăcut 2. în glumă.

lustrālis, -e, adj. 1. purificator, de ispășire, lustral 2. referitor la o perioadă de cinci ani.

lustrātiō, -ōnis, s.f. 1. expiere, sacrificiu de ispășire 2. parcurgere.

lustrō, -āre, vb. 1. a purifica prin sacrificii, a expia 2. a merge de-a lungul, a străbate, a trece în revistă 3. a cerceta.

lustror, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a frecventa bordelurile.

lustrum1, -ī, s.n. 1. băltoacă, mlaștină 2. culcuș, vizuină 3. orgie, loc de pierzanie.

lustrum2, -ī, s.n. 1. purificare, sacrificiu expiator, cens, recensământ 2. lustru, interval de cinci ani.

lūsus, -ūs, s.m. joc, plăcere, distracție.

lutāmentum, -ī, s.n. tencuială de lut.

lūteus1, -a, um, l. adj. galben, palid. **ll. s.n.** culoarea galbenă, gălbenuș.

luteus2, -a, um, adj. 1. mocirlos, noroios, murdar 2. de nimic, demn de dispreț.

lutō, -āre, vb. a mânji cu noroi, a murdări.

lutosus, -a, **um**, *adj.* mîlos.

lutulentus, -a, -**um**, *adj.* 1. plin de noroi, mocirlos 2. (*fig.*) mînjit, ticălos, mârşav.

lutum¹, -**ī**, *s.n.* 1. (*bot.*) drobiţă 2. culoare galbenă.

lutum², -**ī**, *s.n.* mîl, noroi, argilă, mocirlă.

lux, **lūcis**, *s.f.* 1. lumină, claritate 2. zi, lumina zilei, timp, anotimp 3. viaţă 4. lumina ochilor 5. (*fig.*) glorie, publicitate 6. ajutor, salvare 7. lămurire.

luxuria, -**ae** (**luxūriēs**, -**ēi**), *s.f.* 1. exces, risipă, abundenţă 2. lux, fast 3. decădere, senzualitate.

luxuriō, -**āre**, *vb.* 1. a avea din abundenţă, a se revărsa, a creşte fără măsură 2. a se deda plăcerilor, a trăi în lux 3. a zbura, a sări.

luxuriōsē, *adv.* luxos, excesiv, nestăpînit.

luxuriosus, -a, -**um**, *adj.* 1. care creşte viguros, abundent 2. care trăieşte în lux excesiv.

luxus¹, -a, **um**, *adj.* luxat, deplasat.

luxus², -**ūs**, *s.m.* 1. lux, fast 2. desfrâu.

lychnis, -**idis**, *s.f.* 1. piatră preţioasă 2. trandafir roşu.

lychnobius, -**iī**, *s.m.* cel ce face din noapte zi.

lychnūchus, -**ī**, *s.m.* candelabru.

lychnus, -**ī**, *s.m.* lampă.

lympa, -**ae**, *s.f.* apă limpede.

lymphaticum, -**ī**, *s.n.* nebunie.

lymphaticus, -a, -**um**, *adj.* nebunesc, delirant, frenetic.

lymphātiō, -**ōnis**, *s.f.* nebunie, extravagantă.

lymphatus¹, -a, -**um**, *I. part. perf. vb. lympho. II. adj.* nebun, furios, tulburat.

lymphātus², -**ūs**, *s.m.* nebunie.

lymphō, -**āre**, *vb.* a tulbura spiritul, a înnebuni pe, a amesteca cu apă.

lynx, -**cis**, *s.f.* linx, râs.

lyra, -**ae**, *s.f.* 1. liră, (*fig.*) talent liric, poezie lirică, cântec, poem 2. (*constelația*) Lira.

lyricus, -a, -**um**, *I. adj.* liric, care cântă din liră. *II. s.m.* poet liric, (*s.n. pl.*) poeme lirice.

M

maccus, -ī, s.m. prostănac.

macellārius, -iī, s.m. măcelar.

macellum, -ī, s.n. piață.

maceō, -ēre, vb. a fi slab.

macer, -cra, -crum, adj. slab.

mācerescō, -ēre, vb. a se înmuia.

maceria, -ae, s.f. zid, împrejmuire.

mācerō, -āre, vb. 1. a înmuia, a uda, a macera 2. (fig.) a slăbi, a consuma, a chinui.

machaera, -ae, s.f. cuțit, spadă, sabie, satâr.

machaerophorus, -ī, s.m. soldat cu sabie.

machina, -ae, s.f. 1. mașină, mecanism, mașinărie 2. (fig.) mașinație, intrigă, șiretlic, metodă.

māchinālis, -e, adj. referitor la mașină.

māchināmentum, -ī, s.n. 1. mașină de război 2. instrument.

machinatiō, -ōnis, s.f. 1. aparat, mecanism 2. mașină de război 3. intrigă, șiretlic.

māchinātor, -ōris, s.m. 1. inventator, mecanic 2. arhitect, inginer, constructor 3. (fig.) intrigant.

māchinātrix, -īcis, s.f. intrigantă.

māchinātus, -ūs, s.m. intrigă, șiretlic.

māchinor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a inventa, a născoci, a alcătui 2. (fig.) a urzi, a pune la cale.

machinōsus, -a, -um, adj. construit cu meșteșug.

maciēs, -ēī, s.f. 1. slăbiciune 2. (fig.) sărăcie, ariditate, uscăciune, sterilitate.

macrescō, -ēre, macruī, vb. a slăbi, (fig.) a se usca.

mactābilis, -e, adj. mortal.

mactator, -ōris, s.m. ucigaș.

mactatus, -ūs, s.m. sacrificare, jertfă, ucidere.

mactē, adv. bravo !, bine !, curaj!

mactō, -āre, vb. 1. a cinsti, a glorifica 2. a aduce jertfe, a sacrifica, a ucide 3. (fig.) a nimici, a distruge, a pierde.

mactus, -a, -um, adj. slăvit, cinstit, preamărit.

macula, -ae, s.f. 1. pată, semn, (fig.) dezonoare, rușine 2. cusur 3. ochi (de plasă).

maculātiō, -ōnis, s.f. pată.

maculō, -āre, vb. 1. a păta, a murdări 2. a dezonora, a pângări.

maculōsus, -a, -um, adj. 1. plin de pete, pătat, însemnat cu, (fig.) mânjit 2. (fig.) infam, vicios.

maefaciō, -ēre, -fēcī, -fāctum, vb. a uda, a muia, a impregna, a scălda în.

maefiō, -ērī, -fāctus sum, vb. a fi udat/muiat.

madeō, -ere, -uī, vb. 1. a fi umed, a se topi 2. a se revărsa, a fi îmbibat de, a fi plin de.

madidē, adv. (în expr.) *madide maderē* - a fi beat criță.

madidus, -a, -um, adj. 1. muiat, udat 2. îmbibat, plin 3. beat 4. vopsit 5. gătit, fraged, fript.

mador, -ōris, s.m. umezeală.

maeandratu, -a, -um, adj. șerpuit, sinuos, cu meandre.

maereō, -ēre, -uī, vb. a fi trist, a se întrista, a deplânge, a jeli.

maeror, -ōris, s.m. tristețe, durere.

maestiter, adv. jalnic.

maestitia, -ae, s.f. durere, tristețe.

maestitudō, -inis, s.f. tristețe.

maestus, -a, -um, adj. 1. trist, abătut, îndurerat 2. de jale 3. sinistru, întunecat, mohorât.

maga, -ae, s.f. magiciană.

māgālia, -ium, s.n. pl. colibe.

magīa, -ae, s.f. magie.

magīcus, -a, -um, adj. magic.

magīrus, -ī, s.m. bucătar.

magis, adv. 1. mai 2.

magis...quam mai mult...decât 3. mai ales, mai degrabă, mai cu seamă.

magister, -trī, s.m. 1. șef, comandant, conducător 2. pedagog, dascăl, preceptor, maestru 3. sfătuitor.

magisterium, -ī, s.n. 1. rang, demnitate, șefie, conducere 2. funcția de pedagog 3. lecție, învățătură, sfat.

magistra, -ae, s.f. învățătoare, conducătoare.

magistrātiō, -ōnis, s.f. învățământ.

magistrātus, -ūs, s.m. 1. magistratură, funcție publică 2. demnitar, magistrat.

magma, -atis, s.n. reziduu, drojdie.

magnanimitas, -ātis, s.f. noblețe sufletească.

magnanimus, -a, -um, adj. nobil, generos, măreț.

magnārius, -ī, s.m. angrosist.

magnidicus, -a, -um, adj. lăudăros.

magnificē, adv. magnific, glorios, strălucit, măreț.

magnificenter, adv. măreț, glorios.

magnificentia, -ae, s.f. 1. distincție, măreție, generozitate 2. somptuozitate, fast 3. talent.

magnificō, -āre, vb. a face caz de, a lăuda, a glorifica.

magnificus, -a, -um, adj. 1. strălucit, mare, glorios 2. (fig.) bogat, somptuos 3. nobil, generos 4. lăudăros, fanfaron 5. (stil.) emfatic.

magniloquentia, -ae, s.f. 1. limbaj sublim, vorbire pompoasă 2. lăudăroșenie.

magniloquus, -a, -um, adj. 1. lăudăros 2. cu vorbire aleasă.

magnitūdō, -inis, s.f. 1. mărime 2. cantitate mare, abundență, mulțime, intensitate 3. putere, violență 4. noblete, distincție.

magnōperē, adv. 1. puternic, mult, insistent, intens 2. foarte mult.

magnus, -a, -um, I. adj. 1. mare 2. în număr mare, mult, (fig.) intens, însemnat 3. bogat, puternic 4. vechi, bătrân 5. greu, primejdios 6. mândru, orgolios, emfatic. II. s.m. pl. bogății.

magus¹, -a, -um, adj. de magie, magic.

magus², -ī, s.m. magician, preot, mag, învățat.

maiestas, -ātis, s.f. 1. măreție, demnitate, onoare, maiestate 2. călcare a maiestății.

maiōr, -ius, comp. v. **magnus**.

māiōres, -um, s.m. pl. 1. strămoși 2. senatul.

Māiūs, -a, -um, I. adj. din mai. II. s.m. luna mai.

māiusculus, -a, -um, adj. puțin mai mare.

mala, -ae, s.f. pl. obraji.

malacia, -ae, s.f. 1. liniștea mării 2. moleșeală, lăncezeală.

malacissō, -āre, vb. a îndulci, a împlânzi.

malacus, -a, -um, adj. moale, suplu, fraged, (fig.) plăcut.

malagma, -atis, s.n. cataplasma, unsoare.

malaxō, -āre, vb. a înmuia.

malē, adv. 1. rău, urât, nedrept 2. nefavorabil, nefericit 3. puțin, deloc, abia 4. mult, tare, strașnic.

malēdicax, -ācis, s.m. bârfitor.

malēdicentia, -ae, s.f. bârfire.

malēdicō, -ēre, -dixī, -dictum, vb. a vorbi de rău, a ofensa (cu D.).

malēdictiō, -ōnis, s.f. bârfire.

malēdictum, -ī, s.n. 1. ocară, insultă 2. blestem.

malēdicus, -a, -um, adj. bârfitor.

malēfaciō, -ēre, -fēcī, -factum, vb. a face rău.

malēfactor, -ōris, s.m. răufăcător.

malēfactum, -ī, s.n. faptă rea, greșeală.

malēficē, adv. cu răutate.

malēficientia, -ae, s.f. răutate.

malēficiūm, -iī, s.n. 1. faptă rea, lucru rău, crimă 2. pagubă, prădare, fraudă, înșelăciune 3. farmec, vrajă, blestem.

malēficus, -a, -um, adj. 1. răufăcător, rău, criminal 2. răuvoitor, funest.

malēfidus, -a, -um, adj. nesigur, în care nu te poți încrede.

malēfortis, -e, adj. puțin curajos.

malēsuadus, -a, -um, adj. care instigă la rău.

malēvolens, -ntis, adj. rău intenționat, răuvoitor.

malēvolentia, -ae, s.f. ură, invidie, răutate, rea intenție.

malêvolus, -a, -um, adj.
răuvoitor.

maligne, adv. 1. dușmănos, cu răutate 2. în mod meschin, cu zgârcenie, nu prea mult, puțin.

malignitās, -ātis, s.f. 1. gelozie, invidie, răutate 2. zgârcenie.

malignus, -a, -um, adj. 1. rău, răutăcios, răuvoitor 2. vătămător, primejdios 3. zgârcit 4. mic, slab.

malitia, -ae, s.f. 1. rău, răutate 2. viclenie, dibăcie.

malitiosē, adv. cu reacredință.

malitiosus, -a, -um, adj. viclean, răutăcios.

malleus, -ī, s.m. ciocan, mai, măciucă, topor.

mallus, -ī, s.m. fir de lână.

mālo, malle, malui, vb. 1. a prefera 2. a favoriza, a apăra interesele cuiva.

maltha, -ae, s.f. 1. bitum 2. (fig.) om slab.

malum¹, adv. rău.

malum², -ī, l. s.n. 1. rău, nenorocire, suferință, viață grea 2. pagubă, vătămare, prejudiciu 3. violență, bătaie, pedeapsă 4. crimă, faptă rea, greșeală 5. boală, cusur 6. ticălos. II. *interj.* drace!

mālum³, -ī, s.n. măr (fructul).

malus¹, -a, -um, adj. 1. rău, prost 2. corupt, viclean, necinstit 3. fals, greșit, nejustificat 4. periculos 5. urât, neplăcut, trist, supărător, nenorocit.

malus², -ī, s.f. măr (arborele).

mālus³, -ī, s.m. 1. stâlp, par, prăjină, grindă 2. catarg.

malva, -ae, s.f. nalbă.

mamilla, -ae, s.f. mamelă, sân.

mamillārē, -is, s.n. panglică, corset.

mamma, -ae, s.f. 1. mamelă, sân 2. mamă, doică 3. mugur.

manābilis, -e, adj. care pătrunde ușor.

manceps, -ipis, s.m. 1. cumpărător/ concurent la licitație 2. arendaș, antreprenor 3. garant.

mancipātiō, -ōnis, s.f. vânzare, cumpărare.

mancipātus, -ūs, s.m. vânzare.

mancipium, -ī, s.n. 1.

proprietate, dobândirea dreptului de proprietate 2. clauze, condiții 3. sclav.

mancipō, -āre, vb. 1. a înstrăina o proprietate/un bun, a vinde 2. a pune mâna pe....

mancus, -a, -um, adj. ciung, mutilat, incomplet, neputincios.

mandātor, -ōris, s.m. cel care dă o însărcinare.

mandātum, -ī, s.n. 1.

însărcinare, poruncă 2. recomandare, circulară 3. mandat.

mandātus, -ūs, s.m. însărcinare, ordin.

mandō1, -āre, vb. 1. a încredința 2. a da o însărcinare.

mandō², -ēre, mandī, mansum, vb. a mânca, a mesteca, a mușca.

mandō³, -ōnis, s.m. mâncău.

mandra, -ae, s.f. 1. grajd, staul 2. cireadă.

mandūcō1, -āre, vb. a mesteca, a mânca.

mandūcō², -ōnis, s.m. mâncău.

manducus, -ī, s.m. mâncău.

mănē, adv. dimineată.

maneō, -ēre, mansī, mansum, *vb.* 1. a rămâne, a poposi 2. a sta pe loc, a aștepta 3. a dura, a exista, a rezista, a persevera 4. a fi pregătit (pentru).

mānes, -ium, s.m. pl. 1. mani, spirite ale morților, infern 2. cadavru, cenușă a unui mort 3. pedepse (din infern).

mangō, -ōnis, s.m. negustor necinstit, negustor de sclavi.

manica, -ae, s.f. 1. mânecă 2. cătușă 3. cange 4. mănuși.

manifestariūs, -a, -um, adj. evident.

manifestō¹, adv. clar, evident.

manifesto², -āre, vb. a da la îneală, a arăta.

manifestus, -a, -um, adj. 1. evident, clar, sigur, recunoscut 2. dovedit vinovat 3. care dovedește, care trădează (ceva), care lasă să se vadă.

manipulāris, -e, l. adj. soldătesc, de simplu soldat. **II. s.m.** soldat dintr-un manipol, soldat simplu, camarad.

manipulārius, -a, -um, adj. de soldat.

manipulus, -ī, s.m. 1. mănunchi 2. manipol 3. mulțime, grămadă.

manna, -ae, s.f. boabă, fărâmă, bucățică.

mannus, -ī, s.m. căluț.

mānō, -āre, vb. 1. a curge, a picura, a se revărsa 2. a se răspândi 3. a face să curgă 4. a proveni, a decurge.

mansiō, -ōnis, s.f. 1. ședere, rămânere într-un loc 2. locuință, reședință, adăpost, 3. haltă, popas.

mansitō, -āre, vb. a locui.

mansuēfaciō, -ēre, -fēcī, -fāctum, vb. a înlânzi, a civiliza, a potoli, a îndulci.

mansuētē, adv. cu blândete.

mansuetūdō, -inis, s.f. blândete, bunătate.

mansuētus, -a, -um, adj. blând, liniștit, înlânzit.

mantēlium, -iī, s.n. șervet.

mantellum, -ī, s.n. vâl.

manticulor, -ārī, -ātus sum, vb. *dep.* a fura, a buzunări.

mantīsa, -ae, s.f. surplus, supliment.

mantō, -āre, vb. a aștepta, a persista.

manuālis, -e, adj. manual, de mână.

manuārius, -a, -um, adj. manual, de mână.

manubiae, -ārum, s.f. pl. 1. pradă de război, bani câștigați din vânzarea prăzii 2. jaf, furt 3. (sg.) tunet.

manubiālis, -e, adj. provenit din prada de război.

manubrium, -iī, s.n. toartă, mână.

manumissiō, -ōnis, s.f.

eliberarea sclavului de către stăpân.

manūmittō, -ēre, -mīsī, -

mīssum, vb. a elibera din sclavie.

manūpretium, -iī, s.n. preț al mâinii de lucru, salariu, (fig.) recompensă, răsplată.

manus, -ūs, s.f. 1. mână 2. manieră, stil, fel de a lucra 3. armă, lovitură de spadă, mână armată, (pl.) fapte de arme 4. putere, autoritate 5. crampon, cârlig 6. trupă, corp de armată, ceată, mulțime.

mapălia, -ium, s.n. pl. 1. cabane, colibe, corturi 2. sătuc, tabără 3. fleacuri, nimicuri.

mappa, -ae, s.f. șervet, fanion.

marceō, -ēre, vb. 1. a fi ofilit, a lăncezi, a fi slăbit 2. a se îmbăta.

marcescō, -ēre, vb. 1. a fi ofilit, a slăbi, a se altera 2. a se trece.

marcidus, -a, -um, adj. 1. ofilit, slăbit, alterat, înțepenit 2. lănced.

marcor, -ōris, s.m. 1. putrefacție 2. slăbiciune, apatie, lăncezeală.

marē, -is, s.n. 1. mare 2. apă de mare 3. verde (ca marea).

margarīta, -ae, s.f. perlă, mărgăritar.

marginō, -āre, vb. a mărgini.

margō, -inis, s.m. și f. margine.

marinus, -a, -um, adj. de mare, marin.

marīta, -ae, s.f. soție, femeie măritată.

marītālis, -e, adj. conjugal, marital.

marītīmus, -a, -um, l. adj. maritim, de mare. **II. s.n. pl.** litoral, coastă.

marītō, -āre, vb. 1. a căsători 2. a fecunda.

marītus¹, -a, -um, adj. I. conjugal 2. altoit cu viță.

marītus², -ī, s.m. 1. soț 2. logodnic 3. mascul.

marmor, -ōris, s.n. 1. piatră de marmură 2. obiect de marmură, statuie, monument, mormânt 3. piatră, bornă de hotar 4. suprafața mării.

marmorārius, -a, -um, adj. care lucrează în marmură.

marmoreus, -a, -um, adj. 1. de marmură, împodobit cu statui 2. ca marmura.

marsūpium, -iī, s.n. pungă.

mās, maris, .adj. 1. bărbătesc 2. curajos.

masculīnus, -a, -um, adj. masculin, viril, puternic.

masculus, -a, -um, adj. masculin, viril, curajos.

massa, -ae, s.f. 1. masă, grămadă de 2. totalitatea elementelor, haosul.

mastīgia, -ae, s.m. haimana.

mateola, -ae, s.f. par, baston.

māter, -tris, s.f. 1. mamă, doică 2. (apel.) măicuță, mămică 3. soție, femeie 4. patrie 5. izvor, origine, leagăn, născătoare.

matercula, -ae, s.f. dim. de la mater.

māteria, -ae, s.f. 1. materie 2. lemn, trunchi 3. subiect, temă, obiect 4. caracter, capacitate, talent, fel de a fi 5. cauză, motiv, pretext.

māteriēs, -ēī, s.f. v. materia.

māteriō, -āre, vb. a construi din lemn.

māterior, -ārī, vb. dep. a aproviziona cu lemn de construcție.

māternus, -a, -um, adj. de mamă, matern.

matertera, -ae, s.f. mătușă după mamă.

mathēmaticus, -a, -um, l. adj. de matematică. **II. s.m.** matematician, astrolog.

matricida, -ae, s.m. și f. persoană care și-a ucis mama.

mātrīcidium, -iī, s.n. uciderea mamei.

mātrīmōnium, -iī, s.n. căsătorie.

matrix, -īcis, s.f. 1. mamă, femeală care alăptează 2. trunchi 3. sursă.

matrona, -ae, s.f. matroană, femeie căsătorită, soție.

matronalis, -e, adj. de matroană, de femeie.

matula, -ae, s.f. 1. oală 2. imbecil.

mātūrātē, adv. grabnic.

mātūrē, adv. 1. la vreme 2. repede 3. prematur.

mātūrescō, -ēre, maturuī, vb. a se coace, a se dezvolta.

mātūrītās, -ātis, s.f. 1. coacere, maturitate 2. ocazie, moment oportun 3. iuțeală, promptitudine.

mātūrō, -āre, vb. 1. a (se) coace 2. a finaliza 3. a (se) grăbi 4. a acționa. la momentul oportun.

mātūrus, -a, -um, adj. 1. copt, maturizat, dezvoltat complet 2. care este oportun, la vârsta corespunzătoare 3. prematur 4. prompt.

matutīno, adv. dimineată.

matutinum, -ī, s.n. dimineată.

mātūtīnus, -a, -um, adj. matinal, de dimineată.

Mausōlēum, -ī, s.n. mormânt, mausoleu.

maxilla, -ae, s.f. falcă, maxilar.

maxīmē (maxumē), adv. 1. foarte, în cel mai înalt grad, foarte înalt, foarte puternic 2. în primul rând, mai ales, înainte de orice, mai cu seamă 3. aproape, în general, cel mult.

maxīmītās, -ātis, s.f. mărire.

maxīmus (maxumus), -a, -um, superl. la magnus.

mazonomus, -ī, s.m. tavă mare și adâncă.

meabilis, -e, adj. accesibil, pe unde se poate trece.

meātus, -ūs, s.m. 1. trecere, zbor, mișcare, mers, curs 2. cale, drum.

mēcastos, interj. pe Castor !.

mechanicus, -a, -um, l. adj. mecanic. II. s.m. mecanic, meșteșugar.

medēla, -ae, s.f. medicament.

mēdens, -ntis, s.m. medic.

medeor, -ērī, vb. dep. a îngriji, a trata, a lecuī, a remedia, a veni în ajutor.

mediānus, -a, -um, adj. de mijloc.

mediastīnus, -ī, s.m. sclav de casă.

mediātor, -ōris, s.m. mijlocitor, intermediar.

medica¹, -ae, s.f. doctoriță, moașă.

mēdica², -ae, s.f. lucernă.

medicabilis, -e, adj. care (se) poate vindeca, care lecuiește.

medicāmen, -is, s.n. 1. remediu, medicament 2. filtru, otravă, poțiune magică, drog 3. colorant, fard, vopsea 4. îngrășământ 5. condiment.

medicāmentārius¹, -a, -um, adj. farmaceutic, de medicamente.

medicāmentārius², -īī, s.m. farmacist.

medicāmentōsus, -a, -um, adj. care vindecă.

medicamentum, -ī, s.n. 1. medicament, leac 2. filtru, otravă, poțiune magică 3. artificii, podoabe stilistice 4. smoală 5. colorant.

medicatus¹, -a, -um, l. part. perf. vb. medico. II. adj. tămăduitor.

medicătus², -ūs, s.m. băutură vrăjită.
medicină, -ae, s.f. 1. medicină 2. medicament, remediu, tratament, (*fig.*) consolare 3. farmacie, farmaceutică.
medicō, -āre, vb. 1. a trata, a îngriji, a vindeca 2. a prepara medicamente.
medicor¹, -āri, -ātus, -sum, vb. a trata, a vindeca.
medicus¹, -a, -um, adj. 1. tămăduitor 2. care vrăjește.
medicus², -ī, s.m. medic.
mediē, adv. mediocru, așa și așa.
medietās, -ātis, s.f. 1. mijloc 2. jumătate.
mediocris, -e, adj. 1. mediocru, mijlociu, obișnuit 2. moderat, reținut 3. mic, slab.
mediocritās, -ātis, sf. l. moderație, măsură, cale de mijloc 2. mediocritate 3. inferioritate, puținătate.
mediocriter, adv. moderat, cu măsură.
medioximus, -a, -um, adj. intermediar, mijlociu.
medipontus -ī, s m. odgon.
meditāmen, -inis, s.n. proiect.
meditāmentum, -ī, s.n. studiu, învățătură, exercițiu.
meditātē, adv. cu chibzuință, bine gândit, cu intenție, la perfecție.
meditātiō, -ōnis, s.f. 1. meditație, reflecție 2. studiu, exersare, pregătire.
meditātus, -ūs, s.m. gândire.
mediterrāneus, -a, -um, adj. înconjurat de pământ, intern.
meditor, -ārī, -ātus sum, vb. *dep.* 1. a reflecta, a medita 2. a

plănuși, a pune la cale 3. a se pregăti, a exersa.
medium, -iī, s.n. 1. centru, mijloc 2. cale de mijloc 3. domeniu comun/ public, bun comun, public, lume 4. jumătate.
mediūs, -a, -um, adj. 1. de mijloc, mijlociu, central, intermediar 2. între două vârste, matur 3. moderat, obișnuit, comun, mediocru 4. neprecis, nehotărât, cu două înțelesuri 5. imparțial, neutru 6. jumătate.
medulla, -ae, s.f. 1. măduvă 2. inimă, măruntaie, miez 3. elită, partea cea mai bună.
medullāris, -e, adj. care pătrunde până în măduva oaselor.
medullitus, adv. din adâncul inimii, adânc.
megalium, -iī, s.n. alifie.
megistānes, -um, s.m. pl. înalți demnitari.
mēherculē, interj. pe Hercule!
mel, mellis, s.n. 1. miere 2. încântare, farmec, iubire.
melancholicus, -a, -um, adj. melancolic.
melania, -ae, s.f. pată neagră pe piele.
melculum, -ī, s.n. dulceață, scumpete.
mēlēs, -is, s.f. viezure, jder.
melicus, -a, -um, l. adj. muzical, armonios. *ll. s.f.* poezie lirică.
melior, -ius, comp. *lui bonus.*
melitēs, -ae, s.m. vin îndulcit cu miere.
melitturgus, -ī, s.m. apicultor.
meliusculē, adv. puțin mai bine.
meliusculus, -a, -um, adj. puțin mai bun.
mellarium, -iī, s.n. stup.

mellārius, -iī, s.m. apicultor.
mellātiō, -ōnis, s.f. recoltă de miere.
melleus, -a, -um, adj. ca mierea, dulce, suav.
melliculus, -a, -um, adj. dulce ca mierea.
mellifēr, -ēra, -ērum, adj. producător de miere.
mellificiūm, -iī, s.n. producerea mierii de către albine.
mellificō, -āre, vb. a face miere.
melligō, -inis, s.f. suc de flori.
mellina, -ae, s.f. băutură cu miere, (*fig.*) suavitate, dulceață.
mellitulus, -a, -um, adj. de miere, cu miere, (*fig.*) dulce, plăcut, suav.
melōdia, -ae, s.f. melodie.
melōpepō, -ōnis, s.m. pepene galben.
melōs, s.n. (*numai la N. și Ac.*) cântec, poem liric.
membrāna, -ae, s.f. 1. membrană **2.** scoartă, piele, epidermă **3.** pergament.
membranulum, -ī, s.n. înveliș, pergament.
membrātīm, adv. detaliat, bucată cu bucată.
membrum, -ī, s.n. 1. membrele corpului **2.** piesă, parte din întreg.
memet, Ac. de la egomet.
memini, -isse, vb. def. 1. a aminti **2.** a menționa.
memor, -ōris, adj. 1. care își amintește **2.** ranchiunos, răzbunător **3.** care amintește **4.** prevăzător.
memorābilis, -e, adj. 1. memorabil, faimos, glorios **2.** credibil.

memorācūlum, -ī, s.n. monument.
memorādum, interj. hai, spune!.
memorandus, -a, -um, l. part. viit. pas. vb. memoro. II. adj. admirabil, celebru, faimos.
memorātor, -ōris, s.m. cel care amintește de, cel care vorbește despre.
memoratus, -ūs, s.m. amintire.
memoria, -ae, s.f. 1. memorie, amintire **2.** trecut, epocă **3.** istorie, tradiție **4.** menționare.
memoriālis, -e, adj. jurnalistic, memorial.
memoriter, adv. 1. din memorie **2.** fidel, exact, cuvânt cu cuvânt.
memorō, -āre, vb. 1. a aminti **2.** a menționa, a spune, a povesti, a celebra, a lăuda.
menda, -ae, s.f. 1. defect fizic **2.** greșeală, cusur.
mendāciloquus, -a, -um, adj. mincinos.
mendāciūm, -iī, s.n. 1. minciună, iluzie, falsitate **2.** ficțiune, poveste.
mendax, -ācis, adj. 1. mincinos **2.** fals, înșelător, imitat, contrafăcut, deghizat.
mendicabulum, -ī, s.n. cerșetor.
mendicātiō, -ōnis, s.f. cerșetorie, cerșit.
mendicē, adv. cerșind, sărăcăcios.
mendicitās, -ātis, s.f. sărăcie mare.
mendicō, -āre, vb. a cerși.
mendicus, -a, -um, adj. foarte sărac, de cerșetor, (*fig.*) slab, sărăcăcios.
mendōsē, adv. incorect, defectuos.

mendōsus, -a, -um, adj. 1. incorect, inexact, defectuos 2. vicios, corupt, plin de defecte.
mendum, -ī, s.n. 1. greșeală 2. defect fizic.
mens, -ntis, s.f. 1. minte, spirit, inteligență, rațiune, gândire 2. gând, amintire 3. conștiință 4. opinie 5. proiect, scop, intenție 6. suflet, inimă, caracter, curaj.
mensa, -ae, s.f. 1. masă 2. bucate 3. teighea, tarabă, masă de joc 4. bancă.
mensārius, -a, -um, adj. financiar, referitor la tezaurul public.
mensiō, -ōnis, s.f. măsură.
mensis, -is, s.m. lună.
ensor, -ōris, s.m. măsurător.
menstruālis, -e, adj. care se petrece lunar.
menstruus, -a, -um, l. adj. care are loc în fiecare lună, care ține o lună II. s.n. slujbă, provizii pe o lună.
mensula, -ae, s.f. măsuță.
mensulārius -īī, s.m. bancher, zaraf.
mensūra, -ae, s.f. 1. măsură, măsurătoare, instrument de măsurat 2. dimensiune, cantitate, (fig.) proporție.
mensurnus, -a, -um, adj. de o lună, lunar.
menta (mentha), -ae, s.f. mentă.
mentiō, -ōnis, s.f. mențiune, menționare, citare, propunere, motiune.
mentior, -īrī, -ītus sum, vb. dep. 1. a minți 2. a înșela 3. a povesti, a pretexta, a plăsmui, a imagina 4. a simula, a imita, a da impresia de.
mentum, -ī, s.n. barbă, bărbie.

mēō, -āre, vb. a merge, a trece, a circula.
mēoptē, pron. meo ipso.
merācus, -a, -um, adj. curat, pur, neamestecat.
mercātor, -ōris, s.m. negustor.
mercātōrius, -a, -um, adj. de negustor, comercial.
mercātūra, -ae, s.f. 1. negoț, negustorie, (fig.) trafic 2. cumpărare.
mercātus, -ūs, s.m. 1. negoț 2. piață.
mercēnārius, -a, -um, l. adj. cu plată II. s.m. mercenar, angajat.
mercēs, -ēdis, s.f. 1. preț, salariu, plată, recompensă 2. pagubă, pedeapsă 3. dobândă, venit, chirie.
mercimōnium, -īī, s.n. 1. marfă 2. cumpărătură.
mercor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a face comerț, a cumpăra.
merē, adv. curat.
merenda, -ae, s.f. gustare de prânz.
mereō, -ēre, -uī, -ītum, vb. 1. a merita, a fi demn de, a avea dreptul 2. a câștiga, a dobândi 3. (mil.) a face serviciul militar 4. a săvârși, a comite, a face.
meretricius, -a, -um, l. adj. de curtezană. II. s.n. prostituție.
meretrīcula, -ae, (meretrix, -īcis), s.f. curtezană.
merges, -itis, s.f. snop.
mergō, -ēre, mersī, mersum, vb. 1. a scufunda, a băga, a vâri adânc, a arunca în apă 2. a face să piară, a da gata.
merīdialis, -e, adj. sudic, meridional.
merīdiānus, -a, -um, adj. 1. de amiază, de prânz 2. sudic.

merīdiātiō, -ōnis, *s.f.* siestă.
meridiēs, -ēī, *s.m.* 1. amiază, mijlocul zilei 2. sud 3. jumătate.
merīdiō, -āre, *vb.* a-și face siesta.
meritō¹, *adv.* pe drept.
meritō², -āre, *vb.* 1. a aduce un câștig 2. a sluji.
meritum, -ī, *s.n.* 1. merit, faptă ce merită recompensată, serviciu, binefacere 2. salariu, recompensă, pedeapsă 3. greșeală.
meritus, -a, -um, *part. perf. vb. mereo.*
mersō, -āre, *vb.* a scufunda, a băga, a scălda.
merum, -ī, *s.n.* vin curat.
merus, -a, -um, *adj.* 1. pur, curat, neamestecat 2. adevărat, veritabil 3. nimic decât, numai.
merx, **mercis**, *s.f.* marfă.
mesa, -ae, *s.f.* cea care este în mijloc.
messiō, -ōnis, *s.f.* secerare.
messis, -is, *s.f.* 1. recoltă, seceriș 2. vremea secerișului.
messor, -ōris, *s.m.* cosaș, secerător.
mēta, -ae, *s.f.* 1. con, piramidă 2. (la curse) bornă 3. margine, hotar, capăt, (fig.) scop, țintă 4. mijloc.
metallicus, -a, -um, *adj.* metalic.
metallifer, -era, -erum, *adj.* bogat în metale.
metallum, -ī, *s.n.* 1. metal, aur, argint, aramă 2. zăcămint metalic, mină 3. materie, mineral.
metamorphōsis, -is, *s.f.* metamorfoză, transformare.
metaphora, -ae, *s.f.* metaforă.
metātor, -ōris, *s.m.* măsurător.

metaxa, -ae, *s.f.* panglică, fir.
methodicē, -ēs, *s.f.* metodică.
methodus, -ī, *s.f.* metodă.
meticulōsus, -a, -um, *adj.* 1. timid, fricos 2. înfricoșător, teribil.
mētiōr, -īrī, **mēnsus sum**, *vb. dep.* 1. a măsura, a distribui 2. a parcurge 3. a prețui, a pune în cumpănă, (fig.) a aprecia.
mētō¹, -āre, *vb.* a măsura.
metō², -ēre, **messuī**, **mēssum**, *vb.* 1. a recolta, a culege, a secera 2. a tăia, a doborî, a distruge.
mētor, -ārī, **ātus sum**, *vb. dep.* 1. a delimita, a măsura, a stabili hotarul 2. a străbate 3. a împărți în loturi.
mēropolitānus, -a, -um, *adj.* al unei metropole, de metropolă.
metrum, -ī, *s.n.* metru, vers, măsură a versului.
metuō, -ēre, -uī, -ūtum, *vb.* a se teme, a fi neliniștit.
metus, -ūs, *s.m.* teamă, frică, neliniște, îngrijorare.
meus, -a, -um, *l. adj. pron.* 1. (al) meu, (a) mea 2. privitor la mine, împotriva mea. *II. s.n.* bunul meu, (*s.m. pl.*) ai mei (familia mea).
mī¹, *pron. sg. v. meus.*
mī², *pron. mihi.*
mīca, -ae, *s.f.* bucățică, fărâmbă, grăunte, atom.
micans, -ntis, *adj.* scânteietor.
micō, -āre, -uī, *vb.* 1. a se agita, a se mișca repede, a sări, a tresări, a tremura 2. a străluci, a scânteia.
migratiō, -ōnis, *s.f.* migrare, schimbare, metaforă.

migrō, -āre, vb. 1. a migra, a emigra 2. a se muta, a se duce 3. a trece peste.

miles, -itis, s.m. 1. soldat, pedestraș, luptător 2. ofițer la palat 3. pion (la șah).

mīlia, num. pl. mille.

militaris, -e, adj. 1. militar, de luptă 2. războinic.

militāriter, adv. soldăștește.

militia, -ae, s.f. 1. serviciul militar, meseria de soldat 2. război, campanie, expediție 3. trupe, corp de armată 4. (fig.) bravură.

militō, -āre, vb. a fi soldat, a lupta, a face serviciul militar.

millē, s.n. 1. o mie 2. (fig.) mii (și mii), mii de, nenumărați.

millēsimum, adv. pentru a mia oară.

millēsimus, -a, -um, l. num. al miilea. II. *s.f.* a mia parte.

milva, -ae, s.f. scorpie, femelă de uliu.

milvinus, -a, -um, adj. 1. lacom, hrăpăreț, rapace 2. de pasăre răpitoare.

milvus, -iī, s.m. uliu, vultur, (fig.) persoană lacomă.

mīma, -ae, s.f. actriță.

mīmicē, adv. ca un comediant.

mīmicus, -a, -um, adj. 1. de mim, de comediant 2. (fig.) ipocrit, simulat, fals.

mīmus, -ī, s.m. 1. mim, pantomim 2. farsă, mim.

mīna, -ae, s.f. amenințare.

mināciae, -ārum, s.f. pl. amenințări.

mināciter, adv. amenințător.

minae, -ārum, s.f. pl. 1. crenel, parte a zidului 2. amenințări.

minātiō, -ōnis, s.f. amenințare.

minax, -ācis, adj. amenințător.

mineō, -ēre, vb. a fi proeminent, a ieși în afară.

mingō, -ēre, minxī, mictum, vb. a urina.

miniārius, -a, -um, adj. colorat cu miniu.

minimē, adv. 1. foarte puțin 2. cel puțin, cât de cât 3. întru nimic, deloc.

minimum, adv. 1. cel puțin, foarte puțin 2. măcar, cel puțin.

minimus, -a, -um, l. adj. 1. foarte mic, infim 2. cel mai tânăr. II. *s.n.* cantitatea cea mai mică.

miniō, -āre, vb. a colora cu miniu.

minister, -trī, s.m. 1. servitor 2. (fig.) instrument, unealtă.

ministerium, -iī, s.n. 1. slujbă, carieră, serviciu, ajutor 2. funcționar, slujbaş 3. serviciu de masă.

ministra, -ae, s.f. slujitoare.

ministrător, -ōris, s.m. 1. slujitor 2. asistent, secretar.

ministratrix, -icis, s.f. ajutătoare.

ministrō, -āre, vb. 1. a sluji, a servi la masă, a face servicii 2. a se ocupa, a administra, a conduce, a executa 3. a furniza, a oferi, a procura.

minitābundus, -a, -um, adj. amenințând, care amenință.

minō, -āre, vb. a mâna, a împinge.

minor¹, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a ieși în afară 2. (cu D.) a amenința (pe cineva) 3. a promite, a anunța cu mândrie.

minor², minus, adj. comp. lui parvus 1. mai mic, inferior 2.

mai tânăr, minor **3.** copil, (*pl.*) urmași.

minuō, -ēre, -uī, -ūtum, vb. **1.** a rupe, a sparge, a sfărâma **2.** a nimici, a distruge, a înlătura, a elimina **3.** a slăbi, a micșora, a restrânge **4.** a renunța.

minus¹, adv. **1.** mai puțin **2.** mai puțin decât trebuie, destul de puțin **3.** nu.

minus², -a, -um, adj. tuns, chel, fără păr.

minusculus, -a, -um, adj. puțin mai mic, destul de mic.

minūtātīm, adv. în bucăți mici, puțin câte puțin, încet, mărunț.

minūtē, adv. **1.** în bucăți mici, mărunț **2.** cu zgârcenie **3.** scrupulos, minuțios.

minūtia, -ae, s.f. fărâmă, mărunțiș, bucătică.

minūtiō, -ōnis, s.f. micșorare, diminuare.

minūtulus, -a, -um, adj. neînsemnat, foarte mic.

minūtus, -a, -um, l. part. perf. vb. minuo. II. adj. **1.** mic, slab **2.** strâmt **3.** minuțios, scrupulos.

mīrābilis, -e, adj. minunat, admirabil, uimitor, surprinzător, extraordinar.

mīrābiliter, adv. admirabil, extraordinar, de mirare, minunat.

mīrābundus, -a, -um, adj. plin de mirare, uimit.

mīrāculum, -ī, s.n. minune, miracol, jonglerie.

mīrātiō, -ōnis, s.f. mirare, uimire.

mīrātor, -ōris, s.m. admirator.

mīrātrix, -īcis, s.f. admiratoare.

mīrē, adv. minunat, admirabil, extraordinar.

mirificus, -a, -um, adj. mirific, admirabil, extraordinar.

mirmillō, -ōnis, s.tn. gladiator înarmat cu scut și pumnal.

mīror, -ārī, -ātus sum, vb. dep. **1.** a se mira **2.** a admira.

mirus, -a, -um, adj. admirabil, minunat, extraordinar, surprinzător, ciudat.

miscellāneus, -a, -um, adj. amestecat, variat.

miscellus, -a, -um, adj. **1.** amestecat **2.** variat.

misceō, -ēre, miscuī, mīxtum, vb. **1.** a amesteca **2.** a face, a stârni, a produce **3.** a mișca, a ațâța, a răscoli, a tulbura, a răsturna.

misellus, -a, -um, adj. **1.** sărman, nenorocit **2.** slab.

miser, -era, -erum, adj. **1.** nefericit, vrednic de milă **2.** trist, lamentabil, jalnic.

miserābilis, -e, adj. vrednic de milă, jalnic.

miserābiliter, adv. în mod jalnic, de plâns.

miserātiō, -ōnis, s.f. **1.** milă, compătimire **2.** discurs patetic.

miserē, adv. **1.** înduioșător, nenorocit **2.** cu pasiune, violent **3.** disperat.

misereō, -ēre, miseruī, -miseritum, vb. a avea milă.

miserescō, -ēre, vb. a se înduioșa, a avea milă.

miseria, -ae, s.f. nenorocire, necaz, nefericire.

misericordia, -ae, s.f. milă, compătimire.

misericors, -dis, adj. milos, compătimitor.

miseror, -ārī, -ātus sum, vb.
dep. a deplânge, a compătimi, a se înduioşa.

missilē, -is, s.n. 1. arme de aruncat 2. daruri împărţite (aruncate) poporului.

missilis, -e, adj. de aruncat.

missiō, -ōnis, s.f. 1. aruncare, trimitere 2. eliberarea unui prizonier, graţiare, iertare 3. ieşire din armată/slujbă, concediu 4. întrerupere, amânare 5. încetare, încheiere.

missor, -ōris, s.m. aruncător.

missus¹, -a, -um, part. perf. vb. mitto.

missus², -ūs, s.m. 1. trimitere, aruncare 2. intrarea gladiatorilor/carelor în arenă, luptă, cursă.

mitē, adv. cu blândeţe, dulce.

mitescō, -ēre, vb. 1. a se coace, a se muia 2. a se potoli, a se îmblânzi.

mītificō, -āre, vb. 1. a înmuia 2. a îndupleca, a îmblânzi.

mītificus, -a, -um, adj. liniştit, calm, paşnic.

mītigātiō, -ōnis, s.f. îmblânzire.

mītigātōrius, -a, -um, adj. calmant.

mitigō, -āre, vb. 1. a coace, a muia 2. a domestici, a civiliza 3. a linişti, a potoli.

mītis, -e, adj. 1. copt, fraged 2. roditor 3. blând, amabil, binevoitor, civilizat 4. indulgent, iertător, liniştit.

mitra, -ae, s.f. bonetă orientală, turban.

mittō, -ēre, mīsī, mīssum, vb. 1. a trimite, a îndruma, a îndrepta 2. a lăsa (să meargă), a da drumul, a pune în libertate 3. a

arunca, a ataca 4. a da, a scoate la iveală, a furniza, a exporta 5. a vorbi, a emite, a lătra 6. a omite, a renunţa, a părăsi, a alunga 7. a se angaja în 8. a stoarce, a epuiza.

mixtim, adv. amestecat.

mixtura, -ae, s.f. 1. amestec 2. împerechere, împreunare.

mnēmosynum, -ī, s.n. cadou dat ca amintire.

mōbilis, -e, adj. 1. mobil, mişcător 2. mlădios, flexibil, suplu, schimbător, capricios 3. prompt, rapid, vioi, activ.

mōbilitās, -ātis, s.f. 1. nestatornicie, mobilitate 2. promptitudine, rapiditate.

mōbiliter, adv. rapid.

mōbilitō, -āre, vb. a anima, a pune în mişcare.

moderābilis, -e, adj. care poate fi moderat.

moderantēr, adv. îndrumat.

moderātē, adv. cu măsură.

moderātīm, adv. puţin câte puţin, gradat.

moderātiō, -ōnis, s.f. 1. moderaţie, cumpătare 2. conduită rezervată, echilibru 3. guvernare, conducere.

moderator, -ōris, s.m. 1. cel care temperează 2. conducător, guvernator, diriguitor, călăuză.

moderātus, -a, -um, l. part. perf. vb. moderor. II. adj. 1. moderat, măsurat 2. (*stil.*) bine ritmat.

moderor, -ārī, -ātus sum, vb.
dep. 1. a modera, a tempera, a frâna, a stăpâni 2. a ordona, a conduce.

modestē, *adv.* 1. moderat, măsurat, cumpătat 2. rezervat, modest, reținut.

modestia, *-ae, s.f.* 1. măsură, înfrânare, (*fig.*) blândețe, moderație 2. supunere, ascultare, disciplină 3. bunsimț, cuviință 4. modestie, rezervă, decență, virtute, onoare, cinste.

modestus, *-a, -um, adj.* 1. moderat, măsurat, cumpătat, chibzuit, reținut 2. dezinteresat, cinstit, respectuos, scrupulos.

modicē, *adv.* 1. calm, liniștit 2. moderat, cu măsură 3. prea puțin.

modicus, *-a, -um, adj.* 1. modest, moderat, cumpătat, mijlociu, simplu 2. puțin, scurt, mai puțin decât trebuie.

modificātiō, *-ōnis, s.f.* construcție, structură.

modificātor, *-ōris, s.m.* cel care orânduiește.

modificō, *-āre, vb.* a pune în ordine, a regla, a ordona.

modificor, *-ārī, -ātus sum, vb.* *dep. (cu D.)* a modera, a măsura, a calcula.

modium, *-iī, s.n.* măsură de capacitate, baniță.

modō, *adv.* 1. numai 2. îndată, imediat 3. de curând, adineauri.

modulātē, *adv.* armonios.

modulātiō, *-ōnis, s.f.* 1. porționare, măsurare, (*fig.*) ansamblu 2. ritm, melodie, armonie, cadență 3. inflexiune vocală.

modulātor, *-ōris, s.m.* cântăreț, muzicant, compozitor.

modulātus, *-ūs, s.m.* cântec, melodie.

modulor, *-ārī, -ātus sum, vb.* *dep.* 1. a măsura, a potrivi 2. a cânta, a recita acompaniat de liră, a ritma.

modulus, *-ī, s.m.* 1. măsură 2. ritm, tact, intonație, armonie 3. măsură mică.

modus, *-ī, s.m.* 1. măsură 2. mărime, cantitate, întindere, dimensiune 3. ritm, melodie, cadență 4. capăt, termen 5. fel, mod 6. (*gram.*) mod verbal 7. măsură, limită, regulă.

moecha, *-ae, s.f.* curtezană.

moechus, *-ī, s.m.* desfrânat.

moenia, *-ium, s.n. pl.* 1. ziduri, fortăreață, întăritură 2. oraș, cetate, palat, locuință.

mola, *-ae, s.f.* 1. moară, piatră de moară 2. făină de grâu.

molāris, *-e, adj.* 1. de moară 2. molar.

molārius, *-a, -um, adj.* de moară.

molēs, *-is, s.f.* 1. masă, greutate, încărcătură, masă compactă 2. edificiu, construcție uriașă, dig, stavilă 3. pregătire/mașină de război 4. putere, influență, importanță 5. piedică, efort, greutate.

molestē, *adv.* 1. cu greu, cu regret 2. afectat 3. neplăcut, nepotrivit, supărător.

molestia, *-ae, s.f.* neplăcere, supărare, durere, chin, (*stil.*) afectare.

molestō, *-āre, vb.* a supăra, a chinui.

molestus, *-a, -um, adj.* 1. neplăcut, greu, incomod, insuportabil, plictisitor, (*stil.*) căutat, afectat 2. dăunător.

molimen, -inis, s.n. 1. efort, osteneală, caznă 2. mărimе, greutate, importanță.

mōlimentum, -ī, s.n. efort mare, sfortare, greutate.

mōlior, -īrī, -ītus sum, vb. dep. 1. a pune în mișcare, a clinti, a deplasa 2. a clădi, a întări, a îngrămădi 3. a duce la capăt cu efort, a încerca/ izbuti să facă a dărâma, a culca la pământ 4. a voi, a se strădui, a pune la cale, a urzi, a căuta să obțină pentru sine 5. a provoca.

mōlitiō, -ōnis, s.f. 1. deplasare, răsturnare 2. deștelenire 3. urzeală, mașinație, construire.

mōlitor, -ōris, s.m. 1. uneltitor 2. autor, constructor.

mollē, adv. încet.

mollescō, -ēre, vb. 1. a se muia, (fig.) a se îmblânzi 2. a se civiliza, a se moleși.

molliculus, -a, -um, adj. moale, delicat.

mollimentum, -ī, s.n. calmare, îmblânzire.

molliō, -īre, vb. 1. a muia, a mlădia 2. a calma, a potoli, a îmblânzi 3. a moleși.

mollis, -e, adj. 1. moale, plăcut, dulce, delicat, agreabil 2. flexibil, suplu, destins 3. (stil.) armonios, curgător 4. calm, ușor, domol, blând, tandru, iubitor, voluptuos 5. sensibil, moale, slab, timid 6. schimbător 7. propice, favorabil.

molliter, adv. 1. moale, delicat, ușor, încet, cu blândețe 2. slab, fără energie.

mollitia, -ae, s.f. 1. suplețe, mlădiere 2. moliciune, frăgezime 3. sensibilitate,

timiditate, lipsă de forță 4. desfrâu, imoralitate.

mollitudō, -inis, s.f. 1. suplețe, flexibilitate 2. moliciune 3. delicatețe, dulceață.

molluscus, -a, -um, adj. moale, fraged.

mōmen, -inis, s.n. mișcare, impuls.

mōmentārius, -a, -um, adj. 1. momentan, trecător 2. instantaneu, prompt, iute.

mōmentosus, -a, -um, adj. care ține doar un moment, iute, grabnic, repede.

momentum, -ī, s.n. 1. forță care pune în mișcare 2. mișcare, schimbare 3. adaos, surplus, parte mică, parcelă, cadou 4. interval în spațiu și timp, clipă, timp, împrejurare 5. impuls, cauză determinantă, concurs, ajutor, influență, motiv, rațiune 6. valoare, importanță.

moneō, -ēre, -uī, -itum, vb. 1. a sfătui, a face atent, a aminti, a atrage atenția 2. a învăța, a prezice 3. a avertiza, a îndemna, a încuraja, a recomanda.

monilē, -is, s.n. colier, lanț, bijuterie.

monitiō, -ōnis, s.f. îndemn, sfat.

monitor, -ōris, s.m. 1. consilier, sfătuitoar, călăuză, mentor 2. comandant 3. (fig.) cenzor 4. sclav care spune numele oaspeților 5. sufleur.

monitum, -ī, s.n. 1. sfat, părere 2. profeție.

monitus, -ūs, s.m. 1. sfat, părere 2. profeție, avertisment.

monogrammus, -a, -um, adj. 1. liniar, schițat 2. slab.

monosyllabus, -a, -um, adj.

monosilabic.

monotrophus, -ī, s.m. persoană singură, solitară.

mons, -ntis, s.m. 1. munte 2.

stâncă, bolovan 3. masă, greutate.

monstrābilis, -e, adj. distins, remarcabil, deosebit.

monstratiō, -ōnis, s.f. indicare.

monstrator, -ōris, s.m. autor, cel care arată/indică.

monstrātus, -ūs, s.m. indicație, semnalizare.

monstrificābilis, -e, adj. monstruos.

monstrificē, adv. în chip monstruos.

monstrificus, -a, -um, adj. 1.

ciudat, monstruos 2.

supranatural, magic.

monstrō, -āre, vb. 1. a

demonstra, a arăta, a indica, a

dovedi 2. a înștiința, a povesti

3. a sfătui, a încuraja, a ațâța 4.

a denunța, a acuza, a prescrie,

a ordona.

monstrum, -ī, s.n. 1. monstru, arătare, hidoșenie, obiect sau

ființă supranaturală 2. miracol,

semn, minune, absurditate 3.

năpastă, nenorocire, flagel.

monstruose, adv. în chip

monstruos, ciudat, bizar.

monstruōsus, -a, -um, adj.

monstruos, ciudat, nefiresc.

montanus, -a, -um, adj. de

munte, muntean, muntos.

montivagus, -a, -um, adj. care

colindă munții.

montuosus, -a, -um, adj.

mentos.

monuī, perf. vb. moneo.

monumentārius, -a, -um, adj.

de mormânt, de monument, de înmormântare.

monumentum, -ī, s.n. 1.

monument, amintire, semn

amintitor 2. monument funerar,

mormânt, edificiu 3. operă

literară, monument scris,

document, memoriu 4.

medalion, amuletă.

mora, -ae, s.f. 1. întârziere,

oprire, amânare, încetinire 2.

răgaz, etapă 3. (ret.) pauză (în

discurs) 4. impediment.

mōrālis, -e, adj. privitor la

morală, moral.

moramentum, -ī, s.n. întârziere,

piedică.

morātor, -ōris, s.m. cel care

face să întârzie, cel care

împiedică/ține în loc.

morātus, -a, -um, adj. care are

anumite moravuri, natural.

morbidus, -a, -um, adj. 1.

bolnav, indispus 2. nesănătos,

morbid.

morbōsus, -a, -um, adj. 1.

bolnăvicios, bolnav, lănced 2.

lacom, desfrânat.

morbus, -ī, s.m. 1. boală 2.

supărare, oboseală, plictiseală

3. viciu, pasiune.

mordāciter, adv. neîndurător,

caustic, mușcător.

mordax, -cis, adj. 1. (fig.)

mușcător, caustic 2. care

înțeapă, care chinuie, tăios,

distrugător 3. rău la gust, amar.

mordeō, -ēre, momordī,

morsum, vb. 1. a mușca 2. a

mânca, a mesteca, a pătrunde

în, a prinde cu, a ține/ prinde cu

dinții 3. a înțeapa, a roade, a

strica **4.** (*fig.*) a critica, a bârbi, a chinui, a face rău.

mordicus, *adv.* mușcător, morțiș, cu încăpățănare.

mōrē, *adv.* prostește.

moribundus, **-a**, **-um**, *adj.* **1.** muribund, pe moarte **2.** muritor **3.** funest, nesănătos.

mōrigeror, **-ārī**, **-ātus sum**, *vb.* *dep.* a fi pe placul cuiva.

mōrigerus, **-a**, **-um**, *adj.* supus, docil.

mōriō, **-ōnis**, *s.m.* prost, nebun, bufon.

morior, **morī**, **-mortuus sum**, *vb. dep.* **1.** a muri **2.** a se consuma, a se ruina, a se stinge.

moror¹, **-ārī**, **-ātus sum**, *vb. dep.*

1. a se opri, a întârzia **2.** a rămâne, a reține, a amâna, a împiedica **3.** a aprecia. a da atenție **4.** a reține interesul, a fermece, a încânta.

mōror², **-ārī**, *vb. dep.* a fi nebun.

mōrōsē, *adv.* **1.** supărat, morocănos **2.** cu grijă, scrupulos, minuțios.

mōrōsus, **-a**, **-um**, *adj.* **1.** morocănos, ciudat, arțăgos, mahmur, ursuz, necăjit **2.** dificil **3.** capricios, supărător **4.** scrupulos, pedant.

mors, **-rtis**, *s.f.* **1.** moarte **2.** cadavru.

morsicō, **-āre**, *vb.* a mușca des.

morsus, **-ūs**, *s.m.* **1.** mușcătură, prindere **2.** durere, usturime, arsură, înțepătură **3.** calomnie, împunsătură, atac **4.** grijă, supărare.

mortālis, **-e**, *l. adj.* **1.** muritor, trecător **2.** omenesc. *II. s.m.* om, (*s.n. pl.*) cele omenești.

mortālītās, **-ātis**, *s.f.* **1.** condiție umană **2.** pieire, durată de viață **3.** omenire, muritorii.

mortifer, **-era**, **-erum**, *adj.* mortal, fatal.

mortiferē, *adv.* de moarte.

mortalis, **-e**, *adj.* mortuar.

mortuus, **-a**, **-um**, *I. part. perf. vb. morior. II. adj.* slab, fără putere.

mōrulus, **-a**, **-um**, *adj.* negru.

mōrus¹, **-a**, **-um**, *adj.* nebun, smintit.

mōrus², **-a**, **-um**, *adj.* negru.

mōrus³, **-ī**, *s.f.* dud.

mōs, **mōris**, *s.m.* **1.** obicei, nărav, obișnuință **2.** conduită, (*pl.*) caracter, moravuri **3.** stare, natură, calitate **4.** dorință, capriciu **5.** lege, regulă de conduită.

motiō, **-ōnis**, *s.f.* **1.** mișcare, impuls, agitație, tulburare **2.** îndepărtare, excludere.

motō, **-āre**, *vb.* a mișca mereu.

mōtor, **-ōris**, *s.m.* cel care leagănă/ pune în mișcare.

motus¹, **-a**, **-um**, *I. part. perf. vb. moveo. II. adj.* tulburat, emoționat.

mōtus², **-ūs**, *s.m.* **1.** mișcare, agitare, tulburare, zguduire **2.** (*pl.*) dans **3.** mers, plecare **4.** gest **5.** război civil, răscoală **6.** mișcare sufletească, pasiune, simțire, idee, entuziasm, inspirație divină **7.** mobil, motiv.

moveō, **-ēre**, **mōvī**, **motum**, *vb.* **1.** a mișca, a pune în mișcare, a zgudui, a înainta **2.** a aduce **3.** a îndepărta, a izgoni **4.** a produce, a provoca, a stârni **5.** a impresiona, a influența, a

tulbura, a ațâța, a determina să
6. a începe.

mox, *adv.* **1.** îndată, în curând **2.** după, apoi, mai târziu.

mūcescō, -ēre, *vb.* a se strica, a se mucegăi.

mūcrō, -ōnis, *s.m.* **1.** vârf, ascuțiș, armă, sabie, cuțit (pumnal) **2.** (*fig.*) agerime spirituală, finețe **3.** sfârșit, capăt, hotar.

mufrius, -iī, *s.m.* șarlatan.

mūginor, -ari, *vb.* **1.** a medita **2.** a tergiversa, a ezita, a tânji să.

mugiō, -īre, *vb.* **1.** a mugi, a rage **2.** a bubui, a răsuna, a striga.

mūgitus, -ūs, *s.m.* **1.** răget, muget **2.** zgomot, vuiet, urlet, bubuitură.

mula, -ae, *s.f.* catârcă.

mulcēdō, -inis, *s.f.* farmec, dulceată.

mulceō, -ēre, mulsī, mulsum, *vb.* **1.** a netezi ușor, a mângâia **2.** a liniști **3.** a încânta, a îmblânzi.

mulcō, -āre, *vb.* a bate, a lovi, a maltrata.

mulcta, -ae, *s.f.* amendă, pedeapsă, delict.

mulctātiō, -ōnis, *s.f.* amendă.

mulctō, -āre, *vb.* **1.** a condamna la o amendă, a pedepsi **2.** a priva, a lipsi.

mulctus, -ūs, *s.m.* muls.

mulgeō, -ēre, mulsī, mulctum (**mulsum**), *vb.* a mulge.

muliebris, -e, *adj.* **1.** femeiesc, (*fig.*) slab, molatic **2.** (*gram.*) feminin.

muliebriter, *adv.* femeiește, (*fig.*) cu frică.

mulier, -eris, *s.f.* femeie, soție.

muliercula, -ae, *s.f.* femeiușcă, femeie sărmană/slabă, femelă.

mulierōsitās, -ātis, *s.f.* pasiune pentru femei.

mūliō, -ōnis, *s.m.* catârgiu, vizitiu, rândaș.

mulsum, -ī, *s.n.* vin îndulcit cu miere.

mulsus, -a, -um, *adj.* dulce, suav, plăcut.

multicavus, -a, -um, *adj.* poros.

multicolor, -ōris, *adj.* multicolor.

multifarius, -a, -um, *adj.* de multe feluri, variat.

multifer, -era, -erum, *adj.* fecund, fertil.

multifidus, -a, -um, *adj.* tăiat în mai multe părți, despicat, variat, divers.

multiforis, -e, *adj.* cu multe intrări.

multiformis, -e, *adj.* cu multe forme, variat, schimbător.

multiformiter, *adv.* în multe moduri.

multiugus, -a, -um, *adj.* **1.** înhămat cu mai mulți cai **2.** numeros, complex.

multiloquium, iī, *s.n.* vorbărie.

multiloquus, -a, -um, *adj.* vorbăreț.

multimodis, *adv.* în mai multe feluri.

multimodus, -a, -um, *adj.* variat.

multinummus, -a, -um, *adj.* **1.** scump **2.** rentabil.

multipertitus, -a, -um, *adj.* împărțit.

multiplex, -icis, *adj.* **1.** cu mai multe îndoituri, întortocheat **2.** dificil, complex, din mai multe părți **3.** diferit, schimbător.

multiplicābilis, -e, *adj.* multiplicat, numeros.

multiplicātiō, -ōnis, s.f.
creștere, înmulțire.

multipliciter, adv. 1. adesea **2.**
în mai multe moduri.

multiplicō, -āre, vb. a înmulți, a
crește, a mări, a spori.

multiplicus, -a, -um, adj.
compus.

multipotens, -ntis, adj. foarte
puternic.

multisonus, -a, -um, adj.
zgomotos, răsunător.

multitūdō, -inis, s.f. 1. mulțime,
număr mare **2.** public **3.**
mulțimea, poporul, lume, gloată.

multivagus, -a, -um, adj.
vagabond, rătăcitor.

multivolus, -a, -um, adj.
capricios, care nu se mai
satură.

multō, adv. mult, cu mult.

multum¹, adv. mult, foarte, tare.

multum², -ī, s.n. parte mare,
cantitate mare.

multus, -a, -um, adj. 1. mult,
numeros **2.** răspândit **3.**
vorbăreț, insistent.

mulus, -ī, s.m. catâr.

mundānus, -a, -um, s.m.
cetățean al universului.

mundē, adv. curat, plăcut.

**munditia, -ae (munditiēs -ēī),
s.f. 1.** curățenie **2.** eleganță,
rafinament.

mundus¹, -a, -um, adj. 1. curat
2. elegant, căutat, împodobit.

mundus², -ī, s.m. 1. podoabă,
bijuterie **2.** instrument,
echipament, unelte, utilaj.

mundus¹, -ī, s.m. 1. lume,
univers **2.** cer, firmament **3.**
globul terestru.

mūnerābundus, -a, -um, adj.
darnic, care aduce daruri.

mūnerō, -āre, vb. a dărui, a
răsplăti.

mūnia, -ōrum, s.n. pl. sarcini,
îndatoriri, funcții, datorii.

mūniceps, -ipis, s.m. și f.
cetățean liber al unui oraș,
compatriot, concetățean.

mūnicipālis, -e, adj. municipal,
provincial.

municipium, -iī, s.n. 1.
municipiu, oraș liber **2.** colonie.

mūnificē, adv. generos.

mūnificentia, -ae, s.f.
generozitate, dărnicie.

mūnificō, -āre, vb. a răsplăti, a
dărui.

munifius, -a, -um, adj. generos,
darnic.

mūnimen, -inis, s.n. adăpost,
întăritură, sprijin, apărare.

mūnimentum, -ī, s.n. fortificație,
lucrări militare, (fig.) sprijin,
ajutor, adăpost.

mūniō, -īre, vb. 1. a ridica un zid
de apărare, a se întări, a
fortifica **2.** a construi (un drum)
3. a apăra, a pregăti, a asigura.

mūnis, -e, adj. serviabil,
îndatoritor.

mūnītē, adv. apărat, întărit, în
siguranță.

mūnītiō, -ōnis, s.f. 1. fortificare,
întăritură, zid, metereze **2.**
construirea unui drum.

munītō, -āre, vb. a deschide un
drum.

munītor, -ōris, s.m. soldat care
lucrează la fortificații.

munus, -eris, s.n. 1. funcție,
sarcină, serviciu, lucru,
ocupație, îndatorire **2.**
binefacere **3.** funeralii **4.** dar **5.**
spectacol, reprezentații, jocuri
publice **6.** lucrare literară.

mûraena, -ae, *s.f.* mreană, pește.
muralis, -e, *adj.* mural, de zid, de metereze, de cetate.
mûrex, -icis, *s.m.* 1. scoică, purpură 2. ascuţiş, colţ de stâncă.
muricatus, -a, -um, *adj.* ascuţit, ţepos.
murmur, -uris, *s.n.* 1. murmur, zgomot, bâzâit, zumzet, răget 2. zgomot, sunet, tunet, şuiet, urlet.
murmurillō, -āre, *vb.* a murmura.
murmūrō, -āre, *vb.* 1. a murmura, a mormăi, a şopti, a se plânge 2. a face zgomot.
mûrus, -ī, *s.m.* 1. zid, întăritură, zăgaz 2. înveliș, adăpost, pavăză 3. dig 4. turn de lemn.
mûs, **muris**, *s.m.* şoarece.
musca, -ae, *s.f.* 1. muscă 2. om curios, parazit.
muscipula, -ae, *s.f.* cursă de şoareci.
musculus, -ī, *s.m.* 1. şoricel 2. fibră, muşchi 3. armă 4. midie.
muscus, -ī, *s.m.* (bot.) muşchi.
mûsica, -ae (mûsicē, -ēs), *s.f.* 1. muzică 2. poezie.
mûsicē, *adv.* elegant, armonios, minunat.
mûsicus¹, -a, -um, *adj.* 1. muzical 2. privitor la poezie.
mûsicus², -ī, *s.m.* muzician.
mușsitō, -āre, *vb.* 1. a murmura, a vorbi printre dinţi 2. a-și ține gura, a tăinuî.
mușsō, -āre, *vb.* 1. a vorbi încet, a bombăni 2. a ezita, a șovăi 3. a tăcea, a trece sub tăcere 4. a bâzâi.
mustela, -ae, *s.f.* nevăstuică.

musteus, -a, -um, *adj.* 1. de must, ca mustul 2. nou, proaspăt.
mustum, -ī, *s.n.* 1. must 2. (pl.) culesul viilor, (fig.) toamnă.
mustus, -a, -um, *adj.* nou, proaspăt, tânăr.
mūtābilis, -e, *adj.* schimbător, influențabil, variabil.
mutabilitas, -ātis, *s.f.* mobilitate, inconsecvență.
mūtātiō, -ōnis, *s.f.* 1. schimbare, revoluție 2. schimb, variație 3. trop, hypalagă.
mutator, -ōris, *s.m.* cel care schimba.
mūtescō, -ēre, *vb.* a amuți.
mutilō, -āre, *vb.* 1. a mutila 2. a ciunti, a sfărâma.
mutilus, -a, -um, *adj.* mutilat, ciuntit.
mūtiō, -īre, *vb.* a mârâi.
mūtō, -āre, *vb.* 1. a muta, a mișca, a deplasa 2. a se schimba, a fi diferit 3. a face schimb 4. a înlocui un lucru cu altul, a părăsi.
mūtuārius, -a, -um, *adj.* reciproc, mutual.
mūtuātiō, -ōnis, *s.f.* împrumut.
mutuē, *adv.* reciproc, mutual.
mūtuō¹, *adv.* reciproc.
mūtuō², -āre, *vb.* a împrumuta.
mutuor, -ārī, -ātus sum, *vb.* dep. a împrumuta, a lua.
mūtus, -a, -um, *l. adj.* 1. mut 2. tăcut, retras 3. obscur. *ll. s.n. pl.* necuvântătoare.
mutuum, -ī, *s.n.* 1. reciprocitate 2. împrumut.
mūtuus, -a, -um, *adj.* 1. mutual, reciproc 2. împrumutat.
myoparō, -ōnis, *s.m.* vas de pirați.

myosota, -ae, s.f. miozotis, numă-uita.

myrica, -ae, s.f. (bot) tamarin, cătină.

myropōla, -ae, s.m. negustor de parfumuri.

myropōlium, -iī, s.n. parfumerie.

myrrha, -ae, s.f. smirnă.

myrteus, -a, -um, adj. de mirt, de culoarea mirtului.

myrtus, -ūs, s.f. mirt, ramură de mirt.

mystagōgus, -ī, s.m.

paznic/călăuză în templu, ghid.

mystērīum, -iī, s.n. (adesea la pl.) 1. mistere 2. taine, secrete.

mysticus, -a, -um, adj. 1. mistic, referitor la mistere 2. ascuns, tainic.

mythicus, -a, -um, adj. mitic, legendar.

N

nacca, -ae, s.m. boiangiu.
nactus, -a, -um, part. perf. vb.
nanciscor.
nae, adv. v. nē³.
naenia, s.f. v. nenia.
naevus, -ī, s.m. pată/semn din naștere, neg.
nam, conj. căci, așadar, dar.
namquē, conj. căci, într-adevăr.
nanciscor, nancisci, nactus sum, vb. dep. 1. a găsi din întâmplare **2.** a ajunge, a câștiga.
nans, -ntis, part. prez. vb. no.
nānus, -ī, s.m. pitic, cal mic.
narcissus, -ī, s.m. narcisă.
nardum, -ī (nardus, -ī, s.f.), s.n. nard (arbust și parfum).
naris, -is, s.f. 1. nară, nas **2.** spirit fin **3.** deschizătură, orificiu.
narrābilis, -e, adj. care se poate povesti.

narratiō, -ōnis, s.f. povestire, narație, expunere.
narrātor, -ōris, s.m. povestitor.
narratus, -ūs, s.m. povestire.
narrō, -āre, vb. 1. a povesti, a relata, a vorbi **2.** a dedica.
nascentia, -ae, s.f. naștere.
nascor, nascī, nātus sum, vb. dep. 1. a se naște **2.** a lua naștere, a proveni,.
nāsiterna, -ae, s.f. stropitoare.
nassa, -ae, s.f. plasă pescărească, loc primejdios.
nāsus, -ī, s.m. 1. nas, miros **2.** (la animale) nară **3.** gâtul unui vas.
nasutē, adv. cu spirit fin.
nāsūtus, -a, -um, adj. năsos, (fig.) ironic, spiritual.
nāta, -ae, s.f. fiică.
nātāles, -ium, s.m. pl. naștere, origine.
nātālis, -e, adj. natal, de naștere.

nătălis, -is, s.m. ziua de naștere.
nătatiō, -ōnis, s.f. înot, loc de înot, bazin.
nătător, -ōris, s.m. înotător.
nătătus, -ūs, s.m. înot.
nătiō, -ōnis, s.f. 1. neam, rasă, popor, specie, sectă 2. naștere.
nătivus, -a, -um, adj. 1. care se naște 2. înăscut, firesc, natural.
nătō, -āre, vb. 1. a înota 2. a a pluti 3. a străbate înot 4. a fi plin de, a șovăi.
nătrix, -icis, s.m. hidră.
natura, -ae, s.f. 1. naștere, origine 2. natură, univers, legile naturii 3. natura personificată, divinitatea creatoare 4. esență, element, substanță 5. fel de a fi, natură, caracter 6. instinct.
nătūrābilis, -e, adj. natural, firesc, prin naștere.
nătūrālis, -e, adj. 1. firesc, natural, obișnuit 2. (*jur.*) natural 3. real, adevărat.
nătūrāliter, adv. natural, în conformitate cu natura.
nătus¹, -a, -um, l. part. perf. vb. nascor. II. **adj.** 1. în vârstă de 2. sortit, creat III. **s.m. și f.** 1. fiu, fiică, pui 2. (*s.m.*) om, muritor.
nătus², -ī, s.m. fiu, (*pl.*) copii, urmași.
nauarchus, -ī, s.m. comandant de vas.
naucum, -i, s.m. coajă de nucă, lucru fără valoare.
naufragium, -iī, s.n. 1. naufragiu, (*pl.*) epave 2. dezastru, nenorocire.
nauragō, -āre, vb. a naufragia.
naufragus, -a, -um, adj. 1. naufragiat 2. care poate produce un naufragiu.

naumachia, -ae, s.f. spectacol reprezentând o bătălie navală.
nausea, -ae, s.f. rău de mare, greață, (*fig.*) dezgust.
nauseō, -āre, vb. 1. a avea rău de mare, a-i fi greață, a voma 2. a fi dezgustat.
nauseola, -ae, s.f. greață.
nauta, -ae, s.f. marinar, corăbier.
nauticus, -a, -um, l. adj. nautic, naval II. **s.m. pl.** echipaj.
năvāle, -is, s.n. doc, șantier naval.
năvālis, -e, adj. naval.
năvē, adv. cu zel.
năvicula, -ae, s.f. corabioară.
năviculārius, -iī, s.m. armator.
năvifrāgus, -a, -urn, adj. care sfărâmă corăbii, primejdios.
năvigābilis, -e, adj. navigabil.
năvigantes, -ium, s.m. pl. corăbieri.
năvigātiō, -ōnis, s.f. călătorie pe apă, navigație.
năvigātor, -ōris, s.m. marinar, corăbier.
năviger, -era, -erum, adj. purtător de corăbii, navigabil.
năvigium, -iī, s.n. 1. vas, plută 2. navigație.
năvigō, -āre, vb. 1. a naviga 2. a înota.
năvis, -is, s.f. navă, corabie.
navita, -ae, s.m. marinar.
năvitās, -ātis, s.f. zel.
năvō, -āre, vb. a face ceva cu grijă.
năvus, -a, -um, adj. harnic, activ.
nē¹, adv. 1. nu, nici 2. să nu 3. admitând că nu 4. cu atât mai puțin.
nē², conj. 1. (*completiv*) să nu, că nu 2. (*final*) ca să nu 3. (*cond.*)

numai să **4.** (*conces.*) chiar dacă nu.
nĕ³, *adv.* da, desigur.
nĕ⁴, *particulă enclitică (interog.)* oare, (*interog ind.*) dacă.
nebula, -ae, *s.f.* **1.** ceață **2.** nor, negură, ceață, fum, vâl, întunecime, neclaritate.
nebulō, -ōnis, *s.m.* derbedeu, șarlatan, om de nimic.
nebulosus, -a, -um, *adj.* **1.** cețos, neguros **2.** nebulos, de neînțeleș.
nec, neque, *conj.* **1.** și nu, nici, și nici **2.** nu
necessaria, -ae, *s.f.* rudă.
necessariē, *adv.* de nevoie, forțat de împrejurări.
necessarius¹, -a, -um, *l. adj.* **1.** necesar, constrâns de necesitate, inevitabil, firesc **2.** indispensabil, util **3.** intim, apropiat **4.** urgent. *II. s. n. pl.* mijloace de trai.
necessarius², -iī, *s.m.* rudă, aliat, prieten.
necessē, *adj. (nedecl.)* **1.** necesar, inevitabil, obligatoriu **2.** folositor.
necessitas, -ātis, *s.f.* **1.** necesitate **2.** (*pl.*) lucruri necesare, nevoie **3.** situație grea.
necessitudō, -inis, *s.f.* **1.** necesitate, determinism, obligație imperioasă **2.** (*pl.*) rude, prieteni.
necessum, *adj. (numai urmat de esse)* necesar.
necnĕ, *adv.* sau nu.
necō, -āre, *vb.* a omori.
necōpinans, -ntis, *adj.* fără să se aștepte.

necōpinātō, *adv.* pe neașteptate.
nectar, -āris, *s.f.* **1.** nectar **2.** miros plăcut.
nectareus, -a, -um, *adj.* de nectar, plăcut, parfumat.
nectō, -ĕre, nexuī, nĕxum, *vb.* **1.** a lega, a înnoda, a înlănțui **2.** a întemnița **3.** a urzi, a plăsmui.
necubi, *adv.* ca nu cumva undeva.
nĕcundē, *adv.* ca nu cumva din vreo parte, pentru ca de nicăieri.
nĕdum, *conj.* cu atât mai mult.
nĕfandum, -ī, *s.n.* nelegiuire.
nefandus, -a, -um, *adj.* nelegiuit, cumplit, blestemat.
nefāriē, *adv.* nelegiuit.
nĕfarium, -iī, *s.n.* crimă.
nĕfārius, -a, -um, *adj.* criminal, nelegiuit, blestemat.
nĕfās, s.n. (nedecl.) **1. sacrilegiu, nelegiuire, crimă.
negans, -ntis, *l. part. prez. vb.* **negō. II. adj.** negativ.
negātiō, -ōnis, *s.f.* negare.
negitō, -āre, *vb.* a nega cu obstinație, a tăgădui.
nĕglectio -ōnis, *s.f.* neglijare.
nĕglectus, -a, -um, *part. perf. vb.* neglego.
nĕglegens, -ntis, *l. part. prez. vb. neglego. II. adj.* **1.** neglijent, neatent **2.** risipitor.
nĕglegenter, *adv.* neglijent.
nĕglegentia, -ae, *s.f.* neglijență, indiferență.
nĕglegō, -ĕre, -ĕxī, -ĕctum, *vb.* **1.** a neglijă, a nu se ocupa de, a nu lua în seamă.
negō -āre, *vb.* **1.** a nega, a spune că nu **2.** a refuza.**

negōtialis, -e, adj. practic, referitor la o afacere.
negotians, -ntis, s.m. bancher, negustor.
negōtiatiō, -ōnis, s.f. negoț, comerț.
negōtiator, -ōris, s.m. bancher, negustor.
negōtior, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a face comerț, a fi bancher.
negōtiōsitās, -ātis, s f. activitate rodnică.
negōtiosus, -a, -um, adj. 1. foarte ocupat **2.** greu, plin de treburi.
negōtium, -iī, s.n. 1. lucru, treabă, obligație, sarcină **2.** afacere, proces, (pl.) afaceri comerciale **3.** însărcinare.
nēmō, -inis, I. pron. nimeni **II. adj.** niciun, nicio.
memorālis, -e, adj. de pădure.
memorōsus, -a, -um, adj. 1. împădurit **2.** des, frunzos.
nempē, adv. desigur, evident.
nemus, -ōris, s.n. 1. pădure sacră, dumbravă **2. (poet.)** copac.
nenia, -ae, s.f. 1. bocet, cântec trist **2.** descântec **3.** cântecel.
neō, -ēre, -ēvī, -ētum, vb. a toarce, a țese.
nepa, -ae, s.m. scorpion, rac.
nepōs, -ōtis, s.m. 1. nepot **2. (pl.)** urmași, posteritate.
nepōtātus, -ūs, s.m. risipă.
nepōtīnus, -a, -um, adj. de risipitor.
nepōtor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a cheltui exagerat.
nepōtulus, -ī, s.m. nepot.
neptis, -is, s.f. nepoată.

nēquā, conj. ca nu cumva. undeva, într-un fel oarecare, pentru ca în niciun fel.
nēquam, adj. (nedecl.) 1. rău, necinstit, vicios, fără valoare **2.** desfrânat.
nēquando, conj. pentru ca niciodată.
nēquāquam, adv. deloc.
nequeō, -ire, vb. a nu putea.
nequicquam (nequidquam), adv. degeaba, în zadar.
nēquis conj. ca nu cumva cineva.
nēquissimus, superl. lui nequam.
nēquiter, adv. rău, prost, mizerabil, ticălos.
nēquitia, -ae (nēquitiēs, -ēi), s.f. 1. răutate, slăbiciune, desfrânare, ticăloșie.
nēquō, conj. ca nicăieri să nu.
nervia, -ōrum, s.n. pl. mușchi.
nervōsē, adv. viguros, puternic, cu forță.
nervositas, -ātis, s.f. tărie.
nervōsus, -a, -um, adj. 1. puternic, musculos, vânjos **2. (stil.)** nervos, viguros.
nervus, -ī, s.m. 1. nerv, (fig.) forță, vigoare, esență **2.** tendon, ligament, vână, mușchi **3.** curele, lanțuri, cătușe, închisoare **4. (fig. pl.)** forță, putere.
nēsapius, -a, um, adj. nerod.
nesciō, -ire, vb. 1. a nu ști **2.** a nu putea, a nu cunoaște.
nescius, -a, -um, adj. 1. ignorant **2.** incapabil **3.** necunoscut, neștiut.
neuropaston, -ī, s.n. marionetă.
neūter, -tra, -trum, adj. pron. niciunul din doi, nici altul.

neūtiquam, *adv.* deloc.
neutrālis, **-e**, *adj.* (*gram.*) neutru.
neutrō, *adv.* nici într-o parte, nici în cealaltă.
nēve, *conj.* și să nu, nici să.
nēvi, *perf. vb.* **neo**.
nex, **nēcis**, *s.f.* moarte, prejudiciu.
nexilis, **-e**, *adj.* împletit.
nexō, **-āre**, *vb.* a lega, a uni.
nexum, **-ī**, *s.n.* aservire a unei persoane pentru o datorie neplătită.
nexus, **-ūs**, *s.m.* 1. legătură, nod 2. contract, angajament, act de vânzare 3. îndatorire.
nī1, *conj.* dacă nu.
nī2, *adv.* nu.
nictatiō, **-ōnis**, *s.f.* clipit.
nictō, **-āre**, *vb.* a clipi, a face din ochi.
nictus, **-ūs**, *s.m.* semn cu ochiul.
nīdor, **-ōris**, *s.m.* miros de ars, vapori.
nīdulor, **-ārī**, *vb. dep.* a construi un cuib, a cuibări.
nīdulus, **-ī**, *s.m.* cuibușor.
nīdus, **-ī**, *s.m.* 1. cuib 2. puii din cuib.
nigellus, **-a**, **-um**, *adj.* negru.
niger, **nigra**, **nigrum**, *adj.* 1. negru, întunecat 2. trist, jalnic, nenorocit, funest, fatal.
nigrēdō, **-inis**, *s.f.* culoarea neagră, negreală.
nigrescō, **-ēre**, **-gruī**, *vb.* a se înnegri, a se întuneca.
nigriculus, **-a**, **-um**, *adj.* negricios.
nigritia, **-ae**, *s.f.* culoarea neagră.
nigrō, **-āre**, *vb.* a fi negru, a înnegri.

nigror, **-ōris**, *s.m.* culoarea neagră, tenebre, întunecime.
nihil, *I. s.n. (nedekl.)* nimic *II. adv.* 1. în niciun chip, deloc, într-un nimic, câtuși de puțin 2. zadarnic.
nihildum, *adv.* încă nimic.
nihilōminus, *adv.* nu mai puțin, totuși, în aceeași măsură.
nihilum, **-ī**, *I. s.n.* nimic *II. adv.* în niciun chip, câtuși de puțin.
nimbatus, **-a**, **-um**, *adj.* ca un nor, inconsistent.
nimbifer, **-era**, **-erum**, *adj.* care aduce ploaie.
nimbosus, **-a**, **-um**, *adj.* aducător de ploaie.
nimbus, **-ī**, *s.m.* nor.
nimiētās, **-ātis**, *s.f.* 1. exces 2. (*stil.*) hiperbolă.
nimiō, *adv.* (prea) mult, cu mult, extraordinar.
nimiōperē, *adv.* prea mult.
nīmīrum, *adv.* desigur.
nimis, *adv.* prea (mult), foarte (mult), tare, extraordinar.
nimium, *adv.* 1. excesiv, prea mult 2. (întărit prin *quam/quantum/multum*), mult, foarte.
nimius, **-a**, **-um**, *adj.* 1. prea mare, excesiv 2. foarte mare, extraordinar.
ningor, **-ōris**, *s.m.* ninsoare.
ninguit, **-ēre**, *vb. impers.* ninge.
nisi, *conj.* 1. dacă nu 2. decât.
nīsus¹, **-a**, **-um**, *I. part. perf. vb.* **nitor**. *II. adj.* solid, puternic, pătimaș.
nīsus², **-ūs**, *s.m.* efort, sfortare.
nitefaciō, **-ēre**, *vb.* a face strălucitor.

nitens, -ntis, *l. part. prez. vb.*
niteo. *II. adj.* 1. strălucitor 2. sănătos, viguros 3. sclipitor.
niteō, -ēre, -ūi, *vb.* 1. a străluci 2. a fi frumos, a fi sănătos, a arăta bine.
nitescō, -ēre, *vb.* 1. a deveni strălucitor, a deveni celebru 2. a străluci de sănătate 3. a căpăta strălucire.
nitidē, *adv.* măreț, splendid.
nitidus, -a, -um, *adj.* 1. luminos, strălucitor 2. limpede, pur, curat 3. elegant, frumos, îngrijit, delicat 4. bine hrănit, roditor.
nītor¹, nītī, nīsus (nīxus) sum, *vb. dep.* 1. a se strădui, a se sili, a lupta, a se opinti 2. a se mișca, a înainta, a se urca (*fig.*) a aspira 3. a se sprijini, a se baza.
nītor², -ōris, *s.m.* 1. lumină, strălucire 2. frumusețe, bogăție, eleganță 3. noblețe.
nitrum, -ī, *s.n.* silitră, sodă.
nivalis, -e, *adj.* 1. de zăpadă 2. rece, de gheață.
nivātus, -a, -um, *adj.* răcit în zăpadă.
niveus, -a, -um, *adj.* 1. de zăpadă, acoperit cu zăpadă 2. rece, alb ca zăpada 3. limpede.
nivōsus, -a, -um, *adj.* plin de zăpadă.
nix, nivis, *s.f.* 1. zăpadă, culoarea albă.
nixor, *vb. v. nitor.*
nō, -are, *vb.* 1. a înota, a pluti, a naviga 2. a zbura.
nōbilis, -e, *adj.* 1. cunoscut, cognoscibil 2. celebru, vestit, glorios 3. nobil, de rasă.

nobilitas, -ātis, *s.f.* 1. faimă, reputație 2. noblețe 3. nobilime 4. superioritate, distincție.
nōbiliter, *adv.* deosebit, remarcabil.
nōbilitō, -āre, *vb.* a face celebru/cunoscut, a înnobila.
nōcens, -tis, *l. part. prez. vb.*
noceo. *II. adj.* 1. dăunător, periculos 2. criminal, vinovat.
noceō, -ēre, -cuī, -cītum, *vb.* 1. a vătăma, a dăuna.
nocīvus, -a, -um, *adj.* dăunător.
noctē, *adv.* în toiul nopții.
noctescō, -ēre, *vb.* a se întuneca.
noctifer, -erī, *s.m.* luceafarul de seară.
noctilūca, -ae, *s.f.* 1. Luna 2. felinar, lanternă.
noctua, -ae, *s.f.* bufniță.
nocturnus, -a, -um, *adj.* de noapte.
nocuī, *perf. vb. noceo.*
nocuus, -a, -um, *adj.* dăunător.
nodō, -āre, - *vb.* a înnoda.
nōdōsus, -a, -um, *adj.* 1. noduros 2. încurcat, complicat.
nodus, -ī, *s.m.* 1. nod, legătură, laț, curea, cingătoare 2. vertebră, șira spinării 3. dificultate, piedică, încurcătură 4. (*lit.*) intrigă.
nōlo, nolle, nōluī, *vb.* a nu voi.
nōmēn, -īnis, *s.n.* 1. nume, denumire, titlu 2. reputație, glorie 3. nume înscris pe o poliță, debitor 4. aparență 5. familie, neam, popor 6. inscripție, (*gram.*) nume, cuvânt 7. (*expr. în Abl.*) în numele, din partea, din cauza, pentru.
nōmenclātor, -ōris, *s.m.* sclav (care îl însoțea pe stăpân

spunându-i numele celor
întâlniți).

nōmenclătūra, -ae, s.f.
denumire.

nōminālis, -e, adj. privitor la
nume.

nōminātim, adv. pe nume.

nominatiō, -ōnis, s.f. denumire,
numire.

nōminātus, -a, -um, l. part. perf.
vb. **nomino.** **II. adj.** celebru,
renumit.

nōminātus, -ūs, s.m. denumire,
nume.

nōminō, -āre, vb. 1. a numi, a
chema pe nume **2. (pas.)** a fi
celebru **3.** a da în judecată, a
acuza **4.** a aminti, a menționa, a
cita.

nomisma, -atis, s.n. monedă.

nomos, -ī, s.m. prefectură,
district.

nōn, adv. 1. nu **2.** oare nu? **3.**
(*poet.*) să nu.

Nōnae, -ārum, s.f. pl. nonele, a
cincea zi (a șaptea în martie,
mai, iulie și octombrie) a lunii.

nōnāgēni, -ae, -a, num. în
număr de 90.

nōnāgēsīmus, -a, -um, num. al
nouăzecilea.

nonāgiēns, num. de 90 de ori.

nōnāgintā, num. nouăzeci.

nondum, adv. încă nu.

noningenti, -ae, -a, num. nouă
sute.

**nonnē, adv. 1. (în întrebări
directe)** oare nu? , nu-i așa că?
2. (în întrebări indirecte) dacă
nu.

nonnihil, pron. ceva.

nonnullus, -a, -um, pron.
vreunul, (*pl.*) unii, câțiva,
oarecare.

nonnumquam, adj. uneori.

nonnusquam, adv. în câte un
loc.

nōnus, -a, -um, num. al nouălea.

nōnusdecimus, nōnādecima,
num. al (a) nouăsprezecelea.

norma, -ae, s.f. 1. echer **2.**
normă, regulă, model.

nōs, pron. noi.

noscitō, -āre, vb. a cerceta, a
recunoaște.

noscō, -ēre, nōvī, nōtum, vb. 1.
a cunoaște, a ști **2.** a
recunoaște, a-și da seama, a
mărturisi **3.** a afla, a auzi, a
înțelege, a accepta (o scuză) **4.**
a examina, a cerceta.

nosmēt, pron. noi înșine.

noster, -tra, -trum, pron. 1. al
nostru **2.** propice, favorabil.

nostras, -ātis, l. adj. din țara
noastră, de la noi. **II. s.m. pl.**
compatrioții.

nota, -ae, s.f. 1. notă, semn,
indicație, stigmat, (*fig.*) pată **2.**
dojenire, admonestare, semn
(cu capul sau cu mâna) **3.** semn
de punctuație, prescurtare,
literă, scriere, cifră, inscripție,
notă, adnotare **4.** etichetă,
efigie pe o monedă **5.** specie,
caracter, calitate, (*pl.*) trăsături
ale feței **6.** renume, reputație **7.**
rușine, dezonoare.

notābilis, -e, adj. 1. remarcabil,
deosebit **2.** perceptibil.

notābiliter, adv. neobișnuit,
notabil.

notārius, -iī, s.m. stenograf,
secretar.

notātiō, -ōnis, s.f. 1. notare, **2.**
observare.

nōtescō, -ēre, notuī, vb. a
deveni cunoscut.

nothus, -a, -um, adj. 1. corcit nelegitim 2. împrumutat.

nōtiō, -ōnis, s.f. 1. cunoaștere 2. cercetare, anchetă 3. idee, putința de înțelegere.

nōtitia, -ae, s.f. 1. notorietate, reputație 2. cunoaștere, noțiune 3. cunoștință, legătură.

nōtitiēs, -ēī, s.f. v. notitia.

notō, -āre, vb. 1. a însemna, a marca 2. a nota, a indica, a scrie, a stenografia 3. a indica 4. a stigmatiza, a blama.

nōtor, -ōris, s.m. chezaș.

nōtus, -a, um, l. part. perf. vb. nosco. II. adj. cunoscut, obișnuit. III. *s.m. pl.* prieteni, cunoștințe.

novācula, -ae, s.f. brici, pumnal.

novāle, -is, s.n. 1. pământ de curând destelenit, pârlăoagă 2. holdă, semănături.

novātor, -ōris, s. înnoitor.

novē, adv. în chip nou.

novellus, -a, -um, adj. nou, tânăr, recent.

novem, num. nouă.

November, -bris, -bre, l. adj. de noiembrie. II. *s.m.* noiembrie.

novendiālis, -e, adj. de nouă zile.

novēnus, -a, -um, adj. în număr de nouă, câte nouă.

noverca, -ae, s.f. mamă vitregă.

novercālis, -e, adj. de mamă vitregă, cu dușmănie.

novīcius, -a, -um, adj. nou, recent.

novītās, -ātis, s.f. 1. noutate 2. calitatea de *homo novus*.

novō, -āre, vb. 1. a înnoi, a reînnoi, a reface, a înlocui 2. a schimba, a inventa.

novum, -ī, s.n. noutate.

novus, -a, -um, adj. 1. nou, tânăr, proaspăt 2. neașteptat, neobișnuit, extraordinar, minunat, 3. neînvățat, fără experiență.

nox, noctis, s.f. 1. noapte 2. întunecime, întuneric 3. (*poet.*) somn, veghe 4. moarte, infern 5. dezordine, tulburare.

noxa, -ae, s.f. 1. pagubă, prejudiciu 2. greșeală, delict, vină 3. pedeapsă.

noxia, -ae, s.f. 1. pagubă, prejudiciu 2. delict, greșeală.

noxiosus, -a, -um, adj. 1. dăunător 2. vinovat, vicios.

noxius, -a, -um, adj. 1. dăunător 2. vinovat.

nubecula, -ae, s.f. 1. norișor 2. pată neagră 3. (*fig.*) încruntare.

nūbēs, -is, s.f. 1. nor 2. mulțime 3. tristețe, suferință, durere 4. furtună.

nūbifer, -era, -erum, adj. aducător de nori/de furtună.

nubilis, -e, adj. de vârsta măritişului.

nubilō, -āre, vb. a se înnora, a întuneca.

nūbilōsus, -a, -um, adj. înnorat.

nūbilum, -ī, s.n. vreme rea, (*pl.*) nori, ploaie.

nūbilus, -a, -um, adj. 1. noros, întunecat, negru 2. aducător de ploaie.

nubō, -ēre, nupsī, nuptum, vb. 1. (*cu D.*) a se mărita, a se căsători 2. a acoperi, a înveli.

nuceus, -a, -um, adj. din lemn de nuc.

nucleus, -ī, s.m. sâmbure de fructe, partea tare a unui corp, miez.

nūdātiō, -ōnis, s.f. dezgolare.

nuditas, -ătis, s.f. lipsă de podoabe, goliciune.
nudius, adv. acum... zile.
nūdō, -āre, vb. 1. a dezbrăca 2. a descoperi, a lăsa să se vadă 3. a jefui, a prăda, a pustii, a lipsi de.
nudus, -a, -um, adj. 1. gol, descoperit, dezbrăcat 2. (fig.) descoperit, scos la iveală 3. sărac 4. dezarmat, lipsit de apărare 5. părăsit, singur, unic 6. simplu, firesc, fără podoabe.
nūgae, -ārum, s.f. pl. 1. fleacuri, nimicuri 2. minciuni.
nūgāmenta, -ōrum, s.n. pl. nimicuri, fleacuri.
nugātor, -ōris, s.m. mincinos, palavragiu.
nugatorius, -a, -um, adj. neserios, ușuratic.
nugax, -ācis, adj. prost, neserios.
nūgor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a spune nimicuri, a minți, a glumi.
nullus, -a, -um, adj. și pron. 1. niciun, nicio 2. nul, neînsemnat, fără valoare, necunoscut 3. inexistent, distrus, pierdut.
num, adv. 1. oare?, poate că 2. (interog. ind.) dacă.
numen, -inis, s.n. 1. aprobare (din cap), îngăduință 2. divinitate, zeu, zeită, voință divină 3. semn, ordin, voință, autoritate.
numerābilis, -e, adj. 1. numărabil 2. puțin numeros.
numerātiō, -ōnis, s.f. numărare, socotire.
numerațum, -ī, s.n. bani gheață.
numerō¹, adv. repede, imediat, prea curând.

numerō², -āre, vb. 1. a număra, a plăti, a achita 2. a avea 3. a socoti, a considera.
numerosē, adv. 1. în număr mare 2. ritmat, cadentat.
numerosus, -a, -um, adj. 1. numeros 2. ritmat, cadentat.
numerus, -ī, s.m. 1. număr, cantitate 2. categorie, rând, rang 3. (pl, mil.) detașamente, subunități 4. măsură, ritm, cadență, (metr.) vers, picior metric, armonie, tact, melodie 5. treaptă 6. calitate.
nummārius, -a, -um, adj. 1. de bani 2. venal, coruptibil.
nummātus, -a, -um, adj. bogat.
nummulārius, -ī, s.m. zaraț.
nummulus, -ī, s.m. bănuț.
nummus, ī, s.m. 1. ban, monedă 2. sestert, para.
nunc, l. adv. acum.
nunciam, adv. imediat.
nuncubi, adv. oare undeva?, oare vreodată?
nuncupātiō, -ōnis, s.f. 1. declarare, proclamare 2. dedicație, urare solemnă 3. numire.
nundinae, -ārum, s.f. pl. târg, piață, trafic, zi de târg.
nundinātiō, -ōnis, s.f. 1. târg, vânzare, târguială 2. corupție.
nundinātor, -ōris, s.m. negustor.
nundinor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a vinde, a cumpăra, a face negoț 2. a se aduna în număr mare.
nundinum, -ī, s.n. interval de nouă zile între două târguri.
nunquam, adv. niciodată.
nuntia, -ae, s.f. vestitoare.
nuntiatiō, -ōnis, s.f. anunțare, declarație.

nuntiō, -āre, vb. 1. a anunța, a vesti, a declara 2. a porunci, a recomanda.

nuntium, -iī, s.n. știre.

nuntius¹, -a, -um, adj. care anunță.

nuntius², -iī, s.m. 1. sol, vestitor, mesager 2. știre 3. poruncă, însărcinare, ordin.

nupēr, adv. 1. de curând, nu demult 2. până nu de mult.

nupērus, -a, -um, adj. recent.

nupsī, perf. vb. nubo.

nupta, -ae, s.f. femeie căsătorită.

nuptiae, -arum, s.f. pl. 1. nuntă, căsătorie 2. (la animale) împerechere.

nuptialis, -e, adj. de nuntă, nupțial, conjugal.

nuptula, -ae, s.f. tânără căsătorită.

nuptus¹, -a, -um, part. perf. vb. nubo.

nuptus², -ūs, s.m. nuntă, căsătorie, vâl de mireasă.

nurus, -ūs, s.f. noră, femeie tânără.

nusquam, adv. 1. nicăieri 2. niciodată 3. pentru nimic în lume.

nūtabundus, -a, -um, adj. nesigur, șovăielnic.

nutāmen, -inis, s.n. balans, legănare, oscilare.

nutātiō, -ōnis, s.f. 1. mișcare, semn 2. balans, (fig.) situație nesigură.

nūtō, -āre, vb. 1. a face semn cu capul 2. a clătina, a tremura, (fig.) a ezita 3. a fi într-o situație critică.

nutricātus, -ūs, s.m. hrănire, alimentare, creștere.

nūtricius, -a, -um, I. adj. care hrănește/crește/educă. II. s.m. educator.

nūtricō, -āre, vb. a hrăni, a alăpta.

nūtrīcula, -ae, s.f. 1. doică, cel/cea care întreține 2. patrie.

nutrīmen, -inis, s.n. hrană.

nūtrimentum, -ī, s.n. hrană, (fig.) creștere, educație.

nūtriō, -īre, vb. 1. a hrăni, a face să crească 2. a se îngriji de, a întreține.

nūtrix, -īcis, s.f. 1. doică, cea care hrănește 2. sân.

nūtus, -ūs, s.m. 1. semn făcut cu capul 2. gravitație, 3. voință, poruncă.

nux, nucis, s.f. 1. nucă 2. nuc, migdal.

nympha, -ae (nymphē, -ēs), s.f. 1. nimfă 2. fată 3. crisalidă.

nymphaea, -ae, s.f. nufăr.

nymphēum, -ī, s.n. fântână a nimfelor.

O

o, *interj.* O! (surprindere, durere, bucurie, indignare, chemare sau invocație).

ob, *prep. (cu Ac.)* 1. (*loc.*) în fața, dinaintea 2. (*cauză*) din cauza, pentru 3. în schimbul.

obaerārius, -a, -um, *s.m.* datornic insolubil.

obaerātus, -a, -um, *adj.* datornic.

obambulō, -āre, *vb. (cu Ac. sau D.)* a se plimba, a rătăci, a străbate, a da târcoale.

obarmō, -āre, *vb.* a înarma.

obarō, -āre, *vb.* a ara.

obaudiō, -īre, *vb.* a asculta de.

obaurātus, -a, -um, *adj.* aurit.

obdō, -ēre, -dīdī, -dītum, *vb.* 1. a pune înainte 2. a închide, a acoperi, a pune la adăpost 3. a înfășura, a împleti.

obdormiō, -īre, *vb.* a dormi adânc.

obdormiscō, -ēre, *vb.* a adormi.

obdūcō, -ēre, -dūxi, -ductum, *vb.* 1. a duce înainte, a pune în față 2. a acoperi 3. a bea, a sorbi.

obductiō, -ōnis, *s.f.* acoperire.

obductus, -a, -um, *l. part. perf. vb. obduco.* *ll. adj.* trist, îngrijorat, (*fig.*) sever.

obdurescō, -ēre, -uī, *vb.* a se întări, (*fig.*) a deveni insensibil.

obdūrō, -āre, *vb.* a stărui, a rezista, a deveni insensibil.

obeliscus, -ī, *s.m.* obelisc.

obeō, -īre, -īvī, -ītum, *vb.* 1. a ieși în cale, a da peste 2. a se împotrivi 3. a muri, a dispărea, a se termina, a apune 4. a se apropia, a merge, a străbate 5. a face, a săvârși, a îndeplini 6. a primi, a accepta 7. a înconjura, a învălui, a acoperi 8. a înfrunta, a lua asupra sa 9. a frecventa.

obequitō, -āre, vb. a călări (înaintea, în jurul).
oberrō, -āre, vb. 1. a rătăci în jurul, a merge de colo până colo, a străbate 2. a greși.
obēsītās, -ātis, s.f. obezitate.
obēsus, -a, -um, adj. 1. gras, obez, umflat 2. grosolan, nesimțit.
obex, -icis, s.m. și f. 1. piedică, barieră, zăvor 2. dig.
obfuī, perf. vb. obsum.
obfūtūrus, -a, -um, part. viit. vb. obsum.
obhaereō, -ēre, -haesi, -haesum, vb. a rămâne prins de ceva.
obhaerescō, -ēre, vb. a se fixa, a se prinde.
obiaceō, -ēre, -iacuī, vb. a zăcea, a se afla în fața.
obiciō, -ēre, -iēcī, -iēctum, vb. 1. a arunca în față, a pune înainte, (pas.) a se înfățișa 2. a expune 3. a opune, a para 4. a propune, a vesti 5. (fig.) a aduce, a inspira, a provoca, a pricinui, a face 6. a obiecta, a reproșa, a acuza.
obiectāmentum, -ī, s.n. reproș, acuzație.
obiectō, -āre, vb. 1. a pune înainte, a opune, a interpune 2. a pune în primejdie, a expune 3. a obiecta, a reproșa.
obiectus, -ūs, s.m. 1. piedică, interpunere 2. privesc, apariție.
obirascor, -ascī, -irātus sum, vb. dep. (cu D.) a se mânia pe.
obirātiō, -ōnis, s.f. mânie.
obiter, adv. 1. în treacăt, în mers, întâmplător 2. imediat, îndată.

obitus, -ūs, s.n. 1. moarte, sfârșit, apus 2. venire, prezentare.
obiurgatiō, -ōnis, s.f. mustrare, reproș.
obiurgator, -ōris, s.m. mustător.
ōbiurgātōrius, -a, -um, adj. dojenitor.
ōbiurgō, -āre, vb. 1. a dojeni, a reproșa 2. a pedepsi.
oblanguescō, -ēre, -ī, vb. a lâncezi.
oblatrātrix, -icis, s.f. insultătoare, cicălitoare.
oblātrō, -āre, vb. (cu D. sau Ac.) a lătra, a insulta.
oblātus, -a, -um, part. perf. vb. offero.
oblectāmen, -inis (oblectāmentum, -i), s.n. distracție, amuzament.
oblectātiō, -ōnis, s.f. desfătare, încântare.
oblectatorius, -a, -um, vb. distractiv, amuzant.
oblectō, -āre, vb. 1. a amuza, a distra, a desfata, a încânta 2. a petrece timpul în mod plăcut.
oblēniō, -ire, vb. a calma, a potoli.
oblēvī, perf. vb. oblino.
oblidō, -ēre, -lisī, -lisum, vb. a strânge, a sugruma, a strivi.
obligātiō, -ōnis, s.f. garantare. angajament 2. piedică, legătură 3. implicare.
obligō, -āre, vb. 1. a lega 2. a angaja, a îndatora, a ipoteca 3. a face complice 4. a face vinovat, (pas) a fi constrâns.
oblimō, -āre, vb. a acoperi cu noroi, (fig.) a îngloda.

oblinō, -ěre, -levī, -litum, vb. 1. a unge, a mânji, a murdări 2. a îmbiba, a astupa, a smoli 3. a pângări.

obliquē, adv. oblic, pieziș, (*fig*) pe ocolite, indirect.

oblīquō, -āre, vb. 1. a așeza oblic, a întoarce, a suci 2. a ruga îndirect.

oblīquus, -a, -um, adj. 1. pieziș, oblic, transversal, înclinat 2. ocolit, sucit, sinuos 3. lateral, (*despre o înrudire*) colateral 4. (*fig*) indirect, ocult, mistenos, prefăcut 5. (*gram*) *obliqui casus* - cazuri oblice 6. chiorăș, invidios, dușmănos.

oblitescō, -ěre, -lituī, vb a se ascunde.

oblitterātiō, -ōnis, s f. uitare.

oblitterō, -āre, vb. 1. a șterge, a face să se uite 2. a desființa, a anula.

oblitterus, -a, -um, adj uitat.

oblītus¹, -a, -um, l. part. perf vb. obolino. II. *adj. (fig.)* împodobit, încărcat.

oblītus², -a, -um, part. perf. vb. obliviscor.

oblīviō, -ōnis, s.f. 1. uitare 2. amnistie.

oblīviōsus, -a, -um, adj. uituc, care te face să uiți.

obliviscor, -līviscī, -lītus sum, vb. dep. (*cu G. sau Ac.*) a uita.

oblivium, -iī, s.n. uitare.

oblīvius, -a, -um, adj. uitat, învechit.

oblocō, -āre, vb. a angaja pe bani.

oblongūlus, -a, -um, adj. prelung, lunguiet.

oblongus, -a, -um, adj. lunguiet.

obloquor, -loquī, -locūtus

(*loquūtus*) **sum, vb. dep.** 1. a tăia vorba 2. a dojeni, a insulta, a vorbi de rău pe cineva, a apostrofa pe.

obluctor, -ārī, -ātus sum, vb.

dep. (cu D.) a lupta împotriva, a se împotrivi.

obmōlior, īrī, -ītus sum, vb.

dep. a construi, a ridica, a astupa.

obmurmūrō, -āre, vb. a murmura, a bombăni.

obmūtescō, -ěre, -uī, vb. 1. a amuți, a tăcea 2. a înceta.

obnītor, -nītī, -nīxus (nisus)

sum, vb. dep. 1. a lupta împotriva, a se opune, a respinge un atac 2. a se sprijini în.

obnixē, adv. insistent.

obnoxīē, adv. supus, servil, vinovat.

obnoxīōsus, -a, -um, adj. supus, dependent.

obnoxius, -a, -um, adj. (cu D.) 1. vrednic de pedeapsă, vinovat 2. dependent, supus, rob 3.

înclinat spre, susceptibil de 4. umil, fără voință, josnic 5.

îndatorat, neputincios 6. expus primejdiilor.

obnūbilō, -āre, vb. a umbri, a întuneca.

obnūbilus, -a, -um, adj. întunecat.

obnūbō, -ěre, -nupsī, -nuptum, vb. a înveli, a acoperi.

obnuntiatiō, -ōnis, s.f.

prevestire rea.

obnuntiō, -āre, vb. a declara

auspiciile nefavorabile, a aduce vești proaste.

oboediens, -ntis, I. part. prez.
vb. **oboedio**. II. *adj.* supus,
umil, ascultător.

oboedienter, adv. cu supunere,
umil.

oboedientia, -ae, s.f. supunere,
ascultare.

oboediō, -īre, vb. a asculta, a
face voia, a se supune.

oboleō, -ēre, -uī, vb. a avea
miros, a mirosi.

obolus, -ī, s.m. obol (monedă
grecească).

oborior, -orīrī, -ortus sum, vb.
dep. a se naște, a apărea pe
neșteptate.

obrēpō, -ēre, -repsī, -reptum,
vb. 1. a se furișa 2. a lua prin
surprindere 3. a înșela.

obreptō, -āre, vb. a se furișa.

obrigescō, -ēre, vb. a se întări, a
înțepeni, a îngheța, (*fig.*) a se
împietri.

obrōdō, -ēre, vb. a roade.

obrogō, -āre, vb. a înlătura o
lege prin alta, a se opune unei
legi.

obruō, -ēre, -ruī, -rutum, vb. 1.
a acoperi, a ascunde, a îngropa
2. a scufunda, a înghiți 3. a
închide, a astupa 4. a copleși, a
înăbuși, a strivi, a anula, a
nimici 5. a întuneca, a eclipsa.

obruſsa, -ae, s.f. încercare (a
aurului), probă.

**obsaepiō, -īre, -saepsī, -
saeptum, vb.** a închide, a bara,
a stăvili.

obsaturō, -āre, vb. (fig.) a
sătura.

obscaevō, -āre, vb. a cobi.

obscēnē, adv. în mod obscen,
nerușinat, indecent.

obscēnitās, -ātis, s.f. 1.
nerușinare, obscenitate 2.
prevestire rea.

obscenus, -a, -um, adj. 1.
obscen, necuviincios 2. de rău
augur, fatal 3. urât, murdar,
dezgustător.

obscūrātiō, -ōnis, s.f. întuneric,
întunecare, eclipsă.

obscūrē, adv. 1. obscur 2.
modest 3. pe ascuns, pe furiș.

obscuritas, -ātis, s.f. 1.
obscuritate, întunecime, 2.
origine umilă, inferioritate 3.
neclaritate.

obscūrō, -āre, vb. 1. a întuneca,
a umbri, a eclipsa 2. a acoperi,
a ascunde 3. a exprima neclar,
a rosti încet 4. (*pas.*) a se
șterge, a dispărea.

obscurum, -ī, s.n. întunecime,
obscuritate.

obscurus, -a, -um, adj. 1.
întunecat, obscur 2. ascuns,
nevăzut, tainic 3. umil,
necunoscut 4. nesigur,
îndoielnic, complicat 5.
prefăcut, ipocrit 6. greu de
înțeles, neclar.

obsecrātiō, -ōnis, s.f. rugăciune
publică, implorare.

obsecrō, -āre, vb. a ruga.

obsecundō, -āre, vb. a face pe
placul cuiva, a se arăta
favorabil (la), a se preta la.

obsecutus, -a, -um, part. perf.
vb. **obsequor**.

obsēdī, perf. v. obsideo.

obsequens, -ntis, I. part. prez.
v. **obsequor**. II. *adj.* 1. suplu,
flexibil, mlădios 2. propice,
favorabil.

obsequenter, adv. după placul
cuiva.

obsequentia, -ae, *s.f.*
complezență.

obsequiōsus, -a, -um, *adj.*
ascultător, plin de deferență.

obsequium, -iī, *s.n.* 1. supunere, servilism, respect, condescendență 2. grijă, precauție 3. serviciu militar.

obsequor, -sequi, -secūtus sum, *vb.* (cu *D.*) 1. a respecta, a se supune, a ceda 2. a se lăsa în voia, a face pe plac 3. a se deda.

obserō 1, -āre, *vb.* a închide, a zăvorî.

obserō 2, -ēre, -sēvī, -sītum, *vb.* 1. a semăna, a planta 2. (cu *Abl.*) a acoperi, a umple.

observābilis, -e, *adj.* observabil, remarcabil.

observanter, *adj.* cu grijă, scrupulos, atent, respectuos.

observantia, -ae, *s.f.*
considerație, respect, observare, luare în seamă.

observātē, *adv.* cu grijă.

observātiō, -ōnis, *s.f.* 1. observare, observație 2. grijă, prudență, scrupul.

observātor, -ōris, *s.m.*
observator.

observātus, -ūs, *s.m.*
observație, remarcă.

observitō, -āre, *vb.* a examina atent, a remarca.

observō, -āre, *vb.* 1. a observa, a pândi 2. a veghea, a supraveghea, a avea grijă, a ține seama de 3. a se supune, a respecta.

obses, -idis, *s.m. și f.* ostatic, garanție, cautiune, gaj.

obsessiō, -ōnis, *s.f.* asediu, împresurare, blocaje.

obsessor, -ōris, *s.m.* asediator.

obsideō, -ēre, -sēdī, -sēssum, *vb.* 1. a locui, a fi așezat, a rămâne 2. a bloca, a asedia, a pune stăpânire pe 3. a pândi.

obsidiō, -ōnis, *s.f.* 1. asediu 2. cursă, primejdie.

obsidionalis, -e, *adj.* de asediu.

obsidium 1, -iī, *s.n.* asediu, primejdie, capcană.

obsidium 2, -iī, *s.n.* condiția de ostatic.

obsidō, -ēre, -sēdī, -sessum, *vb.* a asedia, a ocupa, a bloca, a pune stăpânire pe.

obsignātiō, -ōnis, *s.f.* sigilare.

obsignō, -āre, *vb.* 1. a sigila, a închide 2. (fig.) a imprima, a întipări, a ipoteca.

obsistō, -ēre, -stītī, *vb.* 1. a se așeza, a sta în fața 2. a opri, a se opune, a rezista.

obsolefiō, -fierī, -fāctus sum, *vb.* a se înjosi.

obsolescō, -ēre, -lēvī, *vb.* a-și pierde puterea, a ieși din uz, a se trece.

obsolētē, *adv.* demodat.

obsolētus, -a, -um, *l. part. perf. vb. obsolesco. II. adj.* 1. deteriorat, sărăcăcios, uzat, prăpădit, învechit 2. banal, ordinar, obișnuit 3. murdărit.

obsonator, -ōris, *s.n.* 1. bucătar 2. parazit.

obsonātus, -ūs, *s.m.*
cumpărături pentru masă.

obsōnium, -iī, *s.n.* aliment gătit.

obsōnō, -āre, *vb.* 1. a merge la cumpărături 2. a da o masă.

obsorbeō, -ēre, -buī, *vb.* a înfuleca, a da pe dușcă.

obstaculum, -ī, *s.n.* (obstantia, -ae, *s.f.*) obstacol, piedică.

obstetricia, -ōrum, *s.n. pl.*
îngrijiri date de moașă.

obstetrix, -īcis, *s.f.* moașă.

obstinate, *adv.* cu perseverență, dârz.

obstinatiō, -ōnis, *s.f.*
perseverență, încăpățănare.

obstinō, -āre, *vb.* a dori cu încăpățănare, a fi ferm hotărât.

obstipus, -a, -um, *adj.* aplecat, înclinat.

obstō, -āre, -stīti, -stāturus, *vb.*
1. a sta în față, a sta în calea ,
2. a se opune , (*fig.*) a fi în opoziție, a contrazice.

obstrepō, -ēre, -strepui, -strepitum, *vb.* 1. a face zgomot, a vââi 2. a vocifera 3. (*cu D.*) a tulbura, a împiedica, a întrerupe 4. a se împotrivi.

obstrictus, -a, -um, *vb. I. part. perf. vb. obstringo. II. adj.* vinovat.

obstringō, -ēre, -strinxī, -strictum, *vb.* 1. a strânge, a lega 2. a constrânge, a obliga 3. (*refl.*) a se face vinovat, a comite 4. a face răspunzător, a implica.

obstructiō, -ōnis, *s.f.* disimulare, prefăcătorie.

obstruō, -ēre, -struxī, -structum, *vb.* a construi în față, a astupa, a închide , (*fig.*) a împiedica vederea.

obstupefaciō, -ēre, -fēcī, -fāctum, *vb.* a uimi, a face să încremenească, a paraliza.

obstupescō, -ēre, obstupuī, *vb.*
1. a uimi, a minuna 2. a rămâne trăsnit/ înlemnit.

obstupidus, -a, -um, *adj.* uimit, încremenit de uimire.

obsum, obesse, obfui, *vb.* (*cu D.*) a se opune, a dăuna.

obsuō, -ēre, -suī, -sūtum, *vb.* 1. a coase la gură 2. a închide, a astupa.

obsurdescō, -ēre, -surduī, *vb.* a surzi.

obtectus, -a, -um, *part. perf. vb. obtego.*

obtegō, -ēre, -tēxī, -tēctum, *vb.* a acoperi, a ascunde.

obtemperatiō, -ōnis, *s.f.* supunere, ascultare.

obtemperō, -āre, *vb.* a da ascultare, a se conforma, a se supune.

obtendō, -ēre, -tendī, -tentum, *vb.* 1. a pune înaintea 2. a acoperi, a ascunde 3. a motiva, a invoca o scuză, a pretexta.

obtentus, -ūs, *s.m. 1.* acoperământ 2. pretext, vâl, mască.

obterō, -ēre, -trivī, -tritum, *vb.*
1. a strivi, a sfărâma, a zdrobi, a nimici, a distruge , (*fig.*) a disprețui 2. a freca.

obtestatiō, -ōnis, *s.f.* jurământ, angajament, rugămintă insistență.

obtestor, -ārī, -ātus sum, *vb. dep.* 1. a lua ca martori zeii 2. a invoca, a ruga, a implora , a afirma categoric, a jura.

obtexō, -ēre, -texuī, -textum, *vb.* 1. a țese 2. a acoperi cu un vâl, a înfășura.

obticeō, -ēre, -uī, *vb.* a tăcea.

obțineō, -ēre, -tīnuī, -tentum, *vb.* 1. a ține, a avea, a deține 2. a guverna, a comanda, a exercita o funcție 3. a păstra, a respecta 4. a acoperi, a pune stăpânire, a ocupa 5. a obține,

a câștiga, a izbui **6.** a dovedi, a susține, a fundamenta **7.** a dura, a se menține **8.** a păstra.

obtingo, -ere, vb. **1.** se întâmplă **2.** a-i reveni, a fi atribuit, a ajunge la.

obtorpescō, -ere, -torpuī, vb. **1.** a înțepeni, a amorți **2.** (fig.) a înlemni de uimire.

obtorqueō, -ere, -torsī, -tortum, vb. a răsuși, a strânge.

obtrectātiō, -ōnis, s.f. defaimare, calomnie.

obtrectător, -ōris, s.m. calomniator.

obtrectō, -āre, vb. (cu *D* sau *Ac.*) a defăima, a calomnia.

obtritū, -ūs, s.m. strivire, sfărâmare.

obtrūdō, -ere, -trusī, -trusum, vb. **1.** a vârî **2.** a impune **3.** a închide, a astupa.

obtruncō, -āre, vb. **1.** a tăia **2.** a măcelări.

obtueor, -tuērī, vb. dep. a vedea bine, a privi în față.

obtulī, perf. vb. offero.

obtundō, -ere, -tūdī, -tūsum, vb. **1.** a lovi, a izbi **2.** a slăbi, **3.** a plictisi, a însista.

obturbō, -āre, vb. a tulbura.

oburgescō, -ere, -tursī, vb. a (se) umfla.

obtūrō, -āre, vb. a astupa.

obtūsē, adv. prostit, tulburat.

obtūsus, -a, -um, I. part. perf. vb. obtundo. **II. adj.** **1.** slab. sleit **2.** prost, ignorant, obtuz **3.** surd.

obtūtus, -ūs, s.m. privire.

obumbrō, -āre, vb. **1.** a umbri, a întuneca **2.** (pas.) a-și pierde strălucirea **3.** a ascunde, a acoperi.

obunctus, -a, -um, adj. uns, parfumat.

obuncus, -a, -um, adj. încovoiat, îndoit.

obustus, -a, -um, adj. ars.

obvallō, -āre, vb. a fortifica.

obveniō, -īre, -vēnī, -vēntum, vb. (cu *D.*) **1.** a veni în ajutorul, a interveni **2.** a se întâmpla, a surveni, a fi hărăzit **3.** a se prezenta.

obverberō, -āre, vb. a lovi cu putere, a bate cu ciomagul.

obversor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a se afla, a umbla încoace și încolo, a se arăta (cuiva), a apărea.

obvertō, -ere, -vērtī, -vēsum, vb. a îndrepta (spre/contra).

obviam, adv. **1.** înaintea, în calea **2.** împotriva.

obvigilō, -āre, vb. a veghea.

obvius, -a, -um, adj. **1.** care iese, care apare, care se află în cale, care e la îndemână **2.** care rezistă, care înfruntă **3.** expus.

obvolvō, -ere, -volvī, -vōlūtum, vb. a înveli, a acoperi, a înfășura.

occaecō, -āre, vb. **1.** a orbi **2.** a întuneca, a face de neînțeles **3.** a acoperi cu pământ **4.** a paraliza.

occallātus, -a, -um, adj. insensibil, blazat.

occallescō, -ere, -calluī, vb. a se întări, (fig.) a deveni insensibil.

occănō, -ere, -canuī, vb. a trâmbița.

occantō, -āre, vb. a vrăji.

occāsīō, -ōnis, s.f. 1. ocazie 2. posibilitate, mijloc, avantaj, succes 3. oportunitate.

occāsus¹, -a, -um, part. perf. vb. occido¹.

occāsus², -ūs, s.m. 1. cădere 2. apus 3. sfârșit, declin, moarte.

occēdō, -ēre, -cessī, vb. a ieși în întâmpinarea cuiva.

occēntō, -āre, vb. (cu Ac.) a cânta cântece satirice în fața porții cuiva, a face gălăgie.

occeptō, -āre, vb. a începe.

occidens, -tis, 1. part. prez. vb. occido¹ II. adj. și s.m. occident, apus.

occidentālis, -e, adj. de apus, occidental.

occīdīō, -ōnis, s.f. măcel, masacru.

occidō¹, -ēre, -cīdī, -cāsum, vb. 1. a cădea la pământ, a se dărâma 2. a muri, a pieri, a se termina, a fi distrus, a nu mai funcționa 3. a apune.

occīdō², -ēre, -cidī, -cīsum, vb. 1. a sfârâma 2. a ucide 3. a distruge, a da gata.

occiduus, -a, -um, adj. 1. aflat în declin, care apune 2. occidental 3. efemer.

occinō, -ēre, occēcicī, vb. a cânta prevestind o nenorocire, a prevesti de rău, a suna.

occipiō, -ēre, -cēpi, -cēptum, vb. a începe (să).

occipitium, -iī, s.n. ceafă.

occisiō, -ōnis, s.f. crimă, ucidere.

occīsor, -ōris, s.m. ucigaș.

occīsus, -a, -um, part. perf. vb. occido².

occlāmitō, -āre, vb. a țipa.

occlūdō, -ēre, -clusī, -clusum, vb. a închide, a astupa, a încuia.

occubō, -āre, -cubuī, -cubītum, vb. a zăcea mort, (cu D.) a sta lângă cineva.

occulcō, -āre, vb. a călca.

occulō, -ēre, -culuī, -cultum, vb. 1. a ascunde 2. a nu spune, a nu divulga.

occultātiō, -ōnis, s.f. ascundere.

occultātor, -ōris, s.f. tăinuitor.

occultē, adv. pe ascuns, tainic, secret, pe nesimțite.

occultō, -āre, vb. a ascunde, a tăinui.

occultus, -a, -um, I. part. perf. vb. oculo. II. adj. ascuns, tainic, secret.

occumbō, -ēre, -cubuī, -cubītum, vb. a muri, a pieri.

occupātiō, -ōnis, s.f. 1. ocupare, cucerire 2. ocupație, îndeletnicire.

occupō, -āre, vb. 1. a ocupa, a cuprinde, a pune stăpânire, a înlănțui 2. a (se) ocupa 3. a o lua înaintea, a preveni, a se grăbi 4. a ataca.

occurrō, -ēre, -currī, -cursum, vb. 1. (cu D.) a ieși înaintea cuiva, a întâmpina, a întâlni 2. a preîntâmpina, a împiedica, a remedia 3. a se înfățișa, a se prezenta, a se arăta, a-i veni în minte 4. a preveni 5. a combate, a replica.

occursātiō, -ōnis, s.f. întâmpinare prietenoasă.

occursiō, -ōnis, s.f. vizită, întâlnire.

occursō, -āre, vb. 1. a întâmpina, a ieși în calea 2. a împiedica, a ataca, a se opune

3. a se arăta, a se înfățișa, a se prezenta **4.** a-i veni în minte.

occursus, -ūs, s.m. întâlnire, apariție.

ocellus, -ī, s.m. 1. ochișor **2.** podoabă, perlă, giuvaier.

ōcimum, -ī, s.n. busuioc.

ōcinum, -ī, s.n. trifoi.

ōcior, -ius, adj. comp. mai repede, timpuriu.

ōcissimus, -a, -um, adj. superl. foarte/ cel mai repede.

ōcius, adv. comp. mai repede.

oclifērius, -a, -um, adj. care sare în ochi, evident.

ocreatus, -a, -um, adj. cu carâmbi de piele.

octangulus, -a, -um, adj. octogonal.

octans, -ntis, s.m. optime.

octāvāni, -ōrum, s.m. pl. soldații legiunii a opta.

octāvum, adv. pentru a opta oară.

octāvus, -a, -um, l. num. al optulea. **II. s.n.** cantitate de opt ori mai mare.

octiēns, num. de opt ori.

octigētēsīmus, -a, -um, num. al optsutelea.

octingenti, -ae, -a, num. opt sute.

octo, num. opt.

Octōber, -bris (Abl. -bre), l. s.m. octombrie. **II. adj.** de octombrie.

octōdecim, num. optsprezece.

octōgēni, -ae, -a, num. câte optzeci.

octōgēsīmus, -a, -um, num. al optzecilea.

octōgiēs, num. de optzeci de ori.

octōgintā, num. optzeci.

octoni, -ae, -a, adj. câte opt.

octōphoron, -ī, s.n. litieră purtată de opt oameni.

octuplicātus, -a, -um, adj. de opt ori mai mare.

octuplum, -ī, s.n. sumă (amendă) de opt ori mai mare.

oculātus, -a, -um, adj. 1. care are ochi **2.** evident, vizibil.

oculeus, -a, -um, adj. care are ochi mulți, perspicace.

oculus, -ī, s.m. 1. ochi, privire **2.** vedere **3.** podoabă, minunăție **4.** lumina zilei **5.** mugur **6.** perlă **7.** pată rotundă **8.** privire rea (care deoache).

ōdarium, -iī, s.n. cântec.

ōdēum, -ī, s.n. teatru mic.

ōdi, -isse, vb. a urî.

odiōsē, adv. neplăcut, nesuferit.

odiosus, -a, -um, adj. nesuferit, neplăcut, odios.

odium, -iī, s.n. ură.

odor, -ōris, s.m. 1. miros, parfum, mireasmă **2. (fig.)** semn, indiciu, urmă.

odōrātiō, -ōnis, s.f. adulmecare, mirosire.

odōrātus, -ūs, s.m. simțul mirosului, adulmecare.

odōrifer, -era, -erum, l. adj. care miroase frumos, parfumat. **II. s.n. pl.** parfumuri, producător de parfumuri.

odōrō, -āre, vb. a parfuma, a miroși, a simți mirosind.

odōror, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a miroși, a adulmea **2. (fig.)** a urmări, a căuta, a bănuși, a ghici.

odōrus, -a, -um, adj. mirositor, parfumat, cu mirosul fin.

oeconomia, -ae, s.f. ordine, aranjare.

oeconomicus, -a, -um, adj.
ordonat, aranjat, metodic.

oecus (oecos), -ī, s.m. încăpere mare.

oenopōlium, -iī, s.n. cârciumă.

oestrus, -ī, s.m. 1. tăun 2. delir, inspirație.

offa, -ae, s.f. 1. bucată, bucățică, îmbucătură, fragment, parte 2. gălușcă, boț, turtă 3. umflătură.

offēcī, perf. vb. officio.

effectus, -a, -um, part. perf. vb. officio.

offendiculum, -ī, s.n. piedică, obstacol.

offendō, -ēre, -fendī, -fensum, vb. 1. a se lovi de, a se împiedica, a izbi 2. a da de ceva, a întâlni, a găsi 3. a eșua, a greși, a suferi o pagubă 4. a cădea în dizgrație.

offensa, -ae, s.f. 1. ofensă, împotrivire, jignire, supărare, nemulțumire 2. dizgrație 3. indispoziție, rău.

offensāculum, -ī, s.n. piedică.

offensātiō, -ōnis, s.f. izbire, ciocnire.

offensātor, -ōris, s.m. cel care se poticnește.

offensiō, -ōnis, s.f. 1. piedică, împiedicare 2. nemulțumire, dizgrație, proastă reputație 3. eșec.

offensiuncula, -ae, s.f. eșec, mică neplăcere.

offensō, -āre, vb. 1. a izbi, a lovi 2. a se bâlbâi.

offensus¹, -a, -um, I. part. perf. vb. offendo. II. adj. 1. dușmănos, iritat 2. odios.

offensus², -ūs, s.m. ciocnire, dezgust.

offero, offerre, obtulī, oblātum, vb. 1. a înfățișa, a arăta, a pune în față 2. a (se) opune, a contrapune, a pricinui 3. a expune 4. a oferi

offerumenta, -ae, s.f. prinos, jertfă.

officina, -ae, s.f. 1. atelier 2. fabricare 3. prăvălie, fabrică.

officinātor, -ōris, s.m. meșteșugar.

officiō, -ēre, -fēcī, -fēctum, vb. 1. a sta în calea, a împiedica 2. (fig.) a dăuna.

officiōsē, adv. îndatoritor.

officiōsus¹, -a, -um, adj. 1. îndatoritor, serviabil 2. legitim, îndreptățit.

officiōsus², -ī, s.m. om imoral, persoană lingușitoare.

officium, -iī, s.n. 1. îndatorire, datorie 2. funcție, meserie, ocupație, rol 3. respect, binefacere, bunăvoință 4. sprijin 5. fidelitate.

offirmātē, adv. cu îndârjire.

offirmātus, -a, -um, I. part. perf. vb. offirmo. II. adj. perseverent, statornic.

offirmō, -āre, vb. a întări, a se încăpățâna.

offlectō, -ēre, vb. a întoarce.

offēcō, -āre, vb. a sufoca.

offrēnātus, -a, -um, adj. îmblânzit, stăpânit, învins.

offringō, -ēre, -frēgī, -frāctum, vb. a ara a doua oară.

offūcia, -ae, s.f. fard, (fig.) înșelăciune.

offulgeō, -ēre, -fulsī, vb. a străluci.

offundō, -ēre, -fūdī, -fūsum, vb. 1. a răspândi, a pătrunde în 2. a eclipsa.

ogganiō, -īre, *vb.* a sâcâi , a bodogăni.
oggerō, -ēre, *vb.* a aduce.
ōh, *interj.* oh!
ōhē, *interj.* hail, eil, stail!
oho, *interj.* oho!
oi (oiei) *interj.* au!
olea, -ae, *s.f.* măslin, măslină.
oleagineus, -a, -um, *adj.* de măslin, ca măslinul.
olearius, -a, -um, *I. adj.* de ulei. *II. s.m.* vânzător de ulei.
oleaster, -trī, *s.m.* măslin sălbatic.
olens, -ntis, *adj.* 1. frumos/urât mirositor , parfumat 2. vechi, veștejit.
oleō, -ēre, -uī, *vb.* 1. a avea un miros, a mirosi urât 2. a lăsa să se vadă, a indica.
oleosus, -a, -um, *adj.* uleios.
olerāceus, -a, -um, *adj.* leguminos.
olētum, -ī, *s.n.* excremente.
oleum, -ī, *s.n.* 1. ulei 2. palestră, exerciții fizice.
olfaciō, -ēre, *vb.* 1. a mirosi, 2. a face să miroasă.
olfactorium, -īī, *s.n.* sticlută de parfum.
olfactus, -ūs, *s.m.* 1. mirosire 2. simțul mirosului, miros.
olidus, -a, -um, *adj.* care pute.
ōlim, *adv.* 1. odinioară, cândva, de mult 2. pe viitor, cândva (în viitor) 3. (*interog. și cond.*) vreodată 4. adesea, de obicei, de multe ori 5. de curând.
olitor, -ōris, *s.m.* zarzavagiu.
olitōrius, -a, -um, *adj.* de legume.
olīva, -ae, *s.f.* măslin, măslină, ramură de măslin.

olivifer, -era, -erum, *adj.* care produce măslină.
olīvītās, -ātis, *s.f.* recoltarea măslinelor.
olīvum, -ī, *s.n.* 1. ulei de măslină 2. parfum.
olla, -ae, *s.f.* oală.
ollula, -ae, *s.f.* ulcică.
olor¹, -ōris, *s.m.* lebadă.
olor², -ōris, *s.m.* miros.
olōrīnus, -a, -um, *adj.* de lebadă.
olus, -eris, *s.n.* legumă.
Olympias, -adis, *s.f.* olimpiadă, interval de patru ani.
ōmen, -inis, *s.n.* 1. prevestire, semn, augur 2. avertisment 3. urare, dorință 4. obicei, ritual.
ōmentum, -ī, *s.n.* 1. membrană grasă care înfășoară intestinale 2. grăsime.
ōminātōr, -ōris, *s.m.* prezicător, ghicitor.
ōminor, -ārī, -ātus sum, *vb.* *dep.* 1. a prevesti 2. a ura.
ōminōsus, -a, -um, *adj.* de rău augur.
omissus, -a, -um, *part. perf. vb.* **omitto**.
omittō, -ēre, -mīsī, -mīssum, *vb.* 1. a da drumul 2. a renunța la 3. a trece sub tăcere.
omnifariam, *adv.* în toate părțile.
omnifer, -era, -erum, *adj.* care produce de toate.
omnigenus, -a, -um, *adj.* de tot felul.
omnimodō, *adv.* în orice fel.
omnimodus, -a, -um, *adj.* de tot felul, felurit.
omnino, *adv.* 1. în întregime, cu totul 2. în general 3. în total, numai 4. (*urmat de sed*) desigur, negreșit.

omniparēns, -ntis, adj. a toate
născător, care a născut totul.

omnipotens, -ntis, adj.
atotputernic..

omnis, -e, adj. 1. tot, fiecare,
orice 2. întreg, cu totul, în
totalitate 3. de orice fel.

omnituens, -ntis, adj. care vede
totul.

omnivagus, -a, -um, adj.
rătăcitor.

omnivorus, -a, -um, adj. care
mănâncă de toate.

omphalos, -ī, s.m. buric.

onager (onāgrus), -grī, s.m.
măgar sălbatic.

onerāria, -ae, s.f. corabie de
transport.

onerārius, -a, -um, adj. de
transport.

onerō, -āre, vb. 1. a încărca, a
împovăra 2. a acoperi, a
umple 3. a copleși 4. a agrava.

onerōsus, -a, -um, adj. 1. greu,
apăsător 2. penibil.

onocrotalus, -ī, s.m. pelican.

onus, -eris, s.n. 1. povară,
greutate 2. dificultate .

onustus, -a, -um, adj. 1. încărcat
2. plin de 3. împovărat.

onyx, -ychis, s.m. onix.

opācitās, -ātis, s.f. umbră.

opacō, -āre, vb. a umbri.

opacus, -a, -um, adj. 1. umbrit,
umbros 2. stufoși, întunecos 3.
care dă umbră.

opella, -ae, s.f. muncă ușoară.

opera, -ae, s.f. 1. activitate,
muncă 2. osteneală 3. serviciu
4. putință, timp liber 5. zilier,
lucrător 6. zi de muncă.

operāria, -ae, s.f. lucrătoare.

operārius, -a, -um, l. adj. de
lucru II. s.m. lucrător

operātiō, -ōnis, s.f. 1. lucrare,
operație 2. binefacere.

operculum, -ī, s.n. capac.

operimentum, -ī, s.n. înveliș,
cuvertură, capac.

operator, -ārī, -ātus sum, vb. dep.
1. a lucra 2. a sacrifica, a
celebra serviciul divin, a se
îngrijii 3. a practica 4. a opera.

operōsē, adv. 1. cu greu 2.
îngrijit, atent, scrupulos.

operōsitās, -ātis, s.f. muncă
excesivă, trudă.

operōsus, -a, -um, adj. 1.
harnic, activ 2. greu de făcut.

opertē, adv. în secret.

opertiō, -ōnis, s.f. acoperire.

opertō, -āre, vb. a acoperi.

opertōrium, -iī, s.n. învelitoare.

opertum, -ī, s.n. 1. sanctuar 2.
secret, mister.

opertus¹, -a, -um, adj. ascuns,
secret.

opertus², -ūs, s.m. vâl.

ophthalmicus, -ī, s.m. oculist.

opicus, -a, -um, adj. necioplit,
josnic, încult.

opifer, -era, -erum, adj.
favorabil, care ajută, de leac.

opifex, -icis, s.m. și f. autor,
creator, meșteșugar, lucrător.

opificina, -ae, s.f. atelier.

opificium, -iī, s.n. lucru, lucrare.

opilio. -ōnis, s.m. păstor.

opīmē, adv. din belșug.

opīmus, -a, -um, adj. 1. fecund,
bogat, îmbelșugat 2. gras, bine
hrănit 3. măreț, strălucit 4.
încărcat de/cu.

opinābilis, -e, adj. presupus,
conjectural.

opinātiō, -ōnis, s.f. părere,
gând, idee, presupunere.

opīnator, -ōris, s.m. 1. sceptic 2. cel care presupune.

opinātus, -ūs, s.m. părere, opinie, presupunere.

opīniō, -ōnis, s.f. 1. părere, opinie, convingere 2. stimă, reputație 3. zvon.

opīnor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a avea o părere.

opitulātor, -ōris, s. m. ajutător.

opitulor, -ārī, -ātus sum, vb.

dep. (cu D.) a ajuta pe.

opium, -iī, s.n. opium.

oportet, -ēre, vb. impers. trebuie, se cade.

oppangō, -ēre, -pēgī, -pāctum, vb. a înfige.

oppēdō, -ēre, vb. a insulta.

opperior, -perīrī, -pertus sum, vb. dep. a aștepta.

oppessulātus, -a, -um, adj. zăvorât.

oppetō, -ēre, -īvī (-iī), -ītum, vb. 1. a înfrunta, a ieși în cale 2. a pieri.

oppexus, -ūs, s.m. piectănătură.

oppicō, -āre, vb. a smoli.

oppidānus, -a, -um, l. adj. de oraș, provincial. **ll. s.m. pl.** locuitori, cetățeni (din provincie).

oppidātīm, adv. din oraș în oraș.

oppidō, adv. 1. mult, foarte, cu totul 2. da, desigur.

oppidulum, -ī, s.n. orășel.

oppidum, -ī, s.n. 1. cetate, castel, fortăreață 2. oraș întărit.

oppignerō, -āre, vb. 1. a da ca zălog, a amaneta 2. a angaja.

oppilō, -āre, vb. a zăvorî, a astupa.

oppleō, -ēre, -ēvī, -ētum, vb. a umple (în întregime).

oppōnō, -ēre, -pōsuī, -pōsītum, vb. 1. a pune înaintea 2. a contrapune 3. a expune la 4. a pune amanet, a ipoteca 5. a prezenta 6. (*pas.*) a fi contrar.

opportūnē, adv. la timp.

opportūnitās, -ātis, s.f. 1. moment favorabil 2. avantaj, înlesnire.

opportūnus, -a, -um, adj. 1. favorabil, avantajos 2. expus.

oppositus, -ūs, s.m. 1. opunere 2. obstacol.

oppressī, perf. v. opprimo.

oppressiō, -ōnis, s.f. apăsare, asuprire, constrângere, suprimare.

oppressus, -ūs, s.m. apăsare.

opprimō, -ēre, -prēssī, -prēssum, vb. 1. a apăsa, a închide (apăsând), a sufoca 2. a strivi, a călca 3. a înfrânge 4. a izbi pe neașteptate, a lua prin surprindere, a năvăli, a doborî 5. a copleși, a înăbuși.

opprobriamentum, -ī, s.n. rușine, ocară.

opprobriatiō, -ōnis, s.f. mustrare.

opprobrium, -iī, s.n. 1. rușine, dezonoare 2. calomnie, insultă.

opprobrō, -āre, vb. a reproșa.

oppugnātiō, -ōnis, s.f. atac, asediu, tactică de asalt.

oppugnātor, -ōris, s.m. atacator, asediator.

oppugnō, -āre, vb.

a ataca, a asedia.

ops, opis, s.f. 1. putere, forță, capacitate, resurse, mijloace 2. avere, bogăție, belșug 3. putere politică, putere militară, trupe 4. ajutor, sprijin 5. autoritate.

optābilis, -e, adj. de dorit.

optātiō, -ōnis, *s.f.* posibilitate de a alege, dorință.

optāto, *adv.* după dorință.

optātum, -ī, *s.n.* dorință.

optātus, -a, -um, *l. part. perf. vb.*

opto II. *adj.* plăcut, drag..

optimās, -ātis, *adj.* aristocratic.

optimātes, -um (-iur), *s.m. pl.* nobili, aristocrați.

optimē, *adv.* foarte bine.

optimus, -a, -um, *adj. (superl. lui bonus)* foarte bun, perfect, minunat.

optiō, -ōnis, *s.f.* alegere, posibilitate de a alege.

optivus, -a, -um, *adj.* după alegerea proprie.

optō, -āre, *vb.* 1. a alege 2. a dori 3. a cere 4. a ura să.

optume, optimum, *v. optime, optimus.*

opulens, -ntis, *adj. v. opulentus.*

opulentē (opulenter), *adv.* din belșug, bogat, luxos.

opulentia, -ae, *s.f.* 1. bogăție 2. putere.

opulentō, -āre, *vb.* a îmbogăți.

opulentus, -a, -um, *adj.* 1. bogat 2. minunat 3. puternic.

opulus, -ī, *s.f.* arțar.

opus, -eris, *s.n.* 1. lucrare, operă, muncă 2. clădire, fortificație, dig 3. (*expr.*) *opus est* - trebuie, e nevoie 4. (*cu Abl.*) mult, foarte 5. lucrare literară, operă, creație 6. faptă, acțiune 7. datorie, treabă, sarcină.

opusculum, -ī, *s.n.* lucrare mică.

ora¹, -ae, *s.f.* 1. mal, coastă, țărm, margine 2. ținut, țărm.

ora², -ae, *s.f.* cablu, odgon.

ōrāculum, -ī, *s.n.* 1. oracol 2. prorocie 3. precept, sentință 4. templu unde se rosteau oracole.

ōrātiō, -ōnis, *s.f.* 1. cuvântare, vorbire 2. elocință 3. stil, exprimare, limbaj 4. proză, scrisoare 5. mesaj al împăratului.

ōrātor, -ōris, *s.m.* 1. orator 2. sol, ambasador, trimis.

ōrātōria, -ae, *s.f.* arta oratorică, retorică.

ōrātōriē, *adv.* ca un orator.

ōrātōrius, -a, -um, *adj.* oratoric.

oratrix, -īcis, *s.f.* 1. femeie care se roagă 2. retorică.

ōrātus, -ūs, *s.m.* rugămintă.

orba, -ae, *s.f.* orfană.

orbātor, -ōris, *s.m.* răpitor.

orbiculātim, *adv.* în cerc, în jur.

orbiculātus, -a, -um, *adj.* rotund.

orbis, -is, *s.m.* 1. obiect rotund

2. cerc 3. mișcare circulară,

mișcare a astrilor, orbită 4.

ciclu, ansamblu 5. regiune,

țară, pământ.

orbita, -ae, *s.f.* 1. urmă 2. orbită, drum.

orbitās, -ātis, *s.f.* 1. pierdere, lipsă.

orbō, -āre, *vb.* a lipsi pe cineva de ceva.

orbus, -a, -um, *adj.* 1. lipsit de un membru al familiei, orfan 2. lipsit de ceva 3. orb.

orchestra, -ae, *s.f.* 1. parte a teatrului rezervată senatorilor 2. senatul.

Orciniānus, -a, -um, *adj.* funerar, infernal.

ordinārius, -a, -um, *l. adj.* 1. conform regulii 2. ordonat II. *s.m.* ofițer superior.

ordinătē (ordinātim), *adv.* în ordine, metodic.

ordinātiō, -ōnis, *s.f.* 1. aranjare 2. guvernare, orânduire 3. decret imperial, ordonanță.

ordinātor, -ōris, *s.m.* orânduitor.

ordinātus, -a, -um, *I. part. perf. vb. ordino. II. adj.* orânduit, regulat.

ordinō, -āre, *vb.* a rânduî, a aranja.

ordior, -īrī, orsus sum, *vb. dep.* 1. a începe 2. a începe să vorbească 3. a urzi.

ordō, -inis, *s.m.* 1. ordine, linie, rând, 2. clasă socială, rang 3. ordine, succesiune 4. linie de bătaie 5. regulă, normă 6. centurie, centurion.

ōreae, -ārum, *s.f. pl.* frâu.

orexis, -is, *s.f.* poftă de mâncare.

organicus, -ī, *s.m.* muzicant.

organum, -ī, *s.n.* instrument muzical, orgă hidraulică.

orgia, -ōrum, *s.n. pl.* 1. orgii, misterele lui Bacchus, ceremonii rituale 2. taine.

oriens, -ntis, *I. part. prez. vb. orior. II. s.* 1. răsăritul soarelui, soarele 2. orient, est.

ōrificium, -iī, *s.n.* orificiu, deschizătură.

orīginālis, -e, *adj.* 1. primul 2. indigen.

orīginātiō, -ōnis, *s.f.* etimologie.

orīgō, -inis, *s.f.* 1. origine, început 2. fondator, întemeietor.

orior, orīrī, ortus sum, *vb. dep.* 1. a se naște, a începe, a proveni, a se produce 2. a se ridica 3. a răsări, a se ivi 4. a descinde.

ornāmentum, -ī, *s.n.* 1. resursă, echipament 2. podoabă, bijuterie 3. onoare, distincție.

ornātē, *adv.* ales, îngrijit.

ornātiō, -ōnis, *s.f.* împodobire.

ornātrix, -icis, *s.f.* cameristă, sclavă care își pieptăna stăpâna.

ornātus¹, -a, -um, *I. part. perf. vb. orno. II. adj.* 1. înzestrat, prevăzut cu 2. elegant, împodobit 3. distins.

ornatus², -ūs, *s.m.* 1. echipament 2. îmbrăcăminte 3. împodobire.

ornō, -āre, *vb.* 1. a împodobi, a înfrumuseța 2. a echipa, a utiliza cu 3. a cinsti, a elogia.

ornus, -ī, *s.f.* frasin.

ōrō, -āre, *vb.* 1. a vorbi 2. a pleda, a cere, a ruga.

orsa, -ōrum, *s.n. pl.* 1. început 2. cuvinte, opere.

orsus, -ūs, *s.m.* 1. început, încercare 2. urzeală.

orthius, -a, -um, *adj.* acut.

orthographia, -ae, *s.f.* ortografie.

ortus, -ūs, *s.m.* 1. origine, naștere, început 2. răsărit.

oryza, -ae, *s.f.* orez.

ōs, ōris, *s.n.* 1. gură 2. intrare 3. vorbire, limbă 4. față fizionomie, obraz.

os, ossis, *s.n.* 1. oseminte, os 2. miez, sâmbure.

oscilātiō, -ōnis, *s.f.* legănare, scrânciob.

oscitans, -ntis, *I. part. prez. vb. oscito. II. adj.* neglijent, apatic.

oscitanter, *adj.* neglijent, leneș.

oscitātiō, -ōnis, *s.f.* 1. căscat 2. indiferență, plictiseală.

oscitō, -āre, *vb.* a căsca.

osculātiō, -ōnis, *s.f.* sărutare.

osculor, -ārī, -ātus sum, vb. a săruta, a alinta, a curta.
osculum, -ī, s.n. sărut, guriță.
osseus, -a, -um, adj. de os, osos.
ossifraga, -ae, s.f. specie de vultur.
ostendō, -ēre, -tēndī, -tēns (tum), vb. 1. a arăta, a înfățișa, a expune 2. a vesti, a promite 3. a vădi, a da pe față 4. a declara, a spune.
ostensiō, -ōnis, s.f. arătare.
ostentātiō, -ōnis, s.f. 1. arătare, manifestare 2. ostentație 3. aparență, simulare.
ostentātor, -ōris, s.m. cel care se fălește, cel care atrage atenția.
ostentō, -āre, vb. 1. a arăta, a se făli, a etala 2. a oferi 3. a promite 4. a preveni.
ostentum, -ī, s.n. minune, monstru.
ostentus, -ūs, s.m. arătare, exemplu, aparență.
ostēs, -ae, s.m. cutremur.
ostiārius, -iī, s.m. portar.
ostiolum, -ī, s.n. porțiță.
ostium, -iī, s.n. 1. poartă, intrare 2. strâmtoare 3. gura unui fluviu.
ostreātus, -a, -um, adj. plin de cruste.

ostreum, -ī, s.n. stridie.
ostrīnus, -a, -um, adj. de purpură.
ostrum, -ī, s.n. purpură.
ōtacustēs, -ae, s.m. spion.
ōtiolum, -ī, s.n. mic răgaz.
ōtior, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a se odihni.
ōtiōsē, adv. în liniște, tihnit, fără grijă, încet, domol.
ōtiōsus, -a, -um, adj. 1. care se odihnește, care e fără griji 2. calm, pașnic, neutru, imparțial 3. inutil.
otium, -iī, s.n. 1. tihnă, odihnă, timp liber, trândăvie 2. liniște, pace 3. viață liniștită.
ōtus, -ī, s.m. cucuvea.
ovālis, -e, adj. de ovații.
ovatiō, -ōnis, s.f. ovațiune, mic triumf.
ovātus, -a, -um, adj. 1. oval 2. pătat cu puncte mici.
ovīle, -is, s.n. stână, staul.
ovillus, -a, -um, adj. de oaie.
ovis, -is, s.f. 1. oaie 2. lână 3. prostănac.
ovō, -āre, vb. 1. a fi sărbătorit prin aclamații 2. (fig.) a fi fericit, a jubila.
ōvum, -ī, s.n. 1. ou 2. cantitate mică.

P

P. (în prescurtări) **1. Publius 2. Senatus Populusque Romanus (S.P.Q.R.)** senatul și poporul roman.

pabulatiō, -ōnis, s.f. 1. păscut 2. aprovizionare cu nutreț.

pābulător, -ōris, s.m. soldat care face aprovizionarea cu furaje, păstor.

pabulor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a paște 2. a se aproviziona cu nutreț.

pabulum, -ī, s.n. 1. nutreț, hrană, pășune 2. îngrășământ.

pacalis, -e, adj. de pace.

pacate, adv. pașnic.

pacator, -ōris, s.m. pacificator.

pācātus, -a, -um, I. part. perf. vb. paco. II. adj. liniștit, pașnic, calm.

pācifer, -era, -erum, adj. aducător de pace.

pācificātiō, -ōnis, s.f. împăcare.

pācificător, -ōris, s.m. împăciuitor, pacificator.

pacificō, -āre, vb. 1. a face pace 2. a potoli, a împăca 3. a încânta, a desfăta.

pācificus, -a, -um, adj. pașnic.

pācīscor, pācīscī, pāctus sum, vb. dep. 1. a încheia un acord, a conveni 2. a se învoi 3. a pune gaj.

pācō, -āre, vb. 1. a calma, a supune, a pacifica.

pacta, -ae, s.f. logodnică.

pactiō, -ōnis, s.f. înțelegere, convenție, pact.

pactor, -ōris, s.m. mediator.

pactum, -ī, s.n. 1. tratat, convenție, pact 2. (la Abl.) chip, mod.

pactus¹, -a, -um, I. part. perf. vb. pacīscor. II. s.m. logodnic.

pactus², -a, -um, part. perf. vb. pango.

Paeân, -ânis, *s.m.* pean, imn închinat lui Apollo.
paedagōgium, -iī, *s.n.* școală, elevi.
paedagōgus, -i, *s.m.* 1. învățător 2. sclav însoțitor al copilului.
paedidus, -a, -um, *adj.* murdar, dezgustător.
paedor, -ōris, *s.m.* murdărie, miros urât.
paenē, *adv.* aproape, cât pe-aci.
paeninsula, -ae, *s.f.* peninsulă.
paenitentia, -ae, *s.f.* căință.
paeniteō, -ēre, -uī, *vb.* 1. a nemulțumi 2. (*unipers.*) a se căi, a regreta 3. a nu se mulțumi cu.
paenula, -ae, *s.f.* manta cu glugă, (*fig.*) acoperământ.
paenultimus, -a, -um, *adj.* penultim.
paetus, -a, -um, *adj.* care se uită cruciș.
pāgānicus, -a, -um, *adj.* de sat, sătesc, de la țară.
pāgānus, -a, -um, *l. adj.* de sat, de țară, păgân. *II. s.m.* țăran, civil.
pagatim, *adv.* sat cu sat.
pāgīna, -ae, *s.f.* 1. foaie de papirus 2. scriere, scrisoare.
pāgus, -ī, *s.m.* sat, târg, canton, ținut.
pāla, -ae, *s.f.* 1. lopată, cazma 2. locul unde inelul e încrustat cu o piatră prețioasă.
palaestra, -ae, *s.f.* 1. exercițiu fizic, luptă 2. palestră (loc pentru exerciții) 3. școală, exercițiu de retorică 4. iscusință, artă.
palaestricus, -a, -um, *l. adj.* privitor la atletism, exersat. *II. s.m.* profesor de exerciții fizice.

palaestrīta, -ae, *s.m.* profesor de gimnastică, atlet.
palam¹, *adv.* 1. pe față, deschis 2. evident.
palam², *prep. (cu Abl.)* în fața, în prezența.
palātum, -ī, *s.n.* 1. cerul gurii 2. gust.
palē, -ēs, *s.f.* luptă.
palea, -ae, *s.f.* paie.
paliūrus, -ī, *s.f.* spin.
palla, -ae, *s.f.* 1. veșmânt femeiesc 2. perdea.
pallens, -ntis, *l. part. prez. vb.*
palleo. II. adj. 1. galben-verzui, palid, fără viața 2. care produce paloare.
palleō, -ēre, -uī, *vb.* 1. a fi palid, a păli, a se îngălbeni 2. a fi chinuit de ambiție.
palliātus, -a, -um, *adj.* îmbrăcat cu palii.
pallidus, -a, -um, *adj.* 1. palid 2. slab luminat 3. gălbui.
palliolum, *s.n.* palii mic, glugă.
pallium, -iī, *s.n.* 1. palii (manta grecească) 2. cuvertură.
pallor, -ōris, *s.m.* paloare, culoare galbenă, mușegai.
palma, -ae, *s.f.* 1. palmă, mână 2. vâslă 3. ramură, vlăstar 4. palmier, ramură de palmier, (*fig.*) victorie, triumf.
palmāris, -e, *adj.* 1. de palmier 2. excepțional.
palmārius, -a, -um, *adj.* care merită un premiu.
palmātus, -a, -um, *adj.* în formă de palmă, împodobit cu broderie care imită frunza de palmier, ramificat.
palmes, -itis, *s.m.* 1. viță de vie 2. ramură.

palmifer, -era, -erum, adj. bogat în palmieri.

palmiger, -era, -erum, adj. care poartă ramură de palmier.

palmula, -ae, s.f. 1. palmă, mână 2. vâslă 3. curmală.

palmus, -ī, s.f. (unitate de măsură) palmă.

pālor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a rătăci, a se retrage în dezordine.

palpātiō, -onis, s.f. atingere.

palpātor, -ōris, s.m. lingușitor.

palpēbrae, -ārum, s.f. pl. pleoape, gene.

palpitātiō, -ōnis, s.f. palpitatie.

palpitō, -āre, vb. a se zbate.

palpō1, -āre, vb. 1. a atinge ușor, a mângâia 2. a împăca.

palpō², -ōnis, s.m. lingușitor.

palpum, -ī, s.n. mângâiere.

palūdāmentum, -ī, s.n. haină militară, manta de general.

palūdātus, -a, -um, adj. îmbrăcat militar.

paludosus, -a, -um, adj. mlaștinos.

palumbes, -is, s.f. porumbel.

palumbulus, -ī, s.m. porumbel.

pālus¹, -ī, s.m. par, stâlp.

palūs², -ūdis, s.f. 1. mlaștină 2. trestie.

paluster, -tris, -tre, l. adj.

mlăștinos. II. **s.m. pl.** mlaștini.

pampineus, -a, -um, adj. de viță de vie.

pampinus, -ī, s.m. cârcel, coardă de viță.

panacēa, -ae, s.f. plantă medicinală având calitatea de a vindeca orice boală.

panchrestus, -a, -um, adj. bun la toate.

pancraticē, adv. ca un atlet.

pandō1, -āre, vb. a îndoi, (pas.) a se încovoia.

pandō², -ēre, -ndī, -nsum (passum), vb. 1. a întinde, a desfășura 2. a deschide, a desface 3. a usca la soare 4. a destăinui, a dezvălui.

pandus, -a, -um, adj. încovoiat, aplecat.

panēgyricus, -ī, s.m. panegiric, elogiu, laudă.

pangō, -ēre, pepīgī, pāctum, vb. 1. a înfige, a planta 2. a compune, a alcătui 3. a stabili, a fixa, a conveni, a promite în căsătorie.

pānificium, -iī, s.n. 1. panificație 2. pâine, turtă.

pānis, -is, s.m. pâine.

pannōsus, -a, -um, adj. 1. zdrențaros 2. zbârcit.

pannuceus, -a, -um, adj. 1. zdrențaros 2. zbârcit.

pannus, -ī, s.m. 1. bucată de stofa, petic, zdreanță, feșă, compresă 2. haină.

pantex, -icis, s.m. pântec, mațe.

panthēra, -ae, s.f. panteră, vânat.

pantōmīmus, -ī, s.m. 1.

pantomim 2. pantomimă.

pānus, -ī, s.m. 1. fir de urzeală 2. spic 3. tumoare.

papa, -ae, s.m. 1. tată 2. papă.

papāver, -eris, s.m. și f. mac.

papāvereus, -a, -um, adj. de/cu maci.

pāpiliō, -ōnis, s.m. fluture.

papilla, -ae, s.f. 1. sân, uger 2. boboc de trandafir.

papō, -āre, vb. a mânca.

pappus, -ī, s.m. bătrân.

papyrifer, -era, -erum, adj. bogat în papirus.

papyrus, -ī, *s.n.* papirus.
pār, pāris, *adj.* 1. egal, asemănător 2. potrivit.
parābilis, -e, *adj.* ieftin, ușor de procurat.
parabola, -ae, *s.f.* comparație, parabolă.
paradīsiacus, -a, -un, *adj.* paradisiac.
parallēlos, -ōn (**pārellēlus**, -a, -um), 1. *adj.* paralel.
paralysis, -is, *s.f.* paralizie.
paralyticus, -ī, *s.m.* paraltic.
parasīta, -ae, *s.f.* parazită.
parasītātiō, -ōnis, *s.f.* lingușire.
parasītor, -ārī, *vb.* a fi parazit.
parasītus, -ī, *s.m.* 1. invitat, prieten 2. parazit.
parastatica, ae, *s.f.* stâlp.
parātē, *adv.* 1. cu grijă, bine pregătit 2. prompt.
parātiō, -ōnis, *s.f.* 1. pregătire 2. dobândire, achiziție.
paratragedō, -āre, *vb.* a declama ca un actor de tragedii.
parātus¹, -a, -um, *adj.* I. *part. perf. vb.* **paro**¹ II. *adj.* 1. gata, pregătit, înarmat cu de toate, hotărât 2. priceput.
parātus², -ūs, *s.m.* 1. pregătire 2. podoabe, pompă.
parcē, *adv.* 1. cu economie, zgârcit 2. cu măsură, rar.
parceprōmus, -ī, *s.m.* zgârcit.
parcītās, -ātis, *s.f.* 1. economie, cumpătare.
parcō, -ēre, **pepercī**, **parsum** (**parcītum**), *vb.* 1. a economisi, a cruța, a avea grijă 2. a se abține, a înceta, a renunța.
parcus, -a, -um, *adj.* 1. econom, sobru, zgârcit 2. puțin, mic.
pardus, -ī, *s.m.* leopard.

parens¹, -ntis, *s.m. și f.* 1. tată, mamă, bunic, strămoș 2. întemeietor, inventator, fondator, părinte, rudă.
parens², -ntis, 1. *part. prez. vb.* **pareo**. II. *adj.* supus.
parentālis, -e, *adj.* de părinți.
parentō, -āre, *vb.* 1. a face sacrificii pentru un mort 2. a răzbuna moartea cuiva.
pāreō, -ēre, -uī, -ītum, *vb.* 1. a se ivi, a apărea 2. (*cu D.*) a asculta de, a se supune.
pariēs, -etis, *s.m.* zid, perete.
parilis, -e, *adj.* asemănător, egal.
parilitās, -ātis, *s.f.* asemănare, egalitate.
pariō¹, -āre, *vb.* a fi egal, a achita (în totalitate), a face negoț.
pariō², -ēre, **pēpērī**, **pārtum**, *vb.* 1. a naște, a produce, a crea 2. (*cu refl.*) a dobândi, a-și face.
pariter, *adv.* 1. asemănător egal 2. în același timp.
paritō, -āre, *vb.* a se pregăti.
parma, -ae, *s.f.* 1. scut mic și rotund 2. gladiator cu scut.
parmula, -ae, *s.f.* scut mic.
parō, -āre, *vb.* 1. a (se) pregăti, a avea de gând 2. a a cumpăra, a procura.
parō' -ōnis, *s.m.* barcă.
parōchus, -ī, *s.m.* 1. negustor, furnizor 2. gazdă.
parōnychia, -ōrum, *s.n. pl.* panarițiu, băătăuri.
parra, -ae, *s.f.* pasăre prevestitoare de nenorociri.
parricīda, -ae, *s.m. și f.* paricid.
parricidium, -īī, *s.n.* 1. paricid 2. asasinare, trădare.
pars, **partis**, *s.f.* 1. parte, fragment 2. participare 3.

regiune, ținut 4. partidă, facâiune 5. (*jur.*) parte în proces 6. rol, funcție.

parsimonia, -ae, s.f. 1.

economie 2. (*ret.*) sobrietate.

particeps, -cipis, adj. 1. părtaș.

participō, -āre, vb. 1. a împărți, a împărtăși 2. a participa.

particula, -ae, s.f. cantitate mică, particulă.

particulāriter, adv. în particular, în special.

particulātīm, adv. bucată cu bucată.

partim, adv. în parte, o parte, unii...alții.

partiō, -ōnis, s.f. naștere, ouat.

partior, -īrī, -ītus sum, vb. dep. (*și la activ*) 1. a împărți.

partītē, adv. ordonat.

partitiō, -ōnis, s.f. împărțire, clasificare.

partitūdō, -inis, s.f. naștere.

parturiō, -īre, vb. 1. a fi în durerile facerii 2. a se căzni să, a se chinui.

partus, -ūs, s.m. 1. naștere, fătare 2. prunc, pui, rod, fruct 3. origine.

parum, adv. 1. prea puțin.

parumper, adv. puțin timp, pentru puțin timp, repede.

parvitās, -ātis, s.f. micime.

parvulum, adv. foarte puțin.

parvulus, -a, -um, adj. foarte mic, neînsemnat.

parvum, -ī, s.n. cantitate mică.

parvus, -a, -um, adj. 1. mic, 2. puțin 3. neînsemnat.

pascō, -ēre, pāvī, pastum, vb. 1. a mâna la păscut, a crește vite 2. a paște, a (se) hrăni, a alimenta 3. a lăsa să crească.

pascuum, -ī, s.n. pășune.

passer, -eris, s.m. 1. vrabie, (*fig.*) păsărică 2. calcan.

passerculus, -ī, s.m. vrăbiuță.

passim, adv. 1. ici și colo, pretutindeni, în dezordine 2. fără deosebire, de-a valma.

passiō, -ōnis, s.f. 1. tulburare 2. suferință, patimă.

passivē, adv. în neorânduială.

passivus, -a, -um, adj. confuz, amestecat, general.

passum, -ī, s.n. vin din struguri uscați.

passus¹, -a, -um, part. perf. vb. pando.

passus², -ūs, s.m. 1. pas 2. (*unitate de măsură, - 1, 479 m*) pas.

pastinō, -āre, vb. a săpa.

pastinum, -ī, s.n. săpă.

pastiō, -ōnis, s.f. pășune, creștere a vitelor, a păsărilor, a albinelor.

pastor, -ōris, s.m. păstor.

pastōrālis, -e, adj. de păstor.

pastus¹, -a, -um, part. perf. vb. pasco.

pastus², -ūs, s.m. 1. pășunat 2. hrană.

patagium, -iī, s.n. ciucure, volan (*la veșminte*).

patefaciō, -ēre, -fēcī, -factum, vb. 1. a deschide 2. a dezvălui, a da pe față.

patefactiō, -ōnis, s.f. dezvăluire, deschidere.

patefiō, -fiērī, -factus sum, vb. v. patefaciō.

patella, -ae, s.f. farfurie, taler.

patenter, adv. clar, evident.

pateō, -ēre, -uī, vb. 1. a se întinde 2. a fi deschis, a fi liber 3. a fi expus la, a fi primejduit

de 4. a fi dat pe față, a fi evident.

pater, -tris, s.m. 1. tată, părinte, stăpân 2. (pl.) senat, senatori 3. înaintași, străbuni 4. întemeietor.

paterfamilias, s.m. stăpân al casei, cap de familie.

paternus, -a, -um, adj. 1. părintesc, al tatălui 2. natal.

patescō, -ēre, patuī, vb. 1. a se întinde 2. a se deschide, a se arăta clar.

patibilis, -e, adj. 1. suportabil 2. sensibil.

patibulum, -ī, s.n. 1. spânzurătoare, instrument de tortură 2. cruce 3. arac.

patiens, -ntis, l.part. prez. vb. patior. II. adj. 1. rezistent, răbdător 2. dur.

patienter, adv. cu răbdare.

patientia, -ae, s.f. 1. răbdare, putere de a suporta 2. îngăduință 3. supunere.

patina, -ae, s.f. tigaie, cratiță.

patior, pātī, pāssus sum, vb. dep. 1. a îndura, a suporta 2. a trăi greu, a suferi 3. a permite, a îngădui.

pator, -oris, s.m. deschizătură.

patrātor, -ōris, s.m. executor.

patria, -ae, s.f. patrie.

patriciātus, -ūs, s.m. patriciat.

patricii, -ōrum, s.m. pl. patricieni.

patricius, -a, -um, adj. de patrician.

patriē, adv. părintește.

patrimonium, -iī, s.n. patrimoniu, avere, moștenire.

patrissō, -āre, vb. a se purta ca un tată.

patritus, -a, -um, adj. părintesc.

patrius, -a, -um, adj. de tată, părintesc, strămoșesc.

patrō, -āre, vb. a îndeplini, a încheia, a face.

patrocinium, -iī, s.n. 1. ocrotire, apărare 2. (pl.) clienți 3. scuză, justificare.

patrōcinor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a apăra, a proteja 2. a motiva, a justifica.

patrōna, -ae, s.f. protectoare, apărătoare, patroană.

patronus, -ī, s.m. 1. protector, patron 2. avocat.

patruēlis, -is, s.m. și f. văr (verișoară) din partea tatălui.

patruus, -ī, s.m. 1. unchi din partea tatălui 2. critic sever.

patulus, -a, -um, adj. 1. deschis, desfăcut 2. întins 3. banal, comun.

paucitās, -ātis, s.f. număr mic, raritate.

pauculus, -a, -um, adj. foarte puțin.

paucus, -a, -um, l. adj. 1. puțin 2. (s.n. pl.) câteva cuvinte.

paulātīm, adv. puțin câte puțin, pe nesimțite.

paulisper, adv. puțin timp.

paulō, adv. puțin, cu puțin.

paululatīm, adv. puțin câte puțin.

paululō, adv. puținel.

paululum, adv. foarte puțin.

paululus, -a, -um, adj. puțin.

paulum, adv. puțin.

paulus, -a, -um, adj. mic, puțin.

pauper, -eris, adj. sărac, sărăcăcios, modest.

pauperiēs, -ēī, s.f. sărăcie, lipsă, pagubă.

pauperō, -āre, vb. 1. a săraci 2. a păgubi, a frustra.

paupertās, -ātis, s.f. sărăcie.

paupertinus, -a, -um, adj. sărac, sărăcăcios, biet.

pausa, -ae, s.f. oprire, pauză.

pausea, -ae, s.f. măslină.

pausō, -āre, vb. a înceta.

pauxillātīm, adv. puțin câte puțin.

pauxillulus, -a, -um, adj. puținel.

pauxillum, adv. foarte puțin.

pauxillus, -a, -um, adj. foarte mic.

pavefactus, -a, -um, adj. îngrozit, înspăimântat.

paveō, -ēre, pāvī, vb. a se teme, a fi speriat.

pavescō, -ēre, vb. a se teme.

pavidē, adv. înspăimântat.

pavidus, -a, -um, adj. 1. fricos, laș, înspăimântat 2. înspăimântător.

pavimentātus, -a, -um, adj. pavat, pietruit.

pavimentum, -ī, s.n. podea, loc neted, bătătură.

paviō, -īre, vb. 1. a bătători, a nivela 2. a lovi.

pavitātiō, -ōnis, s.f. spaimă.

pavitō, -āre, vb. a fi scuturat de friguri, a tremura de frică.

pāvō, -ōnis, s.m. păun.

pavor, -ōris, s.m. 1. frică, spaimă, 2. emoție.

pax, pācis, l. s.f. 1. pace 2. liniște, calm 3. bunăvoință, sprijin II. (val. de interj.) gata! ajunge ! sst!

peccātiō, -ōnis, s.f. greșeală.

peccātum, -ī, s.n. greșeală, vină, păcat, crimă, ticăloșie.

peccātus, -ūs, s.m. greșeală.

peccō, -āre, vb. a greși, a se poticni, a păcătui.

pecten, -inis, s.m. 1. pieptene 2. liră.

pectinō, -āre, vb. a pieptăna, a grăpa.

pectō, -ēre, pēxī, pēxum (pēctītum), vb. a pieptăna, a dărăci.

pectorāle, -is, s.n. platoșă.

pectus, -ōris, s.n. 1. piept 2. inimă, suflet 3. inteligență, spirit, minte.

pecu s.n. (D, Abl. -ubus) turmă, cireadă.

pecuaria, -ae, s.f. turmă, creșterea vitelor.

pecuāria, -ōrum, s.n. pl. turme.

pecuārius, -a, -um, l. adj. de turme. II. s.m. crescător de vite.

peculātor, -ōris, s.m. delapidator.

peculātus, -ūs, s.m. fraudă, delapidare.

peculiāris, -e, adj. 1. deosebit, special 2. propriu, particular.

peculiārīter, adv. 1. în special 2. propriu, personal.

peculiosus, -a, -um, adj. bogat.

pecūlium, -iī, s.n. 1. avere 2. câștig 3. cadou.

pecūnia, -ae, s.f. 1. bani, monedă 2. avere, bogăție.

pecūniārius, -a, -um, adj. de bani.

pecūniōsus, -a, -um, adj. 1. bogat în turme 2. bănos.

pecus¹, -ōris, s.n. 1. turmă 2. oi, capre, vite mici 3. (peior.) ceată, turmă.

pecus², -ūdis, s.f. 1. animal, vită 2. oaie, berbec 3. brută.

pedālis, -e, adj. (unitate de măsură) de un picior.

pedārius, -a, -um, adj. senatori de rangul al doilea (fără drept de vot deliberativ).

pedes, -itis, s.m. 1. cel care merge pe jos 2. pedestraș, infanterist 3. plebei.

pedester, -tris, -tre, adj. 1. care merge pe jos 2. de pedestraș 3. terestru 4. în proză.

pedetemptim, adv. cu prudență, puțin câte puțin.

pedica, -ae, s.f. 1. cătușe, lanțuri 2. cursă, capcană.

pediculōsus, -a, -um, adj. păduchios.

pediculus, -ī, s.m. păduche.

pedisequa, -ae, s.f. sclavă care mergea în spatele stăpânei.

peditātus, -ūs, s.m. infanterie.

pedūle, -is, s.n. talpă de încălțăminte.

pedum, -ī, s.n. toiag, bâță.

pegma, -atis, s.n. 1. scenă, platformă 2. decor de teatru 3. rafturi de bibliotecă.

pēierō, -āre, vb. 1. a jura strâmb 2. a minți.

pēior, peius, adj. (comp. lui *malus*) mai rău.

pēius, adv. (comp. lui *male*) mai rău.

pēlagium, -iī, s.n. purpură.

pēlagius, -a, -um, adj. 1. din largul mării 2. de mare.

pelagus, -ī, s.n. mare, largul mării.

pellācia, -ae, s.f. capcană, înșelăciune, seducție.

pellax, -ācis, adj. viclean.

pellex, -icis, s.f. 1. femeie de moravuri ușoare, concubină 2. bărbat depravat.

pellīciō, -ēre, -lēxī, -lēctum, vb. 1. a ademeni, a seduce 2. a atrage.

pellicula, -ae, s.f. piele.

pellīculātiō, -ōnis, s.f. ispită.

pellis, -is, s.f. 1. piele, blană 2. pergament 3. cort 4. veșmânt, înveliș, aspect exterior.

pellō, -ēre, pepūlī, pūlsum, vb.

1. a lovi, a atinge 2. a impresiona, a mișca 3. (*mil.*) a respinge 4. a goni, a alunga.

pellūceō, -ēre, -lūxī, vb. 1. a fi străveziu 2. a fi evident, a transpare.

pellūcidus, -a, -um, adj. 1. transparent, străveziu 2. strălucitor.

pelvis, -is, s.f. călcăre.

penārius, -a, -um, adj. de alimente, de provizii.

penātes, -ium (-tum), s.m. pl. 1. penați (zeii casei ai patriei) 2. templu 3. domiciliu, casă, cămin.

pendeō, -ēre, pepēndī, vb. 1. a atârna, a spânzura 2. a pluti, a sta gata să cadă 3. (*fig.*) a fi legat, a fi atras 4. a fi nehotărât, a șovăi 5. a depinde, a cântări 6. a fi amânat, a fi întrerupt 7. a nu se mișca.

pendō, -ēre, pepēndī, pensum, vb. 1. a cântări 2. (cu G.) a aprecia la (o valoare), a socoti 3. a plăti, a ispăși.

pendulus, -a, -um, adj. 1. suspendat 2. povârnit, înclinat 3. nesigur.

penes, prep. (cu Ac.) la îndemâna, în puterea.

penetrabilis, -e, adj. 1. penetrabil 2. pătrunzător.

penetrăle, -is, s.n. 1. interior, fund 2. sanctuar 3. taine.

penetrălis, -e, adj. 1. așezat într-un loc ascuns 2. pătrunzător 3. tainic, secret.

penetrō, -ăre, vb. 1. a intra, a pătrunde 2. a face să intre, a băga.

pēnicillum, -ī, s.n. 1. pensulă 2. stil, pictură.

pēnis, -is, s.m. 1. coadă 2. pensulă, penis

penitus¹, adv. 1. adânc, profund 2. cu totul, complet.

penitus², -a, -um, adj. din fund, interior.

penna, -ae, s.f. 1. pană, aripă 2. zbor 3. săgeată.

pennātus, -a, -um, adj. înaripat.

pennipōtens, -ntis, l. adj. cu aripi puternice. II. s. pl. păsări.

pennula, -ae, s.f. pană mică, aripioară.

pensātiō, -ōnis, s.f. 1. compensație 2. apreciere.

pensiculō, -ăre, vb. a cântări cu atenție, a reflecta.

pensilis, -e, adj. suspendat, atârnat.

pensiō, -ōnis, s.f. 1. plată, chirie 2. greutate.

pensitō, -ăre, vb. 1. a cântări, a cerceta 2. a compara 3. a plăti.

pensō, -ăre, vb. 1. a cântări 2. a răsplăti 3. a aprecia 4. a plăti, a ispăși, a schimba.

pensum, -ī, s.n. 1. caier de lână pentru tors într-o zi 2. sarcină, obligație.

pensūra, -ae, s.f. cântărire.

pensus, -a, -um, l. part. perf. vb.

pendo. II. adj. important, valoros.

pēnūria, -ae, s.f. lipsă..

penūs, -ī, s.m. și f. provizii.

peplum, -i (peplus, -ī, s.m.) s.n. peplu, veșmânt imperial.

pepō, -ōnis, s.m. pepene.

per, prep. cu Ac. 1. (loc.) prin, pe 2. (timp) în timpul 3. (instrum.) prin, prin intermediul 4. (cauza) din cauza 5. (invocații) în numele....

pera, -ae, s.f. traistă.

perabsurdus, -a, -um, adj. foarte absurd.

perăcer, -cris, -cre, adj. foarte ascuțit.

peracerbus, -a, -um, adj. 1. foarte acru 2. foarte neplăcut.

peractiō, -ōnis, s.f. sfârșit.

peracūtē, adv. 1. foarte ascuțit 2. cu subtilitate.

peracūtus, -a, -um, adj. 1. foarte ascuțit 2. foarte spiritual.

peradulescens, -ntis, s.m. tinerel.

peraeque, adv. exact la fel.

peraequō, -ăre, vb. a egala.

peragitō, -ăre, vb. a pune în mișcare, a duce la capăt.

peragō, -ēre, -ēgī, -actum, vb. 1. a străpunge 2. a pune în mișcare 3. a împlini, a îndeplini 4. a expune 5. a petrece timpul, a trăi.

peragrātiō, -ōnis, s.f. străbatere.

peragrō, -ăre, vb. 1. a străbate, a parcurge, a vizita 2. a pătrunde, a se răspândi.

peralbus, -a, -um, adj. alb de tot.

peramanter, adv. cu multă dragoste.

perambulō, -ăre, vb. a străbate, a parcurge.

perāmoenus, -a, -um, adj. foarte plăcut, fermecător.

peramplus, -a, -um, adj. foarte mare.

perangustē, adv. foarte concis.

perangustus, -a, -um, adj. foarte strâmt, îngust.

perantīquus, -a, -um, adj. foarte vechi.

perarduus, -a, -um, adj. foarte greu.

perargūtus, -a, -um, adj. 1. foarte ascuțit 2. foarte fin.

perārō, -āre, vb. 1. a brăzda 2. a scrie.

perattentē, adv. foarte atent.

perattentus, -a, -um, adj. - foarte atent.

perbacchor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a chefui.

perbeātus, -a, -um, adj. foarte fericit.

perbenē, adv. perfect.

perbenēvolus, -a, -um, adj. foarte binevoitor.

perbibō, -ēre, -bibī, vb. 1. a absorbi 2. (fig.) a se pătrunde bine.

perbitō, -ēre, vb. a pieri.

perblandus, -a, -um, adj. foarte prietenos.

perbonus, -a, -um, adj. foarte bun, excelent.

perbrevis, -e, adj. foarte curând.

perbrevis, -e, adj. foarte scurt, foarte concis.

perbreviter, adv. foarte pe scurt.

percalefaciō, -ēre, vb. a încinge, a înfierbânta.

percallēscō, -ēre, -calluī, vb. 1. a se întări 2. a ști foarte bine, a cunoaște la perfecție.

percārus, -a, -um, vb. foarte scump, foarte costisitor.

percelēbrō, -āre, vb. a face să devină celebru, a răspândi.

perceler, -eris, -ere, adj. grabnic, imediat.

perceleriter, adv. foarte repede.

percellō, -ēre, -culī, -culsum, vb. 1. a lovi, a zdrobi, a da jos, a răsturna 2. a înspăimânta 3. a distruge, a nimici.

percenseō, -ēre, -uī, vb. 1. a număra, a trece în revistă 2. a cerceta, a judeca.

perceptiō, -onis, s.f. 1. recoltare, cules 2. percepție.

percieō, -ēre, (perciō, -īre, -ivī, -ītum), vb. 1. a pune în mișcare, a agita, a tulbura 2. a jigni.

percīpiō, -ēre, -cēpī, -cēptum, vb. 1. a pune stăpânire 2. a căpăta, a culege 3. a simți, a observa, a înțelege.

percītus, -a, -um, part. perf. vb. percieo.

percīvilis, -e, adj. foarte moderat.

percognoscō, -ēre, -gnōvī, -gnītum, vb. a cunoaște bine.

percolō, -ēre, -coluī, -cultum, vb. 1. a finaliza 2. a cultiva cu grijă 3. a împodobi 4. a practica.

percommodē, adv. la momentul cel mai potrivit.

percommodus, -a, -um, adj. foarte potrivit, avantajos.

percontātiō, -ōnis, s.f. întrebare.

percontātor, -ōris, s.m. cercetător.

percontor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a întreba, a se informa.

percontumax, -ācis, adj. foarte încăpățânat.

percoquō, -ēre, -coxī, -coctum, vb. 1. a coace bine 2. a încălzi bine 3. a înnegri.

percrēbescō, -ere, -crebruī, *vb.* a se răspândi, a deveni frecvent.

percrepō, -āre, vb. 1. a răsună 2. a celebra, a cânta.

percruciō, -āre, vb. a chinui.

percrūdus, -a, -um, adj. foarte crud.

percultus, -a, -um, adj. foarte împodobit.

percupidus, -a, -um, adj. (cu G.) foarte legat de.

percupiō, -ēre, vb. a dori foarte mult.

percūrō, -āre, vb. a vindeca complet.

percurrō, -ēre, -cucurrī, -cursum, vb. 1. a străbate în goană, a parcurge, a alerga 2. a expune, a povesti.

percursātiō, -ōnis, s.f. străbatere, călătorie, cursă.

percursiō, -ōnis, s.f. parcurgere, trecere în revistă.

percursō, -āre, vb. a parcurge, a alerga de colo-colo.

percussī, perf. v. percutio.

percussiō, -ōnis, s.f. pocnitură, lovitură, tact, bătaie în ritm, cadență.

percussor, -ōris, s.m. criminal, ucigaș.

percussūra, -ae, s.f. lovitură.

percussus, -ūs, s.m. lovitură, bătaie.

percutiō, -ēre, -cussī, -cussum, vb. 1. a bate, a lovi, a izbi 2. a străpunge 3. a impresiona 4. a înșela, a ucide.

perdēlirus, -a, -um, adj. nesăbuit.

perdifficilis, -e, adj. foarte dificil.

perdifficiliter, adv. cu mare greutate.

perdignus, -a, -um, adj. foarte grijuliu, foarte demn.

perdiscō, -ēre, -dīdīcī, vb. a învăța temeinic.

perdisertē, adv. cu foarte mult talent oratoric.

perditē, adv. 1. în chip nedemn 2. nebunește.

perditor, -ōris, s.m. distrugător, corupător.

perditus, -a, -um, l. part. perf. vb. perdo. II. adj. 1. nefericit, pierdut, disperat 2. nelegiuit, corupt.

perdiū, adv. foarte mult timp.

perdīves, -itis, adj. foarte bogat.

perdō, -ēre, -dīdī, -dītum, vb. 1. a pierde, a distruge, a ucide 2. a risipi, a irosi.

perdoceō, -ēre, -docuī, -doctum, vb. a învăța temeinic pe cineva.

perdoctē, adv. foarte învățat.

perdoleō, -ēre, -uī, -ītum, vb. a suferi foarte mult.

perdomō, -āre, -uī, -ītum, vb. a supune, a îmblânzi de tot.

perdūcō, -ēre, -dūxī, -dūctum, vb. 1. a duce, a aduce 2. a continua, a prelungi 3. a construi, a trage 4. a unge, a acoperi cu.

perductō, -āre, vb. a înșela.

perductor, -ōris, s.m. călăuză, intermediar, proxenet.

perdūdum, adv. de foarte mult timp.

perduelliō, -ōnis, s.f. crimă de înaltă trădare.

perduellis, -is, s.m. dușman.

perdulcis, -e, adj. foarte dulce, foarte plăcut.

perdūrō, -āre, vb. 1. a dura mult, a dăinui 2. a rezista.

peredō, -ēre, -edī, -esum, vb. a mânca tot, (*fig.*) a roade, a mistui.

peregrē, adv. în altă țară.

peregregius, -a, -um, adj. minunat, excelent.

peregrinātiō, -ōnis, s.f. călătorie îndepărtată.

peregrinător, -ōris, s.m. călător.

peregrinitās, -ātis, s.f. 1. statutul de străin la Roma 2. mentalitate străină 3. accent străin.

peregrīnor, -ārī, -ātus sum, vb. *dep.* a călători, a fi străin.

peregrīnus, -a, -um, adj. 1. străin 2. privitor la străini 3. novice, nepriceput.

perelegans, -ntis, adj. foarte elegant, foarte fin.

pereloquens, -ntis, adj. foarte elocvent.

peremptor, -ōris, s.m. asasin.

peremptōrius, -a, -um, adj. 1. mortal 2. definitiv, decisiv.

perendiē, adv. poimăine.

perendinus, -a, -um, adj. de poimăine.

perennis, -e, adj. continuu, durabil, (*fig.*) veșnic.

perennitās, -ātis, s.f. veșnicie, perenitate.

perennō, -āre, vb. a dura un an, a dura veșnic.

pereō, -īre, -ivī (-iī), -itum, vb. 1. a pieri, a muri 2. a dispărea, a se risipi, a se pierde 3. a fi distrus.

perequitō, -āre, vb. a călări.

pererrō, -āre, vb. a cutreiera.

perērudītus, -a, -um, adj. foarte învățat.

perexcelsus, -a, -um, adj. foarte înalt.

perexiguē, adv. foarte puțin.

perexiguus, -a, -um, adj. foarte mic, foarte puțin.

perfabricō, -āre, vb. a înșela.

perfacētē, adv. foarte spiritual.

perfacētus, -a, -um, adj. foarte spiritual.

perfacilē, adv. 1. foarte ușor 2. cu multă plăcere.

perfacilis, -e, adj. 1. foarte ușor 2. foarte binevoitor.

perfamiliāris, -e, l. adj. foarte intim. II. *s.m.* prieten foarte bun.

perfectē, adv. perfect, complet.

perfectiō, -ōnis, s.f. perfecțiune, desăvârșire.

perfector, -ōris, s.m. perfecționist, maestru.

perfectus, -a, -um, 1. part. perf. vb. perficio. II. adj. perfect, complet.

perferō, -ferre, -tulī, -lātum, vb. 1. a duce la capăt, a duce 2. a anunța 3. a îndeplini 4. a răbda, a suferi.

perferus, -a, -um, adj. foarte sălbatic.

perfica, -ae, s.f. perfecționistă.

perficiō, -ēre, -fēcī, -fēctum, vb. 1. a termina, a îndeplini, a săvârși 2. a obține un rezultat 3. a reuși ca....

perfidē, adv. mișelește.

perfidēlis, -e, adj. de toată încrederea.

perfidia, -ae, s.f. perfidie, reacredință.

perfidiōsē, adv. în chip perfid, nealeal.

perfidiōsus, -a, -um, adj. perfid, necinstit.

perfidus, -a, -um, adj. perfid, trădător, înșelător, necinstit.

perfiniō, -īre, vb. a termina.

perflō, -āre, vb. a sufla cu putere, a bate prin.
perfluō, -ēre, -flūxī, -flūxum, vb.
 1. a curge, a se scurge 2. a fi inundat de 3. a flutura.
perfluus, -a, -um, adj. grațios.
perfodiō, -ēre, -fōdī, -fōssum, vb. a străpunge.
perforō, -āre, vb. a găuri, a străpunge.
perfortiter, adv. foarte frumos!.
perfricō, -āre, -fricuī, -fricātum, vb. 1. a freca bine, 2. a unge.
perfrīgefaciō, -ēre, vb. a îngheța.
perfrīgescō, -ēre, -frīxī, vb. a răci.
perfrigidus, -a, -um, adj. foarte rece.
perfringō, -ēre, -frēgī, -fractum, vb. a zdrobi, a sparge, a distruge.
perfruor, -fruī, -frūctus sum, vb. dep. a se bucura din plin, a se folosi din plin de.
perfūdī, perf. vb. perfundo.
perfuga, -ae, s.m. dezertor.
perfugiō, -ēre, -fūgī, vb. a dezerta, a se refugia.
perfugium, -iī, s.n. refugiu, adăpost.
perfunctiō, -ōnis, s.f. îndeplinire, exercitare.
perfundō, -ēre, -fūdī, -fūsum, vb. 1. a stropi, a băga la apă 2. (fig.) a umple, a inunda 3. a acoperi.
perfungor, -fungī, -functus sum, vb. dep. 1. a îndeplini o funcție 2. a trece (prin ceva).
perfurō, -ēre, vb. a fi înfuriat.
perfūsōrius, -a, -um, adj. superficial, ușor, vag.

perfūsus, -a, -um, part. perf. vb. perfundo.
pergaudeō, -ēre, vb. a fi foarte încântat.
pergō, -ēre, perrēxī, perrēctum, vb. a continua, a urma, a se îndrepta.
pergracilis, -e, adj. foarte subțire, foarte fin.
pergraecor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a chefuli, a petrece.
pergrandis, -e, adj. enorm.
pergrātus, -a, -um, adj. foarte plăcut.
pergravis, -e, adj. foarte important.
pergraviter, adv. foarte grav.
pergula, -ae, s.f. 1. balcon, terasă 2. colibă, cocioabă, odaie.
perhibeō, -ēre, -hibuī, -hibitum, vb. 1. a spune, a relata, a povesti 2. a chema, a numi 3. a oferi, a atribui.
perhīlum, adv. foarte puțin.
perhonōrificus, -a, -um, adj. foarte respectuos, foarte onorabil.
perhorrescō, -ēre, -horruī, vb. a se teme, a fi îngrozit.
perhorridus, -a, -um, adj. înfricoșător, înfiorător.
perhūmānus, -a, -um, adj. foarte binevoitor.
periclitatiō, -ōnis, s.f. încercare, experiență.
periclitōr, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a încerca, a pune la încercare 2. a fi în primejdie, a fi amenințat.
periculōsē, adv. primejdios.
periculōsus, -a, -um, adj. primejdios, amenințător.

periculum (**perīclum**), -ī, *s.n.* 1. încercare, probă 2. pericol 3. risc, răspundere 4. acuzație, proces 5. boală.
perīdōneus, -a, -um, *adj.* foarte potrivit.
perillustris, -e, *adj.* cunoscut de toată lumea.
perimbēcillus, -a, -um, *adj.* foarte slab, debil.
perimetros, -ī, *s.f.* perimetru.
perimō, -ēre, -ēmī, -ēmptum, *vb.* 1. a distruge, a împiedica, a anula 2. a ucide.
perincertus, -a, -um, *adj.* foarte nesigur.
perincommodē, *adv.* într-un moment foarte nepotrivit.
perincommodus, -a, -um, *adj.* foarte nepotrivit.
perindē, *adv.* la fel.
perindulgens, -ntis, *adj.* foarte indulgent.
perinfirmus, -a, -um, *adj.* foarte slab.
peringeniōsus, -a, -um, *adj.* foarte spiritual.
peringrātus, -a, -um, *adj.* foarte nerecunoscător.
perinsignis, -e, *adj.* foarte vizibil, băcător la ochi.
perinvītus, -a, -um, *adj.* în silă.
periodicus, -a, -um, *adj.* periodic.
periodus, -ī, *s.f. (ret.)* perioadă.
Peripatēti, -ōrum, *l. s.m. pl.* filozofi peripateticieni. *II. adj.* peripatetic.
peripetasma, -atis, *s.n.* covor, tapiserie.
periphrasis, -is, *s.f.* perifrază.
perirātus, -a, -um, *adj.* foarte mâniat.
peristasis, -is, *s.f.* subiect, temă.

peristylum, -ī, *s.n.* peristol.
perītē, *adv.* cu pricepere, abil.
perītia, -ae, *s.f.* cunoaștere.
perītus, -a, -um, *adj.* priceput, abil, competent.
periūcundē, *adv.* foarte plăcut.
periūcundus, -a, -um, *adj.* foarte plăcut.
periūriōsus, -a, -um, *adj.* sperjur.
periūrium, -īī, *s.n.* sperjur.
periūrō, -āre, *vb.* aminti, a jura strâmb.
periūrus, -a, -um, *adj.* mincinos, sperjur.
perlābor, -lābī, -lāpsus sum, *vb. dep.* 1. a aluneca, a ajunge 2. a pătrunde.
perlaetus, -a, -um, *adj.* foarte vesel.
perlātē, *adv.* foarte departe.
perlatus, -a, -um, *part. perf. vb.* **perfero**.
perlegō, -ēre, -lēgī, -lectum, *vb.* 1. a parcurge cu ochii, a privi cu atenție 2. a citi tot.
perlēvis, -e, *adj.* foarte ușor, foarte neînsemnat.
perlēviter, *adv.* foarte ușor.
perlībens, -ntis, *adj.* foarte bucuros, foarte mulțumit.
perlītō, -āre, *vb.* a aduce sacrificii plăcute zeilor.
perlongē, *adv.* foarte departe.
perlonginquus, -a, -um, *adj.* care durează mult.
perlongus, -a, -um, *adj.* foarte lung, care durează foarte mult.
perluctuōsus, -a, -um, *adj.* foarte trist.
perluō, -ēre, -luī, -lūtum, *vb.* a spăla bine, a scălda, a curăța.

perlustrō, -āre, vb. 1. a trece în revistă, a parcurge, a examina 2. a purifica.

permāgnus, -a, -um, adj. foarte mare.

permāneō, -ēre, -mānsī, -mānsū, vb. a rămâne până la capăt, a persista.

permānō, -āre, vb. 1. a se răspândi, a ajunge 2. a se infiltra, a pătrunde.

permansiō, -ōnis, s.f. rămânere, perseverare.

permaturescō, -ēre, -uī, vb. a se coace bine.

permeātus, -ūs, s.m. trecere.

permediocris, -e, adj. foarte neînsemnat.

permeō, -āre, vb. a merge, a pătrunde, a trece.

permētor, -īrī, -mensū sum, vb. dep. 1. a măsura în întregime 2. a străbate.

permisceō, -ēre, -mīscuī, -mīxtum, vb. 1. a amesteca, a împreuna 2. a tulbura, a răsturna.

permissiō, -ōnis, s.f. 1. cedare, concesiune 2. îngăduință, consimțământ.

permissum, -ī, s.n. permisiune.

permissus, ūs, s.m. permisiune.

permittō, -ēre, -mīsī, -mīssum, vb. 1. a împinge, a arunca 2. a lăsa liber, a da drumul 3. a permite, a îngădui, a lăsa de la sine, a acorda 4. a încredința.

permixtē, adv. amestecat, confuz, laolaltă.

permixtiō, -ōnis, sf. amestec, răsturnare, răscolire.

permodestus, -a, -um, adj. modest, foarte cumpătat.

permolestus, -a, -um, adj. foarte neplăcut.

permolō, -ēre, vb. a pisa.

permōtiō, -ōnis, s.f. emoție, tulburare, agitație.

permoveō, -ēre, -mōvī, -mōtum, vb. 1. a mișca, a agita, a emoționa, a impresiona 2. a provoca.

permulceō, -ēre, -mulsī, -mulctum, vb. 1. a mângâia 2. a fermeca, a seduce 3. a calma.

permulto, adv. mult de tot.

permultum, adv. foarte mult.

permultus, -a, -um, adj. foarte mult.

permūniō, -īre, vb. a termina o fortificație.

permūtātiō, -ōnis, s.f. 1. schimbare 2. schimb.

permūtō, -āre, vb. 1. a schimba, a face un schimb 2. a cumpăra, a plăti.

perna, -ae, s.f. 1. coapsă, pulpă 2. but, jambon.

pernecessārius, -a, -um, adj. 1. foarte necesar 2. foarte intim.

pernecesse, adv. foarte necesar.

pernegō, -āre, vb. a nega, a refuza cu îndărătnicie.

perniciābilis, -e, adj. periculos, fatal.

perniciēs, -ēī, s.f. dezastru, distrugere.

perniciōsē, adv. fatal.

perniciōsus, -a, -um, adj. fatal, primejdios.

pernicitās, -ātis, s.f. iuțeață.

perniciter, adv. repede.

pernimium, adv. prea mult.

pernix, -icis, adj. iute, sprinten.

pernobilis, -e, adj. celebru, foarte cunoscut.

pernocto, -āre, vb. a petrece noaptea.

pernosco, -ēre, -novī, vb. a cunoaște temeinic, a studia temeinic.

pernōtescō, -ēre, vb. a deveni cunoscut peste tot.

pernox, -noctis, adj. care durează toată noaptea.

pernumerō, -āre, vb. a plăti în întregime.

pērō, -ōnis, s.m. încălțăminte, ciubotă.

perobscūrus, -a, -um, adj. foarte greu de înțeles.

perodiōsus, -a, -um, adj. foarte neplăcut.

perofficiōsē, adv. cu multă amabilitate.

peropportūnē, adv. la momentul cel mai potrivit.

peropportūnus, -a, -um, adj. foarte potrivit.

peroptātō, adv. după voie.

perōrātiō, -ōnis, s.f. 1. discurs lung 2. (ret.) perorație (ultima parte a unui discurs).

perōrō, -āre, vb. 1. a încheia un discurs 2. a expune, a spune în public.

perōsē, adv. în chip odios.

perōsus, -a, -um, adj. care urăște.

perpascō, -ēre, vb. a paște.

perpastus, -a, -um, adj. bine hrănit, gras.

perpauci, -ae, -a, adj. foarte puțini.

perpaulum, adv. foarte puțin.

perpauper, -eris, adj. foarte sărac.

perpauillum, -ī, adv. foarte puțin.

perpavefaciō, -ēre, vb. a înspăimânta.

perpellō, -ēre, -pūlī, -pūlsum, vb. 1. a împinge 2. a determina, a convinge.

perpendiculum, -ī, s.n. fir cu plumb.

perpendō, -ēre, -pendī, -pensum, vb. a cântări, a aprecia.

perpensātiō, -ōnis, s.f. cântărire exactă.

perperām, adv. din greșeală, în mod fals, greșit.

perpes, -etis, adj. neîntrerupt, continuu.

perpersicius, -a, -um, adj. răbdător. obișnuit cu suferința.

perpersiō, -ōnis, s.f. răbdare, suportare.

perpetior, -petī, -pessus sum, vb. dep. a îndura, a răbda, a suferi.

perpetrō, -āre, vb. a termina, a îndeplini.

perpetuālis, -e, adj. general, universal.

perpetuārius, -a, -um, adj. mereu în mișcare.

perpetuē, adv. continuu.

perpetuitās, -ātis, s.f. continuitate, statornicie.

perpetuō¹, adv. fără întrerupere, continuu, mereu, totdeauna, tot timpul.

perpetuō², -āre, vb. a perpetua, a continua neîntrerupt.

perpetuus, -a, -um, adj. 1. neîntrerupt, continuu, întreg 2. general valabil, universal.

perplaceō, -ēre, vb. a plăcea foarte mult.

perplexābilis, -e, adj. încurcat, încâlcit, neclar.

perplexē, *adv.* încurcat, echivoc, ambiguu.

perplexus, -a, -um, *adj.* 1. încurcat, echivoc, enigmatic, ambiguu, neclar 2. amestecat 3. întortocheat, sinuos.

perpoliō, -īre, *vb.* a șlefui, a corecta, a finisa, a revizui.

perpōpūlor, -ārī, -ātus, -sum, *vb.* a pustii, a distruge complet.

perpōtātiō, -ōnis, *s.f.* beție.

perpōtō, -āre, *vb.* a benchetui, a chefui, a bea.

perpressus, -a, -um, *part. perf.* *vb.* **perprimo**.

perprimō, -ēre, -prēssī, -prēssum, *vb.* 1. a apăsa neîntrerupt 2. a stoarce.

perpropinquus, -a, -um, *adj.* foarte apropiat.

perpūgnāx, -cis, *s.m.* bătaios.

perpūlī, *perf. vb.* **perpello**.

perpurgō, -āre, *vb.* 1. a curăța bine 2. a limpezi complet.

perpusillus, -a, -um, *adj.* foarte mic.

perquam, *adv.* cât se poate de.

perquīrō, -ēre, -sivī, -sītum, *vb.* a studia temeinic, a întreba, a se informa.

perquīsītē, *adv.* cu grijă.

perrārō, *adv.* foarte rar.

perrārus, -a, -um, *adj.* foarte rar.

perreconditus, -a, -um, *adj.* foarte ascuns.

perrectus, -a, -um, *adj.* deșteptat, trezit.

perrēpō, -ēre, -repsī, *vb.* a se târî, a ajunge (târâș).

perrexī, *perf. vb.* **pergo**.

perridiculē, *adv.* foarte ridicol, foarte în glumă.

perridiculus, -a, -um, *adj.* foarte ridicol, foarte hazliu.

perrogō, -āre, *vb.* a întreba pe rând pe toți, a consulta senatul.

perrumpō, -ēre, -rūpī, rūptum, *vb.* 1. a zdrobi, a sfărâma 2. a croi drum, a pătrunde, a năvăli 3. a înfrânge, a scăpa de.

persaepē, *adv.* foarte des.

persalsus, -a, -um, *adj.* foarte glumeț, spiritual.

persalūtō, -āre, *vb.* a saluta pe toți.

persānus, -a, -um, *adj.* foarte sănătos.

persapiens, -ntis, *adj.* foarte înțelept.

persapienter, *adv.* cu multă înțelepciune.

perscienter, *adv.* foarte ingenios, foarte înțelept.

perscindō, -ēre, -scīdī, -scīssum, *vb.* a spinteca, a despica.

perscītus, -a, -um, *adj.* foarte frumos.

perscribō, -ēre, -scripsī, -scriptum, *vb.* 1. a scrie, a însemna (în scris), a copia 2. a povesti în scris, a redacta 3. a plăti prin poliță 4. a consemna, a înscrie.

perscriptiō, -onis, *s.f.* 1. registru, carte de conturi 2. poliță, proces-verbal 3. însemnare, înregistrare.

perscrūtātiō, -ōnis, *s.f.* investigație.

perscrūtōr, -ārī, -ātus sum, *vb.* dep. a cerceta cu scrupulozitate, a examina.

persecō, -āre, -secuī, -sectum, *vb.* a tăia complet, a reteza, a împărți.

persecūtiō, -ōnis, *s.f.* urmărire, urmărire.

persedeō, -ēre, -sēdī, vb. a ședea mult timp.

persegnis, -e, adj. foarte lănced.

persentiō, -īre, -sensī, vb. 1. a simți adânc 2. a observa.

persequor, sequī, -secūtus (quūtus) sum, vb. dep. 1. a merge după, a urma, a urmări, a umbla după ceva, a căuta, a se ocupa de 2. a urmări în justiție, a răzbuna 3. a face, a realiza, a duce la capăt, a continua 4. a povesti, a enumera 5. a străbate, a ajunge.

persevērans, -ntis, adj. perseverent, constant.

persevēranter, adv. cu perseverență, insistent.

persevērantia, -ae, s.f. perseverență, persistență.

persevērō, -āre, vb. a stăruia, a persevera, a insista.

persevērus, -a, -um, adj. foarte sever.

persidō, -ēre, -sēdī, vb. a se așeza, a se opri, a pătrunde.

persignō, -āre, vb. a nota, a înregistra.

persimilis, -e, adj. foarte asemănător.

persimplex, -icis, adj. foarte simplu.

persistō, -ēre, -stītī, vb. a persista, a persevera.

persolidō, -āre, vb. a întări, a îngheta.

persolvō, -ēre, -sōlvī, -solūtum, vb. 1. a plăti, a achita, a plăti 2. (fig.) a îndeplini, a împlini 3. a rezolva.

persōna, -ae, s.f. 1. mască (actoricească) 2. personaj, rol,

actor, (fig.) funcție, demnitate 3. persoană.

persōnātus, -a, -um, adj. Mascat.

personō, -āre, -sonuī, -sonitum, vb. 1. a răsună, a face să răsună 2. a striga, a aclama.

perspectē, adv. cu înțelepciune.

perspectō, -āre, vb. a cerceta cu atenție.

perspectus, -a, -um, l. part. perf. vb. perspicio II. **adj.** 1. cercetat bine 2. probat, dovedit.

perspergō, -ēre, vb. a stropi, a presăra.

perspicax, -ācis, adj. perspicace, pătrunzător.

perspicientia, -ae, s.f. cunoaștere temeinică.

perspiciō, -ēre, -spēxī, -spēctum, vb. 1. a cerceta atent, a examina 2. a vedea, a observa, a-și da seama de 3. a cunoaște bine, a recunoaște.

perspicuē, adv. evident.

perspicuitās, -ātis, s.f. 1. claritate, transparență 2. evidență.

perpicuus, -a, -um, adj. 1. clar, pur 2. evident, sigur.

perspissō, adv. foarte încet.

persternō, -ēre, -stravi, -stratum, vb. a pava complet.

perstimulō, -āre, vb. a exaspera, a atâta.

perstō, -āre, -stītī, -stāturus, vb. 1. a rămâne în loc, a dura, a dăinui 2. a persevera, a se încăpățâna.

perstringō, -ēre, -strīnxī, -strictum, vb. 1. a strânge tare 2. a înspăimânta, a înfiora 3. a a înțepa 4. a rezuma.

perstudiōsus, -a, -um, adj.
foarte zelos, foarte pasionat.

persuādeō, -ēre, -suasī, -suasum, vb. a convinge, a sfătui, a decide, a îndemna, a determina să facă.

persuāsibilis, -e, adj.
convingător.

persuāsiō, -ōnis, s.f. 1.
convingere (a cuiva) **2.**
convingere, credință, părere.

persuāsus, -us, s.m. îndemn, sfat, instigare.

persultō, -āre, vb. 1. a sări, a țopăi **2.** a dansa, a se agita **3.** a călca în picioare.

pertaedet, -ēre, -taesum est, vb. impers. a-i fi silă, a fi dezgustat de.

pertegō, -ēre, -tēxī, -tēctum, vb.
a acoperi.

pertendō, -ēre, -ī, vb. 1. a ajunge la capăt, a se strădui să ajungă **2.** a susține până la capăt **3.** a se îndrepta spre, a tinde spre.

pertentō, -āre, vb. 1. încerca, a verifica **2.** a ataca.

pertenūis, -e, adj. foarte fin, foarte mic, foarte mărunț.

perterebrō, -āre, vb. a străbate, a sfredeli, a găuri.

pertergeō, -ēre, -tersī, -tersum, vb. a șterge, a freca, a atinge ușor.

perterreō, -ēre, -terruī, -terrītum vb. a îngrozi, a înspăimânta.

pertexō, -ēre, -texuī, -textum, vb. a țese, (*fig.*) a expune, a spune pe larg.

pertica, -ae, s.f. 1. prăjină, ciomag, arac **2.** vlăstar.

pertimefactus, -a, -um, adj.
însăimântat.

pertimescō, -ēre, -uī, vb. a se teme tare.

pertinācia, -ae, s.f.
încăpățănare.

pertināciter, adv. tenace, înverșunat.

pertinax, -ācis, adj. 2.
înverșunat, încăpățănăt.

pertineō, -ēre, -tīnuī, vb. 1. a se întinde până la **2.** a ținti, a tinde, a atinge, a avea importanță **3.** a se referi la, a se raporta la, a aparține.

pertingō, -ēre, vb. a atinge, a se întinde.

pertractātē, adv. banal.

pertractātiō, -ōnis, s.f. 1.
atingere **2.** ocupație.

pertractō, -āre, vb. 1. a cerceta atent, a studia **2.** a pipăi, a mânui.

pertrāhō, -ēre, -trāxī, -trāctum, vb. a trage, a târî spre, a atrage.

pertristis, -e, adj. foarte trist, foarte sever, ursuz, posac.

pertritus, -a, -um, adj. banal.

pertumultuōsē, adv. în mare neorânduială, făcând zarvă.

pertundō, -ēre, -tūdī, -tūsum, vb. a străpunge, a găuri.

perturbātē, adv. în dezordine.

perturbātiō, -ōnis, s.f. tulburare, neorânduială.

perturbō, -āre, vb. 1. a tulbura adânc **2.** a perturba.

perturpis, -e, adj. foarte rușinos, foarte urât.

pērula, -ae, s.f. desăguță.

perungō, -ēre, -unxī, -unctum, vb. a unge bine.

perurbānus, -a, -um, adj. cu mult gust, foarte distins.

perurgeō, -ēre, -ursī, vb. a hărțui, a presa.

perūrō, -ēre, -ussi, -ustum, vb.
1. a arde total, a mistui 2. (fig.) a aprinde, a chinui.

perūtilis, -e, adj. foarte util.

pervādō, -ēre, -vasī, -vasum, vb.
1. a trece, a pătrunde 2. a străbate, a parcurge, a ajunge 3. a se răspândi.

pervagātus, -a, um, I. part. perf. vb. pervagor. II. adj. banal, comun.

pervagor, -ārī, -ātus sum, vb.
dep. a rătăci încoace și încolo, a cutreiera, a se întinde, a se răspândi.

pervagus, -a, -um, adj. rătăcitor, vagabond.

pervariē, adv. foarte variat.

pervastō, -āre, vb. a pustii.

pervehō, -ēre, -vēxī, -vēctum, vb. a transporta, a ajunge la.

pervello, -ēre, -vellī vb. 1. a trage tare, a ciupi 2. a stimula.

perveniō, -īre, -vēnī, -vēntum, vb. 1. a ajunge 2. a-i reveni (cuiva).

perversē, adv. pe dos, (fig) contra rațiunii, greșit.

perversitās, -ātis, s.f. 1. răsturnare, destrăbălare 2. extravaganta.

perversus, -a, -um, I. part. perf. vb. perverto. II. adj. 1. sucit 2. rău, vicios, pervers.

pervertō, -ēre, -vertī, -versum, vb. 1. a răsturna 2. (fig.) a dărâma, a nimici, a perverti.

pervesperi, adv. foarte târziu.

pervestigo, -āre, vb. a urmări.

pervetus, -eris, adj. foarte vechi.

pervicācia, ae, s.f. îndărătnicie, îndârjire.

pervicācitē, adv. îndărătnic.

pervicax, -ācis, adj. îndărătnic, îndârjit.

pervideo, ēre, -vīdī, vb. a vedea clar.

pervigeō, -ēre, -viguī, vb. a fi în putere, a fi în floare.

pervigil, -ilis, adj. mereu treaz, neadormit.

pervigilatio, s.f. v. pervigilium.

pervigilium, -ī, s.n. veghe îndelungată, priveghi.

pervigilō, -āre, vb. a sta de veghe, a face noapte albă.

pervīlis, -e, adj. foarte ieftin.

pervīnco, ēre, -vīcī, -vīctum, vb.
1. ieși învingător, a triumfa 2. a convinge 3. a izbuti, a reuși, a obține.

pervium, -ī, s.f. loc de trecere.

pervius, -a, -um, adj. ușor de trecut, deschis, accesibil.

pervivō, -ēre, -vīxī, -vīctum, vb. a trăi mult.

pervolito, -āre, vb. a străbate în zbor, a zbura prin.

pervoltō, -āre, vb. a trece în zbor prin.

pervolō, -velle, -voluī, vb. a dori cu înfocare.

pervolvō, -ēre, -volvī, -volūtum, vb. 1. a rostogoli 2. a răsfoi, a citi.

pervulgātē, adv. ca de obicei.

pervulgātus, -a, -um, adj. foarte obișnuit.

pervulgō, -āre, vb. 1. a răspândi, a face cunoscut tuturor 2. a oferi tuturor.

pēs, pedis, s.m. 1. picior 2. (fig.) curs, mers 3. picior de masă, partea de jos a unui obiect 4.

picioer metric 5. picioer (*unitate de măsură* - 0, 296 m).

pessimus, -a, um, adj. (*superl. lui malus*) foarte rău.

pessum, adv. la fund, în jos.

pestifer, -era, -erum, adj. 1. vătămător, funest 2. pestilential.

pestiferē, adv. în mod dezastruos.

pestilens, -ntis, adj. nesănătos, funest.

pestilentia, -ae, s.f. 1. ciumă, epidemie 2. teren nesănătos.

pestilitās, -atis, s.f. molimă.

pestis, -is, s.f. 1. molimă, ciumă 2. flagel, pacoste.

petessō, -ēre, vb. a căuta cu stăruință.

petitiō, -ōnis, s.f. 1. atac, lovitură 2. candidatură 3. cerere, reclamație.

petitor, ōris, s.m. 1. reclamant, solicitator 2. candidat.

petituriō, -ire, vb. a candida.

petitus, -ūs, s.m. 1. apropiere de 2. cerere.

petō, -ēre, -ivī (īī), itum, vb. 1. a se îndrepta spre 2. a năzui, a tinde 3. căuta, a urmări să 4. a ataca 5. a se adresa cuiva, a se apropia de 6. a cere în căsătorie, a dori 7. a candida 8. a pretinde, a reclama 9. a scoate.

petra, -ae, s.f. stâncă, piatră.

petrōsus, -a, -um, adj. stâncos, pietros.

petulans, -ntis, adj. 1. certăreț 2. ușuratic, nerușinat.

petulānter, adv. cu obrăznicie.

petulāntia, -ae, s.f. nerușinare, impertinență.

petulcus, -a, -um, adj. care împunge, nerușinat.

pexus, -a, -um, adj. pieptănat, nou, moale.

phalangae, ārum, s.f. pl. pari, prăjini.

phalanx, -angis, s.f. 1. falangă, trupă 2. mulțime.

phalerae, -ārum, s.f. pl. 1. decorații 2. salbă, șirag de perle.

phantasia, -ae, s.f. închipuire, viziune, idee, arătare, fantomă.

phantasma, -atis, s.n. fantomă, spectru.

pharetra, -ae, s.f. tolbă.

pharetrātus, -a, -um, adj. care poartă o tolbă.

pharmacus, -ī, s.m. vraci.

phaselus, -ī, s.m. și f. 1. barcă 2. bob.

philēma, -atis, s.n. sărutare.

philitia, -ōrum, s.n. pl. ospete publice.

philograecus, a, -um, adj. care folosește cuvinte grecești.

philologia, -ae, s.f. 1. învățătură, știință, dragoste pentru literatură, studiu pasionat 2. filologie.

philologus, -ī, s.m. om învățat, erudit, filolog.

philosophia, -ae, s.f. filosofie, morală.

philosophice, adv. în mod înțelept, ca un filosof.

philosophor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a discuta filosofie, a filosofa.

philosophus, -ī, s.m. filosof.

phoca, -ae, s.f. focă.

phoenīceus, -a, -um, adj. roșu-aprins, purpuriu.

phoenix, -īcis, s.m. 1. fenix 2. palmier.

phonascus, -ī, *s.m.* profesor de cânt, de declamație.
phormium, -iī, *s.n.* rogojină.
phrasis, -is, *s.f.* stil, exprimare, elocuțiune.
phrenēsis, -is, *s.f.* delir, frenezie.
phrenēticus, -a, -um, *adj.* furios, nebun.
phthisis, -is, *s.f.* tuberculoză.
phylaca, -ae, *s.f.* închisoare.
phylacista, -ae, *s.m.* temnicer.
phylarchus, -ī, *s.m.* șef de trib.
physica, -ae, *s.f.* fizică, științele naturii.
physicus, -a, -um, *I. adj.* firesc, natural. *II. s.m.* fizician, naturalist.
physiognōmōn, -ōnis, *s.m.* fizionomist.
physiologia, -ae, *s.f.* știința naturii.
piābilis, -e, *adj.* care se poate ispăși.
piāculāris, -e, *adj.* ispășitor, de ispășire.
piaculum, -ī, *s.n.* 1. sacrificiu de ispășire, ispășire 2. victimă 3. nelegiuire, sacrilegiu 4. pedeapsă ispășitoare 5. nenorocire, păcat.
piāmen, -inis, *s.n.* jertfa de ispășire.
piātiō, -ōnis, *s.f.* ispășire.
pīca, -ae, *s.f.* coțofană.
pīcea, -ae, *s.f.* cetină, brad.
pīceātus, -a, -um, *adj.* uns cu smoală.
pīceus, -a, -um, *adj.* 1. de smoală 2. sumbru.
pīcō, -āre, *vb.* a smoli.
pictilis, -e, *adj.* brodat.
pictōr, -ōris, *s.m.* pictor.

pictura, -ae, *s.f.* 1. pictură, tablou 2. descriere.
pictus, -a, -um, *I. part. perf. vb.*
pingo. *II. adj.* colorat, înflorit, împodobit.
pīcus, -ī, *s.m.* ciocănitoare.
piē, *adv.* cu pietate.
pietas, -ātis, *s.f.* devotament, respect, bunătate, iubire, dreptate, pietate.
piger, -gra, -grum, *adj.* 1. leneș, fără ocupație 2. lipsit de vioiciune 3. abătut, trist.
piget, -ēre, *vb. impers.* 1. a fi supărat, a-i fi silă 2. a se căi, a se rușina, a-i părea rău.
pigmentārius, -iī, *s.m.* vânzător de farduri.
pigmentum, -ī, *s.n.* 1. culoare, fard 2. înflorituri de stil 3. balsam.
pignerātor, -ōris, *s.m.* cămătar, zaraf.
pignerō, -āre, *vb.* a amaneta, (*fig.*) a obliga.
pigneror, -ārī, -ātus sum, *vb. dep.* a lua ca amanet, a primi ca garanție.
pignus, -ōris (-eris), *s.n.* 1. zălog, amanet, ipotecă, chezășie 2. (*fig.*) semn, mărturie, dovadă 3. (*fig.*) copii, rude, ființe dragi.
pigrē, *adv.* încet, în silă.
pigritia, -ae (**pigritiēs**, -ēī), *s.f.* 1. lene 2. silă, repulsie.
pigror¹, -ārī, *vb. dep.* a tânji.
pigror², -ōris, *s.m.* lene.
pila¹, -ae, *s.f.* 1. minge 2. glob, ghem 3. bilă de vot.
pila², -ae, *s.f.* stâlp, coloană.
pila³, -ae, *s.f.* piuă.
pilārius, -ī, *s.m.* scamator.

pilātus, -a, -um, adj. înarmat cu lance.

pileātus, -a, -um, adj. care poartă pe cap bonetă.

pilentum, -ī, s.n. trăsură.

pileum, -ī (pileus, -ī, s.m.), s.n. bonetă de lână (pentru sclavii eliberați și perioada Saturnaliilor), (*fig.*) eliberare.

pilō, -āre, vb. a depila, a fi plin de păr.

pilōsus, -a, -um, adj. păros.

pilula, -ae, s.f. 1. sferă mică, ghem 2. pastilă.

pīlum¹, -ī, s.n. mai, pisălog.

pīlum², -ī, s.n. sulită grea.

pilus¹, -ī, s.m. fir de păr.

pīlus², -ī, s.m. companie de soldați cu sulite grele.

pīnacothēca, -ae, s.f. muzeu.

pīnētum, -ī, s.n. pădure de pini.

pīneus, -a, -um, adj. de pin.

pingō, -ēre, pīnxī, pīctum, vb. 1. picta 2. a broda 3. împodobi, a colora, a zugrăvi, a înflori, a smălțui.

pinguēfacio, ēre, -fēcī, -factum, vb. a îngrășa.

pinguēscō, -ēre, vb. 1. a se îngrășa 2. a se îndesi 3. a crește.

pinguis, -e, adj. 1. gras 2. bogat, roditor, 3. des, dens, (*fig.*) grosolan 4. sonor.

pinguitūdō, -inis, s.f. 1. grăsime 2. pronunțare greoaie.

pinifer, -era, -erum, adj. plantat cu pini.

pinsō, -āre, vb. a pisa, măcina.

pinus, -ūs (i), s.f. 1. pin 2. vâslă, corabie din lemn de pin 3. lance.

pīnxī, perf. vb. pingo.

piō, -āre, vb. 1. a cinsti (îmbuna) zeii prin sacrificii 2. a împăca zeii 3. a ispăși 4. a dezlega de păcate.

piper, -eris, s.n. piper.

piperātus, -a, -um, adj. pipărat, (*fig.*) caustic.

pīpilō, -āre, vb. a ciripi, a scânci.

pīrāta, -ae, s.m. pirat.

pīrāticus, -a, -um, adj. de pirat, pirateresc.

pīrum, -ī, s.n. pară.

pīrus, -ī, (bot.) s.f. păr.

piscārius, -a, -um, adj. de pește, de pescar.

piscator, -ōris, s.m. pescar, negustor de pește.

piscatorius, -a, -um, adj. de pescar.

piscātus, -ūs, s.m. pescuit.

pisciculus, -ī, s.m. peștișor.

piscīna, -ae, s.f. 1. heleșteu, iaz 2. bazin.

piscis, -is, s.m. pește.

piscōr, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a pescui.

piscōsus, -a, -um, adj. bogat în pește.

pistor, -ōris, s.m. morar, butar, plăcintar.

pistrīna, -ae, s.f. brutărie, plăcintărie.

pistrīnum, -ī, s.n. moară, brutărie.

pistrīx, -īcis, s.f. 1. balenă 2. morăreasă.

pisum, -ī, s.n. mazăre.

pithēcium, -īī, s.n. maimuță.

pittacium, -īī, s.n. sigiliu, etichetă, petec, chitanță.

pituīta, -ae, s.f. 1. secreție, mucozitate 2. puroi 3. guturai.

pīus, -a, -um, adj. 1. care își împlinește îndatoririle 2. virtuos,

cinstit **3.** credincios, sfânt, sacru
4. devotat, afectuos, iubitor **5.**
 bun, blând, binevoitor.

pix, picis, s.f. smoolă.

plăcabilis, -e, adj. 1. îndurător,
 îngăduitor **2.** care poate
 îndupleca.

plăcabilitas, -ătis, s.f.
 indulgență.

plăcămēn, -īnis, s.n. mijloc de
 înduplecare.

placate, adv. în liniște.

plăcātiō, -ōnis, s.f. înduplecare.

plăcātus, -a, -um, l. part. perf.
vb. **placo. II. adj.** calm, liniștit,
 senin.

placenta, -ae, s.f. plăcintă.

placeō, -ēre, placuī, placitum,
vb. **1.** a plăcea **2.** (*unipers.*) a fi
 de părere, socoti, a voi, a
 hotări.

placidē, adv. 1. cu calm **2.** ușor,
 lin.

placiditās, -ātis, s.f. blândețe,
 bunătate.

placidus, -a, -um, adj. 1. blând,
 bun, binevoitor **2.** liniștit, potolit,
 calm.

placitum, -ī, s.n. 1. voință,
 dorință, plăcere, satisfacție **2.**
 precepte, învățăminte.

placō, -āre, vb. 1. a potoli, a
 domoli **2.** a împăca.

plaga¹, -ae, s.f. 1. ținut, întindere
 de pământ, zonă rețea, plasă
 de vânătoare.

plaga², -ae, s.f. lovitură, rană.

plāgiarius, -iī, s.m. 1. cel ce
 momește sclavii altuia **2.** (*fig.*)
 plagiator.

plāgōsus, -a, -um, adj. 1. brutal,
 bătaș **2.** plin de răni.

plāgula, -ae, s.f. 1. cuvertură,
 covor, perdea **2.** poale, pulpană
3. foaie de hârtie.

planctus, -ūs, s.m. lovire, izbirea
 pieptului cu pumnii, (*fig.*) jeluire,
 bocet.

plānē, adv. 1. limpede,
 neîndoios, fără înconjur, sigur,
 evident **2.** foarte, cu totul **3.**
 drept.

plangō, -ēre, planxī, vb. 1. a
 lovi, a izbi **2.** (*pas.*) a se jeli, a
 plânge (pe cineva/ceva).

plangor, -ōris, s.m. lovire, bocet,
 jelire.

planipes, -edis, s.m. mim,
 dansator desculț.

plānitās, -ātis, s.f. claritate.

planitia, -ae (planitiēs, -ēī), s.f.
 șes, câmpie.

plānō, -āre, vb. a netezi.

planta, -ae, s.f. 1. butaș, mlădiță,
 plantă, legumă **2.** talpă, picior.

plantāria, -ium, s.n. pl. 1.
 mlădițe, butași, plante, legume
2. aripile de la călcâiele lui
 Mercur.

plānus¹, -a, -um, adj. 1. neted,
 întins **2.** plat, orizontal, întins **3.**
 (*fig.*) ușor accesibil **4.** (*fig.*)
 lămurit, clar, evident.

planus², -ī, s.m. pușlama,
 șarlatan.

platanus, -ī, s.f. platan.

platea, -ae, s.f. stradă largă,
 piață.

plaudō, -ēre, plausī, plausum,
vb. a lovi, bate, a aplauda, (*fig.*)
 a aproba.

plausibilis, -e, adj. care merită a
 fi laudat.

plausor, -ōris, s.m. cel ce
 aplaudă.

plastrum, -ī, s.n. car, căruță.

plausus, -ūs, s.m. lovire, batere , aplauze.

plēbecula, -ae, s.f. poporul de jos.

plēbēius, -a, -um, adj.

plebeu, din popor, (*fig.*) de rând.

plēbicola, -ae, s.m. demagog, popular.

plebiscitum, -ī, s.n. plebiscit.

plebs, plebis, s.f. plebe, mulțime, popor.

plectō, -ēre, vb. a lovi, a bate, a pedepsi.

plectō, -ēre, plexī, plexum, vb. a împleti.

plectrum, -ī, s.n. 1. plectru (n.a. - bucată de fildeș cu care se loveau coardele lirei) 2. liră, poezie lirică.

plēnē, adv. 1. din plin 2. (*fig.*) cu totul, complet.

plēnitūdō, -inis, s.f. plenitudine, dezvoltare completă, mărire.

plēnus, -a, -um, adj. 1. plin, umplut 2. bogat în, îmbelșugat, numeros 3. gras, gros 4. sătul, mulțumit 5. împlinit, desăvârșit 6. tot, întreg, deplin 7. tare, sonor.

plerique, pleraeque, plerāque, I. pron. pl. cei mai mulți, majoritatea, cea mai mare parte. **II. s.n. pl.** totul, toate lucrurile.

plērumque, adv. de cele mai multe ori.

plexus, -a, -um, adj. încâlcit.

plīcō, -āre, vb. a îndoi.

plōrabilis, -e, adj. scâldat în lacrimi.

ploratus, -ūs, s.m. plânsset, jeluire.

plōrō, -āre, vb. 1. a plânge tare, a se îneca în lacrimi 2. a plânge pe cineva, a jeli.

pluīt, -ēre, vb. *unipers.* a ploua.

plūma, -ae, s.f. 1. pană, fulg, puf 2. solzii armurei.

plumatilis, -e, adj. brodat.

plūmātus, -a, -um, adj. acoperit cu puf, cu solzi.

plumbatus, -a, -ura, adj. de plumb.

plumbeus, -a, -um, adj. 1. de plumb 2. fără valoare 3. greu, apăsător 4. prost.

plumbum, -ī, s.n. plumb, țeavă de plumb, bilă de plumb.

plumeus, -a, -um, adj. de pene, de fulgi, ușor ca fulgul.

plumipēs, -edis, adj. cu pene la picioare.

plūmō, -āre, vb. a acoperi cu pene.

pluralis, -e, adj. 1. multiplu 2. (*s.m.gram.*) plural.

plūres, -a, adj. pl. (*comp. lui multi*) mai mulți, numeroși, în număr mare.

plūrīfāriam, adv. în diferite feluri, locuri.

plūrīformis, -e, adj. felurit, diferit.

plūrīmum¹, adv. (*superl. lui multum*) foarte mult.

plūrīmum², -ī, s.n. cantitate foarte mare.

plūrīmus, -a, -um, adj. (*superl. lui multus*) 1. cei mai mulți, foarte mulți.

plūs, plūris, s.n., adv. mai mult, o cantitate mai mare.

plusculum, adv. puțin mai mult, cam prea mult.

plusculus, -a, -um, adj. puțin mai mult.

plusquam, adv. mai mult decât.

pluteus, -i (pluteum, -ī, s.m.), s.m. 1. parapet, (*fig.*) încercări 2. perete subțire 3. spetează, pat 4. pupitru.

pluvia, -ae, s.f. ploaie, apă de ploaie.

pluviālis, -e, adj. ploios, de ploaie.

pluvius, -a, -um, adj. de ploaie, ploios.

pōcillātor, -ōris, s.m. paharnic.

poculum, -ī, s.n. 1. cupă 2. băutură.

pōdex, -icis, s.m. dos, șezut.

podium, -iī, s.n. 1. podium, postament 2. balcon.

poēma, -ātis, s.n. poem.

poena, -ae, s.f. 1. despăgubire 2. chin, suferință.

poenālis, -e, adj. de pedeapsă.

poenārius, -a, um, adj. penal.

poēsis, -is (Ac. -in), s.f. poezie, operă poetică.

poēta, -ae, s.m. poet, artist.

poētica, -ae, s.f. artă poetică, poezie.

poēticē, adv. ca un poet.

poēticus, -a, -um, adj. poetic.

poētria, -ae (poētris, -idis), s.f. poetă.

pol, interj. pe Pollux !.

polenta, -ae, s.f. terci, mămăligă.

poliō, -īre, vb. 1. a netezi, a lustrui, a șlefui 2. a da la rindea.

polītē, adv. împodobit, șlefuit, finisat.

polītia, -ae, s.f. stat, guvern.

polīticus, -a, -um, adj. politic, privitor la guvernare.

polītīō, -ōnis, s.f. lustruire, netezire.

pollens, -ntis, adj. 1. puternic, capabil de 2. deosebit, superior.

pollentia, -ae, s.f. putere, superioritate.

polleō, -ēre, vb. 1. a fi puternic 2. a fi superior.

pollex, -icis, s.m. 1. degetul mare 2. mână.

polliceor, -ērī, -licītus sum, vb.dep. 1. a oferi 2. a făgădui.

pollicitātīō, -ōnis, s.f. promisiune.

pollicitor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a face multe promisiuni.

pollicitum, -ī, s.n. făgăduială.

pollinctor, -ōris, s.m. cioclu.

pollingō, -ēre, -linxī, -linctum, vb. a îmbălsăma un mort.

polluceō, -ēre, -luxī, -luctum, vb. a oferi ca jertfă.

polluctum, -ī, s.n. sacrificiu, ospăț public.

polluctura, -ae, s.f. ospăț.

polluō, -ēre, -uī, -ūtum, vb. 1. a întina 2. a murdări 3. a profana.

pollūtē, adv. cu nerușinare.

polus, -ī, s.m. 1. pol, nord 2. cer 3. steaua polară.

polyphagus, -ī, s.m. persoană lacomă.

polypus, -ī, s.m. 1. polip 2. persoană hrăpăreață.

pōmārium, -iī, s.n. livadă.

pomarius, -a, -um, l. adj. de livadă. II. s.m. vânzător de fructe.

pōmifer, -era, -erum, adj. fructifer.

pōmoerium, -iī, s.n. 1. pomerium (teren sacru în jurul Romei) 2. hotare.

pōmōsus, -a, -um, adj. bogat în fructe.

pompa, -ae, s.f. 1. alai, cortegiu, procesiune 2. lux, pompă, fast, strălucire.

pōmum, -ī, *s.n.* 1. fruct 2. pom fructifer.

pomus, -ī, *s.f.* 1. pom fructifer 2. fruct.

ponderō, -āre, *vb.* 1. cântări 2. a prețui, a judeca.

ponderōsus, -a, -um, *adj.* 1. greu 2. lung.

pondus, -eris, *s.n.* 1. greutate (pentru cântărit) 2. povară 3. cantitate mare 4. importanță 5. seriozitate.

ponē, *l. adv.* în urmă, din urmă. *II. prep. (cu Ac.)* înapoia.

ponō, -ēre, **pōsuī**, **posītum**, *vb.* 1. a pune, a așeza 2. a stabili, a clădi, a întemeia 3. a pune pe masă 4. a întrebuința 5. a părăsi, a renunța 6. a considera, a socoti 7. a propune, a oferi 8. a dispune, a hotărî 9. a vorbi despre 10. a sădi, a planta.

pons, -ntis, *s.m.* pod, punte.

pontifex, -ficis, *s.m.* pontif, preot de prim rang.

pontificālis, -e, *adj.* pontifical.

pontificātus, -ūs, *s.m.* pontificat, colegiu al preoților.

pontō, -ōnis, *s.m.* corabie de transport, ponton.

pontus, -ī, *s.m.* mare, largul mării.

popa, -ae, *s.m.* sacrificator.

popellus, -ī, *s.m.* popor.

popīna, ae, *s.f.* 1. cârciumă, han 2. bucate bune.

popīnō, -ōnis, *s.m.* mîncău, petrecăreț.

poples, -itis, *s.m.* genunchi.

populābilis, -e, *adj.* care poate fi pustiit.

populābundus, -a, -um, *adj.* pustiitor, devastator.

popularis, -e, *l. adj.* 1. popular, public 2. iubit de popor. *II. s.m.* 1. persoană devotată poporului 2. băștinaș, indigen, compatriot.

populārītās, -atis, *s.f.* 1. dragoste pentru popor, năzuința de a plăcea poporului 2. popularitate.

populārīter, *adv.* 1. popular 2. demagogic.

populatiō, -ōnis, *s.f.* 1. pustiire, jefuire 2. pradă 3. corupție.

populātor, -ōris, *s.m.* jefuitor, prădător, devastator.

populātus, -ūs, *s.m.* prădare.

populifer, -era, -erum, *adj.* bogat în ploi.

populō, -āre, *vb.* a pustii.

populor, -ārī, -ātus sum, *vb. dep.* a pustii, a ruina.

populōsus, a, -ura, *adj.* numeros, mare.

populus¹, -ī, *s.m.* 1. popor 2. mulțime, lume, public.

populus², -ī, *s.f.* plop.

porca, -ae, *s.f.* purcea.

porcella, -ae, *s.f.* purcea.

porcellus, -ī, *s.m.* purcel.

porcīna, -ae, *s.f.* carne de porc.

porcinus, -a, -um, *adj.* de porc.

porcus, -ī, *s.m.* porc.

porphyrēticus, -a, -um, *adj.* purpuriu.

porrectiō, -ōnis, *s.f.* prelungire.

porrectus, -a, -um, *l. part. perf. vb. porricio și porrigo. II. adj.* întins, lung.

porricio, -ēre, **porrēcī** (-exī), **porrēctum** *vb.* 1. a produce 2. a oferi ca sacrificiu, a arunca.

porrigō¹, -inis, *s.f.* chelbe.

porrigo², -ēre, -rēxī, -rēctum, *vb.* 1. a întinde 2. a culca la

pământ **3.** a extinde, a lungi, a oferi.

porrō, *adv.* înainte, mai departe, (*fig.*) în viitor, în continuare, apoi.

pōrta, *-ae*, *s.f.* **1.** poartă, uşă, deschidere, ieşire **2.** strâmtoare, trecătoare **3.** (*fig.*) cale, mijloc.

portatiō, *-ōnis*, *s.f.* transport.

portendō, *-ēre*, *-tendī*, *-tentum*, *vb.* a prezice, a prevesti, a vesti.

portentificius, *-a*, *-um*, *adj.* miraculos.

portentosus, *-a*, *-um*, *adj.* minunat, miraculos, monstruos, ciudat.

portentum, *-ī*, *s.n.* **1.** prevestire, minune **2.** monstru.

porticus, *-ūs*, *s.f.* **1.** portic, galerie de coloane **2.** (*fig.*) cort, maşină de război.

portiō, *-ōnis*, *s.f.* **1.** porţiune, parte **2.** proporţie.

portitor, *-ōris*, *s.m.* luntraş, cărăuş, vameş.

portō, *-āre*, *vb.* **1.** a duce, a transporta **2.** a aduce.

portōrium, *-īī*, *s.n.* taxă vamală.

portula, *-ae*, *s.f.* porţiţă.

portuōsus, *-a*, *-um*, *adj.* cu multe porturi.

portus, *-ūs*, *s.m.* **1.** port, liman **2.** (*fig.*) azil, adăpost, refugiu.

posco, *-ēre*, *poposci*, *vb.* **1.** a cere, a reclama, a pretinde **2.** a ruga, a invoca, a chema **3.** a provoca la luptă **4.** a întreba de.

positiō, *-ōnis*, *s.f.* **1.** punere, aşezare (*fig.*) întrebuinţare **2.** situaţie, loc **3.** temă.

positor, *-ōris*, *s.m.* fondator.

positura, *-ae*, *s.f.* aşezare, ordine, situare, dispunere.

positus, *-ūs*, *s.m.* poziţie, aşezare.

possessiō, *-ōnis*, *s.f.* **1.** stăpânire, proprietate **2.** luare în stăpânire, drept de folosire.

possessiuncula, *-ae*, *s.f.* mică proprietate.

possessivus, *-a*, *-ura*, *adj.* posesiv.

possessor, *-ōris*, *s.m.* **1.** posesor, proprietar, stăpân **2.** reclamat.

possessus, *-ūs*, *s.m.* proprietate.

possibilis, *-e*, *adj.* posibil.

possideō, *-ēre*, *-sēdī*, *-sēssum*, *vb.* **1.** a poseda **2.** a pune stăpânire, a ocupa **3.** a avea proprietăţi.

possidō, *-ēre*, *-sēdī*, *-sēssum*, *vb.* a pune stăpânire pe, a lua în stăpânire, a ocupa.

possum, *posse*, *potui*, *vb.* **1.** a putea, a fi în stare **2.** a fi puternic.

post, *prep.* (*cuAc*). **1.** (*loc.*) în spatele, în urma, după **2.** (*timp*) după.

post², *adv.* **1.** în urmă **2.** după aceea.

posteā, *adv.* după aceea.

posteāquam, *conj.* după ce.

posterī, *-ōrum*, *s.m. pl.* urmaşi, posteritate.

posterior, *-ius*, *adj.* (*comp. lui posterus*). **1.** care e în urmă **2.** următorul, posterior **3.** mai prejos, inferior.

posteritās, *-ātis*, *s.f.* viitorime, posteritate, urmaşi.

posterius, *adv.* **1.** după aceea **2.** altădată.

posterus, -a, -um, adj. următor, viitor.
postferō, -ferre, vb. a pune mai prejos.
postgeniti, -ōrum, s.m. pl. urmași, posteritate.
posthabeō, -ēre, vb. a pune mai prejos.
posthāc, adv. de acum înainte, în viitor.
postībi, adv. apoi.
postīca, -ae, s.f. ușă din dos.
postīcum, -ī, s.n. 1. spatele unei clădiri 2. cameră din dos 3. ușă din spate 4. latrină 5. șezut.
postīcus, -a, -um, adj. din spate.
postīdea, adv. după aceea.
postilla, adv. după aceea.
postillac, adv. apoi.
postis, -is, s.m. canat al ușii, prag, (pl.) ușă.
postliminium, -iī, s.n. 1. întoarcere în patrie, revenire 2. redobândire, restabilire a drepturilor unui cetățean.
postmeridiānus, -a, -um, adj. de după-amiază.
postmodo, adv. după aceea.
postpono. -ēre, -posuī, -positum, vb. a socoti mai prejos, a lăsa la o parte.
postprincipia, -ōrum, s.n. pl. urmare, rezultat.
postquam, conj. după ce.
postrēmō, adv. în sfârșit.
postrēmum, adv. pentru ultima dată.
postrēmus, -a, -um, adj. (superl. lui posterus). 1. cel din urmă, cel mai depărtat 2. (fig.) cel mai de disprețuit.
postridiē, adv. a doua zi.
postscribō, -ēre, vb. a scrie după.

postulātīō, -ōnis, s.f. 1. cerere, rugămintă, stăruință 2. reclamație, plângere, rugămintă 3. (jur.) urmărire.
postulātor, -ōris, s.m. reclamant.
postulātum, -ī, s.n. cerere, reclamație, pretenție.
postulātus, -ūs, s.m. plângere, cerere.
postulō, -āre, s.f. 1. a cere, a pretinde 2. (jur.) a urmări, a acuza 3. a ruga, a invoca 4. voi 5. a avea nevoie.
postumus, -a, -um, adj. (superl. la posterus). 1. cel mai depărtat 2. cel din urmă, ultimul.
pōtātīō, -ōnis, s.f. beție, desfrâu, chef.
pōtātor, -ōris, s.m. bețiv.
pōtātus, -ūs, s.m. beție, chef.
potens, -ntis, adj. 1. care poate, care e în stare, eficace 2. puternic, influent 3. care conduce, care are autoritate 4. care posedă, care a dobândit, înzestrat cu 5. care a izbutit, mulțumit.
potentātus, -ūs, s.m. 1. suveranitate, dominație 2. putere, putință.
potentēr, adv. 1. cu putere 2. după puteri.
potentia, -ae, s.f. 1. putere, tărie 2. putere politică, dominație, supremație, autoritate 3. posibilitate, mijloace 4. eficacitate.
potestās, -ātis, s.f. 1. putere, autoritate 2. esență, natură, fire 3. îngăduință, putință, capacitate 4. tărie, efect, valoare 5. funcție, magistratură.

pōtiō, -ōnis, s.f. 1. băut, băătură, adăpare 2. poțiune 3. băătură otrăvită, băătură fermecată.

potior¹, -irī, -ītus sum, vb. dep.

(cu Abl. sau G.) 1. a pune stăpânire, a poseda, a avea 2. a fi stăpân, a stăpâni, a domina 3. (fig.) a se bucura de.

potior², -ius, adj. (comp. la potis)

1. de preferat, mai bun 2. superior, mai valoros.

potis, adj. (nedecl.) capabil, în stare de, posibil.

potissimē (pōtissimum), adv. mai cu seamă, în primul rând.

potissimus, -a, -um, adj.

(superl. la potis) cel mai de seamă, cel mai important, favorit.

potius, adv. mai degrabă, mai bine, de preferință.

poto, -āre, -āvi, -ātum, vb. 1. a bea 2. a se adăpa 3. a chefui.

pōtor, -ōris, s.m. bețivan.

pōtulentus, -a, -um, l. adj. bun de băut. II. s.n. băătură, beat.

pōtus, -ūs, s.m. băut, băătură.

prae, l. prep. (cu Abl.) 1. (loc.) în față, înaintea 2. (cauza) din cauza, de 3. (comp.) în comparație cu, pe lângă, față de. II. adv. înainte, în față.

pracacutus, -a, -um, adj. ascuțit la vârf.

praealtus, -a, -um, adj. foarte înalt, foarte adânc.

praebeō, -ēre, -uī, -ītum, vb.

1. oferi, a da 2. a înfățișa, a prezenta, a (se) arăta, a dovedi 3. a pricinui 4. (poet.) a îngădui.

praebibō, -ēre, -bībī, vb. a bea în sănătatea cuiva, a bea mai înainte de.

praebitiō, -ōnis, s.f. prețuire, ospățare.

praebitor, -ōris, s.m. furnizor.

praecalidus, -a, -ura, adj.

clocotit, foarte fierbinte.

praecalvus, -a, -um, adj.

complet chel, chel înainte de vreme.

praecanō, -ēre, vb. a prezice, a proroci, a descânta.

praecanto, āre, vb. descânta, a prezice.

praecānus, -a, -um, adj. albit înainte de vreme.

praecārus, -a, -um, adj. care costă foarte scump.

praecaveō, -ēre, -cavī, -

cautum. vb. 1. (se) apăra, a preveni 2. a pune la adăpost, a lua măsuri de precauție.

praecēdo, -ēre, -cessī, -

cessum, vb. 1. a merge înainte, a preceda 2. întrece, a fi superior 3. a fi în vârstă.

praecellō, -ēre, vb. 1. a se distinge, excela 2. a depăși, a întrece, a fi superior.

praecelsus, -a, -um, adj. foarte ridicat, foarte înalt.

praeceps¹, -ipitis, l. adj. 1. care cade cu capul în jos, care se prăvălește 2. abrupt, povârnit, prăpăstios 3. grăbit, înclinat spre, aprins, pripit, iute, necumpătat, năvalnic 4. care se apropie de sfârșit 5. primejdios. II. adv. 1. în jos, în adânc 2. repede, brusc.

praeceps, -ipitis, s.n. 1. povârniș, prăpastie, înălțime, culme 2. primejdie.

praeceptiō, -ōnis, s.f. 1.

învățătură, precept, regulă 2. idee, părere.

praeceptor, -ōris, s.m. învățător.

praeceptrix, -icis, s.f.

învățătoare.

praeceptum, -ī, s.n. 1.

învățătură, precept, regulă,

lecție **2. ordin, poruncă 3.**

părere, sfat, îndemn,

recomandare.

praecepō, -ēre, -cerpsī, -

cerptum, vb. 1. culege înainte

de vreme, a rupe **2. a face**

culegeri **3. a-și însuși, a răpi, a**

lua **4. a strica.**

praeicdō, -ēre, -cidī, -cisum, vb.

1. a lovi din față 2. a tăia, a

reteza, a desprinde, (*fig.*) a

înlătura, a lua **3. a scurta**

drumul **4. a nega, a refuza, a**

respinge.

praeccingō, -ēre, -cinxī, -

cinctum, vb. 1. a (se) încinge,

a (se) îmbrăca **2. a îmbrăca, a**

împrejmu.

praeicinō, -ēre, -cēcīnī (cīnuī),

vb. 1. a răsună, a se auzi 2. a

cânta la, a intona **3. a prezice.**

praeicipiō, -ere, -cēpī, -cēptum,

vb. 1. a o lua mai înainte, a lua

dinainte, a înlătura **2. a vedea**

dinainte, a prevedea, a înțelege

3. a recomanda, a indica, a

prescrie, a sfătui, a porunci **4. a**

da lecții.

praeipitātiō, -ōnis, s.f. cădere.

praeipitiūm, -iī, s.n. 1. cădere

de sus, prăvălire **2. prăpastie.**

praeipitō, -āre, vb. 1. arunca, a

nărui, a cădea în, a prăvăli, a

împinge **2. a (se) grăbi, se**

apropia de sfârșit **3. a lua, a**

răpi **4. a îndoii, a apleca.**

praeipue, adv. îndeosebi, mai

ales, în special, în primul rând.

praeipuuus, -a, -um, adj. 1.

special, deosebit, superior **2.**

principal, de seamă,

extraordinar.

praeicisē, adv. 1. pe scurt 2.

categoric.

praeicisiō, -ōnis, s.f. tăiere,

tăietură, (*ret.*) reticență.

praeicisus, -a, -um, adj. 1.

abrupt, prăpăstios **2. concis,**

prescurtat.

praeclārē, adv. 1. foarte limpede

2. în mod strălucit, de minune,

admirabil **3. perfect, foarte bine.**

praeclarus, -a, -um, adj. 1.

foarte luminos, foarte strălucit,

scânteietor **2. măreț, foarte**

frumos **3. distins, deosebit,**

renumit, ilustru **4. foarte eficace,**

bun de leac.

praeclūdō, -ēre, -clusī, -

clusum, vb. 1. închide, a

astupa, a opri **2. (*fig.*) interzice,**

a împiedica.

praeicō, -ōnis, s.m. 1. crainic,

aprod **2. lăudător.**

praeicōgitō, -āre, vb. premedita,

a gândi dinainte.

praeicolō, -ēre, -cōluī, -cūltum,

vb. 1. cultiva dinainte, a onora, a

pregăti **2. a se grăbi să**

lingușească.

praeicōnium, -iī, s.n. 1. crainic 2.

(*fig.*) proclamație **3. elogiu,**

laudă, panegiric.

praeconius, -a, -um, adj. de

crainic.

praeecordia, -ōrum, s.n. pl. 1.

diafragmă **2. măruntaie, piept,**

inimă **3. suflet, cuget,**

sentimente.

praeecox, -ocis, adj. 1. copt

înainte de vreme **2. timpuriu,**

prematur.

praecultus, -a, -um, *vb.* 1. foarte împodobit, înflorit 2. pregătit.

praecurrō, -ēre, -currī (-cucurri), -cursum, *vb.* 1. a alerga în frunte 2. a preceda, a preveni 3. a fi anterior 4. a întrece, a depăși.

praecursiō, -ōnis, *s.f.* 1. precedare, preliminarii, întrecere 2. prima ciocnire, hartă.

praecursor, -ōris, *s.m.* 1. precursor, premergător, vestitor 2. cercetaș, iscoadă.

praeda, -ae, *s.f.* 1. jaf, pradă 2. răpire, furt 3. vânat, pescuit 4. câștig ieftin, chilipir, profit.

praedābundus, -a, -um, *adj.* pornit pe jaf, prădalnic.

praedamnō, -āre, *vb.* osândi dinainte.

praedātlō, -ōnis, *s.f.* jefuire, tâlhărie, prădare.

praedātor, -ōris, *s.m.* 1. hoț, prădător 2. vânător 3. seducător, corupător 4. hrăpăreț.

praedātorus, -a, -um, *adj.* de jefuitori, de hoți, de pradă.

praedātrix, -īcis, *s.f.* hoată.

praedēlassō, -āre, -āvi, *vb.* potoli, a obosi, a înfrânge.

praedensus, -a, -um, *adj.* foarte des, foarte strâns, înghesuit.

praedestinō, -āre, *vb.* hărăzi, a rezerva dinainte.

praediātor, -ōris, *s.m.* om de afaceri, cumpărător de terenuri.

praediātus, -a, -um, *adj.* bogat în moșii.

praedīcatlō, -ōnis, *s.f.* 1. strigare prin crainic, publicație, proclamație 2. laudă, elogiu 3. vestire, anunțare 4. mărturie.

predicātor, -ōris, *s.m.* crainic.

praedicō1, -āre, *vb.* 1. spune în gura mare, a proclama 2. a dezvălui, a denunța, a descoperi 3. a afirma, a fagădui 4. a slăvi, a lauda 5. a imputa, a pune pe seama cuiva 6. a prezice 7. a predica.

praedicō², -ēre, -dīxī, -dīctum, *vb.* 1. spune dinainte, a preveni 2. a prezice, a anunța 3. a hotărî, a fixa 4. a pune în vedere, a recomanda.

praedictiō, -ōnis, *s.f.* prezicere, prevestire.

praedictum, -ī, *s.n.* 1. învoială, înțelegere 2. prevestire 3. poruncă.

praediolum, -ī, *s.n.* mică proprietate la țară.

praediscō, -ēre, -dīdīcī, - *vb.* a învăța dinainte, a ști din vreme.

praedispositus, -a, -um, *adj.* învățat din vreme, pregătit.

praeditus, -a, -um, *adj.* 1. înzestrat cu, împodobit cu 2. investit cu puteri, (cu D.) pus în frunte, care prezidează.

praedium, -ī, *s.n.* proprietate, moșie, domeniu, țarină.

praedivēs, -ivitis, *adj.* foarte bogat.

praedivinō, -āre, *vb.* presimți, a prevedea, a prezice.

praedivīnus, -a, -um, *adj.* profetic.

praedō, -ōnis, *s.m.* tâlhar, jefuitor, uzurpator, răpitor.

praedoceō, -ēre, -dōcuī, -dōctum, *vb.* a înștiința din vreme.

praedor, -ārī, -ātus sum, *v.* dep. 1. ajefui, a prăda, a răpi 2. a pescui, a vărsa.

praedulcis, -e, adj. foarte dulce, foarte plăcut.

praedūrus, -a, -um, adj. foarte aspru, foarte tare, rezistent.

praeēmineō, -ēre, -minuī, vb. a se înălța peste, a întrece, a fi superior.

praeēō, -īre, -īvī, -ītum, vb. 1. a merge înainte, a preceda, (*fig.*) a conduce 2. a întrece, a depăși 3. a dicta, a prescrie, a spune primul.

praefātiō, -ōnis, s.f. pefață, formulă introductivă, preambul, introducere.

praefectiō, -ōnis, s.f. punere în frunte.

praefectūra, -ae, s.f. 1. prefectură, administrare, conducere, funcție 2. conducerea unei provincii 3. district, circumscripție, provincie.

praefectus, -ī, s.m. 1. prefect, guvernatorul unui oraș sau provincii 2. administrator, intendent.

praefērō, -ferre, -tulī, -lātum, vb. 1. a purta în față, a avea, a purta cu sine 2. a arăta, a da pe față, a se lăuda cu 3. a aduce, a da 4. a pune mai presus, a prefera 5. a anticipa, a grăbi 6. a da de știre.

praeferox, -ōcis, adj. 1. foarte sălbatic, foarte violent 2. foarte trufaș.

praefervidus, -a, -um, adj. - 1. foarte cald, aprins 2. nepotolit.

praefica, -ae, s.f. bocitoare.

praeficiō, -ēre, -fēcī, -fēctum, vb. a pune în frunte, a numi comandant, (*fig.*) a atribui.

praefidens, -ntis, adj. 1. încrezător 2. încrezut.

praefigō, -ēre, -fixī, -fixum, vb. 1. a înfige, a fixa înainte 2. a țintui, a străpunge 3. a lega, a strânge, a întări 4. a pune în frunte 5. a fermeca.

praefiniō, -īre, vb. a hotărî dinainte, a determina.

praeflōreō, -ēre, vb. a înflori devreme.

praeflōrō, -āre, - vb. a se trece, a se vesteji.

praefluō, -ēre, -fluxī, -fluxum, vb. a curge pe dinainte, a scălda, a uda.

praefōcāteō, -ōnis, s.f. înăbușire, sufocare.

praefōdiō, -ēre, -fōdī, -fōssum, vb. 1. a face un șant în față 2. a îngropa dinainte.

praefor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a spune mai înainte, a vorbi din timp, a începe să vorbească 2. a prezice 3. a invoca prin rugăciune.

praeformō, -āre, vb. a forma dinainte, a trasa, a schița.

praefractē, adv. cu îndărătnicie.

praefractus, -a, -um, l. part. perf. vb. praefringo. II. adj. 1. îndărătnic, încăpățânat 2. sever, neînduplecat 3. sacadat.

praefringo, -ēre, -frēgī, -frāctum, vb. a frânge la capăt, a toci la vârf.

praefulgeō, -ēre, -fulsī, vb. 1. a străluci la distanță, a luci în față 2. (*fig.*) a atrage atenția asupra sa.

praegelidus, -a, -um, adv. rece ca gheața.

praegestiō, -īre, vb. a dori cu ardoare.

praegnans, -ntis, adj. 1. gata să rodească, însărcinată 2. umflat, plin, încărcat.

praegnitiō, -ōnis, s.f. 1. sarcină 2. produs, rod, recoltă.

praegracilis, -e, adj. foarte subțire.

praegrandis, -e, adj. 1. foarte mare, enorm 2. foarte bătrân.

praegravidus, -a, -um, adj. foarte greu.

praegravis, -e, adj. foarte greu, nesuferit, apăsător.

praegravō, -āre, vb. 1. a încărca peste măsură, (*fig.*) a apăsa, a copleși 2. a întrece în greutate, a fi mai presus 3. a pune în umbră, a eclipsa 4. (*fig.*) a învenina.

praegredior, -grēdī, -grēssus sum, vb. dep. 1. a preceda 2. a depăși, a o lua înainte, (*fig.*) a fi mai presus, a întrece.

praegressiō, -ōnis, s.f. precedare, depășire, înaintare.

praegressus, -ūs, s.m. 1. precedent 2. prevenire, preîntâmpinare 3. prioritate.

praegustātor, -ōris, s.m. sclav care gustă mâncărurile.

praegustō, -āre, vb. a degusta, a încerca.

praeiaceō, -ēre, -iacuī, vb. a se afla înainte.

praeiudicātum, -ī, s.n. 1. faptă judecată dinainte 2. prejudecată.

praeiudiciū, -iī, s.n. 1. judecare prealabilă 2. influență asupra judecății 3. prejudecată, judecată anticipată, presupunere 4. pagubă, prejudiciu 5. prevestire 6. exemplu, precedent.

praeiudicō, -āre, vb. 1. a judeca în primă instanță 2. a prejudicia, a aduce o pagubă.

praelābor, -lābī, -lāpsus sum, vb. dep. 1. a aluneca înainte, a trece în goană 2. a uda 3. a încerca să ajungă primul.

praelectiō, -ōnis, s.f. explicație, lămurire, lecție, lectură preliminară.

praelegō, -ēre, -lēgī, -lēctum, vb. 1. a alege dinainte 2. a merge pe lângă coastă 3. a citi și explica, a face o lecție.

praeligō, -āre, vb. a lega prin față/pe deasupra/împrejur.

praelocūtiō, -ōnis, s.f. introducere.

praelongō, -āre, vb. a prelungi mult.

praelongus, -a, -um, adj. 1. foarte lung, foarte mare 2. (*stil.*) prolix.

praeloquor, -loquī, -locūtus sum, vb. dep. A vorbi primul, a face o introducere.

praeluceō, -ēre, -lūxī, vb. 1. a lumina înainte, a arunca lumina asupra 2. a străluci puternic.

praeludo, -ēre, -lusī, -lusum, vb. a începe, a se exersa să, a face un preludiu.

praelustris, -e, adj. strălucitor, foarte luminos.

praemandō1, -āre, vb. a recomanda dinainte, a comanda, a ordona, a procura dinainte.

praemandō², -ēre, vb. a mesteca, (*fig.*) a explica amănunțit.

praemātūrē, adv. prea devreme.

praemātūrus, -a, -um, adj. precoces, timpuriu, prematur.

praemeditātiō, -ōnis, s.f.

prevedere.

praemeditor, -ārī, -ātus sum,

vb. dep. a chibzui dinainte, a studia dinainte.

praemetuō, -ēre, vb. a se teme

dinainte, a se teme tare.

praemigrō, -āre, vb. 1. a se

retrage mai înainte, a se muta.

praemior, -ārī, -ātus sum, vb.

dep. a câștiga.

praemittō, -ēre, -mīsī, -mīssum,

vb. 1. a trimite înainte **2.** a anunța din vreme, a emite.

praemium, -iī, s.n. 1. dar, folos

2. plată, premiu, recompensă **3.** pradă, avantaj, privilegiu.

praemolestia, -ae, s.f. întristare

timpurie.

praemolior, -īrī, -ītus sum, vb.

dep. a pregăti dinainte.

praemoneō, -ēre, -uī, -ītum, vb.

1. a anunța dinainte, a înștiința

2. a prevedea, a prezice.

praemonitus, -ūs, s.m.

avertizare, prevestire.

praemonstrātor, -ōris, s.m.

călăuză.

praemonstrō, -āre, vb. 1. a

arăta dinainte, a îndruma, a

învăța **2.** a prevesti.

praemiorior, -mōrī, -mōrtuus

sum, vb. dep. a muri înainte de vreme, (*fig.*) a slăbi, a se stinge.

praemuniō, -īre, vb. 1. a întări

din vreme, a fortifica, a pregăti

dinainte **2.** a înarma, a apăra.

praemūnitiō, -ōnis, s.f. 1.

apărare **2.** pregătire, măsuri de precauție.

praenatō, -āre, vb. 1. a înota

înainte **2.** a curge de-a lungul.

praenavigō, -āre, vb. a naviga în

față, a naviga pe lângă țărm.

praenimis, adv. prea mult.

praeniteō, -ēre, -uī, vb. a străluci

puternic, (*fig.*) a se distinge, a fi mult superior, a eclipsa.

praenōbilis, -e, adj. foarte

renumit, foarte eficace.

praenōmen, -inis, s.n. 1.

prenume, nume personal **2.** titlu (de demnitar).

praenoscō, -ēre, -novi, -notum,

vb. a cunoaște dinainte, a prevedea.

praenōtiō, -ōnis, s.f. cunoaștere

anticipată.

praenūbilus, -a, -um, adj.

înnegurat.

praenuntiō, -āre, vb. 1. a anunța

dinainte **2.** a prevesti.

praenuntius, -a, -um, s.m. 1.

vestitor **2.** prevestitor.

praeoccupō, -āre, vb. 1. a pune

stăpânire mai întâi pe, (*fig.*) a

cotropi, a năpădi, a acapara, a

pune mâna pe, a invada **2.** a o

lua înaintea cuiva, a întrece **3.** a

lua inițiativă, a se grăbi.

praeoptō, -āre, vb. a prefera, a

alege cu precădere.

praeparātiō, -ōnis, s.f.

preparare, pregătire.

praeparātō, adv. cu premeditare,

după o pregătire.

praeparatus, -ūs, s.m.

preparare, pregătire.

praeparō, -āre, vb. 1. a pregăti

din vreme **2.** a îngriji **3.** a găti

(mâncare) **4.** a pregăti, a

prepara, a lucra, a confecționa.

praepedimentum, -ī, s.n.

piedică.

praepediō, -īre, vb. 1. a

împiedica, a lega strâns, a opri,

a încurca **2.** (*fig.*) a înăbuși.

praependeō, -ēre, vb. a atârna în faţă.

praepes¹, -ētis, adj. 1. care zboară repede, zburător, înaripat 2. grăbit, grabnic.

praepes², -etis, s.f. 1. pasăre de pradă 2. s.m. fiinţă înaripată.

praepilātus, -a, -um, adj. 1. rotunjit la vârf, bont 2. neprimejdios.

praepinguis, -e, adj. foarte gras.

praepolleō, -ēre, -uī, vb. 1. a fi foarte puternic 2. a întrece, a fi superior.

praeponderō, -āre, vb. 1. a fi mai greu, (*fig.*) a se înclina 2. a fi mai de seamă, a întrece, a precumpăni.

praepōnō, -ēre, -pōsuī, -posītum, vb. 1. a pune înainte, a pune în faţă 2. a pune în frunte, a pune la conducere 3. a prefera.

praeportō, -āre, vb. a purta în faţă, a înfăţişa.

praepositīō, -ōnis, s.f. 1. scop propus, rost, destinaţie, preferinţă 2. (*gram.*) prepoziţie.

praepositus, -ī, s.m. comandant, ofiţer.

praeposterō, adv. în ordine inversă, invers, pe dos.

praeposterus, -a, -um, adj. 1. răsturnat, invers, opus 2. nelalocul lui, nepotrivit 3. sucit, neîndemânatic.

praepotens, -ntis, l. adj. foarte puternic, atotputernic. **ll. s.m. pl.** cei mari, cei bogaţi.

praeproperus, -a, -um, adj. foarte grăbit, prea pripit.

praequam, adv. în comparaţie cu, faţă de.

praeradiō, -āre, vb. a eclipsa, a străluci.

praerancidus, -a, -um, adj. foarte rânced, învechit.

praerigēscō, -ēre, -rīguī, vb. a înţepeni de frig, a îngheţa.

praeripia, -ōrum s.n. pl. ţărmuri, maluri.

praeripiō, -ēre, -rīpuī, -rēptum, vb. 1. a răpi din faţa cuiva 2. a se grăbi să ia, a lua repede 3. a lua înainte, a preîntâmpina.

praerogātiō, -ōnis, s.f. distribuire, împărţire.

praerogātiva, -ae, s.f. 1. primul vot 2. chemare la început, alegere prealabilă 3. dovadă, indiciu, cheazăşie, semn prevestitor de bine.

praerogātīvus, -a, -um, adj. care votează primul.

praerumpō, -ēre, -rūpī, -rūptum, vb. a tăia, a rupe.

praerūpium, -iī, s.n. râpă, povârniş.

praeruptum, -ī, s.n. râpă, prăpastie, povârniş, (*pl.*) munţi prăpăstioşi.

praeruptus, -a, -um, adj. povârnit, abrupt, stâncos, primejdios, (*fig.*) aprins, înfuriat, violent.

praes, praedis, s.m. chezaş, garant, cheazăşie.

praesāgiō, -īre, vb. 1. a ghici, a prevedea, a presimţi 2. a anunţa, a prevesti.

praesāgitiō, -ōnis, s.f. presimţire.

presāgium, -iī, s.n. oracol, prevestire, presimţire.

praesagus, -a, -um, adj. 1. care ghiceşte, care presimte 2. prevestitor 3. cu simţuri fine.

praesciō, -īre, vb. a ști dinainte, a presimți.

praesciscō, -ēre, -scīvī, vb. a iscodi, a cerceta dinainte.

praescius, -a, -um, adj. care știe dinainte, prevestitor.

praescribō, -ēre, -scripsī, -scriptum, vb. 1. a scrie înainte, a intitula 2. a arăta dinainte, a indica, a ordona, a stabili, a schița, a dicta, a prescrie.

praescriptiō, -ōnis, s.f. 1. titlu, intitulare 2. prescriere, regulă, sfat, normă 3. pretext, scuză, susținere 4. opoziție.

praescriptum, -ī, s.n. 1. model de scriere 2. limită, linie trasată 3. (*fig.*) învățătură, sfat, poruncă, recomandare.

praesecō, -āre, -sēcui, -secātum, vb. a tăia de la rădăcină, a reteza.

praesegmen, -inis, s.n. bucată, tăietură.

praesens, -ntis, 1. part. prez. vb.

praesum. II. adj. 1. prezent, de față 2. actual, din prezent 3. imediat, prompt, spontan, presant 4. care e la îndemână 5. eficace 6. capabil să 7. ocrotitor, favorabil. III. *s.n. pl.* actualitate, împrejurări prezente.

praesensiō, -ōnis, s.f. 1. presimțire, prevestire, ghicire 2. idee preconcepută.

praesentārius, -a, -um, adj. care e la îndemână, prezent, prompt.

praesentia, -ae, s.f. 1. prezență, siguranță, curaj 2. prezent 3. putere, tărie.

praesentiō, -īre, -sensī, -sensum, vb. 1. a presimți, a prevedea 2. a-și da seama.

praesentō, -āre, vb. 1. a prezenta, a arăta 2. a oferi.

praesēpēs, -is, s.f. 1. obor pentru vite, grajd, staul, iesle 2. masă, ospatărie 3. locuință, sălaș 4. tavernă.

praesēpiō, -īre, -sepsi, -septum, vb. a astupa, a baricada, a bara, a închide cu gard în față.

praesertim, adv. 1. mai cu seamă, mai ales, îndeosebi 2. în primul rând.

praeses, -sidis, s.m. și f. 1. cel din frunte, conducător 2. ocrotitor, apărător.

praesideō, -ēre, -sēdī, vb. 1. a fi în frunte, a prezida, a guverna 2. a conduce, a comanda 3. a veghea pentru, a apăra.

praesidiārius, -a, -um, adj. de gardă, de apărare.

praesidium, -iī, s.n. 1. unitate de pază, gardă, garnizoană 2. apărare, ajutor 3. gardă, escortă 4. loc întărit, post, pichet, redută.

praesignificō, -āre, vb. a face cunoscut dinainte.

praesignis, -e, adj. foarte însemnat, foarte frumos, deosebit.

praestābilis, -e, adj. preferabil, de seamă.

praestans, -ntis, adj. 1. superior, deosebit, distins, ales, care e mai presus 2. puternic, eficace.

praestantia, -ae, s.f. 1. superioritate 2. eficacitate.

praesternō, -ēre, vb. a așterne în față, a presăra, a pune la dispoziție.

praestes, -itis, s.m. și f. apărător, protector.

praestigiae, -ārum, s.f. pl. 1. năluciri, fantasme **2.** (sg.) vrajă, farmec **3.** şiretlicuri, jonglerii, artificii, înşelătorii.

praestigiator, -ōris, s.m. scamator, (*fig.*) şarlatan.

praestigiōsus, -a, -um, adj. care are o falsă strălucire, înşelător.

praestinō, -āre, vb. a cumpăra.

praestituō, -ēre, -uī, -ūtum, vb. a hotărî mai înainte, a prestabili.

praestō¹, adv. 1. prezent, de faţă, la îndemână **2.** gata pentru, a fi la dispoziţie, a fi de ajutor.

praestō², -āre, -stītī, -stātum (-stītum), vb. 1. a sta în faţă, a adăposti, a ocroti, a sprijini **2.** a se deosebi, a întrece, (*unipers.*) e mai bine **3.** a da, a oferi, a pune la dispoziţie, a asigura **4.** a face, a îndeplini **5.** a (sc) arăta, a dovedi **6.** a lua asupra sa, a răspunde de, a garanta **7.** a păstra.

praestōlor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a aştepta.

praestringō, -ēre, -strīnxī, -strictum, vb. 1. a atinge ușor (în treacăt) **2.** a răni ușor **3.** a strânge, a lega **4.** a întuneca, a orbi **5.** a toci, a teşi.

praestruō, -ēre, -struxī, -structum, vb. 1. a înălţa mai întâi **2.** a întemeia **3.** a pregăti dinainte **4.** a închide, a astupa, a înfunda, a bara.

praesul, -is, s.m. conducător al dansului, căpetenie, şef.

praesultō, -āre, vb. a sări, a Țopaşi înaintea.

praesum, -esse, -fuī, vb. 1. a fi înainte, a fi în frunte, a fi capul **2.** a comanda **3.** a apăra.

praesūmō, -ēre, -sumpsī, -sumptum, vb. 1. a lua dinainte, a-şi închipui, a-şi imagina **2.** a presupune, a presimţi **3.** a îndrăzni, a cuteza.

praesumptiō, -ōnis, s.f. 1. idee preconcepută **2.** părere, presupunere.

praetegō, -ēre, -tēxī, -tēctum, vb. a acoperi, a ocroti, a ascunde.

praetendō, -ēre, -tendī, -tentum (-sum), vb. 1. a întinde înainte, a ţine în faţă, a pune în faţă **2.** a se scuza cu, a pretexta, a motiva, a invoca drept scuză.

praetener, -era, -erum, adj. foarte tânăr, foarte gingaş.

praetentō, -āre, vb. 1. a întinde înainte, a prelungi **2.** a încerca, a sonda, a cerceta.

praetenuis, -e, adj. 1. foarte subţire, foarte fin, foarte îngust **2.** foarte slab, (*despre sunet*) foarte încet.

praeter¹, prep. (cu Ac.) I. (loc.) 1. în faţa, pe dinaintea **2.** de-a lungul. **II. 1.** în afara, cu excepţia **2.** peste, dincolo de, contrar, împotriva **3.** mai mult decât.

praeter², adv. în afară de, decât, cu excepţia.

praeteragō, -ēre, vb. a mâna mai departe.

praetereā, adv. 1. pe lângă aceasta, mai mult **2.** apoi, după aceea **3.** de acum înainte.

praetereō, -īre, -īvī, -ītum, vb. 1. a trece pe lângă, a trece mai departe **2.** (*timp*) a se scurge **3.** a întrece, a depăşi **4.** a lăsa deoparte, a omite, a trece sub

tăcere, a nesocoti **5.** a disprețui, a desconsidera.

praeterequitō, -āre, vb. a trece călare pe lângă.

praeterfluō, -ēre, vb. **1.** a curge pe lângă, a se scurge **2.** (fig.) a se pierde, a dispărea.

praetergredior, -gredī, -gressus sum, vb. dep. a depăși, a întrece.

praeterhāc, adv. de acum înainte.

praeteritus, -a, -um, adj. trecut.

praeterlābor, -labī, lapsus sum, vb. dep. **1.** a merge de-a lungul coastei, a curge pe lângă, a trece dincolo **2.** a scăpa din minte.

praetermissiō, -ōnis, s.f. **1.** omisiune **2.** nesocotire, neglijare.

praetermittō, -ēre, -mīsī, -mīssum, vb. **1.** a lăsa să treacă, a trece, a transporta **2.** a neglija, a lăsa deoparte, a pierde din vedere, a omite **3.** a trece cu vederea, a ierta, a trece sub tăcere, a uita.

praeterpropter, adv. cu aproximație, mai mult sau mai puțin.

praeterquam, adv. în afară de, (cu quod) afară de cazul că.

praetervectiō, -ōnis, s.f. trecere, traversare.

praetervehor, -vehī, -vectus sum, vb. dep. **1.** a trece pe lângă **2.** a trece peste.

praetervolō, -āre, vb. **1.** a zbura dincolo de, a trece în zbor **2.** (fig.) a trece neobservat.

praetexō, -ēre, -texuī, -textum, vb. **1.** a țese, a împleti **2.** a tîvi **3.** (fig.) a sta în față, a pune

înaintea, a prevedea **4.** (fig.) a formula o scuză, a motiva, a pretexta, a pretinde **5.** a ascunde, a acoperi.

praetexta, -ae, s.f. **1.** togă pretextă (purtată de copii până la **16.** ani și de magistrați în timpul ceremoniilor) **2.** tragedie cu subiect roman.

praetextātus, -a, -um, adj. **1.** îmbrăcat cu togă, copil/adolescent **2.** (fig.) nerușinat.

praetextum, -ī, s.n. **1.** podoabă, ornament **2.** pretext.

praetextus¹, -a, -um, adj. **1.** îmbrăcat în togă pretextă **2.** împodobit.

praetextus², -ūs, s.m. **1.** aparență **2.** strălucire, pompă **3.** pretext.

praetor, -ōris, s.m. **1.** cel ce merge în frunte, șef **2.** pretor (magistrat în justiție) **3.** comandant suprem **4.** guvernator.

praetōriānus, -a, -um, l. adj. pretorian. **II. s.m. pl.** pretorienii, patricieni.

praetōricius, -a, -um, s.n. de pretor.

praetōrium, -iī, s.n. **1.** cort al generalului, cartier general **2.** consiliu de război **3.** palat al preotului **4.** gardă pretoriană, gardă imperială **5.** vilă.

praetractō, -āre, vb. a examina dinainte.

praetrepidans, -ntis, adj. foarte îngrijit, foarte agitat.

praetrepidus, -a, -um, adj. **1.** prea agitat, foarte neliniștit **2.** tremurând cu totul.

praetūra, -ae, s.f. pretură, comandă a armatei.

praeūrō, -ēre, -ūssī, -ūstum, vb. a arde la capăt.

praeūt, adv. în comparație cu ceea ce

praeuādō, -ēre, vb. a se dispensa.

praeualeō, -ēre, -valuī, vb. 1. a valora mai mult, a prevala **2.** a întrece **3.** a avea mai multă putere, a fi mai eficace.

praevalidus, -a, -um, vb. 1. foarte tare, foarte viguros, solid, foarte puternic **2.** de temut **3.** foarte apreciat.

praeuāricātiō, -ōnis, s.f. trădare, înțelegere cu partea adversă, neascultare.

praeuāricātor, -ōris, s.m. trădător, fals apărător.

praeuāricor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a se abate de la linia dreaptă **2.** a se înțelege cu partea adversă, a trăda.

praeuārus, -a, -um, adj. neregulat.

praeuehor, -ī, -uēctus sum, vb. dep. a o lua înainte, a trece dincolo.

praeueniō, -īre, -uēnī, -uēntum, vb. 1. a o lua înainte, a întrece **2.** a preveni, a fi superior.

praeuentus, -a, -um, adj. 1. împiedicat, surprins **2.** ocupat.

praeuerbium, -iī, s.n. prepoziție, prefix.

praeuertō, -ēre, -uērtī, -uērsu, vb. 1. a se ocupa mai întâi de ceva, a lua mai întâi **2.** a ocupa, a pune stăpânire primul **3.** a întrece, a depăși, a veni înaintea cuiva, a preîntâmpina, a preveni.

praevertor, -ī, vb. 1. a se întoarce mai întâi **2.** a întrece.

praeuideō, -ēre, vb. a prevedea, a vedea dinainte.

praeuitiō, -āre, -ā vb. 1. a strica dinainte **2.** a otrăvi apele.

praeuius, -a, -um, adj. 1. care precede, premergător **2.** călăuzitor.

praeuolō, -āre, vb. a zbura înainte, a întrece în zbor.

pragmaticus, -a, -um, adj. 1. privitor la treburile publice și politice **2.** priceput în afaceri, practic **3.** priceput în drept.

prandeō, -ēre, -ndī, -nsum, vb. a prânzi, a mânca.

prandium, -iī, s.n. prânz, masă.

pransitō, -āre, vb. a prânzi.

pransor, -ōris, s.m. invitat la prânz, comesean, musafir.

prātensis, -e, adj. de câmp.

prātulum, -ī, s.n. Țașiște mică.

prātum, -ī, s.n. 1. Țașiște, fâneată **2.** iarbă.

prāuē, adv. 1. strâmb, rău, urât, nepotrivit.

prāuitās, -ātis, s.f. 1. strâmbătură, sucire, diformitate **2.** ciudățenie, extravaganta **3.** (fig.) stricăciune, răutate.

prāuus, -a, -um, l. adj. 1. strâmb, diform, sucit **2.** greșit, rău, corupt **ll. s.n.** rău.

precārio, adv. 1. insistent, cu rugăminți **2.** precar.

precarius, -a, -um, adj. 1. obținut prin rugăminți **2.** acordat de milă **3.** trecător, nesigur, provizoriu.

precātiō, -ōnis, s.f. 1. rugămintă **2.** formulă de vrajă.

precēs -um, *s.f. pl.* 1. rugăciuni, stăruințe, rugăminți 2. dorință 3. blesteme.

precor, **-ārī**, **-ātus sum**, *vb. dep.* 1. a ruga, a implora zeii 2. a dori intens.

prehendō, **-ēre**, **-ndī**, **-nsum**, *vb.* 1. a apuca, a prinde 2. a lua deoparte 3. a ocupa, a pune stăpânire pe 4. (*fig.*) a cuprinde, a înțelege 5. a ajunge (într-un loc) 6. (*despre plante*) a se prinde 7. a prinde asupra faptului, a surprinde.

prehensiō, **-ōnis**, *s.f.* arestare, prindere.

prehensō, **-āre**, *vb.* 1. a încerca să apuce, a ține strâns 2. a ruga stăruitor, a solicita voturi.

premo, **-ēre**, **prēssī**, **prēssum**, *vb.* 1. a presa, a apăsa, a oprima, a face să sufere 2. a stoarce 3. a împinge, (*fig.*) a îndemna, a sili 4. a încărca, (*fig.*) a copleși, a împovăra, a acuza, a domina 5. a strânge, a comprima, (*fig.*) a restrânge, a reduce, a rezuma 6. a imprima, a adânci, a planta 7. a îngropa, a închide, a ascunde, a acoperi 8. a lovi, a ucide, a străpunge, a înfige 9. a doborî, a răsturna, a coborî. 10. a înjosi 11. a urma îndeaproape, a urmări 12. a întrece, a învinge 13. a opri, a împiedica.

prensātiō, **-ōnis**, *s.f.* 1. năzuință 2. candidatură.

pressē, *adv.* 1. strâns, scurt, concis 2. clar, distinct.

pressō, **-āre**, *vb.* a strânge, a presa.

pressura, **-ae**, *s.f.* 1. presare, înghesuială 2. stoarcere.

pressus¹, **-a**, **um**, *I. part. perf. vb. premo. II. adj.* 1. apăsat, comprimat, greoi 2. (*fig.*) reținut, stăpânit 3. mohorât 4. modest, simplu 5. (*stil.*) strâns, concis, precis.

pressus², **-ūs**, *s.m.* 1. apăsare 2. strângere.

pretiōsē, *adv.* cu bogăție, splendid.

pretiōsitās, **-ātis**, *s.f.* valoare mare.

pretiōsus, **-a**, **-um**, *adj.* 1. prețios, scump 2. costisitor 3. care plătește bine.

pretium, **-iī**, *s.n.* 1. preț, valoare 2. (*fig.*) prețuire, merit 3. răsplată, premiu, (*fig.*) roade, folos 4. plată, pedeapsă, cheltuială 5. bani.

prīdem, *adv.* 1. de câțva timp, mai demult 2. altădată, înainte.

prīdiānus, **-a**, **-um**, *adj.* de ieri, din ajun.

prīdiē, *adv.* în ajun.

prīmaevus, **-a**, **-um**, *adj.* aflat în floarea vârstei.

prīmāni, **-ōrum**, *s.m. pl.* soldați din legiunea întâi.

prīmārius, **-a**, **-um**, *adj.* primul, de prim rang.

prīmās, **-ātis**, *adj.* de prim rang.

prīmātus, **-ūs**, *s.m.* întâietate.

prīmē, *adv.* mai cu seamă, mai ales, îndeosebi.

prīmigenius, **-a**, **-um**, *adj.* primitiv, originar, primul, întâi-născut.

prīmipilāris, **-is**, *s.m.* centurion primipil.

prīmipilus, **-ī**, *s.m.* primipil (cel ce comandă prima centurie a primului manipul din prima cohortă).

prīmītiāe, -ārum, s.f. 1. primele roade 2. primele încercări, începuturi.

primitivus, -a, -um, adj. cel dintâi, nou născut.

prīmō, adv. 1. mai întâi 2. la început.

prīmordium, -ii, s.n. origine, început.

prīmōris, -e, l. adj. primul, cel dintâi **ll. s.m. pl.** frunțași.

prīmulum, adv. mai întâi.

prīmulus, -a, -um, adj. începător.

prīmum, adv. 1. mai întâi, de la început 2. în primul rând 3. (*precedat de ut, ubi, cum, simul ac, cu val de conj.*) - îndată ce, pe dată ce.

prīmus, -a, -um, l. adj. 1. primul, cel dintâi, principal 2. cel mai bun 3. care e în față/în frunte, care e la capăt. **ll. s.m. pl.** 1. frunțași 2. *s.n. pl.* prim rang, atomi.

princeps¹, -cipis, adj. 1. cel dintâi, primul 2. care e în frunte, de frunte.

princeps², -cipis, s.m. 1. căpetenie, frunțaș, comandant, împărat, elită 2. autor, răspunzător, sfatuitor 3. soldați din prima linie.

principālis, -e, adj. 1. primitiv, prim, originar, firesc 2. principal 3. imperial.

principātus, -ūs, s.m. 1. început, origine 2. întâietate supremație, superioritate, hegemonie 3. principat, domnie, imperiu, conducere.

principia, -ōrum, s.m. pl. 1. elemente, atomi, molecula 2. reguli, principii, fundament 3.

stat major, comandament 4. primele linii ale unei armate.

principium, -iī, s.n. 1. început 2. exordiu, introducere 3. origine, întemeiere 4. principiu, element fundamental.

priōr, prius, l. adj. 1. cel dinainte, cel din față 2. precedent, anterior 3. superior, mai de seamă, mai important. **ll. s.m. pl.** cei vechi, strămoșii.

priscus, -a, -um, adj. 1. foarte vechi, bătrân, antic, de altădată 2. (*fig.*) serios, virtuos, sever.

pristinus, -a, -um, adj. 1. vechi, de odinioară 2. anterior, precedent.

prius, adv. 1. mai întâi, în primul rând 2. odinioară.

priusquam, conj. 1. înainte să, până să 2. mai degrabă decât.

prīvātīm, adv. 1. în particular 2. acasă 3. separat, aparte, anume.

prīvātiō, -ōnis, s.f. lipsă, înlăturare.

prīvātus, -a, -um, adj. 1. propriu, individual, personal 2. particular, privat.

prīvigna, -ae, s.f. fiică vitregă.

prīvignus, -ī, l. s.m. fiu vitreg **ll. adj.** străin.

prīvīlēgium, -iī, s.n. 1. lege excepțională 2. privilegiu, drept special.

prīvō, -āre, vb. 1. a lipsi pe cineva de ceva, a priva, a deposeda 2. a scuti, a elibera, a scăpa, a feri.

prīvus, -a, -um, adj. 1. particular, propriu, special 2. izolat, singuratic 3. fiecare 4. (*cu G.*) lipsit de, despuiat de.

prŏ¹, *prep. (cu Abl.) I. (loc.)* **1.** în față, înaintea **2.** în, la **3.** de sus, de deasupra. **II. 1.** în favoarea, pentru, în apărarea **2.** în locul, pentru **3.** ca răsplată, în schimbul **4.** ca **5.** în baza, în virtutea **6.** în raport cu, proporțional cu.

prŏ2' *interj.* ah!, oh!, vail.

proauctor, -ōris, *s.m.* strămoș.

proavia, -ae, *s.f.* străbunică.

proavitus, -a, -um, *adj.* strămoșesc.

proavus, -ī, *s.m.* străbunic.

probābilis, -e, *adj.* **1.** probabil, presupus, care pare adevărat, verosimil **2.** lăudabil, prețios **3.** plăcut.

probābilitas, -ātis, *s.f.* probabilitate, asemănare.

probābilitēr, *adv.* în mod verosimil, lăudabil.

probatĭō, -ōnis, *s.f.* **1.** încercare, examinare, probă **2.** dovadă **3.** aprobare **4.** calitate, merit **5.** probabilitate.

probātor, -ōris, *s.m.* cel care încuviințează, care pune la încercare.

probē, *adv.* **1.** bine; de minune **2.** cum se cuvine.

probitās, -ātis, *s.f.* **1.** cinste, integritate, lealitate **2.** castitate, virtute.

problēma, -ātis, *s.n.* problemă.

probō, -āre, *vb.* **1.** a judeca, a aprecia, a încerca **2.** (*cu pron. refl.*) a se face prețuit **3.** a primi, a admite, a încuviința, a lăuda **4.** a dovedi.

probōsē, *adv.* cu nerușinare.

probōsus, -a, -um, *adj.* **1.** nerușinat, mârșav **2.** insultător,

defăimător, injurios, dezonorant **3.** satiric.

probrum, -ī, *s.n.* **1.** faptă reprobabilă, nerușinare, rușine **2.** cinste, infamie **3.** ocară **4.** incest, adulter.

probus, -a, -um, *adj.* **1.** bun, valoros **2.** cinstit, cumsecade, virtuos, sincer.

procācītās, -ātis, *s.f.* îndrăzneală, nerușinare, obrăznicie.

procāciter, *adv.* cu îndrăzneală, cu nerușinare.

procax, -ācis, *adj.* **1.** care cere cu nerușinare, obraznic, îndrăzneț **2.** imoral, obscen.

prŏcēdō, -ēre, -cēssī, -cēssum, *vb.* **1.** a merge înainte, a înainta, a trece, a progresa **2.** a ieși, a apărea, a se arăta **3.** a se întinde, a se lungi, a continua, a progresa **4.** a se întâmpla **5.** a izbuti, a reuși **6.** a fi folositor.

procella, -ae, *s.f.* **1.** furtună, uragăn **2.** tumult, răzvrătire **3.** atac, asalt.

prŏcellō, -ēre, *vb.* a arunca înainte.

procellōsus, -a, -um, *adj.* furtunos, vijelios.

procerēs, -um, *s.m. pl.* frunțași, nobili, oameni mari, generali.

prŏcērītās, -ātis, *s.f.* lungîme, înălțime.

prŏcērus, -a, -um, *adj.* **1.** prelungit, lung, alungit **2.** mare, înalt.

prŏcessiō, -ōnis, *s.f.* înaintare, mers, cortegiu.

prŏcessus, -ūs, *s.m.* **1.** înaintare **2.** progres, izbândă, rezultat fericit, succes, noroc.

prōcidō, -ēre, -cidī, vb. a cădea înainte, a se arunca la picioarele cuiva, a se deplasa.

prōcinctus, -ūs, s.m. 1. ținută de luptă 2. bătălie, expediție.

proclāmātiō, -ōnis, s.f. strigăt puternic, revendicare.

prōclāmātōr, -ōris, s.m. cel ce strigă.

prōclāmō, -āre, vb. 1. a striga 2. a revendica.

proclīnō, -āre, vb. a apleca înainte, a împinge în jos, a înclina.

prōclivis, -e, adj. 1. povârnit, înclinat 2. predispus, pornit pe 3. ușor (de făcut) 4. binevoitor.

prōclivitās, -ātis, s.f. costişă, povârniş, înclinare, tendinţă, predispoziție.

prōconsul, -ulis, s.m. proconsul, guvernator al unei provincii cu putere consulară.

prōconsulāris, -e, adj. proconsular.

prōconsulātus, -ūs, s.m. proconsulat.

prōcrastinātiō, -ōnis, s.f. amânare.

prōcrastinō, -āre, vb. a amâna.

procreatiō, -onis, s.f. procreație, naștere, producere, urmași, produs.

prōcreātor, -ōris, s.m. creator, părinte.

prōcreātrix, -īcis, s.f. mamă.

prōcreō, -āre, vb. 1. a naște 2. a produce, a pricinui.

prōcūbō, -āre, vb. a zăcea pe pământ.

procudō, -ēre, -cudī, -cusum, vb. 1. a bate pe nicovală, a făuri 2. a produce, a plăsmui, a crea.

procul, adv. 1. departe 2. de departe 3. în depărtare, la distanță 4. lângă, în apropiere 5. multă vreme.

proculcatiō, -onis, s.f. 1. călcare în picioare 2. sfărâmare.

proculcō, -āre, vb. a strivi, a călca în picioare, a nesocoti, a disprețui, a trece peste.

prōcumbō, -ēre, -cubui, -cubitum, vb. 1. a se apleca înainte 2. a se înclina, (*fig.*) a se umili, a se prosterna 3. a cădea la pământ, a se nărui, a se prăbuși.

prōcūrātiō, -ōnis, s.f. 1. administrare, conducere 2. sarcină, grijă, răspundere 3. slujbă de ispășire.

prōcūrātor, -ōris, s.m. 1. mandatar 2. administrator al unei provincii 3. vechil.

prōcūrō, -āre, vb. 1. a îngriji, a se ocupa de 2. a administra, a conduce 3. a aduce jertfe de ispășire.

prōcurrō, -ēre, -cucūrī (-currī), -cūrsum, vb. 1. a alerga înainte, a se avânta în luptă 2. (*fig.*) a înainta, a face progrese 3. a ieși la suprafață, a ieși în afară, a se întinde.

prōcursātiō, -ōnis, s.f. luptă de avangardă, hărțuială.

prōcursātōres, -um, s.m. pl. soldați de avangardă.

prōcursiō, -ōnis, s.f. 1. înaintare, atac, asalt 2. digresiune.

prōcursō, -āre, vb. a se încăiera, a da lupta de avangardă.

prōcursus, -ūs, *s.m.* 1. marș grăbit, năvală 2. cursă, alergare, (*fig.*) avânt, imbold.

prōcurvō, -āre, *vb.* a încovoia înainte.

prōcurvus, -a, -um, *adj.* îndoit, încovoiat.

procus, -ī, *s.m.* pretendent, pețitor.

prōdeō, -īre, -iī, -ītum, *vb.* 1. a merge înainte, a înainta, a ieși, a progresa 2. a apărea, a se arăta.

prodicō, -ēre, -dīxī, -dīctum, *vb.* 1. a prezice, a anunța dinainte 2. a fixa dinainte un termen.

prōdigē, *adv.* cu cheltuială, cu risipă.

prōdigentia, -ae, *s.f.* risipă, cheltuială.

prōdigiālis, -e, *adj.* minunat, protector.

prōdigiālīter, *adv.* în mod extraordinar, miraculos.

prōdigiōsē, *adv.*, monstros, nefiresc.

prōdigiōsus, -a, -um, *adj.* 1. minunat 2. monstros 3. nemaipomenit, plăsmuit.

prōdigiātās, -ātis, *s.f.* risipă.

prōdigium, -iī, *s.n.* 1. minune 2. monstrozitate, faptă extraordinară 3. semn, prevestire.

prōdigō, -ēre, -ēgī, -āctum, *vb.* 1. a mâna înainte 2. a risipi, a cheltui.

prōdigus, -a, -um, *adv.* 1. cheltuitor, risipitor 2. costisitor 3. darnic 4. prea mare, bogat, abundent.

prōditiō, -ōnis, *s.f.* 1. destăinuire, denunț, revelare 2. trădare 3. amânare.

prōditor, -ōris, *s.m.* trădător, descoperitor.

prōdō, -ēre, -dīdī, -dītum, *vb.* 1. a arăta, a scoate în față 2. a dezvălui, a vesti, a da afară 3. a trage 4. a proclama, a numi 5. a preda, a trăda 6. a părăsi, a primejdui 7. a prelungi, a amâna, a propaga, a transmite.

prōdoceō, -ēre, *vb.* a învăța public pe alții.

prōdūcō, -ēre, -dūxī, -dūctum, *vb.* 1. a duce în față, a face să înainteze 2. a scoate, a da la iveală, a aduce, a prezenta, a aduce pe scenă, a expune, a arăta, a dezvălui 3. a produce, a avea, a naște 4. a crea, a face să se dezvolte, a educa 5. a conduce, a însoți 6. a prelungi, a alungi, a amâna 7. a înălța, a ridica.

prōductiō, -ōnis, *s.f.* prelungire, amânare.

productus, -a, -um, *adj.* lung, întins.

proeliāris, -e, *adj.* de luptă.

proeliātor, -ōris, *s.m.* luptător.

prolior, -ārī, -ātus sum, *vb. dep.* a se lupta, a da o bătălie, a combate.

proelium, -iī, *s.n.* bătălie, război.

profānō, -āre, *vb.* A profana, a pângări, a viola un secret, a trăda, a desacraliza.

profānus, -a, -um, *adj.* 1. profan, care nu e inițiat în mistere, care nu e purificat 2. criminal, nelegiuit.

profātum, -ī, *s.n.* proverb, maximă.

profātus, -ūs, *s.m.* vorbire.

profectiō, -ōnis, *s.f.* 1. plecare, pornire 2. origine.

profectō, *adv.* cu siguranță, desigur.

prōfectus, -ūs, *s.m.* 1. înaintare, progres, succes 2. profit, folos, venit.

prōferō, -ferre, -tūlī, -lātum, *vb.* 1. a duce înainte, a înfățișa, a arăta, a scoate 2. a dezvălui, a anunța 3. a inventa, a descoperi 4. a întinde, a duce mai departe, a prelungi, a mări 5. a amâna.

professiō, -ōnis, *s.f.* 1. declarație, manifestare 2. mărturisire 3. dovadă, mărturie 4. meserie, artă, profesiune 5. învățătură.

professor, -ōris, *s.m.* maestru (într-o artă), profesor, învățător, retor.

professus, -a, -um, *I. part. perf. vb. profiteor. II. adj. evident.*

profestus, -a, -um, *adj.* (zi) de lucru, profan, neinițiat.

proficiō, -ēre, -fēcī, -fēctum, *vb.* 1. a fi folositor, a folosi 2. a izbuti 3. a înainta, a face progrese, a profita 4. a fi eficace 5. a crește, a spori.

proficiscor, -ī, -fēctus sum, *vb. dep.* 1. a pleca, a se duce, a se îndrepta 2. a proveni din, a depinde de, a porni 3. a începe cu.

profiteor, -ērī, -fēssus sum, *vb. dep.* 1. a declara, a mărturisi, a se înscrie, a se înrola 2. a se prezenta ca, a profesa 3. a oferi, a propune, a promite, a se lăuda 4. a dezvălui, a descoperi, a denunța 5. a proveni.

prōfligātōr, -ōris, *s.m.* risipitor, cheltuitor.

prōflīgō, -āre, *vb.* 1. a doborî 2. a distruge, a nimici, a veni de hac 3. a termina 4. a cheltui.

prōflō, -āre, *vb.* 1. a da afară, a sufla, a vărsa 2. a topi un metal.

prōfluens, -ntis, *I. part. prez. vb. profluo. II. adj. curgător, (fig.) neîntrerupt, continuu.*

prōfluent, *adv.* din belșug.

prōfluentia, -ae, *s.f.* revărsare.

profluō, -ēre, -fluxī, -fluxum, *vb.* 1. a curge, a izvorî 2. a se lăsa dus de.

prōfluvium, -iī, *s.n.* scurgere.

profluvius, -a, -um, *adj.* nestatornic.

prōfor, -ārī, -ātum sum, *vb. dep.* 1. a prezenta, a arăta, a zice 2. a prezice.

prōfringō, -ēre, *vb.* 1. a sparge 2. a deșteleni.

profugiō, -ēre, -fūgī, -fugitum, *vb.* 1. a fugi departe 2. a se feri 3. a se refugia.

profugus, -a, -um, *adj.* 1. fugar, izgonit, alungat 2. hoinar, rătăcitor, exilat.

profundē, *adv.* adânc.

profunditās, -ātis, *s.f.* adâncime, întindere, mărime, profunzime.

profundō, -ēre, -fūsī, -fūsum, *vb.* 1. a răspândi, a vărsa, a împrăști 2. a arunca 3. a scoate, a da afară 4. a dărui, a risipi.

profundum, -ī, *s.n.* adâncime, abis, mare, prăpastie.

profundus, -a, -um, *adj.* 1. adânc 2. care e în adânc 3. care e fără fund, imens, des 4. ascuns, secret, de nepătruns.

profūsē, *adv.* 1. împrăștiat, dezordonat 2. prolix, din belșug, fără măsură, cu risipă.

profūsiō, **-ōnis**, *s.f.* 1. scurgere 2. risipă, cheltuială.

profūsus, **-a**, **-um**, *I. part. perf. vb. profundo. II. adj.* 1. întins, lung 2. excesiv, fără măsură 3. (*fig.*) risipitor, cheltuitor 4. costisitor.

prōgenerō, **-āre**, *vb.* a naște.

prōgeniēs, **-ēi**, *s.f.* 1. neam, familie 2. urmași, copii.

prōgenitor, **-ōris**, *s.m.* strămoș.

prōgerō, **-ēre**, *vb.* 1. a duce în față 2. a scoate afară, a duce cu sine.

prōgignō, **-ēre**, **-gēnuī**, **-gēnitum**, *vb.* 1. a naște, a crea 2. (*fig.*) a produce.

prōgnātus, **-a**, **-um**, *I. adj.* născut, ieșit din, coborâtor din. *II. s.m. pl.* urmași.

prōgredior, **-grēdī**, **-grēssus sum**, *vb.dep.* 1. a merge înainte, a înainta, (*fig.*) a progresa 2. a ieși.

prōgressiō, **-ōnis**, *s.f.* 1. progres, dezvoltare, creștere 2. (*ret.*) gradare.

prōgressus, **-ūs**, *s.m.* 1. înaintare, mișcare, mers înainte 2. dezvoltare, progres.

prohibeō, **-ēre**, **-buī**, **-bitum**, *vb.* 1. a îndepărta, a înlătura, a respinge 2. a ține departe de, a opri de la, a împiedica 3. a apăra.

prohibitiō, **-ōnis**, *s.f.* interzicere, împiedicare.

prohibitor, **-ōris**, *s.m.* cel care îndepărtează răul.

prohinc, *conj.* de aceea.

prōiclō, **-ēre**, **-lēcī**, **-iēctum**, *vb.*

1. a arunca înainte 2. a întinde înainte 3. a arunca la pământ 4. a lăsa, a părăsi, a renunța la 5. a arunca afară 6. a amâna.

prōiectiō, **-ōnis**, *s.f.* 1. aruncare înainte, azvârlire 2. înaintare.

prōiectō, **-āre**, *vb.* a reproșa, a împinge în primejdie.

prōiectus¹, **-a**, **-um**, *I. part. perf. vb. proicio. II. adj.* 1. fără măsură, neînfrânat 2. (*fig.*) abătut, resemnat, umilit, înjosit 3. înclinat spre.

prōiectus², **-ūs**, *s.m.* întindere, extindere.

proindē (**prōin**), *adv.* 1. așadar, deci 2. în aceeași proporție cu, în același fel ca 3. (*în corelație cu ut*) la fel ca, după cum.

prōlābor, **-lābī**, **-lāpsus sum**, *vb.dep.* 1. a aluneca, a cădea înainte 2. a decădea, a se năruși, a se prăbuși 3. a se deda, a se lăsa în voia, a se lăsa dus 4. a se înșela, a greși.

prōlapsiō, **-ōnis**, *s.f.* 1. alunecare 2. greșală.

prōlātatiō, **-ōnis**, *s.f.* amânare, întârziere.

prolatiō, **-ōnis**, *s.f.* 1. menționare, citare 2. pronunțare, exprimare 3. extindere, mărire 4. amânare.

prōlātō, **-āre**, *vb.* 1. a mări, a extinde 2. a amâna.

prōlātus, **-ūs**, *s.m.* producere.

prolectō, **-āre**, *vb.* a atrage, a momi, a seduce, a provoca, a ațâța.

prōlēs, **-is**, *s.f.* 1. urmași, neam, posteritate 2. testicule.

prōlētārius¹, **-a**, **-um**, *adj.* de rând, vulgar.

prōlētārius², -iī, s.m. proletar, cetățean sărac.

prōliciō, -ēre, vb. a atrage.

prōlixē, adv. cu dărnicie, din belșug, bogat, larg.

prolixus, -a, -um, adj. 1. lung, lungit **2.** larg, generos **3.** favorabil.

prologus, -ī, s.m. 1. prolog **2.** actor care spune un prolog.

prōloquium, -iī, s.n. 1. propoziție, idee **2.** enunțare.

prōloquor, -lōquī, -locūtus sum, vb.dep. 1. a vorbi tare, a declara **2.** a expune, a povesti **3.** a prezice.

prōlubium, -iī, s.n. 1. închipuire, fantezie, toană **2.** dorință, plăcere.

prōlūdō, -ēre, -lusī, -lusum, vb. a se exersa în vederea, a se pregăti.

prōluō, -ēre, -luī, -lūtum, vb. 1. a stropi, a scălda, a inunda **2.** a spăla.

prōlūsiō, -ōnis, s.f. 1: pregătire pentru luptă, exercițiu **2.** început, introducere.

prōluviēs, -ēī, s.f. inundare, revărsare.

prōlūvīum, -iī, s.n. 1. risipă, cheltuială **2.** inundație.

prōmercālis, -e, adj. de vânzare.

prōmereō, -ēre, -uī, vb. 1. a merita, a fi demn **2.** a câștiga **3.** a-și câștiga merite.

prōmeritum, -ī, s.n. 1. merit, binefacere **2.** ofensă, greșeală, purtare rea.

prōmicō, -āre, vb. 1. a se arăta, a se ivi **2.** a scoate.

prōmineō, -ēre, vb. a ieși în afară, a se întinde.

promiscuē, adv. de-a valma, fără deosebire, amestecat.

prōmiscus, -a, -um, adj. 1. fără deosebire, comun, obișnuit, de rând, amestecat, general **2.** epicen.

prōmissiō, -ōnis, s.f. făgăduială.

prōmissor, -ōris, s.m. cel ce făgăduiește, garant.

promissum, -ī, s.n. făgăduială, promisiune.

prōmittō, -ēre, -mīsī, -mīssum, vb. 1. a lăsa să înainteze **2.** a anunța, a prezice **3.** a promite.

prōmō, -ēre, prōmpsī,

prōmptum, vb. 1. a scoate afară **2.** a dezvălui, a da la iveală, a arăta.

prōmontorium, -iī, s.n. 1. promontoriu, înălțime care înaintază în mare **2.** munte înalt.

prōmōtus, -a, -um, I. part. perf. vb. promoveo. II. adv. 1. înaintat **2.** ridicat, înălțat.

prōmoveō, -ēre, -mōvī, -mōtum, vb. 1. a mișca înainte, a împinge înainte (*pas.*) a disloca **2.** (fig.) a ridica, a înălța, a dezvolta **3.** a întinde, a mări, a promova **4.** a reuși, a progresa.

promptē, adv. 1. grabnic, repede **2.** de bunăvoie **3.** cu ușurință **4.** limpede, lămurit.

promptus¹, -a, -um, I. part. perf. vb. promo. II. adj. 1. deschis, expus **2.** gata, la îndemână **3.** ușor, lesne, dispus la, gata să, înclinat către **4.** devotat.

promptus², -ūs, s.m. (în expr.) in promptu habeo - am la îndemână.

prŏmulgātiō, -ōnis, s.f.
promulgarē. publicare a unei legi.

prŏmulgō, -āre, vb. 1. a promulga **2.** a publica, a afișa, a aduce la cunoștință, a face cunoscut.

prŏmūtuus, -a, -um, adj. plătit cu anticipație.

prŏnē, adv. în pantă, înclinat.

pronepōs, -ōtis, s.m. strănepot.

proneptis, -is, s.f. strănepoată.

Pronoea, -ae, s.f. Providența.

prŏnuba, -ae, s.f. însoțitoare a miresei (nașă).

prŏnuntiātiō, -ōnis, s.f. 1. anunțare, strigare, publicare **2.** declamație **3.** limbaj, expresie **4.** pronunțare **5.** sentință, judecată.

prŏnuntiātor, -ōris, s.m. povestitor.

prŏnuntiātus, -ūs, s.m. pronunțare, accentuare.

prŏnuntiō, -āre, vb. 1. a anunța cu glas tare, a spune deschis, a proclama, a numi, a pronunța, a exprima **2.** a declara, a propune **3.** a declama, a recita **4.** a făgădui **5.** a ordona.

prŏnūpēr, adv. de curând.

pronus, -a, -um, adj. 1. aplecat înainte, răsturnat **2.** înclinat, în pantă **3.** atras spre, înclinat spre **4.** binevoitor, favorabil **5.** ușor, lesnicios.

prooemium, -iī, s.n. preludiu, prefață, exordiu, introducere, origine, început.

propāgātiō, -ōnis, s.f. 1. înmulțire **2.** extindere, prelungire, lărgire **3.** perpetuare.

propages, -is, s.f. butaș, urmaș.

propāgō1, -āre, vb. 1. a înmulți prin butași **2.** a propaga, a întinde, a prelungi, a perpetua **3.** a transmite **4.** a mări, a întinde, a răspândi, a spori.

prŏpāgō², -inis, s.f. 1. butaș, mlădiță **2.** copii, pui **3.** viță, neam, linie, generație.

prŏpālam, adv. pe față, în public.

propatulus, -a, -um, adj. descoperit, public.

propē¹, adv. 1. lângă, alături, aproape **2.** cam, aproximativ.

propē², prep. (cu Ac.) 1. (loc.) aproape de, lângă **2. (timp)** aproape, cam.

propēdiem, adv. în curând.

prŏpellō, -ēre, -pūlī, -pūlsum, vb. 1. a împinge înainte **2.** a respinge, a izgoni **3.** a îndepărta.

propemodum, adv. aproape, oarecum.

prŏpendeō, -ēre, -pendī, -pensum, vb. 1. a atârna, a sta atârnat **2.** a înclina spre, a fi favorabil.

prŏpensē, adv. 1. cu bunăvoință **2.** spontan, de la sine.

propensiō, -ōnis, s.f. înclinare, aplecare.

prŏpensus, -a, -um, l. part. perf. vb. propendeo. II. adj. 1. greu, important **2.** înclinat spre **3.** valorând mai mult.

properantia, -ae, s.f. grabă.

propere, adv. repede, în grabă.

properō, -āre, vb. 1. a grăbi, a sili, a iuți **2.** a se grăbi.

properus, -a, -um, adj. 1. grăbit, repede **2.** gata de.

prŏpexus, -a, -um, adj. atârnat în față, lung.

prophēta, -ae, s.m. preot.

propinatiō, -ōnis, s.f. invitație la băut.

propinō, -āre *vb.* 1. a închina paharul 2. a oferi de băut, a oferi.

propinquē, adv. în apropiere.

propinquitās, -ātis, s.f. 1. apropiere, vecinătate 2. alianță, înrudire.

propinquō, -āre, vb. 1. a se apropia 2. a grăbi.

propinquus, -a, -um, l. adj. 1. apropiat, vecin 2. înrudit, din același neam 3. asemănător. *II. s.m. și f.* rudă.

propior, -ius, adj. 1. mai apropiat, mai aproape 2. mai de curând, mai recent 3. mai asemănător, mai legat de, mai intim 4. mai înclinat spre, mai potrivit, mai favorabil.

propitiō, -āre, vb. a aduce jertfă de ispășire, a îndupleca.

propitius, -a, -um, adj. binevoitor, favorabil.

propius, adv. (comp. lui prope) 1. mai în apropiere, mai (de) aproape 2. (*prep. cu Ac.*) lângă, mai aproape de.

propōla, -ae, s.m. vânzător de mărunțișuri.

propōno, ẽre, -pōsuĩ, -pōsĩtum, vb. 1. a pune înaintea ochilor, a prezenta, a propune, a oferi, a-și reprezenta 2. a expune, a povesti 3. a publica 4. a amenința 5. a făgădui, a anunța 6. a stabili, a hotărî, a orândui, a fixa, a impune.

proportiō, -ōnis, s.f. proporție, raport.

prōpositiō, -ōnis, s.f. 1. înfățișare, prezentare 2. temă, subiect 3. propoziție,

prōpositum, -ĩ, s.n. 1. plan, scop 2. subiect, teză, temă, premisă majoră 3. voință hotărâre.

prōpraetōr, -ōris, s.m. propretor.

propriē, adv. 1. îndeosebi, drept vorbind 2. anume, în special 3. personal, propriu.

proprietās, -ātis, s.f. 1. însușire specifică, calitate 2. proprietate, lucru propriu.

propritim, adv. într-un mod propriu, în particular, îndeosebi.

proprium, -ĩĩ, s.n. bun personal.

proprius, -a, -um, adj. 1. care e al său, propriu, personal 2. caracteristic 3. trainic, stabil, permanent.

propter¹, adv. alături, în apropiere.

propter², prep. (cu Ac.) l. (loc.) 1. lângă, aproape de 2. de-a lungul. *II. (cauză)* din cauza.

propterea, adv. 1. din pricina aceea, tocmai de aceea.

prōpudiōsus, -a, -um, adj. nerușinat, desfrânat.

prōpudium, -ĩĩ, s.n. nerușinare, desfrâu, persoană ticăloasă.

prōpugnāculum, -ĩ, s.n. 1. întăritură, meterez, fortificație 2. (*fig.*) apărare.

propugnatiō, -ōnis, s.f. apărare.

propugnator, -ōris, s.m. apărător, luptător, protector.

propugnō, -āre, vb. 1. a se apăra luptând 2. a apăra.

prōpũlĩ, perf. vb. propello.

prōpulsatiō, -ōnis, s.f. îndepărtare, respingere.

prōpulsator, -ōris, s.m. apărător.

prōpulsō, -āre, vb. a respinge, a înlătura, a îndepărta.

prōpulsus¹, -a, -um, *part. perf. vb. propello.*

prōpulsus², -ūs, *s.m.* forța respingerii, presiune.

prōquaestōre, *s.m. (nedecl.)* procvestor.

proquam, *adv.* în măsura în care, pe cât.

prōquirītō, -āre, *vb.* a proclama, a face cunoscut.

prōra, -ae, *s.f.* 1. proră 2. vas, corabie.

prōrēpō, -ēre, -rēpsī, -rēptum, *vb.* 1. a se târî înainte, a se întinde, a se cătăra 2. a ieși încet, a apăra, a se furișa.

prōripio, -ēre, -rīpuī, -rēptum, *vb.* a duce, a târî, a înșfăca, a lua cu forța.

prōrītō, -āre, *vb.* 1. a provoca, a îmboldi, a ațâța 2. (*fig.*) a momi, a atrage.

prōrogātiō, -ōnis, *s.f.* prelungire, amânare.

prōrogō, -āre, *vb.* a prelungi, a amâna.

prorsum (prorsūs), *adv.* 1. înainte, de-a dreptul, direct 2. (*fig.*) cu totul, în întregime, absolut.

prōrumpō, -ēre, -rūpī, -rūptum, *vb.* 1. a împinge, a arunca cu putere 2. a se arunca, a se năpusti, a se repezi, a se avânta.

prōruō, -ēre, -ruī, -rūtum, *vb.* 1. a se năpusti, a se repezi 2. a doborî, a răsturna, a zdrobi, a nimici, a culca la pământ, a se prăbuși.

prōsa, -ae, *s.f.* proză.

prōsāpia, -ae, *s.f.* 1. șir de strămoși 2. familie 3. rasă, spiță, neam.

proscānium, -iī, *s.n.* rampă, scenă, teatru.

proscindō, -ēre, -scīdī, -scīssum, *vb.* 1. a despica, a tăia, a brăzda 2. a sfâșia, a străpunge 3. a defăima, a ataca.

proscribo, -ēre, -scripsī, -scriptum, *vb.* 1. a anunța în scris, a publica, a afișa 2. a anunța o vânzare, a scoate la vânzare 3. a confisca bunurile cuiva 4. a proscrie.

proscriptiō, -ōnis, *s.f.* 1. anunțarea unei licitații 2. proscripție.

proscriptus, -ī, *s.m.* proscriș.

prōseco, -āre, -sēcūī, -sēctum, *vb.* 1. a tăia, a spinteca 2. a sacrifica 3. (*fig.*) a ara, a brăzda.

prōsectus, -ūs, *s.m.* tăietură, incizie, lovitură.

prōsecutus, *part. perf. vb. prosequor.*

prōseda, -ae, *s.f.* desfrânată.

prōsēmīnō, -āre, *vb.* 1. a semăna, a împrăști 2. a naște, a crea, a propaga.

prōsequor, -sequī, -secūtus sum, *vb. dep.* 1. a însoți, a întovărăși, a urmări 2. a căuta 3. a descrie, a povesti, a expune, a lauda, a cinsti, a cânta 4. a încărca, a copleși 5. a răsplăti 6. a continua, a urma.

prōserō¹, -ēre, -sērūī, -sērtum, *vb.* a scoate, a arăta, a face să apară.

prōserō², -ēre, -sēvī, -sātum, *vb.* 1. a rodi 2. a produce, a crea, a da naștere.

prōsiliō, -īre, -siluī (ivī), -sūltum, *vb.* 1. a sări, a ieși

înainte, a se repezi, a tâșni, a podidi **2.** a crește, a încolți.

prosōpōpoeia, -ae, s.f.

prosopopee, discurs atribuit unui personaj sau unei noțiuni personificate.

prospectō, -āre, vb. 1. a privi înainte, a contempla **2.** a fi întors spre **3.** a aștepta.

prospector, -ōris, s.m. 1. supraveghetor **2.** îngrijitor.

prospectus, -ūs, s./n. 1. privire înainte, priveliște, perspectivă **2.** ochi, vedere **3.** înălțime **4.** înfățișare, aspect **5.** luare în seamă **6.** respect, considerație.

prospeculor, -ārī, -ātus sum. vb.dep. 1. a privi de departe **2.** a face o recunoaștere **3.** a pândi, a spiona, a cerceta.

prosper, -a, -um, adj. 1. fericit, norocos, reușit **2.** prielnic, binefăcător.

prosperē, adv. 1. după dorință, cu noroc, cu succes **2.** favorabil.

prosperitās, -ātis, s.f. 1. prosperitate **2.** fericire **3.** noroc.

prosperō, -āre, vb. a face să reușească, a favoriza, a ajuta să izbutească.

prospicientia, ae, s.f. prevedere, precauție.

prospiciō, -ēre, -spēxī, -spēctum, vb. 1. a privi înainte **2.** a veghea, a străjui **3.** a pândi, a observa **4.** a prevedea **5.** a lua seama, a purta de grijă, a se îngriji de **6.** a căuta, a procura.

prospicuē, adv. cu prevedere.

prospiciuus, -a, -um, adj. 1. înălțat **2.** (cu D.) care vede în viitor, prevăzător.

prosternō, -ēre, -strāvi, -strātum, vb. 1. a arunca la pământ, a așterne la pământ **2.** a distruge, a nimici.

prostibulum, -ī, s.n. curtezană.

prostituō, -ēre, -stitui, -stitūtum, vb. 1. a pune în față, a expune vederii **2.** a murdări **3.** a prostitua.

prostitūta, -ae, s.f. prostituată.

prostō, -āre, -stīti, vb. 1. a se expune privirilor, a sta în față **2.** a fi scos în vânzare **3.** a se vinde, a se prostitua **4.** a înainta, a ieși în afară.

prostrāvi, perf. vb. prosterno.

prōsubigō, -ēre, vb. a călca în picioare, a răscoli.

prōsum, -desse, -fuī, vb. a fi de folos, a fi bun.

prōtectum, -ī, s.n. acoperiș, streășină.

prōtegō, -ēre, -tēxī, -tēctum, vb. 1. a acoperi, a ascunde **2.** a apăra, a ocroti **3.** a ține departe.

prōtēlō, -āre, vb. 1. a îndepărta, a respinge, a izgoni **2.** a amâna, a prelungi, a conduce.

prōtendō, -ēre, -tendī, -tentum (tensum), vb. a întinde, a lungi.

prōterminō, -āre, vb. a îndepărta, a mări frontierele.

prōtero, -ēre, -trīvī, -trītum, vb. 1. a zdrobi, a călca în picioare **2.** a umili.

prōterreō, -ere, -terrui, -terrītum, vb. a pune pe fugă.

protervē, adv. 1. cu nerușinare **2.** fără cumpătare **3.** cu îndrăzneală.

protervitās, -ātis, s.f. 1. nerușinare **2.** impertinență.

protervus, -a, -um, adv. 1.
violent, nestăpânit, vehement 2.
îndrăzneț.

protestor, -ări, -ătus sum,
vb. dep. 1. a afirma, a declara 2.
a atesta.

protinus, adv. 1. drept înainte 2.
continuu, fără întrerupere 3.
imediat, îndată 4. neapărat 5.
de aici încolo, după aceea.

prōtrahō, -ēre, -trāxī, -trāctum,
vb. 1. a trage afară, a târî silit, a
scoate 2. a sili 3. a trage, a
îndemna 4. a da la lumină, a
dezvălui 5. a prelungi, a
tărăgăna.

prōtritus, -a, -um, I. part. perf.
vb. protero. II. adj. uzat, banal,
comun, trivial.

prōtrūdō, -ēre, -trusī, -trusum,
vb. 1. a împinge înainte 2. a
izgoni 3. a amâna.

prōturbō, -āre, vb. 1. a pune pe
fugă, a goni 2. a respinge.

prout, conj. 1. după cum 2. pe
cât.

prōvectus, -ūs, s.m. 1. înaintare
2. progres 3. dezvoltare,
creștere.

prōvehō, -ēre, -vēxī, -vēctum,
vb. 1. a duce înainte, a mâna, a
duce cu sine, a transporta 2. a
face să înainteze, a împinge 3.
a ridica în rang, a face să
progreseze.

prōveniō, -ire, -vēnī, -vēntum,
vb. 1. a veni în față, a ieși, a
înainta 2. a apărea, (*fig.*) a se
arăta 3. a se naște (*fig.*) a
proveni 4. a răsări, a crește, a
rodi 5. a rezulta, a se întâmpla,
a se produce 6. a izbuti, a reuși.

prōventus, -ūs, s.m. 1.
producție, recoltă 2. mulțime,

belșug 3. rezultat, succes,
reușită, izbândă.

prōverbium, -lī, s.n. zicătoare,
proverb.

provexī, perf. vb. proveho.

prōvidē, adv. cu prevedere.

prōvidens, -ntis, I. part. prez.

vb. provideo. II. adj. 1.

prevăzător, prudent 2. înțelept,
sigur.

prōvidenter, adv. cu prevedere,
cu prudentă.

prōvidentia, -ae, s.f. 1.

prevedere 2. cunoaștere a
adevărului 3. divinitate.

prōvideō, -ēre, -vīdī, -vīsum,

vb. 1. a vedea, a zări înainte, a
prevedea 2. a veghea, a se
îngriji, a purta de grijă 3. a lua
măsuri.

prōvidus, -a, -um, adj. 1.

prevăzător 2. prudent, înțelept,
cuminte 3. grijuliu.

prōvincia, -ae, s.f. 1. funcție,
misiune, sarcină, însărcinare 2.
guvernare a unui teritoriu,
comandă 3. provincie.

prōvinciālis, -e, I. adj. 1. de

provincie 2. privitor la
guvernatorul/guvernarea unei
provincii, de conducere. II. s.m.
locuitor al unei provincii.

prōvīsiō, -ōnis, s.f. prevedere,
previziune.

prōvīsō¹, adv. cu premeditare.

prōvīsō², -ēre, vb. a se informa.

prōvīsōr, -ōris, s.m. 1.

prevăzător 2. cel ce poartă de
grijă.

provīsus, -ūs, s.m. 1. purtare de
grijă 2. previziune 3. providență.

prōvīvō, -ēre, -vīxī, vb. a

continua să trăiască.

prōvocābulum, -ī, s.n. pronume.

prŏvocătiŏ, -ŏnis, s.f. 1.
provocare **2.** apel, chemare,
drept de apel.

prŏvocător, -ŏris, s.m. 1.
provocator **2.** gladiator.

prŏvocŏ, -ăre, vb. 1. a chema, a
striga afară, a provoca, a ațâța
2. a chema la întrecere, a se
întrece, a rivaliza **3.** a face să
nască **4.** a face apel la.

prŏvolŏ, -ăre, vb. 1. a zbură,
(fig.) a se avânta **2.** a se repezi,
a alerga.

prŏvolvŏ, -ere, -vŏlvī, -volŭtum,
vb. 1. a rostogoli în față, a
răsturna **2.** (refl.) a se arunca, a
se prosterna.

prŏvulgŏ, -ăre, vb. a divulga.

proxenēta, -ae, s.m. mijlocitor,
misit.

proximē, adv. 1. foarte aproape
2. foarte de curând.

proximitās, -ātis, s.f. 1.
vecinătate **2.** (fig.) asemănare,
afinitate, înrudire **3.** unire.

proximŏ, -ăre, vb. a fi apropiat
de, a se apropia.

proximus, -a, -um, l. adj.
(*superl. la prior*) **1.** cel mai
apropiat, vecin **2.** (*timp*) foarte
apropiat, precedent, antecedent
3. (fig.) ușor, foarte la îndemână
4. foarte asemănător. **II. s.m. pl.**
rude, vecini, prieteni intimi.

prudens, -ntis, adj. 1.
prevăzător **2.** chibzuit, înțelept,
priceput, competent **3.** prudent
4. cu bună știință.

prŭdenter, adv. cu chibzuință, ca
un înțelept, cuminte.

prŭdentia, -ae, s.f. 1. prevedere,
previziune **2.** înțelepciune,
cunoaștere, pricepere.

pruīna, -ae, s.f. brumă, zăpadă,
(fig.) frig, îngheț.

pruīnŏsus, -a, -um, adj. brumat,
înghețat.

prŭna, -ae, s.f. jăratic.

prŭnum, -ī, s.n. prună.

prŭnus, -ī, s.f. prun.

prŭrīgŏ, -inis, s.f. mîncărime.

prŭriŏ, -īre, vb. 1. a avea
mîncărimi, a fi ros de invidie **2.**
a avea poftă de.

prŭrītus, -ūs, s.m. mîncărime.

psallŏ, -ere, psallī, vb. a cânta
la țiteră, a psalmodia.

psaltērium, -īi, s.n. 1. liră, țiteră
2. satiră, cântec satiric, psaltire.

psaltēs, -ae, s.m. chitarist.

psaltria, -ae, s.f. cântăreață la
țiteră.

psittacus, -ī, s.m. papagal.

psychomantium, -īi, s.n. loc
unde se evocau spiritele
morților.

pteron, -ī, s.n. zid lateral.

ptisana, -ae, s.f. orz curățat,
fiertură de orz.

pŭbens, -ntis, adj. 1. tânăr,
adolescent **2.** acoperit cu puf.

pŭber, -eris, adj. tânăr, în
floarea vârstei.

pŭbertās, -ātis, s.f. 1.
adolescență, pubertate **2.** păr,
barbă, puf **3.** virilitate.

pubes, -is, s.f. 1. semn al
pubertății, păr **2.** pubis **3.** tineret
4. popor, mulțime.

pŭbescŏ, -ere, -pubuī, vb. 1. a
se acoperi cu păr, a fi la vârsta
pubertății **2.** a crește, a se
dezvolta.

publicanus, -ī, s.m. 1. publican,
arendăș al unui venit public **2.**
perceptor.

pūblicātiō, -ōnis, s.f. 1. confiscare 2. vânzare la licitație 3. divulgare.

pūblicē, adv. 1. în mod oficial, în numele statului, în mod public 2. pe cheltuiala statului 3. fără deosebire, în comun, în masă 4. în public.

pūblicō, -āre, vb. 1. a confisca (în favoarea statului) 2. a da în folosință publică 3. a publica o carte 4. a pune la îndemâna tuturor, a face cunoscut.

pūblicum, -ī, s.n. 1. domeniu public, proprietate a statului 2. tezaur public 3. impozit 4. depozit public 5. interes/bine public 6. document public, arhivă de stat 7. mulțime, public.

pūblicus, -a, -um, l. adj. 1. public 2. privitor la stat 3. comun, general, obișnuit 4. confiscat. **II. s.m.** funcționar de stat.

pudendus, -a, -um, adj. rușinos, dezonorant.

pudens, -ntis, 1. part. prez. vb. pudeo. II. adj. 1. rușinos, timid, modest, rezervat 2. discret, delicat 3. onorabil, decent.

pudenter, adv. 1. cu rușine, cu modestie, cu sfială, cu decență 2. cu delicatețe.

pudeō, -ēre, pudūi, pudītum, vb. (unipers. pudet) a avea rușine, a se rușina.

pudibundus, -a, -um, adj. 1. rușinos, sfios 2. dezonorant.

pudicē, adv. sfios, cinstit, modest, virtuos, decent.

pudicitia, -ae, s.f. 1. rușinare 2. castitate, cinste, onoare, curățenie morală.

pudicus, -a, -um, adj. cast, virtuos, cinstit.

pudor, -ōris, s.m. 1. rușine, pudoare 2. sfială, modestie, reținere, timiditate 3. respect, onoare 4. rușine, necinste, dezonoare.

puella, -ae, s.f. 1. copilă, fată 2. femeie tânără 3. iubită.

puellāris, -e, adj. de fată.

puellāriter, adv. cu nevinovăție, ca fecioarele.

puellula, -ae, s.f. fetiță.

puellus, -ī, s.m. băiețel, copil.

puer, -ī, s.m. 1. copil 2. fiu, fiică 3. sclav, slujbaş.

puera, -ae, s.f. copilă.

puerascō, -ēre, vb. 1. a crește 2. a reîntineri.

puerilis, -e, adj. 1. copilăresc 2. copilăros, de copil.

puerilitās, -ātis, s.f. copilărie.

pueriliter, adv. 1. copilărește, cu naivitate 2. negândit.

pueritia, -ae, s.f. copilărie, tinerețe.

puerpera, -ae, s.f. 1. lehoză 2. mamă.

puerperium, -iī, s.n. 1. naștere 2. copil, fiu.

puerperus, -a, -um, adj. 1. de lehoză 2. care a născut.

puerulus, -ī, s.m. băiețaș, copilaș.

pugil, -ilis, s.m. atlet, boxer.

pugilātus, -ūs, s.m. luptă cu pumnii.

pugillāres, -ium, s.m. tăblițe de scris.

pūgiō, -ōnis, s.m. pumnal.

pugna, -ae, s.f. 1. luptă, bătălie 2. întrecere, ceartă, încăierare, discordie 3. armată, linie de bătaie 4. înșelătorie, lovitură.

pugnăcltās, -ātis, s.f.

combativitate.

pugnăclter, adv. cu înverșunare.

pugnător, -ōris, s.m. luptător, combatant, ostaș.

pugnax, -ācis, adj. 1. războinic

2. aprig, înverșunat, violent, încăpățânat 3. dușman, potrivnic 4. polemic, combativ.

pugnō, -āre, vb. 1. a (se) lupta, a se bate 2. a rezista, a se împotrivi 3. a-și da silința 4. a fi în conflict.

pugnus, -ī, s.m. 1. pumn 2. o mână, un lat de palmă.

pulchellus, -a, -um, adj. 1.

drăguț, frumușel 2. filfizon.

pulcher, -chra, -chrum, adj. 1.

frumos, măreț 2. strălucit, cinstit, de laudă, excelent 3. bun, de preț 4. fericit.

pulchrē, adv. bine, frumos, de minune.

pulchritūdō, -īnis, s.f.

frumusețe, noblețe.

pūlōium, -ī, s.n. 1. mentă 2.

plăcere, farmec 3. aromă, dulceață.

pūlex, -icis, s.m. purice.

pullatus, -a, -um, l. adj. 1.

îmbrăcat în doliu 2. îmbrăcat sărăcăcios. II. s.m. pl. sărăcime.

pullitiēs, -ēī, s.f. pui din aceeași clocire.

pullulō, -āre, vb. 1. a da lăstari 2. a se înmulți, a se răspândi 3. (despre animale) a se prăsi, a naște.

pullulus, -ī, s.m. puișor.

pullum, -ī, s.n. culoare închisă, negru.

pullus¹, -a, -um, adj. 1.

întunecat, sumbru, de doliu 2.

cafeniu, negru 3. micuț.

pullus², -ī, s.m. copil, pui, puișor, vlăstar.

pulmentum, -ī, s.n. mâncare de carne, tocană, porție.

pulmō, -ōnis, s.m. 1. plămân 2. pește de mare.

pulmōneus, -a, -um, adj. 1.

pulmonar 2. (fig.) moale.

pulpa, -ae, s.f. 1. carne 2. partea moale a fructelor.

pulpitum -ī, s.n. 1. postament, scenă, teatru, estradă 2. tribună.

puls, pultis, s.f. terci, mâncare folosită la sacrificii.

pulsātiō, -ōnis, s.f. lovire, ciocnire, lovitură.

pulsō, -āre, vb. 1. a împinge, a respinge 2. a lovi, a izbi, a bate, a cânta la liră 3. a atinge, a ajunge 4. a agita, a zgudui, a chinui.

pulsus¹, -a, -um, perf. vb. pello.

pulsūs², -ūs, s.m. 1. împingere 2. ciocnire, izbire, zguduire 3. acord, atingerea coardelor lirei 4. senzație, impresie 5. impuls, stimul.

pultātiō, -ōnis, s.f. lovire, ciocănire.

pultō, -āre, vb. a lovi, a ciocăni (la ușă).

pulverus, -a, -um, adj. 1. de praf, de pulbere 2. prăfuit.

pulvīnar, -āris, s.n. 1. pernă sau pat pe care stăteau statuile zeilor la ceremonii, pernă 2. pat nupțial 3. pat pentru stat la masă 4. tron 5. templu.

pulvīnātus, -a, -um, adj. ca o pernă, umflat, bombat.

pulvīnus, -ī, s.m. 1. pernă 2. scaun, literă 3. strat de flori 4. banc de nisip.

pulvis, -eris, s.m. 1. praf, pulbere, nisip 2. arenă a circului, pistă de alergat 3. (*pl.*) cenușă funerară 4. muncă, osteneală, frământare, activitate publică.

pumex, -icis, s.m. 1. piatră ponce 2. piatră poroasă, stâncă erodată.

pumiceus, -a, -um, adj. 1. de/ca piatra ponce 2. uscat, sleit, sec.

pūmicō, -āre, vb. a lustrui cu piatră ponce.

pūmiliō, -ōnis, s.m. și f. pitic (-ă).

punctim, adv. înțepând.

punctiō, -ōnis, s.f. împunsătură, junghi.

punctum, -ī, s.n. 1. înțepătură, împunsătură 2. punct 3. vot 4. spațiu mitic 5. clipă, moment 6. pată.

punctus, -ūs, s.m. înțepătură.

pungō, -ēre, pupūgī,

pūnctum, vb. 1. a împunge, a înțepa 2. a avea gust înțepător 3. (*fig.*) a chinui, a munci (pe cineva).

pūnicans, -ntis, adj. roșu.

Pūnicē, adv. precum cartaginezii, în limba punică.

pūnicēus, -a, -um, adj. purpuriu, trandafiriu.

Pūnicum, -ī, s.n. rodie.

pūniō, -īre, vb. 1. a pedepsi 2. a răzbuna.

punītiō, -ōnis, s.f. pedeapsă.

pūnītor, -ōris, s.m. 1. cel ce pedepsește 2. răzbunător.

punxī perf. vb. pungo.

pūpa, -ae, s.f. 1. fetiță 2. păpușă.

pūpilla, ae, s.f. 1. fetiță, minoră sub tutelă 2. ochi, pupilă a ochiului.

pūpillāris, -e, adj. de minor.

pūpillus, -ī, s.m. orfan, minor.

puppis (puppēs), -is, s.f. pupă, corabie.

pūpula, -ae, s.f. pupila ochiului.

pūpulus, -ī, s.m. 1. băiețel 2. păpușă.

pūpus, -ī, s.m. băiețel.

pūrē, adv. 1. curat, fără pată, virtuos, cinstit, pur 2. fără greșeală, corect 3. lămurit.

purgābilis, -e, adj. ușor de curățat.

purgāmen, -inis, s.n. 1. murdărie, gunoi, (*fig.*) întinare 2. purificare, expiere, curățire.

purgāmentum, -ī, s.n. 1. gunoi, murdărie 2. (*fig.*) drojdie, lepadătură 3. purificare, ispășire.

purgātiō, -ōnis, s.f. 1. spălare, curățare, (*fig.*) justificare 2. ispășire.

purgātus¹, -a, -um, l. part. perf. vb. purgo. II. adj. 1. gătit, pregătit, gata să 2. disculpat 3. curat.

purgātus², -ūs, s.m. curățire.

purgō, -āre, vb. 1. a curăța 2. a purifica, a epura, a elibera un loc de 3. a șterge 4. a vindeca, a scăpa de 5. a înlătura, a îndepărta 6. a scuza, a justifica, a dezvinovăți.

pūrificātiō, -ōnis, s.f. 1. purificare 2. jertfa de ispășire, ceremonie.

pūrificō, -āre, vb. a curăța, (*fig.*) a purifica.

pūritās, -ātis, s.f. curățenie, puritate, limpezime.

purpura, -ae, *s.f.* 1. scoica din care se extrage purpura 2. culoarea purpurie 3. stofă, haină de purpură 4. magistratură înaltă, demnitate, (*fig.*) patricieni, magistrați.

purpurascō, -ēre, *vb.* a se face roșu ca purpura.

purpūrātus, -a, -um, *adj.* îmbrăcat în purpură, mare demnitar, curtean.

purpurō, -āre, *vb.* 1. a înroși, a colora în roșu 2. a împodobi.

pūrlentus, -a, -um, *adj.* purulent.

pūrus, -a, -um, *adj.* 1. curat, alb, nepătat, (*fig.*) pur, neprihănit, virtuos 2. limpede, clar, corect 3. sfânt, purificat 4. simplu, neîmpodobit 5. necondiționat, fără excepție.

pūs, pūris, *s.n.* puroi.

pūsa, -ae, *s.f.* fetiță.

pusillus, -a, -um, *adj.* 1. mititel, slab, plăpând 2. foarte scurt 3. mărginit, neînsemnat.

pūsiō, -ōnis, *s.m.* băiețel.

puta, *adv.* de pildă.

putāmen, -inis, *s.n.* 1. coajă 2. cochilie 3. solzi 4. părți de prisos.

putātiō, -ōnis, *s.f.* 1. curățirea copacilor 2. cojirea fructelor 3. calcul eronat.

puteal, -ālis, *s.n.* 1. colacul de piatră al fântânii, ghizd 2. zid de piatră, loc de întâlnire al oamenilor de afaceri, loc sfânt.

pūteō, -ēre, -uī, *vb.* 1. a se strica, a putrezi, a se împuti 2. a duhni, a mirosi rău.

putescō, -ēre, *vb.* a se strica, a se împuti, a putrezi.

puteus, -ī, *s.n.* 1. puț, fântână 2. groapă 3. groapă pentru sclavi.

pūtidē, *adv.* afectat, nenatural, căutat.

pūtidiuscūlus, -a, -um, *adj.* nesuferit, afectat, cam plictisitor, sâcâitor.

pūtidulus, -a, -um, *adj.* 1. afectat 2. prefacut.

putō, -āre, *vb.* 1. a curăța 2. a limpezi, a face socoteala, a prețui 3. a socoti, a așeza în ordine, a gândi, a crede, a presupune, a fi de părere.

pūtor, -ōris, *s.m.* miros urât.

putrēdō, -inis, *s.f.* putrezire, cangrenă.

putrefacio, -ēre, *vb.* 1. aputrezi 2. a strica, a descompune, a dizolva.

putrefactiō, -ōnis, *s.f.* putrezire.

putrescō, -ēre, *vb.* a se strica, a începe să putrezească.

putridus, -a, -um, *adj.* 1. putred, stricat, mucegăit 2. viermănos 3. ofilit, îmbătrânit.

putris, -e, *adj. v. puter.*

putus¹, -a, -um, *adj.* 1. curat 2. șlefuit.

putus², -ī, *s.m.* băiețel.

pycta, -ae, *s.m.* 1. boxer 2. — luptător.

pyelus, -ī, *s.m.* baie.

pylae, -ārum, *s.f. pl.* trecătoare, strămtoare.

pyra, -ae, *s.f.* rug.

pyramis, -idis, *s.f.* piramidă.

pyrītēs, -ae, *s.f.* piatră de moară.

pythaula, -ae, *s.m.* cântăreț la flaut.

pyxis, -idis, *s.f.* 1. cutiuță, lădiță 2. capsulă, borcănaș.

Q

qua¹, *pron*, v quis.

quā², *adv*. 1. pe unde 2. cum, în măsura în care, atât cât, 3. atât, cât și 5. cumva.

quācumque (quācunque), *adv*.

1. oriunde 2. în orice chip.

quādamtenus (quādam), *adv*. 1. până la un punct 2. oarecum.

quadra, -ae, *s.f.* 1. pătrat, sfert 2. soclu 3. masă.

quadrāgēni, -ae, *num.* (de) câte patruzeci.

quadrāgēsimum, -a, -um, *num.* al patruzecilea.

quadrāgiens, *num.* de patruzeci de ori.

quadrāgintā, *num.* patruzeci.

quadrans, -ntis, *s.m.* un sfert, un sfert de as/iugăr/livă/picior.

quadrantal, -ālis, *s.n.* cub.

quadrātō, -ōnis, *s.f.* pătrat.

quadrātum, -ī, *s.n.* pătrat.

quadrātus, -a, -um, *adj.* 1.

pătrat, în forma de careu 2. în

unghi drept 3. viguros, bine măsurat 4. rotunjit, ordonat.

quadrīduum, -ī, *s.n.* răstimp de patru zile.

quadrīennium, -iī, *s.n.* durată de patru ani.

quadrifāriam, *adv.* în patru părți/feluri.

quadrifidus, -a, -um, *adj.* despicat/ împărțit în patru.

quadrīga, -ae, *s.f.* 1. cvadrigă, car tras de patru cai.

quadrīgarius, -iī, *adj.* vizitiu.

quadrīmus, -a, -um, *adj.* în vârstă de patru ani.

quadrīgeni, -ae, -a, *num.* câte patru sute.

quadrīngentesimus, -a, -um, *num.* al patrusutelea.

quadrīngenti, -ae, -a, *num.* patru sute.

quadrīngentiens, *num.* de patru sute de ori.

quadripartitus, -a, -um, adj.

împărțit în patru.

quadrirēmis, -is, s.f. cvadriremă, vas cu patru rânduri de vâsle.

quadrivium, -iī, s.n. răscruce, răspântie.

quadrō, -āre, vb. 1. a tăia în formă pătrată 2. a fi simetric 3. a se potrivi, a veni bine 4. a împlini, a întregi 5. a măsura precis, a fi exact.

quadrū, -ī, s.n. 1. pătrat 2. simetrie.

quadrupēs, -edis, adj. 1. cu patru picioare 2. care galopează, care merge în patru labe 3. patruped, animal.

quadruplex, -icis, adj. împătrit.

quadruplicatō, adv. de patru ori pe atât.

quadruplor, -ārī, -ātus sum, vb. a fi delator.

quadruplum, -ī, s.n. împătritul.

quadruplus, -a, -um, adj. împătrit.

quadrus, -a, -um, adj. 1. pătrat 2. în formă de careu.

quaeritō, -āre, vb. 1. a căuta stăruitor, a încerca să obțină 2. a întreba.

quaerō, -ēre, -sīvī (-sīī), -sītum, vb. 1. a căuta 2. a căuta să afle, a întreba, a se informa 3. a tinde să, a se strădui, a căuta să obțină 4. (*jur.*) a face o anchetă 5. a căuta cu mintea, a medita.

quaesītō, -ōnis, s.f. 1. căutare 2. anchetă.

quaesītor, -ōris, s.m. cercetător, anchetator.

quaesītum, -ī, s.n. 1. întrebare 2. cerere 3. agoniseală, avut.

quaesītus, -a, -m, l. part. perf. vb. quaerio. II. adj. 1. căutat 2. rar, rafinat 3. afectat.

quaesō, -ēre, -īvī (-īī), -ītum, vb. 1. a căuța 2. a cere, a ruga.

quaesticulus, -ī, s.m. câștig modest.

quaestiō, -ōnis, s.f. 1. căutare, cercetare 2. chestiune, temă, problemă 3. anchetă, interogatoriu.

quaestiuncula, -ae, s.f. întrebare minoră.

quaestor, -ōris, s.m. cvestor.

quaestōrium, -iī, s.n. reședință, cort al chestorului.

quaestuaris, -a, -um, adj. de vânzare.

quaestuōsē, adv. profitabil.

quaestuōsus, -a, -um, adj. 1. bănos 2. (*cu D.*) avantajos, rentabil 3. lacom de câștig.

quaestura, -ae, s.f. cvestură, funcția de cvestor.

quaestus, -ūs, s.m. 1. câștig, profit 2. folos, avantaj 3. carieră, meserie.

quālibet, adv. oriunde.

quālis, -e, adj. I.1. cum, ce fel de, de ce calitate 2. (*corelat cu talis*) așa cum II. s.n. pl. calități.

qualiscumque,

qualecumque, adj. 1. oricare, oricine, orice.

qualislibet, qualelibet, pron. careva, oricare.

quālītās, -ātis, s.f. 1. calitate, însușire 2. fel, fire.

quālītēr, adv. 1. de ce fel ? cum ? 2. așa cum, precum.

quam, adv. 1. cât, ce mult, cât de mult, în ce măsură 2. decât.

quamdiu, adv. de cât timp, cât timp, atâta timp cât.

quamdūdum, *adv.* de cât timp.
quamlibet, I. *adv.* oricât, pe cât posibil. II. *conj.* oricât, deși, cu toate că.

quamobrem, *adv.* 1. pentru ce ?, din ce cauză ? 2. de aceea, pentru că.

quamprimum, *adv.* cât mai repede.

quamquam, I. *conj.* deși, măcar că. II. *adv.* dar, oricum, de altfel, totuși.

quamvis¹, *adv.* oricât de.

quamvis², *conj.* deși.

quam, *adv.* 1. pe unde ? 2. cum ?.

quandō¹, *adv.* câteodată, uneori.

quandō², *conj.* 1. (*temp.*) când 2. (*cauz.*) pentru că.

quandocumque, I. *adv.* cândva. II. *val. conj.* ori de câte ori.

quandōque¹, *adv.* într-o zi, cândva, uneori.

quandōque², *conj.* 1. (*temp.*) ori de câte ori 2. (*cauz.*) din moment ce, deoarece.

quandōquidem, *conj.* fiindcă, de vreme ce.

quantillus, -a, -um, *adj.* cât de mic, cât de puțin.

quantisper, *adv.* cât timp ?, atâta timp cât.

quantitās, -ātis, *s.f.* cantitate, amplitudine, mărime.

quanto, *adv.* 1. (*compl.*) cu cât 2. cât de, cât 3. (*corelat cu tanto*) cu cât. cu atât, atât. cât.

quantoperē/quanto operē, *adv.* 1. cât, cu câtă oboseală 2. (*corelativ*) *tantopere*.

quantopere - cu atât. cu cât.

quantulum, *s.n.* cât de puțin.

quantum¹, -ī, *s.n.* cât, atât cât (atâta cantitate).

quantum², *adv.* cât, cât de mult.

quantus, -a, -um, *adj.* cât, cât de mare, cât de înalt, cât de însemnat.

quantuscumque,

quantacumque,

quantumcumque, I. *adj.* oricât de mare.

quantuslibet, quālibet,

quumlibet, I. *adj.* cât de mare.

quantusvis, quantavis,

quantumvis, *adj.* oricât de mare.

quāpropter, *adv.* 1. pentru ce ?, de ce ? 2. de aceea.

quaqua, *adv.* pe oriunde, în orice chip.

quārē, I. *adv.* 1. pentru ce, pentru care motiv 2. prin ce mijloc ? II. *conj.* de aceea.

quarta, -ae, *s.f.* sfert.

quartadecumāni, -ōrum, *s.m.*

pl. soldați din legiunea a XIV-a.

quartāna, -ae, *s.f.* febră din patru în patru zile.

quartāni, -ōrum, *s.m. pl.* soldați din legiunea a IV-a.

quartārius, -iī, *s.m.* un sfert.

quartātō, *adv.* a patra oară.

quarto, *adv.* pentru a patra oară, în al patrulea rând.

quantum¹, -ī, *s.n.* sfert.

quantum², *adv.* pentru a patra oară.

quartus, -a, -um, *num.* al patrulea.

quartusdecimus, -a, -um, *num.* al paisprezecelea.

quasi, I. *conj.* 1. ca și cum, ca și când 2. ca și, ca II. *adv.* cam, aproximativ.

quassātiō, -ōnis, *s.f.* zguduire, clătinare.
quassō, -āre, *vb.* 1. a zgudui, a scutura 2. a zdrobi, a sfărâma, a sparge.
quassus, -ūs, *s.m.* zguduire.
quatefaciō, -ēre, -fēcī, -fāctum, *vb.* a zdrobi.
quātenus, *l. adv.* 1. până unde 2. până când, cât timp. *II. val. conj.* fiindcă.
quater, *adv.* de patru ori, pentru a patra oară.
quaternī, -ae, -a, *num.* câte patru.
quatio, -ēre, quāssum, *vb.* 1. a clătina, a scutura, a bate, a lovi, a zgudui 2. a sparge, a răsturna 3. a tulbura.
quattuor, *num.* patru.
quattuordecim, *num.* paisprezece.
quāvis, *adv.* în orice direcție.
que, *conj.* (*enclitică*) *I. (copul.)* 1. și, chiar și, și 2. în același timp, și totodată. *II. (disjunct.)* sau. *III. (concluz.)* și de aceea.
quemadmodum, *adv.* cum, ca, după cum.
queō, -īre, -īvī, -ītum, *vb. def.* a putea, a fi în stare.
quercētum, -ī, *s.n.* stejăriș.
quercus, -ūs, *s.f.* 1. stejar 2. corabie 3. coroană de foi de stejar 4. ghindă.
querēla, -ae, *s.f.* 1. plângere, tânguire 2. nemulțumire 3. suferință, boală.
queribundus, -a, -um, *adj.* plângăreț, care se plânge.
querimōnia, -ae, *s.f.* 1. plângere, jeluire 2. durere 3. reclamație, neînțelegere.
queritor, -ārī, *vb.* a boci.

querneus, -a, -um, *adj.* de stejar.
queror, querī, quēstus sum, *vb. dep.* 1. a se plânge, a se jeli 2. a suspina, a țipa.
querulus, -a, -um, *adj.* 1. plângăreț 2. zgomotos.
questiō, -ōnis, *s.f.* partea patetică a unui discurs, plângere.
questus, -a, -um, *part. perf. vb. queror.*
questus, -ūs, *s.m.* 1. plângere, jeluire, geamăt 2. muștrare.
qui¹, quae, quod, *pron. I. (rel.)* care, ce. *II. (interog.)* care, ce *III. (nehot.)* cineva, vreunul.
qui², *pron. (Abl. instrum. arhaic)* cu care, cu ce, prin ce.
qui³, *adv.* în așa fel ca, cum ?, într-un anume fel.
quia, *conj.* fiindcă.
quicumque, quaecumque, quodcumque, *pron.* oricine, orice.
quidam, quaedam, quoddam, 1. *pron.* 1. cineva, unul, un oarecare 2. anumit.
quidem, *adv.* 1. într-adevăr 2. da, desigur 3. cel puțin, măcar 4. în plus 5. *ne...quidem* : nici chiar.
quidni, *adv.* de ce nu ?
quīdum, *adv.* cum oare ?
quiēs, -ētis, *s.f.* 1. liniște, repaus, odihnă 2. calm, pace 3. somn, (*poet.*) moarte.
quiescō, -ēre, quiēvi, quiētum, *vb.* 1. a se odihni 2. a dormi 3. a înceta, a se liniști 4. a sta liniștit.
quiētē, *adv.* liniștit, fără avânt.
quiētus, -a, -um, 1. *part. perf. vb. quiesco.* *II. adj.* 1. calm,

pașnic, retras **2.** adormit, mort **3.** modest.

quilibet, quaelibet, quodlibet
pron. oricare, orice.

quīn¹, *adv.* **1.** de ce nu? **2.** ba mai mult.

quīn², *conj.* **1.** că, ca să, ca să nu **2.** încât să nu, care să nu.

quīnam, quaenam, quodnām,
pron. cine oare?.

quindeciēs, *num.* de cincisprezece ori.

quindecim, *num.* cincisprezece.

quindecimviri, -ōrum, *s.m. pl.* magistrați (însărcinați cu paza cărților sibiline).

quingēnārius, -a, -um, *adj.* de câte cinci sute.

quingēni, -ae, -a, *num.* cinci sute, câte cinci sute.

quingentēsimus, -a, -um, *num.* al cincisutelele.

quingenti, -ae, -a, *num.* cinci sute.

quingentiēs, *num.* de cinci sute de ori.

quīni, -ae, -a, *num.* **1.** câte cinci **2.** cinci.

quinquāgēsimus, -a, -um, *num.* al cincizecelele.

quinquāgintā, *num.* cincizeci.

quinque¹, *num.* cinci.

quinque², *conj.* și să nu.

quinquemestris, -e, *adj.* de cinci luni.

quinquennālis, -e, *adj.* **1.** la cinci ani o dată **2.** care durează cinci ani.

quinquennis, -e, *adj.* de cinci ani.

quinquennium, -iī, *s.n.* durată de cinci ani.

quiqueremis, -is, *s.f.* corabie cu cinci rânduri de vâsle.

quintadecumani, -ōrum, *s.m. pl.* soldați din legiunea a cincisprezecea.

quintāna, -ae, *s.f.* **1.** târg în tabăra romană **2.** poarta din spatele pretoriului.

quintilis, -is, *s.m.* iulie.

quinto, *num.* pentru a cincea oară.

quintum, *num.* a cincea oară.

quintus, -a, -um, *num.* al cincilea.

quintusdecimus, -a, -um, *num.* al cincisprezecelele.

quīpiam, *adv.* în vreun fel.

quippē, *adv.* **1.** de vreme ce **2.** desigur, într-adevăr **3.** căci, de fapt.

quīqui, *adv.* la orice preț.

quiris, -ītis, *s.m.* cetățean roman.

quirītātīō, -ōnis, *s.m.* strigăt de groază/ajutor.

quirītō, -āre, *vb.* a chema în ajutor, a striga, a protesta.

quis, quae (quis), quid (quod),
I. *pron.* cine ?, ce ?. **II.** *pron.* nehot. cineva, ceva, vreunul, oarecare.

quisnam, quaenam, quodnam,
pron. cine oare ?, ce oare ?.

quisque, quaeque, quodque,
pron. **1.** fiecare, **2.** oricine, orice.

quisquillae, -ārum, *s.f. pl.* vreascuri, pleavă, drojdie.

quisquis, quidquid, *pron.* oricine, oricare, orice.

quīvīs, quaevīs, quodvīs, *pron.* oricine, orice, oricare.

quō¹, *adv.* **1.** încotro, în ce loc, unde **2.** până unde, până în ce grad, cât **3.** oriunde, undeva **4.** pentru ce, la ce bun.

quō², *conj.* **1.** ca prin aceasta să
2. pentru că.

quoad, *conj.* **1.** până când, atâta
vreme cât **2.** până unde.

quōcircā, *adv.* **1.** de aceea **2.**
prin urmare, deci.

quōcumque, *adv.* oriunde,
pretutindeni.

quod¹, *conj.* **1.** (*cauz.*) pentru că
2. (*compl.*) că, faptul că.

quōdammodo, *adv.* în vreun fel.

quolibet, *adv.* oriunde.

quōminus, *conj.* (*după verbe de
piedică*) ca să, să nu.

quōmodo, *adv.* cum, în ce fel.

quōmodocumque, *adv.* în orice
chip, oricum.

quōmodonam, *adv.* cum oare?.

quonam, *adv.* unde oare?.

quondam, *adv.* **1.** odinioară **2.**
cândva, într-o zi, altădată.

quoniam, *conj.* fiindcă.

quopiam, *adv.* undeva.

quoque, *adv.* și, chiar.

quoquo, *adv.* în orice parte.

quōquōmodo, *adv.* oricum, în
orice fel.

quorsum, *adv.* **1.** încotro?, în ce
direcție ? **2.** cu ce scop ?.

quot, *pron. (nedecl.)* **1.** câți, câte
2. tot, fiecare.

quotannis, *adv.* în fiecare an.

quotcumque, *pron. (nedecl.)*
oricâți.

quotēni, **-ae**, **-a**, *pron.* câte câți.

quotidiānus, **-a**, **-um**, *adj.* **1.**
zilnic **2.** (*fig.*) familiar, obișnuit,
de rând.

quotidiē, *adv.* în fiecare zi.

quotiens, *adv.* de câte ori.

quōtiescumque, *adv.* ori de câte
ori.

quotquot, *pron. (nedecl.)* **1.** cât
de mulți, oricâți, oricâte.

quotus, **-a**, **-um**, *adj.* în ce
număr ?, al câtelea ?.

quotusquisque, **quotaquaeque**,
quotumquodque, *pron.* cât de
puțini ?.

quousque, *adv.* **1.** până unde ?,
până la ce punct ? **2.** până
când ?.

quōvis, *adv.* oriunde.

R

rabide, *adv.* cu furie.

rabidus, -a, -um, *adj.* 1. turbat 2. violent, sălbatic.

rabiēs, -ēī, *s.f.* 1. turbare 2. furie, frenezie, delir.

rabiō, -ēre, *vb.* a fi turbat.

rabiōsē, *adv.* cu furie.

rabō, -ōnis, *s.m.* zălog.

rabula, -ae, *s.m.* orator prost.

racēmor, -ārī, -ātus sum, *vb.dep.* a spicui dintr-un auzor, a culege ce a rămas necules la vie.

racēmus, -ī, *s.m.* strugure.

radians, -ntis, *adj.* strălucitor.

radiātiō, -ōnis, *s.f.* strălucire.

radīcescō, -ēre, *vb.* a da rădăcini.

radīcītūs, *adv.* 1. din rădăcină 2. cu totul.

radīcor, -ārī, -ātus sum, *vb.dep.* a prinde rădăcină.

radīcula, -ae, *s.f.* 1. rădăcină mică 2. ridiche.

radiō, -āre, *vb.* 1. a avea raze 2. a radia 3. a străluci

radiōsus, -a, -um, *adj.* strălucitor.

radius, -iī, *s.m.* 1. vergea ascuțită, țărș 2. rază (de cerc), baghetă, spiță 3. suveică 4. (*anat.*) radius (os al antebrațului), (*zool.*) pinten, (*bot.*) măslină lunguiață 5. rază de lumină, strălucire, fulger.

radix, -īcis, *s.f.* 1. rădăcină 2. hrean 3. origine 4. bază.

radō, -ēre, **rāsī**, **rāsum**, *vb.* 1. a rade, a răcăi, a se rade, a se tunde, a tăia 2. a trece razant, a atinge în treacăt.

radula, -ae, *s.f.* răzuitoare.

raeda, -ae, *s.f.* trăsura.

raedārius, -a, -um, *l. adj.* de car. *ll. s.m.* vizitiu, căruțaș.

ramale, -is, *s.n.* vreascuri.

rameus, -a, -um, *adj.* de ramuri.

rāmex, -icis, s.m. 1. băț 2. (*pl.*)
bronhii.
rāmōsus, -a, -um, adj. 1.
rāmuros, stufos 2. ramificat.
rāmulus, -ī, s.m. rāmuriică.
rāmus, -ī, s.m. 1. ramură 2.
ramificație, brațele unui râu 3.
ciomag, măciucă.
rāna, -ae, s.f. broască.
rancidē, adv. neplăcut.
rancidus, -a, -um, adj. 1.
rānced, stricat, descompus 2.
greu mirositor 3. neplăcut,
respingător, dezgustător.
rānula, -ae, s.f. broscuță.
rānunculus, -ī, s.m. broscuță
rapācitās, -ātis, s.f. rapacitate.
rapax, -ācis, adj. care răpește,
lacom.
rapidē, adv. repede, năvalnic.
rapiditās, -ātis, s.f. repeziciune.
rapidus, -a, -um, adj. 1. care
apucă repede 2. repede, iute,
violent, năvalnic.
rapina¹, -ae, s.f. 1. răpire 2. furt,
jaf, prădare 3. pradă.
rapina², -ae, s.f. gulie, nap.
rapiō, -ēre, rapuī, rāptum, vb. 1.
a lua repede, a apuca, a prinde,
a pune mâna 2. a lua, a duce
cu sine, a răpi, a fura, a jefui 3.
a (-și) atrage, a seduce 4. a se
grăbi, a scurta, a strabate
repede.
raptē, adv. repede.
raptim, adv. în grabă.
raptiō, -ōnis, s.f. răpire.
raptō, -āre, vb. 1. a lua, a duce
cu sine 2. a lua cu forța, a
apuca repede, (*fig.*) a târî 3. a
devasta, a jefui.
raptor, -ōris, s.m. răpitor.
raptum, -ī, s.n. furt, jaf.

raptus, -ūs, s.m. 1. răpire 2. furt
3. smulgere.
rārē, adv. rar, arareori.
rārēfaciō, -ēre, vb. a rări.
rārescō, -ēre, vb. 1. a se rări, 2.
a slăbi 3. a se lărgi.
rārītās, -ātis s.f. 1. porozitate,
loc gol, cavitate 2. raritate.
rārus, -a, -um, adj. 1. rar, puțin
dens, poros 2. distanțat 3. puțin
numeros 4. neobișnuit,
extraordinar.
rāsilis, -e, adj. lustruit, netezit,
șlefuit, neted.
raster, -trī, s.m. greblă,
târnăcop, sapă.
rāsūra, -ae, s.f. răzuire, curățire.
rāsus, -a, -um, 1. part. perf. vb.
rado. II. adj. gravat, încrustat.
ratiārius, -iī, s.m. plutaș.
ratiō, -ōnis, s.f. 1. socoteală,
calcul, cont, (*pl.*) afaceri,
interese 2. luare în seamă,
considerare 3. fel, mod, natură,
specie, chip, plan, procedeu 4.
ordine, metodă 5. judecată,
inteligentă 6. raționament, fel de
a gândi, argumentație 7.
cunoaștere teoretică, teorie,
știință.
ratiōcinātiō, -ōnis, s.f.
raționament, silogism,
socoteală.
ratiōcinātor, -ōris, s.m.
calculator, prețuitor.
ratiōcinor, -ārī, -ātus sum,
vb.dep. a calcula, a judeca.
ratiōnābilis, -e, adj. 1. rezonabil
2. rațional.
ratiōnālis, -e, adj. înzestrat cu
rațiune, bazat pe rațiune.
ratiōnālīter, adv. cu rațiune.
ratis, -is, s.f. 1. plută, pod plutitor
2. vas, corabie.

ratiuncula, -ae, s.f. 1. mică socoteală 2. argument slab.

ratus, -a, -um, l. part. perf. vb. reor. **II. adj.** 1. calculat, socotit. 2. fixat, regulat 3. valabil.

rauciō, -īre, rausī, rausum, vb. a răguși.

raucitās, -ātis, s.f. 1. răgușire, sunet aspru.

raucus, -a, -um, adj. răgușit.

rāvis, -is, s.f. răgușeală.

rāvus, -a, -um, adj. cenușiu-gălbui.

rea, -ae, s.f. acuzată.

reaedificō, -āre, vb. a reclădi.

reāpsē, adv. în realitate.

reātus, -ūs, s.m. 1. acuzare 2. prevenție 3. vină, păcat.

rebellātiō, -ōnis, s.f. rebeliune, răsccoală.

rēbelliō, -ōnis, s.f. răzvrătit.

rebellis, -e, l. adj. nesupus, răzvrătit **II. s.m. pl.** răsculați.

rebellō, -āre, vb. 1. a reîncepe războiul, a se răscula 2. a renaște.

rebītō, -ēre, vb. a reveni.

reboō, -āre, vb. a răsuna ca ecou.

recalcitrō, -āre vb. 1. a azvârli din picioare 2. a se împotrivi.

recalcō, -āre, vb. 1. a călca din nou cu picioarele 2. a repeta.

recaleō, -ēre, -uī, vb. 1. a fi cald încă 2. caa reînvia.

recalescō, -ēre, -caluī, vb. a se încălzi din nou, a se porni din nou.

recalvus, -a, -um, adj. chel.

recandesco, ēre, -canduī, vb. 1. a (se) albi 2. a se reîncălzi.

recanō, -ēre, vb. 1. a răspunde prin cântec 2. a dezlega un farmec.

recantō, -āre, vb. 1. a repeta 2. a retracta 3. a dezlega de farmece.

recēdō, -ēre, -cēssī, -cēssum, vb. 1. a merge înapoi, a da înapoi, a se retrage 2. a fi izolat 3. a se depărta 4. a renunța.

recellō, -ēre, vb. a (se) trage înapoi, a face să se retragă.

recens, -ntis, l. adj. 1. recent, proaspăt, de curând 2. odihnit **II. adv.** de curând, abia.

recenseō, -ēre, -censuī, -censum (-censitum), vb. 1. a recenza, a trece în revistă, 2. a se gândi 3. a povesti 4. a corecta, a revizui.

recensiō, -ōnis, s.f. recensământ, numărare.

recentēr, adv. de curând.

receptāculum, -ī, s.n. 1. refugiu, adăpost, azil 2. sălaș, loc de păstrare.

receptiō, -ōnis, s.f. 1. primire 2. ascundere.

receptō, -āre, vb. 1. a primi, a adăposti 2. a trage la sine.

receptor, -ōris, s.m. tănuitor, eliberator.

receptum, -ī, s.n. angajament, obligație.

receptus, -ūs, s.m. 1. retragere 2. refugiu, azil 3. revizuire, retractare.

recessīm, adv. invers.

recessus, -ūs, s.m. 1. întoarcere, retragere 2. loc retras, adăpost.

recidīvus, -a, -um, adj. care revine, renăscut, reînviat.

recidōī, -ēre, -cīdī, -cāsulum, vb. 1. a cădea, a recădea 2. a ajunge, a se schimba 3. a coincide.

recīdo², -ēre, -cīdī, -cisum, vb.

1. a tăia, a reteza 2. a reduce, a elimina.

recingō, -ēre, -cīnxi, -cinctum

vb. a descinge, a deznoda.

recinō, -ēre, vb. 1. a cânta insistent 2. a repeta (în cor) 3. a retracta.

recipiō, -ēre, -cēpī, -cēptum,

vb. 1. a trage înapoi 2. a retrage 3. a reveni, veni înapoi 4. a lua în stăpânire, a lua asupra sa 5. a primi, a admite, a permite 6. a făgădui, a garanta 7. a redobândi, a recuceri.

reciprocātiō, -ōnis, s.f. 1.

mişcare alternativă 2.

reciprocitate.

reciprocē, adv. 1. înapoi 2.

reciproc.

reciprocō, -āre, vb. 1. a aduce

înainte și înapoi 2. a se retrage

3. a fi reciproc.

reciprocus, -a, -um, adj. 1. care

revine 2. reciproc.

recisiō, -ōnis, s.f. tăiere,

diminuare.

recitātiō, -ōnis, s.f. lectură cu

voce tare/publică.

recitātor, -ōris, s.m. cititor în

public.

recitō, -āre, vb. 1. a recita, a citi

tare 2. a pronunța, a cita, a

declama.

reclāmātiō, -ōnis, s.f.

dezaprobare prin strigăte.

reclāmītō, -āre, vb. a protesta.

reclāmō, -āre, vb. 1. a protesta

strigând 2. a răsuuna.

reclinis, -e, adj. aplecat, sprijinit,

întins, culcat.

reclinō, -āre, vb. a apleca pe

spate, a (se) culca.

reclivis, -e, adj. înclinat.

recludō, -ēre, -clūsī, -clūsum,

vb. a deschide, (fig.) a dezvălui.

recōgitō, -āre, vb. a se gândi din nou, a reflecta.

recognitiō, -ōnis, s.f.

examinare, inspecție.

recognoscō, -ēre, -nōvī, -

nitum, vb. 1. a recunoaște, a

reaminti 2. a trece în revistă 3.

a revizui, a examina.

recolligō, -ēre, -lēgi, -lectum,

vb. 1. a reuni 2. a redobândi, a recâștiga.

recompōnō, -ēre, vb. a reacheza,

a recompune.

reconciliātiō, -ōnis, s.f.

restabilire, împăcare.

reconciliātor, -ōris, s.m.

restaurator, împăciuitor.

reconciliō, -āre, vb. 1. a

restabili, a atrage 2. a readuce,

a reîmpăca.

reconcinnō, -āre, vb. a repara.

reconditus, -a, -um, I. part. perf.

vb. **recondo.** II. **adj.** 1. secret,

tainic 2. (fig.) adânc, profund 3.

retras.

recondō, -ēre, -didī, -dītum, vb.

1. a repune la loc 2. a pune la

păstrare 3. a ascunde, a

închide 4. a înfige adânc.

reconflō, -āre, vb. a reînsufleți.

recōquō, -ēre, -cōxī, -cōctum,

vb. 1. a fierbe din nou 2. a făuri din nou.

recordātiō, -ōnis, s.f. reamintire.

recordor, -ārī, -ātus sum,

vb. **dep.** 1. a (re)aminti 2. a se

gândi la.

recreātiō, -ōnis, s.f. restabilire,

convalescență.

recrementum, -ī, s.n. ceea ce se

înlătură.

recreō, -āre, vb. 1. a produce din nou 2. a restabili, a reface.

recrescō, -ēre, -crēvī, -crētum, vb. 1. a crește iar 2. a renaște.

rectā, adv. direct.

rectē, adv. 1. drept, în linie dreaptă, fără ocolișuri 2. bine 3. foarte, mult.

rectiō, -ōnis, s.f. administrare.

rector, -ōris, s.m. conducător.

rectrix, -īcis, s.f. conducătoare.

rectum, -ī, s.n. binele.

rectūra, -ae, s.f. conducere.

rectus, -a, -um, adj. 1. drept, 2. cum trebuie, moral, în regulă 3. bun, cinstit, corect

recubō, -āre, vb. a fi culcat.

recula, -ae, s.f. avut modest, lucrușoare.

recumbō, -ēre, -cubui, -cubitum, vb. 1. a fi culcat, a se culca 2. a se prăvăli, a cădea 3. a se întinde.

recuperātiō, -ōnis, s.f. recuperare, recucerire.

recuperātor, -ōris, s.m. 1. recuperator 2. recuceritor.

recuperō, -āre, vb. a recupera, a redobândi.

recurrō, -ēre, -cūrri, -cūrsum, vb. 1. a se întoarce repede 2. a recurge.

recursō, -āre, vb. 1. a alerga înapoi 2. a reveni.

recursus, -ūs, s.m. 1. reîntoarcere, revenire 2. (*jur.*) recurs.

recurvō, -āre, vb. a încovoia.

recurvus, -a, -um, adj. 1. încovoiat 2. întortocheat.

recūsātiō, -ōnis, s.f. 1. refuz, respingere, ezitare, reclamație 2. replică.

recūsō, -āre, vb. 1. a refuza, 2. a se opune, a protesta, a obiecta 3. a respinge.

recussus, -ūs, s.m. săritură înapoi.

recutiō, -ēre, -cūssi, -cūssum, vb. 1. a lovi 2. a zgâlțâi 3. a respinge.

redāmō, -āre, vb. a împărtăși dragostea cuiva.

redarguō, -ēre, -guī, -gūtum, vb. a dovedi prin replică, a învinovăți.

reddīdī, perf. vb. **reddo.**

redditiō, -ōnis, s.f. restituire, înapoiere.

reddō, -ēre, -didī, -ditum, vb. 1. a reda, a da înapoi, a plăti o datorie 2. a da în schimb 3. a dărui, a acorda, a atribui 4. a da afară, a emite 5. a traduce, a răspunde, a exprima 6. a aduce într-o anumită stare.

redemptiō, -ōnis, s.f. 1. cumpărare, mituire 2.

răscumpărare, arendare, adjudecare.

redemptō, -āre, vb. a răscumpăra.

redemptor, -ōris, s.m. antreprenor de lucrări publice.

redemptūra, -ae, s.f. arendare.

redeō, -īre, -īī (-īvī), -itum, vb. 1. a se întoarce, a reveni 2. a reveni la situația anterioară, a redobândi 3. a reveni ca parte.

redhibeō, -ēre, -hibui, -hibitum, vb. a restitui.

redicō, -ēre, vb. a repeta.

redigō, -ēre, -ēgi, -actum, vb. 1. a duce înapoi, a constrânge 2. a readuce 3. a strânge, a scoate bani 4. a reduce 5. a

aduce într-o stare, a face să ajungă.
redimiculum, -ī, *s.n.* panglică, legătură, lăntişor.
redimiō, -īre, *vb.* a încorona, a încinge, a împodobi.
redimō, -ēre, -ēmī, -emptum, *vb.* 1. a răscumpăra, a elibera 2. a arenda 3. a cumpăra (la schimb) 4. a salva.
redintegrātiō, -ōnis, *s.f.* 1. reînnoire 2. repetare.
redintegrō, -āre, *vb.* a reînnoi, a reîmprospăta, a restabili.
reditiō, -ōnis, *s.f.* revenire.
reditus, -ūs, *s.m.* 1. revenire 2. venit, profit.
redivīvus, -a, -um, *adj.* 1. reînviat 2. înnoit, reînceput.
redoleō, -ēre, -uī, *vb.* a avea miros de, a mirosi.
redomitus, -a, -um, *adj.* domolit din nou.
redonō, -āre, *vb.* 1. a dăruia iar 2. a trece peste.
redormiō, -īre, *vb.* a readormi
redūco, -ēre, -dūxī, -ductum, *vb.* 1. a readuce 2. a conduce acasă 3. a retrage 4. a reduce.
reductiō, -ōnis, *s.f.* readucere.
reductōr, -ōris, *s.m.* restaurator.
reductus, -a, -um, *l. part. perf. vb. reduco.* II. *adj.* izolat, retras, îndepărtat.
reduncus, -a, -um, *adj.* îndoit, încovoiat, încârligat.
redundantia, -ae, *s.f.* abundență, (*fig.*) stil încărcat.
redundātiō, -ōnis, *s.f.* 1. abundență în exces 2. îmbuibare 3. revărsare.
redundō, -āre, *vb.* 1. a se revărsa, a fi inundat, (*fig.*) a fi

plin de, a avea din abundență 2. a prisi, a fi din belșug.
reduvia, -ae, *s.f.* lucruri mărunte, nimicuri.
redux, -ducis, *adj. m. și f.* 1. întors, înapoiat 2. reînnoit.
refectiō, -ōnis, *s.f.* 1. reparație, refacere 2. odihnă 3. alimentare.
refector, -ōris, *s.m.* restaurator.
refectus, -ūs, *s.m.* refacere, restabilire.
refellō, -ēre, -ī, *vb.* a respinge, a dezminți.
referciō, -īre, -ersī, -ertum, *vb.* a umple cu vârf, a îngrămădi, a îndesa.
referiō, -īre, *vb.* 1. a izbi din nou 2. a reflecta.
refero, *referre*, *retūlī*, *relātum*, *vb.* 1. a aduce înapoi, a se retrage 2. a lua cu sine, a aduce 3. a aduce din nou, a restitui, a reînnoi 4. a îndrepta, a întoarce 5. a da, a oferi, a compensa, a plăti 6. a răspunde 7. a reproduce 8. a relata, a raporta, a vesti 9. a înscrie, a înregistra, a consemna, a raporta la.
rēfert, *rēferre*, *rētūlī*, *vb. impers.* 1. e important, interesează 2. e de folos.
refertus, -a, -um, *part. perf. vb. refertio.*
refervens, -ntis, *adj.* arzător.
refervescō, -ēre, -buī, *vb.* a clocoti.
reficiō, -ēre, -fēcī, -fēctum, *vb.* 1. a reface, a dregi 2. a restabili forțele 3. a realege 4. a scoate bani din.

refigō, -ēre, -fixi, -fixum, vb. 1. a smulge, a desprinde, a scoate 2. a abroga.

refingō, -ēre, vb. a reface.

reflātus, -ūs, s.m. vânt puternic.

reflectō, -ēre, -flēxī, -flēxum, vb. 1. a încovoia 2. a întoarce (capul, ochii), a răsuci 3. a ceda, a merge înapoi, a înceta.

reflexiō, -ōnis, s.f. 1. întoarcere 2. reciprocitate.

reflexus, -ūs, s.m. 1. golf, 2. întoarcere, retragere.

reflō, -āre, vb. 1. a sufla din sens contrar 2. a expira 3. a dezumfla.

reflōrescō, -ēre, -uī, vb. a reînflori.

refluō, -ēre, vb. 1. a curge în direcție opusă 2. a se revărsa, a se retrage.

refluus, -a, -um, adv. în retragere, scăldat de valurile mării.

refodiō, -ēre -fodi, -fossus, vb. a săpa, a dezgropa.

reformātiō, -ōnis, s.f. 1. reformă 2. metamorfoză, transformare.

reformātor, -ōris, s.m. înnoitor, reformator.

reformidātiō, -ōnis, s.f. teamă, frică.

reformidō, -āre, vb. a se teme.

reformō, -āre, vb. 1. a reface, a schimba, a restabili 2. a îndrepta.

refossus, -a, -um, part. perf. vb. refodio.

refōtus, -a, -um, part. perf. vb. refoveo.

refoveō, -ēre, -fōvī, -fōtum, vb. 1. a încălzi 2. a da puteri, a înviora, a reînvia.

refractārius, -a, -um, adj. îndărătnic, cârcotaș.

refrāgor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a vota contra 2. a se împotrivi, a se opune.

refrēnātiō, -ōnis, s.f. înfrânare, reținere.

refrēnō, -āre, vb. a înfrâna.

refricō, -āre, -fricuī, -fricātum, vb. 1. a ygândări 2. a redeschide, a redeștepta.

refrigerātiō, -ōnis, s.f. 1. răcorire 2. ușurare.

refrigescō, -ēre, -frixī, vb. 1. a se răci 2. a slăbi.

refringō, -ēre, -frēgī, -frāctum, vb. 1. a frânge, a sfărâma, a sparge 2. a răsfrânge, a reflecta.

refugiō, -ēre, -fūgī, vb. 1. a o lua la fugă, a fugi de, a evita 2. a se retrage, a se refugia, 3. a se îndepărta, a fi departe, a scăpa.

refugium, -iī, s.n. refugiu, adăpost.

refugus, -a, -um, adj. 1. fugar, pribeag 2. fugitiv.

refulgeō, -ēre, -fūlsī, vb. a străluci, a fi strălucitor.

refundō, -ēre, -fūdī, -fūsum, vb. 1. a împrăști, a revărsa 2. a vâri înapoi 3. a restitui.

refūtātiō, -ōnis, s.f. respingere a argumentelor.

refūtō, -āre, vb. a respinge, a combate.

regālis, -e, adj. 1. regesc, regal 2. bogat, demn de un rege.

regālīter, adv. regește, tiranic.

regelō, -āre, vb. 1. a dezgheța 2. a răci, a răcori.

regenerō, -āre, vb. 1. a reproduce figura 2. (despre

plante) a regenera, a reproduce.

regerminătiō, -ōnis, s.f. încolțire.

regerminō, -ăre, vb. a reîncolți.

regerō, -ăre, -gēsī, -gēstum, vb. 1. a duce înapoi 2. a lua, a scoate 3. a pune la loc 4. a reprosa.

rēgia, ae, s.f. 1. reședință regală, palat 2. cort regal 3. curte regală 4. putere regală 5. capitală.

rēgiē, adv. 1. regește, extraordinar 2. semeț 3. tiranic.

rēgificus, -a, -um, adv. 1. regal 2. măreț, semeț.

regignō, -ăre, vb. a crea din nou.

regimen, -inis, s.n. 1. guvernare, administrare, conducere, dominație 2. conducător, (*poet.*) cârmă.

regina, -ae, s.f. regină, stăpână.

regiō, -ōnis, s.f. 1. linie dreaptă, direcție 2. limită, graniță, hotar, orizont 3. zonă, parte, ținut, regiune 4. cartier, câmp, domeniu, țărâm.

rēgius, -a, -um, l. adj. 1. regal, regesc 2. tiranic 3. măreț, demn de un rege.

reglutinō, -ăre, vb. 1. a desface, a dezlipi 2. a relipi.

regnātōr, -ōris, s.m. stăpân, monarh, rege.

regnātrix, -īcis, adj.f. imperială, domnitoare.

regnō, -ăre, vb. 1. a domni, a fi rege, a domina 2. a triumfa, a fi mai tare.

regnum, -ī, s.n. 1. regalitate, putere absolută, conducere, (*fig.*) influență 2. regat 3. domeniu, proprietate.

regō, -ăre, rēxī, rēctum, vb. 1. a mâna, a conduce, a cârmui, a guverna, a comanda, a dirija 2. a stăpâni 3. a domina,

regredior, -grēdī, -grēssus sum, vb.dep. a se întoarce.

regressiō, -ōnis, s.f. întoarcere, revenire.

regressus, -ūs, s.m. 1. întoarcere, retragere 2. recurs 3. refugiu.

rēgula, -ae, s.f. 1. linie dreaptă 2. regulă, măsură 3. riglă.

rēgulus, -ī, s.m. rege tânăr, prinț.

regustō, -ăre, vb. a gusta din nou, a savura.

reiciō, -ăre, -iēcī, -iēctum, vb. 1. a arunca în urmă 2. a amâna 3. a da afară, a vomita 4. a respinge, a îndepărta, a disprețui, a refuza 5. a trimite înapoi, a reflecta, a alunga.

reiectanea, -ōrum, s.n. pl. lucruri de respins.

rēiectiō, -ōnis, s.f. respingere, renunțare la, recuzare.

rēiectō, -ăre, vb. 1. a parasi, a repercuta, a voma.

relābor, -lābī, -lāpsus sum, vb.dep. a curge înapoi, a recădea în..

relanguescō, -ăre, -ī, vb. a slăbi, a-și pierde puterea.

relātiō, -ōnis, s.f. 1. ducere înapoi, 2. restituire 3. raport, relatare, discuție, deliberare, raportare.

relātōr, -ōris, s.m. cel ce relatează, povestitor.

relātus¹, -a, -um, part. perf. vb. refero.

relātus², -ūs, s.m. 1. raport 2. relatare, povestire.

relaxātiō, -ōnis, *s.f.* odihnă, destindere, ușurare.

relaxō, -āre, *vb.* a destinde, a potoli, a ușura, a lăsa liber.

relēgātiō, -ōnis, *s.f.* exil, surghiun, alungare.

relēgō¹, -āre, *vb.* 1. a îndepărta 2. a izgoni, a relega, a exila 3. a respinge.

relēgo², -ēre, -lēgī, -lēctum, *vb.* 1. a relua 2. parcurge din nou 3. a reciti.

relentescō, -ēre, *vb.* a încetini, a slăbi.

relevō, -āre, *vb.* 1. a înălța 2. a ușura de.

relictīō, -ōnis, *s.f.* 1. separare 2. părăsire.

religātiō, -ōnis, *s.f.* legare.

religiō, -ōnis, *s.f.* 1. religie, lege divină, credință 2. cult, ceremonie/ practică religioasă, cinstire a zeilor 3. sentiment religios, teamă de zei, pietate, superstiție, scrupul religios 4. sacralitate, sfințenie, legământ sacru 5. fidelitate, conștiinciozitate 6. divinitate, oracol, obiect sacru/de cult, 7. impietate, profanare.

religiōsē, *adv.* 1. cu pietate, 2. conștiincios.

religiōsus, -a, -um, *adj.* 1. venerat, respectat, consacrat unei divinități 2. superstițios, evlavios 3. sfânt, venerabil 4. cinstit conștiincios, 5. nefast.

religō, -āre, *vb.* 1. a lega, a înnoda 2. a dezlega.

relinquō, -ēre, -līquī, -līctum, *vb.* 1. a lăsa în urmă, (*fig.*) a întrece 2. a lăsa moștenire, 3. a se îndepărta, a părăsi 4. a trece cu vederea 5. (*pas.*) a rămâne.

reliquiae, -ārum, *s.f. pl.* resturi, rămășițe.

reliquum, -ī, *s.n.* 1. rest, rămășiță 2. rest de plată.

reliquus, -a, -um, *adj.* 1. rămas, lăsat 2. viitor 3. (*pl.*) ceilalți.

reloquor, -ī, *vb.dep.* a răspunde.

relūceō, -ēre, -lūxī, *vb.* 1. a luci, a lumina, a reflecta lumina 2. a străluci.

relūcescō, -ēre, -lūxī, *vb.* a străluci iar.

reluctor, -ārī, -ātus sum, *vb.dep.* a ține piept.

remaledīcō, -ēre, *vb.* a răspunde prin insultă la insultă.

remaneō, -ērē, -mānsī, -mānsum, *vb.* 1. a se opri 2. a locui 3. a dăinui în timp, a se menține, a dura.

remansiō, -ōnis, *s.f.* locuire, rămânere.

remedium, -iī, *s.n.* 1. leac, medicament, tratament, vindecare 2. antidot.

remeō, -āre, *vb.* a se întoarce.

remetior, -irī, -mensus sum, *vb.dep.* 1. a remăsura 2. a străbate din nou 3. a-și reaminti, a examina din nou.

rēmex, -igis, *s.m.* vâslaș.

rēmigātiō, -ōnis, *s.f.* vâslire.

rēmigīum, -iī, *s.n.* 1. vâslire 2. rând de vâsle 3. echipaj de vâslași 4. navigație.

rēmigō, -āre, *vb.* a vâsli.

remigrō, -āre, *vb.* a reveni.

remīniscor, -ī, *vb.* a-și reaminti.

remisceō, -ēre, -mīscuī, -mīxtum (-stum), *vb.* a reamesteca, a contopi.

remissē, *adv.* 1. alene 2. încet 3. blând.

remissiō, -ōnis, s.f. 1.

destindere, odihnă **2.** slăbire, scădere, ușurare **3.** împlânzire, scutire **4.** încetare, amânare.

remissus, -a, -um, l. part. perf.

vb. remitto. II. adj. 1. calm, pașnic, liniștit **2.** lănced, leneș, indiferent **3.** îngăduitor **4.** glumeț, vesel.

remittō, -ēre, -mīsī, mīssum,

vb. 1. a trimite înapoi, a restitui, a da în schimb **2.** a da drumul, a părăsi **3.** a slăbi, a potoli, a împlânzi **4.** a lăsa slobod **5.** a recrea **6.** a slăbi, a reduce, a ceda, a înceta, a întrerupe **7.** a trece peste, a trece cu vederea **8.** a respinge, a îndepărta, a mâna, a întârzia **9.** a îngădui.

remōlior, -īrī, -ītus sum, vb. dep.

1. a muta greu din loc **2.** a sfărâma **3.** a ridica din nou.

remollescō, -ēre, vb. 1. a slăbi, a se înmuia **2.** a se îndupleca **3.** a se liniști.

remolliō, -īre, -ītum, vb. 1. a înmuia **2.** a slăbi **3.** a îndupleca, a potoli.

remorāmen, -inīs, s.n. piedică, întârziere.

remorbescō, -ēre, vb. a se reîmbolnăvi.

remordeō, -ēre, -mōrsum, vb. 1. a mușca din nou **2.** a chinui **3.** a se mânia, a se răzbuna.

remoror, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a amâna, a întârzia **2.** a rămâne, a (se) opri **3.** a împiedica, a reține.

remōtē, adv. departe.

remōtiō, -ōnis, s.f. îndepărtare, alungare.

remōtus, -a, -um, l. part. perf. vb. removeo. II. adj. 1.

depărtat, izolat, ascuns **2.** străin de, departe de **3.** total diferit, contrar.

removeō, -ēre, -mōvī, -mōtum,

vb. 1. a înlătura, a îndepărta, (*refl.*) a se izola, a se retrage **2.** a ține departe de **3.** a suprima, a desființa.

remulceō, -ēre, -mūlsī, -

mūlsum, vb. 1. a mângâia **2.** a încânta **3.** a potoli, a liniști **4.** a îndoi, a lăsa în jos **5.** a freca, a netezi.

remulcum, -ī, s.n. odgon.

remūnerātiō, -ōnis, s.f. 1.

răsplată, remunerare **2.** recunoștință.

remūnerō, -āre, vb. a răsplăti.

remūneror, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a răsplăti, a-și arăta recunoștința **2.** a pedepsi.

remurmurō, -āre, vb. 1. a murmura, a raspunde murmurând **2.** a răsună **3.** a repeta.

remus, -ī, s.m. lopată, vâslă.

renālis, -e, adj. renal.

renarrō, -āre, vb. a repovesti.

renāscor, -nāsci, -nātus sum, vb. dep. a renaște.

rēnes, -um (-ium), s.m. pl. 1.

rinichi **2.** spate, șale.

renīdeō, -ēre, vb. 1. a străluci, a lumina **2.** a râde, a se bucura, a surâde.

renītor, -nītī, -nīsus sum, vb. dep. a se împotrivi, a rezista.

renō, -āre, vb. 1. a pluti **2.** a se întoarce înot.

renōdō, -āre, vb. a deznoda.

renovāmen, -inīs, s.n.

schimbare, metamorfoză.

renovātiō, -ōnis, s.f. înnoire, reînnoire.

renovō, -āre, vb. 1. a reînnoi 2. a reface, a repara, a restaura 3. a reînvia, a reîmprospăta.

renūdō, -āre, vb. a dezgoli.

renumerō, -āre, vb. a plăti la randul sau.

renuntiātiō, -ōnis, s.f. 1. declarație 2. înștiințare 3. proclamare 4. publicare.

renuntiō, -āre, vb. 1. a face cunoscut, a anunța, a relata, a raporta 2. a renunța, a denunța 3. a spune, a răspunde, a declara.

renuō, -ēre, -ī, vb. 1. a face semn că nu, a refuza.

renūtō, -āre, vb. a refuza.

renūtus, -ūs, s.m. refuz.

reor, rērī, rātus sum, vb.dep. a socoti, a gândi, a crede.

repāgula, -ōrum, s.n. 1. drugi 2. barieră.

repandō, -ēre, vb. a deschide.

reparabilis, -e, adj. 1. care se poate redobândi 2. reparabil 3. care renaște 4. care repetă, care reproduce.

reparātor, -ōris, s.m. cel ce reface.

reparō, -āre, vb. 1. a reface, a restaura 2. a reîncepe, a pregăti din nou 3. a redobândi, a reconstitui.

repastinō, -āre, vb. a prăși, a corecta, a curăți.

repedō, -āre, vb. a se retrage, a merge înapoi.

repellō, -ēre, reppūlī, repūlsum, vb. 1. a îndepărta, a respinge, a alunga, a înlătura 2. a se împotrivi, a împiedica.

rependō, -ēre, -pendī, -pensum, vb. 1. a cumpăni, a echilibra, a da în egală măsură,

ă recompensa 2. a răsplăti, a plăti, a achita 3. a despăgubi, a răscumpăra 4. a cântări (în gând).

repens, -ntis, adj. 1. neașteptat 2. recent.

repentē (repentinō), adv. deodată, pe neașteptate.

repentinus, -a, -um, adj. neașteptat, subit.

repercussio, -ōnis, s.f. reflecție.

repercussus, -ūs, s.m. 1. respingere 2. reflectare, reflex 3. ecou 4. reflux.

repercutiō, -ēre, -cūssī, -cūssum, vb. 1. a izbi/a împinge înapoi 2. a da lovitură după lovitură, a riposta la 3. a respinge 4. reflecta.

reperiō, -īre, reppērī, repērtum, vb. 1. a descoperi, a afla 2. a inventa, a închipui.

reperiticius, -a, -um, adj. găsit pe stradă.

reperor, -ōris, s.m. 1. creator, autor 2. inventator.

reperitōrium, īī, s.n. inventar.

reperitus¹, -a, -um, part. perf. vb. reperio.

reperitus², -ūs, s.m. 1. invenție 2. regăsire.

repetentia, -ae, s.f. amintire, reamintire.

repetō, -ēre, -īvī (īī), -ītum, vb. 1. a se întoarce spre, a reveni 2. a relua 3. a cere înapoi, a revendica, a reclama 4. a repeta, a-și aminti 5. a lovi, a ataca în mod repetat 6. a rechema.

repetundae, -ārum, s.f. pl. bani estorcați de un magistrat din banii publici.

repexus, -a, -um, I. part. perf.

vb. repecto. II. adj. pieptănat, cu capul împodobit.

repigrō, -āre, vb. 1. a încetini **2.**

a face să lânzezească.

repleō, -ēre, -plēvī, -plētum, vb.

1. a umple din nou, (*pas.*) a fi plin **2.** a completa, a împlini **3.** a umple.

replexus, -a, -um, adj. îndoit, încovoiat.

replicātiō, -ōnis, s.f. 1. revenire

2. simplificare **3.** replică **4.** repetiție.

replicō, -āre, vb. 1. a îndoi

(înapoi) **2.** a trimite înapoi, a reflecta **3.** a desfășura sulul unui manuscris, a cerceta, a consulta.

rēpō, -ēre, repsi, reptum, vb. 1.

a se târî **2.** a se strecura, a se furișa.

repōnō, -ēre, -pōsuī, -posītum, vb. 1.

a repune, a pune la loc **2.** a repara, a reface, a înlocui **3.** a înapoia, a restitui **4.** a socoti, a considera.

reportātiō, -ōnis, s.f. aducere

acasă, dobândire.

reportō, -āre, vb. 1. a aduce

înapoi **2.** a aduce acasă ca învingător, a dobândi **3.** a aduce ca răspuns, a raporta, a anunța.

reposcō, -ēre, vb. a cere, a cere

înapoi, a reclama.

repositōrium, -iī, s.n. 1. tavă **2.**

cămară **3.** mormânt.

reppērī, perf. vb. reperio.

reppūlī, perf. vb. repello.

repraesentātiō, -ōnis, s.f. 1.

reprezentare, punere în fața ochilor, prezentare **2.** plată cu bani gheață **3.** restituire.

repraesentō, -āre, vb. 1. a

înfățișa, a pune în fața ochilor, a prezenta **2.** a executa imediat **3.** a plăti cu bani gheață.

reprehendō, -ēre, -ndī, -nsum, vb. 1.

a reține, a opri, **2.** a certa, a critica, a dezaproba.

reprehensibilis, adj. demn de

blamat.

reprehensiō, -ōnis, s.f. 1.

reluare **2.** reproș, blam **3.** combaterea argumentelor adversarului.

reprehensō, -āre, vb. a opri

trăgând înapoi.

reprehensor, -ōris, s.m. 1.

cenzor, critic, dezaprobat **2.** reformator.

repressē, adv. cu reținere.

repressī, perf. vb. reprimo.

repressor, -ōris, s.m. cel care

împiedică, represor.

reprimō, -ēre, -prēssī, -

prēssum, vb. 1. a împinge înapoi, a respinge, a împiedica **2.** a reține, a stăvili, a înăbuși.

reprobō, -āre, vb. a reprobă, a

dezaproba.

repromissiō, -ōnis, s.f.

promisiune reciprocă.

reprōmittō, -ēre, -mīsī, -

mīssum, vb. 1. a promite în schimb, a făgădui din nou **2.** a promite viața veșnică.

repsi, perf. vb. repo.

reptātiō, -ōnis, s.f. târâre, mers

de-a bușilea.

reptō, -āre, vb. 1. a se târî, a se

cățăra **2.** a merge agale.

repudiātiō, -ōnis, s.f.

respingere, refuz.

repudiō, -āre, vb. 1. a respinge,

a repudia, a divorța, a da cu

picioarul **2.** a renunța

repudiōsus, -a, -um, adj. de respins, de neacceptat, de aruncat.

repudium, -iī, s.n. despărțire, ruperea logodnei, divorț.

repuerascō, -ēre, vb. a redeveni copil, a da în mintea copiilor.

repugnans, -ntis, adj. contradictoriu, contrar, opus.

repugnanter, adv. în silă.

repugnantia, -ae, s.f. 1. opoziție, contrast, incompatibilitate 2. mijloc de apărare.

repugnō, -āre, vb. 1. a rezista, a se împotrivi, a lupta contra 2. a fi în contradicție, a nu se împăca.

repulsa, -ae, s.f. 1. nereușită, eșec 2. nemulțumire 3. refuz.

repulsō, -āre, vb. 1. a respinge 2. a repercuta.

repulsus¹, -a, -um, part. perf. vb. repello.

repulsus², -ūs, s.m. reverberare, repercusiune, răsfrângere, repercutare (a sunetului).

repumicātiō, -ōnis, s.f. răzuire, frecare, șlefuire.

repurgō, -āre, vb. 1. a curăța, 2. a îndepărta ceea ce e rău.

reputātiō, -ōnis, s.f. 1. examinare, cercetare 2. socoteală, cont, calcul.

reputō, -āre, vb. 1. a (se) gândi (la), a cugeta 2. a socoti, a calcula, a număra.

requaero, vb. v. requiro.

requiēs, -ētis, s.f. odihnă, liniște, repaos, relaxare.

requiescō, -ēre, -quiēvī, -quiētum, vb. 1. a se odihni 2. a-și găsi liniștea, a se potoli.

requiritō, -āre, vb. a se informa amănunțit, a căuta cu tot de amănuntul.

requirō, -ēre, -quisivī, -quisitum, vb. 1. a căuta, a cerceta 2. a simți lipsa 3. a întreba, a se informa.

requisita, -ōrum, s.n. pl. întrebări, probleme, dorințe, trebuințe.

requisitiō, -ōnis, s.f. cercetare.

rēs, rēi, s.f. 1. bun, avere 2. lucru, obiect 3. realitate, fapt 4. întâmplare, ocazie, 5. situație, împrejurare 6. treabă, afacere, 7. fapt, realizare 8. putere, conducere, autoritate.

resaeviō, -īre, vb. a se înfuria din nou.

resalūtātiō, -ōnis, s.f. răspuns la salut.

resalūtō, -āre vb. a răspunde la salut.

rescindō, -ēre, -scīdī, -scissum, vb. 1. a tăia, a rupe, a despica 2. a anula, a abroga, a casa.

resciō, -īre, -īvī (-iī), vb. a afla, a descoperi.

resciscō, -ēre, -īvī, -ītum, vb. a ajunge să știe, a afla.

rescribo, ēre, -scripsī, -scriptum, vb. 1. a rescrie, a reface, a corecta 2. a răspunde la o scrisoare 3. a înscrie din nou, a înrola din nou 4. a da banii înapoi.

rescriptum, -ī, s.n. răspuns la o scrisoare, rescript.

resecō, -āre, -secuī, -sectum, vb. a tăia, a înlătura.

resecutus, -a, -um, part. perf. vb. resequor.

resēdō, -āre, vb. a vindeca, a potoli.

resēminō, -āre, vb. a semăna din nou, (*refl.*) a regenera.

resēquor, -sēquī, -sēcūtus sum, vb. dep. a lua cuvântul raspunzând.

reserō¹, -āre, vb. 1. a deschide, a începe 2. a dezvălui.

reserō², -ēre, -sēvī, vb. a reînsămânța, a replanta.

reservō, -āre, vb. 1. a pune deoparte, a păstra 2. a cruța.

reses, -idis, adj. 1. stătător 2. liniștit, leneș.

resideō, -ēre, -sēdī, -sēssum, vb. 1. a șede, a sta 2. a rămâne, a dăinui 3. a nu lucra.

rēsīdō, -ēre, -sēdī, -sēssum, vb. 1. a se opri, a se așeza, 2. a înceta, a se potoli 3. a se lăsa în jos, a scădea.

rēsīdūm, -ī, s.n. rămășiță.

residuus, -a, -um, adj. 1. care rămâne, care dăinuie 2. leneș.

resignō, -āre, vb. 1. a rupe sigiliul, a deschide (o scrisoare) 2. a descoperi 3. a anula 4. a înapoia, a renunța la.

resiliō, -īre, -sīlūī (-īvī), -sūltum, vb. 1. a sări înapoi, a sări din nou, a reveni sărind 2. a țâșni, a izbucni 3. a se retrage repede 4. a fi respins 5. a renunța 6. a se strânge, a se reduce.

resīmus, -a, -um, adj. 1. încovoiat, cârn 2. suflecat.

rēsīna, -ae, s.f. rășină.

rēsīnātus, -a, -um, adj. 1. amestecat cu rășină 2. depilat cu rășină, (*fig.*) efeminat.

resipiō, -ēre, vb. 1. (*cu A.*) a avea gust de 2. a semăna cu, a

aduce cu, a avea savoare 3. (*perf.*) a-și reveni.

resipiscentia, -ae, s.f. căință.

resipiscō, -ēre, -sipuī (-sipiī, -sipivī), vb. 1. a se înzdrăveni 2. a se trezi la realitate 3. a se căi.

resistentia, -ae, s.f. împotrivire.

resistō, -ēre, -stītī, vb. 1. a sta pe loc, a se opri 2. a rezista

resolūtiō, -ōnis, s.f. 1. dezlegare 2. slăbire 3. moarte,

descompunere 4. respingerea argumentelor.

resolūtus, -a, -um, l. part. perf. vb. resolvo. ll. adj. 1. muiat, desfrânat 2. nestăpânit.

resolvō, -ēre, -sōlvī, -solūtum, vb. 1. a dezlega, a deschide, a desface, (*fig.*) a rezolva 2. a explica, a descoperi 3. a elibera, a absolvi 4. a plăti 5. a întinde, a desfășura 6. a dezagrega, a topi, a risipi 7. a separa, a despărți 8. a rupe, a sparge, a sfărâma 9. a moleși. 10. a reduce 11. a înlătura.

resonābilis, -e, adj. răsunător.

resonō, -āre, -sonuī (-sonāvi), vb. 1. a răsuna, a repeta (un sunet), a face să răsune 2. a face zgomot.

resonus, -a, -um, adv. 1. care emite sunete 2. răsunător 3. care răsună ca ecoul.

resorbeō, -ēre, vb. 1. a sorbi din nou, a înghiți 2. a reține.

respectō, -āre, vb. 1. a se uita înapoi 2. a avea în vedere, a se îngriji de 3. a sta în așteptare.

respectus, -ūs, s.m. 1. privire în urmă 2. considerare, prețuire, respect 3. refugiu.

respergō, -ĕre, -spersī, -spersum, vb. 1. a stropi 2. (*fig.*) a păta.

respersus, -ūs, s.m. stropire.

respicō, -ĕre, -spēxī, -spēctum, vb. 1. a privi înapoi 2. a avea ochii ațintiți spre, a se îngriji, a veghea, a avea în vedere 3. a se gândi, a ține cont de 4. a (se) aștepta, a nădăjdui.

respīrāmen, -inis, s.n. mijloc de a respira.

respīrātiō, -ōnis, s.f. 1. respirație, exalare 2. răsuflare 3. pauză pentru respirație 4. evaporare.

respīrō, -āre, vb. 1. a respira, a răsufla, a sufla 2. a exhala 3. a-și reveni, a se odihni 4. a se opri, a înceta.

resplendeō, -ĕre, -duī, vb. a răspândi raze, a străluci.

respondeō, -ĕre, -spondī, -sponsum, vb. 1. a asigura la rândul-î, a răspunde la o chemare, (*jur.*) a da consultații 2. a răspunde (oral/scris) 3. a corespunde, a se asemăna, a se potrivi 4. a plăti, a răsplăti.

responsiō, -ōnis, s.f. răspuns, replică.

responsō, -āre, vb. 1. a răspunde la rândul său 2. a răspunde dorințelor, a se opune.

responsor, -ōris, s.m. cel ce ripostează, cel ce răspunde, (*jur.*) consultant.

responsum, -ī, s.n. 1. răspuns, scrisoare de răspuns 2. precizie 3. (*jur.*) consultație, soluție juridică.

responsus, -ūs, s.m. 1. răspuns, ripostă 2. corespondență, proporție.

respública, reipúblicae, s.f. 1. interese publice, treburi obștești 2. conducere, administrare 3. autoritate, putere 4. stat, republică, constituție 5. patrie 6. libertate, drepturi politice 7. legalitate.

respuō, -ĕre, -spuī, vb. 1. a scuipa, a da afară 2. a respinge.

restagnātiō, -ōnis, s.f. revărsare, inundație, vomare.

restaurō, -āre, vb. 1. a restaura, a reface 2. a reînnoi.

restibiliō, -īre, vb. a restabili.

restibilis, -e, adj. 1. cultivat anual 2. repetat, continuu.

resticula, -ae (resticulus, -ī, s.m.) s.f. sfornică, șnur.

restinctiō, -ōnis, s.f. potolire a setei.

restinguō, -ĕre, -stinxī, -stinctum, vb. a stinge, a potoli, a înlătura..

restipulātiō, -ōnis, s.f. pact reciproc, învoială, tocmeală.

restipulator, -ārī (restipulor, -ārī) vb.dep. a se condiționa reciproc, a se învoi reciproc.

restis, -is, s.f. funie, frânghie.

restitō, -āre, vb. 1. a rămâne mereu în urmă 2. a încerca să se împotrivească.

restituō, -ĕre, -stitui, -stitūtum, vb. 1. a reașeza, a repune 2. a reda, a restitui 3. a restabili, a îndrepta.

restitūtiō, -ōnis, s.f. 1. restabilire, reparație, reclădire, refacere 2. reabilitare, rechemare din exil.

restitutor, -ōris, s.m.

restaurator, (*fig.*) salvator.

restō, -āre, -stiti vb. 1. a sta pe loc, (*fig.*) a persista 2. a stăru, a nu se depărta 3. a se împotrivi 4. a dăinui.

restrictē, adv. 1. strâns, strict, sever 2. cumpătat.

restrictus, -a, -um, I. part. perf. vb. restringo. II. adv. 1. strâmt, scurt 2. zgârcit, econom 3. modest 4. sever 5. reținut, rezervat.

restringō, -ēre, -strīnxī, -strictum, vb. 1. a lega strâns 2. a trage înapoi 3. a reduce, a micșora 4. a vindeca.

resūdō, -āre, , vb. a asuda.

resultō, -āre, vb. 1. a sări înapoi, a țopăi 2. a țâșni 3. (*fig.*) a da înapoi, a se îndărătaci 4. a se repercuta.

resūmō, -ēre, -sumpsī, -sumptum, vb. a relua, a lua înapoi.

resuō, -ēre, -sūtum, vb. a descoase, a desface.

resupīnō, -āre vb. 1. a înclina, a culca pe spate 2. a răsturna pe spate.

resupīnus, -a, -um, adj. 1. culcat pe spate 2. mândru, trufaș 3. leneș, molâu 4. neglijent.

resurgō, -ēre, -surrēxī, -surrēctum, vb. 1. a se scula, a reînvia 2. a răsări iar 3. a se înviora.

resurrectiō, -ōnis, s.f. reînviere.

resuscitātiō, -ōnis, s.f. înviere.

resuscitō, -āre, vb. a redeștepta, a reînnoi.

retangō, -ēre, vb. a atinge de mai multe ori.

retardātiō, -ōnis, s.f. întârziere, amânare.

retardō, -āre, vb. 1. a încetini, a întârzia 2. a opri.

retē, -is, s.n. rețea, plasă.

retegō, -ēre, -tēxī, -tēctum, vb. 1. a descoperi, a dezveli 2. (*fig.*) a dezvălui.

retendō, -ēre, -tēndī, -tēntum, vb. a destinde.

retentiō, -ōnis, s.f. 1. reținere 2. suspendare 3. păstrare.

retentō1, -āre, vb. 1. a ține pe loc, a reține 2. a menține.

retentō² (retempto), -āre vb. a încerca din nou.

reterō, -ēre, -trītum, vb. a curăța frecând.

retexō, -ēre, -texuī, -textum, vb.

1. a descoase, a destrăma 2.

(*fig.*) a destrăma, a anula 3. a țese din nou, a reface.

retiārius, -iī, s.m. retiar (gladiator cu trident și plasă).

reticentia, -ae, s.f. tăcere, reticență, trecere sub tăcere.

reticeō, -ēre, -ticuī, vb. 1. a tăcea 2. a trece sub tăcere, a ascunde.

reticulātus, -a, -um, adj. lucrat ca o rețea, cu ochiuri.

retinācūlum, -ī, s.n. legătură, sfoară, odgon, frâu, hățuri.

retinens, -ntis, I. part. prez. vb. retineo. II. adj. care ține mult la.

retinentia, -ae, s.f. amintire, ținere de minte, reamintire.

retineō, -ēre, -tīnuī, -tēntum, vb.

1. a ține, a opri 2. a păstra 3. a (se) stăpâni 4. a păzi, a menține.

retinniō, -ire, vb. a răsună.

retiolum, -ī, s.n. plasă mică.

retonō, -āre, vb. a răsună.

retensus, -a, -um, adj. cosit, secerat.

retorqueō, -ēre, -tōrsī, -tōrtum, vb. a suci la spate, a întoarce spre spate, a răsuci.

retorridus, -a, -um, adj. 1. ars de soare, uscat 2. bătrân, încrețit 3. experimentat.

retostus, -a, -um, adj. prăjit.

retractātiō, -ōnis, s.f. 1. retractare, rectificare, reluire, corectare 2. ezitare.

retractō, -āre, vb. 1. a apuca din nou, a relua 2. a reveni asupra, a corecta 3. a se opune.

retractus, -a, -um, l. part. perf. vb. retraho. II. adj. retras, îndepărtat.

retrahō, -ēre, -trāxī, -trāctum, vb. 1. a trage înapoi, a (se) retrage, a duce înapoi 2. a opri, a împiedica 3. a separa, a îndepărta 4. a readucei.

retranseō, -īre, vb. a trece din nou.

retribuō, -ēre, -tribuī, -tribūtum, vb. a restitui, a da în schimb.

retribūtiō, -ōnis, s.f. recompensă, răsplată.

retrīmentum, -ī, s.n. 1. sediment 2. reziduu, excreție, excremente 3. drojdie, depozit, sediment.

retrō, adv. 1. înapoi 2. în spate 3. în (din) trecut 4. invers 5. reciproc.

retroagō, -ēre, -ēgī, -āctum, vb. 1. a mâna, a împinge înapoi 2. a anula, a retrograda 3. a inversa.

retrōcēdō, -ēre, -cēssī, vb. a face cale întoarsă.

retrōcessiō, -ōnis, s.f. retragere.

retrōcessus, -ūs, s./n. mișcare înapoi, retragere.

retrōdūco, -ēre, -dūxī, -dūctum, vb. a duce înapoi.

retroeō, -īre, vb. a merge înapoi.

retrōgradātiō, -ōnis, s.f. mișcare regresivă, întoarcere, mișcare înapoi.

retrōgradior, -grādī, -grēssus sum, vb. dep. a merge înapoi.

retrōgradus, -a, -um, adj. care se mișcă înapoi.

retrōgressus, -ūs, s.m. mișcare înapoi.

retrōpendulus, -a, -um, adj. care atârână înapoi.

retorsūm, adv. 1. (spațiu) înapoi 2. (timp) în trecut, anterior 3. invers 4. reciproc.

retorsus, -a, -um, adj. vechi, întors înapoi.

retrōversum, adv. înapoi.

retrōversus, -a, -um, adj. pe dos, invers.

retrōvertō, -ēre, vb. a inversa.

retrūdō, -ēre, -trūsūm, vb. 1. a împinge înapoi 2. a îndepărta.

retūdō, -ēre, retūdī, retūsūm, vb. 1. a toci tăișul 2. (fig.) a toci, a stăvili 3. a opri.

retūsus, -a, -um, l. part. perf. vb. retundo. II. adj. 1. slab 2. prost, nătâng.

reus, -ī, s.m, (rea, -ae, s.f.) 1. pârât/ reclamant 2. acuzat, răspunzător 3. datornic.

reualescō, -ēre, -valuī, vb. a se însănătoși, a se întări.

revehō, -ēre, -vēxī, -vēctum, vb. 1. a transporta, a aduce înapoi 2. (pas.) a se întoarce.

revēlātiō, -ōnis, s.f. descoperire, revelație.

revellō, -ēre, -vēllī, -vūlsum, vb. 1. a smulge, a răpi 2. a despica,

a deschide **3.** a face să dispară, a îndepărta.

revêlō, -ăre, vb. a descoperi, a dezvălui, a arăta.

revēneō, -îre, -îi, vb. a fi revândut.

reveniō, -îre, -vēnī, -vēntum, vb. a reveni, a se întoarce.

revērā (rē vērā), adv. de fapt, în realitate, într-adevăr.

reverberō, -ăre, vb. 1. a arunca înapoi **2.** a se apăra (de lovituri) **3.** a reflecta (soarele).

reverendus, -a, -um, adj. venerabil.

reverens, -ntis, adj. 1. respectuos **2.** respectabil, venerabil.

reverenter, adv. cu respect.

reverentia, -ae, s.f. 1. teamă, reținere **2.** respect.

revereor, -ērī, -verītus sum, vb. dep. a se sfii, a se teme, a respecta.

reverrō, -ěre, vb. (fig.) a risipi.

reversīō, -ōnis, s.f. 1. reîntoarcere, înapoiere **2.** revenire **3. (ret.)** inversiune.

revertō, -ěre, -vertī, -versum, vb. a se întoarce, a reveni.

revibrātiō, -ōnis, s.f. reverberare, reflectare.

revibrō, -ăre, vb. a (se) reflecta.

revīcī, perf. vb. revinco.

revicturus, -a, -um, part. viit. vb. revivo.

revictus, -a, -um, part. perf. vb. revinco.

revideō, -ěre, vb. a se întoarce să vadă.

revīlescō, -ěre, vb. a-și pierde valoarea.

revinciō, -îre, -vīnxī, -vīntum, vb. 1. a înlănțui, a lega tare **2.** a dezlega.

revincō, -ěre, -vīcī, -vīctum, vb. 1. a învinge (la rândul său) **2.** a dezminți, a respinge argumentele adversarului.

revīrescō, -ěre, -viruī, vb. 1. a începe să înverzească, a reînflori **2.** a reîntineri, a reveni la viață, a renaște.

revisitō, -ăre, vb. a revizita.

revīsō, -ěre, -vīsī, -vīsum, vb. 1. a se întoarce să vadă **2.** a vizita din nou, a reveni **3.** a cerceta.

revīviscō (revīvescō), -ěre, revīxī, vb. 1. a retrăi **2.** a reînvia, a renaște **3.** a-și recăpăta puterile.

revīvō, -ěre, vb. a retrăi.

revocābilis, -e, adj. care poate fi rechemat, revocabil.

revocāmen, -inis, s.n. 1. chemare, rechemare **2.** avertisment, prevenire.

revocātiō, -ōnis, s.f. 1. chemare înapoi **2.** reluare.

revocātor, -ōris, s.m. cel ce recheamă.

revocō, -ăre vb. 1. a chema înapoi, a face să se întoarcă **2.** a retrage, a revoca **3.** a readuce, a restabili **4.** a reține, a opri **5.** a reduce **6.** a relua **7.** a rechema **8.** a readuce **9.** a atribui **10.** a cere, a pretinde.

revolō, -ăre, vb. a zbura din nou, a se întoarce în zbor.

revolūbilis, -e, adj. care se rostogolește înapoi.

revolūtus, -a, -um, part. perf. vb. revolo.

revolvō, -ěre, -vōlvī, -vōlūtum, vb. 1. a rostogoli înapoi, a

reăduce **2.** a doborî, (*pas.*) a cădea din nou, a ajunge din nou, a reveni **3.** (*pas.*) a-și aminti, **4.** a ajunge la **5.** a parcurge din nou **6.** a desfășura un sul, a citi, a reciti **7.** a evoca, a povesti.

revomō, -ēre, -vomui, vb. a da afară, a vomita.

revulsiō, -ōnis, s.f. smulgere.

revulsus, -a, -um, part. perf. vb. **revello.**

rex, rēgis, s.m. **1.** rege, monarh, principe **2.** tiran, despot **3.** șef, conducător, stăpânitor **4.** domn.

rēxi, perf. vb. rego.

rhabdos, -ī, s.m. meteor.

rhapisma, -atis, s.n. bătaie, ciomăgeală.

rhapsōdia, -ae, s.f. rapsodie, cânt.

rhēnō, -ōnis, s.m. cojocel.

rhētor, -ōris, s.m. orator, retor.

rhētorica, -ae, s.f. retorică.

rhētoricē, adv. cu elocvență.

rhētoricus, -um, adj. retoric, de retor, de elocință.

rhētra, -ae, s.f. lege.

rheuma, -atis, s.n. **1.** flux și reflux, maree **2.** inflamație.

rheumaticus, -a, -um, adj. inflammat, suferind de guturai.

rhīnocerōs, -otis, s.m. **1.** rinocer **2.** vas din corn de rinocer.

rhodinus, -a, -um, adj. de trandafir.

rhododaphnē, -ēs, s.f. rododendron, leandru.

rhoītēs, -ae, s.m. vin de rodie.

rhombus (rhombōs), -ī, s.m. **1.** romb **2.** titirez, fus **3.** calcan.

rhomphaea, -ae, s.f. sabie cu două tăișuri.

rhoncō, -āre, vb. a sforăi.

rhonchus, -ī, s.m. **1.** sforăit **2.** orăcăială **3.** batjocură.

rhythmicus, -a, -um, adj. **1.** ritmic, cadențat **2.** măsurat.

rhythmus, -ī, s.m. ritm, cadență, măsură regulată.

ricīnium, -iī (rica, -ae, ricīnius, -iī), s.n. vâl, șal de doliu.

rideō, -ēre, risi, rīsum, vb. **1.** a râde, a surâde **2.** a-și bate joc de.

ridibundus, -a, -um, adj. care râde în hohote.

ridiculārius, -iī, s.m. **1.** bufon **2.** (*s.n. pl.*) farse, glume.

ridiculē, adv. **1.** în glumă **2.** ridicol.

ridiculus, -a, -um, l. adj. **1.** glumeț, hazliu, plăcut **2.** ridicol, absurd. **II. s.m.** măscărici.

rigātiō, -ōnis, s.f. udare, stropire.

rigefāciō, -ēre, -fēcī, vb. a îngheța, a întepeni, a paraliza.

rigeō, -ēre, rigui, vb. **1.** a fi rigid, a întepeni **2.** a se întări **3.** a îngheța **4.** (*fig.*) a fi impasibil.

rigescō, -ēre, rigui, vb. **1.** a se întări **2.** a îngheța **3.** a se zbârli.

rigidē, adv. **1.** rigid **2.** aspru.

rigiditas, -ātis, s.f. asprime.

rigidō, -āre, vb. a întepeni, a întări.

rigidus, -a, -um, adj. **1.** tare, nemișcat **2.** înghețat **3.** aspru, neînduplecat, sever.

rigō, -āre, vb. **1.** a uda, a stropi **2.** a face să curgă.

rigor, -ōris, s.m. **1.** rigiditate, întepenire **2.** duritate **3.** îngheț **4.** cruzime **5.** linie dreaptă.

riguus, -a, -um, l. adj. **1.** umed, stropit, care curge **2.** răcoritor. **II. s.m.** canal de irigare.

rîma, -ae, s.f. spărtură, crăpătură, gol, gaură.
rîmător, -ōris, s.m. cercetător, scormonitor.
rimor, -ārī, -ātus sum, vb. dep.
 1. a scormoni 2. a cerceta, a iscodi.
rīmōsus, -a, -um, adj. spart, crăpat, găurit.
ringor, rīngī, rīctus sum, vb. dep. 1. a mârâi, a rânji 2. (fig.) a fi furios.
rîpa, -ae, s.f. 1. mal, coastă, țarm 2. râpă.
rîpensis, -e, adj. vecin cu malurile Dunării.
ripula, -ae, s.f. țarm mic.
riscus, -ī, s.m. cuțar îmbrăcat în piele, casetă, ladă.
rīsibīlis, -e, adj. demn de luat în râs, care poate să râdă.
rīsīō, -ōnis, s.f. râset.
risor, -ōris, s.m. glumeț.
rīsus, -ūs, s.m. 1. râs 2. motiv de râs.
rītē, adv. 1. conform obiceiului 2. cum trebuie 3. pe bună dreptate, întocmai.
rītus, -ūs, s.m. 1. rit, ceremonie religioasă 2. datină, fel, obicei 3. mod de viață, obișnuință.
rīvālis, -e, adj. 1. de țarm 2. rival, concurent.
rīvālītās, -ātis, s.f. concurență, gelozie.
rīvulus, -ī, s.m. râuleț.
rīvus, -ī, s.m. 1. râu, izvor 2. conductă, canal 3. val.
rixa, -ae, s.f. ceartă, luptă, încăierare.
rixātōr, -ōris, s.m. certăreț, cusurgiu.
rixor, -ārī, -ātus sum, vb. a se certa, a se lupta.

robiginosus, -a, -um, adj. 1. ruginit 2. cariat.
rōbīgō, -īnis, s.f. 1. rugină 2. tartrul dinților 3. (fig.) lenevire 4. viciu.
rōboreus, -a, -um, adj. de stejar.
rōborō, -āre, vb. a întări.
rōbur, -ōris, s.n. 1. stejar, gorun 2. lemn tare 3. lemn de stejar 4. obiect de lemn de stejar 5. duritate, tărie 6. elită.
rōbustus, -a, -um, adj. 1. de stejar/ gorun 2. solid, trainic, puternic 3. curajos, hotărât 4. impunător, (poet.) măreț.
rōdō, -ēre, rosī, rosum, vb. 1. a roade, (fig.) a mânca 2. a bârji, a vorbi de rău.
rogātīō, -ōnis, s.f. 1. rugăminte, cerere 2. întrebare 3. propunere de lege.
rogător, -ōris, s.m. 1. cel ce cere/ roagă/întreabă 2. inițiatorul unei legi 3. cerșetor.
rogātum, -ī, s.n. întrebare.
rogitātīō, -ōnis, s.f. proiect de lege.
rogitō, -āre, vb. a cere/ ruga/întreba stăruitor.
rogō, -āre, vb. 1. a întreba 2. a cere 3. (mil.) a înrola 4. a chema, a invita.
rogus, -ī, s.m. rug.
rōrārīī, -ōrum, s.m. pl. soldați ușor înarmați.
rōrātīō, -ōnis, s.f. cădere de rouă.
rōrifer, -era, -erum, adj. care aduce roua.
rōrō, -āre, vb. 1. a cădea roua 2. a bura, a picura 3. a curge 4. a uda, a stropi.
rōrulētus, -a, -um, adj. acoperit cu rouă.

rōs, roris, s.m. 1. rouă 2. apă, strop 3. lacrimi.
rosa, -ae, s.f. trandafir.
rosăceus, -a, -um, adj. de trandafir.
rosarium, -iī, s.n. tufiș de trandafiri.
roscidus, -a, -um, adj. 1. înrourat 2. ud, proaspăt.
rosētum, -ī, s.n. grădină de trandafiri.
roseus, -a, -um, adj. 1. de trandafir 2. roz, (*fig.*) rumen.
rōsor, -ōris, s.m. rozător.
rostra, -ōrum, s.n. pl. tribună în for, for.
rostrātus, -a, -um, adj. încovoiat, cu cioc.
rostrum, -ī, s.n. 1. cioc, bot, gură, față 2. pupă de bronz 3. obiect cu vârf încovoiat.
rota, -ae, s.f. 1. roată 2. sul, tăvălug, rulou 3. mișcare circulară, orbită astrală, rotire 4. nestatornicie.
rotātīm, adv. în cerc.
rotātūs, -ūs, s.m. rotire, învârtire.
rotō, -āre, vb. 1. a roti, a (se) învârti, 2. a rotunji.
rotula, -ae, s.f. rotiță.
rotundē, adv. în cerc, în mod elegant, frumos.
rotunditās, -ātis, s.f. rotunjime, stil îngrijit.
rotundō, -āre, vb. a rotunji, (*fig.*) a completa.
rotundus, -a, -um, adj. 1. rotund, îngrijit, (*stil.*) clar, armonios 2. potrivit.
rubefaciō, -ēre, -fēcī, -fāctum, vb. a înroși.
rubens, -entis, adj. 1. roșcat, roșu 2. strălucitor 3. modest.

rubeō, -ēre, -uī, vb. 1. a se înroși 2. a roși de rușine.
ruber, -bra, -brum, adj. 1. roșu 2. însemnat cu roșu.
rubescō, -ēre, -uī, vb. a se înroși, a roși.
rubētum, -ī, s.n. măracine.
rubicundus, -a, -um, adj. 1. roșu, rumen 2. auriu.
rubidus, -a, -um, adj. rumen, roșu-cafeniu.
rubor, -ōris, s.m. 1. culoarea roșie 2. roșeață 3. necinste, rușine 4. pudoare.
rubrica, -ae, s.f. 1. pământ roșu, culoare roșie 2. fard 3. titlu de lege (scris cu roșu).
rubricātus, -a, -um, adj. 1. înroșit 2. de legi.
rubus, -ī, s.m. 1. zmeură 2. măceș, măracine.
ructō, -āre, vb. 1. a răgâi 2. a vomita 3. (*fig.*) a fi îngâmfat.
ructus, -ūs, s.m. răgâit.
rūductus, -a, -um, adj. pietros.
rudens, -ntis, s.m. odgon.
rudimentum, -ī, s.n. 1. studii elementare 2. ucenicie, debut 3. elemente primare.
rudis¹, -e, adj. 1. brut, neprelucrat, grosolan 2. necioplit, incult 3. începător, neștiutor, nepriceput 4. naiv, simplu 5. nou, fraged, necopt.
rudis², -is, s.f. 1. vargă, lopățică, facăleț 2. sabie de lemn (pentru exerciții militare).
ruditās, -ātis, s.f. ignoranță.
rudītus, -ūs, s.m. răget.
rudō, -ēre, -ivī, -ītum, vb. 1. a zbiera, a mugi 2. a trosni, a pârâi 3. a face zgomot.
rudus, -ēris, s.n. 1. dărâmături, moloz 2. beton.

rūfescō, -ěre, vb. a se înroși.
rūfius, -iī, s.m. (zool.) răs.
rūfō, -āre, vb. a se înroși.
rūfus, -a, -um, adj. roșu, roșcat.
rūga, -ae, s.f. 1. rid, încrețitură, zbârcitură, (*fig.*) bătrânețe **2.** cută (la haină).
rūgō, -āre, vb. 1. a încreți, a încrunta, a zbârci **2.** a șifona, a mototoli.
rūgōsus, -a, -um, adj. zbârcit, încrețit.
ruīna, -ae, s.f. 1. cădere, năruire **2.** distrugere, nenorocire **3.** ruină, surpare **4.** moarte, măcel **5.** calamitate naturală.
ruīnōsus, -a, -um, adj. năruit.
rūmigō, -āre, vb. a rumega.
rumina ficus, loc. subst. smochin.
rūminālis, -e, adj. rumegător.
ruminātiō, -ōnis, s.f. 1. rumegare **2.** meditație.
rūminō, -āre, vb. 1. a rumega **2.** a medita.
rūmor, -ōris, s.m. 1. zgomot **2.** veste, zvon **3.** bun renume, opinie publică.
rumpō, -ěre, rūpī, rūptum, vb. 1. a rupe, (*fig.*) a întrerupe **2.** a sfărâma, a sparge, a distruge **3.** a viola **4.** a anula **5.** a înfrânge, a împiedica **6.** a tășni, a se revărsa **7.** a sfâșia, a crăpa **8.** a pune capăt **9.** a deschide, a face să izbucnească. **10.** a (se) arunca.
rūmusculus, -ī, s.m. zvon, pălăvrăgeală.
runātus, -a, -um, adj. înarmat cu suliță.
runcinō, -āre, vb. a trage la rindea.

runcō, -āre, vb. 1. a prăși **2.** a epila **3.** a secera.
ruō, ruēre, rūi, rūtum, vb. 1. a răsturna, a împinge **2.** a alerga în goană, a năvăli **3.** a (se) dărâma, a doborî, a (se) sfârși **4.** a cădea, a (se) prăvăli, a culca la pământ **5.** a scormoni.
rūpēs, -is, s.f. 1. stâncă **2.** munte stâncos.
rupex, -icis, s.m. și f. om bătăran.
rūpicapra, -ae, s.f. capră neagră.
rūpīna, -ae, s.f. teren stâncos.
ruptor, -ris, s.m. cel ce rupe.
ruptūra, -ae, s.f. fractură.
rūrālis, -e, adj. rural, de țară.
rūrātiō, -ōnis, s.f. agricultură.
rūricola, -ae, s.m. și f. agricultor, țăran.
rūrigena, -ae, s.m. și f. țăran, persoană născută la țară.
rūrō, -āre, (rūrōr, -ārī), vb. a trăi la țară.
rursūs (rursūm), adv. 1. înapoi, în urmă **2.** din nou **3.** de altă parte, la rândul său, apoi, rând pe rând, reciproc **4.** în schimb **5.** pe deasupra.
rūs, rūris, s.n. 1. câmp, ogor **2.** proprietate la țară, țară (*opus orașului*) **3.** rusticitate, țăranie, grosolănie.
rusculum, -ī, s.n. mică proprietate de la țară.
ruscum, -ī, s.n. spin, ghimpe.
russeus, -a, -um, adj. roșu-închis.
rusticānus, -a, -um, l. adj. rustic, de la țară. **II. s.m.** țăran.
rusticātim, adv. țărănește.
rusticātiō, -ōnis, s.f. viață/ședere la țară.

rusticē, *adv.* 1. țărănește 2.

stângaci, neîndemânatic.

rusticitās, *-ātis*, *s.f.* 1. simplitate,

obicei de la țară 2. grosolănie 3.

vorbitură țărănească.

rusticor, *-ārī*, *vb.* a trăi la sat.

rusticus, *-a*, *-um*, *I. adj.* 1. rustic,

de la țară 2. simplu, modest 3.

stângaci, sălbatic. *II. s.m.* țăran,

cultivator.

rūta, *-ae*, *s.f.* 1. plantă

medicinală 2. (*fig.*) acreală,

amărăciune.

rutilātus, *-a*, *-um*, *adj.* roșcat,

roșu-auriu.

rutilesco, *-ēre*, *vb.* a străluci, a

deveni roșcat.

rutilus, *-a*, *-um*, *adj.* galben-

auriu, roșcat.

rutrum, *-ī*, *s.n.* sapă, mistrie.

rutuba, *-ae*, *s.f.* zăpăceală,

tulburare, încurcătură.

S

sabaia, -ae, s.f. bere.

sabaiarius, -iī, s.m. băutor de bere.

sabanum, -ī, s.n. șervet din in.

sabbatismus, -ī, s.m.

sărbătorirea zilei de sâmbătă.

sabbatum, -ī, s.n. sabat.

sabina, -ae, s.f. specie de arbust (cetină).

sabulōsus, a, -um, adj. nisipos.

saburra, -ae, s.f. lest, pietriș.

saburrātus, -a, -um, adj. ghiftuit, îngreuiat.

saccarius, -a, -um, l. adj. de sac. **II. s.m.** purtător de saci.

sacculus, -ī, s.m. săculeț.

saccō, -āre, vb. a strecura.

saccus, s.m. 1. sac, traistă, pungă 2. strecurătoare, filtru 3. cataplasma 4. veșmânt din pânză de sac.

sacer, -cra, -crum, adj. 1. sfânt, sacru, venerat, consacrat zeilor

2. venerabil, extraordinar 3. imperial, 4. blestemat, nelegiuit, afurisit.

sacerdōs, -ōtis, s.m. și f. 1. preot/ preoteasă 2. slujitor.

sacerdōtium, -iī, s.n. preoție, sacerdoțiu, augur.

sacrāmentum, -ī, s.n. 1. sumă depusă ca garanție, revendicare 2. înrolare, serviciu militar, jurământ militar 3. mister religios, sacrament.

sacrarium, -iī, s.n. 1. templu, sanctuar, capelă 2. refugiu.

sacrātus, -a, -um, l. part. perf. vb. sacro. II. adj. sfânt, sfântit, consacrat, divinizat.

sacricola, -ae, s.m. preot ajutor în sacrificii.

sacrifer, -era, -erum, adj. purtător de obiecte sfinte.

sacrificatiō, -ōnis, s.f. 1. jertfa 2. cult, ritual religios.

sacrificatus, -ūs, s.m. sacrificiu, sacrificare.

sacrificium, -iī, s.m. jertfa, sacrificiu.

sacrificō, -āre, vb. a aduce jertfe.

sacrificulus, -ī, s.m. preot care oficiază sacrificii.

sacrilegium, -iī, s.n.

sacrilegiu, profanare, nelegiuire.

sacrilegus, -ī, s.m. 1. profanator, hoț de obiecte sacre 2. bandit, criminal, tâlhar.

sacrō, -āre, vb. 1. a închina ceva/pe cineva zeilor, a făgădui/a dedica zeilor 2. a împlini o făgăduială solemnă 3. a face sacru/ inviolabil 4. a eterniza 5. a blestema.

sacrōsanctus, -a, -um, adj. 1. sfânt, inviolabil 2. sacrosanct.

sacrum, -ī, s.n. 1. obiect de cult, lucru sfânt 2. templu, (pl.) mistere 3. sacrificiu, ceremonie religioasă.

saeculāris, -e, adj. 1. secular 2. care are loc o dată la un secol 3. laic, profan, lumesc.

saeculum, -i (seculum), s.n. 1. secol, veac 2. durată nelimitată, posteritate 3. fel de viață 4. dominație, domnie 5. rasă, neam, specie 6. generație.

saepē, adv. adesea.

saepēs, -is, s.f. 1. gard (din mărarini, crăci), îngrăditură 2. fâțiș.

saepiculē, adv. destul de des.

saepīmen, -inis, s.n. îngrăditură din lemn/nuiele, întăritură, meterez.

saepiō, -ire, -psī, -ptum, vb. 1. a îngrădi, a împrejmui, a închide

2. a învălui 3. a proteja, a apăra, a ocroti.

saepum, -ī, s.n. 1. gard de lemn, zăplaz 2. țarc, ocol 3. zid, barieră 4. stăvilar.

saeta, -ae, s.f. 1. păr (la porci), coamă (la cai), păr aspru/țepos (la om) 2. pensulă, bidinea 3. undiță.

saetiger, -era, -erum, l. adj. cu păr aspru/țepos. II. s.m. porc mistreț.

saetōsus, -a, -um, adj. cu păr aspru, păros, țepos.

saevē, adv. aspru, cu cruzime, cu sălbăcie.

saeviō, -īre, -iī, -ītum, vb. 1. a se înfuria, a fi violent 2. a se înverșuna 3. a se dezlănțui, a răscoli 4. a ucide, a lovi, a porni asupra.

saeviter, adv. cu asprime, cu cruzime, cu sălbăcie.

saevitia, -ae (saevitiēs, -ēī), s.f. 1. cruzime, răutate 2. mânie, violență 3. asprime 4. scumpete 5. nepăsare.

saevus, -a, -um, l. adj. 1. sever, morocănos 2. furios, sălbatic, crud 3. aspru, nemilos 4. ostil 5. trist 6. teribil, sinistru. II. s.n. pl. - evenimente nefericite.

sāga, -ae, s.f. 1. prezicătoare, vrăjitoare 2. codoașă.

sagācitās, -ātis, s.f. 1. finețe a simțurilor 2. istețime.

sagāciter, adv. 1. cu miros ascuțit 2. cu iscusință, abil.

sagax, -ācis, adj. 1. cu miros/simț ascuțit 2. cu ureche fină 3. iscusit, ager, isteț, bun cunoscător.

sagīna, -ae, s.f. 1. îngrășare 2. obezitate 3. ospăț.
sagīnātiō, -ōnis, s.f. îngrășare.
sagīnō, -āre, vb. 1. a îngrășa 2. a hrăni, a îndestula.
sāgiō, -īre, vb. a avea simțurile agere.
sagitta, -ae, s.f. 1. săgeată 2. obiect cu vârf ascuțit.
sagittārius, -iī, s.m. 1. arcaș, săgetător 2. Constelația Săgetătorul.
sagittifer, -era, erum, adj. 1. înarmat cu săgeți 2. plin de săgeți, (*fig.*) țepos.
sagittō, -āre, vb. a săgeta.
sagittula, -ae, s.f. săgeată mică.
sagulum, -ī, s.n. 1. manta de lână (militară) 2. pânză de corabie.
sagum, -ī, s.n. 1. manta scurtă de lână (*mil.*) 2. veșmânt pentru sclavi sau specific galilor 3. pătură de lână.
sāgus, -a, -um, adj. prevestitor.
sāl, salis, s.n. 1. sare 2. mare, apă a mării 3. simț al umorului, inteligență 4. glumă 5. finețe.
salācītās, -ātis, s.f. lascivitate, desfrânare.
salācō, -ōnis, s.m. fanfaron.
salamandra, -ae, s.f. salamandră.
salariarius, -iī, s.m. salariat.
salārium, -iī, s.n. 1. leafă, soldă 2. recompensă.
salārius, -a, -um, adj. 1. de sare 2. negustor de carne/pește sărat, băcan.
salax, -cis, adj. 1. dezmățat, desfrânat 2. excitant.
salebrōsus, -a, -um, adj. 1. pietros, aspru, cu hârtoape 2. (*stil.*) greoi, inegal.

saliaris, -e, adj. 1. ca preoții salieni 2. dansant 3. măreț.
saliātus, -ūs, s.m. demnitatea de preot salian.
salictum, -ī, s.n. salcie, pădure de sălcii.
saligneus (salignus), -a, -um, adj. de salcie.
salīnae, -ārum, s.f. 1. saline 2. glume.
salīnātor, -ōris, s.m. 1. lucrător în ocne 2. vânzător de sare.
salinum, -ī, s.n. sare.
salio, salīre, saluī, sālturn, vb. 1. a sălta, a sări 2. a juca, a dansa 3. a țâșni 4. a palpita, a se agita.
salipotens, -ntis, adj. stăpân al mării.
salitō, -āre, vb. a țopăi.
salīva, -ae, s.f. 1. salivă, scuipat 2. poftă 3. salvare.
solivō, -āre, -āvi, -ātum, vb. a scuipa.
salīvōsus, -a, -um, adj. vâscos, ca saliva, plin de salivă.
salix, -icis, s.f. salcie.
salliō, -īre, vb. a săra.
salpūga, -ae, s.f. șarpe.
salsāmentārius, -iī, s.m. vânzător de pește sărat.
salsamentum, -ī, s.n. 1. saramură 2. carne sărată, pește sărat.
salsē, adv. 1. cu sare 2. cu gust, cu spirit.
salsugō, -inis, s.f. apă sărată, apă de mare.
salsūra, -ae, s.f. 1. saramură 2. sărătură 3. (*fig.*) supărare, stare de indispoziție.
salsus, -a, -um, l. part. perf. vb. **sallio. II. adj.** 1. sărat, amar 2. glumeț, hazliu.

saltătim, *adv.* sărind.
saltătiō, **-ōnis**, *s.f.* dans, joc.
saltător, **-ōris**, *s.m.* 1. dansator
 2. mim.
saltătōrius, **-a**, **-um**, *adj.* de dans.
saltātrix, **-icis**, *s.f.* 1. dansatoare
 2. pantomimă.
saltātus, **-ūs**, *s.m.* dans.
saltem, *adv.* măcar, cel puțin.
saltitō, **-āre**, *vb.* a dansa.
saltō, **-āre**, *vb.* 1. a dansa, a juca
 2. a mima dansând, a juca un personaj.
saltuarius, **-iī**, *s.m.* pădurar, pândar.
saltuōsus, **-a**, **-um**, *adj.* păduros.
saltus¹, **-ūs**, *s.m.* 1. dans 2. salt, săritură.
saltus², **-ūs**, *s.m.* 1. pădure, 2. defileu, 3. pășune de munte 4. necaz, bucluc.
salūber, **salūbris**,
salubre/salūbris, **-e**, *adj.* 1. sănătos, bun pentru sănătate 2. avantajos 3. viguros 4. cumpătat.
salūbritās, **-ātis**, *s.f.* sănătate, viață sănătoasă.
salūbriter, *adv.* 1. sănătos 2. convenabil 3. ieftin.
salum, **-ī**, *s.n.* 1. marea, valuri 2. necaz, frământare.
salūs, **-ūtis**, *s.f.* 1. însănătoșire, fericire 2. salvare 3. viață, existență 4. urare de bine; omagiu, compliment.
salūtāris, **-e**, *adj.* 1. favorabil sănătății 2. binefacător, salvator, folositor.
salūtāriter, *adv.* salutar, folositor, avantajos.

salūtātiō, **-ōnis**, *s.f.* 1. salutare, omagiu 2. vizită 3. mulțime de vizitatori 4. curteni.
salūtător, **-ōris**, *s.m.* 1. cel ce salută 2. client 3. lingușitor.
salūtătōrium, **-iī**, *s.n.* sală de primire.
salūtifer, **-era**, **-erum**, *adj.* 1. favorabil sănătății 2. aducător de fericire 3. salutar, salvator.
salutigerulus (salūtigera), **-a**, **-um**, *adj.* trimis să salute/să prezinte omagii.
salutō, **-āre**, *vb.* 1. a saluta 2. a omagia patronul 3. a adora, a se închina unei zeități, a invoca 4. a vizita (pentru a saluta).
salvē¹, *adv.* sănătos.
salvē², *vb. imperat.* 1. Salut! Sănătate! 2. Adioli!
salveō, **-ēre**, *vb.* 1. a fi sănătos, a fi bine 2. a saluta.
salvō, **-āre**, *vb.* a vindeca, a salva.
salvus, **-a**, **-um**, *adj.* 1. sănătos, prosper 2. teafăr, neatins 3. cast, curat.
sambūca, **-ae**, *s.f.* 1. harpă 2. mașină de război.
sambūcus, **-ī**, *s.f.* soc.
samiolus, **-a**, **-um**, *adj.* din lut de Samos.
sampsūchum, **-ī**, *s.n.* maghiran.
sānābilis, **-e**, *adj.* vindecabil.
sānātiō, **-ōnis**, *s.f.* vindecare.
sanciō, **-īre**, **sānxī**, **sānctum**,
vb. 1. a consfinți 2. a promulga o lege 3. a interzice prin lege 4. a face inviolabil 5. a alege un magistrat.
sanctē, *adv.* 1. cinstit, scrupulos, cu sfințenie 2. cu fidelitate 3. conform legii.

sanctificătiō, -ōnis, s.f.

sanctificare.

sanctificō, -āre, vb. a sfînti.

sanctimōnia, -ae, s.f. 1.

sfîntenie, pietate 2. puritate 3. cinste, virtute.

sanctiō, -ōnis, s.f. 1.

sanționare 2. lege.

sanctitūdō, -inis, s.f. sfîntenie, caracter sacru/inviolabil.

sanctor, -ōris, s.m. legiuitor.

sanctus, -a, -um, l. part. perf.

vb. sancio. II. *adj.* 1. sacru, inviolabil, divin 2. curat, integru, virtuos 3. venerat, măreț.

sandala, -ae, s.f. grâu alb.

sandalium, -iī, s.n. sandală.

sandapila, -ae, s.f. sicriu.

sandix (sandyx), -īcis, s.m. și f. miniu, culoare roșie.

sănē, adv. 1. cu judecată, sănătos 2. într-adevăr, desigur, da 3. chiar 4. foarte, cu totul, mult, foarte bine.

sānescō, -ēre, vb. a se însănătoși.

sanguinārius, -a, -um, adj. sângeros.

sanguinātiō, -ōnis, s.f.

hemoragie, sângereare.

sanguineus, -a, -um, adj. 1. de sânge 2. însângerat 3. crud,

sângeros 4. roșu sângieru.

sanguinō, -āre, vb. 1. a sângera 2. a fi crud 3. a bate până la sânge.

sanguinolentus, -a, -um, adj. 1. însângerat, plin de sânge 2. sângeros, crud.

sanguis, -inis, s.m. 1. sânge 2. măcel, ucidere 3. forță, tărie 4. rudenie, neam, urmaș, familie.

sanguisūga, -ae, s.f. lipitoare.

saniēs, -ēī, s.f. 1. sânge stricat

2. puroi 3. bale, venin 4. zeamă, drojdie depusă.

sānitās, -ātis, s.f. 1. sănătate, bunăstare 2. judecată bună 3. trăinicie 4. (*stil.*) puritate, corectitudine.

sanna, -ae, s.f. 1. mutră, strâmbătură 2. bațjocură.

sanniō, -ōnis, s.m. bufon.

sānō, -āre, vb. 1. a însănătoși 2. a remedia, a repara 3. a mângâia, a liniști 4. a îndupleca 5. a ispăși.

sānus, -a, -um, adj. 1. sănătos, teafar, întreg la minte 2. propice pentru sănătate 3. plăcut 4. (*stil.*) natural, sobru, bine cumpănit.

sāperda, -ae, s.m. pește sărat, sardea.

sapidē, adv. savuros, gustos.

sapiens, -ntis, l. adj. 1. înțelept, cu judecată 2. cunoscător. II. *s.m.* înțelept.

sapienter, adv. 1. cu judecată 2. cu măsură 3. cu indulgență.

sāpientia, -ae, s.f. 1.

înțelepciune, inteligență 2.

filozofie, știință 3. pricepere 4.

bunsimț, bungust 4. cumpătare, indulgență.

sapientīālis, -e, adj. intelectual.

sapīnus, -ī, s.f. specie de brad.

sapiō, -ēre, -uī (-īvī, -īī), vb. 1. a avea un gust/miros 2. a avea gust 3. a fi înțelept, a judeca 4. a se pricepe, a înțelege 5. a prefera.

sāpō, -ōnis, s.m. săpun.

sapor, -ōris, s.m. 1. gust, savoare 2. (*pl.*) delicatese 3. parfum, miros 4. inteligență 5. glumă, ironie.

sapōrātus, -a, -um, adj. gustos.

sarcina, -ae, s.f. 1. bagaj, boccea 2. greutate, sarcină 3. necaz, încurcătură 4. sarcină a unei femei, făt.

sarcinător, -ōris, s.m. croitor.

sarcinātrix, -īcis, s.f. croitoreasă.

sarcinātus, -a, -um, adj. încărcat cu bagaje, împovărat.

sarcinula, -ae, s.f. 1. bocceluță 2. dotă, trusou.

sarciō, -īre, sarsī, sartum, vb. a repara, a cârpi, a reface.

sarcophagus, -ī, s.m. sarcofag, mormânt.

sarculō, -āre, vb. a plivi.

sardō, -āre, vb. a înțelege.

sardonyx, -ychis, s.m. și f. onix, agată.

sarissa, -ae, s.f. lance lungă macedoneană.

sarmentōsus, -a, -um, adj. 1. viticol 2. rămuros.

sarmentum, -ī, s.n. 1. mlădiță, coardă 2. viță, struguri.

sarritiō, -ōnis, s.f. plivit.

sarritor, -ōris, s.m. cel ce plivește/greblează.

sartāgō, -inis, s.f. 1. tavă, tigiaie 2. (fig.) amestec.

sartus, -a, -um, vb. 1. *part. perf.* vb. **sarcio**. II. *adj.* 1. în bună stare 2. bine păzit 3. cârpit, dres.

sat, adv. destul.

sata, -ōrum, s.n. pl. ogor, holde, recolte, plantații.

satagitō, -āre, - vb. a avea bătaie de cap, a tremura pentru averea proprie.

satelles, -itis, s.m. 1. gardă, soldat de gardă 2. slujitor,

însoțitor 3. paznic 4. complice, acolit.

satiās (satietās), -ātis, s.f. 1. sațietate, saturație, îndestulare 2. silă, dezgust.

satiō1, -āre, vb. 1. a sătura, 2. a domoli, a mulțumi, a satisface 3. a dezgusta, a plictisi 4. (pas.) a fi plin de.

satiō², -ōnis, s.f. 1. însământare, plantare 2. plantație, câmp semănat.

satiricē, adv. în mod satiric.

satis, adv. 1. destul, suficient 2. destul binișor 3. mult, foarte 4. mulțumitor.

satis acceptiō, s.f. acceptare a unei cauțiuni.

satis accipiō, -ēre, vb. a primi cheazășie.

satis agō, -ēre, vb. a se strădui, a avea mult de furcă.

satisdō, -āre, vb. a garanta.

satis faciō, -ēre, -fēcī, -fāctum, vb. 1. a împlini o datorie, a se achita de o datorie 2. a da satisfacție 3. a se scuza 4. a mulțumi pe, a da dreptate.

satisfactiō, -ōnis, s.f. 1. satisfacție 2. scuză, justificare, disculpă 3. pedeapsă 4. despăgubire.

satisfiō, satisfierī, satisfāctus sum, vb. V. **satisfacio**.

satiū, adv. 1. de preferat, mai degrabă 2. mai potrivit.

sativus, -a, -um, l. adj. semănat, plantat. II. *s.n. pl.* plante cultivate.

sator, -ōris, s.m. 1. semănător 2. (fig.) creator, tată, părinte.

satrapes, -ae, s.m. guvernatorul unei provincii (la perși).

satrapia, -ae, s.f. satrapie (provincie la perși).
satullō, -āre, vb. a sătura.
sattullus, -a, -um, adj. sătul.
satur, -ura, -urum, adj. 1. sătul 2. saturat 3. plin, bogat, rodnic 4. gras.
satura, -ae, s.f. 1. amestec 2. comedie, farsă, satiră.
saturēia, -ae, s.f. cimbru.
saturitās, -ātis, s.f. 1. saturare 2. belșug 3. excremente.
saturō, -āre, vb. 1. a sătura, a hrăni 2. a umple 3. a satisface pe deplin 4. a dezgusta.
satus, -us, s.m. 1. semănat, plantat 2. naștere, generație, stirpe 3. paternitate.
sauciātiō, -ōnis, s.f. rană, rănire.
sauciō, -āre, vb. 1. a răni 2. a sfâșia, a spinteca, a brăzda cu plugul 3. a jigni, a păgubi.
saucius, -a, -um, adj. 1. bolnav, rănit 2. (fig.) rănit, atins, jignit 3. obosit 4. beat.
saura, -ae, s.f. șopârlă.
saxētum, -ī, s.n. loc pietros.
saxeus, -a, -um, adj. 1. stâncos 2. de marmură 3. (fig.) insensibil.
saxicola, -ae, s.m. idolatru.
saxificus, -a, -um, adj. care împietrește.
saxifragus, -a, -um, adj. care sparge stânci.
saxigenus, -a, -um, adj. născut din piatră.
saxitās, -ātis, s.f. duritate de piatră.
saxōsus, -a, -um, adj. 1. stâncos, pietros 2. curgând printre maluri stâncoase.

saxulum, -ī, s.n. 1. stâncă, bolovan 2. teren pietros 3. marmură.
scaber, -bra, -brum, adj. 1. aspru 2. noduros 3. răutăcios, (fig.) neșlefuit 4. murdar.
scabies, -ēī, s.f. 1. rugină 2. asprime 3. râie 4. poftă 5. ispită.
scabiōsus, -a, -um, adj. 1. ruginit 2. aspru, zgurțuros 3. râios.
scabō, -ēre, scābī, vb. 1. a (se) scărpină 2. a zgâria, a răci, a răzui.
scabritia, -ae, s.f. 1. asprime 2. râie.
scaena, -ae, s.f. 1. scenă 2. spectacol, fast 3. văzul lumii 4. înscenare, punere în scenă, intrigă 5. artă dramatică 6. istorie/evoluție (a unei întâmplări).
scaenicē, adv. ca pe scenă.
scaenicus, -a, -um, I. adj. 1. scenic, de teatru 2. de comedie. II. s.n. actor, comediant.
scaeva, -ae, s.f. augur, prevestire.
scaevitās, -ātis, s.f. 1. stângăcie, neghiobie 2. nenorocire, nefericire.
scaevus, -a, -um, adj. 1. stâng 2. stângaci 3. de rău augur.
scālae, -ārum, s.f. pl. 1. scară, trepte 2. etaj 3. (fig.) gradatie.
scalmus, -ī, s.m. 1. inel de susținere a vâslei 2. vâslă 3. barcă.
scalpellum, -ī, s.n. bisturiu.
scalpō, -ēre, -psī, -ptum, vb. 1. a zgâria 2. a grava, a sculpta 3. a gădila, a excita.
scalprum, -ī, s.n. cuțitaș, foarfecă, dăltiță, bisturiu.

sculptor, -ōris, s.m. sculptor, gravor.
sculptūra, -ae, s.f. 1. arta de a grava/ sculpta 2. gravură, sculptură.
sculpturiō, -īre, vb. a rade, a scărpină, a răcăi.
scambus, -a, -um, adj. cu picioare strâmbe.
scamnum, -ī, s.n. 1. bancă, scăunel 2. spațiul dintre două brazde 3. spațiu destinat cortului tribunilor în tabără.
scandō, -ēre, -ndī, -nsum, vb. 1. a se sui, a se urca 2. a scanda versuri.
scandula, -ae, s.f. scândură, (*pl.*) șipci, șindrilă.
scansilis, -e, adj. 1. pe care te poți sui ușor 2. (*fig.*) treptat, gradat, cu trepte.
scansiō, -ōnis, s.f. urcare.
scapha, -ae, s.f. barcă mica.
scaphium, -īī, s.n. 1. cupă 2. lighean 3. vas de noapte.
scaphō, -ōnis, s.m. frânghie.
scapulae, -ārum, s.f. pl. 1. umeri 2. spinare 3. coamă a unui munte.
scapus, -ī, s.m. 1. tulpină, trunchi 2. sul la războiul de țesut 3. cilindru pentru rulat papirusul.
scarabaeus, -ī, s.m. cărăbuș.
scatebra, -ae, s.f. țâșnire de apă, cascadă, (*fig.*) mulțime.
scateō, -ēre (scatō, -ēre), vb. 1. a scoate, a țâșni 2. a fi din belșug, a mișuna.
scatūrex, -igis, s.f. izvor.
scatūrigō, -inis, s.f. izvor, torent, val.
scaurus, -a, -um, adj. șchiop.

scelerătē, adv. 1. în mod criminal 2. cu răutate.
scelerātus, -a, -um, adj. 1. criminal, nelegiuit, păcătos 2. fatal, blestemat 3. nemilos 4. viclean.
scelerō, -āre, vb. 1. a profana, a pângări (printr-o crimă) 2. a strica.
scelestē, adv. în mod criminal.
scelestus, -a, -um, adj. 1. criminal, nelegiuit 2. nemernic, 3. blestemat.
sceletus, -ī, s.m. mumie, schelet.
scelus, -eris, s.n. 1. crimă, ticăloșie 2. nenorocire, calamitate 3. fire ticăloasă, 4. (*fig.*) ticălos, tâlhar 5. victimă.
sceptos, -ī, s.m. furtună.
sceptrifer, -era, -erum, adj. purtător de sceptru.
scēptrum, -ī, s.n. 1. sceptru 2. tron, domnie, supremație.
sceptuchus, -ī, s.m. rege, demnitar în Orient.
scheda, -ae, s.f. pagină.
schedios (schedius), -a, -um, adj. improvizat.
schēma, -ae, s.f. 1. aspect, înfățișare 2. ținută 3. figură de stil, metaforă.
schistos, -a, -um, adj. despărțit, despicat.
schoenobatēs, -ae, s.m. acrobat pe frânghie.
scaenus, -ī, s.m. 1. papură, stof 2. parfum din trestie.
schola, -ae, s.f. 1. școală, colegiu 2. curs, lecție 3. doctrină, învățătură 4. materie, subiect 5. studiul literaturii 6. portic, loc de adunare.
scholastica, -ae, s.f. declamație.

scholasticē, *adv.* ca de școală, ca la școală.

scholasticus, **-a**, **-um**, *I. adj.* de școală. *II. s.m.* literat, învățat, erudit, retor, școlar.

scia, **-ae**, *s.f.* osul șoldului.

scienter, *adv.* cu știință, cu iscusință, conștient, abil.

scientia, **-ae**, *s.f.* 1. cunoaștere 2. erudiție, știință 3. artă, meșteșug, îndemnare.

scilicet, *adv.* 1. desigur, se înțelege 2. închipuie-ți! 3. adică.

scindō, **-ēre**, **scidī**, **scissum**, *vb.* 1. a tăia, a brăzda 2. a sfâșia, a spinteca 3. a diviza.

scintilla, **-ae**, *s.f.* 1. scânteie 2. sămânță, vlăstar.

scintillatiō, **-ōnis**, *s.f.* scânteiere, lumină orbitoare.

scintillō, **-āre**, *vb.* a scânteia, a sclipi, a străluci.

scintillula, **-ae**, *s.f.* scânteioară.

sciō, **-ire**, **scivī**, **scitum (scii)**, *vb.* 1. a ști, a cunoaște 2. a pricepe 3. a fi învățat cu, a fi în stare.

scipiō, **-ōnis**, *s.m.* sceptru, toiag, baston.

scirpea, **-ae**, *s.f.* coș de nuiiele.

scirpeus, **-a**, **-um**, *adj.* de papură.

scirpō, **-āre**, *vb.* împleti cu papură.

scirpus, **-ī**, *s.m.* 1. papură 2. enigmă, ghicitoare.

sciscitatiō, **-ōnis**, *s.f.* cercetare, informare.

sciscitātor, **-ōris**, *s.m.* cel care cercetează.

scirscitor, **-āri**, **-ātus sum**, *vb.dep.* 1. a cerceta, a se informa 2. a consulta (zeii, un oracol).

sciscō, **-ēre**, **scivī**, **scitum**, *vb.*

1. a se informa 2. a ști, a afla 3. a decide, a decreta.

scissor, **-ōris**, *s.m.* cel ce taie carnea la masă.

scissūra, **-ae**, *s.f.* 1. tăietură, ruptură 2. despărțire, împărțire, dezbinare 3. zgârietură.

scitāmenta, **-ōrum**, *s.n. pl.* delicatese.

scitē, *adv.* 1. cu dibăcie 2. cu artă 3. potrivit, bine, cu gust.

scitor, **-ārī**, **-ātus sum**, *vb.dep.* a se informa.

scitulē, *adv.* elegant, cu artă.

scitulus, **-a**, **-um**, *adj.* plăcut.

scitum, **-ī**, *s.n.* 1. decret, decizie 2. principiu, axiomă.

scitus, **-a**, **-um**, 1. *part. perf. vb.* **scio**. *II. adj.* 1. priceput, versat 2. spiritual, elegant 3. dragut, frumos 4. potrivit.

scitus, **-ūs**, *s.m.* hotărâre.

sciūrus, **-ī**, *s.m.* veveriță.

scius, **-a**, **-um**, *adj.* știutor.

scingō, **-ēre**, *vb.* a gâgâi.

scobina, **-ae**, *s.f.* rașpilă.

scobis, **-is**, *s.f.* 1. talaș, pilitură 2. așchie.

scomber, **-brī**, *s.m.* scrumbie, macrou.

scomna, **-ātis**, *s.n.* ironie.

scōpae, **-ārum**, *s.f. pl.* mătură de nuiiele, nuiiele.

scopulosus, **-a**, **-um**, *adj.* 1. stâncos 2. dificil.

scopulus, **-ī**, *s.m.* 1. stâncă, (*fig.*) om de neclintit 2. primejdie, nenorocire.

scopus, **-ī**, *s.m.* țintă, scop.

scordalia, **-ae**, *s.f.* neînțelegere, ceartă.

scordalus, **-ī**, *s.m.* om certăreț.

scōria, **-ae**, *s.f.* zgură.

scorpiō, -ōnis, s.m. 1. scorpion
2. Scorpion - zodie 3. mașină
de război.

scorpios (scorpius), -iī, s.m. v.
scorpio.

scortător, -ōris, s.m. om
desfrânat.

scortătuș, -ūs, s.m. desfrâu.

scorte, -ae, s.f. haină de piele.

scorteus, -a, -um, adj. 1. de
piele 2. moale.

scortum, -ī, s.n. 1. piele 2.
femeie desfrânată, bărbat
desfrânat.

screātus, -ūs, s.m. scuipat.

screō, -āre, vb. a scuipa.

scriba, -ae, s.m. scrib, secretar,
copist, grefier.

scribō, -ēre, scrīpsī, scrīptum,
vb. 1. a trasa cu condeiul
linii/litere 2. a scrie 3. a descrie,
a cânta, a povesti, a relata 4. a
grava, a săpa 5. a recruta.

scrīnium, -iī, s.n. 1. cutie, cufăr,
toc pentru manuscrise 2. scrin
3. casetă pentru bijuterii 4.
bibliotecă, arhivă.

scriptiō, -ōnis, s.f. 1. scriere,
scris 2. lucrare scrisă,
compunere 3. redactare, 4. stil
5. înscris.

scriptor, -ōris, s.m. 1. scriitor,
autor 2. copist, secretar.

scriptum, -ī, s.n. 1. scris, scriere
2. compoziție, redactare, operă
scrisă 3. (pl.) opere literare 4.
linie 5. text de lege.

scriptūra, -ae, s.f. 1. scriere,
scris, redactare 2. operă,
lucrare 3. exercițiu de scris 4.
stil 5. linie, trăsătură 6. text de
lege/de testament.

scriptus, -ūs, s.m. funcția de
secretar.

scrīpulum, -ī, s.n. 1. unitate
mică de măsură 2. cantitate
mică.

scrobis (scrobs), -obis, s.m. și
f. gaură, groapă.

scrofa, -ae, s.f. scroafa.

scrōfipascus, -ī, s.m. porcar.

scrūpeus, -a, -um, adj. pietros,
stâncos.

scrupōsus, -a, -um, adj. 1.
stâncos, pietros 2. anevoios.

scrūpulōsitās, -ātis, s.f.
meticulozitate.

scrūpulōsus, -a, -um, adj. 1.
stâncos, pietros 2. anevoios 3.
foarte exact, minuțios.

scrūpulus, -ī, s.m. 1. necaz,
neliniște, încurcătură 2. frică 3.
cercetare minuțioasă 4.
preocupare inutilă.

scrūpus, -ī, s.m. 1. loc stâncos,
piatră ascuțită 2. neliniște, grijă.

scrūtārius, -iī, s.m. negustor de
haine vechi.

scrūtātiō, -ōnis, s.f. cercetare
amănunțită, percheziție.

scrūtător, -ōris, s.m. 1.
scotocitor 2. cercetător.

scrūtiniū, -iī, s.n. căutare.

scrutor, -ārī, -ātus sum, vb.
dep. 1. a scotoci 2. a căuta, a
percheziționa, a cerceta.

sculpō, -ēre, -psī, -ptum, vb. a
sculpta, a grava.

sculptilis, -e, adj. sculptat,
gravat, cizelat.

sculptor, -ōris, s.m. sculptor,
gravor.

sculptūra, -ae, s.f. sculptură,
gravură.

scurra, -ae, s.m. 1. om glumeț 2.
filfizon, parazit 3. bufon 4. gardă
personală.

scurrilitās, -ātis, s.f. bufonerie.

scurror, -**ārī**, *vb.dep.* 1. a linguși 2. a face glume.
scuta, -**ae**, *s.f.* blid.
scūtārius, -**iī**, *s.m.* lucrător de scuturi.
scūtātus, -**a**, -**um**, *adj.* înarmat cu scut.
scutella, -**ae**, *s.f.* ceșcuță.
scutra, -**ae**, *s.f.* blid.
scutula¹, -**ae**, *s.f.* farfurie, tavă, taler.
scutula², -**ae**, *s.f.* 1. sul, rolă 2. romb.
scutulātus, -**a**, -**um**, *adj.* 1. împletit 2. romboidal.
scūtulum, -**iī**, *s.n.* scut mic, apărare.
scyphus, -**iī**, *s.m.* cană, vas.
sēbāceus, -**a**, -**um**, *l. adj.* de seu. *ll. s.m.* lumânare.
sēbum, -**iī**, *s.n.* seu.
secāle, -**is**, *s.n.* secară.
secāmenta, -**ōrum**, *s.n. pl.* obiecte din lemn.
secēdo, -**ēre**, -**cēssī**, -**cēssum**, *vb.* 1. a se îndepărta, a se retrage 2. a se despărți, a părăsi.
secernō, -**ēre**, -**crēvī**, -**crētum**, *vb.* 1. a (se) despărți 2. a distinge 3. a înlătura 4. a împărți.
secessiō, -**ōnis**, *s.f.* 1. despărțire 2. retragere, îndepărtare 3. dezertare 4. revoltă.
secessus, -**ūs**, *s.m.* 1. separare, despărțire 2. divorț 3. retragere, singurătate 4. liniște, calm.
secius (**sētius**) *adv.* 1. mai puțin 2. mai rău, mai slab.
secludō, -**ēre**, -**clūsī**, -**clūsum**, *vb.* 1. a izola, a separa 2. a alunga.

secō, -**āre**, **sēcuī**, **sēctum**, *vb.* 1. a tăia, a spinteca, a despica 2. a trece prin, a străbate 3. a împărți 4. a sfâșia, a răni 5. a amputa.
sēcrētārium, -**iī**, *s.n.* loc retras.
sēcrētiō, -**ōnis**, *s.f.* despărțire, separare.
sēcrētō, *adv.* în taină, separat.
sēcrētum, -**iī**, *s.n.* 1. singurătate, loc retras 2. secret, convorbire secretă.
sēcrētus, -**a**, -**um**, *l. part. perf. vb. secerno. ll. adj.* 1. secret 2. izolat, aparte 2. rar, ales, special 4. liniștit, calm.
secta, -**ae**, *s.f.* 1. partid politic 2. sectă 3. curent, școală filozofică 4. conduită.
sectārius, -**a**, -**um**, *adj.* tăiat.
sectător, -**ōris**, *s.m.* 1. tovarăș, însoțitor 2. imitator, elev.
sectilis, -**e**, *adj.* tăiat.
sectiō¹, -**ōnis**, *s.f.* 1. împărțire, tăiere 2. operație.
sectiō², -**ōnis**, *s.f.* 1. pradă de război 2. vânzare la mezat, obiect vândut la mezat 3. urmărire.
sector¹, -**ārī**, -**ātus sum**, *vb.dep.* 1. a însoți 2. a urma, a urmări 3. a vizita 4. a iubi.
sector², -**ōris**, *s.m.* 1. tăietor 2. ucigaș.
sector³, -**ōris**, *s.m.* speculant.
sectūra, -**ae**, *s.f.* 1. tăiere, secțiune, parte 2. mină.
sectus, -**a**, -**um**, *l. part. perf. vb. seco ll. adj. operat. ill. s.m.* eunuc.
sēcubitō, -**āre**, *vb.* adormi separat.
sēcubitus, -**ūs**, *s.m.* dormit separat, castitate.

sěcubō, -āre, -cubuī, -cubītum, vb. 1. a dormi singur, a rămâne cast 2. a trăi retras.

secundāni, -ōrum, s.m. pl. soldații legiunii a doua.

secundarius, -a, -um, adj. de mîna a doua, secundar.

secundē, adv. 1. cu noroc 2. în al doilea rînd.

secundō¹, adv. în al doilea rînd.

secundō², -āre, vb. 1. a ajuta 2. a face fericit, a fi prielnic.

secundum¹, prep. (cu Ac.) I.

(loc) 1. după, în dosul, în urma

2. lângă, de-a lungul. II. (timp)

1. îndată după 2. în timpul. III.

1. conform 2. pentru, în interesul.

secundum², adv. în urmă, pentru a doua oară.

secundus, -a, -um, I. adj. 1. următor, al doilea 2. auxiliar, secundar, interior 3. prielnic, fericit 4. care coboară/se strecoară/alunecă 5. lin, neted. II. s.n. prosperitate.

securis, -is, s.f. 1. secure, topor 2. lovitură 3. securea din mănunchiul lictorilor (fig.) consulat, putere romană.

sěcūrītās, -ātis, s.f. securitate, pace, calm 2. lipsă de griji 3. nepăsare.

sěcūrus, -a, -um, adj. 1. netemător 2. liniștit, pașnic, 3. sigur 4. liber, eliberat 5. îndrăzneț 6. aducător de liniște, încrezător.

secus¹, adv. 1. diferit, altfel, 2. rău 3. mai puțin.

secus², prep. de-a lungul.

secus³, s.n. (nedecl.) sex.

secūtor, -ōris, s.m. 1. urmăritor 2. paznic 3. gladiator.

sed, conj. 1. dar, ci 2. cel puțin.

sědāmen, -inis, s.n. potolire.

sědāte, adv. în liniște, cu calm, cu răbdare.

sedatiō, -ōnis, s.f. liniștire.

sědātus, -a, -um, I. part. perf.

vb. sedo. II. adj. liniștit.

sědecim, num. șaisprezece.

sěděcula, -ae, s.f. scăunaș.

sedentārius, -a, -um, adj. cel ce lucrează șezând.

sedeō, -ěre, sědī, sěssum, vb.

1. a șede, a se așeza 2. a călări 3. a sta pe loc, a se opri, a se stabili, a stăru, a înceta 4. a trîndăvi.

sědēs, -is, s.f. 1. loc, ședere, așezare 2. scaun, bancă, jilt 3. locuință, sălaș, sediu, temelie, bază 4. mormânt.

sedile, -is, s.n. scaun, bancă.

sedimentum, -ī, s.n. sediment, prăbușire.

seditiō, -ōnis, s.f. 1. revoltă, răzvrătire, război civil 2. dezbinare, ceartă, conflict.

seditiōsē, adv. răzvrătit.

seditiōsus, -a, -um, adj. agitator, certăreț, răzvrătit.

sědō, -āre, vb. 1. a liniști, a potoli, a calma 2. a înceta.

sědūcō, -ěre, -dūxī, -dūctum, vb. 1. a lua la o parte, a atrage de partea sa 2. a separa, a împărți 3. a întoarce, a îndepărta 4. a deosebi 5. a seduce.

sěductiō, -ōnis, s.f. tragere de o parte.

sědulitās, -ātis, s.f. 1. sârguință. silință, zel, hărnicie 2. grijă deosebită 3. bunăvoință.

sēdulō, *adv.* 1. zelos, conștiincios 2. sincer, pe față 3. anume, înadins.

sēdulus, -a, -um, *adj.* 1. sârguincios, harnic, zelos 2. devotat, grijuliu 3. talentat.

seges, -etis, *s.f.* 1. recoltă, holdă, roade, seceriș 2. ogor.

segmentātus, -a, -um, *adj.* împodobit cu fâșii de aur/purpură.

segnis, -e, *adj.* 1. leneș, încet, greoi 2. slab, fără vlagă 3. liniștit, nepăsător 4. laș, fricos 5. steril.

segniter, *adv.* lînced, încet, alene, indiferent.

segnitiēs, -ēī (segnitia, -ae), *s.f.* 1. lene, nepăsare, încetineală 2. calm, apatie.

segregō, -āre, *vb.* 1. a separa, a respinge 2. a lua 3. a deosebi.

sēgrex, -egis, *adj.* 1. separat, izolat 2. diferit 3. retras.

sēiugātus, -a, -um, *adj.* despărțit, separat.

sēiunctiō, -ōnis, *s.f.* despărțire, separare, ceartă.

sēiunctus, -a, -um, *l. part. perf. vb. seiungo. II. adj.* 1. opus, contra 2. străin.

sēiungō, -ēre, -iūnxī, -iūnctum, *vb.* a separa, a despărți, a desface.

sēlectiō, -ōnis, *s.f.* alegere.

sēligō, -ēre, -lēgī, -lēctum, *vb.* a alege.

selinum, -ī, *s.n.* pătrunjel.

selinusium, -iī, *s.n.* 1. grâu 2. pelin.

sella, -ae, *s.f.* 1. scaun, tron 2. litieră 3. tribunal.

sellārius, -iī, *s.m.* om desfrânat.

sellula, -ae, *s.f.* scăunel.

semēl, *l. adv.* 1. o (singură) dată 2. dintr-o dată. *II. conj.* o dată ce.

sēmen, -inis, *s.n.* 1. sămânță, germen 2. izvor, origine 3. neam, soi, urmaș, 4. element primar, moleculă, atom 5. cauză, autor.

sementis, -ntis, *s.f.* semănat.

sēmestris, -e, *adj.* 1. de o jumătate de lună 2. de șase luni.

sēmi, *adv.* pe jumătate.

sēmianimis, -e, *adj.* pe jumătate mort.

sēmiapertus, -a, -um, *adj.* pe jumătate deschis.

sēmibarbarus, -a, -um, *adj.* pe jumătate barbar.

sēmicanus, -a, -um, *adj.* pe jumătate alb.

sēmicaper, -prī, *s.m.* satir.

sēmicremātus, -a, -um, *adj.* pe jumătate ars.

sēmicubitālis, -e, *adj.* de o jumătate de cot.

sēmidea, -ae, *s.f.* semizeită.

sēmideus, -ī, *s.m.* semizeu.

sēmidoctus, -a, -um, *adj.* pe jumătate învățat.

sēmiermis, -e, *adj.* înarmat pe jumătate.

sēmifactus, -a, -um, *adj.* pe jumătate făcut.

sēmifer, -era, -erum, *adj.* jumătate om și jumătate animal, ființă monstuoasă.

sēmigravis, -e, *adj.* pe jumătate beat.

sēmigrō, -āre, *vb.* a se separa, a pleca departe de.

sēmihians, -ntis, *adj.* întredeschis.

sēmihora, -ae, *s.f.* jumătate de oră.
sēmilacer, -era, -erum, *adj.* sfâșiat pe jumătate.
sēmilibra, -ae, *s.f.* jumătate de livră.
sēmilixa, -ae, *s.m.* om necioplit semibădăran.
sēmimās, -aris, *adj. (s.m.)* pe jumătate bărbat, eunuc, androgin, desfrânat.
sēmimortuus, -a, -um, *adj.* pe jumătate mort, muribund.
sēmīnārium, -iī, *s.n.* 1. izvor, origine 2. cauză 3. pepinieră.
sēmīnātiō, -ōnis, *s.f.* reproducere, fecundare.
sēmīnātor, -ōris, *s.m.* semănător.
sēmīnex, -ecis, *adj.* aproape mort.
sēmīnium, -iī, *s.n.* 1. sămânță 2. rasă.
sēmīnō, -āre, *vb.* 1. a semăna 2. a produce.
sēmīnudus, -a, -um, *adj.* 1. pe jumătate gol 2. aproape dezarmat 3. neîmpodobit stilistic.
sēmīorbis, -is, *s.m.* semicerc.
sēmīperfectus, -a, -um, *adj.* pe jumătate terminat.
sēmīplenus, -a, -um, *adj.* pe jumătate plin.
sēmīrefectus, -a, -um, *adj.* pe jumătate reparat.
sēmīrutus, -a, -um, *adj.* pe jumătate dărâmat/ruinat.
sēmīsenex, -nis, *s.m.* bătrânel.
sēmīsepultus, -a, -um, *adj.* pe jumătate îngropat.
sēmīsomnis, -e (**sēmīsomnus**, -a, -um), *adj.* pe jumătate adormit.

sēmīssis (sēmīis), -is, *s.m.* jumătate de as, jumătate din ceva.
sēmīta, -ae, *s.f.* cărare, potecă, drum, stradă.
sēmītātus, -a, -um, *adj.* brăzdat.
sēmītectus, -a, -um, *adj.* pe jumătate acoperit.
sēmīustus, -a, -um, *adj.* ars pe jumătate.
sēmīvir, -vīrī, *adj.* 1. centaur 2. eunuc, hermafrodit 3. desfrânat, moleșit, efeminat.
sēmīvīvus, -a, -um, *adj.* pe jumătate mort.
semotus, -a, -um, *I. part. perf. vb. removeo. II. adj.* 1. departe de, retras 2. liber 3. târziu 4. secret 5. diferit.
sēmōvēō, -ēre, -mōvī, -mōtum, *vb.* a despărți, a îndepărta, a înlătura.
semper, *adv.* totdeauna, mereu, fără încetare.
semperflōrens, -ntis, *adj.* nemuritor, veșnic înflorit.
semperfrondens, -ntis, *adj.* veșnic înfrunzit.
sempervivus, -a, -um, *adj.* etern.
sempiternō (sempiternum), *adv.* totdeauna.
sēmūncia, -ae, *s.f.* 1. semiuncie 2. puțin, parte foarte mică 3. preț scăzut.
semūnciālis, -e (**semūncārius**, -a, -um), *adj.* de o jumătate de uncie.
senāculum, -ī, *s.n.* sală de ședințe a senatului.
sēnāriōlus, -ī, *s.m.* poezie mică scrisă în iambi (senar).
sēnātor, -ōris, *s.m.* senator.

senātōrius, -a, -um, *adj.*
senatorial, de senator.

senātus, -ūs, *s.m.* 1. senat,
adunare a senatului 2. mare
sfat.

senātus consultum, -ī, *s.n.*
decret/hotărâre a senatului.

senecta, -ae, *s.f.* bătrânețe.

senectus¹, -a, -um, *adj.* bătrân.

senectus², -ūtis, *s.f.* bătrânețe,
vechime.

seneō, -ēre, -uī, *vb.* 1. a
îmbătrâni 2. a se învechi 3. a se
strica 4. a lăncezi, a fi fără
putere.

senescō, -ēre, -uī, *vb.* 1. a
îmbătrâni 2. a se învechi 3. a-și
pierde puterea 4. a scădea 5. a
nu izbuti.

senex, -nis, *I. adj.* bătrân, în
vârstă, matur, vechi. *II. s.m.* om
bătrân.

seni, -ae, -a, *num.* (G. *pl.* -um)
câte șase, din șase în șase.

seniculus, -ī, *s.m.* bătrânel.

senīdēni, *num.* câte
șaisprezece.

senīlis, -e, *adj.* bătrânesc, de
bătrân.

seniliter, *adv.* bătrânește.

senior, -ōris, *adj. comp.* senex.

senium, -iī, *s.n.* 1. bătrânețe,
vechime 2. supărare, durere 3.
declin, ruină 4. asprime.

sēnius, *s.m. (nedecl.)* jumătate.

sensibilis, -e, *adj.* sensibil,
impresionabil.

sensilis, -e, *adj.* sensibil.

sensim, *adv.* 1. pe nesimțite,
încet 2. de la sine 3. puțin câte
puțin, cu măsură.

sensus, -ūs, *s.m.* 1. simț,
senzație, simțire, 2. sentiment,
inimă, suflet 3. părere, gând,

idee, mod/fel de a gândi,
conștiință 4. sens, înțeles 5.
rațiune, inteligență, minte 6.
propoziție, frază.

sententia, -ae, *s.f.* 1. părere 2.
dorință, , gând, fel de a simți/
gândi 3. sentință, vot, aviz 4.
înțeles, sens 5. maximă,
sentință.

sententiola, -ae, *s.f.* maximă.

sententiōsē, *adv.* în chip
sentențios.

sententiōsus, -a, -um, *adv.* plin
de idei/maxime.

senticōsus, -a, -um, *adj.* spinos.

sentīna, -ae, *s.f.* apă
bălțită/murdară, noroi, (*fig.*)
lepădătură, cloacă.

sentīnōsus, -a, -um, *adj.*
murdar.

sentiō, -ire, **sēnsī**, **sēnsūm**, *vb.*
1. a simți 2. a suferi 3. a avea
un sentiment 4. a-și da seama,
a gândi, a socoti.

sentus, -a, -um, *adj.* 1. spinos 2.
respingător, groaznic, hidos.

seorsūm (seorsūs), *I. adv.*
separat, aparte. *II. prep. cu Abl.*
fără, despărțit de.

sēpār, -āris, *adj.* separat,
deosebit, aparte.

sēparābilis, -e, *adj.* separabil.

separātim, *adv.* 1. separat,
aparte 2. în general.

sēparātiō, -ōnis, *s.f.* separație,
deosebire.

separō, -āre, *vb.* a separa, a
despărți, a deosebi.

sepeliō, -ire, -īvī, -pūltum, *vb.* 1.
a îngropa, a înmormânta 2.
(*pas.*) a se scufunda 3. a
adormi, a înăbuși 4. a ascunde
5. a distruge 6. a termina.

sĚpĚs, -edis, adj. cu șase picioare.
sĚpia, -ae, s.f. 1. sepie 2. cerneală.
sĚpicula, -ae, s.f. îngrăditură mică.
sĚpōnō, -Ěre, -pōsuī, -pōsġtum, vb. 1. a pune deoparte 2. a rezerva 3. a îndepărta 4. a goni, a exila 5. a alege, a distinge.
septem, num. șapte.
september, -bris, l. s.m. septembrie. **ll. adj.** din septembrie.
septemdecim, num. șaptesprezece.
septemgeminus, -a, -um, adj. în număr de șapte.
septemplex, -icis, adj. înșeptit, făcut din șapte părți, acoperit cu șapte piei, cu șapte guri de vărsare.
septemvir, -virī, s.n. septemvir (membru al unui colegiu de preoți).
septemvirātus, -ūs, s.m. funcția de septemvir.
septenārius, -a, -um, adj. compus din șapte.
septĚni, -ae, -a, num. câte șapte.
septennis, -e, adj. de șapte ani.
septentrġnālġs, -e, adj. nordic.
septicus, -a, -um, adj. septic.
septġs (septiens), num. de șapte ori.
septimāni, -ōrum, s.m. pl. soldații legiunii a șaptea.
septimum, adv. pentru a șaptea oară.
septimus, -a, -um, num. al șaptelea.
septingeni, -ae, -a, num. câte șapte sute.

septingentġsimus, -a, -um, num. al șapte sutelele.
septingenti, -ae, -a, num. șapte sute.
septiremis, -e, adj. cu șapte rânduri de vâsle.
septuāgġsimus, -a, -um, num. al șaptezecilele.
septuaginta, num. șaptezeci.
sepulcrālġs, -e, adj. funebru.
sepulcrġtum, -ġ, s.n. cimitir.
sepulcrum, -i (sepulchrum, -i), s.n. 1. mormânt, monument funerar 2. trupul/rămășițele mortului, lumea morților 3. loc tainic 4. rug 5. dezastru.
sepultġra, -ae, s.f. mormânt, înmormântare, incinerare.
sepultus, -a, -um, part. perf. vb. sepelio.
sequax, -ācis, adj. 1. care urmărește neîncetat, (*fig.*) neobosit 2. ascultător 3. pătrunzător 4. lipicios.
sequġla, -ae, s.f. urmare, consecință.
sequens, -ntis, l. part. prez. vb. sequor. **ll. adj.** 1. următor 2. ascultător, supus.
sequester¹, -tra, -trum, adj. 1. de sechestru 2. mijlocitor, care mediază.
sequester², -tris, s.m. 1. sechestru 2. mediator, mijlocitor, negociator.
sequor, sequī, secġtus sum, vb. dep. 1. a însoți, a fi alături 2. a urmări 3. a urmări cu privirea, a asculta 4. a căuta 5. a se conforma, a ține seama 6. a se îndrepta 7. a accepta, a admite 8. a rezulta, a reveni, a rămâne 9. a fi credincios. 10. a continua

să 11. a reaminti 12. a curge, a se scurge 13. a ceda.

sera¹, -ae, *s.f.* zăvor, încuietore, lacăt, drog.

seră², *adv.* târziu.

serenitās, -ātis, *s.f.* seninătate, liniște, calm.

serenō, -āre, *vb.* 1. a însenina 2. a lumina 3. (*fig.*) a îndupleca, a potoli.

serēnum, -ī, *s.n.* senin, timp senin.

serēnus, -a, -um, *adj.* 1. senin, clar 2. limpede, strălucitor 3. liniștit, fericit 4. prielnic, favorabil.

serescō, -ēre, *vb.* a se usca.

sēria, -ae, *s.f.* vas de lut.

seriēs, -eī, *s.f.* 1. șir, rând, serie 2. succesiune, înlănțuire logică 3. urmași 4. continuitate.

sēriō, *adv.* serios.

sēriola, -ae, *s.f.* ulcică.

sērius, -a, -um, *adj.* 1. grav, serios 2. adevărat.

sermō, -ōnis, *s.m.* 1. conversație, dialog, discurs 2. fel de a vorbi, vorbire, limbă, stil 3. subiect al unei discuții 4. bârfă 5. satiră.

sermōcinātrix, -icis, *s.f.* femeie guralivă.

sermunculus, -ī, *s.m.* 1. clevetire 2. discuție scurtă.

serō¹, *adv.* 1. seara 2. târziu.

serō², -ēre, **seruī, sērtum**, *vb.* 1. a împleti, a amesteca 2. a lega, a înlănțui 3. a complica.

serō³, -ēre, **sēvī, sātum**, *vb.* 1. a semăna, a planta 2. a naște, a produce 3. a răspândi.

serō⁴, -āre, *vb.* A deschide.

sērōtinus, -a, -um, *adj.* care vine târziu, de noapte.

serpens, -ntis, *s.m. și f.* șarpe, vierme.

serpentigena, -ae, *s.m.* născut dintr-un șarpe/balaur.

serpentipēs, -edis, *adj.* care se termină în șarpe.

serpō, -ēre, -sī, *vb.* 1. a se târî, (*fig.*) a curge spre 2. a merge greu 3. a se cățăra 4. a se strecura 5. a se răspândi.

serra, -ae, *s.f.* 1. ferăstrău 2. vertebre.

serrātim, *adv.* zimțat, în rânduri regulate.

serrātus, -a, -um, *adj.* zimțat, dințat, dantelat.

serta, -ōrum, *s.n. pl.* cunună.

serum¹, -ī, *s.n.* zer

sērum², -ī, *s.n.* seară, vreme târzie.

sērus, -a, -um, *adj.* 1. de seară 2. întârziat, tardiv 3. îndelungat 4. zadarnic 5. în vârstă.

serva, -ae, *s.f.* sclavă.

servābilis, -e, *adj.* salvabil, care poate fi conservat.

servātiō, -ōnis, *s.f.* respectarea unei reguli.

servātor, -ōris, *s.m.* 1. observator, păzitor 2. salvator, eliberator.

servātrix, -icis, *s.f.* 1. observatoare 2. salvatoare.

servilis, -e, *adj.* 1. de sclav, 2. josnic.

serviliter, *adv.* 1. servil 2. în chip josnic.

serviō, -īre, *vb.* 1. a sluji, a servi 2. a ajuta, a ține seama de, a asculta de 3. a fi sclav, a fi supus 4. a ajuta.

servitium, -iī, *s.n.* 1. sclavie, captivitate 2. supunere 3. (*s.n.*

pl.) sclav, masă de sclavi **4**. servilism.

servitūdō, -inis, *s.f.* sclavie, supunere.

servitūs, -ūtis, *s.f.* **1.** sclavie, **2.** grup de sclavi **3.** supunere față de lege.

servō, -āre, *vb.* **1.** a salva, a scăpa, a ține **2.** a veghea, a observa atent **3.** a locui, a rămâne locului **4.** a respecta **5.** a rezerva, a menține.

servula, -ae, *s.f.* sclavă de jos, sclavă tânără.

servulus, -ī, *s.m.* sclav din cea mai joasă categorie, sclav tânăr.

servus¹, -a, -um, *adj.* de sclav, servil, supus.

servus², -ī, *s.m.* sclav, slujitor.

sēsama, -ae (sesamum, -i), *s.n.* susan.

sescunx, -uncis, *s.m.* optime.

sescuplum, -ī, *s.n.* un întreg și jumătate, o dată și jumătate.

sesquimensis, -is, *s.m.* o lună și jumătate.

sesquiopus, -eris, *s.n.* o zi și jumătate de lucru.

sesquipedālis, -e, *adj.* de un picior și jumătate.

sesquipēs, -edis, *s.m.* un picior și jumătate.

sesquisenex, -nis, *s.m.* om foarte bătrân.

sessibulum, -ī, *s.n.* scaun.

sessilis, -e, *adj.* pe care se poate sta.

sessiō, -ōnis, *s.f.* **1.** ședere **2.** oprire **3.** scaun **4.** ședință.

sessitō, -āre, *vb.* a sta întruna.

sessiuncula, -ae, *s.f.* grup mic de persoane.

sensor, -ōris, *s.m.* **1.** spectator **2.** călăreț **3.** locuitor.

sessōrium, -iī, *s.n.* **1.** sediu **2.** locuință **3.** scaun, jeț.

sestertiārius, -a, -um, *adj.* de un sesterț, de mică valoare.

sestertius, -iī, *s.m.* **1.** sesterț (*de la 1. la 1.000 se acordă cu numeralul, de la 1.000 sepune la G. pl.*) **2.** *s.n.* o mie de sesterți.

set *v.* *sed*.

seu, conj. sau dacă, sau.

sēvehor, -vēhī, -vēctus sum, *vb. dep.* a se depărta, a se despărți.

sevērē, *adv.* cu seriozitate.

sevērītās, -ātis, *s.f.* **1.** seriozitate **2.** gravitate **3.** exigență, asprime.

sevērīter, *adv.* sever.

sevērītūdō, -inis, *s.f.* severitate, gravitate.

sevērus, -a, -um, *adj.* **1.** sever, serios **2.** aspru, crud, neîmblânzit **3.** cumpătat, cinstit **4.** trist **5.** exact, adevărat **6.** cumplit.

sēvocō, -āre, *vb.* **1.** a chema **2.** a izola, a îndepărta **3.** a deosebi **4.** a-și însuși.

sexāgēnārius, -a, -um, *adj.* de șaizeci de ani.

sexāgēnī, -ae, -a, *num.* în număr de șaizeci, câte șaizeci.

sexāgēsīmus, -a, -um, *num.* al șaizecilea.

sexāgintā, *num.* șaizeci, în număr foarte mare.

sexangulus, -a, -um, *adj.* hexagonal.

sexcentēsīmus, -a, -um, *num.* al șase sutele.

sexcenti, -ae, -a, num. șase sute.
sexennis, -e, adj. de șase ani.
sexennium, -iī, s.n. durată de șase ani.
sexiens (sexies), num. de șase ori.
sextādecumāni, -ōrum, s.m. pl. soldații legiunii a XVI-a.
sextāni, -ōrum, s.m. pl. soldații legiunii a șasea.
sextāns, -ntis, s.m. o șesime.
sextārius, -iī, s.n. sextar, un sfert de baniță.
sextilis, -e, s.m. luna august.
sextum, adv. pentru a șasea oară.
sextus, -a, -um, num. al șaselea.
sextusdecimus, -a, -um, num. al șaisprezecelea.
sexus, -ūs, s.m. sex.
sī, conj. (cond.) dacă, (*optat.*) o, dacă, (*interog. ind.*) dacă cumva.
sībilō, -āre, vb. 1. fluiera, a şuiera 2. a huidui 3. a fierbe.
sībilum, -ī, s.n. 1. fluierat, şuierat 2. huiduială.
sībilus, -a, -um, adj. şuierător.
sibina, -ae, s.f. lance.
sīc, adv. 1. așa 2. atât de 3. la întâmplare.
sīca, -ae, s.f. 1. pumnal, tăiș, 2. asasinat.
sīcārius, -iī, s.m. ucigaș.
siccānea, -ōrum, s.n. pl. locuri aride.
siccāneus, -a, -um, adj. arid, uscat, neproductiv.
siccātiō, -ōnis, s.f. secare.
siccē, adv. 1. secat 2. scurt.
siccescō, -ēre, vb. a se usca.

siccitās, -ātis, s.f. 1. uscăciune, secetă 2. secare 3. (*stil.*) stil sobru 4. sănătate.
siccō, -āre, vb. 1. a (se) usca 2. a seca, a slei 3. a bea (mult).
siccum, -ī, s.n. țarm, uscat, pământ, teren arid.
siccus, -a, -um, adj. 1. uscat 2. secat, deșert 3. însetat, cumpătat 4. sănătos, puternic 5. slab 6. (*stil.*) sec 7. prost 8. rece, indiferent.
sīcīlicula, -ae, s.f. pumnal mic.
sīcīlīō, -īre, vb. a secera.
sīcīne (sīcīn), adv. e oare așa? așa-i că?
sīcīnnium, -iī, s.n. dans satiric.
sīcubi, adv. 1. dacă undeva 2. dacă vreodată 3. dacă cumva.
sīcula, -ae, s.f. cosor, mic pumnal.
sīcundē, adv. dacă de undeva.
sīcut (sīcutī), adv. 1. ca, ca și cum, așa cum 2. de exemplu 3. cu toate că.
sīderālīs, -e, adj. referitor la stele.
sīderātiō, -ōnis, s.f. influența astrilor.
sīdereus, -a, -um, adj. 1. astral 2. solar 3. strălucitor, frumos 4. ceresc, divin.
sīdērītēs, -ae, s.m. magnet.
sīdēror, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a suferi influența nefastă a astrilor.
sīdō, -ēre, sīdī (sēdī), sēssum, vb. 1. a se așeza, a se cocoța 2. a sta, a se opri, a rămâne 3. a se afunda 4. a intra 5. a se prăbuși, a scădea, a înceta, a se potoli 6. a se ruina.
sīdus, -eris, s.n. 1. stea, astru, planetă, constelație 2. zodie 3.

epocă, vreme, timp, anotimp, zi
4. climă, ținut **5.** furtună, vreme rea.

sigillātus, -a, -um, adj. încrustat, cizelat.

sigillum, -ī, s.n. 1. statueta **2.** sigiliu **3.** broderie în relief.

sigma, -atis, s.n. pat în formă de semicerc (pentru mâncat).

signaculum, -ī, s.n. pecete, semn distinctiv.

signātē, adv. expresiv, clar.

signātiō, -onis, s.f. semn.

signātor, -ōris, s.m. 1. cel ce semnează **2.** martor.

signifer¹, -era, -erum, adj. 1. împodobit cu stele **2.** cizelat, lucrat în relief **3.** înstelat.

signifer², -erī, s.m. stegar, portdrapel, conducător.

signifex, -icis, s.m. sculptor.

significans, -ntis, l. part. prez. vb. significo. II. adj. lămurit, clar, expresiv.

significanter, adv. 1. lămurit, clar, limpede **2.** expresiv.

significantiā, -ae, s.f. 1. semnificație, înțeles **2.** claritate, expresivitate.

significātiō, -ōnis, s.f. 1. semn, simptom **2.** sens, înțeles **3.** veste, declarație **4.** aluzie.

significatus, -ūs, s.m. 1. semn **2.** semnificație.

significō, -āre, vb. 1. a anunța, a vesti, a prevesti **2.** a însemna, a se înțelege **3.** a arăta (prin semne, a semnifica).

signō, -āre, vb. 1. a însemna, a tipări, a grava, a scrie **2.** a sigila, a pecetlui **3.** a desemna, a arăta **4.** a nota, a exprima **5.** a observa.

signum, -ī, s.n. 1. semn, marcă **2.** pecete, efigie **3.** gest, prevestire **4.** parolă, consemn, ordin **5.** steag **6.** trupe, cohortă **7.** statuie, pictură **8.** constelație, stea **9.** dovadă, probă.

silānus, -ī, s.m. izvor, fântână, robinet.

silens, -ntis, l. part. prez. vb.

sileo. II. adj. 1. tăcut, mut **2.** liniștit, calm, în repaus.

silentiōsus, -a, -um, adj. liniștit, tăcut.

silentium, -iī, s.n. 1. liniște, tăcere **2.** calm, trândăvie, **3.** uitare **4.** umbră, întuneric.

sileō, -ēre, -uī, vb. 1. a tăcea **2.** a trece sub tăcere **3.** a fi calm, a fi liniștit, a sta.

silenda, -ōrum, s.n. pl. secrete.

siler, -eris, s.n. răchită.

silescō, -ēre, vb. 1. a tăcea, a amuți **2.** a se liniști.

silex, -icis, s.m. și f. 1. cremene, stâncă, piatră, marmură, granit **2.** topor de piatră, drum pavat cu piatră.

silicernium, -iī, s.n. praznic.

siliceus, -a, -um, adj. de piatră, de cremene.

siligineus, -a, -um, adj. din grâu curat.

siligō, -inis, s.f. faină alba de grâu, grâu de primă calitate.

siliqua, -ae, s.f. 1. păstaie, coajă **2.** legume.

sillus, -ī, s.m. poem satiric.

sillybus, -ī, s.m. etichetă, titlu.

silō, -ōnis, s.m. persoană cârnă.

silva, -ae, s.f. 1. pădure, **2.**

plantație, dumbravă **3.**

vegetație, copăcel, lăstăriș **4.**

lemn de construcție **5.** belșug, mulțime, grămadă.
silvaticus, -a, -um, adj. sălbatic, de pădure.
silvescō, -ēre, vb. a crește stufos, a crește lemnos.
silvester, -tris, -e, adj. 1. păduros, împădurit **2.** de pădure **3.** sălbatic, necultivat **4.** țărănesc, pastoral, câmpenesc.
silvicola, -ae, s.m. și f. cel care locuiește în pădure.
silviger, -era, -erum, adj. acoperit cu păduri.
silvōsus, -a, -um, adj. păduros, des ca pădurea.
sīmia, -ae, s.f. maimuță, (*fig.*) imitator, maimuțoi.
simila, -ae, s.f. făină foarte bună.
simile, -is, s.n. asemănare.
similis, -e, adj. 1. asemănător, la fel **2.** egal.
similitās, -ātis, s.f. asemănare.
similiter, adv. 1. asemănător **2.** adevărat, exact.
similitūdō, -inis, s.f. 1. analogie, asemănare, comparație **2.** egalitate, uniformitate **3.** imitație.
simītū, adv. totodată.
sīmius, -iī, s.m. maimuță, (*fig.*) imitator.
simplex, -icis, adj. 1. simplu **2.** unic, singur **3.** obișnuit, firesc **4.** inocent, nevinovat **5.** curat, limpede **6.** sigur.
simplicitās, -ātis, s.f. 1. simplitate **2.** uniformitate **3.** credulitate, sinceritate, nevinovăție, cinste.
simpliciter, adv. 1. simplu **2.** în mod unic **3.** firesc **4.** deschis, cinstit, **5.** aparte, separat **6.** numai.

simplicitus, adv. simplu.
simplus, -a, -um, l. adj. simplu, unic. **ll. s.n.** unitate, întreg.
simpulum, -ī, s.n. lingură mare/cupă mică pentru libații.
simul, l. adv. 1. împreună **2.** totodată, în același timp **ll. conj. simul ac** - îndată ce.
simulācram, -ī, s.n. 1, imagine, chip, portret, statuie, tablou **2.** simulacru, aparență, umbră **3.** asemuire **4.** imitare, copie **5.** prefacătorie **6.** stafie.
simulāmen, -inis, s.n. imitație, imagine.
simulātē, adv. 1. prefacut **2.** de formă **3.** în glumă.
simulātiō, -ōnis, s.f. 1. imitație, prefacătorie, imitare **2.** aparență, minciună **3.** simulacru, mască.
simulātor, -ōris, s.m. 1. imitator **2.** om viclean, șiret.
simulātrix, -icis, s.f. vrăjitoare.
simulātus, -a, -um, 1. part. perf. vb. simulo. ll. adj. 1. asemănător **2.** fals, prefacut.
simulō, -āre, vb. 1. a imita, a copia **2.** a simula, a se prefaca, a prezenta ca real.
simultās, -ātis, s.f. 1. ură, **2.** pizmă, invidie **3.** rivalitate.
sīmus, -a, -um, adj. cârn, turtit.
sīn, conj. 1. dacă însă, dar dacă **2.** altfel, în caz contrar.
sincērē, adv. 1. deschis, sincer, cinstit **2.** normal.
sincērītās, -ātis, s.f. 1. sinceritate **2.** puritate, curățenie **3.** sănătate.
sincērus, -a, -um, adj. 1. sincer, cinstit **2.** curat, intact, ireproșabil **3.** sănătos **4.** adevărat.

sinciput, -itis, s.n. 1. jumătate de cap 2. creier.
sine, prep. (cu Abl.) fără.
singillatim, adv. în parte, separat, individual, pe rând.
singulăres, -iūm, s.m. pl. garda împăratului, corp de cavalerie.
singulărie, adv. aparte.
singularis, -e, adj. 1. singur, izolat 2. particular, propriu, personal 3. unic, distins, deosebit, rar, neobișnuit.
singulăriter, adv. 1. individual, particular, izolat, special 2. neobișnuit 3. nemaipomenit, extraordinar.
singularius, -a, -um, adj. 1. individual 2. rar 3. extraordinar.
singuli, -ae, -a, num. 1. (unul) câte unul, toți, fiecare (în parte) 2. unul singur.
singultim, adv. 1. plângând în hohote 2. bolborosind.
singultiō, -īre, -ivi, vb. a plânge în hohote, a sughița.
singultō, -āre, vb. 1. a sughița 2. a horcăi 3. a zvâcni.
singultus, -ūs, s.m. 1. sughiț, suspin 2. horcăit, croncănit.
singulus, -a, -um, adj. unul singur.
sinister, -tra, -trum, adj. 1. stâng 2. nefavorabil, nefericit 3. rău, pervers, perfid 4. favorabil 5. contrar.
sinisteritās, -ātis, s.f. stângăcie, neîndemănare.
sinistra, -ae, s.f. 1. mâna stângă 2. partea stângă.
sinistrē, adv. rău, defavorabil.
sinō, -ēre, sīvi, sītum, vb. 1. a lăsa 2. a da voie, a permite 3. a suporta.

sinum, -ī, s.n. vas de pământ, oală, strachină.
sinuō, -āre, vb. a încovoia.
sinuōsē, adv. întortocheat, sinuos, complicat.
sinuosus, -a, -um, adj. 1. îndoit, arcuit, sinuos, încovoiat 2. cu falduri 3. întortocheat, (ret.) încurcat.
sinus, -ūs, s.m. 1., adâncitură, îndoitură, spirală, cerc 2. cotitură 3. port, golf 4. refugiu 5. sân, inimă, centru 6. cută, poale, togă 7. pânză (de corabie).
sīparium, -īī, s.m. 1. perdea, cortină 2. culise 3. comedie, teatru.
sīphō, -ōnis, s.m. 1. tub, 2. sifon 3. pompă de incendii.
sipolindrum, -ī, s.n. parfum.
sīquā (sī quā), adv. dacă cumva, dacă pe undeva.
sīquidem, I. conj. 1. dacă într-adevăr 2. deoarece. **II. adv.** într-adevăr.
sīquis (sī quis), pron. dacă cineva/ceva.
sistō, -ēre, stīti, stātum, vb. 1. a opri (să înainteze), a face să stea 2. a împiedica 3. a se menține, a dăinui 4. a aduce, a stabili 5. a construi 6. a sprijini 7. a aduce în fața justiției, a prezenta la termen.
sistrum, -ī, s.n. sistru (instrument muzical egiptean de percuție).
sisymbrium, -īī, s.n. mentă.
sitella, -ae, s.f. urnă pentru votare.
siticulōsus, -a, -um, adj. secetos, uscat, însetat.

sitiens, -entis, adj. 1. avid, dornic de 2. uscat, însetat.
sitienter, adv. cu sete, cu înfocare, cu lăcomie.
sitiō, -ire, vb. 1. a-i fi sete 2. a fi uscat, a seca 3. a dori cu ardoare.
sitis, -is, s.f. 1. sete 2. secetă 3. patimă, dorință aprigă.
sititor, -ōris, s.m. om însetat/lacom, băutor.
situla, -ae, s.f. găleată.
situlus, -ī, s.m. ciubăr.
situs¹, -a, -um, 1. part. perf. vb.
sino. II. adj. 1. pus, așezat 2. construit, ridicat, 3. depinzând de 4. îngropat.
situs², -ūs, s.m. 1. loc, ținut, așezare 2. poziție, așezare, 3. structură 4. trândăvie, amortire, 5. părăsire, neglijență 6. vechime 7. rugină, putrezire.
sive, conj. sau dacă.
smaragdus, -ī, s.m. și i f. smarald.
smyrna (smurna), -ae, s.f. smirnă.
sōbolēs (subolēs), -is, s.f. 1. neam, rasă 2. copil, pui 3. vlăstar, mlădiță, ramură.
sōbriē, adv. cu cumpătare.
sōbriefactus, -a, -um, adj. cumințit.
sōbrietās, -ātis, s.f. 1. cumpătare, moderație 2. înțelepciune, cumințenie.
sōbrīna, -ae, s.f. vară primară.
sōbrius, -a, -um, adj. 1. treaz 2. cumpătat 3. cinstit 4. sobru 5. serios, prudent.
socer, -erī (socerus, -ī), s.m. socru.
socia, -ae, s.f. tovarășă, aliată, soție.

sociabilis, -e, adj. 1. sociabil, care poate fi unit 2. social.
sociālis, -e, adj. 1. sociabil, social 2. al aliaților 3. conjugal, nupțial.
sociālītās, -ātis, s.f. anturaj, societate.
sociālīter, adv. ca asociat.
societās, -ātis, s.f. 1. unire, asociație, comunitate 2. uniune, comunitate 3. companie 4. potrivire, asemănare.
sociō, -āre, vb. 1. a (se) uni, 2. a însoți 3. a împărți, a pune în comun.
socius, -a, -um, adj. 1. aliat, unit 2. comun 3. ocrotitor 4. conjugal.
socius, -iī, s.m. 1. prieten, tovarăș, asociat 2. coleg 3. aliat, complice.
sōcordia, -ae, s.f. 1. lene, apatie 2. prostie, neglijență 3. lașitate 4. intoleranță.
sōcorditer, adv. neglijent.
sōcors, -dis, adj. 1. nepăsător, nesimțit, leneș, indolent 2. mărginit, nătâng.
socrus, -ūs, s.f. soacră.
sodālicium, -iī, s.n. 1. prietenie, tovarășie 2. club politic, reuniune, asociație.
sodālis, -is, s.m. camarad, prieten, coleg, partizan.
sodālītās, -ātis, s.f. 1. tovarășie, asociere, colegialitate, prietenie 2. cerc/club politic, corporație religioasă 3. petrecere.
sodalitium, -iī, s.n. grupare politică.
sōdēs dacă vrei, te rog!.
sōl, sōlis, s.m. 1. soare 2. om strălucit 3. strălucire, lumină,

rază 4. căldură 5. zi 6.
Zeu/Soare.
solaciolum, -ī, *s.n.* uşoară
mângâiere, compensaţie.
sōlācium, -īī, *s.n.* 1. mângâiere,
consolare 2. despăgubire 3.
satisfacţie.
sōlāgō, -inis, *s.f.* floarea-
soarelui.
sōlāmen, -inis, *s.n.* consolare,
mângâiere.
sōlāris, -e, *adj.* solar, al soarelui.
sōlārium, -īī, *s.n.* 1. cadran
solar, clepsidră 2. balcon,
terasă.
sōlātor, -ōris, *s.m.* cel ce
consolează.
soldurii, -ōrum, *s.m. pl.* ostaşi
viteji/ devotaţi.
soldus, -a, -um, *adj.* 1. solid 2.
intact 3. temeinic, real.
solea, -ae, *s.f.* 1. sandală 2.
saboţi 3. teasc 4. calcan.
soleātus, -a, -um, *adj.* încălţat
cu sandale.
soleō, -ēre, -ītus sum,
vb. semidep. 1. a obişnui,
(*impers.*) a se obişnui 2. a avea
legături cu, a trăi cu.
solidē, *adv.* 1. cu tărie 2. masiv,
tare 3. deplin, cu totul, perfect,
complet.
solidescō, -ēre, *vb.* a se întări.
soliditās, -ātis, *s.f.* tărie,
masivitate, grosime.
solidō, -āre, *vb.* a întări.
solidum¹, *adv.* mult, cu tărie.
solidum², -ī, *s.n.* 1. corp/teren
solid 2. sumă.
solidus¹, -a, -um, *adj.* 1. tare,
masiv, sigur 2. întreg 3. dens,
plin 4. trainic, statornic 5. real 6.
(*fig.*) temeinic.

solidus², -ī, *s.m.* ban de
aur/galben.
sōlifer, -era, -erum, *adj.* oriental,
torid.
solistimum tripudium, -ī, *s.n.*
prevestire foarte bună.
sōlitārius, -a, -um, *adj.* solitar,
singur, izolat, unic.
sōlitās, -ātis, *s.f.* singurătate.
sōlitūdō, -inis, *s.f.* 1. singurătate
2. pustietate 3. lipsă, absenţă 4.
părăsire.
solitum, -ī, *s.n.* obicei, stare
obişnuită.
solium, -īī, *s.n.* 1. scaun, tron 2.
domnie 3. cadă 4. sicriu.
sōlivagus, -a, -um, *adj.* solitar,
izolat, necomunicativ.
sollemne, -is, *s.n.* 1. ceremonie,
sărbătoare, (*pl.*) funeralii 2.
obişnuinţă 3. datină, obicei.
sollemnīs, -e, *adj.* 1. solemn,
sfânt 2. de sărbătoare 3.
obişnuit 4. anual 5. legitim.
sollemnitās, -ātis, *s.f.*
sărbătoare solemnă,
solemnitate.
sollemniter, *adv.* 1. solemn 2.
obişnuit.
sollers, -tis, *adj.* 1. iscusit,
dibaci, priceput, îndemânatic 2.
şiret, abil 3. fertil, rodnic.
sollertia, -ae, *s.f.* 1. iscusinţă,
ingeniozitate, măiestrie 2.
abilitate, agerime a minţii.
sollicitātiō, -ōnis, *s.f.* 1. cerere
2. atâţare, agitaţie, provocare,
instigare 3. grijă.
sollicitātor, -ōris, *s.m.* cel ce
seduce.
sollicitē, *adv.* 1. cu atenţie 2. cu
îngrijorare 3. stăruitor.
sollicitō, -āre, *vb.* 1. a mişca, a
agita 2. a urmări 3. a provoca, a

îndemna **4.** a ispiti **5.** a tulbura, a chinui.

sollicitūdō, -inis, s.f. îngrijorare, grijă, neliniște.

sollicitus, -a, -um, adj. 1. mișcat, impresionat **2.** neliniștit, îngrijorat **3.** atent **4.** timid **5.** periculos **6.** tulburat.

sōlō, -āre vb. a pustii.

sōlor, -ārī, -ātus sum, vb.dep. 1. a consola, a alina **2.** a potoli, a ușura suferința **3.** a despăgubi **4.** a ajuta.

solox, -ōcis, adj. brut, aspru, (fig.) grosolan.

solstitiālis, -e, adj. 1. al solstițiului **2.** anual, al soarelui **3.** de vară.

solstitium, -iī, s.n. 1. solstițiu **2.** vară, arșiță.

solum¹, -ī, s.n. 1. sol, podea, pământ, suprafață, teren **2.** fund, temelie, partea de jos, suport **3.** picior, talpă **4.** ținut, țară **5.** fond, bază **6.** orbită oculară.

solum², adv. doar, numai.

sōlus, -a, -um, adj. 1. unic, singur **2.** părăsit, pustiu, nelocuit **3.** luat deoparte.

solūte, adv. 1. nestingherit **2.** alene.

solūtiō, -ōnis, s.f. 1. desfacere, dezlegare **2.** descompunere **3.** ușurare, delăsare **4.** (fig.) soluție, explicare **5.** plată.

solūtus, -a, -um, l. part. perf. vb.

solvo. II. adj. 1. liber, dezlegat **2.** calm, lipsit de grijă **3.** descurcăreț, îndemânatic, dibaci, iscusit **4.** slab, fără energie, (fig.) indulgent **5.** desfrânat.

solvō, -ēre, solvī, solūtum, vb.

1. a dezlega, a desface, a despărți **2.** a elibera **3.** a scăpa **4.** a achita **5.** a rupe, a înfrânge **6.** a topi, a slăbi, a relaxa **7.** a pune capăt **8.** a strica **9.** a nimici. **10.** a lămuri.

somniātor, -ōris, s.m. cel ce explică visele, visător, vizionar.

somniculōsus, -a, -um, adj. somnoros.

somnifer, -era, -erum, adj. adormitor, care potolește.

somniō, -āre, vb. 1. a visa **2.** a fi nebun, a delira.

somnium, -iī, s.n. 1. vis **2.** nebunie, nălucire, himeră.

somnolentus, -a, -um, adj. somnoros, adormit.

somnus, -ī, s.m. 1. somn **2.** noapte, moarte **3.** liniște **4.** lene, trândăvie.

sonābilis, -e, adj. sonor.

sonans, -ntis, l. part. prez. vb.

sono. II. adj. sonor, armonios.

sonax, -cis, adj. răsunător.

sonipēs, -pedis, s.m. cal.

sonitus, -ūs, s.m. sunet, zgomot, vâjâit, strigăt.

sonō, -āre, -uī, -ītum, vb. 1. a suna, a răsuna **2.** a ciripi, a lătra **3.** a cânta, a recita **4.** a lăuda **5.** a reprezenta.

sonor, -ōris, s.m. 1. zgomot, sunet **2.** strigăt, țipăt.

sonōrus, -a, -um, adj. sonor, răsunător.

sons, -tis, adj. 1. vinovat, **2.** vătămător **3.** potrivit.

sonticus, -a, -um, adj. grav, serios, temeinic.

sonus, -ī, s.m. 1. sunet, zgomot **2.** urlet, țipăt **3.** cântec **4.** vorbă, accent.

sophia, -ae, s.f. înțelepciune.
sophisma, -ătis, s.n. sofism.
sophista, -ae, s.m. sofist, filozof, retor.
sophus, -ī, s.m. filozof, înțelept.
sōpiō, -īre, vb. 1. a adormi 2. a amorți, (*pas.*) a se potoli 3. a ucide, (*pas.*) a muri.
sopor, -ōris, s.m. 1. somn adânc 2. letargie, moarte 3. toropeală 4. nesimțire 5. narcotic, elixir adormitor.
sopōrātus, -a, -um, adj. adormit, amorțit, adormitor.
sopōrifer, -era, -erum, adj. narcotic, somnifer.
sopōrō, -āre, vb. 1. a adormi, a ațipi 2. a amorți.
sopōrus, -a, -um, adj. adormitor, adormit, ațipit.
sorbeō, -ēre, -uī, vb. 1. a sorbi, a înghiți 2. a absorbi 3. a consuma 4. a îngropa, a ascunde 5. a aduna.
sorbilum, -ī, s.n. băutură fierbinte.
sorbītiō, -ōnis, s.f. 1. înghițire, sorbire 2. băutură.
sorbus, -ī, s.f. scoruș.
sordeō, -ēre, -uī, vb. 1. a fi murdar 2. a nu fi pe plac 3. a fi disprețuit 4. a fi zgârcit.
sordes, -ium, s.f. pl. 1. murdărie 2. negreală 3. întristare, doliu 4. meschinărie 5. sărăcie, zgârcenie 6. josnicie.
sordescō, -ēre, -uī, vb. a se murdări.
sorditātus, -a, -um, adj. 1. murdar, neîngrijit 2. (îmbrăcat) simplu.
sordidē, adv. 1. murdar, trivial 2. meschin 3. umil.

sordidus, -a, -um, adj. 1. murdar, neîngrijit 2. umil 3. zgârcit 4. negru (de murdărie) 5. trivial, rușinos 6. neînsemnat, de jos.
sordis, -is, s.f. 1. murdărie 2. drojdie (a societății) 3. zgârcenie.
sorditūdō, -inis, s.f. murdărie.
sōrex, -icis, s.m. șoarece.
sōricīnus, -a, -um, adj. de șoarece.
soror, -ōris, s.f. 1. soră 2. verișoară primară 3. iubită, prietenă.
sorōricīda, -ae, s.m. ucigaș de soră.
sorōrius, -a, -um, adj. de soră.
sorpsi, perf. vb. sorbeo.
sors, -tis, s.f. 1. soartă, 2. tragere la sorți 3. profecie 4. parte revenită prin tragere la sorți 5. categorie socială, 6. îndatorire 7. capital, cotă.
sorticula, -ae, s.f. buletin de vot.
sortilegus, -a, -um, adj. profetic, prevestitor.
sortior, -īrī, -ītus sum, vb. dep. 1. a trage la sorți 2. a obține prin tragere la sorți 3. a câștiga 4. a alege (aleatoriu) 5. a împărți.
sortītiō, -ōnis, s.f. tragere la sorți.
sortītō, adv. cu voia destinului, firesc.
sortitus, -ūs, s.m. 1. tragere la sorți 2. împărțire 3. destin.
sospēs, -itis, adj. 1. teafăr, sănătos 2. norocos.
sospita, -ae, s.f. ocrotitoare.
sospitālis, -e, adj. ocrotitor, apărător, binefacător.

sospitător, -ōris, s.m. salvator, eliberator.

sospitō, -āre, vb. a salva, a ocroti.

sōtēria, -ōrum, s.n. pl. 1. daruri (pentru prietenii convalescenți) 2. feliicitări.

spādix, -icis, s.m. ramură de palmier.

spādix equus, s.m. murg.

spadō, -ōnis, s.m. castrat, eunuc.

spadōninus, -a, -um, adj. nerodnic, sterp.

spargō, -ēre, spārsī, spārsum, vb. 1. a împrăști 2. a stropi, a scălda 3. a învălui 4. a împărți.

sparsim, adv. ici și colo.

sparsiō, -ōnis, s.f. împrăștiere, stropire.

sparsivus, -a, -um, adj. de aruncat.

sparsus, -a, -um, I. part. perf. vb. spargo. II. adj. 1. risipit 2. despletit.

spartum, -ī, s.n. 1. papură, rogoz 2. sfoară de rogoz.

sparus, -ī, s.m. lance mică, sulită cu vârf de fier.

spasma, -ātis, s.n. cârcel, spasm, crampă.

spatalocinaedus, -ī, s.m. persoană desfrânată.

spatha, -ae, s.f. 1. spată (la războiul de țesut) 2. spadă 3. spatulă, lopățică.

spatiător, -ōris, s.m. hoinar.

spatiōr, -ārī, -ātus sum, vb. dep. 1. a hoinări, a se plimba 2. a se întinde 3. a păși, a înainta.

spatiosē, adv. amplu.

spatiōsius, adv. în timp mai îndelungat.

spatiōsus, -a, -um, adj. 1.

spațios, întins 2. îndelungat.

spatium, -īī, s.n. 1. spațiu, întindere, distanță, mărime 2. interval, durată, răgaz 3. timp, măsură 4. drum 5. loc, așezare 6. grădină, portic.

speciālis, -e, adj. special.

speciārius, -a, -um, adj. special.

speciēs, -ēī, s.f. 1. privire, văz, vedere 2. aspect, aparență, formă, chip, înfațișare, figură 3. privesște 4. demnitate 5. reprezentare, spectacol 6.

imagine 7. idee 8. specie, tip, speță 9. vedenie. 10. închipuire.

specillum, -ī, s.n. eprubetă, sondă.

specimen, -inis, s.n. 1. dovadă, probă 2. model, exemplu 3. podoabă.

specio, -ēre, spēxī, spēctum, vb. a privi.

speciōsē, adv. 1. cu măreție 2. elegant, delicat, grațios.

speciōsus, -a, -um, adj. 1. arătos 2. măreț, strălucitor 3. distins 4. bogat 5. prefăcut.

spectabilis, -e, adj. 1. vizibil 2. frumos, chipeș 3. glorios, strălucit 4. deosebit.

spectāculum, -ī, s.n. 1. privesște, spectacol 2. înfațișare 3. jocuri publice 4. teatru, amfiteatru 5. minune.

spectāmen, -inis, s.n. 1. dovadă 2. semn 3. spectacol.

spectandus, -a, -um, I. part. viit. pas. vb. specto. II. adj. 1. admirabil 2. distins.

spectātē, adv. remarcabil.

spectātiō, -ōnis, s.f. 1. vedere, privit 2. spectacol 3. probă, încercare, examinare.

spectător, -ōris, *s.m.* spectator, observator, martor, cunoscător.

spectatrix, -īcis, *s.f.* spectatoare.

spectatus, -a, -um, *l. part. perf. vb. specto. ll. adj.* 1. distins, remarcabil 2. de vază, important, apreciat.

spectō, -āre, *vb.* 1. a privi 2. a aprecia, a judeca 3. a ține seama, a avea în vedere 4. a tinde, a aspira, a ținti spre.

spectrum, -ī, *s.n.* vedenie, arătare, viziune, apariție.

specula¹, -ae, *s.f.* 1. post de observație, înălțime 2. pază.

spēcula², -ae, *s.f.* răză de speranță.

speculābilis, -e, *adj.* vizibil.

speculābundus, -a, -um, *adj.* care stă la pândă.

speculāria, -īum, *s.n. pl.* geamuri.

speculāris, -e, *adj.* 1. de oglindă 2. străveziu.

speculatiō, -ōnis, *s.f.* spionaj, observare.

speculātor, -ōris, *s.m.* 1. observator, cercetaș, spion 2. curier 3. santinelă.

speculātōrius, -a, -um, *adj.* de observație, de spion, de pândă, de cercetaș.

speculatrix, -īcis, *s.f.* observatoare, spioană.

speculātus, -a, -um, *adj.* cu oglinzi.

speculor, -ārī, -ātus sum, *vb.dep.* a observa, a spiona, a supraveghea.

speculum, -ī, *s.n.* 1. oglindă 2. imagine, chip, reproducere 3. reflectare.

specus, -ūs, *s.m.* 1. grotă, văgăună, peșteră 2. galerie subterană 3. cavitate 4. conductă.

spēlaeum, -ī, *s.n.* vizuină.

spēlunca, -ae, *s.f.* peșteră.

spērābilis, -e, *adj.* la care se poate spera.

spernax, -ācis, *adj.* disprețuitor.

spernō, -ēre, sprēvī, sprētum, *vb.* 1. a disprețui 2. a respinge 3. a viola.

spērō, -āre, *vb.* 1. a spera 2. a prevedea.

spēs, -ēī, *s.f.* 1. speranță, așteptare 2. încredere 3. presentiment 4. perspectivă 5. teamă.

sphaera, -ae, *s.f.* 1. sferă, glob 2. minge 3. orbită, mișcare a astrelor.

sphaeristērium, -iī, *s.n.* sală pentru un joc cu mingea.

sphinx, -ingis, *s.f.* sfinx.

sphragis, -idis, *s.f.* pecete.

spīca, -ae, *s.f.* spic.

spīcātus, -a, -um, *adj.* înspicat, cu spice.

spīceus, -a, -um, *adj.* de spice.

spīcifer, -era, -erum, *adj.* cu spice, fertil.

spīcilegium, -iī, *s.n.* spicuire.

spīculātor, -ōris, *s.m.* gardian înarmat cu sulița.

spīculum, -ī, *s.n.* 1. vârf de fier pentru săgeată 2. săgeată, suliță 3. țeapă, ac.

spīna, -ae, *s.f.* 1. spin, măcăcine, țeapă 2. vârf 3. șira spinării 4. grijă.

spīnētum, -ī, *s.n.* tufă de măcăcini.

spīneus, -a, -um, *adj.* cu spini, de spini.

spînösus, -a, -um, adj. 1. spinos, țepos 2. subtil.
spintër, -ëris, s.n. brătară.
spînuța, -ae, s.f. șira spinării.
spînus, -i, s.f. prun sălbatic.
spîra, -ae, s.f. 1. încolăcire, spirală 2. funie, cablu.
spîrăbilis, -e, adj. respirabil.
spîrăculum, -i, s.n. deschidere, răsuflătoare.
spîrămen, -inis, s.n. 1. nară 2. respirație, răsuflare 3. răsuflătoare.
spîrămentum, -i, s.n. 1. răsuflătoare, gaură 2. pauză (pentru răsuflat), răsuflare, respirație 3. emanație.
spîritus, -ūs, s.m. 1. suflare, suflu, vânt, miros, emanație 2. spirit 3. respirație, răsuflare 4. viață 5. suspin.
suflet 6. stare de spirit, sentiment 7. curaj 8. trufie, aroganță, mândrie, aere.
spîrō, -ăre, vb. 1. a sufla 2. a trăi, a respira 3. a fierbe 4. a țâșni 5. a mirosi 6. a răspândi în jur.
spissē, adv. 1. îndesat 2. greoi 3. adesea, frecvent.
spissō, -ăre vb. 1. a îngroșa, a încheaga, a îndesi 2. a repeta mereu.
spissus, -a, -um, adj. 1. des, repetat 2. masiv, dens, gros 3. plin 4. greu 5. încet.
splēn, -ēnis, s.m. splină.
splendeō, -ēre, vb. a străluci.
splendescō, -ēre, -uī, vb. a străluci, a deveni strălucitor.
splendidē, adv. 1. strălucitor, luminos 2. cu măreție, onorabil, glorios.

splendidō, -ăre, vb. a lustrui, a da strălucire.
splendidus, -a, -um, adj. 1. luminos, strălucitor 2. limpede 3. glorios, măreț, splendid 4. frumos 5. cinstit.
splendor, -ōris, s.m. 1. lumină, strălucire 2. limpezime, transparentă 3. măreție, splendoare 4. fast, lux, (ret.) eleganță 5. frumusețe 6. noblețe.
splēnium, -iī, s.n. legătură, compresă, mic plasture.
spodium, -iī, s.n. cenușă.
spoliārium, -iī, s.n. cuib de tâlhari.
spoliātiō, -ōnis, s.f. jefuire, prădare.
spoliātor, -ōris, s.m. spoliator, jefuitor.
spoliātrix, -īcis, s.f. jefuitoare.
spoliō, -ăre, vb. 1. a despuia, a dezbrăca 2. a depozeda 3. a răpi, a prăda.
spolium, -iī, s.n. 1. piele (jupuită de pe animal) 2. (pl.) arme, bunuri (prădate de la dușman) 3. pradă 4. triumf.
sponda, -ae, s.f. 1. margine/scândură a patului, pat, divan 2. coșciug.
spondeō, -ēre, spopōndī, spōnsum, vb. 1. a promite (în căsătorie) 2. a garanta 3. a prevesti 4. a se angaja să.
spondēum, -i, s.n. vas pentru libații.
spondēus, -i, s.m. spondeu (picior metric format din două silabe lungi).
spondylus, -i, s.m. vertebră.
spongia, -ae, s.f. burete, piatră ponce.

spongiōsus, -a, -um, adj. poros, spongiōs.

sponsa, -ae, s.f. logodnică.

sponsālis, -e, adj. 1. de logodnă 2. (*n. pl.*) logodnă.

sponsiō, -ōnis, s.f. 1. făgăduință solemnă, promisiune 2. angajament, convenție 3. zălog, chezaș.

sponsor, -ōris, s.m. garant.

sponsum, -ī, s.n. angajament, făgăduință.

sponsus, -ī, s.m. soț, logodnic, pretendent, pețitor.

spontālis, -e, adj. spontan, voluntar.

spontāneus, -a, -um, adj. spontan.

spontē, adv. 1. de la sine, firesc 2. de bunăvoie.

spōpōndī, perf. vb. spondeo.

sporta, -ae, s.f. paner, coș.

sportella/sportula, -ae, s.f. coșuleț.

sprētor, -ōris, s.m. disprețuitor.

sprētus¹, -a, -um, part. perf. vb. sperno.

sprētus², -us, s.m. disprețuire.

sprēvī, perf. vb. sperno.

spūma, -ae, s.f. spumă, clăbuc.

spūmātus, -ūs, s.m. spumă.

spūmescō, -ēre, vb. a face spumă, a se înspuma.

spūmeus, -a, -um, adj. spumos, cu spume.

spūmifer, -era, -erum, adj.

spumos, care face spumă.

spūmō, -āre, vb. a spumega, a face spumă.

spūmsus, -a, -um, adj. 1, spumos 2. umflat.

spuō, -ēre, spuī, spūtum, vb. a scuipa.

spurcātus, -a, -um, I. part. perf. vb. spurco. II. *adj.* murdar.

spurcē, adv. murdar, mârșav, obscen, dezgustător.

spurcitia, -ae, s.f. 1. murdărie 2. rele moravuri.

spurcō, -āre, vb. a murdări.

spurcus, -a, -um, adj. 1. murdar, spurcat, stricat 2. dezgustător 3. amestecat, falsificat, impur 4. nerușinat 5. nedemn 6. întunecat.

spūtālicus, -a, -um, adj. disprețuit/scuipat.

spūtō, -āre, vb. a scuipa.

spūtum, -ī, s.n. scuipat.

squālēō, -ēre, vb. 1. a fi aspru/țepos 2. a fi acoperit de/cu 3. a fi neîngrijit, a fi îndoliat 4. a fi arid.

squālidē, adv. neșlefuit.

squālidus, -a, -um, adj. 1, zbârlit, aspru, țeapăn 2. neîngrijit, mizerabil 3. necultivat 4. neîmpodobit 5. întunecat, îndoliat.

squālor, -ōris, s.m. 1. scoarță, coajă, asperitate 2. murdărie 3. zdrențe 4. sărăcie 5. doliu.

squāma, -ae, s.f. 1. solz, ochi de împletitură 2. pojghiță 3. cataractă, albeată, pată.

squameus, -a, -um, adj. acoperit cu solzi.

squamosus, -a, -um, adj. 1. solzos 2. aspru.

squilla, -ae, s.f. crab.

stabilimentum, -ī, s.n. susținere, sprijin.

stabiliō, -īre, vb. 1. a susține 2. a sprijini, a propti, a întări.

stabilis, -e, adj. 1. stabil 2. neclintit, durabil, statornic 3. solid 4. solemn 5. hotărât.

stabilitās, -ātis, s.f. 1. stabilitate
2. soliditate, durabilitate,
consistență 3. tărie, statornicie.
stabilitor, -ōris, s.m. susținător.
stabulārius, -iī, s.m. hangiu.
stabulātiō, -ōnis, s.f. locuire.
stabulātus, -a, -um, adj. care
locuiește.
stabulō, -āre, vb. a sălășlui, a
locui, a-și face sălaș.
stabulor, -ārī, -ātus sum,
vb.dep. a sta în grajd, a locui
unde va.
stabulum, -ī, s.n. 1. staul, grajd
2. sălaș, locuință 3. coteț 4.
vizuină 5. loc de desfrâu,
tavernă 6. azil.
stadiodromos, -ī, s.m. alergător.
stadium, -ī, s.n. 1. stadiu (dintr-o
milă) 2. stadion, cursă.
stagnō, -āre, vb. 1. a forma o
baltă, a nu curge 2. a fi inundat
3. a inunda, a îneca.
stagnum, -ī, s.n. baltă, lac,
mlaștină, apă stătătoare, bazin.
stalagmium, -iī, s.n. cercel.
stāmen, -inis, s.n. 1. fir, urzeală,
(*fig.*) firul vieții 2. coardă, bentiță
3. veșmânt.
stamineus, -a, -um, adj. fibros.
stannum, -ī, s.n. staniu, cositor.
statārius, -a, -um, adj. stătător,
calm, liniștit.
statēra, -ae, s.f. 1. balanță 2.
preț, valoare.
staticulum, -ī, s.n. statueta, idol.
staticulus, -ī, s.m. dans lent.
statim, adv. 1. pe loc 2. de
îndată.
statiō, -ōnis, s.f. 1. ședere pe
loc, staționare 2. adăpost 3.
sălaș 4. loc de ancorare 5.
gardă.

statīva, -ōrum, s.n. pl. 1. tabără
2. popas, staționare.
statīvus, -a, -um, adj. stabil,
stătător, permanent.
stator, -ōris, s.n. sclav ușier,
ordonanță, planton.
statua, -ae, s.f. statuie.
statuārius, -iī, s.m. sculptor.
statūmen, -inis, s.n. suport,
susținător.
statūminō, -āre, vb. a sprijini.
statuncula, -ae, s.f.
(*statunculus/statunculum, -is*
s.m. și n.) statueta.
statuō, -ēre, -tuī, -tūtum, vb. 1.
a pune, a așeza, a stabili 2. a
construi, a ridica 3. a stabili, a
fixa, a hotărî 4. a propune 5. a
impune 6. a gândi, a crede 7. a
pune în gând 8. a institui, a
face.
statūra, -ae, s.f. înălțime, talie,
statură, mărime.
status¹, -a, -um, I. part. perf. vb.
sisto. II. adj. 1. fix 2. obișnuit.
status², -ūs, s.m. 1. poziție 2.
situație, stare 3. nemișcare,
stare pe loc 4. rang, stare
socială.
stega, -ae, s.f. punte.
stēla, -ae, s.f. coloană/piatră
funerară.
stella, -ae, s.f. 1. stea,
constelație 2. stea de mare.
stellans, -ntis, I. part. prez. vb.
stello. II. adj. înstelat, lucitor.
stellātus, -a, -um, I. part. perf.
vb. stello. II. adj. strălucitor,
înstelat.
stellifer, -era, -erum, adj.
înstelat, purtător de stele.
stelliō, -ōnis, s.m. 1. șopărlă 2.
om viclean/schimbător.

stellō, -ăre, vb. a acoperi cu stele.

stemma, -ătis, s.n. 1. ghirlandă 2. arbore genealogic.

stercēia, -ae, s.f. otreapă.

stercōreus, -a, -um, adj. 1. de nimic, ticălos 2. de excremente.

stercorō, -ăre, vb. 1. a îngrășa pământul 2. a curăța latrinele.

stercorōsus, -a, -um, adj. murdar.

sterculīnum, -ī, s.n. groapă/grămadă de gunoi.

stercus, -ōris, s.n. gunoi, bălegar.

sterilescō, -ăre, vb. 1. a deveni sterp, a seca 2. a se pierde.

sterilis, -e, adj. 1. neproductiv, steril, inutil 2. gol, lipsit de 3. zadarnic.

sterilitās, -atis, s.f. 1. sterilitate 2. neputință.

sternax, -ăcis, adj. nă răvaș.

sternō, -ăre, strāvī, strātum, vb. 1. a așterne, a întinde 2. a acoperi, a presăra 3. a (se) culca, a doborî.

sternūmentum, -ī, s.n. strănut.

sternuō, -ăre, -uī, vb. a strănuta.

sternūtāmentum, -ī, s.n. strănut.

stertō, -ăre, vb. a sforăi, a dormi.

stētī, perf. vb. sto/sisto.

stibadium, -iī, s.n. bancă/pat semicircular.

stigma, -atis, s.n. stigmat, în fierare, pată.

stigmatiās, -ae, s.m. sclav însemnat cu fierul.

stigmōsus, -a, -um, adj. înfierat, pătat.

stilla, -ae, s.f. picătură.

stillātīm, adv. picătură cu picătură.

stillicidium, -iī, s.n. picurare, apă de ploaie.

stillō, -ăre, vb. a picura.

stilus, -ī, s.m. 1. condei, stil 2. vergea ascuțită, vârf, țepușă 3. scrisul.

stimulātiō, -ōnis, s.f. îmboldire, stimulare.

stimulātor, -ōris, s.m. instigator.

stimuleus, -a, -um, adj. de nuiie.

stimulō, -ăre, vb. 1. a înțepa, (fig.) a atăta 2. a munci, a tortura, a chinui.

stimulus, -ī, s.m. (stimulum, -ī, s.n.) 1. țepușă 2. chin, stimulent, imbold.

stinguō, -ăre, vb. a stinge.

stīpātiō, -ōnis, s.f. 1. închegare 2. strângere, îngrămădire 3. multime, pompă, alai, anturaj.

stipātor, -ōris, s.m. gardian, însoțitor.

stipendiārius, -a, -um, l. adj. tributar.

stipendior, -ārī, -ātus sum, vb.dep. a fi în solda cuiva, a sluji.

stipendium, -iī, s.n. 1. contribuție, tribut 2. serviciu militar, an de serviciu militar 3. contribuție, tribut 4. despăgubire.

stipes, -itis, s.m. 1. trunchi de copac 2. copac 3. par, buștean.

stīpō, -ăre, vb. 1. a înghesui, a îngrădi, a strânge 2. a împresura, a înconjura 3. a însoți, a escorta.

stips, stipis, s.f. 1. ban, sumă mică 2. cadou, câștig.

stipula, -ae, s.f. 1. pai 2. fluier.

stipulātiō, -ōnis, s.f. angajament.

stipulor, -ārī, -ātus sum,
vb.dep. 1. a`stipula 2. a face o învoială.

stīria, -ae, s.f. țurture.

stīriacus, -a, -um, adj. înghețat.

stīricidium, -īī, s.n. ninsoare.

stirps, stirpis, s.f. 1. tulpină, rădăcină, plantă, arbust 2. obârșie 3. urmaș, neam, rasă, familie.

stīva, -ae, s.f. coarnele plugului.

stō, stāre, stētī, stātum, vb. 1. a sta în picioare, a sta ridicat 2. a sta, a se afla, a fi 3. a sta nemișcat/locului 4. a dura, a rezista, a stăru 5.a fi fixat 6. a fi de partea.

stōicē, adv. în mod stoic.

stōicida, -ae, s.m. adept al stoicismului.

stōicus, -a, -um, l. adj. stoic. II. *s.n. pl.* stoicism.

stola, -ae, s.f. 1. stolă (rochie pentru matroane) 2. haină (a preoteselor Minervei).

stolātus, -a, -um, adj. cu stolă, (fig.) cast.

stolidē, adv. în mod prostesc.

stolidus, -a, -um, adj. prost, nebun.

stolō, -ōnis, s.m. lăstar.

stomachābundus, -a, -um, adj. furios.

stomachor, -ārī, -ātus sum,
vb.dep. a se înfuria, a se supăra.

stomachōsus, -a, -um, adj. furios, supărat, înciudat.

stomachus, -ī, s.m. 1. stomac, esofag 2. poftă, gust, dorință 3. supărare, nemulțumire, 4. răbdare.

strabō, -ōnis, s.m. sașiu, invidios.

strabus, -a, -um, adj. sașiu.

strāgēs, -is, s.f. 1. năruire, distrugere 2. masacru 3. grămadă, morman.

strāgulum, -ī, s.n. pătură, covor, așternut, giulgiu.

stragulus, -a, -um, adj. de așternut.

strāmen, -inis, s.n. paie, așternut de paie/iarbă.

stramentum, -ī, s.n. 1. paie așternute (pentru vite).

strāmineus, -a, -um, adj. de paie.

strangulatiō, -onis, s.f. sugrumare, strâmtare.

strangulātus, -ūs, s.m. strangulare.

strangulō, -āre vb. 1. a sugruma, a sufoca 2. a înfricoșa.

stratēgēma, -atis, s.n. stratagemă, înșelătorie.

stratēgia, -ae, s.f. strategie.

stratēgus, -ī, s.m. 1. strateg, general 2. cel ce prezidează un banchet.

strātum, -ī, s.n. 1. așternut, cuvertură 2. pat, culcuș 3. samar, șa 4. pavaj.

strātus, -a, -um, l. part. perf. vb. **sterno.** II. *adj.* potolit.

strāvī, perf. vb. sterno.

strena, -ae, s.f. 1. semn, prevestire 2. dar, ofrandă.

strēnuē, adv. repede, viori, energic, fără preget.

strēnuitās, -ātis, s.f. sânguință, hârnicie.

strēnuō, -āre, vb. a se strădui.

strēnuus, -a, -um, adj. 1. stăruitor, harnic 2. activ, viori 3. prompt 4. fără preget, grabnic 5. curajos, viteaz.

strepitō, -āre, vb. 1. a face zgomot 2. a țipa 3. a cîrpi.
strepitus, -ūs, s.m. 1. vuiet, zgomot 2. larmă, strigăte 3. alai.
strepō, -ēre, -uī, -ītum, vb. 1. a răsună, a vui 2. a striga.
stria, -ae, s.f. brazdă, cută.
striātus, -a, -um, adj. încrețit, cu dungi.
strictē, adv. riguros.
strictim, adv. 1. pe scurt, repede, strâns 2. pe furiș.
strictūra, -ae, s.f. fier înroșit.
strictus, -a, -um, l. part. perf. vb.
stringo. II. adj. 1. strâmt, strâns 2. riguros 3. (*stil.*) concis 4. zgârcit 5. sever.
strīdeō, -ēre, -ī, vb. 1. a a răsună, a vui 2. a murmura.
strīdor, -ōris, s.m. 1. șuier, țipăt, scrâșnet, vâjâit 2. freamăt, murmur, zumzet.
strīdulus, -a, -um, adj. șuierător, ascuțit, pătrunzător.
strigilis, -is, s.f. perie de baie.
strigōsus, -a, -um, adj. jigărit, slab, (*stil.*) arid.
stringō, -ēre, strīnxī, strīctum, vb. 1. a strânge, a comprima 2. a culege 3. a trage sabia 4. a atinge ușor 6. a răni.
stringor, -ōris, s.m. fior, împunsătură, tresărire.
strix, -igis, s.f. buhă, vampir, vrăjitoare.
strophā, -ae, s.f. 1, vicleșug, șiretlic 2. strofa.
strophium, -iī, s.n. 1. bandă, panglică 2. corset.
structor, -ōris, s.m. 1. constructor, zidar, arhitect 2. (*fig.*) autor.

structura, -ae, s.f. 1. construcție 2. așezare, dispunere, structură.
struēs, -is, s.f. 1. grămadă, morman, stivă 2. (*mil.*) rînduri strânse 3. rug.
strūma, -ae, s.f. 1. gâlcă 2. rană.
struō, -ēre, struxī, structum, vb. 1. a aduna 2. a clădi, a înălța 3. a ordona, a pregăti 4. a unelti.
strūthiocamēlus, -ī, s.m. struț.
studeō, -ēre, -uī, vb. 1. a se ocupa cu, a se interesa de 2. (*cu D.*) a se strădui pentru, 3. a căuta 4. a dori 5. a studia 6. a favoriza.
studiōsē, adv. 1. cu sârguință 2. cu plăcere, cu pasiune, cu căldură.
studiōsus, -a, -um, l. adj. 1. sârguincios, preocupat 2. care se ocupă cu 3. care studiază 4. învățat, studios 5. iubitor, pasionat, doritor, prieten, partizan, admirator. **II. s.m. pl.** elevi.
studium, -iī, s.n. 1. studiu, învățătură, doctrină, școală 2. meserie, îndeletnicire, sârguință, ocupație 3. devotament, dragoste 4. interes, zel 5. voință, dorință 6. părere 7. lucrare, operă.
stultē, adv. 1. prosteste, nebunește 2. cu măsură.
stultiloquus, -ī, s.m. flecar.
stultitia, -ae, s.f. 1. prostie, ignoranță 2. nebunie.
stultus, -a, -um, adj. 1. prost, neghiob 2. nebun 3. neștiutor, nepriceput.

stupefaciō, -ēre, -fēcī, -fāctum,
vb. 1. a uimi, a năuci 2. a
amorți, a paraliza.

stupefiō, -fiēri, -fāctus sum, *vb.*
a fi încremenit de
uimire/admirație.

stupeō, -ēre, -uī, *vb.* 1. a
încremeni, a rămîne uimit, a fi
surprins 2. a se opri, a fi amorțit
3. a se minuna.

stupēscō, -ēre, -ūi, *vb.* a se
minuna, a se mira.

stupiditās, -ātis, *s.f.* prostie.

stupidus, -a, -um, *adj.* 1. prost,
incult, imbecil 2. încremenit,
înmărmurit, mut.

stupor, -ōris, *s.m.* 1. prostie,
stupiditate 2. prost 3. mirare,
admirație 4. amorțire,
încremenire 5. nesimțire.

stuppa, -ae, *s.f.* câlți, cânepă.

stuppeus, -a, -um, *s.m.* de câlți,
de cânepă.

stuprātor, -ōris, *s.m.* corupător,
seducător.

stuprō, -āre, *vb.* 1. a necinsti, a
viola 2. (*fig.*) a strica, a păta.

stuprum, -ī, *s.m.* 1. rușine,
infamie, necinstire 2. violare,
seducere 3. desfrâu, incest,
adulter 4. curtezană.

stymphālīes, -um, *s.f. pl.* barză.

suadela, -ae, *s.f.* putere de
convingere.

suādeō, -ēre, suāsī, suāsum,
vb. 1. a sfatui, a îndemna să, a
convinge 2. a recomanda.

suārius, -iī, *s.m.* porcar.

suāsī, perf. vb. suadeo.

suāsiō, -ōnis, *s.f.* 1. sfat,
îndemn 2. recomandare,
susținere 3. discurs deliberativ.

suāsor, -ōris, *s.m.* 1. sfetnic,
sfatuitor 2. susținător, sprijinitor.

suāsōria, -ae, *s.f.* discurs
deliberativ.

suāsōrius, -a, -um, *adj.*
convingător.

suāsum, -ī, *s.n.* pată închisă la
culoare.

suāsus, -ūs, *s.m.* îndemn.

suāvē, adv. în chip plăcut.

suāvēolens, -ntis, *adj.* parfumat,
plăcut mirositor.

suavidicus, -a, -um, *adj.* plăcut
auzului.

suāvillum, -ī, *s.n.* (fel de)
prăjitură.

suāviluquens, -ntis, *adj.* plăcut
la vorbă.

suaviloquentia, -ae, *s.f.* vorbire
plăcută.

suāvior, -ārī, -ātus sum, *vb. dep.*
a săruta cu drag.

suāvis, -e, *adj.* 1. plăcut, dulce,
fermecător 2. drag, prietenos,
scump, ales.

suāvisōnus, -a, -um, *adj.* cu
sunet plăcut.

suāvitās, -ātis, *s.f.* 1. dulceață,
farmec, plăcere 2. afecțiune,
bunătate 3. bunăvoință,
amabilitate.

suāviter, adv. 1. plăcut, cu
plăcere, fermecător 2. cu
afecțiune.

suāvitūdō, -inis, *s.f.* farmec,
plăcere, dulceață.

suāvium, -iī, *s.n.* sărut dulce.

sub, prep. (cu Ac. și Abl.) I.

(*spațiu*) 1. sub 2. la picioarele,
în josul, la poalele 3. în fața 4.
în fundul II. (*timp*) 1. în timpul 2.
cam, aproape 3. către, spre,
puțin înainte 4. imediat după.

subabsurdus, -a, -um, *adj.*

ciudat, straniu, nepotrivit.

subacidus, -a, -um, *adj.* acrișor.

subactiō, -ōnis, s.f. 1. cultivare a spiritului 2. farâmițare.
subagrestis, -e, adj. bădăran, grosolan, țărănesc.
subamārus, -a, -um, adj. amărui.
subargūtulus, -a, -um, adj. amuzant, spiritual.
subarō, -āre, vb. a răscoli pământul.
subassentiens, -ntis, adj. potrivit, concordant.
subaudiō, -īre, vb. 1. a auzi greu 2. a subînțelege.
subaurātus, -a, -um, adj. placat cu aur.
subauscultō, -āre, vb. a trage cu urechea.
subbasilicānus, -ī, s.m. haimana, hoinar.
subblandior, -īrī, vb.dep. a alinta, a măguli.
subcavus, -a, -um, adj. găunos, scobit, subteran.
subcēnō, -āre, vb. a mânca pe ascuns.
subcenturiō, -ōnis, s.m. loctiitor de centurion.
subcernō, -ēre, -crēvī, -crētum, vb. 1. a cerne 2. a zgâlțâi.
subcontumēliōsē, adv. jignitor, rușinos.
subcrūdus, -a, -um, adj. crud.
subcustōs, -ōdis, s.m. ajutor de paznic.
subdēbilitātus, -a, -um, adj. slăbit, descurajat.
subdifficilis, -e, adj. destul de greu.
subditīcius, -a, -um, adj. apocrif, presupus.
subditīvus, -a, -um, adj. fals, substituit, pus în loc.
subdiū, adv. în timpul zilei.

subdō, -ēre, -dīdī, -dītum, vb. 1. a pune sub, a afunda 2. (fig.) a subjuga 3. a adăuga 4. a substitui 5. a ademeni 6. a pune la cale, a atâta 7. a învinovăți.
subdoceō, -ēre, vb. a înlocui un profesor.
subdolē, adv. cu viclenie.
subdolus, -a, -um, adj. 1. șiret, nesincer 2. prefăcut, înșelător.
subdomō, -āre, vb. a supune, a îmblânzi.
subdubitō, -āre, vb. a se îndoi, a ezita.
subdūcō, -ēre, -duxī, -ductum, vb. 1. a retrage, a scoate 2. a răpi, a sustrage 3. a duce, a îndrepta 4. a ridica, a scoate din 5. a coborî, a se apleca 6. a face totalul, a calcula restul.
subductiō, -ōnis, s.f. 1. acostare 2. calcul, apreciere.
subductus, -a, -um, 1. part. perf. vb. subduco. II. adj. 1. sever, serios 2. depărtat.
subdulcis, -e, adj. dulceag.
subdūrus, -a, -um, adj. cam aspru.
sūbedō, -ēre, -ēdi, -ēsum, vb. a eroda pe dedesubt.
sūbeō, -īre, -īvi (-īi), -ītum, vb. 1. a merge pe sub, a fi sub, a intra sub 2. a se supune, a suferi, a înfrunta 3. a înainta, a se apropia 4. a ataca 5. a lua asupra sa 6. a înlocui, a urma 7. a veni pe nesimțite 8. a răsări, a crește 9. a veni în minte, a se strecura în suflet. 10. a cuprinde 11. a urca, a se îndrepta spre.
sūber, -eris, s.n. plută.
subērigō, -ēre, -erectum, vb. a ridica.

subfrigidē, *adv.* destul de rece.
subfuscus, -a, -um, *adv.* smolit.
subgrandis, -e, *adj.* destul de mare.

subgrunda, -ae, *s.f.* streășină.
subhorridus, -a, -um, *adj.* cam ursuz, cam urât, cam grosolan, cam neîngrijit.

subiaceō, -ēre, -iacuī, *vb.* 1. a fi pus dedesubt, a fi expus 2. a fi supus, a fi dependent.

subiciō, -ēre, -iēcī, -iectum, *vb.* 1. a pune sub 2. a pune lângă, a așeza 3. a apropia, a mâna 4. a expune 5. a închide, a ascunde 6. a substitui 7. a subjugă, a subordona, a lăsa la bunul plac 8. a da, a prezenta, a întinde 9. a mai spune, a adăuga, a răspunde. 10. a pune la dispoziție 11. a sugera, a insinua.

subiectē, *adv.* cu umilință.

subiectiō, -ōnis, *s.f.* 1. înfațișare, punere în fața ochilor 2. substituie 3. ascultare, supunere.

subiectō, -āre, *vb.* 1. a pune dedesubt 2. a apropia 3. a ridica.

subiector, -ōris, *s.m.* falsificator, înșelător.

subiectum, -ī, *s.n.* subiect, teză.

subiectus, -a, -um, *l. part. perf. vb. subicio. II. adj.* 1. care e jos, subordonat 2. învecinat 3. următor 4. supus, expus.

subigitō, -āre, *vb.* a atrage, a încerca să seducă, a mângâia, a pipăi.

subigō, -ēre, -ēgī, -actum, *vb.* 1. a supune, a învinge, a îmblânzi 2. a împinge, a mâna 3. a sili 4. a cultiva, a ara, a lucra

pământul 5. a măcina, a pisa, a strivi, a frământa.

subinde, *adv.* 1. îndată, 2. apoi 3. din când în când 4. rând pe rând.

subinfluō, -ēre, *vb.* a curge sub.

subinsulsus, -a, -um, *adj.* lipsit de haz, (*fig.*) nesărat.

subinvidē, -ēre, *vb.* a avea puțină ciudă.

subinvītō, -āre, *vb.* a provoca, a incita.

subīrascor, -ī, *vb. dep.* a se mânîa.

subīrātus, -a, -um, *adj.* mâniat.

subitāneus, -a, -um, *adj.* subit, neașteptat.

subitārius, -a, -um, *adj.* improvizat, pe neașteptate, în grabă.

subitō, *adv.* 1. pe neașteptate, imediat 2. repede.

subitum, *adv.* imediat.

subitus, -a, -um, *l. part. perf. vb.*

subeo. II. 1. adj. brusc, neprevăzut 2. proaspăt, recent, urgent.

subiugător, -ōris, *s.m.* învingător.

subiungō, -ēre, -iunxī, -

iunctum, *vb.* 1. a înhăma 2. a supune, a subordona 3. a uni, a împreuna 4. a adăuga.

sublābor, -lābī, -lapsus sum, *vb. dep.* 1. a se retrage încet, a aluneca pe nesimțite 2. a se nărui 3. a se infiltra.

sublātē, *adv.* 1. sublim 2. umflat, (*fig.*) orgolios, pompos.

sublātiō, -ōnis, *s.f.* 1. înflorire, înălțare sufletească 2. desființare 3. educație.

sublectō, -āre, *vb.* a înșela, a seduce.

sublego, -ere, -lēgī, -lectum, vb.

1. a culege, a strânge 2. a alege 3. a răpi, a sustrage 4. a trage cu urechea.

sublevātiō, -ōnis, s.f. ușurare.

sublĕvō, -āre, vb. 1. a ridica, a înălța 2. a sprijini, a ajuta, 3. a micșora, a slăbi 4. a apăra, a dezvinovăți.

sublica, -ae, s.f. 1. par, proptea, țărush, pilon 2. podea.

subligō, -āre, vb. a lega, a încinge.

sublīme¹, adv. 1. sus, în aer 2. sublim.

sublīmē², -is, s.n. înălțime.

sublīmis, -e, adj. 1. înalt, ridicat 2. vestit, măreț, sublim 3. mărinimos 4. trufaș.

sublīmitas, -ātis, s.f. 1. ridicare, înălțime 2. strălucire, glorie, noblețe 3. generozitate 4. (stil.) elevație.

sublīmiter, adv. 1. sus, în sus 2. sublim.

sublīmō, -āre, vb. 1. a ridica, a înălța 2. a glorifica.

sublinō, -ēre, -lēvī, -lītum, vb. 1. a unge, a acoperi cu 2. (fig.) a păcăli.

sublūcānus, -a, -um, adj. petrecut în zori.

sublūceō, -ēre, -luxī, vb. a licări, a lumina slab.

subluō, -ēre, -luī, -lūtum, vb. 1. a spăla jos 2. a uda, a scălda.

sublustris, -e, adj. puțin luminat, semiobscur.

subluviēs, -ēī, s.f. noroi.

submergō, -ēre, -mersī, -mersum, vb. a scufunda, a afunda, a îneca.

subministrātor, -ōris, s.m. furnizor.

subministrō, -āre, vb. 1. a da, a procura 2. a pricinui.

submissē, adv. 1. aplecând 2. modest, umil 3. în șoaptă, potolit 4. dulce.

submissim, adv. în șoaptă.

submissiō, -ōnis, s.f. 1. potolire a vocii 2. simplitate 3. inferioritate, scădere.

submissus, -a, -um, I. part. perf. vb. submitto. II. adj. liniștit, încet, slab 2. simplu 3. umil, modest 4. corupt 5. josnic, nedemn.

submittō, -ēre, -mīsī, -mīssum, vb. 1. a pune sub, a trimite în loc 2. a da, a produce 3. a lăsa în jos, a apleca 4. a înjosi 5. a supune 6. a coborî 7. a reduce, a face să scadă, a slăbi 8. a crește.

submolestē, adv. cu neplăcere.

submolestus, -a, -um, adj. supărător.

submoneō, -ere, -uī, vb. a înștiința pe ascuns.

submorōsus, -a, -um, adj. cam morocănos.

submotor, -ōris, s.m. cel care îndepărtează.

submoveō, -ēre, -mōvī, -mōtum, vb. a îndepărta, a goni.

submūtō, -āre vb. a schimba (înlocuind).

subnascor, -nascī, -ātus sum, vb. dep. 1. a se naște sub, a crește sub, a renaște 2. a reveni.

subnatō, -āre, vb. a înota pe dedesubt.

subnectō, -ēre, -nexuī, -nexum, vb. 1. a lega (pe dedesubt) 2. a adăuga.

subniger, -gra, -grum, adj.
negricios.

subnixus, -a, -um, adj. 1.
sprijinit pe, puternic **2.** mândru
3. bazat pe **4.** ridicat.

subnotō, -āre, vb. 1. a nota
dedesubt, a semna **2.** a adnota
3. a remarca.

subnuba, -ae, s.f. concubină.

subnūbilus, -a, -um, adj. cam
întunecat/înnorat.

subō, -āre, vb. a fi în călduri.

subobscēnus, -a, -um, adj. cam
murdar/obscen.

subobscūrus, -a, -um, adj.
semiobscur/întunecat.

suboffendō, -ēre, vb. a fi
neplăcut.

suboleō, -ēre, vb. 1. a mirosi **2.**
a bănuî, a presimţi.

subolfaciō, -ēre, vb. 1. a mirosi
că **2.** a bănuî.

subornō, -āre, vb. 1. a înzestra
cu, a echipa, a înarma **2.** a
corupe, a ademeni, a pune la
cale **3.** a instrui **4.** a trimite pe
furiş.

subortus, -us, s.m. răsarit al
stelelor, revenire.

subraucus, -a, -um, adj.
semirăguşit.

subrectitō, -āre, vb. a se ridica.

subrēmigō, -āre, vb. a vâsli, a
înota pe dedesubt.

subrēpo, -ere, -repsī, -reptum,
vb. a aluneca, a se furişa, a
pătrunde sub.

subrepticius, -a, -um, adj. 1.
furat **2.** tănuît, clandestin.

subrepīiō, -ōnis, s.f. furt,
sustragere.

subrexī, perf. vb. subrigo.

subrīdeō, -ēre, -rīsī, -rīsum, vb.
a surâde.

subrīdiculē, adv. glumeţ,
amuzant, simpatic.

subrigō, -ēre, -rexī, -rectum, vb.
a înălţa, a ridica.

subriguus, -a, -um, adj.
semiumed.

subringor, -ī, vb. dep. a
bodogăni, a fi nemulţumit.

subripiō (surripio), -ēre, -rīpuī,
-reptum, vb. 1. a fura, a răpi **2.**
a îndepărta **3.** a ascunde.

subrogō, -āre, vb. a înlocui.

subrūfus, -a, -um, adj. roşcat,
roşcovan.

subrūmus, -a, -um, adj. sugar,
de ţaţă.

subruō, -ēre, -ruī, -rūtum, vb. 1.
a răsturna, a năruî, a distruge **2.**
a zdruncina **3.** a scăpa pe
dedesubt, (*fig.*) a submina **4.** a
dezrădăcina.

subrusticē, adv. rustic,
neelegant, ţărăneşte.

subrusticus, -a, -um, adj.
ţărănos, timid.

subsalsus, -a, -um, adj. cam
sărat.

subscribō, -ēre, -scripsī, -
-scriptum, vb. 1. a scrie
jos/dedesubt, a înscrie **2.** a
reclama, a semna o acuzare, a
muştra, a înfieră **3.** a aproba, a
sprijini **4.** a adăuga **5.** a nota, a
scrie.

subscriptiō, -ōnis, s.f. 1.
semnătură (pe un act),
subscriere **2.** înscriere **3.**
acuzare, urmărire **4.** notare **5.**
rol, listă **6.** obiect al acuzării.

subscriber, -ōris, s.m.
cosemnatar al unei acuzaţii.

subsecō, -āre, -uī, -tum, vb. a
tăia dedesubt, a reteza.

subsēdī, *part. perf. vb.*

subsideo.

subsellium, **-iī**, *s.n.* 1. scaun scund, bancă, banchetă 2. bancă (a acuzaților), tribunal 3. judecată, judecător.

subsentător, **-ōris**, *s.m.* lingușitor.

subsequor, **-sequī**, **-secūtus sum**, *vb. dep.* 1. a fi pe urmele, a însoți 2. a imita, a urma în 3. a fi de acord.

subserō1, **-ēre**, **-uī**, **-tum**, *vb.* a însera, a introduce.

subserō², **-ēre**, *vb.* a planta.

subserviō, **-īre**, *vb.* a sluji, a asculta de.

subsector, **-ōris**, *s.m.* pândar.

subsicīvus, **-a**, **-um**, *adj.* rămas în plus, neocupat.

subsidiārius, **-a**, **-um**, *adj.* de rezervă, auxiliar.

subsidiūm, **-iī**, *s.n.* 1. (*mil.*) trupe auxiliare 2. ajutor, susținere 3. refugiu 4. apărare.

subsido, **-ēre**, **-sēdī**, *vb.* 1. a se opri, a rămâne 2. a se lăsa în jos, a se apleca 3. a se prăbuși 4. a se depune 5. a dispărea 6. a se potoli 7. a pândi, a ataca inopinat.

subsignō, **-āre**, *vb.* 1. a consemna 2. a înregistra 3. a garanta în scris.

subsiliō, **-īre**, **-uī**, *vb.* a se ridica, a sări în sus.

subsistō, **-ēre**, **-stītī**, **-stītum**, *vb.* 1. a (se) opri, a rămâne 2. a sta în picioare 3. a înceta 4. a se împotrivi, a rezista 5. a slăbi, a ceda 6. a ajuta 7. a pândi.

subsōlānus, **-a**, **-um**, *adj.* îndreptat spre răsărit.

substantia, **-ae**, *s.f.* 1.

substanță, materie, fond, esență 2. existență, ființă 3. sprijin 4. avere 5. subiect 6. alimente, hrană.

substernō, **-ēre**, **-strāvī**, **-strātum**, *vb.* 1. a așterne, a întinde/pune sub 2. a acoperi, a căptuși 3. a supune.

substituō, **-ēre**, **-uī**, **-ūtum**, *vb.* 1. a pune în fața ochilor, a arăta 2. a înlocui, a da în schimb 3. a substitui 4. a reprezenta.

substrātus, **-ūs**, *s.m.* întindere, așternere.

substringō, **-ēre**, **-strinxi**, **-strictum**, *vb.* 1. a strânge, a înnoda, a lega sub 2. a ține aproape 3. a opri, a înfrâna, a înlătura.

substructiō, **-ōnis**, *s.f.* fundație, bază, temelie.

substruō, **-ēre**, **-strūxī**, **-strūctum**, *vb.* a pune temelia, (*fig.*) a pune bazele.

subsultim, *adv.* Țopâind.

subsultō, **-āre**, *vb.* a sări, a Țopâi de bucurie.

subsum, **subesse**, **subfuī**, *vb.*

1. a fi sub, a fi ascuns 2. a sta la baza 3. a fi prezent, a se apropia.

subsūtus, **-a**, **-um**, *adj.* cusut/brodat/ tivit (la poale).

subtēmen, **-inis**, *s.n.* 1. urzeală, Țesătură 2. fir, (*fig.*) fir al vieții (al Parcelor).

subter, *I. prep. cu ac.* sub, în josul. *II. adv.* dedesubt.

subterducō, **-ēre**, **-duxī**, *vb.* a sustrage.

subterfluō, **-ēre**, **-fluxī**, *vb.* a curge pe dedesubt.

subterfugiō, -ēre, -fūgī, vb. a evita, a se furișă, a dispărea.
subterlābor, -lābī, -lāpsus sum, vb.dep. 1. a curge sub/la picioare 2. a scăpa (cu fuga).
subtermeō, -āre, vb. a se rostogoli, a curge pe dedesubt.
subterrāneus, -a, -um, adj. subteran.
subtervolō, -āre vb. a zbura.
subtexō, -ēre, -texuī, -textum, vb. 1. a învălui, a acoperi, a ascunde 2. a adăuga în scris, a înnađi, a insera 3. a pune sub 4. a pune în față.
subtīlis, -e, adj. 1. subțire, fin, delicat 2. (*fig.*) ascuțit, pătrunzător 3. iscusit, exact 4. (*stil.*) simplu, sobru.
subtīlitās, -ātis, s.f. 1. subțirime, finețe, gingășie 2. (*fig.*) āscuțime, subtilitate 3. exactitate 4. (*stil.*) simplitate, precizie, sobrietate 5. inteligență, iscusință.
subtīliter, adv. 1. fin, subtil 2. cu gust 3. cu pricepere, riguros, desāvārșit 4. simplu, sobru 5. intim.
subtimeō, -ēre, -uī, vb. a se teme puțin.
subtrāhō, -ēre, -traxi, -tractum, vb. 1. a lua pe furiș, a sustrage, a retrage 2. a îndepārta 3. a trece sub tăcere.
subtristis, -e, adj. întristat.
subturpiculus, -a, -um/ subturpis, -e, adj. puțin cam rușinos.
subtus, adv. (pe) dedesubt.
subucula, -ae, s.f. cămașă.
subulcus, -ī, s.m. porcar.
sūbulō, -ōnis, s.m. 1. căprior 2. flautist, cântăreț din fluier.

suburbānitās, -ātis, s.f. apropiere de Roma, zonă limitrofă, periferie.
suburbānus, -a, -um, adj. suburban, aproape de oraș.
suburbium, -īī, s.n. suburbie.
suburgeō, -ēre, vb. a apropia, a aduce aproape.
subūrō, -ēre, -ussī, -ustum, vb. a arde ușor.
subvectiō, -ōnis, s.f. transport (pe apă).
subvectō, -āre, vb. a transporta (pe apă).
subvectus, -ūs, s.m. transport (pe apă).
subvehō, -ēre, -vexī, -vectum, vb. a transporta (pe apă).
subveniō, -īre, -vēnī, -ventum, vb. 1. a ajuta, (*cu D.*) a apăra 2. a veni pe neașteptate 3. a-i veni în minte 4. a îngriji, a vindeca 5. a face față.
subventō, -āre, vb. (*cu D.*) a ajuta pe.
subvereor, -ērī, vb.dep. a se teme.
subversor, -ōris, vb. cel ce distruge.
subvertō, -ēre, -verti, -versum, vb. 1. a răsturna, a întoarce, a da peste cap 2. (*fig.*) a distruge, a doborî, a anula.
subvexus, -a, -um, adj. înclinat ușor.
subviridis, -e, adj. verzui.
subvolō, -āre vb. A zbura.
succēdaneus, -a, -um, adj. înlocuitor.
succēdō, -ēre, -cessī, -cessum, vb. 1. a intra (sub), a pătrunde 2. a se apropia de, a se așeza în față 3. a urca, a se înălța 4. a

urma, a înlocui **5.** a reuși **6.** a se întâmpla **7.** a moșteni.

succendō, -ēre, -dī, -sum, vb. a aprinde, a lumina, (*fig.*) a atâta, a înflăcăra.

succenseō, -ēre, -uī, vb. a se indigna, a se mânia.

succensiō, -ōnis, s.f. foc, aprindere, încălzire.

succentivus, -a, -um, adj. 1. care acompaniază **2.** secundar, inferior.

successiō, -ōnis, s.f. 1. înlocuire, succesiune, succedare **2.** moștenire **3:** posteritate.

successor, -ōris, s.m. 1. înlocuitor, succesor, urmaș **2.** moștenitor.

successus, -ūs, s.m. 1. apropiere, sosire **2.** trecere, scurgere **3.** succes **4.** urmaș.

succidia, -ae, s.f. 1. bucata de carne de porc sărată **2.** rezervă (de hrană).

succidō¹, -ēre, vb. 1. a se prăbuși, a cădea **2.** a-și pierde curajul **3.** a relaționa cu.

succidō², -ēre, -cidī, -cīsum, vb. 1. a tăia de jos, a reteza **2.** a secera.

succidus, -a, -um, adj. 1. ud, **2.** robust, plin de viață.

succiduus, -a, -um, adj. care se clatină, care se prăbușește, (*fig.*) care slăbește.

succinctus, -a, -um, I. part. perf. vb. succingo. II. adj. 1. sprinten **2.** succint, scurt.

succingō, -ēre, -cinxī, -cinctum, vb. 1. a încinge, a strânge (cu centura), a sufleca **2.** a înconjura **3.** (*fig.*) a înarma, a echipa cu.

succingulum, -ī, s.n. curea.

succinō, -ēre, vb. 1. a răspunde (unui cântec) **2.** a aproba, a sprijini o părere **3.** a adăuga **4.** a urma.

succisus, -a, -um, part. perf. vb. succido².

succlāmātiō, -ōnis, s.f. vociferare, strigăte.

succlāmō, -āre, vb. a striga, a vocifera.

succō, -ōnis, s.m. cămătar.

succollō, -āre, vb. a purta în spate/pe umeri.

succōsus, -a, -um, adj. 1. umed, zemos **2.** bogat.

succrescō, -ēre, -crēvī, -crētum, vb. 1. a crește sub/din nou **2.** a se ivi **3.** a veni după **4.** a ajunge la.

succuba, -ae, s.f. concubină.

succubō, -āre, vb. a se culca sub.

succumbō, -ēre, -cūbuī, -cūbītum, vb. 1. a cădea, a se prăbuși **2.** a ceda **3.** a cădea bolnav, a muri **4.** a se împreuna.

succurrō, -ēre, -currī, -cursum, vb. 1. a apăra, a ajuta **2.** a vindeca, a remedia **3.** a aminti, a gândi **4.** a înfrunta **5.** a se afla în urmă, a se afla sub.

succussiō, -ōnis, s.f. cutremur, zguduire.

succussus, -ūs, s.m. zguduire.

succutiō, -ēre, -cussi, -cussum, vb. a agita, a zdruncina, a tulbura.

suctus¹, -a, -um, part. perf. vb. sugo.

suctus², -ūs, s.m. supt.

sucula, -ae, s.f. purcea.

suculentus, -a, -um, adj. 1. zemos, cu sevă 2. sănătos.

sūcus, -ī, s.m. 1. suc, zeamă, sevă, băutură, lapte, otravă 2. savoare, gust 3. vigoare, forță, putere, sănătate.

sūdārium, -īī s.n. prosop, batistă.

sūdātiō, -ōnis, s.f. transpirație.

sūdātōrium, -īī, s.n. baie de aburi.

sūdātus, -a, -um, l. part. perf. vb. sudo. II. **adj.** greu, obositor.

sudis, -is, s.f. 1. țărș, par, baston. **pl.** vârf, spin 3. os de pește 4. lance (mică de lemn).

sūdō, -āre, vb. 1. a asuda, a fi ud (*fig.*) a se osteni 2. a fi neliniștit/emoționat 3. a se strădui 4. a picura.

sūdor, -ōris, s.m. 1. sudoare, umezeală 2. trudă 3. rouă 4. scurgere, picurare.

sūdus, -a, -um, l. adj. senin, limpede, curat. II. **s.n.** timp frumos, cer senin.

suescō, -ēre, suēvi, suētum, vb. 1. a (se) obișnui 2. a (se) deprinde 3. a avea obiceiul.

suētum, -ī, s.n. deprindere, obicei.

suētus, -a, -um, part. perf. vb. *suesco.*

sūfes, -etis, s.m. sufet (magistrat suprem în Cartagina).

suffarcinō, -āre vb. a încărca, a copleși, a sătura.

suffēcī, perf. vb. sufficio.

suffēro, sufferre, sustūli, vb. 1. a pune sub, a supune, a oferi, a furniza 2. a suporta, 3. a susține, a menține, a rezista, a opri.

suffertus, -a, -um, adj. plin, umplut, gras.

suffervēfaciō, -ēre, vb. a fierbe puțin.

suffibulum, -ī, s.n. vâl sacerdotal/de vestală.

sufficienter, adv. suficient.

sufficiō, -ēre, -fēcī, -fectum, vb. 1. a vopsi, a colora 2. a înlocui 3. a oferi, a da, a pune la dispoziție 4. a fi în stare, a fi de ajuns.

suffigō, -ēre, -fixī, -fixum, vb. 1. a fixa, a pironi, a țintui 2. a spânzura, a înfige 3. a acoperi, a sufla (cu aur).

suffimentum, -ī, s.n. 1. fum, afumare 2. parfum 3. purificare.

suffiō, -īre, -īvī, -ītum, vb. a afuma, a parfuma (prin ardere).

suffitiō, -ōnis, s.f. afumare.

suffitus, -ūs, s.m. afumare.

sufflāmen, -īnis, s.n. obstacol, întârziere.

sufflō, -āre, vb. 1. a sufla 2. a umfla 3. a se supăra.

suffōcātiō, -ōnis, s.f. sufocare.

suffōcō, -āre, vb. a gâtui, a sufoca, a înăbuși.

suffodiō, -ēre, -fōdī, -fossūm, vb. 1. a scormoni, 2. a străpunge.

suffossiō, -ōnis, s.f. săpătură.

suffrāgātiō, -ōnis, s.f. vot, sprijin (în alegeri), aprobare.

suffrāgātor, -ōris, s.m. votant, partizan.

suffrāgium, -īī, s.n. 1. vot 2. drept de vot 3. opinie, aprobare 4. stimă, favoare.

suffrāgor, -ārī, -ātus sum, vb. *dep.* a da votul cuiva, a susține pe, a favoriza.

suffringō, -ēre, -frēgī, -fractum,
vb. a frânge, a rupe, a sparge.
suffugiō, -ēre, -fugī, vb. 1. a se
 adăposti 2. a scăpa de, a se
 sustrage.
suffugium, -iī, s.n. adăpost.
suffulciō, -īre, -fulsī, -fultum,
vb. a sprijini, a propti, a susține.
suffūmigō, -āre, vb. a afuma.
suffundō, -ēre, -fūdī, -fūsum,
vb. 1. a vărsa, a uda, a inunda
 2. a colora.
suffūror, -ārī, vb. dep. a șterpeli.
suffūsiō, -ōnis, s.f. împrăștiere,
 revărsare.
suffūsus, -a, -um, I. part. perf.
vb. suffundo. **II. adj.** 1. îmbibat
 2. plin 3. pudic, rușinos, timid 4.
 colorat.
suggerō, -ēre, -gessī, -gestum,
vb. 1. a purta, a transporta 2. a
 pune dedesubt 3. a pune la
 dispoziție, a procura 4. a
 adăuga, a îngreună 5. a
 restabili, a pune la loc.
suggestum, -ī, s.n. 1. ridicătură
 2. tribună.
suggillātiō, -ōnis, s.f. 1.
 vânătaie 2. ruine 3. (*fig.*) pată,
 batjocură.
suggredior, -gredī, -gressus
sum, vb. dep. a se apropia pe
 furiș, a ataca prin surprindere.
sūgō, -ēre, suxī, suctum, vb. a
 suge, a sorbi.
suīle, -is, s.n. cocină.
suillus, -a, -um, adj. de porc.
sulcāmen, -inis, s.n. brazdă.
sulcō, -āre, vb. 1. a săpa, a ara
 2. a despică 3. a străbate.
sulcus, -ī, s.m. 1. brazdă 2.
 urmă, dără 3. zbârcitură 4. linie
 5. șanț.

sulfur, -uris, s.n. 1. sulf 2. baie
 sulfuroasă.
sulfurātiō, -ōnis, s.f. mină de
 pucioasă.
sulfurātum, -ī, s.n. 1. chibrit 2.
 mină de sulf.
sulfureus, -a, -um, adj. de sulf.
sum, esse, fuī, vb. 1. a fi, a
 exista 2, a se întâmpla 3. a trăi.
 a dăinui 4. a se afla 5. a locui, a
 sta 6. a aparține (*cu G. posesiv*)
 7. a valora (*cu G. prețului*) 8. a fi
 propriu (*cu G. calității*) 9. a se
 trage din. 10. a avea.
sūmen, -inis, s.n. 1. uger, sâni,
 țâțe 2. pământ fertil.
summa, -ae, s.f. 1. întreg,
 totalitate 2. lume, univers 3.
 centru, lucru principal, scop 4.
 conducere supremă 5. apogeu,
 punct culminant 6. sumă,
 socoteală.
summānō, -āre, vb. a fura.
summārium, -iī, s.n. rezumat.
summās, -ātis, adj. de rang
 înalt.
summātim, adv. 1. superficial 2.
 pe scurt, în treacăt.
summātus, -ūs, s.m.
 suveranitate, întâietate.
summē, adv. foarte, în cel mai
 înalt grad, extrem (*de*), din toate
 puterile.
summitās, -ātis, s.f. culme.
summō, adv. în încheiere.
summopere, adv. cu cea mai
 mare grijă.
summum¹, -ī, s.n. 1. culme, vârf,
 înălțime, partea cea mai de sus
 2. suprafață 3. capăt 4.
 perfecțiune.
summum², adv. cel mult.
summus, -a, -um, adj. 1. cel mai
 de sus, cel mai înalt 2. cel mai

însemnat, cel mai important, cel mai vestit (extraordinar) **3.** cel din urmă, ultimul.

sūmō, -ĕre, sumpsī (si), sumptum (-tum), vb. **1.** a lua, a prinde **2.** a îmbrăca **3.** a cumpăra, a cheltui, (*fig.*) a consacra **4.** a alege, a-și atribui **5.** a susține, a presupune, a recunoaște, a-și asumă **6.** a începe.

sumptifaciō, -ĕre, vb. a cheltui.

sumptiō, -ōnis, s.f. **1.** premisă **2.** luare **3.** totalitate.

sumptuārius, -a, -um, adj. referitor la cheltuieli.

sumptuōsē, adv. luxos, cu mari cheltuieli.

sumptuōsus, -a, -um, adj. **1.** costisitor **2.** bogat, fastuos **3.** cheltuitor, risipitor.

sumptus, -ūs, s.m. cheltuială.

sunto, imperf. viit. vb. sum.

suo, -ĕre, suī, sūtum, vb. **1.** a coase, a înnădi **2.** a plănuī.

suovetaurilia, -iūm, s.n. pl. sacrificiu întreit (scroafa, taur, oaie).

supellex, -lectilis, s.f. **1.** unelte gospodărești, mobilă **2.** bagaj, avuție **3.** unealtă, material.

super¹ prep. I. (Ac.) **1.** deasupra, peste, dincolo de **2.** în timpul. **II. (Abl.)** **3.** pe, peste, deasupra **4.** către, spre **5.** despre, relativ la, în privința **6.** mai mult, peste.

super², adv. **1.** sus, deasupra **2.** pe deasupra **3.** în plus.

superā, I. adv. deasupra, mai sus. **II. prep. (Ac.)** pe, peste.

superābilis, -e, adj. **1.** care poate fi depășit **2.** care poate fi învins **3.** care poate fi convins/înduplecat.

superaddō, -ĕre, -dītum, vb. a adăuga.

superaddūcō, -ĕre, -duxī, vb. a mai aduce.

superadornatus, -a, -um, adj. împodobit la suprafață.

superaedificō, -āre, vb. a construi deasupra.

superaggerō, -āre, vb. a umple, a îngrămădi.

superagō, -ĕre, -ĕgī, -actum, vb. a conduce.

superātor, -ōris, s.m. învingător.

superauratus, -a, -um, adj. aurit.

superbē, adv. mândru, obraznic, arogant.

superbia, -ae, s.f. **1.** trufie, mândrie, aroganță **2.** măreție **3.** mărinimie **4.** tiranie.

superbiō, -īre, vb. **1.** a se mândri **2.** a străluci, a se distinge.

superbus, -a, -um, adj. **1.** trufaș **2.** obraznic **3.** disprețuitor **3.** nobil, măreț, frumos, glorios **4.** necruțător **5.** crud, despotic, nedrept **6.** bogat.

superciliōsus, -a, -um, adj. posomorât, încruntat.

supercilium, -iī, s.n. **1.** sprânceană **2.** privire **3.** severitate, mândrie **4.** culme, înălțime, colină.

supercrescō, -ĕre, -crevī, vb. a adăuga, a crește peste, a depăși.

supercurrō, -ĕre, vb. a întrece.

superēditus, -a, -um, adj. înălțat, ridicat pe.

superēmineō, -ĕre, vb. a se ridica deasupra, a întrece.

superēnatō, -āre, vb. a înota la suprafață, a pluti.

supereō, -īre, -īvī, vb. a trece peste.

superēvolō, -āre, -āvi, -ātum, vb. a trece în zbor.
superferō, -ferre, -tulī, -latum, vb. 1. a purta pe deasupra 2. a depăși.
superficiēs, -ēī, s.f. 1. parte de sus 2. suprafață, exterior 3. (fig.) aparență.
superfixus, -a, -um, adj. înfipt/așezat deasupra.
superfluitās, -ātis, s.f. abundență, belșug.
superfluō, -ēre, -fluxī, vb. 1. a se revărsa 2. a fi din belșug 3. a trece dincolo, a scăpa.
superflūus, -a, -um, adj. 1. revărsat 2. de prisos, excesiv 3. inutil.
superfulgēō, -ēre, vb. a luci, a sclipi deasupra.
superfundō, -ēre, -fūdī, -fūsum, vb. 1. a vărsa deasupra 2. a se răspândi, a se revărsa 3. a nimici.
supergestus, -a, -um, adj. 1. închis, înfundat 2. îngrămădit peste, acoperit.
supergredior, -gredī, -gressus sum, vb.dep. 1. a trece peste 2. a depăși.
superiāciō, -ēre, -iēcī, -iectum, vb. 1. a arunca deasupra 2. a întrece 3. a adăuga.
superiectiō, -ōnis, s.f. exagerare, hiperbolă.
superimmineō, -ēre, vb. a amenința.
superimpendens, -ntis, adj. 1. atârănând deasupra 2. amenințător.
superimponō, -ēre, vb. a pune peste, a suprapune.
superincumbō, -ēre, -cubuī, vb. a se culca deasupra.

superingerō, -ēre, vb. a pune peste, a îngrămădi.
superīniciō, -ēre, -iēcī, -iectum, vb. a arunca deasupra.
superinsterno, ēre, -strāvī, -strātum, vb. a acoperi, a așterne deasupra.
superinstructus, -a, -um, adj. suprapus, construit deasupra.
superintegō, -ēre, vb. a acoperi.
superior, -ius, adj. (comp. lui superus) 1. care e mai sus, mai înalt, (fig.) mai de seamă 2. anterior 3. superior 4. învingător.
superius, adv. mai sus.
supēriumentārius, -iī, s.m. herghelie.
superlābor, -lābī, -lāpsus sum, vb. dep. a-și urma cursul, a aluneca deasupra.
superlātiō, -ōnis, s.f. exagerare, hiperbolă.
superlātus, -a, -um, 1. part. perf. vb. superfero. II. adj. exagerat.
supermandō, -ēre, vb. a mânca mai mult.
supernatō, -āre, vb. a pluti la suprafață.
supernē, adv. în sus, deasupra, de sus, pe deasupra.
supernus, -a, -um, adj. 1. de sus, ceresc 2. superior.
superō, -āre, vb. 1. a ieși din, a se ridica 2. a trece peste 3. a întrece 4. a învinge 5. a fi din belșug, a prisosi 6. a dăinui.
superbruō, -ēre, -ī, -tum, vb. a copleși, a strivi.
superoccupō, -āre, vb. a surprinde pe.
superpendens, -ntis, adj. atârănând deasupra.

superpōnō, -ēre, -pōsuī, -posītum, vb. a pune pe, a prefera.

superscandō, -ēre, vb. a sări peste.

supersedeō, -ēre, -sēdī, -sessum, vb. 1. a șede pe 2. a se abține de la, a se lipsi de 3. a înceta 4. a prezida, a judeca.

superspargō, -ēre, vb. a presăra deasupra.

superstagnō, -āre, vb. a bălți, a stagna, a se revărsa, a forma un lac.

supersterno, -ēre, -strāvi, -strātum, vb. a întinde peste, a acoperi cu.

superstes, -itis, l. adj. 1. care dăinuiește 2. teafar, sănătos 3. martor, de față. II. s. supraviețuitor.

superstitiō, -ōnis, s.f. 1. superstiție 2. religie 3. profeție, divinație 4. legământ, jurământ.

superstitiōsē, adv. 1. în mod superstițios 2. în amănunt.

superstitiōsus, -a, -um, adj. 1. superstițios 2. profetic.

superstitō, -āre, vb. a , supraviețui, a dura.

superstō, -āre, vb. a sta deasupra.

superstrātus, -a, -um, part. perf. vb. supersterno.

superstruō, -ēre, -struxī, -structum, vb. a construi deasupra.

supersum, -esse, -fuī, vb. 1. a rămâne 2. a dura, a supraviețui 3. a fi suficient, a fi din belșug 4. a scăpa teafar 5. a fi superior.

superurgeō, -ēre, vb. a izbi/apăsa de sus.

superus, -a, -um, l. adj. care e sus, celest. II. 1. *s.m. pl. di* *superi* zeii de sus, *superi, -orum* -zeii de sus 2. *(s.n. pl.)* aștri.

supervacāneus, -a, -um, adj. 1. de prisos, inutil, zadarnic 2. suplimentar.

supervacuus, -a, -um, adj. inutil, de prisos.

supervādō, -ēre, vb. a sări, a trece peste.

supervehor, -vehī, -vectus sum, vb. pas. a fi transportat dincolo de.

superveniō, -īre, vb. 1. a veni peste, a acoperi 2. a veni pe neașteptate, a se ivi 3. a se întâmpla 4. a veni în ajutor 5. a întrece.

superventus, -ūs, s.n. sosire neașteptată, ivire.

supervīvō, -ēre, -vixī, vb. a supraviețui.

supervolitō, -āre, vb. a zbura.

supervolō, -āre, vb. a zbura deasupra.

supīnō, -āre, vb. a culca/răsturna.

supīnus, -a, -um, adj. 1. înclinat/răsturnat/întins pe spate 2. invers 3. de la suprafață 4. de jos, povârnit, înclinat 5. leneș, nepăsător, neîngrijit.

suppaenitet, -ēre, vb. imp. a regreta, a se căi.

suppār, -aris, adj. aproape egal/asemănător.

suppateō, -ēre, vb. a fi deschis dedesubt.

suppeditatiō, -ōnis, s.f. belșug, bogăție, abundență.

suppeditō, -āre, vb. 1. a fi de ajuns/din belșug 2. a da 3. a sta la îndemână 4. a fi de prisos.

supperturbō, -āre, vb. a tulbura puțin.
suppēs, -edis, adj. cu picioarele strâmbe.
suppetiae, -ārum, s.f. pl. ajutor.
suppetō, -ēre, -īvī (īī), -ītum, vb.
 1. a fi de față/la îndemână 2. a fi de ajuns 3. a se potrivi 4. a fi posibil.
suppilō, -āre, vb. a fura.
supplantō, -āre, vb. a pune piedică, a răsturna (la pământ).
supplēmentum, -ī, s.n. 1. completare 2. recrutare 3. ajutor.
suppleō, -ēre, -plēvī, -plētum, vb. 1. a completa 2. a reumple 3. a recruta 4. a înlocui, a suplini 5. a repara.
supplex, -īcis, adj. care se roagă/împloră.
supplicātiō, -ōnis, s.f. rugăciune, ceremonie religioasă.
suppliciter, adv. rugător, cu umilință.
supplicium, -iī, s.n. 1. rugăciune 2. ofrandă 3. pedeapsă, chin, tortură.
supplicō, -āre, vb. 1. a ruga zeii 2. a aduce jertfa zeilor.
supplōdō, -ēre, -plōsī, -plōsum, vb. 1. a izbi în pământ, (*fig.*) a se indigna 2. a respinge.
supplōsiō, -ōnis, s.f. bătut/lovitură din picior.
suppōnō, -ēre, -pōsūī, -positum, vb. 1. (*cu D.*) a supune 2. a pune sub 3. a înlocui 4. a adăuga 5. a substitui 6. a prețui mai puțin.
supportō, -āre, vb. 1. a suporta, a susține 2. a duce.

suppositīcius, -a, -um, adj. 1. substituit 2. ademenit 3. fals.
suppositiō, -ōnis, s.f. substituie, înlocuire.
suppressiō, -ōnis, s.f. 1. sufocare 2. escrocherie.
supprimō, -ēre, -pressi, -pressum, vb. 1. a scufunda, a împinge 2. a stăvili, a (se) opri 3. a ascunde, a anula.
supprōmus, -ī, s.m. ajutor de bucătar/ pivnicer.
suppūrō, -āre, vb. 1. a supura 2. a picura 3. a fi eliminat (din trup).
supputō, -āre, vb. 1. a curăța un copac 2. a calcula.
supra¹, prep. (cu Ac.) I. 1. deasupra, pe, peste, pe deasupra 2. dincolo de. II. înainte de III. mai mult de.
supra², adv. 1. sus 2. mai mult, în plus.
suprascandō, -ēre, vb. a trece peste/ dincolo de.
suprēma, -ōrum, s.n. pl. 1. ultimele clipe, funeralii, 2. moarte, rămășițe pământești 3. testament.
suprēmō, adv. în sfârșit.
suprēmum, adv. pentru ultima oară, pentru totdeauna.
suprēmus, -a, -um, I. adj. (*superl. lui superus*). 1. cel mai de sus/înalt, cel mai de seamă 2. cel din urmă 3. de moarte 4. în cel mai înalt grad. II. *s.n. pl.* funeralii.
sūra, -ae, s.f. pulpa piciorului.
surculaceus, -a, -um, adj. lemnos.
surculōsus, -a, -um, adj. lemnos.

surculus, -ī, *s.m.* 1. ramură, nua, mlădiță, vlăstar 2. altoi.
surdaster, -tra, -trum, *adj.* cam surd.
surditas, -ātis, *s.f.* surzenie.
surdus, -a, -um, *adj.* 1. crud, neînduplecat 2. neînsuflețit 3. tăcut, mut 4. necunoscut 5. ascuns 6. neascultat.
surgō, -ēre, **surrexī**, **surrectum**, *vb.* 1. a se scula 2. a se înălța 3. a se isca 4. a începe, a se arăta 5. a crește.
surrectus, -a, -um, *part. perf. vb.* **surgo**.
surrexī, *perf. vb.* **surgo**.
surrecticius, -a, -um, *adj.* (de) furat.
sursum (**sursus**), *adv.* sus, în sus.
sūrus, -ī, *s.m.* par, țaruș.
sūs, **sūis**, *s.m. și f.* 1. scroafă, porc 2. mistreț.
susceptiō, -ōnis, *s.f.* 1. angajare, acțiunea de a lua asupra sa 2. sprijin.
susceptum, -ī, *s.n.* întreprindere, sarcină.
suscipiō, -ēre, -cēpī, -ceptum, *vb.* 1. a sprijini, a prinde 2. a ridica de la pământ copilul (spre recunoaștere) 3. a naște 4. a adopta, a lua; a primi 5. a lua asupra sa, a întreprinde 6. a ocroti, a apăra.
suscitător, -ōris, *s.m.* cel ce reînvie.
suscitō, -āre, *vb.* 1. a ridica, a clădi 2. a trezi 3. a vindeca 4. a goni 5. a stimula, a înflăcăra 6. a provoca 7. a zgudui.
sūsinus, -a, -um, *adj.* de crini.

suspectō, -āre, *vb.* 1. a privi în sus 2. a bănuî, a nu avea încredere.
suspectus¹, -a, -um, *l. part. perf. vb. suspicio. II. adj.* 1. bănuitor 2. suspect, periculos.
suspectūs², -ūs, *s.m.* 1. privire în sus 2. înălțime 3. considerație, respect.
suspendium, -iī, *s.n.* spânzurare.
suspendō, -ēre, -pendi, -pensum, *vb.* 1. a atârna, a spânzura 2. a oferi prinos zeilor 3. a ține suspendat 4. a reține, a întrerupe 5. a ține în nesiguranță.
suspensus, -a, -urn, *1. part. perf. vb. suspenco. II. adv.* 1. înalt 2. care nu atinge pământul, ușor, suspendat 3. neliniștit, îngrijorat 4. nehotărât 5. supus 6. atent.
suspīcax, -ācis, *adj.* 1. bănuitor 2. suspect.
suspiciō, -ēre, -spexī, -spectum, *vb.* 1. a privi în sus, a deveni atent 2. a admira 3. a suspecta.
suspiciō, -ōnis, *s.f.* 1. bănuială 2. presupunere 3. semn.
suspiciōsē, *adv.* 1. în mod suspect 2. verosimil.
suspiciōsus, -a, -um, *adj.* 1. suspicios 2. suspect.
suspīcō, -āre, *vb.* **suspīcor**.
suspīcor, -ārī, -ātus sum, *vb. dep.* a bănuî, a-și închipui.
suspīrātiō, -ōnis, *s.f.* oftat, suspin.
suspīrātus, -ūs, *s.m.* respirație, suspin, oftat.
suspīriōsus, -a, -um, *adj.* astmatic.

suspīritus, -ūs, s.m. suspin.
suspīrō, -āre, vb. a suspina, a respira, a ofta.
susque dêque, adv. de sus în jos, indiferent.
sustentāculum, -ī, s.n. sprijin, suport.
sustentātiō, -ōnis, s.f. 1. sprijin 2. termen, amânare.
sustentātus, -ūs, s.m. sprijin.
sustentō, -āre, vb. 1. a sprijini 2. a apăra 3. a hrăni, a întreține 4. a suferi 5. a amâna, a prelungi.
sustineō, -ēre, -tinuī, -tentum, vb. 1. a sprijini 2. a apăra 3. a ține, a purta 4. a împiedica 5. a hrăni, a întreține 6. a îndeplini, a administra 7. a rezista 8. a amâna, a prelungi.
sustollō, -ēre, vb. 1. a ridica, a înălța 2. a răpi, a înhăța.
susurrāmen, -inis, s.n. murmur, mormăială.
susurrō, -āre, vb. 1. a șopti 2. a fredona.
susurrus, -ī, s.m. 1. susur, murmur, freamăt 2. denunț.
sutela, -ae, s.f. viclenie.
sūtilis, -e, adj. cusut, înădit.
sūtor, -ōris, s.m. cizmar.
sūtrina, -ae, s.f. cizmărie.
sūtrinum, -ī, s.n. meseria de cizmar, atelier de cizmărie.
sutrmus, -a, -um, adj. de cizmar.
sūtūra, -ae, s.f. croitorie, cusătură.
suus, -a, -um, pron. 1. al său, propriu 2. personal, particular 3.

special 4. liber 5. favorabil, folositor 6. cuvenit, legitim.
sycophanta, -ae, s.m. 1. viclean, necinstiț 2. lingușitor, parazit, impostor.
sycophantia, -ae, s.f. viclenie, escrocherie.
syllaba, -ae, s.f. silabă.
syllabatim, adv. textual, cuvânt cu cuvânt.
sylllogismus, -ī, s.m. silogism.
symbolicē, adv. simbolic.
symbolus, -ī, s.m. simbol, pecete, semn de recunoaștere.
symmetria, -ae, s.f. simetrie.
sympathia, -ae, s.f. afinitate, simpatie.
sympthōnia, -ae, s.f. acompaniament, muzică.
sympthoniacus, -ī, s.m. muzicant.
symplegma, -atis, s.n. îmbrățișare.
symposiacus, -a, -um, adj. de ospăț, de banchet.
symposion, -iī, s.n. banchet.
synedrūs, -ī, s.m. senator (în Macedonia).
syngrapha, -ae, s.f. chitanță, bilet.
synoecium, -iī, s.n. han.
synthesis, -is, s.f. 1. obiecte asemănătoare puse la un loc 2. veșmânt (pentru ospăț).
syntonum, -ī, s.n. instrument muzical.
syrinx, -ingis, s.f. 1. trestie 2. nai.
syrus, -ī, s.m. mătură.

T

tabella, -ae, s.f. 1. tăbliță (de scris/de joc) 2. scrisoare, contract 3. tăbliță de vot (sau în justiție) 4. pictură.

tabellarius, -a, -um, adj. referitor la scrisoare/votare.

tabellarius, -iī, s.m. sol, curier.

tābeō, -ēre, -uī, vb. 1. a se topi 2. a se dizolva, a se descompune, a putrezi 3. a păli 4. a lăncezi 5. a fi ud, a picura, a se scurge.

taberna, -ae, s.f. 1. bordei, magherniță, colibă, baracă 2. atelier, dugheană 3. cârciumă 4. lojă la circ.

tabernaculum, -ī, s.n. 1. cort 2. cort/ post de observație augural 3. refugiu, locuință.

tabernarius, -a, -um, adj. trivial, de taverna.

tabernarius, -iī, s.m. negustor, cârciumar.

tabēs, -is, s.f. 1. topire, putrezire, descompunere, dizolvare, sleire, (*fig.*) nenorocire 2. mocirlă, băltoacă 3. boală, epidemie, ciumă 4. jale, durere 5. infecție.

tabescō, -ēre, -uī, vb. 1. a se topi, a scădea 2. a se strica, a putrezi 3. a se topi/a se consuma (din pricina.).

tābidus, -a, -um, adj. 1. topit 2. stricat, descompus 3. distrugător, ucigător.

tabificus, -a, -um, adj. 1. care topește 2. care strică/descompune 3. molipsitor, infectat, distrugător 4. care descurajează.

tablinum, -ī, s.n. 1. balon, terasă 2. arhivă.

tabula, -ae, s.f. 1. tăblie, scândură 2. tablă 3. pictură, tablou 4. tăbliță de scris 5. listă, registru, act, testament,

scrisoare, lege **6.** hartă **7.** buletin de vot.
tabulārium, -iī, s.n. arhivă.
tabulātiō, -ōnis/tabulātum, i, s.n. și f. lemnărie, planșeu, etaj, dușumea.
tabulātus, -a, -um, adj. pardosit.
tabum, -ī, s.n. **1.** venin, puroi, sânge stricat **2.** boală molipsitoare, molimă, ciumă.
taceō, -ēre, -uī, -ītum, vb. **1.** a tăcea **2.** a fi calm **3.** a trece sub tăcere.
tacitē, adv. **1.** pe tăcute **2.** în secret **3.** de la sine, natural.
tacitum, -ī, s.n. **1.** taină **2.** tăcere.
taciturnitās, -ātis, s.f. **1.** tăcere **2.** discreție **3.** introvertire, fire închisă.
taciturnus, -a, -um, adj. **1.** liniștit, tăcut, introvertit **2.** obscur.
tacitus, -a, -um, l. part. perf. vb.
taceo. II. 1. tainic, ascuns, secret **2.** tăcut, trecut sub tăcere, tacit, subînțeleș **3.** mut, liniștit.
tactilis, -e, adj. tangibil.
tactiō, -ōnis, s.f. pipăit, atingere.
tactus, -a, -um, part. perf. vb. tango.
tactus, -ūs, s.m. **1.** atingere **2.** simț al pipăitului **3.** influență, înrăurire.
taeda, -ae, s.f. **1.** brad, molid, pin **2.** torță nupțială **3.** (*fig.*) căsătorie, nuntă **4.** rășină.
taedet, -ēre, taedit, taesum est, vb. impers. a se plictisi, a-i fi silă, a nu-i plăcea.
taedium, -iī, s.n. oboseală, plictiseală, silă, dezgust.

taenia, -ae, s.f. **1.** panglică, bandă **2.** tenie **3.** giulgiu, pansament **4.** sul de papyrus.
tagax, -ācis, s.m. pungaș, hoț.
tālāria, -ium, s.n. pl. **1.** gleznă **2.** haină lungă **3.** încălțări cu aripioare (specifice lui Mercur).
tālāris, -e, adj. lung până la glezne.
tālārius, -a, -um, adj. de zaruri, de arșice, de joc.
tālea, -ae, s.f. **1.** țăruș **2.** mlădiță, butaș **3.** bucată de metal/lingou (la bretoni).
talentum, -ī, s.n. **1.** talant (aprox 50 de livre) **2.** sumă de bani, monedă.
tālīō, -ōnis, s.f. pedeapsă de același fel cu fapta/legea talionului.
tālis, -e, adj. **1.** asemenea, asemănător **2.** așa de **3.** atât de însemnat.
tālīter, adv. la fel.
talpa, -ae, s.f. cârțiță.
tālus, -ī, s.m. **1.** călcâi, gleznă **2.** zar.
tam, adv. **1.** așa de **2.** atât de mult.
tamdiū, adv. de atâta vreme.
tamen, adv. **1.** cu toate acestea, totuși **2.** deci.
tamenetsi/tametsi¹, conj. deși, cu toate că.
tametsi², adv. totuși, de fapt.
tammodo, adv. îndată, numaidecât, adineauri.
tamquam, adv. **1.** întocmai ca, ca și **2.** (*conj.*) *tamquam si* - ca și cum, ca și când.
tandem, adv. în sfârșit, în concluzie, în definitiv.
tangō, -ēre, tetigī, tāctum, vb. **1.** a atinge, (*fig.*) a mișca, a

impresiona **2.** a lovi, a izbi **3.** a lua, a primi **4.** a ajunge la **5.** a bea, a mânca, a gusta **6.** a trata, a se ocupa de **7.** a ajunge, a intra **8.** a se învecina **9.** a încerca. **10.** a ironiza, a înșela.

tanti, *adv.* așa de scump/valoros.

tantidem, *adv.* tot așa de scump, la fel.

tantillum, *-ī, s.n.* cantitate așa de mică, atât de puțin.

antisper, *adv.* atâta vreme, în acest timp, între timp.

tantō, *adv.* cu atât.

tantopere (tanto opērē), *adv.* atât de mult, până într-atât, într-o așa măsură.

tantulō, *adv.* așa de ieftin.

tantulum¹, *adv.* un pic, cât de puțin, foarte puțin.

tantulum², *-ī, s.n.* cantitate foarte mică.

tantulus, *-a, -um, adj.* așa de mic/ puțin/neînsemnat.

tantum, *adv.* **1.** atât de mult/mare, în așa măsură **2.** doar, numai.

tantumdem, *adv.* tocmai atât, tot atât.

tantummodo, *adv.* numai (atât), doar (atât).

tantus, *-a, -um, pron.* așa de mult/ mare.

tantusdem, *-adem, -umdem, adj.* tot așa/atât de mare.

tapēs, *-etis, s.n. (tapētum, -ī, s.n.)* covor, cuvertură, tapiserie.

tarandrus, *-ī, s.m.* ren.

tarde, *adv.* **1.** târziu **2.** încet.

tardescō, *-ēre, -uī, vb.* a amori, a se îngreuna.

tardigradus, *-a, -um, adj.* care merge încet.

tardiloquus, *adj.* care vorbește încet/ rar.

tardipes, *-pedis, s.m.* cel care merge greoi/încet (*despre zeul Vulcan*).

tarditās, *-ātis, s.f.* **1.** încetineală, mers încet **2.** întârziere, încetinire.

tarditudō, *-inis, s.f.* încetineală.

tardō, *-āre, vb.* **1.** a întârzia, a încetini **2.** a împiedica.

tardus, *-a, -um, adj.* **1.** leneș, întârziat **2.** greoi **3.** apăsător.

tasconium, *-ī, s.n.* argilă albă.

tat, *interj.* ei!

tata, *-ae, s.m.* tată.

tatae, *interj.* uite ! iată!

taureus, *-a, -um, adj.* de taur.

taurifer, *-era, -erum, adj.* care crește tauri, bogat în tauri.

tauriformis, *-e, adj.* cu chip de taur.

taurīnus, *-a, -um, adj.* de taur.

taurulus, *-ī, s.m.* taur mic.

taurus, *-ī, s.m.* **1.** taur, bou **2.** (*constelația*) Taurul **3.** piele de taur.

taxātiō, *-ōnis, s.f.* taxare, prețuire, evaluare.

taxillus, *-ī, s.m.* zar mic.

taxīm, *adv.* puțin câte puțin.

taxō, *-āre, vb.* **1.** a ciocăni **2.** a evalua **3.** a ataca, a atinge batjocoritor **4.** a ocări, a certa, a blama, a critica.

taxus, *-ī, s.f.* **1.** tisă **2.** sulită/lance din tisă.

tēba, *-ae, s.f.* colină.

techna, *-ae, s.f.* șiretlic, șarlatanie.

technicus, *-ī, s.m.* artist, tehnician.

tectē, *adv.* **1.** pe ascuns, pe ocolite **2.** acoperit, secret.

tector, -ōris, s.m. tencuitor, zugrav.

tectōrium, -iī, s.n. 1. tencuială 2. stuc 3. fard.

tectōrius, -a, -um, adj. care acoperă.

tectum, -ī, s.n. 1. tavan, acoperiș 2. cameră, casă 3. cuib, vizuină.

tectus, -a, -um, l. part. perf. vb.

tego. II. adj. 1. secret; ascuns 2. acoperit, învăluit 3. discret, circumspect.

teges, -etis, s.f. cuvertură, rogojină.

tegile, -is, s.n. haină, învelitoare.

tegmen, -inis, s.n. 1. înveliș 2. piele-coajă 3. haină 4. cască, scut 5. adăpost, acoperiș, casă, apărare.

tegō, -ere, texī, tectum, vb. 1. a acoperi 2. a ascunde 3. a adăposti, a apăra 4. a trece sub tăcere, a tăcea.

tēgula, -ae, s.f. țiglă, acoperiș.

tēgulum, -ī, s.n. acoperiș.

tegumentum, -ī, s.n. 1. acoperământ, cuvertură, pavază 2. adăpost, ocrotire.

tēla, -ae, s.f. 1. țesătură, pânză 2. (fig.) intrigă, uneltire 3. fir 4. război pentru țesut.

tēlifer, -era, -erum, adj. care poartă săgeți.

tellūs, -ūris, s.f. 1. pământul 2. teren, sol, suprafață 3. ținut.

telum, -ī, s.n. 1. armă de aruncat 2. tăiș 3. lovitură 4. armă, mijloc 5. pinten 6. (fig.) pornire, imbold.

temerāriē, adv. nesocotit, necugetat, cu îndrăzneală.

temerarius, -a, -um, adj. 1. temerar, nesocotit 2. zadarnic

3. întâmplător 4. mincinos, impostor.

temere, adv. 1. fără rost 2. întâmplător 3. în dezordine, neglijent 4. cu ușurință.

temeritās, -ātis, s.f. 1. nechibzuință, ușurătate 2. îndrăzneală 3. întâmplare (oarbă).

temerō, -āre, vb. a păta, a profana, a viola.

tēmētum, -ī, s.n. vin.

temnō, ēre, vb. a disprețui, a nesocoti.

tēmō, -ōnis, s.m. 1. oiște 2. car, car de război 3. Carul Mare.

temperāmentum, -ī, s.n. 1. cumpătare, măsură, moderație 2. proporție.

temperans, -ntis, l. part. prez. vb. tempero. II. adj. cumpătat, moderat, reținut.

temperanter, adv. moderat, cumpătat, cu măsură.

temperantia, -ae, s.f. cumpătare, măsură, echilibru, sobrietate.

temperatē, adv. moderat.

temperātiō, -ōnis, s.f. 1. proporție justă, amestec potrivit 2. organizare.

temperātor, -ōris, s.m. moderator, orânduitor, măsurător.

temperātūra, -ae, s.f. 1. temperatură 2. temperament 3. amestec 4. bună organizare/alcătuire.

temperātus, -a, -um, l. part. perf. vb. tempero. II. adj. 1. temperat, măsurat, așezat 2. bine organizat 3. (climă) blândă.

temperī, adv. la timp, curând.

temperiēs, -ēī, s.f. 1. cumpătare
2. proporție, echilibru 3.
amestec potrivit.

temperius, adv. mai curând.

temperō, -āre, vb. 1. a amesteca
(proporțional), a combina, a
prepara 2. a organiza, a
conduce 3. a potoli, a tempera
4. a fi moderat/reținut, a păstra
măsura 5. a cruța.

tempestās, -ātis, s.f. 1. epocă,
vreme, timp 2. furtună, uragan
3. (fig.) nenorocire, tulburare,
primejdie 4. împrejurare 5.
vreme bună/rea.

tempestivē, adv. la momentul
potrivit, oportun.

tempestivitās, -ātis, s.f. 1. timp
potrivit 2. temperament,
sănătate, stare fizică.

tempestivus, -a, -um, adj. 1.
potrivit, favorabil, oportun 2.
copt 3. matinal.

templum, -ī, s.n. 1. templu,
sanctuar 2. mormânt 3. loc
sfânt (pentru observarea
augurală) 4. tribună, senat.

temporalis, -e, adj. 1. temporar
2. temporal.

temporarius, -a, -um, adj. 1.
temporar 2. trecător,
schimbător, variabil.

tempori, adv. la timp.

temptābundus, -a, -um, adj.
care încearcă
bâjbâind/orbecăind

temptāmen, -īnis /
temptāmentum, -ī, s.n.
tentativă, încercare.

temptātiō, -ōnis, s.f. 1.
încercare 2. molipsire, acces 3.
tentative, ispită.

temptātor, -ōris, s.m. seducător,
cel ce ispitește.

temptō, -āre, vb. 1. a pipăi, a
atinge 2. a încerca să obțină, a
tinde către 3. a lovi, a ataca 4. a
cerceta 5. a ispiți, 6. a proba, a
încerca.

tempus¹, -oris, s.n. 1. timp,
vreme 2. perioadă, moment,
ceas, clipă 3. moment prielnic,
prilej 4. împrejurare, situație,
împrejurare nefavorabilă,
nenorocire.

tempus², -oris, s.n. tâmplă, cap,
față.

temulentia, -ae, s.f. beție.

temulentus, -a, -um, adj. beat,
amețit.

tenācitās, -ātis, s.f. 1. tenacitate
2. zgârcenie perseverență,
stăruință.

tenāciter, adv. 1. cu tenacitate,
cu încăpățănare, persistent 2.
tare, cu putere.

tenax, -ācis, adj. 1. tenace, care
ține strâns 2. ferm, hotărât,
solid, rezistent 3. des 4. zgârcit,
strâns (la pungă), econom 5.
îndărătnic, neînduplecat.

tendicula, -ae, s.f. cursă,
capcană, plasă, laț.

tendō, -ēre, tetendī, tentum, vb.
1. a (se) întinde 2. a oferi 3. a
se îndrepta spre 4. a tinde, a
ținti 5. a se strădui, a se sforța,
a se împotrivi 6. a prelungi, a
continua.

tenebrae, -ārum, s.f. pl. 1.
întuneric 2. noapte 3. moarte 4.
orbire, întunecare a minții 5.
suferință, nenorocire.

tenebricōsus, -a, -um, adj. 1.
întunecat, perfid 2. secret.

tenebrōsus, -a, -um, adj.
sumbru, întunecos, obscur.

tenellulus, -a, -um, adj. fraged, delicat.

tenellus, -a, -um, adj. 1. tineresc 2. delicat.

teneō, -ere, tēnuī, tentum, vb.

1. a ține, a stăpâni 2. a fermeca, a cuceri 3. a (se) îndrepta (spre), a pluti spre 4. a ocupa, a avea 5. a lua, a câștiga 6. a se statornici, a locui 7. a reține, a opri 8. a păstra, 9. a constrânge, a lega, a îndatora. 10. a fi dovedit vinovat (de) 11. a fi cuprins (în), a consta din 12. a păzi, a susține, a păstra 13. a persista 14. a înțelege.

tener, -era, -erum, adj. 1. moale, delicat, fraged, gingaș, mlădios 2. tânăr 3. plăcut, ușor 4. dragăstos 5. desfrânat 6. rușinos.

tenerē, adv. cu blândețe, cu gingășie, moale, delicat.

teneritās, -ātis, s.f. 1. gingășie, moliciune 2. frăgezime, proștețime.

teneritūdō, -inis, s.f. gingășie, moliciune.

tenor, -ōris, s.m. 1. curs/mers neîntrerupt 2. continuitate, durată 3. accent.

tensa, -ae, s.f. car sacru.

tentōrium, -iī, s.n. cort.

tenuis, -e, adj. 1. fin, subțire, delicat 2. slab, plăpând 3. ușuratic 4. ușor 5. mic, puțin, neînsemnat 6. umil, sărăcăcios 7. (fig.) subtil, fin.

tenuitās, -ātis, s.f. 1. delicatețe, finețe, puritate 2. subțirime 3. lipsă, sărăcie 4. subtilitate 5. simplitate.

tenuiter, adv. 1. cu finețe 2. subtil 3. sărăcăcios 4. cu iscusință 5. superficial.

tenuō, -āre, vb. 1. a slăbi, a subția 2. a scădea, a rări, a micșora 3. (fig.) a domoli.

tenus¹, prep. (așezat după G. și Abl.) 1. până la (loc/timp) 2. numai.

tenus², s.m. și n. (la N. și Ac.) sfoară, laț, coardă întinsă.

tepefaciō, -ēre, -fēcī, -factum, vb. a încălzi.

tepefactō, -āre, vb. a încălzi.

tepeō, -ēre, -uī, vb. 1. a fi cald, a se încălzi, a se înfierbânta 2. a lânzezi.

tepscō, -ēre, -uī, vb. 1. a se încălzi 2. a se răci.

tepidus, -a, -um, adj. 1. călduț 2. răcit 3. amoriț.

tepor, -ōris, s.m. 1. căldură temperată 2. răcire, (stil.) răceală 3. lipsă de forță.

ter, num. 1. de trei ori 2. foarte.

tercentum, num. trei sute, (fig.) mulți.

terdecies, num. treisprezece.

terdēni, -ae, -a, num. câte treizeci.

terebinthus, -ī, s.f. terebint.

terebra, -ae, s.f. burghiu.

terebrō, -āre vb. 1. a găuri 2. a săpa 3. a-și face drum.

terēdō, -inis, s.f. vierme, car, molie.

teres, -etis, adj. 1. cilindric, rotund 2. frumos 3. elegant, delicat, fin, lustruit.

tergeminus, -a, -um, adj. întreit, triplu.

tergeō, -ēre, tersī, tersum, vb. 1. a șterge, a curăța 2. a lustrui, a freca 3. a îndrepta, a corecta.

tergīnum, -ī, s.n. curea, bici.

tergiversātiō, -ōnis, s.f. 1.

amânare, ocolire, tergiversare
2. rea-credință.

tergiversor, -ārī, -atus sum,

vb.dep. 1. a tăragăna 2. a
dovedi rea-credință 3. a se
sustrage.

tergorō, -āre, vb. a se înveli.

tergum, -ī, s.n. 1. dos, spate 2.

partea din spate 3. înveliș,
piele, blană 4. întindere,
suprafață.

tergus, -oris, s.n. 1. piele, blană

2. corpul unui animal 3. spate,
spinare 4. platoșă.

termentārium, -iī, s.n. rufărie de
corp.

termentum, -ī, s.n. pagubă.

termes, -itis, s.m. vlăstar,
ramură.

terminālis, -e, adj. 1. referitor la

hotare 2. definitiv, final.

terminātiō, -ōnis, s.f. 1.

mărginire, delimitare 2. (*fig.*)
deosebire 3. hotar, limită 4.
(*gram.*) desinență.

terminō, -āre, vb. 1. a limita, 2. a
încheia 3. a pune hotar.

terminus, -ī, s.m. 1. hotar, limită
2. sfârșit, margine.

terni, -ae, -a, num. câte trei.

terniō, -ōnis, num. trei.

ternus, -a, -um, adj. triplu.

terō, -ēre, trīvī, trītum, vb. 1. a
freca, a netezi 2. a strivi, (*fig.*) a
nimici 3. a treiera 4. a uza, a
toci 5. a urma îndeaproape 6. a
slei, a consuma.

terra, -ae, s.f. 1. pământ 2. glob
terestru, lume, univers 3. ținut,
întindere 4. țară, teritoriu 5. sol,
suprafață.

terrāneola, -ae, s.f. ciocârlie.

terrēnus, -a, -um, adj. 1. de/din
pământ 2. terestru.

terraō, -ēre, -uī, -itum, vb. 1. a
înfricoșa 2. a izgoni, a fugări, a
goni 3. a împiedica.

terrestris, -e, adj. 1. pământesc
2. terestru, produs de pământ.

terreus, -a, -um, adj. de pământ,
pământesc.

terribilis, -e, adj. înfricoșător.

terricola, -ae, s.m. și f.
pământean.

**terrícula, -ae, s.f. (terrículum, -ī,
s.n.)** sperietoare.

terrificō, -āre, vb. a speria.

terrificus, -a, -um, adj.
înspăimântător, înfricoșător.

terrigena, -ae, s.m. și f.
autohton.

terrioloquus, -a, -um, adj.
teribilist.

territō, -āre, vb. a îngrozi.

territōrium, -iī, s.n. teritoriu.

terror, -ōris, s.m. 1. groază,
teroare 2. obiect terifiant.

tersus¹, -a, -um, l. part. perf. vb.

tergeo. II. adj. 1. senin, 2. curat
3. elegant, șlefuit.

tersus², -ūs, s.m. curățare.

tertia, -ae, s.f. 1. treime 2. al
treilea rol/loc 3. ora trei.

tertiādecimāni, -ōrum, s.m. pl.
soldații legiunii a XIII-a.

tertiārium, -iī, s.n. treime.

tertiārius, -a, -um, adj. care
conține a treia parte.

tertiō, adv. a treia oară, de trei
ori.

tertium, adv. a treia oară.

tertius, -a, -um, adj. al treilea.

tertiusdecimus, -a, -um, num. al
treisprezecelea.

teruncius, -iī, s.m. 1. monedă de un sfert de as 2. un sfert, pătrime.

tesca, -ōrum, s.n. pl. locuri pustii.

tessella/tessera, -ae, s.f. 1. cubuleț, zar 2. semn de recunoaștere 3. ban.

tesserarius¹, -a, -um, adj. referitor la zaruri.

tesserarius², -iī, s.m. mesager (oficial) crainic, cel ce comunică o parolă/un ordin.

tesserula, -ae, s.f. 1. placă de mozaic 2. tăbliță de vot 3. bon.

testa, -ae, s.f. 1. țiglă, cărămidă 2. vas de lut ars, butoi, amforă 3. urnă 4. lampă 5. ciob 6. solz, carapace 7. craniu, țeastă.

testabilis, -e, adj. care are dreptul să depună mărturie.

testaceus, -a, -um, adj. 1. cărămiziu, de cărămidă 2. cu solzi/carapace, țestos.

testamentarius, -a, -um, adj. testamentar.

testamentum, -ī, s.n. testament.

testatiō, -ōnis, s.f. mărturie.

testator, -oris, s.m. cel ce face un testament.

testatus, -a, -um, l. part. perf. vb. testor. II. adj. 1. mărturisit 2. evident 3. testamentar.

testiculus, -ī, s.m. testicul.

testificor, -ārī, -atus sum, vb.dep. 1. a atesta, a lua ca martor 2. a declara, a depune mărturie, a arăta 3. a-și face testament.

testimōnium, -iī, s.n. 1. mărturie 2. dovadă.

testis, -is, s.m. și f. martor, spectator.

testor, -ārī, -atus sum, vb.dep.

1. a fi martor 2. a afirma, a declara 3. a dovedi 4. a lua martor (pe) 5. a declara prin testament.

testūdīnātus, -a, -um, adj. boltit.

testūdīneus, -a, -um, adj. 1. de broasca țestoasă 2. de baga.

testudō, -inis, s.f. 1. broască țestoasă 2. carapace 3. mașină de război 4. boltă, obiect boltit.

testula, -ae, s.f. 1. scoică (pe care se scria votul la greci) 2. hârb, ciob de oală.

tetendī, perf. vb. tendo.

tēter, -tra, -trum, adj. 1. negru, întunecat, sumbru, oribil, hidos 2. funest, fatal 3. obscen 4. înspăimântător.

tetradium, -iī, s.n. numărul patru.

tetrarchēs, -ae, s.m. tetrarh (conducător al unei pătrimi dintr-un regat).

tetrarchia, -ae, s.f. tetrarhie.

tētrē, adv. în mod rușinos.

tetricus, -a, -um, adj. întunecat, sever, trist, amenințător, sumbru.

texō, -ēre, texuī, textum, vb. 1. a țese, a împleti 2. a construi 3. a alcătui, a compune.

textile, -is, s.n. țesătură.

textilis, -e, adj. 1. țesut, întrețesut 2. împletit.

textor, -ōris, s.m. țesător.

textōrius, -a, -um, adj. 1. de țesător 2. înșelător.

textrinum, -ī, s.n. 1. țesătorie (atelier) 2. meseria de țesător.

textrix, -icis, s.f. țesătoare.

textum, -ī, s.n. 1. stofa, țesătură, cuvertură 2. împreunare, înlănțuire, text.

textūra, -ae, s.f. 1. țesătură 2. legătură, înlănțuire.
textus, -ūs, s.m. 1. țesătură 2. înlănțuire 3. întocmire 4. text, termeni, temă.
thalamus, -ī, s.m. 1. cameră 2. cameră de culcare 3. pat nupțial 4. nuntă, căsătorie.
thalassicus, -a, -um, adj. verde ca marea, azuriu.
thallus, -ī, s.m. ramură.
theātrālis, -e, adj. 1. teatral, de teatru 2. fals, prefacut.
theātrum, -ī, s.n. 1. teatru, scenă, amfiteatru 2. public, spectator.
thēca, -ae, s.f. 1. teacă, tub, învelitoare, capac 2. cutie, casetă, lădiță.
thema, -atis, s.f. 1. subiect, temă, teză 2. horoscop, poziția astrilor.
theologia, -ae, s.f. teologie.
theologus, -ī, s.m. teolog.
theōrēma, -atis, s.n. teoremă.
thermae, -ōrum, s.f. pl. 1. terme, băi publice 2. izvoare calde.
thēsaurārius, -a, -um, adj. 1. tâlhărit, jefuit 2. tezaurizat.
thēsaurus, -ī, s.m. 1. comoară, tezaur 2. bogăție, 3. visterie, depozit.
thesis, -is, s.f. teză, subiect.
thiasō, -āre, vb. a dansa în cinstea lui Bacchus.
thiasus, -ī, s.m. dans al bacantelor.
tholus, -ī, s.m. 1. boltă, cupolă 2. templu rotund, mormânt.
thōrācātus, -a, -um, adj. acoperit cu platoșă.
thōrax, -ācis, s.m. 1. torace, piept 2. platoșă.
thraex, -cis, s.m. gladiator.

thymbra, -ae, s.f. /thymum, -ī, s.n. /thymus, -ī, s.m. cimbru.
thynnus, -ī, s.m. ton.
thyrsus, -ī, s.m. toiag, băț (împodobit cu viță, iederă și panglici).
tīāra, -ae, s.f. tiară, coroană, bonetă frigiană.
tībia, -ae, s.f. 1. tibie, picior, fluierul piciorului 2. fluier.
tībicen, -inis, s.m. 1. flautist 2. stâlp, proptea, suport.
tibicinium, -ī, s.n. cântatul din flaut.
tigillum, -ī, s.n. bârnă/grindă mică.
tignārius, -a, -um, adj. de tâmplar, de grinzi.
tignum, -ī, s.n. grindă.
tigris, -is, s.m. și f. tigru.
tilia, -ae, s.f. tei.
timefactus, -a, -um, adj. îngrozit, intimidat.
timeō, -ēre, -uī, vb. 1. a se teme 2. a șovăi 3. a fi îngrijorat de, a purta de grijă.
timidē, adv. timid, cu sfială, cu prudență.
timiditās, -ātis, s.f. timiditate, sfială, neîncredere.
timidus, -a, -um, adj. timid, fricos.
timor, -ōris, s.m. 1. frică, grijă, teamă 2. ceea ce provoacă spaima.
tincta, -ōrum, adj. stofe/țesături vopsite.
tinctura, -ae, s.f. vopsea.
tinctus, -ūs, s.m. vopsit.
tinea, -ae, s.f. molie, car, vierme intestinal, omidă.
tingō, -ēre, tinxī, tictum, vb. 1. a muia, a uda, a scălda 2. a

vopsi, a colora, a impregna **3.** a auri, a arginta **4.** a boteza.
tinnimentum, -ī, s.n. țiuit al urechii.
tinniō, -īre, vb. **1.** a țiui, a suna, a răsuna **2.** a surzi (pe) **3.** a cânta **4.** a plăti.
tinnītus, -ūs, s.m. **1.** clinchet metalic **2.** țiuit, sunet ascuțit.
tinnulus, -a, -um, adj. sonor, răsunător, cristalin, clar.
tintinnābulum, -ī, s.n. clopoțel.
tintino, v. tinnio.
tīnus, -ī, s.f. laur.
tinxī, perf. vb. tingo.
tīrō, -ōnis, s.m. recrut, ucenic, debutant.
tirocinium, -iī, s.n. **1.** ucenicie **2.** lipsă de experiență.
tīrunculus, -ī, s.m. **1.** recrut **2.** începător, sclav nou.
tītillātiō, -ōnis, s.f. **1.** gâdilare, mângâiere **2.** măgulire, lingușire.
tītillō, -āre, vb. **1.** a gâdila **2.** a mângâia **3.** a ispiți.
titīō, -ōnis, s.m. tăciune.
titivillitium, -iī, s.n. fleac.
titubantia, -ae, s.f. șovăială, împiedicare.
titubātiō, -ōnis, s.f. mers nesigur, nesiguranță, împiedicare.
titubō, -āre, vb. **1.** a se clătina, a se împiedica **2.** a greși **3.** a se bâlbâi.
titulus, -ī, s.m. **1.** titlu, etichetă **2.** inscripție, tăbliță **3.** epitaf **4.** motiv, pretext **5.** titlu de onoare/glorie.
tocūliō, -ōnis, s.m. cămătar.
tōfus, -ī, s.m. tuf (piatră spongioasă).

toga, -ae, s.f. **1.** togă **2.** demnitatea de cetățean roman **3.** pace.
togātulus, -ī, s.m. client sărac.
togātus, -a, -um, adj. **1.** îmbrăcat în togă **2.** civil **3.** cu specific roman **4.** de client.
togula, -ae, s.f. togă mică.
tolerābilis, -e, adj. **1.** suportabil **2.** care suportă, răbdător.
tolerābiliter, adv. cu răbdare, suportabil, potrivit.
toleranter, adv. **1.** cu răbdare **2.** suportabil.
tolerantia, -ae, s.f. îndurare, răbdare, suportare.
tolerātus, -a, -um, I. part. perf. vb. tolero. II. adj. suportabil.
tolerō, -āre, vb. **1.** a suporta, a îndura **2.** a întreține, a hrăni **3.** a trăi **4.** a persista, a se încăpățâna.
tollēnō, -ōnis, s.n. **1.** cumpănă (la fântână) **2.** mașină de război (basculă) pentru greutate.
tollō, -ēre, sustūli, sublātum, vb. **1.** a ridica, a înălța **2.** a lua, a aduna, a primi **3.** a îndepărta **4.** a distruge, a suprima **5.** a lua asupra sa.
tolūtilis, -e, adj. trăpaș, care merge la trap, de trap.
tolūtim, adv. în goană.
tomācina, -ae, s.f. (tōmācūlum, -ī, s.n.) caltaboș, cârnat.
tomentum, -ī, s.n. umplutură de saltea.
tomus, -ī, s.m. tom, volum.
tonans, -ntis, adj. care tună.
tondeō, -ēre, totondi, tonsum, vb. **1.** a tunde, a tăia, a rade **2.** a secera, a cosi **3.** a hrăni, a paște **4.** (fig.) a jelui.
tonitrālis, -e, adj. care tună.

tonitrus, -ūs, *s.m.* tunet.
tonō, -āre, -uī, -itum, *vb.* a tuna, a bubui, a striga tare.
tonsae, -ārum, *s.f. pl.* vâsle.
tonsilis, -e, *adj.* tuns, tăiat.
tonsillae, -ārum, *s.f. pl.* amigdale.
tonsor, -ōris, *s.m.* bărbier.
tonsōrius, -a, -um, *adj.* de bărbierit/ tuns/ras.
tonstrīna, -ae, *s.f.* frizerie.
tonstrix, -icis, *s.f.* frizeriță.
tonsūra, ae, *s.f.* tunsoare.
tonsus¹, -a, -um, *l. part. perf. vb.* tondeo. *II. adj.* tăiat, secerat.
tonsus², -ūs, *s.m.* tundere.
tonus, -ī, *s.m.* 1. tunet 2. sunet, ton.
topiārius, -iī, *s.m.* grădinar.
topicē, -ēs, *s.f.* topică.
topicus, -a, -um, *adj.* local.
topographia, -ae, *s.f.* descrierea unui loc topografic.
toral, -ālis, *s.n.* cuvertură.
torāria, -ae, *s.f.* infirmieră.
torculum, -ī, *s.n.* teasc, cramă.
toreuma, -atis, *s.n.* vas/obiect cizelat.
tormentum, -ī, *s.n.* 1. mașină de război (de aruncat proiectile) 2. instrument de tortură, (*fig.*) schingiuire 3. chin 4. scripete, cablu.
tormina, -um, *s.n. pl.* colici.
tornō, -āre *vb.* a rotunji, a da formă, a strunji.
tornus, -ī, *s.m.* 1. strung 2. artă.
torōsus, -a, -um, *adj.* musculos, solid, voinic.
torpedō, -inis, *s.f.* amorteală.
torpeō, -ēre, -uī, *vb.* 1. a încremeni, a sta nemișcat 2. a fi indolent 3. a se extazia.

torpescō, -ēre, -uī, *vb.* 1. a înțepeși 2. a fi moleșit.
torpidus, -a, -um, *adj.* nemișcat, înlemnit, amorțit.
torpor, -ōris, *s.m.* toropeală, lene, amorțire.
torquātus, -a, -um, *adj.* care poartă un colier.
torqueō, -ēre, **torsī**, **tortum**, *vb.* 1. a întoarce, a abate 2. a suci, a toarce 3. a rostogoli, a învărti, a roti 4. a frânge, a strâmba, a îndoi 5. a tortura 6. a supune la cercetări.
torquēs, -is, *s.m. și f.* 1. colier, zgardă 2. ghirlandă, cunună, coroană.
torrens¹, -ntis, *l. part. prez.* torreo. *II. adj.* arzător, impetuos, violent.
torrens², -ntis, *s.m.* torent, mulțime.
torreō, -ēre, **torruī**, **tostum**, *vb.* 1. a usca, a seca 2. a arde, a prăji, a topi, a pârloli.
torridus, -a, -um, *adj.* 1. uscat, secăt 2. pârlolit 3. arzător 4. înțepenit de frig.
torris, -is, *s.m.* jărat.
tortilis, -e, *adj.* răsucit, îndoit.
tortō, -āre, *vb.* 1. a chinui 2. a suci, a strâmba.
tortor, -ōris, *s.m.* torționar, călău.
tortuōsus, -a, -um, *adj.* 1. întortocheat 2. subtil 3. complicat.
tortus¹, -a, -um, *l. part. perf. vb.* torqueo. *II. adj.* obscur, încolăcit, încâlcit.
tortus², -ūs, *s.m.* spirală, șerpuire.

torus, -ī, *s.m.* 1. ramură 2. mușchi, umflătură 3. pat, așternut 4. ridicătură 5. năsalie.

torvitās, -ātis, *s.f.* severitate, sălbăticie.

torvus, -a, -um, *adj.* amenințător, sălbatic, impunător, fioros.

tot, *adj. pl. (nedecl.)* atâția.

totidem, *adj. pl. (nedecl.)* tot atâția.

totiēs, *adv.* de atâtea ori.

totondī, *perf. vb.* **tondeo**.

tōtus, -a, -um, *I. adj.* tot, întreg. *II. s.n.* întreg, totalitate.

toxicum, -ī, *s.n.* venin, otravă.

trabea, -ae, *s.f.* togă festivă (tivită cu purpură), (*fig.*) ordinul cavalerilor.

trabs, -bis, *s.f.* 1. bârnă, grindă 2. trunchi, copac 3. corabie 4. locuință, acoperiș.

tracta, -ōrum, *s.n. pl.* lână toarsă.

tractābilis, -e, *adj.* 1. îngăduitor, blând, binevoitor 2. palpabil, care poate fi atins.

tractātiō, -ōnis, *s.f.* 1. mânuire, folosire, uz 2. practică 3. conduită 4. stil.

tractātor, -ōris, *s.m.* mănuiitor, masor.

tractātus, -ūs, *s.m.* 1. tratare 2. mânuire, practică, cultivare, studiu 3. folosire 4. discuție, operă.

tractim, *adv.* continuu, încet.

tractō, -āre, *vb.* 1. a trage, a târî 2. a trata 3. a conduce, a administra 4. a purta, a duce 5. a mânui, a lucra 6. a atinge, a se folosi de 7. a se purta, a trata (într-un fel) pe cineva 8. a dezbate.

tractus¹, -a, -um, *I. part. perf. vb. traho. II. adj. (stil.)* întins, lent.

tractus², -ūs, *s.m.* 1. trăsătură, tragere 2. respirație 3. gest, mișcare, mers, curs 4. dâră, curgere, desfășurare 5. loc, întindere, regiune, ținut, parte 6. prelungire, târăgănare, durată 7. șir, înșirare, dezvoltare, serie.

trāditiō, -ōnis, *s.f.* 1. transmite, predare 2. povestire, raport 3. tradiție.

trāditor, -ōris, *s.m.* trădător.

trādō, -ēre, -dīdī, -dītum, *vb.* 1. a da, a încredința, a transmite, a preda 2. a lăsa pe seama 3. a părăsi, a ceda 4. a relata, a spune, a transmite 5. a învăța 6. a recomanda 7. a se deda la.

trādūcō, -ēre, -duxī, -ductum, *vb.* 1. a trece dincolo, a transporta 2. a atrage 3. a arăta public, a compromite 4. a duce (prin fața) 5. a îndeplini 6. a-și petrece 7. a traduce.

trāductiō, -ōnis, *s.f.* 1. trecere, strămutare 2. drumul condamnatului 3. trecere a timpului 4. (*stil.*) metonimie.

trādux, -ucis, *s.m.* 1. curpen de viță 2. mijlocitor.

tragicē, *adv.* tragic.

tragicōmoedia, -ae, *s.f.* tragicomedie.

tragicus, -a, -um, *adj.* tragic, solemn, crud, funest.

tragicus, -ī, *s.m.* autor de tragedii.

tragoedia, -ae, *s.f.* tragedie.

trāgula, -ae, *s.f.* 1. sulită 2. înșelătorie, momeală 3. plasă de pescuit.

trahax, -ācis, *adj.* avid.

trahō, -ēre, traxī, tractum, vb. 1. a trage, a atrage, a târî 2. a seduce 3. a aduce, a împinge 4. a considera 5. a scoate, a extrage, a trage la sorți 6. a lua, a răpi 7. a cauza 8. a imputa 9. a trage (lungind), a toarce, a prelungi (viața) 10. a respira, a aspira 11. a bea, a suge 12. a ruina, a risipi 13. a lua asupra sa 14. a aduna 15. a dura, a continua 16. a cumpăni, a se gândi.

trāciō, -ēre, -iēcī, -iectum, vb. 1. a arunca (peste/dincolo), a-și arunca ochii 2. a trece, a transporta, a muta 3. a traversa 4. a străbate 5. a străpunge.

trāiectiō, -ōnis, s.f. 1. traversare, trecere 2. transpunere, înlănțuire a ideilor 3. hiperbolă.

trāiectō, -āre, vb. a străpunge, a traversa.

trāiectus, -ūs, s.m. traversare, trecere.

trāma, -ae, s.f. țesătură, fir, urzeală.

trāmes, -itis, s.m. 1. potecă, cărare, ocoliş 2. metodă, cale 3. parcurgere.

trānatō, -āre, vb. a trece înot.

trānō, -āre, vb. 1. a traversa înot 2. a străbate, a parcurge 3. a scăpa de.

tranquillē, adv. domol, liniștit.

tranquillitās, -ātis, s.f. calm.

tranquillō, -āre, vb. a liniști, a înveseli.

tranquillus, -a, -um, adj. calm, potolit, pașnic.

trans, prep. (cu Ac.) peste, dincolo de.

transabeō, -īre, -iī, -ītum, vb. a trece dincolo de, a străpunge, a depăși.

transactor, -ōris, s.m. mijlocitor.

transactus, -a, -um, 1. part. perf. vb. transigo. II. adj. scurs, trecut.

transādīgō, -ēre, -ēgi, -actum, vb. a pătrunde, a străpunge.

transalpinus, -a, -um, adj. de dincolo de Alpi.

transcendō, -ēre, -ndi, -nsum, vb. 1. a trece peste, a traversa 2. a escalada 3. a omite.

transcribō, -ēre, -scripsī, -scriptum, vb. 1. a transfera 2. a transcrie, a copia 3. a trece pe numele cuiva 4. a înstrăina 5. a înscrie, a înregistra.

transcurrō, -ēre, -currī, -cursum, vb. 1. a fugi, a trece în goană 2. a se scurge 3. a relata sumar.

transcursus, -ūs, s.m. 1. trecere, traversare, străbatere în goană 2. expunere lapidară.

transenna, -ae, s.f. 1. capcană, laț 2. zăbrele, rețea 3. coardă, cablu.

transeō, -īre, iī, -ītum, vb. 1. a traversa, a trece peste 2. a străbate 3. a se scurge, a se vărsa 4. a se transforma 5. a întrece 6. a trece sub tăcere, a trece cu vederea.

transerō, -ēre, -sertum, vb. a altoi.

transferō, -ferre, -tūlī, -lātum, vb. 1. a transfera, a transporta 2. a trece dintr-o parte în alta, a muta, a strămuta 3. a transcrie, a traduce, a transpune 4. a schimba 5. a amâna.

transfigō, -ēre, -fixi, -fixum, vb.
a străpunge.

transfigūrātio, -ōnis, s.f.
transformare.

transfigūrō, -āre, vb. a schimba,
a metamorfoza.

transfodiō, -ēre, -fōdī, -fossum, vb. v. transfigo.

transformis, -e, adj. care se transformă.

transformō, -āre, vb. v. transfiguro.

transfretātiō, -ōnis, s.f.
traversare.

transfretō, -āre, vb. a traversa (marea).

transfuga, -ae, s.m. dezertor.

transfugiō, -ēre, -fūgī, -fūgītum, vb. a dezerta, a se depărta.

transfugium, -iī, s.n. dezertare.

transfundō, -ēre, -fūdī, -fūsum, vb. 1. a transporta 2. a transmite, a comunica, a împărtăși 3. a turna (dintr-un vas în altul), a revărsa, a răspândi 4. a îngropa.

transfusiō, -ōnis, s.f. 1. turnare, vărsare 2. amestec 3. aglomerare.

transgerō, -ēre, -gessī, -gestum, vb. a transporta, a muta.

transgredior, -grēdī, -gressus sum, vb. dep. 1. a traversa 2. a trece (de partea) 3. a întrece, a ajunge 4. a trece (sub tăcere).

transgressiō, -ōnis, s.f. trecere, traversare.

transigō, -ēre, -ēgī, -actum, vb. 1. a termina, a încheia. 2. a străpunge 3. a traversa, a parcurge 4. a cădea la învoială, a aranja, a hotări 5. a-și petrece timpul.

transiliō, -īre, -sīlūī (īvī, -īī), vb. 1. a sări, a trece (peste), a traversa 2. a trece cu vederea 3. a depăși.

transitiō, -ōnis, s.f. 1. trecere 2. trădare, dezertare 3. caz.

transitus, -ūs, s.m. 1. trecere 2. dezertare 3. declinare 4. schimbare.

translāticius, -a, -um, adj. 1. obișnuit, comun 2. figurat 3. tradițional.

translātiō, -ōnis, s.f. 1. trecere, transferare 2. mutare, schimbare 3. transcriere, traducere, 4. aruncarea vinii pe altul 5. metaforă 6. transplantare.

translător, -ōris, s.m. cel ce trece ceva în altă parte.

translātus¹, -a, -um, l. part. perf. vb. transfero. II. adj. nepotrivit.

translātus², -ūs, s.m.
transportare.

translegō, -ēre, -lēgī, -lectum, vb. a citi în fugă.

translūceō, -ēre, -luxī, vb. 1. a se oglindi, a se reflecta 2. a fi transparent.

translūcidus, -a, -um, adj.
transparent.

transmārinus, -a, -um, adj. de peste mare.

transmeō, -āre, vb. a trece dincolo, a străbate, a traversa.

transmigrō, -āre, vb. a emigra.

transmissiō, -ōnis, s.f. trecere, traversare.

transmittō, -ēre, -mīsī, -misum, vb. 1. a trimite (dincolo), a trece (dincolo) 2. a transporta, a strămuta 3. a străpunge, a lăsa să treacă 4. a trece peste, a nu lua în seamă,

a străbate 5. a petrece 6. a lăsa moștenire 7. a trece cu vederea 8. a disprețui 9. a suporta.

transmontānus, -a, -um, *adj.* de peste munte.

transmoveō, -ēre, -mōvī, -mōtum, *vb.* a transporta.

transmūtō, -āre, *vb.* a muta, a transporta, a schimba.

transnōminō, -āre, *vb.* a schimba numele.

transpiciō, -ēre, *vb.* a vedea prin.

transpōnō, -ēre, -pōsuī, -pōsitum, *vb.* a trece/a muta în alt loc, a transpune.

transportō, -āre, *vb.* a transporta, a trece peste.

transtrum, -ī, *s.n.* 1. bancă a vâslașilor 2. grindă, transversă.

transtulī, *perf.* v. **transfero**.

transultō, -āre, *vb.* a sări peste.

transūmō, -ēre, -sumpsi, -sumptum, *vb.* a lua de la cineva.

transvectiō, -ōnis, *s.f.* 1. trecere, traversare 2. transport 3. trecere în revistă.

transvēhō, -ēre, -vēxī, -vectum, *vb.* 1. a transporta, a duce dincolo 2. a purta în triumf, a trece în revistă 3. a trece înot 4. a se scurge (timpul).

transverberō, -āre, *vb.* a străpunge.

transversus, -a, -um, *adj.* 1. oblic, transversal 2. traversat.

transvertō, -ēre, *vb.* a transforma.

transvolō, -āre, *vb.* 1. a trece în zbor, a-și lua zborul 2. a trece cu vederea 3. a trece repede 4. a-i trece prin minte.

trapezīta, -ae, *s.m.* zaraf, bancher.

traxī, *perf.* v. **traho**.

trecēni, -ae, -a, *num.* câte trei sute.

trecenti, -ae, -a, *num.* trei sute.

tredecim, *num.* treisprezece.

tremebundus, -a, -um, *adj.* tremurând de frică.

tremefaciō, -ēre, -fēcī, -factum, *vb.* a tremura, a înspăimânta, a cutremura.

tremendus, -a, -um, *adj.* înspăimântător.

tremiscō, -ēre, *vb.* a se teme, a tremura de frică.

tremō, -ēre, -uī, *vb.* 1. a tremura 2. a se teme 3. a se zgudui.

tremor, -ōris, *s.m.* 1. tremur/frison de frică 2. spaimă 3. zguduire.

tremulus, -a, -um, *adj.* 1. tremurător, agitat 2. nesigur, bătrân.

trepidantēr, *adv.* timid, agitat.

trepidātiō, -ōnis, *s.f.* 1. panică, tulburare 2. grabă 3. îmbulzeală.

trepidē, *adv.* agitat, în dezordine, tremurând de frică.

trepidō, -āre, *vb.* 1. a tremura, a se teme 2. a se agita 3. a se grăbi 4. a da buzna, a alerga/a se mișca dezordonat 5. a șovăi.

trepidus, -a, -um, *adj.* 1. timid, temător, neliniștit, 2. grăbit, alergând dezordonat.

tres, **tria**, *num.* trei.

tresviri v. **triumvir**.

triangulum, -ī, *s.n.* triunghi.

triangulus, -a, -um, *adj.* triunghiular.

triārīi, -ōrum, *s.m. pl.* veterani (rezerva din linia a treia).

tribuarius, -a, -um, adj. referitor la un trib.

tribulis, -e, adj. 1. din același trib
2. sărac, nenorocit.

tribulum, -ī, s.n. grapă.

tribunal, -ālis, s.n. 1. tribunal, instanță 2. tribună, estradă, locul comandantului în tabără 3. monument funerar.

tribunicus, -a, -um, adj.
tribuniciar, de tribun.

tribunus, -ī, s.m. tribun.

tribuō, -ēre, -uī, -ūtum, vb. 1. a da, a acorda 2. a distribui, 3. (fig.) a atribui, a pune pe seama 4. a hotărî.

tribus, -ūs, s.f. 1. trib, (pl.) popor, populație 2. împărțire geografico-administrativă a cetățenilor romani.

tributarius, -a, -um, adj. 1. tributar, care plătește bir 2. care făgăduiește.

tributiō, -ōnis, s.f. împărțire, atribuire.

tributum, -ī, s.n. 1. tribut, bir, impozit, cotizație 2. dar.

tributus, -a, -um, l. part. perf. vb.
tribuo. II. adj. de trib, pe triburi.

tricae, -ārum, s.f. pl. 1. fleacuri 2. încurcături 3. intrigă (comedie).

tricēnī, -ae, -a, num. câte treizeci.

triceps, tricīpītis, adj. cu trei capete, triplu, întreit.

tricēsīmus, -a, -um, num. al treizecilea.

trichila, -ae, s.f. chioșc, umbrar.

trichinus, -a, -um, adj. firav.

triclīnium, -īī, s.n. 1. cameră de masă 2. pat pentru stat la masă.

trīcō, -ōnis, s.m. cârcotaș.

trīcor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a căuta scandal, a face încurcături.

trīcorpor, -ōris, adj. cu trei trupuri.

trīcōsus, -a, -um, adj. cârcotaș.

trīcuspis, -idis, adj. cu trei vâfuri.

trīdens, -ntis, adj. cu trei dinți, trident, harpon.

trīdentifer, -era, -erum, adj.
purător de trident.

trīduanus, -a, -um, adj. de trei zile.

trīduum, -ī, s.n. interval de trei zile.

triennium, -īī, s.n. interval de trei ani.

triens, -ntis, s.m. treime.

trīērarchus, -ī, s.m. comandantul unei trireme.

trīēris, -is, s.f. triremă.

trīetēris, -idis, s.f. trienal.

trīfaux, -faucis, adj. întreit.

trīfidus, -a, -um, adj. despăcat în trei.

trīfilis, -e, adj. în trei fire.

trīformis, -e, adj. cu trei chipuri/trupuri, întreit.

trīfurcifer, -ī, s.m. mare ticălos.

trīgārium, -īī, s.n. manej.

trīgeminus v. tergeminus.

trīgintā, num. treizeci.

trīgōn, -ōnis, s.n. joc în trei cu mingea.

trīiūgus, -a, -um, adj. triplu.

trīlībris, -e, adj. de trei livre.

trīlinguis, -e, adj. cu trei limbi.

trīlix, -īcis, adj. împletit cu trei fire.

trīmēnium, -īī, s.n. trimestru.

trīmestris, -e, adj. de trei luni.

trīmus, -a, -um, adj. de trei ani.

trīnī, -ae, -a, num. câte trei, triplu, trei.
trinocium, -iī, s.n. interval de trei nopți.
trinōdis, -e, adj. cu trei noduri.
triōnes, -um, s.m. pl. boi de plug.
triparcus, -a, -um, adj. zgârcit.
tripartītō, adv. în trei părți.
tripartītus, -a, -um, adj. împărțit în trei.
tripēdālīs, -e, adj. lung de trei picioare.
tripēs, -pēdis, adj. care are trei picioare.
triplex, -plicis, num. triplu, întreit, (*fig.*) destul de mare.
triplus, -a, -um, adj. întreit.
tripudiō, -āre, vb. a dansa, a țopăi de bucurie.
tripudium, -iī, s.n. 1. dans sacru 2. prevestire bună.
tripus, -pōdis, s.m. 1. trepied 2. oracolul din Delfi.
triquetrum, -ī, s.n. triunghi, triplu aspect.
triquetrus, -a, -um, s.n. triunghiular.
trirēmīs, -e, adj. cu trei rânduri de vâsle.
trissitō, -āre, vb. a ciripi.
triste, adv. trist.
tristificus, -a, -um, adj. întristător, care întristează.
tristimōnium, -iī, s.n. tristețe.
tristis, -e, adj. 1. trist, întristat 2. mohorât, supărat, mânios, urât 3. întristător, funest 4. sever, aspru, amenințător.
tristitia, -ae (tristitiēs, -i), s.f. 1. tristețe, întristare 2. mânie, severitate, asprime.
tristor, -ārī, -ātus sum, vb. dep. a se întrista.

trisulcus, -a, -um, adj. cu trei vârfuri/laturi, despicat în trei.
triticeus, -a, -um, adj. de grâu.
triticum, -ī, s.n. grâu.
tritōnis, -idis, s.f. măsline.
tritūra, -ae, s.f. 1. frecare 2. treierat.
tritūs, -ūs, s.m. frecare, măcinare.
triumphālīs, -e, l. adj. triumfal. II. s.n. cel ce a obținut un triumf.
triumphātor, -ōris, s.m. învingător, cel ce a obținut un triumf.
triumphō, -āre, vb. 1. a triumfa, a învinge, a obține onorul triumfului 2. a jubila.
triumphus, -ī, s.m. triumf, victorie, cortegiu triumfal.
triumvir, -ī, s.m. triumvir.
triumvirālīs, -e, adj. de triumvir.
triumvirātus, -ūs, s.m. triumvirat.
triviālīs, -e, adj. 1. josnic, trivial 2. banal, obișnuit.
trivium, -iī, s.n. răspântie, (*fig.*) piață publică.
trochaeus, -ī, s.m. troheu.
trochlea, -ae, s.f. macara.
trochus, -ī, s.m. cerc (de metal, pentru joacă).
tropaeum, -ī, s.n. 1. trunchi de copac (în care se agătau armele învinșilor) 2. triumf 3. monument, trofeu, amintire.
tropicus, -a, -um, adj. figurat.
tropus, -ī, s.m. trop, figură de stil.
trucidātiō, -ōnis, s.f. măcel, ucidere, masacru.
trucidō, -āre, vb. a ucide, a măcelări, a distruge.
truculenter, adv. brutal.
trudis, -is, s.f. lance, cange.

trūdō, -ēre, trusī, trusum, vb. 1. a împinge 2. a crește, a face să răsară.

trulla, -ae, s.f. 1. lingură 2. sticlă 3. filtru de vin.

truncō, -āre, vb. a reteza capul, a mutila, a tăia, a reduce.

truncus¹, -a, -um, adj. 1. ciopârțit, tăiat, ciuntit, (*fig.*) incomplet 2. mic, scurt.

truncus², -ī, s.m. 1. bușean 2. temelie, bloc de piatră 3. corp.

trūsō, -āre, vb. a îmbrânci, a înghionti, a împinge.

trutina, -ae, s.f. balanță, (*fig.*) apreciere.

trutinor, -ārī, -ātus sum, vb.dep. a cântări.

trux, -cis, adj. sălbatic, crud, aspru, fioros, groaznic.

tu, pron. tu.

tuātīm, adv. în felul tău.

tuba, -ae, s.f. 1. trompetă 2. semnal de luptă, semnal.

tūber, -eris, s.n. 1. umflătură 2. cusur.

tūberculum, -ī, s.n. umflătură mică.

tūberōsus, -a, -um, adj. cu multe umflături.

tubicen, -inis, s.m. trâmbițaș.

tubulātus, -a, -um, adj. cu tuburi.

tuburcinor, -ārī, -ātus sum, vb.dep. a mânca lacom.

tubus, -ī, s.m. canal, tub.

tudiculō, -āre, vb. 1. a pisa 2. a scutura.

tuditō, -āre, vb. 1. a face 2. a lovi, a împinge.

tueor, tuērī, tuitus sum, vb.dep. 1. a vedea, a observa, a examina 2. a menține, a

întreține, a avea grijă de 3. a ocroti.

tugurium, -ī, s.n. colibă.

tuitiō, -ōnis, s.f. pază, apărare.

tuitus, -a, -um, part. perf. vb. tueor.

tulī, perf. vb. fero.

tum, adv. 1. atunci 2. apoi 3. pe de altă parte.

tūmefaciō, -ēre, -fēcī, -fāctum, vb. a umfla.

tumeō, -ēre, -uī, vb. 1. a fi umflat 2. a se îngâmfă 3. a fierbe, a clocoti, a fermenta.

tumescō, -ēre, tumuī, vb. 1. a se umfla 2. a se înfuria 3. a se îngâmfă.

tumidē, adv. cu trufie.

tumidus, -a, -um, adj. 1. umflat 2. îngâmfat 3. mâniat.

tumor, -ōris, s.m. 1. umflătură 2. mânie, indignare 3. îngâmfare 4. fierbere, fermentație.

tumulo, -āre, vb. a îngropa.

tumulōsus, -a, -um, adj. plin de ridicături/protuberanțe.

tumultuarius, -a, -ura, adj. improvizat, făcut în pripă.

tumultuātiō, -ōnis, s.f. zarvă, dezordine, tulburare.

tumultuor, -ārī, -ātus sum, vb.dep. a se agita, a fi în fierbere, a fi agitație.

tumultuosē, adv. 1. în dezordine, cu zarvă 2. pe neașteptate, în grabă.

tumultuōsus, -a, -um, adj. 1. tumultuos, dezordonat 2. zgomotos.

tumultus, -ūs, s.m. 1. tulburare, dezordine, răzvrătire 2. zarvă, vacarm 3. tumult, atac neașteptat, război 4. furtună,

vijelie, (*fig.*) tulburare sufletească.

tumulus, -ī, *s.m.* 1. dâmb, colină, movilă 2. mormânt.

tunc, *adv.* 1. atunci 2. în acest caz.

tundō, -ēre, *tutundī*, *tunsum* (*tūsum*), *vb.* 1. a lovi, a bate 2. a pisa, a măcina.

tunica, -ae, *s.f.* 1. tunică, cămașă 2. înveliș 3. coajă, piele, teacă.

tunicātus, -a, -um, *adj.* 1. îmbrăcat cu tunică 2. sărac, modest.

turba, -ae, *s.f.* 1. mulțime, gloată 2. tulburare, răsccoală, dezordine 3. larmă, ceartă.

turbāmentum, -ī, *s.n.* perturbare, tulburare.

turbator, -oris, *s.m.* agitator, răzvrățitor.

turben, -inis, *s.n.* vârtej.

turbidē, *adv.* 1. întâmplător, agitat 2. îngăimat.

turbidus, -a, -um, *adj.* 1. răscolit, neliniștit, tulburat 2. agitat, furios, violent, vijelios 3. cu mintea rătăcită 4. funest, nenorocit, întunecat.

turbineus, -a, -um, *adj.* năvalnic, în vârtej.

turbō¹, -āre *vb.* 1. a tulbura, a răscoli, a neliniști 2. a face zarvă, a face dezordine 3. a turba 4. a ucide, a doborî 5. a încălca, a viola, a profana 6. a amesteca.

turbō², -inis, *s.n.* 1. vârtej, învârtire, furtună 2. dezordine, tulburare 3. mers sinuos, vâltoare, mișcare circulară 4. titirez, fus.

turbulentē, *adv.* fără judecată.

turbulenter, *adv.* nestăpânit, furtunos.

turbulentus, -a, -um, *adj.* 1. agitat, furtunos 2. turbulent, răzvrățitor.

tūreus, -a, -um, *adj.* de tămâie.

turgeō, -ēre, *vb.* a fi umflat.

turgescō, -ēre, *vb.* 1. a se umfla 2. a fierbe.

turgidus, -a, -um, *adj.* 1. umflat 2. gras 3. mâniat.

tūricremus, -a, -um, *adj.* pe care arde tămâia.

tūrifer, -era, -erum, *adj.* care dă/ poartă tămâia.

turma, -ae, *s.f.* 1. trupă de cavalerie 2. mulțime.

turmatim, *adv.* pe unități/escadroane, în cete.

turpiculus, -a, -um, *adj.* pocit, urâtel.

turpificātus, -a, -um, *adj.* dezonorat, degradat.

turpis, -e, *adj.* 1. urât, dezgustător 2. murdar 3. nevrednic, rușinos, necinstit.

turpiter, *adv.* imoral, nedemn, necuviincios.

turpitūdō, -inis, *s.f.* 1. urâtenie 2. dezonoare, necuviință 3. imoralitate.

turpō, -āre, *vb.* 1. a urâți 2. a păta 3. a necinsti 4. a înjosi.

turriger, -era, -erum, *adj.* împodobit/apărat de turnuri.

turris, -is, *s.f.* 1. turn (construcție), palat 2. post de observație 3. mașină de război (pentru asalt).

turrītus, -a, -um, *adj.* cu turnuri.

turtur, -uris, *s.m.* turturea.

turturella, -ae, *s.f.* turturică.

tūs, -tūris, *s.n.* tămâie.

tussicula, -ae, *s.f.* tuse ușoară.

tussiō, -īre, -īvī, vb. a tuși.
tussis, -is, s.f. tuse.
tūtāmēn, -īnis, s.n. 1. ocrotire, apărare 2. refugiu.
tūtāmentum, -ī, s.n. v. **tutamen**.
tūtē, adv. fără teamă.
tutela, -ae, s.f. 1. pază, apărare 2. sprijin, ajutor 3. apărător, ocrotitor 4. tutelă.
tūtēlāris, -e, adj. ocrotitor.
tūto, adv. fără teamă, în siguranță, fără grijă.
tūtor, -ārī, -ātus sum, vb.dep. 1. a păzi, a ocroti 2. a sprijini 3. a se apăra de.
tūtor, -ōris, s.m. 1. ocrotitor, păzitor 2. tutore.
tūtum, adv. în siguranță.
tūtus, -a, -um, adj. 1. sigur, 2. de încredere 3. înțelept.

tuus, -a, -um, pron. al tău, a ta, (m.) părinții, rudele, (n.) averea ta.
tympanum, -ī, s.n. 1. timpan 2. scripete, macara.
typhōn, -ōnis, s.m. vârtej, taifun, uragan.
typus, -ī, s.m. figură, chip, imagine.
tyrannicē, adv. tiranic.
tyrannicīda, -ae, s.m. ucigaș al unui tiran.
tyrannicus, -a, -um, adj. tiranic, crud.
tyrannis, -idis, s.f. 1. tiranie 2. regalitate, regat.
tyrannus, -ī, s.m. tiran, rege, despot.

U

uber¹, -eris, *adj.* 1. fecund, rodnic. 2. gras, plin 3. bogat, 4. însemnat, important.

über², -eris, *s.n.* 1. țată, sân, uger 2. abundență, rodnicie.

überius, *adv.* mai îmbelșugat.

überō, -ăre, *vb.* a face să rodească, a rodi.

ūbertās, -ātis, *s.f.* 1. rodnicie, bogăție 2. cantitate mare 3. (*stil.*) expresivitate.

ūbertim, *adv.* din belșug.

ūbertus, -a, um, *adj.* îmbelșugat.

ubī¹, *adv.* unde.

ubī², *conj. cu ind.* când, îndată ce.

ubicumque, *adv.* pretutindeni, oriunde.

ubinam, *adv.* oare unde?.

ubiquāque, *adv.* peste tot.

ubīque, *adv.* în orice loc, oriunde, pretutindeni.

ubivis, *adv.* oriunde vrei, oricum.

udus, -a, -um, *adj.* 1. ud, umed 2. ploios 3. beat.

ulcerātiō, -ōnis, *s.f.* rană, ulceratie.

ulcerō, -ăre, *vb.* a răni.

ulcerōsus, -a, -um, *adj.* 1. plin de răni 2. înflăcărat.

ulcīscor, ulcīscī, ultus sum, *vb.dep.* 1. a (se) răzbuna pe 2. a fi răzbunat 3. a pedepsi.

ulcus, -eris, *s.n.* rană.

uliginōsus, -a, -um, *adj.* apos, mlăștinos.

ūligō, -inis, *s.f.* umezeală.

ullus, -a, -um, *adj.* 1. unul, vreunul 2. cineva, ceva.

ulmeus, -a, -um, *adj.* de ulm.

ulmus, -ī, *s.f.* ulm.

ulna, -ae, *s.f.* 1. antebraț, braț 2. cot (unitate de măsură).

ulterior, -ius, *adj.* 1. de dincolo de 2. mai îndepărtat 3. ulterior, de după, trecut.

ulterius, *adv.* 1. dincolo 2. mai departe 3. mai mult.
ultimē, *adv.* 1. peste măsură, 2. în sfârșit.
ultimō, *adv.* în sfârșit.
ultimum, *adv.* pentru ultima oară.
ultimus, **-a**, **-um**, *adj.* 1. ultim, cel mai îndepărtat 2. cel mai vechi; cel din urmă 3. cel mai însemnat.
ultiō, **-ōnis**, *s.f.* răzbunare, pedeapsă.
ultor, **-ōris**, *s.m.* răzbunător.
ultrā¹, *prep.* 1. (cu *Ac.*) dincolo de, mai departe de 2. în plus 3. după.
ultrā², *adv.* 1. dincolo, mai departe 2. apoi 3. în plus.
ultrix, **-icis**, *s.f.* răzbunătoare.
ultrō, *adv.* 1. departe, dincolo 2. peste toate, mai mult 3. mai întâi 4. spontan.
ultrōneus, **-a**, **-um**, *adj.* liber.
ultus, **-a**, **-um**, *part. perf. vb.* **ulciscor**.
ulula, **-ae**, *s.f.* huhurez.
ululābilis, **-e**, *adj.* ascuțit, strident, cu gemete.
ululātūs, **-ū**, *s.m.* urlet, strigăt, bocet, geamăt.
ululō, **-āre**, *vb.* 1. a urla, a striga 2. a răsună.
umbella, **-ae**, *s.f.* umbrelă.
umbilicus, **-ī**, *s.m.* 1. buric 2. centru, cilindru pe care se înfășoară volumul 3. scoică.
umbō, **-ōnis**, *s.m.* 1. centrul scutului, scut 2. protuberanță 3. cot 4. togă.
umbra, **-ae**, *s.f.* 1. umbră 2. întunecime 3. loc umbrat, adăpost, umbrar 4. fantomă, simulacru, (*pl.*) sufletele

morților 5. părere, aparență 6. sprijin 7. viață retrasă.
umbrācula, **-ōrum**, *s.n. pl.* 1. umbră 2. loc umbrat, umbrar, umbrelă.
umbraticus, **-a**, **-um**, *adj.* care stă la umbră, comod.
umbrātilis, **-e**, *adj.* 1. fără ocupație 2. trăind la umbră 3. de școală.
umbrifer, **-era**, **-erum**, *adj.* umbros.
umbrō, **-āre**, *vb.* a face umbră, (*pas.*) a se întuneca.
umbrōsus, **-a**, **-um**, *adj.* 1. umbros, umbrat 2. întunecat.
ūnā, *adv.* împreună, totodată, în același timp.
ūnanimis, **-e** (**ūnanimus**, **-a**, **-um**), *adj.* drag, nedespărțit, în deplină armonie.
ūnanimitas, **-ātis**, *s.f.* acord, armonie, bună înțelegere.
uncia, **-ae**, *s.f.* uncie (a douăsprezecea parte dintr-o livră/dintr-un as), cantitate mică.
unciālis, **-e**, *adj.* de o uncie, (*fig.*) (înalt) de un deget.
unciātīm, *adv.* ban cu ban.
uncinātus, **-a**, **-um**, *adj.* încovoiat.
uncō, **-āre**, *vb.* a mormăi.
unctiō, **-ōnis**, *s.f.* 1. ungere, frecare 2. alifie, ulei 3. exercițiu.
unctiusculus, **-a**, **-um**, *adj.* destul de gras/unsuros.
unctor, **-ōris**, *s.m.* maseur.
unctōrium, **-ī**, *s.n.* sală de masaj.
unctum, **-ī**, *s.n.* 1. ulei (de masaj), parfum 2. masă copioasă.
unctūra, **-ae**, *s.f.* îmbălsămare.

unctus¹, -a, -um, *l. part. perf. vb.*
ungo. **II. adj.** 1. unsuros, gras
 2. bogat 3. elegant, (*stil.*)
 cizelat.
unctus², -ūs, *s.m.* ungere.
uncus¹, -a, -um, *adj.* încovoiat,
 încârligat.
uncus², -ī, *s.m.* cange, cârlig,
 harpon , ancoră.
unda. -ae, *sf* 1. undă, val 2. (*fig.*)
 furtună 3. puhoi.
undātim, *adv.* în valuri, unduind.
unde¹, *adv.* 1. de unde 2. de
 aceea.
unde², *conj* de unde, din care.
undecim, *num.* unsprezece.
undecimus, -a, -um, *num.* al
 unsprezecelea.
undecumque, *adv.* de oriunde ,
 pretutindeni.
undēni, -ae, -a, *num.* câte
 unsprezece.
undēnōnāgesimus, -a, -um,
num. al nouăzecilea.
undēnōnāgintā, *num.* optzeci și
 nouă.
undēoctōgintā, *num.* șaptezeci
 și nouă.
undēquadrāgintā, *num.* treizeci
 și nouă.
undēvicēni, ae, -a, *num.* câte
 nouăsprezece.
undēvicēsimum, -a, -um, *num.*
 al nouăsprezecelea.
undēvigiṇti, *num.*
 nouăsprezece.
undicola, ae, *s.m.* și *f.* vietate
 acvatică.
undique, *adv.* 1. pretutindeni 2.
 din toate părțile 3. în toate
 privințele.
undisonus. -a, -um, *adj.*
 răsunând de valuri.

undō, -āre, *vb.* 1. a se revărsa, a
 curge în valuri 2. a undui, a face
 falduri.
undosus, -a, -um, *adj.* furtunos,
 plin de valuri.
undulātus, -a, um, *adj.* în valuri,
 cu/în falduri.
unescō, -ēre, *vb.* a se uni.
ungō, -ēre, **unxī**, **unctum**, *vb.* 1.
 a unge, a parfuma 2. a mânji, a
 îmbiba, a înmuia 3. a vopsi 4. a
 otrăvi.
unguēdō, -inis, *s.f.* parfum.
unguen, -inis, *s.n.* grăsime,
 unsoare.
unguentāria, -ae, *s.f.*
 parfumerie.
unguentārius, -a, -um, *adj.* de
 parfum.
unguentātus, -a, -um, *adj.*
 parfumat.
unguentum, -ī, *s.n.* parfum,
 alifie.
unguiculus, -ī, *s.m.* unghie
 mică.
unguis, -is, *s.m.* unghie.
ungula, -ae, *s.f.* gheară, copită.
ungulus, ī, *s.m.* 1. unghie 2.
 brățară, inel.
ūnicē, *adv.* fără seamăn,
 îndeosebi, foarte, cu totul.
ūnicolor, -ōris, *adj.* de o singură
 culoare.
unicus, -a, -um, *adj.* 1. singur,
 unic , nemaipomenit 2. drag.
ūniformis, -e, *adj.* uniform, de un
 singur fel.
ūnigena, -ae, *l. adj.* unic, singur
 născut. **II. s.** frate/soră.
ūnimanus, -a, -um, *adj.* ciung.
ūniō1, -īre, *vb.* a uni.
ūniō², -ōnis, *s.f.* perlă mare.
ūnitās, -ātis, *s.f.* 1. unitate 2.
 identitate 3. concordie.

ūniter, *adv.* unitar.
ūnīusmodī, *adv.* într-un singur fel, unic.
ūniversālis, *-e, adj.* universal, general.
ūniversē (ūniversīm), *adv.* în general.
ūniversitās, *-ātis, s.f.* 1. totalitate, întreg 2. univers.
ūniversus, *a, um, adj.* 1. tot, întreg 2. universal, general, (*pl.*) toți.
ūnocus, *-a, -um, adj.* cu doar un ochi.
unquam, *adv.* cândva, odată.
ūnus, *-a, -um, l. adj./num.* 1. unul singur, una singură 2. singur, doar el 3. un, o 4. același, unul și același.
ūnusquisque, *ūnaquaeque, unumquidque, adj.* fiecare.
ūnusquisquis, unumquidquid, *pron.* oricine.
unxī, *perf. vb.* ungo.
upupa, *-ae, s.f.* pupăză.
urbānē, *adv.* 1. civilizat, fin, delicat, elegant 2. spiritual.
urbānitas, *-ātis, s.f.* 1. mod de viață orășenesc 2. bună creștere, politețe, finețe 3. limbaj ales/spiritual, glumă.
urbanus, *-a, -um, l. adj.* 1. de oraș 2. din Roma, roman 3. civil, din vreme de pace 4. civilizat, plăcut, cu gust II. *s.m.* orășean.
urbicus, *-a, -um, adj.* urban.
urbs, urbis, *s.f.* 1. oraș, (*spec.*) Roma 2. populație, cetățeni 3. republică, stat.
urceus, *-ī, s.m.* urciur.
urgeō, *-ēre, ursī, vb.* 1. a presa, a vâri, a împinge, (*fig*) a împovăra 2. a amenința 3. a

necăji, a hărțui 4. a (se) grăbi, a urgenta 5. a stăruia în 6. a urmări, a însoți.
urīna, *-ae, s.f.* urină.
ūrinator, *-ōris, s.m.* scufundător.
ūrīnor, *-ārī, -ātus sum, vb. dep.* a se scufunda.
urna, *-ae, s.f.* 1. vas, oală 2. urnă (de vot, pentru cenușă).
urnula, *-ae, s.f.* urnă mică.
ūrō, *-ēre, ussī, ustum, vb.* 1. a arde, a aprinde, a mistui 2. a seca, a pârjoli, a incendia 3. a roade, a chinui, a bate 4. a irita, a înfuria.
ursa, *-ae, s.f.* 1. ursoaică 2. (*constelația*) Ursa.
ursī, *perf. vb.* urgeo.
ursīnus, *-a, -um, adj.* de urs.
urtica, *-ae, s.f.* 1. urzică 2. dorință aprinsă.
ūrus, *-ī, s.m.* zimbru.
ūsīō, *-ōnis, s.f.* folosire, uz.
ūsītātē, *adv.* după obicei, de obicei
usitatus, *-a, -um, adj.* obișnuit.
uspīam, *adv.* undeva.
usque¹, *prep.* 1. (*cu Ac.*) până la, până în 2. (spațial și temporal) din, de la.
usque², *adv.* 1. întruna, mereu 2. foarte 3. până la.
usquedum, *adv.* până când.
usquequāque, *adv.* 1. peste tot 2. oricând 3. cu totul.
usquequo, *adv.* 1. până unde 2. până când.
ussī, *perf. vb.* uro.
ustiō, *-ōnis, s.f.* ardere, arsură.
ustor, *-ōris, s.m.* cel ce arde trupurile morților.
ustrīna, *-ae, s.f.* ardere, crematoriu.
ustulō, *-āre, vb.* a arde.

ustus, -a, -um, part. perf. vb. uro.

ūsūcapiō, -ēre, -cēpī, -captum, vb. a dobândi prin prescripție.

ūsūcapiō, -ōnis, s.f. dobândirea unui bun prin folosință îndelungată.

ūsūfaciō, -ēre, -fēcī, vb. a-și însuși.

ūsūra, -ae, s.f. 1. posibilitate de a folosi, folosință 2. dobândă, profit, câștig.

ūsūrārius, -a, -um, adj. 1. de care te folosești 2. de dobândă 3. provizoriu.

ūsūrpātiō, -ōnis, s.f. uz, folosire, întrebuințare.

ūsūrpō, -āre, vb 1. a (se) folosi 2. a se îndeletnici cu 3. a îndeplini 4. a cunoaște, 5. a-și însuși, a dobândi, a lua în proprietate 6. a uzurpa.

ūsus¹, -a, -um, part. perf. vb. utor.

ūsus², -ūs, s.m. 1. folosire, uz 2. folosință, uzufruct 3. experiență 4. avantaj, utilitate

ut, l. adv. 1. cum, în ce fel 2. unde II. *conj.* 1. (*compl. cu conj.*) ca, să 2. (*final cu conj.*) ca să 3. (*temp. cu ind.*) când, îndată ce 4. (*comp. cu ind.*) după cum, cum 5. (*conces. cu conj.*) cu toate că, deși 6. (*consec. cu conj.*) încât

utcumque, adv. după cum, oricum, în orice caz.

ūtensilis, -e, adj. util.

uter¹, utra, utrum, pron. 1. care din doi 2. unul din doi.

uter², -tris, s.m. burduf.

utercumque, utracumque, utrumcumque, pron. care din doi, oricare din doi.

uterque, utraque, utrumque, pron. fiecare din doi, și unul, și celălalt.

uterus, -ī, s.m. 1. uter, pântec 2. fat 3. naștere.

utervis, utravis, utrumvis, pron. oricare din doi.

ūtilis, -e, l. adj. 1. folositor 2. eficace. II. *s.n. pl.* lucruri folositoare.

ūtilitās, -ātis, s.f. 1. folosire, folos 2. interes, nevoie.

ūtiliter, adv. cu folos.

utinam, adv. (cu conj.) o, dacă, să dea zeii ca.

utique, adv. 1. neapărat 2. cu totul 3. mai ales.

ūtor, ūtī, ūsus sum, vb.dep. 1. a se folosi de 2. a avea parte de 3. a se purta 4. a cheltui, a avea nevoie de.

utputa, adv. de exemplu.

utrasque, adv. de amândouă părțile.

utriculārius, -ī, s.m. cimpoier.

utrimque, adv. din amândouă părțile

utrinde, adv. de ambele părți.

utrō, adv. 1. către unul din doi 2. (*interog.*) încotro?.

utrōlibet, adv. în orice parte.

utrōque, adv. spre ambele părți, în ambele sensuri.

utrum, adv. 1. dacă? oare? 2. care (din două)?.

ūva, -ae, s.f. 1. strugure, viță, vin 2. ciorchine.

ūvens, -ntis, adj. umed.

ūvidus, -a, -um, adj. 1. umed, stropit 2. amețit.

uxor, -ōris, s.f. 1. soție, femeie 2. femelă.

V

vacātiō, -ōnis, *s.f.* 1. concediu, vacanță 2. lipsă, absență 3. scutire, iertare 4. demisie, retragere.

vacca, -ae, *s.f.* vacă.

vaccīnium, -iī, *s.n.* afin, afină.

vaccula, -ae, *s.f.* văcuță.

vacēfiō, -fiērī, *vb.* a se goli.

vacerrōsus, -a, -um, *adj.* nebun.

vacillātiō, -ōnis, *s.f.* clătinare, legănare.

vacillō, -āre, *vb.* a clătina, a tremura.

vacīvītās, -ātis, *s.f.* (cu G.) lipsă.

vacivus, -a, -um, *adj.* gol, golit, liber, lipsit de.

vacō, -āre, *vb.* 1. a fi gol, a fi lipsit de 2. a fi liber 3. a se odihni 4. a fi scutit de 5. a se ocupa cu 6. a putea.

vacuēfaciō, -ēre, -fēcī, -factum, *vb.* a goli.

vacuitās, -ātis, *s.f.* 1. loc gol 2. lipsă, scutire.

vacuō, -āre, *vb.* a goli.

vacuus, -a, -um, *adj.* 1. gol, lipsit de, pustiu 2. văduv, necăsătorit 3. fără stăpân 4. întins 5. fără ocupație 6. pașnic 7. zadarnic.

vadātus, -a, -um, *adj.* angajat, obligat.

vadimonium, -iī, *s.n.* 1. (fig.) termen. 2. promisiune, angajament.

vadō, -ēre, *vb.* a merge, a se îndrepta spre

vador, -ārī, -ātus sum, *vb.dep.* a chema în judecată.

vadōsus, -a, -um, *adj.* puțin adânc, cu multe vaduri.

vadum, -ī, *s.n.* (**vadus, -ī**, *s.m.*) 1. vad, fund al mării, (fig.) apă, mare, valuri 2. loc de trecere (primejdios).

vae, interj. (cu D.) ah!, vail!

vafer, -fra, -frum, adj. 1.

îndemânatic, iscusit 2. deștept

3. șiret.

vafritia, -ae, s.f. finețe, abilitate.

vagătiō, -ōnis, s.f. rătăcire.

vagē, adv. ici și colo.

vagīna, -ae, s.f. înveliș, teacă.

vagiō, -īre, -īvī, -ītum, vb. a țipa, a scânci, a răsună.

vagītus, -ūs, s.m. 1. strigăt (de durere) 2. scâncet.

vagor¹, -ārī, -ātus sum, vb.dep.

1. a rătăci, a străbate 2. a se întinde, a se răspândi 3. a se mișca.

vāgor², -ōris, s.m. scâncet.

vagus, -a, um, adj. 1. rătăcitor, vagabond 2. veșnic mișcător 3. schimbător, 4. imprecis, nehotărât 5. liber 6. nebun, comun.

valdē, adv. 1. foarte, mult 2. da, negreșit.

valens, -ntis, adj. 1. puternic, robust, sănătos 2. trainic.

valenter, adv. cu putere, tare.

valeō, -ēre, -uī, vb. 1. a fi puternic 2. a fi sănătos 3. a avea putere 4. a avea trecere, a fi superior 5. a valora 6. a fi în stare 7. a fi înlăturat 8. a izbândi 9. a servi (la). 10. a ținti (la).

valescō, -ēre, valui, vb. 1. a se însănătoși, a se întări 2. a izbândi.

valētudinārium, -iī, s.n. spital, infirmerie.

valetudinarius, -a, -um, adj. bolnav, bolnăvicios.

valētudō, -inis, s.f. stare a sănătății (bună/rea), sănătate, boală.

validitās, -ātis, s.f. forță fizică.

validus, -a, -um, adj. în putere, sănătos 2. energic 3. tare, solid 4. aprig, violent.

vallāris, -e, adj. fortificat.

vallis, -is, s.f. vale.

vallō, -āre, vb. 1. a fortifica 2. a da putere 3. a proteja.

vallum, -ī, s.n. întăritură, val, metereze, (fig.) apărare.

vallus, -ī, s.m. țăruiș, vârș.

valvae, -ārum, s.f. pl. canaturi de ușă.

vānescō, -ēre, vb. 1. a se pierde, a se risipi 2. a dispărea, a înceta 3. a fi zadarnic.

vānidicus, -a, -um, adj. mincinos, neserios.

vāniloquentia, -ae, s.f. 1. flecăreală, lăudăroșenie 2. vanitate.

vāniloquus, -a, -um, adj. mincinos, lăudăros.

vanitās, -ātis, s.f. 1. deșertăciune, 2. minciună, prefăcătorie 3. nestatornicie.

vannus, -ī, s.f. vânturătoare.

vānus, -a, -um, adj. 1. gol, 2. zadarnic, inutil 3. lipsit de 4. mincinos, fals 5. lăudăros.

vapor, -ōris, s.m. 1. abur, vapori 2. flacără 3. fum.

vapōrātiō, -ōnis, s.f. evaporare, transpirație.

vapōrifer, -era, -erum, adj. care scoate fum, care dă căldură.

vapōrō, -āre, vb. 1. a face fum, a afuma 2. a răspândi aburi 3. a încălzi, a arde.

vappa, -ae, s.f. 1. vin răsuflat 2. om de nimic.

vāpulō, -āre, vb. 1. a fi înfrânt 2. a pieri, a scădea.

variabilis, -e, adj. schimbător.

variatiō, -ōnis, s.f. variație, schimbare, deosebire.
variātus, -a, -um, adj. variat.
vāricō, -āre, vb. a sări peste, a depărta picioarele.
varicōsus, -a, -um, adj. varicos.
vāricus, -a, -um, adj. care depărtează picioarele.
variē, adv. variat, felurit.
varietās, -ātis, s.f. 1. varietate 2. deosebire 3. schimbare 4. nestatornicie.
variō, -āre, vb. 1. a varia, a schimba 2. a se schimba, a-și schimba culoarea.
varius, -a, -um, adj. 1. variat, schimbat 2. pestrîț 3. nestatornic 4. capricios.
varix, -icis, s.f. varice.
vārō, -ōnis, s.m. bădăran.
vārus, -a, -um, adj. 1. încovoiat 2. potrivnic, opus 3. cu picioarele strâmbe.
vas¹, vadis, s.m. garant, cheazășie.
vās², vāsis, s.n. 1. vas, oală 2. (mil.) bagaje 3. mobilă 4. unelte agricole, scule.
vasculārius, -iī, s.m. meșter care face vase de aur și argint.
vasculum, -ī, s.n. vas mic.
vastātiō, -ōnis, s.f. devastare, pustiire, jefuire.
vastātor, -ōris, s.m. devastator, distrugător.
vastē, adv. 1. îndepărtat, până departe 2. bolovănos.
vastificus, -a, -um, adj. care devastează.
vastitās, -ātis, s.f. 1. mărime neobișnuită, imensitate 2. singurătate 3. pustiire.
vastitiēs, -ēī, s.f. devastare, pustiire, ruinare.

vastō, -āre, vb. 1. a devasta, 2. (fig.) a tulbura 3. a ruina.
vastus, -a, -um, adj. 1. gol, pustiit 2. vast 3. înalt, adânc 4. singuratic, tăcut 5. greoi.
vātēs, -is, s.m. și f. 1. augur, profet 2. poet, maestru.
vāticinātiō, -ōnis, s.f. oracol, prezicere.
vāticinātor, -ōris, s.m. profet, prezicător.
vāticinātrix, -ācis, s.n. prezicătoare.
vāticinium, -u, s.n. oracol, prezicere.
vāticinius, -a, -um, adj. profetic, prevestitor, sibilic.
vāticinor, -ārī, -ātus sum, vb.dep. 1. a prezice 2. a preveni 3. a delira.
vāticinus, -a, -um, adj. profetic.
vatillum, -ī, s.n. lopățică, vas.
vatius, -a, -um, adj. cu picioare strâmbe.
vatrax, -ācis, adj. cu picioare sucite.
vavatō, -ōnis, s.m. marionetă, păpușă.
ve, conj. encl. sau.
vēcordia, -ae, s.f. nebulie, răutate.
vēcors, -cordis, adj. rău, nebun.
vectābilis, -e, adj. transportabil.
vectābulum, -ī, s.n. vehicul, căruță.
vectārius, -a, -um, adj. care trage.
vectātiō, -ōnis, s.f. transportare.
vectīgal, -ālis, s.n. 1. impozit, venit 2. (fig.) tribut.
vectīgālis, -e, adj. 1. referitor la impozit 2. impozabil.
vectiō, -ōnis, s.f. transport.

vectis, -is, s.m. 1. zăvor, pârghie
2. targă.

vectō, -āre, vb. 1. a trage, a
duce, a transporta 2. (*pas.*) a se
plimba.

vector, ōris, s.m. 1. cărăuș 2.
călător.

vectōrius, -a, -um, adj. de
transport, transportabil.

vectūra, -ac, s.f. 1. mijloc de
transport 2. transportare 3. preț
de transport.

vegeō, -ēre, vb. a îmboldi, a
ațâța, a pune în mișcare.

vegetātiō, -ōnis, s.f. mișcare,
dezmoțire.

vegetō, -āre, vb. 1. a mări, a
dezvolta 2. a înviora, a pune în
mișcare 3. a da viață.

vegetus, -a, -um, adj. vioi,
sprinten, puternic, sănătos.

vēgrandis, e, adj. micuț, pirpiriu,
slăbănog.

vehemens, -ntis, adj 1. pasionat
2. vehement 3. sever, dur 4.
ironic.

vehementer, adv. 1. cu pasiune
2. stăruitor 3. foarte mult.

vehementia, -ae, s.f. 1.
înverșunare, violență 2. putere.

vehēs, -is, s.f. încărcătura unei
căruțe.

vehiculum, -ī, s.n. mijloc de
transport, car, corabie.

vehō, -ēre, vexī, vectum, vb. 1.
a duce, a transporta, a înainta
2. a lua cu sine 3. a merge (*la*
part. prez. și gerunziu) a
călători.

vel, conj. 1. (*disj.*) sau, fie 2.
(*copul.*) și, și încă, pe deasupra
3. chiar.

vēlāmen, -inis, s.n. 1. înveliș,
veșmânt, haină 2. piele a
animalelor, blană.

vēlāmentum, ī, s.n. 1. vâl 2. (*pl.*)
panglici, ramuri de măslin 3.
înveliș, învelitoare.

vēlātūra, -ae, s.f. transport.

vēlātus, a, -um, I. part. perf. vb.
velo. II. adj. purtător de ramuri
de măslin.

vēles, -itis, s.m. soldat ușor
înarmat.

vēlier, -era, erum, adj. cu pânze.

vēlificātiō, -ōnis, s.f. întinderea
pânzelor.

vēlificō, -āre, vb. a întinde
pânzele, a naviga.

vēlificor, -ārī, -ātus sum,
vb.dep. 1. a naviga, a pluti, a
întinde pânzele 2. a lucra
stăruitor.

vēlītāris, -e, adj. referitor la
soldați (*v. vēles*).

vēlītātiō, -ōnis, s.f. ceartă,
violență.

vēlitor, -ārī, -ātus sum, vb.dep.
1. a începe lupta/cearta, a
hărțui 2. a amenința 3. a ataca,
a lovi.

vēlivolans, -ntis (vēlīvōlus, -a, -
um), adj. 1. cu pânzele întinse
2. înaripat.

vellicātiō, -ōnis, s.f. înțepătură.

vellicō, -āre, vb. 1. a ciupi, a
ciuguli 2. a smulge, a desprinde
3. a îmboldi, a zgudui 4. a vorbi
de rău.

vellō, -ēre, vellī (vulsī), volsum,
vb. 1. a smulge, a culege 2. a
desprinde 3. a ciupi 4. a chinui.

vellus, -eris, s.n. 1. blană 2. lână
3. oaie.

vělō, -āre, vb. 1. a acoperi 2. a (se) îmbrăca 3. a împodobi, a încununa 4. a ascunde.
vělōcitās, -ātis, s.f. iuteală.
vělōciter, adv. rapid, prompt.
vělox, -ōcis, adj. 1. iute, ager 2. energetic, activ.
vělum, -ī, s.n. 1. pânză de corabie 2. vâl 3. draperie, cortină 4. mască.
velut (vělŭti) I. conj. ca, ca și II. *adv.* ca, precum.
věna, -ae, s.f. 1. vână, filon 2. (*pl.*) puls 3. interiorul unui lucru, adâncuri 4. putere.
věnābulum, -ī, s.n. par/țepușă de vânătoare.
věnālicius, -a, -um, I. adj. de vânzare, vandabilă. II. 1. *s.m.* negustor de sclavi 2. *s.n.* târg de sclavi.
věnālis, -e, I. adj. corupt, venal, coruptibil. II. *s.n.* sclav de vânzare.
věnāticus, -a, -um, adj. de vânătoare, vânătoresc.
věnātiō, -ōnis, s.f. 1. vânătoare 2. vânat.
věnātor, -ōris, s.m. 1. vânător 2. iscoadă.
věnātrix, -icis, s.f. 1. femeie care vânează 2. loc bogat în vânat.
věnātūra, -ae, s.f. vânătoare, pândă, spionaj.
věnātus, -ūs, s.m. vânat, vânătoare.
vendibilis, -e, adj. 1. vandabil 2. plăcut, căutat.
venditārius, -a, -um, adj. v. **venalis.**
venditātiō, -ōnis, s.f. reclamă a mărfii, etalare.

venditātor, -ōris, s.m. cel care face reclamă, licitator.
venditiō, -ōnis, s.f. 1. vânzare 2. închiriere.
venditō, -āre, vb. a pune în vânzare, a vinde, a tranzacționa.
venditor, -ōris, s.m. vânzător.
vendō, -ēre, -dīdī, -dītum, vb. 1. a vinde 2. a pune în valoare, a prețui 3. a arenda.
venēficium, -iī, s.n. 1. otrăvire 2. vrăjitorie, magie, elixir de dragoste.
venēficus, -a, -um, adj. 1. magic 2. vrăjitoresc 3. otrăvitor.
venēnō, -āre, vb. 1. a otrăvi 2. a dăuna 3. a impregna în culori.
venēnum, -ī, s.n. 1. venin, otrăvă 2. doctorie 3. băutură fermecată, vrajă 4. culoare, vopsea 5. (*fig.*) nenorocire.
věneō, -īre, -iī, věnum, vb. a se vinde, a fi vândut.
venerābilis, -e, adj. venerabil, onorabil, stimabil.
venerābundus, a, -um, adj. respectuos, politicos.
venerārius, -a, -um, adj. îndrăgostit, de dragoste.
venerātiō, -ōnis, s.f. respect, venerație, maiestate.
venerātor, -ōris, s.m. cel care venerează/respectă.
venerivagus, -a, -um, adj. lipsit de respect, desfrânat, obraznic, indecent.
venerō, -āre, vb. a împodobi.
veneror, -ārī, -ātus sum, vb.dep. 1. a respecta, a venera 2. a implora, invoca.
venia, -ae, s.f. 1. favoare 2. voie, permisiune, 3. iertare.

veniō, -īre, vēnī, ventum, vb. 1. a veni 2. a sosi, a înainta, a se apropia 3. a ajunge (în situația) 4. a se întâmpla, a rezulta 5. a crește 6. a se arăta 7. a avea de suferit.

vēnor, -ārī, -ātus sum, vb.dep. a vâna.

venter, -tris, s.m. 1. pânțece, stomac, burtă 2. foame, lăcomie 3. făt/pui în pânțece.

ventilātiō, -ōnis, s.f. vânturare, ventilație.

ventilātōr, -ōris, s.m. 1. cel ce vântură 2. scamator.

ventilō, -āre, vb. 1. a agita în vânt, a flutura 2. a aerisi 3. a face vânt.

ventiō, -ōnis, s.f. sosire.

ventitō, -āre, vb. a veni des.

ventōsus, -a, -um, adj. 1. plin de furtuni/vânturi/aer, furtunos 2. ușor, iute (ca vântul) 3. (fig.) nestatornic 4. (fig.) umflat, gol, trufaș.

ventriculus, -ī, s.m. 1. stomac 2. ventricul.

ventulus, -ī, s.m. vântișor.

ventus¹, -ī, s.m. 1. vânt 2. nenorocire 3. zvon 4. influență, curent.

ventus², -ūs, s.f. venire, sosire.

vēnūcula -uva, s.f. struguri uscați.

vēnum, -ī, s.n. vânzare.

vēnundō, -āre, -dēdī, -dātum, vb. a vinde.

venustās, -ātis, s.f. 1. farmec, frumusețe, atracție 2. fericire 3. (stil.) eleganță.

venustē, adv. cu grație, cu eleganță, frumos.

venustus, -a, -um, adj. 1. fermecător, plăcut 2. spiritual 3. elegant.

veprēs, -is, s.m. mărăcini, tufiș cu spini.

vēr, vēris, s.n. 1. primăvară 2. flori (aduse ca ofrandă zeilor).

vērax, -ācis, adj. sincer, adevărat.

verbēna, -ae, s.f. frunză, creangă, ramură (sfinte).

verbēnārius, -iī, s.m. purtător de ramuri sfinte.

verber, -eris, s.n. 1. nua, băț, bici 2. bătaie, ciocnire.

verberābilis, -e, adj. care merită biciuit, vinovat.

verberābundus, -ei, -um, adj. bătăuș, care bate.

verberātiō, -ōnis, s.f. 1. muștrare 2. pedepsire 3. lovire, biciuire.

verberō¹, -āre, vb. 1. a lovi, a bate, a biciui 2. a muștra, a blestema 3. (fig.) a ataca.

verberō², -ōnis, s.m. derbedeu, ticălos.

verbōsē, adv. cu multă vorbărie.

verbōsus, -a, -um, adj. flecar, limbut, guraliv.

verbum, -ī, s.n. 1. vorbă, cuvânt 2. maximă 3. vorbire, exprimare 4. vorbă goală, 5. (pl.) vorbe de ocară.

vērē, adv. într-adevăr.

verēcundē, adv. 1. sfios, modest, discret 2. pe drept.

verēcundia, -ae, s.f. 1. sfială, modestie 2. respect 3. rușine.

verēcundor, -ārī, -ātus sum, vb.dep. a se rușina, a se sfii, a se teme.

verecundus, -a, -um, adj. 1. rușinos 2. cinstit, moral.

verēdus, -ī, *s.m.* cal.

vereor, -ērī, -ītus sum, *vb.dep.*

1. a se teme 2. a se sfii 3. a respecta, 4. a șovăi.

vergō, -ēre, -si (-xi), *vb.* 1. a (se) apleca, a (se) îndoi, a (se) înclina 2. a se îndrepta, a se orienta (spre) 3. a se apropia de sfârșit , *vergente die* - la sfârșitul zilei, a fi în declin.

vēridicus, -a, -um, *adj.* adevărat, sigur, veridic .

vēriloquium, -iī, *s.n.* etimologie.

vērisimilis, -e, *adj.* verosimil.

vēritās, -ātis, *s.f.* 1. adevăr, realitate 2. sinceritate, corectitudine, dreptate.

veritus, -a, -um, *part. perf. vb.* vereor.

vēriverbium, -iī, *s.n.* adevăr.

vermiculātus, -a, -um, *adj.* 1. în formă de vierme, sinuos, șerpuit 2. de mozaic.

vermiculus, -ī, *s.m.* 1. viermișor 2. turbare.

vermina, -um, *s.n. pl.* spasme, convulsii, contracții.

verminātiō, -ōnis, *s.f.* 1. viermi (boală) 2. mâncărime, durere , chin.

verminō, -āre, *vb.* 1. a fi mâncat de viermi 2. a avea mâncărime.

vermis, -is, *s.m.* vierme.

verna, -ae, *s.n.* sclav (născut în casa stăpânului).

vernāculus, -a, -ura, *adj.* 1. de sclav (născut în casa stăpânului), de-al casei 2. indigen, autohton 3. citadin

vernīlis, -e, *adj.* 1. de sclav 2. josnic, umilitor 3. slugarnic.

vernīlītās, -ātis, *s.f.* slugărnicie.

vernīliter, *adv.* cu slugărnicie, josnic, cu falsă modestie.

vernō, -āre, -āvi, ātum, *vb.* 1. a înverzi 2. a reîntineri.

vernus, -a, -um, *adj.* de primăvară.

vērō¹, *adv.* 1. într-adevăr, de fapt, în realitate 2. da, sigur.

vērō², *conj.* dar, însă.

verrēs, -is, *s.m.* vier, porc.

verrīnus, -a, -um, *adj.* de vier, porcesc.

verrō, -ēre, *versum*, *vb.* 1. a mătura 2. a lua (cu sine) 3. a atinge, a bate.

verrūca, -ae, *s.f.* 1. excrescență, neg, aluniță, pată 2. ridicătură.

verruncō, -āre, *vb.* 1. a se întoarce 2. a evolua 3. a reuși, a ieși bine.

versābilis, -e, *adj.* 1. nestatornic, schimbător 2. mobil.

versātīlis, -e, *adj.* mobil, (*fig.*) nestatornic, transformabil.

versātiō, -ōnis, *s.f.* 1. mobilitate, rotire, întoarcere 2. schimbare.

versicapillus, -ī, *s.m.* cărunț.

versicolor, -ōris, *adj.* variat colorat, pestriț.

versificātiō, -ōnis, *s.f.* versificație, vers , epopee.

versificātor, -ōris, *s.m.* versificator, poet.

versificō, -āre, *vb.* a versifica.

versipellis, -e, *adj.* 1. schimbător, care se metamorfozează 2. instabil, nestatornic.

versō, -āre, *vb.* 1. a învăța, a întoarce, a răsuci 2. a mâna 3. a aduce înapoi 4. a întoarce pe o parte și alta 5. a schimba 6. a chinui, a neliniști 7. a cugeta, a examina.

versor, -ārī, -ātus sum, vb.dep.

1. a se mișca, a se răsuci 2. a trăi, a se afla 3. a consta în.

versūra, -ae, s.f. 1. învârtire, întoarcere 2. împrumut.

versus¹, prep. (cu Ac.) către, înspre, spre, (*val. adv.*) *ab septentrione versus* - dinspre nord.

versus², -us, s.m. 1. vers 2. linie, șir, rând 3. brazdă.

versūtē, adv. dibaci, îndemânatic, cu șiretenie.

versūtia, -ae, s.f. șiretenie, viclenie, abilitate.

versūtus, -a, um, adj. 1. mobil 2. șiret, abil, prefăcut.

vertebra, -ae, s.f. vertebră, articulație.

vertex, -icis, s.m. 1. creștet, cap 2. vârtej 3. vârf, culme, (*geogr.*) cap 4. pol, zenit.

verticōsus, -a, -um, adj. învolburat, cu bulboane.

verticulae, -ārum, s.f. pl. 1. vertebre 2. articulații.

vertigō, -inis, s.f. 1. învârtire, rotire, vârtej 2. amețelă 3. schimbare.

vertō, -ēre, vertī, versum, vb. 1. a (se) întoarce, a se îndrepta (*pas.*) a se învârti 2. (*fig.*) a se afla, a se îndeletnici 3. a răsturna, a da peste cap, a da jos 4. a (se) schimba, a transforma, 5. a traduce 6. a face să ajungă 7. a atribui, a considera, a privi ca 8. a se afla 9. a curge (timpul).

veruina, -ae, s.f. suliță.

vērum¹, adv. într-adevăr.

vērum², conj. ci, dar.

vērum³, -ī, s.n. adevăr.

verum⁴, -ī, s.n. suliță (mică), țepușă.

vērus, -a, -um, adj. 1. real, adevărat 2. corect, cinstit, fidel 3. sincer, deschis.

verūtus, -a, -um, adj. înarmat cu suliță.

vervex, -ēcis, s.m. berbec.

vēsānia, -ae, s.f. nebunie.

vēsāniens, -ntis, adj. furios, nebun.

vēsānus, -a, -um, adj. nebun, furios, fioros, turbat.

vescor, vescī, vb.dep. 1. a mânca, a se hrăni 2. a trăi, a respira 3. a se bucura de.

vescus, -a, -um, adj. 1. care roade, care mănâncă 2. firav 3. fără apetit.

vēsīca, -ae, s.f. 1. vezică, bășică 2. pungă, umflătură.

vēsīcula, -ae, s.f. 1. fiere 2. bășicuță 3. păstaie 4. gușă.

vespa, -ae, s.f. viespe.

vesper, -eris (-erī), s.m. 1. seară 2. luceafăr.

vespera, ae, s.f. seară.

vesperat, vb. unip. se înserează.

vespertiliō, -ōnis, s.m. (zool.) liliac.

vespertinus, -a, -um, adj. 1. de seară 2. occidental, de apus.

vespillō, -ōnis, s.m. cioclu.

vester, -tra, -trum, pron. al vostru.

vestiārium, -iī, s.n. 1. dulap 2. haină.

vestiārius, -a, -um, adj. referitor la haine, de haine, vestimentar.

vestibulum, -ī, s.n. 1. vestibul 2. prag, intrare 3. început, introducere.

vestigātiō, -ōnis, s.f. căutare.

vestigător, -ōris, s.m. 1. vânător
2. spion, trădător.

vestigium, -iī, s.n. 1. pas, talpă
2. urmă, semn 3. fragment 4.
mers 5. loc, clipă, moment.

vestimentum, -ī, s.n. veșmânt,
haină.

vestiō, -īre, vb. 1. a se îmbrăca
2. a înveli, a acoperi 3. a
împodobi.

vestis, -is, s.f. 1. veșmânt,
haină, îmbrăcămintă 2.
cuvertură 3. pânză (de corabie)
4. voal.

vestitus, -ūs, s.m. 1. haină,
îmbrăcămintă 2. înveliș,
acoperământ 3. podoabă.

veterānus, -a, -um, l. adj. 1.
vechi 2. bătrân. II. *s.m.* veteran.

veterārium, -iī, s.n. pivniță
pentru vin vechi, crămă.

veterascō, -ēre, vb. a îmbătrâni.

veterātor, -ōris, s.m. 1.
persoană experimentată 2. (*fig.*)
vulpe bătrână.

veterātorīe, adv. cu abilitate, cu
iscusință, cu șiretenie.

veterātōrius, -a, -um, adj. 1.
șiret, iscusit 2. rutinat.

veterēs, -um, s.m. pl. strămoși,
bătrâni.

veternōsus, -a, -um, adj.
sornoros, fără putere.

veternus, -ī, s.m. 1. vechime 2.
lânzezeală, trândăvie.

vetitum, -ī, s.n. lucru interzis,
interdicție, opreliște.

vetō, -āre, -uī (-āvi), -ītum, vb. a
se opune, a opri.

vetulus, -a, -um, l. adj. (destul
de) bătrân. II. *s.m. și f.* bătrân,
bătrână.

vetus, -eris, adj. vechi, de
altădată, bătrân.

vetustās, -ātis, s.f. 1. vechime 2.
Antichitate, vremuri trecute 3.
bătrânețe 4. timp, vreme.

vetustē, adv. de demult, din
vechime.

vetustus, -a, -um, adj. 1. bătrân
2. vechi.

vexāmen, -ōnis, s.n. zguduire.

vexātiō, -ōnis, s.f. 1. zguduire,
mișcare 2. suferință, insultă,
necaz, prigonire, asuprire.

vexātor, -ōris, s.m. asupritor,
prigonitor, călău.

vexillārus, -iī, s.m. 1. stegar 2.
(*m. pl.*) veterani reangajați.

vexillum, -ī, s.n. 1. steag,
stindard 2. unitate militară.

vexō, -āre, vb. 1. a zgudui, a
zgâlțâi 2. a ataca 3. a necăji, a
chinui 4. a pustii.

via, -ae, s.f. 1. drum, uliță, cale 2.
metodă 3. trecere 4. călătorie 5.
deschidere, coridor.

viālis, -e, adj. de stradă.

viārius, -a, -um, adj. stradal,
referitor la drumuri.

viaticum, -ī, s.n. 1. bani și
provizii de drum 2. economii ale
unui soldat.

viāticus, -a, -um, adj. de
drum/călătorie.

viātor, -ōris, s.m. 1. călător 2.
curier 3. lictor.

viātōrius, -a, -um, adj. de drum.

vībex, -icis, s.f. vânătaie.

vibrō, -āre, vb. 1. a face să
tremure, a scutura, a cutremura
2. a vibra 3. a străluci 4. a
ondula.

vīcānus, -a, -um, adj. de sat,
rural, sătesc, țărănesc.

vīcārius, -a, -um, adj. înlocuitor.

vīcēnārius, -a, -um, adj. de
douăzeci de ani.

vîcēnī, -ae, -a, num. câte douăzeci.
vicesimani, -ōrum, s.m. pl. soldați din legiunea a XX-a.
vîcēsimus, -a, -um, num. al douăzecilea.
vîciēs, num. de douăzeci de ori.
vîcīnālīs, -e, adj. învecinat.
vîcīnia, -ae, s.f. 1. vecinătate, împrejurime 2. vecin 3. înrudire, asemănare.
vicīnita, -ātis, s.f. 1. vecinătate 2. vecin 3. asemănare, asemuire.
vîcīnus, -a, -um, adj. 1. învecinat, vecin 2. înrudit, asemănător.
vîcis, s.f. (fără N, D. sg. și G. pl.) 1. rând, urmare, schimbare 2. destin, încercări 3. rol, însărcinare 4. (adv.) *in vicem/vice* -ca, ca și, cu randul 5. dată.
vicissim, adv. 1. la rândul său 2. în schimb, invers.
vîcissitūdō, -inis, s.f. schimbare, alternare.
victima, -ae, s.f. animal pentru jertfa, victimă.
victimō, -āre, vb. a sacrifica.
victitō, -āre, vb. a trăi, a se hrăni.
victor, -ōris, l. s.m. învingător. II. *adj.* învingător.
victōria, -ae, s.f. victorie.
victrix, -īcis, s.f. învingătoare.
victus, -a, -um, part. perf. vb. vinco.
victus², -ūs, s.m. 1. hrană 2. fel de a trăi.
vīculus, -ī, s.m. sat mic, cătun.
vīcus, -ī, s.m. 1. sat, proprietate la țară 2. cartier.

vidēlicet, adv. 1. desigur, fără îndoială, este evident că, neîndoielnic 2. adică.
vidēō, -ēre, vīdī, vīsum, vb. 1. a vedea 2. a privi 3. a cerceta, a observa 4. a vizita 5. a judeca, a lua seama, a avea grijă, a avea în vedere 6. a fi martor 7. a simți, a înțelege 8. a hotărî 9. (*pas.*) a părea.
vidua, -ae, s.f. văduvă.
viduitās, -ātis, sf. 1. văduvie 2. lipsă.
viduō, -āre, vb. 1. a goli, a lipsi de 2. a văduvi, oropsi
viduus, -a, -um, adj. 1. lipsit de, gol 2. văduv, necăsătorit.
viētus, -a, -um, adj. 1. copt, răscopt, moale 2. ofilit, putred 3. trecut.
vigeō, -ēre, -uī, vb. 1. a fi tânăr, a fi în putere 2. a fi în floare, a prospera.
vigil, -illis, l. adj. atent, treaz. II. *s.m.* 1. paznic 2. pompier.
vigilanter, adv. cu atenție.
vigilantia, -ae, s.f. atenție.
vigilātē, adv. cu atenție.
vigilia, -ae, s.f. 1. veghere 2. veghe (subdiviziune a nopții) 3. (*pl.*) strajă 4. gardă 5. vigilență.
vigiliārium, -iī, s.n. gheretă.
vigilō, -āre, vb. I. a veghea 2. a se trezi, a fi atent 3. a avea grijă.
vīgintī, num. douăzeci.
vigor, -ōris, s.m. energie, forță, putere, vigoare.
vīgōrātus, -a, -um, adj. viguros.
vīle, adv. fără valoare, scăzut, lesnicios.
vīlipendō, -ēre, vb. a disprețui.
vīlis, -e, adj. 1. fără valoare, 2. neînsemnat 3. necunoscut.

vilitās, -ātis, s.f. 1. lipsă de valoare 2. dispreț 3. proastă calitate.

vīliter, adv. ieftin.

villa, -ae, s.f. 1. casă/proprietate la țară 2. moșie.

villāris, -e, adj. de la țară, de fermă.

villicātiō, -ōnis, s.f. administrarea unei moșii.

villicō, -āre, vb. a administra.

villicus, -ī, s.m. vechil, administrator.

villōsus, -a, -um, adj. stufos, pāros.

villus, -ī, s.m. smoc, păr stufos.

vimen, -inis, s.n. nuia, creangă.

vīmentum, -ī, s.n. nuiiele, împletituri.

vīminētum, -ī, s.n. teren plantat cu arbori din care se iau nuiiele de împletit, răchitiș.

vīminēus, -a, -um, adj. din nuiiele.

vīnārium, -īī, s.n. vas/amforă pentru vin.

vīnārius, -a, -um, I. adj. de vin. II. s.m. cârciumar.

vīnciō, -īre, vīnxī, vīctum, vb. 1. a lega, a înnoda, a uni, a înlănțui 2. a înconjura 3. a întări 4. a fermeca 5. a constrânge, a înfrâna.

vīncō, -ere, vīcī, vīctum, vb. 1. a învinge, a câștiga 2. a întrece, a fi superior 3. a dobândi 4. a dovedi 5. a supune.

vīnciō, -ōnis, s.f. legare.

vīncūtūra, -ae, s.f. legătură, legare.

vīctus, -a, -um, I. part. perf. vb. vīncio. II. legat, imobilizat.

vīncūlum, -ī, s.n. lanțuri, legătură, frânghie.

vīndēmia, -ae, s.f. 1. culesul viei 2. viță, strugure.

vīndēmīator, -ōris, s.m. culegător de struguri.

vīndēmīō, -āre, -āvi, -ātum, vb. a culege strugurii/via.

vīndēmīola, -ae, s.f. recoltă proastă, (fig.) mici economii.

vīndex, -icis, s.m. și s.f. 1. răzbunător 2. chezășie, chezaș 3. salvator, ocrotitor, apărător.

vīndicātiō, -ōnis, s.f. 1. apărare, reclamare 2. răzbunare, pedepsire.

vīndicātor, -ōris, s.m. v. vīdex.

vīndicia, -ae, s.f. 1. revendicare 2. reclamație 3. cerere de punere în libertate (pe cauțiune).

vīndicō, -āre, vb. 1. a revendica, a cere prin justiție 2. a elibera, a salva 3. a redobândi 4. a pedepsi, a (se) răzbuna.

vīndicta, -ae, s.f. 1. nuia cu care se atinge capul sclavului în momentul eliberării 2. apărare 3. pedeapsă, răzbunare 4. eliberare.

vīnea, -ae, s.f. 1. viță-de-vie 2. vie 3. mașină de război.

vīnētum, -ī, s.n. vie.

vīnibua, -ae, s.f. bețivană.

vīnnulus, -a, -um, adj. plăcut, dulce.

vīnolentia, -ae, s.f. beție.

vīnolentus, -a, -um, adj. beat, de beție.

vīnōsus, -a, -um, adj. bețiv, beat, mirosind a vin.

vīnum, -ī, s.n. 1. vin 2. beție 3. struguri, cules 4. vie.

vīnxī, perf. vb. vīncio.

viola, -ae, s.f. 1. viorea 2. culoarea viorie.

violābilis, -e, adj. violabil, vulnerabil.
violāceus, -a, -um, adj. violet.
violatiō, -ōnis, s.f. 1. vătămare 2. dăunare 3. violare, pângărire.
violātor, -ōris, s.m. pângăritor, violator.
violens, -ntis, adj. violent, aprig, năvalnic, strașnic.
violenter, adv. cu violență.
violentia, -ae, s.f. furie, violență, sălbăcie.
violentus, -a, -um, adj. 1. aprig, sălbatic, violent, tare 2. semeț, mândru 3. exagerat.
violō, -āre, vb. 1. a vătăma, a ataca, a lovi 2. a răni, a jigni 3. a pângări, a viola 4. a încălca.
vipera, -ae, s.f. viperă.
vīpereus, -a, -um, adj. de viperă, de șarpe.
vīperīnus, -a, -um, adj. v. *vipereus*.
vir, virī, s.m. 1. bărbat, om matur 2. om de seamă, bărbat adevărat 3. soț, amant 4. erou, luptător, soldat pedestru 5. mascul.
virāgō, -inis, s.f. femeie puternică (bărbătoasă), luptătoare.
virēctum, -ī, s.n. loc înverzit, pajște, luminiș.
vireō, -ēre, -uī, vb. 1. a fi verde/înverzit 2. a fi în putere, (*fig.*) a fi în floare.
virga, -ae, s.f. 1. vargă, nuia, băț 2. toiag, baston 3. (*fig.*) magistratură supremă.
virgātus, -a, -um, adj. vărgat, de răchită.
virgētum, -ī, s.n. loc unde cresc sălcii.
virgeus, -a, -um, adj. din nuiete.

virginus, a, um (virginālis, e), adj. feciorelnic, de fecioară, al vestalelor.
virginitās, -ātis, s.f. feciorie.
virgō, -inis, s.f. 1. fată, fecioară 2. vestală 3. nimfă 4. femeie/soție tânără.
virgula, -ae, s.f. nuielușă, vârguță, bețișor.
virgulta, -ōrum, s.n. pl. ramuri, mlădițe, vreascuri, mărăcini.
virgultus, -a, -um, adj. acoperit de mărăcini/stufiș.
virguncula, -ae, s.f. fetiță.
viridans, -ntis, adj. verde.
viridārium, -iī, s.n. loc înverzit, grădină.
viridis, -e, adj. 1. verde, înverzit 2. în putere, tânăr.
viriditās, -ātis, s.f. 1. verdeață, culoarea verde 2. vigoare, (*fig.*) floarea vârstei.
viridō, -āre, vb. a înverzi.
virilis, -e, adj. 1. de bărbat, bărbătesc, de om 2. puternic, curajos 3. masculin.
virilitās, -ātis, s.f. 1. bărbăție 2. pubertate 3. vigoare bărbătească, masculinitate.
viriliter, adv. bărbătește, curajos.
viritim, adv. individual.
virōsus¹, -a, -um, adj. care umblă după bărbați.
virōsus², -a, -um, adj. rău mirositor, otrăvitor.
virtūs, -ūtis, s.f. 1. virtute, cinste, merit, valoare 2. bărbăție, curaj 3. putere.
vīrus, -ī, s.n. 1. băutură, must 2. venin, otravă 3. miros greu 4. infecție 5. gust rău.
vīs (Ac. vim, Abl. vi, pl. vires, -ium), s.f. 1. putere, forță 2.

violență 3. calamitate 4. influență, (*fig.*) putere 5. număr, masă, mulțime 6. posibilitate, (*mil.*) forță militară.

vīscerātiō, -ōnis, s.f. 1. distribuie de carne către popor 2. prânz cu carnea animalelor sacrificate.

vīscum, -ī, s.n. 1. vâsc 2. clei, (*fig.*) momeală.

vīscus, -eris, s.n. 1. măruntaie, organe 2. stomac, pânțece, (*fig.*) copil 3. inimă, sân 4. carne.

vīsiō, -ōnis, s.f. 1. văz, vedere, ochi 2. privește 3. concepție, idee 4. vis 5. imagine, apariție.

vīsitō, -āre, vb. a vizita.

vīsiō, -ēre, vīsi, vīsum vb. 1. a privi, a vedea 2. a vizita 3. (*mil.*) a organiza o recunoaștere.

vīsum, -ī, s.n. 1. vedere 2. vedenie 3. aspect, aparență, impresie, formă 4. privește.

vīsus, -ūs, s.m. 1. vedere, privire, ochi 2. formă, aparență 3. privește 4. vis.

vīta, -ae, s.f. 1. viață, existență 2. fel de viață 3. suflet 4. mijloace de trai, hrană 5. biografie 6. epoca.

vītābilis, -e, adj. care trebuie evitat.

vītābundus, -a, -um, adj. care se ferește, care evită.

vītālis, -e, adj. 1. vital 2. demn de trăit.

vītātiō, -ōnis, s.f. evitare.

vitellus, -ī, s.m. 1. vițel 2. gălbenuș.

vīteus, -a, -um, adj. de vie, de vin.

vitiātor, -ōris, s.m. corupător.

vītigenus, -a, -um, adj. din vie.

vitiligō, -inis, s.f. pecingine, pată albă pe piele.

vītīlis, -e, adj. împletit din nuiiele.

vitiō, -āre, vb. 1. a strica, a infecta 2. a vătăma 3. a necinsti, a păgări 4. a falsifica.

vitiōsē, adv. rău, greșit.

vitiōsus, -a, -um, adj. 1. alterat, corupt 2. rău, greșit 3. vicios, vinovat, nelegiuit.

vītīs, -is, s.f. viță, vie.

vitium, -iī, s.n. 1. viciu, defect, lipsă 2. vină, încălcarea regulilor 3. crimă, violare.

vītō, -āre, -āvi, -ātum, vb. 1. a evita 2. a se teme.

vitreus, -a, -um, adj. 1. de sticlă, de cristal 2. (*fig.*) fragil 3. străveziu, sclipitor, (*fig.*) înșelător.

vītricus, -ī, s.m. tată vitreg.

vitrum, -ī, s.n. 1. sticlă 2. drobușor (plantă folosită pentru a vopsi în albastru).

vittātus, -a, -um, adj. cu panglici.

vitula, -ae, s.f. vițea.

vitulīnus, -a, -um, adj. de vițel.

vitulus, -ī, s.m. 1. mânz, vițel, pui(de animal) 2. focă.

vituperābilis, -e, adj. de mustrat.

vituperātiō, -ōnis, s.f. mustrare, critică, reproș.

vituperātor, -ōris, s.m. cenzor, critic, bârfitor.

vituperō, -āre, vb. 1. a mustra, a critica 2. a învinui 3. a dezaproba, a ponegri.

vivācitās, -ātis, s.f. putere de viață, vioiciune.

vivārium, -iī, s.n. 1. parc de vânătoare 2. heleșteu.

vīvax, -ācis, adj. 1. cu viață lungă, durabil 2. viu, vioi, aprig 3. zburdalnic.

vīvescō, -ēre, vb. 1. a se naște 2. a se dezvolta, a prinde viață.
vīvidus, -a, -um, adj. 1. viu, vivace 2. puternic, energic.
vīvō, -ēre, vixī, victum, vb. 1. a trăi, a fi (în viață) 2. a respira 3. a se hrăni, a trăi cu 4. a sta, a se afla, a trăi (unde) 5. a fi în relații cu.
vīvus, -a, -um, adj. 1. viu, în viață 2. plin de viață, 3. însuflețit 4. trainic 5. natural.
vix, adv. 1. cu greu 2. de curând.
vixdum, adv. abia că, nu încă.
vocābulum, -ī, s.n. cuvânt, termen, nume, numire.
vocalis, -e, adj. 1. grăitor, cu voce, care scoate un sunet/strigăt 2. sonor, 3. elocvent 4. armonios.
vocāmen, -inis, s.n. nume, denumire.
vocātiō, -ōnis, s.f. 1. atribuire 2. invitație, chemare.
vocātus, -ūs, s.m. rugă, chemare, apel, invitație.
vōciferātiō, -ōnis, s.f. strigăt, vociferare.
vōciferor, -ārī, -ātus sum, vb.dep. a striga, a face gălăgie, a vocifera.
vocitō, -āre, vb. a chema, a numi, a striga.
vocō, -āre, vb. 1. a chema 2. a numi, a pomeni 3. a convoca, a da în judecată 4. a invoca (zeii).. 5. a invita (oaspeții) 6. a provoca (la) 7. a ura, a dori 8. a îndemna (să/la) 9. a face să ajungă (în stare/ situație de), a duce.
vōcula, -ae, s.f. 1. glăscior, voce slabă 2. șoaptă, vorbuliță.
vola, -ae, s.f. palmă, talpă.

volāticus, -a, -um, adj. zburător.
volātilis, -e, adj. 1. zburător, înaripat 2. trecător 3. iute.
volātūra, -ae, s.f. zbor.
volātus, -ūs, s.m. zbor.
volens, -ntis, l. part. prez. vb. volo² ll. adj. 1. binevoitor, favorabil 2. supus.
volitō, -āre, vb. 1. a zbura, a alerga ici și colo, a se răspândi 2. a fi cuprins de patimă.
volō1, -āre, vb. 1. a zbura, a alerga 2. (timp) a se scurge.
volō², velle, vōlui, vb. 1.- a voi, a dori 2. a ura 3. a gândi, a hotărî 4. a vrea să spună reprezenta 5. a cere.
volō³, -ōnis, s.m. sclav răscumpărat de stat și înrolat voluntar.
volūbilis, -e, adj. 1. care se rotește/ rostogolește 2. nestatornic 3. (stil.) curgător.
volūbilitās, -ātis, s.f. 1. învârtire, circuit, rotunjire 2. nestatornicie 3. (stil.) ușurință, cursivitate.
volūbiliter, adv. curgător, iute.
volucer, -cris, -cre, adj. 1. zburător, înaripat 2. iute 3. nestatornic.
volucris, -is, s.f. pasăre.
volūmen, -inis, s.n. 1. învârtire, răsucire, spirală, curbura 2. vârtej 3. sul, volum, manuscris, operă.
voluntārius, -a, -um, adj. 1. voluntar 2. făcut spontan, liber.
voluntās, -ātis, s.f. 1. voință, 2. gând, plan, hotărâre 3. îngăduință, aprobare, bunăvoință 4. preferință, vot 5. dispoziție testamentară 6. sens.
voluptārius, -a, -um, adj. 1. agreabil, plăcut 2. senzual,

dedat plăcerilor **3.** privitor la plăceri.

voluptās, -ātis, s.f. 1. plăcere, mulțumire **2.** (*pl.*) jocuri publice, satisfacție morală/estetică.

voluptuōsus, -a, -um, adj. plăcut, încântător.

volūtābrum, -ī, s.n. nămol.

volūtātiō, -ōnis, s.f. 1. învârtire **2.** tăvălire **3.** neliniște **4.** nestatornicie.

volūtō, -āre, vb. 1. a învârti, a răsuci **2.** a prăvăli, a rostogoli, a întoarce pe ambele fețe **3.** a cântări **4.** a transmite ecoul.

volvō, -ēre, volvī, vōlūtum, vb. 1. a se rostogoli, a prăvăli **2.** a învârti **3.** a încolăci **4.** a desfășura **5.** a medita, a reflecta **6.** a se scurge, a trece (timpul) **7.** a vorbi întruna **8.** a rătăci.

vōmer, -eris, s.m. fierul plugului, plug.

vomica, -ae, s.f. 1. buboi, abces **2.** (*fig.*) nenorocire.

vomitiō, -ōnis, s.f. vomă, vărsătură.

vomitō, -āre vb. a vărsa mult.

vomitus, -ūs, s.m. 1. vărsătură **2.** lepădătură.

vomō, -ēre, -uī, -itum, vb. 1. a vărsa **2.** a revărsa.

vopte, adv. voi înșivă.

vorācitās, -ātis, s.f. lăcomie.

vorāgō, -īnis, s.f. prăpastie, vârtoare, (*fig.*) pacoste.

vorax, -ācis, adj. 1. lacom, flămând **2.** care sfâșie.

vorō, -āre, vb. 1. a sfâșia **2.** a mânca, a devora **3.** a nimici **4.** a risipi banii.

vorticōsus, -a, -um, adj. cu vârtejuri.

vōs, pron voi.

vosmet, pron. voi înșivă.

vōtivus, -a, -um, adj. 1. făgăduit zeilor **2.** plăcut.

vōtum, -ī, s.n. 1. făgăduință către zei **2.** (*pl.*) rugăciuni, ofrande **3.** dorință.

vōtus, -a, -um, part. perf. vb. voveo.

voveō, -ēre, vōvī, vōtum, vb. 1. a făgădui solemn **2.** a dori.

vox, vōcis, s.f. 1. voce **2.** ton, sunet **3.** vorbă, limbaj, grai **4.** strigăt, zgomot **5.** murmur **6.** cântec.

vulgāris, -e, adj. 1. comun, obișnuit **2.** vulgar.

vulgātus, -a, -um, adj. 1. obișnuit **2.** cunoscut, răspândit, public.

vulgivagus, -a, -um, adj. 1. desfrânat **2.** pribeag, vagabond.

vulgō¹, adv. 1. în mod public, **2.** în general **3.** adesea **4.** în masă **5.** pretutindeni.

vulgō², -āre, vb. 1. a răspândi peste tot, a da în vileag **2.** a publica, a face cunoscut **3.** a prostitua.

vulgus, -ī, s.n. 1. mulțime, masă, gloată **2.** armată.

vulnerātiō, -ōnis, s.f. rană rănire, (*fig.*) lezare.

vulnerō, -āre, vb. a răni, (*fig.*) a jigni.

vulnus, -eris, s.n. 1. rană, durere **2.** săgeată, piatră aruncată.

vulpēcula, -ae, s.f. vulpiță.

vulpēs, -is, s.f. 1. vulpe **2.** om prefăcut.

vulpīnor, -ārī, vb. dep. a fi prefăcut.

vulpinus, -a, -um, adj. vulpesc.

vult, vultis, v. volo².
vultuōsus, -a, -um, *adj.*
 schimonosit, încruntat.
vultur, -uris, *s.m.* vultur.
vulturīnus, -a, um, *adj* vulturesc,
 de vultur.

vulturius, -iī, *s.m.* vultur, uliu.
vultus, -ūs, *s.m* 1. față, figură 2.
 figură aspră 3. (*pl.*) priviri.
vulva, -ae, *s.f.* 1. vulvă, uter,
 pântec 2. înveliș.

X

xenium, -iī, *s.n.* dar, cadou,
 onorariu.
xērophagia, -ae, *s.f.*
 consumarea hranei crude.
xērophthalmia, -ae, *s.f.*
 (afecțiune oftalmologică)
 uscarea ochilor.
xūthos, -ī, *s.m.* piatră
 semiprețioasă de culoare
 galben-închis.
xiphion, -(i) ī, *s.n.* gladiolă
 (*Gladiolus segetum*).

xylinus, -a, -um, *adj.* de
 bumbac.
xylon, -ī, *s.n.* bumbac.
xylospogium -(i)ī, *s.n.* băț cu
 burete la capat folosit pe post
 de hârtie igienică.
xyris, -idis, *s.f.* stânjenel
 sălbatic.
xystum, -ī, *s.n.* 1. galerie, portic
 2. terasă, alee.

Z

zâmia, -ae, s.f. pagubă.
zêlō , -âre, vb. a iubi cu pasiune.
zêlotypia, -ae, s.f. gelozie.
zêlotypus, -ī, s.m. gelos.
zêlotypus, -a, -um, adj. gelos.
zêlus , -ī, s.m. gelozie, zel.
zephyrus, -ī, s.m. zefir (vânt de apus).
zephyrius , -a -um, adj. care bate dinspre vest (apus), mângâiat de vânt (dinspre vest/apus), bătut de zefir
zētēmatium, -iī, s.n. problemă minoră.

zeugītēs , -ae, s.m. trestie (specie de trestie folosita peñtru lamele instrumentelor de suflat).
zinziō, -âre, vb. a țipa.
zōdiacus, -ī, s.m. zodiac.
zōna, -ae, s.f. 1. brâu 2. zonă.
zōnarium, -iī, s.n. cingătoare.
zōnātīm, adv în cerc.
zōthēca, -ae, s.f. cameră de lucru/odihnă.
zytum , -ī, s.n. bere.

MORFOLOGIA LIMBII LATINE

I. SUBSTANTIVUL

În dicționar, substantivul latin este prezentat cu două forme de bază: prima formă reprezintă cazul nominativ singular, iar cea de a doua formă, cazul genitiv singular. În funcție de terminația genitivului singular, substantivul se clasifică în cinci categorii numite declinări:

Declinare.	I	a II-a	a III-a	a IV-a	a V-a
G. sg.	-ae	-i	-is	-us	-ei

Tema substantivului se stabilește prin îndepărtarea terminației de G. sg.: miles, militis; T: milit-

Substantivul latin are șase cazuri, cu unul în plus față de limba română. Acest caz se numește ablativ și exprimă complementele circumstanțiale.

DECLINAREA I

Recunoaștem substantivele de decl. I după terminația **-ae** de la genitiv sg. Substantivele de decl. I sunt în marea lor majoritate de genul feminin. Sunt masculine doar substantivele care denumesc profesii bărbătești (nauta, -ae, agricola, -ae, poeta, -ae), populații (Belgae, -arum), fluvii (Garumna, -ae, Matrona, -ae).

Genuri	Sg.	Pl.
N.	poeta	poetae
G.	poetae	poetarum
D.	poetae	poetis
Ac.	poetam	poetas
Abl.	poeta	poetis
V.	poeta	poetae

Din declinarea substantivului **poeta** observăm că N.sg. are aceeași terminație cu Abl.sg și V.sg., iar G.sg. cu D.sg. și N.V. pl.. Dativul plural este întotdeauna identic cu ablativul plural.

DECLINAREA a II-a

Recunoaștem substantivele de declinare a II-a după terminația **-i** de la G.sg. Substantivele de decl. a II-a sunt de genul masculin (N.sg.: -us/-er/-ir), feminin (N.sg.: -us) , neutru (N.sg.: -um). Sunt feminine numele de arbori (cerasus, -i, populus, -i, malus, -i), de țări (Aegyptus, -i), de insule (Rodhus, -i) și de orașe (Corinthus, -i). Substantivele masculine și feminine se declină la fel.

	Sg			Pl.		
N.	puer	vir	populus	pueri	viri	populi
G.	pueri	viri	populi	puerorum	virorum	populorum
D.	puero	viro	populo	pueris	viris	populis
Ac.	puerum	virum	populum	pueros	viros	populos
Abl.	puero	viro	populo	pueris	viris	populis
V.	puer	vir	popule	pueri	viri	populi

Observăm că substantivele care au la N.sg. terminația **-us** au V.sg. terminat în **-e**, iar celelalte au V.sg. identic cu N.sg.

Pentru a declina corect un substantiv neutru trebuie să respectăm **legea neutrelor**, conform căreia neutrele au trei cazuri identice: N, Ac. și V.; la plural, aceste cazuri au terminația **-a**. Prin urmare, un substantiv neutru de decl. a II-a va avea paradigma:

	Sg.	Pl.
N.Ac.V.	templum	templa
G.	templi	templorum
D.Abl.	templo	templis

DECLINAREA a III-a

Recunoaștem substantivele de declinare a III-a după terminația **-is** de la G.sg.

Declinarea a III-a este de două tipuri:

- decl. a III-a parisilabică: substantivele care aparțin acestei declinări au la G.sg. același număr de silabe ca la N.sg.: civis, civis.

- decl. a III-a imparisilabică: substantivele care aparțin acestei declinări au la G.sg. o silabă în plus față de N.sg.: miles, militis.

Declinarea a III-a imparisilabică

Substantivele care aparțin acestei declinări sunt de genul masculin, feminin și neutru.

Subst. masc./ fem.

Sg.

Pl.

N.V.	miles	milites
G.	militis	militum
D.	militi	militibus
Ac.	militem	milites
Abl.	milite	militibus

.Subst. neutre

Sg.

Pl.

N.Ac.V.	carmen	carmina
G.	carminis	carminum
D.	carmini	carminibus
Abl.	carmine	carminibus

Declinarea a III-a parisilabică

Substantivele care aparțin acestei declinări sunt de genul:

- masc./fem. cu N.sg. –is sau –es: civis,-is, vulpes,-is;
- neutre cu N.sg. –e: mare,-is.

Subst. masc./fem.

Sg.

Pl.

N.V.	civis	cives
G.	civis	civium
D.	civi	civibus
Ac.	civem	cives
Abl.	cive	civibus

Subst. neutre

Sg.

Pl.

N.Ac.V.	mare	maria
G.	maris	marium
D.Abl.	mari	maribus

NOTA BENE!

1. substantivele parisilabice **iuvenis,-is** - tânăr, **panis,-is** - pâine, **canis,-is** - câine, **mater,-tris** - mamă, **pater,-tris** - tată, **frater,-tris** - frate, au la **G.pl.** terminația **-um** la fel ca substantivele imparisilabice;
2. substantivele imparisilabice cu tema terminată în două consoane (**pons,-ntis** -pod, **mons,-ntis** - munte, **dens,-ntis** - dinte etc.) au la **G.pl.** terminația **-ium** la fel ca substantivele parisilabice.
3. substantivele **febris,-is** – febră, **tussis,-is** – tuse, **turris,-is** – turn, **puppis,-is** – corabie, **securis,-is** – secure, **sitis,-is** – sete au la Ac. sg. terminația **-im**.
4. substantivele neutre **animal,-is** – animal, ființă și **calcar,-is** – pinten sunt false parisilabice; ele se declină la fel ca neutrele parisilabice.

DECLINAREA a IV-a

Substantivele de declinarea a IV-a au la **G.sg.** terminația **-us**.

Ele sunt de genul masculin, feminin (au **N.sg. -us**) și neutru (au **N.sg.-u**). Sunt feminine numele de arbori (ficus,-us – smochin, quercus,-us – stejar), substantivele care exprimă grade de rudenie (socrus,-us – soacră, nurus,-us – noră) și câteva substantive uzuale (domus,-us – casă, acus,-us – ac, manus,-us – mână).

Subst. masc./fem.

	Sg.	Pl.
N.V.	magistratus	magistratus
G.	magistratus	magistratuum
D.	magistratui	magistratibus
Ac.	magistratum	magistratus
Abl.	magistratu	magistratibus

Subst. neutre

Sg.	Pl.
-----	-----

N.Ac.V.	cornu	cornua
G.	cornus	cornuum
D.	cornui	cornibus
Abl.	cornu	cornibus

Substantivele **acus,-us** – **ac**, **arcus,-us** – **arc**, **artus,-us** – **încheietură**, **lacus,-us** – **lac**, **partus,-us** – **naștere**, **quercus,-us** – **stejar**, **specus,-us** – **peșteră**, **tribus,-us** – **trib** au D.Abl. pl. în **-ubus** în loc de **-ibus**.

DECLINAREA a V-a

Recunoaștem substantivele de declinare a V-a după terminația **-ei** de la **G.sg.**. Substantivele care aparțin acestei declinări sunt de genul feminin. Excepție face substantivul **dies,-ei** – zi care poate fi și feminin, și masculin.

	Sg.	Pl.
N.V.	dies	dies
G.	diei	dierum
D.	diei	diebus
Ac.	diem	dies
Abl.	die	diebus

Terminațiile cazuale pentru substantivele masculine și feminine:

Cazul și nr.	Decl. I	Decl. a II-a	Decl. a III-a parisi- labică	Decl. a III-a impari- silabică	Decl. a IV-a	Decl. a V-a
N.sg.	-a	-us,-er,- ir	-is,-es	-s, Ø	-us	-es
G.	-ae	-i	-is	-is	-us	-ei
D.	-ae	-o	-i	-i	-ui	-ei
Ac.	-am	-um	-em	-em	-um	-em
Abl.	-a	-o	-e	-e	-u	-e
V.	-a	-e,-er,-ir	-is,-es	-s, Ø	-us	-es
N.Vpl	-ae	-i	-es	-es	-us	-es

G.	-arum	-orum	-ium	-um	-uum	erum
D.Ab	-is	-is	-ibus	-ibus	-ibus	-ebus
I						
Ac.	-as	-os	-es	-es	-us	-es

Terminațiile cazuale pentru substantivele neutre:

Cazul și nr.	Decl a II-a	Decl.a III- a par.	Decl. a III-a impar.	Decl. a IV-a
N.Ac.V. sg.	-um	-e	-Ø	-u
G.	-i	-is	-is	-us
D.	-o	-i	-i	-ui
Abl.	-o	-i	-e	-u
N.Ac.V.pl.	-a	-ia	-a	-ua
G.	-orum	-ium	-um	-uum
D.Abl.	-is	-ibus	-ibus	-ibus

II. ADJECTIVUL

În limba latină există două clase de adjective:

1. **Clasa I** – cuprinde adjectivele cu trei terminații (câte una pentru fiecare gen: masc.,fem., neutru). Aceste adjective se declină după declinarea a II-a (masculin și neutru) și după declinarea I (feminin).

Masc.- decl. a II-a	Fem.- decl. I	Neutru – decl. a II-a	Traducerea
bonus	bona	bonum	bun, bună
pulcher	pulchra	pulchrum.	frumos, frumoasă

Stabilim tema acestor adjective prin îndepărtarea terminației –a de la **feminin**:

pulchra > T: pulchr-

2. **Clasa a II-a:**

a) adjective cu două terminații (prima- pentru masculine și feminine, iar a doua pentru neutru). Aceste adjective se declină după declinarea a III-a parasilabică , dar au la Abl. sg. terminația **-i**.

Masc. și fem.	Neutru	Traducerea
illustris	illustre	vestit

b) adjective cu o singură terminație pentru toate cele trei genuri. În dicționar sunt citate cu forma de N. sg. și cu cea de G. sg.: felix, felicis. Stabilim tema adjectivului prin îndepărtarea terminației **-is** de la **G. sg.** (felic-). Și aceste adjective se declină după declinarea a III-a parasilabică și au la Abl. sg. terminația **-i**.

c) adjective cu trei terminații de tipul **celer**, **celēris**, **celere** (iute). Aceste adjective se declină la fel ca adjectivele cu o terminație sau cu două. Tema se stabilește prin îndepărtarea terminației **-is** de la forma de N.sg. feminin.

COMPARAȚIA ADJECTIVELOR

a. Gradul **comparativ** se formează astfel:

masculin și feminin:

T. adj. + S (**-ior**) + desinențele decl. a III-a imparisilabice

neutru:

T. adj. + S(**-ius**)-pentru N.Ac.V. sg.

+ S (**-ior**)- la celelalte cazuri + desinențele decl. a III-a impar.

Exemplu:

	masc. și fem.	neutru
N.V. sg.	illustrior	illustrius
G.	illustrioris	illustrioris
D.	illustriori	illustriori
Ac.	illustriorem	illustrius
Abl.	illustriore	illustriore
N.Ac.V.pl.	illustriores	illustriora
G.	illustriorum	illustriorum
D.Abl.	illustrioribus	illustrioribus

NOTA BENE!

Adjectivele cu N.sg. în -ius, -eus, -uus formează comparativul cu ajutorul adverbului **magis** (mai) pus înaintea formei de pozitiv care se declină în mod obișnuit:

-idoneus, -a, -um (potrivit) > comp. magis idoneus, -a, -um

b) Gradul superlativ se formează astfel:

1. majoritatea adjectivelor formează superlativul adăugând la temă sufixul **-issim-** și terminațiile adjectivelor din prima clasă: -us (masc.- decl. a II-a), -a (fem.- decl. I), -um (neutru – decl. a II-a).

illustris, -e > superl. illustrissimus, -issima, -issimum (cel mai vestit, foarte vestit).

2. adjectivele terminate la N. sg. în -er formează superlativul adăugând direct la această formă terminațiile **-rimus** (masc.decl. a II-a), **-rima** (fem-decl. I), **-rimum** (n.-decl. a II-a).

pulcher, -chra, -chrum > superl. pulcherrimus, -rima, -rimum (foarte frumos, cel mai frumos).

3. șase adjective care au N. sg. în -ilis formează superlativul adăugând la temă **-limus** (masc. – decl. a II-a), **-lima** (fem. – decl. I), **-limum** (neutru – decl. a II-a):

similis, -e (asemănător), dissimilis, -e (neasemănător), facilis, -e (ușor), difficilis, -e (greu), humilis, -e (umil), gracilis, -e (delicat).

similis, -e > superl. similimus, -lima, -limum (foarte asemănător, cel mai asemănător)

4. adjectivele terminate la N. sg. în -ius, -eus, -uus formează superlativul cu ajutorul adverbului **maxime** pus înaintea pozitivului care se declină în mod obișnuit:

idoneus, -a, -um (potrivit) > superl. maxime idoneus, -a, -um (cel mai potrivit, foarte potrivit).

NOTA BENE!

Cinci adjective au **comparația neregulată**, adică formează comparativul și superlativul de la teme diferite:

POZITIV	COMPARATIV	SUPERLATIV
bonus, -a, -um (bun)	melior, melius	optimus, -a, -um
malus, -a, -um (rău)	peior, peius	pessimus, -a, -um
magnus, -a, -um	maior, maius	maximus, -a, -um

(mare)

parvus,-a,-um (mic)

minor, minus

minimū,-a,-um

multi,-ae,-a (mulți)

plures, plura

plurimi,-ae,-a

COMPLEMENTUL COMPARATIVULUI

Complementul comparativului este cel de-al doilea termen al unei comparații:

Paulus este mai silitor **decât Marcus**.

Se poate reda prin:

-Abl. fără prepoziție: Paulus sedulior **Marco** est.

-Adv. quam (decât) + același caz cu primul termen al comparației: Paulus sedulior **quam Marcus** est.

COMPLEMENTUL SUPERLATIVULUI

Complementul superlativului este cel de-al doilea termen al unei comparații:

Vergilius a fost cel mai vestit **dintre poeții latini**.

Se poate reda prin:

-genitiv partitiv: Vergilius clarissimus Latinorum **poetarum** fuit.

-ex + ablativ: Vergilius clarissimus **ex** Latinis **poetis** fuit.

-inter + acuzativ: Vergilius clarissimus **inter** Latinos **poetas** fuit.

III. PRONUMELE

A. PRONUMELE PERSONAL

În limba latină pronumele personal nu are forme pentru persoana a III-a. Pentru a arăta persoana a III-a, limba latină folosește pronumele reflexiv sau pronumele demonstrativ **is, ea, id**.

Cazul	Pers. I sg.	Pers. a II-a sg.	Pers. I pl.	Pers. a II-a pl.
N.	ego = eu	tu	nos	vos
G.	mei = de mine	tui	nostri = de noi,	vestri vestrum

			nostrum = dintre noi	
D.	mihi = mie, îmi, mi-, -mi, pentru mine	tibi	nobis	vobis
Ac.	me = pe mine, mă, -m, m-	te	nos	vos
Abl.	me = despre mine	te	nobis	vobis
V.		tu!		vos!

NOTA BENE!

- genitivul pronumelui personal nu are valoare posesivă. La plural, formele **nostri** și **vestri** (**de noi**, respectiv **de voi**) au rol de genitiv complement pe lângă verbe și adjective care se construiesc cu acest caz:

Nostri oblitus est – A uitat **de noi**.

Cea de- a doua formă, **nostrum** și **vestrum** (**dintre noi**, **dintre voi**), are valoare de genitiv partitiv, arătând întregul din care se ia o parte:

Pars **vestrum** – o parte **dintre voi**

- când formele de ablativ ale pronumelui personal sunt însoțite de prepoziția **cum**, aceasta se scrie enclitic:

mecum – cu mine

tecum – cu tine

nobiscum – cu noi

vobiscum – cu voi

B. PRONUMELE REFLEXIV

Pronumele reflexiv nu are forme pentru nominativ și vocativ. Are aceleași forme pentru singular și plural. La fel ca la pronumele personal, G. are valoare de complement pe lângă verbe și adjective care se construiesc cu acest caz. Ablativul sociativ se scrie cu prepoziția cum enclitică: **secum** – cu sine.

Cazul	Singular și plural
N.	
G.	sui = de sine, pentru sine
D.	sibi = sieși, își, și-, și-
Ac.	se = pe sine, se, s-
Abl.	se = despre sine
V.	

C. PRONUMELE POSESIV

Pronumele posesiv are forme pentru cele trei persoane, pentru singular și plural și pentru cele trei genuri ; la masculin și neutru se declină la fel ca un substantiv de declinarea a II-a, iar la feminin, la fel ca un substantiv de declinarea I.

Pers.	Nr.	Masc.	Fem.	Neutru	Traducerea
I	Sg.	meus	mea	meum	al meu, a mea
a II-a	Sg.	tuus	tua	tuum	al tău, a ta
a III-a	Sg.	suus	sua	suum	al său, a sa
I	Pl.	noster	nostra	nostrum	al nostru, a noastră
a II-a	Pl.	vester	vestra	vestrum	al vostru, a voastră
a III-a	Pl.	sui	suae	sua	ai săi, ale sale

D. PRONUMELE DEMONSTRATIV

Pronumele demonstrative sunt următoarele:

hic, haec, hoc	acesta, aceasta (cu referire la pers. I);
iste, ista, istud	acesta, aceasta (cu referire la pers. a II-a);
is, ea, id	acesta, aceasta (echivalent ca uz cu pers. a III-a, a pron. pers.);
ille, illa, illud	acela, aceea;

idem, eadem, idem

același, aceeași (pron. de identitate);

ipse, ipsa, ipsum

însuși, însăși (pron. de întărire).

Aceste pronume au trei forme de bază, câte una pentru fiecare gen: masculin, feminin, neutru. Se declină la fel ca un adjectiv cu trei terminații din prima clasă: masculinul și neutru după declinarea a II-a, iar femininul după declinarea I. Excepție fac genitivul și dativul singular care au terminații specifice pronumelui:

G. sg.: -ius

D. sg.: -i

Aflăm tema acestor pronume prin îndepărtarea terminației –a de la feminin.

Sg.	Masc.	Fem.	Neutru	Pl.	Masc.	Fem.	Neutru
N.	iste	ista	istud	N.	isti	istae	ista
G.	istius	istius	istius	G.	istorum	istarum	istorum
D.	isti	isti	isti	D.	istis	istis	istis
Ac.	istum	istam	istud	Ac.	istos	istas	ista
Abl.	isto	ista	isto	Abl.	istis	istis	istis

N.	ille	illa	illud	N.	illi	illae	illa
G.	illius	illius	illius	G.	illorum	illarum	illorum
D.	illi	illi	illi	D.	illis	illis	illis
Ac.	illum	illam	illud	Ac.	illos	illas	illa
Abl.	illo	illa	illo	Abl.	illis	illis	illis

Sg.	Masc.	Fem.	Neutru	Pl.	Masc.	Fem.	Neutru
N.	ipse	ipsa	ipsum	N.	ipsi	ipsae	ipsa
G.	ipsius	ipsius	ipsius	G.	ipsorum	ipsarum	ipsorum
D.	ipsi	ipsi	ipsi	D.	ipsis	ipsis	ipsis
Ac.	ipsum	ipsam	ipsum	Ac.	ipsos	ipsas	ipsa
Abl.	ipso	ipsa	ipso	Abl.	ipsis	ipsis	ipsis

N.	is	ea	id	N	ei (ii)	eae	ea
G.	eius	eius	eius	G.	eorum	earum	eorum

D.	ei	ei	ei	D.	eis (iis)	eis (iis)	eis (iis)
Ac.	eum	eam	id	Ac.	eos	eas	ea
Abl.	eo	ea	eo	Abl.	eis (iis)	eis (iis)	eis (iis)

Pronumele de identitate, *idem*, *eadem*, *idem*, este alcătuit din *is*, *ea*, *id* și sufixul de identitate *-dem*. În declinare, consoana *-m* din terminația *Ac. sg.* și a *G. pl.* se transformă în *-n* înaintea lui *-dem*.

Sg.	Masc.	Fem.	Neutru	Pl.	Masc.	Fem.	Neutru
N.	<i>idem</i>	<i>eadem</i>	<i>idem</i>	N.	<i>eidem</i>	<i>eaedem</i>	<i>eadem</i>
G.	<i>eiusdem</i>	<i>eiusde</i> <i>m</i>	<i>eiusdem</i>	G.	<i>eorun-</i> <i>dem</i>	<i>earun-</i> <i>dem</i>	<i>eorun-</i> <i>dem</i>
D.	<i>eidem</i>	<i>eidem</i>	<i>eidem</i>	D.	<i>eisdem</i>	<i>eisdem</i>	<i>eisdem</i>
Ac.	<i>eundem</i>	<i>eandem</i>	<i>idem</i>	Ac.	<i>eosde</i> <i>m</i>	<i>easdem</i>	<i>eadem</i>
Abl.	<i>eodem</i>	<i>eadem</i>	<i>eodem</i>	Abl.	<i>eisdem</i>	<i>eisdem</i>	<i>eisdem</i>

Pronumele demonstrativ *hic*, *haec*, *hoc* are în componență particular epidictică *-c*. Aceasta nu apare la genitiv singular, iar la plural se adaugă numai la *N. Ac. neutru*. Înaintea particulei *-c*, consoana *-m* de la *Ac. sg.* se transformă în *-n*.

Sg.	Masc.	Fem.	Neutru	Pl.	Masc.	Fem.	Neutru
N.	<i>hic</i>	<i>haec</i>	<i>hoc</i>	N.	<i>hi</i>	<i>hae</i>	<i>haec</i>
G.	<i>huius</i>	<i>huius</i>	<i>huius</i>	G.	<i>horum</i>	<i>harum</i>	<i>horum</i>
D.	<i>huic</i>	<i>huic</i>	<i>huic</i>	D.	<i>his</i>	<i>his</i>	<i>his</i>
Ac.	<i>hunc</i>	<i>hanc</i>	<i>hoc</i>	Ac.	<i>hos</i>	<i>has</i>	<i>haec</i>
Abl.	<i>hoc</i>	<i>hac</i>	<i>hoc</i>	Abl.	<i>his</i>	<i>his</i>	<i>his</i>

E. PRONUMELE RELATIV

Are trei forme de bază, câte una pentru fiecare gen: *qui*, *quae*, *quod* (care). Masculinul și neutrul se declină după declinarea a II-a, iar femininul după declinarea I. Excepție fac cazurile:

G. sg. masc., fem., neutru: *-ius*

D. sg. masc., fem., neutru: *-i*

Ac. sg. masc.: *-em*

N.Ac. pl. neutru: -ae

D.Abl. pl. masc., fem., neutru: -ibus.

Sg.	Masc.	Fem.	Neutru	Pl.	Masc.	Fem.	Neutru
N.	qui	quae	quod	N.	qui	quae	quae
G.	cuius	cuius	cuius	G.	quorum	quarum	quorum
D.	cui	cui	cui	D.	quibus	quibus	quibus
Ac.	quem	quam	quod	Ac.	quos	quas	quae
Abl.	quo	qua	quo	Abl.	quibus	quibus	quibus

F. PRONUMELE INTEROGATIV

Pronumele interogativ se declină la fel ca pronumele relativ, cu excepția nominativului singular, unde are forme specifice: quis?, quae?, quid? (cine?, ce?).

G. PRONUMELE NEHOTĂRÂT

Pronumele nehotărâte pot fi împărțite în trei categorii:

pronumele nehotărâte compuse cu quis, quid:

quis, quae, quid	cineva, ceva;
aliquis, aliqua, aliquid	cineva, ceva;
quidam, quaedam, quiddam	un oarecare;
quispiam, quaepiam, quidpiam	un oarecare;
quisquam, quidquam	un oarecare;
quisque, quaeque, quodque	fiecare;
unusquisque, unaquaeque,	fiecare;
unumquidque	
quivis, quaevis, quidvis	oricare;
quilibet, quaelibet, quodlibet	oricare;
quicumque, quaecumque,	oricare.
quodcumque	

Se declină numai quis, quae, quid (quod), ca pronume relativ; în cazul pronumelui unusquisque se declină și unus.

pronumele nehotărâte cu formă și valoare de adjectiv:

unus, -a, -um	unul singur;
ullus, -a, -um	vreunul;
nullus, -a, -um	nici unul;
uter, -tra, -trum	unul din doi;
neuter, -tra, -trum	niciunul din doi;
alter, -era, -erum	celălalt din doi;
alius, -a, -ud	altul;
solus, -a, -um	singur;
totus, -a, -um	tot, întreg.

Aceste pronume urmează declinarea adjectivelor cu trei terminații, din prima clasă, cu excepția G. și D. sg. care au terminații specifice pronumelui:

G.sg.: -ius

D.sg.: -i

pronumele nehotărâte negative:

În afară de nullus și neuter, amintite între pronumele cu formă de adjectiv, în limba latină mai există două pronume nehotărâte negative:

nemo, care se declină astfel:

N.	nemo	nimeni
G.	nullius	al nimănu
D.	nemini	nimănu, pentru nimeni
Ac.	neminem	pe nimeni
Abl.	nullo	despre nimeni

nihil nimic este indeclinabil.

IV. NUMERALUL

În limba latină, numeralul arată cantitatea sau ordinea prin numărare a ființelor sau a lucrurilor. Numeralul cardinal arată cantitatea, iar cel ordinal, ordinea.

Numărul numeral cardinal numeral ordinal

A. Cardinalia	B.Ordinalia	C.Distributiva	D.Num. adv.
1 un us-a-um	primus-a-um	singuli-ae-a	semel
2 duo, -ae, -o	secundus-a-um	bini-ae-a	bis
3 tres, tria	tertius-a-um	terni (trini)	ter
4 quattuor	quartus	quaterni	quarter
5 quinque	quintus	quini	quinquies
6 sex	sextus	seni	sexies
7 septembrie	septimus	septeni	septies
8 octombrie	octavus	octoni	octies
9 novem	nonus	noveni	novies
10 decem	decimus	deni	decies
11 undecim	undecimus	undeni	undecies
12 duodecim	duodecimus	duodeni	duodecies
13 tredecim	tertius decimus	terni deni (deni terni)	terdecies
14 quattuordecim	quartus decimus	quaterni deni	quarter decies
15 quindecim	quintus decimus	quini deni	quinquies decies
16 sedecim	sextus decimus	seni deni	sexies decies
17 septendecim	septimus decimus	septeni deni	septies decies
18 duodeviginti	duodevicesimus	duodevicensi	duodevicies
19 undeviginti	undevicesimus	unaevicensi	undevicies
20 viginti	vicesimus	viceni	vicies
21 unus et viginti sau viginti unus	vicesimus primus	viceni singuli	semel et vicies
29 undetriginta	undetricesimus	undetriceni	undetricies
30 triginta	tricesimus-a-um	triceni-ae-a	trices
40 quadraginta	quadragagesimus	quadrageni	quadragies
50 quinquaginta	quingagesimus	quingageni	quingegies
60 sexaginta	sexagesimus	sexageni	sexagies
70 septuaginta	septuagesimus	septuageni	septuagies
80 octoginta	octogesimus	octogeni	octogies
90 nonaginta	nonagesimus	nonageni	nonagies
98 nonaginta octo duodecentum	nonagesimus octavus	duodecenteni-a	duodecenties
99 nonaginta novem sau undecenti	nonagesimus nonus	undecenteni	undecenties
100 centum	centesimus	centeni-ae-a	centies

200 ducent i-ae-ε	ducentesimus	ducenī	ducenties
300 trecenti-i-ae	trecentesimus	trecenī	trecenties
400 quadringenti	quadringentein	quadringeni	quadrincenties
500 quingenti	quingentesimu	quingeni	quingenties
600 sescenti	sescentesimus	sescenī	sescenties
700 septingenti	septingentesim	septingeni	septingenties
800 octingenti	octingentesimu	octingeni	octingenties
900 nongenti	nongentesimus	nongenī	nongenties
1000 mille	millesimus	singula milia	milies sau milli
2000 duo milia	bis millesimus	bina milia	bis milies
1000000 decies	decies, centies	decies centena	decies centies
centum milia	milesimus		milies

Pentru a indica cifrele intermediare, romanii se foloseau de următoarele procedee:

a) cifrele I, X, C, M se puteau repeta de două-trei ori, indicând numărul multiplicat:

II = 2; XX = 20; CC = 200; MM = 2000.

b) cifrele I, X, C puse înaintea cifrelor cu valoare mai mare indică scăderea aceloră cu 1, 10, 100.

IV = 4; IX = 9; XL = 40; XC = 90; CD = 400; CM = 900.

c) cifrele I, X, C, adăugate la cifre cu valoare mai mare se adună:

VI = 6; XI = 11; XV = 15; LX = 60; CX = 110.

V. VERBUL

În dicționar, verbul latin este citat cu patru forme de bază:

laudo, laudare, laudavi, laudatum – a lăuda

Prima formă, **laudo**, reprezintă indicativul prezent, persoana I singular, diateza activă. Prin îndepărtarea terminației –o de la această primă formă stabilim radicalul verbului (R):

laudo – R: laud-.

A doua formă, **laudare**, reprezintă infinitivul prezent, diateza activă. Prin îndepărtarea terminației –re de la această formă, stabilim tema prezentului (T): **laudare- T.lauda-.**

A treia formă, **laudavi**, reprezintă indicativul perfect, persoana I, singular, diateza activă. Stabilim tema perfectului (Tpf.) prin îndepărtarea terminației –i de la această formă: **laudavi – Tpf.: laudav-.**

Cea de-a patra formă, **laudatum**, reprezintă supinul și de aici se stabilește tema supinului (Ts), prin îndepărtarea terminației **-um**: **laudatum – Ts: laudat-**.

În funcție de terminația infinitivului prezent, verbul latin se grupează în patru conjugări:

Conj. I:	laudo, laudare;
Conj. a II-a:	habeo, habēre;
Conj. a III-a:	dico, dicēre;
Conj. a IV-a:	audio, audire

TEMA PREZENTULUI

De la tema prezentului se formează următoarele moduri și timpuri:

A. Indicativul prezent

-activ:

T+ desinențele personale (-o,-s,-t,-mus,-tis,-nt)

- pasiv:

T+ desinențele personale (-or,-ris,-tur,-mur,-mini,-ntur)

	ACTIV	PASIV
Sg.Pers.I	laudo= lăudat	laudor = sunt lăudat
Pers. a II-a	laudas	laudaris
Pers. a III-a	laudat	laudatur
Pl. Pers. I	laudamus	laudamur
Pers. a II-a	laudatis	laudamini
Pers. a III-a	laudent	laudentur

NOTA BENE!

1. La verbele de conjugarea a III-a , tema prezentului este alcătuită din radical și vocală tematică (VT). Aceasta din urmă se schimbă în funcție de consoana care îi urmează:

este **u** , când îi urmează **-n-**;

este **e**, când îi urmează **-r-**;

este **i** în restul cazurilor.

	ACTIV	PASIV
Sg. Pers. I	dico	dicor
Pers. a II-a	dicis	diceris
Pers. a III-a	dicit	dicitur
Pl. Pers. I	dicimus	dicimur
Pers. a II-a	dicitis	dicimini
Pers. a III-a	dicunt	dicuntur

2. Prin analogie cu verbele de conjugarea a III-a, la pers. a III-a pl. a verbelor de conjugarea a IV-a, între temă și desinență se introduce vocala **u**: audiunt.

B. Indicativul imperfect:

activ: conj. I și a II-a: **T + S(ba) + desinențe personale (-m, -s, -t, -mus, -tis, -nt)**

conj. a III-a și a IV-a: **R + e + S(ba) + desinențe personale**

pasiv: conj. I și a II-a: **T + S(ba) + desinențe personale (-r, -ris, -tur, -mur, -mini, -ntur)**

conj. a III-a și a IV-a: **R + e + S(ba) + desinențe personale**

	ACTIV	PASIV
Sg. Pers. I	laudab am = lăudam	laudab ar = eram lăudat
Pers. a II-a	laudab as	laudab aris
Pers. a III-a	laudab at	laudab atur
Pl. Pers. I	laudab amus	laudab amur
Pers. a II-a	laudab atis	laudab amini
Pers. a III-a	laudab ant	laudab antur

C. Indicativul viitor:

activ: conj. I și a II-a: **T + bo (pers. I sg.)**

+ bi (la celelalte pers.) + desinențele personale

+ bu (pers. a III-a pl.) + nt

conj. a III-a și a IV-a: **R + S(a) + m (la pers. I sg.)**

+ S (e) + des. personale (la celelalte pers.)

pasiv: conj. I și a II-a: **T + bor (pers. I sg.)**

+ **be** (pers. a II-a sg.) + **ris**
 + **bi** (la celelalte pers.) + **desinențele personale**
 + **bu** (pers. a III-a pl.) + **ntur**
 conj. a III-a și a IV-a: **R + S(a) + r** (la pers. I sg.)
 + **S (e) + des. personale** (la celelalte pers.)

	ACTIV	PASIV
Sg. Pers. I	laudabo = voi lăuda	laudabor = voi fi lădat
Pers. a II-a	laudabis	laudaberis
Pers. a III-a	laudabit	laudabitur
Pl. Pers. I	laudabimus	laudabimur
Pers. a II-a	laudabitis	laudabimini
Pers. a III-a	laudabunt	laudabuntur

	ACTIV	PASIV
Sg Pers. I	audiam= voi auzi	audiar = voi fi auzit
Pers. a II-a	audies	audieris
Pers. a III-a	audiet	audietur
Pl. Pers. I	audiemus	audiemur
Pers. a II-a	audietis	audiemini
Pers. a III-a	audient	audientur

Conjunctiv prezent:

activ: conj. I: **R+ S (e) + desinențe pers.**

conj. a II-a, a III-a, a IV-a: **R+ S(a) + des. pers.**

pasiv: conj. I: **R+ S (e) + desinențe pers.**

conj. a II-a, a III-a, a IV-a: **R+ S(a) + des. pers**

	ACTIV	PASIV
Sg Pers. I	laudem = să laud	lauder = să fiu lădat
Pers. a II-a	laudes	lauderis
Pers. a III-a	laudet	laudetur
Pl. Pers. I	laudemus	laudemur

Pers. a II-a	laudetis	laudemini
Pers. a III-a	laudent	laudentur
	ACTIV	PASIV
Sg Pers. I	audiam = să aud	audiar = să fiu auzit
Pers. a II-a	audias	audiaris
Pers. a III-a	audiat	audiatur
Pl. Pers. I	audiamus	audiamur
Pers. a II-a	audiatis	audiamini
Pers. a III-a	audiant	audiantur

Conjunctiv imperfect: T + S (re) + des. pers.

	ACTIV	PASIV
Sg Pers. I	laudarem = aş lăuda	laudarer = aş fi lădat
Pers. a II-a	laudares	laudareris
Pers. a III-a	laudaret	laudaretur
Pl. Pers. I	laudaremus	laudaremur
Pers. a II-a	laudaretis	laudaremini
Pers. a III-a	laudarent	laudarentur

D. Imperativ prezent:

activ: pers. a II-a sg.: **T!**

pers. a II-a pl.: **T + te!**

NOTA BENE!

Excepție fac verbele dicere, facere, ducere și ferre care au la pers. a II-a sg. formele: dic!, fac!, duc!, fer!.

pasiv: pers. a II-a sg.: **T + re!**

pers. a II-a pl.: **T + mini!**

	ACTIV	PASIV
Pers. a II-a sg.	lauda! = laudă!	laudare! = fii lădat!
Pers. a II-a pl.	laudate! = lăudați!	laudamini! = fiți lădați!

E. Imperativ viitor:

activ: pers. a II-a și a III-a sg.: **T + to!**

pers. a II-a pl.: **T + tote!**

pers. a III-a pl.: **T + nto!**

pasiv: pers. a II-a și a III-a sg.: **T + tor!**

pers. a III-a pl.: **T + ntor!**

	ACTIV	PASIV
Pers. a II-a sg.	laudato! = să lauzi!	laudator!= să fii lăudat!
Pers. a III-a sg.	laudato! = să laude!	laudator!= să fie lăudat!
Pers. a II-a pl.	laudatote! = să lăudați!	
Pers. a III-a pl.	laudanto! = să laude!	laudantor!= să fie lăudați!

Participiu prezent activ:

conj. I și a II-a: **T + S (ns)-la nominativ sg.**

+ **S (nt) + desinențele decl. a III-a par. – la celelalte**

cazuri

conj. a III-a și a IV-a: **R+ e + S (ns)-la nominativ sg.**

+ **e + S (nt) + desinențele decl. a III-a par. – la celelalte**

CAZURI

	sg.	pl.		
	masc. și. fem.	neutru	masc. și. fem.	Neutru
N.V.	audiens	audiens = care aude,	audientes	audientia=auzind
G.	audientis	audientis	audientium	audientium
D.	audienti	audienti	audientibus	audientibus
Ac.	audientem	audiens	audientes	audientia
Abl.	audiente	audiente	audientibus	audientibus

Gerunziu: este un mod nepersonal ; are doar patru forme- G., D., Ac., Abl. sg.

conj. I și a II-a: **T + S (nd) + desinențele decl. a II-a**

conj. a III-a și a IV-a: **R + e + S (nd) + desinențele decl. a II-a**

G.	laudandi = de a lăuda
D.	laudando = spre a lăuda
Ac.	laudandum = pentru a lăuda
Abl.	laudando = prin a lăuda, lăudând

Gerundiv: este un mod nepersonal cu aspectul unui adjective din prima clasă, cu trei terminații; masculinul și neutral se declină după declinarea a II-a, iar femininul, după declinarea I.

conj. I și a II-a: **T + S (nd) + desinențele decl. a II-a (pentru masc. și neutru)**

+ **desinențele decl. I (pentru feminin)**

conj. a III-a și a IV-a: **R + e + S (nd) + desinențele decl. a II-a (pentru masc. și neutru)**

+ **desinențele decl. I (pentru feminin)**

N. sg. **laudandus, -a, -um** = care trebuie lădat

Infinitiv prezent:

	ACTIV	PASIV
Conj. I:	laudare = a lăuda	laudari = a fi lădat
Conj. a II-a:	habere	haberi
Conj. a III-a:	dicere	dici
Conj. a IV-a:	audire	audiri

TEMA PERFECTULUI

De la tema perfectului se formează doar diateza activă a modurilor și timpurilor:

Indicativ - perfect: **Tpf. + -i, -isti, -it, -imus, -istis, -erunt/-ere;**

- m.m. ca perfect: **Tpf. + S(era) + desinențe pers. de activ (m, -s, -t, -mus, -tis, -nt)**

- viitor anterior(II): **Tpf. + S(ero)-pers. I sg.**

+ S(eri) + desinențe pers. de activ, la celelalte pers.

Conjunctiv – perfect: **Tpf.** + S(eri) + desinențe pers. de activ;

- m.m. ca perfect: **Tpf.** + S(isse) + desinențe pers. de activ.

Infinitiv perfect: **Tpf.** + isse.

	Ind. pf.	Ind. m.m. ca pf.	Ind. viitor II
Sg.	laudavi = am	laudaveram =	laudavero =
I	lăudat	lăudasem	voi fi lăudat
II	laudavisti	laudaveras	laudaveris
III	laudavit	laudaverat	laudaverit
Pl.	laudavimus	laudaveramus	laudaverimus
I			
II	laudavistis	laudaveratis	laudaveritis
III	laudaverunt	laudaverant	laudaverint

	Conj. pf.	Conj. m.m. ca pf.	Inf. pf.
Sg.	laudaverim =	laudavissem =	laudavisse =
I	să fi lăudat	aș fi lăudat	că am lăudat
II	laudaveris	laudavisses	
III	laudaverit	laudavisset	
Pl.	laudaverimus	laudavissemus	
I			
II	laudaveritis	laudavissetis	
III	laudaverint	laudavissent	

TEMA SUPINULUI

De la această temă se formează numai moduri nepersonale:

Supin: este un mod nepersonal cu două forme: Ac. și Abl. sg. A re terminațiile unui substantiv de decl.a IV-a.

Ts + -um (Ac.)

+ -u (Abl.)

Ac. laudatum = pentru a lăuda

Abl. laudatu = de lădat

Participiu perfect pasiv: este un mod nepersonal cu aspectul unui adjectiv din prima clasă, cu trei terminații:

Ts + -us, -a, -um

N.sg. laudatus, -a, -um = lădat, lădată

Masculinul și neutral se declină după declinarea a II-a, iar femininul, după declinarea I.

Participiu viitor activ: este un mod nepersonal care se comportă ca un adjectiv cu trei terminații, din prima clasă:

Ts + S(ur) + -us, -a, -um

N.sg. laudaturus, -ura, -urum = care va lăda

Infinitiv perfect pasiv: este un mod nepersonal alcătuit din acuzativul participiului perfect pasiv al verbului de conjugat și verbul esse:

Sg. laudatum, -am, -um esse = că am fost lădat(ă)

Pl. laudatos, -as, -a esse

Infinitiv viitor activ: este un mod nepersonal alcătuit din acuzativul participiului viitor activ al verbului de conjugat și verbul esse:

Sg. laudaturum, -uram, -urum esse = că voi lăda

Pl. laudatuos, -uras, -ura esse

Infinitiv viitor pasiv: este un mod nepersonal alcătuit din acuzativul supinului verbului de conjugat și iri:

laudatum iri = că voi fi lădat(ă)

Verbul sum, esse, fui = a fi

	Ind. prez.	Ind. impf	Ind. viitor	Ind. pf.	Ind. m.m. ca pf.	Ind. viitor II
Sg.	sum	eram	ero	fui	fueram	fuero
I						
II.	es	eras	eris	fuisti	fueras	fueris
III	est	erat	erit	fuit	fuerat	fuerit
Pl.	sumus	eramus	erimus	fuimus	fueramus	fuerimus
I						
II	estis	eratis	eritis	fuistis	fueratis	fueritis
III	sunt	erant	erunt	fuerunt	fuerant	fuerint

	Conj. prez.	Conj. impf.	Conj. pf.	Conj. m.m. ca pf.
Sg. I	sim	essem	fuerim	fuissem
II.	sis	esses	fueris	fuiesses
III	sit	esset	fuerit	fuiisset
Pl. I	simus	essemus	fuerimus	fuissemus
II	sitis	essetis	fueritis	fuissetis
III	sint	essent	fuerint	fuissent

Inf. Prez.	esse
Inf. Pf.	fuisse
Inf.Viitor	futurum esse, futuram esse, futurum esse
Part. Viitor	futurus,-a,-um

Imperativ prez.: II sg.: es!
 II pl.: este!
 Imperativ viitor: II sg.: esto!
 III sg.: esto!
 II pl.: estote!
 III pl.: sunt!

TIMPURILE COMPUSE

Reprezintă diateza pasivă a timpurilor care la activ s-au format de la tema perfectului: indicativ perfect, indicativ m.m. ca perfect, indicativ viitor anterior, conjunctiv perfect și conjunctiv m.m. ca perfect. Sunt alcătuite din participiul perfect al verbului de conjugat și formele din tema de present ale verbului *esse*.

Indicativ perfect pasiv: participiul perfect pasiv + vb. *esse* la ind. prez.

Indicativ m.m. ca pf. pasiv: participiul perfect pasiv + vb. *esse* la ind. impf.

Indicativ viitor anterior pasiv: participiul perfect pasiv + vb. *esse* la ind. viitor

Conjunctiv perfect pasiv: participiul perfect pasiv + vb. esse la conj. prez.

Conjunctiv m.m. ca pf. pasiv: participiul perfect pasiv + vb. esse la conj. impf.

	Ind. pf.	Ind. m.m.c.pf.	Ind. viitor II
Sg. I	laudatus, -a,- um sum	laudatus,-a,- um eram	laudatus,-a,- um ero
II	laudatus, -a,- um es	laudatus,-a,- um eras	laudatus,-a,- um eris
III	laudatus, -a,- um est	laudatus,-a,- um erat	laudatus,-a,- um erit
Pl. I	laudatus, -a,- um sumus	laudatus,-a,- um eramus	laudatus,-a,- um erimus
II	laudatus, -a,- um estis	laudatus,-a,- um eratis	laudatus,-a,- um eritis
III	laudatus, -a,- um sunt	laudatus,-a,- um erant	laudatus,-a,- um erunt

	Conj. pf.	Conj. m.m.c. pf.
Sg. I	laudatus, -a,-um sim	laudatus,-a,-um essem
II	laudatus, -a,-um sis	laudatus,-a,-um esses
III	laudatus, -a,-um sit	laudatus,-a,-um esset
Pl. I	laudatus, -a,-um simus	laudatus,-a,-um essemus
II	laudatus, -a,-um sitis	laudatus,-a,-um essetis
III	laudatus, -a,-um sint	laudatus,-a,-um essent

Traducere:

ind. pf. pasiv: am fost lăudat(ă)

ind. m.m.c. pf. pasiv: fusesem lăudat(ă).
ind. viitor pasiv: voi fi fost lăudat(ă)
conj. pf. pasiv: să fi fost lăudat(ă)
conj. m.m.c. pf. pasiv: aş fi fost lăudat(ă).

Conjugarea perifrastică

activă: arată intenția săvârșirii unei acțiuni. Este alcătuită din participiul viitor activ al verbului de conjugat și verbul esse la modul și timpul la care vrem să conjugăm.

Ex: ind. prez.: laudaturus, -ura, -urum sum = am de gând să laud, intenționez să laud

pasivă: arată necesitatea săvârșirii unei acțiuni. Este alcătuită din gerundivul

verbului de conjugat și verbul esse la modul și timpul la care vrem să conjugăm.

Ex: ind. prez.: laudandus, -a, -um sum = trebuie să fiu lăudat(ă)

Verbele deponente

Sunt verbe cu formă de diateza pasivă, dar cu sens activ:

conor, -ari, -atus sum = a încerca

hortor, -ari, -atus sum = a îndemna

Verbele deponente se conjugă la toate modurile și timpurile diatezei pasive. Au unele timpuri de la diateza activă: inf. viitor, gerunziul, participiul prezent, participiul viitor și supinul.

Verbele semideponente

Aceste verbe sunt în număr de patru:

audeo, -ere, ausus sum = a îndrăzni;

gaudeo, -ere, gavisus sum = a se bucura;

soleo, -ere, solitus sum = a obișnui;

fido, -ere, fisis sum = a se încrede.

La timpurile formate din tema prezentului se conjugă activ, iar la cele formate din tema perfectului se conjugă pasiv. Sensul este activ la toate timpurile.

NOTA BENE!

Verbul fido, -ere are compuşii confido, -ere, confisus sum = a avea încredere și diffido, -ere, diffisus sum = a nu se încrede

SINTAXA CAZURILOR

I. Nominativul

În limba latină, nominativul are funcția sintactică de subiect și de nume predicativ.

Ex: **Marcus** meus **amicus** est. (Marcus- subiect; amicus – nume predicativ)

Spre deosebire de limba română, în limba latină, apozitia se acordă cu substantivul determinat.

II. Genitivul

În limba latină, genitivul are două funcții sintactice:

a) genitivul atribut determină un substantiv și este de mai multe tipuri:

- **genitivul apartenenței** arată posesorul: liber **pueri** = cartea **copilului** (a cui carte?)

- **genitivul subiectiv** determină un substantiv de origine verbală: cantus **avium** = cântecul **păsărilor** (al cui cântec?). Pentru a nu-l confunda cu G. apartenenței trebuie să facem transformarea sintagmei alcătuită din genitiv și substantivul determinat într-o propoziție. Dacă genitivul a devenit nominativ – subiect, atunci avem un genitiv subiectiv, iar dacă nu, genitivul este de apartenență: cântecul **păsărilor** = **păsările** cântă.

- **genitivul obiectiv** determină și el un substantiv de origine verbală, dar dacă încercăm să transformăm sintagma într-o propoziție, vom obține un obiect direct:

lectio **libri** = citirea **cărții** = citesc **cartea**.

- **genitivul calității** arată o însușire a obiectului sau a ființei denumite de substantivul determinat; întotdeauna este însoțit de un atribut adjectival:

vir **magnae sapientiae** = bărbat **de o mare înțelepciune**

- **genitivul partitiv** arată întregul din care se ia o parte; determină substantive colective (pars-parte, multitudo-mulțime, manus-ceată, grex- turmă), pronume interogative și nehotărâte, numerale, pronume și adjective luate ca substantive, exprimând ideea de cantitate (multum, plus, plurimum, minus, minimum, nihil, aliquid etc.):

pars **militum** = o parte **dintre soldați**

- **genitivul explicativ** indică înțelesul concret al substantivului determinat:

urbs **Romae** = orașul **Roma**

- **genitivul materiei** indică materia din care e făcut un obiect sau conținutul său:

poculum **auri** = cupă **din aur**

b) genitivul complement este cerut de:

- verbe care exprimă memoria (meminī, -isse = a-și aminti, recordor, -ari = a-și aminti, obliviscor, -i = a uita: Recordor semper meorum **amicorum** = îmi amintesc mereu **de prietenii** mei.

- verbe de condamnare (accuso, -are = a acuza, damno, -are = a condamna). Motivul acuzării stă în genitiv: Iste **proditionis** damnatus est = acesta a fost condamnat **pentru trădare**.

- verbe impersonale care exprimă un sentiment (cauza sentimentului se exprimă prin genitiv): miseret = mi-e milă, piget = îmi pare rău, pudet = mi-e rușine.

Me pudet **erroris** meae = mi-e rușine **de greșeala** mea.

- adjective care exprimă: lipsa sau abundența (plenus = plin, inanis = lipsit de), dorința (cupidus = doritor, avidus = dornic), priceperea (studiosus = preocupat, peritus = priceput, prudens = chibzuit), memoria (memor = cre își amintește, immemor = care uită): avidus **gloriae** = dornic **de glorie**.

III. Dativul

-are în limba latină următoarele funcții sintactice:

a) **dativul de atribuire** arată cui i se atribuie ceva. Este cerut de:

- verbe tranzitive: Do **puero** librum = îi dau **copilului** o carte.

- verbe tranzitive în limba română, dar intransitive în latină: suadeo (a sfătui), persuadeo (a convinge), noceo (a vătăma), studeo (a se ocupa cu, a studia), parco (a cruța): Hostes **mulieribus puerisque** pepercerunt = dușmanii au cruțat **femeile și copiii**.

- verbe prefixate cu: ad-, ante-, cum-, inter-, ob-, prae-, post-, sub-, super-:

Vobis assentior = sunt de acord **cu voi**.

b) **dativul interesului sau al pagubei (commodi vel incommodi)** arată în avantajul sau în dezavantajul cui se face acțiunea:

Sol **omnibus** lucet = soarele strălucește **pentru toți** (dativul interesului)

c) **dativul final** arată scopul acțiunii: **auxilio** mittere = a trimite **în ajutor**

d) **dativul de agent** exprimă subiectul logic al unui verb la perifrastica pasivă:

Liber **mihi** legenda est = cartea trebuie citită **de mine** (trebuie să citesc cartea)

e) **dativul posesiv** sau cu esse arată posesorul: **Mihi** est liber = **eu** am o carte. Observăm că dativul se traduce prin nominativ, verbul esse prin a avea, iar nominativul prin acuzativ.

f) **dativul de proximitate** cerit de adjective care exprimă: vecinătatea (vicinus = vecin, proximus = foarte apropiat), prietenia (fidelis = credincios, inimicus = dușmănos), utilitatea (utilis = util): proximi Germanis = cei mai apropiați **de germani**.

IV. Acuzativul

-are următoarele funcții sintactice.

a) **acuzativul obiect direct** este cerut de verbe tranzitive:

Librum lego = citesc **o carte**. Unele verbe sunt tranzitive în latină, dar intransitive în română: timeo = a se teme, metuo = a se teme, caveo = a se feri, fugio = a fugi de etc.: cave canem = ferește-te de câine!

b) **acuzativul dublu** constă într-un acuzativ al persoanei ca obiect direct și un acuzativ al lucrului. Se construiesc cu dublu acuzativ verbele care înseamnă: a face, a numi, a considera, a socoti, a cere, a ruga, a învăța pe altul:

Pueros mathematicam docui = i-am învățat **pe copii matematica**.

c) **acuzativul intern** este cerut de unele verbe intransitive cu care este înrudit ca sens. Este de două feluri:

- **figura etimologică**: acuzativul este din același radical cu verbul:

Somnium somniavi = am visat **un vis**.

- **figura sinonimică**: acuzativul este din aceeași sferă semantică cu verbul:

longam **viam** ire = a merge **un drum** lung

d) **acuzativul de relație** arată în ce privință se îndeplinește acțiunea unui verb:

Id venimus = am venit **în legătură cu acest lucru**.

e) **acuzativul exclamativ** arată persoana sau lucrul care este obiectul exclamației:

O, tempora, o, mores! = **o, ce timpuri, ce moravuri!**

f) **acuzativul subiect** al propoziției infinitivale (vezi infinitivala).

g) **acuzativul complement circumstanțial de loc:**

- **acuzativul direcției** (după verbe de mișcare) arată ținta acțiunii și răspunde la întrebarea *quo?* = încotro? Când direcția este exprimată prin substantive comune, nume de țări, persoane, acestea se folosesc în acuzativ precedat de prepozițiile *in*, *ad* = în, la:

In Italiam veni = am venit **în Italia**.

Când direcția este exprimată de substantive nume de orașe sau de substantivele *domus* = casă, *humus* = pământ, *rus* = țară (opusul lui oraș) , acestea se folosesc în cazul acuzativ fără prepoziție:

Romam veni = am venit **la Roma**.

- **acuzativul străbaterii** arată spațiul străbătut și răspunde la întrebarea *qua?*= pe unde? Se folosește acuzativul precedat de prepoziția *per* = prin:

Per Romam ambulo = mă plimb **prin Roma**.

h) **acuzativul complement circumstanțial de timp:**

- **acuzativul duratei** răspunde la întrebarea *quamdiu?* = cât timp? și exprimă durata unei acțiuni: **Tres noctes** vigilare = a veghea **timp de trei nopți**.

- **acuzativul temporal** arată momentul acțiunii și răspunde la întrebarea *quando?* = când? Acuzativul temporal este precedat de prepozițiile *ante* (înainte) și *post* (după):

post bellum = **după război**

i) **acuzativul complement al superlativului** este precedat de prepoziția *inter* și exprimă al doilea termen al unei comparații:

Vergilius clarissimus **inter** omnes **poetas** Romanos fuit.= Vergilius a fost cel mai vestit **dintre** toți **poetii** romani.

j) **acuzativul de cauză** arată motivul acțiunii indicate de verb. Cauza este exprimată prin acuzativ precedat de prepozițiile *ob*, *propter*:

Ob eam **causam** interfectus est. = **din** această **cauză** a fost ucis.

V. Ablativul:

1. **ablativul locativ** arată locul unde se petrece acțiunea. Răspunde la întrebarea *ubi?* = unde? Când locul acțiunii este exprimat prin substantive comune și nume de țări, acestea se folosesc în cazul ablativ precedat de prepoziția *in* = în:

In Italia habito= locuiesc **în Italia**.

Când locul este exprimat prin substantive nume de orașe , acestea se folosesc la ablativ fără prepoziție: **Athenis** habitat = locuiește **la Atena**.

Substantivele *domus*, *humus*, *rus* și numele de orașe de declinarea I și a II-a sg. stau în cazul locativ. Acesta este un vechi caz indo - european și are desinența –ae pentru declinarea I și –i pentru declinarea a II-a.: **Romae** fuit = a fost **la Roma**. **Domi** sum = sunt **acasă**.

2. **ablativul separativ** este de mai multe feluri:

a) **abl. separativ al punctului de plecare** răspunde la întrebarea unde? = de unde?. Când punctul de plecare este exprimat prin substantive comune, nume de țări, acestea stau în cazul ablativ precedat de prepozițiile *a*, *ab*, *de*, *ex* = din, de la:

Ex Italia profectus sum = am plecat **din Italia**.

Când punctul de plecare este exprimat prin nume de orașe sau prin substantivele *domus*, *humus*, *rus*, acestea se folosesc în cazul ablativ fără prepoziție:

Domi profectus est = a plecat **de acasă**.

b) **ablativul prosecutiv** arată spațiul străbătut: *terra* (pământ), *mare* (marea), *via* (cale), *iter* (drum), *trames* (potecă), *porta* (poartă). Aceste substantive se folosesc fără prepoziție:

Terra marique iactatus est = a fost azvârlit **pe uscat și pe mare**.

c) **ablativul originii** arată familia, rangul, originea cuiva. Determină verbe ca: *nascor*, *orior* (a se naște), sau participiile *natus*, *ortus* (născut). Pentru a exprima originea se folosește de obicei ablativul fără prepoziție:

Nobili **genere** natus est = s-a născut **într-o familie** nobilă.

d) **ablativul cauzei** arată motivul acțiunii indicate de verb. Cauza se exprimă prin ablativ cu prepoziția *ex* sau fără prepoziție:

Haec mea **culpa** commissa sunt = acestea s-au petrecut **din vina mea**.

e) **ablativul de agent** arată de cine este făcută acțiunea indicată de un verb la diateza pasivă. Se poate exprima cu prepoziția *a*, *ab* (de către) , când subiectul logic este o ființă, și fără prepoziție, când acțiunea este îndeplinită de un lucru:

Liber **a discipulo** lectus est = cartea a fost citită **de elev**.

f) **ablativul privativ** arată lipsa și determină verbe ca *egeo*, *careo* (a lipsi):

pane carere = a fi lipsit **de pâine**.

g) **ablativul partitiv** arată întregul din care se ia o parte. Se exprimă cu prepoziția **ex** (din):

unus e multis = unul **din mulți**.

h) **ablativul materiei** se exprimă cu prepozițiile **de**, **ex** (din) și arată materialul din care este realizat un obiect: **templum de marmore** = templu **din marmură**.

i) **ablativul de relație** răspunde la întrebările: în ce privință?, despre cine?, despre ce? Se poate exprima cu prepoziția **de** (despre) sau fără prepoziție:

Cicero de amicitia scripsit = Cicero a scris **despre prietenie**.

j) **ablativul de mod** arată cum sau în ce măsură se desfășoară acțiunea verbului. Se exprimă cu prepoziție: **de integro** = **din nou**.

k) **ablativul complement al comparativului** reprezintă al doilea termen al unei comparații:

Paulus sedulior Marco est = Paul este mai silitor **decât Marco**.

3. **ablativul instrumental** poate fi el de mai multe feluri:

a) **ablativul instrumental propriu-zis** determină verbe ca **utor** (a se folosi de), **fruor** (a se bucura de), **vescor** (a se hrăni), **potior** (a pune stăpânire pe), **fungor** (a îndeplini):

Caseo vescor = mă hrănesc **cu brânză**.

b) **ablativul calității** arată o însușire dobândită și este mereu însoțit de un atribut adjectival: **Filios malis moribus** habebat = avea fii **cu rele obiceiuri**.

c) **ablativul sociativ** exprimă asocierea și este exprimat cu prepoziția **cum** (cu, împreună cu): **Cum amicis** ambulavi = m-am plimbat **cu prietenii**.

d) **ablativul instrumental de mod** arată cum sau în ce măsură se desfășoară acțiunea verbului. Se exprimă fără prepoziție sau cu prepozițiile **cum** (cu), **sine** (fără):

Flumen influit incredibili lenitate = fluvial curge **cu o** deosebită **încetineală**.

e) **ablativul prețului** determină verbe care înseamnă a cumpăra, a vinde (emere, vendere):

Haec argento non emo = pe acestea nu le cumpăr **cu bani**.

f) **ablativul instrumental de relație** arată obiectul la care se referă o acțiune sau o calitate. Se folosește întotdeauna fără

prepoziție și determină verbe sau adjective care acceptă întrebarea în ce privință?:

Pernix sum **manibus** = sunt sprinten *la mâini*.

g) **ablativul temporal** arată momentul acțiunii și răspunde la întrebarea quando? (când?). Se exprimă prin ablativ fără prepoziție:

Illo **tempore** annona pro luto erat = **în** acel **timp** hrana era foarte ieftină.

SINTAXA FRAZEI

În limba latină există următoarele categorii de subordonate:

participiale;

completive;

relative;

circumstanțiale;

construcții gerundivale și gerunziale.

PROPOZIȚIILE PARTICIPIALE

Participialele sunt propoziții subordonate care substituie o temporală, o cauzală, o concesivă sau o condițională. Sunt două tipuri de participiale:

participiala absolută;

participiala relativă.

a) **Participiala absolută** (sau ablativul absolut) își are denumirea de la verbul absolvo, -ere (a dezlega). Această denumire arată că participiul nu are termen regent, adică nu se acordă cu niciun substantiv sau pronume din regentă. Participiala absolută se caracterizează prin:

- absența elementului de relație;

- subiectul este exprimat prin substantiv sau pronume în cazul ablativ;

- predicatul este un participiu care se acordă în gen, număr și caz cu subiectul, deci este și el în ablativ; dacă predicatul este nominal, se exprimă doar numele predicativ, în ablativ, deoarece verbul copulativ esse nu are participiu;

- dacă predicatul este exprimat prin participiu prezent, se traduce prin gerunziu, iar dacă este exprimat prin participiu perfect, se traduce cu ajutorul gerunziului verbului a fi (fiind); se

poate traduce și prin circumstanțiala pe care o substituie sau prin substantivizarea participiului.

Exemple:

1. **Oppido capto**, Galli pacem fecerunt.

Cetatea fiind cucerită, galii au făcut pace.

După ce a fost cucerită cetatea, galii au făcut pace.

După cucerirea cetații, galii au făcut pace.

2. **Cicerone consule**, Catilina coniurationem fecit.

Cicero fiind consul, catilina a făcut o conjurație.

În timp ce Cicero era consul, Catilina a făcut o conjurație.

În timpul consulatului lui Cicero, Catilina a făcut o conjurație.

b) **Participiala relativă** (participium coniunctum) își are denumirea de la verbul coniungo, -ere (a uni, a lega). Această denumire arată că participiul determină un substantiv sau un pronume din regentă. Participiala relativă se caracterizează prin:

- absența elementului de relație;

- absența unui subiect;

- predicatul este exprimat prin verb la participiu acordat în gen, număr și caz cu un substantiv sau un pronume din regentă;

- se poate traduce prin circumstanțiala pe care o

substituie, dar și prin traduceri standard ale participiului latin.

Exemple: Caesar, **insidias veritus**, exercitum castris continuit.

Cezar, **temându-se de capcane**, a menținut armata în tabără.

Cezar a menținut armata în tabără **deoarece se temea de capcane**.

PROPOZIȚIILE COMPLETIVE

În limba latină există patru propoziții subordonate complete: infinitivala, completiva cu quod, completiva conjunctivală și interogativa indirectă.

Completiva infinitivală

Infinitivala este o completivă specifică limbii latine și este caracterizată prin:

- lipsa elementului de relație;
- are subiectul exprimat printr-un substantiv, pronume, adjectiv în cazul acuzativ;
- predicatul este exprimat prin verb la modul infinitiv.

Infinitivala are ca termen regent un verb din următoarele categorii:

- verba dicendi (nuntio,-are; dico,-ere; respondeo,-ere; scribo,-ere; narro,-are etc.);
- verba sentiendi (sentio,-ire; video,-ere; audio,-ire etc.);
- verba voluntatis (volo, velle; nolo, nolle; malo, malle; cupio,-ere etc.);
- verba affectuum (doleo,-ere; gaudeo,-ere; miror,-ari etc.);
- verbe și expresii impersonale (licet, fas est, bene est, dicitur, scitur etc.).

În limba română infinitivalei îi corespund subiectiva, completiva directă, completiva indirectă. Traducerea printr-una dintre aceste subordonate se face în funcție de termenul regent.

Exemple:

Scio **te bene legere** = știu **că citești bine**.

Nefas est **patriae nocere** = este o ticăloșie **să faci rău patriei**.

Gaudeo **te ad nos venisse** = mă bucur **că ai venit la noi**.

NOTA BENE!

-când infinitivala are același subiect ca propoziția regentă, subiectul ei se exprimă prin pronumele reflexiv se: Credit **se beatum esse** = el crede **că este fericit**.

-dacă verbul regent este la diateza pasivă cu sens impersonal (terminațiile –tur și –ntur) , infinitivala are subiectul în nominativ:

Dicitur **Homerus caecus fuisse** = se spune **că Homer a fost orb**.

-numele predicativ se acordă cu subiectul.

Completiva cu quod

Această completivă are următoarele caracteristici:

- este introdusă în frază prin conjuncția subordonatoare **quod** = că;
- are predicatul exprimat prin verb la modul indicativ;

- este cerută de verbe regente care exprimă adaosul sau omiterea (addo,-ere ; omitto,-ere etc.), afectul (doleo,-ere; queror,-i), întâmplarea (accidit, fit, evenit).

Exemplu: Senatus dolet **quod exercitus Romanus victus est** = senatul se întristează **că armata romană a fost înfrântă**.

Completiva conjunctivală

Această completivă este introdusă în frază de conjuncțiile **ut** (să, ca să), **ne** (să nu, ca să nu), **quin** (să), **quominus** (să).

-Predicatul completivei este exprimat printr-un verb la modul conjunctiv.

-Conjunctivala este cerută de următoarele categorii de verbe:

- verbe care exprimă îndemnul: suadeo,-ere (a sfătui), persuadeo,-ere (a convinge), hortor,-ari (a îndemna), moneo,-ere (a îndemna);
- verbe care exprimă o rugămințe: oro,-are; rogo,-are (a ruga), peto,-ere; posco,-ere (a cere);
- verbe care exprimă teama: timeo,-ere; metuo,-ere; vereor,-eri (a se teme);
- verbe care exprimă interdicția sau îndoiala: impedio,-ire (a împiedica), impero,-are (a porunci), dubito,-are (a se îndoii);
- expresii impersonale: evenit, fit, accidit (se întâmplă)

Exemple:

Te rogo **ut librum legas** = te rog **să citești cartea**.

Non dubito **quin stultus sis** = nu mă îndoiesc **că ești prost**.

NOTA BENE!

-după verbe care exprimă teama urmează o conjunctivală introdusă prin ne (când acțiunea subordonatei este nedorită) sau ne non (când acțiunea este dorită),

-după verbe care exprimă interdicția sau îndoiala urmează o conjunctivală introdusă prin quin, quominus (când regenta este interogativă sau negativă) sau ne (când regenta este afirmativă).

-deoarece predicatul este exprimat prin verb la modul conjunctiv , trebuie respectată concordanța timpurilor.

Interogativa indirectă

Această completivă reprezintă o întrebare pusă în stil indirect (Te întreb ce faci). Este introdusă în frază prin:

-pronume interogative: quis, quae, quid;

-pronume nehotărâte: quisquis, aliquis, quisnam;

-adverbe interogative: ubi (unde), quo (încotro), unde (de unde), qua (pe unde), quando (când), quale (ce fel), quomodo (cum), quantum (cât);

-particule interogative: an, nonne, -ne (enclitic), num- oare, dacă.

Predicatul interogativei indirecte este exprimat prin verb la modul conjunctiv.

Este cerută de verbe care exprimă o întrebare: quaero,-ere, interrogo,-are = a întreba, doceo,-ere = a învăța, intellego,-ere = a înțelege, scio,-ire = a ști etc..

Exemplu: Te interrogo **quem ames** = te întreb **pe cine iubești**.

NOTA BENE!

- în română îi corespunde completiva indirectă;

- deoarece predicatul este exprimat prin verb la conjunctiv, se face concordanța timpurilor.

- există și interogativa dublă introdusă de conjuncțiile:

utrum...an (dacă...sau), -ne...an (dacă...sau), -ne ...an(dacă...sau): Te interrogo **utrum venias an proficiscaris** = te întreb **dacă vii sau pleci**.

CONCORDANȚA TIMPURILOR

Între timpul predicatului din regentă și cel al predicatului la conjunctiv din subordonată se stabilește un raport de dependență ; acțiunea verbului din subordonată se poate afla în trei raporturi temporale față de regentă: anterioritate, simultaneitate, posterioritate.

Regulile care indică la ce timp al conjunctivului trebuie să stea predicatul unei subordonate pentru a exprima unul dintre cele trei raporturi temporale (anterioritate, simultaneitate, posterioritate) se numesc consecutio temporum (concordanța timpurilor).

**Când în
regentă
se află**

În subord . verbul se pune la:

	simultaneitate	anterioritate	posterioritate
Prezent sau viitor	Conjunctiv prezent	Conj. perfect	Conj. prez. al perifrasticii active
trecut	Conjunctiv imperfect	Conj. m.m.ca perfect	Conj. imperfect al perifrasticii active

Exemple: Nescio quid agas = nu știu ce faci. (simultaneitate)

Nescio quid egeris = nu știu ce ai făcut. (anterioritate)

Nescio quid acturus sis = nu știu ce vei face.

(posterioritate)

Nesciebam quid ageres = nu știam ce făceai.

(simultaneitate)

Nesciebam quid egisses = nu știam ce făcuseși.

(anterioritate)

Nesciebam quid acturus esses = nu știam ce vei face.

(posterioritate)

A

- Abnoba**, -ae, *s.f.* munte în Germania.
- Aborigenes**, -um, *s.m. pl.* populații băștinașe din Italia.
- Absyrtus**, -ī, *s.m.* fratele Medei.
- Acadēmus**, -ī, *s.m.* erou atenian.
- Acca**, -ae, *s.f.* 1. eroină a Eneidei 2. vestită curtezană din Roma.
- Acesta**, -ae, *s.f.* Segeste (oraș sicilian).
- Achaeus**, -a, -um, *adj.* din Ahaia, grecesc.
- Achâia**, -ae, *s.f.* Ahaia, regiune nordică a Peloponesului.
- Achantō**, -ūs, *s.f.* mama soarelui.
- Achelōides**, *s.f. pl.* 1. fiicele lui Achelous 2. sirenele.
- Acherōn**, -ontis, *s.m.* fluviu în Infern, Infernul.
- Achilles**, -is, *s.m.* fiul lui Peleu și al lui Thetis, erou în războiul troian.
- Achivus**, -a, -um, *adj.* grec.
- Achradina**, -ae, *s.f.* cartier al Siracuzei.
- Acmōn**, -ōnis, *s.m.* tovarăș al lui Enea.
- Acragās**, -antis, *s.m.* 1. munte în Sicilia 2. Agrigent, oraș în Sicilia.
- Actaeōn**, -ōnis, *s.m.* vânător vestit, prefăcut de Diana în cerb.
- Actacus**, -a, -um, *adj.* din Atica.
- Actiacus**, -a, -um, *adj.* din/de la Actium.
- Actium**, -ii, *s.n.* locul înfrângerii lui Antonius.
- Adōnis**, -idis, *s.m.* personaj celebru pentru frumusețea lui.
- Adryas**, -adis, *s.f.* nimfă a pădurilor, hamadriadă.
- Aegaeum (mare)**, -ī, *s.n.* Marea Egee.
- Aegeūs**, -ei, *s.m.* rege al Atenei, tatăl lui Tezeu.
- Aegidēs**, -ae, *s.m.* Tezeu, fiul lui Egeu.
- Aegina**, -ae, *s.f.* insulă în fața Pireului.
- Aeginium**, -ii, *s.n.* oraș la granița dintre Tesalia și Epir.
- Aegira**, -ae, *s.f.* vechiul nume al Lesbosului.
- Aegisthus**, -ī, *s.m.* fiul lui Tieste.
- Aegyptini**, -ōrum, *s.m. pl.* etiopieni.
- Aegyptius**, -a, -um, *adj.* din Egipt.
- Aegyptus**, -ī, *s.m.* 1. fiul lui Neptun 2. Egipt.
- Aemiliānus**, -ī, *s.m.* termen component al numelui lui Scipio Africanul.
- Aemilius**, -ii, *s.m.* numele unei renumite familii.
- Aeneadae**, -ārum (ūm), *s.m. pl.* tovarășii/descendenții lui Enea, romanii.
- Aenēas**, -ae, *s.m.* Enea.
- Aenēis**, -idis (-idos), *s.f.* Eneida.
- Aenēius**, -a, -um, *adj.* al lui Enea.
- Aeolia**, -ae, *s.f.* 1. ținut în Asia Mică 2. (*pl.*) Insulele Eoliene.
- Aeolius**, -a, -um, *adj.* 1. al Eolienilor 2. din Lesbos 3. al lui Sapho 4. al lui Eol.

Aequi, -ōrum, s.m. pl. popor vecin latinilor.
Aeschylus, -ī, s.m. poet tragic al Atenei.
Aesculapius, -iī, s.m. zeul medicinei.
Aesōn, -onis, s.m. tatăl lui Iason.
Aesonidēs, -ae, s.m. Iason.
Aesōpeus, -a, -um, adj. al lui Esop.
Aesōpus, -ī, s.m. celebru fabulist grec.
Aethiopes, -um, s.m. pl. locuitori ai Etiopiei.
Aethiopia, -ae, s.f. provincie din sudul Egiptului.
Aetna, -ae, s.f. Etna, vulcan din Sicilia.
Aetnensis, -e, adj. din Etna.
Aetōli, -ōrum, s.m. pl. locuitori ai Etoliei.
Aetōlia, -ae, s.f. Etolia, provincie a Greciei.
Aetōlicus, -a, -um, adj. din Etolia.
Aetōlus, -ī, s.m. fiul lui Marte.
Afer, Afra, Afrum, adj. din Africa.
Africa, -ae, s.f. Africa.
Africānus, -a, -um, adj. african, cognomen al Scipionilor.
Africus¹, a, um, adj. african, din Africa.
Africus², i, s.m. vânt de sud.
Agamemnōn, -ōnis, s.m. rege în Micene, comandantul grecilor în războiul troian.
Agamemnonidēs, -ae, s.m. Oreste, fiul lui Agamemnon.
Agathysī, -ōrum, s.m. populație scită din Dacia.
Agēsilāus, -ī, s.m. rege al Lacedemoniei.
Agis, -idis, s.m. regele Spartei, fratele lui Agesilau.
Aglaia, -ae, s.f. una dintre cele trei Grații.
Agricola, -ae, s.m. general roman, socrul lui Tacitus.
Agrigentinus, -a, -um, adj. din Agri.
Agrigentum, -ī, s.n. Agrigent, oraș din Sicilia.
Agrippa, -ae, s.m. numele mai multor personalități romane.
Agrippīna, ae, s.f. 1. soția lui Germanicus 2. fiica lui Germanicus, mama lui Nero.
Agrippīnensēs, -ium, s.m. pl. locuitori ai Coloniei.
Agrippīnensis colonia, s.f. Colonia, oraș de pe Rin.
Ahēnobarbus, -ī, s.m. cognomen al celor din ginta Domiția.
Aiāx, -ācis, s.m. erou grec.
Alba, -ae, s.f. oraș din Latium.
Albānī, -ōrum, s.m. pl. locuitori ai Albei Longa.
Albānus, -a, -um, adj. din Alba Longa.
Albis, -is, s.m. fluviul Elba.
Alcaeus, -ī, s.m. poet liric grec.
Alcathoē, -ēs, s.f. Megara.
Alcestē, -ēs, s.f. soția lui Admet.
Alcibiadēs, -is, s.m. general atenian.
Alcidēs, -ae, s.m. Hercule.

Alcmēna, -ae, *s.f.* mama lui Hercule.
Alēsia, ae, *s.f.* oraș din Galia.
Alexander, -drī, *s.m.* 1. prenumele lui Paris 2. Alexander Magnus - Alexandru cel Mare, regele Macedoniei.
Alexandrēa, -ae, *s.f.* 1. Alexandria, oraș din Egipt 2. numele unor orașe întemeiate de Alexandru cel Mare.
Algidum, -ī, *s.n.* oraș din Latium.
Allobrogēs, -um, *s.m. pl.* populația Galiei Narbonensis.
Alpēs, -ium, *s.f. pl.* Alpii, munți dintre Italia și Galia.
Alphēus, -ī, *s.m.* Alfeu, râu din Elida.
Alpicus, -a, -um, *adj.* din Alpi, alpin.
Amalthēa, -ae, *s.f.* doica lui Iupiter.
Amaryllis, -idis, *s.f.* numele unei păstorite.
Amathūsia, -ae, *s.f.* Venus.
Ambarri, -ōrum, *s.m. pl.* populație din Galia.
Amiternum, -ī, *s.n.* oraș sabin.
Ammiānus, -ī, *s.m.* istoric latin.
Ammōn, -ōnis, *s.m.* zeu suprem egiptean.
Amphitritē, -ēs, *s.f.* Amfitrite, zeița mării.
Amphitryō, -ōnis, *s.m.* Amfitrion, soțul Alcmeniei, regele Tebei.
Amūlius, -iī, *s.m.* Amuliu, rege al Albei Longa.
Anacreōn, -ontis, *s.m.* poet liric grec.
Anadiomenē, -ēs, *s.f.* Venera.
Anaxagorās, -ae, *s.m.* filozof grec din sec. al IV-lea î.Hr.
Anaximander, -drī, *s.m.* filozof grec din Milet.
Anaximenēs, *s.m.* filozof grec din Milet.
Anchīsēs, -ae, *s.m.* Anchise, tatăl lui Enea.
Anchisiadēs, -ae, *s.m.* Enea, fiul lui Anchise.
Ancus, -ī, *s.m.* Ancus Martius, rege legendar al Romei.
Ancyra, -ae, *s.f.* oraș din Iliria.
Andēs, -ium, *s.f. pl.* localitate lângă Mantua, locul nașterii lui Vergilius.
Androgeōs, -ō, *s.m.* fiu al lui Minos.
Andromacha, -ae, *s.f.* Andromaca, soția lui Hector.
Andronicus, -ī, *s.m.* Livius Andronicus, poet latin.
Antigonē, -ēs, **Antigōna**, -ae, *s.f.* 1. fiica lui Edip 2. sora lui Priam.
Antiochia, -ae, *s.f.* Antiohia, capitala Siriei.
Antiochus, -ī, *s.m.* Antioh, 1. rege în Siria 2. filozof, profesor al lui Cicero.
Antium, -iī, *s.n.* port în Latium.
Apollō, -inis, *s.m.* Apolo, fiul lui Jupiter și al Latonei.
Apollōnia, -ae, *s.f.* Apolonia, numele unor orașe în Antichitate.
Apollōnius, -iī, *s.m.* 1. retor grec 2. poet epic grec.
Appia via, *s.f.* drum roman de la Roma la Brundisium.
Āpulēius, -ī, *s.m.* scriitor latin.
Āpulia, -ae, *s.f.* regiune în sudul Italiei.
Apulum, -ī, *s.n.* oraș în Dacia.
Aquilēia, -ae, *s.f.* oraș în Istria.

Aquitânia, ae, s.f. provincie în Galia.
Aquitânus, -a, -um, adj. din Aquitania.
Arabia, -ae, s.f. regiune din Asia.
Arabs, -bis, s.m. locuitor din Arabia.
Arachnē, -ēs, s.f. țesătoare transformată de Minerva în păianjen.
Arar, -is, s.m. râu în Galia.
Arcadia, -ae, s.f. ținut din Pelopones.
Archiās, -ae, s.m. poet grec.
Archimēdēs, -is, s.m. Arhimede, matematician, astronom și inventator din Siracuză.
Arcidāva, -ae, s.f. oraș în Dacia.
Ardea, -ae, s.f. oraș al rutulilor.
Arēopagus, -ī, s.m. tribunal atenian.
Arēs, -is, s.m. Marte.
Arētium, -iī, s.n. oraș din Etruria.
Argēus, -a, -um, adj. din Argos.
Argilētum, -ī, s.n. cartier roman de pe Palatin.
Argīvus (Argius), -a, -um, adj. din Argos, grec. Argōnautae.
Argonautae, -arum, s.m. pl. Argonauții.
Argos, -ī, s.n. oraș în Pelopones.
Argus, -ī, s.m. 1. fiul lui Arestor (cu o sută de ochi) 2. constructorul corabiei Argonauților.
Ariadna, -ae (Ariādna, -es), s.f. fiica lui Minos, îndrăgostită de Tezeu.
Ariovistus, -ī, s.m. Ariovist, rege german.
Aristaeus, -ī, s.m. Aristeu, fiul lui Apolo și al Cirenei.
Aristidēs, -is, s.m. conducător atenian celebru prin virtutea sa.
Aristophanēs, -is, s.m. poet comic.
Aristotelēs, -is, s.m. Aristotel, filozof din Stagira, profesorul lui Alexandru cel Mare.
Aristotelēus (Āristōteius, Āristōtelicus), -a, -um, adj. al lui Aristotel.
Armenia, -ae, s.f. regiune din Asia.
Armenius, -a, -um, adj. armean.
Arnus, -ī, s.m. fluviu din Etruria.
Arpīnās, -ātis, adj. din Arpinum.
Arpīnum, -ī, s.n. oraș volsc unde s-a născut Cicero.
Arpīnus, -a, -um, adj. din Arpinum, al lui Cicero.
Artaxata, -ōrum, s.n. pl. capitala Armeniei.
Artemis, -idis, s.f. Diana.
Arvernī, -ōrum, s.m. pl. trib din centrul Galiei.
Ascanius, -iī, s.m. Ascaniu, fiul lui Enea.
Asclēpiadēs, -is, s.m. Asclepiade, poet grec, creator al metrului care-i poartă numele.
Asclēpius, -iī, s.m. Esculap.
Asia, -ae, s.f. una dintre cele trei părți ale lumii vechi.
Asianus, -a, -um, adj. din Asia.
Asiāticus, -a, -um, adj. v. *Asianus*.

Asinius, -iī, *s.m.* numele unei familii romane, din care a făcut parte și Asinius Pollio.

Asius, -a, -um, *adj.* din Lidia.

Assyria, -ae, *s.f.* Asiria, provincie din Asia.

Astyanax, -ăctis, *s.m.* Astianax, fiul lui Hector și al Andromacăi.

Atella, -ae, *s.f.* oraș osc.

Atellanus, -a, -um, *adj.* din Atella.

Athēnae, -ărum, *s.f. pl.* Atena, oraș din Atica.

Atlantiadēs, -ae, *s.m.* fiu/urmaș al lui Atlas.

Atlantidēs, -um, *s.m. pl.* atlantizi.

Atlās, -antis, *s.m.* 1. titan care ținea cerul pe umeri 2. munte în Mauritania.

Atrebatēs, -um, *s.m.* popor din nordul Galiei.

Attalus, -ī, *s.m.* rege foarte bogat din Pergam.

Attica, -ae, *s.f.* Atica, provincie greacă.

Atticē, *adv.* după gust/model atic.

Atticus, -a, -um, *adj.* din Atica/Atena; atenian.

Aufidus, -ī, *s.m.* râu în Apulia.

Augusta, -ae, *s.f.* titlu dat soției împăratului.

Augustālia, -ium, *s.n. pl.* jocuri în onoarea lui Augustus.

Augustāliānus, -a, -um (**Augustālis**, -e), *adj.* referitor la Augustus.

Augustus¹, -a, -um, *adj.* referitor la Augustus/împărat.

Augustus², -ī, *s.m.* 1. cognomen al lui Octavianus 2. titlu al împăraților romani 3. luna august.

Aulis, -idis, *s.f.* port în Beoția.

Aurēlia, -ae, *s.f.* 1. nume al unei familii romane 2. mama lui Iulius Caesar.

Aurōra, -ae, *s.f.* soția lui Titon, mama lui Memnon.

Ausōn, -onis, *s.m.* italoți.

Ausonia, -ae, *s.f.* o parte a Italiei.

Auxilium, -iī, *s.n.* divinitate romană (Ajutorul).

Avāricum, -ī, *s.n.* capitala Biturigiei.

Aventinus¹, -ī, *s.m.* Aventin, fiul lui Hercule.

B

Babylō, -ōnis, *s.m.* babilonian.

Babylōn, -ōnis, *s.f.* Babilon, capitala Caldeii.

Babylōniensis, -e (**Babylōnicus**, a, -um) *adj.* din Babilon.

Baccha, -ae (**Bacchē**, -ēs) *s.f.* bacantă.

Bacchicus, -a, um, *adj.* bahic.

Bacchus, -ī, *s.m.* zeul vinului.

Baetica, -ae, *s.f.* provincie romană din Hispania.

Baetis, -is, *s.m.* fluviu în Baetica.

Bāiae, -ărum, *s.f. pl.* oraș balnear în Campania.

Bāianus, -a, -um, *adj.* de la Baiae, balnear.

Bandusia, -ae, *s.f.* 1. nimfa unui izvor 2. fântâna Bandusiei din ținutul sabinilor.

Barcās, -ae, *s.m.* strămoșul lui Hanibal.

Bastarnae, -ārum, *s.m. pl.* locuitori ai ținutului aflat între Vistula și gurile Dunării.

Batāvi, -ōrum, *s.m.* neam germanic de la gurile Rinului.

Belgae, -ārum, *s.m. pl.* locuitorii din Belgium.

Belgicus, -a, -um, *adj.* referitor la belgi.

Belgium, -iī, *s.n.* parte a Galiei.

Bēlidēs, -um, *s.f. pl.* Danaidele.

Bellerophōn, -ontis, *s.m.* învingătorul Himerei.

Bellōna, -ae, *s.f.* sora lui Marte, zeița războiului.

Bellovacī, -ōrum, *s.m. pl.* neam din Belgium.

Beneventum, -ī, *s.n.* oraș în Samnium.

Berenicē, -ae, *s.f.* numele unor regine egiptene.

Bessī, -ōrum, *s.m. pl.* trib al tracilor.

Biās, -antis, *s.m.* unul dintre cei șapte înțelepți ai Greciei antice.

Bibracte, -is, *s.n.* oraș în Galia.

Bilbilis, -is, *s.f.* oraș în Hispania.

Bithynia, -ae, *s.f.* Bitinia, ținut în Asia Mică.

Biturigēs, -um, *s.m. pl.* biturigi, populație din Gaha centrală.

Bocchus, -ī, *s.m.* rege al Mauritaniei.

Boeōtia, -ae, *s.f.* Beoția provincie din Grecia.

Boeōticus, -a, -um, *adj.* din Beoția.

Boiohaemum, -ī, *s.n.* Boemia.

Bōii (Bōi), -ōrum, *s.m. pl.* popor celtic din Galia.

Bona Dea, *s.f.* zeiță a fecundității, belșugului, norocului și castității la romani.

Boreās, -ae, *s.m.* vânt de nord, Aquilon.

Bosphorus (Bospōrus), -ī, *s.m.* strâmtoare renumită între Marea Neagră și Marea

Britannia, -ae, *s.f.* Britania.

Britannicus¹, -a, -um, *adj.* din Britania.

Britannicus², -ī, *s.m.* fiul lui Claudiu și al Mesalinei, ucis de Nero.

Brītonēs, -um, *s.m. pl.* celți din Britania.

Brundisium, -iī, *s.n.* Brindisi, port în Calabria.

Brutus, -ī, *s.m.* 1. Iunius Brutus - primul consul roman 2. Iunius Brutus - unul dintre conspiratorii împotriva lui Caesar.

Bucephalas, -ae (Būcephalus, -ī), *s.m.* Bucefal, calul lui Alexandru cel Mare.

Byzantis (Byzantias), -a, -um, *adj.* bizantin.

- Cadmēis**, -iis, *adj.* al lui Cadmus, din Teba.
Cadmēa, -ae, *s.f.* fortăreață din Teba.
Cadmus, -ī, *s.m.* întemeietorul Tebei.
Caecubum, -ī, *s.n.* oraș din Campania, renumit prin vinuri.
Caecubus, -a, -um, I. *adj.* de Cecub. II. *s.n.* vinul de Cecub.
Caelius, -iī, *s.m.* una dintre cele șapte coline ale Romei.
Caerēs, -ētis, *adj.* referitor la Caeres.
Caesar, -aris, *s.m.* 1. Caius Iulius Caesar, dictator roman 2. titlu pe care-l purtau împărații Romei.
Caesarea, -ae, *s.f.* numele mai multor orașe.
Caesariānus, -a, -um, *adj.* relativ la Cesar.
Caesarinus, -a, -um, *adj.* relativ la Cesar.
Caesariensis, -e, *adj.* relativ la Cesar.
Caesariō, -ōnis, *s.m.* fiul lui Caesar și al Cleopatrei.
Caesēna, -ae, *s.f.* oraș din Galia.
Calaber, -abra, -abrum, *adj.* din Calabria.
Calabria, -ae, *s.f.* regiune din Italia.
Cālātis, -idis, *s.f.* oraș din Tracia.
Caledonia, -ae, *s.f.* nordul Britaniei.
Calypsō, -ūs, *s.f.* Calipso, fiica lui Atlas, pe insula căreia a poposit Ulise.
Camena, -ae, *s.f.* muze.
Camilla, -ae, *s.f.* regină a volsclilor, personaj în *Eneida*.
Camillus, -ī, *s.m.* dictator roman.
Campānia, -ae, *s.f.* regiune din Italia.
Campanicus, -a, -um (**Campānus**, -a, -um), *adj.* din Campania.
Canens, -entis, *s.f.* numele unei nimfe.
Canēphoros, -ī, *s.f.* statuie întruchipând o femeie cu un coș pe cap.
Cannae, -ārum, *s.f. pl.* localitate în Apulia, în care romanii au suferit o mare înfrângere.
Cannensis, -e, *adj.* de la Cannae.
Cantabri, -ōrum, *s.m. pl.* populație din Hispania.
Cantium, -iī, *s.n.* regiune din Britania.
Capena, -ae, *s.f.* oraș pe Tibru, în Etruria.
Capidāva, -ae, *s.f.* cetate din Moesia Inferior.
Capitōlinus, a, um, *adj.* capitolin, al Capitoliului.
Capitōlium, -iī, *s.n.* una dintre cele șapte coline ale Romei.
Cappadocia, -ae, *s.f.* regiune din Asia Mică.
Cappadocius, -a, -um (**Cappadox**, -ocis), *adj.* din Capadocia.
Caprae, -ārum, *s.f. pl.* insulă în Marea Tireniană (Capri).
Capricornus, -ī, *s.m.* semn zodiacal.
Carchēdonius, -a, -um, *adj.* din Cartagina.
Cāria, -ae, *s.f.* provincie în Asia Mică.
Carneadēs, -is, *s.m.* filozof grec.

Carnutes, -um (Carnūti, -ōrum), s.m. populație din Galia.
Carthaginiensis, -e, adj. din Cartagina.
Carthagō, -inis, s.f. Cartagina, oraș din nordul Africii.
Caryatides, -um, s.f. pl. preotese ale Diane.
Caspian (Caspianus), -a, um, adj. relativ la Marea Caspică.
Cassandra, -ae, s.f. fiica lui Priam și a Hecubei, având darul prorocirii.
Cassius, -i, s.m. nume gentilic roman.
Castalia, -ae, s.f. izvor în muntele Parnas, consacrat muzelor.
Castalidēs, -um, s.f. pl. muzele.
Castor, -oris, s.m. fiul lui Jupiter și al Ledei, frate cu Polux.
Catiline, -ae, s.m. căpetenia conspirației descoperite de Cicero.
Catilinarius, -a, -um, adj. al lui Catilina.
Cato, -onis, s.m. 1. Cato Maior, politician și scriitor roman 2. Cato Minor (de Utica), nepotul celui de mai înainte 3. persoană incoruptibilă.
Catonianus, -a, -um, adj. al lui Cato.
Catullus, -i, s.m. poet liric latin.
Caucasus, -i, s.m. Munții Caucaz.
Caudium, -i, s.n. oraș în Samnium, unde romanii au suferit o grea înfrângere.
Caudinus, -a, -um, adj. de la Caudium.
Cecropia, -ae, s.f. Atena.
Cecropius, -a, -um, adj. din Atena.
Cecrops, -opis, s.m. primul rege ateni.
Celer, -eris, s.m. conducător de oști în timpul lui Romulus.
Celerēs, -um, s.m. pl. garda lui Romulus (trei sute de călăreți).
Celtae, -arum, s.m. pl. celți, populație din centrul Galiei.
Celtibēr, -a, -um, adj. din Celtiberia.
Celtibēria, -ae, s.f. provincie din Hispania.
Celticus, -a, -um, adj. celtic.
Centauri, -orum, s.m. pl. centauri (vietăți fabuloase, cu cap de om și trup de cal).
Cerberus (Cerberos), -i, s.m. câinele cu trei capete care păzea intrarea în infern.
Cerealia, -ium, s.n. pl. sărbători dedicate zeiței Ceres.
Ceutronēs, -um, s.m. pl. populație din Galia.
Chaereas, -ae, s.m. asasinul împăratului Caligula.
Chaerōnēa, -ae, s.f. localitate din Beoția.
Chalcēdōn (Calchēdōn), -onis, s.f. oraș în Bitinia.
Chalcēdōnius, -a, -um, adj. din Calcedon.
Chaldaei, -orum, s.m. pl. 1. popor aflat între Tigru și Eufrat 2. astrologi.
Chaldaeus, -a, -um, adj. caldeean.
Chāōn, -onis, s.m. fiu al lui Priam.
Chāōnia, -ae, s.f. ținut din Epir.
Charitēs, -um, s.f. pl. Grațiile.
Charon, -ontis, s.m. barcașul infernului.
Charybdis, -is, s.f. Caribda, abis din strâmtoarea Siciliei.

Chēlae, -ārum, s.f. pl. zodia/constelația Balanței.
Cherronensis (Chersonensis), -e, adj. din Chersones (Tracia).
Cherronēsus (Chersonēsus), -ī, s.f. Chersonesul din Tracia.
Chimaera, -ae, s.f. monstru cu **trei** capete, omorât de Belerofon.
Chimaerēus, a, -um, adj. al Himerei.
Chios (Chius), -ii, s.f. insulă din Marea Egee, renumită prin vinuri.
Chirōn, -ōnis, s.m. 1. centaurul care l-a instruit pe Hercules 2. constelația Săgetătorul.
Chius, -a, -um, adj. din Chios.
Chlōris, -idis, s.f. zeița florilor.
Chrysippus, -ī, s.m. filozof stoic.
Ciānī, -ōrum, s.m. pl. locuitori din insula Chios.
Cicerō, -ōnis, s.m. Marcus Tullius Cicero, cel mai mare orator roman.
Ciconēs, -um, s.m. pl. populație din Tracia.
Cilicia, -ae, s.f. provincie din Asia Mică.
Ciliciensis, -e, adj. referitor la Cilicia.
Cincinnatus, -ī, s.m. Lucius Quinctius Cincinnatus, dictator roman.
Cingetorix, -īgis, s.m. căpeteme agalilor treveri.
Cinna, -ae, s.m. Cornelius Cinna, partizan al lui Marius.
Circaeus, -a, -um, adj. al lui Circe.
Circē, -es, s.f. vrăjitoare.
Cīsalpinus, -a, -um, adj. de dincoace de Alpi.
Cissēis, -idis, s.f. Hecuba, fiica lui Cisseus.
Cithaerōn, -ōnis, s.m. munte în Beoția.
Citiīs, -ii, s.n. oraș în Cipru/Macedonia.
Civilis, -is, s.m. căpetenie abatavilor.
Claudius¹, -ii, s.m. 1. nume gentilic 2. împărat roman.
Claudius², -a, -ura, adj. al lui Claudius.
Clēmentia, -ae, s.f. zeița îndurării.
Cleōn, -ōnis, s.m. politician atenian.
Cleopatra, -ae, s.f. vestită regină a Egiptului.
Cliō, -ūs, s.f. muza istoriei.
Clisthenēs, -is, s.m. orator atenian.
Clōdius, -ii, s.m. tribun al plebei.
Cloelia, -ae, s.f. tânără romană luată ostatică de regele Porsena.
Clōthō, -us, s.f. una dintre cele trei Parce.
Clūsīnus, -a, -um, adj. din/de la Ciusium.
Clusium, -ii, s.n. oraș în Etruria.
Clytaemnestra, -ae, s.f. soția lui Agamemnon.
Coclēs, -itis, s.m. Horatius Cocles, erou roman care a înfruntat singur armata lui Porsena.
Cōcytius, -a, -um, adj. al Cocitului.
Cōcytus (Cōcytos), -ī, s.m. Cocit, fluviu din infern.
Colchī, -ōrum, s.m. pl. locuitorii Colhidei.
Colchis, -idis (-idos), s.f. Colhidă, regiune din Asia Mică, în care s-a născut Medeea.

Collātinus mons, *s.m.* una dintre cele șapte coline ale Romei.
Collina porta, *s.f.* una dintre porțile Romei.
Colōnae, -ārum, *s.f. pl.* oraș în Troada.
Colōnēus, -a, -um, *adj.* de la Colonos.
Cominium, -iī, *s.n.* localitate din Samnium.
Commius, -iī, *s.m.* căpetenie a atrebaților.
Concordia, -ae, *s.f.* zeița buneii înțelegeri.
Cōpia, -ae, *s.f.* zeița abundenței.
Corduba, -ae, *s.f.* Cordoba, oraș din Beoția.
Corfinium, -iī, *s.n.* căpitala pelignilor.
Corinna, -ae, *s.f.* tânără romană, muza lui Ovidius.
Corinthiacus (Corinthēus, Corinthius), -a, -um, *adj.* de la/din Corint.
Corinthus (Corinthōs), -ī, *s.f.* oraș în Ahaia.
Coriolānus, -ī, *s.m.* general roman.
Cornelius, -iī, *s.m.* nume gentilic roman.
Corōnidēs, -ae, *s.m.* Esculap.
Corsicanus (Corsus), -a, -um, *adj.* corsican, din Corsica.
Corybantēs, -um, *s.m.* preoții Cibeiei.
Cotisō, -ōnis, *s.m.* rege dac învins de Augustus.
Cotyttō, -ūs, *s.f.* zeița nerușinării.
Crassus, -ī, *s.m.* 1. mare bogătaș roman 2. celebru orator.
Cremōna, -ae, *s.f.* oraș de pe Pad, în Italia.
Cremōnensis, -e, *adj.* din/de la Cremona.
Creo (Creōn), -ontis (-ōnis), *s.m.* 1. rege din Corint 2. regele Tebei.
Cressius, -a, -um, *adj.* cretan, din Creta.
Creta, -ae 5./ insulă din Marea Mediterană.
Cretaeus (Cretanus, Creticus), -a, -um, *adj.* cretan.
Cretensēs, -ium, *s.m. pl.* cretanii.
Creūsa, -ae, *s.f.* 1. fiica lui Creon 2. soția lui Enea.
Crispus, -ī, *s.m.* Sallustius Crispus, istoric roman.
Croesus, -ī, *s.m.* rege al Lidiei, celebru prin bogăția sa.
Crotō, -ōnis, *s.f.* oraș din sudul Italiei.
Crotōniensis, -e, *adj.* de la Crotona.
Cūmae, -ārum, *s.f. pl.* port în Campania.
Cūmaeus, -a, -um, *adj.* de la Cumae.
Cupīdō, -inis, *s.m.* Cupidon, zeul dragostei, fiul Venerei.
Cūra, -ae, *s.f.* personificarea grijii, neliniștii, zeița răzbunării.
Curiātiī, -ōrum, *s.m. pl.* cei trei gemeni albi care s-au luptat cu Horații.
Cybelē, -ēs (Cybela, -ae), *s.f.* mama zeilor.
Cyclops, -ōpis, *s.m.* ciclop.
Cycnus, -ī, *s.m.* personaj legendar metamorfozat în lebădă.
Cydōn, -ōnis, *s.m.* cretan.
Cydōnēus, -a, -um, *adj.* cretan, din Creta.
Cyllēnis, -idis, *adj.* al lui Mercur.
Cynicī, -ōrum, *s.m. pl.* filozofi cinici.
Cynthia, -ae, *s.f.* 1. Diana 2. muza inspiraătoare a lui Propertius.

Cynthius, -ii, *s.m.* Apolo.

Cyprus (Cyprös), -i, *s.f.* insulă din Marea Egee.

Cyrēnaeus, -a, -um, *adj.* din Cirene.

Cythēra, -orum, *s.n. pl.* insulă din Marea Egee, consacrată Venerei.

Cytherēius, -a, -um, *adj.* al Venerei.

D

Dacicus, -i, *s.m.* Traian, învingătorul dacilor.

Dăci, -orum, *s.m. pl.* daci.

Daedalēus (Daedalius), -a, um, *adj.* al lui Dedal, artistic.

Daedalus, -i, *s.m.* arhitect și sculptor grec legendar, constructorul labirintului.

Dalmatae, -ărur, *s.m. pl.* locuitori ai Dalmației.

Dalmatia, -ae, *s.f.* provincie pe malul Mării Adriatice.

Damascus, -i, *s.f.* capitala Siriei.

Damocles, -is, *s.m.* curtean al tiranului Dionisiu.

Danaï, -orum (-um) *s.m. pl.* grecii.

Danaidēs, -um, *s.f. pl.* fiicele lui Danaus.

Danaus¹, -a, -um, *adj.* grec, referitor la greci.

Danaus², -i, *s.m.* regele Argosului, tatăl Danaidelor.

Dardanius, -a, -um, *adj.* troian, din Troia.

Dardanus, -i, *s.m.* întemeietorul Troiei.

Dârēus (Dârius), -ii, *s.n.* numele mai multor regi persani.

Daunia, -ae, *s.f.* Apulia.

Daunus, -i, *s.m.* strămoș al lui Turnus, rege în Apulia.

Deiphobe, -ēs, *s.f.* sibila din Cume.

Dēiphobus, -i, *s.m.* fiul lui Priam.

Dēlia, -ae, *s.f.* Diana, cea născută în Delos.

Dēliacus (Dēlius), -a, -um, *adj.* din Delos.

Dēlos (Dēlus), -i, *s.f.* insulă din Marea Egee.

Delphī, -orum, *s.m. pl.* oraș din Focida.

Delphicus, -a, -um, *adj.* din Delfi.

Delphis, -idis, *s.f.* Pitia, oracolul din Delfi.

Dēmocritus, -i, *s.m.* filozof materialist grec.

Dēmostenēs, -is, *s.m.* celebru orator grec.

Diāna, -ae, *s.f.* zeița vânătoriei, fiica lui Jupiter și a Latonei.

Didō, -ūs (-ōnis), *s.f.* regina Cartaginei.

Diodōrus, -i, *s.m.* 1. filozof stoic 2. istoric grec din Sicilia.

Diogenēs, -is, *s.m.* filozof cinic.

Dionysēus, -a, um, *adj.* bahic.

Dionysus (Dionysos), -i, *s.m.* denumirea grecească a lui Bacchus.

Dioscūrī, -orum, *s.m. pl.* Castor și Polux, fiii lui Zeus.

Dīviciācus, -i, *s.m.* conducătorul suessionilor, populație din Gaha.

Dolābella, -ae, *s.m.* 1. ginerele lui Cicero 2. pretor în Cilicia.

Dōricus, -a, -um, *adj.* grec, dorian.

Dōrion, -iī, s.n. oraș din Mesina.
Dracō, -ōnis, s.m. legislator atenian.

E

Ebūrōnēs, -um, s.m. pl. popor în Galia.
Echidna, -ae, s.f. mama Sfinxului, Cerberului, Himerei, Hidrei din Lerna.
Echō, -ūs, s.f. nimfă îndrăgostită de Narcis.
Egeria, -ae, s.f. nimfă a izvoarelor, consultată de regele Numa.
Electra, -ae, s.f. 1. fiica lui Atlas, mama lui Dardanus 2. fiica Chtemnestrei și a lui Agamemnon.
Eleusinia, -ōrum, s.n. pl. sărbători în onoarea zeiței Ceres.
Eleusīnus, -a, -um, adj. din Eleusis.
Eleusis, -īnis, s.f. oraș în Atica, în care se practicau misterele zeiței Ceres.
Eliās, -adis, adj. din Elida, referitor la jocurile olimpice.
Elis, -idis, s.f. 1. provincie în Pelopones 2. jocuri olimpice.
Emathia, -ae, s.f. Macedonia.
Empedoclēs, -is, s.m. filozof din Agrigent.
Ennius, -iī, s.m. Quintus Ennius, poet latin.
Eōs, s.f. 1. Aurora 2. Orient.
Epaphroditus, -ī, s.m. libert al lui Nero.
Ephesius, -a, -um, adj. din Efes.
Ephesus, -ī, s.m. oraș din Ionia.
Epictētus, -ī, s.m. filozof stoic.
Epicūrus, -ī, s.m. Epicur, filozof materialist grec.
Epidaurum, -ī, s.n. oraș în Argolida, ai cărui locuitori îl celebrau pe Esculap.
Epigonī, -ōrum, s.m. pl. urmașii celor șapte eroi greci care au luptat împotriva Tebei.
Epīrensis, -e, adj. din Epir.
Epirus, -ī, s.f. regiune muntoasă în zona occidentală a Greciei.
Eratō, -ūs, s.f. muza poeziei lirice.
Erōs, -ōtis, s.m. Cupidon.
Erymanthēus (Erymanthius, Erymanthīnus), a, um, adj. din Erimant.
Erymanthus, -ī, s.m. munte în Arcadia, unde Hercule a ucis un mistreț monstruos.
Esquilinus¹, -mons, s.m. una dintre colinele Romei.
Esquilinus², -a, -um, adj. din/de pe Esquilin.
Etrūria, -ae, s.f. regiune din Italia.
Etruscus, -a, -um, adj. din Etruna.
Euander (Euandrus), -i, s.m. Evandru, fondatorul unei colonii în Latium.
Euchdēs, -is, s.m. 1. filozof din Megara 2. matematician din Alexandria.
Eumenidēs, -um, s.f. pl. Furiile.
Euphrātēs, -ae, s.m. fluviu în Asia.
Euphrosyna, -ae, s.f. una dintre Grații.
Eurīpidēs, -is, s.m. celebru poet tragic grec.
Eurydicē, -ēs (Eurīdīca, -ae), s.f. iubita lui Orfeu.

Euterpē, -ēs, s.f. muza muzicii.
Eutropius, -ii, s.m. istoric latin.
Euxinus Pontus, s.m. Marea Neagră.

F

Fabius, -ii, s.m. nume gentilic roman.
Fabricius, -ii, s.m. celebru consul roman vestit pentru curajul și probitatea sa.
Faesula, -ae, s.f. oraș în Etruria.
Falerii, -ōrum, s.m. pl. oraș în Etruria.
Falernus, -a, -um, I. adj. din Falern. **II. s.n.** vin de Falern.
Fauni, -ōrum, s.m. pl. divinitățile pădurilor.
Faunus, -ī, s.m. rege aborigen considerat după moarte ca divinitate câmpenească.
Faustulus, -ī, s.m. păstor legendar care i-a găsit pe Romulus și Remus.
Februus, -ī, s.m. Pluto la etrusci.
Fēralia, -ium (-ōrum), s.n. pl. sărbători în onoarea Manilor.
Fērōnia, -ae, s.f. zeița pădurilor și protectoarea libertăților.
Fidius, -ii, s.m. zeul bunei-credințe.
Firmum, -ī, s.n. oraș din Picenum.
Flāvius, -ii, s.m. familie plebeeană foarte numeroasă.
Flōra, -ae, s.f. zeița florilor.
Flōrālia, -ium, s.n. pl. sărbători în onoarea zeiței Flora.
Formiae, -ārum, s.f. pl. oraș volsc la țărmul mării.
Formiānus, -a, -um, adj. din Formiae.
Fulvius, -ii, s.m. numele membrilor unei familii nobile romane.
Fundī, -ōrum, s.m. pl. oraș în Latium.
Furiae, -ārum, s.f. pl. Furiile.
Fūrina, -ae, s.f. zeița hoților.

G

Gabii, -ōrum, s.m. pl. oraș în Latium.
Gaetūlia, -ae, s.f. zonă în Africa, în sudul Numidiei.
Gāius, -ī, s.m. prenume bărbătesc.
Galatēa, -ae, s.f. nimfă a mării, fiica lui Nereu, iubită de Polifem.
Galatia, -ae, s.f. provincie în Asia Mică.
Galba, -ae, s.m. împărat roman.
Galēnus, -ī, s.m. celebru medic grec.
Gali, -ōrum, s.m. pl. locuitorii Galiei.
Gallia, -ae, s.f. regiune întinsă în Europa (acoperă nordul Italiei, Franța și Belgia), subdivizată în Galia Citerior (Cisalpină) și Ulterior (Transalpină).

Gallicus, -a, *ura, adj.* al galilor, din Galia.
Galliēnus, -ī, *s.m.* împărat roman.
Gangēs, -ae (is), *s.m.* fluviul Gange.
Ganymēdēs, -is, *s.m.* paharnicul zeilor.
Garganus, -ī, *s.m.* munte în Apulia.
Genava, -ae, *s.f.* cetate a alobrogilor.
Genua, -ae, *s.f.* oraș în Liguria.
Gergovia, -ae, *s.f.* capitala arvernilor.
Germānī, -ōrum, *s.m. pl.* germani.
Germānia, ae, *s.f.* Germania.
Germānicus¹, -a, *um, adj.* germanic.
Germānicus², -ī, *s.m.* fiu adoptiv al lui Tiberius, renumit pentru victoriile asupra germanilor.
Gēryōn, -onis (Gēryonēs, -ae) *s.m.* uriaș cu trei trupuri.
Geta (Getēs), -ae, *s.m.* 1. populație tracă de pe malul Dunării 2. împărat roman.
Geticus, -a, -um, *adj.* al geților, getic.
Gigantēus, -a, -um, *adj.* gigantic, al Giganților.
Gigās, -antis, *s.m. (pl.)* Giganți, copii monștri ai pământului.
Gnaeus, -ī, *s.m.* nume bărbătesc.
Gnossius, -a, -um, *adj.* din Cnosos, din Creta.
Gnossus, -ī, *s.f.* Cnosos, oraș în Creta.
Gordium, -ii, *s.m.* oraș în Frigia.
Gorgones, -um, *s.f. pl.* Gorgonele.
Gorgō, -onis, *s.f.* Gorgona Meduza.
Gorgoneus, -a, -um, *adj.* al Gorgonelor, al Meduzei.
Gothī, -ōrum, *s.m. pl.* popor germanic.
Gracchānus, -a, -um, *adj.* al Gracchilor.
Graecus, -a, -um, *adj.* din Grecia, grecesc.
Grāii, -ōrum, *s.m. pl.* grecii.
Gyās (Gyēs), -ae, *s.m.* gigant cu o sută de mâini.
Gygēs, -ae, *s.m.* rege al Lidiei.

H

Hadria, -ae, *s.f.* 1. oraș în Veneția 2. Marea Adriatică.
Hadriacus, -a, -um, *adj.* al Adriaticei.
Hadrianus, -ī, *s.m.* împărat roman.
Halicarnassus, -ī, *s.f.* capitala Cariei.
Hamilcar, -aris, *s.m.* general cartaginez, tatăl lui Hanibal.
Hannibal, -alis, *s.m.* Hanibal, renumit conducător de oști cartaginez.
Hārpocrātēs, -ī, *s.m.* zeul liniștii.
Harpyiae, -ārum, *s.f. pl.* monstru cu chip de femeie, aripă și gheare.
Hasdrubal, -alis, *s.m.* numele unor generali cartaginezi.
Hebraei, -ōrum, *s.m. pl.* evreii.
Hebraeus (Hebraicus), -a, -um, *adj.* al evreilor, din Iudeea.

Hecatē, -ēs, *s.f.* Diana, fiica lui Iupiter și a Latonei.
Hector, -oris, *s.m.* fiul lui Priam, erou troian ucis de Ahile.
Hēliadēs, -um, *s.m.pl.* fiicele Soarelui.
Hēliopolis, -is, *s.f.* oraș în Egipt.
Hellas, -adis, *s.f.* Grecia. Hellespontus, *i, s.m.* Helespont (Dardanele).
Helvétii, -ōrum, *s.m. pl.* populație din Alpi.
Helvēticus, -a, -um, *adj.* din Elveția.
Herāclēa¹, -ae, *s.f.* numele mai multor orașe consacrate lui Hercule.
Hērāclēa², -ae, *s.f.* fiica lui Hieron. Heracleus.
(Hērāclius), -a, -um, *adj.* al lui Hercule.
Hērāclitus, -ī, *s.m.* filozof materialist grec din Efes.
Herculanensis, -e, *adj.* din Herculenum.
Herculāneus (Herculānus), -a, -um, *adj.* al lui Hercule.
Herculeus, -a, -um, *adj.* al lui Hercule, herculean, întemeiat de Hercule.
Hercynia silva, *s.f.* pădurea hercinică.
Hermaphroditus, -ī, *s.m.* fiul lui Mercur și al Venerei.
Hermēs, -ae, *s.m.* Mercur.
Hermionē, -ēs, *s.f.* fiica lui Menelau și a Elenei.
Hērōdēs, -is, *s.m.* Irqđ cel Mare, rege al Iudeei sub Augustus.
Hērodotus, -ī, *s.m.* istoric grec din Halicarnas.
Hersilia, -ae, *s.f.* soția lui Romulus.
Hēsiodus, -ī, *s.m.* poet grec din Beoția.
Hesperia, -ae, *s.f.* regiunile din Apus.
Hesperides, -um, *s.f. pl.* fiicele lui Atlas care păzeau grădina cu mere de aur.
Hibernia, -ae, *s.f.* insulă din Britannia (Irlanda).
Hiempsal, -alis, *s.m.* regele Numidiei, fiul lui Micipsa.
Hierōnymus, -ī, *s.m.* filozof din Rodos.
Hippocratēs, -is, *s.m.* cel mai mare medic al Antichității.
Hispāni, -ōrum, *s.m. pl.* locuitorii Hispaniei.
Hispānia, -ae, *s.f.* Hispania (divizată în Citerior și Ulterior).
Hispāniensis, -e, *adj.* din Hispania.
Homēricus, -a, -um, *adj.* al lui Homer.
Homērus, *i, s.m.* cel mai mare poet epic grec.
Honor, -ōris, *s.m.* Onoarea, divinitate cinstită de romani.
Horātius¹, -a, -um, *adj.* al Horaților.
Horātius², -iī, *s.m.* Quintus Horatius Flaccus, poet liric și satiric al epocii augustane.
Hortalus, -ī, *s.m.* cognomen al oratorului Hortensius.
Hymēn, -enis (**Hymenaeus**, -ī), *s.m.* zeul căsătoriei.
Hyperīōn, -onis, *s. m.* 1. tatăl Soarelui 2. Soarele.
Hystaspēs, -is, *s.m.* tatăl lui Darius.

- Iănâlis**, -e, *adj.* al lui Ianus.
- Iănigena**, -ae, *s.m.* fiul lui Ianus.
- Iănus**, -i, *s.m.* 1. rege italic deificat 2. divinitate cu două fețe, zeul porților și al începuturilor.
- Iapetus**, -i, *s.m.* fiul pământului și al cerului, tatăl lui Atlas și Prometeu.
- Iăsôn**, -onis, *s.m.* conducătorul Argonauților.
- Iassii**, -ôrum, *s.m. pl.* locuitorii orasului Iassus.
- Iăzygês**, -um, *s.m. pl.* sarmați de la gurile Dunării.
- Ibêr**, -êris, *s.f.* locuitor al Hispaniei.
- Ibêra**, -ae, *s.f.* oraș în Hispania.
- Ibêria**, -ae, *s.f.* denumirea grecească a Hispaniei.
- Ibêriăcus (Ibêricus)**, a, um, *adj.* al Iberiei.
- Ibêrus**, -a, -um, *adj.* din Hispania, occidental.
- Îcarus**, -i, *s.m.* Icar, fiul lui Dedal.
- Îda**, -ae, *s.f.* munte în Frigia/Creta.
- Îlia**, -ae, *s.f.* Rhea Silva.
- Îliacus**, -a, um, *adj.* 1. din Troia 2. al Romei/romanilor.
- Îliadês**, -um, *s.f. pl.* femeii din Troia.
- Îlias**, -adis, *s.f.* 1. Iliada 2. femeie din Troia.
- Îlium (Îlion)**, -ii, *s.n.* Troia.
- Îlius**, -a, -um, *adj.* troian.
- Illyria**, ae, *s.f.* zonă din nordul Epirului, pe malul Mării Adriatice.
- Illyris**, -idis, *adj.* al Iliriei.
- Ilva**, -ae, *s.f.* Insula Elba.
- Indi**, -ôrum, *s.m. pl.* indieni (perși, arabi, egipteni).
- India**, -ae, *s.f.* India.
- Indicus**, -a, -um, *adj.* din India, indian.
- Iocasta**, -ae, *s.f.* soția lui Laios, mama lui Edip.
- Iônia**, -ae, *s.f.* provincie maritimă din Asia Mică.
- Iphigenia**, -ae, *s.f.* fiica lui Agamemnon și a Clitemnestrei.
- Isiacus**, -a, -um, *adj.* al lui Isis.
- Isis**, -is (îdis, -îdos), *s.f.* divinitate în Egipt.
- Ismara**, -ôrum, *s.n. pl.* muntele din Tracia unde locuia Orfeu.
- Itali**, -ôrum, *s.m. pl.* populații italice.
- Italia**, -ae, *s.f.* Italia.
- Italica**, -ae, *s.f.* oraș în Baetica.
- Italicus**, -a, -um, *adj.* din Italia.
- Italus**, -i, *s.m.* regele legendar al Italiei.
- Ithaca**, -ae (Ithacê, -ês), *s.f.* patria lui Ulise.
- Iūdaca**, -ae, *s.f.* teritoriu din Asia.
- Iūdaeus (Iūdaicus, Iūdaicus)**, -a, -um, *adj.* din Iudeea, al Iudeii.
- Iugurtha**, -ae, *s.m.* regele Numidiei învins de Marius.
- Iugurthinus**, -a, -um, *adj.* al lui Iugurta.

Iulcus, -a, -um, *adj.* 1. al lui Iulus 2. al lui Caesar/August 3. de iuhe.
Iûlia, -ae, *s.f.* fiica lui Caesar, nume des întâlnit în familiile împăraților.
Iûlianus, -a, -um, *adj.* al Im Iulius Caesar.
Iûlius, -a, -um, *adj.* al lui Caesar.
Iûlius, -ii, *s.m.* 1. numele unei vechi familii patriciene din Roma 2. luna iulie.
Iulus. -i, *s.m.* Ascanius, fiul lui Enea și al Creusei, din care se trăgea familia Iulia.
Iûnius, -ii, *s.m.* nume gentilic roman.
Iûnô, -ônis, *s.f.* sora și soția lui Iupiter.
Iûra, -ae, *s.m.* munți în Galia.
Iuvenâlis, -is, *s.m.* poet satiric latin.
Iuventa, -ae, *s.m.* zeița tincreții.

K

Kalendae, -ârum, *s.f. pl.* întâia zi a lunii.
Karthâgo v. *Carthago*.

L

Labdacidae, -ârum, *s.m. pl.* teban.
Labdacus, -i, *s.m.* rege al Tebei.
Labiênus, -i, *s.m.* locotenent al lui Caesar.
Labyrinthus, -i, *s.m.* Labirintul.
Lacedaemôn, -onis, *s.f.* Sparta.
Lacedaemonius, -a, -um, *adj.* spartan.
Lacô, -ônis, *s.m.* lacedemonian, spartan.
Lăconia, -ae, *s.f.* regiune din sudul Peloponesului.
Lapithae, -ârum, *s.m. pl.* populație din Tesalia.
Lara, -ae, *s.f.* nimfa a Tibrului, mama zeilor Lari.
Lărentălia, -iûm, *s.n. pl.* sărbători în onoarea lui Acca Larentia.
Lares, -ium, *s.m. pl.* fiii Larei și ai lui Mercur, zei protectori ai Romei.
Lârissa, -ae, *s.f.* oraș în Tesalia.
Latina, -ae, *s.f.* femeie din Latium.
Latini, -ôrum, *s.m. pl.* locuitori din Latium.
Latium, -ii, *s.n.* zonă în nord-vestul Italiei, între Etruria și Campania.
Lătônigena, -ae, *s.m. și f.* copil al Latonei.
Lătônus, -a, -um, *adj.* al Latonei.
Laurentum, -i, *s.n.* oraș în Latium.
Laverna, -ae, *s.f.* zeița hoților.
Lăvinia, -ae, *s.f.* fiica lui Latinus.
Lăvinium, -ii, *s.n.* așezare întemeiată de Enea în Latium.
Lăvinius (**Lăvinus**), -a, um, *adj.* din Lavinium.

Lêander, -dri, s.m. tânăr iubit de Hero.
Lêda, -ae (Lêdê, -ês), s.f. mama lui Castor, Pollux, a Elenei și a Clitemnestrei.
Lemannus, -î, s.m. lacul Lemman.
Lemnos (Lemnus), -î, s.f. insulă din Marca Egee.
Lentulus, -î, s.m. nume gentilic.
Leonidās, -ae, s.m. ilustru gneral spartan, mort la Termopile.
Lepidus, -î, s.m. nume gentilic.
Lerna, -ae, s.f. mlaștina unde Hercule a ucis Hidra.
Lernaesus, -a, -um, adj. din Lerna.
Lesbia, -ae, s.f. numele sub care Catullus și-a cântat iubita.
Lesbiacus, -a, -um, adj. din Lesbos.
Lesbos, -î, s.f. insulă în Marea Egee.
Leucas, -adis, s.f. Leucadia.
Leucippus, -î, s.m. filozof materialist grec.
Libentia, -ae, adj zeița bucuriei.
Liber, -erî, s.m. Bacchus.
Libera, -ae, s.f. Proserpina, Ariadna.
Libyê, -ês, s.f. Libia.
Liguria, -ac, s.f. zonă maritimă în Gaha Cisalpină.
Lilybaeum, -î, s.n. promotoriu al Siciliei, oraș din Sicilia.
Livia, -ae, s.f. soția lui Augustus.
Livius, -î, s.m. Livius Andronicus, cel mai vechi poet latin.
Londinium, -ii, s.n. oraș în Britania (Londra).
Lûcânia, -ae, s.f. regiune meridională a Italiei.
Lucânus, -î, s.m. poet epic latin.
Lucifêr, -êrî, s.m. Luceafărul.
Lucilius, -ii, s.m. poet satiric latin.
Lupercălia, -ium, s.n. pl. sărbători în cinstea zeului Pan.
Lupercus, -î, s m. zeul Pan.
Lûsitânia, -ae, s.f. una dintre cele trei provincii ale Hispaniei.
Lutêtia, -ae, s.f. oraș în Galia (Paris).
Lycâonia, -ae, s.f. regiune din Asia Mică.
Lycia, -ae, s.f. provincie în Asia Mică.
Lycurgus, -î, s.m. 1. rege al Tesaliei care l-a mâniat pe Bacchus smulgând
 viile 2. legislator în Sparta.
Lydia, -ae, s.f. provincie în Asia Mică.
Lydius (Lydus), -a, -um, adj. din Lidia, lidian, etrusc.
Lysiās, -ae, s.m. vestit orator grec.
Lysimachia, -ae, s.f. oraș în Tracia.
Lysimachus, -î, s.m. vestit general în armata lui Alexandru cel Mare.
Lysippus, -î, s.m. celebru sculptor grec.

M

- Macedō**, -ōnis, *s.m.* macedonean.
- Macedonia**, -ae, *s.f.* provincie a Greciei de Nord.
- Macedonicus**, -a, -um, *adj.* al Macedoniei, din Macedonia.
- Macedoniensis**, -e, *adj.* din Macedonia.
- Macrobius**, -ii, *s.m.* gramatic latin.
- Maeander** (**Maeandros**, **Maeandrus**), -ī, *s.m.* fluviu din Frigia.
- Maecēnās**, -ātis, *s.m.* consilier al lui Augustus în probleme de artă, protector al lui Vergilius și Horatius.
- Maecenātiānus**, -a, um, *adj.* al lui Mecena.
- Medī**, -ōrum, *s.m. pl.* populație în Tracia.
- Maedica**, -ae, *s.f.* țara mezilor.
- Magnēsia**, -ae, *s.f.* regiune în Tesalia Orientală.
- Magnus**, -ī, *s.m.* cognomenul lui Pompeius.
- Măgō**, -ōnis, *s.m.* fratele lui Hanibal.
- Maharbal**, -alis, *s.m.* comandantul călăreților puni la Canae.
- Măia**, -ae, *s.f.* mama lui Mercur.
- Māmertīnus**, -a, -um, *adj.* din Messina.
- Manlius**, -ii, *s.m.* numele unei vestite familii romane.
- Mantineia**, -ae, *s.f.* locul victoriei lui Epaminondas.
- Mantua**, -ae, *s.f.* oraș în Italia, patria lui Vergilius.
- Mantuanus**, -a, -um, *adj.* din Mantua, al lui Vergilius.
- Marathōn**, -ōnis, *s.f.* localitate unde Milthiade i-a învins pe perși.
- Marcus**, -ii, *s.m.* Ancus Marcius, rege legendar al Romei.
- Marcomannī**, -ōrum, *s.m. pl.* populație germanică.
- Marōneus** (**Marōniānus**), -a, um, *adj.* al lui Vergilius.
- Massicus**, -ī, *s.m.* zonă muntoasă în Campania, vestită prin vinurile sale.
- Massilia**, -ae, *s.f.* oraș în Galia Narbonensis (Marsilia).
- Massiliensis**, -e, *adj.* din Massilia.
- Massyli**, -ōrum, *s.m. pl.* populație vecină Numidiei.
- Mēdēa**, -ae, *s.f.* fiica lui Aetes, vestită vrăjitoare.
- Mēdī**, -ōrum, *s.m. pl.* mezii, perșii.
- Mediolānum**, -ī, *s.m.* oraș în Galia.
- Meduāna**, -ae, *s.m.* râu în Galia.
- Megalopolitae**, -ārum, *s.m. pl.* locuitori din Megalopolis.
- Megara**¹, -ae, *s.f.* soția lui Hercule.
- Megara**², -ae, *s.f.* (**Mēgāra**, -ōrum, *s.n. pl.*) 1. oraș în Grecia 2. oraș în Sicilia.
- Megaricus**, -a, -um, *adj.* din Megara.
- Megarii**, -ōrum, *s.m. pl.* locuitorii din Megara.
- Melita**, -ae, *s.f.* insulă în Marea Africii (Malta).
- Melpomenē**, -ēs, *s.f.* muza tragediei.
- Memphis**, -ī, *s.f.* capitala Egiptului mijlociu.
- Menander** (**Mēnandros**, **Menandrus**), -ī, *s.m.* poet comic atenian.

Menelaëus, -a, -um, *adj.* al lui Menelau.

Menelâus (Menelâos), -î, *s.m.* Menelau, rege în Sparta, soțul Elenei, răpită de Paris.

Mentor, -oris, *s.m.* prieten al lui Ulise care l-a instruit pe Telemah.

Mercurius, -ii, *s.m.* fiul lui Iupiter și al Maiei, curierul zeilor, protectorul călătorilor, zeul comerțului și al hoților.

Messâla, -ae, *s.m.* cognomen al familiei Valeria.

Messâlina, -ae, *s.f.* soția împăratului Claudius.

Metellus, -i, *s.m.* numele mai multor membri ai familiei Cecilia.

Metropolis, -is, *s.f.* oraș în Tesalia/ Frigia.

Mêtropolitânus, -a, -um, *adj.* din Metropolis.

Micipsa, -ae, *s.m.* fiul lui Masinissa, regale Numidiei.

Midâs, -ae, *s.m.* rege al Frigiei celebru prin bogățiile sale.

Miltiadês, -is, *s.m.* general atenian victorios la Maraton.

Minerva, -ae, *s.f.* zeița înțelepciunii și a războiului, (*fig.*) inteligență, spirit.

Minôs, -ôis, *s.m.* rege al Cretei.

Minôtaurus, -î, *s.m.* monstru legendar, jumătate om, jumătate taur.

Minôus, -a, -um, *adj.* al lui Minos, din Creta.

Mitylênê, -is, *s.f.* capitala Lesbosului.

Mnêmonidês, -um, *s.f. pl.* Muzele.

Moesiacus, -a, -um, *adj.* din Moesia.

Molo (Môlôn), -ônîs, *s.m.* Molan din Rodos, maestru de retorică al lui Cicero.

Mona, -ae, *s.f.* insulă între Britania și Hiberna.

Monêta¹, -ae, *s.f.* epitet al Iunonei.

Monêta², -ae, *s.f.* templul Iunonei în care se bătea moneda.

Morinî, -ôrum, *s.m. pl.* populație din Belgium.

Munda, -ae, *s.f.* oraș în Beoția unde Caesar l-a învins pe Pompei.

Mûsa, -ae, *s.f.* muză.

Mûsêus, -a, -um, *adj.* al muzelor, inspirat de muze.

Muta, -ae, *s.f.* zeița Lara.

Mutina, -ae, *s.f.* oraș în Galia Transpadană.

Mycênac, -ârum, *s.f. pl.* oraș în Argolida.

Mycênensês, -ium, *s.m. pl.* locuitori ai Micenei.

Myrmidonês, -um, *s.m. pl.* populație în sudul Tesaliei.

Mysia, -ae, *s.f.* provincie a Asiei Mici.

N

Nabuchodonosor, *s.m. (nedekl.)* rege la Ninive.

Naessus, -î, *s.f.* oraș din Dacia.

Naevius, -ii, *s.m.* unul dintre primii poeți latini.

Nâiadês (Nâides), -um, *s.f. pl.* nimfe.

Nâias, -adis (Nâis, -idis), *s.f.* 1. nimfă a izvoarelor 2. driadă 3. nereidă.

Napoca, -ae, *s.f.* oraș în Dacia.

Narbô, -ônîs, *s.m.* capitala Galiei Narbonensis.

Narcissus, -i, *s.m.* personaje mitologic metamorfozat în floare.
Nearchus, -i, *s.m.* amiral al lui Alexandru cel Mare.
Nemea, *ae* (Nēmēē, -ēs), *s.f.* zonă împădurită în Argolida.
Nemeaeus, -a, *um*, *adj.* din Nemea.
Nemesis, -is, *s.f.* fiica lui Iupiter, zeița răzbunării.
Neptūninē, -ēs, *s.f.* fiica lui Neptun.
Neptūnius, a, -um, *adj.* al lui Neptun, maritim, *Neptunia arva* - marea.
Neptūnus, -i, *s.m.* fiul lui Saturn, fratele lui Iupiter, zeul mărilor, (*fig.*) marea.
Nēreidēs, -um, *s.f. pl.* nimfele mărilor.
Nērēis (Nēreis), -idis, *s.f.* nereidă.
Nēreus, -eī (-eos), *s.m.* zeul mărilor, marea.
Nērīnē, -ēs, *s.f.* nereidă.
Nervii, -ōrum, *s.m. pl.* populație din Belgium.
Nessus, -i, *s.m.* centaur ucis de Hecule.
Nestor, -oris, *s.m.* regele Pylosului, vestit pentru înțelepciunea sa.
Nicaea, -ae, *s.f.* oraș în Bitinia/Liguria.
Niciās, -ae, *s.m.* general atenian.
Nicomēdēs, -is, *s.m.* regele Bitiniei.
Nicomēdia, -ae, *s.f.* capitala Bitiniei.
Nicopolis, -is, *s.f.* oraș în Bitinia/Epir.
Nilōticus, -a, -um/Nilotis, -idis, *adj.* al Nilului.
Nilus, -i, *s.m.* fluviu în Egipt.
Ninus (Ninos), -i, *s.f.* Ninive.
Niobē, -ēs (Nuioba, -ae), *s.f.* fiica lui Tantalus, soția lui Amfion.
Niobēus, -a, -um, *adj.* al Niobei.
Nōlā, -ae, *s.f.* oraș în Campania.
Nolānus, -a, -um, *adj.* din Nola.
Nomadēs, -um, *s.m. pl.* populație rătăcitoare din Africa.
Nōmentum, -i, *s.n.* oraș latin.
Nōricum, -i, *s.n.* regiune între Rhetia și Panonia.
Nōricus, -a, -um, *adj.* din Noricum.
November (Novembris), -is, *s.m.* luna noiembrie.
Numantia, -ae, *s.f.* oraș în Hispania Citerior.
Numidae, -ārum, *s.m. pl.* popor în Africa.
Numidia, -ae, *s.f.* regiune din Africa.
Numitor, -ōris, *s.m.* regele Albei, bunicul lui Romulus și Remus.

O

Ocēanus, -i, *s.m.* 1. soțul lui Tetis, zeu al mării 2. mare.
Octāvia, -ae, *s.f.* 1. sora lui Augustus 2. fiica lui Claudius și soția lui Nero.
Odysseā, -ae, *s.f.* *Odiseea*, epopeea lui Homer.
Oeāgrus (Oeāger), -grī, *s.m.* tatăl lui Orfeu, rege în Tracia.
Oedipus, -i (Oedipūs, -odis), *s.m.* Oedip, rege al Tebei.

Ogygēs, -is (i), *s.m.* întemeietorul Tebei.
Ogygidae, -ārum, *s.m. pl.* tebanii.
Olbia, -ae, *s.f.* port în Sardinia.
Olbiensis, -e, *adj.* din Olbia.
Olympia, -ae, *s.f.* loc în Grecia unde se desfășurau jocurile olimpice.
Olympiacus, -a, -um, *adj.* olimpic, din Olympia.
Olympus, -ī, *s.m.* muntele dintre Tesalia și Macedonia, sălașul zeilor, (*fig.*) cerul.
Omphalē, -ēs, *s.f.* regină din Lydia iubită de Hercule.
Ops, Opis, *s.f.* Rhea, fiica Cerului și a Vestei, numită și Cibeles.
Orbōna, -ae, *s.f.* zeița care ocrotește copiii orfani.
Orcus, -ī, *s.m.* Pluton, moartea, infernul.
Orēadēs (Orēiādes), -um, *s.f. pl.* nimfe ale munților.
Orestēs, -ae (is/-i), *s.m.* Oreste, fiul lui Agamemnon și al Clitemnestrei.
Orestēs, -a, -um, *adj.* al lui Oreste.
Orgētorix, -igis, *s.m.* căpetenie helvetă.
Orlōn (Orlōn), -onis (ōnis), *s.m.* vânător transformat de Diana în constelație.
Orōdēs, -is, *s.m.* rege al parților.
Orphēus¹, -a, -um, *adj.* al lui Orfeu.
Orphēus², -ei (eos), *s.m.* Orfeu, cântăreț din liră și poet legendar.
Orphicus, -a, -um, *adj.* orfic.
Oscī, -ōrum, *s.m. pl.* populație în Latium.
Othō, -ōnis, *s.m.* împărat roman.
Ovidiānus, -a, -um, *adj.* al lui Ovidius.
Ovidius, -iī, *s.m.* Publius Ovidius Naso, poet latin.

P

Pācuvius, -iī, *s.m.* autor dramatic latin.
Padus, -ī, *s.m.* fluviu în Italia de Nord.
Paeān, -ānis, *s.m.* 1. Apolo 2. imn în onoarea lui Apolo.
Palaestina, -ae, *s.f.* Palestina.
Palaestīnus, -a, -um, *adj.* din Palestina.
Palātīnus mons, *s.m.* cea mai înaltă colină a Romei.
Palātīnus, -a, -um, *adj.* din/de pe Palatin.
Panaetius, -iī, *s.m.* filozof stoic din Rodos.
Panathēnaica, -ōrum, *s.n. pl.* sărbătoare ateniană.
Panda, -ae, *s.f.* zeița păcii.
Pannonia, -ae, *s.f.* zonă a Europei între Danubium și Noricum.
Pannonicus, -a, -um, *adj.* din Panonia.
Parentalia, -ium (-ōrum), *s.n. pl.* sărbători funerare.
Paris, -idis, *s.m.* Paris (Alexandru), fiul lui Priam, care a provocat războiul troian.
Parmenidēs, -is, *s.m.* filozof grec.

Parnassius, -a, -um, adj. din Parnas, al Muzelor.
Parthenopaeus, -ī, s.m. rege din Arcadia.
Parthenopē, -ēs, s.f. vechea denumire a Neapolelui.
Patavium, -iī, s.n. Patavium, patria lui Titus Livius.
Pavor, -ōris, s.m. zeița fricii.
Pax, Pācis, s.f. zeița păcii.
Pelasgī, -ōrum, s.m. pl. străvechii locuitori ai Greciei, (*fig.*) grecii.
Pelasgus, -a, -um, adj. referitor la greci, grecesc.
Pēlignī, -ōrum, s.m. pl. popor în Samnium.
Pēloponnēsīus (Peloponnēsiacus), -a, -um, adj. din Pelopones.
Pēnelopē, -ēs, s.f. soția lui Ulise, simbolul femeii credincioase.
Penthesilēa, ae, s.f. regina amazoanelor ucisă de Achile.
Pergamēus, -a, -um, adj. din Pergam.
Pergamis, -idis, s.f. localitate din Epir.
Periclēs, -is, s.m. general și om politic atenian.
Peripatētici, -ōrum, s.m. pl. discipolii lui Aristotel.
Persae, -ārum, s.m. pl. perșii.
Persephona, -ae (Persephonē, -ēs), s.f. Proserpina, (*fig.*) moartea.
Perseus, -ei (eos), s.m. fiul lui Iupiter, care a ucis Meduza tăindu-i capul.
Petrōnius, -iī, s.m. scriitor latin, favorit al lui Nero, căruia-i cade totuși victimă.
Phaeax, +cis, s.m. fenician.
Phaedra, -ae, s.f. fncă lui Minos, soția lui Tezeu.
Phaetontēus, -a, -um, adj. al lui Faeton (fiul Soarelui), al Soarelui.
Phaōn, -ōnis, s.m. tânăr iubit de poeta Sappho.
Pharsālicus (Pharsālius), -a, -um, adj. din Pharsalus.
Pharsalus (Pharsalos), -ī, s.f. locul unde Caesar l-a învins definitiv pe Pompei în războiul civil.
Phidiacus, -a, -um, adj. al lui Fidias.
Philippēus (Philippius), -a, -um, adj. 1. de la Philippi 2. al lui Fihip.
Phlegon, -ontis, s.m. unul dintre căii Soarelui.
Phōcaea, -ae, s.f. oraș maritim în Ionia.
Phōcaeī, -ōrum, s.m. pl. foceni.
Phōcēus, -a, -um, adj. din Focida.
Phoebēus (Phobēius), -a, -um, adj. al lui Apolo.
Phoebus, -ī, s.m. Apolo, Soarele.
Phorcis, -idis (īdos), s.m. Meduza.
Phorcus, -ī (Phorcys, -yos), s.m. părintele Gorgonelor și al Scyllei.
Phrygēs, -um, s.m. locuitori ai Frigiei, troieni.
Phrygia, -ae, s.f. țară în Asia Mică, Troia.
Phrygius, -a, -um, adj. frigian, troian.
Phryx, -ygis, s.m. frigian, troian.
Picentinus, -a, -um, adj. din Picenum.
Pieriae, -ārum, s.f. pl. Muzele.
Pierides, -um, s.f. pl. Muzele.
Pierius, -a, -um, adj. al Muzelor.

Pîlâtus, -î, s.m. Pontius Pilatus, guvernatorul Iudeei.
Pindaricus, -a, -um, adj. al lui Pindar, liric.
Pindarus, -î, s.m. poet grec născut la Teba.
Pindos (Pindus), -î, s.m. munte din Tracia consacrat lui Apolo și Muzelor.
Pîraeeus, -ei (eos)/Piraeus, -î, s.m. portul Atenei, Pireu.
Pîsistratus, -î, s.m. tiranul Atenei.
Pîus, -ii, s.m. Antonius Pius, împărat roman.
Plânâsia, -ae, s.f. insulă dintre Corsica și Etruria.
Platô, -ônis, s.m. Platon, ilustru filozof grec.
Platonicus, -a, -um, adj. al lui Platon, platonice.
Plautinus, -a, -um, adj. al lui Plaut.
Plautus, -î, s.m. T. Maccius Plautus, autor latin de comedii.
Plēiadēs (Pliādēs), -um, s.f. pl. fiicele lui Apolo preschimbate în constelație.
Plînius, -ii, s.m. 1. C. Plinius Secundus Maior, scriitor latin mort în erupția vulcanului Vezuviu **2.** Caius Plinius Caecilius Secundus Iunior, nepotul lui C.P.S.M., de la care s-au păstrat scrisori și panegiricul lui Traian.
Plūtarchus, -î, s.m. celebru scriitor grec.
Plūto (Plūtôn), -ônis, s.m. zeul infernului.
Plūtônîus, -a, -um, adj. al lui Pluto.
Poenî, -ôrum, s.m. pl. punii, cartaginezii.
Pola, -ae, s.f. oraș în peninsula Istria.
Pollentia, -ae, s.f. zeița superiorității.
Polliô, -ônis, s.m. Asinius Pollio, poet latin, prieten al lui Augustus.
Pollux, -ûcis (Pollûcēs, -is), s.m. fiul Ledei, fratele lui Castor..
Polybius, -ii, s.m. istoric grec, prieten cu Scipio Africanul.
Polyclētus, -î, s.m. sculptor renumit.
Polyhymnia (Pölymnia), -ae, s.f. muza imnurilor și a retoricii.
Polynicēs, -is, s.m. fiul lui Edip.
Polyphêmus, -î, s.m. ciclop orbit de Ulise.
Polyxena, -ae (Polyxenē, -ēs), s.f. fiică a lui Priam, jertfită pe mormântul lui Ahile.
Pômôna, -ae, s.f. zeița fructelor.
Pompilius, -ii, s.m. Numa Pompilius, al doilea rege al Romei.
Pompônia, -ae, s.f. mama lui Scipio Africanul.
Ponticum mare, s.n. Marea Neagră.
Ponticus, -a, -um, adj. din Pont, din Pontul Euxin.
Praxitelēs, -is, s.m. renumit sculptor grec.
Priamēîus, -a, -um, adj. al lui Priam.
Priamidēs, -ae, s.m. Paris, fiul lui Priam.
Priamus, -î, s.m. regele Troiei.
Priâpus (Priapos), -î, s.m. zeul grădinilor și al desfrâului, (*fig.*) desfrânat.
Prîmigenia, -ae, s.f. Fortuna.
Priscus, -î, s.m. Tarquinius Priscus, cel de-al cincilea rege al Romei.
Promêtheus², -ei (eos), s.m. Prometeu, fiul lui Iapet, care a creat omul din pământ și l-a însuflețit cu focul furat de la zei.
Propertius, -ii, s.m. autor latin de elegii.

Propontis, -idis, s.m. Marea Marmara.
Prôvincia, -ae, s.f. regiune din sudul Galiei (Provence).
Ptolemaeus, -i, s.m. numele celei mai numeroase dinastii a Egiptului.
Pûbliciûs, -iî, s.m. nume de familie roman.
Pulcher, -chrî, s.m. cognomen al familiei Claudia.
Punicânus (Pâniceus, Pûnicius), -a, -um, adj. cartaginez.
Pûnicus, -a, -um, adj. din Cartagina, punic.
Puteolî, -ôrum, s.m. pl. oraş în Campania.
Pygmăliôn, -ônîs, s.m. sculptor legendar care s-a îndrăgostit de una dintre statuile sale.
Pyrênaeus¹, -a, -um, adj. din Pirinei.
Pyrênaeus², -î, s.m. munţi dintre Galia şi Hispania.
Pyrrhus, -î, s.m. rege al Epirului celebru pentru luptele cu romanii.
Pythagorâs, -ae, s.m. renumit filozof şi matematician din Samos.
Pythius², -iî, s.m. Apollo Pitianul.
Pythôn, -ônîs, s.m. şarpe uriaş ucis de Apollo.

Q

Quiês, -êtis, s.f. zeiţa odihnei.
Quinquătria, -ôrum, s.n. pl. sărbători în cinstea zeiţei Minerva care aveau loc la cinci zile după idele lui Martie.
Quintiliânus, -î, s.m. M. Fabius Quintilianus, celebru retor latin născut în Hispania.
Quirinălia, -ium (-ôrum), s.n. pl. sărbători dedicate lui Quirinus.
Quirinus¹, -î, s.m. Romulus divinizat.
Quirinus², -a, -um, adj. al lui Romulus.
Quiris, -îtis, s.m. cetăţean roman.

R

Rauracî (Rauricî), -orum, s.m. pl. popor vecin cu helveţii.
Ravenna, -ae, s.f. oraş în Galia.
Reătê, -is, s.n. oraş sabin.
Rêgia, -ae, s.f. palatul lui Numa, pe Via Sacra.–
Rêgiensês, -ium, s.m. pl. locuitorii din Regium.
Rêgînus, -a, -um, adj. din Regium.
Rêgium, -iî, s.n. oraş în Galia/Bruttium.
Remus, -î, s.m. fratele lui Romulus.
Rhaetî, -ôrum, s.m. pl. locuitorii Reţiei.
Rhaetia, -ae, s.f. ţinut din Alpii Orientali (Austria).
Rhênî, -ôrum, s.m. pl. populaţia de pe ţărmul Rinului (renani).
Rhênus, -î, s.m. fluviul dintre Galia şi Germania.
Rhesus, -î, s.m. rege al Traciei ucis de Ulise.

Rhodopē, -ēs, *s.f.* munte din Tracia.
Rhodōs (Rhōdus), -is, *s.f.* insulă/oraș în Marea Egee.
Risus, -ūs, *s.m.* divinitate din Tesalia reprezentând râsul.
Rōma, -ae, *s.f.* capitala Imperiului Roman.
Rōmānī, -ōrum, *s.m. pl.* romanii.
Romanicus (Romanus), -a, -um, *adj.* roman, din Roma.
Rōmulea, -ae, *s.f.* oraș în Samnium.
Rōmuleus, -a, -um, *adj.* al lui Romulus, roman.
Rubīco (Rubīcon), -ōnis, *s.m.* râu dintre Galia Cisalpină și Italia.
Rutilius, -iī, *s.m.* nume gentilic roman.
Rutuli, -ōrum, *s.m. pl.* popor în Latium având capitala la Ardea.

S

Sabāzia, -ōrum, *s.n. pl.* sărbători dedicate lui Bacchus.
Sabazius, -iī, *s.m.* Bacchus.
Sabelli, -ōrum, *s.m. pl.* sabinii, sabelii.
Sabellīcus, -a, -um, *adj.* al sabinilor, al sabelilor.
Sabīnae, -ārum, *s.f. pl.* sabinetele.
Sabīnī, -ōrum, *s.m. pl.* sabinii.
Sabīnus, -a, -um, *adj.* sabin.
Sacidava, -ae, *s.f.* orașe în Dacia.
Sagittipotens, -ntis, *s.m.* constelația Săgetătorul.
Salamis, -īnis, *s.f.* Salamina, oraș în Pelopones/Cipru/Insula Salamina.
Salernum, -ī, *s.n.* capitala regiunii Picenum.
Salīi, -ōrum, *s.m. pl.* preoții lui Marte/salieni.
Salīus, -a, -um, *adj.* al salienilor.
Sallustianus, -a, -um, *adj.* al lui Sallustius, salustian.
Sallustius, -iī, *s.m.* C. Sallustius Crispus, istoric roman.
Samiī, -ōrum, *s.m. pl.* locuitori din Samos.
Samīus, -a, -um, *adj.* din Samos.
Samnis, -ītis (Samnītis, -is), *adj.* din Samnium, samnit.
Samnitēs, -ium, *s.m. pl.* samniții.
Samnium, -iī, *s.n.* regiune la est de Latium.
Samos, -ī, *s.f.* insulă în Marea Egee.
Samothracē, -es, *s.f.* oraș și insulă din Marea Egee.
Sangarius, -iī, *s.m.* fluviu în Frigia.
Santonēs, -um, *s.m. pl.* popor în Aquitania.
Santonīcus, -a, -um, *adj.* al santonilor.
Sapphicus, -a, -um, *adj.* aparținător poetei Sappho, safic.
Sardiniānus, -a, -um, *adj.* din Sardinia.
Sardōus, -a, -um/Sardus, -a, -um, *adj.* din Sardinia, sard.
Sarmata, -ae, *s.m.* locuitor din Sarmăția.
Sarmatae, -ārum, *s.m. pl.* locuitorii Sarmăției.
Sarmatia, -ae, *s.f.* regiune din Europa Răsăriteană.
Sarmaticē, *adj.* ca sarmății.

Sarmaticus, -a, -um, adj. sarmatic.
Sarmizaegethusa, -ae, s.f. vechea capitală a Daciei (Grădiștea).
Sarsina, -ae, s.f. locul nașterii lui Plaut.
Sarsinās, -ātis, adj. din Sarsina.
Săturnălia, -ium (-ōrum) s.n. pl. sărbători în onoarea lui Saturn.
Săturnius, -a, -um, adj. al lui Saturn.
Scaurus, -ī, s.m. cognomen al ginților Aemilia și Aurelia.
Scylla, -ae, s.f. fiica lui Phorcus, devenită monstru marin, stâncă în fața Caribdei.
Segūsiāvī, -ōrum, s.m. pl. popor din Galia.
Sēiānus, -ī, s.tn. favorit al împăratului Tiberius.
Selēnē, -ēs, s.f. Cleopatra.
Seleucia, -ae, s.f. oraș din Babilonia, capitala partilor.
Seleucus, -ī, s.m. general al lui Alexandru, fondatorul dinastiei seleucizilor.
Septimius, -iī, s.m. Septimius Severus, împărat roman.
Septimontium, -iī, s.n. suprafața celor șapte coline ale Romei.
Sēquana, -ae, s.m. fluviu în Galia.
Sicānī, -ōrum, s.m. pl. popor iberic așezat în Sicilia.
Sicilia, -ae, s.f. insulă în sud-vestul Italiei.
Siciliensis, -e, adj. sicilian.
Siculus, -a, -um, adj. din Sicilia, sicilian.
Sidōn, -ōnis (-onis), s.f. oraș în Fenicia/Tir.
Sidonius, -a, -um, adj. din Sidon/ Fenicia/Tir, cartaginez.
Sigēus, -a, -um, adj. din Sigeum, troian.
Silānus, -ī, s.m. cognomen în ginta Iulia.
Sirēn, -ēnis, s.f. sirenă.
Sirēnius, -a, -um, adj. al sirenelor.
Sisenna, -ae, s.m. istoric și orator contemporan cu Cicero.
Smyrnaeus, -a, -um, adj. 1. din Smyrna, al lui Homer 2. epic, eroic.
Sōcratēs, -is, s.m. Socrate, celebru filozof atenian.
Sōcraticus, -a, -um, adj. al lui Socrate.
Sōl, Sōlis, s.m. Soarele.
Sōractē, -is, s.n. munte consacrat lui Apollo.
Sors, -tis, s.f. destinul, soarta.
Sōsigenēs, -is, s.m. astronom.
Sparta, -ae (Spartē, -ēs), s.f. Sparta.
Spartacus, -ī, s.m. conducătorul răscoalei sclavilor gladiatori.
Stabiae, -ārum, s.f. pl. oraș în Campania.
Stagīra, -ōrum, s.n. pl. oraș în Macedonia, locul natal al lui Aristotel.
Stymphalon (Stymphalum), -ī, s.n. lac și munte în Arcadia.
Styx, -ygis (-ygōs), s.f. 1. izvor în Arcadia 2. fluviu în Infern, Infern.
Sucidāva, -ae, s.f. 1. oraș în Moesia 2. cetate în Dobrogea.
Suētōnius, -ī, s.m. Caius Tranquillus Suetonius, istoric și filolog roman.
Suēvī, -ōrum, s.m. pl. popor germanic.
Sulla, -ae, s.m. Lucius Cornelius Sulla, dictator roman, adversarul lui Marius.

Sulmō, -ōnis, s.m. orașul în care s-a născut Ovidius.
Superbus, -ī, s.m. cognomenul ultimului rege al Romei.
Sûsa, -ōrum, s.n. pl. veche capitală a Persiei.
Sybaris, -is, s.f. oraș din sudul Italiei, renumit prin luxul său.
Sybaritae, -ārum, s.m. pl. sibariți.
Syphax, -ācis, s.m. rege al numizilor.
Syrācosius, -a, -um, adj. siracuzan.
Syrācûsae, -ārum, s.f. pl. cel mai important oraș al Siciliei.
Syrī, -ōrum, s.m. pl. locuitorii Siriei.
Syria, -ae, s.f. ținut din Asia.
Syrius, -a, -ura, adj. din Siria.

T

Tăcita, -ae, s.f. zeița tăcerii.
Tacitus, -ī, s.m. Publius Cornelius Tacitus, mare istoric roman.
Tagus, -ī, s.m. fluviu din Spania.
Tamesis, -is (Tămësa, -ae), s.m. Tamisa, fluviu în Britania.
Tānagra, -ae, s.f. oraș din Beoția.
Tanagraeus, -a, -um, adj. din Tanagra.
Tantaleus, -a, -um, adj. al lui Tantal.
Tantalus, -ī, s.m. fiul lui Iupiter.
Tarās, -antis, s.m. Tarentul.
Tarentinus, -a, -um, adj. din Tarent.
Tarentum, -ī, s.n. oraș în Grecia Magna.
Tarpēia, -ae, s.f. trădătoarea care a dat drumul sabinilor în Capitoliu.
Tarpēius, -a, -um, adj. tarpeean.
Tarquinii, -ōrum, s.m. pl. capitala tarquinilor.
Tatius, -iī, s.m. rege sabin.
Taurus, -ī, s.m. munți în Licia, fluviu în Pamfilia.
Tectosagēs, -um, s.m. pl. popor din Galia.
Tēlegonus, -ī, s.m. fiul lui Ulise și al Circei.
Tēlemachus, -ī, s.m. fiul lui Ulise și al Penelopei.
Tellūs, -ūris, s.f. v. Terra.
Tenchtēri (Tenctēri), -ōrum, s.m. pl. popor din Germania.
Tenedos (Tenedus), -ī, s.f. mică insulă din fața Troiei.
Terentia, -ae, s.f. soția lui Cicero.
Terentius, -ī, s.m. Publius Terentius Afer, poet comic.
Terminus, -ī, s.m. zeul hotarelor.
Terpsichorē, -ēs, s.f. muza dansului.
Terra, -ae, s.f. Pământul.
Tethys, -yos, s.f. soția lui Oceanus, mama fluviilor.
Teucrī, -ōrum, s.m. pl. troienii.
Teucrus (Teucrus), -a, -um, adj. din Troia, troian.
Teutonī (Teuthōnī), -ōrum, s.m. pl. popor germanic.

Teutonicus, -a, -um, adj. al teutonilor, germanic.
Thâis, -idis, s.f. celebră curtezană ateniană.
Thalês, -êtis, s.m. Thales din Milet, unul dintre cei șapte înțelepți ai Greciei.
Thalia, -ae, s.f. 1. Muza poeziei 2. una dintre Grații.
Thēbae, -ārum, s.f. pl. Teba, capitala Beoției.
Thēbānī, -ōrum, s.m. pl. locuitorii Tebei.
Thebanus, -a, -um, adj. din Teba.
Themistoclēs, -is, s.m. general atenian.
Thēsēus¹, -a, -um, adj. al lui Tezeu, din Atica, atenian.
Thēseus², -ī, s.m. Tezeu, regele Atenei.
Thessalonica, -ae, s.f. oraș din Macedonia.
Thetis, -idis, s.f. fiica lui Nereu, mama lui Ahile.
Tiberēius (Tibēreus), -a, -um, adj al lui Tiberius.
Tiberinis, -idis, adj. f. a Tibrului.
Tiberinus¹, -a, -um, adj al Tibrului.
Tiberinus², -ī, s.m. Tibrul.
Tiberis (Tibris), -is (-idis), s.m. Tibrul.
Tiberius, -iī, s.m. împărat roman.
Tigellinus, -ī, s.m. prefectul pretoriului, favoritul lui Nero.
Tigrânēs, -is, s.m. numele unor regi armeni.
Timôn, -ōnis, s.m. Timon din Atena, filozof grec contemporan cu Aristofan.
Tīresiās, -ae, s.m. prezicător orb teban.
Titānēs, -um, s.m. titanii.
Titānia, -ae, s.f. 1. Circe 2. Latona 3. Diana.
Tithōnia, -ae, s.f. Aurora.
Titus, -ī, s.m. 1. prenume roman 2. Titus Livius, istoric roman 3. Titus Flavius Sabinus Vespasianus, împărat roman.
Tityos (Tityus), -ī, s.m. gigant, fiul lui Iupiter.
Tityrus, -ī, s.m. numele unui păstor din opera lui Vergilius.
Togata Gallia, s.f. Galia romană Cisalpină.
Tolētum, -ī, s.n. oraș în Hispania (Toledo).
Tolōsa, -ae, s.f. oraș în Galia Narbonensis (Toulouse).
Tolōsānus, -a, -um, adj din Tolosa.
Tolōsātēs, -um (-ium), s.m. pl. cei din Tolosa.
Tomī, -ōrum, s.m. pl. (Tomis, -idis, s.f.) colonie grecească la malul Mării Negre.
Tomitae, -ārum, s.m. pl. locuitorii Tomisului.
Trāiānus, -ī, s.m. Marcus Ulpius Traianus, împărat roman.
Trasimēnus, -ī, s.m. lac în Etruria.
Trītōn, -ōnis, s.m. zeu marin, fiu al lui Neptun.
Tritōnia, -ae, s.f. Minerva.
Trivia, ae, s.f. Diana.
Trōia, -ae, s.f. oraș în Frigia.
Trōiadēs, -um, s.f. pl. troienele.
Trōiānus, -a, -um, adj. al Troiei, troian.

Turnus, -i, s.m. regele rutulilor, învins de Enea.
Tuscia, -ae, s.f. Etruria.
Tusculānus, -a, -um, adj. din Tusculum.
Tusculum, -i, s.n. oraș în Latium.
Tuscus, -a, -um, adj. etrusc, din Toscana.
Tyndareus, -ei, s.m. rege în Laconia.
Tyndarium, -ii, s.n. port în Siciha.
Tyrus, -i, s.f. Tir, port din Fenicia, renumit pentru purpura sa.

U

Ubbi, -orum, s.m. pl. populație de pe Rin.
Ulixēs (Ulysses), -is (-ei, -i), s.m. Ulise, erou în războiul troian, rege în Itaca.
Ulpius, -ii, s.m. Ulpius Traianus, împărat roman.
Ultiō, -ōnis, s.f. zeița răzbunării.
Umbria, -ae, s.f. zonă situată în Italia, în estul Etruriei.
Urania, -ae (Uraniē, -ēs), s.f. muza astronomiei.
Uranus, -i, s.m. Cerul, tatăl lui Saturn.
Urbinum, -i, s.n. oraș din Umbria.

V

Varrō, -ōnis, s.m. cognomen din ginta Terentia.
Vasconēs, -um, s.m. pl. populație iberică.
Vēiens, -ntis, adj. din Veii.
Vēii, -orum, s.m. pl. veche cetate din Etruria.
Venerēus, -a; -um, adj. al Venerēi.
Venetī, -orum, s.m. pl. locuitorii Veneției.
Venetus, -a, -um, adj. al veneților.
Venus, -eris, s.f. zeița frumuseții, mama lui Enea.
Venusia, -ae, s.f. /Venusium, -ii, s.n. oraș în Apulia, locul nașterii lui Horatius.
Venusianus, -a, -um, adj. din Venusia, al lui Horatius.
Vergilius, -ii, s.m. Publius Vergilius Maro, celebru poet latin.
Vērōna, -ae, s.f. oraș al veneților, patria lui Catul.
Vērōnensis, -e, adj. al Veronei, din Verona.
Verrēs, -is, s.m. pretor al Siciliei, acuzat de Cicero în *Verrinae*.
Vestālia, -ium, s.n. pl. sărbători în cinstea Vestei.
Vestālis, -e, adj. al Vestei, al vestalelor *Vestalis virgo* - vestală, preoteasă a Vestei.
Vesuvius, -ii, s.m. vulcan de lângă Neapole.
Veturia, -ae, s.f. mama lui Coriolan.

Victōria, -ae, *s.f.* zeița victoriei.
Vienna, -ae, *s.f.* capitala allobrogilor.
Viminālis collis, *s.m.* una dintre cele șapte coline ale Romei.
Vinālia, -ium, *s.n. pl.* sărbători în cinstea înfloririi și culegerii viei.
Virtūs, -ūtis, *s.f.* zeița virtuții și a bărbăției.
Volscus, -a, -um, *adj.* al volscilor.
Volsinii, -ōrum, *s.m. pl.* oraș din Etruria.
Volumnia, -ae, *s.f.* soția lui Coriolan.
Vulcānālia, -ium, *s.n. pl.* sărbători dedicate zeului Vulcan.
Vulcānius, -a, -um, *adj.* al lui Vulcan, al focului.
Vulcānus, -ī, *s.m.* fiul lui Iupiter, soțul Venerei, zeul focului.

X

Xanthippē, -ēs, *s.f.* soția lui Socrate.
Xenophōn, -ontis, *s.m.* filozof, scriitor și general atenian.
Xerxes, -is (i), *s.m.* fiul lui Darius, regele perșilor, învins de greci la Salamina.

Z

Zēno (Zēnōn), -ōnis, *s.m.* numele mai multor filozofi.
Zephyrus, -ī, *s.m.* fiul Aurorei.
Zōroastrēs, -ae (is), *s.m.* profet legislator din Persia.

O nouă serie a dicționarilor bilingve editate de Editura STEAUA NORDULUI apare acum pe piața românească de carte. Lucrările au ca punct de referință cerințele actuale ale studiului limbilor străine, precum și nevoile utilizatorilor, fapt care este benefic atât în procesul de predare/instruire, cât și în procesul de învățare, individual sau colectiv. Dicționarul român-latin, latin-român, cuprinzând circa 300.000 de cuvinte-titlu, va fi, prin urmare, un neprețuit ajutor în studiul limbii latine, contribuind la îmbunătățirea nivelului de comunicare între elevi/studenți și profesori.

ISBN 978-606-511-099-1

